ଭାଦ୍ର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ... ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ... ତା ୧୭ । ୮ । ୪୮

odia.org

ପରଦା ପଛପଟେ

ଛଦ୍ମାକାରଂ ବଯୋଗ ଶୟନଂ ଛଦ୍ମନାଭଂ ଷଣ୍ଡରେଶଂ
ଦୋଷାଧାରଂ ଅଘନ ସଦୃଶଂ 'ବାଦ' ବର୍ଣ୍ଣଂ ଶ୍ଳେଷ୍ମାଙ୍ଗମ୍
ଭଦ୍ରାକାନ୍ତଂ ଅମଲ ନୟନଂ ସର୍ବୋଦୟାଦିଗମ୍ୟଂ
.ବନ୍ଦେ ହରୌ ଧବ ଭୟହରଂ ସର୍ବୋତ୍କଳୈକ ନାଥମ୍'

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୭ ୯
ପିଛ ଟ ୩ ୯

୪ ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ସେବା ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା ସଂଘ

SERVICE & GOODWILL MISSION

ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ—
ଡାକ୍ତର ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ବସୁ

ଜେନେରେଲ ସେକ୍ରେଟେରୀ—
ଶ୍ରୀ ଅତୁଲାନନ୍ଦ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ସେକ୍ରେଟେରୀ କଟକ ଶାଖା—
ଶ୍ରୀ ପ୍ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ହେଡ ଅଫିସ—
୩୪ A B, କବୌଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରିଟ,
କଲିକତା

କଟକ ଶାଖା
ପୋଃ ଗୁଡ଼ଲିଆ ଗଞ୍ଜ
କଟକ

ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁ ବୃନ୍ଦ, !

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଭାଷାରେ 'ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଜାତି ସମାଜ ଓ ପ୍ରଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ହାର୍ଦ୍ଦିକ ମିଳନ' ଏହି ସଂଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ସ୍ୱାର୍ଥର ବହୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସ୍ତରରେ ଥିବା ପ୍ରୀତିର ସଂବର୍ଦ୍ଧନ କରିବା ଏହାର ନୀତି; କାରଣ ରାଜନୈତିକ ହେଉ ବା ଅର୍ଥନୈତିକ ହେଉ, ଏକଦଳ ଅନ୍ୟଦଳ ଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଥାଇ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ବୃଦ୍ଧି କରନ୍ତି। ଯନ୍ତ୍ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ବିନାଶ କରି ପ୍ରକୃତିର ଏକତା ପ୍ରକାଶ କରିବା ଦିଗରେ ଏହି ସଂଘ ଯତ୍ନବାନ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଲୋକେ ବୃହତ୍ତର ସମସ୍ୟା-ମାନ ଏକାଠି ହୋଇ ସମାଧାନ କରି ପାରିବେ। ଏକ ବିରାଟ ମାତୃଭୂମିର ଏପରିକି ମହାମାନବ ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସାଧାରଣ ମନୋବୃତ୍ତି ଜାଣିବା ଓ ସାଧାରଣ ହିତ ଚିନ୍ତା କରିବା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। କିନ୍ତୁ ଜନି ଏସବୁ ସ୍ୱାର୍ଥ ଲୋପର ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣୀ ପ୍ରତିଦିନ ନୈବେଦ୍ୟ ଆଦର୍ଶ ସେତୁପରି ଚିରସ୍ଥାୟୀ। ଅମ୍ଭମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ କେତେବେଳେ ତାହା ଅମ୍ଭେମାନେ ଜାଣୁ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଅମ୍ଭେମାନେ ନିଜକୁ ଜାଣିବାର ସମୟ ଉପସ୍ଥିତ। ଆପଣା ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ଏକତ୍ୱ ଅମ୍ଭେମାନେ ଯେତେ ଅନୁଭବ କରିବୁଁ, ସେତିକି ଏକ ଭାବ ଓ କର୍ମ ଦ୍ୱାରା ନିଜର ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରି ପାରିବୁ। ତେବେ ଏକତାର ସମସ୍ୟା ମୂଳରେ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତିର ସମସ୍ୟା ନିହିତ। ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ବାଲିଶ ଓ ଦୁଷ୍କର ବୋଲି ହସି ଉଡ଼େଇ ଦେବାର ନୁହେଁ। ମାକ-ବେଥ କହିଛନ୍ତି "ରୁଗ୍ଣ ମନର ସେବା ତୁମେ କରି ପାରିବ ନାହିଁ କି?" ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ଅନୁଶାସନରେ ତାର ମର୍ମକୁ ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ଉଠିଛି ମନୁଷ୍ୟ ମନରୁ ଘୋର ସଂଘର୍ଷର ସୃଷ୍ଟି ମନୁଷ୍ୟ ମନରୁ, ସେହିଠାରେ ଶାନ୍ତିରକ୍ଷାର ଉପାୟ ଉଦ୍ଭାବନ କରିବା ଉଚିତ।

ନାନା ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ ନାନାଦି ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବହୁ ସମିତି ଓ ସଂଘମାନ ଅଛି। ଅଥଚ ଏହି ସଂଘ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବହେଳିତ ହୋଇ ରହିଛି ତାହା ଦୂର କରିବ। ଏହି ବୃଦ୍ଧି ହେତୁ ଅମ୍ଭେମାନେ ବାସ୍ତବ ଏକତାକୁ ଦେଖି ପାରୁ ନାହୁଁ। ଏହା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲେ ଅମ୍ଭମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଓ ବିସଂବାଦ ଦୂରୀ ପଡ଼ି ଏବଂ ଅମ୍ଭେମାନେ ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଏକ ମତ ସେହି ବିଷୟରେ ଅଧିକ ମନ ନିବେଶ କରିପାରିବୁଁ। ଅମ୍ଭେମାନେ ଏକାଠି ହୋଇ କିପରି ବିବାଦ ବର୍ଜ୍ଜନ କରିବୁ, ତାହା ମଧ୍ୟ ଏହା ଦେଖାଇ ଦେବ। ଏହି ସଂଘର ଯେଉଁ କର୍ମ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି ତାହା ଉପସ୍ଥାପିତ କଲୁ—

ଆପଣଙ୍କର ଉପଦେଶ ଓ ସହଯୋଗିତା ମାଗୁଅଛୁ, ଦୈନିକ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ସୁବିଧା ପାଇ ଷଡ଼, କ୍ଷୁଦ୍ର, ହିତକର୍ମ କରି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ମାନସିକ ସହାନୁଭୂତି ବଢ଼ାଇବା ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ଏହାଦ୍ୱାରା ବାସ୍ତବ ଜଗତରେ ମୈତ୍ରୀ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ।

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, | ସଙ୍କଳନା ସମ୍ପାଦକ—ରାଇମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦାଦ୍‌ ହି ଖଲ୍ୱିମାନି ଭୂତାନି ଜାୟନ୍ତେ !

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା

ଉଗର

ଭାଦ୍ର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ
୧୬।୮।୫୮

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର

ଅଜି ବର୍ଷକ ପରେ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତଥି ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରଥମ ଜନ୍ମ ଦିନ ରୂପେ ଭାରତବାସୀ ପାଳୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବର୍ଷକ ପୂର୍ବେ ଏହି ଦିବସରେ ଯେଉଁ ଉତ୍ସାହ ଓ ଆଶା ଖେଳି ଯାଇଥିଲା—ସେ ଉତ୍ସାହ ଓ ଆଶା ଆଜି ଗଲା କୁଆଡେ ? ଏହାର କାରଣ କଣ ? ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତବାସୀ ଏବଂ ବିଶେଷତଃ ଦେଶକର୍ମୀ ଆଜି ଆମ୍ଭ ଆଲୋଚନା କରୁ ।

ଗୋଟିଏ କାରଣ ବଡ଼ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ । ବହୁଦିନ ପରାଧୀନତାରେ ରହି ପିଞ୍ଜରାବଦ୍ଧ ପକ୍ଷୀ ମୁକ୍ତ ହେଲା ପରେ ସେ ଯେପରି ମୁକ୍ତ ଆନନ୍ଦ ହଠାତ୍‌ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ—ହଠାତ୍‌ ପକ୍ଷ ବିସ୍ତାର କରି ବୁଲିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହୁଏ, ହୁଏତ ଆଜି ଭାରତବାସୀ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଯେ ସେ ସ୍ୱାଧୀନ । ଏହା କେତେକାଂଶରେ ସତ ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି ସତ୍ୟ ଯେ ବ୍ରିଟିଶ୍‌ ଭାରତ ଛାଡ଼ିଯିବାର ବର୍ଷକ ପରେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ଲୋକ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶର ନାଗରିକ ବୋଲି ଉପଲବ୍‌ଧି କରିପାରିବା ଭଳି ପରିସ୍ଥିତିର କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିନାହିଁ । ବ୍ରିଟିଶ ଦଣ୍ଡ ଉପରୁ ଉଠିବା ନ ଉଠିବାରେ ତଳ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କର ଯେପରି କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ଗୋରୁ ପାଇ କଲା ଲାଠ ବସିଲେ ଯେମିତି ଗୃହୀ ମୂଲିଆର ଖାଲି ହାଣ୍ଡିରେ ଭାତ ଫୁଟେ ନାହିଁ ।

ଅଥଚ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷିତ ଶ୍ରେଣୀ ବୁଝନ୍ତି, ବୁଝିପାରନ୍ତି ଯେ ବାସ୍ତବିକ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ଯାଇଛି, ସେମାନେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନ ନାଗରିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ କାଳ ଠାରୁ ଅଧିକ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ—ଯେଉଁ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ—ସେ ଶ୍ରେଣୀରୁ ଯେଉଁମାନେ ଶାସକ ହୋଇ ଉପରର ଧନିକ ଗୋଷ୍ଠିରେ ଭୁକ୍ତ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟମାନେ ଲୋପ ହେବାକୁ ବସିଲେଣି—ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ କହିବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ କାଢ଼ି ନିଆ ଯାଇଛି—ସେ ମୁକ୍ତଭାରତର ଆକାଶକୁ ଚାହିଁ ପଚାରୁଛି—"ସ୍ୱାଧୀନତା କାହିଁ ?"

ଯିଏ କାରାବରଣ କରି ଲାଠି-ମାଡ଼ ଖାଇ, ଗୁଳି ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ଯେଉଁ ସ୍ୱରାଜ—ଗାଁର ଅଶିକ୍ଷିତ ଦରିଦ୍ର ସ୍ୱାଧୀନ ବାତାବରଣ ଆଣିବା ପାଇଁ ଜୀବନ ପଣ କରିଥିଲେ ସେମାନେ ଆଜି ଦେଶର ତ୍ରିରଙ୍ଗା ଚକ୍ରାଙ୍କିତ ମିଲ କନାର ଜାତୀୟ ପତାକା ତଳେ ଠିଆ ହୋଇ ସଲାମ କରିବାକୁ ଯାଇ ଯେତେବେଳେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ନୂଆ ନୂଆ ମିଲ ଓ କଳ କାରଖାନାରୁ ଗାନ୍ଧି ଯୁଗର ଅନ୍ତ୍ୟକ ଉଚ୍ଚ ଚୁଙ୍ଗାର ବିଜୟ ଶଙ୍ଖ ଧ୍ୱନି ବାଜି ଉଠୁଛି ସେତେବେଳେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାଇ ଦାରୁଣ ବ୍ୟଥାରେ ସେ ପଚାରୁଛି—ଏତେ ସାଧନା କଣ ମୋର ପଣ୍ଡ ହେଲା ? ମୁଁ କଣ ଏହି ସ୍ୱରାଜ ଆଣିବା ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲି । —ଦୁଃଖ ସହିଥିଲି ?

ବ୍ରିଟିଶ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ବ୍ରିଟିଶ ଭାବ ଯେପରି ମୋହଗ୍ରସ୍ତ କରିଛି ଏ ଦେଶକୁ । ପଶୁ ଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ପଶୁତ୍ୱକୁ ବରଣ କରିଛୁ ଆମେ । ସେଥିପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଆମେ ପରାଧୀନ ।

ଅଗଷ୍ଟ ୮ ତାରିଖ ୧୯୪୨ରୁ ଆମେ ଯେଉଁ ଦିନ ସ୍ୱାଧୀନ ଜାତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲୁଁ—ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ, ଯେଉଁ ଦିନ ଅଗଷ୍ଟ ଆଠ ତାରିଖର ପଣ ବା ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ଶହ ଶହ ସହୀଦ ଦେଶ ମାତୃକାର ପାଦରେ ବଳି ହେଲେ ସେ ଦିନକୁ ଆମେ ଭୁଲିଛୁଁ—ସେ ଦିନକୁ ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିନାହୁଁ—ଜାନୁଆରି ଛବିଶ ମଧ୍ୟ ଆମର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ନୁହେ—ଭୀରୁ କୁଟିଳ ବ୍ରିଟିଶ ଯେଉଁ ଦିନ ଆମ ମାକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ଗଲା—ଆମେ ସେହି ଦିନକୁ ବ୍ରିଟିଶର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଭୋଜି ହିସାବରେ ଭଳି ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ପାଳନ କରୁଛୁଁ ।

ଏଣୁ ଆମର ସ୍ୱାଧୀନତା—ଗରିବ ଯେତେବେଳେ ଦାନା ଦାନା ପାଉନାହିଁ—ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଯେତେବେଳେ ବୃତ୍ତିହୀନ ହୋଇ ବୁଲୁଛି—ଦେଶର ସର୍ବାଧିକାରୀ ଅମଲା ଓ ବ୍ୟବସାୟୀ ପୁଞ୍ଜିପତି ସମସ୍ତେ ମିଳି ଯେତେବେଳେ ଏକ ଶୋଷକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରୁଛନ୍ତି—ପଣ୍ଡିତ ଜହରଙ୍କ ଭଳି ସାଧୁ ନିଷ୍ଠାପର ନେତା ଯେତେବେଳେ ଚିତ୍କାର କରୁଛନ୍ତି—ମୁଁ ଏ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆୟତ୍ତ କରିପାରୁ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଆମର ଶ୍ରେଣୀ ଉପରେ ବସି ଯଦି କେହି କହେ—ଆମର ସ୍ୱାଧୀନତା ହୋଇଛି—ତଥାପି ଆମେ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ବହିବୁ—ଏ ଭ୍ରାନ୍ତି ଏ ପ୍ରବଞ୍ଚନା ।

—*—

ଆମ କଥା

ଉଗରର ଆଜି ବର୍ଷାରମ୍ଭ । ପ୍ରକୃତ ବର୍ଷାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଆଜିକି ଏଗାର ବର୍ଷ ତଳେ—ଭାଦ୍ର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧରେ ନୁହେଁ—ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧରେ । ଅର୍ଥିକ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ପରିଚାଳନାର ତ୍ରୁଟିରୁ ତିନି ମାସ ଆମେ ନଷ୍ଟ କରି ଅବସର ନେଇଛୁ । ଏ ଇତିହାସ କୌଣସି ପତ୍ରିକା ପକ୍ଷରେ ଗୌରବମୟ ନୁହେ ।

ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରେ ଆମ୍ଭ ପରୀକ୍ଷା ବିଧେୟ । ଉଗରର ଆତ୍ମପରୀକ୍ଷାର ଅର୍ଥ—ଉଗରର ସମର୍ଥନକାରୀ ପାଠକ ପାଠିକା—ସମ୍ପାଦକ ଓ ପରିଚାଳନାର ଆତ୍ମପରୀକ୍ଷା ।

ଉଗର କ୍ରମେ ଅଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେବାରୁ ସଂପାଦନା ଓ ପରିଚାଳନା ଗତ ବର୍ଷ ତାକୁ ପାକ୍ଷିକରୁ ସାପ୍ତାହିକରେ ପରିଣତ କରିଦେଲେ । ସାପ୍ତାହିକ ହେବା ପରେ ସଂପାଦନାରେ ବହୁ ତ୍ରୁଟି ସତ୍ତ୍ୱେ ପାଠକ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ଦୁଇଗୁଣ ବଢ଼ିଗଲା । ତଥାପି ସଂପାଦନା ଓ ପରିଚାଳନା ସାପ୍ତାହିକକୁ ପାକ୍ଷିକର ସମସ୍ୟାକୁ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ବସ୍ତୁ ପରିବେଷଣରୁ ଜଣାଗଲେ ଉଗର ସ୍ୱ ସ୍ୱରରୁ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠାରେ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ତାରେ ତାରେ ତାନା ନାନା

ଏକତାରେ ଆମେ ତର୍କିବା—ସମାଜ

…ଦୁଇତାରେ ଉଠିବା—ତିନିତାରେ ବୁଡ଼ିବା ।

\+ × +

ଶକୁନ୍ତଳା କିଏ ?—ଆଶା

…ଯାଯୋଲ୍‌ଫିଙ୍କ ପତ୍ନୀର

× ÷ +

ବଡ଼ ବଡ଼ଆଙ୍କ ପ୍ରତି ଧନ୍ୟ ଦୋହା ଗୀତ—କୃଷକ ।

…ମା ମଙ୍ଗଳାଙ୍କୁ କୁକୁଡ଼ା ଦେଇଥିବେ ।

\+ + ×

ମହାତାବ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ କାହା ଉପରେ ଛିଡ଼ା ରହିଛି ?—ଜନ ।

…ହା-ହା ଉପରେ ।

÷ × +

ମନୁଷ୍ୟର ଦାବୀ—ଅବଜ୍ଞରବର

…ଖାଲି ଅବଜ୍ଞରବ କରିବା ବା ଦେଖିବା ।

\+ + +

ଆମର ଭାଗ୍ୟ ଯେ ମହତାବ ଏ ପ୍ରଦେଶର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଛନ୍ତି—ଓଡ଼ିଶା ଫାଷ୍ଟ

…ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ।

× × ×

କେଉଁ ବାଟରେ ଭାରତର ସୁଖ ସମୃଦ୍ଧି ହେବ ତାହା ସବୁ ସବିଶେଷ, ରୁପ୍ରମିଟିଂ, ପୋଷ୍ଟର ଓ ପ୍ରଚୁର ପତ୍ର ଜରିଆରେ ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ ।

…ତମ ସ୍ୱାଧୀନତା ଯେମିତି କାଗଜ କଲମରେ ଥାଉ ।

\+ + ÷

ସମ୍ପାଦକ 'ଅନନ୍ତ ଅଗ୍ରୁର୍ଲିଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଗଲେ—ଓଡ଼ିଆ

…[illegible] ।

× × ×

ସାମ୍ୟବାଦୀଙ୍କ ଅସାଧୁତା—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ।

…ସମ୍ପାଦକଙ୍କର ସର୍ବସ୍ୱ ନେଇଗଲେ ?

\+ ÷ +

ଦେଶର ଲେଖକ ଲେଖିକା ମାନଙ୍କୁ ନିବେଦନ—ନାୟକ

—ସେମାନେ ଏକଜୁଟ ହୁଅନ୍ତୁ ?

× + ×

"ଭାରତରେ ହିଟଲର ଶାସନ"—ଚର୍ଚ୍ଚିଲ

…ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କ ବଙ୍ଗଳାର (ଶୁଣି) ଭାଇ

× + ×

"ବୈଦେଶିକ ବିଭାଗ ଭାରତ ହାତରେ ଦେଇ ହାଇଦରାବାଦ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇପାରିବ ?—ଅଟଲି ?

…ମାଇପେ ଯେପରି ଘରେଇ ବିଭାଗରେ ପୂରା ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବି କରନ୍ତି ।

\+ × ×

"ଆମକୁ ଅନେକ କାମ କରିବାର ଅଛି ।"—ନେହେରୁ (ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ)

…ତହିଁ ଅଧିକ କହିବାର ଅଛି—ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଶାରେ

× × ×

୯୨ ବର୍ଷ ହେଲାଣି ମୁଁ ସୁଦ୍ଧା ମରିନାହିଁ—ଅଧା ମରିଛି—ବର୍ଣ୍ଣାର୍ଡ ଶ ।

…ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ମରିବା ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ ତ ?

÷ + ×

"ମୋର କ୍ଷମତା ଥିଲେ ଧୂଆଁ ପିଅ ବେଆଇନ କରିଦିଅନ୍ତି"—ମାଉଲଙ୍କର !

…ଆସେମ୍ବ୍ଲିରେ କିନ୍ତୁ ଧୂଆଁ ବାଣକୁ କେହି ବାଧା ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

\+ × +

ଗଡ଼ଜାତ ମଣ୍ଡଳ ଠାରୁ ଭଲ ବଣ୍ଡ ଅଉ ହୋଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା—ଆସଫ ଅଲ ।

…ଓଡ଼ିଶାର ମହତାବଜାତ ବଣ୍ଟନ ଆହୁରି ଭଲ ।

\+ ÷ ×

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ବଣ୍ଟନ ଗଡ଼ଜାତ ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ ଅଗୋଚର—ବ୍ରଜଧନ

ଅଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳା କାରଂ ବ୍ୟାପ୍ତଂ ଯେନ ଚରାଚରଂ

÷ + +

ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶିବାରେ ସହର୍ଗରୁ ଯାଇ କାରାଗାରରେ ପଡ଼ିଲି—ବ୍ରଜଧନ

…ନଷ୍ଟସ୍ୟ କାନ୍ୟାଗତି ?

"ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମହତାବଙ୍କୁ କାହିଁକି ଡକ୍ଟରର ଉପାଧି ନଦେଲା ?"—ମହାମାନ୍ୟ ବିଃ କେଃ ରାୟ

…ଉତ୍କଳ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଗର୍ଦ୍ଦଭ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନାମ ହେଲା ପରେ ତ ?

÷ × ×

କାମଣ୍ଡାରେ ପୁଲିସ ରାଜ ଚାଲିଛି—ଦାଶରଥି ମିଶ୍ର

…ମାମାଜୀଙ୍କ ରାଜ ହେଲେ ମାମାଙ୍କେ ଘରମେଁ ।

× + ÷

(ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ଖସିଯାଉଛି । ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ତାର ଉଚ୍ଚ ଆଦର୍ଶର ମାନ, ସମାନ ରଖି ନପାରି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ସମାଲୋଚନା ସେଥିରୁ ଝରି ଆସିଛି । ସାପ୍ତାହିକ ସଂପାଦନାର ତାଡ଼ନା ସଂପାଦକଙ୍କୁ ହୁଏତ ବ୍ୟସ୍ତ ଓ ବିବ୍ରତ କରୁଛି ।

ଏକବର୍ଷ ସାପ୍ତାହିକ ପ୍ରକାଶ ପରେ ହଠାତ୍ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଡଗରର ପ୍ରସାର ପରିସର ବହୁଗୁଣରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ପ୍ରଚାରସଂଖ୍ୟା ଦୁଇଗୁଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଡଗରର ଆର୍ଥିକ ଭିତ୍ତି ଆତଙ୍କପ୍ରଦ । ଅର୍ଥାଭାବ କେବଳ ନୁହେଁ, ଅଣଲେ ନ କହିଲେ ସତ୍ୟର ଅପଲାପ ହେବ । ଏଭଳି ଅବସ୍ଥାର ସୂଚନା ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ପାଇ ସଜାଗ ରହି ପାରି ନାହାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଦୋଷ କେବଳ ସଂପାଦନା ଓ ପରିଚାଳନାର ଦ୍ୱାରରେ ଲଦିଦେଇ ବସିଲେ ସବୁର ଶେଷ ପାଠ ହେବନାହିଁ । ଡଗରର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଉପାଦାନ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ବହୁଳ ପ୍ରଚାରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି—ଡଗରର ଲୋକପ୍ରିୟତା ବଢ଼ୁ ନ ବଢ଼ୁ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଘଟିଛି ଏବଂ ଡଗରର ନ୍ୟାଯ୍ୟ ନିର୍ଭୀକ ନୀତିର ସମର୍ଥନ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଛି । ଏଥିପାଇଁ ଆମେ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଋଣୀ । କିନ୍ତୁ ବିପଦ ଆସିଲା ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗରୁ । ଓଡ଼ିଶାର କୌଣସି ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଆତ୍ମ-ନିର୍ଭରଶୀଳ ନୁହେଁ । ତାର କାରଣ ଗ୍ରହଣ କରେ ତତ୍ସଂଲଗ୍ନ ଛାପାଖାନା ଅଥବା ମାଲିକ । ଡଗରର ସଂଲଗ୍ନ ଛାପାଖାନା ସରକାରଙ୍କ କୋପ ବା କୃପାଦୃଷ୍ଟି ବଳରେ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୪।୫ ଥର କାଗଜ କିଣିବାର ଅନୁମତି ପାଇ ହାତ ଗୋଡ଼ ବାନ୍ଧିବସିବାରୁ—ଛାପାଖାନାର ଲାଭ ବୁଡ଼ିଗଲା । ବାର୍ଲେଶ୍ୱର ଜଙ୍କାର କାଗଜ କୋଠା ମିଳିଲା ବୋଲି ସୁଯୋଗକୁ ଯିବା ପଥରେ ଶୁଣାଗଲା କୌଣସି ସରକାରୀ ସମର୍ଥନ ଛାପାଖାନାର ପୁଷ୍ଟି ସାଧନ କଲା । ଫଳରେ ଡଗରର ଭଡ଼ା ଛାପାଖାନା ଦରିଦ୍ର ହୋଇ ବସିଲା ।

ସର୍ବୋପରି ଆମ ଦେଶର ଅସାଧୁ ଲୋକ ଚରିତ୍ର ଆମକୁ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ପକାଇଲା । ଡଗରର ବିକ୍ରେତା ଏଜେଣ୍ଟ-ମାନେ ହଜାର ହଜାର ଟଙ୍କା ବାକି ରଖି ଖାଇଗଲେ । ଅନେକେ ସେମାନଙ୍କର କଷ୍ଟ ଗରାଖମାନଙ୍କଠୁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାରେ ଅବହେଳା ଦାୟୀ ହୋଇ କିଛି ବସିଗଲେ । ଏ ମାରାତ୍ମକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସଂଗ୍ରାମୀ ହୋଇ ନପାରି ଆମେ ଲାଚାର ହୋଇ ଡଗରକୁ ପୁଣି ଧାର୍ମିକ କରୁ । ନୂଆ ବର୍ଷରେ ଆମେ ଉଭୟ ପାଠକ ଓ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛୁଁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ସନା ବରବର ପନେଇ ବାଡରୁ କଦଳୀ ଚୋର କରେ । କହିଲେ ମାନେ ନାହିଁ । ଦିନେ ଧରା ପଡ଼ିଲା । ତହୁଁ ସେ କହିଲା,— "ନେଲି ତ କଣ ହେଲା ! ମୁଁ ଚୋର କାହିଁକି କହିବ ! ତୁ କମିଛ ବଗୁଚୁ ଥିଲି ମୋ ବାଡରୁ ପିଦୁଡ଼ ନେବୁ ବୋଲି ।"

ପାକସ୍ଥାନ ବରାବର କାଶ୍ମୀର ଯୁଦ୍ଧରେ କିଛି କରୁନାହିଁ ବୋଲି କହୁଥିଲା । ମିଳିତ ଜାତିସଙ୍ଘ କମିସନ ଆଗରେ ଯହୁଁ ପ୍ରମାଣ ହେଲା, ତହୁଁ ଠାଣ ଭରି କହିଲା—"ହଁ ଆମ ସେନା ସେଠି ଲଢୁଛନ୍ତି । ଭାରତ ଆମ ଦେଶରୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବ ବୋଲି ବସିଥିଲା ଜାଣିପାରି ଆମେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ କରୁଛୁ । ଏଇଥିନି ତେବେ ଭାରତ ପାକସ୍ଥାନ ଲଢେଇ ଆଉ ଲୁଚୁ ଛପା ରେ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂଗ୍ରାମ ମଚାଣ୍ଠା ହେଉଛି, ଏଣେବି ଇଂରେଜ ଲଢୁଅ ଅଛନ୍ତି, ତେଣେ ବି ଅଛନ୍ତି । ଇଂରେଜ ସରକାର ତେବେ କେଉଁ ଆଡ଼େ ?

\+ ÷ +

ଓଡ଼ିଶା ଗଡଜାତରେ ଯେଉଁ ନୂଆ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବସିଛି, ସେ ନୂଆ ଅଟେ ସେଠି ଭାର ଜବର ଦସ୍ତ ଶାସନ ଚଳାଇ ଅତ୍ୟାଚାର ଲଗେଇଛି । ଏଥିରେ ଗଡଜାତ ଲୋକ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେଣି ବୋଲି ନେତାମାନେ ବହୁଲ ପକାଇଲେଣି । ଆମେ କହୁଁ ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କଣ ଅଛି ? ଅନ୍ଧାର ମୁଲକର ଲୋକେ ଯେଉଁ ଶାସନ ବୁଝନ୍ତି, ଯାହା ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଦିଅ—ହେଲେ ସିନା ଖାପ ଖାଇବ । ଗଡଜାତ ଜଙ୍ଗଲ ମୁଲକ । ସେଠିତ ଜଙ୍ଗଲ ଶାସନ Rule of the Jungle ଚଳିବା ହିଁ ଦୈବାତ୍ । କେନ୍ଦ୍ର... କର୍ମ ବୁଲ୍ଲି... - ସରକାର ତ୍ରୁଟି ... ଦୋଷଟା କଣ ?

× ÷

... କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପୁଣି ଚାଲୁ ହେଉଛି । ଏ ବୁଦ୍ଧିଟା ଏତେ ଦିନକେ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଶିଲା ଯାହା ହେଉ । ଆଗରୁ କରିଥିଲେ ଆମ ମନେ ହୁଏ ଚଳିଆ ଅମଲାଙ୍କ ଭିତରେ ଏତେ ଗୋଳ ଉଠି ନଥାନ୍ତା । ଆମେ ଏଇଥିନି ସରକାରଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଛୁଁ କି ସବୁ ବିଭାଗର ଅମଲାଙ୍କୁ ପାଳି କରି (By rotation) ସପ୍ଲାଇ ବିଭାଗରେ କିଛିଦିନ ଲେଖାଏଁ ରଖାଇବାର ହୁକୁମ କରନ୍ତୁ । ଦେଖିବେ ଅମଲା ଗୋଳ ନିଆଁରେ ପାଣି ପଡ଼ିଲା ଭଳି ଥମି ଯିବ । ଦରମା ବଢ଼ାଇବାର ଦାବୀ ଆଉ କେହି କରିବେ ନାହିଁ । ସରକାରଙ୍କୁ ଏ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବୁଦ୍ଧିଟା ଦିଶିଲେ ତ !

÷ ÷ ÷

ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜା ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଦେଓଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅନୁନ୍ନତ ଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ଅବୈତନିକ ସ୍ପେଶାଲ ଅଫିସର ନିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ମହାରାଜା ଜଣେ ନୃତତ୍ତ୍ୱବିଦ୍ୟା ବିତ୍ତୁ । ବିଶେଷତଃ ସେ ଜାନ୍ତବ ବିଜ୍ଞାନର ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ଉପାଧିଧାରୀ । ଅନୁନ୍ନତ ଜାତି ଗୁଡ଼ିକ ଜନ୍ତୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟଭୁକ୍ତ ଥିବାର ଜାଣି ସରକାର ଏହାଙ୍କୁ ଏହି କର୍ମରେ ନିଯୋଜିତ କରିଥିବାର ଅନୁମାନ ହୁଏ । ଜନ୍ତୁବିଦ୍ୟା ଅନୁଶୀଳନ ଓ ଜନ୍ତୁବିଜ୍ଞାନ ଗବେଷଣା କରିବାପାଇଁ ଏଣିକି ମହାରାଜାଙ୍କର ସୁବିଧା ହେବ ଏହି ଜନ୍ତୁ-ବହୁଳ ଦେଶରେ ।

÷ ÷ ÷

ଜଣେ ପତ୍ର ପ୍ରେରକ ଦୁଃଖ କରି ଲେଖିଛନ୍ତି—

"ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ସକାଶେ ଯେଉଁ ସବୁ ବଡ଼ ପାହିଆ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଜିଲ୍ଲାର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି; ଏକା ବାଲେଶ୍ୱର ନାଁରେ ଗାର ପଡ଼ିନାହିଁ । ଏଥିରୁ କଣ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ସୁଯୋଗ୍ୟ ଲୋକର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଲାଣି ?"

ପତ୍ର ପ୍ରେରକଙ୍କୁ ଆମେ ମନେ ପକେଇ ଦେଉଛୁଁ ଯେ ତାଙ୍କର ଏ ଆଶଙ୍କା ନିତାନ୍ତ ଅମୂଳକ । ବାଲେଶ୍ୱର 'ସୁଯୋଗ୍ୟ' ଲୋକ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଏ ନାହିଁ—"ଅତି-ଯୋଗ୍ୟ ବା ମହା-ଯୋଗ୍ୟଙ୍କୁ" କେବଳ ଜନ୍ମ ଦିଏ ।

ଓଡ଼ିଶା ଦେଶର ମନ୍ତ୍ରୀପରିଷଦଙ୍କୁ
ବୁଝିବି ଆରେ ନୋହ ଉତାଳ !

÷ ÷ ÷

ଖଣ୍ଡଅଲ ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଭୂଖଣ୍ଡ ନେଇଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର । ସେଠି ହଳିଆ ବଳଦଙ୍କ ଚାଷ କରାଯିବ । ଏଥିରୁ ହଳିଆ ବଳଦ ଦ୍ୱାରା ଚାଷ ହେବ ବୋଲି ଯେପରି କେହି ନ ବୁଝନ୍ତି । ହଳିଆ ପିଠିଆ ବଳଦଙ୍କୁ ଚାଷ ଅର୍ଥାତ ଉତ୍ପନ୍ନ କରାଯିବ । ଆମ ସରକାର ପୁରୁଣା କାଳିଆ ଦାଠ ଲଙ୍ଗଳ ଓ ବଳଦ ଉପରକୁ ଶତ୍ରୁ ବଳାଇଲେଣି । ଲୁଗା କଳ ସାଙ୍ଗରୁ ଅଗଣ୍ଠ ପ୍ରଚାର ଯେପରି ଯୋଗି ପାଉଛି, କଳ ଲଙ୍ଗଳ ସାଙ୍ଗରୁ ପିଠିଆ ବଳଦ ସେହିପରି ଖାପ ଖାଉଛି । ମହତାବଙ୍କ ନାଇଦାଟି ନଥାଇ ଯେପରି 'ଉତ୍କଳ-କେଶରୀ' ହୋଇଥିଲେ ଶିଙ୍ଗ ନଥାଇ ଏଥର ସେପରି "ଉତ୍କଳ ବଳଦ" ଉପାଧି ପାଇଯିବେ ।

÷ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦଳ ଛାଡ଼ିଲେ କେଁ, କାଉ ଖାଇବାରେ ଭାଗ ନେଇ ଆଉଛନ୍ତି । ତଳିଆ ଅନେକ ହୁଡ଼ା ବାନ୍ଧି ଯାଚି ତୁଣ୍ଡ କଲେ, ଅଭ ଜଣେଅ ଟେକ ଟେକ ଚୂଳିଲେ ସେଇ ସାହାଣ ମେଲରେ । ତେବେଲେ ଏକୋ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଏମ୍ ଏଲ୍ ଏ ଯାକ । ଏଥିପାଇଁ ଶୁଣା ଯାଉଛି ଏମ୍ ଏଲ୍ ଏ ମାନେ ଧର୍ମଘଟ କରିବାରେ ମସୁଧା ବାନ୍ଧୁଛନ୍ତି ବୁଝିଲେ । କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଏମ୍ ଏଲ୍ ଏ ଙ୍କ ଦରମା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପାସ ହୁଏ । ସେ ଆଇନ ବଦଳାଇବାଟା ପୁଣି ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ । ତେବେ ଛେକରୁ ଛେକ ଆପଣା ଦରମା ଆପେ ବଢ଼ାଇ ହଜମଟା ହେବାଟାକୁ ଚେଲିଆ ସଭାର ପରାମର୍ଶ ନେଇନଲେ ସାପ ମରିବ ଅଥଚ ବାଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିବ ନାହିଁ ।

÷ ÷ ÷

ସୁଶୀଳ ଦଳ ପତି ଜୟ ପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ ବୋଇଲେ କି—ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଲୋକଟା ଭଲ, ଅତି ଯୋଗ୍ୟ ମଧ୍ୟ; କିନ୍ତୁ ସେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ଲାଗି କିଛି କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏକଥା ଶୁଣି ଆମେ କହୁଛୁ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ଚେଲିଆ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ ଯେପରି ଭଲ ସେହିପରି ଯୋଗ୍ୟ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମାନଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଲାଗି କିଛି କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଦୁଇଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏଇ ଅପଷୋଶରେ ବଇରାଗୀ ହୋଇ ଡୋର କୌପୀନ ଧରିଲେଣି; ବାକି ଗୁଡ଼ାକ ହାଇ ତୋଳି ଫୁଟୁକି ମାରୁଛନ୍ତି ସବୁ ।

÷ ÷ ÷

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାରତ ସରକାର ଏକ 'ଧଳା—କାଗଜ' ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିରୁ ପ୍ରମାଣ ହେବ ଯେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଭାରତରେ ସାମିଲ ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଧଳା କାଗଜ ପ୍ରଚାର କଲେଣି ବିଲାତରେ । ଏଇଟା କଣ ତେବେ କାଗଜ ଲଢ଼େଇରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେବ ? କାଗଜ ସବୁଦିନେ କାଗଜ । ହିଟଲରର କହିଲା ଭଳି Scrap of paper............! ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯଦି ହେବାର ଅଛି ତ ତାହା ଏବା ହୋଇପାରେ ଠୋ—ଢା, ଧୁମାକୁଟାରେ—କାଗଜ ଲଢ଼େଇ ଶାଗ ସିଝିବ ନାହିଁ କି ମନବୁଝିବ ନାହିଁ ।

÷ + +

ସରକାର ଭାରତ ବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକାପ୍ରକାର ଜାତୀୟ ପୋଷାକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି କି ବୋଲି ଏକ ମେମ୍ବର କେନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ । ଯଦି ଏହା ହୁଏ ତେବେ ଖଣ୍ଡଭଣ୍ଡା କଲା ପରି ପୁଣି ଗୋଟାଏ କଳର ସୃଷ୍ଟି ହେବ । କିଏ କହିବ ଧୋତି ପଞ୍ଜାବୀ, କିଏ କୋଟ ପେଣ୍ଟ, କିଏ ଢିଲା ପାଇଜାମା, କିଏ ଚୁଷ୍ଟ ପାଇଜାମା, କିଏ ଜହର ଜ୍ୟାକେଟ୍, କିଏ ସେରବାନି, କିଏ ବୁଟ୍ କୋଟ ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । ମାତ୍ର ଭାରତର ଜାତୀୟ ପୋଷାକ ମୁନି ଋଷିମାନ ଠିକ କରି ଯାଇଥିବା ଓ ମହାତ୍ମାଜୀ ତାହା ଆଚରଣ କରିଥିବା ସ୍ଥଳେ ଆଉ ସେ ବିଷୟରେ ଯୁକ୍ତି ତର୍କର ଦରକାର କଣ ? ଆମର ଜାତୀୟ ପୋଷାକ ହେ—କୌପୀନ ବନ୍ତଃ ଖଲୁ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ । ସେଥିପାଇଁ ଆଜି କାଲିକା ବସ୍ତ୍ର ସଙ୍କଟ ନିବାରିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଧର୍ମ ଅର୍ଜନ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମର ବଡ଼ ଠାକୁର ଦିଗମ୍ବର ମହାଦେବଙ୍କ ଅନୁକରଣରେ ଆମର ଲଙ୍ଗଳା NUDE ହେବାହିଁ ସର୍ବଥା ଉଚିତ ।

+ ÷ ×

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସାଙ୍ଗରେ ଭାରତର ଯେଉଁ "ଝଡେଦମ୍" ଚୁକ୍ତି ହୋଇଛି ବର୍ଷକ ପାଇଁ, ତାହା ସରି ଯିବାକୁ ବସିଲାଣି । ଏହା ରହିଥିବାରୁ ନିଜାମ ସାହେବ ତାଙ୍କ ମନ ଲାଖି କାମ କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏବେଲା ଷଣି ଶୁଣାଯାଏ ସେ ପାକସ୍ଥାନ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିବେ । ଏହା କଲେ କାଶ୍ମୀର ଭାରତ ସଙ୍ଗେ ମିଶି ଯାହା ହେଲା ଏହା ତାହାର ଉତ୍ତର ହେବ । ତେଣିକି ପାକସ୍ଥାନ ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ହୋଇଯିବ ଛଡ଼ା, ବଛା ବଡ଼ । ତେଣିକି ଲାଗିବ ଡବଲ ଲଢ଼େଇ ପାଳା; ମାତ୍ର ଯେତେ ହେଲେ ବି ଏହା ସଂଗ୍ରାମ War ନୁହେଁ—ଖାଲି ନସ୍ତର (operation)

÷ ÷ ÷

ଦିଲ୍ଲୀକା ବାଦଶା' କଥାଟା ଶୁଣାଅଛି ମାତ୍ର ଆମ ଅମଳରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳି ନଥିଲା । ଏବେ ଆମର ମୌକା ପଡ଼ୁଛି ଯେ ଆମେ ଦିଲ୍ଲୀକା ନ ହେଲେ ବି କଟକକା ହେଲେ ବାଦଶା ଦେଖିବା । ଶୁଣାଯାଏ ନିଜାମ ସାହେବ ପାକସ୍ଥାନରେ ମିଶିବା ମାନେ ସେ ସାରା ପାକସ୍ଥାନ ମୁଲକର ଶାହାନସାହା ବାଦସାହା ବନିବେ । କୋହିନୁର ଓ ମୟୂର ସିଂହାସନ ଆସିବା କଥା ଠିକ୍ ହୋଇନାହିଁ ଅବଶ୍ୟ । ଆମର ଭାଗ୍ୟ ଯେ ଜାନ ହୁକ୍‌ଅର ମାଲିକ ଜାହାଁ ପନାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କୁର୍ଣ୍ଣିସ୍ କରି ଧନ୍ୟ ହେବା ଖବର (ଚମତ୍କାର !)

+ + +

ପଣ୍ଡିତ ଜବାହର ଲାଲ ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରାସାଦ ଓ ସିନେମା ଥିଏଟର ଘର ତିଆରିର ଅନୁମତି ଦିଆ ଯିବ ନାହିଁ । ଦାନା କନା ନପାଇ ଗରିବ ଗୁଡ଼ାକ ଯେ ଟିକିଏ ସିନେମା ଦେଖି ମନ ବହଲାଇବାର ସୁବିଧା ପାଉଥିଲେ, ସେତକ ଗଲା । ଆଉ ବଡ଼ଲୋକଙ୍କ ଠେଇଁ ଗୃହର ରହି ଦୋମହଲା କୋଠିରେ ହାଉଆ ଖାଇ ପେଟଜାଳା ଲିଭାଇବାର ସୁବିଧାରେ ବ ପାଉଁଶ । ପଡ଼ିଲା । କୁଟୀର ମଧ୍ୟ ଭାରତରେ ଏଣିକି ଖାଲି କୁଟୀର ତିଆରି ହେବ । କୁଟୀର-ଶିଳ୍ପ ବୃଦ୍ଧିର ଯୋଜନା !

÷ × +

କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଏକ ଫରମାନ ଦେଇଛନ୍ତି କି—ଅଜକାଲି କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାମରେ ନାନା ବାଧା ବିଘ୍ନ ଘଟାଉ ଥିବାର ସେ ଶୁଣୁଛନ୍ତି । ପୁଣି କଂଗ୍ରେସ ବାଲାମାନେ ବି କହୁଛନ୍ତି କି ସରକାରୀ ଅମଲା ବହୁତ ଖିଲାପି କରୁଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଏଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ 'ଯୋଗସୂତ୍ର' ରଖିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଯିବା ଉଚିତ ।

ଆମ ମତରେ ଦୁଇଙ୍କୁ ଦୁହେଁ କେହି କାହାରିକି ଊଣା ନୁହନ୍ତି । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଛକା ଛକି ହୋଇ ଉଭୟଙ୍କ ଲାଞ୍ଚ, ମିଛ, ଜାଲ ଜୁଆଚୁରି ଆଦି ସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧିରେ ବାଧା ପଡ଼ୁଥିବାରୁ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ନାଆଁରେ ଚୁଗୁଲି ଲଗାଉଛନ୍ତି । ଯୋଗ ସୂତ୍ରଟା ହୋଇଗଲେ ଏ ସବୁ ଗୁଣର ବେପରୁଆ ! ଲୋକଙ୍କ ଧନ, ମୁଣି ଓ ଇଜ୍ଜତ ମହତ, ଚୂଟି ମୁଠି ଆଉ ବାକି ରହିବ ନାହିଁ ସବୁ !

ମା ମଙ୍ଗଳା ରକ୍ଷାକର !

+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

କଳାଇନ୍ଦିବର ଆରତିରେ

ସଖି, ସେ ଦିନ ମୁଁ କଲେଜରୁ ଫେରୁଛି—କେନାଲ କୂଳ ବାଟେ ସେ ଯେଉଁ ମୂରତି ଦେଖିଲି, ସେ ଭାରତୀ କହିଲେ କେଉଁ କାମିନୀ ଦେହ ଧରି ରହିବ—ବିଶେଷତଃ ଏ ଯୁଗରେ ।

କରରେ ମୋର ବହିଖାତା । କାଖରେ ମୋର ପଣତ କାନି । କଲମ ମରିଥାଏ ବ୍ଲାଉଜ୍ ମଝିରେ । କର ଥଳିଟା ପଡ଼ିଥାଏ ପାଖରେ । କେହି ନ ଥାନ୍ତି ସେଦିନ ସାଙ୍ଗରୁ—ଏକା ଏକା ମୁହିଁ କୋଚରେ ବସିଥାଏ—କଟକ ସହର ତ !

ମଜାକଥା

କାଲି ପରି ଲାଗୁଛି । କିନ୍ତୁ କେତେ କାଳ ହୋଇ ଗଲାଣି । କାହାଣୀ ସେ ଦିନର ଅଜ ବି ମନେ ପଡ଼େ । କାଳ କାଳକୁ ଭୁଲି ପାରିନି ନାହିଁ ମୁଁ ତାକୁ । କେବଳ ଝୁରି ଝୁରି ମୋର ଦିନ ସାରିବା ସାର ହେଲା ସିନା !

କାହାର ଦୋଷ ଦେବି ନାହିଁ । କରମର ଦୋଷ ! କର୍ମର ଫେରନ୍, କିଏ ହାଟ ଦେବ ? କାହାକୁ ବା କହିବ—କିଏ ଶୁଣିବ ମୋ ଦୁଃଖ । କେତେ ଦିଅଁ ଦେବତାଙ୍କ ପାଖେ ମନାସିଲି—କେତେ କଳକାରଖାନା, କୁଠୀର ପ୍ରାସାଦ, କୁଳକେଦାର ଖୋଜି ନାହିଁ ମୁଁ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ବିଫଳ ।

କେବେ ଯେ ଦିନେ ମୋର କୁଞ୍ଜକାନନ ତଳେ ମୋ ଜୀବନର ସାଥି ମୋତେ ମିଳିବ ଏ କଳ୍ପନା ମଧ୍ୟ ସେଦିନ ମନକୁ ଆସି ନଥିଲା । କାହିଁକି ତେବେ କୋହ ଉଠାଇ ଆସିଲା ସେଠାଣି ଦେଖି ? କପାଳରେ ସ୍ୱେଦ ବିନ୍ଦୁ । ଜନ ଜନ ହେଲା ଦେହଟା । କାତର—କାହିଁକି ହୋଇ ବସିଥିଲି କୋଚରେ ।

କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ସେ ରୂପ । କାଳିଆ ରୂପ କିନ୍ତୁ କି ଢଙ୍ଗରେ ମାଠିଆଣି ଦେହଟା । କେଶର କଣ୍ଠା ଠେଲରେ ଲଟିଥିବା ତେର ତେର ଲାଗେ—ଦେଖିଲେ ଦୋହଲି ଲୋକ ଅଟକି ଯିବ । କଳିବୁଲ ଭଳି ପାଲିସ ସୁନ୍ଦର ଦେହ ଓ ପୋଷାକ । କେତେ ଅଭ୍ୟର ଥିଲେ । କଣ୍ଠ ଖୋଲିବାର ଏମିତି କିନ୍ତୁ କାହାକୁ ଦେଖିଲି ନାହିଁ । କେମିତିକା ବିରହ-ବ୍ୟାଧି-ଗ୍ରସ୍ତ ପରି ମନେ ହେଲା । କରୁଣା ଅପେ ଅପେ ଜାଗିଲା ମନରେ । କହିଲି ତ, ସେହି ମୋର ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନ ।

କଟକ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ—ଅନ୍ତ ଦିନେ—ଦୈବାତ୍ । କେଉଁଠି ମୁଁ—କେଉଁଠି ସେ—କର୍ମ ବିଳକୁ ପୁଣି ଦେଖା—ପୁଣି ଚାରି ଚକ୍ଷୁ । କଳା କଳେବରରୁ ସଦେଶ ଫେଣ ଅଧରର ଅତୁଳ ଠାଣି ! କମଳ ମୁହଁକୁ କାଳନ୍ଦୀର ଜଳ ଭଳି ନିର୍ମଳ କରିଥାଏ । କମଳ ଅଖିରେ କଜଳ ଯେପରି ଭଳି ଢୋପା ଦିଶୁଥାଏ ।

କେତେ କୃଷ୍ଣ ନାହାନ୍ତି ଏ କଟକ ସହରେ—ରାଧାକୃଷ୍ଣ, ରାଜକୃଷ୍ଣ, ନବକୃଷ୍ଣ, ହରେକୃଷ୍ଣ—କିନ୍ତୁ ତା' ଭଳି ଠିକ୍ କଣ କୃଷ୍ଣ ନାହିଁ ନଥିବେ ଧରଣୀରେ ।

ମାଙ୍କଡ ହାତରେ

କାପ୍‌ସେସର୍ ଧରି କାଉଚ ଉପରେ ମୁଁ ଗୁ' ପାନ କରୁଥିଲି—ଖାଲି କଟଲେଟର ବସିଥାଏ । କଡରେ ମୋର ନଥାନ୍ତି କେହି । କାହିଁକି କେଜାଣି ମନେ ହେଲା କିଏ ଯେମିତି ମୋ କୋଳରେ ଆସି ବସିଛି । କହିଲେ ମାନିବ ନାହିଁ—କହିବାକୁ ଲାଜ ଲାଜ ଲାଗୁଛି—ସେଇ କ୍ୟାଣ୍ଟିନ ଠାରେ—କେତେ ରୂହାଳିଆ ଲୋକ ନଥିଲେ—କେତେ ଅନା କରି କହିବାକୁ କିଏ ବା ମୁହଁରେ ହାତ ଦେବ ?

କଳା ଦେହର କୋମଳ ପ୍ରେମ ସ୍ପର୍ଶ ଏତେ ରୋମାଞ୍ଚିତ କରିପାରେ ବୋଲି ମୁଁ ଆଗରୁ ଜାଣି ନ ଥିଲି । କେହି ନଥିଲା ବେଳେ ମୁଁ ସେଦିନ ସେଇଠି ଥରେ ଅଙ୍କିତ-ରେ ଭଡ଼ନେଇ ଚାଟିକି——ସେଇ ମୋର ପ୍ରଥମ ଚୁମ୍ବନ ।

କେଉଁ ଦିଗରେ ସେ ମୂର୍ତ୍ତି 'ଅନ୍ତର୍ଧାନ ହୋଇ ଗଲା କହି ପାରୁ ନାହିଁ ସଖି । କଲିକତାରେ ରାଜାଙ୍କ ଷଡଯନ୍ତ୍ର ତାଲିକାରେ ପାଇଲି ନାହିଁ କି କଂକଲ୍ ବ୍ରହ୍ମା ହୋଇ ଆସିଥିବା ଚଉଦ୍ୱାର କଳ ଅଫିସ ଫଦରୁ ପାଇଲି ନାହିଁ । ଫୋଟୋ ସର୍କିଟରୁ ଫେରୁଥିବା କଲେଜ ଟୋକାଙ୍କ ଭିତରେ ଦେଖିଲି ନାହିଁ କି—କଟକ ଗଳିରେ ଗାଲ ସ୍କୁଲ ବାସକୁ ଛକିଥିବା କଣ୍ଠା ପ୍ରେମିକଙ୍କ ଭିତରେ ପାଇଲି ନାହିଁ । କମ୍ପିତ ଯାହାର ଖେଳ ତାକୁ କିଏ ଅନ କରିବ—କୃଷ୍ଣନଗର ସିନା ପଥର ଭସାଇ ଦୋଳ ବୁଡ଼ାଇଦେ—ଖିଅରେ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବେ—ଛାଟିକି ବି ବାନ୍ଧିବେ—କିନ୍ତୁ ଏ ଚିତ୍ତଚୋରକୁ ଚୋରା କରିବାର କ୍ଷମତା ଥାଇପାରେ ନାହିଁ—କର୍ମବୀର ମୋହନଦାସ ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ନଥିଲା—କଲମ ଅଜାଦଙ୍କର ନାହିଁ—କମଳା-ପତି ଜହରଲାଲ ନେହେରୁଙ୍କର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

କାର୍ତ୍ତିକ ଅନ୍ତେ ଆଦ୍ୟ ମାର୍ଗଶିରରେ ମୋର ବାହାଘର ହେଲା । କଳ୍ପନା କେବେ ସତ ହଏ ନାହିଁ । କାମନା ମୁଁ ଯେଉଁଠି କରିଥିଲି ସେଠି ମୋର ବିବାହ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । କହ ଅଜ ଲାଭ କଣ ସେ କଥା । ଲୁଗାଘ୍ରି ଲେଖା ମୋର କାଳ କାଳକୁ ସରିଗଲା । କେଉଁ ଝୁମାଟକୁ ମାରିବାର କୌଶଳ ସେଇ ଦିନଠୁ ଭୁଲିଲି । କବିତା ଲେଖା ପଢ଼ରେ ଇତି ହେଲା । କଳା ବା arts, ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ, ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ କଳା ଠାରୁ ଚାରି ସଂଗୀତ କଳା ଯାଏ ସବୁକୁ ଭୁଲିଲି । କୋଣାର୍କର କୋମଳ କାଗଜରେ ଚିଠି ଲେଖିବା ଇତି ହେଲା । ହୁଲ ଛାଡ଼ି ପରଘରକୁ ଆସିଲି । କଉଣାଖୀ ଥିଲି, ଯୁବା ନାରୀ ହେଲି । କୁମାରୀ ଥିଲି କୁଳବଧୂ ହେଲି ।

କନ୍ୟାବର ବିଦା ହୋଇ ସେଦିନ ଆମେ ଆସିବା ବେଳକୁ କଟକ ଷ୍ଟେସନ କନାରେ କିଏ ସେ ମତେ ପଛ ଅଡ଼ୁ ଡାକିଦେଲା । ବଳେଇ ମୁହିଁ ଦେଇ ଚମକି ପଡ଼ିଲି । କେମିତି ମିଳିଲା କେଜାଣି ! କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଆଖି । କରୁଣ ସ୍ୱର । କୁଞ୍ଚିତ ଧୂସର ରୂପ । କଣ୍ଠ ଫୁଲିଛି । କଙ୍କାଳ ପାଇ ମାନ । କେତେ ଯୁଗ ବିରହ ଶଚ୍ଛେଦରେ କୁବେର ପୁରର ଅଲଗନ୍ତ୍ର ଯଷ କରଗୁ କନକ ବଳୟ ଖସି ପଡ଼ିଛି କି ସତେ !

ଅନାମ

କହିଲେ କିଏ ଲୋପ କରୁ ନ ହରି, ସତ କହୁଛି ସଖି, ସେଦିନ ମୁଁ ପ୍ରଥମ ଜାଣିଲି ଯେ ମୋ ଜୀବନରେ ଯାହାକୁ ପ୍ରଥମ ମୁଁ ଭଲ ପାଇଥିଲି ସେ ସେଇ ।

କୁକୁରରେ ମୋର ବଡ ସଉକ ବୋଲି ଆମର ଇଏ, ମାନେ—କର୍ତ୍ତା ମୋତେ କେତେ ରଙ୍ଗର ଭଲ ଭଲ କୁକୁର ଦେଖି କିଣି ଆଣି ଦିଅନ୍ତି—କିନ୍ତୁ ସେଦିନ କେନାଲ କୂଳରେ କଲେଜରୁ ଫେରିବା ବେଳରେ ସେ ଯେଉଁ କଳାଇନ୍ଦିବର ମୂରତି ଦେଖିଥିଲି ତା ଭଳି ସୁନ୍ଦର କମନୀୟ କାଳିଆ କୁକୁର ଆଜି ନାହିଁ ନଥିବ ।

କୋଣସି ପଶୁକୁ ଭଲ ପାଇବା ସେଇ ମୋର ଆଦ୍ୟ ଅଉ ଶେଷ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାରୀ

ସନ ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ······

କଂଗ୍ରେସ ନେତା ମାନେ ଗିରଫ ହୋଇଛନ୍ତି, ଭାରତ ସାରା ବିପ୍ଳବ, ଧର୍ମଘଟର ସୂଚନା । ରେଭେନ୍‌ସା କଲେଜର staircase, ଦଶ ବାର ଜଣ ପିଲା ପାହାଚ ଉପରେ ଶୋଇଛନ୍ତି । କଲେଜରେ strike ।

ଯୌବନ ନୂଆରେ ଖେଳାଇ ମୟୂରକଣ୍ଠୀ ବନାରସୀ ଶାଢୀ ପିନ୍ଧି ରାୟବାହାଦୁର କନ୍ୟା ନଳିନୀ ଚପଲ ମନ୍ଦେ ନଳିନୀ ଧନ୍ଦାଇ ଚାଲିଛି । ଚାହାଣୀରେ ଅବଜ୍ଞାର୍ଘ୍ୟ ପରିସ୍ଫୁଟ ।

ସସ୍······

ଛାତ୍ର ଭିଡ଼ ହୋଇଗଲା staircase ପାଖରେ । ପାଦ ପକାଇବାର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ।

"ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ ଦିଅନ୍ତୁ" ଗୋଟିଏ ପଦ ଉଠାଇ ନଳିନୀ କହିଲା ।

ନୀରବ·········

"ମୋର ଉପରେ କ୍ଲାସ ଅଛି, ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ ଦିଅନ୍ତୁ" ପଦ୍ମମୁଖରେ ମାର୍ଜିତର

କାହାଣୀ

କଠିନତା ଆଣି ନଳିନୀ କହିଲା ।

"ଛାତି ଉପରେ ପାଦ ଦେଇ ଚାଲିଯାଆନ୍ତୁ, ଓଃ ଦୁର୍ବଳତା ଆସୁଛି, କ୍ଲାସ ଯିବାର ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ପୁଣି ଏ ଦୁର୍ବଳତା ନାହିଁକି, ଚାଲିଯାଆନ୍ତୁ" ! କୃତ୍ରିମ ମୁଖଭଙ୍ଗୀ ଦେଖାଇ ଜଣେ କହିଲା । ଲାଜବୋଳା ନାଲି ମୁହଁଟିରେ ଅଭିଜାତ୍ୟ ଓ ଦମ୍ଭର ଛଳନା ଆଣି ଅଗତ୍ୟା ସେହିଠାରେ ନଳିନୀ ନତମୁଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।

ଜଣେ Professor ଆସିଲେ, ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ନାରୀତ୍ୱର ପରାକାଷ୍ଠା ଦେଖାଇ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା ।

କିଛି ଦିନ ପରେ·····

College ପୋର୍ଟିକୋ ଠାରୁ କନିକା ଲାଇବ୍ରେରୀ ରାସ୍ତାରେ ନଳିନୀ ଚାଲିଛି । ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗ ଶାଢୀଟିରେ ହାଇହିଲ ଯୋତାର ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ ନାରୀ ସୁଲଭ କୋମଳତା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଗର୍ବ ପରିସ୍ଫୁଟ । ଅସାବଧାନତାରେ ହେଉ ବା ଭ୍ରମରେ ହେଉ ହାତର ରୁମାଲଟି ଖସି ପଡ଼ିଲା ।

Gold Flake ର ଧୂଆଁ ଛାଡ଼ି ପଛରେ ଯାଉଥିବା ଦୁଇଜଣ ଛାତ୍ରଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ

ସେ ରୁମାଲଟି ଚଟ କରି ଉଠାଇ ନେଇ ନାକ ପାଖରେ ଦେଇ ଲୁଚି ଗନ୍ଧ ଉପଭୋଗ କରି ଆଃ କହିଉଠିଲା ।

ସାଥି ଜଣକ ବନ୍ଧୁସମ ଅନୁଭୂତି ଲାଗି ବ୍ୟାକୁଳ ।

"ଅହା ମୋ ରୁମାଲ ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କର ଏତେ ଆଗ୍ରହ ଅଛି, ମୋତେ ଆଗରୁ କହିଥିଲେ ରୁମାଲ ପ୍ରିୟଙ୍କ ଲାଗି ଗୋଟେ କାହିଁକି ଦଶଖଣ୍ଡ ରୁମାଲରେ ଫୁଲ କରି ଆଣି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏ ଖଣ୍ଡ ନବାରେ କିଛି ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।" କହି ଯୁବକଟିର ନାକ ପାଖରୁ ରୁମାଲଟି ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଘୃଣାରେ ନଳିନୀ ଚାଲିଗଲା । ମୁହଁରେ ତାର ସଳଜ ହସ, ନାରୀର ନାରୀତ୍ୱରେ ପୁରୁଷକୁ ପଦାଘାତ କରିଛି ।

ଯୁବକ ହତଭମ୍ବ ମୂକ, ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣକୁ

ଛୋଟିଏ କହିଁ,

ଚାହିଁ ଲଜ୍ଜାରେ ହସି ପକାଇଲେ ।

୧୯୪୮ ଅଗଷ୍ଟ ।

ମୁକ୍ତ ଭାରତ ।

କାଲି ପରାଧୀନ ଜଗତର ମୁକ୍ତ ନଳିନୀ ଆଜି ମୁକ୍ତ ଭାରତରେ ପରାଧୀନ । I A. ପାସ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ Sub-Deputy ଗୋପାଳ ବାବୁଙ୍କ ଗୃହିଣୀ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଦୂରରେ ଧଳା ବଉଦ କୋଳରେ କଳା-ବଉଦଟି କ୍ରମଶଃ ଡେଣା ମେଲାଇ ମାଖିରୁ ଉଡ଼ି ଆସୁଛି । ମୁକ୍ତ ବାତାୟନରେ ଆକାଶର ସେହି କଳାବଉଦକୁ ଚାହିଁ ନଳିନୀ ଭାବୁଥିଲା ତାର ସ୍ୱାଧୀନ ଦିନ ଗୁଡ଼ିକ । ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ମନେ ପଡ଼ୁଥିଲା ଛାତ୍ରୀ ଜୀବନ, College Strike ଇତ୍ୟାଦି । ଆଉ ତା ସଙ୍ଗେ ତୁଳନା କରୁଥିଲା ଆଜିର ଅବସ୍ଥା ।

ବନାରସୀ ଶାଢୀ ପିନ୍ଧି ଅସଂଯତ କେଶ ଗୁଚ୍ଛରେ Hair cream ଲଗାଇ snow ପାଉଡ଼ର ବୋଳା ମୁହଁଟିକୁ ସେ କେତେଥର କଚରେ ଦେଖି ମଜ୍ଜି ଯାଇଛି । ଅଜଣା ଭବିଷ୍ୟତ ସ୍ୱପ୍ନରେ ସେ ବିହରି ଉଠୁଛି । ହାତର ରୁମାଲରେ Evening in Paris scent ର ମହକ ଖେଳାଇ ଦିନ ଚାରିଟା ବେଳୁ ଚାହିଁଛି ସେ ଗୋପାଳର ଆସିବା ପଥକୁ । କର୍ମକ୍ଳାନ୍ତ Sub-Deputy ଜୀବନର ବୋଝ ଓହ୍ଲାଇ ସେ ଘରେ ପାଦ ଦେଲାବେଳକୁ ସବାଗରେ ଖୁଆଇଛି ତାର ହାତ ତିଆରି ଜଳଖିଆ ।

ତା ପରେ ଅନୁରୋଧର ସୁରରେ ହେଉ ବା ନାରୀର ଦାବୀରେ ସେ କହିଥିଲା, "ଆସ ଆଜି ଟିକେ ସିନେମା ଯିବା" ।

"ନା, ମୋର ଅନ୍ୟ କାମ ଅଛି" କ୍ଳାନ୍ତର ଅବସାନ ହୋଇଥିବା ଭଙ୍ଗି କରି ଗୋପାଳ କହିଲା ।

"ହଁ, ତମରତ ଖାଲି ସବୁବେଳେ କାମ, ମୋ ରାଣ, ଆସନା ବୁଲିଆସିବ, ଆଜି ସବୁ 'ରତନ' ଫିଲ୍ମ ଆସିଛି ।" ମୁହଁରେ ଯୌବନ ଶ୍ରୀ ଖେଳାଇ ତାର ହାତ ଧରି ଟାଣି ଆଣିବାର ଚେଷ୍ଟା କରି ନଳିନୀ କହିଲା । କୋମଳ ହାତ ଟିରୁ ନିଜ ହାତଟି ଛଡାଇ ନେଇ "ନା, ମୁଁ ତ କହିଲି ଆଜି ଯାଇ ପାରିବି ନାହିଁ, ମୋର Clubକୁ ଯିବାର ଅଛି ।" ଆଦେଶପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷାରେ କହି ଗୋପାଳ ସାଇକେଲ ଧରି ପୁଣି ଚାଲିଗଲା ।

ନାରୀତ୍ୱର ଅବମାନନା କରି ଗୋପାଳ ଚାଲିଯିବା ପରେ ରାଗରେ, ଅଭିମାନରେ ଲୁଗା ବଦଳାଇ ବାତାୟନ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ନଳିନୀ ଭାବୁଥିଲା ତାର ଜୀବନର ପୁରୁଣା ସ୍ମୃତି ସବୁ । ଯୌବନ ଯୁଆର ପ୍ରଥମେ ଖେଳିଲା ବେଳେ ଏହି ଧଳା ବଉଦରେ କଳା କଳା ଡେଣା ଦେଖି ତାର ଭବିଷ୍ୟତର ସ୍ୱପ୍ନ ପ୍ରେମିକ ତାର ପାଖରେ ବସି କହୁଥିବ ।

"ତୁମେ ଆଉ ମୁଁ, ମୁଁ ଆଉ ତୁମେ, ଏହା ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ କିଛି ନାହିଁ ନଳିନୀ, ସମାଜର ଏ ବନ୍ଧନ ଛିଣ୍ଡାଇ ଚାଲ ଆମେ ଏହି ଦୂର ବଉଦର କଳାପକ୍ଷୀ ପରି

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଶଚୀନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ

ଚାଲିଯିବା ଦୂର ଦେଶକୁ । ସେଠି ରଚିବ ପ୍ରେମର କୁଟୀର । ତୁମେ ହେବ ମୋର ମନ-ମନ୍ଦିରର ଦେବୀ ଆଉ ମୁଁ ତୁମର ଛୋଟିଆ ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟିର ପୂଜାରୀ ।"

ନାରୀତ୍ୱର ଗର୍ବ ମନକୁ ତାର ଉଲ୍ଲସାଇ ଦେଉଥିଲା । ଆଉ ଆଜି ହାଏ ସେହି ନାରୀତ୍ୱର ଏହି ପରିଣାମ !

ଆଖିରୁ ତାର ଦୁଇ ଟୋପା ଲୁହ ଝରି ପଡ଼ିଲା ।

ବାହାରେ ଶ୍ରାବଣର ଧାର ।

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଲେ—ଗୋବିନ୍ଦ

ମଶାଣିର ଭୂଇଁ ଫଟାଇ ତୋଳିଛି ଶିର,
ଦସ୍ୟୁଙ୍କ ହାତେ ମରିଥିଲା ଯେଉଁ ବୀର,
ଦେଶର ମୁକତି ଲାଗି ଖାଇଥିଲା ଗୁଳି,
ରକତରେ ରଙ୍ଗିଥିଲା ଏଇ ମାଟି ଧୂଳି,
ପନ୍ଦର ଅଗଷ୍ଟେ ଥରେ ମନ ଚେଇଁ ଉଠେ,
ନୟନରେ ତା'ର ଆଜି କେତେ ଛବି ଫୁଟେ ।

× × ×

ସ୍ୱରାଜ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ପାଇଛୁ ଯଦି ମୋ ଦେଶ,
ଜନତାର ପୁଣି କାହିଁକି କଷ୍ଟ ଏ ବେଶ ?
ଅଶାନ୍ତ ଅଭାବ ଦେଶରେ ରହିଛି ପୂରି,
ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ରାଭାବ ଦୁଃଖରେ ମରୁଛୁ ଝୁରି ।
ଶେଯ ହୁଏ ତାର ବାଡ଼ିକରେ ସଢେ କାଠ,
ଶନା ହେପାଜତେ ଦିନ ତାର ଯାଏ କଟି ।
ଔଷଧ ଟିକିଏ ଦେବସେ କେଉଁଠୁ ଆଣି,
ବଇଦ ବତାଏ ଦେବା ଲାଗି ଟଙ୍କା ପାଣି ।
ସେଇକ ନ ମିଳେ ନାହିଁ ଶଢେ ଖୋସାମଦେ,
ସ୍ୱରାଜ୍ୟରେ ଏତେ ଦୁଃଖ କି ରହିଛି ପଦେ ?
ଜବଷ୍ଟା ଖଣ୍ଡ ତ ସପନ ହୋଇଲା ଅସି
କେତେ ଆଉ ଦୁଃଖ ଭୋଗିବେ ଏ ଦେଶ ବାସୀ ।
ଅରଷ୍ଟ କଥାକୁ ଲୁଅଡ଼େ ଗଲଣି ଉଡ଼ି,
'ରାମରାଜ୍ୟ' କଥା ମନରୁ ଗଲଣି ହୁଡ଼ି ।
'ଯୋଜନା' ଉପରେ 'ଯୋଜନା'ର ଦୁଆ ଶୁଭେ,
ସବୁ କଳ୍ପନା ଫାଇଲରେ ଖାଲି ଡୁବେ ।
ହାକିମ ଉପରେ ହାକିମ ପଡ଼ନ୍ତି ଢଳା,
ବାଟ ଘାଟେ ଖାଲି ଅଫିସର ମଳା ମଳା ।
ତଥାପି ଗରିବ ଗୁହାରି ଶୁଣିବା ପାଇଁ,
ଅଛ ଏ ସ୍ୱରାଜ୍ୟେ ଜଣେ ହେଲେ କେହି ନାହିଁ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଅବା ଲାଟ ସାହେବ ଆସିଲେ ଯେବେ,
ଖାଲି ସଭା ଆଉ ସାଜସଜା ହେଉଥ ତେବେ ।
'ଫୁଲମାଳ' 'ଅଭିନନ୍ଦନରେ' ଗଲା ଦିନ,
ଗରିବର ଦଶା ଶୁଣିବାକୁ କାହିଁ କାନ ?
ଗାଆଁ ଗହଳର ନିତି ଦିନ ଦୁଃଖ ସୁଖ,
ଦେଖିବାକୁ କିଏ ଫେରାଉଛି କହ ମୁଖ !
'ଡେଲି' 'ଲୁଣ'ଗେ ଏ ସଂସାର ମରମ କଥା,
ବୁଝିବାକୁ ଆଉ ନ ଲୋଡ଼େ ବଡ଼ଙ୍କ ମଥା ।
କାଗଜ ପୃଷ୍ଠରେ 'ଶାସନ'ର ବେଲ ଗଢ଼େ,
ଅନାଟନେ ଏଣେ ସାରା ଦେଶ ଯାଉ ସଢ଼େ ।
ପ୍ରଗତିର ବଣ୍ଡୁଡ଼ା ଖବର କାଗଜ ଦେଇ,
ନେତାଙ୍କର ଏବେ ରହେ ପ୍ରାଣ ମନ ଦେଇ ।
ଗାଆଁ କଥା ସବୁ ପଛକୁ ଗଲଣି ପଡ଼ି,
ଶୁଣୁଛି କିଏରେ ମନ୍ଦ ମୁଁ ଆଙ୍କ ରଡ଼ି ।

× + ×

ମଜିଛନ୍ତି ଆଜି ଦାନିଶ ପନ୍ଥାରେ ଦେଶ,
ବଡ଼ ବଡ଼ଆଙ୍କ ଚାକି ଚାକି ଦିଶେ ବେଶ ।
ନି ନିଆଁ ନାଣ୍ଡାଣ ଉନ୍ନତିରେ ଘର ଘର,
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମଟର ମୁଲ୍ୟ ଯାଏ ଭର ଭର ।
ଲାଟ ସାହେବଙ୍କୁ ଫଉଜ ସଲାମ କରେ,
ସହର ସଡ଼କ ମଶିଣରେ ଘାଟିପଡ଼େ ।
ଏଇ ସହରର ଡାକଘରେ ଖାନା ଶ୍ରେଣୀ,
ଦୁଇମାସ କାଳ ବେମାରରେ ଭୋଗି ଭୋଗି ।
ବେଳ ଠେକି ଦେଖେ କେତେ ଦଡ଼ ପଡ଼ୁଅର,
ସ୍ୱରାଜ୍ୟର କଥା ମନେ ଘଟେ ଅନ୍ଧକାର ।
ବୋଇଡ଼ାଲୁ ଭୂଷା ଗୋଡ଼ ଗୃହଜଳକୁ ଖାଇ,
ଔଷଧର ଗୁଣ ପେଟରେ କରୁଛି ବାଇ ।
ଡାକ୍ତାର ପାଖରେ ଶୋଇଥିଲା ଧନୀ ପୁଅ,
ତାପାଇଁ ଭୁଟିଲା ଦାମିକା ଦବେଇ ସୁଅ ।
ଦୁହିତା ପୁରୁଷ ତହିଁପରେ ଫଳରସ,
ଟେଲିକମ ଖାଇ ରୋଗକୁ କଲାଟି ବଶ ।
ପରୁ ସାବୁ ଖାଇ ଗରିବର ଦିନ କଟେ,
କେତେ ଦିନ ଆଉ ପଡ଼ି ରହିଥିବ ଖଟେ ।
ଭଲ ଥିଲେ ଜଣେ ଏଇ ଲୋକଙ୍କର ଭଲ,
ସଭାରେ ବସିଛି କେତେ ମାତ୍ରୁଥାନ୍ତା ତାଳ ।
ଆଜି ତାର ଆଖି ଲୁହରେ ଉଠଇ ଭରି,
କେତେ କଥା ଆହା ବୁକୁରେ ଯାଉଛି ମରି ।
ମନ ଖୋଲି ସିଏ କହିବା କାହାକୁ ଡାକି,
ଅଜଣା କାହାଣୀ ବହୁତ ରହିଛି ବାକି ।
ଏଜନ ସାଗରେ ଶୁଣିବ କିଏ ତା କଥା,
ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଉତ୍ସବେ ଘୁରୁଛି ସଭିଙ୍କ ମଥା ।

+ × +

ମଶାଣିର ମଡ଼ା ଦେଖେ ସବୁ ଆଖି ମେଲି,
ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ତେଜ ତା ଦେହରେ ଯାଏ ଖେଳି ।
ତଟଟ ଚିତ୍କାର ଥରି ଥରି କରି ଉଠେ,
ନୟନରୁ ତାର ରକତର ଲୁହ ଫୁଟେ ।
ପ୍ରେତ ପୁରେ ଶୁଭେ ଦନ ଦନ ଆର୍ତ୍ତରବ,
ମଡ଼ା କରେ ଆଜି ଜୀବନର ଅନୁଭବ ।
ଭୂତର ବାଲୁଆ ଅନ୍ଧାରେ ଦିଅନ୍ତି ତାଳି,
ଅଶୁଭ ଶକୁନୀ ମାଡ଼ିଆସେ ମାଳ ମାଳ ।
ମୁଛୁଦାର ଆଖିଜଳ ଉଠେ ଦାଉ ଦାଉ,
ପନ୍ଦର ଅଗଷ୍ଟ ସନ୍ଧ ବେଗି ବେଗି ଯାଉ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିଠା କଥା

ଭାଇ

ଲେ – ଦେବ ମହାପାତ୍ର

ପ୍ରଶ୍ନ:—ଆପଣ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ବହୁ ଗଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିଚନ୍ତି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ନବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଉତ୍ତର:—ନିଅନ୍ତୁ ।

ପ୍ର:—ମନେ କରନ୍ତୁ ଆପଣ ଗୋଟିଏ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିବାକୁ ବସିଚନ୍ତି; ବହିଟି ମଝିରୁ କୌଣସି ପୃଷ୍ଠା ଓଲଟାଇ ଦେଲାପରି ଆପଣଙ୍କର ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା ଏମିତିଆ କେତେ ଧାଡ଼ି—

"ରମୁ ଭାଇ", "ରମୁ ଭାଇ"

"ରମୁ ହାସ୍ନା. ହେନା ବୁଦା ଉହାଡରେ ଲୁଚି ଶୁଣୁଥିବ ଶୋଭାର ଡାକ ।"

"ରମୁ ଭାଇ !"

ରମୁ ଉତ୍ତର ଦେଲାନି । ମୁହଁ ଚିପି ଚିପି ହସିଲା କେବଳ । "କୁଆଡେ ଗଲମ ରମୁ ଭାଇ ?" ଶୋଭା ବଗିଚା ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲା—ରମୁ ପୁଚ୍ଛ ପର କରୁଥିଲା । "ହଁ ଜାଣେ ଯେ କୋଉଠି ଲୁଚିଚ । ଦେଖି ନେଇଚ ଯେ !"

ଅଚ୍ଛା କହନ୍ତୁ ଆପଣ ଏଇ କେଇଧାଡ଼ି ପଢ଼ି ବହିଟିର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ' କଣ ହେଇଥିବ କିଛି ଧାରଣା କରି ପାରୁଛନ୍ତି କି ?

ଉ—କିଛି କାହିଁକି ବହିଟିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ଜଳ ଜଳ ଦିଶୁଚି ।

ପ୍ର—ତେବେ କହିଲେ ଏଇ ଶୋଭା ଆଉ ରମୁ ଏମାନେ କିଏ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ସମ୍ବନ୍ଧ କଣ ?

ଉ—ଏମାନେ ହେଲେ ନାୟକ ନାୟିକା—ରମୁ କଲେଜରେ ପଢ଼େ; ଶୋଭା ଗାର୍ଲ ସ୍କୁଲରେ-ରମୁ ଶୋଭାକୁ ପଡା ବତେଇ ଦିଏ । ଯାଙ୍କ ଭିତରେ ଗାଢ ମଧୁ ପ୍ରେମ ଚାଲିଚି । କିନ୍ତୁ ଶେଷକୁ ଶୋଭା ଆଉ ଜଣକୁ ବାହା ହେଇ ଯିବ । ଆଉ ସେଇ ଦୁଃଖରେ ରମୁ ଦାଢ଼ି ଛାଡ଼ି ଗ୍ରାମୋନ୍ନତି ଓ ଦେଶ ସେବାରେ ମନ ଦେବ ।

ପ୍ର—ଅଚ୍ଛା ... ଯେ 'ରମୁ ଭାଇ' 'ରମୁ ... ଥିଲା ସେମାନେ କଣ ଭାଇ ଭଉଣୀ ନୁହନ୍ତି ?

ଉ—ମୋଟେ ନୁହେଁ—ତାଙ୍କ ଭିତରେ ରକ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ରହିବା ତ ଦୂରର କଥା ସେମାନେ ଏକା ଜାତିର ବି ନୁହନ୍ତି ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆଉ ଆଉ ଜଣେ କରଣ । ସେମାନେ ପିଲା ଦିନରୁ ଏକା ଠାଉନରେ ବି ପଢ଼ି ନାହାନ୍ତି । ଶୋଭାର ବାପା ବଦଳି ହେଇ ଏଠିକି ଆସିବା ପରେ ଶୋଭା ଗାର୍ଲ ସ୍କୁଲରେ ନାଆଁ ଲେଖେଇଲା । ସେଠି ରମୁର ଭଉଣୀ ଉମା ରମା କମ୍ବା ସାବିତ୍ରୀ ସାଙ୍ଗରେ ତାର ବନ୍ଧୁତା ହେଲା—ସେଇ ସୂତ୍ରରେ ରମୁ ଶୋଭାକୁ ଚହ୍ନିଲା ଆଉ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବା ଆସିବା ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ପ୍ର—ତାଙ୍କ ଘରେ କେହି ଆପତ୍ତି କଲେନି ?

ଉ—ଆପତ୍ତି କାହିଁକି କରିବେ ? ଶୋଭା ନିଜେ ଲାଜ କରୁଥିଲା ରମୁ ଆଗକୁ ଆସିବାକୁ, ରମୁ କିନ୍ତୁ ମଉସା ମାଉସୀ କରି ଶୋଭା ବାପ ମାଆଙ୍କ ଆଗରେ ଏମିତି ଭଲ ପିଲା ସାଜିଲା ଯେ ସେମାନେ ଭାବିଲେ ରମୁ ଭଳିଆ ସଚ୍ଚରିତ୍ର ଗୁଣବାନ୍ ସୁନାପିଲା ବୋଧହୁଏ ଦୁନିଆରେ କେହି ନଥିବେ—ତାପରେ ଶୋଭାର ରମୁକୁ ଲାଜ କଲେ ତା ମାଆ କହନ୍ତି "ଭାଇଟାକୁ ଲାଜ କରୁଚୁ କଣ ଲୋ, ସେ ପର ଭାଇଟା ?"

ପ୍ର—ରମୁ କଣ ଭାଇ ହେଲା ?

ଉ—ଜମା ନୁହେ ।

ପ୍ର—ଭାଇର ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇଲା ?

ଉ—ମୋଟେ ନୁହେ—ସେ ଉପରକୁ ଭାଇ ସାଜି ମଉସା ମାଉସୀଙ୍କର ଆଖିର ଅନ୍ତରାଳରେ ଶୋଭା ସହିତ ପ୍ରେମ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ପ୍ର—କେମିତି ?

ଉ—ପ୍ରେମ ଯେମିତି କରାଯାଏ ସେମିତି । ପ୍ରଥମେ ହଠାତ୍ ହାତରେ ହାତ ବା ଦିହରେ ଦିହ ଭୁଲରେ ବାଜୁ ବାଜୁ ଛାଡ ଭିତରେ ବହୁତ ଖେଳ ଗଲା । ତା ପରେ ଦେଖା ଦେଖି ପାଠ ପଢ଼େଇବା ବାହାନାରେ ଖୁସି ଗପ—ହସ ଖୁସି ଦୌଡ଼ା ଧାପଡା, ଚମ୍ପା ଚମ୍ପୁଟି ଟଣା ଓଟରା, ତାପରେ ପାନ ଦିଆ ନିଆ ରୁମାଲରେ ଫୁଲ ପକେଇବା, ବହିରେ ଚିଠି ପଠେଇବା, ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ—ତାପରେ ଇଚ୍ଛାକରି ହାତରେ ହାତ ମିଶାଇ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ମଉନ ରହିବା ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି—

ପ୍ର—ଆପଣ ଯେ କହିଲେ ଚିଠି ପତ୍ର ସେଥିରେ ସମ୍ବୋଧନ କେମିତି କରା ହେଇଥିବ ?

ଉ—ସେଇ "ଭାଇ" "ଭାଇ" ହୁଏତ ଶୋଭା ଲେଖିଚି —ରମୁ ଭାଇ,

କେଉଁ ଶୁଭ ଲଗ୍ନରେ ତମ ସହିତ ମୋର ଭେଟ ହୋଇଥିଲା ଜାଣେନି ତମେ ମୋର ଅନ୍ତର ଅଧିକାର କରି ବସିଚ

କମ୍ବା

ରମୁ ଭାଇ,

ଇଚ୍ଛାହୁଏ କେଉଁ ଦୂର ଦୁରନ୍ତକୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତେ ତମେ ଆଉ ମୁଁ । ସମାଜର ବନ୍ଧନୀ ପାରିହୋଇ ଖୁବ ଦୂରରେ—ସେଠି ସମାଜ ନଥାନ୍ତା, ଜାତି ନଥାନ୍ତା, ମଣିଷ ନଥାନ୍ତେ କେହି ନଥାନ୍ତେ ଖାଲି ଥାଆନ୍ତେ ତମେ ଆଉ ମୁଁ । ମୁଁ ଆଉ ତମେ—

କମ୍ବା

ରମୁ ଭାଇ,

କାଲିର ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳ ମୋ ଜୀବନରେ ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିବ—ମୋର ଅଧରରେ ଯେଉଁ ଅମୃତ ଢାଳି ଦେଇଥିଲ ତାର ଅଭୁଲା ସ୍ୱାଦୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଚି—ମୋର ଗଣ୍ଡରେ ଯେଉଁ ଚୁମ୍ବନ ଦେଇଥିଲ ତାର ଦାଗ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲିଭିନି—

କମ୍ବା—

ପ୍ର—ଥାଉ ଥାଉ । ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି ଆପଣଙ୍କ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ମୁଁ ଖୁବ ଖୁସି ହେଇଚି—ବହିଟିର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ନେଇ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆପଣଙ୍କର ଧାରଣା ଅନେକ ଠିକ । ତେବେ ମୁଁ ଏତିକି ପଚାରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଆପଣ କେମିତି ଜାଣିଲେ ସେମାନେ ଭାଇ ଭଉଣୀ ନହୋଇ ନାୟକ ନାୟିକା ବୋଲି ?

ଉ—ଅତି ସହଜରେ—ଶୋଭା 'ରମୁ ଭାଇ' ବୋଲି ଡାକୁଥିଲା ବୋଲି ।

ପ୍ର—ତାର ମାନେ ଭାଇ ଡାକିଲେ ପ୍ରେମିକ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ?

ଉ—ନିଃସନ୍ଦେହରେ, କାରଣ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ବଡ଼ଭାଇ ବିଷୟରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି କିଛି ଲେଖି ନାହାନ୍ତି । କାରଣ ବଡ଼ ଭାଇଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେମ ବ୍ୟାପାର କିଛି ଆଗାଏ ନାହିଁ । ତେବେ ନାୟିକାର ଛୋଟ ଭାଇ କଥା ଅନେକ ଜାଗାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି; କାରଣ ତାକୁ ପିପର ମେଣ୍ଟ, ଚକୋଲେଟ ବା ଖେଳନା ଦେଇ ଅନେକ ସମୟରେ ଦୂତୀ କରି ଚିଠି ପତ୍ର ଦିଆ ନିଆ ଚାଲିଥାଏ ।

ପ୍ର—ଅଚ୍ଛା, ମୁହଁରେ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଡକା ଡକି ହୋଇ ଭିତରେ ଭିତରେ ପ୍ରେମ ଚଳେଇବା କଣ ଖାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ ଲେଖାଅଛି ନା ସମାଜରେ ଚଳୁଛି ?

ଉ—ବହୁଦିନ ଧରି ସମାଜରେ ଚଳି ଆସିଛି ବୋଧହୁଏ ସାହେବ ମାନଙ୍କର Cousin (ଭାଇ ବା ଭଉଣୀ) ସାଙ୍ଗରେ ପ୍ରେମ ଓ ବିବାହ ଚଳୁଥିବାରୁ ଆମେ ଶିଖିଥାଇ ପାରୁଁ । ତେବେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଆମେ ସିଧା ସାହେବଙ୍କ ପାଖରୁ ନଶିଖି ବଙ୍ଗାଳୀ ସମାଜ ବଙ୍ଗଳା ଉପନ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରାରେ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ସବୁ ହାସଲ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ । ତାଙ୍କର ଦାଦା ଦିଦି ପ୍ରେମ କରିବା ଚଳୁଚି ଆମର ବି ଚଳୁଛି । ଏଇକ୍ଷଣି ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଯଦି କହେ ମୁଁ ମଣ୍ଟୁ ଭାଇ ସାଙ୍ଗରେ କାଲି ସିନେମା ଦେଖି ଯାଇଥିଲି—ତାର ସାଙ୍ଗମାନେ ତାକୁ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରି ପଚାରନ୍ତି "ମଣ୍ଟୁ ଭାଇ କିଏ ମ ?" "ସେ କେମିତି ଭାଇ ?" "ସେ କଣ ନିଜ ଭାଇ—ମାନେ ଏକା ମାଆ ପେଟର ?"

ପ୍ର—ଏତ ବଡ଼ ସାଂଘାତିକ କଥା—

ଉ—ଅବଶ୍ୟ ସାଂଘାତିକ—ଆମର ପବିତ୍ର ସମ୍ପର୍କ ସୂଚକ ସମ୍ବୋଧନ ଉପରେ ସନ୍ଦେହ ଛିଟା ପଡ଼ୁଛି—ଆମର ନୈତିକତା ଏମିତି ଅଧଃପତନ ଯେ ହୁଏତ ଆମ ବଢ଼ିବା ଅନୁସାରେ ସକଳ ବୟସରେ କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧ ମାନି ନେବାକୁ ସନ୍ଦେହ—କେମିତି ଭାଇ ? କଣ ନିଜ ଭାଇ ? କେମିତି ଭଉଣୀ ମ ? କଣ ନିଜ ଭଉଣୀ ? କେମିତି ମାଆ ମ, କଣ ନିଜ ମାଆ ? ବାପା ସେ କେମିତି ବାପା ? ତାଙ୍କ ଔରସରେ ଜନ୍ମ ନା କେବଳ ମାଆର ସ୍ୱାମୀ ହିସାବରେ ? ସ୍ୱାମୀ ସେ କେମିତି ସ୍ୱାମୀ ? ବେଦିରେ ବସି ହାତଗଣ୍ଠି ହୋଇଛି ନା ସେମିତି ସେମିତି ? ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଇ ସନ୍ଦେହ, ଏହି ଅବିଶ୍ୱାସ କେତେଦୂର ଅଗ୍ରସର କହି ହେବନି—

ପ୍ର—ତୁମ ଅନୁସାରେ ପବିତ୍ର ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କ ଆରମ୍ଭ କରି ପୁଣି ତାଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରେମ ସୃଷ୍ଟି ଚଳେଇବା ଏବଂ ସେଇ ଯୋଗୁ ସାଧାରଣରେ ଭାଇ ଭଉଣୀ କହିଲେ ସମାଜ ଯେଉଁ ସନ୍ଦେହ ଜନକ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରୁଛି ସେଥିପାଇଁ କଣ ଆମର ସାହିତ୍ୟିକ ଔପନ୍ୟାସିକ ଗଳ୍ପ ଲେଖକ ମାନେ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି ? ସେମାନେ ଜାଣିବୁଝି ଏପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରଚଳନ କରୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଉ—କାହିଁକି !! ଆପଣ ହସେଇଲେ ଦେଖୁଛି ! ଲେଖକ ହେଲେ ବୋଲି ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଦୁର୍ବଳତା ନାହିଁ ନା କଣ ? ସେମାନେ ବି ହାଡ଼ ମାଉଁସର ମଣିଷ । ସ୍ତ୍ରୀ ଭଉଣୀ ବା ଝିଅ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଆଖି ନଥାଏ କେମିତି ଜାଣିଲେ ? ବରଂ ଗଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସ ଦେଇଥିବାରୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପବିତ୍ର ସମ୍ପର୍କ ଆରମ୍ଭ କରିବା ହେଲା ତାଙ୍କର [illegible] । ଯେଉଁ [illegible] ତଳେ ପାଠକ ପାଠିକା ଆଉ ତାଙ୍କର ଯୁବକମାନେ ଜାଣିବେ ଯେ ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଭିତରେ କୌଣସି ପାପ କଥା ଥିଲେ—ଏଥି କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ—ବରଂ ଗଳ୍ପରେ ପରେ ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ନାୟକ ନାୟିକା ହୁଅନ୍ତି ସେତେବେଳକୁ ନେଡ଼ୀ ଗୁଡ଼ ବହୁତ ଗଡ଼ି-ଯାଇଥାଏ—ବରଂ, ସର୍ବଶେଷ ଅଭ ବେଳେ ଚୁକ୍ତିଟିକୁ ଯୋଡ଼ିଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଏ । ସବୁଠି ସେଇଥିର ପଟ୍ଟଭୂ ।

ପ୍ର—ଅଚ୍ଛା, ଆମର ଏମିତି ମନୋଭାବ ହୋଇଛି କାହିଁକି ?

ଉ—ମୁଁ ତ କହୁଛି ସାହସର ଅଭାବ । ଯେଉଁ ସମାଜରେ ଝିଅ ପୁଅଙ୍କର ଅବାଧ ମିଳାମିଶା ରହିତ ହେଠି ମଧ୍ୟ ଆମେ ଦେଖିବା ଯେ ମୁରବି ମାନଙ୍କ ଲୁଚିବାରରେ ପୁଅ ଝିଅମାନେ ଜଣକୁ ଜଣେ ସାଥି ବାଛନ୍ତି ଯାହା ସହିତ ଚଳ ବୁଲ କରନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କର ମନ ମିଶିଲେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବାହାହେବା ସ୍ଥିର କରନ୍ତି । ଝିଅ ବା ପୁଅ ଜଣକୁ ଅଧିକ ସାଙ୍ଗରେ ଘନିଷ୍ଠତା କଲେ ତାର ଚରିତ୍ରର ଦୁର୍ନାମ ହୁଏ—ତେବେ ଯିଏ ଯାହା କହିଲେ ଏମିତି ଦୋଷ ବା ବାଙ୍ଗାଳୀ ତାଙ୍କର ଭାଷା ସମାଜ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ବୋଲି ଜାଣନ୍ତି । ସେମାନେ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ହିସାବରେ ମିଶନ୍ତି । ନିଜର ପ୍ରେମିକ ବା ପ୍ରେମିକା ହିସାବରେ ଆମରି ପରିଚୟ ଦିଅନ୍ତି । ସେମାନେ ଭାଇ ଭଉଣୀ ବାହାନାରେ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ସାଜନ୍ତି ନାହିଁ । ସେପରି ନାୟକ ସାହସର ସହିତ 'ପ୍ରିୟା'ଙ୍କୁ 'ପ୍ରିୟା' ବୋଲି ଡାକି ପାରେ । ନାୟିକା ପ୍ରେମିକକୁ 'ପ୍ରିୟ' ବୋଲି ଡାକି ପାରେ । ଆମର କିନ୍ତୁ ସେତେ ନୈତିକ ବଳ ନାହିଁ । ଆମେ ମନେ ମନେ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ବୋଲି ଜାଣିଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁନିଆକୁ କହୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ—ଆମେ ଦୁନିଆର ଆଖିରେ ଦୁନିଆ ଆସରରେ ମୁନାସୁଅ ମୁନାଝିଅ ସାଜି ଲବ ଲବ ପ୍ରେମର ଅଭିନୟ ଚଳାଇ ସ୍ନେହ କରି, ଉପାଏଠ କରି । ଆମ ଭିତରେ ଭୟ ଥାଏ ଯେମିତି ଆମେ କିଛି ପାପ କରୁଛୁ । ଏଇ କଲୁଷ ସ୍ନେହ ପ୍ରେମ ଆଉ ଉପରକୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସାଜି ଭିତରେ ଭିତରେ ପ୍ରେମରେ ଡୁବି ଡୁବି ଚାଲିବାରେ ଆମର ଲେଖକ ମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି ଅଭି ସେଇ ଯୋଗୁ ନଳରେ ନାୟକ ନାୟିକା ସେଇ ଲଜ୍ଜାକର ମୁଖା ଲଗାନ୍ତି ଆଉ ଆମର ସମାଜର [illegible] ଯୁବକମାନେ ତାହିଁରୁ ଶିଖନ୍ତି ଆଦର୍ଶ ।

ପ୍ର—ଆମର ସମାଜର ଏଇ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ଗଣ ନୀତିର ପ୍ରତିକାର କଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ମୁଁ କହି ପାରୁନି । ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କର ନୈତିକ ବଳ ବଢ଼ିଲେ ହୁଏ ତ ପ୍ରତିକାର ଅଟେ ଅଟେ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରେମ କରିବା କିଛି ପାପ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ ଭାଇ ଭଉଣୀର ମୁଖା ପିନ୍ଧିବାର କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ପ୍ରେମିକାକୁ ପ୍ରେମିକା ବୋଲି କହିବାର ନୈତିକ ବଳ ନଥିଲେ ଆମ ପାଖରୁ ଆଶା କରାଯାଏ । ଭାଇ ବୋଲି ପ୍ରବଞ୍ଚନା କରିବା ଆମର ଦୁର୍ବଳ ମନର ପରିଚୟ । ବାହାରକୁ ଭାଇ ଡାକିଲେ ମୁହଁରୁ ତା ପ୍ରତି ବାତ୍ସଲ୍ୟମନ ବାକ୍ୟରେ ମାଆ ପେଟର ଭାଇ ପରି ପବିତ୍ର ଭାବ ରହିବା ଉଚିତ କୌଣସି ଦୁର୍ବଳତା ମନରେ ରହିବା ଶୋଭା-ପାଏ ନାହିଁ । ତଦ୍ୱାରା ଆମର ମାତୃ ପିତୃଙ୍କ ଚରିତ୍ର, "ଭାଇ" ଶବ୍ଦର ଅପବ୍ୟବହାର କରି ଯାଉଛନ୍ତି । ନିଜର ପ୍ରେମିକକୁ "ଭାଇ" ନଡାକି ବରଂ ନାଁ ଧରି ଡାକିଲେ ଭଲ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୭ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ସିନେମା

ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ ଦାସ

ଗତ ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟାରେ U.N.O. ତରଫରୁ ଭାରତ ପାଇଁ ତିଆର ହୋଇଥିବା "ମା, ଶିଶୁ ଓ ଜାତି" ପ୍ରଭୃତି ଡକୁମେଣ୍ଟାରି ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟ ଲେଖିଥିଲି। କିଛିଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଏ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ସାମ୍ବାଦିକ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ କଟକରେ "ମେଟ୍ରୋ" ସିନେମା ହଲ୍‌ରେ ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ସମାଲୋଚନା ମାନଙ୍କରୁ ଯାହା ଜଣାଯାଏ କଳା କୌଶଳ ଦିଗରେ ଏ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ହୋଇଅଛି ଓ ଭାରତୀୟ କ୍ୟାମେରାମ୍ୟାନ ମି, ରାଓ, ପଥିଙ୍କର ଫଟୋଗ୍ରାଫୀ ମଧ୍ୟ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ହୋଇଛି। କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତର ମିସେସ୍ ଦୁବାସ୍‌ଙ୍କର ଅଭିନୟ ଭଲ ହୋଇ ନାହିଁ। ସେବା, ସୁଶ୍ରୁଷା କରୁଥିବା ସ୍ଥଳେ ତାଙ୍କର ମୁଖର ଅଭିନୟ୍ ନିହାତି ଅପ୍ରାକୃତିକ ଓ ଭାବ ବିହୀନ ହୋଇଛି। ଏ ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତିଆର ହୋଇଥିଲା ତାର ଓଲଟା ଫଳ ଘଟିଛି। ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସମାଜ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଥିଲା ଏ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଏ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଭାବରେ ତିଆରି ହୋଇଛି ଯେ, ଯେ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ଏ ଗୁଡ଼ାକ ଦେଖିବାକୁ ଘୃଣା କରିବେ। ଭାରତୀୟ ଗ୍ରାମ ଗୁଡ଼ିକ ନିହାତି ଅପରିଷ୍କାର ଓ ଅଧିବାସୀ ନିହାତି ଅଶିକ୍ଷିତ ବୋଲି ଦେଖାଇବା ଏ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲାପରି ଜଣାପଡ଼ୁଛି। କାରଣ ଗ୍ରାମ୍ୟଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ଭଲ ଦିଗକୁ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ ନ କରି କେବଳ କଦର୍ଯ୍ୟଦିଗକୁ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ ଠିକଣା ଭାବରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି। ବିଶେଷତଃ ନିର୍ମାତ୍ରୀ ମିସ୍ ମେରିୟନ୍ ଡିକ୍‌ସ୍ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମି, ପାଲ, ଜିଲସ୍ କେବଳ ବିଦେଶୀୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଏପରି ହୋଇଛି। ଏହା ସହଜରେ ବୁଝାପଡ଼ୁଛି କାରଣ ସାଧାରଣତଃ ଇଂଲିସ୍ ଓ ଅମେରିକାନ୍‌ମାନେ ଭାରତୀୟ ମାନଙ୍କୁ ଅସଭ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ଆମୋଦ ପାଆନ୍ତି। ଏ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ U. N. O. ତରଫରୁ ତିଆରି ଓ ଏହା ପୃଥିବୀର ସବୁ ଦେଶ ଓ ଜାତି ଆଗରେ ଦେଖାଇ ଦିଆଯିବ। ଅନ୍ୟ ଦେଶ ଆଗରେ ଏଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଆମେ କେତେ ଅସଭ୍ୟ ଓ ବର୍ବର ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବନି। ଭାରତୀୟ ସରକାର ଭାରତୀୟ ସାମାଜିକ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ବିଦେଶୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ଏ ପ୍ରକାର ଲଜ୍ଜା ଯେ ଖରିଦ କରିଛନ୍ତି ଏଥିରେ ଭୁଲ ନାହିଁ। ଏ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମାଣ ଭାର ରି, ସାନ୍ତାରାମ, ସୋହରାବ ମୋଦି ପ୍ରଭୃତି ଯେ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ଦିଆ ଯାଇଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା। ଯା' ହେଉ ଏହି ଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିଦିଆଯାଉ ଓ ବିଦେଶକୁ ପଠା ନ ଯାଉ। ଏଥିପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମାଲୋଚନାମାନ ଚାଲିଅଛି। ଭାରତ ସରକାର ନିଜର ଅନ୍ତତଃ ମାନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏ ଦିଗରେ ନିଶ୍ଚୟ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ।

÷ ÷ ÷

"ଫିଲମ୍ ଇଣ୍ଡିଆ" ନାମକ ସିନେମା ମେଗାଜିନ୍‌ର ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ବାବୁରାଓ ପଟେଲ ଗତ ଜୁଲାଇ ମାସର ସଂଖ୍ୟାରେ ଜଣେ ପାଠକର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ "ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଯେ କି "ଫିଲ୍ମ୍ ଇଣ୍ଡିଆ" ପଢ଼ନ୍ତି ଓ ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି।"

ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ଏହି ପୂର୍ବୋକ୍ତ ସମ୍ପାଦକ "ଓଡ଼ିଆ" କଣ ତାର ଅର୍ଥ ଜାଣନ୍ତିନି। ୧୯୪୭ ମସିହା ଫେବୃଆରି ମାସର ସଂଖ୍ୟାରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାରେ ସେ ତାହା ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି। କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ସିନ୍ଧୁ ପ୍ରଦେଶୀୟ ଅମିଲ୍ ବାଳିକାମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଚିଠି ବିଷୟରେ ଲେଖି ସେ ଲେଖିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ବାଳିକାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ବାଳିକା। ସେ ବାଳିକା ଅମିଲ୍ ହେଉ ବା ତାମିଲ୍ ହେଉ ସେ ବାଳିକା ଏବଂ ଯଦି ସେ ବାଳିକା ସୁନ୍ଦରୀ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ସେ ଓଡ଼ିଆ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କିଛି ମନେ କରିବେନି। ଏତିକି ଲେଖିବା ପରେ ସେଇ ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ଅବଶ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦଟାର ଅର୍ଥ କଣ ସେ ଜାଣନ୍ତିନି ଓ କେବଳ ଏଇ "ଓଡ଼ିଆ" ଶବ୍ଦଟା ତାଙ୍କୁ କୌତୁକିଆ ଲାଗୁଥିବାରୁ ସେ ତାହା ଉଦ୍ଧୃତ କରିଛନ୍ତି। ଏଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ସେ ଯେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ କପରି ଭାବରେ ବିଦ୍ରୂପ କରିଥିଲେ ତାହା ବୁଝା ପଡ଼େ।

ଅନୁମାନ କରାଯାଇ ପାରୁଛି ଯେ ଆମର ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସେ ସଂଖ୍ୟାଟିରେ ଆଖି ପଡ଼ିନ। ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା: ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି ଏ ସମ୍ପାଦକଙ୍କର ଧାରଣା ଅଛି କି ନାହିଁ କେଜାଣି? ଅନେକେ ଅଣଓଡ଼ିଆ ସିନେମା ପ୍ରିୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଭଳି ଏ ସମ୍ପାଦକ ମହତାବଙ୍କୁ ସିନେମା ଅଭିନେତ୍ରୀ ବୋଲ ମହତାବଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ନାହିଁ ତ?

× × ×

ଜଣେ ନଗରର ପାଠକ ପଚାରିଛନ୍ତି ଅଭିନେତା ଜଗୋର ସାହୁ ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀ ସ୍ନେହପ୍ରଭା ପ୍ରଧାନ କଣ ଓଡ଼ିଆ?

ଏଇ "ପ୍ରଧାନ" ଓ "ସାହୁ" ସଞ୍ଜ୍ଞା ଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ଓଡ଼ିଶା ଭିତରେ ବେଶୀ ପ୍ରଚଳନ ଥିବାରୁ ପାଠକଙ୍କର ନିଶ୍ଚୟ ଏ ଧାରଣା ଆସିଛି। ଅନେକଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଏହି ଧାରଣା ମୁଁ ଜାଣେ।

ଜଗୋର ସାହୁ ଓଡ଼ିଆ କିନ୍ତୁ ବହୁବର୍ଷରୁ ତାଙ୍କ ଘର ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ରହି ଅଛନ୍ତି। ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କର ଭାଷା ହିନ୍ଦୀ। ସେ ବୋଧହୁଏ ଓଡ଼ିଆ ଜାଣନ୍ତିନି।

ସ୍ନେହପ୍ରଭା ହେଉଛନ୍ତି ମହାରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ। ଭାଷା ମରହଟ୍ଟୀ। ଓଡ଼ିଆମାନେ ତାଙ୍କର ସଞ୍ଜ୍ଞା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାବନ୍ତି। ସେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଭାବରେ ଗୁଜୁରାଟି କହିପାରୁଥିବାରୁ ଗୁଜୁରାଟିମାନେ ତାଙ୍କୁ ଗୁଜୁରାଟୀୟ ଭାବନ୍ତି। ତାଙ୍କ ରୂପ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ ପାର୍ସି, ମୁସଲିମ୍, ଚାଇନିଜ୍, ବରମିଜ୍, ସିନ୍ଧି ଓ ସିଂହଲୀ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଅନେକେ ଅନୁମାନ କରନ୍ତି ଏପରିକି ଇଂଲଣ୍ଡରେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ପେନୀୟ ବୋଲି ଅନେକେ ଭୁଲ କରିଥିଲେ।

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀ ବିଚାର ଧାରା

ଅହିଂସା ଓ ପ୍ରେମ

ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼େ— ଅହିଂସା ପାଳନରେ । ସତ୍ୟର ସମସ୍ୟା ଅନେକ; କିନ୍ତୁ ସତ୍ୟକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ବେଶି କଷ୍ଟ ଲାଗେ ନାହିଁ ମାତ୍ର ଅହିଂସା କଣ ଏଠିକି ବୁଝିବାପାଇଁ ଆମେ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହତ ଭମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ୁଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କର୍ମ ଅହିଂସ କି ନୁହେଁ ସେ ପ୍ରଶ୍ନ ବହୁ ସମୟରେ ଉଠେ । ଏବଂ ଆମେ ହିଂସା ଅହିଂସାର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜାଣିଲେ ମଧ୍ୟ ଅହିଂସାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମତେ ଚାଲି ପାରୁନାହିଁ —କାରଣ —ଆମର ଦୁର୍ବଳତା ସହଜରେ ଦମନ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଅହିଂସାର ଅର୍ଥ କୌଣସି ଚେତନଶୀଳ ଜୀବକୁ କାୟମନବାକ୍ୟରେ ଆଘାତ ନ ଦେବା —ଏପରିକି ସେହି ପ୍ରାଣୀର ଉପକାର ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା କରିବା ଅନ୍ୟାୟ । କିନ୍ତୁ ଏହି ନୀତି ପାଳନ କରିବା ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । କାରଣ ଛୋଟ ବଡ଼ ବହୁ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ସେ ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସରେ ପଳିକ ପାତରେ ବା ଭୂମି କର୍ଷଣ ବେଳେ ହତ୍ୟା କରେ । ଅବା ସାପ ବିଛାକୁ ଧରି ମାରି ପକାଏ—କାଳେ କାମୁଡ଼ିବେ ଏଇ ଡରେ । ଏବଂ ତାକୁ ଯଦି ନ ମାରେ ତେବେ ଦୂର ଅସନିଆ ଜାଗାରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସେ । ମୁଁ ଯଦି ମୋର ଖାଦ୍ୟରୁ ପରିଧାନରୁ ବା ବାସ ସ୍ଥାନରୁ କିଛି ସଞ୍ଚୟ କରେଁ ତେବେ ଏହା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ମୋଠାରୁ ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ସଦୁପଯୋଗରେ ଲାଗି ପାରିଥାନ୍ତା; କିନ୍ତୁ ମୋର ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ତାକୁ ଏହି ପଦାର୍ଥ ଭୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ କରୁଛି । ଫଳରେ ମୋର ଏହି ଦୈହିକ ଭୋଗ ମୋର. ଦରିଦ୍ର ପଡ଼ୋଶୀ ପ୍ରତି ହିଂସା ଆଚରଣରେ ହିଁ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ହିଂସାଦ୍ୱାରା ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ମୁଁ ଅହିଂସ ରହିବି କିପରି ? ଏ ଦିଗରେ ଉଦ୍ୟମ କଲେ ହିଁ ପଥରେ ନୂଆ ନୂଆ ବାଧା ମାନ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେବ ।

ଏ ଧରଣର ହିଂସା ସହଜରେ ଅନୁମେୟ । କିନ୍ତୁ ପରସ୍ପର ଉପରେ କ୍ରୋଧ ବା ଦ୍ୱେଷ କଥା ବିଚାର କରାଯାଉ । ଶିକ୍ଷକ ତାର ଛାତ୍ରକୁ ପ୍ରହାର କରୁଛି । ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ହେଉଛି—ସମସ୍ତେ ହିଂସା କରିବା ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ଏ ଅତି ଜଘନ୍ୟ ହିଂସା—ସହଜରେ ତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଯେଉଁଠି ଗୋଟାଏ ଦିଗରେ ମୋହ ବା ଆକର୍ଷଣ ଅଛି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଘୃଣା ବା ଅପ୍ରିୟ ଭାବ ଅଛି—ସେଠି ହିଂସା ଥିବ ହିଁ ଥିବ । ଆମେ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା କିପରି ?

ତେଣୁ ଆଶ୍ରମରେ ଆମର ପ୍ରଥମ ଶିକ୍ଷା ହେବ ଯେ—ନିଜ ପାଇଁ ହେଉ, ବା ପରିବାର ପାଇଁ ହେଉ ଅଥବା ଦେଶ ପାଇଁ ହେଉ ଅନ୍ୟର ମୁଣ୍ଡ କାଟି କରିଦେବା ବାସ୍ତବରେ ହିଂସ୍ର ବୃତ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଲୋକର ମନରେ ଦିନ ରାତି କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଜଘନ୍ୟ ହିଂସା । ସଂସାରରେ ଯେତେ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ହୁଏ—କେବଳ ସେହି ହତ୍ୟାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖିଲେ ଅସଂଖ୍ୟ ମନେହେବ । କିନ୍ତୁ ରୋଗ ଶୋକ ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣରୁ ଯେତେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ତା ତୁଳନାରେ ହତ୍ୟା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁର ସଂଖ୍ୟା ନଗଣ୍ୟ । ମାତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟହ ରାଗରେ ଜର୍ଜ୍ଜରିତ ହେବା ବା ଚିରନ୍ତନ କ୍ରୋଧ ଭାବ ପୋଷଣ କରିବାରେ ଯେଉଁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ହିଂସା ଆଚରଣ କରାଯାଏ ତାକୁ ଗଣନା କରିବା ଅସମ୍ଭବ ।

ଆଶ୍ରମରେ ଆମେ ଏହି ଶ୍ରେଣୀୟ ହିଂସାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା ଦିଗରେ ସତତ ଚେଷ୍ଟିତ ଥାଉଁ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ଦୁର୍ବଳତା ବୁଝୁଁ । ଉଦାହରଣ ଛଳରେ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ସାପକୁ ଡରୁଁ—ମୁଁ ବି ଡରେଁ । ତେଣୁ ଆମେ ସାପ ଦେଖିଲେ ତାକୁ ଧରି ଦୂରରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସୁଁ । ମାତ୍ର କେହି ଯଦି ଡରେ ସାପଟାଏ ମାରିଦିଏ ତେବେ ତାର ଦୋଷ ଧରାଯାଏ ନାହିଁ । ଥରେ ଗୁହାଳରେ ଗୋଟେ ସାପ ରହିଲା । ତାକୁ ଧରିବା ସମ୍ଭବ ହେଲା- ନାହିଁ । ଗୁହାଳରେ ଗାଈ ରହିଲା ବଡ ବିପଦ—ମଣିଷ ମଧ୍ୟ ସେଠି ଗାଈ କାମ କରିବାକୁ ଡରିଲେ । ମଗନଲାଲ ନିରୁପାୟ ହୋଇ ତାକୁ ମାରିଦେବାପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ସେ ମୋତେ ଏ କଥା କହିବାରୁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥନ କଲି । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି କରିପାରି ନଥାନ୍ତି । ମୋର ବୁଦ୍ଧି ମୋତେ କହୁଛି—ସାପଟିକୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଆପଣାର ମନେ କରନ୍ତି ଏବଂ ମୋ ଜୀବନକୁ ସଙ୍କଟାପନ୍ନ କରି ମଧ୍ୟ ସେ ସାପକୁ ଧରି ତାକୁ ଡରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଦୂରକୁ ନେଇଯାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହି ସାପ ଯଦି କାମୁଡ଼ି ଦିଏ—ସେ କାମୁଡ଼ାରେ ମରିବାପାଇଁ ଯେତିକି ନିର୍ଭୟ ତତ୍ପରତା ଓ ପ୍ରେମ ଆବଶ୍ୟକ ସେ ପ୍ରେମ ମୋ ଅନ୍ତରରେ ନାହିଁ । ସେ ସବୁ ଗୁଣ ମୋ ଭିତରେ ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି—କିନ୍ତୁ ପାରିନାହିଁ । ତେଣୁ ପାରେ ଯେ ମୋତେ ଯଦି ଗୋଟିଏ ସାପ ଆକ୍ରମଣ କରେ ତେବେ ମୁଁ ତାକୁ ମାରିବି ନାହିଁ ବା ବିରୋଧ କରିବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଅନ୍ୟର ଜୀବନକୁ ସଙ୍କଟାପନ୍ନ କରିବାକୁ ଦେଉଁ ନାହିଁ ।

ଥରେ ଆଶ୍ରମରେ ମାଙ୍କଡ଼ ଉପଦ୍ରବ ହେଲା । ବହୁତ ବେଶି ଶସ୍ୟ ହାନି ଘଟିଲା । ଢେଲା ପଥର ଉଡ଼ାଇ କେଉଁ ଅଳ୍ପ କିଛି କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଶେଷରେ ସେ ଢେଲା ମାରିବା ଫଳରେ ଗୋଟିଏ ମାଙ୍କଡ଼ ଛୋଟା ହୋଇଗଲା । ମାଙ୍କଡ ମାରିବାଠାରୁ ଏହା ବେଶି ଖରାପ ବୋଲି ମୋର ମନେ ହେଲା । ଆଶ୍ରମରେ ଆଲୋଚନା କରି ଆମେ ଶେଷରେ ଠିକ୍ କଲୁ ଯେ ଆମେ ଯଦି ମାଙ୍କଡ଼ଙ୍କୁ ଆଘାତ ନ କରି ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ଘଉଡ଼ାଇ ନପାରୁଁ ତେବେ ପଛକେ ଗୋଟେ ଦୁଇଟା ମାଙ୍କଡ ମାରିଦେଇ ଏ ଉପଦ୍ରବକୁ ଶେଷ କରିବା ଭଲ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦେବା ଅନ୍ୟାୟ ।

ଭାରତ ବାହାରେ କେହି ଏକଥା ଚିନ୍ତା ମଧ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁକୁ ମାରିବା ମଧ୍ୟ ଅନୁଚିତ । ମୋ ଜାଣିବାରେ ସନ୍ଥ ଫ୍ରାନ୍‌ସିସ୍‌ଙ୍କ ଭକ୍ତ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଏ ଧର୍ମ ପାଳୁଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଏକଥା ମାନନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଶ୍ରମ ବାସୀଏ ଏ ସତ୍ୟକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର କଥା ଆମେ ଏହାକୁ କର୍ମରେ ପରିଣତ କରି ପାରି ନାହୁଁ । ଆମେ ଏହାର

(୧୨ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକବିତା —

କବିତା ପଥେ

ଲେଖକ — ଶ୍ରୀ ଏ ଗୁରୁ ଧର ୀ ଧର ମହାପାତ୍ର

କଲେଜର ପଥେ ଯେତକ ଶ୍ୟାମଳ ସୁନ୍ଦର ଦୁର୍ବାଦଳ,
ଜଡ଼ଥଳ ଯେତେ ଅଫି-ଫିସିଅଲ୍ ଶାଗୁଆନ୍ ଗଛତଳ,
'ବଟାନି କାଲ୍ ସେ-ଗାର୍ଡନ' ବୁକେ ଯେତକ ଫୁଲ ତରୁ,
ଅଶୋକ···ବକୁଳ ମ୍ୟାଗ୍ନୋଲିଆ ଓ ଚନା ଚମ୍ପକ ମରୁ,
ଦେଇଛି ଅଥାନେ ପ୍ରେୟସୀର କାନେ ବ୍ୟଥିତ ବାର୍ତ୍ତା ମୋର,
ଶୁଣିବ ଗୋ ଯେବେ 'ଫୁଲ-କୁମାରୀର' ହାଇହିଲ୍ ଜୋତା ସ୍ୱର ॥
ଶୀତଳ-ସବୁଜ ସହକାର ଶାଖେ ସଲଜ ପୁଷ୍ପଦଳ
ପ୍ରେୟସୀର କର କମଳ କୋମଳ ଛୁଇଁ ଯାଉ ତନୁ ତଳ
ଉପାଦେୟ ନିଶା ଗୋଲାପି ଗାଲରି ଯାହାର ବୁକୁରେ ଲାଗେ
ସହି ପାରେନ ମୁଁ ବିରହ ଯନ୍ତ ବଢେ ବଢାଯ ଜାଗେ ॥
ଖୁନା ଫ୍ରେମର ଚଷମା ଚଢେ···ତରୁଣ ଅଧ୍ୟାପକ
'କୋନକ୍ସ' କସିଲା ବେଳେ ସିନା ହୁଏ ଚଞ୍ଚଳ···ଅପଲକ···
ଶାଢ଼ୀ ସେମିଜର ଗୋଲାପୀ ଦିଶୁଛି ଲୁଚୁଥାଏ ସିନା ଭଲ,
ଭରି କ୍ଲାସର ଥିଏଟର ଏଣେ କମ୍ପିତ କଳବଳ ॥
କମନ ରୁମର କରିଡୁରା ପଥେ କୁମାରୀ କୁସୁମ ତନୁ,
ବିହଗ ଯୁଗଳ ଦେଖିନିଏ ଯେବେ ଯଉବନ ଶରଧନୁ,
ତେଣୁରେ ବିହଗ ! ବକୁଳ ବୁକୁର ବାର୍ତ୍ତା ଦେଉଛ ହାତେ.
ଝୁରମରେ ଯିନା ଫୁଲ କୁମାରୀର ବିରହ ଜଡ଼ିତ ରାତେ ॥

—*—

ପ୍ରେମିକ କବି

ଶ୍ରୀ ଉଦୟ ନାଥ ଚନ୍ଦନ

ମୁଁ ଯେ ପ୍ରେମିକ କବି

ଯେତେବେଳେ ଦେଖେ ଏସେନସ ଶିଶିରେ ଅନୁଭୂତି ଖୋଜୁଥିବି
ସଜଳ ଚାହାଣୀ, ଗୋଲାପୀ ଓଷ୍ଠ, ମନ ପଢାଣିଆ ସୁର,
ସରୁ ଚମ୍ପନ ନୀଳିଆ ଚିବୁକ ପ୍ରଣୟିନୀ ଉପହାର
ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ନିଶୀଥ ସାନ୍ଧ୍ୟ ଭ୍ରମଣ ବିଦାୟିତ ଅଭିମାନ
ରଙ୍ଗୀନ୍ ଶାଢୀ ସବୁଜ ସ୍ଲୁଡ ସବୁ ମୋର ଉପାଦାନ ।
ସୁନ୍ଦର ପଣ ବୋଲୁଅଛ ଯାହା ବିଶ୍ୱର ନରନାରୀ
ରହିଛି ସିଏ ମୋ ଲେଖନୀର ମୁନେ 'ବିଉଟି'ର ନାଆଁ ଧରି ।
ନଭେଲ୍ ଲାଇଫ୍ ର ଚିତ୍ରଣ ଲାଗି ଅଟେ ମୁଁ ଦାର୍ଶନିକ
ମଝିରେ ମଝିରେ ବିରହ ମିଳନ ଲାଗି ଯାଉଥାଏ ଠିକ ।

ମୁଁ ଯେ ପ୍ରେମିକ କବି

ଆଧୁନିକବାଦ ଭିତ୍ତି ଉପରେ ଆଙ୍କେ ମୁଁ କେତେ ଛବି
କେବେ କେବେ ଯଦି ଷ୍ଟାଇଲ୍ ଧାରିଣୀ ନଭେଲ୍ ରୂପସୀ ଜଣେ
ପଡ଼ି ଯାଇଥିବ ସ୍କ୍ରିନ୍ ର ବାହାରେ ମୋହର ଦୃଷ୍ଟି କୋଣେ,
ସେତେବେଳେ ମୋର ମତ୍ତ ଲେଖନୀ ମହୁଆଲ ବେଶଧରି
ଝରାଏ ଅଙ୍ଗେ ରୂପସୀର ଛବି ଠିକ୍ ଦେଖିଥିବା ପରି
ସାଥେ ସାଥେ ତାର ଫୁଟାଇ ସେ ଦିଏ ପ୍ରେମ ଭରିକେତେ ଫୁଲ
ପ୍ରେମିକ କବି ମୁଁ ଗୁନ୍ଥେ ସହସେ ପ୍ରଣୟିନୀ ପାଇଁ ମାଳ ।

ମୁଁ ଯେ ପ୍ରେମିକ କବି

ଲେଖନୀଟା ମୋର ପ୍ରେମର ସଖି ପାଉଅଛି ଅନୁଭବ ।
ସେଥିପାଇଁ ମୋର କବିତା ପଢ଼ିଲେ ପ୍ରେମର ଗଙ୍ଗାଧାର
ଆପେ ଆପେ ଆସି ପ୍ଲାବିତ କରିବ ନିତ୍ୟ ତମର ଶିର ।

(ଗାନ୍ଧି ବିଶ୍ୱରଥୀଙ୍କ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

କୌଶଳ ପାଇ ପାରନାହିଁ । ହୋଇପାରେ, ଏ କୌଶଳ ଆୟତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକଙ୍କୁ ଜୀବନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏବେ ଆମ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଏକ ଚିରଆକାଂକ୍ଷିତ ସିଦ୍ଧି ସଦୃଶ ହୋଇ ରହିଛି । ଭାରତରେ ଏ ଧର୍ମ ବହୁ ଦିନରୁ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି କିନ୍ତୁ ଆମର ଆଳସ୍ୟ ଓ ଆତ୍ମପ୍ରତାରଣା ଆମକୁ ସେ ଧର୍ମ ଆଚରଣରେ ଅକୃତ-କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ।

ପାଗଳା କୁକୁରଙ୍କୁ ଆମେ ମାରିଦେଉ, କାରଣ ଏମାନେ କେବେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ପାଇ ଶେଷରେ ମରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆମ ଲୋକେ ପାଗଳା କୁକୁରକୁ ନମାରି ଅଧିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ଅହିଂସା ପାଳୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଭାବି ନିଜକୁ ଠକୁଥାନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନେ ଅଧିକ ହିଂସା କରନ୍ତି ।

ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀକୁ ମାରିଦେବା ହିଁ ସମୟ ସମୟରେ ଅହିଂସାର ରୂପ ନିଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ: ଆଶ୍ରମର ବାଛୁରିଟିଏ ଛୋଟା ହେଲା । ତା ଘା ଶୁଖିଲା ନାହିଁ । ସେ ଖାଇ ପାରୁ ନଥାଏ । ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ନିଶ୍ୱାସ ନେଉଥାଏ । ତିନିଦିନ ମୁଁ ନିଜ ଭିତରେ ଏବଂ ଆଶ୍ରମ ବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁକ୍ତି ଆଲୋଚନା କରି ଶେଷରେ ବିଷ ଇଞ୍ଜେକସନ ଦେଇ ତାକୁ ମାରି ପକାଇଲୁଁ । ତାହାହିଁ ଅହିଂସା । କାରଣ ତାହା ନିସ୍ୱାର୍ଥ—ବାଛୁରୀକୁ କଷ୍ଟରୁ ମୁକ୍ତି ଦେବା ଥିଲା ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ମୋ ପୁଅକୁ ମଧ୍ୟ ସେଇ ଅବସ୍ଥାରେ ବିଷ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଅନେକ ହିନ୍ଦୁ ଏଥିରେ ବ୍ୟଥିତ ହେଲେ । କାରଣ ଅହିଂସାର ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ଧାରଣା ନାହିଁ । ଅହିଂସା ଏକ ସଜୀବ ବିଶ୍ୱାସ ରୂପେ ଆମ ଭିତରେ କାମ କରୁନାହିଁ । ଅହିଂସା ଏକ ବାହ୍ୟିକ ଉପଚାର ହୋଇ ରହିଛି—ଅସୁବିଧା ନହେଲେ ତାହା ପାଳନ କରୁଁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କାନିଆ ବଜନଧ ଗଲ୍ପା ଗଲ୍ପା

ବନ୍ଧୁ—"ଏତେ ରାତିରେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ତମ ସ୍ତ୍ରୀ କଣ କହିବେ ?

ଉତ୍ତର—"କାଲି ସକାଳେ ସେ ମୋତେ ଅସି ଜଣାଇବେ"— 'ସୁପ୍ରଭାତ' । ଦୈନିକ କୈଫିୟତ ଯାହା ଦେବାର ସେ ଦେବେ ।

÷ × ×

ଗୁରୁ—ମହାଜନ ମାନେ ଯେଉଁ ପଥରେ ଯାଇଚନ୍ତି ତାହାହିଁ ପନ୍ଥା ।

ଶିଷ୍ୟ—ମହାଜନଙ୍କ ପନ୍ଥା କଣ ? ଶୁଧ ?

ଗୁରୁ—ହଁ ଶୁଦ୍ଧ ପନ୍ଥା ।

÷ ÷ ×

ସାଧୁ ବସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଚେଲା ଦୂରରୁ କହୁଥାନ୍ତି—"କଳ୍ପତରୁ ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରେ ଯେପରି ଚାହିଁବ ସେପରି ଫଳ ପାଇବ ।"

ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଯାଇ ଫେରିବା ବେଳେ ଆଉ ଜଣେ ପଚାରିଲେ—କିଫଳ ପାଇଲ ?

"ଗୁରୋଟି କଦଳୀ ଓ ଗୋଟିଏ ନଡ଼ିଆ ନେଇ ଆସିଲି ।"

× × +

ଗଡ଼େ଼ାଦସ୍ତୁ ସଙ୍ଗରେ ଆଲୋଚନା ପରେ ଭୋଟ ନିଆଗଲା ।—ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମହାମାନବ କିଏ ? ଭୋଟ ଗଣିବାରେ ଦେଖାଗଲା— ୧ଟେଲ, ୪, ନେହୃମାନ ୫. ଷ୍ଟାଲିନ ୬, ଜବାହର ୭, ଓ ମହତାବ ୧୦ ଭୋଟ ପାଇଲେ । ଟେଲିଫୋନ ଅଫିସର ମହତାବଙ୍କୁ ଭୋଟ ଦେଇଥିବା ଦଳର ନେତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ—ଆପଣ ମହତାବଙ୍କୁ ଭୋଟ ଦେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ?

ଉତ୍ତର—ସେ ଯାହା କହନ୍ତି ତାକୁ ସେଇପ୍ରା ଶହିବାହି ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶାର ସଭ୍ୟତା ଓ ରିବାଜ ।

÷ × ×

ବନ୍ଧୁ—"ମାଇପେ ଯେତେବେଳେ ଜେରା କରନ୍ତି ସେତେବେଳେ ତମକୁ ଉତ୍ତର ଦବାକୁ ହବ—ହଁ କିମ୍ବା 'ନା' ଦୁଇଟିରୁ ଗୋଟିଏ ।"

ମିତ୍ର—"ସବୁବେଳେ କିନ୍ତୁ ନାଁ କହିବା ନିରାପଦ । କାରଣ ମାଇପେ ସବୁବେଳେ ହତେ ବିପରୀତ ବୁଝନ୍ତି— ବିପରୀତ ଲକ୍ଷଣା ।"

× + ÷

"ତମେ ଅବିକଲ ତମର ଭଳି ଝିଅଟିଏ ବାହାହୁଅ ।"

"ତାହାଲେ ତ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାହା ନହୋଇ ତାହା ।"

÷ ÷ ×

"ତମ ମନ-ଲକ୍ଷ୍ମୀ କିଏ ସିଏ ।"

ନା—ମୋ ମନର ବାହାରେ ତାଙ୍କ ଘରେ ସେ ଅଛି ।"

× × ×

ମୁଁ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ସହ କଥା କହିବାକୁ ଚାହେଁ ଓ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେଁ ।"

"ନିଜ ଛଡ଼ା ଆଉ କାହା ସହିତ ମିଶି ନଥିବେ ।"

× × ×

"ମା ମୁଁ ବଡ଼ ହେବ ।"

"ନା—ତୋତେ କେହି ବାହା ହବ ବୋଲି ଧରିଛ ?" × ×

"କଟକ ସହରରେ ଆଉ କଣ ନାହାନ୍ତି ।"

"ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି ।"

÷ ÷ ÷

"ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ମାନେ ଯେଉଁ କାମ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି ତାହା କେବେ ସରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏଭଳି ଅସାଧ୍ୟ କାମ ସେଇମାନେ କରି ପାରନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କର ଗର୍ବ ।"

ଛାତ୍ର—"ପ୍ରେମ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ।"

÷ ÷ ÷

ଅଜା ଆଈଙ୍କ ଗଣେଶ ପୂଜା

ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ—ଅଜା ପୂଜାପଣ୍ଡା
ବଇଷ୍ଣବ ହେଲେ ଆଈ,
ନଡ଼ିଆ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ସେ ଶୀଘ୍ରରେ
ମନ୍ତ୍ର ପାଉଛନ୍ତି ଗାଈ—

"ନମୋ ନମୋ ଗଣେଶ ବିଘ୍ନରାଜ
ଗିରିଜା ନନ୍ଦନ ପ୍ରଭୁ,
ମମ ବିଘ୍ନ ନିବାରୟାସ୍ତୁ" ଶୁଣି ଆଈ
ଉଠିଲେ ଆପଣା ଠାବୁ ।

ସର୍ବସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦୋଇବ ବୋଲି ଅଜା
ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଯହିଁ ପାଟି,
ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡକୁ ଶିଳା ଭଳି ଆଈ
ନଡ଼ିଆକୁ ଦେଲେ ପିଟି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

୧। ଗାମା ପହେଲ ମାନଙ୍କୁ କେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ପହେଲ ମାନ ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ।

୨। କେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଦୁଇଥର Nobel prize ପାଇଅଛନ୍ତି। ତାଙ୍କ ଘର କେଉଁଠି।

୩। "ଡିନାମାଇଟ୍"ର ଅବିଷ୍କାରକ କିଏ। ସେ କାହିଁକି ପୃଥିବୀରେ ଏତେ ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରି ଅଛନ୍ତି।

୪। ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ରେଲ୍‌ଗାଡ଼ି କେଉଁଟି।

୫। ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ମଠ କେଉଁଠି ଅଛି ?

୬। କେଉଁ ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷାକରେ ?

ନିତ୍ୟା କିଶୋର ରାୟ
(୯୪୭)

—*—

ଉତ୍ତର

ନଂ ୧—ଜମେଦା ବାନୁ।

ନଂ ୨—ମ୍ୟାଡାମ କ୍ୟୁରି। ଫ୍ରାନ୍‌ସରେ ତାଙ୍କ ଘର।

ନଂ ୩—ନୋବେଲ ସାହେବ। ତାଙ୍କ ଘର ସୁଇଡେନ୍‌ରେ। ସେ ନିଜର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଦାନ କରିଥିଲେ। ଯେଉଁମାନେ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରଭୃତିରେ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ଲାଭ କରନ୍ତି ସେମାନେ ସେ ଟଙ୍କା ପାଆନ୍ତି। ତାକୁ Nobel prize କୁହାଯାଏ।

ନଂ ୪—London and North Western Railway lineର Coronation Express ଏହା ଘଣ୍ଟାରେ ୧୨୫ ମାଇଲ ଗତିକରେ।

ନଂ ୫—ତିବ୍ବତ। ଏହା ହିମାଳୟରେ ଅବସ୍ଥିତ।

ନଂ ୬—ସିଂହ ଜାତୀୟ ପ୍ରାଣୀ।

ଉଆର

ରବୀନ୍ଦ୍ର-ସ୍ମୃତି

(୧)

ବିଶ୍ୱ କବି ଅହେ ! ଦିବ୍ୟ ତୁମ ଧୃତ-ଜ୍ୟୋତି,
ଖେତ୍ର ଭାରତରେ ତୁମ ଅମିୟ-ଭାରତୀ।
ପାପେ ମରିଛା ପେ ଅସନ୍ତୋଷ ଭକେ ପ୍ରାଣ,
ଜନମ ଭୂଇଁରେ ଖେଳ-ନାଳ ହୁଏ ଠାଣ।
ପ୍ରୀତି-ମଧୁରିମା ହିଂସା-ଦ୍ୱେଷତେ ହୁଏ ଚୁର,
ସୁନା ଭାରତ ଯେ ହୋଇଲାଣି ଦେବ ଦୂର।
ଅମର ଧାମରୁ ତୁମ ସୁଧାମୟ ଗୀତି,
ଅବିରତ ଦେବ ହରିବାକୁ ଏ ଦୁର୍ଗତି ?

(୨)

କବି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତୁମେ ବିଶ୍ୱ ପୂଜନୀୟ ଦେବ।
ଝଙ୍କୃଥିଲ ତୁମ ଜ୍ଞାନ୍ୟ ମହା-ବୈଭବ।
ହସିଥିଲେ ନର, ବନ ପ୍ରାନ୍ତର ସରବେ,
ତୁମ ସୁଧା ଭରା ଗୀତ-ତାନର ଗରବେ।
ବିଶ୍ୱ-ଦୁଆରରେ ଧନ୍ୟ ତୁମେ କବି ଗୁରୁ
ଜନନୀ କୋଳରୁ ଅନ୍ତରାଳେ ହେବ କାରୁ ?
ଶୁଣାଅ ଶୁଣାଅ ତୁମ ଅଶ୍ୱାସନା-ବାଣୀ
ଅପସରି ଯାଉ ଏ ଦୁର୍ଗତି ଜନନୀ।

ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ନାଥ ମିଶ୍ର।
ନାଗ ନଂ (୯୧୨)

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୦୫୧ କାମାକ୍ଷା ପ୍ରସାଦ ଅଗ୍ରୱାଲ ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ କ ବିଭାଗ R. C. School କଟକ। ୧୦୫୨ ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ପ୍ରସାଦ ମହାପାତ୍ର ନବଜ୍ଞାନ ସଂଘ ପାଃ ନନଦିଅ ପୋଃ ଅଲ ଜିଃ କଟକ। ୧୦୫୩ ବଂଶୀଧର ପାଣୀ ୧୧ ଶ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଉଃ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦିଗପହଣ୍ଡି ଗଞ୍ଜାମ। ୧୦୫୪ ଶ୍ରୀ ଭୋଳାନାଥ ଦାସ ବାରିପଦା ଉଃ ଇଃ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଫ୍ରେଜାର ହଷ୍ଟେଲ ୪ର୍ଥ କୋଠରୀ (ସ୍ଥାୟୀ)। ୧୦୫୫ ରାମ ନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ଉଃ ଇଃ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମୟୂରଭଞ୍ଜ। ୧୦୫୬ ପ୍ରବୋଧକୁମାର ପଟ୍ଟନାୟକ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ଉଃ ଇଃ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମୟୂରଭଞ୍ଜ। ୧୦୫୭ ମାନସ ରଞ୍ଜନ ଦତ୍ତ—ସଦାନନ୍ଦ ଦତ୍ତ Petition writer ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଷ୍ଟେଟ। ୧୦୫୮ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ରେଡ୍ଡୀ ଅନୁଗୁଳ ହାଇସ୍କୁଲ ହଷ୍ଟେଲ ଅନୁଗୁଳ।

—ମ—

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାଗ/ନାଗୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ। ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍। ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହାସ ସେବା ଓ ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି। ଦୟା କରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ। ମୁଁ ଏଥିସହ ଚାନ୍ଦା ନିମନ୍ତେ ଟ ୦ ୵ ର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲି।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାଗ/ନାଗୁଣୀ

ଠିକଣା ______________

ତାରିଖ ______________

※ ଏହି କୁପନ ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ।

କଟକରେ ସିଟି ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଲଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍, ଆର, ସହର ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ ତା ୧୫।୩।୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି। ଟିକେଟର ଦାମ ରେଲ୍‌ୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକେଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ। ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ରାତି ୮ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକେଟ୍ ମିଳେ। ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ। ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକେଟ କିଣିଲେ ତହିଁ ଆର ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇପାରିବେ। ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ। ଅବେଦନ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘର କିମ୍ବା ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ। ରେଟ୍ ଓ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିକଟେ ଅସି ବୁଝି ଯାଆନ୍ତୁ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

[illegible]
ମାନଙ୍କର ବ୍ୟାପକ, ଅଭିଯୋଗ, ସମାଲୋଚନା, ସୂଚନା (Suggestions) ପ୍ରଭୃତି 'ଝଙ୍କାର'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଚିଠି ଯେତେ ଦୂର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବା ଦରକାର । କୌଣସି ଚିଠିର ମୂଳ ବକ୍ତବ୍ୟ ଓ ଚିନ୍ତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବାଧା ଅସ୍ତ୍ରାନ୍ତ ହେବ । ଚିଠିର ସଂଶୋଧନ କରିବାର କ୍ଷମତା ସଂପାଦକମଣ୍ଡଳୀଙ୍କର ରହିଲା । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମାଲୋଚନାର ବସ୍ତୁ ହେବ ନାହିଁ । ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ ଚିଠି ମତାମତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି ।—ସମ୍ପାଦକ

ପତ୍ର, ଦାତାଙ୍କ ପ୍ରତି

ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି, ସଫା—କଟକ—ଆପଣ ଗ୍ରାମମଙ୍ଗଳ ଫଣ୍ଡରୁ ଟଙ୍କା ନେଇ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ସିମେଣ୍ଟ ନପାଇ କୂଅ ଖୋଳା କାମ କରି ନ ପାରିବାରୁ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଯଦି ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ହୁଏ ତେବେ ଆପଣ ସରକାରଙ୍କ ନାମ ଜପି କୂଅରୁ ଡେଇ ପଡ଼ନ୍ତୁ । ଏ ଶାସନର ମା ବାପ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ଦୀର୍ଘ ପତ୍ର ବାଲୁଅ ସଭାର ଉଏଷ୍ଟ-ପେପର୍ ଫାଇଲ୍‌କୁ ଗଲା । ସଃ ଡ଼.

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର, ବଙ୍ଗବାସୀ କଲେଜ—କଲିକତା । ଗତ ମାର୍ଚ୍ଚ ଉଗରରେ ଆପଣଙ୍କ ଚିଠି ତଳେ ମୋର ସୂଚନାର ଉତ୍ତର ଦେଇ ଆପଣ ଯାହା ଲେଖିଛନ୍ତି ତହିଁରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉଛି ଯେ ଆମ ଭିତରେ ମତର ଭେଦ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଦୀର୍ଘ ପତ୍ରଟି ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । କେବଳ ଦୁଃଖ ହେଉଛି, ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଯୁବକ ଅରଣ୍ୟ ରୋଦନ ମାନ କରୁଛନ୍ତି । ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି "କେହି ସ୍ୱପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଭାବି ନଥିଲା ଯେ ଏହି କଂଗ୍ରେସ ଦେଶର ଶାସନ କ୍ଷମତା ପାଇଲା ପରେ ପରେ "ଏକଚ୍ଛତ୍ର—ଶୋଷଣ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ରାଜ"ର ସିଂହାସନ ତଳେ ରହି "କୃଷକ ମଜଦୁର ପ୍ରଜାରାଜ"ର ଶବସମାଧି ଗଠନ କରିବ ।" ଏଡ଼ାର ପ୍ରତିକାର ଆପଣ ମାନଙ୍କ ହାତରେ—କଂଗ୍ରେସର ଏ ମୁଖାକୁ କାଢ଼ି ଫିଙ୍ଗିଦେବାର ସାହସ ଅଛି ଆପଣଙ୍କର ? ସଃ ଡଃ.

ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ଯୋଗୀ, ନୀଳଗଡ଼, ଅଠମଲ୍ଲିକ— ଟେକେଟେକ କାନରୁହାଙ୍କ କଥାରେ ସରକାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଡାଗିଦ କରିଥିବା କଥା ଆପଣ ଆମକୁ ଲେଖିଲେ ପ୍ରତିକାର ହେବ ନାହିଁ । ଆପଣ କଟକକୁ ଯାଇ K. K. ବା କାନରୁହା ସଂଘର ସର୍ବ୍ୱୋ ଶ୍ରେଣୀ ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ । କିଛି ଭେଡ଼ ନେଇଥିବେ ହାତରେ—ସଃ ଡଃ

ସୁଶୀ ଭରବୀ ସାହୁ, ବାଲେଶ୍ୱର— ମଜାକଥା ପ୍ରାଇଜ ଅଦିର ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବା ଖୁବ୍ ଭଲ କଥା । କିନ୍ତୁ ଉଗରର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଆମ ଦେଶରେ ଅସାଧୁତାର ଫେମରେଚର ଶାସକ ଓ ଶାସିତ ଉଭୟଙ୍କର ଅତି ଚିହ୍ନାଏ ବଢ଼ିଲେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଫଳବତୀ ହୋଇପାରେ—ଜଃ ସଃ

ମନୋରଞ୍ଜନ ଦାସ— ସମ୍ବଲପୁର କଲେଜ—ଏ ଦେଶରେ ଲୋକଙ୍କ ଆୟ ଦୈନିକ ନୁହେଁ ଛ ପଇସା । ପ୍ରତିଦିନ ତଥାପେ କରି ଦଗର ପାଇଁ ରଖିଲେ ଶେଷ ଦିନରେ ଉଗରକୁ ୫୦ । ଦେବେ । ବିଂଶ ଦେଶ ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶର କାଗଜ ଶସ୍ତା—ଆମ ଦେଶରେ କାହିଁକି ମହଙ୍ଗା ତାର କାରଣ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କ ଦେଶର ଲେଖକ ଓ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଆମ ଦେଶର ଲେଖକ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିଠାରୁ ଶସ୍ତା । —ସଃ ଡଃ

ଶ୍ରୀ··············ରେମୁଣା । ଆପଣ ଲେଖିଛନ୍ତି ହାଇଦରାବାଦ ଚର ଆସି ରେମୁଣାରେ ବୁଲିଗଲେ ମାତ୍ର ସ୍ଥାନୀୟ ପୁଲିସ ଜାଣି ... ଏ ବିଷୟରେ ଆପଣ ପୁଲିସଙ୍କ ଉପରେ ପୁଲିସଙ୍କୁ ଲେଖିଲେ କିଛି ହୋଇ ପାରେ । ବାଲେଶ୍ୱରରୁ କିଛି ଡେଲିଆ ଇକ୍ଷି ଯୋଗାଡ଼ କରନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀ ଲୋକମଣି— ନୀଳଗିରି— ଆପଣ ଲେଖିଛନ୍ତି—ସେଠାରେ ଧାନ ଚାଉଳ ପ୍ରକୋପର ହେଉନାହିଁ । ଧାନ ଚାଉଳ ପ୍ରକୋପର ହୋଇ ବୃଦ୍ଧା ହୋଇ ଗଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଗ ଚାଲିଯିବେ । ଆପଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଅମାରରେ ରଖନ୍ତୁ—ଖଟଲୀରେ ରଖିବାର ବିପଦ ଅଛି । କାରଣ ଖଟୁଲିଖିଆ ଲୋକେ ଏ ମୁଲକରେ କମ୍ ନାହାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀମାନ୍ ଭକ୍ତଚୈତ୍ରୀ ଯୋଗୀ— ବାଲେଶ୍ୱର— ବାଲେଶ୍ୱର ହସପାତାଳର ଦୁରବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣ ଲେଖିଲେ କିଛି ଲାଭନାହିଁ । ଆମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ତ ନିଜେ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ । ସେ ଶାରୀରିକ ବ୍ୟାଧି ଭୋଗନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବାଲେଶ୍ୱର ଡାକ୍ତର ଖାନାରେ ମାନସିକ ବ୍ୟାଧି ସଂକ୍ରମ ହୋଇଥାଇପାରେ—ଏ ବିଷୟେ ଗବେଷଣା ଦରକାର ।ସଃ ଡଃ

୪—ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ—ଭଦ୍ରକ । ନୂଆ ପ୍ରପାଗାଣ୍ଡା ଶିକ୍ଷକ ମାନେ ଧନ ସଂଗ୍ରହ କରି ସଃ ଇଃ ମାନଙ୍କୁ ଦେଉଥିବାର ଯେଉଁ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଛନ୍ତି, ତାହା ପ୍ରମାଣ ସାପେକ୍ଷ ନାମ ଦେଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇ ଥାନ୍ତା । ତେବେ ଆମ ଉପର ମହଲରେ ବେନାମ—ବଦନାମ ସବୁଲୁ ଜୁଲମ କରିବାର କ୍ଷମତା ଥିବାର ଜଣା ପଡ଼ୁଥିବାରୁ ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ର ଆପାତତଃ ଛାପିଲୁଁ । ମାତ୍ର ପ୍ରପାଗାଣ୍ଡା କେବଳ ମାଷ୍ଟର କରନ୍ତି ନାହିଁ—ସରକାରଙ୍କର ଗୋଟେ ଡିପାର୍ଟ୍‌ମେଣ୍ଟ ମଧ୍ୟ ଅଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ଯଦି ମିଛ ଭଗଣା ଦେଇ ମାଷ୍ଟର-ମାନେ କେବଳ ଲୁଣ୍ଠା ପାଖରେ ରଖନ୍ତେ—ତେବେ କୋଉଠା କୁଏଠ ଲଦୁ ହୁଅନ୍ତା । ସଃ ଡଃ

—*—

... ଜମୀଦାରଙ୍କ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର

ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ,

ଗତ ... ଅନ୍ତର୍ଗତ ... ଶ୍ରୀ ଅଭୟ ନାରାୟଣ ସିଂହ ... ବେଠିକ ଲୋକଙ୍କୁ ... ଦେଇ ... ଓଡ଼ିଶା ... ଅଛନ୍ତି । ... ପ୍ରାୟ ... ଶ୍ରୀ ... ଓ ... ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ... ମାନଙ୍କର ... ଜମିଦାରର ... ଅତ୍ୟାଚାର ... ପ୍ରଜାର ... ଅଛି ।

ଏହି ଅତ୍ୟାଚାରର ... ଓ ... ପଟ୍ଟନାୟକ ... ରହିଥିଲେ । ... ତା ୩୧—୨ ... ୪୮ ... ପ୍ରାୟ ୧୧ଟା ... ଜମିଦାରଙ୍କ ... ମାସ ... ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ... ଓ ... ଅଛନ୍ତି ।

... ପଟ୍ଟନାୟକ

...

R. EG. NO. 04.

ଉତ୍କଳର ଶ୍ରେଷ୍ଠ "ଦାନ !"

କଳିକତା ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି କଲେଜର ରସାୟନ ଶାସ୍ତ୍ରର ଭୂତପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାପକ

ଆଗ୍ନ୍ୟ ଗିରିଙ୍କ ସିଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ଜ୍ୱରାନ୍ତକ ରସ

ଏହା ଭାରତର ଜଡ଼ି ମୂଳ ଓ ଭେଷଜରୁ ବାହାର କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ । କୁଇନାଇନ ଠାରୁ ଛଅଗୁଣ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ଏଥିରେ ଖରାପ ଗୁଣ କିଛି ନାହିଁ

ଏତେ ବଡ଼ ଜ୍ୱରନାଶକ ଔଷଧ ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ନାହିଁ ! ଯାଉଛି ଦେହିଜାତର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୱର ଛାଡ଼ି ଦିଏ ସେହି ଅଛି । ଏହା ଦେଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜ୍ୱର ଆଉ ନାହିଁ । ପଥ୍ୟାପଥ୍ୟର ବାଛବିଚାର ନାହିଁ ।

ଚିତ୍ରାମାନ

ଚର୍ମ ରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ

ଦାଦୁ, କୁଣ୍ଡିଆ ଖାଉ, ପଚିଲା, ପାଚିଲା ଘା ଓ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ନାଶ କରି ଚର୍ମରୁ ଦାଗ ନିଃଶେଷ କରେ ।

କଲିକତା ଓ ରେଙ୍ଗୁନର ଏକମାତ୍ର ଏଜେଣ୍ଟ ... ଛଡ଼ା ଉତ୍କଳର ଅଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସାଧନ ଓ ପ୍ରସାଧନ ସମ୍ଭାର

ସୁବାସିତ ଗୋଲାପ ତେଲ

ସାର୍ଥକା

ଦେହ ପୋଷଣ ଏବଂ ... ଦୂର କରେ, ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ସୁଗନ୍ଧି, ସୁଶୀତଳ ... ଉପକାର କରେ । ସୁକୋମଳ, କାନ୍ତିଯୁକ୍ତ, ସୁନ୍ଦର ତ୍ୱକ୍; ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରେ । ବାସନାରେ ମହିଳା ଶୁଙ୍ଘି ଦେଲେ ମନୋହର, ସ୍ନିଗ୍ଧ, ନିର୍ମଳ ... ଏବଂ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ କରେ ! ଚିକ୍କଣ, କୋମଳ, ଭ୍ରମର କୃଷ୍ଣ, କୁଞ୍ଚିତ କେଶ ଦିଏ ।

ଶ୍ୱେତସୁଧା

ବା NECTORUM.

ପ୍ରମେହ ରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ—ଦ୍ରାବିତ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏହା ପ୍ରମେହ, ଶ୍ୱେତ ପ୍ରଦର, ଧାତୁଦୌର୍ବଲ୍ୟ ଓ ତଜ୍ଜନିତ ଯାବତୀୟ ଉପସର୍ଗ, ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ରୋଗ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ ।

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—

ଜୟଶକ୍ତି ଔଷଧାଳୟ— ରସାୟନ ବିଭାଗ

ବାଲେଶ୍ୱର ।

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ବାତରକ୍ତ ଅଙ୍ଗ ବିକୃତ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଗଳିତ ... ଏକଜିମା, ସୋରିଆସିସ ଦୁଷ୍ଟ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ନିରାମୟ ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅଭୀଷ୍ଟ ସେବନୀୟ ଓ ଲାଗୁ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପୁସ୍ତକ ନିଅନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—**ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ** (H. K. K.)

୧ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ, ଘୁସୁଡ଼ି—ହାଓଡ଼ା

ଶାଖା—୩୭ ନଂ ହରିସନ ରୋଡ୍, କଲିକତା

ଜାଣି ରଖନ୍ତୁ

ଦୀର୍ଘକାଳ ସ୍ଥାୟୀ ପୁରାତନ ଶୂଳରୋଗ ସହ (Gastric ulcer) 'ପାକାଶୟ-କ୍ଷତ' ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଏଲୋପାଥିକ ଚିକିତ୍ସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୀର୍ଘକାଳ ଚିକିତ୍ସିତ ହୋଇ ଶେଷରେ ନାସ୍ତିବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ। ଅମ୍ଳ, ବମନ, ଅଗ୍ନିମାନ୍ଦ୍ୟ ମୋତେ ଅସ୍ଥିକଙ୍କାଳ ସାର କରି ପକାଇଥିଲା ।

ଶେଷରେ ପୁରୀର ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ଡାକ୍ତର, ଡାଃ ଦାସ ହୋମିଓପାଥ, ସିଂହଦ୍ୱାର, ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ, ମୋତେ ଅଳ୍ପଦିନ ଚିକିତ୍ସାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିଇପାରିଛନ୍ତି । ମୋର ଆଶା, ଓଡ଼ିଶାର ସେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୋପରି କେତେ ଲୋକଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କରି ପାରିବେ ।

ଅର୍, ପଢ଼ଙ୍ଗୀ
ଓଭରସିଅର
ଡ଼ଃ ବୋର୍ଡ଼, ଖୋର୍ଦ୍ଧା

Printed & published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1948.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାଦ୍ର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ... ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ... ୨ୟ ସଂଖ୍ୟା... ତା ୧ । ୯ । ୫୮

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬ ।

ବାର୍ଷିକ ଟ ୩ ।

୪ ଅଣା

ବନ୍ଧୀରଏ ନେଲେ ଗଡଜାତ ଦୁର୍ଗ ଭଜାଇ ଧ- ସ୍ୱଧିକା
ଷାର ଗଣମନେ ଦେଇଛିଏ ବସି ଅପେ ବୋଲଉଛ ରଜା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜାଣନ୍ତି କି

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ

ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲର ଉଦ୍ଭାବିତ ଅଭିଜ୍ଞତାର ବିଶୁଦ୍ଧ ନାରିକେଳ ତୈଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ

ସୁବାସିତ କେଶ ତୈଳ

ଏହାର ମୃଦୁ ମଧୁର ସୁରଭି, ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅବସାଦ ଦାୟକ କୁନ୍ତଳର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧନର ଏହା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପାୟ।

ନିକଟସ୍ଥ ଯେ କୌଣସି ଦୋକାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ।

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ
ଏଣ୍ଡ ବିଉଟି ପ୍ରଡକ୍ସ୍

୨୧୨.ଏ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ଘୋଷାଲ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ, କଲିକତା

ଡଗର ନିୟମାବଳୀ

ପ୍ରକାଶ— ପ୍ରତି ଇଂରାଜି ମାସର ପହିଲା ଓ ଷୋଳ ତାରିଖ।

ମୂଲ୍ୟ— ବାର୍ଷିକ ଟ୨୲, ଷାଣ୍ମାସିକ ଟଙ୍କା ୧, ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଟ୦୲।

ଗ୍ରାହକ— ଚିଠିପତ୍ର ବା ଡଗର ନ ପାଇବାର ଆପତ୍ତି ଲେଖିବା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ବିଜ୍ଞାପନ ହାର— ବିଜ୍ଞାପନ ବିଭାଗକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼େ।

ଲେଖା— ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଲେଖା ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ, ଡଗର ଭଦ୍ରକ ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହୁଏ। ଅମନୋନୀତ ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକ ଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର।

ମ୍ୟାନେଜର ଡଗର

ନ ପଢ଼ିଥିଲେ ପଢ଼ନ୍ତୁ !

ଜୀଅନ୍ତା ମଣିଷ— ଉପନ୍ୟାସ— ଲେ— କଥାଶିଳ୍ପୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ
ଭୁଲ — ବଡ଼ ଗପ — ଲେ— ,,
ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ— ,, — ଲେ— ,,
ଏଗାରଟା — ,, — ଲେ— ,,
ଖଣ୍ଡିତା — ,, — ଲେ— ,,
ଗାନ୍ଧିଜୀବନୀ — ଜାତୀୟ କବିତା—
ଲେଖକ— ଜାତୀୟ କବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ
ମନୁଷ୍ୟ ସଂହିତା— ଅନୁବାଦ [ଗାନ୍ଧି ସାହିତ୍ୟ]
ଲେ— ଜାତୀୟ କବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ

ମୁଦ୍ରଣ ଅପେକ୍ଷାରେ

ଭିଟାମାଟି — ଉପନ୍ୟାସ— ଜାତୀୟ ଜୀବନର କମଳବନ
ଜ୍ୱଳନ୍ତ ନାରୀ — ଉପନ୍ୟାସ— ମଣିଷ ମନର ଗୋପନ କଥା
ଖରା ପଥରେ— ଉପନ୍ୟାସ— ପ୍ରେମର ସାର୍ଥକ ପଦ
ମଲା ମଣିଷ — ଉପନ୍ୟାସ— 'ଜୀଅନ୍ତା ମଣିଷ'ର ଉତ୍ତର
ଦାନ୍ଦ — କବିତା — ଯାହାକୁ ସଜନାଙ୍କି ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ତରୁଣ — କବିତା — ଯାହାକୁ ଦେଖି ନାହିଁ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
କାଳବଣ୍ଡ — କବିତା — ଆଗାମୀ ଯୁଗର ନିର୍ମମ ଆବାହନୀ

ସମ୍ପାଦକ— ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ | ରାଧାମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗର

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଖ୍ୟା

[illegible]
୨ । ୯ । ୪୮

ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ

ପାକିସ୍ତାନ କାଶ୍ମୀର ଯୁଦ୍ଧରେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବାର ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ପରେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ବା କାଶ୍ମୀର କମିସନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅତି ସହଜ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ହେଁ ତାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ୍ୟାୟ ସଂଗତ ହେବାର ଆଶା ଆମର ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଭାରତ ପାକିସ୍ତାନ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘର୍ଷକୁ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଓ କାଶ୍ମୀର ଉଭୟ ସମସ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଉଭୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ପରିସ୍ଥିତି ଦର୍ଶାଇ ଭାରତ ବାସୀଙ୍କୁ ଚେତାଇ ଦେବା ଆମର ଏ ଆଲୋଚନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ନାନା ସଂବାଦରୁ ଓ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତିଶୀଳ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ବିବରଣୀରୁ ଜଣା ଯାଏ ଉଭୟ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନର ସାଧାରଣ ଅବସ୍ଥା କ୍ରମେ ଅଧିକ ଅସ୍ୱଚ୍ଛଳ ହେଉଛି । ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନର ସମସ୍ୟା ଅଧିକତର ଜଟିଳ ଏବଂ ଆତଙ୍କପ୍ରଦ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଉଭୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକଛତ୍ର ହେଉ ବା ଗଣାନୁମୋଦିତ ହେଉ, ଅଚଳ ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପୂର୍ଣ୍ଣତଃ ଲୋକସମର୍ଥନ ହରାଇ ନାହିଁ । ଉଭୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଯାହା ହେଉ ଶାସନ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଚାର କଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ ପାକିସ୍ତାନର ସମସ୍ୟା ସାଂଘାତିକ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଭାରତ ତୁଳନାରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଦୃଢ଼ । ଏପରିକି ମୂଳ ପାକିସ୍ତାନ ବା ପଶ୍ଚିମ ପାକିସ୍ତାନର ଶହ ଶହ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ପୂର୍ବ ପାକିସ୍ତାନ ବା ବଂଗର ଶାସନ ମଧ୍ୟ ଭାରତର ପ୍ରାଦେଶିକ ଶାସନ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ସୁଶୃଙ୍ଖଳ ଜଣାଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦର୍ଶୀମାନଙ୍କର ଅନୁଭୂତିରୁ ଜଣାଯାଏ କାଶ୍ମୀର ଯୁଦ୍ଧରେ ସରକାରଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାପାଇଁ ପୂର୍ବ ବଂଗର ସରକାରୀ ଅମଲାମାନେ ସେମାନଙ୍କର ମାସାଧିକ ବେତନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କର୍ମଶ୍ରମ ଅଭାବହେତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀ ନୂଆ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଗଠନ ଏବଂ ରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଦିନରେ ୧୨ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ଭାରତର ଅବସ୍ଥା କଣ ? ଗାନ୍ଧିସ୍ମାରକ ନିଧି ପାଇଁ ମାତ୍ର ୧୦ ଦିନର ବେତନ ମାସରେ ଦେବାପାଇଁ ନେତୃବର୍ଗଙ୍କର ନିବେଦନ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି ଏବଂ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଧର୍ମଘଟ କରି ଜାତୀୟ ସରକାରକୁ ଅକାମି କରିଦେବାର ପ୍ରୟାସ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଛି ।

ଉଭୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଏହି ବିପରୀତ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଦାୟୀ କିଏ ? ଆମେ ନିର୍ମମ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ହିସାବରେ କହିବୁଁ —ପୁରୁଣାକଥାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଭଲମନ୍ଦ ପାପ ପୁଣ୍ୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରାଜା ଏବଂ ନୂଆକଥାରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ନେତୃତ୍ୱ ।

ପାକିସ୍ତାନ ଓ ଭାରତର ସଂଘର୍ଷ ଆଦୌ ଅର୍ଥନୈତିକ ନୁହେଁ— ଏହା ଆଦର୍ଶ ବାଦର ସଂଘର୍ଷ— ଅନ୍ୟ କଥାରେ ଲିଗ୍ ଓ କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱର ସଂଘର୍ଷ । ତେଣୁ ଏହା ନୂତନ ବା ଅଭାବନୀୟ ନୁହେଁ । ଏହା ଥିଲା, ରହିଛି ଏବଂ ଗୁରୁତର ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଲିଗ୍ ନେତାମାନେ ଜଘନ୍ୟ ସାଂପ୍ରଦାୟିକତା ଉପରେ ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ବାଦକୁ ଠିଆକରି ଲିଗ୍ ପନ୍ଥୀ ମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରି ଅତି ସହଜରେ ସଫଳକାମ ହୋଇପାରିଲେ । ମନୁଷ୍ୟର ନୀଚବୃତ୍ତିକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଇ ଏପରି ଅଘଟ ବିଜୟ ଲାଭର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବିରଳ । କିନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସର ନେତୃତ୍ୱ ଥିଲା ଅତି ଉଦାର ଏବଂ ମାନବିକତାର ଅତି ଉଚ୍ଚ କୋଟିର ବିଚାର ଧାରା ଉପରେ । ତାର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଥିଲା ତ୍ୟାଗ । ଦେଶପ୍ରାଣତା କହ, ଜାତୀୟତା କହ, ସତ୍ୟ ଅହିଂସା କହ, ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଶିଳ୍ପ କହ ବା ଶାସନ କହ ସବୁର ମୂଳରେ ଗୋଟାଏ ମହତ ଆଦର୍ଶ ଥିଲା—'ତ୍ୟାଗ' । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ସେଇ ଆଦର୍ଶକୁ ଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ତାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ରୂପୀ ବିଧ୍ୱଂସ ମୁହଁରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଜୀବନରେ ମୂଲ୍ୟ ଆମେ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲୁ । ଆଜି ଯଦି ଭାରତକୁ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ରାଷ୍ଟ୍ରବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ମୁସଲମାନଙ୍କୁ ବିଲୋପ କରିବା ପାଇଁ ଏ ଦେଶରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରାଯାଇ ପାରନ୍ତା ତେବେ ଆମେ ମନୁଷ୍ୟର ଏହି ନୀଚବୃତ୍ତିକୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଅତି ଅନାୟାସରେ ପାକିସ୍ତାନଠାରୁ ଅଧିକ ସୁସଂଗଠିତ ହୋଇପାରନ୍ତେ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ଦାୟାଦ ଜବାହର ସ୍ପଷ୍ଟ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଶାସନରେ ଥିବାଯାକେ ଏ ହୀନ ନୀତି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କରିନପାରେ ।

ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମେ ଯଦି ଦେଶକୁ ସୁଶୃଙ୍ଖଳ ଓ କର୍ମପ୍ରବଣ କରିବାକୁ ଯାଉଁ ତେବେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ନୀଚଭାବର ନିଶା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଆଉ ଏକ ଉଚ୍ଚ ଭାବର ମାଦକତା ଏ ଜାତିକି ଦେବାକୁ ହେବ—ସେ ହେଉଛି ତ୍ୟାଗର ଭାବ, ତ୍ୟାଗ ଆକାଂକ୍ଷା ଏବଂ ତ୍ୟାଗପାଇଁ ଉଦ୍‌ବେଗ ଓ ଆକୁଳତା । ଜାତିକୁ ଏ ଭାବରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିନପାରିଲେ ଭାରତ ଏକ ଜାତି ହିସାବରେ ବଞ୍ଚିବା ଅସମ୍ଭବ । ତାର ଆଦର୍ଶ ବାଦ ପରାସ୍ତ ହେବ ହିଁ ହେବ ପାକିସ୍ତାନ ଆଗରେ ।

ଆଜି ଭାରତୀୟ ନେତୃତ୍ୱର ଅଗ୍ନିପରୀକ୍ଷା ବେଳ । ପାକିସ୍ତାନର ନେତୃତ୍ୱ ଯେଉଁ ଘୃଣ୍ୟ ସାଂପ୍ରଦାୟିକତାର ପ୍ରତୀକ ଥିଲା ଆଜି ମଧ୍ୟ ତାର ଚରମ ସୋପାନରେ ଥାଇ ସେ ବଳିଷ୍ଠ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛି ତାର ଦେଶକୁ । ଭାରତର ନେତୃତ୍ୱ କଣ ତାର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ରୂପେ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ତ୍ୟାଗର ମହତ୍ତ୍ୱରେ ଦୀପ୍ତ ଥିଲା ସେଇ ତ୍ୟାଗର ଜୟ ବୈଜୟନ୍ତୀ ଉତ୍ତୋଳନ କରି ଆଦର୍ଶ ବାଦର ଏଇ ସଂଗ୍ରାମରେ ସଦର୍ପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଆମର ନେତାମାନେ ନିଜେ ନିଜକୁ ପଚାରନ୍ତୁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାଣା ନାନା

ସାର ସମୁଖମ୍‌ଙ୍କ ସାହସ ଓ ମୁକ୍ତକଣ୍ଠ ପାଇଁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଉଛି—ନେହେରୁ

...ମୁକ୍ତହସ୍ତ ଯେ କେବେ ହେଇ ନଥିବେ ।

\+ × ×

ମୋର ବଗୃର ଭ୍ରମ ହୋଇଛି—ସମୁଖମ

...ମୁନୀନାଂ ଚ ମତିଭ୍ରମ ।

\+ × +

ଅବେ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟର ସଦସ୍ୟ ଓ ସରକାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପ୍ରକାଶ (ପବ୍ଲିସିଟି) ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ବଧେୟ—ନେହେରୁ ।

...ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କୁ ପେଲୁ କର ?

× + ×

ଭାରତ ବ୍ରିଟିଶ କମନ ୱେଲ୍‌ଥ୍ ଛାଡ଼ିବା ଯର ଲଗୁ ନାହିଁ—ଦୂତ ବି ଏନ୍ ରାଓ

...ନାଗନାଡ଼ ଙ୍କ ଜ୍ଞବନାଧିଏ ।

\+ ÷ ×

ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭାରତର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୩୦ ରୁ ୬୦ କୋଟି ହେବେ—ରାଓ

...ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବଢ଼ିବ ନା ଛିଡ଼ବ ?

\+ × +

ଭାରତ ଦମପାଇଁ ଗର୍ବିତ—ବଳଦେବସିଂ

· ·ଭାରତପାଇଁ ଦମେ [ସୈନ୍ୟ] ମଧ୍ୟ ଗର୍ବିତ ।

× × +

"ଅମେ 'ପ୍ରେମ' ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜୟ କରିବୁ"—ନେହେରୁ

...'କାମ' ଦ୍ୱାରା ଜୟ କରିବାରୁ ମହତାବ କହନ୍ତି ସବୁ ।

× × ÷

ଅମେରିକାର ସାହାଯ୍ୟ ବଡ଼ ପୁରସ୍କାର—କାନନଗୋ

...ଅମର ମନ ତହିଁ ବଳ ପୁରସ୍କାର

× × ×

ଅମର ଅମ୍ଭର ବିଫଳତା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ବିଫଳତା—ନେହେରୁ

...ଜୀବ କହୁଛି ପରମକୁ—

ଅଣ୍ଟାର ଦିଅ ଧରମକୁ

× + ×

ଜନତା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କର ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନହେବ—ପଟେଲ

ତେଲ ତେଲ, ପାଣି ପାଣି—

× + +

କାଯ୍ୟମନୋବାକ୍ୟରେ ମହାତ୍ମାଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ମଣ୍ଡରେ ଗୃହ୍‌—ଅ... ...ଲ

...ଅଗକୁ ନୁହେଁ ।

÷ ÷ ×

ଅମକୁ କଠିନ ଶ୍ରମ କରିବାକୁହେବ—ରାଜାଜୀ ।

ଫଟଡ—

× × ×

ମାଉଣ୍ଟବେଟନ ମାର୍କା ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ—ମୁକ୍ତମୁଦ୍ଧ

...ଷ୍ଟାଲିନମାର୍କା ଭଲ ନହେଲ ନୁହେଁ

× ÷ ×

କଂଗ୍ରେସକୁ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାଟିର ଜବାବ-କୃଷକ

...ଗାଲ୍ ପାଟିରେ—କାମରେ ନୁହେଁ ?

÷ ÷ ÷

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜାଙ୍କର ସମ୍ମାନ ସୁରକ୍ଷିତ ହେଉ—ମଃ ଜାଗରଣ ।

...ଗୈରେ ଗତେ ବା କମୁ ସାବଧାନମ୍ ?

× + ×

ବର୍ଷକେ ୧୨୫୦ ପୁର୍ବ କଳ୍ପିତ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ହେବ ।—ଶ୍ୟାମା ପ୍ରସାଦ ।

ବର୍ଷକୁ ସେତକ ପୁର୍ବ କଳ୍ପିତା ଶ୍ୟାମା ଗୃହିଣୀ ମିଳବେନ ?

÷ × ×

କାଟଘରେ ରାଜାଜୀ—ସଂବାଦ ।

...କାହାକୁ ବାଧା ହେବା ପାଇଁ ରୁସିଥିଲେ ?

÷ + +

ଆଲସ୍ୟ ହିଁ ଭାରତର ଗରିଷ୍ଠ ପାପ—ରାଜାଜୀ

... ଗରିଷ୍ଠ ସାଧାରଣ ଗୁଣିତକ ହେଉଛି ବଡ଼ଲାଟ ପଦ ।

÷ + ÷

ନୈତିକ ପତନ ଭାରତର ଅତ୍ୟଧିକ ହୋଇଛି—ଜୟ ପ୍ରକାଶ

...ସରକାର ବୋଷଦ୍ରଷ୍ଟା ନୁହନ୍ତି ।

÷ × ÷

ଜନଗଣମନକୁ ସୈନ୍ୟମାନେ ବେଶି ପସନ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି—ନେହେରୁ

ବନ୍ଦେ ମାତରଂକୁ ସେମାନେ ଘରେ ରଖି ଅସିଥିବେ ।

\+ + ×

ନାଗମାନେ ଭୟ ଏବଂ ସଂଶୟକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣତଃ ଦୂର କରିପାରନ୍ତି—ରାଜାଜୀ ।

...ବିଶେଷତଃ ପ୍ରେମ ଯୁଦ୍ଧରେ ।

\+ ÷ +

କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି କମିବ । ଅର୍ଥ ନୈତିକ ସଭା ।

...କଳୁ ମୁଦ୍ରା—ସ୍ଫୀତି କମିବ ନାହିଁ ।

÷ ÷ ÷

"ନିଜାମ ବାସ୍ତବ ବାଘ ହୁଅ—" ରାଜାଜୀଙ୍କର ଶେଷ ଚେତାବଣୀ

.. ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାରୀ ହେବାକୁ ରୁହାନ୍ତି ।

\+ × ÷

ଭାରତ ଓ ବର୍ମା ରାସ୍ତା ବନ୍ଦ—ସମ୍ବାଦ

...ସ୍ୱର୍ଗକୁ ନିଶୁଣି ନାହିଁ ।

÷ ÷ ×

ଧୋଲନ ଓ ଭାନସାଲ୍ ଅନଶନ ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ସମ୍ବାଦ

...ଦେଶନ ତ୍ୟାଗ କର ନାହାନ୍ତି ତ ?

\+ ÷ +

କଟକରେ ଟିକିଟ୍ ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଲଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍, ଆର, ସହର ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ ତା ୧୫ । ୩ । ୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି । ଟିକଟର ଦାମ ରେଲ୍‌ୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ରାତି ୮ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକେଟ୍ ମିଳେ । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ । ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକଟ କିଣିଲେ ତହିଁଆର ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇପାରିବେ । ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ଆବେଦନ କଲେ ଅପଣଙ୍କ ଘରୁ କିମ୍ବା ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭେରି ଦିଆଯାଏ । ରେଟ୍ ଓ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିଜେ ଅସି ବୁଝି ଯାଆନ୍ତୁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଶଳ୍ୟାମୃତ ଶ୍ରୀ ସମ୍ମୁଖମ୍ ଚେଟି ହଠାତ୍ ବମ୍ମୁଖମ୍ ହୋଇ ଛାଟି ପିଟି ହଟି ଗଲେ । ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି କି ସେ ଏହି ଉଚ୍ଚ ପାହ୍ୟାରେ ଥାଇ ଏପରି କୌଣସି କାମ କରି ପକାଇଲେ ଯଉଁଥିରେ ଲୋକ ତାଙ୍କର ସାଧୁତାରେ ସନ୍ଦେହ କରି ପାରନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଆପେ ଭୁଲ ସ୍ୱୀକାର କରି ଇସ୍ତଫା ଦାଖଲ କଲେ । ଏ କଥା କାହାରି ମନକୁ ପାଇବା ଭଳି ଆମକୁ ଲାଗୁ ନଥିବାରୁ ସନ୍ଦେହ ହଉଛି ଏହା ଭିତରେ ଭିନ୍ନରେ ଆହୁରି କିଛି ଗୂଢ଼ ରହସ୍ୟ ବି ଥାଇ ପାରେ । ଭାରତ ସରକାର ଭଣ୍ଡାରର ହାଲ ହକିକତ ଦେଖି ଆପଣା ମୁହଁ ବଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ ବୋଲ ଥାଉଁ ହୁସିଆର ହେଲେକି ଅଉ !

× × +

ବିଲୁଆ ସଭାର ଜଣେ ସଭ୍ୟ ଏଥୁ ଜାଣିଲେ କି—ଆମ ମହତାବ ତେବେ ଓଲେଇକଲା ବିହାର ହାତରେ ବଢ଼େଇ ଦବା ଭୁଲ ସ୍ୱୀକାର କରି ନୈତିକ ଭଳି ଇସ୍ତଫା ଦେଉ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ? ଏଥିର ଉତ୍ତରରେ ବିଲୁଆ ପତି ଏମନ୍ତ ଭାଷିଲେ କି—ମହତାବେ କଣ ଚେଟି, ଲୋଣ୍ଟି ହୋଇ-ଛନ୍ତି ଯେ ଭୁଲ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତେ ! ମହୀପ-ଅଳ ଗଉଡ଼ କଥା ତୁମେ ଜାଣି ନାହିଁ ? "ମୁଁ ମାକଣ ନାହିଁ" ବୋଲି କହି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ କମିତ ହଟେଇ ଦେଇଥିଲା ! ଢାହାଛଡ଼ା ଚେଟି ଜଳଅ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବାରୁ ଇସ୍ତଫା ପେଶ୍ କଲେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଠେଇଁ । ମାତ୍ର ମହତାବ ମଜକୁର୍ ଯେ ନିଜେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ —ତାଙ୍କ ଇସ୍ତଫା ନେବ କାହାର ବୋପା ?

÷ × ×

ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଥିଲା ବେଳେ ଭାରତ ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଧୁଇଣହ ତନଶହ କୋଟି ଲେଖାଏଁ ଟଙ୍କା ଜାତୀୟ ଋଣ କରୁଥିଲା କମ୍ ସୁଧରେ । ଲୋକେ ପୁଣି ଏକା ଦିଗରେ କରଜ ଦେଉଥିଲେ । ଏବେ ଆମ ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାରଙ୍କୁ ବେଶି ସୁଧରେ ସୁଦ୍ଧା କୁଆଡ଼େ କରଜ ସେପରି ମିଳୁନାହିଁ । ଏଥିରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ସରକାର ମହତ୍ତ (Credit)ରେ କଳଙ୍କି ପଡ଼ିବାର ଲକ୍ଷଣ ବୋଲି କେହି କେହି ଅସହଣି ଲୋକେ କହୁଥିବାର ଦେଖା ଯାଉଛି । ଆମେ କିନ୍ତୁ ଭାବୁଁ ଓଲଟା । ଅର୍ଥାତ ଆମ ସରକାର କଣ ବ୍ରିଟିଶଙ୍କ ଭଳି ଦୁଆଳିଆ ! ଥିଲା ଲୋକର କରଜ କରିବା ଗୋଟାଏ ସଉକ ସିନା !

× + ×

ଆମର ନୂଆ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବିଲୁଆ ସଭା ବଧାଇ ଜଣାଉଛି । ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ backward ମୁଲକରୁ ଆସିଥିବାରୁ backward ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଓ୍ୟାରିସ ସୁନ୍ଦେ ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ଆସି ହୋଇଗଲେ forward ମାତ୍ର ରାଜକୃଷ୍ଣ ନବକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଓ୍ୟାରିସ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ହେଲେ backward. ଏହାକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଛଡ଼ା ଅଉ କଣ କହିବା ! ଏକ ହିନ୍ଦୁ, ଏକ ଷଣ୍ଢ ବା ଏକ ଅନନ୍ତା ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ସହି ପାରେ ନାହିଁ । ସେହି ଦାଉରୁ ହରେକୃଷ୍ଣ ବାହାରି ପାଇଥିଲେ । ଏବେ ପୁଣି ଅଉ ଏକ କୃଷ୍ଣ ଆସି ଗଲେଣି । ଦେଖାଯାଉ ଏ କେତେ ଦିନ ରହି ପାରୁଛନ୍ତି । ତେବେ ସୁଖର କଥା ଯେ ଡବଲ କୃଷ୍ଣ ପାଇଲୁଁ ।

× ÷ ×

ପାକିସ୍ତାନ ସରକାର ଏବେ ଅତ୍ୟାଚାରିତା ଅସାଧୁତାର ଦୋଷ ଦେଇ ଆଠଶହ ଅମଲଙ୍କୁ ବାହାର କରି ଦେଉଛନ୍ତି । ଏହି ହିସାବରେ ଭାରତରୁ ଚାରିଶ ଶହ ବା ତହିଁରୁ ଅଧିକ ବାହାର ଯିବାକୁ ହକଦାର । ମାତ୍ର ଦେଖା ଯାଉଛି ଯେ ଆମ ଅମଲଙ୍କ ଦରମା ବଢ଼ୁଛି । ଏଥିରୁ ଜଣା ଯାଉଛି ଯେ ଆମ ଅମଲା ଚଳ କପଟ ମାଗଣା ଓ ସଚ୍ଚୋଟ ! ଆମେ ଯେ ସତ୍ୟର ପ୍ରତୀକ ଗାନ୍ଧି ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଚେଲା । ଆମକୁ ବାଛି ବସିଲେ କମଳ ମିଳିବ ନାହିଁ !

÷ × ÷

ଦରଚଡ଼ା ଓ ଗ୍ରେସ ବଜାର ପାଇଁ ଲୋକେ ରକ୍ତ ହୁଡ଼ ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି ଓ ସରକାରଙ୍କ ଠେଇଁ ତାହି ତାହି ଗୁହାରି କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ଯଦି ଜାଣି ଶୁଣି ଆପଣା ଗରଜରେ ଚଢ଼ାଦର ନେବେ ଓ ଗ୍ରେସବଜାରରୁ ଖରିଦ କରିବେ, ତେବେ ସରକାରଙ୍କ ସାଧ୍ୟ କଣ ତାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ? ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଉଛି ଲୋକଙ୍କ ଏ କାନ୍ଦଣାଟା ମିଛ କାନ୍ଦଣା ବା ଅଣିତରେ ଚୂନ ଦେଇ ଲୁହ ବୁହାଇବା । ସେଥିପାଇଁ ଆମ ବୁଢ଼ା ଲାଟ କାଟଜୁ ସାହେବ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି କି ଖାଉଟି ଓ ଗ୍ରାହକମାନେ ଏକଜୁଟ୍ ହୋଇ ଧର୍ମଘଟ (Strike) କରନ୍ତୁ । କେହି ଖରିଦ ନକଲେ ବଳେ ବଳେ ଏ ସବୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ।

÷ × ÷

ଷଣ୍ଢ ଓ ଷଣ୍ଢା ମଇଁଷି ଲାଲ ରଙ୍ଗ ଦେଖିଲେ ଖେପି ଯାଆନ୍ତି ବୋଲି ଜଣା ଅଛି । ଆମ ଭାରତ ସରକାର ଏବେଶ ଲାଲଝଣ୍ଡା ବାଲା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କରେ ଲାଗିଲା ପରେ ତୋଳାକୁ ଢେଣେ ପାକିସ୍ତାନ ଲାଲ କୁର୍ତ୍ତାଧାରୀ ପଠାଣ ଖୋଜିବାରେ ଲାଗି ଗଲେଣି । ରାଧା କହୁଥିଲେ "କାଳେ ବଦନ ସଙ୍ଗ ଦେଖିବ ନା ଅର ।" କେହେବୁ ଓ ଚଲା ସେହିପରି କହୁଥିଲେ—"ଲାଲ ବସନ ସଙ୍ଗ ସଙ୍ଗବନା ଅର ।"

÷ + +

ଗାଁ ମଫସଲରେ କାବୁଲି ସୌଦାଗରଙ୍କ କୁହ୍ରିମ କିଏ ନଜାଣେ । ଅଗଠାରୁ ଏବେ ଜଣା ପଡ଼ି ଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଏହା ରହିଛି । ପୁଣି ଅନେକ ସହରରେ କାବୁଲି ମହାଜନ ଟଙ୍କା କରଜ ଦେଇ ବହୁତ ସୁଧ ଆଦାୟ କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ଚେହେରା ଓ ତେଜ ଲୋକଙ୍କୁ କବୁଆ କରି ଦିଏ । ଏବେ ଭାରତ ସରକାର ଜାଣି ପାରିଛନ୍ତି ଯେ ଏମାନେ ଭିତରେ ଭିତରେ ଗୁପ୍ତ ବିଷୟରେ କାମ କରନ୍ତି । ଏଣୁ ଏମାନଙ୍କୁ ଭାରତରୁ ତଡ଼ି ତାଙ୍କ ବାପଘରକୁ ବିଦା କରି ଦେବାର ଯୋଗାଡ଼ କଲେଣି । ଆମର ଏତିକି ଅବଶୋଷ ଏଣିକି ମେଜିସ୍ଥା ଫଳ ଖାଇବା କେଉଁଠୁଁ ?

÷ × ÷

ଇଂଲଣ୍ଡ ପାଡ଼ିଲା ପଣ କରି ପୃଥିବୀ ଯାକ ଏପରି ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଜମେଇ ଥିଲା ଯେ—ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ କେତେବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଦିନେ ତାଙ୍କ ଆମେରିକା ଚାଲି ଗଲା । ତା ପଛକୁ ଏଇ ଭାରତ ଓ ବର୍ମା ଗଲା । କିନ୍ତୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ରୂପ ହସ୍ତମୁଦି ଜମିଦାରି ନହେଲେ ତ ବ୍ରିଟିଶ ଚଳି ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମାନେ ପୁଣି ଏକ ନୂଆ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଗଢ଼ିବାରେ ଲାଗି ଗଲେଣି । ଏହା ହେଉଛି ଅଫ୍ରିକା । ଅଫ୍ରିକା ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ବାଘ ଭଗାଏ କେହି ନଥିବାରୁ ଯାବତ୍ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କେ ଭୋଗ ଦଖଲ ପ୍ରତି ବାଧା ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ଓ ଏ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଧନ ଦୌଲତରେ ସବୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ବଳି ଯିବ । ଅର୍ଥାତ୍ ନିକୁ ଖୋଦା ସାହା ।

÷ + +

ଶୁଣା ଯାଉଛି ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ସାହେବ ଏକ ବିଶ୍ୱ ପରିଭ୍ରମଣରେ ଶୀଘ୍ର ବାହାରିବେ । ଏହା ଖାଲି ମୁଲକ ଫେରି କି ଦିଗ୍‌ବିଜୟ ତାହା ଜଣାଯାଇ ନାହିଁ । ସୁବିଧା ହେଲେ ମଙ୍ଗଳ ଗ୍ରହକୁ ବି ଯାଇ ପାରନ୍ତି । ତେବେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିମ୍ ଭାରତକୁ ସେ କେବେ କ୍ଷମା କରିବେ ନାହିଁ । ଏଠି ହୁଏତ ତାଙ୍କ ମହଲରେ ଛିଦ୍ର ଉଧାର କରିବେ । ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କୁ ଜଣେ ବଡ଼ artful ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ଜାଣିଥିଲୁଁ । ସେ ଯେ artist ଏହା ଏକ ନୂଆ ଖବର । ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ସାହେବ ଏଠିକି ଆସିଲେ ତାହାର ଲୁଣିଆ ହେବେ ସେକଥା ଅଛିଁ ଆମର ତଦ୍‌ବିର କରିବା ଉଚିତ । ନିଜାମ ସାହେବ ପୁଣି ବଦର୍ ପଡ଼ିବେ ନାହିଁ ତ ?

+ ÷ ÷

ଆମ ମହତାବ ଲକ୍ଷ୍ନୌ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମନ୍ଦିରରେ ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦୀର୍ଘ ତିନଦିନ ବ୍ୟାପୀ ଅମ୍ପୃ ନର୍ବର୍ଶୀଳ ଅନର୍ଗଳ ଭାଷଣ ଦେଇ ସେଠାରେ ବିପୁଳ ପ୍ରଶଂସା ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏ ଗୌରବରେ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଗୌରବାନ୍ୱିତ । ତାଙ୍କ ଭଳି ମନୀଷୀ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବିଶ୍ୱ-ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସାହିତ୍ୟ, କବିତା, ସଙ୍ଗୀତ ଆଦି ବିଷୟରେ ଭାଷଣମାନ ଦେଇ ଓଡ଼ିଶାର ଟେକ ରଖିବେ ବୋଲି ଆମର ଭରସା । ଏଥି ସଙ୍ଗରେ ମହତାବଙ୍କ ସ୍ୱଜାତିର ଆଉ ଗୋଟିଏ ମହୋପକାର ମଧ୍ୟ ଗୌଣ ଭାବରେ କରିଛନ୍ତି । ପାଠ ମନ୍ତ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସେ ଗୃହଆଡ଼େ ବୁଲିଯା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ଗୋଷ୍ଠୀଏ ନଅକିଆ ରୋଗୀ, ସତ୍ତ୍ୱିଆ ଜାତି ବୋଲି ଯେଉଁ ପ୍ରଚୁର ହୋଇ ଯାଇଥିଲା, ଗଙ୍ଗା ଗୋଦାବରୀ ବିଜୟୀ ବୀର ଜାତିର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ମହାକାୟ ମହତାବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେ ବଦନାମଟା କିଛିଟା ଦୂର ହୋଇଯିବ ।

+ ÷ +

ଛୋଟ ପୁଅଟି ଉପରେ ମାଆର ଅଧିକ ଶରଧା । ଭାରତ ସରକାର ନୂଆ ସଡ଼କ ଓ ପୋଲ ପାଇଁ ଯେଉଁ ତିରିଶ କୋଟି ଟଙ୍କା ମଞ୍ଜୁର କରିଛନ୍ତି ତହିଁରୁ ଓଡ଼ିଶା ଭାଗରେ ପଡ଼ିଛି ପାଞ୍ଚ କୋଟିରୁ ଅଧିକା । ସବୁ ନଈ ଘାଟ ଢ଼ିକର ପୋଲ ହୋଇ ଯାଉଛି ଆଉ ସଡ଼କ ପକା । ଏଣିକି ଜଗନ୍ନାଥ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଖାଲି ମଟର ଡାକ ବଣିବା ଓଡ଼ିଆର ବାକି ରହିଲା । ଭାରତ ସରକାର ସେତିକି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରନ୍ତେ କି ?

× × ×

ଜମିଦାରୀ ହରଣ ଓ ଜମିଦାର ମାରଣ ଦେବା ଯେଉଁ ଚିନ୍ତା ଓଁଟଗ ଗୃହଆଡ଼େ ଲାଗିଛି ଆମ ପାଠ ମନ୍ତ୍ରୀ ତାର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ସମାଧାନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଯୋଜନାଟି ଏପରି ହୋଇଛି ଯେ ତହିଁରେ ସାପ ମରିବ ନାହିଁ କି ବାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିବ ନାହିଁ । ଜମିଦାର ଖୁସ୍ ତ ପ୍ରଜାବି ଖୁସ୍ । ଏଥି ପାଇଁ ମହତାବଙ୍କୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ନ କହି ରହି ପାରୁ ନାହିଁ । ଆମର ଆଶା ସରକାର ଏହା ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓଡ଼ିଶାର ମାନ ବଢ଼ିବ । ନଖ ଦନ୍ତ ହୀନ ଜମିଦାରଗଣ କେଲ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ପ୍ରଜାଙ୍କ ମନ ଦେନାନ୍ତୁ । ଜୟ ବାବା ମହତାବ !

÷ ÷ +

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଛାମୁମାନେ ଦିନେ ହାତରେ ପଣ ଆପଣା ହସ୍ତେ ଜିହ୍ୱା ଛେଦି ଦେଲେ । ପରେ ଦୁସ୍ ପରିଲା ବେଳକୁ ନେଲା ଗୁଡ଼ କହୁଣିକି ବହି ଗଲାଣି । ତଥାପି ନଲୋଡ଼ବନ୍ଦା ହୋଇ ଗଡ଼ଜାତ ସୁନିଅନ ଗଢି ଆପଣା ମାନ ବଜାୟ ରଖିବାର ଏକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଲଗାଇଲେ । ଏବେ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ସେଥିକି ବି ସହିଲା । ପଟେଲଙ୍କ ଆଖିର ସେଇ ଗୃହବାଣି ପୁଣି ଥରେ ତାଙ୍କୁ ଥଣ୍ଡା କରି ଦେଉଛି,—"ନେହି ମିଲେଗା" !—ଉପାୟ ନୈବଚ ନୈବଚ ···

÷ ÷ +

ଭାରତର ସବୁ ପ୍ରଦେଶରୁ ମେଲା ମେଲା ହୋଇ କେତେ ଲୋକ ପୃଥିବୀର ସବୁ ଦେଶକୁ ରାଜଦୂତ ଓ ତତ୍ ଗହଣିଆ ହୋଇ ଗଲେଣି —କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରର ଭେଲା ଭେଲା ମନ୍ତ୍ରୀ ପାଗ ବାନ୍ଧିଲେ—ମାତ୍ର ଜଣେ ହେଲେ ଓଡ଼ିଆର ନାଆଁ ରେ ଗାର ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଏ କଥା ଭାରତ ସେବକ ସାହୁଙ୍କ ଆଖି ମଳି ମଳି ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ଗୃଣକ୍ୟର ସେଇ ଶ୍ଳୋକଟା ସାହୁଙ୍କର ପଇଁ ନଥିଲେ ଆମେ ମନେ ପକାଇ ଦେଉଛୁଁ:—"ସ୍ଥାନ ଭ୍ରଷ୍ଟା ନ ଶୋଭନ୍ତେ ଦନ୍ତାଃ କେଶାଃ ନଖାଃ ନରାଃ"

ଓଡ଼ିଆ କେଉଁ ଦୁଃଖରେ ଥିଲା ଏ ତୀର୍ଥ ମୟୀ ପୁଣ୍ୟ ଭୂମି ଛାଡ଼ି ବିଦେଶ ଯିବେ ? ଇଂରେଜି ପ୍ରବାଦ ହୋଇଲା—It is better to reign in hell than to serve in heaven.

+ × ÷

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦାବନର ମୌକା ଧରି ପଟିଆର ଅବାଧ ଧଳାଙ୍କୁ ଦଳିବାର ପଡ଼ତା ପଡ଼ି ଯାଇଛି । ଏହି ସୁବିଧାରେ ଯେ ଯେଉଁଠି ସରକାରୀ ଲୋକଙ୍କ ଶତ୍ରୁ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନାଆଁ ଦେଇ ଦବାଇଲେ କେହି ଟିକ୍ ବୋଲି କହିବ ନାହିଁ । ବୋଇଲା— Give the dog a bad name and kill it.

× ÷ +

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିଠା କଥା

ଅନେକ ଦିନ ଉପର ରଣପ୍ରାଙ୍ଗଣରୁ ପୃଷ୍ଠଭଙ୍ଗ ଦେଇ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମ ପ୍ରେୟସୀ ବୁଦ୍ଧିମତୀଙ୍କ ଅଙ୍କରେ ଏକପ୍ରକାର ଅନନ୍ତ ଶୟନ କରିବାରୁ ପାଠକେ ହୁଏତ ସଶଙ୍କ ହୋଇଥିବେ । କିନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଗୃହଖଣ୍ଡରେ ପୂର୍ବବତ୍ ଜୀବିତ ଏବଂ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ମଧୁରସ ପାନ କରାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମର ଏହି ଅବାଞ୍ଛିତ ବ୍ୟବହାର ମୂଳରେ ଅନେକେ କହନ୍ତି ଗୋଟାଏ ଗଠନିକ ତ୍ରୁଟି ରହିଛି । ତାହାକୁ ଗଠନିକ ନ କହି ଗାଠନିକ କହିଲେ ଚଳିବ—ଅର୍ଥାତ୍ Constitutional—ବିଧାତା ଏମିତି ଗଠନ କରିଥିବାରୁ ତାହା ବୈଧାନିକ ହୋଇ ପାରେ । Constitutional ଅର୍ଥାତ ବୈଧାନିକ ହେବ—କିନ୍ତୁ ତାହାକୁ କେହି କେହି ଭାରତର ନୂଆ ବିଧାନ ଶବ୍ଦଜ ବୋଲି ଭାବିବା ଭୟରେ ବୈଧାତିକ କଲି । ଏଥିର ଆଉ ଏକ କାରଣ ଯେ ଏହା ଧାତୁଗତ ଦୋଷ ହେବାରୁ ଏବଂ ବିଶେଷରେ 'ବି' ର ବିଷମ ଧାତୁଗତ ଦୋଷ ହେବାରୁ ତାର ନାମ ବୈଧାତିକ ବା Constitutional—ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଭାଷାରେ ।

କଥାଟାକୁ ପରିଷ୍କାର କରିଦିଏଁ । ଲୋକେ କହନ୍ତି ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମ ବାର ବାଇଆ—ତାର ମଥା କଥା ଓ ଛିଦାର ଠିକ୍ ନଥାଏ । ଆଜି ଏଠି ତ କାଲି ସେଠି । ଦିନେ ମଥା ଉପରେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଓ ଜାତୀୟ ଝୋଟର ଦୋହି ତ ଆଉଦିନେ ସ୍ୱାଧୀନ ମତର ଦୋହି । କଥାରେ ଦିନେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ତ ଆଉଦିନେ ଅହିଂସା ପନ୍ଥୀ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ । ଆଉ ଛଡା ଦିନେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ପକ୍ଷରେ ତ ଆଉଦିନେ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ । ଏହାର କାରଣ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଲୋକମାନେ କହୁଥାନ୍ତି ଯେ—ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମର ଗୋଟାଏ କେଉଁ "ସ୍କ୍ରୁ" ଢିଲା ।

"ସ୍କ୍ରୁ" ଶବ୍ଦଟା ସମସ୍ତେ ଜାଣିଥିବେ—ଇଂରାଜି । ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମ ଯେଉଁଦିନ୍ ଇଂରାଜି ପାଠ ପଢିଲା ସେଇଦିନ୍ ତାର ସ୍କ୍ରୁ ଢିଲା ହୋଇ ଯାଇଛି । ଏବଂ ଏ ପାଠଟା ଏମିତି ଯେ, ଯେ ପଢିଛି ତାର ସ୍କ୍ରୁ ଢିଲା—କେବଳ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମର ନୁହେଁ । ଇଂରାଜ ସ୍କ୍ରୁର ବିଶେଷତ୍ୱ ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସ୍କ୍ରୁ ଢିଲା ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କେହି ନିଜେ ଅନୁଭବ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ଅଥଚ ଅନ୍ୟର ଦୋଷ ଦିଅନ୍ତି ।

ନିଜେ ଯାହାଙ୍କୁ ଅସଭ୍ୟ ଆଚରଣ କରି ସଭ୍ୟ ବୋଲନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟକୁ ଅସଭ୍ୟ କହନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଲି ଲୋକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଲଙ୍ଗଳା ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଅସଭ୍ୟ କହନ୍ତି—ଫେସନ ଓ ସଂସ୍କୃତି ନାମରେ ନିଜେ ଲଙ୍ଗଳା ହେଲେ ବା ଲଙ୍ଗଳା ଛବି ଦେଖିଲେ ଯାଇ ସଭ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି । ମଣିଷକୁ ମାରି ମଣିଷ ବଞ୍ଚିଲେ ଅସଭ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ଆଉ ପରମାଣୁ ବୋମାରେ ମଣିଷକୁ ମାରି ବିଜେତା ବୋଲାଇଲେ ସଭ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ।

ଏଇ 'ସ୍କ୍ରୁ' କଥାଟାକୁ ଆମ ଓଡ଼ିଆରେ କହନ୍ତି—ଭଅଁର—ମଥାରେ ଭଅଁର ଥିଲେ ମଣିଷ ମୋ ପରି ମୋଟା ବୁଦ୍ଧିଆ ହୁଏ । ଭଅଁରଟା ସ୍କ୍ରୁ ଭଳି ଘୂରିବାରୁ ହୁଏତ ଏ ଶବ୍ଦ ଇଂରାଜୀରୁ ଆସିଛି । ସ୍କ୍ରୁ ଯେଉଁ ଗାତରେ ମରେ ସେ ଗାତକୁ ଭଁଅର ଯିବା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଉଛି—ଭଅଁର ସ୍ୱଭାବ । ଉଡ଼ି ବୁଲୁଥାଉ ଫୁଲେ ଫୁଲେରେ ଭଅଁର—ହେଲା ଭଅଁର ସ୍ୱଭାବ—ପୁରୁଷ ଭ୍ରମର ଜାତି, ତେଣୁ ମଥାରେ ଭଅଁର ଥିବା କଥା କେବଳ ପୁରୁଷ ଠାରେ ଖାଟେ । ହୃଦୟରେ ଭଅଁର ଥିଲେ ମଣିଷ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼େ—ଆଜି ଏଠି, କାଲି ସେଠି ଘୂରି ବୁଲେ । ମଥାରେ ଭଅଁର ଥିଲେ ସେ ଅସ୍ଥିର ଭାବରେ ଆଜି ଏକଥା କାଲି ସେ କଥା କହିବୁଲେ । ଭଅଁର ଶବ୍ଦ ଭ୍ରମର ଶବ୍ଦର ଅପଭ୍ରଂଶ । ଭ୍ରମରୁ ଭଅଁର—ପୁଣି ଅପଭ୍ରଂଶ ହେବାରୁ ଭଅଁର ଶବ୍ଦଟା ମନୁଷ୍ୟର ଭ୍ରମତ୍ୱକୁ ଅଧିକ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଛି ।

କିନ୍ତୁ ମୁନିନାଞ୍ଚ ମତିଭ୍ରମଃ । ଏ ଭ୍ରମର ବା ଭଅଁର ନହେଲେ ମୁନି ହେବା ଅସମ୍ଭବ । ପାଗଳ ଫଣି ଓ ମେଧାର କ୍ଷେତ୍ର ମସ୍ତିଷ୍କର ଅତି ନିକଟ—ଏକା ବୋଲି କହିଲେ ଚଳେ । ପୃଥିବୀରେ ଯେତେ ବଡ ଲୋକ ହୋଇଛନ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କର ଏଇ ପାଗଳାମି ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଅଛି । ନରମାଲ ବା ସବୁ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନେହିଁ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିଥାନ୍ତି । ପାଗଳ ନହେଲେ ଅସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ ଅସମ୍ଭବ ।

ବଙ୍ଗଳାରେ ସମ୍ଭବତଃ ଏଇ କାରଣଟାକୁ ମାଥାର୍ 'ଛିଟ୍' ବୋଲି କହନ୍ତି । ସମ୍ଭବତ ଛିଟ ଲଗାରୁ ଏ ଶବ୍ଦର ଉତ୍ପତ୍ତି । ଯାହାର ମସ୍ତିଷ୍କ ଚିର ବିଚିତ୍ର—ଅଥଚ ଅସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ ତାହାର ମଥାରେ 'ଛିଟ୍' ଥାଏ । ସେ ଛିଟ୍ ଶରତ୍, ରବି, ସୁଭାଷ ସମସ୍ତଙ୍କର ଥିଲା । ଗାନ୍ଧୀ ଜବାହରଙ୍କର ବି ଅଛି ।

ଓଡିଆରେ ଆଉ ଏକ କଥା ଅଛି ପୋକ ଚରିବା—ମୁଣ୍ଡରେ ପୋକ ଚରିଲେ ଏମିତି ନାନା ବିକାର ଉପଦ୍ରବ ହୁଏ । ଏମିତିକି ଗୁଣିଆ ମାନେ ଏଭଳି ଲୋକଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରୁ ପୋକ ବାହାର କରି ଦେଖାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ତଥାପି ଏ ପୋକ ମଣିଷର ଶେଷ ଯାଏଁ ମୁଣ୍ଡରେ ଥାଏ—ସହଜରେ ମରେ ନାହିଁ ।

ଏଭଳି ଲୋକକୁ କେହି କେହି 'ଅଣ୍ଡ ପାଗଳା' କହୁଥାନ୍ତି । ଯେମିତି, ଅଣ୍ଡ ଧିଅା ଯେଉଁ ମାନେ ପୁରୁଣା, ପୁରୁଖା, ମଦ ସେଇମାନେ ଅଣ୍ଡ ପାଗଳ ସମସ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଅଣ୍ଡ ପାଗଳ ମାନେ ଯେ ସୃଷ୍ଟିର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ । ଅଡ଼ଗୃହାଣୀ ମଧ୍ୟ ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ ଅଛି । ଅଣ୍ଡ ଅର୍ଦ୍ଧ—ଅର୍ଦ୍ଧ । ଅର୍ଦ୍ଧ ପାଗଳ ଯେ, ସେ ଅଣ୍ଡ ପାଗଳ । ଦୁନିଆର ବାକି ସମସ୍ତେ ବାଦ ।

ସେ ଯାହା ହେଉ, ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମ ଯେ ସେହି ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଏହା ସମସ୍ତେ ଜାଣି ସାରିଥିବେ । ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ବଡ ପାଗଳ ସେମାନେ ଭଲ ରୂପେ ଜାଣିଥିବେ : କଟକ ସହରର ଅଧିବାସୀମାନେ ଜାଣିଥିବେ । ତାଙ୍କ ଟେଲିଗ୍ରାଫିମାନେ ଜାଣିଥିବେ । ଯାହାକୁ ବେହିଆ କହନ୍ତି ପଛରେ ଛାଇ-ହେଉଛି ବୋଲି କହନ୍ତି, ସେଇ ହେଲେ କନ୍ଧୁଆ ଜନ୍ମାଡେଲ ।

ଜଗତର ପାଠକପାଠିକାଙ୍କ ଠାରୁ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମ ଏଥିକରେ ଅଳ୍ପ ବିଦା ମାଗୁଛି । ଏଣିକି ଆଉ ବାଇଆ ହୋଇ, ବା ସ୍କ୍ରୁ ଢିଲା ହୋଇ ପ୍ରତି ମାସରେ ଦେଖା ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବ ଏବଂ ଆପଣମାନଙ୍କର ସର୍ବ ସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧିରେ କେତେ ଭାଗ ଗୋବର, କେତେଭାଗ ଅଦୋଳିଆ ସଲଫେଟ କେତେଭାଗ ସଲଫିଉରେଟେଡ୍ ହାଇଡ୍ରୋଜେନ ଅଛି ତାହା ଜାରେଣି ଦେଖାଇ ଦେଉଥିବ ।

—*—

ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାମ

Digitized by srujanika@gmail.com

କାଳିଆ ବଳଦ ଗଲ୍ପା ଗଲ୍ପା

ଜଣେ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀ ତାଙ୍କ ଅଫିସରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖି ପ୍ଲାକାର୍ଡ ମାରି-ଦେଲେ "ତୁରନ୍ତ କର ।" ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଆଳସ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଚଟାପଟ୍ କାମ କରିବେ ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ପଚାରିଲେ, "ତମେ ଯେଉଁ ବୁଦ୍ଧି କରିଥିଲେ ତାର ଫଳ ହେଲା ?"

ବ୍ୟବସାୟୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, "ଫଳ ହେଲା, ମାତ୍ର ଠିକ୍ ଓଲଟା ।"

ବନ୍ଧୁ—ଓଲଟା କପରି ?

ବ୍ୟବସାୟୀ—କାଳର ତହବିଲ ହଜାର ଟଙ୍କା ମାରି ନେଇ ଖସିଛି, ହେଡ଼ କିରାଣି ଟାଇପିଷ୍ଟ ଝିଅଟିକୁ ନେଇ ଚମ୍ପଟ୍ । ଆଉ ଛଅଜଣ କିରାଣି ଦରମା ବଢ଼ାଅ ବୋଲି ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍ କରିଛନ୍ତି । ସବୁ 'ତୁରନ୍ତ' ।

\+ × +

ଝଗଡ଼ା କରୁ କରୁ ଧାରକ କହିଲା "ତମ ମୁଣ୍ଡରେ ବାଳ ଉଠିବାର ଭଲ ଦବେଇଟାଏ ମୋ ପାଖେ ଅଛି" ।

ବାବୁ କହିଲେ, "ତେବେ ତୋ ନିଜ ମୁଣ୍ଡଟା ଯେ ବଲଡ଼ୁଲି ଚନ୍ଦା ?"

ଧାରକ—"ଆଜ୍ଞା ! ମୋ ମୁଣ୍ଡିଆ ହବଟା ଯେ ଲୋକେ ଖାଲି ସେଇଟା ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ମୋ ସେ ଦବେଇ ଲଗାଇ ନାହିଁ ।"

× + ×

ଜଣେ ନାଗରିକ ଉପରେ ଅଜାଙ୍କଠାରୁ ଚିଠି ଲେଖିଲେ:—

ପ୍ରିୟ ଅଜା,

ଏଥର ଯେଉଁ ଘର ପାଇଲି, ତାହା ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଭୂତିଆଣୀ ଥିଲା । ଏହା ସୌଭାଗ୍ୟ ସୂଚକ କି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ସୂଚକ ତାହା ଦୟାକରି ଜଣାଇବେ ।"

ଅଜା ଉତ୍ତର ଦେଲେ—"ଏଥିରେ ଭଲ ମନ୍ଦ କିଛି ନାହିଁ । ଭୂତିଆଣୀ ଯାଇଛି ଦେଖିବା ପାଇଁ ତୁମେ ସୁନା କାଢୁଛ କି ନାହିଁ । ଯଦି ନ କାଢୁଥାଅ ତେବେ ସେ ଚାଲିଯିବ ।"

× × ×

ଜଣେ କଟକିଆ, ଜଣେ ପୁରୀଆ ଓ ଜଣେ ବାଲେଶ୍ୱରିଆ ତିନିବନ୍ଧୁ । ଦିନେ କଥା ପଡ଼ିଲା—କେଉଁଠି ଜଣେ ଯଦି ଖବର ଆସେ ଯେ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ମିଳିଛି, ତେବେ କିଏ କଣ କରିବ ।

କଟକିଆ କହିଲା—ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଥିଏଟର ଦଳ ବା ସିନେମା କୋମ୍ପାନି କରିବି

ପୁରୀଆ କହିଲା—ମୁଁ ଦେଶ ଭ୍ରମଣରେ ବାହାରି ଯାଇ ଫୁର୍ତ୍ତି ଲୁଟିବି ?

ବାଲେଶ୍ୱରିଆ କହିଲା—ମୁଁ ପୁଣି ଖଦରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିବି—ଯଦି ଦୁଇଥରଦିନ ସକାଳେ ପୁଣି······

—*—

ଇଂରେଜ—ବ୍ରିଟିସ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କେବେ ଅସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆମେରିକାନ୍—ଠିକ୍ „—ଭଗବାନ୍ ଚତୁର କରି ଏହା କରିଛନ୍ତି । କାରଣ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହେଲେ ତ ଅନ୍ଧାର ହୁଅନ୍ତା ।

ଇଂରେଜ— ସେଥିରେ ହୁଅନ୍ତା କଣ ?

ଆମେରିକାନ୍— ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଇଂରେଜ ଜାତିକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଆଦୌ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ···

× × ×

ଶିକ୍ଷକ—"ଚିରିଲମର୍ଦ୍ଦନ ରାଶି କାହାକୁ କହନ୍ତି ?"

ଛାତ୍ର—"ପିଏ ମନ ମୂଳରେ କୁତ କୁତ କରେ ।"

\+ + ×

"ଅବିବାହିତ ନରର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ନାରୀ ନଥାଏ" ବିବାହିତ ନରର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ନାରୀ ଥାଏ ।

\+ + ×

ଲେଡ଼ିଜ୍ ଫାଷ୍ଟ

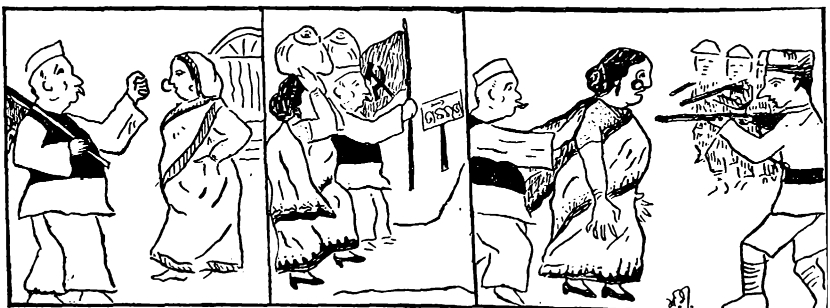

ଶୁଣ ଶୁଣ ପ୍ରିୟେ ଅଜଠୁଁ ମୁଁ ଜଣେ
ହେଲି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସାଥି
ମୁକ୍ତି ବନ୍ଧକର ଧର ଲାଲ ଝଣ୍ଡା
ଚାଲ ଚଳେଇଁ ମିଛ ପାଛ ।

ଗୃହୀ ମୂଲିଅର ସଇକ ଗଢ଼ିବା
ଗୃହ 'ଏକ୍ ଦୁଇ ଏକ୍'
ଡାକରଡା ଠାରେ ଲାଲ ସେନା ଡାକେ
ଲାଲ ଓହ୍ଲାଣୀ ଲାଲ ।

ବାବାରେ ଇଏତ ମହଡାବା ଗୁଳି
ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ ଦାଗେ
ଲେଡ଼ିଜ ଫାଷ୍ଟ ନାରୀ ସର୍ବ ଅଗ୍ରେ
ଲଷେ ରଡ ମନ୍ଦ ଅଗ୍ରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାଳ ଯୋଜନା

ଆଜିକାଲି ଯୋଜନାଙ୍କ ଯୁଗ। ଯେଉଁଠିକି ଗଲେ କେବଳ ଯୋଜନା ଯୋଜନା। ତାଙ୍କୁ ସରକାରଙ୍କଠୁଁ ଦେଶ ଅନ୍ତତଃ ଏତିକି ଶିଖିଛି। ବନ୍ଧୁ ସ୍ନେହଲତା ବାହାହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଯୋଜନା ଦେଇଥିଲା। ୧୯୪୨ ରେ ବିବାହ—୧୯୪୪ ରେ ପ୍ରଥମ ପୁତ୍ର—୧୯୪୯ ରେ ପ୍ରଥମା କନ୍ୟା—୧୯୬୭ରେ ପ୍ରଥମ ନାତି ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି। ବାନ୍ଧବୀ ପଦ୍ମରେଖୀ ସେଦିନ ତାଙ୍କର ପ୍ରଣୟର ଯୋଜନା ଲେଖି ଥିଲେ—୧୯୪୪ ମଇରେ ହରତାଳରୁ ଚୋପ ଫାୟାର୍—୧୯୪୮ ଜୁନରେ ନିତ୍ୟ-

ମଜାକଥା

ଲୁପ ପାଇଁ ଷ୍ଟୋପ ଫାୟାର (ଚୀନା) ୧୯୪୯ ଜୁଲାଇରେ ହରତାଳଙ୍କ ଟେଲ୍ ପାର୍ଟି ମହା ଗୌରବ, ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ମଣି, ବୀର ବାହାଦୂର, ଶନୈଶ୍ଚର ଅଦିଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋପ ଫାୟାର ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି। ପୁଣି ଦେଖା-ଗଲା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି, ସର୍ବ ପାରଷ୍ଠ ପାର୍ଟି, ଗର୍ଭୋଦୟ ସଂଘ, ରଙ୍ଗରସ ଦଳ ଆଦିର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଚାଲିଛି।

କିନ୍ତୁ ସବୁ ଯୋଜନାକୁ ମାତ୍ କରି ଦେଲା ଚପଳ୍ ସିଂହଙ୍କର ବାଳ ଯୋଜନା—ଇଂରେଜୀରେ କାଜ୍ ପ୍ଲାନ—କାଜ୍ ଓଡ଼ିଶାର କାଜ୍ ପ୍ଲାନ—କାଜ୍ + ଓ ଅଳ ପେଟ ମୋଟକୁ ତାରେ।

ଚପଳ୍ ସିଂହଙ୍କୁ ଲମ୍ପଟ ସିଂହ ପ୍ରଥମ ଦେଖିଥିଲା ଏକ ଗଳିଜ ପରିସ୍ଥିତିରେ। ଦୁହେଁ ଥିଲେ ପଡ଼ୋଶୀ। ଲମ୍ପଟ୍ ଖୋଜୁଥିଲା ଚାକିରୀ। ଚପଳ୍ ଥିଲା ବାହାପିଆ ସଂଘର ସଂପାଦକ। ସେ ଥିଲା ଅବିବାହିତ। ଘରେ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଥାଆନ୍ତି—ତାଙ୍କୁ ଚପଳ୍ ଡାକେ 'ବହିନ୍।' ସେ ପଶ୍ଚିମରୁ ଆସି ଥିଲେ। ଉଭୟେ ଛେଳଣ୍ଡ ଥିବାରୁ ଭାଇ ବହିନ୍ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି—ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ନୁହେଁ।

ଏଇ ବାହାପିଆ ସଂଘ ସବୁ ବେକାର ସମସ୍ୟାକୁ ଦୂର କରିବେ ବୋଲି ଚପଳ ସିଂହ ଲମ୍ପଟକୁ ବହୁତ ବୁଝାଏ। କିନ୍ତୁ ଲମ୍ପଟ୍ ଭୁଲେ ନାହିଁ। ଚପଳ କହେ—ତାର ବଡ଼ ବଡ଼ ଯୋଜନାମାନ ଅଛି—ଲମ୍ପଟ ସଭ୍ୟ ହେଲେ ସେ ଦେଖାଇ ଦେବ। ଏତା ସତରେ ବଡ଼ଲୋକ ହୋଇ ଯିବାର ଉପାୟ ସେ ଜାଣେ।

କିନ୍ତୁ ସେ ଏକୁଟିଆ ତା' କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ। ଲମ୍ପଟ ପରି ବନ୍ଧୁ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ଦରକାର।

ଲମ୍ପଟ ଜାଣିଥାଏ ଯେ ଯୋଜନା ବଡ଼ ଚପଳ୍ ସିଂହ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ସୁଟ କେସରେ ରଖି ଚାଲିଯାଏ। ବହେନ୍ ନିଧା କରିଥାଏ ସେ ସୁଟ କେଶକୁ। ଲମ୍ପଟ୍ ବେଳ ଉଣ୍ଡି ବୁଲୁଥାଏ। ବହେନ ବାରୁ ଅଫକୁ ଗଲାପରି ସେ ଯୋଜନା ଫାଇଲ ଆଣି ଫିଟାଇ ବସିଲା।

ଗୋଟାଏ ଯୋଜନା ନୁହେଁ ଗଦା ଗଦା ଯୋଜନା।

ମାଙ୍କଡ ହାତରେ

(ନମ୍ବର ଏକ)

ଧୀବରଙ୍କ ବଳ ଯୋଜନା

ଏହାଦ୍ୱାରା ଉତ୍କଳର ସବୁ ମାଛଙ୍କ ବାଳ ଦଶ ବର୍ଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମୂଳ ହୋଇ ଯିବ।

ମୂଳଧନ ଦେଢ଼ କୋଟି ଟଙ୍କା—ପ୍ରତି ଜଣ ପିଛା ୧ ଟଙ୍କା ଅଂଶ ବିକ୍ରୟ। ଏହା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶାର ରମଣୀ ମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ଧୀର ହେବ। କାରଣ ସବୁ ବୃଦ୍ଧ ରମଣ ବା ବୃଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ମାନେ ଯୁବା ହୋଇଯିବେ।

ଏଥିରୁ ଆୟ ପ୍ରତ୍ୟହ ଦେଢ଼ କୋଟି ଛଦାମ। ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଶତକଡା ୨୫।

(ନମ୍ବର ଦୁଇ)

ଗର୍ଭୋଦୟ ସଂଘ ଯୋଜନା

ଏହି ସଂଘ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ ଗୋଟିଏ ଶିଳ୍ପକୁ ଅଧିକାର କରି ଦଶ ବର୍ଷ ସମଗ୍ର ଉତ୍କଳ ଗ୍ରାସ କରିବ। ଓଡ଼ିଶାର ଶାସନ ବଳ ଦଣ୍ଡ-ଦଣ୍ଡ ଶଦ୍ଧେ ବର୍ଷ ଯୋଜକଙ୍କ ହସ୍ତ ମୁଦରେ ରହି ପାରିବ। ଏ ସଂଘର ଗଠନ ଫଳରେ ଦେଶର କେବଳ ଖୈରଣୀ ଗୋଷ୍ଠିଙ୍କର ଗର୍ଭୋଦୟ ସର୍ବତୋଭାବେ ସଂଭବ ହେବ ତେଣୁ ଏହାର ନାମ ଗର୍ଭୋଦୟ ସଂଘ।

ଏହାର ମୂଳଧନ ଏକ ଟଙ୍କା। ଅଂଶ ସଂଖ୍ୟା ଏକ ମାତ୍ର ଏହା ଅନେକରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପାରିବ। ସମସ୍ତେ ସେହି ଏକକକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ରହିବେ। ଏ ସଂଘର ମୁଖ ପତ୍ର ହେବ—ଗର୍ଭାନନ୍ଦ—ଅର୍ଥାତ ଗର୍ଭା ଗର୍ଭା ଟୋକୀ ଟୋକୀଏ ଏଥିରେ ଲେଖି ପାରିବେ।

ଏହାର ଯୋଗଣ ନିମନ୍ତେ ଗୋଟି. ବାଗୁଆ ଟି ଦ୍ୱାର ରହିବ। ଏ କେବଳ ଅଂଶ ଧାରୀଙ୍କ କମିଶନରେ ଉଠିବ। ଏହାର ଅନ୍ୟ ସ୍ୱତ୍ୱ କେହି ଖାଇବେ ନାହିଁ। ଏହାର ପ୍ରାଣ୍ଟି ଅନ ଲିମିଟେଡ୍ ମୂଳଧନ। ଏତ ହେବାର କାରଣ ସବୁ ଦିନେ ଏଥିରେ ଶୁନ ଦିଗ ହେଉ ଥିବ।

(ତିନି ନମ୍ବର)

ବାଳ ଯୋଜନା

ବିନା ମୂଳରେ ବାହାଡ଼ ଅଯୁର ପଣ୍ଡା—(ଟୀକା—ବାଳ ଅର୍ଥ କେହି ଯେପରି ବାଳକ ବା ଶିଶୁ ନ ବୁଝନ୍ତି।)

ଏଥିରେ ମୁଖ୍ୟତଃ କେଶମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ। ଏବଂ ଟାଙ୍ଗର ମୁଣ୍ଡରେ ବାଳ ଉଠିବାର ବହୁତ ଉପାୟ କରାଯିବ। ଏହାର ଲେଟିନ୍ ନାମ ହେବ—

ଗ୍ରୋମୋର୍ ହେଅର ବିଭାଗ।

ଏହାର ମୂଳ ଧନର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ଏହାର ପ୍ରଥମ କାମ ମୂଳ ଖୋଦନ ବା ତାଡ଼ନ। ଅର୍ଥାତ ଯାହାର ମୂଳ ଅଛି ବା ବାଳ ବା ବୁଳ ଅଛି ତାହାପାରୁ ଓଡ଼ା କାଟି ଆଣି ଯାହାର ତାହା ନାହିଁ—ତାକୁ ବଣ୍ଟା କରାଯିବ।

ଲେଖକ—ମଃ କଃ

ତମେ ଅବନ୍ଧ ବାଳଦେବା ଲୋକେ ଏ ଲିକ କଥା ଜାଣିଲେ ତାଙ୍କ ବାଳକୁ ଦେଇ ପଇସା ନେବେ। କିନ୍ତୁ ଯୋଜନାବାଲାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ ଅର୍ଥ ହୋଇ ଯାଇ ଥିବ। ଦେବାରେ ଆପତ୍ତି ନଥିବ।

ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଯୋଜନାମାନ ମାଇନର ବା ନାବାଳ ଯୋଜନା। ଚପଳ୍‌କୁ ଏଇ ସାଧାରଣ ଯୋଜନା ଭିତରୁ ଏ ବାଳ ଯୋଜନାଟାର ନେଶି ଭଲ ଲାଗିଥିଲା।

Digitized by srujanika@gmail.com

ହେବିନ—କାରଣ ତାହା ବନା ମୂଳଧନରେ ହେବ । କେବଳ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା—ଏହି ବାଳ ସଂଗ୍ରହ ବା କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ କିଏ କରିବ ?

ତାପରେ ଦଶ ବର୍ଷ ବିତି ଯାଇଛି । ଲପଟ ସିଂହ ଏବେ ଜଣେ ପଞ୍ଜାବୀ ଇଞ୍ଜିନିୟରର ଡା ଜଗୀର । ସର୍କସର ଗଧର ସର୍କସ ମାଲିକର ଝିଅକୁ ବାହା ହେବାର ପ୍ରସପେକ୍ଟସ ଥିଲା—ଲପଟ ସିଂହ ତାହାର ପରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଭଲ ପ୍ରସପେକ୍ଟ ଦେଖି ଅଳ୍ପ ବେତନରେ କେତେ ଦିନ ହେବ ରହିଛନ୍ତି । ଚପଟ ସିଂହ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ହେଲେ ହଠାତ୍ ବହେନକୁ ଧରି କୁଆଡ଼େ ଚମ୍ପଟ୍ କରିଛନ୍ତି ଜଣା ନାହିଁ । ବଜାରରେ ବହୁତ ଧାର ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ଅନେକେ ଚପଟ୍ ନାମଟାର ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖି ଲପଟକୁ ଅସି ପଇସା ମାଗନ୍ତି ।

\+ ÷ ÷

୧୯୬୮ ମସିହା—ହାଇଦ୍ରାବାଦ ବନ୍ଦରୁ ଚଳନ୍ତି ଅଲୁଅ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ଧାର ମୁଲକ ସବୁ ଅଲୁଅ ହୋଇ ଯାଇଛି । ବିଶେଷ ହୀରାକୁଦ ସହରରେ ନାନା କଳ କାରଖାନା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ହରେକୃଷ୍ଣ ନଗର ନାମରେ ବିଖ୍ୟାତ ହୋଇଛି ।

ଲପଟ ସିଂହ ଅଛି ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ପଞ୍ଜାବୀ ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ କନ୍ୟାର ପତି——ଏବଂ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଧର୍ମ ଜାମତା ।

ତାଙ୍କୁ ସଂବର୍ଦ୍ଧନା କରିବା ପାଇଁ ହରେକୃଷ୍ଣ ନଗରରେ ବିପୁଳ ଉତ୍ସାହ ଆୟୋଜନ ଓ ବ୍ୟୟୋଜନ ଚାଲିଛି ।

ହରେକୃଷ୍ଣ ନଗର ଚେମ୍ବର ଅଫ୍ କମର୍ସର ସଭାପତି—ଗ୍ରୋମୋର ହେୟାର ଏଣ୍ଡ ଢୋର ମ୍ୟାନେଜିଂ ଡାଇରେକ୍ଟର ଶ୍ରୀ ଚପଟ ସିଂହ ଅନୁରୋଧରେ ଏହି ଉତ୍ସବର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ।

ଲପଟ ଦେଖିଲେ—ଅରେ ସେଇ ଚପଟ । ଚପଟ ଦେଖିଲେ—ଏତ ସେଇ ଲପଟ । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ କୁଣ୍ଢାଇ ପକାଇଲେ । କାଣିଆ କିପିଳା ହେଉ !

ଭୋଜିପରେ ଚପଟ ସିଂହ ମନ୍ତ୍ରୀ ଲପଟ ସିଂହଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଗ୍ରୋମୋର ହେୟାର କାରଖାନାକୁ ଦେଖାଇଲେ । ଇଣ୍ଡିଷ୍ଟ୍ରିଆଲ ଏଷ୍ଟେଟ ମଧ୍ୟ ଏତେ ବିଶାଳ ହେବ ନାହିଁ । ଚପଟ ସିଂହଙ୍କ ଉପାଧି Prime··· ଡା ଡଲକୁ ପ୍ରଧାନ ହେଉଛନ୍ତି ଯୋଡ଼ା ମୁଣ୍ଡିଆ ବାଳ ଚିଫ୍ ସଂପାଦକ [ସେକ୍ରେଟାରୀ]—ତା ତଳକୁ ଯୋଡ଼ାବାଳ (ଜଏଣ୍ଟ) ସଂପାଦକ—ତା ତଳକୁ ଅଧାବାଳ (ଡେପୁଟି) ସଂପାଦକ—ତା ତଳକୁ ତଳ ବାଳ (ଅଣ୍ଡର) ସଂପାଦକ ତା ତଳକୁ ସାଙ୍ଗବାଳ (ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ) ସଂପାଦକ ଇତ୍ୟାଦି ଅଛନ୍ତି । ତାଛଡ଼ା ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ— କ୍ଲାର୍କ, ଅର୍ଡର୍ଲି— ଅର୍ଥାତ୍ ଅମଲା ସଂଘ ଓ ସ୍ୱଳ୍ପ ବେତନ ଭୋଗୀ ସଂଘର ସଭ୍ୟମାନେ ବହୁତ ।

ପ୍ରଥମେ କେଶ ବିଭାଗକୁ ଗଲେ । ତାର ସବୁ ବିଭାଗମାନ ଅଛି—ଯଥା ହିପିଲଣ୍ଡି କେଶ, ଷ୍ଟାଲିନ୍ କେଶ, ଫ୍ରେଞ୍ଚକଟ୍ କେଶ, ପ୍ରଜାପତି କେଶ, ଡ୍ୟାମ କେଅର କେଶ, ବେଗ ଇଓର ପାର୍ଡ଼ନ କେଶ, ଯୋ ହୁକୁମ କଟ, ଅଗୋ ପ୍ରିୟେ କେଶ, ଦିଲବାହାର କେଶ, ବାହାର ବାଗାନ କେଶ—ଅନ୍ଦର ବାଗାନ କେଶ ଇତ୍ୟାଦି ।

ତାପରେ ଦାଢ଼ୀ ବିଭାଗ । ରବୀନ୍ଦ୍ର ଦାଢ଼ୀ ବର୍ଣ୍ଣାର୍ଡ଼ଶ ଦାଢ଼ୀ, ଅରବିନ୍ଦ ଦାଢ଼ୀ, ଅଗ୍ରପୂର୍ବ ଦାଢ଼ୀ ବିଗ୍ରୂପ ଦାଢ଼ୀ, ସ୍ୱଗ୍ରୂପ ଦାଢ଼ୀ, ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାଢ଼ୀ, କାଳଘଣ୍ଟି ଦାଢ଼ୀ ଗଳକଣ୍ଠ ଦାଢ଼ୀ, ଫଳକଣ୍ଠ ଦାଢ଼ୀ, ଉନ୍ନତ ଦାଢ଼ୀ, ଅବନତ ଦାଢ଼ୀ, ନେ ଦାଢ଼ୀ, ଦେ ଦାଢ଼ୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

ତାପରେ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରକାଶ ବିଭାଗ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏଠାରେ ଇନ୍ଦ୍ର ଲୁପ୍ତ ମାନଙ୍କ ଶିରରେ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଆନ୍ତି । ସଂସ୍କୃତରେ ଚନ୍ଦ ମୁଣ୍ଡକୁ ଇନ୍ଦ୍ର ଲୁପ୍ତ କହନ୍ତି । ଇନ୍ଦ୍ର ଲୋପ ହୋଇଗଲେ ତାକୁ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ବାଳ ଗ୍ରାଫଟ୍ କରାଯାଏ ।

ତାପରେ ଫ୍ରାଇ ବିଭାଗ । ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର ଟେରି ଏଠାରେ କାଟି ଦିଆଯାଏ । କୋୟଲ ଟେରି, ଝଂଦଭଦାଳଆ ଟେରି—ଖୁସ୍ ଆମଦିନ ବା ବେଲକମ ଟେରି—ଝିଙ୍ଗୀ ଗୃହାରେ ଟେରି—"କଦମ୍ବ ମୂଳେ ବଂଶୀ ବଜାଉଛ ମା" ଟେରି—ମୁଖ ଦିଶିଲାକି ଅଜ ଟେରି, ଲଜ ରହିଲା ଆଖିନେଇ ଇତ୍ୟାଦି ।

ପୁଣି ବେଣୀ ବିଭାଗ । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମାନଙ୍କର ବେଣୀ, ଜଟ ଇତ୍ୟାଦି ଏଠାରେ ସଜାଇ ଦିଆଯାଏ । ଫରଗେଟ୍ ମିନଟ୍ ବେଣୀ, ଦୋବେଣୀ, ତ୍ରୀବେଣୀ, କୋନକ ତାଏଲ ବା କଟକିଣ୍ଡି ବେଣୀ, ନାଗଫାଶ ବେଣୀ, ବିମଣୀ ବେଣୀ ବବ୍ ବେଣୀ, ଖେଳାଲେଳା ବେଣୀ, ଜା ସାହସ କାଲିରେ ବେଣୀ, ମାଡ଼ ଯାଆନ୍ତିକ ଉଭ ରଙ୍ଗରେ ବେଣୀ, ସଜନୀ ତାକୁ ମା ଯା ବୋଲି କହି ଦେ ବେଣୀ, ଇତ୍ୟାଦି ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରକାରେ ବେଣୀ ଅଛି ।

ଲପଟ ସିଂହ ବାଳର କବଳରେ ପଡ଼ି ବାସ୍ତବିକ ବିମୁଗ୍ଧ ଓ ବିଦଗ୍ଧ ହୋଇଗଲେ । 'କୁନ୍ତଳ ଭୈରବ' ଉପାଧି ଚପଟ ସିଂହକୁ ଦେବାକୁ ଲପଟ ସିଂହ ଘୋଷଣା ମଧ୍ୟ କଲେ ।

ଅଳ ଉତ୍କଳ ଗ୍ରୋମର ହେଅର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଯୋଗ ଦେବାର କୃତଜ୍ଞତା ଓ ସ୍ମାରକ ନିମନ୍ତେ କମ୍ପାନୀ ଏକ ଗୋଛା—ବାଳ ରୋପଣ ଲପଟ ସିଂହଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ କରି ଏକ ସେଟ ମୋଚ ଲଗାଇ ଏକ କେନା ଅଜା ଦାନ ଦେଇ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ।

ଲପଟ ସିଂ ସ୍ୱରୂପ ଦେଖି ବଡ଼ ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ—ଚପଟ ସିଂ ଭାଇ—ତମ ବହେନ କମିତ ଅଛନ୍ତି—ଟିକିଏ ସେଠିକି ଯାଆନ୍ତେ ମୁଲାକାତ ପାଇଁ ।

ଚପଟ ସିଂ କହିଲେ—ଭୈୟା—ସେ ଅଭି ଭାବୀ ବନ ଗୟୀ—ଭାଉଜ ବୋଉ ତମର—ତମକୁ ଦେଖିଲେ ବଡ଼ ଖୁସି ହେବେ ।

ଉଭୟେ ଭାଉଜଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲା ବେଳକୁ ଭାଉଜ ଲପଟ ସିଂଙ୍କୁ ଦେଖି ହାଉଳି ଖାଇ କହିଲେ ଅରେ ବାପ୍‌ରେ ମରଗଈ—ବହୁ କୈସେ ଆୟା ଇଧର—ବହୁତ ଉନ୍‌କା ଭୂତ ହୈ ।

ଚପଟ ସିଂ ତାକୁ ଧାଷ୍ଟାଙ୍ଗ କରି ପଚାରିଲେ—କଥା କଣ ?

ସେତେବେଳକୁ ଲପଟ ସିଂ ଖସଡ଼ଙ୍ଗ ବାଟ କଲେଣି । ଚପଟଙ୍କ ଭୂତପୂର୍ବ ଭଉଣୀ—ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ୍ ପୁତ୍ରମାତା କହିଲେ—ସେ ଦାଢ଼ୀ କେଶ ବାଲ୍ୟ କେତେଟା ମୋର ପୂର୍ବ ଗିରସ୍ତ ଭଳି ଅବିକଳ ଦେଖା ଯାଉଛି ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆଗାକ୍

ବୈଚିତ୍ର୍ୟମୟ ଜଗତ୍ !

ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ-ସ୍ଥାନଠାରୁଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ-ସମନ୍ୱୟ, ଅନୈକ୍ୟରେ ଐକ୍ୟର ଗୁରୁ ସମାବେଶ ।

ଜୀବନ ଏକ ଆନନ୍ଦ-ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମିକ ଗତି । ସୃଷ୍ଟି ତାର ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ସ୍ରୋତ, କିନ୍ତୁ ଜଡ଼ —ସେଇ ପୁଣି ଚୈତନ୍ୟମୟ, ଭାବମୟ ଓ ପ୍ରେମମୟ ! + ÷

ମନୁଷ୍ୟ ଓ ପଶୁ ଏକ । କିନ୍ତୁ ତାରତମ୍ୟ ଦୈହିକ !!

କାହାଣୀ

ନର ମଣିଷ, ଆଉ କୁକ୍କୁର ପଶୁ—ଈଶ୍ୱର ବିବେକ, ପ୍ରେମିକ ଓ ପ୍ରିୟ । ଦୁହିଙ୍କର ଆତ୍ମବୋଧ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଜ୍ଞାନ ସମାନ ।

ନର ସାଧକ, ନିର୍ମାତା, ଶିକ୍ଷକ, ଶିଳ୍ପୀ—ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟବୋଧ ଅଛି, ଅନୁକାରୀ ନୁହେଁ, ଦ୍ରଷ୍ଟା, ସ୍ରଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ—ବିଜ୍ଞ, ନିପୁଣ, ଦକ୍ଷ !

କୁକ୍କୁ କୁକୁର—କାଉଁରି, ବଳ, କୌଶଳ —ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶଣୀ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ !

× × +

ରାତି ଦୌଡ଼ୁଛି, ବିରାଟ ଅନ୍ଧକାର—ଦୈତ୍ୟ !

ଫର୍ଚ୍ଚା ହୋଇ ଆସୁଛି । ପୂର୍ବ ଆକାଶ କ୍ରମଶଃ ରଙ୍ଗିଲା ।

ବାହାରେ ଶୀତୁଆ ଥଣ୍ଡା ବାତ୍ୟା । ଅଧା ଆଲୁଅ, ଅଧା ଅନ୍ଧାର । ନିସ୍ତବ୍ଧ, ନୀରବ, ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ୍ ।

ମେଘ-ଢଙ୍କା ସକାଳ ।

କୁକ୍କୁ ନିଦ ଛାଡ଼ିଲା । ନରର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ।

ତା ପରେ ନର ବାହାରିଲା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରକୁ । ଜୀବନର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ! .

ଆଗରେ କୁକ୍କୁ, ପଛରେ ନର । ଛାୟା କାୟା ।

ସବୁଜ ପ୍ରାନ୍ତର ମଝିରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଧଳା କୋଠା ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଠିଆ ହୋଇଛି, ଯେପରି କୀର୍ତ୍ତିସ୍ତମ୍ଭ-ପଂକ୍ତିଶ୍ରେଣୀ ।

ନର କଳରେ କାମ କରେ । କୁକ୍କୁ ତା ପାଖରେ ଜଗି ରହେ । ମଝିରେ ମଝିରେ ବାହାରକୁ ପଳାଇ ଆସେ । ଅନ୍ୟ କୁକୁରଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଳି କରେ । ନର ଏସବୁ ଦେଖେ, ଭିଡ଼ ଆଣେ, ପୁଣି ତା କତିରେ ବସାଏ । ପୁନର୍ବୃତ୍ତିର ଅଭିନୟ ଚାଲେ । ନର ନିହାତି ବିରକ୍ତ ହୋଇ କାମ ଦାମ ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଆସେ । ସ୍ନେହର ବନ୍ଧନୀ ସବୁ ମୋହକୁ କାଟି ପକାଏ ।

କୁକ୍କୁର ଅଭିପ୍ରାୟ ନର ଏଠି ନ ଖଟୁ । ... ବିବେକ ... ଓ ... [illegible] ।

ସେମାନଙ୍କର ନରକୁ ଗାଳି ଦିଅନ୍ତି । କୁକ୍କୁକୁ ଛାଡ଼ ଦେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି । କୁକ୍କୁ ଅନ୍ତର ଜୋରରେ ଭୁକେ ଓ ପ୍ରକାରାନ୍ତରରେ ଇଙ୍ଗିତ ପ୍ରଦାନ କରେ—

"ଶୁଣ ହେ ମଣିଷ ଭାଇ,
ସବୁଙ୍କ ଉପରେ ମଣିଷ ସତ୍ୟ,
ତା ଉପରେ କେହି ନାହିଁ ।"

ଦିନର ଶେଷଭାଗରେ ନର ବଜାର କରେ । ରାସ୍ତାକୁ ପାଦ ବଢ଼ାଇ ସେ ଦେଖେ କୁକ୍କୁ ବଜାର ଝୁଡ଼ି କାମୁଡ଼ି ଦୃଢ଼-ଗୃହାଭିମୁଖୀ । ସେ ହସେ, ଖୁସି ହୁଏ—ଅପତ୍ୟ-ସ୍ନେହ !

କଥାଟିଏ କହୁଁ,

ଖାଇ ସାରିଲେ ପୁଣି କାମ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ନୂତନ କାମ, ଅଖଣ୍ଡ ମନଯୋଗ ।

ଘଡ଼-କଣ୍ଟା ତା ମନକୁ ଘୁରୁଥାଏ । ଦିପହର ଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ଓହ୍ଲାଇ ଆସେ । ଅବସର ନାହିଁ । ଦି ଦଣ୍ଡ ବିଶ୍ରାମ କରିବାର ଅବକାଶ ବି ନାହିଁ । ଜୀବନ-ରଥରେ ବନ୍ଧା-ଘୋଡ଼ା । ଗନ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ, ଅଛି ଗତି । ଅବିରାମ, ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ !

ନର ଖାଲି ଫାଙ୍କା ଆକାଶର ଅର୍ଦ୍ଧ-ଦିଗନ୍ତ ମଣିଷ ନୁହେଁ, ଶିଳ୍ପୀ ମଧ୍ୟ । ରୂପକାର । ତୁଳି ଓ ରଙ୍ଗ ସହିତ ତାର ଆତ୍ମୀୟତା ଘନିଷ୍ଠ । ସ୍ୱକୀୟତା ତାକୁ ଆଗକୁ ନେଇଯାଏ । ମନର କଥା ସ୍ୱରୂପ ପରିଗ୍ରହ କରେ । ଛବି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ, ଶିଳ୍ପୀ ଆତ୍ମହରା । କୁକ୍କୁ ଖୁସିରେ 'ଭୋ' 'ଭୋ' କରେ ।

ଫେର୍ ରାତିରେ କଜଳ କାଳା ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ିଆସେ ।

ନର ବିଶ୍ରାମ ନିଏ, ପାଖରେ କୁକ୍କୁ ।

ଜୀବନର କାନ୍ଦ-ହସ ଓ ସୁଖ-ଦୁଃଖରୁ ସାମୟିକ ନିଷ୍କୃତି । + +

ପୁଣି ସକାଳ ହୁଏ, ରାତି ।

ନିତିଦିନର ବନ୍ଧା-ଗତି । ଅନନ୍ୟ କରଣୀୟ ଓ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ।

ନିବିଡ଼-ଘନ-ଛାୟାନ୍ତରୁ-ଦେବ କୁଟୀର । ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣୀ ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀ ନର ଓ କୁକ୍କୁ ।

ଜୀବନର ସହଜ ଗତି—ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ବୈଚିତ୍ର୍ୟ, ବିରାମ ।

କୁକ୍କୁକୁ ଆଉ ମନ ଲାଗିଲା ନାହିଁ ।

କେତୋଟି ଦିନେ ନରକୁ ଉଠି ଦେଖିଲା—କୁକୁର ନାହିଁ । ଢେର ଖୋଜିଲା । ସବୁ ବ୍ୟର୍ଥ । ଏଣେ କଳକୁ କାମ କରିବାକୁ ଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହେଲା, ଖିଆଲ ରହିଲା ନାହିଁ । ସବୁ ତାକୁ ବିଷ ଲାଗିଲା । ରାତିରେ କୁକ୍କୁକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା, ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ ।

ନାତି-ଉଷ୍ମ ଶୀତ-ଦିନର ଗୋଟିଏ ସକାଳରେ ତା ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ କଳା ଶକ୍ତି ପ୍ରତିଭାତ ହେଲା । ସେଇ ଜମାଟ ବନ୍ଧା କୃଷ୍ଣକାମୟ ଅନ୍ଧକାରରେ ତାକୁ ଅନୁଧାବନ କଲା । ନର ଯେତେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଅନୁସରଣ କରୁଛି; ଛାୟା ଅଧିକ ଗତିଶୀଳ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ଦୁହିଙ୍କ ଗତିର ବେଗ ଅବିରାମ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ।

ଶ୍ରାନ୍ତିର ଅପନୋଦନ ପାଇଁ ନର ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଗଛ ଛାଇରେ ଟିକିଏ ବସିପଡ଼େ । ମୁଣିରୁ ତୁଳି ଓ ରଙ୍ଗ କାଢ଼େ, ରୂପ ଗଢ଼େ ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ପୁଣି ମାୟା-ମରୀଚିକା ପଛରେ ଦୌଡ଼େ ।

କେହି ତାର ଗତି ରୋଧ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ପ୍ରତିବନ୍ଧକହୀନ । ସେ ଚିର-ଚଞ୍ଚଳ । ଶାନ୍ତି ନାହିଁ, ଦକ ନାହିଁ ।

ମଝିରେ ମଝିରେ ଖାଲି ଭାବେ —ଏହାର ଆରମ୍ଭ କେଉଁଠି ଓ ଶେଷ କେଉଁଠି ?

ଦୁଇଟି ସୁଦୃଢ଼ ଜାନୁପାର ଶକ୍ତି ବକ୍ଷରେ ଧାରଣ କରି ସେ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଜୟଯାତ୍ରା-ଅଭିଯାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

ଦିନ ଗଲା, ମାସ ଗଲା ।

ସମୟର କାହା ପ୍ରତି ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନାହିଁ ।

ଦିନେ ଅସ୍ତଗାମୀ-କନକ-କିରଣରେ ନର ଉପଲବ୍ଧି କଲା—ଛବି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ଗୋଡ ବଢେଇଲା । କିନ୍ତୁ ସମ୍ମୁଖରୁ ଭ୍ରାନ୍ତ ଛାୟା ପରିଦୃଷ୍ଟ ହେଲା ନାହିଁ । ଭିତରେ, ବାହାରେ ଅମାବାସ୍ୟା

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ

—ଅନ୍ଧକାରଚ୍ଛନ୍ନ । ପରିସମାପ୍ତ ରାଜପଥ । ସୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ତିମ ଅନ୍ତ । ପ୍ରେରଣା-ପ୍ରତୀକ-ସ୍ମୃତି ଉଭେଇ ଯାଇଛି ।

ନର ପଶ୍ଚାତ୍ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଦେଖିଲା —ତା କୋଳଲାଗି କାମୁଡ଼ି ଧରି ଗୋଟିଏ ମହା-ପ୍ରାଣୀ ସୁପ୍ତ—ନିଷ୍ପନ୍ଦ, ଜଡ଼, ମୂକ । ବଦନମଣ୍ଡଳ ସହାସ୍ୟ !

ସେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଆଉଜି ଥକ୍କା ହୋଇ ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ପରମ ଉଲ୍ଲାସ, ବିନୟ, ମୂର୍ଚ୍ଛିତ !

ଜୀବନ ?—କୁହୁଡ଼-ଢଙ୍କା ! ...

ଦର୍ଶନବାଦ- ସହିତ ... ଜୟଯୁକ୍ତ !

Digitized by srujanika@gmail.com

ମହାକବିତା·····

ଦୋକ୍ତା ରାଣୀ

ପହିଲି ଦେଖା ପହିଲି କଥା
ପହିଲି ପରଶେ,
ମଜିଲେ ମନେ ମୁଣ୍ଡ ଘୂରେ
ଆଜି ବି ଲାଗେ ଭୟ ।
ତଥାପି ସହି ପ୍ରିୟାଟି କରି
ତୁମରେ ପାଏଁ ଭଲ,
ଅୟି ପ୍ରେୟସୀ ଦୋକ୍ତାରାଣୀ
କହୁଁ ଗୋ ଏକ ଛଳ ।
ହୁଲଗ ବୋଲା ସ୍ନେହ ତୁମ
ଗଢ଼ି ଭରି କେତେ,
ସିଗାରେଟ୍‌ର ଜନନୀ ଅଗୋ
ଘଡ଼ିକେ ନବ ବେଶ ।
ଡଙ୍କା ବୁନ ଶୁଣି ସାଥେ
ବିଟିଲର ଯେବେ ଯାଏ,
ଅଧର ତୁମ ଯାଏ ମୋ ବଢ଼ି
ସ୍ୱର୍ଗେ କିଏ ପାଏ ?
ଅୟି ସଙ୍ଗୀ ହୃଙ୍ଗ ମମ
ଜବଡା ସାଥୀ ତୁମେ,
ପଦ ପଦକେ ବାସନା ବୋଳା
ଶ୍ରୀମୁଖ ତୁମ ଚୁମେ ।
ସେଦିନ ସହି ଗୁଡାଖୁ ବାଳା
କହିଲା କାନେ କାନେ,
'ଯଉବନ ମୋ ପାଇଲା କିଏ'
ତାହାରେ ମୁଁକି ମାନେ ?
ପ୍ରେଜେଣ୍ଟ ଧରି ଯୁବକ ତରୁଣ୍‌
ଅଟିଲ ମମ ପାଶେ,
'ଅଙ୍ଗଠ୍ ତୁମେ ବନ୍ଧୁ ମମ'
ମୋହିଲ ମୁଖେ ହସେ ।
ସିଗର୍ କହେ ନବୀନ କବି
ଶୁଣ ମୋ କଥା ଟିକେ,
ଜବଡା ତୁମ ଉଠିବ ହସି
ମୋହରେ ଦେଲେ ମୁଖେ ।
କହିଲ ତାରେ ବିଦେଶୀ ତୁମେ
ଯାଇଛ ଗୁଳି ଦୂରେ,
ସ୍ୱାଧୀନ ଜଡ 'ବୁଢ଼ୀ ଅଛ
ସ୍ୱଦେଶୀ ମାଲ୍ ଫ୍ଲୁରେ ।
ଇତି ।

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଶିବପ୍ରସାଦ ପଣ୍ଡା

—•—

ଅଭିନେତ୍ରୀ

ଅଯିଗୋ ଅସଗୋ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଥରେ
ନୃତ୍ୟକ ପସାଏ ବସିଛି ମୁହିଁ,
ହୃଦ ମନ୍ଦିରର ଦ୍ୱାରର କବାଟ
ଖୋଲି ରଖିଅଛି ତୁମରି ପାଇଁ ।
ରୂପ-ବଜାରରେ କଣା ବକା ନଥି
ପ୍ରେମିକ ଗ୍ରାହକ ପଣରୁ ପଣ,
ନଦୀ ଘାଟେ ଅବା ପୁଷ୍କରିଣୀ ତଟେ
ବସିଥାନ୍ତି ଛକି କଣରୁ ଜଣ ।

କର୍ଜନ ପାର୍କରେ କୋଠ ଫ୍ୟାଣ୍ଟ ପିନ୍ଧି
ଥୋକେ ବୁଲୁଥାନ୍ତି ତୁମରି ଆଗେ,
ନାଚଦେଲେ କିଏ ପ୍ରଜାପତି କଣ
ରଖିବାକୁ ଧାଏଁ ଦାରକ ପାଶେ ।
ରଙ୍ଗ ମଞ୍ଚେ ତବ ନବ ନବ ଠାଣି
ଦର୍ଶକେ ଦେଖନ୍ତି ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗି,
ସ୍ୱର ଲହରରେ ହାବୁଡ଼ୁବୁ ଖାଇ
ଓ୍ୟାନ୍‌ସ ମୋର (Once more) କହୁ ମେଲନ୍ତି ପାହି ।

କଣୋଜ-ରାଧିକା ସତୀ-ଶିରୋମଣି
ହୁଅ କେତେବେଳେ ବୀର-ଲଳନା,
ସତୀ-ଦ୍ରୌପଦୀ···ମେନକା ଉର୍ବଶୀ
ହାର୍ ମାନି ଯିବେ କଲେ କଳନା ।

ଭିଖାରିଣୀ ବେଶେ ଗୀତ ଗାଅ ଯେବେ
ଶୁଣିଲେ ପଥର ହୁଅଇ ପାଣି,
ସିକ ସଭା ମଧ୍ୟେ ପୁଣି ପାନ ଧରି
ପ୍ରତି ବୁକେ ଦିଅ କଟାକ୍ଷ ହାଣି ।

ତୁମ ହୃଦୟରୁ ଯେ ପାକିସ୍ଥାନ ସରି
ନାନା ଜଉଣଲେ ରହିଛ ଘୂରି,
କେତେ ନରଘାତେ ତୁମ ବିରହରେ
ଡାକ୍ତର ଖାନାରେ ମରନ୍ତି ଝୁରି ।

ଧନ୍ୟ ଗୋ ଧନ୍ୟ ଗୋ "ଅଭିନେତ୍ରୀ" ତୁମେ
ଜପ କରୁଅଛି ତୁମରି ନାମ,
ଲଣଡର ସଣ୍ଢ ଘୋଡାଇଣ ରଖ
ଅଭାଗା ଚରଣେ କରେ ପ୍ରଣାମ ।

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଦିଗମ୍ବର ଦାସ

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀ ବିଚାର ଧାରା

ସ୍ୱଦେଶୀ

"ଚରଖାର ସଂଗୀତ" ଶୀର୍ଷକ ଲେଖାର ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି—'ଲିଡର' । ସେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୋ ଉପରେ ଯେଉଁ ଶଚ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି ତାହା ମୋର କଳ୍ପନାର ଅତୀତ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱଦେଶୀର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅପସିଦ୍ଧାନ୍ତର ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଲିଡର ମନେ କରନ୍ତି ଯେ ମୁଁ ମିଲ ସୂତା ଲୁଗା ସ୍ଥାନରେ ହାତ-କଟା ହାତବୁଣାକୁ ଉତ୍ସାହ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରଗତିର ଘଣ୍ଟା କଣ୍ଟାକୁ ପଛକୁ ବୁଲେଇ ଦେଉଛି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସେ ଭଳି କୌଣସି ଉଦ୍ୟୋଗ କରିବାକୁ ଯାଉନାହିଁ । ମିଲ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର କଳି ନାହିଁ । ମୋ ମତ ଅତି ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ସହଜ । ଭାରତରେ ଜଣ ପିଛା ବର୍ଷକେ ହାରାହାରି ୧୩ ଗଜ ଲୁଗା ଦରକାର କିନ୍ତୁ ତାର ଆବଶ୍ୟକତାର ଅଧା ସେ ଉତ୍ପାଦନ କରେ । ତାକୁ ଯେତେ ତୁଳା ଦରକାର ସେ ସବୁ ସେ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏବଂ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଗାଣ୍ଠି ତୁଳା ଜାପାନ ଓ ଲଙ୍କାଶାୟାରକୁ ପଠାଇ ତାହାର ବହୁ ଅଂଶ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଲୁଗା ରୂପରେ ଫେରପାଏ । ଅଥଚ ଭାରତ ତାର ନିଜପାଇଁ ଯେତେ ସୂତା ଓ ଲୁଗା ଦରକାର କରେ ତାହା ସେ ନିଜେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରନ୍ତା । ଭାରତର ପ୍ରଧାନ ବୃତ୍ତି କୃଷି । ତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବୃତ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ସୂତା କଟା ହିଁ ଭାରତର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ସେହିଭଳି ଏକ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବୃତ୍ତି । ଶହେବର୍ଷ ଆଗେ ଏହା ଜାତୀୟ ବୃତ୍ତି ହୋଇ-ଥିଲା । ଆଧୁନିକ ଯନ୍ତ୍ର ଓ ଅର୍ଥନୀତିର ଚାପରେ ହାତକଟା ଓ ହାତବୁଣା ବ୍ୟବସାୟ ଧ୍ୱଂସ ପାଇଗଲା ବୋଲି ବୋଲିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀର ଅସତ୍ ଓ ଅସାଧାରଣ ଉପାୟରେ ଏହି ବିରାଟ ଶିଳ୍ପ ଧ୍ୱଂସ ପାଇଗଲା ବା ପାଇଯିବାକୁ ବସିଛି । ଏହି ଜାତୀୟ ଶିଳ୍ପକୁ ଆମେ ଜାତୀୟ ରୁଚିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ପ୍ରବଳ ଉଦ୍ୟମ ଫଳରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିପାରିବା । ତଦ୍ୱାରା ମିଲ ଶିଳ୍ପରେ ଆଞ୍ଚ ଆସିବ ନାହିଁ ।

ମିଲ ସଂଖ୍ୟା ବଢାଇ ଦେଲେ ଆମ ଲୁଗା ଅଭାବର ପ୍ରତିକାର ହେବନାହିଁ । ହାତକଟା ଓ ହାତବୁଣା ଦ୍ୱାରା ସେ ଅଭାବ ଦୂର ହୋଇ ପାରିବ । ଏହି ଶିଳ୍ପର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହେଲେ ବର୍ଷକୁ ଛ କୋଟି ଟଙ୍କା ଯେ ବାହାରି ଯାଉଛି—ସେ ସୁଅ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ଏବଂ କୃଷିଆର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଦରିଦ୍ର ନର ନାରୀଙ୍କ ଭିତରେ ସେ ଟଙ୍କା ବଣ୍ଟା ହୋଇଯିବ । ଭାରତର ଏହି ନିଷ୍ପେଷକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟରୁ ପରିତ୍ରାଣ ପାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ଏହି ସ୍ୱଦେଶୀକୁ ସେଥିଲାଗି ଆଂଶିକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତଃ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ବସ୍ତୁ ବୋଲି ବିଚାର କରେଁ । ଅନାବୃଷ୍ଟିରେ ଏହା ଆଶୁପ୍ରସ୍ତୁତ ବୀମା ବା ଇନସୁରେନ୍ସ ରୂପେ କାମ କରିବ ।

କିନ୍ତୁ ଏହାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଯୋଡ଼ିଏ ଜିନିଷ ଦରକାର—ପ୍ରଥମେ ଖଦଡ଼ ପ୍ରତି ରୁଚି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ତଣାତୁଳା ଯୋଗାଇ ଓ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟରେ ସୂତା ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ିବା । କେତେ କର୍ମୀଙ୍କର ନୀରବ କର୍ମ ଫଳରେ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ କେତେ ହଜାର ଟଙ୍କା ଗୁଜରାଟର ଦରିଦ୍ର ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦୁଧ କିଣି ଖୋଇ ପାରିବା ଭଳି ସାମାନ୍ୟ ପଇସା ମଧ୍ୟ ଉପାୟ କରିଛନ୍ତି ।

ଏ ଯୁକ୍ତି ଚିନି ଶିଳ୍ପ ପାଖରେ ଖାଟିବ ନାହିଁ; ଲିଡର ତାହା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଭାରତର ଅଭାବ ପୂରଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆଖୁ ଏଠି ଚାଷ ହୁଏ ନାହିଁ । ଚିନି କେବେ ଜାତୀୟ ବା ପରିପୂରକ ଶିଳ୍ପ ହୋଇ ନଥିଲା । ବିଦେଶୀ ଚିନି ଦେଶୀ ଚିନିର ସ୍ଥାନ ମାତ୍ର ବସିନାହିଁ । ଭାରତର ଚିନି ଅଭାବ ରହିଛି ତେଣୁ ସେ ବାହାରୁ ଚିନି ଆମଦାନୀ କରେ । ବିଦେଶୀ ଲୁଗାର ଆମଦାନୀ ଯେପରି ଟଙ୍କା ଶୋଷିନେଉଛି ଚିନି ଆମଦାନୀ ସେହିଭଳି ଶୋଷଣ କରେନାହିଁ । ଅଧିକ ଚିନି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବାର ଅର୍ଥ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଆଖୁଚାଷ, ଆଖୁପେଡ଼ା ଓ ରସ ଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଯନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା । ତେଣୁ ଚିନିଶିଳ୍ପ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଥା । ଚିନିରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଚାଲୁଥିବା ଉଚିତ ମାତ୍ର ଲୁଗାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି—

ୟଂ ଇଣ୍ଡିଆ—୧୮-୮-୧୯୨୦ ।

—✱—

'ଡଗର'ର ନିବେଦନ

"ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ସ୍ମାରକ ନିଧି"କୁ

ଆପଣଙ୍କର ଯଥା ଶକ୍ତି ଦାନ କରି

ବାପୁଜୀଙ୍କର ସ୍ମୃତିକୁ ଜୀବିତ ରଖନ୍ତୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କବିତା —

ଗାନ୍ଧୀ ବନ୍ଦ

ଧ୍ୱଂସର ସ୍ତୂପପରେ
ଜରବନ୍ଧିତ ଜୀବନର ଧାର
ବହୁଇ ଅଲକ୍ଷରେ ।
ବିନାଶ କଦାପି ନୁହେଁ ଶେଷକଥା
ଜୀବନକୁ ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧ
ସେହି ଏକା ଏହି ବିଧିର ସୃଷ୍ଟିର ବିଧାନ ମହତ୍ତ୍ୱର ।
ପାଏଁ ଯେବେ ମୁହିଁ ସନ୍ଧାନ ତାର
ସାର୍ଥକ ହୁଏ ଜୀବନର ଭାର,
ସେହି ସନ୍ଧାନେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଅଗମ
ଦିବା ଶର୍ବରୀ ଯାପି
ବର୍ତ୍ତେ଼ଇବୁ ବନ୍ଧୁ ଗୃହେ ଅନୁସର
ବକ୍ଷେ ଧରେଁ ମୁଁ ଚାପି ।
ଏହି ମହା ପଥେ ମିଳନ୍ତି ବନ୍ଧୁ
ସ୍ୱବାଦ ଶୁଭ୍ରଶଂସୀ,
ହିଂସାର ଅସିଠାରୁ ଗରୀୟସୀ
ପ୍ରେମର ମୋହନ ବଂଶୀ ।
ସେହି ବଂଶୀର ଅଶ୍ରୁତ ଆହ୍ୱାନେ
ବନ୍ଧୁର ପଥେ ବିଶ୍ୱ ମାନବ
ଚଳେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଯାନେ ।
ହିଂସା ବିହ୍ୱଳ ଅସି ସଂକୁଳ
ମଣିଷର ଇତିହାସ
କେତେ ମହାମାସ ମୃତ୍ୟୁ ମଣୋହି
ପାଇ ସେ ହୋଇଛି ନାଶ ।
ତେଣୁ ବନ୍ଧୁ ଅଛି ମନେ—
ପ୍ରେମର ପରମ ଅମୃତ ପାନ
କରିବ ସଂଗୋପନେ ।
ସର୍ବମାନବେ
ପରମାତ୍ମୀୟ ଜ୍ଞାନେ
ମିଳ ମିଳାଇବ
କାୟା ମନ ଆଉ ବାକ୍ୟରେ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ।
ଧର୍ମ ଯେ ମୋର ସେହି—
ଧର୍ମ ସହିତ କର୍ମର ମୁହିଁ
ପ୍ରଭେଦ ତ ଜାଣେ ନାହିଁ ।
ଧର୍ମ, କର୍ମ, ଅର୍ଥ, ସମାଜ,
ରାଜ୍ୟ, ରାଷ୍ଟ୍ର, ଜାତି
ସବୁର ଉପରେ ମହା ମାନବର
ମିଳିତ ଐକ୍ୟ ଗୀତି ।
ମାନବ ଜୀବନ ନୁହେଁ ଅନନ୍ତ
ନୁହେଁ ସେ ବନ୍ଦୀ ଶାଳା ।
ସେ ଯେ ଖେଳାକାଣେ ମାନବ ଯାତ୍ରୀ
କଳ ଧ୍ୱଂସର ମାଳା ।
ପାଶବିକ ବଳେ ବିବେକ ଯଦି ରେ ଗୁପ୍ତ—
ସର୍ବ ବିଜୟୀ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ପ୍ରେମ ସୁପ୍ତ—
ବୁକେ ବୁକେ ମୁହି ସେ ମହାଶକ୍ତି
ଦେବି ଆଜି ଉନ୍ମେଷି—
ହେ ମୋର ଭାରତ ପ୍ରେମ ଶେଷ ସୀମା
ଗଢିବ ତୋହର କଳ୍ପ ପ୍ରତିମା
ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇବେ ଶସ୍ତ୍ର ପାଣିଏ
ଯେତେକ ବିଶ୍ୱ ତ୍ରାସୀ ।
ସେହି ଅନାଗତ ସେ ଦିନର ଲାଗି
ହେ ମୋର ଚିତ୍ତ ରହ ଏକା ଜାଗି ।
ଦୁଃଖ ହରଣ ଦୁଃଖ ବରଣ
ଜୀବନ ପାଶେ ଭର
ଭୁଲ କାଳାକାଳ ଭୁଲ ହାର ଦ୍ୱାର
ଶିଖାଅ ମନ୍ତ୍ର ଦୁଖ ବରବାର,
ସକଳ କର୍ମେ ଅତୁଳନ ସେହି
ପ୍ରେମର ମନ୍ତ୍ର ସ୍ୱର ।।

ଲେ—ସୁଶ୍ରୀ
ପ୍ରେମମୟୀ ଦେବୀ

—*—

କହିଁକି ?

ଭାରତରେ ଆଣବିକ ଶକ୍ତିର ଗବେଷଣା ମୂଳଚ କାହିଁକି ?
…ଗାନ୍ଧୀବାଦ ଶଙ୍କିତ ହେଲେ ତାହିଁର ଉତ୍ତର ହେବ ?

\+ ÷ +

ଗାନ୍ଧୀ ସ୍ମାରକ ନିଧିରେ ଡଃ ମାଉସ୍-ଟ୍ରେନ୍, ଓ ସରକାରଙ୍କ ଅଫିସର ମାନଙ୍କ ସହ୍ୟ ରଖା ଯାଉଛି କାହିଁକି ?
·· ବିଗତ ଯୁଦ୍ଧବେଳେ ବିନା ଜବର ଦସ୍ତିରେ ଗୃହୀ ଅଦାୟର ଅଭ୍ୟାସ [illegible]

× + ×

ଶ୍ରୀ ଭଗୀରଥୀ ମହାପାତ୍ର ସ୍ମାରକୀ ନିଧିର ସଭାପତି ହେଲେ କାହିଁକି ?
…ନିଜେ ବିସ୍ମୃତ ନହେବା ପାଇଁ ।

\+ + +

ମିଳ-ମହତାବ 'ସର୍ବୋଦୟ' ସଂଘ ଗଢ଼ୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ?
… ଚରଖା- ବିନୋବା ସେଇମିତି କରୁଥିଲେ ବୋଲି ।

\+ ÷ +

କଲିକତାରେ ପ୍ଲେଗ ଓ କଲେରା ଘର [illegible]

…ଭାରତରେ ନାଡ଼ରୁ ହାତ ଛାଡ଼ି ନାଲି ଫିତାରେ ହାତ ପକେଇଚନ୍ତି । ÷ ÷ +

ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଆମେରିକା ରୁଷିଆକୁ ଏତେ ଗାଳି ଗୁଲଜ ଦେଉଛନ୍ତି କାହିଁକି ?
…ଶଶୁର ପୁଅର ହୁରୁଡ଼ା କଣ ଲୋମ ମାଆର ଶୀ । ÷ × ×

ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ'ର ବିସ୍ତାର ଉତ୍କଳରେ ଆଉ କେଉଁଟି ନାହିଁ କାହିଁକି ?
…'ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭବନ'କୁ ହିଁ ଉତ୍କଳର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର ବା ପ୍ରତୀକ ବୋଲି ଧରି ନିଆ [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆମ ଅଲ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ରେଡ଼ିଓ

(ସଂଗ୍ରହ)

ଏହା ସାଧାରଣଙ୍କର ଜାଣିବା ଉଚିତ ଯେ ଭାରତ ସରକାର ରେଡିଓ ବା ବେତାର ବିଭାଗରେ ଯେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି—ଆମଦାନୀ ତାଠାରୁ ବହୁତ କମ୍ ହୁଏ । ଆଜକାଲି ରେଡିଓ ବିଭାଗଟା ସରକାରଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଲୋକ୍‌ସାନ ବୋଲି ଧରିବାକୁ ହେବ । ଏପରି ହେବାର କାରଣ କଣ ? ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କେତୋଟି ତାଲିକା ଦେଖିଲେ ଉତ୍ତର ଦେବ ।

ଜୁଲାଇ ୧୯୪୮ ମସିହା 'ସାରଙ୍ଗ'ରେ ଯେଉଁ ଅଠୋଟି ରେଡିଓ ଷ୍ଟେସନର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଥିଲା, ସେଗୁଡିକର ନାମ ହେଉଛି—
୧ । କଲିକତା, ୨ । ବମ୍ବାଇ, ୩ । ଦିଲ୍ଲି, ୪ । ଲକ୍ଷ୍ନୌ, ୫ । ପାଟନା, ୬ । କଟକ, ୭ । ସିଲଂ-ଗୌହାଟୀ, ୮ । ଜଲନ୍ଧର ।

ଏହି ଷ୍ଟେସନ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଷ୍ଟେସନ କେତେ ବେଶି ସମୟ ଖୋଲା ରହେ, ତାହା ନିମ୍ନ କ୍ରମରୁ ଜଣା ପଡିବ ।

କଲିକତା	୧୧ ଘଣ୍ଟା	୨୦ ମିନିଟ
ବମ୍ବାଇ	୧୧ ଘଣ୍ଟା	୨୦ ମିନିଟ
ଦିଲ୍ଲୀ	୧୦ ଘଣ୍ଟା	୩୦ ମିନିଟ
ଲକ୍ଷ୍ନୌ	୯ ଘଣ୍ଟା	୧୦ ମିନିଟ
ପାଟନା	୮ ଘଣ୍ଟା	୩୦ ମିନିଟ
କଟକ	୭ ଘଣ୍ଟା	୩୦ ମିନିଟ
ସିଲଂ ଗୌହାଟି	୪ ଘଣ୍ଟା	୪୫ ମିନିଟ
ଜଲନ୍ଧର	୫ ଘଣ୍ଟା	— ମିନିଟ

ଏ ଅଠୋଟି ଷ୍ଟେସନରେ ରବିବାର ବ୍ୟତୀତ ସବୁ ମୋଟ ୫୯ ଘଣ୍ଟା ୪୦ ମିନିଟ ଖୋଲା ରହେ, ଏହି ୫୯ ଘଣ୍ଟା ୪୦ ମିନିଟ ମଧ୍ୟରୁ ପୂରା ୧୧ ଘଣ୍ଟା ୫ ମିନିଟରେ ଅଡ଼ମ ଖବର ଶୁଣିବାକୁ ପାଉଁ । 'ସାରଙ୍ଗ' ଗୋଟିଏ ହିନ୍ଦୀ ପତ୍ରିକା । ସେଥିରେ ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଶବ୍ଦର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ହଁ, ଆମର ପୂରା ଏଗାର ଘଣ୍ଟା ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ ଖବର ଶୁଣିବାରେ କଟେ । ଆପଣ କଣ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ଯେ ଆମର ଏହି ଜାତୀୟ ରେଡିଓ ୭ ଘଣ୍ଟାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟ ଖାଲି ଇଂରାଜୀରେ ହିଁ ବକ ବକ ହେଉଛି । ଜଲନ୍ଧର ଏବଂ ସିଲଂ-ଗୌହାଟି ଦୁଇଟିକୁ ଛାଡିଦେଲେ ଆଉ ଏପରି ଷ୍ଟେସନ ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ ପୂରା ୨୦ ମିନିଟ ଧରି ଇଂରାଜୀରେ ଖବର ଶୁଣା ନ ଯାଏ । ଆମ୍ଭେମାନେ ମାନୁଁ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶରେ ଇଂରାଜୀ ଜାଣିବା ବାଲା ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଇଂରାଜୀ ମାନଙ୍କର ଏତେଦିନ ଆମେ ଗୁଲାମୀ କଲା ପରେ ଶହେ ଏ ଦେଶରେ ଇଂରାଜୀ ଜାଣିଲା ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଯେ ଅତି କମ୍ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ A.B C.D. ଚିହ୍ନିଲା ଲୋକ ଯେ ଇଂରାଜୀ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ଏହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜାଣି ରଖିବା ଉଚିତ । ତଥାପି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଷ୍ଟେସନରେ ପ୍ରତ୍ୟହ ପୂରା ୫୦ ମିନିଟ ଇଂରାଜୀରେ ଖବର ଶୁଣାଯାଏ, ଏହାହିଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତୀୟ ଭାଷାର କଥା ଶୁଣନ୍ତୁ । ହିନ୍ଦୀ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ଭାଷା, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଲୋକ କଥା ଭାଷା କୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା 'ଖବର' ପ୍ରଚାର କରିବା ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇନାହିଁ । ରେଡିଓ ବାଲାମାନେ 'ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ' ନାମରେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଭ୍ରମପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷା ନିର୍ମାଣ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଧିପତ୍ୟ ଅକ୍ଷୁନ୍ନ ଜାହିର ରଖିଚନ୍ତି । ଏବଂ ବାହାନାରେ ସେମାନଙ୍କ ସାହିତ୍ୟର ଅନାଦର କରିବା-ଦୋଷରୁ ଅବ୍ୟାହତି ମିଳେ ।

ହେଲେ,ହେଉ 'ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ' ହିଁ ଠିକ୍ ହେଉ । ଆଠଟି ରେଡିଓ ଷ୍ଟେସନରୁ ତିନୋଟିରେ ତ 'ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ' ସମାଚାର ମିନିଟିଏ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଶୁଣା ଯାଏ ନାହିଁ । ଏହି ତିନୋଟି ଷ୍ଟେସନ ହେଉଛି କଲିକତା, କଟକ, ଗୌହାଟୀ । ବଙ୍ଗ, ଉତ୍କଳ ଏବଂ ଆସାମରେ କେତେ ଲୋକ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ନ ଜାଣନ୍ତି ? କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରଦେଶର ରାଜଧାନୀରେ ଅବସ୍ଥିତ ରେଡିଓ ଷ୍ଟେସନରୁ ଇଂରାଜୀରେ ଖବର ଶୁଣିବା ପାଇଁ ୫ ମିନିଟ୍ ସମୟ ମିଳେ ମାତ୍ର ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ପାଇଁ ଏକ ମିନିଟ୍ ମଧ୍ୟ ମିଳେ ନାହିଁ ! ଓଡ଼ିଶାରେ ବଙ୍ଗଳା ଭାଷା ଚଳେ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଷ୍ଟେସନ ମାନଙ୍କରେ 'ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ' ସମାଚାର ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ଯେତିକି ସମୟ ଅଛି ସେ ସବୁ ମିଶି ୨ଘ: ୨୫ମି: ହେବ । ଇଂରାଜୀ ପାଇଁ ୭ଘ: ୫୦: ଏହି ହେଉଛି ଅଲ ଇଣ୍ଡିଆ ରେଡିଓ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଷ୍ଟେସନର କାହାଣୀ ଶୁଣନ୍ତୁ । କଲିକତା ଇଂରାଜୀକୁ ୫୦ ମିନିଟ, ନିଜ ମାତୃଭାଷା ବଙ୍ଗଳାକୁ ୩୦ମି: ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷାକୁ ଏକ ମିନିଟ୍ ବି ଦେଇ ନାହିଁ ।

ବମ୍ବେ ଇଂରାଜୀକୁ ୫୦ ମି:, ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀକୁ ୫୦ ମି: ଏବଂ ନିଜ ପ୍ରାନ୍ତୀୟ ଗୁଜରାଟୀ ତଥା ମରାଠୀକୁ ୩୦ମି: ୨୦ ମି: କରି ଦେଇଛି ।

ଦିଲ୍ଲୀ ଇଂରାଜୀକୁ ୫୦ ମି: ଏବଂ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀକୁ ତାଠାରୁ ୧୦ ମିନିଟ୍ କମ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ୪୦ ମି: ଦେଉଛି । ଲକ୍ଷ୍ନୌ ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀକୁ ୫୦ ମି: ଏବଂ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀକୁ ୪୦ ମି: ଦେଉଛି ।

ପାଟନା ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀକୁ ୫୦ ମି: ଏବଂ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀକୁ ୪୦ ମି: ଦେଉଛି ।

କଟକ ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀକୁ ୫୦ ମି: ନିଜ ପ୍ରାନ୍ତୀୟ ଭାଷା ଓଡ଼ିଆକୁ ୪୦ ମି: ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ହିନ୍ଦୀକୁ ଶୂନ୍ ।

ସିଲଂ—ଗୌହାଟୀ ଇଂରାଜୀକୁ ୪୦ ମି:, ନିଜ ପ୍ରାନ୍ତୀୟ ମାତୃଭାଷାକୁ ୨୫ ମି: ଦେଉଛି ଅଥଚ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷାକୁ ମିନିଟିଏ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ନାହିଁ ।

ଜଲନ୍ଧରରୁ ଇଂରାଜୀରେ ୪୦ ମି: ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀରେ ୩୫ ମି: ଏବଂ ପଞ୍ଜାବୀରେ ଏକ ମିନିଟ୍ ମଧ୍ୟ ଖବର ଶୁଣା ଯାଏ ନାହିଁ ।

ଯଦି ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ ଦିଲ୍ଲୀ ଷ୍ଟେସନରୁ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀରେ ପ୍ରଚାର ତ ହେଉଛି ପୁଣି ପୃଥକ୍, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଷ୍ଟେସନରୁ କାହିଁକି ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀରେ ସମାଚାର ପ୍ରଚାର ହେବ ? ଆମେ ତ କହୁଁ ଇଂରାଜୀରେ ତ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ପ୍ରଚାର ହେଉଛି ପୁଣି ପୃଥକ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଷ୍ଟେସନରୁ କାହିଁକି ପ୍ରଚାରିତ ହେଉଛି ?

ସାରାଂଶରେ ଆମ୍ଭେମାନେ କହିବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ପରେ, ଏକ ବର୍ଷ ଅତୀତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଲ ଇଣ୍ଡିଆ ରେଡିଓ ୨ ଘଣ୍ଟା ପଚିଶ ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ପ୍ରଚାର କରୁଛି ସେଥିରେ ଉଚ୍ଚାରଣ, ଅର୍ଥ ଏବଂ ପ୍ରବଚନରେ ଯେତେ ପ୍ରମାଦ ରହି ପାରେ ସେତେ ରହୁଛି ।

ଏହି ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ କେବଳ ହିନ୍ଦୀ ଉର୍ଦ୍ଦୁ ନୁହେଁ ଇଂରାଜୀରେ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନ ରହିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ଯେ ଇଂରାଜୀ ଜାଣେ ସେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ଶୁଣୁନାହିଁ ଆଉ ଯେ ଇଂରାଜୀ ନ ଜାଣେ ସେ ଏହି ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀକୁ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ ।

ହିନ୍ଦୀ ଛଡ଼ା ଉତ୍ତର ଭାରତର ପାଞ୍ଚଟି ଭାଷା ଅଛି । ଯଥା—ଗୁଜରାଟୀ, ମରାଠୀ, ବଙ୍ଗଳା, ଓଡ଼ିଆ ଏବଂ ଆସାମୀ । ଏହି ପାଞ୍ଚୋଟି ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀ ସମାଚାର ପ୍ରଚାରିତ ହୁଏ । କେବଳ ଇଂରାଜୀରେ ୭ ଘଣ୍ଟା ୫୦ ମିନିଟରେ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ସମାଚାର ପ୍ରଚାରିତ ହୁଏ ।

ଏହାକୁ ହିଁ କହନ୍ତି ଅଲ ଇଣ୍ଡିଆ ରେଡିଓ । ଏ ବିଭାଗଟି ପାଇଁ ଯେ ସରକାର କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ଏଥିରେ ବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କଣ ଅଛି ?

ଯେଉଁ ବସ୍ତୁ ଜନତାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଏନାହିଁ, ଜନତା ମଧ୍ୟ କାହିଁକି ତାକୁ ଆପଣାର କରିବ ?

ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଶା ରେଡିଓର ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ବଡ଼ ଖରାପ । ସମ୍ଭବତଃ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା ଲୋକ ଏଠାରେ ଉଚ୍ଚାବଧାରେ ନାହାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠ ସାହିତ୍ୟିକ ମାନଙ୍କୁ ଯୋଗ୍ୟ ସମ୍ମାନ ଏଠାରେ ଦର୍ଶାଇବାରେ ଅବହେଳା ଦେଖାଯାଉଛି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମହାତ୍ମା ସାଧୁସୁନ୍ଦର ଦାସ—ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣମୋହନ ଦାସ—ପୃ ୫୪ ଷ୍ଠା ମୂଲ୍ୟ ଏକଟଙ୍କା।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବାବାଜୀ ନାମକ ଏହି ମହାପୁରୁଷ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଶତକର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି ୧୮୩୯ ମସିହାରେ ଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କରିଥିଲେ। ଶୈବୀଦ୍ୱାର ନିକଟସ୍ଥ କୁଞ୍ଜବନ ମଠ ତାଙ୍କର ସାଧନ ପୀଠ। ସର୍ବଧର୍ମର ସମନ୍ୱୟ କରି ସେ ଏକ ନୂତନ ବିଶ୍ୱଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ। ସାଧୁଙ୍କର ଅନେକ ଶିଷ୍ୟ ସେବକ ଅଦ୍ୟାପି ବିଦ୍ୟମାନ। ଏହି-ପରି ମହାମାନବ ଜୀବନୀର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର ଦ୍ୱାରା ସମାଜର ପ୍ରକୃତ ମଙ୍ଗଳ ସାଧିତ ହେବ ବୋଲି ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ।

\+ × +

ଚୟନିକା—ଅବସର ବିନୋଦ ସାହିତ୍ୟ ସମିତି, ବଲାଙ୍ଗିର ପ୍ରକାଶିତ—ପୃ ୬୪ ଷ୍ଠା-ମୂଲ୍ୟ ଚାରିଅଣା।

ଚୟନିକା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଜଣାଣ କବିଙ୍କ ନାନାବିଷୟକ କବିତା ଦ୍ୱାରା ପରିଶୋଭିତ। କବିତାଗୁଡ଼ିକ ମୋଟ ଉପରେ ସୁନ୍ଦର, ସୁପାଠ୍ୟ ଓ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ। ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କବିଙ୍କର ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର ଶୈଳୀ ଓ ଭାବ ପଢ଼ିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ଲାଗେ।

କେତେକ ବିଶିଷ୍ଟ ଲେଖକଙ୍କ ଠାରୁ କବିତା ବା ଉତ୍ତର ନପାଇ ଥିବାରୁ ସମ୍ପାଦକ ସମ୍ପାଦକୀୟରେ ଅକ୍ଷେପ କରିଅଛନ୍ତି। ମାତ୍ର 'ବିଶିଷ୍ଟ' ଲେଖକ ହେବା ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେ କି ବିଡ଼ମ୍ବନା ତାହା ଜାଣିଲେ ସମ୍ପାଦକ-ମନର ସହାନୁଭୂତି ଓ ଦୟାର ଉଦ୍ରେକ ହୁଅନ୍ତା ସିନା!

ଚୟନିକାର ମୁଦ୍ରଣ ଆହୁରି ସୁଦୃଶ୍ୟ ଓ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା। ଆଶାକରୁଁ ପ୍ରକାଶକ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ।

× × ×

ଜାଳକଣ୍ଟ—ଶ୍ରୀ ବିନୋଦଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ—ପୃ ୩୦ ଛ। (କୁଟୀର ସାହିତ୍ୟ ମାଳାର ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ)

ଏହା ଗୋଟିଏ କାବ୍ୟ। କନକାର ରାଜ-କୁମାର କାଳକଣ୍ଟଙ୍କ ଆଖ୍ୟାୟିକା ଏହାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ। ପ୍ରତି ସର୍ଗ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଛାନ୍ଦରେ ରଚିତ। କବିଙ୍କର ଭାଷା ବିଶୁଦ୍ଧ, ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଓ ମନୋରମ। ଆରମ୍ଭ କଲେ ଶେଷ ନ କରି ଛାଡ଼ ହେବ ନାହିଁ। କୁଟୀର ସାହିତ୍ୟ ମାଳା-ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା, ସୁସାହିତ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଦିଗରେ ଯେଉଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଅଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରଶଂସନୀୟ। ଆମେ ଏହାର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର କାମନା କରୁଁ। ମୁଦ୍ରଣ ପରିପାଟୀ ଦିଗରେ ଅଧିକ ନଜର ଦେବାକୁ ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆମର ଅନୁରୋଧ।

\+ × +

ହୃଦେ—ଶ୍ରୀ ଉଗ୍ରସେନ ଦାଶ—ପୃ ୨ଷ୍ଠ ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇଅଣା-ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ,-ପୁସ୍ତକ ଭଣ୍ଡାର, ବାରି-ପଦା।—

କବି ମନ୍ତ୍ରୀବିୟୋଗରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ବଙ୍ଗଳା ଶ୍ରୀ ଛାନ୍ଦରେ ନିଜର ହୃଦୟବେଦନା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି। ଲେଖା ସରଳ ଓ ମର୍ମ-ସ୍ପର୍ଶୀ।

ମୋ ବୋଉ—ଶ୍ରୀ ଉଗ୍ରସେନ ଦାଶ—ପୃ ୧୮ ଷ୍ଠା—ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ—ବାରିପଦା ପୁସ୍ତକ ଭଣ୍ଡାର

ଜନନୀଙ୍କ ବିୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ କବିତା ଏଥିରେ ଅଛି। କବିଙ୍କର କଳ୍ପନା ବିଳାସ ଉନ୍ନତ ଓ ଗମ୍ଭୀର। ପୁରୁଣା ଛାନ୍ଦ ରାଗିଣୀରେ ରଚିତ ହୋଇଥିବାରୁ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ କାରୁଣ୍ୟ ରସଯୁକ୍ତ। ଭାଷାରେ ସାବ ଲୀଳତା ବିଦ୍ୟମାନ।

ଈଶାବାସ୍ୟୋପନିଷଦ—ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ବିକ୍ରମଦେବ ବର୍ମା

ଉପନିଷଦ ଆମ ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ରର ମୂଳ। ସେହିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଈଶୋପନିଷଦ ସର୍ବ ପ୍ରଧାନ ବୋଲି ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ମତ। ମହାରାଜା ଏହାର ମୂଳ ଓ ତାହାର ଓଡ଼ିଆ ପଦ୍ୟାନୁବାଦ ପ୍ରକାଶ କରି ଜନସମାଜର ପ୍ରଭୂତ ଉପକାର ସାଧନ କରିଅଛନ୍ତି। ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ଏହିପରି ଭାବେ ପ୍ରକାଶ କରିବେ। ଆମର କେବଳ ଏତିକି କଥା କହିବାର ଅଛି ଯେ ଉପନିଷଦର ଅର୍ଥ ଯେପରି କଠିନ, କେବଳ ପଦ୍ୟାନୁବାଦରେ ତାହା ସାଧାରଣର ବୋଧଗମ୍ୟ ହେଉନାହିଁ। ଏଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଙ୍ଗେ ଗଦ୍ୟରେ ବିଶଦ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଦେଲେ ବେଶ୍ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା। ମହାରାଜଙ୍କ ଭଳି ଅଭିଜ୍ଞ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଛଡ଼ା ଏହା କରିବା ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଦୁଃସାଧ୍ୟ।

କସ୍ତୁରୀ—ମାସିକ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା—ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଗିରୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଘୋଷ—ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୧୩୯

କସ୍ତୁରୀର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା ଉପହାର ପାଇ ପରିଚାଳକଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରୁଛୁଁ। ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଥିବା କବିତା, ଗଳ୍ପ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ସୁନ୍ଦର ଓ ସୁପାଠ୍ୟ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଏହି ନବୀନ ସହ-ଯୋଗୀଙ୍କର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଉନ୍ନତି ଓ ବହୁଳ ପ୍ରଚାର କାମନା କରୁଁ।

ସାଥୀ—ଉତ୍କଳ ଛାତ୍ର କଂଗ୍ରେସର ମୁଖପତ୍ର—ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୧୩୯—ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ନରସିଂହ ମହାପାତ୍ର।

ସାଥୀର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାଟି ଉପହାର ପାଇ ପରିଚାଳକଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରୁଛୁଁ। ସାଥି ଶବ୍ଦ ସାଧାରଣତଃ ଅରେ (ଇକାର) ଦେଇ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ। ଛାତ୍ର କଂଗ୍ରେସର ମୁଖପତ୍ର ରୂପେ ଏହା ଯେତେ ସୁଦୃଶ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ହେବାର ଉଚିତ ତାହା ହୋଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉ ନାହିଁ। ବିଷୟ ନିର୍ବାଚନ ମଧ୍ୟ ଆଶାନୁରୂପ ନୁହେଁ ଓ ଦୀନତା ପ୍ରକଟିତ। ବିଶେଷତଃ ପ୍ରଥମ ବିଷୟଟି (ଗୋଟିଏ ବଙ୍ଗଳା ଗୀତର ଅନୁବାଦ) ରେ ମୂଳର ଲାଳିତ୍ୟ ଏକାବେଳକେ ଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି। ପଦ୍ୟ ନ କରି ଗଦ୍ୟରେ ଅନୁବାଦ କରିଥିଲେ ବରଂ ଭଲ ହୋଇ-ଥାଆନ୍ତା। ଆଶାକରୁଁ ପରିଚାଳକବୃନ୍ଦ କ୍ଷୁବ୍ଧ ବା ନିରୁତ୍ସାହିତ ନହୋଇ ପତ୍ରିକାର ଉତ୍କର୍ଷ ଓ ପରିପାଟୀ ଦିଗରେ ଅଧିକ ଅବହିତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ର ମହଲର ଗୌରବ ରକ୍ଷା କରିବେ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଉନ୍ନତର ପଥସର ଦେଖାଇବା । ତରୁଣମାନଙ୍କର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉନ୍ନତି ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଢଗର'ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ପତ୍ରବିନିମୟ ଦ୍ୱାରା ତରୁଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ତଳ ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ନାଗଙ୍କ କଲମରୁ

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର

ଦୀର୍ଘ ଦୁଇଶ ବରଷର ପରପାରେ
ଲେଖନୀର ମୃଦୁ ସ୍ୱରେ—
ନାହିଁ ସେ ଅଦୂର-ଘନ-ଅନ୍ଧାର
ଭାରତର ଗଗନରେ ।
ମହା ମାନବର ଅହିଂସା ନିଶାଣ ଧାରେ—
ପରାଧୀନତାର ପାଶ ଛିଣ୍ଡି ଲା ଖରେ;
ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ମୁକ୍ତ-ଗଗନ ତଳେ
ଉଡ଼େ ତିରଙ୍ଗା ନଭେ
ଧ୍ୱନିତ ହୁଅଇ ଜୟ ଜୟ କାର
ମୁକ୍ତ ବତାସେ ଶୁଭେ ।
ଏଇ ଦେଶ ତରେ ଏଇ ଦେଶ ଦଶ ପାଇଁ
ଜନେ ଭୋଗୁଥିଲେ କାରା,
ସାଧନେ ସାଧକ ସିଦ୍ଧି ଲଭିଛି ଶେଷେ
ମୁଗ୍ଧ ଜଗତ ସାରା ।
କିନ୍ତୁ ନାହିଁରେ ସାଧକ ଏଦେଶେ ଆଜ,
କିବା ନାହାଁନ୍ତି ସେ ଜାତୀୟ ସୈନ୍ୟ ସଜ,
ଥାଆନ୍ତେ ଯଦି ସେ ବିପ୍ଲବୀ-ବୀରନେତା
ମୁଗ୍ଧ ଜଗତ ଜେତା,
ଗର୍ବେ ନେଇ ସେନା
ଲାଲ୍‌କିଲ୍ଲା ଉପରେ ଉଡାଇ
ଥାଆନ୍ତେ ସ୍ୱାଧୀନ ବାନା ।
ଘରେ ଘରେ ଆଜି
ବିଷାଦ ରହିଛି ପୁଣ
ଆସିବେକି ଏଥି ଆସିବେକି ଥରେ-
ଶହୀଦ ସୈନ୍ୟ ଫେରି ?
ଏହି ଦେଶେ ଆଉ ନରହୁ ଅତ୍ୟାଚାର,
ନରହୁ ସେବର ବୃଟିଶ୍ ବଳାତ୍କାର ।
ଘରେ ଘରେ ବାଜୁ ସୁଖ ଶାନ୍ତିର ବୀଣା—
ସ୍ୱରଗ ମାଧୁରୀ କଣା !
ଜୀବନ ତରଣୀ ତଳେ,
ଭୁଣ୍ଡିହୁଅ ହେ କଙ୍କାଳ ମାଳ
ମୁକ୍ତ ଚେତନ ତଳେ ।

ଗୋପୀନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ (୧୦୪୭)

ପରିବର୍ତ୍ତନ

ରଜନୀର ପରେ ଦେଖ
ଦିବାର ଉଦୟ
ଯାମିନୀ ଅଗତ ହେଲା
ଦିବା ଲଭେ ଲୟ ।
କୃଷ୍ଣ ପକ୍ଷେ ଦିନ ଦିନ
କ୍ଷୀଣ ଶଶଧର
ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷେ ପୁଣି ଥରେ
ବଢେ କଳେବର ।
ଏକ୍ଷଣେ ନିଦାଘ ତାପେ
ତାପିତ ନୁହେ ରସା
ରସ ପୂର୍ଣ୍ଣା ହେବ ଏହା
ଆସିଲେ ବରଷା ।
କ୍ଷଣ ପୂର୍ବେ ହାସ୍ୟମୁଖୀ
ଥିଲେ ଯେ ପ୍ରକୃତ
ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତେ
ଲଭିବ ବିକୃତ ।
ସୁଖ ପରେ ଦୁଃଖ ଆସେ
ଦୁଃଖ ପରେ ସୁଖ
ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟେ
ନୁହ ପରାଙ୍ମୁଖ ।
ଏହି ରୂପେ କାଳ ଚକ୍ରେ
ଘୂରୁଛି ସଂସାର
ପ୍ରତି କ୍ଷଣେ ପରିବର୍ତ୍ତ,
ହାସ୍ୟ—ହା ହା କାର ।
ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ-ତମିରେ ଅନ୍ଧ
ଯିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଅଚିରେ ସେହିଠାରେ ତାକୁ
ସୌଭାଗ୍ୟ-କିରଣ
ତେଣୁ ଅହେ ଭ୍ରାତୃଗଣ,
କର ମନ ସ୍ଥିର
ସମ୍ପଦେ ସୁଧୀର ହୁଅ
ବିପଦେ ସୁଶୀଳ ।
ଭଗବାନ ବିନା ଅନ୍ୟେ
ନ ବହିଣ ଭୀତି
ନିଅ ନିଅ କାର୍ଯ୍ୟମାନ
କରିଯାଅ ନିତି ।

ଲେ:—ଶ୍ରୀମତୀ କନକଲତା ଦେବୀ

—✝—

ନାଗଙ୍କ ଚିଠି

ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ଓ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା
ନାଗ ଓ ନାଗୀଙ୍କ ପ୍ରତି—

ସ୍ନେହର ନାଗ ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀମାନେ,
ଜୟହିନ୍ଦ୍

ଲେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଲଜ୍ଜା ଲାଗୁଛି, ଆପଣମାନେ ନାଗ ଶ୍ରେଣୀ ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ଖାଲି ପଇସାର ଅପବ୍ୟବହାର ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି କରୁନାହାନ୍ତି । ନାଗ ସମ୍ମିଳନୀ କଥା ବହୁବାର ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆପଣମାନେ ନୀରବ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଏହା କଣ ଭୀରୁତାର ପରିଚୟ ନୁହେଁ ନାଗ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ? ଆପଣମାନେ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ଠାରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ବୀର ଯୁବକ ହୋଇ ସାରିଲେଣି । ତେଣୁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ କଥା କହିବାକୁ ଡର ଲାଗୁଛି ।

ବିଶେଷ କିଛି କହି ଆପଣ ମାନଙ୍କୁ ରାଗ କରିବାକୁ ଯାଉନାହିଁ । କାରଣ ନାଗବନ୍ଧୁ ଆପଣମାନେ, ତାଳେ ଫିଙ୍ଗି କରି ଉଠିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଆପଣ ମାନଙ୍କର ମତ ବୁଝେ, ନାଗ ସମ୍ମିଳନୀ କରିବା ନା ନାହିଁ ? ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ମତ ଖୋଲାଭାବେ ଲେଖି ପଠାନ୍ତୁ ।

ଇତି
ଆପଣଙ୍କର ନାଗଭାଇ
ଧନେଶ୍ୱର ।

Digitized by srujanika@gmail.com

-ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ-

୧। ଓଡ଼ିଶାରୁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ କିଏ ବିଲାତ ଯାଇଥିଲେ ?

୨। ପୃଥିବୀର ସର୍ବାପେକ୍ଷା ବଡ଼ ଫୁଲର ନାମ କ'ଣ ?

୩। ବସନ୍ତ ରୋଗର ଟୀକା ପ୍ରଥମେ କିଏ ଆବିଷ୍କାର କରି ଥିଲେ ?

୪। କେବେ ଫୋଟ ଗ୍ରାଫ୍ ଆବିଷ୍କୃତ ହେଲା ?

୫। ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ରର ଆବିଷ୍କାରକ କିଏ ?

୬। ପୃଥିବୀର ବୃହତ୍ତମ ଉପନ୍ୟାସ କେଉଁଟି ?

୭। ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ— କେଉଁଠି ବାହାରିଥିଲା ଓ ତାର ନାମ କ'ଣ ?

୮। ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରଥମେ ରୋ ଚିକିତ୍ସାଳୟ କେଉଁଠି ଓ କାହାଦ୍ୱାରା ଖୋଲିଥିଲା ?

୯। ପୃଥିବୀର ସର୍ବ ବୃହତ୍ ପୁସ୍ତକାଗାର କେଉଁଠି ?

୧୦। ପୃଥିବୀର ସର୍ବୋଚ୍ଚ-ପ୍ରାସାଦର ନାମ କ'ଣ ? ଓ ଏହାର ଉଚ୍ଚତା କେତେ ?

—ଉତ୍ତର—

୧। ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ।

୨। ସୁମାତ୍ରା ଦ୍ୱୀପର "ରାଫ୍ଲେସିଆ।"

୩। ଏଡ୍‌ୱାର୍ଡ୍ ଜେନାର।

୪। ୧୮୩୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ।

୫। ଗାଲିଲିଓ।

୬। ରୋମାଁ ରୋଲାଁଙ୍କର "ଜାଁ କ୍ରିସ୍ତଫ୍"

୭। ପ୍ରାଚୀନ ରୋମରାଜ୍ୟରେ। "Acta Diurna"

୮। ଭାରତ ବର୍ଷରେ। ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା।

୯। ପାରିସ୍‌ର Bibliotheque National

୧୦। ନିଉୟର୍କର ଇମ୍ପାୟର ଷ୍ଟେଟ-ବିଲ୍ଡିଂ। ୧୨୫୦ ଫୁଟ।

ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ର ଦାସ।
ନାଗ ନମ୍ବର (୯୬୮)

—*—

ସୂତ୍ରପଙ୍କ

କଣ୍ଟାଲୀ ନଂ ୧୭ ପ୍ରସନ୍ନକୁମାର ଦାଶ, ୧ ଅଡ଼ାଲପଙ୍କ, ବାଲେଶ୍ୱର [୧୦୪୦] ଛଣ୍ଟାଲୀ ନଂ୧୭—ଗୋପୀନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ, ହୁଞ୍ଜିଳିକାଟୁ ସାଃ ଗଞ୍ଜାମ (୧୦୧୭)

—✽—

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ପଦ୍ମନାଭ (୭୮୪) ସୂତାକଟାକୁ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ କରିବା ସପକ୍ଷରେ ମୁଁ ନୁହେଁ। ତେଣୁ ସୂତା ନ କାଟିଲେ ନାଗ ହେବେ ନାହିଁ ଏ ନିୟମ କରି ପାରୁନାହିଁ।

ଗୋପୀନାଥ--[୧୦୦୭] ନାଗ ନାଗୁଣୀଙ୍କ ଫୋଟ ବାହାର କରିବାକୁ ମୁଁ ରାଜି କିନ୍ତୁ ନାଗମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବହୁତ ଫଟୋସହ ଟଙ୍କା ମନି ଅର୍ଡ଼ର ନକଲେ ଅଜାଙ୍କର ଅଣ୍ଟା ସମ୍ଭାଳି ପାରିବ ନାହିଁ।

ମୋର ଫୋଟୋ ନାହିଁ—ମୁଁ ନିରାକାର। କବିତା ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବ।

ଗୌରାଙ୍ଗ (୧୦୫୨) ନାଗବନ୍ଧୁ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗ ପାଇଁ ତମେ ଲେଖା ପଠାଇ ପାର। ସେ ବିଭାଗ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲେ ତମେ ବୁଝି ପାରିବ—କି ଧରଣର ଲେଖା ଲୋଡ଼ା। ଲେଖା ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ତରେ ଉପରେ ନାଗଙ୍କର ଅଧିକାର ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ମନୁଷ୍ୟର ଅଧିକାର ଭଳି।

ରାସ (୫୧୨) ୧୦୫୦ ଜଣ ନାଗ ଯଦି ଇଚ୍ଛା କରିବେ ତେବେ କେବଳ ଯେ ଚନ୍ଦ୍ରଦ୍ୱାରା ଲୁଗାକଳ ସହ ପଠାଇ ଦେଇ ପାରିବେ ତାହା ନୁହେଁ— ଓଡ଼ିଶାରୁ ମିଲ୍ ଲୁଗା ଲୋପ କରି ପାରିବେ।

ପଦ୍ମନାଭ [୫୯୮] ଓଡ଼ିଶାରୁ କଳ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ସହସ୍ରାଧିକ ନାଗଙ୍କୁ ଅନଶନ କରିବା ପାଇଁ ଡାକ ମୁଁ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ। କାରଣ ମୁଁ ନିଜେ ଅନଶନ କରି ମରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ। ଜଣେ ନାଗ ଯଦି ତାହା କରେ ତେବେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ କଥା ହୋଇ ପାରନ୍ତା।

—✝—

ଅବସର ବିନୋଦନ ୧୫

ଚାରି ଅକ୍ଷରରେ ନାମ ମୋହର
ମୋତେ କେହି ନ କରନ୍ତି ଆଦର।
ଚତୁର୍ଥ ତୃତୀୟ ଶ୍ରୀରାମ ଦାସ
ଶେଷ ଓ ପ୍ରଥମ ଯୋଗାଏ ବାସ।
ପ୍ରଥମ ତୃତୀୟ ହୋଇଲେ ଯୋଗ
ହୋଇବ ତାହାର ନରକ ଭୋଗ।
ପ୍ରଥମେ ଦ୍ୱିତୀୟ ହୋଇଲେ ଯୋଗ
ବନ୍ଧୁ ସବେ ଖେଳାରେ ଲୋଡ଼ାମୁ ଅଗ।
ଶେଷ ଦୁଇଗୋଟି ବସନ୍ତ ଚାରି
ପ୍ରଥମ ସମାନ ବାଂଶ ତୋଳାର।
ନାଳି ଟୁହୁ ଟୁହୁ ଅଟଟି ମୋ ଦେହ
ନାଗ ଜୁଏ ମୋର କି ନାମ କହ।

ରମାପ୍ରସନ୍ନ ନାଗ ୧୦୧୮

—✽—

୧୪ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନର ଉତ୍ତର—ନଳକୁବର।

ନିର୍ଭୁଲ ଉତ୍ତରଦାତା— ରମା [୧୦୧୮], ନନ୍ଦିନୀ (୯୪୬), କାଳନ୍ଦୀ ବୈକୁଣ୍ଠ [୯୧୨] ବିଲୋଚନ (୫୧୧) ଶାନ୍ତିକୁମାର [୧୦୨୮] ଜୟଚନ୍ଦ୍ର (୧୦୨୭) ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ର [୯୨୮] ଦାମୋଧର (୩୨୫) ରାମଚନ୍ଦ୍ର (୫୧୨)।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଠିପତ୍ର

ଉକ୍ତ 'ଚିଠିପତ୍ର' ସ୍ତମ୍ଭରେ ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ମତାମତ, ସମାଲୋଚନା, ସମାଲୋଚନା ସୂଚନା (Suggestions) ପ୍ରଭୃତି 'ଡଗର'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଚିଠି ଯଥାସମ୍ଭବ ଛୋଟ ଓ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବା ଦରକାର । କୌଣସି ଚିଠିରେ ଚିଠି ଲେଖକଙ୍କ ପୂରା ଠିକଣା ନ ଥିଲେ ତାହା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ । ଚିଠିର ସଂଶୋଧନ କରିବାର କ୍ଷମତା ସମ୍ପାଦକମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ରହିବ । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମାଲୋଚନା ଗ୍ରହଣ ହେବ ନାହିଁ । ସମ୍ପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ ଚିଠିର ମତାମତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି । —ସମ୍ପାଦକ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଡଗର ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ
ସମୀପେଷୁ,

ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ତା ୩।୭।୫୮ ରେ 'ଘଣ୍ଟାର ସମୟ କପରି ଠିକ୍ ହେବ' ଏହି ବିଷୟରେ କେତେକ ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟ ଲେଖାଯାଇଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ମାତ୍ର ତାହା କୌଣସି ଶାସ୍ତ୍ରାନୁମୋଦିତ ମତ ସଙ୍ଗେ ମେଳ ହେବାଭଳି ଜଣାଯାଉନାହିଁ । ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁସ୍ଥାନରେ ସମାନ ଏହା କୁହାଯାଇ ନପାରେ । ତେଣୁ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ବାଦ ଦାତାଙ୍କ ସଂଗୃହୀତ ମତ ଯେ ଠିକ୍ ଏହା କପରି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯିବ । ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି ଜୁନମାସ ତା ୨୧ ରିଖରେ ଦିନମାନ ଘ ୧୩।୧୪।୩୦ ବା ଦ ୩୩।୬।୧୫ । ମାତ୍ର ଉତ୍କଳ ପଞ୍ଜିକାମାନଙ୍କରେ ସେହି ଦିନଟି ଦ ୩୩।୧୮ ବା ଘ ୧୩।୧୯।୧୨ ଅଟେ । ଏଠାରେ ପଞ୍ଜିକାକାର ମାନଙ୍କ ଗଣନା ଠିକ୍ କି ସମ୍ବାଦଦାତାଙ୍କ ଗଣନା ଠିକ୍ କପରି ଜଣାଯିବ ? ସେଥିପାଇଁ ନିମ୍ନରେ ଗୋଟିଏ ସହଜ ବୋଧଗମ୍ୟ ଉଦାହରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କଲି । ତାହା ଯଦି ସର୍ବସାଧାରଣ ଉପକାରରେ ଆସେ ତେବେ ମୋର ଶ୍ରମ ସଫଳ ହେବ ।

ଦିନାର୍ଦ୍ଧ ଦ ୧୬।୩୯ ରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ୧୬ $\frac{13}{60}$ ଅଙ୍ଗୁଳ ବା ୧୬ଅଙ୍ଗୁଳରେ ଖଣ୍ଡିଏ କୁଣ୍ଠା ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ପଡୁଥିବା ସମତଳଭୂମିରେ ନିମ୍ନଚିତ୍ରାନୁଯାଇ ଧଇଲେ କୁଣ୍ଠାର ଉପର ଅଂଶ ଯେତେ ଅଙ୍ଗୁଳ ହେବ ସେତେବେଳେ ଦିନ (ପୂର୍ବାହ୍ଣରେ) ସେତେ ଦଣ୍ଡ ହେଲା ଓ ଅପରାହ୍ଣରେ ସେତେ ଦଣ୍ଡ ଅଛି ବୋଲି ଜଣାଯିବ । ଦ ୧ ଣ୍ଡ ମି ୨୪ ମିନିଟ, ଏହି ହିସାବରେ ଦଣ୍ଡଗୁଡ଼ାକୁ ଘଣ୍ଟା ମିନିଟରେ ପରିଣତ କରି ପଞ୍ଜିକାର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ସମୟ ସଙ୍ଗେ ମିଶାଇଲେ (ପୂର୍ବାହ୍ଣରେ) ସ୍ଥାନୀୟ ସମୟ ଠିକ୍ ରୂପେ ଜଣାଯିବ ତହିଁରୁ ସ୍ଥାନ-ବିଶେଷରେ ବୃଦ୍ଧିସମୟ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ସମୟ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହେବ । କେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଅପେକ୍ଷା ଲୋକେଲଷ୍ଟ ସମୟ କେତେଅଧିକ ତାହା କପରି ଜାଣିବାକୁ ହେବ ତାହା ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ବାସନା ରହିଲା । ଇତି ।

ଉଦାହରଣ

କ ଓ ଖ ଦୁଇରେଖା ମିଶି ୧୬ ଅଙ୍ଗୁଳ ବା ୧୨।୭୫ ଇଞ୍ଚ । 'କ' ରେଖାଟି ଦଣ୍ଡାୟମାନ । 'ଖ' ରେଖାଟି ଭୂମିରେ ପତିତ । ପରୀକ୍ଷିତ ସମୟରେ 'କ' ରେଖାର ଛାୟା 'ଖ' ରେଖାର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ପଡ଼ି ଅଛି । 'କ' ରେଖାର ପରିମାଣ ୪ ଅଙ୍ଗୁଳ ବା ୩ ଇଞ୍ଚ ଅଟେ । ସୁତରାଂ ପରୀକ୍ଷିତ ସମୟର ଦିନ ଦ୪ଣ୍ଡ ବା ଘ ୧।୩୬ ; ଅଷାଢ ଦିଏନ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଘ ୫।୨୦।୨୪ + ଘ ୧।୩୬= ପରୀକ୍ଷିତ ସମୟରେ ଲୋକେଲ ସମୟ ଘ ୬।୫୬।୨୪ । ଏଥିରୁ ଲୋକେଲ ସମୟ ସ୍ଥାନାନୁସାରେ ବାଦ ଦେଲେ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ସମୟ ଠିକ୍‌ରୂପେ ଜଣାଯିବ ।

(ଖ) ଇତି ।

ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର
ଭୁବନେଶ୍ୱରପୁରଶାସନ
ପୋ: ଅ: ବସ୍ତା ।
ଜିଲ୍ଲା: ବାଲେଶ୍ୱର

ମଣିଷ ବିକ୍ରି

ମାନନୀୟ ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ,

ଆଜକାଲି କନ୍ୟା ଶୁଳ୍କ ଏପରି ଭାବରେ ବଢ଼ିଯାଉଛି ଯେ ସାଧାରଣ ଅଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ପକ୍ଷରେ ବିବାହ କରିବା ଏକ ସଙ୍କଟ ଜନକ ବିଷୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି । ଅସବର୍ଣ୍ଣ ବିବାହ ପ୍ରଚଳନ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ସମାଜକୁ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବିତ କରି ପାରି ନାହିଁ ଏବଂ ଖୁବ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯେ ଏହା ସର୍ବବାଦୀ ସମ୍ମତ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପାରିବ ଏପରି ଆଶା ନାହିଁ । ଯେଉଁ କେତେକଜଣ ଅସବର୍ଣ୍ଣ ବିବାହରେ ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅଧିକାଂଶ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଏପରି କରିଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ବୈଦିକ ତଥା ବୈଜ୍ଞାନିକ ମତର ଅନୁକୂଳ କି ନା ତାହା ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ସେ ଯା ହେଉ ଏରୂପ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଅବସ୍ଥା କିଛି ପରିମାଣରେ ଲାଘବ ହୋଇ ଯାଉ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମାଜ ଦୁଇଟି ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ, ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି ପାରୁନାହିଁ କିମ୍ବା ପଛକୁ ଫେରି ସହଜରେ ଲେଉଟିବାକୁ ରାଜି ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ।

ଆଜି ସମାଜର ଏପରି ଅବସ୍ଥା, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯୁବକ ଯଦି କୋଉଁଏ ଗୃହ ଯୋଗ୍ୟା କନ୍ୟା ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରେ, ତାକୁ ଅନ୍ୟ କନ୍ୟାମୂଲ୍ୟ ବାବଦ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଅଣ୍ଟାରେ ବାନ୍ଧି ଏ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ହୁଏ—ନ ହେଲେ ତାର ବିବାହ କରିବା ଆଶା ବୃଥା । ବ୍ରାହ୍ମଣେତର ଜାତି ଯୁବକ ପାଇଁ ଶୁଳ୍କର ହାର ଅସି ୫୦୦ । ୫ ୬୦୦ ରେ ପହଞ୍ଚିଲାଣି । ସମ୍ବଳ ହୀନ ଯୁବକ ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଓ ସାଂସାରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଜମି ବା ଘରଦ୍ୱାର ବନ୍ଧକ କରି ଧନିକଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ନିଏ ଏବଂ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ସେ ମହାଜନଙ୍କ ଋଣ ଦାୟରେ ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ହୁଏ । ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନେ ଠିକ୍ ଏହାର ବିପରୀତ ପନ୍ଥା ଧରନ୍ତି । ସେଉଁ ପିତାର ପାଞ୍ଚଟି କନ୍ୟା ଅଛନ୍ତି ତାର ଜୀବନ ଦୁର୍ବିସହ ହୋଇ ଉଠୁଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କନ୍ୟା ପାଇଁ ଯାହା ଖୁବ କମ୍‌ରେ ହଜାରେ କରି ବରଶୁଳ୍କ ତା ଉପରେ ପୁଣି ଆଉ ଦଳେ ସବୁ ଉତ୍ପାତ ଦେବାକୁ ହୁଏ ତାର ସମ୍ବଳ କେତେ ?

ଶୁଣାଯାଏ ଦୁଇଟି କନ୍ୟାଥିବା ଜଣେ କନ୍ୟା ପିତା ବରଠିକ୍ କରି ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ଓ ପରାମର୍ଶ ନେଇଥିଲେ ।

ଯେଉଁ କଥା ନାଟକ ସମାଜର କୌତୁକ ଚେଢ଼ୀରେ ଅଭିନୟ କରାଯାଉ ରହିଥିଲେ ଆଜି ବାସ୍ତବ ସେମାନେ ବିବାହ କରୁଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ୫୦୦ ।୬୦୦ ଟଙ୍କାରେ । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଥବା ଯୁବତୀ ବିବାହ ଚାଲିଛି କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଲୋକରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟରେ ।

ଫଳତଃ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ମାନେ ଏ ସବୁ ଅବସ୍ଥାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ନ ପାରି ଯାହାକେ ୪୦ ଏବଂ ୨୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ପାଣିଗ୍ରହଣ କରି ନପାରି ଏବଂ କୌମାର ବ୍ରତ ପାଳନରେ ଅକ୍ଷମ ହୋଇ ସମାଜରେ ନାନା ପ୍ରକାର ବିଶୃଙ୍ଖଳା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି । ଭ୍ରୂଣହତ୍ୟା ଓ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ୁଛି । ଦେଶ ଶିକ୍ଷିତ ନ ହେବା ଯାଏ ଏ କନ୍ୟା ବିକ୍ରି, ବରଶୁଳ୍କ, ଶିଶୁ ହତ୍ୟା ଆଜି ସମାଜକୁ କଳଙ୍କିତ କରୁଥିବ ।

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମହାଦେଶମାନଙ୍କରେ ପୂର୍ବେ ଯେପରି ଦାସ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳୁଥିଲା ଆଜି ଆମ ସମାଜରେ ସେହିପରି ବରକନ୍ୟା ବ୍ୟବସାୟ ଚାଲିଛି । ଏହାର ଅନ୍ତିମ ଉଦାହରଣ ଯେ ବିଷୟ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ କେନ୍ଦ୍ର, ତଥା ପ୍ରଦେଶରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ନବ ଗଠିତ ଶାସକମଣ୍ଡଳୀ । ଏ ଦିଗରେ କିଛି କରି ପାରିବେ ବୋଲି ଆଶା । ଅନ୍ତତଃ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଏ ମଣିଷ ବିକ୍ରି ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ କରଇ ପାରିଲେ ଲୋକେ ଉପକୃତ ହୁଅନ୍ତେ ।

ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ଦାସ, ପୁରୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବ୍ରେଟନୋଲିନ କେଶ ତୈଳ

ଚିରକାଳ କେଶହିଁ ରମଣୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶ୍ରୀ । ତାର କେଶର ମନୋହର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟକୁ କେହି ମନା କରେ ନାହିଁ—ଏହି କେଶ ଦ୍ୱାରା ମାନବ ଚିତ୍ତକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରାଏ ।

ବ୍ରେଟନୋଲିନ ପ୍ରସ୍ତୁତର ନାନା ଉପାଦେୟ ମୂଲ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ ଥିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏହା ସେଥିର ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କେଶ ନିର୍ମିତ ଓ କେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ଥିତ ବଢାଏ !

ଏହାର ନିୟମିତ ବ୍ୟବହାରରେ ସୁନ୍ଦର ଓ ଚିକ୍କଣ କେଶ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ. ଏହା ମସ୍ତିଷ୍କ ଶୀତଳ ଓ ଶାନ୍ତ କରେ । କେଶ ପତନ ଓ ଚର୍ମ ରୋଗ ଦୂର କରେ ।

ଉପହାର

ପ୍ରତି ବୋତଲ ସହ ଗୋଟିଏ ରଙ୍ଗିନ ମାଳା ଓ ଫିତା ବିନା ମୂଲ୍ୟେ ଦିଆଯାଏ ।

ପ୍ରସ୍ତୁତ କାରକ

INDIAN OVERSEAS AROMA TRADERS,
Fragranto House, Khetwadi Main Road
BOMBAY—4

Agent— K. M. Zakaria Esq, Pension Lane, Buxi Bazar
CUTTACK.

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

[illegible]

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହେଉ ପଛେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଅଦୌ ହାନିକାରକ ନୁହେଁ ମୂଲ୍ୟ ୨ ୫ । ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—।୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟି କାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା, ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବିଦୂରିତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପଥରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୨୲—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—।୦୲ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

M. KAVYATIRTH (D.G.
70, Cornwallis St., Calcutta

ହାଉଡା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

[illegible]

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ଆମର ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ଲାଗା ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଲେଖି ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧୦ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ୍, କଲିକତା

ଜାଣି ରଖନ୍ତୁ

ଦୀର୍ଘକାଳ ସ୍ଥାୟୀ ପୁରାତନ ଶୂଳରୋଗ ସହ (Gastric ulcer) 'ପାକାଶୟ-କ୍ଷତ' ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଏଲୋପାଥିକ ଚିକିତ୍ସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୀର୍ଘକାଳ ଚିକିତ୍ସିତ ହୋଇ ଶେଷରେ ନାସ୍ତିବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ। ଅମ୍ଳ, ବମନ, ଅଗ୍ନିମାନ୍ଦ୍ୟ ମୋତେ ଅସ୍ଥିକଙ୍କାଳ ସାର କରି ପକାଇଥିଲା ।

ଶେଷରେ ପୁରୀର ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ଡାକ୍ତର, ବି: ଦାସ ହୋମିଓପାଥ୍ ଙ୍କ ହିତଦ୍ୱାର, ବଣିଆପଟି, ମୋତେ ଅଳ୍ପଦିନ ଚିକିତ୍ସାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗମୁକ୍ତ କରାଇପାରିଛନ୍ତି । ମୋର ଆଶା, ଓଡ଼ିଶାର ସେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୋପରି କେତେ ଲୋକଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କରି ପାରିବେ ।

ଆର, ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ
ଓଭରସିଅର
ଡ: ବୋର୍ଡ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା

Printed &published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1948.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆଶ୍ୱିନ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ... ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ... ୩ୟ ସଂଖ୍ୟା... ତା ୧୬।୯।୪୮

ବେଙ୍ଗ ବୋଲେ ବେଙ୍ଗୁଲି ଲୋ...

୧୯୪୫ ଅମଲା—ଅହା କେଡ଼େ ମିଠା ଲାଗୁଛି ଏଇ ଗୋରାଙ୍କର କଳା ଯୋତା
୧୯୪୮ ମନ୍ତ୍ରୀ— ଦେହିପଦ ସଙ୍ଗି ପଲ୍ଲବ ମୁଦାର ନଦେଲେ ସରନ୍ତ କଥା

୪ ଅଣା

ଡଗର ନିୟମାବଳୀ

ପ୍ରକାଶ— ପ୍ରତି ଇଂରାଜୀ ମାସର ପହିଲା ଓ ଷୋଳ ତାରିଖ।

ମୂଲ୍ୟ— ବାର୍ଷିକ ୪୲୦, ଷାଣ୍ମାସିକ ୨୲୦, ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ୪୦।

ଗ୍ରାହକ— ଚିଠିପତ୍ର ବା ଡଗର ନ ପାଇବାର ଆପତ୍ତି ଲେଖିବା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ବିଜ୍ଞାପନ ହାର— ବିଜ୍ଞାପନ ବିଭାଗକୁ ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିବ।

ଲେଖା— ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଲେଖା ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ, ଡଗର ଭଦ୍ରକ ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହୁଏ। ଅମନୋନୀତ ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକ ଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର।

ମ୍ୟାନେଜର ଡଗର

ନ ପଢ଼ିଥିଲେ ପଢ଼ନ୍ତୁ !

ଜଅନ୍ତା ମଣିଷ — ଉପନ୍ୟାସ — ଲେ — କଥାଶିଳ୍ପୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ
ଲୁହ — ବଡ଼ ଗଳ୍ପ — ଲେ —
ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ — ,, — ଲେ —
ଏକାଙ୍କିକା — — ଲେ —
ଝଙ୍କା — — ଲେ —
ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ — ଜାତୀୟ କବିତା —
ଲେଖକ — ଜାତୀୟ କବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ
ମନୁଷ୍ୟ ସଂହିତା — ଅନୁବାଦ [ଗାନ୍ଧି ସାହିତ୍ୟ]
ଲେ — ଜାତୀୟ କବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ

ମୁଦ୍ରଣ ଅପେକ୍ଷାରେ

ଧୂଳିମାଟି — ଉପନ୍ୟାସ — ଜାତୀୟ ଜୀବନର ବିମଳଚିତ୍ର
ଭଲନ୍ତୁ ଜିଅ — ଉପନ୍ୟାସ — ମଣିଷ ମନର ଗୋପନ କଥା
ଜୀବନ ପଥରେ — ଉପନ୍ୟାସ — ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସ୍ୱାର୍ଥିକ ପଦ
ସଲ୍ଲ ମଣିଷ — ଉପନ୍ୟାସ — 'ଜଅନ୍ତା ମଣିଷ'ର ଉତ୍ତର
ଦରଦ — କବିତା — ଯାହାଙ୍କୁ ପାଇନାହିଁ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ଚରଣ — କବିତା — ଯାହାଙ୍କୁ ଦେଖିନାହିଁ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ଝାଲରଢ଼ି — କବିତା — ଆଗାମୀ ଯୁଗର ନିର୍ମମ ଆଲୋଚନା

'ଡଗର'ର ନିବେଦନ

"ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ସ୍ମାରକ ନିଧି"କୁ

ଆପଣଙ୍କର ଯଥାଶକ୍ତି ଦାନ କର

ବାପୁଜୀଙ୍କର ସ୍ମୃତିକୁ ଚିରଞ୍ଜୀବୀ କରି ରଖନ୍ତୁ।

ସମ୍ପାଦକ— ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର   ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ— ଶ୍ରୀ ଗୌରମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦ'ତ ହିଁ ଖେଳ ଇମାନ ଭୁଲାନ ଜାୟନ୍ତ !

କଣ୍ଟ୍ରୋଲ

ଧୀରେ ଧୀରେ ପୁଣି ସବୁ ସାମଗ୍ରୀରେ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଜାରି ହେବାକୁ ବସିଲା । ଦେଖାଗଲା କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିବାରେ ଦରଦାମ ଅଧିକ ବଢି ଯାଇଛି । ଲୋକେ ମହଙ୍ଗରୁ ଯାଇ କାନ୍ଦାରରେ ପଡଲେ ବୋଲି ଚହଳ ଉଠିଲା । ସରକାର ପୁଣି କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଜାରି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ବୋଲି କୁହାଁଗଲା । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଲୋକେ, ଲୋକଙ୍କ ଅନ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସରେ ହେଉ ବା ଅନ୍ଧ ଭୋଟ ବା ଅଭିମତରେ ହେଉ ଲୋକଙ୍କ ଶାସନ ଓ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ସେ ଦେଶର ଶାସକ, ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାର ସ୍ପର୍ଦ୍ଧା ନ ରଖିଲେ କ୍ଷମତାଲିପ୍ସା ଚରିତାର୍ଥ ହୁଏ ନାହିଁ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅର୍ଥ ଯଦି ଦଣ୍ଡ—ଅନୁଶାସନ ହୁଏ—ତେବେ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ବା ପଞ୍ଜର ଅର୍ଥ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ନ ହେବ କାହିଁକି ? ଠିକ୍ ଏଇ ମନୋଭାବରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କଣ୍ଟ୍ରୋଲର ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ସଗରର ସନ୍ତାନମାନେ ସାଗର ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପରେ ତାର ତରଙ୍ଗରୋଧ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନା କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ହେଲେହେଁ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ।

କଣ୍ଟ୍ରୋଲର ଅର୍ଥ ଅନ୍ୟାୟ ଅସତ୍ୟ ଲାଭ ନିଛର ଡେକଣ୍ଟ୍ରୋଲ । କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ନଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ କେବଳ ପୁଞ୍ଜିପତି ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନେ ମୁନାଫାଖୋରି କରି ଅନ୍ୟାୟର ପରିସର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ରଖିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଅବସ୍ଥାରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ଶାସନକର୍ତ୍ତାଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି, କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କର୍ମଚାରୀ, ରେସନ କମିଟି ଏପରିକି ଲାଭ ମିଛ ଓ ଗ୍ରେବଜାରର ଆଶ୍ରୟପ୍ରାର୍ଥୀ ଜନସାଧାରଣ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେବେ । ଡେକଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଯୁଗରେ ମୂଲ୍ୟର ଆଧିକ୍ୟ ମାତ୍ର ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରସାର ଓ ପ୍ରଚୁର ଏ ଦୁଇଟିରୁ କେଉଁଟି ଶ୍ଳାଘ୍ୟ ତାହା ସରକାର ନିଜର ସ୍ୱଭାବ ଓ ଚରିତ୍ର ଯେପରି ବିଚାରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ଜିନିଷ ମାନର ଦର ଦାମ ବଢିଯିବାବେଳେ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଳ୍ପ କର୍ଷଣଶୀଳ କରିବାର ପ୍ରଚୁର ସମୟ ଓ ସୁଯୋଗକୁ ଅବହେଳା କରିବାର ବୃଦ୍ଧି ଅକ୍ଷମଣୀୟ । କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଓ ଡେକଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଦୁଇ ଗୋଲକଧନ୍ଦା ଭିତରେ ଲୋକଙ୍କର ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟିକୁ ପକାଇ ଖେଳିଲେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେବାର ଯେଉଁ ସଂଭାବନା ଦେଖା ଯାଉଛି ତାହା ମରୀଚିକା । ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଆଇନ, ଚରଖା ଯୋଜନା ସବୁର ମୃତ୍ୟୁ ବୀଜ ଏଇ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଭିତରେ ରହିଛି ।

ମାତ୍ର ଉପାୟ କଣ ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଆଜି ସରକାର କରନ୍ତି । ଯେଉଁ ସରକାର ଭିନ୍ନ ମତବାଦର ଲୋକଙ୍କୁ ବିନା ବିଚାରରେ ବନ୍ଦୀ କରି ପାରନ୍ତି—ଲୋକ ମତକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି, ସେ ସରକାର ଯେତେବେଳେ ଲୋକେ କେତେ ଜଣ [illegible]ଙ୍କୁ ଦାଣ୍ଡସାହିରେ ମୁନାଫାଖୋର କଳାଟଙ୍କାଖିଆ, ଦେଶର ବେପାରୀ ବୋଲି ଦେଖାଇ ଦେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବଡ ବଡ ରୁହାଦାତା ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ ନ କରି ସେମାନଙ୍କ ସହର ସ୍ତ୍ରେମ ଆଦର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି, ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ଦିଅନ୍ତି ସେ ସରକାରଙ୍କର ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ । ମୁନାଫାଖୋର ପୁଞ୍ଜିପତି ମାନଙ୍କୁ ଦେଶ ଓ ସମାଜର ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ବନ୍ଦୀ କରି ପାରିବା ପରେ ଦ୍ରବ୍ୟର ଦରଦାମ ଓ ଜନଶ୍ରୁତି ଯଦି ବଢିଯିବ ସେତେବେଳେ ସରକାର ପ୍ରଶ୍ନ କରିପାରନ୍ତି—ଉପାୟ କଣ ?

ସରକାର ଜିନିଷର ସୃଷ୍ଟି ଦାଲେ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଯୋଗାଣ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କଲେ ସ୍ୱଦେଶ ଗ୍ରେବଜାର ଚଳେ ଅର୍ଥସ୍ୟ ନେବା ସେଥିପାଇଁ ରହିବା ଓ ଯୋଗାଣକୁ ଖୋଲା ବଜାରରେ ଖୋଲା ଚଳାଇ ହେବାର ମୁଦ୍ରା ଦେବାହିଁ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତ ଅର୍ଥନୀତି, ଏବଂ ସେ ମିଳନରେ ଯୋଗ ବାଧା ତାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଜାଣି ତାକୁ ବିବେଚନା କରି ଉପାୟ ଫିଙ୍ଗି ଦେବାହିଁ ଧର୍ମ ।

ମୟୂର ଭଞ୍ଜ

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ପୁଣି ଥରେ ଓଡ଼ିଶା ସହ ମିଶିଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଆଲୋଚନା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆଜ [illegible] ତତ୍ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେବା ପ୍ରୟୋଜନ ମନେ କରୁଛୁଁ ।

ପୂର୍ବରୁ ମିଶଣ ସପକ୍ଷରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଯୁକ୍ତି ଓ ନିବେଦନ ଜଣାଇ ଥିଲୁଁ ତାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଭାତୃଭାବ, ବିଶାଳ ଉତ୍କଳ ଜାତୀୟତା ଭାବକୁ ଭିତ୍ତି କରିଥିଲା । ଆଜି ଆମ୍ଭମାନେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ବାସ୍ତବତା ଦିଗରୁ ବିଚାର କରିବା ।

ପୃଥିବୀର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଭିମୁଖ୍ୟ—କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅର୍ଥନୀତି । ତାର ଜନକ ଯନ୍ତ୍ର ସଭ୍ୟତା । ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଭିମୁଖ୍ୟ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ଓଡ଼ିଶାର ନେତୃତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ସେଥିପ୍ରତି ପ୍ରଲୁବ୍ଧ । କ୍ଷୁଦ୍ର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାର ସାହସ କରିନାହିଁ । ଏହି କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ମୌଳିକ ସୂତ୍ର ହେଉଛି—ବିଶାଳତର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମଧିକ ସଂଭାବନା—The larger the area—greater are the possibilities ଆଜି ଏକାଠି ପୃଥିବୀ—One World ର ଧାରଣା ଓ ପରିକଳ୍ପନା ମୂଳରେ ଠିକ୍ ଏହି ସୂତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ । ଏହି କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଶିଳ୍ପବାଦ ଯୁଗରେ ଓଡ଼ିଶାର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓଡ଼ିଶାଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହିବାର ଅର୍ଥ ଉଭୟ ଶରୀର ଓ ହୃଦୟର ମୃତ୍ୟୁ ।

ଆମେ ବୁଝୁଁ ଆଜି ଅଧିକାଂଶ ମୟୂରଭଞ୍ଜବାସୀ ମିଶଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହେବାର କାରଣ ହୃଦୟଶୂନ୍ୟ ଅବହେଳା କରି ଶରୀରର ଅଭ୍ୟାସ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ମୁଖପତ୍ର ଓ ମୁଖପାତ୍ରମାନେ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚ ଭାବ, ଦ୍ୱେଷ ଭାବ—ଅଧିକାର ମନୋବୃତ୍ତିର ଉଦାହରଣ ଦେଇ ଅନେକ କଲେ ସେ ଦୁର୍ଭାବନା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଆଜି ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଶିକ୍ଷିତ ନେତୃବୃନ୍ଦ ଆମେ ପଚାରୁଁ—ଓଡ଼ିଶାର ଭିତର କଣ ସେମାନେ ଉଚ୍ଚତାରେ ପୋଷଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ? କେଉଁ ଶର୍ତ୍ତରେ କଣ ସେମାନେ ସଂଶୋଧନ [illegible] ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?

ଆମର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି ଯେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଆଜି ଓଡ଼ିଶା ସହ ମିଶଣର ଯୁକ୍ତ ଯୁକ୍ତତା [illegible] ମଧ୍ୟ ସେ ସମ୍ମାନ ଓ ଉଚ୍ଚତା ବାଧା ଦେଉଛି । ତାର ପ୍ରତିକାର ସ୍ୱରୂପ ଆମେ ଉଭୟ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ମିଳନ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିବା ଭଳି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଛୁଁ । ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓଡ଼ିଶା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ (Merging) ହେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ନ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶା [illegible]

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପର ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଛାଟରେ ଛାଟରେ ତାନା ନାନା

କାଶ୍ମୀର ସୀମାରେ ୪ଟି ପାକିସ୍ତାନ ବାହିନୀ ଜମାୟତ କରୁଛନ୍ତି—ସଂବାଦ

...ପଞ୍ଚମ ବାହିନୀ (Fifth Column) ଭାରତ ଭିତରେ ?

÷ ÷ ÷

ପାକିସ୍ତାନ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜିନା ମରିଛନ୍ତି ବା ମରୁଛନ୍ତି—ଲଣ୍ଡନ ଗୁଜବ ।

...ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟ ସଂବାଦ ହେଉଛି—ଜିନା କଦାପି ମରିବେ ।

× × +

ସଂବାଦ ଦ୍ୱେଷମୂଳକ—ମୋର ଭାଇଙ୍କ ସହ ବନ୍ଧୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି—ଗୁଲାମ ମହମ୍ମଦ ।

...ମରିବା ବିଷୟରେ ନା—ଲଣ୍ଡନ ଯିବା ବିଷୟରେ ?

× ÷ +

ନଅଟି ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ସଂପର୍କରେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି—ସଂବାଦ

...ନବଗ୍ରହ ।

× + ×

ସରକାର ଏକ ଅର୍ଥନୈତିକ କାଉନ୍‌ସିଲ ଗଢ଼ିବେ—ଜନ୍ମ ପ୍ରକାଶ

...ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ ।

× × +

ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ରୋକିବା ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ାଅ—ପି ଏନ ବାନର୍ଜୀ ।

...ଦଶମାସ ବଦଳରେ ୫ ମାସିଆ ସମ୍ଭବ ହେବ କି ?

× ÷ +

ନାଭି ଷ୍ଟେଟ ହାତକୁ ନେବା ବେଳେ ଟ୍ରେଜରୀରେ ୬ ପଇସା ଥିଲା—ସଂବାଦ

...ନିଲାମ କା ମାଲ—ଛ ଛ ପଇସା ।

÷ ÷ ÷

ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ରୋଧ କରନ୍ତୁ—ଭାରତ ସରକାର

...ଜନତାର ଖାଦ୍ୟର ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ଓ ଭଲ ସାମାଜିକଙ୍କର ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ଫୀତିକୁ କିଏ ରୋକିବ ?

+ ÷ +

ଆମ ନେତାଙ୍କୁ ଯଦି ବିକ୍ରୀ କରାଯାଏ ତେବେ ପୃଥିବୀର ଯେ କୌଣସି ଜାତି ସର୍ବାଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ କିଣିବେ—ରାଜାଜୀ

...କିଏ ମୋଟ କେତେ ?

× × ×

ସାମ୍ବାଦିକତା ଗୋଟାଏ ଶିଳ୍ପ ନୁହେଁ ତାହା ରଚନାତ୍ମକ ଓ ଉତ୍ପାଦନାତ୍ମକ କଳା ।
—ରାଜାଜୀ

...ଆଉ କେହି ବନ୍ଧ୍ୟା ରହିବେ ନାହିଁ
—ସଂବାଦ ପତ୍ର ପାଠେ ପୁତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତି ।

× + ×

ଆମ ବଡ଼ଲାଟଙ୍କର ପଦମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷିବା ପାଇଁ ଏକଲକ୍ଷ ୯ ହଜାର ଟଙ୍କା ମାସକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ—ନେହେରୁ ।

...ଶିର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇଁ କେତେ ଲକ୍ଷ ହେବ ?

× × ×

ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଆଦର୍ଶକୁ କିଏ କବର ଦିଆଗଲା ?—କାମାଥ

...ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଯେ ଅମର ।

+ + +

ନିଶାନିବାରଣ ବନ୍ଦ କଲେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି କମିଯିବ—ଶିଳ୍ପପତିଙ୍କ ଯୋଜନା ।

...ଟଙ୍କା ପାଇଲେ ଲୋକ ମାତାଲ ହୁଏ ନା ମାତାଲ ହେଲେ ଲୋକଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ମିଳେ ?

+ + +

ଗାନ୍ଧୀ ହତ୍ୟାକାରୀମାନେ ବଡ଼ଲାଟଙ୍କ ନାଁରେ ନାଲିସ କରିଛନ୍ତି—ସଂବାଦ

...ସବୁଠାରୁ କଷ୍ଟ ନାହିଁ ।

× × ×

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓଡ଼ିଶାର ହୃତ୍ ପିଣ୍ଡ—ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ।

.. ପ୍ରେମର ଆଧାର ।

× × ×

ପ୍ରବାସୀ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ—କଲିକତା

...ସରସ୍ୱତୀ କିଏ ପ୍ରବାସିନୀ ହେଲେ ?

× + ×

ରାଜାମାନେ ଯୁକ୍ତଯୁକ୍ତ ଆଲୋଚନା କରିବେ ନାହିଁ—ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ ସଂବାଦ

...ତୀର୍ଥ ଯେତିକି ଗଲେ—ଫଳ ସେତିକି ପାଇଲେ ।

+ + ×

ଯୁକ୍ତଯୁକ୍ତ ଆନ୍ଦୋଳନ କାରୀ ବନ୍ଦୀ ମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଖଲାସ କରିଦେବେ—ସରକାରୀ ଘୋଷଣା ।

...ପଳାଇଲା ଚୋର

+ × +

ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଥମ ନାରୀ ସଭ୍ୟା ହେଲେ ।—ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ।

...ମା ଶାରଳା !

× × ×

କେଶ ଦ୍ୱାରା ନାରୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ—ବିଜ୍ଞାପନ ।

...ନର ମାନେ ତେବେ ନାରୀର କେଶ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଧରି ପ୍ରେମ ଅମୃତ ପାନ କରନ୍ତୁ ।

+ + +

([illegible] ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠା [illegible])

ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମିଶ୍ରଣ (amalgamation) କି ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ବରଂ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦୃଷ୍ଟିରେ ହୋଇ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ସଫଳ ହେବ । ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସନ୍ନିକଟସ୍ଥ ମନୋନୀତ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କ ଭଳି ଏକ କୃତ୍ରିମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ବା Mock Assemblyର ରୂପ ଦେଇପାରି ଥିଲେ [illegible] ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିରେ ଅଧିକ ଲାଭ । ଏଥିପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଅବସ୍ଥା ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଜନସ୍ତରରେ ଭାରତ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ବସିଥିବା ଦେଶୀୟ ନୃପତି ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରଦେଶ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦେଶର କୌଣସି ଅଙ୍ଗ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ସଂଲଗ୍ନ ଥାଇ ଯଦି ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶିବାର ହୁଏ ତେବେ ଉଭୟ ପ୍ରଦେଶ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ଅନୁମତି ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ପ୍ରଚଳିତ ଆଇନର ଅନୁରୂପ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା କଠିନ କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ତଥାପି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ବାସୀ ଯଦି ଓଡ଼ିଶାଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କର ଅର୍ଥ ଅଦ୍ଭୁତ ବୋଲି ସହଜ ଲାଗିବ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାହାରେ ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅର୍ଥନୀତି ଉପରେ ଏକ ରାମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ଯଦି ମୟୂରଭଞ୍ଜର ନେତା ଓ ଲୋକେ ସମର୍ଥନ କରୁଥାନ୍ତି, ତେବେ ଆମେ ସ୍ପଷ୍ଟ କହିବୁ ଯେ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସୁଯୋଗ । ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର [illegible] ମାର୍କ୍ସବାଦୀ ଅଭ୍ୟାସ କରି ଯୋଜନା ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅର୍ଥନୀତିରୁ ଦୂରରେ ରହିବାର ଅଭିଳାଷ ଯେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣରେ ସମର୍ଥନ କରିବୁ । କାରଣ ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଗାନ୍ଧୀ ନୀତିରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ଅଳ୍ପରେ କେବଳ ଉତ୍କଳର କାହିଁକି ସମଗ୍ର ଭାରତର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ହୋଇ ପାରିବ । ସେତେବେଳେ ହୁଏତ ଓଡ଼ିଶା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ସହ ମିଶିବା ପାଇଁ ଲାଳାୟିତ ହେବ । ସେ ମିଳନ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ମିଳନ ହେବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁକାହୁକାହୁଆ ବିଲୁଆ ବିଚାର

ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ଗଲେ ଫସର ପାଣି
ମୂଷା ଚୁଚୁନ୍ଦ୍ରା ଅଇଲେ ବେସର ବାଣି ।

ସାରା ପୃଥିବୀଟାକୁ ଗୋଟାଏ ରାଷ୍ଟ୍ର ବନେଇ ଏକ ଶାସନାଧୀନରେ ରଖିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ବହୁତ ଦିନରୁ ଚାଲିଛି । ମାତ୍ର ତାକୁ କେହି ଖାତରରେ ପକାଉ ନାହାନ୍ତି । ଏବେ ଭାରତର ବହୁ କୋଟି ପତି ଶେଠ ଡାଲମିଆ ପୁଣି ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଜୋର ସୋରରେ ଉଠାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ହୋଇଗଲେ ପୃଥିବୀରେ ଚିରଶାନ୍ତି ବିରାଜ କରିବ । ଲୋକେ ଦେବତା ପାଲଟି ଗଲେ ପୃଥିବୀଟା ସ୍ୱର୍ଗ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା । ଶେଠଜୀ ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଧନ-ପ୍ରାଣ ସବୁ ନିୟୋଜିତ କରିବେ ବୋଲି ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞ । ଗୋ-ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଶେଠ ଡାଲମିଆ କିଛି ଦିନ ଆଗେ ଏହିପରି ଏକ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲେ । ଏଥରକା ପ୍ରତିଜ୍ଞାଟା ବୋଧହୁଏ ସେହି ପ୍ରତିଜ୍ଞାର ସହୋଦର ଭାଇ । କାରଣ ଗୋ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଗୋରୁ, ପୁଣି ଗୋ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ପୃଥିବୀ । ଗୋରୁ ରକ୍ଷା ଓ ପୃଥିବୀ ରକ୍ଷା ଏକାକଥା ।

÷ ÷ ÷

ବଙ୍ଗ ସରକାର କଲିକତା ସହରରେ ଚାଉଳ ପଞ୍ଜ କାଟନ୍ତି—ଜଣ ପିଛା ଦିନକୁ ପାଞ୍ଚ ଛଟାଙ୍କି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇ ପାଞ୍ଚକୁ ତିନିରେ ପରିଣତ କରିଛନ୍ତି । ପଖାଳ ଖିଆ ଓଡ଼ିଆ ଯାକ ଯେ କଣ କରିବେ ତାହା ଭାବିବାର କଥା । ଦୋହଜା ଆଉ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଏଣିକି ଅଳ୍ପ ଖାଆନ୍ତୁ । ବଙ୍ଗ ସରକାର ଶସ୍ତା ଦରରେ ଯେଉଁ ଥିବା ଚାଲଣ୍ଡି-ଅନ୍ତ-ଶୁଖୁଆ ଦେଉଛନ୍ତି ତାହା ଅନଭ୍ୟାସରେ ବାଧି ହୋଇଯିବ ।

÷ + ÷

ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ ସାହିତ୍ୟ-ସମାଲୋଚନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ପ୍ରତିପକ୍ଷକୁ ପରାସ୍ତ କରି ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାପୀଠର ସିନେଟ ସଭ୍ୟ ପଦ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ନିଜେ ଜଣେ ଅଣ ଗ୍ରାଜୁଏଟ ଓ ସେଥିରେ ଅବଳା । ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ସାହିତ୍ୟ ରଥୀଙ୍କୁ ବିଧ୍ୱସ୍ତ କରିବା ପ୍ରବଳ ପୌରୁଷର ପରିଚାୟକ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

+ ÷ ×

ଏହି କମିଶନ ପୁଣି ସ୍ଥିର କରୁଛନ୍ତି କି—ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ବହୁତ ଧନ ଜମି ଯିବାରୁ ଜିନିଷର ଦର ବଢ଼ିଯାଉଛି । ଏ ବଳକା ଧନତକ କାଢ଼ି ଆଣିବା ଦରକାର । ମାଗିଲେ ନ କେହି ଦେବନାହିଁ । ଏଣୁ ଗାଡ଼ ଗାଡ଼ ମନୋହର ଜିନିଷ ଆଣି ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ଜମା ଖଞ୍ଜିଦେଲେ ସେମାନେ ଲୋଭରେ ପଡ଼ି କିଣି ନେବେ । ହାତରୁ ପଇସା ସରିଯିବ । ଫଳରେ ମୁଦ୍ରା ସଙ୍କୋଚ ହୋଇଯିବ । ଏତିକି ହେଲେ ଅଧୁନିକ ଅଧୁନିକା ମାନେ ଚହଟି ଉଠିବେ ।

× × ×

ପୁଣି କେହି କେହି କହୁଛନ୍ତି ନୋଟର ଦାମ କମେଇ ଦେଲେ ଅତି ସହଜରେ ମୁଦ୍ରା ସଙ୍କୋଚ ଆସିଯିବ । ଏହା ଯଦି କରାଯାଏ ତେବେ କଳା ବଜାରରେ ଟଙ୍କା ଜମାଇଥିବା ଲୋକେ କଣ କରିବେ ? ଟଙ୍କାର ଦାମ ବଢ଼ିଲେ ବି ଅଡୁଆ, କମିଲେ ବି ଅଡୁଆ । ଯାହା କହନ୍ତି—ଜଳ ଗହଳେ ସୃଷ୍ଟିନାଶ ପୁଣି ଜଳ ବିହୁନେ ସୃଷ୍ଟି ନାଶ ।

+ ÷ +

ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ବଡଲୋକଙ୍କୁ ହାତରେ ରଙ୍ଗ ଗୋଲମ ବନାଇବା ସକାଶେ ଉପାଧି ବର୍ଷଣ କରୁଥିଲେ । ଆମ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଉପାଧି ଉଠାଇ ଦେଇ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ଧରିଲେଣି । ଯାହାଙ୍କର ସମାଲୋଚନା କରିବାର ଶକ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ବିଦ୍ୟା ବୁଦ୍ଧି ଅଛି ତାଙ୍କୁ ଗୋଟା ଗୋଟା କମିସନରେ ମେମ୍ବର କରିଦେଉଛନ୍ତି କିମ୍ବା ବିଦେଶୀ ରାଜ୍ୟର ଦୂତ ବନେଇ ଦେଶରୁ ଅନ୍ତର କରି ଦେଉଛନ୍ତି । ଆଉ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ପଦ ମର୍ଯ୍ୟାଦା କାଢ଼ି ନେଇଛନ୍ତି ସେ ରାଜା ମହାରାଜା ମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ମାହିଆ ଚାକିରି ଦେବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେଣି । ଜଣେ ତ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଲାଟ ହୋଇସାରିଲେଣି । ଯଥା କଥା କରି ଏ ଗୁଡ଼ାକର ହୁରମତ ବଞ୍ଚିଗଲା ଏକା !

+ × +

ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ଚଟକଳ ବସିବାର ସ୍ଥିର ହୋଇଛି । କୁଲିଜାତି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସୁଖବର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଆଉ ଏଣିକି ଆମକୁ ବାଉଡ଼ିଆ, ଘୁସୁଡ଼ିଆ, ଜଗଦଳ, ଗୃପଦାଙ୍ଗା ଧାଇଁବାକୁ ପଡ଼ିବନାହିଁ । କେବଳ ଭାବନା ଏତିକି ଯେ 'ବଙ୍ଗଳା' ବୋଲି ନଶୁଣି ଆଉ ରଙ୍ଗ ଗାମୁଛା କପଡ଼ା ଛତା, ତେଲ ବୋତଲ ନ ଦେଖି ବୁଆସୁଣୀ ଘରଣୀ କଣ ଭାବିବେ ?

÷ ÷ ÷

ଯାହା ନାହିଁ ପଡ଼ିଶାରେ ତାହା ପାଇବ ଓଡ଼ିଶାରେ । ଏହି ନୀତିକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଆମ ସରକାର ଶୀଘ୍ର ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ଥଣ୍ଡା ପେଡ଼ି (Refrigerator) କାରଖାନା ବସାଉଛନ୍ତି । ଭାରତରେ କେଉଁଠି ଏଭଳି କାରଖାନା ନାହିଁ । ଏଥର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରର ସବୁ ଯୋଜନା ଏହି ଅନ୍ଧାରିଆ ପେଡ଼ି (Cold storage) ଭିତରେ ରଖିବାର ସୁବିଧା ହେବ ।

+ + ÷

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାରତର ସନ୍ଥ, ଦୂତ ଓ ତାଙ୍କ ଗନ୍ଧଶିଅ ଆଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାନ୍ଧିବାଦୀମାନେ ଉପଦେଶ ଯାଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଦରମା ଦଶ ହାଡ଼ ଗୃହ ଚମଡ଼, ହାତ୍ ଖେଳ-ଦରଜାୟୁ ବର୍ଷିକା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖରଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । କିନ୍ତୁ ସେହି ସମୟରେ ଏଣେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତ ଗରିବ ପ୍ରଜା ଟଙ୍କା ମୁଣ୍ଡରେ ପନ୍ଦର ଅଣା ଦିଅଉଥିବା ଦେଉଛି ଖଜଣା ଓ ଟିକସ ବାବଦରେ । ହାୟ ଗାନ୍ଧିଜୀ ! ତୁମ ସମ ଭାଗ୍ୟର ଏ ଥାଟ୍ ଷ୍ଟାଇଲ ଦେଖିବା ପାଇଁ ତୁମେ ଯା ଟିକିଏ ସବୁର କରି ରହି ପାରିଲ ନାହିଁ—ଏତିକି ଦୁଃଖ ।

\+ ÷ ÷

ଆମ ମହତାବଙ୍କ ଲେଖନୀ ଶଣ୍ଢବିଦ୍ୟା ପୀଠରେ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ଭାଷଣ ଦେଇ ଆସିଲେ ତଦ୍ୱାରା ସେ ଏପରି ନାମ କାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ସେଠିକାର ସାପ୍ତାହିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ପାୟୋନିଅର ମହତାବଙ୍କର ନବୀନ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ, ତେଜସ୍ୱୀ ଓ ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷିତାର ଆଦର୍ଶକୁ ଭାରତର ସମସ୍ତ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଗଣ ଅନୁକରଣ କରନ୍ତୁ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଆମର ଆଶଙ୍କା ମହତାବଙ୍କ ସବୁ ଗୁଣକୁ ଅନୁକରଣ କରି ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ "ଅନୁକରଣ"ଟା କେହି ପାରିବେ କି ?

÷ × +

ଭାରତର ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ନିରୋଧ କରିବା-ପାଇଁ ଅର୍ଥନୀତିବିଦଙ୍କର ଯେଉଁ ସଭା ବସିଲା ସେମାନେ କୁଆଡେ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଛନ୍ତି—ଦେଶରେ ଯେଉଁ ନିଶାନିବାରଣର ଯୋଜନା ଚାଲିଛି ତାହା ବନ୍ଦ କରାଯାଉ । କାରଣ ନିଶା ବନ୍ଦ କରି ଦେଲେ ସରକାରଙ୍କ-ଠାରୁ ଯେଉଁ କେତେ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆୟ ହେଉଛି ତାହା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ଓ ସେଥି ସଙ୍ଗେ ନିଶାଖୋରଙ୍କ ହାତରେ କେତେ କୋଟି ଟଙ୍କା ବଳକା ରହିଯିବ । ଏତେ ଧନ ବାହାରେ ରହିଥିଲେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି କମିଯିବ ନାହିଁ ବରଂ ବଢ଼ିବ ।

ସତେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଏହି ସାମାନ୍ୟ କଥାଟା ଠିକ ନଥିଲା ବୋଲି ସେ ନିଶା ନିବାରଣ ଲଗାଇ ସରକାରଙ୍କୁ ଲଗା କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଭଳି ଏକ ଭୁଲ ବାଟରେ ଚଳାଇଥିଲେ ସିନା । ସରକାର ଏଥର ଘରେ ଘରେ ଅଫିମ, ମଦ, ଗଞ୍ଜେଇ, ତାଡ଼ି ବିକ୍ରି କରିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରନ୍ତୁ । ଆୟ ବି ବଢ଼ିବ, ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବି କମିବ ।

÷ + ÷

ଏବେ ଗାଁ ପାଠଶାଳା ଅବଧାନଙ୍କର କରମ ଖୋଲିଲା ପରା । ଏହି ଅବଧାନ, ମାଷ୍ଟର ବା ପଣ୍ଡିତ ଆଖ୍ୟାଧାରୀ ଜୀବ ଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ ଅଧିକ କଳମୁଣ୍ଡିଆ, ଝୋଟଚଣ୍ଡିଆ, ଅସ-ତଣ୍ଡିଆ, ଅପଚରା, ଅଯକରା, କର୍ମଭୃଷ୍ଟ ଆଉ କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ କିଏ ଜାଣେ ! ଗାଁ ଚଉକିଆର ମାନ, ମହତ, ଅଧା ଅଣ୍ଟା ଓ ଅଣ୍ଡିରୁ ଗୃହିଁଲେ ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୟା ହୁଏ । ଏମାନେହି ଭବିଷ୍ୟତ ଜାତିର ନିର୍ମାତା, ମାତ୍ର ସବୁଦିନେ ହୀନମାନିଆ, ହୋଇ ବାରଦୁଆରର ହାତଟେକାରୁ ଗୃହିଁ ପଡ଼ି ଥାଆନ୍ତି । କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଏମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ବୁଝି ଏତେଦିନେ ଶୁଭଦୃଷ୍ଟି ପକାଇଛନ୍ତି । ହୁକୁମ ହୋଇଛି କି ଏଣିକି ସବୁ ସରକାରୀ ସାମାଜିକ ପର୍ବ ଉତ୍ସବ, ଭୋଜି ଇତ୍ୟାଦିରେ ଗ୍ରାମ ପାଠଶାଳା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ମାନ ନିମିତା ମିଳିବ । ପେଟକୁ ନଅଣ୍ଟ ସଭିଙ୍କେ ଉଚିତଟା ଯେ ବଢ଼ିଲା ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଏହି ଉଚିତରୁ ପେଟେ ଲେଖାଏ ଖାଇ ସେମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିବେ ବୋଲି ଆମର ଆଶା । କେବଳ, ଭଦ୍ର ନିମିତ୍ତାରେ ଗଲେ ଯେଉଁ ଭଦ୍ର ଲୁଗାପଟାର ଲୋଡ଼ା ହେବ—ଏ ନଅଣ୍ଟିଆ କାଳ ମହଙ୍ଗରେ ତାକୁ ଯୋଗେଇବ କିଏ !

× + +

ଆଗରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଥିଲେ କି ଆମର ସ୍ୱରାଜ ହେଲେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ଦରମା ଟ ୫୦୦୲ ରୁ ଅଧିକା ହେବନାହିଁ । ସ୍ୱରାଜ ହେଲାପରେ ଯେତେବେଳେ ଆମ ଅମଲାଙ୍କ ଦରମା ଚୁଳିଲା, ମହାତ୍ମା ଆଜି ମଳ ମଳ ପୁରାଣ ଶୁଣାଇଲେ କି ଆମର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଲାଟମାନେ ପ୍ରାସାଦ ତ୍ୟାଗ କରି ସାଧାରଣ କୁଟୀରରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଭଳି ରହନ୍ତୁ ଓ ଲାଟ ଭବନମାନ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସୂତା କଟା କେନ୍ଦ୍ର ହେଉ ।

ଏବେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ବଚନ କିପରି ରକ୍ଷା ହେଉଛି ତାହା କାହାରିକୁ ଅଜଣା ନଥିଲେ ବି ଆମେ ଏକ ବଡ଼ ଲାଟଙ୍କ କଥା କହୁଛୁ । ଆମ ବଡ଼ଲାଟ ଶ୍ରୀ ରାଜଗୋପାଳାଚାରୀ ଚିରକାଳ ବଡ଼ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ଥାଇ ସରଳ, ସହଜ, ଅଳ୍ପମ-ଖର୍ଚ୍ଚ ଜୀବନ ଯାପନ କରନ୍ତି ବୋଲି ଜଣା । ସେ ଏବେ ବଡ଼ଲାଟ ହୋଇ ବିଶାଳ ଦିଲ୍ଲୀ ନଗରର ବିରାଟ ପ୍ରାସାଦରେ ଆସ୍ଥାନା ଗାଡ଼ିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଦରମା ଭତ୍ତା ଆଦି ମାସକୁ ପନ୍ଦର ହଜାରରୁ ଅଧିକ । ଏହାଛଡ଼ା ତାଙ୍କ ଗୃହସ୍ଥୀ ଖରଚ ମାସକୁ ଲକ୍ଷେଟଙ୍କାରୁ ବେଶି ।

ଏତେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବାର ପ୍ରୟୋଜନ କଣ ବୋଲି ପଚାରନ୍ତେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜବାହର-ଲାଲଜୀ କହିଲେ—ଦେଶର ଇଜ୍ଜତ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏହା ନ କଲେ ନଚଳେ ।

ହେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ତମେ ମରିଛ ନାହିଁ-ଯେ ତରିଛ ।

\+ ÷

ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶର ବୃଦ୍ଧ ବାଘଛାଲ ଟାଣ୍ଡନଜୀ ସେଦିନ ଏକ ସଭାରେ କଥା କହୁଁ କହୁଁ ଧଳାଙ୍କ ଭଳି ଚିଡ଼ି ଧକାଇ ଉଠିଲେ । "କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଯେଉଁସବୁ ଅସଭ୍ୟ ଅଶାନ୍ତ, ଲମ୍ପଟ, ମିଛ, ବ୍ୟଭିଚାର ସଙ୍କୁଳ କରୁଛି ସେହି କଥା କହୁ କହୁ କୋହରେ ତାଙ୍କର କଣ୍ଠ ରୋଧ ହୋଇଗଲା ।

ଏଥିରୁ ଆମର ମନେ ହୁଏ 'ବାଳ ବୃଦ୍ଧ ସମାନ' ବୋଲି ଯେଉଁ କଥାଟା ଅଛି, ତାହା ମିଛ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର ଏହା ଅରଣ୍ୟ ରୋଦନ ନୁହେଁ କି ।

'ତ୍ୟାଗ' କରିବାର ଯେତେବେଳେ ପଡ଼ିଥିଲା, କଂଗ୍ରେସ କରିଥିଲା ତ୍ୟାଗ । ସ୍ୱାଧୀନତା ତ ମିଳିଗଲା । ଏବେ ଏଣିକି "ଭୋଗ" କରିବାର ମୌକା ପଡ଼ିଛି । କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ ଭୋଗ କରନ୍ତା କିଏ ? ସିଧା କଥାରେ କାନ୍ଦ ବୋବାଳିର କାରଣ କଣ । ବରଂ ଟାଣ୍ଡନଜୀ ଥରେ "ଉପାସ" କରି ଦେଖିଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ପରା !

\+ + +

ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ମୂଲକର 'ଭୂତ' ପାଳିଥିବା ଛାମୁଗଣ ଗୁଣିଆ ପଟେଲଙ୍କ ପୋଷଣ ଅଛାଡ଼ ଖାଇ ଆଉ ଲଗିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଜବାବ ଦେଇ ସୁଦ୍ଧା ପୁଣି କୁଆଡେ ଭିତରେ ଭିତରେ ନଜର ପକାଉ ଛନ୍ତି ବୋଲି ଖବର ମିଳୁଛି । 'ସ୍ୱଭାବ ମଲେ ଯାଏ ନାହିଁ' ବୋଲି ଯେଉଁ କଥାଟା ଅଛି ତାହା ମିଛ ନୁହେଁ । ପୁଣି ମଣିଷର ଆଶା ବୈତରଣୀ । ଜାବଥିବା ଟକ ଲୋଭ ଛାଡ଼ିବା ସହଜ ନୁହେଁ ।

÷ ÷ +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୋଟିକ ଯାକ ତୁଳସୀ

"ଯାହା କହିବ ସତ କହିବ—ମିଛ କହିବ ନାହିଁ—ଧର୍ମ ଅଦାଲତରେ ମିଛ କହିବ ନାହିଁ । ମିଛ କହିଲେ ଆଖି ଫୁଟିଯିବ—ପାପ କର୍ମ, ଆଉ ଦେଖି ପାରିବ ନାହିଁ ଯେପରି—କାନ କାଲ ହୋଇ ଯିବ—ଗାମ କଥା ଆଉ ଶୁଣି ପାରିବ ନାହିଁ ଯେପରି—ଜିଭ ଛିଣ୍ଡି ପଡ଼ିବ—ଆପଣଙ୍କର ଏ ଧର୍ମ ଅଦାଲତରେ ସବୁ ଆସାମୀଙ୍କ ପରି ହଲଫ ଧରି ମିଛ କହିବାର ଦୁର୍ଯୋଗ ଏ ଜୀବନରେ ଆଉ ଘଟିବ ନାହିଁ ଯେପରି ।

ମଜାକଥା

"ହଜୁରର ସବୁ କହୁଛି ମୋ ନାମ ଅନାମ ମହାପାତ୍ର—ସାଃ ଭଦ୍ରକ ସାବନଗଳାର ସାମନା ମୋଟରର ପଛ ପଟେ—ହାଃ ସା ହଃ ମଧରେ—ଭୋଜନ ପରି କନ ଚତ୍-ପେସା-ଧାର୍ମିକ-ତାତ୍ତ୍ୱିକ—ଗାବେଷିକ—ଅର୍ଥାତ୍ ଗବେଷଣା କରେ-ଗୋରୁ ରଖେ ନାହିଁ । ହଲଫ କରି କହୁଛି ଧର୍ମାବତାର ମୁଁ ନ୍ୟାଯ୍ୟ ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରେ । ଯେହେତୁ ମୋର ପ୍ରଧାନ ଖାଦ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଅଯଥା ମୋତେ ଫୁଲିସ ଗହେଦଣ ଦଫାରେ ପକାଇ ହଇରାଣ କରିବାକୁ ଧମକ ଦେବାରୁ ମୁଁ ପୁଲିସ ନାମରେ ପୁଲିସଙ୍କ ଉପରେ ପୁରୁଷଙ୍କ ନାମରେ—ତାଙ୍କ ବଡ ବଡ଼ଆଙ୍କ ନାମରେ ଏ ବାଣୀ ଦେଉଛି କି ହଜୁର ଏମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ଏହାଙ୍କ ଉପରେ—ତାହା ଉପରେ—ତହୁପରି ଏପରି ସନ୍ତୋପରି ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବିକା ସଦାସଦ୍ ଶରୀରର ଉପରେ ଥିବାରୁ ଆମ୍ଭ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏ ଇଲ୍ଜାମ ଆଣିବାରେ ହକଦାର ବାଧୀ ନୁହନ୍ତି । ତାର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ମୁଁ ଏଠାରେ ମଜାଚନ୍ଦର ସମ୍ପାଦକ ଓଡ଼ିଶା ଟାଇମ୍ସଟାଇଲର ଡିରେକ୍ଟର, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ମିଃ କାଜୋଡ଼ିଆ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ସାକ୍ଷ ଦେଇ ପାରେ ଯେ ମୋର ଯଦି କୌଣସି ପ୍ରକାଶ୍ୟ ବୃତ୍ତି ବା ostensible lively-hood ନଥାଏ ତେବେ ଏ ଦୁନିଆରେ କାହାର ସେ ବୃତ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ମୋର ଅଦୃଶ୍ୟ ବୃତ୍ତି ଯଦି ଅନ୍ୟାୟ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ମନ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚପରାସି ପିଅନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କର ବୃତ୍ତିକୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ବୃତ୍ତି କୁହାଯିବ ।"

ଅନାମ ଏମିତି ଭାବରେ ବକ୍ତୃତା ଆରମ୍ଭ କଲା ଯେ କୋର୍ଟରେ ଲୋକାରଣ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଆଉ ବେଶି କ୍ଷଣ ତାକୁ କାଠଗଡ଼ାରେ ରହିବାକୁ ନଦେଇ ଖଲାସ କରିଦେଲି । ଗଲା ବେଳକୁ ସେ କହିଗଲା—ହଜୁର ଆପଣଙ୍କର ଏ ଅନୁଗ୍ରହର ପରିଶୋଧ ମୁଁ କରିବି । କୃତଜ୍ଞ ରହିଲି ।

କେତେ ଦିନ ପରେ ଦିନେ ସକାଳୁ ଆସି ଅନାମ ମୋ ଘରେ ହାଜର । ବେଶ ଭଦ୍ର ପରିଧାନ । ଗୋଟିକ ଯାକ ଖଦଡ଼ ପୋଷାକ । ମୁଁ ପଚାରିଲି—ଆଜିକାଲି ପରା ସୂତା ନକାଟିଲେ ଖଦଡ଼ ମିଳୁ ନାହିଁ ? ତମେ ପାଇଲ କେଉଁଠୁ ? ସେ ହସି ହସି ଉତ୍ତର ଦେଲା—ଆପଣ ସରକାରଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟ ନୌକର ନୁହନ୍ତି । ଏଟିକି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ଯେପରି ସୂତା ନକାଟି ଖଦଡ଼ ପିନ୍ଧିବାର ହେବ ସେଥିପାଇଁ ସରକାର ଏକ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ! ମୁଁ ସେଥିରୁ ଆଣିଛି । ଆପଣ ଚାହିଁଲେ ମଧ୍ୟ ପାଇବେ ।"

ମାର୍କଣ୍ଡ ହ୍ରଦରେ

ମୁଁ ହସିଲି । ସେ ମୋତେ ଧନ୍ୟବାଦ ଜ୍ଞାପନ କରିବାପାଇଁ କହିଲା—"ମୁଁ ଦିନେ ଆପଣଙ୍କର ଉପକାରର ପ୍ରତି ଉପକାର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲି—ଆଜି ମୁଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦିନ ଭାବି ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା—ମୁଁ ପ୍ରତି ଉପକାର କଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ମୂଲ୍ୟରେ କାହାରିକି ତାହା ଦିଏ ନାହିଁ । କାରଣ ମାଗଣାର ଆଦର ଜଗତରେ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଖୁବ୍ ଶସ୍ତା—ଖବର କାଗଜର ମୂଲ୍ୟ-ପରି । ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ମନ୍ତ୍ର ଦେବି—ମନ୍ତ୍ର ନୁହେଁ ମନ୍ତ୍ର କହିଲେ ହେବ । ତାହାକୁ ନିଜେ ମାଖରେ ରଖିବେ ଓ ଅନ୍ୟ ଯେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ବିତରଣ କରିବେ—ଆପଣଙ୍କର ସେତେ ଧର୍ମ ହେବ—ଏବଂ ତାହା ଫଳରେ ଅର୍ଥ, କାମ ମୋକ୍ଷ ସମସ୍ତ ଆପଣ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସ ଆବଶ୍ୟକ । ବିଶ୍ୱାସ ବିନା ଫଳ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସେ ମିଳୟେ ହରି । ବିଶ୍ୱାସ ନକଲେ ଉତ୍କଳର ଏ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଘୁଞ୍ଚିବ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ସରକାର । ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ହୀରାକୁଦ ବାନ୍ଧ ହେଲେ ଓଡ଼ିଶା ଅଲକା ହୋଇଯିବ । ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ଚଉଦ୍ୱାର ଓଡ଼ିଶାର ନର ନାରୀଙ୍କୁ ବସ୍ତ୍ର ଯୋଗାଇ ଚଉଦ୍ୱାର ଖୋଲିଦେବ । ବିଶ୍ୱାସ—ବିଶ୍ୱାସ—ବିଶ୍ୱାସ—ବିଶ୍ୱାସ ବିନା ଅନ୍ୟ ପଥ ନାହିଁ ।"

ମୁଁ ପଚାରିଲି "ଆପଣଙ୍କୁ ମନୁଷ୍ୟ ମନର ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ଧରିବାକୁ ଦେଖାଇଲା କିଏ ।"

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା—"ମୋ ଗୁରୁ ଜଣେ ବାଟର ଭିକାରୀ, ଛନ୍ଦି ପାରିବ ନାହିଁ । ଅଥଚ ଏ ଦେଶକୁ ତାର ଦାନ ଅସୀମ, ଗାନ୍ଧି ମରିଗଲେ—ତାଙ୍କ ଧର୍ମ ବି ମରିଗଲା—ସେ କିନ୍ତୁ ଚିରଦିନ ଅମର ।"

'କିଏ ସେ ?'

"ଆପଣ ବଡ ଦାଣ୍ଡରେ ତୁଳସୀ ମାଳି ବିକିବା ଲୋକ ଦେଖିଥିବେ—ତାଙ୍କରି ଭିତରୁ ଜଣେ । ମୁଁ ତାଠାରୁ ମୋ ବୃତ୍ତି, ମୋ ଧର୍ମ, ମୋ ବିଶ୍ୱାସ ସବୁ ପାଇଛି ।"

"କିମିତି ପାଇଲ ।" ଖାଲି ତା କଥା ଶୁଣି ଆପଣ ଜାଣିଥିବେ ଯେ ବଡ଼ଦାଣ୍ଡର ବୈଷ୍ଣବ ମାଳି ମାନେ ତାଙ୍କ ନିଜ ବୁଲି—ତୁଳସୀ ମାଳି ନିଅ—ତୁଳସୀ ମାଳି—ନୀଳକଣ୍ଠରୁ ଗୁହାଁ କହୁଛି—ଏ ଗୋଟିକଯାକ ତୁଳସୀ । ଏବେ ମୁହଁରେ ଏ କଥା କହୁ ହାତରେ ଧରିଥାନ୍ତି ତୁଳସୀ ମାଳି ଗଣ୍ଠି ଅଗୋଟି ଯାକ ଛାଡ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ……

ଗୋଟିକୁ । ବାସ୍ତବରେ ସେହି ଗୋଟିକ ତୁଳସୀ—ଆଉ ସବୁ ବେଲ ବା ଅନ୍ୟ କାଠ । ସେତିକିରୁ ସେ ପ୍ରତି କହନ୍ତି ଏ ଗୋଟିକ ଯାକ ତୁଳସୀ । ମୁହଁରେ ସେ ମିଛ କହିବା ପାପରେ, ହାତରେ କରିବା ପାପରେ ଦୋଷୀ ନହୋଇ କାମଟା ହାସଲ କରିନିଅନ୍ତି । ମୁଁ ସେ ଗୋଟିକ ଯାକ ତୁଳସୀରୁ ଶିଖି—ସେଥିପାଇଁ ମୋତେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଗୋଟିକ ଯାକ ଖଦଡ । ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଟୋପି ଟି କେବଳ ହାତକଟା ଖଦଡ଼—ଏଟା ଦଶ ବର୍ଷ ଗଲାଣି ଆଉ ଦଶ ବର୍ଷ ଯିବ । ଏ ଥିବା ଯାକେ ମୋର ଗୋଟିକ ଯାକେ ଖଦଡ ବୋଲି କହିଲେ ମିଥ୍ୟା ହେବ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଦୃଶ୍ୟ ଓ ଅଦୃଶ୍ୟ ପେଶାର ମୂଳଭିତ୍ତି ହେଉଛି—ଏଇୟା—ଗୋଟିକଯାକ ତୁଳସୀ । ଏଟା ମୋର ନୁହେଁ ଏ ସମାଜଯାକ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ଆ ସେଇୟା । ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ଗୋଟିକଯାକ ଧର୍ମାବତାର ଗୋପିତ ଠିକ୍ ସେମିତି । ସେମିତି ଗୋଟିକଯାକ କଂଗ୍ରେସ ନେତା—ମନ୍ତ୍ରୀ—ସାହିତ୍ୟିକ—ସବୁ ଅଛନ୍ତି

ଲେ,—ଅନାମ

ଏ ଦେଶରେ । ତଫାତ୍ ଏତିକି ସେମାନେ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ—ମୁଁ ମାନେ । ସେଥିପାଇଁ ମୋ ବ୍ୟବସାୟଟିର ପ୍ରସାର ଖୁବ୍ ବେଶୀ ।

"ତମ ବ୍ୟବସାୟର ନାମ କଣ ?"

"ଗୋଟିକ ଯାକ ତୁଳସୀ ଆଣ୍ଡ କୋ ।"

"ଠିକଣା ?" "ସାଃ ଗୋଟିକଯାକ ତୁଳସୀପୁର, କଟକ ।"

"ହଁ, ତମେ କି କି କାରବାର କର ?"

"କାରବାର ? କାରବାରର ସୀମା ନାହିଁ, କି କାରବାର ମୁଁ କରେ—ଅଦାଠାରୁ ଜାହାଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋହର ଯାହା ଦରକାର ।"

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅ"ପଣଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରଣାଳୀ ?"

"ଆମ ବ୍ୟବସାୟରେ ମୂଳକଥା ପବ୍ଲିସିଟି, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର। ଏ ବ୍ୟବସାୟ ଆପଣ ଧରନ୍ତୁ—ଅଜ ପଇସାଟିଏ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ମାତ୍ର ଗୋଟାଏ କଥା—ଖବର କାଗଜବାଲାମାନଙ୍କୁ ହାତରେ ରଖିବାକୁ ହେବ। ମୁଁ ତାର ଉପାୟ ବତାଇ ଦେଉଛି—ଏ ଦେଶର ଯୋଡ଼ାଏ ବୋଲି ଦୈନିକ; ଅଉ ଗୋଟିଏ ପତ୍ରିକାକୁ ହାତରେ ରଖିଲେ ପ୍ରଚୁର କାର୍ଯ୍ୟର ପଥ ପରିଷ୍କାର। ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟାଏ ଆତ୍ମୀୟତା କରିନେଲେ ହେବ। କିନ୍ତୁ ନକରି କରିବ କରିବ ବୋଲି ଯେତେଦିନ ଝୁଲାଇ ରଖିବେ ସେତେ ଭଲ; ଧରନ୍ତୁ ଅପଣଙ୍କର ଝିଅ ଅଛି—ଅପଣ କିଙ୍ଗାଡ଼ମଲର ମ୍ୟାନେଜିଂ ଡିରେକ୍ଟରଙ୍କୁ କହିଲେ କରିବେ କରିବେ ବୋଲି ଦଶ ପାଞ୍ଚଥର ଘରକୁ ଡାକି ଅପଣଙ୍କ ଝିଅ ପରଶା ଖୁଆଇ ଦିଅନ୍ତୁ। ଧରନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ବାହା ହେବାକୁ ପୁଅ ଅଛି ବା ଝିଅ ଅଛି—'ନମାଜ' କାଗଜର ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ପାତି ଦିବ୍ୟ ଭୋଜନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଦ୍ଦ୍ୟୋଗ କରନ୍ତୁ। କିମ୍ବା ଧରନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କର ବାହାଅ ଗୁହାଳବୁଢ଼ୀ ଭଉଣୀ ଅଛି, କିମ୍ବା ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ମରିଯାଇଛି ୪।୫ ଟି ପିଲା ଛାଡ଼ି, ତେବେ ଅପଣ 'ଖବର' କାଗଜର ସମ୍ପାଦକ ସହ ଶଳା କିମ୍ବା ଭଣୋଇ ସମ୍ପର୍କରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇଯାନ୍ତୁ—କାମ ଫତେ।

"କିନ୍ତୁ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧ କରି ଲାଭଟା କଣ ପାଇବ ?"

"କିଛି ନା— ବିଜ୍ଞାପନ— ବିଜ୍ଞାପନ— କେବଳ ବିଜ୍ଞାପନ। ବିଜ୍ଞାପନ କେଉଁଠା କେଉଁଠାକୁ ନେଇ ଚାଲୁଥିବେ—ବାସ୍—ତେଣିକି ଚତୁର୍ବର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତି।"

"କି ବିଜ୍ଞାପନ ଦେବାକୁ ହେବ ?"

"ସେ ସବୁ ଆପଣ ଠିକ୍ କରିବେ ! ମୁଁ କେବଳ ସୂଚନା ଦେଉଛି—ଉପାୟ ବତାଇ ଦେଉଛି। ମୁଁ ନିଜେ କେଉଁ କେଉଁ ଫିକିର ପାଞ୍ଚି କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି ତାହା ଅପଣଙ୍କୁ କହି ଦେଲେ ଅପଣ ବୁଝି ପାରିବେ। ଦେଖନ୍ତୁ—ମୁଁ ଥରେ ବିଜ୍ଞାପନ କଲି—"ଅପଣଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ମୋ ହାତରେ, ଟଙ୍କାଟିଏ ମନିଅର୍ଡ଼ର କଲେ ଫେରି ପାଇବେ। ଫଳରେ ପ୍ରତିଦିନ ଶହ ଶହ ମନିଅର୍ଡ଼ର ଆସିଲା। ମୁଁ କେବଳ ଦୁଇ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ଟିଏ ଲେଖିଦିଏ—ଅପଣଙ୍କ ଶନି ଖରାପ ଅଛି—ବା ମଙ୍ଗଳ ଖରାପ ଅଛି—ଅପଣ କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରୀ, ଲାଟବା ସରକାରୀ ଅମଲଙ୍କ ନାମ ଦିନରେ ଶହେଆଠ ଜପ କରନ୍ତୁ—ଭାଗ୍ୟ ଫେରିଯିବ।

"ତାପରେ ?"

"କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ବେଶିଦିନ ଚାଲେନାହିଁ। ଅନେକେ ଫଳ ପାଇଲେ—ପ୍ରଶଂସା ପତ୍ର ପାଇଲି। ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ଛାପି ମଧ୍ୟ ଦେଲି। କିନ୍ତୁ ଯେତିକି ଫଳ ବାହାରି ଗାଳି ପାଇଲି ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଚୁଲିର ଜାଳ କରି ଦେଇଛି।"

"ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର କେଉଁଠୁ କେଉଁଠୁ ପାଇଛନ୍ତି।"

"ପ୍ରାୟ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କଠାରୁ ଏବଂ ବିଶେଷତଃ ପ୍ରଫେସର ଓ ବିଭାଗର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଫଳ ପାଇଛନ୍ତି।"

"ଅଚ୍ଛା ତାପରେ, ଅଉ କି ଫନ୍ଦି କରିଛନ୍ତି ଶୁଣେ ?"

"ଅଉ ଗୋଟାଏ ବିଜ୍ଞାପନ ଥରେ ଦେଲି—ପ୍ରତ୍ୟେକ ନବ ଦମ୍ପତିଙ୍କର ଅବଶ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ୧୦। ଅର୍ଡ଼ର ଉପରେ ଅର୍ଡ଼ର ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା। ଦେଖନ୍ତୁ ମୁଁ କେବେ ଲୋକଙ୍କୁ ଠକେ ନାହିଁ। କିମ୍ବା ଅଗ୍ରୀଡ଼ ହେଲଭଳି ଶଉ ନେବେ ନାହିଁ। ଲୋକେ ଯିଏ ଭାବିଲେ ମୁଁ କୌଣସି ଯୌନ ଶାସ୍ତ୍ର ଦେବି। କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଲେଖା ପକେଟ-ଗୀତା କିଣି ଆଣି ପଠାଇ ଦିଏ।"

'ଗୀତାର ଦାମ ତ ଅଠଅଣା।' ମୁଁ କହିଲି।

'ବାକି ଅଠଅଣା ପୋଷ୍ଟେଜ୍ ଅଉ ଉପହାର ସହିତରେ ଟଙ୍କା ପ୍ରେରକର ନାମ ନିଜ ହସ୍ତାକ୍ଷରରେ ଲେଖିଦେବା ଉପଦେଶ ମଧ୍ୟ ଗାରେଇ ଦିଏଁ—ଏହା ନିତ୍ୟ ପାଠ କଲେ ପ୍ରଣୟ ବଢ଼ିବ—ତା ପରେ ନାମ ଦସ୍ତଖତ—ମୂଲ୍ୟ ଟ୧। ଏଥିରେ ଅନ୍ୟାୟ କିଛି ନାହିଁ। ଗାନ୍ଧିଜୀ ଦସ୍ତଖତ କରି ତ ପୁଣି ଟଙ୍କା ନେଉଥିଲେ। ମୁଁ ଦସ୍ତଖତ କରେଁ।'

ଅଚ୍ଛା ଅଉ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ କଥା ବତାନ୍ତୁ।

ଅପଣ ଛାରପୋକ ମାରଣୀ ଅସ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଭାବନ କରିପାରନ୍ତି। ବିଜ୍ଞାପନ ଦିଅନ୍ତୁ—ଟ ୫ ରେ ସମସ୍ତ ଛାରପୋକ ସମୂଳେ ବିନାଶ। ଟଙ୍କା ଆସିଲେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କାଣ୍ଟା ଡାକରେ ପଠାଇଦେଇ ଲେଖିବେ ଛାରପୋକ ଥିବା କଣାରେ ଏ କଣ୍ଟା ପୁରାଇ ବାଡେଇଦେଲେ ଛାରପୋକ ସମୂଳେ ବିନାଶ ହେବେ। ସେହି ଘର ଯାବତ ଜୀବନ ସ୍ଥାୟୀ ଉଡ଼ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୫୦ କା। ଗୋଟିଏ କାଠରେ ଟିକି କରି ଅଚଳ ଘଣ୍ଟିଏ ଠୋରି ଦେଲେ ଯାବତ୍ ଜୀବନ ପଞ୍ଚ ରହିବ।"

ମୁଁ କହିଲି ଅନାମ ବାବୁ ଯାହା କହନ୍ତୁ, ଏ ଯୁଗର ଚୋମୀ।

ସେ ପ୍ରତିବାଦ କରି କହିଲା—'କଦାପି ନୁହେ—ହାତି ଦେବୁ ଘୋଡ଼ା ଦେବୁ ବୋଲି କହି ପଦି ଭୋଟ ନେବା ପରେ କେଉଁଠି ଅମର ହୁଣ୍ଡା ଦିଅନ୍ତି ଘୋଡ଼ୀ ଦିଅନ୍ତି ଓ ସେଇଟାକୁ ପ୍ରଚୁର ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ନ୍ୟାୟ ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରନ୍ତି। ମୋର ଏ ବ୍ୟବସାୟ କାହିଁକି ଅନ୍ୟାୟ ହେବ। ଯେମିତି ରଜା ସେମିତି ପ୍ରଜା।'

'ଯାହା କହନ୍ତୁ ମୁଁ ଏସବୁ ପାରିବି ନାହିଁ।' ମୁଁ ଅପତ୍ତି କଲି।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅଉ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ କହୁଛି। ଅପଣ ଏତିକି କରିପାରିଲେ ଅପଣାର ଉପକାର କରି ପାରିବେ—ମୋର ମଧ୍ୟ ଉପକାର କରି ପାରିବେ। ମୋତେ ଅପଣ ପାଞ୍ଚୋଟି ଟଙ୍କା ଦିଅନ୍ତୁ। ଏ ଉପଦେଶର ମୂଲ୍ୟ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା—ଏହା ଦ୍ଵାରା ବାସ୍ତବରେ ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ କାମ, ମୋକ୍ଷ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ମିଳିବ। ଏହାପରେ ବିଜ୍ଞାପନ କରନ୍ତୁ ଚାକିରି ନଥିଲେ ଚାକିରି ପାଇବେ ସ୍ତ୍ରୀ ନଥିଲେ ସ୍ତ୍ରୀ ମିଳିବ— ପୁତ୍ର ନଥିଲେ ଏହା ସନ୍ତାନ ଉତ୍ପାଦନ କରାଇ ଦେବ—ଗୋରୁ ହଜିଥିଲେ ଖୋଜାଇ ଦେବ—ଗ୍ରୋ-ମୋର-ଫୁଡ୍ ମଧ୍ୟ କରାଇ ଦେବ। ଏହା ଭି: ପି: ଯୋଗେ ଯୋଗେ ପଠାଯାଏ—ସଡାକ ଟ୫।୨—V P. ଖର୍ଚ୍ଚ ସମେତ। ମୁଁ ଅଉ ଅପଣଙ୍କ ଠାରୁ V.P. ପଠାନ୍ତି କାହିଁକି। ପତ୍ରଟିକୁ ରଖନ୍ତୁ—ଟ୫ ଦିଅନ୍ତୁ।

କୌତୁହଳ ଚରିତାର୍ଥ ପାଇଁ ଟ ୫ ଦେଇ ବନ୍ଧା ଲଫାପାଟିଏ ରଖିଲି। ଭଦ୍ରଲୋକ ଟଙ୍କାପାଇ ନମସ୍ତେ କହି ଚାଲି-ଗଲେ। ମୁଁ ଲିଫାପା ଖୋଲି ଦେଖିଲି—ଏ ପତ୍ର ଯେ ପଢ଼ିବ ସେ ଅନ୍ୟ ପାଞ୍ଚ ଜଣକୁ ପଠାଇବ ଏବଂ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଵରୂପ ସେ ସେ V.P. ଯୋଗେ ଟ୫ଙ୍କା କରି ଅଦାୟ କଲେ ମହାପ୍ରଭୁ ହରେକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦ୍ଵାରି ରହିଲି, ତା ବଂଶ ବୁଡ଼ିବ। ଇତି। ଅନାମ।

ତା ତଳେ ଲେଖା ଥିଲା—ଏ ପତ୍ର ଯେ ପାଠ କରିବ ସେ ପ୍ରତ୍ୟହ ହରେକୃଷ୍ଣ ନାମ ଜପ କରିବ। ହରେକୃଷ୍ଣ ନାମ ଧରି ଖାଇବ ଶୋଇବ ଗ୍ରୋମୋର-ଫୁଡ୍—ଗ୍ରୋମୋର ଧ୍ୟାନ କରିବ ଏବଂ ଭୋଟ ଦେବାକୁ ହେଲେ ହରେକୃଷ୍ଣ କହି ହରେକୃଷ୍ଣ ବାକ୍ସରେ ଭୋଟ ଦେବ—ତେବେ ଦେହାନ୍ତେ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ଏବଂ ଜୀବନ୍ତରେ ପାଞ୍ଚ ଜଣଙ୍କ ଠାରୁ ୨×୫=୨୫ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ—ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାସ୍ତି।

—✻—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀ ବିଚାର ଧାରା

କଳା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥର ଦୁଇଟି ବିଭବ ଅଛି—ଗୋଟିଏ ବହିର୍ବିଭବ ଓ ଅନ୍ୟଟି ଅନ୍ତର୍ବିଭବ । କଳାର ବହିର୍ବିଭବ ବା ବହିରାବରଣ ଯଦି ଅନ୍ତର୍ବିଭବ ବା ଅନ୍ତରାତ୍ମାକୁ ସାହାଯ୍ୟ ନକରେ ତେବେ ସେ ବହିର୍ବିଭବ ଅଛି ନିରର୍ଥକ । ତେଣୁ ଆତ୍ମାର ବହିଃପ୍ରକାଶହିଁ ପ୍ରକୃତ କଳା । ମନୁଷ୍ୟର ଅନ୍ତରାତ୍ମାକୁ ଯେତିକି ସେ ପ୍ରକାଶ କରେ କଳାର ବାହ୍ୟିକ ରୂପର ମୂଲ୍ୟ ସେତିକି । ବଡ଼ ବଡ଼ କଳାକାର ମାନେ ଯେଉଁଠି କହନ୍ତି ଯେ ଆତ୍ମାର ଅଶାନ୍ତ ଅବସ୍ଥା ଓ ତାହାକୁ କଳାକାର ଶବ୍ଦ, ରଙ୍ଗ ବା ଆକୃତିରେ ପରିଣତ କରିବାର ଅନ୍ୟନାମ କଳା, ସେଠି କଳା ସର୍ବାଧିକ ମୋର ଅନ୍ତରକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜାଣେ ଅନେକେ ନିଜକୁ କଳାକାର ବୋଲି କହନ୍ତି ଏବଂ ବୋଲନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତରେ ଆତ୍ମାର ସେହି ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ ଉତ୍ସ ବା ଉତ୍ଥାନପାଇଁ ଅଶାନ୍ତତାର ଆଭାସ ମଧ୍ୟ ମିଳେ ନାହିଁ ।

ଅସ୍କାର ଓ୍ୱାଇଲ୍ଡଙ୍କ ଉଦାହରଣ ଧରାଯାଉ । ସେତେବେଳେ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଖୁବ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଥାଏ । ହଁ, ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ସେ ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଳାକାର ବୋଲି ପରିଗଣିତ । କିନ୍ତୁ ମୋତେ ତାହାଙ୍କୁ ଖଟକା ଲାଗେ । ଓ୍ୱାଇଲ୍ଡ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଳାର ବହିରାବରଣକୁହିଁ ଦେଖି ପାରିଛନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ସେ ଅନୀତିକୁ ସୁନ୍ଦର କରିବାରେ ହୋଇଛନ୍ତି ସଫଳକାମ । ବାସ୍ତବ କଳା ଯେ ସେ ଆପଣାର ଅନ୍ତର୍ଦର୍ଶନ ଦିଗରେ ଆତ୍ମାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ମୋ ନିଜ କଥା ମୁଁ କହିବି । ମୋର ଆତ୍ମଦର୍ଶନ ପାଇଁ ବହିରଙ୍ଗର ଆଦୌ ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦାବି କରିପାରେଁ ଯେ ମୋ ଜୀବନରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବାସ୍ତବକଳା ବିଦ୍ୟମାନ । ହୁଏତ ତମେ ଯାହାକୁ କଳା ବୋଲି କହୁଛ—ସେ କଳା ତମେ ମୋଠାରେ ସେମିତି ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ ନାହିଁ । ମୋ ଘରର କାନ୍ଥ ଗୁଡ଼ାକୁ ଏମିତି ଭକ୍ତି କରି—ଏପରିକି ଏଇ ଘରର ଛାତକୁ ମଧ୍ୟ ମଥା ଉପରୁ ମୁକ୍ତ କରି ମୁଁ ଏଇ ତାରକା ଖଚିତ ଦିଗନ୍ତ ପ୍ରସାରୀ ଅନନ୍ତ ଆକାଶର ଅସୀମ ବିସ୍ତୃତିକୁ ଚାହିଁ ରହିବି । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଏଇ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନକ୍ଷତ୍ରମାଳା ସୁଶୋଭିତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି କରି ଚାହେଁ ସେତେବେଳେ ମୋ ଆଗରେ ଯେଉଁ ବିରାଟ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ଦୃଶ୍ୟ ବିକଶିତ ହୋଇ ଉଠେ, ମନୁଷ୍ୟର କେଉଁ ସଚେତନ କଳା ମୋତେ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଇ ପାରିବ ? ମୁଁ ତା ବୋଲି କହୁନାହିଁ ଯେ ସାଧାରଣ କଳାର ସୃଜନକୁ ମୁଁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ମୋର ନିଜର ଧାରଣା ପ୍ରକୃତିର ଏହି ଅମର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରତୀକ ତୁଳନାରେ ମନୁଷ୍ୟର ଏ କଳା କେତେ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ—କେତେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ! ତେଣୁ ମନୁଷ୍ୟର ଏହି କଳା ସୃଷ୍ଟିର ମୂଲ୍ୟ କେବଳ ତାର ଆତ୍ମ ବୋଧ ନିମନ୍ତେ ଆତ୍ମାର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ-ଗମନକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେହିଁ ନିହିତ ଅଛି ।

କଳାକାରମାନେ ଦାବି କରି ପାରନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ବାହାରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେହିଁ ସତ୍ୟର ସନ୍ଧାନ କରନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଠିକ୍ ତାର ବିପରୀତ ଭାବରେ କହିବି, ମୁଁ କେବଳ ସତ୍ୟରେହିଁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ପାଏଁ ଏବଂ ସତ୍ୟ ଦ୍ୱାରାହିଁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରେ । କେବଳ ସତ୍ୟଧାରଣା ନୁହେଁ—ସାତ୍ୟିକ ମୁଖମଣ୍ଡଳ—ସାତ୍ୟିକ ଚିତ୍ରାବଳି, ସାତ୍ୟିକ ସଙ୍ଗୀତରାଜି—ସର୍ବ ପ୍ରକାର ସତ୍ୟହିଁ ଅସୀମ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ସାଧାରଣତଃ ଆମେ ସତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ବିକାଶ ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ । ସାଧାରଣ ଲୋକ ସତ୍ୟ-ଠାରୁ ଦୂରକୁ ପଳାଏ ଏବଂ ସତ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟପ୍ରତି ସେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଏ । ମନୁଷ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ସତ୍ୟରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦର୍ଶନରେ ସକ୍ଷମ ହୁଏ ସେତେବେଳେହିଁ ପ୍ରକୃତ କଳାର ଉଦ୍ଭବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ କଳା ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ କଣ ପୃଥକ୍ କରିଯାଇ ପାରେ ନା ? ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଯଦି ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ହୁଏ ତେବେ ସେ କଣ ପ୍ରକୃତରେ ସୁନ୍ଦର ? ସେ ଯଦି କୁତ୍ସିତ ଚରିତ୍ରର ନାରୀ ହୋଇଥାଏ ତେବେ କଣ ତାକୁ ସୁନ୍ଦରୀ ବୋଲି କୁହାଯିବ ?

ଭ୍ରଷ୍ଟ ଚରିତ୍ରର ଲୋକ କଦାପି ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ନପାରେ । ମନୁଷ୍ୟର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ତାର ଅନ୍ତରସ୍ଥାର ଦର୍ପଣ ମାତ୍ର । ପ୍ରକୃତ କଳାକାର ତା ନିଜ ଦୃଷ୍ଟି ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତ ଛବିହିଁ ଅଙ୍କନ କରିବ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତ୍ୟ କଥା । ବାହାରର ରୂପ ଯାହା ହେଉ ପଛକେ ଅନ୍ତରସ୍ଥାର ସତ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ ଯଦି ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରତିଫଳିତ, ପ୍ରକୃତ କଳାକାର ଚକ୍ଷୁରେ କେବଳ ସେହି ମୁଖ ମଣ୍ଡଳହିଁ ସୁନ୍ଦର । ତେଣୁ ସତ୍ୟକୁ ବାଦ ଦେଇ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଅବସ୍ଥିତି ଅସମ୍ଭବ । ତମେ ଯାହା ବାହାରକୁ ସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ ସତ୍ୟ ତାହାର ଅଧିକ ବିକାଶ କରିଥାଏ । ସକ୍ରେଟିସ ସେ ସମୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସତ୍ୟ ନିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ରୂପ ଅତି କୁତ୍ସିତ ବୋଲି ପ୍ରବାଦ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ମୋ ମତରେ ସେ ଖୁବ ସୁନ୍ଦର ଥିଲେ । କାରଣ ଜୀବନ ବ୍ୟାପୀ ସେ କେବଳ ସତ୍ୟର ସନ୍ଧାନହିଁ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ବାହାରର ରୂପ କୁତ୍ସିତ ଥିଲେହେଁ ଫିଡିଆସ୍ ମାନେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ସତ୍ୟର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ଅଥଚ ସେ ଜଣେ କଳାକାର ହିସାବରେ ବାହାରର ରୂପରେ ମଧ୍ୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦର୍ଶନ କରିବାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ।

ମାତ୍ର ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଯାହାର ଆତ୍ମା ସତ୍ୟ ଆଦୌ ସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ ସେମିତିକ ଲୋକମାନେହିଁ ସୁନ୍ଦରତମ ବସ୍ତୁର ସ୍ରଷ୍ଟା । ତାହାର କାରଣ ସତ୍ୟ ଅସତ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକତ୍ର ଏକତ୍ରରେ ଥାଆନ୍ତି । ଭଲ ଏବଂ ମନ୍ଦ ଏକାଠି ଦେଖାଯାଏ । କଳାକାର ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅନେକ ସତ୍ୟ ଏବଂ ଅସତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ଭବ । ଯେତେବେଳେ ଦୃଷ୍ଟି ସାତ୍ୟିକ ହୁଏ ସେତେବେଳେହିଁ ସୁନ୍ଦର ବସ୍ତୁର ସୃଜନ ସମ୍ଭବ । ଏହା ଯଦି ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ବିରଳ ତେବେ କଳାରେ ମଧ୍ୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ବିରଳ ବୋଲି ଧରିବାକୁ ହେବ ।

ଯଦି କେବଳ ସତ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଉତ୍ତମ ପଦାର୍ଥକୁ ହିଁ ସୁନ୍ଦର କୁହାଯାଏ ତେବେ ନୈତିକତା ହୀନ ପଦାର୍ଥରେ ମଧ୍ୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଥିବା ଅସମ୍ଭବ । ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ ଯାହା ନୀତିପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଅନୀତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ତାହା ଭିତରେ କଣ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଥିବା ସମ୍ଭବ ? ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଅସ୍ତଗାମୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବା ତାରକା ଖଚିତ ଆକାଶରେ ପ୍ରତିଭାତ ଶଶିକଳା ମଧ୍ୟରେ କଣ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ? ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି । ଏହି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅତି ସତ୍ୟ, କାରଣ ତାହାର ଅନ୍ତରାଳରେ ତାହାର ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କ ପରିକଳ୍ପନା ବିଦ୍ୟମାନ । ଏହି ସୃଷ୍ଟିର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ଲୁଚି ରହିଛି ତାହା ବାଦ ଦେଲେ ଏହାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତର ମହିମା ବା ଚନ୍ଦ୍ରକଳାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଶଂସା କରେ ମୋର ଆତ୍ମା ତାର ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କ ପୂଜନରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ଉଠେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ବା ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଯଦି ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତା କରିବାରେ ମୋର ବ୍ୟାଘାତ ହୋଇ ଠିଆ ହୁଏ ସେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ବ୍ୟାଘାତ ରୂପେ ରହିବ । ଆତ୍ମାର ଉଦ୍ଧାର ପଥରେ ଯେ ବାଧା, ସେ କେବଳ ସ୍ୱପ୍ନ—ମରୀଚିକା—ଫାନ୍ଦ । ଏପରିକି ଏହି ଶରୀର ମଧ୍ୟ ସେହି ମାୟା—ମରୀଚିକା । କାରଣ ତାହା ମୁକ୍ତି ପଥରେ ବାଧା ହୋଇ ଠିଆ ହୁଏ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅବସାନ ଗଳ୍ପ

ବୁଢା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚିରହିବାର କାମନା ତାର ଥିଲା ବେଶି । ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ମଧୁପ ପରି ଜୀବନରେ ବାରମ୍ବାର ହତାଶ ହୋଇ ଫେରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାର ଆଶା ଅଛି ଯୁଝି ସଜୀବ ଅଛି ସବଳ । ଖୁବ୍ ବୁଢ଼ା ସେ ନୁହେଁ । ୫୦ ବର୍ଷର ପ୍ରୌଢ଼ । କିନ୍ତୁ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ କେତେବେଳେ ନଇଁ ଆସିଛି ତାର ତନୁ ଉପରେ, ହୁଏତ ସେ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ସମୟ ପାଇନି । କିମ୍ବା ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟକୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରିନି ।

କାହାଣୀ

ସେ ତାର ସେହି ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ରିକ୍ସା ଖଣ୍ଡିକରେ ଜଣେ ପ୍ରୌଢ଼ଙ୍କୁ ଟାଣି ନେଉଛି । ସବ୍ ଡେପୁଟି ବାବୁ—କିନ୍ତୁ ଦଶ ବର୍ଷ ଚାକିରି ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଉନ୍ନତି ସମ୍ଭବ ହୋଇନି । ବୁଢ଼ା ଧୀରେ ଧୀରେ ରିକ୍ସା ଟାଣୁଛି । ଛ’ଣା ପଇସାର ବାଟ ତାର ରହିଛି ଅସରି ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବଜାର ବାଟ ଦେଇ ଗଲେ ବାବୁ ପରିବା କିଣିବେ ।

ରିକ୍ସା ରହିଲା । ପରିବା କିଣିବାକୁ ଗଲା ବୁଢ଼ା । ଏମିତି କେତେ ଅଜଣା ଅଚିହ୍ନା ବାବୁଙ୍କର ସେ ପରିବା କିଣିଛି । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଅପମାନ ବୋଧ କରିବ କାହିଁ ? ଆଉ ରିକ୍ସା-ବାଲାର ବା ଅଭିମାନ ଗୋଟାଏ କଣ—? ଆଉ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ବାଟ । ତାପରେ ତାକୁ ଛ’ଣା ପଇସା ମିଳିବ, ସେଥିପାଇଁ ଗୃହିଣୀ ମ୍ୟାଲେରିଆ ବଟିକା ନେଲେ ତାର ଜର ଭଲ ହୋଇଯିବ ଯେ ! ହଁ, ଏଥିପାଇଁ ଶାଗ ବାଇଗଣ ମଧ୍ୟ କିଣି ନେବ ।

ରିକ୍ସା ଉପରେ ମାଂସ, କୋବି, ଅଣ୍ଡା, ପିଆଜ, ଅଙ୍ଗୁର କେତେ କଣ ରଖି ପୁଣି ରିକ୍ସା ଟାଣିଲା ବୁଢ଼ା, ଗୋଡ଼ରେ ଛିଣ୍ଡା ଜୋତାକୁ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି । କିନ୍ତୁ ସେଇ କଞ୍ଚା ମାଂସକୁ ନେଇ ସେ କରୁଥାଏ ମସଲା ଦିଆ ମାଂସ ଝୋଳରେ ସୁଆଦର କଳ୍ପନା । ବାବୁଙ୍କ ପୋଷା କୁକୁର ଭାଗ୍ୟରେ ଯାହା ଯୁଟେ । କିନ୍ତୁ ସେ ପାଏନି । ଅତୀତର ଦୀର୍ଘ ୧୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କେବେ ଆଉ ସେପରି ଖାଇଛି ବୋଲି ତାର ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ । ଉଚ୍ଚତାକୁ ଠେଲି ଚାଲିବାର ଶକ୍ତି ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ହାତଟା ତାର ଉତ୍ତେଜନାରେ ଥରି ଥରି ଘଣ୍ଟି । ବଜାଉ ଥିଲା ।

ମନରେ ତାର ବେଳେବେଳେ ଅର୍ଥହୀନ ବିଦ୍ରୋହର ଶିଖା ଜଳେ । ମଣିଷ କାନ୍ଧରେ

ନିଜକୁ ବସାଇ ନୁହାଇ ବାରେ ଯେଉଁ ବାବୁମାନେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିତୃଷ୍ଣା ଜାଗେ । "ଏମାନେ ହିଁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଚିରଦିନ ପଙ୍ଗୁ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ଏଇ ସମାଜ ଆମକୁ ଶିକ୍ଷିତ ହେବାକୁ ଦେବନି । ମଣିଷ ହୋଇ ଆମର ଦାବୀ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ହୁଏ ।"

ପୁଣି ତାର ମନେ ପଡ଼େ "କୋମଳ ଅତୀତଟି ତାର । ଖୁବ୍ ଅଲିଅଳ ହୋଇ ବଢ଼ିଥିଲା ସେ । ଭବିଷ୍ୟତର କେତେ ରଙ୍ଗିନ୍ କଳ୍ପନା କରିଥିଲା । ବାପ ମା ତାଙ୍କର ଠିକା

କଥାଟିଏ କହୁଁ

ଗଦା ମଧ୍ୟରେ ବଢ଼ାଇ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରିବାର ସୁଯୋଗ ତାକୁ କେବେ ଦେଇ ନଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଆଜି ସେ କେତେ ବାବୁଙ୍କର ପରିବା କିଣେ—ବୋଝ ବହେ—ଆଉ ରିକ୍ସା ଟାଣେ । କେତେବେଳେ ଆଖିରେ ତାର ଲୁହ ଆସେ, କେତେବେଳେ ବିଦ୍ରୋହର ସ୍ପଷ୍ଟ ରେଖା ଦେଖାଦିଏ । କିନ୍ତୁ ସେ ସର୍ବହରାର ନୀରବ ବିପ୍ଳବ, ସମାଜ ବକ୍ଷରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରେନା ।

ସମୁଖରେ ଜଣେ ବୁଢ଼ୀ । ଖୁବ୍ କଅଁଳ ଶାଗ ନେଇ ବସିଛି । ତାର ଛୋଟ କନା ଖଣ୍ଡିକ ଉପରେ ତାର ଦୋକାନଟି ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ ହୋଇ ଉଠିଛି ଆହୁରି କେତେ ଜିନିଷକୁ ନେଇ— ଲଙ୍କା ମରିଚ, କଅଁଳ ବାଇଗଣ—।

ବୁଢ଼ା ତାର ଅଜାଣତରେ କେତେବେଳେ ତାର ରିକ୍ସାକୁ ହାତରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ପକାଇଛି, ସେ ଅନୁଭବ କରି ପାରିନି । ବାବୁ ଖୁବ୍ ରାଗି ଗଲେଣି । ବୁଢ଼ା ଚାଲିଲା ସେ କଅଁଳ ଶାଗ ଦୋ’ଟି କିଣିବାକୁ ।—

ସବ୍ ଡେପୁଟି ବାବୁ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଦୁଇ ଚାରିଜଣ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଅତିଥି ହୁଏତ ଆସିଯିବେଣି । ଛାର ରିକ୍ସା ବାଲା-ଟାର ଏତେ ବଡ଼ପଣ ଯେ ମୋର ଅମୂ ସମ୍ମାନକୁ ଅବମାନନା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।

ରାସ୍ତାରେ ବସାଇ ଦେଇ ଶାଗ କିଣୁଛି ରିକ୍ସା ବାଲାଟା । ଅନ୍ୟ ରିକ୍ସାକୁ ଡାକି ବାବୁ ଜିନିଷ ଉଠାଇ ନେଲେ । ରିକ୍ସା ଚାଲିଲା ଖୁବ ଜୋରରେ । ବୁଢ଼ା ଫେରି ଦେଖିଲା ତାର ରିକ୍ସା ଶୂନ୍ୟ । ତାର ମନେ ହେଲା ଯେଉଁ ରିକ୍ସାଟି ବାବୁଙ୍କୁ ନେଇ ଉଚ୍ଚତାକୁ ଠେଲି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଚାଲିଛି, ସେ ରିକ୍ସାର ବଡ଼ ବଡ଼ ଚକା ଦିଇଟା ତାର ମଥା ଉପରେ ଦଳି ଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି ।

ଆଖିରୁ ତାର ଲୁହ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଦି’ଟୋପା । କେତେ ପଇସା ଏଇ ହାତରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଛି ସେ ଆଜି ସାମାନ୍ୟ ଛ’ଣା ପଇସା ପାଇଁ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ୁଛି । ଝିଅର ଅବସ୍ଥା କଣ ହେବନି ସେ ଜାଣେନା । ଖୁବ୍ ତତ୍ପରତାରେ ଫେରିଲା ।

\+ × +

ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହକ ପରେ । ଝିଅଟିକୁ ମଶାଣି ଭୂଇଁରେ ନିଆଁ କୁଣ୍ଡର ଅଗ୍ନିରେ ଶୁଆଇ ଦେଇ ଫେରିଲା ବୁଢ଼ା । ଦୁନିଆଁର ଶେଷ ମମତା ଟିକକ ଲୁଟାଇ ଦେଇଛି ଦୁଇଟୋପା ଲୁହରେ । ସମସ୍ତ କଳ୍ପନାର ଅବସାନ ହୋଇଛି । ଧଳା କେଶ ଗୁଡ଼ିକ ତାର ଅସଂଯତ ଭାବରେ କାନର ଚାରିପଟେ ଝୁଲି ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ନୟନରେ ଉଦ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଚାହାଣୀ । ନିଶ ଦାଢ଼ି ଗୁଡ଼ାକ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ରାସ୍ତା ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ରିକ୍ସା ଉଠାଇଲା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତେଜନାରେ ଆଉ ପାଗଳ ପରି ଜନତା ପ୍ରତି ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ କରି ପାଦ ଚାଲିଲା । ଆଜି ସେ ଆକାଶର ଉଡ଼ନ୍ତା ପକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଦେଖି ଆଉ ଈର୍ଷା କରିବନି । ଦୁଃଖର ତୀବ୍ରତା ଉପଲବ୍ଧି କରି ଭାଗ୍ୟକୁ ନିନ୍ଦା କରିବନି । ବାବୁ ମାନଙ୍କର ଲାଲ ଆଖିକୁ ସଠିକ୍ ଜବାବ ଦେବାକୁ ଡରିବନି । ସେ ଆଜି ବାଦଲ ପରି କ୍ଷିପ୍ର ଆଉ ବିହଙ୍ଗ ପରି ମୁକ୍ତ । ବୁଢ଼ାପରି ଆଜି ତାର ରିକ୍ସା ଖଣ୍ଡିକ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ଚାଲୁଛି ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବଜାରରେ ସବ୍ ଡେପୁଟି ବାବୁ ଶାଗ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ରଥ

କିଣୁଥିଲେ । ବୁଢ଼ା ରିକ୍ସା ଖଣ୍ଡିକ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ଆଜି ତାର ମନରେ ବିପ୍ଳବର ନିଆଁ । କିନ୍ତୁ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ତାର ଅଟେ ଅଟେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ମଝିକୁ ଫେରି ଆସୁଥାଏ । ଆଉ ମନ କହୁଥାଏ—ପରିଶ୍ରାନ୍ତ—ତୁମେ କଣ କେବଳ ଶାଗ କିଣିବାର ଅଧିକାର ଅଛି ବାବୁ—ତୁମେ କଣ କେବଳ ମଣିଷ ମାରି ହାକିମ ଆଖିରେ କିଛି ବୋଲି ଦେଇ ପାରିବ ? ଦିଅ ବାବୁ—ମୋର ଝିଅର ଜୀବନ ସାଥିରେ ଆମର ଜୀବନ ଫେରାଇ ଦିଅ ।"

ତାର ମନ ବୁଝୁ ନଥିଲା । ସେ ଭାବୁ ଥିଲା—ସେ ଦିନ ଯଦି ଛ’ଣା ପଇସା ଦେଇ ଥାଆନ୍ତେ ତେବେ ମୋର ଝିଅ ମରି ନଥାନ୍ତା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିଠା କଥା

କଟକର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହାସ୍ୟରସସ୍ରଷ୍ଟା ଦେବ ମହାପାତ୍ର ମୋ କର୍ଣ୍ଣରେ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ କରିଛନ୍ତି । ଅଜ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୁଁ ଦରଖାସ୍ତ ଦାଏର କରୁଛି । ସଂପାଦକ ମହାଶୟ ଏହାର ଉଚିତ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରେମିକା ପ୍ରେମିକଙ୍କ ଭିତରେ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସଂପର୍କଟା ଗୋଟାଏ ବିଭ୍ରମ ଅସଭ୍ୟତା ବୋଲି କେହି କେହି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । କଥାଟା ଏକା କାନକୁ ବଡ ଅଡୁଆ ଲାଗୁଛି । ଘଇତା (ଛତ୍ରୀଟା) ମାଇପଙ୍କ ଭିତରେ ଯେ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧଟା ଦିନାକେତେ ପରେ ଜାରି ରହିବ ଏହାପରି ସନ୍ଦେହ କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ । ବିଭାହେବା ପୂର୍ବରୁ ବୃନ୍ଦ ଡାକୁଥିଲି ପରିଭାଇ ଭାଇ । ପରି ଡାକୁଥିଲି—'ବୃନ୍ଦ' । ବିଭାହେବା ପରେ ହଠାତ ସହଜରେ ପରି ଡାକିବ ବୃନ୍ଦ ମାନ ବୃନ୍ଦ ଏଣୁ ପରିଭାଇ ଡାକ ପାରିବ ନାହିଁ । ବିଭାହେବା ପୂର୍ବରୁ ପୁରୁଷ ଭଉଣୀ ସଂପର୍କ କରିପାରେ ନାହିଁ । ନାରୀ କିନ୍ତୁ ଭାଇ ସଂପର୍କ କରିପାରେ—ଅଥଚ ବିଭାହେବା ପରେ ନାରୀଭାଇ ସଂପର୍କ କରିପାରେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷର ଡାକରୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସଂପର୍କ ଥିବାର ଧାରଣା ଏହାର ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ହେବା ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ ।

ସେ ଯାହାହେଉ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ପର୍କକୁ ଅକ୍ଷୁନ୍ନ ଓ ଅନାବିଳ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ଓ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧୁନା ପ୍ରଚଳିତ ସମ୍ପର୍କଟି ଭାଇ ଡାକକୁ ବେଆଇନ କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଲୋକେ ବିଚାର କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । କିନ୍ତୁ ବୁଦ୍ଧିରାମ ତ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ନୁହେଁ ତେଣୁ ତାର ମନ ଟିକିଏ ଅବାଟରେ ଯାଏ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଉଛି, ସାହେବ ମାନଙ୍କ ସମାଜରେ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ଯେପରି ନାମ ଧରି ଡାକନ୍ତି—ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ତଦ୍ରୂପ । କିମ୍ବା ଉଭୟ ଉଭୟଙ୍କୁ ଅତି ପ୍ରେମରେ ଡାର୍ଲିଂ [ଡାଲି ଶବ୍ଦରୁ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଷ୍ଟର୍ଲିଂ ପାଉଣ୍ଡରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ନୁହେଁ] ଡାକନ୍ତି ପରି ଆମ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା 'ପ୍ରିୟ, ବା ପ୍ରିୟେ' ଡାକିଲେ ଭଲହେବ । ତେବେ ଅନ୍ତତଃ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କବିତା ଲେଖିବାକୁ ବା ପତ୍ର ପକାଇବାକୁ ସୁବିଧା ହେବ—'ପ୍ରିୟ—ଚୁମ୍ବନ ନିଅ,' 'ପ୍ରିୟେ—ଚୁମ୍ବନ ଦିଏ !'

ରାଧା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରେମ କେଳେ କଣ ଡକା ଡାକି ହେଉଥିଲେ ତାର ସଠିକ ସମ୍ବାଦ କୌଣସି ପୁରାଣ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ନାହିଁ । କୃଷ୍ଣଙ୍କର ତ ଥିଲା ଅଶେଷ ନାମ । ସେଥିପାଇଁ ସେ । ଯେ କୌଣସି ନାମଧରି ଡାକିଲେ ସେଟା ପ୍ରକୃତ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମ ନୁହେଁ ବୋଲି ଅର୍ଥ କରିହେବ । ତଥାପି ତାଙ୍କ ଡାକ ଗୁଡ଼ାକ ନାମବାଚକ ନହୋଇ ଗୁଣ ବାଚକ ହେଉଥିଲା—ଯଥା—କଳାକାହ୍ନୁ, କାଇଁଚ ମାଳିଆ, ଯମୁନା କୂଳିଆ, ନନ୍ଦଗୃହିଆ, ମୟୂର ଚୂଳିଆ, ବ୍ରଜବଧୂଲୋଭୀ ଇତ୍ୟାଦି । ରାଧାଙ୍କୁ କିନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣ ରାଇ ରାଇ—ନାମ ଦେଲେ ରାଇ—ଅଁଇ ନାମ ବନ୍ଧେଇ ଡାକୁଥିଲେ—'କଶୋଷ୍ଟ, ଶ୍ରୀମତୀ ।' ଆମ ଦେଶରେ ଏବେ ପୁରୁଷମାନେ ହଇକିହୋ, ଶୁଣୁଛନା ବୋଲି ଡାକନ୍ତି କାରଣ ନାରୀମାନେ ବିବାହ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଆଉ କିଶୋରୀ ରହନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଶ୍ରୀମତୀ ବି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ—ବୁଢ଼ୀ ବା ଗୃହିଣୀ ଡାକିଲେ ଘରଦ୍ୱାର ଭାଙ୍ଗି ଏକାକାର ହେବାର ଭୟ ଅଛି । ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଗୁଣ ବାଚକ ନାମରେ ଡାକିବା ମୁସ୍କିଲ—ହଳନିଠିଆ, କୋଡ଼ି ହାଣିଆ, କଳମଗୁଳିଆ, ଅଫିସ ଦୌଡ଼ିଆ, ଘସ୍ ଘୋରିଆ, ଆଦି ଡାକିବା ଯେପରି ଅସୁବିଧା ପୁରୁଣା ଢଙ୍ଗରେ ଅମୁକ ବାପ ବୋଲି ଡାକିବା ତହୁଁ ଅଧିକ ଅସୁବିଧା ଜଣା ପଡୁଛି ।

ପୁଣି ପରସ୍ପର ସ୍ୱନାମ ଧରି ଡାକିବା ପୁରୁଷ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇନପାରେ କାରଣ ପ୍ରାୟ ସବୁ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀଠାରୁ ସାନ । ଇଉରୋପ ପରି ସମାନ ସମାନ ବୟସ ବା ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷଠାରୁ ବଡ଼ ହେବାରେ ଆପତ୍ତି ନରହିବାର ଉଦାହରଣ ଏ ଦେଶରେ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଫଳରେ ନାମଧରି ଡାକିବା ଅସମ୍ଭବ । ପୁଣି ଯଦି ପ୍ରିୟ ଓ ପ୍ରିୟା ବୋଲି ଡାକିବା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଏ ତେବେ ସାନ ସାନ ପୁଅ ଝିଅ ମାନେ ବାପ ମାଆଙ୍କ ଡକାଡକି ଶୁଣି ମା ବାପାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରିୟ ପ୍ରିୟେ ବୋଲି ଡାକିବା କଠିନ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ ଆମ ସମାଜରେ ଆଦୌ ନଡାକି 'ହଇକିହୋ' 'ଶୁଣୁଛ' ବୋଲି ଡକାଯାଏ ।

ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରିୟ ବା ପ୍ରିୟେ ଡାକ ଚଳିବାରେ ବାହ୍ୟତଃ କିଛି ଆପତ୍ତି ଥାଇ ନପାରେ—ଅନ୍ତର୍ଗତଃ ଅଛି । ଇଉରୋପୀୟ ମାନଙ୍କର ବିନା ପ୍ରେମରେ ମଧ୍ୟ କାହାକୁ ପ୍ରିୟ ପ୍ରିୟେ ଡାକିବାରେ ବାଧା ନାହିଁ । ଡାକିଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ସହଜରେ ଅପ୍ରିୟ ଅପ୍ରିୟା ହେବାରେ ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ଆଜିର ଡାର୍ଲିଂ କାଲିର ଡାର୍ଲିଂ ନହୋଇ ପାରେ । ଅଥଚ ଏତେଦିନ ଧରି ଡାର୍ଲିଂ ଡାକି ପୁଣି ହଠାତ୍ ଅନ୍ୟ ନାମ ଧରି ଡାକିବା ଅସୁବିଧା । ପୁଣି ଆମେ ଯଦି ପ୍ରଥମରୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସଂପର୍କ ରଖିଥିବା ଭବିଷ୍ୟତରେ ପ୍ରେମ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ମଧ୍ୟ ସେଇ ସଂପର୍କଟା ରହିଯିବାରେ ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । ବିଶେଷତଃ ଆମ ସମାଜରେ ପ୍ରେମ ଯେଉଁଠି କରାଯାଏ ସେଠି ବିବାହ କଦାପି ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏ ସମ୍ପର୍କଟା ଜାରି ରହିବା ଉଚିତ ।

ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କଟା ଗୋଟାଏ ଚିର-ସ୍ଥାୟୀ ସଂପର୍କ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ସ୍ତର—କାର୍ଯ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସ୍ୱରୂପ । ଭବିଷ୍ୟତ ଅଧ୍ୟୟନ ଲାଗି Entrance ବା Matriculation ପରୀକ୍ଷା ପରି । ଭାଇ ଭଉଣୀ ସ୍ତରକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ନଗଲେ ତେଣିକି ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀ ବା ଶଳା ଶାଳୀ, ବା ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବୀ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ କରି ହେବନାହିଁ । ପ୍ରଥମରୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ଥିଲେ ନାନା ଅସୁବିଧା ଅଛି । ଅବିବାହ ଅବସ୍ଥାରେ, ବାପା, ମଉସା, ଦାଦା, ମାମୁଁ, ବା ଖୁଡ଼ୁ, ବୋଉ, ମାଉସୀ, ମାଇଁ ଡାକି ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷକୁ ବାପା ଡାକିବାରେ ମାର ଆପତ୍ତି ହେବ । ମଉସା ଡାକିଲେ ମାଉସୀର ଆପତ୍ତି ହେବ । ଦାଦା ଡାକିଲେ ବୋଉ କହିବ—ସେ କଣ ମୋ ଦିଅର ?—ମାମୁଁ ଡାକିଲେ ନିଜେ ମାମୁଁ ଆପତ୍ତି କରିବ—ମୁଁ ତୋ ବାପର ଶଳା ନୁହେଁ । ଠିକ ସେହିପରି କୌଣସି ଝିଅ ମଧ୍ୟ ଖୁଡ଼ୀ ଡାକି

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ—ମାଉସୀ ଗୃହରେ ବାପର ଶାଳୀ ହେବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ—ମାଇଁ ବୋଲି ମାମୁଁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ। ସେଥିପାଇଁ ଏ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କଟା ଗୋଟାଏ ନୈତିକ ଶିକ୍ଷା ଭଳି ପ୍ରାଥମିକ ସମ୍ବନ୍ଧ। ବରଂ ଲୋକେ—ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବା stand still agreement ଭଳି ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବ। ଏହା ପରେ ତମେ ଯେ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ପାତି ପାର। ତମେ ବାଧା ନଦେଇ, ତମ ବାପ ଦାଦା ବାଧା ଦେଇ ପାରନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ; ବା ଗୋଟିଏ ପ୍ରେମିକ ପୁଅ ତମ ପିଉସୀ ମାଉସୀ କେହି ବନ୍ଧୁ ହେଇ ପାରନ୍ତି—ସେଥିରେ ବାଧା ନଥିବ। ପ୍ରେମିକ ଓ ପ୍ରେମିକା ସମ୍ବନ୍ଧଟା ଯେପରି ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ—ତାକଟା ବି ସେହିପରି ଅନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଉଚିତ।

ଦୋଛଡ଼ା ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ବା ପରିବାର ଓ ସମ୍ପର୍କ ଭିତରେ ସାଧାରଣତଃ ତିନୋଟି ସ୍ତର ଦେଖାଯାଏ—ତିନି ପୁରୁଷ। ତେଣିକି ହୋଇ ଦିଅ ଯାଇ ପାରେ—କିନ୍ତୁ ସ୍ତର ତିନୋଟି। ଗୋଟିଏ ସ୍ତରରେ—ପୁଅ ଝିଅ, ତାହା ଉପର ସ୍ତରରେ ବାପ ମା—ତାହାଙ୍କ ଉପର ସ୍ତରରେ ଅଜା ଆଈ। ଧରିବାକୁ ଗଲେ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ତର—ଦୁଇଟା; ବାପ ମା ସ୍ତର—ଓ ପୁଅ ଝିଅ ସ୍ତର। ଅଜା ଆଈ ସ୍ତରଟା—ପୁଅ ଝିଅ ସ୍ତର ପାଖରେ ଏକ ହୋଇ ଯାଏ। ସେଥିପାଇଁ ପୁଅ ଝିଅଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆମ ବାପ ମା—ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ, ଦାଦାରେ ମାରେ ବୋଲି ଡାକ ଦିଅନ୍ତି—ଏବଂ ଅଜା ଆଈ ମାନେ ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କୁ—ଶଳା, ଶାଳୀ, ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କ ଯୋଡ଼ନ୍ତି। ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କ ଘରେ ନାତି ନାତୁଣୀ ତ ଅଜା ଆଈଙ୍କୁ ଦାଦା, ଦିଦି ବୋଲି ଡାକନ୍ତି। ଏବଂ ଅଜାମାନେ ଠେକା ନାତୁଣୀଙ୍କୁ ଧରି ବାହା ହେବାକୁ ମାଡ଼ି ବସନ୍ତି—ଆଈମାନେ ମଧ୍ୟ ଟୋକା ନାତି—ନାତୁଣୀ ଯୋଇଁଙ୍କୁ ଲାଗି ଆଉ ଗାଁରେ ସିନ୍ଦୁର କାଟନ୍ତି।

ସୁତରାଂ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା ଯେ ଆମ ସମାଜରେ ସମ୍ପର୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ ଦୁଇଟି ସ୍ତର ଅଛି। ବାପ ମା ସ୍ତରରେ ଯିବେ, ଦାଦା ଖୁଡ଼ୁତା ଖୁଡ଼ି, ଜୁଡ଼ୁତା ଜୁଡ଼ି, ମଉସା ମାଉସୀ ମାମୁଁ ମାଇଁ, ପିଉସା ପିଉସୀ, ଶ୍ୱଶୁର ଶାଶୁ, ଖୁଡ଼ୁତା ଶ୍ୱଶୁର, ଖୁଡ଼ି ଶାଶୁ, ମଲାଶ୍ୱଶୁର, ମଲା-ଜୁଡ଼ୁତା ଶ୍ୱଶୁର—ଜୁଡ଼ିଶାଶୁ ଇତ୍ୟାଦି।

ନାତି ନାତୁଣୀ ସ୍ତରରେ ଯିବେ—ଭାଇ ଭଉଣୀ, ଶଳା ଶାଳୀ, ଭଣେଇ ଭଉଣୀ ପୋଇଁ, ଭାଇ ଶଳା। ଶାଳୀ ଭାଉଜ, ଭାଉଜ ବନ୍ଧୁ, ବାନ୍ଧବୀ, ନାତୁଡ଼ା ଅଜା ଆଈ, ନାତି ନାତୁଣୀ ଇତ୍ୟାଦି।

ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ହୁଅନ୍ତୁ ବା ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତୁ ବାଧ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଏଇ ଦୁଇ ସ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟାଏ ସ୍ତରରେ ସମ୍ପର୍କ ବାନ୍ଧିବାକୁ ହେବ। ହୁଏତ ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଦେଖି ଶିଖିବେ, ନଚେତ୍ ମଉସା ଝିଅଣୀ ବା ମାଉସୀ ପୁଅର, ବାପ ଝିଅ ବା ମା ପୁଅ ସମ୍ପର୍କ କରିବେ। ମାତ୍ର ଶେଷ ସମ୍ପର୍କଟା ଅଶ୍ଳୀଳ ଓ ଅସଭ୍ୟ ହେବାରୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କ ରଖିବାରେ ସେଇଁ ସାମାନ୍ୟ ଅଶ୍ଳୀଳତାର ସନ୍ଦେହ ରହୁଛି ତାହା ଗ୍ରହଣ କରା ଯାଇ ପାରେ। ନଚେତ୍ ଯଦି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ବା ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ପରସ୍ପର ଅଜା ନାତୁଣୀ ଓ ଆଈ ନାତିର ସମ୍ପର୍କ କରନ୍ତି ତେବେ ହେଲେ କାମ ଚଳି ଯିବ—ଏବଂ ନଗରର ଅଜା ଆଈ ଅବଶ୍ୟ ଆପଣାକୁ ଭାଗ୍ୟବାନ ଭାଗ୍ୟବତୀ ମନେ କରିବେ।

ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କଟାର ଆଉ ଏକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ବ୍ୟାକରଣିକ ଯୁକ୍ତି ଯୁକ୍ତତା ଅଛି। ଭାଇର ପ୍ରକୃତ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ଭାଉଜ ନୁହେଁ। ବାପର ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ଯେପରି ବୋଉ ମଉସାର ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ମାଉସୀ, ଦାଦାର ଖୁଡ଼ୀ ସେପରି ଭାଇର ପ୍ରକୃତ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ଭଉଣୀ। ଏ ସମ୍ପର୍କର ଅର୍ଥ ଭିତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟିରେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ପର୍କ ରହୁଛି—ଅଜା ଆଈ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ। କିନ୍ତୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କ ଭିତରେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ପର୍କ ଆଦୌ ରହୁନାହିଁ। ହିଁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ତାଙ୍କ ସେଇ ସୂତ୍ରରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ପ୍ରେମିକ ଡାକିବ ପ୍ରେମିକାକୁ ମାଉସୀ ବା ପିଉସୀ—ଆଉ ପ୍ରେମିକା ଡାକିବ ମାମୁଁ ବା ଦାଦା। କାରଣ ଦାଦା ପିଉସୀ, ମାମୁଁ ମାଉସୀ ଶବ୍ଦ ବିପରୀତ ଲିଙ୍ଗ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭାଇ ଭଉଣୀ ପରି କେହି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପିତ କରୁନାହିଁ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଅନ୍ୟଟିର ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ବା ଅନ୍ୟଟି ଗୋଟିକର ପୁଲିଙ୍ଗ ବାଚକ ବୁଝାଉ ନାହିଁ।

ମାତ୍ର ସେଭଳି ଡକା ଡକିରେ ଆପତ୍ତି ଆସିବ ଉପର ସ୍ତର ଆଡ଼ୁ। ଦାଦା ଡାକିଲେ ମା ଆପତ୍ତି କରିବ—ପିଉସୀ ଡାକିଲେ ବାପ ଆପତ୍ତି କରିବ। ଏହିପରି ଭାବରେ ଆପତ୍ତି ଉଠିବ କିନ୍ତୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଉ ଉପରସ୍ତରରୁ ଆପତ୍ତି ଆଦୌ ଉଠିବ ନାହିଁ।

ଏଇ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କଟା ଯେ ମୂଳତଃ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ନୁହେଁ—ମାତ୍ର ମାନବିକତା ଏହାର ମଧ୍ୟ ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରମାଣ ରହିଛି। ମନୁଷ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ସମ୍ପର୍କକୁ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ବା Brother-hood Universal brother-hood କୁହାଯାଏ। ସଭା ସମିତିରେ ସମ୍ବୋଧନ କଲାବେଳେ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ, ପିଲ, ବାପା, ମା ଗୁରୁଜନ ଆଦି ଯିଏ ବସିଥାଉ ସମସ୍ତେ ଏକ କଥାରେ ହୋଇଯାନ୍ତି ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀ ମାନେ।

ଆମ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଓ ସୋସଲିଷ୍ଟ ଭାଇ ମାନେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟ ଏଇ ସମ୍ପର୍କ ଏପରି ନିର୍ଲିଙ୍ଗ ଭେଦରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ଯେ ଶେଷକୁ ସାଥି ବୈଦ୍ୟନାଥ ସାଥି ସରୋଜିନୀ ହୋଇଗଲା ଭଳି କେହି କେହି ଭାଇ ନବକୃଷ୍ଣ ଭାଇ ମାଲତୀ ଦେବୀ ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରିବାର ଶୁଣାଯାଇଛି। ସୁତରାଂ ଭାଇ ଭଉଣୀ ବିପରୀତ ଲିଙ୍ଗ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଲିଙ୍ଗ ବୈପରୀତ୍ୟ ଏଥିରେ ନାହିଁ—ଏହା ଅଶ୍ଳୀଳତାର ବାହାରେ।

ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରକୃତରେ ଉଭୟେ ଉଭୟର ଜୀବନ ସଙ୍ଗୀ। ସଙ୍ଗୀ ବା ସାଥିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମ୍ପର୍କ ହିଁ ସବୁ ସମୟରେ ଲାଗିଥାଏ। ବାହା ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବାହା ହେବାର ଶୀଘ୍ର ଶେଷ ବେଳେ ଯଦି ସେହି ଭଳି ଏକ ସଙ୍ଗୀ ଭାବ ରହେ କ୍ଷତି କଣ?

ଆମ ହିନ୍ଦୁ କଳ୍ପନାରେ କେବଳ ପୁତ୍ରାର୍ଥେ କ୍ରିୟତେ ଭାର୍ଯ୍ୟା। ପୁତ୍ର ହୋଇ ସାରିଲେ ତେଣିକି ଭାର୍ଯ୍ୟା ଭର୍ତ୍ତା ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ। ଗାନ୍ଧୀଜୀ ସ୍ପଷ୍ଟ କହିଛନ୍ତି—ତେଣିକି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଭାବରେ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ପାଳନ କରି ରହିବାକୁ ହେବ। ବିବାହ ପରେ ଯଦି ଆମକୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼େ ତେବେ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୪ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

କାଲ୍‌ଆ ଭଳକ ଗଲ୍ପ ଗଲ୍ପ

ଜଣେ ଚିତ୍ରକର ଥରେ ଜଣେ ରାଣୀଙ୍କର ବଡ଼ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କି ଆଣି ଭେଟିଲେ । ଚିତ୍ରଟି ଅବିକଳ ହୋଇଛି ବୋଲି ସମସ୍ତେ କହିଲେ । ଚିତ୍ରକର ଭାବିଲେ ବହୁତ ପୁରସ୍କାର ମିଳିବ । ମାତ୍ର ରାଣୀ ସାହେବ ଆସି କହିଲେ, "ମହାଶୟ, ଏ ଚିତ୍ରଟି ଠିକ ମୋର ଭଳି ହୋଇ ନାହିଁ । କାରଣ ମୋର ପ୍ରିୟ କୁକୁରଟି ଏହାକୁ ମୁଁ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ନାହିଁ । ଚିହ୍ନିଥିଲେ ସେ ଆଦର କରି ଚୁମ୍ବନ କରନ୍ତା ।"

ଚିତ୍ରକର ମନେ ମନେ କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେଲେ, ମାତ୍ର କିଛି ନକହି ଚିତ୍ରଟି ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ତହିଁ ଆରଦିନ ଚିତ୍ରଟିକୁ ପୁଣି ଆଣି କହିଲେ, "ମହିମା ଏଥିରେ ଟିକିଏ ଦୋଷ ରହିଯାଇଥିଲା; ଆଜ ତାକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ଆଣିଛି । ମୋର ଆଶା କୁକୁର ଏଥର ଠିକ୍ ଚିହ୍ନିବ ।"

ରାଣୀ କୁକୁରକୁ କୋଳରେ ବସାଇ ଚିତ୍ରଟିକୁ ଆଗରେ ରଖିଲେ । କୁକୁର କିନ୍ତୁ ସେଆଡ଼କୁ ମନ ନେଲା ନାହିଁ । ରାଣୀ କହିଲେ, "ଦେଖିଲ, କୁକୁର ତଥାପି ଚିହ୍ନୁନାହିଁ ।" ଚିତ୍ରକାର କହିଲା, "ଆଜ୍ଞା କୁକୁର ମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଟିକିଏ କମ । ଆପଣ ଚିତ୍ରକୁ ତାର ମୁହଁ ପାଖରେ ଧରନ୍ତୁ ଦେଖିବେ ।"

ରାଣୀ ଯେମିତି ଚିତ୍ରକୁ କୁକୁର ମୁହଁ ପାଖରେ ଧରିଛନ୍ତି, କୁକୁର ଚୁମ୍ବନ କରିବ କଣ ଏକାବେଳେକେ ଚାଟି ପକାଇଲା ଓ ଚିତ୍ରକୁ ଦୂରରେ ଥୋଇଲେ ମଧ୍ୟ ଚାଟିବା ପାଇଁ ପଛେ ପଛେ ଧାଇଁଲା ।

ଏବେ ରାଣୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଓ ଚିତ୍ରକରକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଇନାମ ଦେଇ ବିଦାକଲେ । ଚତୁର ଚିତ୍ରକାର ଛବି ଉପରେ କଞ୍ଚା ମାଉଁସ ଘଷି ଦେଇଥିଲା । × ÷ ×

ମିଃ ରାୟଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ମିଃ ଦାସ ମିସେସ ରାୟଙ୍କ [ଯୁବତୀ ସ୍ତ୍ରୀ] ସହିତ ତାଙ୍କ ଘରେ ଏକୁଟିଆ ଖୁସ ଗଳ୍ପ କରୁଥିଲେ ! ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା କ୍ଷଣି ମିସେସ୍ ରାୟ କହିଲେ, "ତୁମେ ଏପରି ବ୍ୟସ୍ତ ହଉଛ କାହିଁକି ? ମୋ ସ୍ୱାମୀ ଏଇକ୍ଷଣି ଆସିବେ ନାହିଁ ।" ଏତିକି ବେଳେ ଟେଲିଫୋନ ଘଣ୍ଟି ବାଜିଲା । ମିସେସ ରାୟ ଟେଲିଫୋନ ଶୁଣିଲେ । ଦାସ ଆଶଙ୍କିତ ହୋଇ ବସିଥାନ୍ତି । ମିସେସ ହସି ହସି ଫେରି ଆସି କହିଲେ— ମୁଁ କଣ କହୁଥିଲି ? ମୋ ସ୍ୱାମୀ ଟେଲିଫୋନରେ କହିଲେ, ସେ ତୁମ ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଆଜି ଫେରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏବେ ଉପାୟ କଣ— ତୁମେ ବି ତାଙ୍କ ଘରେ ଆଜି ରାତିଟା ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଖାଇ ରହି ଯାଅ"

\+ × +

ଶୋଇବା ବେଳେ ଟୁଲୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲା—"ହେ ଭଗବାନ, କଲିକତାକୁ ଭାରତର ରାଜଧାନୀ କରିଦିଅ ।" ତାର ମାଆ ପଚାରିଲେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଏଭଳି ପ୍ରାର୍ଥନା କାହିଁକି କରୁଥିଲୁ ?

ଟୁଲୁ—ମା, ଆଜି ଆମ ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା—ଭାରତର ରାଜଧାନୀ କଏ ? ମୁଁ ଲେଖିଛି—କଲିକତା । ପରେ ଶୁଣିଲି ଦିଲ୍ଲୀ ବୋଲି । କାଳେ ଈଶ୍ୱର ଦୟାକରି କଲିକତାକୁ ରାଜଧାନୀ କରିଦେଲେ ମୋ ଉତ୍ତରଟା ଠିକ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା ।

× × ÷

ଗୋଟିଏ କାରଖାନାରେ ମେନେଜର ଦିନେ ମରିଗଲେ । କାରଖାନାରେ ଜଣେ ଟୋକା କିରାଣି ସେଇଦିନ ମାଲିକଙ୍କ ପାଖରେ କହିଲା, "ମରିଥିବା ମେନେଜରଙ୍କ ସ୍ଥାନଟି ମୋତେ ଦିଅନ୍ତୁ ।"

ମାଲିକ—ନିଶ୍ଚୟ, ତୁମକୁ ଦିଆଗଲା । ଏଯାକେ ତାଙ୍କ ଶବ ଦାହ ହୋଇ ନଥିବ । ତୁମେ ଶ୍ମଶାନକୁ ଧାଇଁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କର ଜଲ୍‌ଦି ।

÷ × ÷

ଦିନେ ଜଣେ ଅମଲା ଡଗର ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ କହିଲେ—"ଅମଲାଙ୍କ ଲାଞ୍ଚିଆ କଥା ଆପଣ ଆଉ ଲେଖନ୍ତୁ ନାହିଁ । ନୋହିଲେ—"

ଡଗର ସମ୍ପାଦକ କହିଲେ—ନୋହିଲେ କଣ ?

ଅମଲା—ନୋହିଲେ ମାଗଣାରେ ମାଗି ନେଇ ମୁଁ ଯେ ଡଗର ପଢ଼େ ଆଉ ତାହା ପଢ଼ିବି ନାହିଁ ।

÷ × +

ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଭଦ୍ରଲୋକ କଟକ ଆସିଥିଲେ । ବାଟରେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ତାଙ୍କର ସଂଗୀ ଗୋଟିଏ ଘରକୁ ଦେଖାଇ ଦେଇ କହିଲା—ଏହି ଘରେ ଆମ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ କର୍ମୀ ଜନ ମିଳିଲା । ବିଦେଶୀ ଚମକି ପଡ଼ି କହିଲେ—କେତେ ଠିକା ହେ ?

÷ + ÷

ଅଜା ଓ ପାଈଁଆଇନ୍

ପୁଲିସ—ରୋକୋ ହେ ବାବୁଆ ପାଈଁଆଇନ ଜାରି ଡବଲ ଚଢ଼ିଛ ଗାଡ଼ି

ଅଜା—ଡବଲ ନୁହେଁ ହେ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖ

ପୁଲିସ—ଏଠାରେ ଜାଧାନୀ ଅଛି ଜଣେଇଦେ ମଣିଷରେ ନୁହେଁ ଗଣା, ଦୁହିଁକି ଦୁହେଁ ତ ବଣା ହୋଇ ଅଛ

ଅଜା—ଆଉ ଜଣେଇ ଏ ହେଲା ଯେବେ ସବୁ ଦେଖ ବାବୁ ଭଲେ ଦେଖ, ଏ ମୋ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ— ମୁଁ ତାଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର

(୧୯୪୮)

ଅଠର ଶ' ଛପନର ଅସ୍ମା
ବହ୍ନି କଣ୍ଠେ ମାଶ୍ରୁଙ୍କ ଫାସୀଦଣ୍ଡ ତାନ୍ତିଆ ଟୋପିର
ନୟନରେ ଝାନ୍ସିରାଣୀ ଅଗ୍ନେୟ କଟାକ୍ଷ,
ଛାତିରେ ବଖ୍ତାଙ୍କ ସ୍ପନ୍ଦିତ ଜାଲ୍‌ଅନାବାଗୀ,
ନାନା ସେ ଓ ଧାପଡ଼ ମୂର୍ତ୍ତି, ଅନ୍ଧକୂପ ଟାଉଟାଏ ଅଙ୍କ ଅପବାଦ
ଏ ଦେଶର କାମଚଳା ଇତିହାସ ଆବରଣ କାଟି,—
ଅଛନ୍ତି ପେଷଣର ଦୀର୍ଘପଥ ରକ୍ତରେ ପଙ୍କିଳ—
ଛାତିହାଡ଼େ ଉଦ୍‌ବେଳିତ ଛୟାଅଣି ବର୍ଷର ଯାହାକୁ···,
ତୋଳିଥିଲେ ଗାନ୍ଧୀ କଣ୍ଠେ ଏ ଦେଶ ଶୃଙ୍ଖଳ ଛେଦୀ
ମୁକ୍ତିର ସଙ୍ଗୀତ—

ସ୍ନିଗ୍ଧ ଏକ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ମଧ୍ୟାହ୍ନେ ।
ଅଗଷ୍ଟ ନ' ବୟାଳିଶ'···ସନ୍ଧ୍ୟା ।
ସବୁଆଡ଼େ ଲାଗି ଅଛି ବେୟୋନେଟ ରୁଧିରକ୍ତ ଅସରନ୍ତ ଅଙ୍କ···
'ଭାରତ ଛାଡ଼'ର ଡାକେ ଏ ଦେଶର ମାର୍ମିକ ଓ ଅଗ୍ନେୟ ମୂର୍ଚ୍ଛନା
···ତମିସ୍ରିତ କାରାଗାର ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତିତ ହେଲାଣି ସେ ସୂର୍ଯ୍ୟେ,
ଚନ୍ଦ୍ରାସ୍ତିତ ଅସରନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରେ···।
ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବାଦର ଝାମ୍ପସା କହୁଳିତ ପାଗଳ କୁହେଳୀ
ଆହତ ଇଗଲ୍ ସମ ପିଠେ ଖାଲି ମ୍ରିୟମାଣ ଡେଣା,
ସଠି ବେୟୋନେଟ ସବୁ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼େ ଜନତାର ଛାତିହାଡ଼ ବାଜି
ଅତ୍ୟାଚାରୀ ମେରୁଦଣ୍ଡ ନଇଁ ମାଟି ଛୁଏଁ—
ଚୀନ ମାନଚିତ୍ର ପର ପୃଥୁଳ ଓ ଚର୍ବିଳ ତା ଉଦର ଓଳନେ;
ତଥାପି ହେବାର ଇଚ୍ଛା—ଅନ୍ତିମ ଓ କରୁଣ ପ୍ରୟାସ ।
ସମୟର ବହମାନ ମାନ ସ୍ମ[illegible]ର ଧରିଧି···।
ଏ ଦେଶରେ ଠକିବାର କ୍ଷୀଣ ଚେଷ୍ଟା ରାଜକୀୟ ଦଲାଲ୍ ମାଧ୍ୟମେ,
ଭୁଗେରେର ଛବି ସମ ଲଭିଅଛି ସଙ୍ଗୀନ୍ କମ୍ପିତ ବ୍ୟର୍ଥତା ।
ହଉଲାଗି କଲାକାର ଇତ୍ସେଲର ବିଦ୍ରୋହାକ୍ତ ମନୋଭାବ ଚେଇଁ ।
ହଉଲାଗି ଏ ମାଟିରେ ଗଢ଼ି ଲକ୍ଷ କଙ୍କାଳର ଚେଉ
ବୁଡ଼ାଇଛ ଅତଳରେ ବ୍ରିଟିଶୀୟ ପ୍ରବଞ୍ଚକ ଜାଲ୍ ହେକୀବ୍ ।

'ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ।
···ଏ ମାଟିରେ ନୂଆ ଡାକ, ଜୀବନରେ ଅପୂର୍ବ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ।
···ମୁକ୍ତିର ଗୌରବେ ଭସେ ଶୃଙ୍ଖଳ ଓ
ଏ ଦେଶର ଅଖଣ୍ଡତ୍ୱ ସ୍ୱପ୍ନ ।
ଭୁଲେନି ଅଶୋକଚକ୍ରେ 'ଧର୍ମରାଜ ପ୍ରିୟଦର୍ଶୀ' ଅମ୍ଳା...
ଏଇ ଚକ୍ରେ ଅଖଣ୍ଡିତ ଭାରତର ଆଜି ପୁଣି ବାସ୍ତବ ଶପଥ !!
ଅଛି ପୁଣି ଅଗଣ୍ଡୁକ ପ୍ରିୟ ସେଇ 'ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ।
···ଆଖିଧାରେ ଅଠର ଶ' ଛପନର ଅବସନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିର ମ୍ଳାନିମା,
ଗାଲରେ ଅଗଷ୍ଟ ନଅ ରକ୍ତିମାରେ କରୁଣ ବିକ୍ଷୋଭ,
ଡୁକେ ବାଜେ ବାରମ୍ବାର ସ୍ନିଗ୍ଧ କାର ସନ୍ତାନର ଡେଉ··।
ପ୍ରିୟତମ 'ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର !
ଏ ଦେଶରେ ଯାହା ହେଲା ଅଛି ନୂଆ ଅଥଚ ଚିରନ୍ତନ;—
ଦିନେ ରକ୍ତ ସ୍ନାନନେ ହଠାତ୍
ଆକାଶର କେନ୍ଦ୍ରେ ହେଲା ଶରତର ସୂର୍ଯ୍ୟର ଉଦୟ ।
ତଥାପି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ, ରଣ୍ଟି ତାର କମ୍ପିଲ ମରମେ
ଉଚ୍ଛୁଳାଏ ଅନାଗତ କାଲ ଯୁଏ ଯୁଏ···।
ଶୋକାର୍ତ୍ତ କାହିଁକି ବନ୍ଧୁ ? ଏ ଦେଶରେ ଅଛି ଶିଖୀ,
ଅଛି ଏ ମନାଇ;
ଜଣେ ନୁହେଁ, ବାପୁ ନାମେ ଶତ ନାଥୁରାମ
ହତ୍ୟା କରେ ଛଳେ ଛଳେ ସେଇ ଅନ୍ତଃସୂର୍ଯ୍ୟେ,
ଯଦିଚ ସେ ଅମୃତ ଅମର,
ସମୟ ସରିଥି ତେଇଁ ଭସି ଉଠେ ତାହାର ସଞ୍ଚାର ।
ଏ ଯାଏ ବି ଏଇ ଜାତି ଶୃଙ୍ଖଳିତ । ବନ୍ଧ୍ୟ ଏଇ ମୁକ୍ତି ।
ଏ ଜାତି ଯାଇଛି ହଟି କାଳସୁଏ ଅଗଣନ ଶତାବ୍ଦୀ ଜଣାଣି ।
ତଥାପି ହେ ମୋ ଦେଶର ପ୍ରିୟତମ ନୂତନ ଅଧ୍ୟାୟ ।
ଏ ଦେଶେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କର ପ୍ରଗତି ଓ
ମୁକ୍ତିର ବିପୁଳ ଚେତନେ । *

ଲେ—ଶ୍ରୀ ବେଣୁଧର ରାଉତ

—*—

ରାଷ୍ଟ୍ରକେତନ ଜୟ

ରାଷ୍ଟ୍ର କେତନ ଜୟ—
ସକଳ ଶୁଭଦ—ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରଦ—ଅବଲୟ ଅକ୍ଷୟ ।
ଶୁଷ୍କ ଖଦିର ରାଜ୍ଞ ପରେ ତୁମ ଅହିଂସା ଚକ୍ର ଝଳେ
କୋଟି ଦଳନର ତପ୍ତ ଅଶ୍ରୁ ଲୁଚିଛି ତୁମରି ତଳେ ।
ବନ୍ଧୁଲେ ଅଙ୍ଗ ଜମୁତ ଚାଟଣ୍ଡ ତୁମରି ମନ୍ଦ୍ର ଧରେ
ଦର୍ପେ ନ ଡରେ ବାରୁଦ ଧୂମ୍ରେ ଡରେନି ବନ୍ଦୁକରେ ।
ତୁମର ଅରୁଣ ରାଗେ—
ଧରି ଦେଲେ ଫେରି ବନ୍ଦଳିତ ଜାତି ନବ ଉନ୍ମାଦେ ଜାଗେ ।

ରାଷ୍ଟ୍ରକେତନ, ଝରପଡ଼ୁ ତୁମ କୀର୍ଣ୍ଣ କିରଣ ବାରେ
ଜନଗଣ ମନ ଜାଗି ଉଠୁ ଆଜ କ୍ଷମତା ଅହଙ୍କାରେ ।
ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶର ରାଷ୍ଟ୍ରକେତନ ଅର୍ଘ ଅମର ନିଅ
ନମ୍ର ଏ କୋଟି ଜନତାର ଶିର ଟେର ବରାଭୟ ଦିଅ ।
ରାଷ୍ଟ୍ରକେତନ ଜୟ—
ସକଳ ଶୁଭଦା—ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରଦ—ଅବଲୟ ଅକ୍ଷୟ ।

ଲେ—ବିନୋଦ ରାଉତରାୟ

—*—

* ଏଇ 'ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର' ଦିନ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷରେ ଲେଖା

Digitized by srujanika@gmail.com

ପୋଖରୀ ଘାଟର ନିଷ୍ପତ୍ତି

ଶ୍ରୀ ଯଦୁନାଥ ଦାଶ ମହାପାତ୍ର (ବି. ଏ. ଅନର୍ସ)

ପ୍ରଥମା—"ଭଲ କଙ୍ଗରେସ ହେଲ ବାପୁଙ୍କୁ
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦେଉଚ କର,
ଦିନ ସତ ଖାଲି ଗାନ୍ଧୀ ଗାନ୍ଧୀ ହେଇ
ହରିଣ କରେ ମାର ।
ଦଣ୍ଡା ଦିଅଁଠାଲେ ହରିଜନ ଅଣି
ଘରେ ନଗେଇଚ ନାଂ,
ସଞ୍ଜ ହେଲେ ଖାଲି କଅଁର କଅଁର
ଘର ବନ ଯାଏ ହାଟ ।
ତାହାଙ୍କ ସେ' ପୁଣି ଗାଁଅ-ପ୍ରେସିଡ଼େଣ୍ଟ
ବେଲକୁ କରୁଛି ମନା,
ତାହା ସାଙ୍ଗକୁ ଲେ ମରଣ ହଉନ
ଅଧିକାଶ ଘର 'ସନା' ।
ଆଉ ଯାଉ 'ଭଡ' 'ବଦେଇ ପଧାନ'
ପୁଣିଟି ଅଛନ୍ତି ଦାମ
ପାଞ୍ଚ ଜଣ ମିଶି ଘର ପହଁଚଲେ
ମଠେଁ କର କର କାମ ।
ଅଲଜୁକ 'ବୁଢ଼ା' ଏଣିକି କାଅଁଲେ,
ଖାଇଲଣି ଟିକେ ଗୃହା,
କଅଣ କହୁଚ, ଭଲ କଙ୍ଗରେସ
ନାଂ ଲଗେଇଚ ଯାହା ।
ସମସ୍ତଙ୍କି ଅଲେ ମରଣ ହଉଚ
କଙ୍ଗରେସ କାଅଁ କହ
ନ ମର ଅଉର ଦେଖେଇ ହଉଚ
ଝିଅଟ ଅଲଜୁକ ମୁହଁ ।
ତୋହର ଅଗରେ ଆଉ ଯାଲେ ପସ୍ତ
ଗଲ୍ପ ଗୁଲ୍ ଅମ 'ଶାମ',
ଏତ୍ତେ ଭଲ ଲୋକ ମର ଯାଉଚନ୍ତି
ଅହାରେ ଦଇବ ବାମ ।
ଠାକୁରେ ! ଜାଲୁଚ ଦିନ ସତ ମରୁ
ଅଲଜୁକ କଂଗ୍ରେସ୍ !
ତେଲ, ଲୁଣ, ଲୁଗା ବୁହାର ନଂଗାକୁ
ମୁକତ ପାଇବ ବେଶ୍ ।"

ଦ୍ୱିତୀୟା—"ତୋତେ କି କହବ ଅଲେ ଦାସଝିଅ
ମୋହରଡ ସେଇ ଦଶା,
କହଲେ ସିନା ଲେ ଭଗାଶ ହସିବେ
ହେବ ଖାଲି ଲୋକହସା ।
ପରତେ ଯିବୁନ ସେ' ଦିନ ସଞ୍ଜରେ
ବୁଢ଼ାଟା ଘରକୁ ଫେର,
କଅଣ କହୁଚ ମମୁନଙ୍କ ବୋଲି
ନାଲିଆ ପତାକା ଧର ।
ଏତ୍ତେ ବୁଢାଟାର ଅକଲ ନାହିଁଲେ
ଘୁଅଟା ପାଖରେ ଥାଉ,
କହୁଚି—କଂଗ୍ରେସ ନାଲି ଝଣ୍ଡା ଧର
ତମେ ମୁଣି ମୁହଁ ଅଉ—॥
ମଇ ସରମରେ ମୁହଁ ଗୋଡ଼ାଇ ମ'
ହୋଇଗଲି ଖାଲି କଳା ।
ଛାଆଣୀଟା ଧର ଜଗେଇ କହୁଚ
'ସଳା ଅଲଜୁକ ପଳା ।'
ଘାସ କାଟିବାକୁ ଦାଅ ମିଳୁ ନାଇ
ଗା'ଦୀରେ ପାଉଚ ପୁଜା.
ହାତୁଡ଼ି ଗୋଟାକ ହାତ ଅସିଚ ସେ
ପଇସା ହେଇନ ଶୁଝା ।
ସତ ପାହୁଗଲେ ହାତୁଡ ଦାଅରେ
ଚନ୍ଦନ-ସିନ୍ଦୁର ଦେଇ,
ନାଇ ବାସ ମିଶ ପୂଜ ବସେ ବୁଢ଼ା
ମରୁଛି ମୁଁ ପାଣି ବୋହି ।
ଅଉ ଠଉଁ ପରା କହୁ ଦେଇଅଛି—
ଏଣିକି ଚଲେ ଏ ସବୁ,
ଛାଆଣୀ ଗୋଟାକ ଛଡ଼େଇ ପଟିରେ
ବାହାର କରବ ଅବୁ ।"

ତୃତୀୟା—ଉପରି ତଲକ ତମର ସେ ଦୁହେଁ
ମୋର ଏ ଅଲେଖା ଏକା,
ଅଗଷ୍ଟ ବପ୍ଲବୀ ବୋଲାଉଛି ଯେବେ
ଲୋକେ ନ କରନ୍ତି ଲେଖା ।
ତମ କଙ୍ଗରେସ ବଡ଼ ବଡ଼ଅ, ଏ—
ଆମର ମୁଣ୍ଡିଆ ଗୃଷୀ,
ଭଲ ବୋଲି ମୋତେ ଡାକେ ଅଲେଖଣ
ଚାଲ ଘୋଟିଲଣି ଅସି ।
ନ ଥାଉ ପଛକେ ଘରରେ ଲଙ୍ଗଳ
ଉପାସେ ଯାଉଛି ଦିନ
ଇଙ୍ଗଲ ଛଡରେ ପୁରିଯିବ ନାଟ
ମଥୁର ଏ ବୃନ୍ଦାବନ ।
ପ୍ରୋପାଗାଣ୍ଡା ବାଇ କରିବାକୁ ଯେବେ
ମନ୍ତ୍ରରଏ ଚଲେ ଛନ୍ଦି,
ନାହିଁ କରିଦେଲ ଗାତ ପଶାଠାଲେ
ଲକାଣ ଚାଲେ ଏ ବୁଦ୍ଧି ।
ଦିନକୁ ଦିନକ ଠୋକା ହେଉଚ ସେ
ନାମ ଯେଣୁ ସୋସାଲିଷ୍ଟ
ସବୁର ଏଥର ଝାଡ଼ୁ ମୁଣ୍ଡା ମାର
କରିଦେବ ଶାନ୍ତ ଶିଷ୍ଟ ।

× × × ×

ତାହାପରେ ଜନ ସୁବଗୀ କରୁଣ
ନପଚଣି ଦେଲେ ଚବ ।
ବୁଢ଼ା ଜନଟାକୁ ଛାଆଣୀ ମାଡ଼ରେ
ଦେବେ ଅବ ସିଧାକର ।

Digitized by srujanika@gmail.com

(ଦେଶର ଦୃଷ୍ଟିର ବାହାରେ ରହିବ—ଏହାକୁ ପାଠକ ପାଠିକାଏ ଜାଣିବେ ନେଇ ହାଉଁଆ ନ ହେବେ ଓ ନିଷ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ—ଡ଼. ସ.)

ଶ୍ରୀମିଶ୍ର ଅଫିସିଆଲ ଜେନେରାଲ ଜଣରଙ୍କୁ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ 'ନହେଉ' ଯେଉଁ ପ୍ରଦେଶରେ ୧୩ ଧାରା ଶାସନ ଜାରି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ହେବ ସେଠାକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସଦ୍ୟ କୌଣସି ଲାଟ ନ ମିଳିଲେ ଅନ୍ତତଃ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଶ୍ରୀ ମହତାବଙ୍କୁ ଲାଟ କରି ନିଯୁକ୍ତ ଓ ନିଦ୍ଧାରିତ ପଠାଯାଇ ପାରେ ।

\+ × +

ରାଜାମାନେ ଏଣିକି ବାଛିଲେ ବିଯୁକ୍ତୀକରଣ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଲେଖିଦେଇ ଆସିବା ପରେ ଭିତରେ ରାଣୀ ହଂସ ପୁରନ୍ଦ ବିଯୁକ୍ତୀକରଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇବେ ବୋଲି ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସୂତ୍ରରୁ ସମ୍ବାଦ ମିଳୁଛି ।

× † ×

ମୟୂରଭଞ୍ଜର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାର ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ କାଉନସିଲର କରାଗଲେ ସେ ମହାଶୟ ଅଧିକ ଦରମା ପାଇଲେ ସେଥିରୁ ସେ ନିଜେ ତିନି ଦେଶୀ ଟେଲି କିଣି ପାରିବେ ଏବଂ ବ୍ରିଟେନ ପ୍ଲେନର F.O.R. ଅବକାଶ ହାଉସ ଯାଏ କେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଡ଼ିବ ତାର ଏକ ଷ୍ଟେଟମେଣ୍ଟ ମାଗିଛନ୍ତି ବୋଲି ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ଼ର କୌଣସି ସ୍ପେଶିଆଲ ସଂବାଦ ଦାତା ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ସଂବାଦ ଦେଇଥିବାର ଜଣାଯାଏ ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ଫାଇଲ ରଖିବା ଓ କମିଶନର୍ ଦଳର ଚୀଫ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଜେନେରାଲ କଟକରେ ବଡ଼ ଗୋଳମାଳ ପଡ଼ିବା ପରେ— ଏଣିକି କମିଶନର୍ ମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ମଧ୍ୟରେ ବିବାହ କରିବେ ବୋଲି ଠିକ ହୋଇଛି ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବିଭାଗୀୟ ଫାଇଲ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ବିଭାଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଫାଇଲ୍‌ରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଛୋଟ ଲାଟ ଅଫିସିଆଲ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା ପ୍ରକାଶ ।

\+ × +

ପ୍ରଥମ ଦଳିଲ୍‌ରେ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ପଣ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଦଳିଲ୍‌ରେ ବିଯୁକ୍ତୀକରଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାର ଚୁକ୍ତି ପରେ ଏକ ତୃତୀୟ ଦଳିଲ ରାଜାମାନେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଲେଖି ଦେବେ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ବାଳକ ବା ତରୁଣ ପୁତ୍ରମାନେ ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୈତିକ, ଶାସନ ନୈତିକ ଆଦି ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଅନ୍ତତଃ ଏକବର୍ଷ କାଳ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ।

\+ × +

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଓ ଶ୍ରୀ ମହତାବଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜାଙ୍କଠାରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଲାଟ ହେବା ପାଇଁ ସାନୁନୟ ଅନୁରୋଧ ଯିବାରେ ସେ ବୁଝାଇ ଉତ୍ତରରେ ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରୀ ମହତାବ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜା ପଦ ଗ୍ରହଣ କଲେ ସେ ତାହା କରିବାରେ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ।

\+ × ×

ଭାରତ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମାଡୁ କହିଲେ ଯେ କାଗଜ ବ୍ଲ୍ୟାକ ବେପାର ଧରିଥିବା ମାଳପଣ୍ଟୁଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବଦଳି କରି ଦେଲେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସମ୍ଭବତ ଏହାର ଉତ୍ତର ଦେବେ ଯେ ତାଙ୍କ ଶାସନରେ ଏଭଳି ବ୍ଲ୍ୟାକ ବେପାରର ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ନା ପାଇବାରୁ ସରକାର ଅନ୍ତତଃ ଅନୁତପ୍ତ ହୋଇ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ନିଜେ ବଦଳି ହେବାର ଦୁଃଖ ବରଣ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ଇସ୍ତଫାକୁ ଆଦର୍ଶ କରି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ନୁହଁନ୍ତି । ତାଙ୍କର କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତର ଅର୍ଥ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଯେହେତୁ କର୍ମଚାରୀ ସରକାରର ଅଙ୍ଗ ।

\+ + ×

[ମିଠେଜ୍ଞା ୮ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ]

ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ସେହିପରି ଏକ ସଂପର୍କ ରଖିବାରେ ଆପତ୍ତି କାହିଁକି ଉଠିବ ।

ପ୍ରେମିକ ଓ ପ୍ରେମିକା ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀ ବୋଲି ଡକାଡକି ହେବା ମୂଳରେ ଭଣ୍ଡାମି ଥାଏ । ଯେଉଁ ସମାଜରେ ପ୍ରେମ କରିବାର ଅବସର ମୁକ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନ ସେଠି ଭାଇ ଭଉଣୀ ଡାକରେ ଯେପରି ଭଣ୍ଡାମି ନଥାଏ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ, ପ୍ରିୟ, ବା ନାମ ଧରି ଡାକରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଭଣ୍ଡାମିର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଜାଣିବାର କଥା ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏମାନେ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା—ବା engaged । ଯେଉଁ ସମାଜରେ ପ୍ରେମ କରିବା ପାଇଁ ବଡ଼ ବାଧା ସେଠି ଭାଇ ଭଉଣୀ ଡାକ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଗୋପନ ଭଣ୍ଡାମି ଥିଲେ ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଡାକ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେପରି ରହିବ । ବରଂ ପରସ୍ପର ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ବୋଲି ଡାକିବା ଫଳରେ ଯେଉଁ ସତ ସାହସର ପରିଚୟ ସେମାନେ ଦିଅନ୍ତେ ସେ ସତ୍ ସାହସକୁ ବର୍ଜିବ ପରିବାର ଅଶ୍ଳୀଳତା ।

ବାପା ବୋଉ ବୋଲି ଡାକିବାରେ ଯେଉଁ ପବିତ୍ର ଭାବ ଅଛି ତା ମୂଳରେ କଣ ଏକ ପ୍ରକାର ଅଶ୍ଳୀଳତା ଲୁଚିନାହିଁ ? ତଥାପି ସମସ୍ତଙ୍କର ବାପା ବୋଉ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଡାକିଲେ ଅଶ୍ଳୀଳତାର ସମସ୍ତେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେହିପରି ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ସମ୍ପର୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅଶ୍ଳୀଳତା ଅଛି ତାକୁ ମଧ୍ୟ ସମାଜ ଗ୍ରହଣ କରି ତାକୁ ଲୁଚାଇବା ପାଇଁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଡାକ ଭିତରେ ଲୁଚାଇ ରଖିବା ଅନୁଚିତ । ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକାଙ୍କର ଭାଇ ଭଉଣୀ ଏ ଡାକରୁ ପ୍ରତାରଣା ଦର୍ଶେ—ଅବଶ୍ୟ—ଭଦ୍ରତା, ଶାଳୀନତା ବା ପରଦା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ନେଲେ ଅସତ୍ୟ ଓ ଦୁଷ୍ଟତା ବୋଲି ବୁଝିବାର ଅଣ ଓ ଦଶାସ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

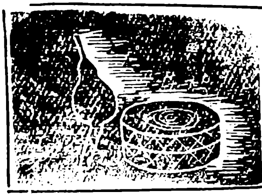

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଛାତ୍ର ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ହୋଇବା ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିବା। ୨। 'ଡମରୁ'ର ମାଧ୍ୟମରେ ପତ୍ରମିତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁସମାଜ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୀତି ଓ 'ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ' ସ୍ଥାପନା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ରଚନା, ଚିତ୍ର, ସାହିତ୍ୟ ଓ ପରୀକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଭା ବିକାଶ କରିବା।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ତଳ ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ନାଗ ମେଳା

ନାଗ ନାଗି ମାନେ,

ସମସ୍ତେ ନାଗ ସମ୍ମେଳନୀ ଡାକିବେ ଡାକିବେ ବୋଲି ରଡ଼ି କରୁଛନ୍ତି। ଏ ତ ଅଳିକା କଥା ନୁହେଁ; ନାଗ ଦଳ ଆରମ୍ଭ କାଳରୁ—ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପାଦକ ଶବ୍ଦ ନାଗ ହୋଇ ନଥିଲେ ସେ ଦିନରୁ ଆଜଯାକେ ଏ ରବ ଶୁଣୁଛି। କିନ୍ତୁ କଣ ଅସୁବିଧା ଯୋଗୁଁ ହେଉଛି ଯେ କଥାଟା ଆଗେଇ ପାରୁନାହିଁ। ଏ ବିଷୟ ଚିନ୍ତାକରି ମୁଁ ଠିକ୍ କରିପାରୁ ନଥିଲି। ସେଦିନ ବାରିପଦାର ନାଗମାନେ ମୋ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଇଛନ୍ତି। ଗତ ଅଗଷ୍ଟ ୨୫ ତାରିଖ ଦିନ ଆମ ଡମରୁ ସଂପାଦକେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ବାରିପଦା ଯାଇ କରିଥିଲେ। ସେଠି ତାଙ୍କ ରହଣି ବେଳେ ନାଗ ମାନେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ମେଳା କରି ତାଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ। ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦ ନାଗ ଅନାଗ ମିଶି ଖୁବ୍ ମଜା ମଜା ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ତର କରି ଅଧଘଣ୍ଟେ ଆନନ୍ଦରେ କଟାଇ ଦେଲେ। ସଂପାଦକଙ୍କୁ ମୋର ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମା କରି ତାଙ୍କୁ ଫୁଲ ମାଳ ପିନ୍ଧାଇ, ହାତକଟା ସୂତା ଉପହାର ଦେଇ, ମାନ ପତ୍ର ପଢ଼ି, ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ ଗାନ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ। ବାରିପଦା ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ସାହ ଦେଖି ସଂପାଦକେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ପାଇଲେ। ସେ ଆନନ୍ଦରୁ ଅଭଣ୍ଡା କଣ୍ଠୀ ଯାହାବା ଲୁଚେଇ ରଖିଥିଲେ ମୋ ପେଇଁ ଆଣିଲେ—ସେ ଟିକରେ ମୋ ମୁହଁ ବାନ୍ଧି ଯାଇଛି।

ଏଇ ଘଟଣାଟିରୁ ବୁଝା ଯାଉଛି ଯେ ନାଗ ମିଳନୀ ସେପରି କିଛି ଦୁରୂହ ବ୍ୟାପାର ନୁହେଁ। କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଗୋଟେ ନାଗ ସମ୍ମେଳନ—ନିଖିଳ ଉତ୍କଳ ବା ଅଖିଳ ବାଲେଶ୍ୱର ଅଖିଳ ବାରିପଦା, ଅଖିଳ କଟକ, ପୁରୀ ବା ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା ନାଗ ସମ୍ମେଳନ ଆଦି ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ। କାରଣ ନାଗ ମାନେ ହେଲେ ପିଲା—ପୁଣି ପଡ଼ା ପଢ଼ିରେ ବ୍ୟସ୍ତ—ଛୁଟି ହେଲେ ଘରକୁ ପଳାନ୍ତି—ସେ ପୁଣି ଏକା ଏକା ଅନ୍ୟ ଗୋଟେ ସ୍ଥାନକୁ ଆସି ସମ୍ମେଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବା ବଡ଼ କଠିନ କଥା। ତାଙ୍କ ଯୋଗଦେବା ଅର୍ଥ—ତାଙ୍କ ଅଭିଭାବକଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଯୋଗ ଦେବା ହେବ।

ସେଥିପାଇଁ ମୋର ଅନୁରୋଧ ନାଗ ମାନେ ବଡ଼ ସମ୍ମେଳନୀ କଥା ନଭାବି ସ୍ଥାନୀୟ ମେଳା ମାନ କରନ୍ତୁ। ଯେଉଁ ସହର ବା ଗ୍ରାମରେ ନାଗମାନେ ଅଛନ୍ତି ସେଇଠି ଆସ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନାଗ ମେଳା କରନ୍ତୁ। ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତ ନାଗଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଗୁରୁ। ଆସନ୍ତା ଅକ୍ଟୋବର ଦୁଇରେ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ଦିବସ—ଚରଖା ଜୟନ୍ତୀ ନାମରେ ପାଳିତ ହେବ। ସେଇ ଅବସରରେ ଯିଏ ଯେଉଁଠି ନାଗ ନାଗି ଅଛନ୍ତି ସେଇଠି ନାଗ ଓ ଅନାଗ ପିଲା ମିଶି ମେଳା କର। ଅନାଗ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସେଇଦିନ ନାଗ ଶ୍ରେଣୀ ଭୁକ୍ତ କରାଇ ନାମ ପଠାଇ ଦିଅ। ପ୍ରଥମେ ଏମିତି ମେଳା ସବୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ହେଉଥିଲେ—ପରେ ପଛକେ ବଡ଼ ସମ୍ମେଳନ କଥା ଭାବିବା।

ମେଳା କିମିତି ବସେଇବ—କଣ କଣ କରିବ ସେ ମେଳାରେ—ମୁଁ କହି ଦିଏ। ମେଳା ୮। ୧୫ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ମେଳା ପାଇଁ ଯୋଗାଡ଼ କରିବ। ଆଗ ସ୍ଥାନୀୟ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ତ୍ୟାଗୀ କର୍ମୀ, ବା ସାହିତ୍ୟିକ କିମ୍ବା ଆଦର୍ଶ ପିତା ବା ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ମେଳାର ପୁରୋଧା କରିବା ପାଇଁ ଠିକ କରି ତାଙ୍କ ଅନୁମତି ନେବ। ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ମେଳାଦିନ ପାଇଁ ଆବୃତ୍ତି, ଛୋଟ ନାଟିକା ଆଦି ଶିକ୍ଷା କରିବ। ମେଳା ଦିନର ଖରଚ ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ଚାନ୍ଦା ଉଠାଇବ—ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ। ମେଳା ଦିନ ସମସ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଆସି ଏକତ୍ରିତ ହେବ। ସ୍ଥାନୀୟ ଭଦ୍ରଲୋକ ମାନଙ୍କୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ମଧ୍ୟ କରିବ ତମ ମେଳାକୁ।

ପ୍ରଥମେ ସଭାପତିଙ୍କୁ ଆସନରେ ବସାଇ ଅଭିନନ୍ଦନ କଲାପରେ ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ବୋଲିବ। ସମସ୍ତେ ଠିଆ ହୋଇ ଭକ୍ତିଭରେ ଶିର ନତକରି ଦେଶ ମାଟିର ସେବା ପାଇଁ ମନରେ ସାହସ ଓ ସତ୍ୟର ବଳ ସଞ୍ଚୟ କରିବ। ତାପରେ ଆବୃତ୍ତି ଓ ଅଭିନୟ କରିବ। ପୂର୍ବରୁ ରଚନା, କବିତା ବାର୍ତ୍ତା ଓ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଗ ମାନଙ୍କ ନାମ ଲେଖି ରଖିଥିବ। ଆବୃତ୍ତି ଅନ୍ତେ ଉପସ୍ଥିତ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଓ ସଭାପତିଙ୍କ ଭାଷଣ ପରେ ପୁରସ୍କାର ବିତରଣ କରି ସମସ୍ତେ 'ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଜୟ' ଧ୍ୱନିରେ ମେଳା ସାଙ୍ଗ କରିବ। ପୁରସ୍କାର ସଙ୍ଗରେ ଯଦି ଗରିବ ନାଗ ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ପାରିବା ଭଳି ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରି ପାରିଥାଅ ତେବେ ପୁସ୍ତକ କିମ୍ବା ଚରଖା ଆକାରରେ ତମେ ଦାନ ମଧ୍ୟ କରିପାର।

ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଏପରି ମେଳା ହେବ ତାର ବିବରଣୀ ମୋଠାକୁ ପଠାଇଲେ ନାଗ ସ୍ତମ୍ଭରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ। ପୁରସ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତ ରଚନା ପଠାଇଲେ ପ୍ରକାଶ କରାଯିବ।

ଆଶା କରେଁ ନାଗମାନେ ମୋ କଥା ଶୁଣିବ—

ଡମରୁ
ବୁଢ଼ା ଅଜା

ସୂତ୍ରଯଜ୍ଞ

ନିମ୍ନଲିଖିତ ନାଗମାନେ ପ୍ରତ୍ୟହ ଅଧଘଣ୍ଟା ମିନିଟ କରି ସୂତା କାଟିବା ପାଇଁ ପଣ କରିଛନ୍ତି।

କଟାଳୀ ନଂ ୧୮—ଅଦ୍ୱୈତ କୁମାର ପ୍ରଧାନ (୧୦୬୭) କଟାଳୀ ନଂ ୧୯—ଜଗନ୍ନାଥ ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା (୧୦୬୫) କଟାଳୀ ନଂ ୨୦—ପଦ୍ମନାଭ ସାହୁ (୧୦୬୬) କଟାଳୀ ନଂ ୨୧—ନନ୍ଦାର ରଞ୍ଜନ ହୋତା (୧୦୬୮) କଟାଳୀ ନଂ ୨୨—ସଙ୍କର୍ଷଣ ଘୋଷ (୧୦୬୯)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନ

୧୪ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ ଅକ୍ଷର ଛକଣୀର ୨ୟ ଧାଡ଼ିର 'ଖ' ସ୍ଥାନରେ 'ଘ' ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ଉତ୍ତର ୭ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପଠାଅ । ଏ ଅବସର ବିନୋଦନ ପଠାଇଛନ୍ତି—୯୯୭ ନଂ ନାଗ ଉଦୟ ନାଥ ସ୍ୱାଇଁ ।

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

୨ । ୮ । ୪୮—ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାରେ ନନ୍ଦସ୍ମୃା (୯୪୭)ଙ୍କ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ତାଙ୍କ ନାଗଭାଇ ବିଲ୍ଲେଚନ ଦେଇଛନ୍ତି—ରୋଲାଣ୍ଡ ହିଲ୍ ନାମକ ଜନୈକ ବ୍ୟକ୍ତି ୧୮୪୦ରେ ଡାକଟିକଟ ଚଳାଇ ଥିଲେ ।

ନନ୍ଦସ୍ମୃାଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ତର ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କାରଣ ସୈନ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ସରକାର ମାନେ ଗୁପ୍ତ ରଖନ୍ତି । ଯେଉଁ ସଂଖ୍ୟା ସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ତାହା ବିଶ୍ୱାସ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ବହୁ ନାଗ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ପତ୍ରିକାର ନାମ ପଚାରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାର ସଠିକ ଉତ୍ତର ମିଳୁ ନାହିଁ । ଅଜା ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ ଉତ୍କଳର ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ପ୍ରଜ୍ଞ ଡାକ୍ତର କ, ପରମାନନ୍ଦ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ କେଦାର ନାଥ ମହାପାତ୍ର ତଥା ନବୀନ ଐତିହାସିକ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରନ୍ଥ କବି କିଏ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଅଜା ଦେବା ଅସମ୍ଭବ । ନାଗ ମାନେ ଭୋଟରେ ଠିକ କରନ୍ତୁ । ଭୋଟ ଦେବା ତାରିଖ ୧୬ । ୧୦ । ୪୮ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିମ୍ନଲିଖିତ କବିମାନେ ନିମ୍ନମତେ ଭୋଟ ପାଇଛନ୍ତି ।

୧—ରାମ ପ୍ରସାଦ ସିଂହ—	୧ ଭୋଟ
୨—ସଚ୍ଚି ରାଉତ ରାୟ—	୧ ଭୋଟ
୩—ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର—	୧ ଭୋଟ
୪—ଗୋଦାବରୀଶ ମହାପାତ୍ର—	୧ ଭୋଟ

୪୫ ସଂଖ୍ୟାରେ ନରସିଂହ [୧୦୨୦]ଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋ ମତ କେତେକ ନାଗ ପଚାରିଛନ୍ତି । ତାହାଁର ଯେଉଁ ଉତ୍ତର ବାହାରିଛି; ମୁଁ ଯେତିକି ତାର ଭଲ ମତ ପୋଷଣ କରେ ତାହାର କଥା ଲେଖିବି ।

୩ ।—କଂଗ୍ରେସର ଲକ୍ଷ୍ୟଥିଲା ଶାନ୍ତ ଓ ନ୍ୟାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ।

୪ ।—ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ମତରେ ଯେଉଁଠି ମନୁଷ୍ୟର ଭୁଲ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଥାଏ —ସେହିଠାରେ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଦ୍ୟମାନ ।

୫ ।—କଂଗ୍ରେସ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କଲାପରେ କମିଉନିଷ୍ଟ ଓ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ଦଳରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । କମିଉନିଷ୍ଟ ମାନେ ବାହ୍ୟ ଦିନୁ କଂଗ୍ରେସଠୁଁ ଅଲଗା । ୧୯୪୨ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମକୁ ଏମାନେ ମସ୍କୋ ବାହୁଜୀ ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକ କର୍ମ ବୋଲି କହୁଥିଲେ । ଏବେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ମାନେ କେବଳ କଂଗ୍ରେସରୁ ଅଲଗା ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ କଂଗ୍ରେସକୁ ପୁଞ୍ଜିପତି ମାନେ ହାତ କରୁଛନ୍ତି—କଂଗ୍ରେସ ଜନତାରେ ଶ୍ରେଣୀ ମୂଳଆର ରାଜ ଅଉ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେଥି ପାଇଁ ସେ ଅଲଗା ହେଲେ ।

୬ ।—କମିଉନିଷ୍ଟଙ୍କର ଓ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକାଭଳି ଜଣାଯାଏ – କିନ୍ତୁ କମିଉନିଷ୍ଟ ମାନେ କାର୍ଯ୍ୟତଃ ଭାରତରେ ରୁଷ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପକ୍ଷରେ ।

ଅଜା

ଅବସର ବିନୋଦନ ନ ୧୬

ନିମ୍ନ ଘର ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ସଂଖ୍ୟା ଅଛି । ଏବଂ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଘର ଖାଲି ଅଛି । ଏହି ଘର ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଭାବରେ ସଂଖ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ ସଜାଇ ବାକୁ ହେବ ଯେଉଁ ପାଖରୁ ମିଶାଇଲେ ସଂଖ୍ୟା ହେବ ୬୫ । ଏବଂ ୧ ଠାରୁ ୨୫ ଭିତରେ ସଂଖ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଖ୍ୟା ଥରକରୁ ଅଧିକ ଥର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଗିରୀ ଧାରୀ (୧୦୨୭)

		୯		
୪		୧୩		୨୨
		୨୫		

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

୧ । ପୃଥିବୀରେ ବଡ଼ ହ୍ରଦ:—

ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ଯେତେ ମିଠା ପାଣି ଅଛି ତହିଁର ଅଧିକରୁ ବେଶି ପାଣି ଉତ୍ତର ଅମେରିକାର ହ୍ରଦମାନଙ୍କରେ ପୂର ରହିଛି । ସେଠାରେ ସୁପିରିଅର ନାମକ ହ୍ରଦ ପୃଥିବୀରେ ବୃହତ୍ତମ । ଏ ହ୍ରଦଟି ୩୨୦୦୦ ବର୍ଗ ମାଇଲ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଏହାର ଗଭୀରତା ୧୦୦୦ ଫୁଟ

୨ । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ରଙ୍ଗୀନ ଦିଶେ କାହିଁକି ?

ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଯେମିତି ସିଧା ସରଳ ଭାବରେ ଆମ ଆଖିରେ ପଡ଼େ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସେପରିଭାବରେ ପଡ଼େନାହିଁ । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳର ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ବାୟୁର ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ସ୍ତରର ଭିତରଦେଇଆସେ । ବାୟୁ ସ୍ତର ଭିତରେ ଧୂଆଁ ଓ ଧୂଳି ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଥାଏ । ଧୂଆଁ ଓ ଧୂଳି ଭିତରେ ସଫାକିରଣ ଗତି କଲାବେଳେ ନିଜର ସ୍ୱାଭାବିକ ସଫା ରଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ଧୂଳି ଓ ଧୂଆଁର ରଙ୍ଗରେ ମିଶି ରଙ୍ଗୀନ ଦିଶେ ।

୩ । ମାଛ ଶୁଏ କି ନାହିଁ ?

ମାଛ ଶୁଏ କି ନାହିଁ, କହିବା ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ । ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନେ ପରୀକ୍ଷାକରି କହନ୍ତି ଯେ, ଜୀବଜନ୍ତୁ ଗଛଲତା ସମସ୍ତେ ଶୁଅନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ବହୁତ ନିଦ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦରକାର । ଆମେ ନିଦରେ ଶୋଇଲାବେଳେ ଆଖିବନ୍ଦଥାଏ । ଆଖିନବୁଜି ଶୋଇବା ଅସମ୍ଭବ । ଯେଉଁ ଜୀବର ଆଖିପତା ଅଛି ସେମାନେଶୋଇବା ବେଳେ ଆଖିବୁଜିବା ଦରକାର ପଡ଼େ । କାରଣ ଆଖି ପଟାକୁ ଟେକିରଖିବା ଦରକାର ହୁଏ । ଯେଉଁ ଜୀବର ଆଖିପତା ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଶୋଇଲାବେଳେ ଆଖି ଖୋଲା କରି ଗାଢ଼ ନିଦରେ ଶୋଇ ପାରନ୍ତି । ମାଛର ଆଖିପତା ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ପାଣିତଳେ ଶୋଇବାବେଳେ ଆଖି ଖୋଲା ରଖି ନିଦରେ ଶୁଏ । ଚିଡ଼ିଆଖାନାରେ ଦେଖିଥିବ ସାପରଆଖି ଅନାଇବା ଭଳି ଦେଖା ଯାଉଥିବ କିନ୍ତୁ ସେ ଗାଢ଼ନିଦରେ ଶୋଇଥାଏ । ସାପରମଧ୍ୟ ଆଖି ପତାନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ପୀତାମ୍ବରଦାସ ।
ପୁରାତନ ନାଗ ୩୩୪

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୦୫୯ । ଗୌରହରି ଜେନା, ଜଳେଶ୍ୱର ପୁର ହାଇସ୍କୁଲ ପୋ: ଦେହୁରଦା ୧୧ଶ ଶ୍ରେଣୀ । ୧୦୬୦ ଭୂପତି ଭୂଷଣ ପଧାନ, ଜଳେଶ୍ୱର ପୁର ହାଇସ୍କୁଲ ୧୧ ଶ୍ରେଣୀ ପୋ: ଦେହୁରଦା ଜି: ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୦୬୧ ବୀରେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ମହାପାତ୍ର, ରେମୁଣା ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋ: ରେମୁଣା । ୧୦୬୨ ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବୈଧୁରୀ, ରାଇ ରଙ୍ଗପୁର ହାଇସ୍କୁଲ ୧୦ ଶ୍ରେଣୀ ପୋ: ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୁର ଭଞ୍ଜ । ୧୦୬୩ । ସଂକର୍ଷଣ ଘୋଷ, ବାରିପଦା ଉ: ଇ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ଫ୍ରେଜାର ଛାତ୍ରାବାସ ବାରିପଦା ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର । ୧୦୬୪ । ନିହାର ରଞ୍ଜନ ହୋତା, ବାରିପଦା ଉ: ଇ: ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଫ୍ରେଜାର ଛାତ୍ରାବାସ ବାରିପଦା ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଠି

ପତ୍ରସ୍ତମ୍ଭ 'ଝଙ୍କାର' ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ମତାମତ, ଅଭିଯୋଗ, ସମାଲୋଚନା, ସୂଚନା (Suggestions) ପ୍ରଭୃତି 'ଚିଠି' ରୂପେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ଯଥା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବା ଦରକାର । କୌଣସି ଚିଠିରେ ଦ୍ୱିଷ ଦଳଗତ ଓ ଚିଠିରେ ନଥିଲେ ତାହା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ । ଚିଠି ସଂକ୍ଷେପ କରିବାର କ୍ଷମତା ସଂପାଦକମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ରହିବ । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆକ୍ଷେପ ସମାଲୋଚନାର ସ୍ଥାନ ହେବ ନାହିଁ । ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳ ଚିଠି ମତାମତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି ।—ସଂପାଦକ ।

ମହାଶୟ,

ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କରେ ଲୋକେ ଅଧିକେ ସଙ୍ଗଠନ ମୂଳକ ଓ ଦେଶ ତଥା ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କ ସମୁହ ଉନ୍ନତ କଲେ କାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କରେ ନେତାମାନେ ମନୋନିବେଶ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କେବଳ ମିଶ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟଟି ଉପରେ ଆମର ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ମାନେ ଓ ଆମ ଲୋକ-ଖୁବ୍ ବେଶି ନଜର ଦେଇଚନ୍ତି । ଲକ୍ଷ୍ୟ ବୃହତ୍ତର ଉତ୍କଳ ଗଠନ କରିବା ।

ଆମ ନେତା ମାନଙ୍କର ଓ ସରକାରଙ୍କର କେବଳ ଅନୁସାର ଶୂନ୍ୟ ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ଗୋଦାବରୀ ଯାଏ ବ୍ୟାପୀ ଉତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶର ସୀମାଟିକୁ ବଢାଇ ଦେଲେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ସେତିକି ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ପଡ଼ିଯିବ କି ? କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ଗଡଜାତ ମିଶ୍ରଣ, ସିଂହଭୂମ ମିଶ୍ରଣ, ଛତିଶଗଡ଼ ମିଶ୍ରଣ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମିଶ୍ରଣ ଆଦି କେବଳ ମିଶ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡିକ ଲାଗି ରହିଛି ଓ ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ସେଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଭଣ୍ଡାରରୁ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ ମଧ୍ୟ ହେଉଛି । ଯାହାକୁ ଛାଡିଦେଲେ ଦେଶର ଶିଳ୍ପ, ଶିକ୍ଷା, ବ୍ୟବସାୟ, ବାଣିଜ୍ୟର ଉନ୍ନତିକର ଯୋଜନା, ପରିକଳ୍ପନା ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ଆଦି ଉନ୍ନତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ବିଷୟରେ ସରକାର ଓ ନେତା ମାନେ ଏକାବେଳେକେ ଉଦାସୀନ । କେବଳ ହୀରାକୁଦ ବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ନୂତନ ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟକୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ନୂତନ ଅଥଚ ଦେଶ ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ହାତ ଦେଇଛନ୍ତି ବା ଦେଉଛନ୍ତି ବା ଦେବେ ତାହା ଜଣାଯାଏନା । ତାଙ୍କର ଅଧିକ ସମୟ ଓ ଅର୍ଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ମିଶ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟୟିତ ହେଉଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ଛାଡ଼ ଅନ୍ୟ ୨୫ ଗୋଟି ଗଡଜାତ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ସହିତ ମିଶିଯିବାପରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକର ଶାସନ ଯୋଜନା କରିବା ଓ ପୁଣି କେଉଁ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଜନମତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶାସନକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିବା ପାଇଁ ଫୌଜ ପ୍ରେରଣ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଖର୍ଚ୍ଚପତ୍ର ବହନ କରିବା ମିଶିଯାଇଥିବା ଗଡଜାତର ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ ଅଶିକ୍ଷିତ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ମନରେ ସରକାର ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଜନ୍ମାଇବା ପାଇଁ ମିଥ୍ୟା ଓ ସତ୍ୟ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରଚାର କରିବାର ବିଭାଗ ଖୋଲି ତହିଁରେ ଲୋକ ନିଯୁକ୍ତ କରି ସେମାନଙ୍କର ଗସ୍ତଖର୍ଚ୍ଚ ଆଦି ବହନ କରିବା ସୀମାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ମାନଙ୍କରେ ନାମକୁ ମାତ୍ର ପ୍ରଚାର କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇବା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଅଚ୍ଛା, ସମସ୍ତ ଗଡଜାତ ମିଶିଗଲେଣି, ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ମିଶାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଆୟୋଜନ ଚାଲିଛି ଓ ସେ ମିଶିଯିବ । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମୋଗଲବନ୍ଦୀ ଅଞ୍ଚଳ ସହିତ ଗଡଜାତ ବାସୀଙ୍କର ଅଭାବ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉନ୍ନତି କରିବାପାଇଁ କଣ ଯୋଜନା ହାତଡ଼ କରିବାରେ ତାର ସୂଚନା ଆଗରୁ କିଛି ଦେବେ କି ?

ଆପଣଙ୍କର
ହୃଦାନନ୍ଦ ଶତପଥୀ
ଚାନ୍ଦିନଗର

—*—

ମାନନୀୟ ଡଗର ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ,

"ମାଗିବାଠାରୁ ହୀନ ନାହିଁ ଓ ଦେବାଠାରୁ ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ"—ଏଇ କଥାରେ ଆମ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରେମିକ ମହାମାନ୍ୟ ସୋନପୁର ମହାରାଜା ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟୟ ଓ ପ୍ରସାର ଦାବିରେ କଲିକତା ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦାନ ଦେଇ ଥିବାର ଶୁଣିଲୁଁ । ଏଣେ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏମ୍: ଏ: ପଢିବାକୁ ଆସିଥିବା ଛାତ୍ରବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଅଧ୍ୟାପକ ଅଭାବରୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଇ ଏଠାରେ admission ନେଉ ନାହାନ୍ତି । ଏସବୁର୍କ ଏଠାକାର ମୁଖିଆ ମୁଖିଆ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଗଣଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତାରୁ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ଯେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏମ୍. ଏ. କ୍ଳାସ ଖୋଲାଯାଇ ଥିବାରୁ ଏଣିକି ଅଉ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର ପଢିବାକୁ ଆସୁଥିବା ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

କଲିକତା ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଏ କଥା ଯେ କେବଳ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରତି ତାହାଁକ ବୁଝିଲି ନାହିଁ । କାରଣ ପାଟଣା ବା ଏଲାହାବାଦ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ସୁର ଖୁସିରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଉଛି । ପାଲି ଭାଷାରେ ମାତ୍ର ୨ ଜଣ ଛାତ୍ର ଥିବାସ୍ଥଳେ କ୍ଳାସ ଚାଲିଛି ଓ ୪ ଜଣ ଅଧ୍ୟାପକ ରହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟ ୩୦ ସବୁକ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ର (ଏମ୍. ଏ. ବି.ଏ. ଓ ବି.କମ୍) ଓଡ଼ିଆ ପଢିବାର ସୁବିଧା ପାଉନାହାନ୍ତି । ଏଣେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ-Prospectusରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଲେଖାଅଛି ଯେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କଲେଜରେ ଛାତ୍ରମାନେ ୫୨ଙ୍କା ଦେଇ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କଲେଜରେ ବୁଧବାର ଓ ଶୁକ୍ରବାର ଓଡ଼ିଆ ପଢିପାରିବେ । କିନ୍ତୁ admission ନେଲାବେଳକୁ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଅଭାବ ଦର୍ଶାଇ ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ନେବାକୁ କୁହାଯାଉଛି । କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଏ କଥା ଆମ ସରକାରଙ୍କ ଆଖିରେ କଣ ପଡ଼ୁନାହିଁ ?

ଆପଣଙ୍କର
ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦାସ
କଲିକତା ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କଟକରେ ସିଟ୍‌ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଲଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍, ଆର୍, ସହର ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ ତା ୧୫ । ୩ । ୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି । ଟିକେଟର ଦାମ୍ ରେଲ୍‌ୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକେଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୮ଟାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକେଟ୍ ମିଳେ । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ । ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକେଟ କିଣିଲେ ତହିଁଆର ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇ ପାରିବେ । ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭର ଦିଆଯାଏ । ଆବେଦନ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘରୁ କମ୍ପା ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭେରି ଦିଆଯାଏ । ରେଟ୍ ଓ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିଜେ ଆସି ବୁଝି ଯାଆନ୍ତୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ରେଚନା

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପଛେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଆଦୌ ହାନିକାରକ ନୁହେଁ ମୂଲ୍ୟ ୫ । ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦୯

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟୁବିକ ଦୁର୍ବଳତା, ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବହୁଦୂରିତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୫୨୯—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ— ୫୦୯ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

K. M. KAVYATIRTH (D.G.)
70, Cornwallis St., Calcutta

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

[illegible] ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରିଏସିସ୍ [illegible] ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର [illegible] ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ଲାଗିବା ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପୁସ୍ତକ ନିଅନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)
୧ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ପୋଃ—ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହ୍ୟାରିସନ ରୋଡ୍, କଲିକତା

ଜାଣି ରଖନ୍ତୁ

ଦୀର୍ଘକାଳ ସ୍ଥାୟୀ ପୁରାତନ ଶୂଳରୋଗ ସହ (Gastric ulcer) 'ପାକାଶୟ-କ୍ଷତ' ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଏଲୋପାଥିକ ଚିକିତ୍ସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୀର୍ଘକାଳ ଚିକିତ୍ସିତ ହୋଇ ଶେଷରେ ନାସ୍ତିବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ । ଅମ୍ଳ, ବମନ, ଅଗ୍ନିମାନ୍ଦ୍ୟ ମୋତେ ଅସ୍ଥିକଙ୍କାଳ ସାର କରି ପକାଇଥିଲା ।

ଶେଷରେ ପୁରୀର ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ଡାକ୍ତର, ବି: ଦାସ ହୋମିଓପାଥ ଙ୍କଦ୍ୱାରା, ବଣିଆପଟି, ମୋତେ ଅଳ୍ପଦିନ ଚିକିତ୍ସାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗମୁକ୍ତ କରାଇପାରିଛନ୍ତି । ମୋର ଆଶା, ଓଡ଼ିଶାର ସେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୋପରି କେତେ ଲୋକଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କରି ପାରିବେ ।

ଆର, ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ
ଓଭରସିଅର
ଡ: ବୋର୍ଡ୍, ଖୋର୍ଦ୍ଧା

Printed & Published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1948.

ଆଶ୍ୱିନ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ… ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ… ୪ର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା… ତା ୧ । ୧୦ । ୪୮

ଐସା କରେଗା—ୱୈସା ଭରେଗା !

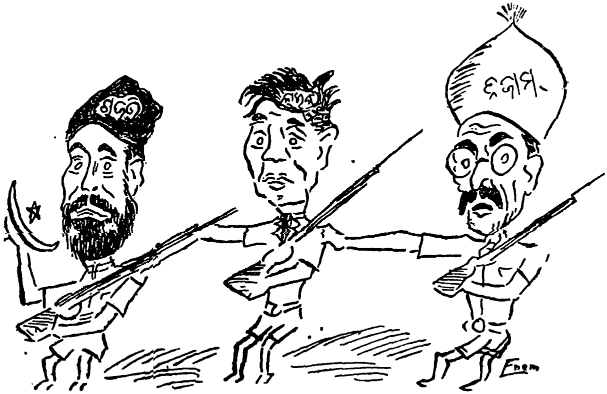

ନିଜାମ୍—କି ହେଲରେ ! ଲିଅକ ଅଲି—କହୁଛ ନୁହଇ ଭାରତରେ !!
ସଜଭ୍—ଚାଲ୍ ଭରତ ଧକାରେ ଚଲ୍ ପାହା ରଜକାରେ
କପଡା ସଫା ମୁଁ ବାହିଁ କରେଁ ଢରେ ।

୪ ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ବ୍ରେନୋଲିନ କେଶ ତୈଳ

ତୈଳ ଲେପନ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଶରୀର ସୌରଭ ଓ ଦୀପ୍ତି । ଜୀବନରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ କେବଳ ମୁଗ୍ଧ କରେ ନାହିଁ—ଏହା ଦ୍ୱାରା ତାହାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଏ ।

ବ୍ରେନୋଲିନ ମଧ୍ୟରେ ନାନା ଉପାଦାନ ମୂଲ୍ୟବାନ ମସଲା ଥିବା ହେତୁ ଏହା ଏପରି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କେଶ ବର୍ଦ୍ଧକ ଓ କେଶ ପରିପୋଷକ ରୂପେ ଜଣାଯାଇଛି ।

ଏହାର ନିୟମିତ ବ୍ୟବହାରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ଲମ୍ବା କଳା କେଶ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ. ଏହା ମସ୍ତିଷ୍କ ଶୀତଳ ଶାନ୍ତ କରେ । କେଶ ପତନ ଓ ଚର୍ମ ରୋଗ ଦୂର କରେ ।

ଉପହାର

ପ୍ରତି ବୋତଲ ... ଏକ ... ଓ ଶିଶି ବିନା ମୂଲ୍ୟ ଦିଆଯାଏ ।

ପ୍ରସ୍ତୁତକାରକ

INDIAN OVERSEAS AROMA TRADERS
Fragrantt o House, Khetwadi Main Roa'd
BOMBAY—4

Agent—K. M. zakaria Esq, Pension Lane, Buxi Bazar. CUTTACK.

ଡଗର ନିୟମାବଳୀ

ପ୍ରକାଶ—ପ୍ରତି ଇଂରାଜୀ ମାସର ମଝିରେ ଓ ଶେଷ ତାରିଖ ।

ମୂଲ୍ୟ ବାର୍ଷିକ ୨ ୫୦, ଷାଣ୍ମାସିକ ୧।୮୦, ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ୧୦ ।

ଗ୍ରାହକ କରିବାକୁ ବା ଉତ୍ତର ନ ପାଇବା ସମ୍ବନ୍ଧି ଲେଖିବା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଜ୍ଞାପନ ହାର—ବିଜ୍ଞାପନ ବିଭାଗକୁ ଲେଖିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଲେଖା—ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଲେଖା ପରିଚାଳକ ସଂପାଦକ, ଡଗର ଉଦ୍ୟାନ କଟକରେ ପଠାଇବାକୁ ହୁଏ । ଅମନୋନୀତ ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକ ଟିକଟ ପଠାଇବାର । ମ୍ୟାନେଜର ଡଗର

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଙ୍କା
କୋଣ ରକ୍ତର
— ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ —
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧଳା ରୋଗ, ମେହ ଓ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତ୍ର
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏଜେନ୍ସୀ
ଆଲିଷ୍ଟେର ଗଳି ରାଣୀହାଟ କଟକ

ଜାଣନ୍ତିକି

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ

ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁବିଖ୍ୟାତ କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ ଅଭିନବ ଆବିଷ୍କାର ଶସ୍ତା ନାରିକେଳ ତୈଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ—

ସୁବାସିତ କେଶ ତୈଳ

ଏହାର ମୃଦୁମଧୁର ସୁରଭି ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆମୋଦ ଦାୟୀ ସ୍ନିଗ୍ଧତା ବର୍ଦ୍ଧନର ଏହା ... ନାରୀକଣ୍ଠ ସେ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ ।

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟା
ଏଣ୍ଡ ବିଉଟି ପ୍ର
୨୧୨, ଏ ଚୈତନ୍ୟ ଦେବ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଷ୍ଟ୍ରୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନନ୍ଦାତ୍ ହି ଖଲ୍ ଇମାନ ଭୂତାନ ଜାୟନ୍ତେ !

ଡଗର

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
ଚତୁର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା

[illegible]
୧ । ୦ । ୪୮

ସ୍ୱର୍ଗତ ଜିନ୍ନା

ପାକିସ୍ତାନର ଜନକ ଜିନ୍ନା ଆଜ ଇହ ଜଗତରେ ନାହାନ୍ତି । ସ୍ୱାଧୀନ ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତର ଯୋଦ୍ଧା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଓ ଜିନ୍ନା ଖଣ୍ଡିତ ଭାରତବର୍ଷର ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅବ୍ୟବହିତ ପରେ ଆଜି ଅନ୍ତର୍ହିତ । ଦୁହେଁ ଦୁଇଟି ନୀତିର ପ୍ରତୀକ ଭଳି ଜିଦ୍‌ଖୋର ହୋଇଥିଲେ । ଜିନ୍ନାଜୀ ତାଙ୍କ ନୀତିର ଜୟ ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖି ହୁଏତ ଆନନ୍ଦରେ ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିଥିବେ । କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀ ନୀତିର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାହିଁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟାକଲା । ଜିନ୍ନାଜୀ ତାଙ୍କ ନୀତିର ବିଜୟ ଆନନ୍ଦକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ହୁଏତ ଆଉ କିଛିଦିନ ବଞ୍ଚିବାକୁ ସୁଖ ପାଉଥାନ୍ତେ । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ପର ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ଶେଷକୁ ଭଗବାନଙ୍କ କୋଳରେ ଆଶ୍ରୟ ମାଗିଥିଲେ । ପାକିସ୍ତାନ ଜିନ୍ନାଙ୍କୁ ହରାଇଛି । ଭାରତ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଛି । ପାକିସ୍ତାନ ଜିନ୍ନାଙ୍କୁ ହରାଇ ଦୁଃଖିତ । ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଭାରତ ଆଜି ଅନୁତପ୍ତ । ଜିନ୍ନାଙ୍କର ଅବସାନରେ ପାକିସ୍ତାନର ଅଦୃଷ୍ଟ ଯେପରି ଆଜି ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅମ[illegible] ଦାହ୍ୟ ଭାରତ ଆଗରେ ଏବେ [illegible] । ନେତା ଆଜି ପାକିସ୍ତାନକୁ [illegible]ଇତ କରୁ—ଭାରତକୁ ଦୃଢ଼ [illegible]ଙ୍କର ଆ[illegible] ଶାନ୍ତି ଫେରିବ । [illegible] ଆଶା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ଗାନ୍ଧୀ [illegible]ର ଜୟ ନାଦରେ ଅଖଣ୍ଡ [illegible] ବା ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତ ପୂର୍ବ [illegible]ପେର ମାଗିବ ।

ଗାନ୍ଧୀଜୟନ୍ତୀ

[illegible]ଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ ସତେଣ, ଗାନ୍ଧୀ [illegible]ହିଁ ଆମ ପକ୍ଷରେ ସର୍ବଥା [illegible] । କିନ୍ତୁ ଏ ପାଳନର ପନ୍ଥା କଣ ? [illegible] କଲର ସ୍ଥାପନା, ନୂଆ ବନସ୍ପତି ତେଲର ଉତ୍ପାଦନ, ନୂଆ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଖରିଦ ବା ତାର ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ଯୋଜନା ପୁନର୍ବାର କରିଶ୍ମାଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସରକାରୀ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଅଧିକ ଦରମା ଭତ୍ତାରେ କଣ ଏ ନିର୍ବୋଧ [illegible]କମନ୍ତ୍ରୀ ପାଳିତ ହେବ ? ମିଥ୍ୟା, ଅସତ୍ୟ, ଲାଞ୍ଚ, ମିଛ, ବିଦ୍ୱେଷ, ଦଳପ୍ରୀତି, ନୈତିକହୀନତା, କ୍ଷମତାମତ୍ତତା କଣ ଗାନ୍ଧୀବାଦର ନଗ୍ନ ରୂପ ? ଆଜି ଯେଉଁମାନେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ଭାରତର ଜନକ ବୋଲି ମାନୁଅଛନ୍ତି—ଆତ୍ମ କେବଳ ଏତିକି ସେମାନଙ୍କୁ ପଚାରୁଛୁ । ତାପରେ ସମସ୍ତେ ଏକ୍ଷାପ୍ରାଣରେ ଗାନ୍ଧୀଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ କରନ୍ତୁ ।

ହାଇଦ୍ରାବାଦ

ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ଭାରତର ଜୟ ଏକ ନୈତିକ ଜୟ । ଭାରତ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନିରୀହ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଓ ବାସ୍ତୁ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସୈନ୍ୟ ଚାଳନା କରିଥିଲା । ହାଇଦ୍ରାବାଦ ନିଜାମଙ୍କର ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଲଜ୍ଜାକର ଅଟେ ତାହେଁ । ନ୍ୟାୟ ଓ ସତ୍ୟ ନିକଟରେ ମଥାନତ କରିବାର ନୈତିକ ବଳ ଯାହାର ଥାଏ ସେଇ ପ୍ରକୃତ ମନୁଷ୍ୟ । ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଜାମଙ୍କୁହି ଏ ସ୍ଥଳରେ ଅଭିନନ୍ଦନ କରୁଛୁ ।

ବଡ଼ଲାଟଙ୍କ ଦରମା

ଭାରତର ବଡ଼ଲାଟଙ୍କ ଦରମା ମାସିକ ଲକ୍ଷାଧିକ ଟଙ୍କା ହେବାର ଯୁକ୍ତି ଯୁକ୍ତତାକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଭାରତର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ନେହେରୁ ଭାରତ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ଯାହା କହିଛନ୍ତି ତାହା ଯେ କୌଣସି ଚିନ୍ତାଶୀଳ ଦେଶ ସେବକ ପକ୍ଷରେ ଅତି କ୍ଷୋଭ ଓ ଦୁଃଖଦାୟୀ । ପଦର ଆଡ଼ମ୍ବର ଓ ସମ୍ମାନର ମାନ ଦଣ୍ଡ ଯଦି ଟଙ୍କା ହୁଏ ତେବେ ସେ ପଦ ଅଯଥା, ଅନାବଶ୍ୟକ ଓ ଅନ୍ତଃସାରଶୂନ୍ୟ ବୋଲିବାକୁ ହେବ । ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଜଣେ ଇଂରେଜୀ ବଡ଼ଲାଟ ଲିନ୍‌ଲିଥ୍‌ଗୋଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ—ଯେଉଁ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଏଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବ (ବଡ଼ଲାଟଙ୍କ ଦରମା ସାଧାରଣଙ୍କ ଆୟଠାରୁ ପାଞ୍ଚହଜାର ଗୁଣରୁ ବେଶି ହେବା) ତାହା ସମୂଳେ ଉପୁଡ଼ି ଫିଙ୍ଗି ଦେବାର ଯୋଗ୍ୟ । ଆଜ ଆମେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ସେଇ ବାଣୀକୁ ପୁନରୁଚ୍ଚାର କରି ଭାରତର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବା ନେତାମାନଙ୍କ ସୁଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରୁଛୁ—ଏ ଦୁର୍ନୀତିର ଅବସାନ ହେଉ । ଏ ନୈତିକତା ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ବିଲୋପ ପାଏ ସେତେ ମଙ୍ଗଳ ।

—*—

ଓଡ଼ିଶାରେ ସମ୍ବାଦିକତା

ସମ୍ବାଦପତ୍ର ମାନେ ସରକାରଙ୍କୁ କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଓ ସରକାର କିପରି ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସମ୍ମାନ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ବଜାୟ ରଖିବେ ଏ ସେନ୍ ଉପରେ ସହକାରେ ଆଲୋଚନାଠାରୁ ଯେପରି ସଦ୍‌ଭାବର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଦେଖାଯାଏ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ କ୍ରମେ ଓଡ଼ିଶାରେ ତାର ଅଭାବ । ଓଡ଼ିଶାର ସରକାରଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ କଲେ ମୂର୍ଖତା ହେବ । ଦାୟୀ ଅଛନ୍ତି—ସାମ୍ବାଦିକଗଣେ । ଅପର ଏକତା ନାହିଁ—ଏବଂ ଆପଣ ହୁଏତ ସ୍ୱାର୍ଥର ଭିଡ଼ ଗୋଳେଇଛନ୍ତି—ତେଣୁ ଆମେ ଭୀତ । ପ୍ରଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ସମ୍ବାଦପତ୍ରକୁ ବନ୍ଦ କରାଗଲା, ଗୋଟିଏ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଉପରେ କଟକଣା କରାଗଲା, ଦୁଇଜଣ ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ବିନା ବିଚାରରେ ବନ୍ଦୀ କରାଗଲା କିନ୍ତୁ ଏ ପ୍ରଦେଶରେ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ସଂଘର ନିନ୍ଦା ଭିତ୍ତି ନାହିଁ—କିମ୍ବା ସରକାର ତାଙ୍କ ନିଜ ମନୋନୀତ ପରାମର୍ଶଦାତା ସମ୍ପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀକୁ ମଧ୍ୟ ବୋଲି ପଚାରି କରି ନାହାନ୍ତି । ଏସବୁ କଟକଣା ନ୍ୟାୟ ହୋଇପାରେ, ଅନ୍ୟାୟ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ତାର ବିଚାର କରିବାକୁ ଯେ ଭୟ ପାଉଛନ୍ତି ଏକଥା ଅତି ସ୍ପଷ୍ଟ । କାରଣ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଟିକିବାଚ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରିନାହାନ୍ତି । ବାସ୍ତବିକ ଓଡ଼ିଶାର ସାମ୍ବାଦିକତା ଆଜି ନୀଚ, ସ୍ୱାର୍ଥପର, ପରମୁଖାପେକ୍ଷୀ ହୋଇଅଛି ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯଦି ଓ କାହିଁକି

ଯଦି

ଯଦି ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀରେ ପିଲେ...

... ନେତ୍ରାନନ୍ଦ ଦେବାଯାନ ଛାଡ଼ ସମୁଦ୍ରରେ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତେ ।

× × +

ଯଦି ଜୋରାନ୍ଦ ଅନ୍ତ୍ର ଦେଶ ଯାଦିବା ହୁଅନ୍ତା...

...ବୁଢ଼ୀମା ବାଲରେ ଧୂଳି ପଡ଼ନ୍ତା ।

+ ÷ ×

ଯଦି ଏକାଙ୍କା ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କର୍ତ୍ତା ହୁଅନ୍ତେ

...ଶିଳ୍ପ ବିଦ୍ୟାଳୟ କୃଷି-ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଲଟନ୍ତା । ÷ ÷ +

ଯଦି ଶତାବ୍ଦୀ ଅଗ୍ରୁପ ଭାଇସ ଚେନ-ସେଲର ନଅନ୍ତେ...

...ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ କରନ୍ତେ ।

÷ + +

ଯଦି ଅର୍ତ୍ତବଲ୍ଲଭ ଭାଇସ ଚେନସେଲର ହୁଅନ୍ତେ...

...କଲେଜ ପିଲାମାନେ ଅନ୍ତର୍ଜାତି ବାହାଘରରେ ଚଟାଉ ଲେଖନ୍ତେ ।

× ÷ ×

...ଯଦି ଗୋଦା ବଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ଭାଇସ ଚ୍ୟାନସେଲର ହୁଅନ୍ତେ

...ସବୁ ଚେକ୍ସ ବୁକର ଅଭାବ ପଡନ୍ତା ନାହିଁ ।

+ ÷ +

ଯଦି ବାବୁ ପଟ୍ଟନାୟକେ କର୍ତ୍ତା ହୁଅନ୍ତେ...

...ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାକ ଗୋଟାଏ ଉପନ୍ୟାସ ହୋଇ ଉଠନ୍ତା ।

× ÷ ×

ଯଦି ସାହୁଙ୍କ ଭାଇସ ଚେନସେଲର ହୁଅନ୍ତେ

...ସ୍କୁଲ କଲେଜ ପିଲେ What not ହୁଅନ୍ତେ !

+ ÷ ÷

ଯଦି ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଶରତବାବୁ ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ତ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତେ

...ଅଷ୍ଟବଜ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତା

÷ + +

ରାଧାନାଥ ରଥେ ଯଦି ମନ୍ତ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତେ

...ସବୁ ମନ୍ତ୍ରୀଲରେ କୁଳବୃଦ୍ଧ ପିଠି ପିଠି ଲାଗନ୍ତେ ।

+ + +

ଓଡ଼ିଶାରେ ସାହିତ୍ୟ-ସଭା ଯାକ ଚଳାଇ କହିଲା କାହିଁକି ?

...ଓଡ଼ିଆର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତା ଜଣେ ସାହିତ୍ୟିକ ବୋଲି ।

+ ÷ ÷

ଓଡ଼ିଶା ରେଡ଼ିଓରେ ଓଡ଼ିଆ ମାଲିକ ନ ହାନ୍ତି କାହିକି ?

...ଉତ୍କଳୀୟ କଳାଷ୍ଟନ ଉତ୍ତର ଯାଉଛି ।

କାହିଁକି

ଭାରତରେ ନୂଆ ନୂଆ ପ୍ରଦେଶ ଗଢ଼ା ହେଉଛି କାହିକି ?

...ଗାନ୍ଧିଚ୍ୟୁତ ରଚା ମାନଙ୍କୁ ଲାଟ ଓ କରିଛନ୍ତା କଂଗ୍ରେସିଅଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ଦବା ଲାଗି

× × +

'ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଲେଜରେ ନାସା ସହଳା ଦେବା କଣିଲେ କାହିଁକି ?

...ନର ସାହିତ୍ୟିକ ମାନେ ଅରସିକ ବୋଲି ।

× × ×

କାଟମୋହ ନୂଆ ବଜ୍ର ଧସିଗଲା କାହିଁକି ?

...ସରକାରଙ୍କ ସଲ୍କାମରେ ଯେ 'ଭିତରେ ପୋଲ' ଏହା ସୂଚାଇ ଦେବା ଲାଗି ।

+ ÷ ÷

ମହତାବ କାଗଜର ନାମ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' କାହିଁକି ହେଲା ?

...ଆଗରସଥା ରଜା ଯେ ପ୍ରଜା-ପ୍ରଜାନାଥ !

+ × +

ନଜାମ ଏତେ ସହଜରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲେ କାହିଁକି ?

...ନ କହ ନ ବୋଲ କଲା ବଗାବେଳ ଅସଲ ବଖତରେ ଖସି ଗଲେ ବୋଲି ।

÷ × ÷

ପୁଣି ସବୁ ଜନସ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ହେଉଛି କାହିକି ?

...କଳା ବଜାର ଓ ସମ୍ଭାଇ ଅମଲଙ୍କ ଅଚଳ ଦେଖି ।

÷ + ÷

ମୟୂର ଭଞ୍ଜ ମିଶିବାରେ ଡେରି କଲୁଥିଲା କାହିଁକି ?

...ଶରତ କାଳ ଆସି ନଥିଲା ବୋଲି !

+ ÷ +

ଭାଗୁ ବାବୁ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ନୋହିଲେ କାହିଁକି ?

...ଲାଜେ !

+ ÷ +

ସରଳା ଭୂଳପତି ପଦ ପାଇଁ ଛଡ଼ା ନୋହିଲେ କାହିଁକି ?

...ବାକେ ।

× ÷ ×

ଉତ୍କଳର ସୁପରିଚିତ ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ ବମ୍ବେରୁ ନୂଆ ସଚିତ୍ର ଓଡ଼ିଆ ମାସିକ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି—

ମୂଲ୍ୟ—

ବର୍ଷକୁ—ଛଅ ଟଙ୍କା

ଛମାସକୁ—ତେତିଟଙ୍କା

ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ—ଅଠଅଣା

ଶୀଘ୍ର ଗ୍ରାହକ ଗ୍ରାହିକା ହୁଅନ୍ତୁ । ଅଠଅଣାର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲେ ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାର ଆଦର୍ଶଖଣ୍ଡ ପାଇ ପାରିବେ ।

Managing Editor,
Kumkum
20, Tejpal Road
Bombay 24.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦ ସଂଗରେ ଖବର ଦ୍ୱାର
ନାହିଲେ ସେ ଥରକା ପର
ଗକାଠ ଲଗି ଯିବନି !—ଏକଥା
ମୁଖିଆ କାଫରୁଲ୍ଲ ଖାଁ ସ୍ୱୟଂ
। ଘଇଁା ଯେତେଦିନ ଯାକେ
ମାରିବ ବୋଲି ଧମକାଉ
ତେଦିନ ଯାଏ ଗୋଦର
ହିଥିଲା । ମାତ୍ର ଯେଉଁ ଦିନ
ଦଲା ସେହି ଦିନଠଉଁ ତଉଁଠା
ତି । ଆଜି ସେ ଘଇଁାକୁ
। ତା ଗୋଦର ଗୋଡ଼କୁ ବ

ାଯୀ ସେ ଗୋଡ଼ର କ୍ଷମତ
ଲେଣି । । କଂସାଇ ଘର ପାଖ
ତାଉଁ ତାଉଁକୁ ଖାତର

÷ ×

ଜନ୍ମଦାତା ଓ ବହିବଧାତା
ଜିନା ସାହେବଙ୍କର ପର
। ଜଣେ ବଚକ୍ଷଣ ଓ ଦୁରୂ
ର ତିରୋଧାନ ଦ୍ୱାରା ଏକା
କି ସମଗ୍ର ଭାରତ ବର୍ଷ ଯନ
କା ବର୍ଷ ଭିତରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଓ
ଧାମ ଯୋଗ ଯେପରି ଅଚମ୍ବିତ
ରିଣାମ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ମନେ
। ଜୟ ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତକୀ

× ×

ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ଗଣ ତାଙ୍କ
ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ୍ୱାନ କରଦେବାରୁ
ାଦ୍ବାରା ଅପଣା ଅପଣା ଭିତରେ

ରହିଲଥିବା । ହେତୁ ଗଗଣେମ ଦୂର ହୋଇ ଗଲା । ଏହାଠୁ ବଳି ସୁଖର କ । ଷଉ କଣ ? ଏଣିକି ସିଂଭୂମି କଥାରେ ସମସ୍ତେ ଲାଗି ପଡ଼ନ୍ତୁ । ବାଅରେଇ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚି ହୁଏ ନାହିଁ । ଆମର ଆଶା ମୟୂରଭଞ୍ଜର ସାହଚର୍ଯ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଉନ୍ନତି ମାର୍ଗରେ ଗତି କରାଇବ । ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗ ପଥରେ ନୁହେଁ ।

÷ × ÷

ନୂଆ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ବସିଥିବା ତଦନ୍ତ କମିସନ ଆଗରେ ଓଡ଼ିଶା ତରଫର ଆମୁକ୍ତାର ଗଣ ତାଙ୍କ ଦାବି ଖୁବ ଜୋର-ସୋରେ ବଖାଣିଛନ୍ତି ବୋଲି ଶୁଣା ହେଉଛି । ଏପରିକି ଓଡ଼ିଶାର ହକ ପ୍ରତି କମିସନ ମେମ୍ବରମାନେ ଢୁଆଡ଼େ ଟଳିବାର ଜଣା ପଡ଼ୁଛି । କିନ୍ତୁ ଜୋର ଯାର ମୁଲକ ତାର ଚିରକାଳ ଦୁନିଆର ରୀତି । ଦେଖାଯାଉ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ମାଆ ଷଠୀ କି ଗାର କାଟୁଛନ୍ତି ।

× × ×

ଶ୍ରୀମତୀ ଶରଳା ଦେବୀ ପୁରୁଷ-ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ମହାରଥୀ ମାନଙ୍କୁ ସାହିତ୍ୟ ରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରାସ୍ତ କରି ସିନେଟ-ବିଜୟ ଲାଭ କରି ଥିବାରୁ ଉତ୍କଳ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀ ତରଫରୁ ତାଙ୍କୁ ସେଦିନ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଓ ମାନପତ୍ର ଦିଆ କରି ହେଲା । ଏହି ପୁରୁଷ ବିଜୟ ଯେ ନାରୀ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମହା ଗୌରବର କଥା ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସରଳା ଦେବୀଙ୍କ ଭଳି ବୀର ନାରୀ ଏହି ସମ୍ମାନ ପାଇବାରୁ ନିହାତି ହକଦାର । ଇତର ମହିଳା ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କରି ଆପଣାକୁ ସମ୍ମାନିତ ମଣୁଛୁ ।

କେବଳ ଦୁଃଖ ଲାଗୁଛି—ପୁରୁଷ ଜାତିଟା କଣ ଏତେ କାପୁରୁଷ ହୋଇଗଲେ ଯେ ସିଂହଳଟାକୁ ଯୋଡ଼ି ଖାଇଲେ ! ପୁଣି ମହିଳା ମାନେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଛାଡି ଏକା ଏକା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରିବା ଭିତରେ କମ୍ୟୁନାଲିଜିମର ଗନ୍ଧ ରହିଲା ନାହିଁ କି ?

+ + +

ହାଇଦ୍ରାବାଦର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପାକିସ୍ଥାନ ତରଳି ଉଠିଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ସେଠା ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ବାହାର ସାଇଥିବା ଓ ଛିଟରେ ଥିବା ପଳାତକ ମାନଙ୍କୁ ତଳକୁ ହେଲାଣି ଓ କାହାରିକୁ ନୂଆ ଛୁଟି ଦେବା ବନ୍ଦ କରି ଗଲାଣି । ଲଢ଼େଇଟା ଶୁଭ ନୁହେଁ; ମାନ ଭାରତ ଯେ ଅହିଂସା ଧର୍ମର ବାନା ଟେକିଛି ! ଭରସା ହେଉ ନାହିଁ । ତେବେ କଣ୍ଟା ବାଡ଼ରେ ଲାଗି ପକାଇ କାଳ କଟେ ଗୃହ କାହାର !

÷ × ÷

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଅଭିଯାନ ଭିଆର ବେଳରେ ଭାରତ ସରକାର ସନ୍ଦେହରେ ଅନେକ ମୁସଲମାନ ଘର ଖାନତଲାସ କରି ପକାଇଲେ ଓ କେତେ ଜଣଙ୍କୁ ଅଟକବନ୍ଦୀ କରିଥିଲେ । ଏବେ ଭୁଟ୍ଟୋ ଭୁଟ୍ଟାଙ୍କ ପରି ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗ ସରକାର ସେଠାର ବାହିନ କେତେକ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ଘର ଖାନତଲାସ କରି ପକାଇଛନ୍ତି । ଏହା ଗୋଟାଏ ବଦଳର ଅଭିନୟ ନ କାହା ଇଚ୍ଛା ରହିବ ନାହିଁ ଯେ !

+ × +

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ନିଜାମ ନିଜପତ୍ର ସଭାରେ ଭାରତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଫରିଆଦ କରିଥିଲେ । ଏବେ ପାକିସ୍ତାନରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଦୂତଙ୍କୁ ହୁକୁମ ଦେଲେଣି ଅରଜି ଉଠାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱର୍ଗେ ଯାହା କଲେଡ ଙ୍କ ଲେ—ଏକା ଯେଉଁ ଅଛପେଲ ପାଇ ତାଙ୍କୁ ଭରସା ଦେଇ ନାଟ ଲଗାଇ ଥିଲେ, ସେ ଗୁଡ଼କ କ ହଟ ହାଟରେ ପଡ଼ିଲେ ଭଲ ! ଏମିତ ସାଣିପାରଙ୍ଗା ଲକ୍ଷ୍ମୀ-ପାତଳଆ ଲୋକଙ୍କୁ ହମ୍ପ ଦେଇ ଉଠାଇବା ସେରଙ୍ଗ ବେଯୁଲୁକ ନୂତନ କଥା !

÷ × ×

ପାକିସ୍ଥାନର ପକ୍କା ବନ୍ଧୁ ଜନାବ ଜାଫରୁଲ୍ଲା ଖାଁ କେଶକ ଇତ୍ରେଜାର ଓ ଏଡେଡୋର କହିଥିଲେ କି ଭାରତ ସରକାର ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ହାତ ଲଗାଇବା ମାନେ ଭାରତର ମୁସଲମାନ ମାନେ ଇସଲାମ୍ ରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଧନ ବେଧଡ଼କ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇପଡ଼ିବେ ଓ କାଫେର ମାନଙ୍କୁ କାଳି ଘଷିଦେବେ । ଆଜ ଏଠା ମୁସଲମାନ ମାନେ ତାହା କରିବା ଦୂରେ ଥାଉ ବରଂ ଓଲଟି ଭାରତ ସରକାର ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତି ଜଣାଇ ନିଜାମର ନିନ୍ଦା ଗାନ କରି ବସିଲେ । ଏ ବେଇମାନ ଓ ନିମକହାରାମିଙ୍କୁ ଅଲ୍ଲାମିୟାଁ ବରଦାସ୍ତ କରିବେ କି !

× + +

ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ମଣିଷ ଯାହା ଲୋଡ଼େ ଭଗବାନ ତାହା ପୂରଣ କରନ୍ତି ବୋଲି ଯେଉଁ କଥାଟା ରହିଛି ତାର ଗୋଟାଏ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ପ୍ରମାଣ ମିଳିଗଲା ହାତେ ହାତେ । ରଜାକର ନେତା କାସିମ ରଜଭି ଦିଲ୍ଲୀର ଲାଲକିଲ୍ଲା ମନାସ କରିଥିଲେ; ଶୁଣା ଯାଉଛି ସେ ଧରା ହୋଇ ଦିଲ୍ଲୀକୁ ନିଆ ଗଲେଣି । ସେଠ ଲାଲ-କିଲ୍ଲାର ଗୋଟାଏ ନିର୍ଜନ କୋଠରୀ କାସିମ୍ ଅଧିକାର କରିବେ ।

× + ×

ଓଡ଼ିଶା ବନ୍ୟାର ଦେଶ । କିନ୍ତୁ ଏ ବର୍ଷ ନଈବଢ଼ି ହେଲା ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ମନେଅଚ୍ଛେ ସାହିତ୍ୟର ବଢ଼ି ମାଡ଼ି ମାଡ଼ି ଯାଉଛି । ବାଲେଶ୍ୱର କଲେଜର ସାହିତ୍ୟ-ସଙ୍ଗୀତ ସମ୍ମିଳନୀ ପରେ ପରେ ଭଦ୍ରକ କଲେଜର ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ । ତା ପଛକୁ କଟକରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭବନରେ ରାଧାନାଥ ଶତ ବାର୍ଷିକୀ ଜୟନ୍ତୀ । ତା ପଛକୁ ପୁରୀ ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦର ସାହିତ୍ୟ-ସପ୍ତାହ । ପୁଣି କଲି-କତାରେ ବସୁଛି ବିରାଟ ପ୍ରବାସୀ-ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ । ଅନୁଭବ କରୁଁଛି ଯେ ଜଉଁ ନଈ ବଢ଼ୁଛି ତାର କଳନା କିଏ କରିବ । ଏ ନଈଟିଏ ଉଛୁଳିଲା ସ୍ରୋତରେ ସାହିତ୍ୟ-

ସ୍ରୋତରସକୁ ଚଉଳେ ବଉଳେ ପାନ କରି ଓଡ଼ିଆ ପୁଏ ନଷ୍ଟ ଯାଆନ୍ତୁ ହେଲେ କିଛି ଦିନ ।

+ + +

ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ଭାରତୀୟ ସେନା ଗଡ଼ ଲଢ଼ିବା ଉତ୍ତାରୁ ସରକାରୀ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଏତେ ବଢ଼େଇ ଦିଆ କଥା ଚାଲିଛି ଯେ ଟେଲିଗ୍ରାଫ ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ହାଲିଆ ହୋଇ ମଉଳେଣି । ଖବର କାଗଜ ବାଲାଙ୍କୁ ବ ଏ ହାତ ଖୋରାକ ମିଳି ଯାଉଛି । ଆମର ପରାମର୍ଶ ଦେଉଁ କି, ଏ ଗୁଡ଼ାକ କପି କରା ହୋଇ କଂଗ୍ରେସ ଅଫିସର ଦପ୍ତର ଖାନା ଓ ସରକାରୀ ମାହାଫିଜଖାନା ମାନଙ୍କରେ ସାଇତା ହୋଇ ରଖାଯାଉ ଦରକାର ବେଳେ କାମରେ ଆସିବ ।

× ÷ ×

ହୁରୁଡ଼ିଆ, ବଡ଼ବୁହା, ଗାଲୁଆ, ବାହାଡ଼ିଆ, ନଅଁରିଲା, ଭୋଗାଅଦି ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ବିଶେଷଣ ପଦ ଆମ ଭାଷାରେ ରହିଥିବାରୁ ମନେହୁଏ, ଏହି ସବୁ ଗୁଣଧାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଆମ ଭିତରେ ବହୁତ ଥିଲେ ବା ଅଛନ୍ତି । ଏ ଗୁଡ଼ିକ ନଥିଲେ ଜୀବନର ଅନେକ ମଜ୍ଜା, କଣ୍ଡୁକରୁ ଲୋକେ ବଞ୍ଚିତ ହେଉ ଥାଆନ୍ତେ । ହାଇଦ୍ରାବାଦର କାଶିମ ରଜଭି, ଲାଏକ ଅଲି ଓ ପାକିସ୍ଥାନରେ ଜାଫରୁଲ୍ଲା ମିଆଁ ଏମାନଙ୍କର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀର ତାହା ବିଚାର କରିବାର ଭାର ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କ ଉପରେ ରହିଲା ।

÷ ÷ ÷

Veni, Vidi, Vici ବୋଲି ଗୋଟାଏ ପ୍ରବାଦ ବାକ୍ୟ ବହୁତ ଲୋକଙ୍କୁ ଜଣା । ରୋମ ସମ୍ରାଟ ଜୁଲିୟସ ସିଜରଙ୍କ ଉକ୍ତି କଥା ଏହା । ଓଡ଼ିଆରେ ଏହି ଲାଟିନ କଥାର ଅର୍ଥ—ମୁଁ ଆଇଲି, ମୁଁ ଦେଖିଲି, ମୁଁ ଜିଣିଲି । ସେ ଅଇଲା ମାନେ ନଦୀଧରେ ଓ ସୁରଖୁରରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଜୟ କରି ଏ ପଦ କହିଥିଲେ । ଆମ ଦେଖିବାରେ ଭାରତସେନାର ହାଇଦ୍ରାବାଦ ବିଜୟ ମଧ୍ୟ ଠିକ ଏହିଭଳିଆ ହେଲା ନାହିଁ କି ।

+ × +

ମାଇପେ କହନ୍ତି—ବସି ମାଡ଼ି ଦେଖି କୋଳଥ ରେପା । ଗର୍ଦ୍ଦଭ-ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ବିଚେୟା ଛାମୁ ମଣିମାମାନେ ଯେ ସଜୁଁଠି ଥିଲେ, ଛୋଟ ଭାରତ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଭିତ୍ତି ନିଜ । ଉନ୍ନତ ମହିମା ଶାଳୀ ନିଜାମ ସାହେବଙ୍କ ହାଲତ ଦେଖି ସେମାନେ ଅଚେ ହୁସିଆର ହେଇଯିବେ ଏଥର । କାହାର ପୌଷମାସ, ତ କାହାର ସର୍ବନାଶ !

÷ × +

ଆମର କିନ୍ତୁ ଏତିକି ଦୁଃଖ ହେଉଛି କି ଏଣିକି "ରଜା" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ମାଷ୍ଟର ମାନେ ପିଲାଙ୍କୁ କି ବୋଲି ବୁଝାଇବେ । କିଛିକାଳ ପରେ ଶବ୍ଦତାତ୍ତ୍ୱିକଙ୍କ ଓ ଐତିହାସିକଙ୍କ ଗବେଷଣାର ବସ୍ତୁ ହୋଇ ରହିବ । ଏ 'ରଜା' ଶବ୍ଦଟା ପରା ! କୋଷକାର ଅଭି-ଧାନକମାନେ ରଜା ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଦେବେ "ନରକାର ଜନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ଭତ୍ତା ବା ଘଡ଼ ପାଇ ନିରୋଳରେ ଜୀବନ ଧାରଣ କରନ୍ତି ଓ ସାତ କଥାକୁ ଗୋଟ ଗୋଟ ମରଣ ବରଣ କରନ୍ତି ।" ଭାଷାକୋଷକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବ କିଏ ? ମହାରାଜେ ତ ନାହାନ୍ତି !

÷ ÷ ×

ଜନାବ ଜିନ୍ନାଙ୍କ ତିରୋଧାନ ଓ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଅଭିଯାନ ଏକାବେଳରେ କୁଆ ଉଡ଼ିବାକୁ ତାଳ ପଡ଼ିବା ଭଳି ଘଟଣା ଘଟି ହୋଇଗଲା ! ଦୁଇଙ୍କ ଭିତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କାରଣର କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଯେ କିଛି ଦୈବୀ ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ ଏହା କିଏ କହିବ । ଏତିକି କଥା ଯେ ନିଜାମଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଜିନ୍ନା ସାହେବ ନାହାନ୍ତି ।

÷ ÷ ÷

ଏତେବଡ଼ ନିଜାମ ସାହେବ ହଟି ନଯାଇ ମଧ୍ୟ ଏତେ ବେଗି ଲେଉଟି ମଉଳେ କି ହେ—ଏହିକଥା ଅନେକଙ୍କୁ ... ଘକାଉଛି । ସତେ ଏକା ନିଜାମ ... ଥିଲେ, ଆହୁରି ... ଲଢ଼ି ପାରି ଥାଆନ୍ତେ ଓ ଅନ୍ତତଃ ... ଷୟ ଧନକ୍ଷୟ କରାଇ ପାରିଥାନ୍ତେ ... ନିଜାମ ଯେ ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବ... ବା ଧନୀ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ... ଯେତେ ସୁନା ଓ ଜାହାରତ ... ପୃଥିବୀର କୌଣସି ବ୍ୟାଙ୍କର ନା... କିଣନ୍ତୁ ବା ହାରନ୍ତୁ—ଧନକ୍ଷୟ... ନିଜାମଙ୍କ ଦେହ ସୁହା ହେବ ... ସେଥିପାଇଁ, ସେ ଜୁନିଆଁସିଧ ଧ...

ଭଣ୍ଡାରଂ ସଞ୍ଚିତଂ ରକ୍ଷେ... ଗ୍ରନ୍ଥେଷ୍ୱପି ସାଦୈରପି ।

÷ ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦେ ମେଟ୍ ଏଗେନ

[ସ୍ଥାନ ସ୍ୱର୍ଗ: ଯିଶୁ, ବୁଦ୍ଧ, କୃଷ୍ଣ ଓ ଅଲ୍ଲା ବସି ଯମଦେବତାଙ୍କୁ କୈଫିୟତ ତଲବ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସେ (ଯମଦେବତା) କାହିଁକି ଏତେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ସ୍ଥାନ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏବଂ ଯମ ଦେବତା ଉତ୍ତର ଦେଉଛନ୍ତି ।]

ଅଲ୍ଲା—ଯମ, ଆପଣ ଠିକ୍ କଲେ ଆପଣଙ୍କ କୈଫିୟତ ?

ଯମ—ହଁ ଅଲ୍ଲା ସାହେବ ।

ଅଲ୍ଲା—ପେଶ୍ କର ।

ଯମ—ହଜୁର୍ ଠିକ୍ ଏ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ ମୃତ୍ୟୁ ସବୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ନା ଅପମୃତ୍ୟୁ ।

ଅଲ୍ଲା—ଆପଣ ମାନଙ୍କର ମତ କଣ [ବାକି ମାନଙ୍କୁ ଅନାଇ]

ସମସ୍ତେ—ଆପଣଙ୍କର ମତ ତ ଚିରଦିନ ଆମର ହୋଇ ଆସିଛି

କୃଷ୍ଣ—(ବଂଶୀ ବାଦନ କଲେ)

ଅଲ୍ଲା—କଟାକ୍ଷ ପାତ କରିବାରୁ କୃଷ୍ଣ ବଂଶୀ ଫୋପାଡ଼ି ସିଗାରେଟ୍ ଲଗାଇଲେ)

ମାର୍ଜନା କରନ୍ତୁ ବୃନ୍ଦାବନର ଅଭ୍ୟାସ ଟା ଛାଡ଼ ହେଉନି ।

ଅଲ୍ଲା—ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ !

ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ—ହଜୁର୍ । (ଛାତିରେ ଉସ୍-ନ୍ତ୍ରେସ ବେଲଟ୍ ଯୋଡ଼ାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ)

ଅଲ୍ଲା—[ହସି] ଏତେବେଳେ ଉସ୍‌ନ୍ତ୍ରେସ ତା ଉପରେ ପୁଣି ଯୋଡ଼ାଇବାର ଚେଷ୍ଟା ।

ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ—ଆମର ଜାତିଟା ସେମିତି ।

ଅଲ୍ଲା—ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ, ଦେଖିଲ ଏ ବର୍ଷ ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟା କେତେ ଆଉ ଅପମୃତ୍ୟୁ କେତେ !

ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ—ଅସଂଖ୍ୟ ଅପମୃତ୍ୟୁ

...ଶୁଣନ୍ତୁ sir (ମହାଶୟ)

...ଭାବା ତୋବା ଏଥିପାଇଁ

...ଙ୍କୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି]

...ଲ୍ଲକେ କହୁଛନ୍ତି ହିନ୍ଦୁ (ଗୋଟାଏ

...) ଆଉ ବାକି ମାନେ କହୁ

...ନ ।

...ଯିଶୁ ! ତୁମର କଣ ମତ ଯମ

...ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ।

...ମା ଅଲ୍ଲା କ୍ଷମା । ମୋତେଯେ ଏ

...ଡ଼ିଇ ମାର ପକାଇଥିଲେ ମୁଁ

...କ୍ଷମା ଦେଇଥିଲି ଆଉ ଏହା-

...ବା କଣ । ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁ ବେଶୀ

... ବିନା ଏହାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଅ

..., କଣ କହୁଛନ୍ତି ବୁଦ୍ଧ ଦେବ ?

ବୁଦ୍ଧ—ନିର୍ବାଣ···ଏଁ କୃଷ୍ଣ ଯେ ଭୁଲାଉଛନ୍ତି ।

ଯମ—ଏମିତି ହଲରେ ଯଦି ସମସ୍ତେ ବକିବେ ତ ଅଳ୍ପ କ୍ଷଣପରେ ସମସ୍ତ ବୁଦ୍ଧି ସଙ୍ଗୀତ ହେଉ ଦଲେ ଗୋଇବା ମଧ୍ୟ ଦରକାର

କୃଷ୍ଣ—(ହାତ ଟେକିଲେ)

ସମସ୍ତେ—(ହସି ଉଠିଲେ)

ଅଲ୍ଲା—ଏ ହାତ ଉଠା 'ହଁ' ପାଇଁ କି 'ନା' ପାଇଁ କି

କୃଷ୍ଣ—'ହଁ' ପାଇଁ କି

ଅଲ୍ଲା—କ୍ଷମିତ

କୃଷ୍ଣ—ନା ନା 'ନା' ପାଇଁ କି

ପୁଣି ସମସ୍ତେ ହସି ଉଠିଲେ

ଯିଶୁ—ଯମ ତୁମେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ । କହି ପାରିବ କେଉଁ କେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଏଥିରେ ଲିପ୍ତ ?

ଯମ—ହଜୁର ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ କହି ପାରିବେ

ଅଲ୍ଲା—ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କର ନାମ କଣ ?

ଚିତ୍ର—ନଥୁ ! କଏରେ ସେ·· ?

ନଥୁ—ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରଥମ ।

ଚିତ୍ର—ହଜୁର ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ।

ଯମ—ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ହଜୁର !

ଯିଶୁ—ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ।

ଅଲ୍ଲା—ଡାକଆଣ ।

ଯମ—ନଥୁ···

ନଥୁ—(ଶଢ଼ଳଢ଼ଳ ବାହାର କରି ପ୍ରଣାମ ପୂର୍ବକ ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ଯମ—ହଜୁର ଆଜକୁ ଛଅ ମାସ ହେଲା ନଥୁ ଟେମ୍ପୋରେରି ବେସିସରେ ଅଛି; ତାକୁ ପାରମେନେଣ୍ଟ କରିଦାଉ !

ଅଲ୍ଲା—ଆଉ କିଛିଦିନ ଯାଉ ।

[ତତ୍କ୍ଷଣାତ ଗୁଳି ଶବ୍ଦ ହେଲା ଆଉ ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ପଛେ ପଛେ ନଥୁ ଚରଖା ଓ ଛେଳିଟାଏ ଧରି]

ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ—ଆପଣଙ୍କ ଧର୍ମ ?

ଅଲ୍ଲା—ତା ତୁମର ଜାଣିବା କଥା ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ !

ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ—ହଜୁର ଅପରାଧ ମାଫ କରିବେ । ଭାରତରେ ଖାଲି ମାନବ ଜାତିର ଭଲପାଏ ଅଛି ।

ହିନ୍ଦୁ ସେବ୍ୟସନ, ମୁସଲମାନ ସେକ୍ସନ ଏମିତି କେତେ ନାହିଁ ।

ଅଲ୍ଲା—ଓଃ ମୁଁ ଭୁଲିଯାଇ ଥିଲି । ଗାନ୍ଧୀ ତୁମେ ଭାରତର ଏତେ ଅପମୃତ୍ୟୁର କାରଣ କଣ ଜାଣ ?

ଗାନ୍ଧୀ—(ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ଅଳ୍ପ ଧୀରେ ଧୀରେ ବୋଧହୁଏ ଶବ୍ଦ) ଗୁରୁ ବିବାଦ ।

ସମସ୍ତେ—ଗୁରୁ ବିବାଦ ଖାଲି

ଗାନ୍ଧୀ—ନା, ଧର୍ମର ଦାବି ନେଇ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନର ଜେହାଦର କ୍ରୁଶ ଦେଉଛନ୍ତି, ମୁସଲମାନ ତାର ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦେଉଛି ।

ସମସ୍ତେ—ଭାରତର ଏତେଦୂର ଅଧଃପତନ ।

ଯିଶୁ—ତୁମର ଧର୍ମ ?

ଗାନ୍ଧୀ—ଅହିଂସା ।

ସମସ୍ତେ—ସେତ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଧର୍ମ ।

ଅଲ୍ଲା—ଭାରତରେ ଏ ବର୍ଷର ଅପମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟା କେତେ ?

ଗାନ୍ଧୀ—ମୁଁ ତ ସେ ସଂଖ୍ୟା କହି ପାରିବି, ନାହିଁ ହଜୁର ।

ଅଲ୍ଲା—ତେବେ କଣ କରିବାକୁ ହେବ ?

ଗାନ୍ଧୀ—ମୋ କଥାକୁ ଜବାଇଲେ ଠିକ୍ ହୁଅନ୍ତା; ସେ କଥା ଏଥି ଯିବେ

ଅଲ୍ଲା—ନଥୁ...

(ଦେଖାଗଲା ନଥୁ ବେଗଖାରେ ମୂର୍ତ୍ତି କାଟୁଛି ଅଉ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଗାଉଛି—ଗୀତ ଗାଇ ପାରିଲା ପରେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଚୋଟ ତଳେ ପଡ଼ି ଗଲେ ଓ ଗାନ୍ଧୀ ତାଙ୍କୁ କଣ୍ଠାଇ ପକାଇଲେ ।)

ଯମ—ନଥୁ—ଏମ୍. ଏ. କିଏ ?

ନଥୁ—ଅହିଂସା !

ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ—ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁ ତାଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଯେମିତି ହେଲେ ଅଧିକ । ତାଙ୍କୁ ପଠାଇ ବାର ଦରକାର ପଡ଼ିବନି । ଗାନ୍ଧୀ ତେବେ କିଏ ଛଡ଼ି ପାରନ୍ତି ?

(ପଛ ଆଡ଼େ ହେଲା ଗଳିଗାଡ଼ିର ଥିଲା ସ୍ୱାଦ)

ଜିନ୍ନା ପହଞ୍ଚିଲେ ପୁରୁ ପୁରି ପାଦେ ବେଶରେ । ଗାନ୍ଧୀ ଆଉ ଜିନ୍ନା ଉଭୟେ ହସି ହସି ହାତ ମିଳାଇଲେ ।

ନଥୁ—They meet again ପୁନର୍ମିଳନ

ଗାନ୍ଧୀ—ଭାରତର ପରେ କଣ ?

ଜିନ୍ନା—ବାପୁଜି—ଚାନ୍ଦ ସବୁ ଭୁଲିଗଲ ? .

ଗାନ୍ଧୀ—ଭାରତର ଉପଦେଶ ?

ନଥୁ—ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତ ।

ଗାନ୍ଧୀ—ତାହା ନାହିଁ ହେବ ।

ଜିନ୍ନା—ଅଲ୍ଲା ସେଇଆ କରନ୍ତୁ କି !

ଗାନ୍ଧୀ—ତେବେ ବେତ ଅଧିକେ ବେକାରେ !

ଜିନ୍ନା—ତାଙ୍କ ଭାବ ନାଇ ।"ସବୁ"କହୁଥା ସେ ପୁଣି ଉଠିବେ; କେତେ ଦର ରଙ୍ଗ ଜାଣେ ।

ଲେ—ମୂଳଳ ମୋହନ ମିଶ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

କାହାଣୀ

ପବ୍ଲିସିଟି ରିଡିଂ ରୁମ୍

ପବ୍ଲିସିଟି ରିଡିଂ ରୁମ୍, ସମୟ ଦଶଟା, ବାହାରେ ଫିକା ଖରା, ଅକାଶଟାଯାକ ବାଦଲ ଭରି ରହିଥାଏ…କେଉଁଠି କମ୍… କେଉଁଠି ବେଶୀ। ବନ୍ ବନ୍ ହୋଇ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପଙ୍ଖା ଘୂରୁଥାଏ। ସେ ପାଖରେ ରେଡ଼ିଓରୁ ସଂଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଭାସିଆସୁଥାଏ। ଜଣେ ଯୁବକ ଚପଲ ଘସି ଘସି ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ। ଅନେକ ଚାହିଁଲେ… ମୁଁ ବି ଚାହିଁଲି। ଟ୍ରାଉଜରର ପିନ୍ଧିଥାନ୍ତି… ଦେହରେ ନେଳୀ କାମିଜ, ସାବନା… ଜଣ ଦାଢ଼ି ଉଠି ଆସୁଛି…ମୁହଁରେ ବି ଭଳନଟା ବ୍ରଣ, ଯୁବକ ଝପ୍ କରି ଟେବୁଲରୁ 'Statesman' ଉଠେଇନେଲେ। ପଢ଼ାରେ ମନ ଦେଲି, ଖଣ୍ଡେ ଇଂଲିଶ୍ ବହି…**Last days of Sebastople,** ଭଲ ଲାଗୁଥାଏ। ନୀଳ ସାଗର…ତା ଉପରେ ଘନ କୁହେଳୀ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଥାଏ…ତା ଉପରକୁ ମେଘ, ତା ଭିତରେ ଦେଇ ଉଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ ଉଡ଼ାଜାହାଜ, ସେଥିରେ ଲେଖକ—ଜଣେ କିଏ ଟଉଳଟାକୁ ଟାଣିନେଲା …କେଁ କେଁ କରି ଶବ୍ଦ ହେଲା, ସେଇ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲି…ସେଇ ଯୁବକ। ବସିବାର ଆୟୋଜନ କରୁଥାନ୍ତି। ଘର ଚାରିପାଖରେ ଥରେ ଆଖି ବୁଲେଇ ଆଣିଲି, ଏ ଭିତରେ ଜଣ ଜଣ ହୋଇ ସାତ ଆଠ ଜଣ ଲୋକ ଜମିଗଲେଣି। ଜଣେ ଖୁବ୍ ମୋଟା ସୋଟା ଲୋକ ଗୋଟା ବେଞ୍ଚକୁ ଦଖଲ କରି ବସିଥାନ୍ତି। ଟେବୁଲ ଉପରୁ ଗୋଟା ପରେ ଗୋଟା କାଗଜ ଟାଣି ଆଣୁଥାନ୍ତି…ପୁଣି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଉଥାନ୍ତି। ଆଉ ଜଣେ ବୁଢ଼ା…ଦାଢ଼ିଆ ଏକ ଲୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ରିଲିଫ୍ ମ୍ୟାପଟାକୁ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି। ଆଉ ଜଣେ ବାବୁ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଦିଟାକୁ ଥୋଇ ଦେଇ ବହି ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି। ସେଇଦିନ ବୋଧହୁଏ ବାଳ କାଟି ଥାଆନ୍ତି। ବାରମ୍ବାର ମୁଣ୍ଡ ପଛରେ ହାତ ବୁଲିଯାଉଛି। ବାହାରକୁ ଚାହିଁଲି। ଫିକା ଖରା ଲିଭି ଯାଇଥାଏ। ଅକାଶର ଖଣ୍ଡେ ଦିଶୁଥାଏ…ଗୋଟା କଳା ମେଘ ଉଠି ଆସୁଥାଏ। ସାମନାରେ 'ଜୁବଲି' ପାର୍କ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଜଣେ କିଏ ଡାକ ଛାଡୁଥାଏ, 'ଏଇ… ଶୁଣ… ଶୁଣ'।

ଗୋଟାଏ ଟଟେଇ ଉଡ଼ିଗଲା…ତା ପଛକୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ, ଜଣେ ସାଇକେଲ ବାଲା ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଚାଲିଗଲା। ଗୋଟାଏ ପିଲା କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ରାସ୍ତାରେ ଦୌଡ଼ିଗଲା।

ଦୂରରୁ ମନ୍ଦିରର ଘଣ୍ଟିଧ୍ୱନି ଭାସି ଆସିଲା। ପଢ଼ାରେ ମନ ଦେଲି। ପୁଣି ସେଇ ସାଗର …ସେଇ କୁହେଳୀ…ହଁ ଟିକିଏ ବଦଳିଛି। ଗୋଟାଏ ଶତ୍ରୁ ଉଡ଼ା ଜାହାଜ ଦୂରରେ ଦେଖା ଯାଉଛି। ସମସ୍ତେ ତଟସ୍ଥ। ଉଡ଼ାଚାଳକ ଲେଖକଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, କଅଣ 'ଭାବୁଛନ୍ତି?' ଲେଖକ ମନର ଆଶଙ୍କା ଲୁଚେଇ କହିଲେ 'କିଛିନା।' ନାଁ ନାଁ ଭୟର କାରଣ କିଛି ନାହିଁ। ଶତ୍ରୁର ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଦୂରକୁ ଚାଲି ଯାଉଛି। 'ନାଁ… ନାଁ, ଆପଣ ଭୁଲ କହୁଛନ୍ତି। ସାମ୍ୟବାଦୀ ମାନେ ହିଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଠିକ୍ ବାଟ ଦେଖେଇବେ।' ବହିରୁ ପୁଣି ମୁହଁ ଟେକିଲି ଜଣେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ବନ୍ଧୁ ଆସି ଯୁଟି ଯାଇଛନ୍ତି। ଲାଇବ୍ରେରିଆନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତୁମୁଳ ତର୍କ ଯୋଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି। ବନ୍ଧୁଟି କହିଲେ 'ଗାନ୍ଧୀ ଯେଉଁ ବାଟରେ ଜନ ଜାଗରଣ ଆଣିଥିଲେ କଂଗ୍ରେସ ତାକୁ ଭୁଲିଛି। ସାମ୍ୟବାଦୀ ମାନେ ହିଁ ଏ ଅନ୍ଧାରରେ ଏକମାତ୍ର ସାହା। ଆପଣ ଆମ ଦଳରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ।' ଲାଇବ୍ରେରିଆନ୍ ତୀବ୍ର ସ୍ୱରରେ ପାଟିକଲେ, 'ମୁଁ କୌଣସି ଦଳରେ ନୁହେଁ। ମୁଁ ନିଉଟ୍ରାଲ୍।' ବହି ବନ୍ଦ କରି ସିଗାରେଟ ଲଗାଇଲି। ପାଟିଏ ଧୂଆଁ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ମୁହଁ ଉପରକୁ ଛାଡ଼ିଲି। ବନ୍ଧୁ ଧକ୍କା ଖାଇ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ। ମୋ ମୁହଁକୁ କିଛି ସମୟ ଚାହିଁ କହିଲେ, 'ଏଁ…ଭୁ!' ଜଣେ କିଏ ସେ ପାଖରୁ କହିଲେ 'ସେଦିନ ନାଁ। ଗୋଟାଏ ସାମାନ୍ୟ କାରଣ ପାଇଁ ଦିଟା ସଭା ହେଲା। ନିଜ ଭିତରେ ଏକତା ନାହିଁ। ଏଠିକି ଆସିଲେ ଭଲେଇ ହେବାକୁ। ଯା… ଯା…। ନିଜକୁ ଆଗେ ସମ୍ଭାଳ।' ବାହାର ରାସ୍ତାରେ ଦି ଜଣ ତରୁଣୀ କଳକଣ୍ଠରେ ଗୁଞ୍ଜନ କରୁ କରୁ ଚାଲି ଯାଉଥାନ୍ତି। ଘରଟା ଯାକର ସମସ୍ତେ ସେଇ ଆଡ଼କୁ ଫେରି ଚାହିଁଲେ।

ସାମ୍ୟ ବାଦୀ ବନ୍ଧୁଟି ବି ହାଁ କରି ଅନେଇ ରହିଲେ। ଜଣେ ଦି ଜଣ ଖଣ୍ଡିକାଶ ମାରିଲେ। ରାସ୍ତାରେ ଗୋଟା ଟୋକା କଲ୍ ର ଟେକୁ ଟେକୁ ତାଙ୍କ ଆଗ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା। ହସିକରି ବୁଲି ଚାହିଁଲି, ପୋଖରୀରେ ଦି ଜଣ ପିଲା ପହଁରୁ ଥାଆନ୍ତି। ସେ ପାଖ ତୁଠରେ ଜଣେ ଲୋକ ଚଳ ଚଳ କରି ଧର୍ମ ଦେବତାଙ୍କୁ ପାଣି ଟେକି ଦେଉଥାଏ। ବୁଢ଼ାଟିଏ ପାହାଚ ଉପରେ ବସି ଅଞ୍ଜୁଳାଏ ଅଞ୍ଜୁଳାଏ ପାଣି ମୁଣ୍ଡରେ ଢାଳି ଦେଉଥାଏ। ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ପାଣିନେଇ ଉପରକୁ ଫୁ କରି ଛାଡୁଥାଏ। ଜଣେ ଗାଧୋଇ କରି ଟଗର ଗଛରୁ ଫୁଲ ତୋଳିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି। ପାଞ୍ଚ ଛଅ ବର୍ଷର ଦିଓଟି ପଞ୍ଜାବୀ ପିଲା ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ। ଜଣକୁ ଲାଇବ୍ରେରିଆନ୍ କୋଳକୁ ଟାଣି ନେଲେ, କହିଲେ, 'ତମ ନାମ କଣ ?' ପିଲାଟି କଅଣ କହିଲା। ପୁଣି ପଚାରିଲେ, 'ତୁମ ଘର କେଉଁଠି ?' ପିଲା କହିଲା, 'ଏ କେତେ ଦୂର ବାଟ। ସେଇ ପାହାଡ଼ ଘର ପାଖରେ ସେଇ ନଈ ଉପରେ।' ପଞ୍ଜାବରୁ ପଳାଇ ଆସିଛନ୍ତି ଏମାନେ…ବାପ, ପୁଅ। ପିଲାଟି ଛାଏଁ ଛାଏଁ କହିଲା, 'ମୁଁ ପଠାଣଙ୍କ ଉପରେ ଭାରି ରାଗେ। ମୋ ଅପାକୁ ନେଇଗଲେ। ମୋ ମାଆକୁ ମାରି ପକେଇଲେ। ହେଇ ଦେଖିବ ବାବୁ।' ପିଲାଟି ହାତ ଟେକି ଦେଲା, ବାହୁ ମୂଳରେ ଗଭୀର କ୍ଷତ। କହିଲା— 'ଏଇଠି କାଟି ଦେଲେ। ମୁଁ ବଡ଼ ହେଲେ ପଠାଣଙ୍କୁ ଠିକ୍ ଏମିତି କାଟି ରକ୍ତ କାଢିବି।' ମୁଁ ପିଲା ପାଖକୁ ମୁହଁ… ଦେଲି, କହିଲି, 'ମୁଁ ପଠାଣ।' 'ହେଇ !' ମୁଁ କହିଲି, 'ହଁ… ପଠାଣ'। ସେ ପୁଣି କହିଲା, '… ପରି ଦାଗ'।

ବହି ପୁଣି ମେଲେଇଲି… ବର୍ଷୀ ଉଡ଼ାଜାହାଜ, ମାଟି… ସବୁକୁ ଭୁକ୍ଷେପ କରି ଲେଖକଙ୍କର … ଚାଲିଥିଲା…ସେବାଷ୍ଟୋପଲ୍… ଗମ୍ଭୀର ଗର୍ଜନରେ ଗୁଳିର… ପଡ଼ୁଥିଲା। ଆକାଶରେ ଅଗ୍ନିର… ଥିଲା। ଜଣେ କିଏ ମାଟି କଳି… ଘଡ଼ କରୁଛି। ରେଡ଼ିଓଟାକୁ ବନ୍ଦ…

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଯତୀନ୍ଦ୍ର ମୋହନ…

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗ୍ଲଲ୍ ଷ୍ଟର୍ ଉତ୍ତର

(୧୧ ଶ ବର୍ଷ ୪ର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା ଧଗର ଲୁଢକୋଟିରୁ ଚଠି ପଢି ସାରିବା ପରେ) ଲେଖକ—"ଶୟୃତାନ"

ଗୁଲଖଟି· ·
[୧] ଡେଟେଡ୍ ଥାଟିନ୍‌ଥ ଅଗଷ୍ଟ, ନାଇନଟିନ୍ ହଣ୍ଡ୍ରେଡ୍ ଫର୍ଟି ଏଇଟ୍
[୨] ମାଇଁ ଡ଼ିଅର ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍······
ଉଗରଠୁଁ ପାଇଲି ମୁଁ ଆଜି—ତୋର ଚଠି ଖଣ୍ଡ ।
ଚଠି ପଢ଼ି ସୁଖେ-ଦୁଃଖେ-ହର୍ଷେ ଓ ବିଷାଦେ—
Completely ହୋଇଲି ମଗନ······
କିନ୍ତୁ ସଖା ! ତୋର ଛାତ୍ର ଜୀବନଟା ଗୁଲ ଥିବ ଅଉ କେତେଦିନ ?
ଅବା—
ଇନ୍ତମିଡ଼ିଏଟ୍ ପଠା ପୁଣି—
କଲେଜର ଚେୟାର ଟେବଲ ଅଉ
ଏମ୍. ଏ. ଜୀବନଟା ରହିଲିକ ହସ୍ତେ ?
କଲେଜୀୟ ଇତିହାସ ଛିଲେ······
ଲେଖିଛୁ ଯା ବଳେ ବଳେ······
ଅଧ୍ୟାପକଗୁଣଗାଥା ଓରଫ D. D. T. ସିଞ୍ଚନ ଅଉ···
[୩] ଡମ ବାଚୁଲର ସଙ୍ଘ ଅଣ୍ଡ କୋ ଏଟ୍‌ସେଟ୍ରା ଓଗେର,—
ସବୁ ମତିଗଲି· ·
[୪] ଲେଖିଚ ପା—ହସିଲି କାନ୍ଦିଲି···କିନ୍ତୁ ଭଲ ଲାଗିଲାନି···
ପଡିବାକୁ free opinion ଟା ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଉପର ।
ନା···ନା···ଭାଇ ସବିନୟ (ଶୁଣ ମୋର ହୋତେ)...
ସେଠା ଭୁଲ୍ ନୁହେଁ ତୋର,
ଭୁଲ ମୁଁ ଯାଉଚି···ଏମ୍ ଏ ଛାତ୍ର ତୁହ
[୫] ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟ ଭୁ ଅଛୁ ଏକ ଡିଗ୍ରୀ ହୋଲ୍‌ଡର ।
କିନ୍ତୁ ଭାବି ମୁଁ ପାରୁନି—ମାତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ ହେଉଚ...,
ଏକ ବିଶେଷ ସମ୍ବାଦ ଯାହା ତୋ ଚଠିରେ
ଦେଖିବାକୁ ନ ମିଳୁଚ ।
[ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ କଲେ ଗୁଲ ଟାଇ]
...ର ୧୨ ଶହ ଛାତ୍ରଙ୍କର ୨୪ଶ ଆଖି···
...ଥାଏ ଯହିଁ ଲାଗି ।
...(ପେଟ ଭିତରେ ଥିବା ଧୂଆଁ ଛାଡ଼)
...ନାହିଁ······
···ଲେଡିଜ କମନ୍ ରୁମ୍‌ର ପରଦା ନାଗିନୀ
...ମଜାର ତ୍ୟାଗ ସହ—
ଚକ୍ଷେ ଚପଲ ଓ ଚଷମା ଧାରଣୀ ।
ଓରଫ୍ କୁମାରୀ— (ନାମ୍‌ଟା) ଜାଣି ପାରିବୁଣି···
...ର ଲେଖିବାଟା (ଉଗର ହାତରେ) ସୁବିଧା ହଉନି ।

ଯାହାଲାଗି,
କହୁଥିଲୁ ହୋଇଯିବା ପାଇଁ ବାଇରାଗୀ ।
ଏତ ଟଲ୍କ ତୋ—କାଳର ରୋମାନ୍‌ସ କାହାଣୀ,
[୬] । ହ୍ୱାଟସ ଦ ମାଟର୍ ଉଇଥ୍ କଲେଜ କୁଇନ୍ ?
ଟାଉନ ବାହରେ
ଧକମ୍ ଧକା ହେଉଚନା ଦିନ ବି ପହରେ ?
ଶୁଣିଥିଲି (ବୋଧହୁଏ ଜାନକୀ ହୋ ଠାରୁ···,
ମିସ୍ ଓରଫ୍ କୁମାରୀ···[ବୁଝୁଛନା ?]
ସତେ କଣ ଚପଲଟା ହୋଇ ଅଣି ଦେଲ ?
ଯେବେ ତାହା ଖସି ପଡଥିଲା ସିଡ଼ିର ଉପରୁ ?
ଇଂଜିନ୍‌ର ଧୂଆଁ ଦେଖି ବିବାହିତ କବି ·····
ଗାନ୍ଧି କଲୁ ନାହିଁ ମେଘେ ମେଘ ଦୂତ ପ୍ରୀତି,
"ପ୍ରିୟା ଅଉ ଛାଡ···"
[୮] ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗୀ ସିଗାର ମୁଖେ ଚୁମା ଦେଇ ଅଧୁନିକ କବି
କଟାଇତ ଦେଉଅଛି ପ୍ରିୟାହୀନ ରାତି !
ସିଗାରେଟ୍ ଧୂଆଁକୁ ସେ ମନ୍ଦଭ୍ରମେ କରୁଥାଏ ଗେଲ···
ଡାକୁଛି ପ୍ରେମିକ ସ୍ୱରେ "ଧୀରେ ଧୀରେ ଆ'ରେ ବାଦଲ···"
ଏ ଯୁଗରେ ସବୁକିଛୁ ସମ୍ଭବ ଅଟେ—
ସତ ମିଛ. କଳାଧଳା, କଳାପୋଡା, ଏପରି ସେମିତି ।
କଟକ ଷ୍ଟେସନ ଅଉ ମହାଗାଥା କସ ବାହାନିକ···
ମୂଳରୁ ପାହାଚ···ବିଶେଷରେ ନୁହେଁ ମୁହିଁ କବି ।
ଗଞ୍ଜାମୀ ବନ୍ଧୁଟି ଏକ ଅପୂର୍ବ ଭଙ୍ଗୀରେ ..
ଡାକି ଡାକି ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରିଲାଣି ମୋରେ ।
ବୋଲେ—"କସ ଲେଖୁଥିବାର ହେ ପୁସ୍ତକ ଆକାର···
"ଗୁଟେ କଥା ମୁଁ କହୁଅଛି ନ ଶୁଣୁ ଥିବାର ।"
ବଙ୍ଗାଳୀ ସାଙ୍ଗଟି ଆସି ଚଠି ଖଣ୍ଡେ ଆଣି···
କହେ—"ଦାଦା ମଶାୟ ଲିଖେଛେନ ବଚ୍ଚେଦର ଜନ୍ୟ ।"
[୯] ଭଲଅଛି ବନ୍ଧୁ ସଦାଶିବ···ଖାଲି ସିଗାରେଟ ଗୁ
ଆଉ ବ୍ରାଣ୍ଡି ଓଗେର' ରମ୍ ପେଗ୍ ଖାଏ...
ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ଗର୍ବକରି କହୁଅଛି—
ପାଇବ ସେ ବାପ ତାଙ୍କ ବନା ମରିଗଲେ ।
ଏଣିକରେ ନେଉଛି ବିଦାୟ···
ଯାଉଛି ମୁଁ—ଚପ୍ରାସିଟା ଛଡା ହୋଇଅଛି ମେରୁପ୍ରାୟ ।
ଚିଠି ଦେବୁ ଭୁଲିବୁନି···
ଇତି ତୋର ବନ୍ଧୁ ସୟତାନ ।

—*—

-(୧) Dated 13th Aug (୨) My Dear Friend. (୩) ଅନ୍ଧବୋ ଏଟ୍‌ସେଟ୍ରା=ଓ ପ୍ର. etc. (୪) ଲେଖିଚ ପା=ଲେଖିଚ ପତ୍ର । ...ଡ୍ରି ହୋଲ୍‌ଡର=Degree hoeder (୭) ଉଠିବ ଟଙ୍କ=ଗାଢରେ ଏବଂ ଟାଙ୍କୁରେ (୬) What is the mattar with college Queen ...ଙ୍ଗୀ ସିଗାର=ଧଳା ସିଗାରେଟ୍ (୯) ଖାଲି ସିଗାରେଟ୍=ଗଞ୍ଜେଇ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କାଳିଆ ବଳଦ ଗଲ୍ପା ଗଲ୍ପା

ଶିକ୍ଷକ—କାଳିଦାସ ଭାରତର ସେକ୍ସପିଅର୍ ।

ଛାତ୍ର—ସାର୍, ତେବେ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ସେକ୍ସପିଅର ନିଶ୍ଚୟ ।

ଶିକ୍ଷକ—କିପରି ?

ଛାତ୍ର—ମୋ ନା—କାଳିଦାସ ।

× × +

ଗ୍ରାହକ—ମୋର ଗୋଟାଏ ଫଟୋ ଉଠାନ୍ତୁ ।

ଫଟୋଗ୍ରାଫର୍—କେତେ ଟଙ୍କା ଦେବେ ?

ଗ୍ରାହକ—ସେଦିନ ସଭାରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଫଟୋ ଉଠାଇ ଯେତେ ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲେ ।

× + +

ନବ୍ୟମହିଳା—ତାରବାବୁ, ଏଟା ଏକ୍ସପ୍ରେସ ତାର ହେବ ।

ତାରବାବୁ—ଓଟା ଯେ ପାର୍ଶଲ !

ମହିଳା—ବାଃ—ତିରିଶଟା ରୁପାଟଙ୍କା ତାର ହୋଇପାରେ ଗୋଟିଏ ସୁନା ଗହଣା ତାର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

(ମହାନନ୍ଦଅ)

× × +

ବିଚାରକର୍ତ୍ତା—ତମେ ବାରମ୍ବାର ଏ ଲୋକଟିକୁ ଅପୁତ୍ରା—ଲଜ୍ଜାନାହିଁ ?

ଅପରାଧୀ—ଧର୍ମାବତାର, ସବୁଦିନେ ଯିଏ ଲୋକଙ୍କୁ ଅପୁତ୍ରା ତାଙ୍କୁ ଯଦି ଲଜ୍ଜା ନହୁଏ ଦୁଇ ଗୃହଥର ଅପିବା ଲୋକର କି ଲଜ୍ଜା ?—

[ରବି]

÷ × +

ପିତା—କଲେଜରେ ପଢ଼ିଲେ କଣ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ମିଳିଏ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ ? ତମେ ବଡ଼ ଅପବ୍ୟୟ କରୁଛ ।

ପୁତ୍ର—ବାପା, ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ କେଜେ ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ସମୁଖମ୍ ମଧ୍ୟ ବୁଝି ନପାରି ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ ।

× ÷ ÷

ବି: ରଘୁ—ସବୁବେଳେ ଦୁଇପାଖର କଥା ଧ୍ୟାନଦେଇ ଶୁଣିବ !

ବି: ପାଣିଗ୍ରାହୀ—ବିଶେଷତଃ ଗ୍ରାମୋଫୋନ ରେକର୍ଡ଼ କିଣିବା ବେଳେ ।

÷ + ×

କୃପଣ ବନ୍ଧୁ—ମୋର କୁକୁରଟାଏ ଅଛି—ସେଥିପାଇଁ ଆଉ ବାହା ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

୨ୟ କୃପଣ— ମୁଁ ବାହାହେବା ପରଠାରୁ କୁକୁର ବଳେ ବଳେ ପଳାଇଗଲା ।

÷ × ÷

ରମେଶ—ମୁଁ ଏତେ ଅଭାଗା—ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲା ଗୋଟାଏ ଶାଢ଼ୀ ପାଇଁ; ଆଣି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଉମେଶ—ଆଣିଥିଲେ ତୋର ଭାଗ୍ୟ ଅଧିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

× ÷ ×

ରାମବାବୁ—"ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ମୁଁ ଆଉ ପାରୁନାହିଁ । ତାର ଯା ଖୁସି ସେ ତା କରୁଛି ।"

ଶାମବାବୁ—"ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଜବଦ୍ କରିଛି । ତାର ଯାହା ଖୁସି ମୁଁ ତାକୁ ତା' କରିବାକୁ ନଦେଇ ନିଜେ ସବୁଯାକ କରିପକାଏଁ ।"

× × +

ଜଣେ ରୋଗୀ ଦିନେ ଡକ୍ଟର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଡାକ୍ତର ପ୍ରଥମେ ତାକୁ ପଚାରିଲେ—ତୁମେ ଆଉ କଉଁ ଡାକ୍ତରକୁ ଦେଖାଇଥିଲ ?

ରୋଗୀ—ଆଜ୍ଞା, ବାଲୁବଜାର ଛକର ସେଇ ଔଷଧ ଦୋକାନୀକୁ ଦେଖାଇ ଥିଲି ।

ଡାକ୍ତର—ଓଃ, ଔଷଧ ବିକାଳି ! ସେ ବୁଦ୍ଧବକ୍ ତୁମକୁ କି ବୁଦ୍ଧିବକ କରିବାକୁ କହିଲା ହେ ?

ରୋଗୀ—ଆଜ୍ଞା ସେ ଆପଣଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ନେବା ପାଇଁ କହିଲା ।

× ÷ ×

ଆଈଙ୍କ ସଉଦା

ଅଜା—

ଛାଡ଼ ଧୂମାନିଶା ମନରୁ ଏ ମାନ

ଆହା ମୋ କନକ ଗୋରି !

ଅଈ—

ଦେଖ ଏ ଫର୍ଦ୍ଦ ଆଣି ଦିଅତେବେ

ଛୁଟେ ତେ ବଜାର କର !

ଅଜା—ଅଗୋ ସାଆନ୍ତାଣି ଆଣିଛି ବରଦି କିଅଗୋ ଦେଖ,

ଅଈ—ଅରେ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ! ଆମର ବଜାରେ ଅଛିଲୁ ବଳ ?

Digitized by srujanika@gmail.com

ସିନେମା

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ ଦାଶ

ସ୍ୱର୍ଗବାସୀ ସାଇଗଲ୍

ଶ୍ରୀ ସାଇଗଲ୍‌ଙ୍କୁ ଭାରତ କିମ୍ବା ପାକିସ୍ଥାନର ସିନେମା ଦର୍ଶକ ବା କୌଣସି କଳା ପ୍ରିୟ ବ୍ୟକ୍ତି ନ ଜାଣେ ବୋଲି ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ଅଭିନୟ, ବିଶେଷତଃ ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତ ଯୋଗୁଁ ସେ ଭାରତର ଅଭିନେତା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ତରକୁ ଉଠି ପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ସିନେମା ଜଗତ 'ସଙ୍ଗୀତ ସମ୍ରାଟ୍' ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ପ୍ରତିଭାର ପ୍ରେରଣା ବହୁ ଅଭିନେତା, ଅଭିନେତ୍ରୀ ଓ କଳାପ୍ରିୟ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚସ୍ତରକୁ ଆଣି ପାରିଥିଲା । ତାଙ୍କର 'ସୋ ଜା ରାଜକୁମାରୀ' ଗୀତ ପ୍ରଭୃତି ଏତେ ଜନ ପ୍ରିୟ ଯେ ଏହା ଘରେ ଘରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁଖରୁ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ ।

ଏହାଙ୍କର ପୂରାନାମ ଶ୍ରୀ କୁନ୍ଦନଲାଲ ... ୧୯୦୪ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ଅପ୍ରେଲ ମାସ ...ଖରେ କାଶ୍ମୀରର ରାଜ୍ୟ ଜମ୍ମୁଠାରେ ... କରିଥିଲେ । ଏହାଙ୍କର ପିତା ...ନ୍ଦ ସାଇଗଲ୍ ଜମ୍ମୁ ଓ ...ମହାରାଜାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଜଣେ ...। ସାଇଗଲ୍ ଖୁବ୍ ପିଲା-...ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ଓ ଜମ୍ମୁର ... ହାଇସ୍କୁଲରେ ନାମ ...। ବାଲ୍ୟ କାଳରୁ ସେ ସଙ୍ଗୀତ ...ଖୁବ୍ ଆକୃଷ୍ଟ ଥିଲେ ଓ ସେହି ...ସ୍କୁଲରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାର ...ମହାରାଜାଙ୍କ ରୟାଲ୍ କ୍ଲବରେ ... ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାର ...ଏଟର୍ ମାନଙ୍କରେ ଅଭିନୟ ...ଗୀତ ଗାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ...ଗଲ୍ ସ୍କୁଲରୁ ପାଶ୍ କରି ଚାକିରି ...ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ ଓ ପ୍ରଥମେ ...ରେ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ...କାମ କଲେ ଓ ପରେ N. W. R ର ...ମେଣ୍ଟରେ କାମ କଲେ ।

ସେ କାମ ଛାଡ଼ି ଦିଲ୍ଲୀ ଓ ସିମଲାରେ ରେମିଙ୍ଗଟନ୍ ଟାଇପ୍‌ରାଇଟରର ଘରେ ... ହିସାବରେ କାମ କଲେ । ସେଠାରେ କିଛିଦିନ କାମ କରିବା ପରେ ସେ କାନପୁର ଆସିଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ଫ୍ୟାକ୍ଟେରୀରେ ମ୍ୟାନେଜର ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ସେହି କାମ କରୁଥିବା ସମୟରେ ସେ ତାଙ୍କର ବଡ଼ଭାଇ ଆର୍. ଏଲ୍. ସାଇଗଲ୍‌ଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିବାକୁ ଆମ୍‌ବେହା ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଭାଇ ସେହି ସମୟରେ ଇ. ଆଇ. ଆର୍‌ର ଟ୍ରାଫିକ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ଭାବରେ କାମ କରୁଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଜଣେ ମୁସଲ୍‌ମାନ୍ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପୁଅର ବିବାହ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ କଲିକତା ଯାଉଥିଲେ । ସାଇଗଲ୍ ତାଙ୍କ ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ କଲିକତା ଆସିଲେ ଓ ସେହି ଉତ୍ସବରେ କେତୋଟି ଗୀତ ମଧ୍ୟ ଗାଇଥିଲେ । ସୌଭାଗ୍ୟ ବଶତଃ ସେହି ଉତ୍ସବରେ 'ନିଉଥିଏଟାର୍ସ'ର ମ୍ୟାନେଜିଂ ଡାଇରେକ୍ଟର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବି, ଏନ୍, ସରକାର୍ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ସାଇଗଲ୍‌ଙ୍କ ଗୀତ ଶୁଣି ସେ ମୁଗ୍‌ଧ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ସିନେମାରେ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଥିଲେ । ସାଇଗଲ୍ ତାଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ଅନୁମତି ପାଇ ୧୯୨୯ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ 'ନିଉଥିଏଟାର୍ସ'ରେ ମିଶିଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଚିତ୍ର 'ମୋହବତ୍ କା ଆଁଶୁ' । 'ଯିନ୍ଦିଗୀ କୀ ଲଡ଼କୀ'ରେ ସେ ପ୍ରଥମ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କଲେ । ତାଙ୍କର ଅଭିନୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ଥିବାରୁ କ୍ରମେ ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଲା ଓ ସେ 'ଦେବଦାସ' 'ଚଣ୍ଡୀଦାସ' 'ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ' ଓ 'ଲଗନ୍' ପ୍ରଭୃତି ଚିତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଗୌରବର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୀମାକୁ ପହଞ୍ଚି ପାରିଥିଲେ । କଲିକତାରେ 'ନିଉଥିଏଟାର୍ସ'ରେ ପଚିଶଟି ଚିତ୍ରରେ କାମ କରି ୧୯୪୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସେ ବମ୍ବେ ଆସିଲେ ଓ ରଣଜିତ୍ ମୋଭିଟୋନ୍‌ରେ 'ସୁର୍‌ଦାସ'

ଚିତ୍ରରେ ଅଭିନୟ କଲେ ଓ ପରେ ପୁଣି କଲିକତା ଫେରି ଗଲେ । 'ନିଉଥିଏଟାର୍ସ'ର 'ମେରି ବହେନ୍'ରେ ଅଭିନୟ କରି ଓ ଇଣ୍ଡିଆନାଇଟେଡ୍ ପ୍ରଡକ୍‌ସନ୍‌ର 'କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର'ରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତାର କାମ କରି ଫେର୍ ୧୯୪୩ରେ ବମ୍ବେ ଫେରି ଆସିଲେ । ବମ୍ବେରେ 'ଓମର ଖୈୟାମ୍' 'ତଦ୍‌ବୀର' 'ସାହା-ଜାହାନ୍' ଏବଂ 'ପରୱାନା' ପ୍ରଭୃତି ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ ଅଭିନୟ କଲେ । 'ପରୱାନା' ହେଉଛି ସାଇଗଲ୍‌ଙ୍କ ଶେଷ ଅଭିନୀତ ଚିତ୍ର ।

ତାପରେ ସାଇଗଲ୍ ନିର୍ମାତା ହିସାବରେ "ହୋଗଲ ଆର୍ଟ ପ୍ରଡକ୍‌ସନ୍‌ସ" ଗଢ଼ିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ଅର୍ଥ, ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓ, ସିନେରିଓ ପ୍ରଭୃତି ସବୁର ଯୋଗାଡ଼ ହୋଇ ସାରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସାଇଗଲ୍‌ଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖରାପ ହେଲା ଓ ସେ ଜଲନ୍ଧର ଫେରିଗଲେ । ସେଠାରେ ୧୯୪୭ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସ ୧୮ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା ।

ସାଇଗଲ୍ ପ୍ରାୟ ୩୬ଟି ଚିତ୍ରରେ ଅଭିନୟ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଟି ରେକର୍ଡ଼ ଅଛି ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଖୁବ୍ ଜନପ୍ରିୟ ଓ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର । 'ଝୁଲନ ଝୁଲାଓ', 'ସପ୍ତସୁର ତିନ୍‌ଗ୍ରାମ୍' 'ଦିଆ ଜଲାଓ' 'ହମ୍ ଅପନା ଉନ୍‌ହେଁ ବନା ନ ସକେ' ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ପ୍ରଶଂସିତ ହେଉଥିବ ।

ସାଇଗଲ୍ ଖୁବ୍ ଶାନ୍ତ ପ୍ରକୃତିର ଲୋକ ଥିଲେ ଓ ବନ୍ଧୁ ମହଲରେ ଅତି ପ୍ରିୟ ଓ ଆଦର୍ଶ ଥିଲେ । ରୂପରେ ଓ ଗୁଣରେ ସେ କଳାକାର ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଧ୍ୟବସାୟ ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରକୁ ନେଇ ଆସିଥିଲା । ଖ୍ୟାତି ଓ ଧନ ତାଙ୍କ ପଦତଳେ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ସାଇଗଲ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ ଭାରତୀୟ ପ୍ରାଚୀନ ସଙ୍ଗୀତଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ କିନ୍ତୁ ଏହା ବେଶୀ ଆମୋଦ ଦାୟକ । ବିଶେଷତଃ ସାଇଗଲ୍‌ଙ୍କ କଣ୍ଠର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଭାବର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝାଯାଏ । ଆଜି ସାଇଗଲ୍ ନାହାନ୍ତି ସତ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଭା ରହିଛି । ତାଙ୍କର ଅଭିନୀତ ଚିତ୍ର ଓ ଗାଇଥିବା ଗୀତର ରେକର୍ଡ଼ ଗୁଡ଼ିକ ସବୁକାଳରେ ପ୍ରଶଂସିତ ହେଉଥିବ ଓ ନୂଆ ପ୍ରେରଣାର ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବ ।

ଏହାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ଭାରତୀୟ ସିନେମା ଜଗତର ଯେଉଁ କ୍ଷତି ହୋଇଛି ତାହା ସହଜରେ ପୂରଣ ହେବା ଯେ ଅସମ୍ଭବ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ ।

—*—

ମିଠା କଡ଼ା

ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷ ଲୋଡ଼ିଲା ସବୁଦିନେ ଅସନ୍ତୋଷ । ତାଙ୍କୁ ସେଥିପାଇଁ ସ୍ୱୈରିଣୀ କୁହାଯାଏ । ଏକଥା ସତ ଯେ ଆମ ସମାଜରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତ୍ରୀ ସତୀ । ଇଂରେଜୀଙ୍କ ସମାଜରେ ସତୀ କିନ୍ତୁ ପ୍ରକାର ପ୍ରକାରେ ଥାନ୍ତି । ଆମ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସୀତା, ସାବିତ୍ରୀ ଠାରୁ ଦ୍ରୌପଦୀ ଅହଲ୍ୟା କୁନ୍ତୀ ମନ୍ଦୋଦରୀଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ସମାଜରେ ସତୀ । ଶେଷକୁ ଜଣେ ଇଂରାଜୀ ଲେଖକ କହିଲେ — ମୋ ମା କଥା ମୁଁ କହିପାରିବି ନାହିଁ କାରଣ ମୁଁ ବେଶ ଭଲ ହୋଇଛି— ଆଉ ମହାରାଣୀଙ୍କ କଥା କହିପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଆଇନ ଅଦାଲତ ଅଛି । ଏ ଦୁହିଁଙ୍କ ଛଡ଼ା ବାକୀ ଇଂଲଣ୍ଡର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାରୀ ଅସତୀ । ଆମ ଦେଶରେ ଏପରି ସାହସର ସହ କଥା କେବଳ ବୋଧହୁଏ ଜଣେ ଋଷି କହିଥିଲେ । ସେ ସମାଜର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସମାଜରେ ସତୀତ୍ୱ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ସନ୍ଧିକୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ କର୍ମରେ ଆସିବ ବୋଲି ବାପ ଆଗେ କରି କହିଗଲେ ଯେ— ନାରୀ ରଜସ୍ୱଳା ପରେ ଅକ୍ଷତା ହୋଇଯାଏ ବା ସତୀ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ଅସତୀ ବୋଲି କଥାଟା ଯଦି ବେଶି ହେଲେ ନାରୀ ମାନଙ୍କ ଦେହରେ ମାସକ ଯାଏଁ ରହିପାରେ । କଥାଟା ଅଶ୍ଳୀଳ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବୁଦ୍ଧ ଭ୍ରମ କହିବାକୁ ବାଧ ହେଉଛି । କାରଣ ବୁଦ୍ଧି ଭ୍ରମ ସମାଜର ଗୋଲମ୍ । ସମାଜର ଅବସ୍ଥା ଯାହା ଦେଖିବ ସେଇପରି ଗୁଣ ଗାଇବ ।

ଆପଣମାନେ ଜାଣନ୍ତି ମାର୍କସ ପନ୍ଥୀ ମାନଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧିଭ୍ରମ ବଡ଼ ପସନ୍ଦ କରେ । କାରଣ ମାର୍କସବାଦୀ ହେବାରେ କିଛି ଛଡ଼ା କଷ୍ଟ ନାହିଁ । ମଣିଷର ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଇ ବାଦ ବା ବିଜ୍ଞାନ ବା ଜୀବନତତ୍ତ୍ୱ ଉଦ୍ଭାବନ କରି ତାକୁ ଗୌରବ ଦିଏ ସେ ବାଦକୁ ଶତ ଧନ୍ୟବାଦ । ମାର୍କସ ବାଦୀମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗୁଣ ଅଛି, ସେମାନେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ନୁହନ୍ତି । ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରେମ ନା ନଦେଇ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରେମର ପକ୍ଷପାତୀ ସେମାନେ । ପ୍ରେମଟାକୁ ଆଉ ସତୀତ୍ୱ ଗଣ୍ଡି ଭିତରେ ଅବଦ୍ଧ ନରଖିବାକୁ ସେ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅସତୀ କି ସତୀ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ପାପକୁ ପୁଣ୍ୟ ନାମଦେଇ ଗ୍ରହଣ ସେ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ କଥାରେ ସତୀତ୍ୱଟା 'ବୁର୍ଜୁଆ' ସଭ୍ୟତା । ବାସ୍ତବିକ ପୁରୁଷରେ ଅଧିକାର ବାଦ ଯେମିତି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଅଣିଦେଇଛି, ଠିକ୍ ସେମିତି ଏଇ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଔରସଜାତ ପୁତ୍ରର ଜନନୀ ବା ସତୀ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନାରୀକୁ କଳାପାଣି କରି ତା ଉପରେ ଏକାଧିକାର ସ୍ୱାର୍ଥପରତାକୁ ମିଥ୍ୟା ଗୌରବ ଦେବା ପାଇଁ ଏଇ ସତୀତ୍ୱର ଉଦ୍ଭାବନା । ଆଉ ଆମ ସମାଜର ସତୀ ସାଧ୍ୱୀଙ୍କର ସିନ୍ଦୁର ଶଙ୍ଖା ହେଉଛି ପ୍ଲଟ ନମ୍ବର ବା ସଂପତ୍ତି ଉପରେ ଅମିନ ଅମଲଙ୍କ ଜରିବ କରି ମାପର ନାଲ ପଟକା ।

ତଥାପି ଜୀବନରେ ସବୁବେଳେ ବୁଦ୍ଧିଭ୍ରମ ଗୋଟାଏ ଛଦ୍ମ ଆବରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଦେଖିଛି । ମାର୍କସ ପନ୍ଥୀଙ୍କ ଭଳି ସିଧାସଳଖ ଲଙ୍ଗଳା ସେ ହୁଏ ନାହିଁ । ମୁଁ ଜାଣେ ଏ ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ଯୁବତୀ ବୁଢ଼ୀଙ୍କୁ ଯେତେ ବାଢ଼ିରଖିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଲଟ ଧରିବେ—ବରଂ ବେଶି । ତଥାପି ତ ପୁଣି ଗୋଟାଏ ରୁଚି ଅଛି । କାଳି ମାଂସ ସିଝାଇ ଖାଇହେବ ନାହିଁ— ଅଇଁଷା ଗନ୍ଧେଇବ—ସେଥିପାଇଁ ଗରମମସଲା ଲୋଡ଼ା । ନାରୀଙ୍କ ଅସତୀତ୍ୱକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ସେଇପରି ସତୀତ୍ୱ-ବାଦର ଗରମ ମସଲା ଲୋଡ଼ । ସମ୍ରାଟଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଅସତୀ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କେହି ସମାଜରେ ସେ କଥା ସ୍ୱୀକାର କରିବେ ନାହିଁ । ମହାଭାରତରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖାଇ ଦେଇଥିଲେ ଦ୍ରୌପଦୀ ମଧ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣଙ୍କୁ ପତିରୂପରେ ବରିବା ପାଇଁ ମନ କରିଥିବାରୁ ଅସତୀ ହୋଇ ଗଲେ । ଆଉ କାହା କଥା ବା କହିବା । ତେଣୁ ମୁଁ ମୋ ସୀତାଦେବୀଙ୍କୁ କହି ଦେଇଛି—ତମେ ଯାହାକରିବ କର ସିନ୍ଦୁରଟା ପୁଛନ୍ତା ଦେହରେ ଅଳପ ଟାରେ ନଟାଣି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ସକାଳ ସୂର୍ଯ୍ୟପରି ଲଲାଟ ଉପରେ ଆଧୁନିକାବାଦର ଢାଳନ୍ତୁ ଟୀକା କରି ମସ୍ତ ଏକ ଟିପା ଲଗାଅ । ସେଇଟାଇ ତମ ସତୀତ୍ୱର ଚିହ୍ନ—ପ୍ରତୀକ— ଜାତୀୟ ପତାକା ସ୍ୱରୂପ ହୋଇ ରହିବ । କାରଣ ସତୀତ୍ୱଟା ଆଉ ଭିତରର ଜିନିଷ ହୋଇ ନାହିଁ —ସେଟା ବାହାରର ଗୋଟାଏ ପୋଷାକ । ପୁରୁଷ ଭଲ ପାଏ ବୋଲି ତମେ ଗହଣା ଦେଉଛି—ବନାରସୀ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧୁଛି— ମନ ଯେତେ ମଇଳା ହେଉଥାଉ ମୁହଁରେ ପାଉଡର ଓଠରେ ଲିପଷ୍ଟିକ୍ ଲଗାଇ ଅତି ସହଜରେ ପୁରୁଷକୁ ଗୋଲାମ କରିପାରୁଛ— ସେଇ ପୁରୁଷ ଯଦି ତାର ଦାସତ୍ୱ ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ଶବ୍ଦ ଯୋଡ଼ି କହେ—ତମକୁ ସିନ୍ଦୁର ଲଗାଇ ସତୀ ମଧ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ବା ଦେଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ, ତେବେ ସେ ସତୀତ୍ୱଭୂଷଣରେ ଆପତ୍ତି କଣ ଅଛି !

ପାଠକ ମାନେ ନ୍ୟାୟ ଦେବେ । କହିଥିବେ ବୃଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧିଭ୍ରମର ଦୁର୍ବଳ ସୀତାଙ୍କର ଶତେ ହଜାରେ ରାମଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସିନ୍ଦୁର ମର ସତୀ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ପଚାରେ, ଆପଣମାନଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ କେବଳ ଆପଣଙ୍କ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କାହାର ଅଙ୍କରେ ଶୟନ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ ନ କରି ମଧ୍ୟ କଣ ଅସତୀ ନୁହନ୍ତି ? ଆପଣ କଣ କେବେ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବିଳାସ ଅର୍ଥରେ ଛୁଇଁ ନାହାନ୍ତି ? ଆପଣ କଣ କେବଳ ପୁତ୍ରାର୍ଥେ କ୍ରିୟତେ ଭାର୍ଯ୍ୟା ... ଭୋଗାର୍ଥେ, ବା ବିଳାସାର୍ଥେ କରି ନାହାନ୍ତି ? ପୁତ୍ର ଜାତ ପରେ ଆପଣଙ୍କ ଭିତରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ସଂପର୍କ ଛୁଟି ଯାଇ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସଂପର୍କ ରହିଛି ? ଆଜି ଯେ ଜନ ବୃଦ୍ଧି ହେଉଛି ଏହାର କାରଣ କଣ ? ସତେ କ'ଣ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ବୃଷ୍ଟି ହେଲା ପରି ପୁତ୍ର ବୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ? ଆଉ ଆମମାନଙ୍କର ଶାସ୍ତ୍ର ମତରେ କେବଳ ପ୍ରଥମ ପୁତ୍ର ଧର୍ମଜ ପୁତ୍ର, ତେଣୁ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜରେ ଅଛନ୍ତି ଆଉ ତତ୍‌ପରବର୍ତ୍ତୀ କାମଜ ପୁତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ଅତେବ ଆପଣମାନଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ଗର୍ଭରେ ଧାରଣ କରିନାହାନ୍ତି । ମୋ ସୀତାଙ୍କର ପରପୁରୁଷମାନେ ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁ ବିଳାସ ଅର୍ଥରେ ଦେଖନ୍ତି ଆପଣମାନଙ୍କ ସତୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆପଣମାନେ ଯଦି ସେଇ ଲାଳସା ଅର୍ଥରେ ଦେଖନ୍ତେ ତେବେ ତଫାତ୍ କେଉଁଠି ? ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛା ଧର୍ମ, ମୋ ସ୍ୱେଚ୍ଛା ପାପ ? ଆପଣଙ୍କ ଲାଳସା, ଆପଣଙ୍କ ବିଳାସ, ଆପଣଙ୍କ କାମ-ବୃତ୍ତି ବା ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଉତ୍ତେଜନା ଧର୍ମ—ଆଉ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର ପ୍ରଣୟୀ ମାନଙ୍କର ଲାଳସା କାମନା ଅନ୍ୟ କଣ ପାପ ?

ଅସଲ କଥା ମାଇପଙ୍କୁ ଅସତୀ କରୁଁ ଆମେ— ଏଇ ପୁରୁଷ ଜାତି । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଅସତୀ କରୁଁ କେଉଁ ପଦ ଅସତୀ କରେ ତେବେ ବାଧା ନେଇଁ । ସେଥିପାଇଁ ଆମ ଯାହା କହନ୍ତି ଯେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସମ୍ପତ୍ତି କରିବାର ନାମ ସତୀତ୍ୱ ତାହା ଏବ... ଏଭଳି ସତ୍ତ୍ୱଭୂଷାକୁ ବରଂ ସର୍ବ... କରି କମ୍ବା ରାଷ୍ଟ୍ରର ସମ୍ପତ୍ତି କରି ର... ଅନୁଅବରେ ସ୍ଥିତ ହୋଇ ନିଜର ଅ... ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମାନଙ୍କ ଭୋଟ ଭଣ୍ଡାରକୁ ... ଶାସନ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ମାନି ଭୋଗ ... ରଲ—ଶତେ ଦଶୁଣେ ରଲ—ଲକ୍ଷେ ଗୁ... ଅଣ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଅଭଙ୍ଗା କମ୍ବା ଖାଇ... କେତେକ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣର ସଂ... ସେଥିପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିମାନେ ବଢ଼ିତ ... ତସ୍ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ସନ୍‌ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ... କରିଦେଇ ଯଦି ବିଶ୍ୱାସ ଥାଏ ତେବେ ... ମାଆମାନଙ୍କ ଆଗରେ କର୍ମଳ୍ୟ ପାଇଲାଣି ... ଆଉ କେବେ ବଇରାଗ କରି ଛାଇଁବ ନାହିଁ

—○—

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜୀବନର ପାଥେୟ ବଢ଼ାଇବା ତଥା ମନର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଜହର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ପତ୍ରମିତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଉତ୍କଳମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ତଳେ ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ନାଗ କଳମରୁ

ବାପୁଜୀ

ବାପୁଜୀର ମାଟିଧନ ଜାଣ ଅଛ ଯେତେ
ଦେହରୁ ତା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କହ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁ ଦଗ୍ଧ କଲେ ଅନଳ ମଧ୍ୟରେ
ମଳିନ କି ହୁଏ କେବେ ତାହା ?
ସେହିପରି ବାପୁଜୀର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ପରେ
ଯଶ ତାଙ୍କ ରହିଲା ଚୌଦିଗେ
ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଦୀପ୍ତି ପରି ତାହା ଝଲସିଲା
ଦିଗେ ଦିଗେ ସମସ୍ତ ଭୂ-ଭାଗେ ।
ଉଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚ ମେଘ ଦେଖୁଁ ଯେସନେ ସଚକିତେ
ଖସି ପଡେ ଜଳ ଝରି ଝରି
ସେହିପରି ବାପୁଜୀର ଶତାନନ ମଧ୍ୟ
ବହିଗଲା ଗୁଣ ଦଶ ଦିଶି ।
ଭାରତର ନର ନାରୀ, ଯୁବା, ବୃଦ୍ଧ, ବାଳ
ନୟନରୁ ବୁହାଇଲେ ବାରି
ଏହା ଦେଖି ପ୍ରଭଞ୍ଜନ କାନ୍ଦିଲା ବିକଳେ
ଚଉ ଦିଗେ ବହି ଥିରି ଥିରି ।
ପଶୁ ପକ୍ଷୀ କୀଟ ଆଦି ଜୀବ ଜନ୍ତୁଗଣ
କାନ୍ଦିଲେ ଯେ ଅତୀବ ଅଧୀରେ
ସୁବିସ୍ତୃତ ଗିରି, ନଦୀ, କାନନ, ପ୍ରାନ୍ତର
ବ୍ୟଥା ଲଭିଲେ କି ମରମରେ ।

ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦାସୁ କିଶୋର ରାୟ (୯୪୭)

—*—

ପ୍ରଣତି

[୧]

ର ପୂଜା ବେଦୀ ତଳେ
ବାପୁ ହେଲା ଅଗ୍ରଣୀ
ାରୁ କୁମାରିକା ଯାଏ
ଦେଲା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବାଣୀ ।
ଲୋକର କଥା ପଦେ ପାଇଁ
ଲକ୍ଷ ଲୋକର ଛାତି
ାଇଁ ଅତୁଳ ଆବେଗେ
ଉସୁକେ ହେଲା ପାତି ।
ଭାରତ-ଜନନୀ ପରାଧୀନ-ବେଡ଼ୀ
ଛଡ଼ାଇଲା ନିଜ ହାତେ
ଶତ ବରଷର ଦୁଃଖ ଦେଶର
ବହି ନେଲା ନିଜ ମାଥେ ।
ଜୀବନ ଦେଲା ସେ ଜାତି ସେବା ପାଇଁ
ଅକଳନ ଦାନ ତାର,
ବାପୁଜୀ-ଚରଣ-କମଳେ ଜାତିର
କୋଟିଏ ନମସ୍କାର ।

[୨]

ପତିତ-ଜାତିର ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ
ପତିତ ପାବନ ନାମ
ଶାନ୍ତି ମୈତ୍ରୀ ଏକତାର ବାଣୀ
ପ୍ରଚାରିଲା ଅବିରାମ ।
ନୂଆଖାଲି ଲାଲ-ରକତ ଗଙ୍ଗା
ମଜ୍ଜାବ କିଠୁରତା
ବୃଦ୍ଧ-ନୟନେ ଆଣିଦେଲା ଲୁହ
ରୁଦ୍ଧ ହୋଇଲା କଥା ।
ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଭାଇ ଭାଇ—
ପ୍ରଚାରିଲା ଦେଶେ ବୁଲି
ଅବଶେଷେ ଏକ ମୂର୍ଖର ବାଣେ
ପଡ଼ିଗଲା ଢଳେ ଢଳି ।
ସ୍ୱାଧୀନ ଦିବସେ ମନେ ପଡେ ବାପୁ
ଆଜି ମୋ ବାରମ୍ବାର,
ବାପୁଜୀ-ଚରଣ-କମଳେ ଜାତିର
କୋଟିଏ ନମସ୍କାର ।

ଶ୍ରୀ ପରଶୁରାମ ଶତପଥୀ (୫୫୫)

—*—

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର

ଉନ୍ନତ ମଳିନ ଭାରତ ଗଗନେ
ଦେଖା ଦିଏ ନବ ଶୁକ୍ର ତାରା
ଲଭିଯାଏ ଶତ ବ୍ୟଥିତ ପ୍ରାଣର
ବେଦନା ବିକଳ ଫଲ୍‌ଗୁ ଧାରା ।
ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶର ଜନ୍ମ ଦିବସ
ଶୁଭ ବାର୍ତ୍ତିକା ଶଙ୍ଖ ବାଜେ ।
ଅତୀତ ଦିନର ବ୍ୟଥିତ ବେଦନା
କ୍ଷଣକ ପାଇଁକି ବିଲୟ ଭଜେ ।
ମଙ୍ଗଳ ବେଶେ ଧରଣୀ ବାଳା
ସଜିଣେ ନବୀନ ଶଙ୍ଖରେ
କୋଟି ସନ୍ତାନର ଚରଣ ପ୍ରାନ୍ତେ
କରଇ ପ୍ରଣତି ଭକ୍ତିଭରେ ।
ଶ୍ୟାମଳ ବନାନୀ ପତ୍ର ଗହଳୁ
ଅଭିନନ୍ଦନ ଗୀତିକା ଉଠେ
ଅବାଳ ବୃଦ୍ଧ ସବୁରି ହୃଦରେ
ହର୍ଷ ପୁଲକ ଉଷ ଫୁଟେ ।
ଜାତିର ସୁଦିନେ ଅନ୍ତରେ କାହିଁ
ବେଦନା ଭରିନ ବଂଶୀ ଏ ଅସେ
ଜାତିର ଜନକ ଗାନ୍ଧି ନାଇଁରେ
ଚଳାଇବ ଜାତି ଆଜି ବା କେସେ ?
ଅନ୍ତର କେଉଁ ନିଭୃତ କୋଣୁ
ଅପରିଚିତର ଧ୍ୱନି ଏ ବାଜେ
"ଲକ୍ଷ ମାନବ ପଞ୍ଜରା ତଳେ
ବାପୁଙ୍କ ଅମର ଅତ୍ମା ରାଜେ ।"
ମୁକ୍ତ ଦିନରେ ଶପଥ ନେବାରେ
ମହା ମାନବର ମନ୍ତ୍ର ଧରି
ଭେଦ ଭାବ ଭୁଲି କର୍ମେ ଲାଗିବା
ଫେରିବ ଏ ଦେଶେ ଲୁପ୍ତ ଶିରୀ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ହେମନ୍ତକୁମାରୀ ଦେବୀ (୯୩୦)

—*—

ସାଧାରଣଜ୍ଞାନ

୨୫୦୦ Centigrade ଉତ୍ତାପରେ ଲୁହା ବାଷ୍ପୀଭୂତ ହୁଏ ।

୧ ଆମେରିକାର ଶିକାଗୋ ସହରରେ ପାଲ୍‌ଜ ନାମକ ଏକ ସହରର ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁତ ଅଧିକ ଘୁମୁଅଛି ।

୨ ଚୀନ, ଅବସିନିଆ ଆଦିରେ ଦାସତ୍ୱ ପ୍ରଥା ଅଛି ।

୩ ଷାଠିଏ ଲକ୍ଷ ଦାସ ପୃଥିବୀରେ ଅଛନ୍ତି

ଶ୍ରୀଗଦାଧର ଦାଶ (୯୩୦)

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

କ— ଅହିଂସା କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଖ— ଧାର୍ମିକ କିଏ ?

ଗ— କେଉଁ ଠାରେ ଜଳସ୍ଥଳ ସ୍ଥାନ ବେଶୀ ?

ଘ— କେତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ କାହା ସମୟରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଥିଲା ?

ପ୍ରସନ୍ନକୁମାର [୧୦୪୦]

ଙ— କେତେ ଖ୍ରୀ:ରେ ଭାରତକୁ ରେଲଗାଡ଼ୀ ଆସିଲା ?

ଝ—କେତେ ଖ୍ରୀ:ରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭୀଷଣ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଥିଲା ?

ଗ— ନବବାହକା ଓ ସମ୍ବାଦ ବାହକା ପତ୍ରିକା ଦ୍ୱୟ କେଉଁ ଠାରୁ ଓ କେତେ ଖ୍ରୀ:ରେ ବାହାର ଥିଲା ?

ଘ—ଦାସ ଠାରୁ କାହାର ସଂଖ୍ୟା ବେଶୀ ?

ଟ—ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ରେଲରାସ୍ତା କେଉଁଟି ?

ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଚୌଧୁରୀ (୧୦୬୨)

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ନନ୍ଦସ୍ଥା କିଶୋର ରାୟ [୯୪୬] ଙ୍କ ଉତ୍ତର ।

୧— ପ୍ରଥମେ ଡେଲ ହାଉସୀ ୧୮୮୫ ଖ୍ରୀ ଅ. ରେ ଭାରତରେ ଡାକ ବିଭାଗ ଖୋଲିଥିଲେ ।

୨— ଫ୍ରାନସ୍‌ରେ ୨୫୦୦୩୬ ସୈନ୍ୟ
ଜର୍ମାନରେ ୫୬୧୦୦୦ „
ଗ୍ରେଟବ୍ରିଟେନରେ ୭୮୧୯୪ „
ରୁଷିଅରେ ୩୫୦୦୦୦୦ „
ଇଟାଲିରେ ୩୨୦୦୨୫ „

ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ଦାସ (୯୩୦)

—*—

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଅନ୍ନଦା (୧୦୭୧)—ତମ ନାଗ ନମ୍ବର ଜାଣି ଲେଖ ।

ମନ୍ମଥ [୧୦୧୪]— ତମ ଅବସର-ବିନୋଦନର ଉତ୍ତର ଲେଖି ଦିଅ ।

ବନଜ୍ଯୁ [୯୫୧]— ଗତ ସଂଖ୍ୟା (୧୨ଶ ବର୍ଷ ୩ୟ) ରେ ସମ୍ମେଳନୀ କଥା ଅଛି । ଲେଖା ମନୋନୀତ ହୋଇ ନାହିଁ ସମ୍ଭବତଃ ଫେରି ପାଇଥିବ ।

ନିହାର [୧୦୬୪]—ତମେ ଦିନେ ଗାଈକୁ ଚରେଇଲେ ସୂତା ନକାଟି ୬ ଥରରେ କାଟିବାରେ ଅନୁତାପ କରିଛ ଜାଣି ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ ହେଲି । ଜମ ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗ ନିଜ ନିଜର ଭୁଲ୍ ଯଦି ଏମିତି ସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତେ ତେବେ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ଜନ୍ମନ୍ତା ।

ଅଜ୍ଞାତ (?) ତମ—ଲେଖା ମନୋନୀତ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ବୈରାଗୀ (୧୦୪୧) ମନୁଷ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ତାର ମନ ଭିତରେ—ସମାଜରେ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ଥାନ ସେ ନିଜେ ଠିକ୍ କରି ନେବାରେହିଁ ତାର ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ ।

ଉଦୟ [୯୭୭] ଥରକରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାର । ନାଗ ସମ୍ମେଳନୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗତ ସଂଖ୍ୟା ପଢ଼ିଲେ ବୁଝି ପାରିବ । ମୋର ଜୀବନ ଚରିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗଠାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର—ତମ ଅଜାଙ୍କ ଜୀବନୀ ତମେ ଆଲୋଚନା କଲେ ମୋ ଜୀବନୀ ପାଇବ । କେବଳ ଭଲ ଦିଗଟାକୁ ଦେଖିବ ଏକା । ବ୍ରିଟିଶ ଥିବା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଆକୁ ଗୋଟାଏ ଭାଷା ବୋଲି ଗଣାଯାଉ ନଥିଲା ସେଥିପାଇଁ ନୋଟରେ ଓଡ଼ିଆ ନାହିଁ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାହା । ମିତାହାରୀ ହେବାକୁ ହେଲେ ଅସ୍ୱାଦବ୍ରତ ପାଳନ କର । ସ୍ୱାଦୁ ପାଇଁ ଖାଇବ ନାହିଁ । ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଖାଇବ । ଲୁଣ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ଏ ଦିଗରେ ସଂଯମ ବଢ଼ିବ । ମିତବ୍ୟୟୀ ହେବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ତମେ ପୋଷାକପତ୍ରର ଆଡ଼ମ୍ବର ଛାଡ଼ିଦିଅ । ତାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟରେ ଅଭ୍ୟାସ ବଢ଼ିବ ।

ପୁରସ୍କାର

କଠାଳି ନଂ ୨୩—ସୁଧାକାନ୍ତ ସାହୁ [୧୦୭୯] ନଂ ୨୪ କୁଳମଣି ବେହେରା [୧୦୭୮]

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୦୭୫ । ଜଗନ୍ନାଥ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, ବାରିପଦା ହା: ଇ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରେରକ • ଛକଦାସ ବାରିପଦା (ମୟୂରଭଞ୍ଜ) ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ (ଘ) ୧୦୭୬ । ଚନ୍ଦ୍ରନାଥ ସାହୁ, ବାରିପଦା ହା: ଇ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରେରକ ଛକ ଦାସ ବାରିପଦା (ମୟୂରଭଞ୍ଜ) ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ (ଖ) ୧୦୭୭ । ଅଦ୍ୱୈତ କୁମାର ପ୍ରଧାନ, ବାରିପଦା ହା: ଇ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରେରକ ସୁଧାଦାସ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ (ଚ) ୧୦୭୮ । ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ଗ୍ରାମ ମହାଦେବ ପୁର ପୋ: ରେମୁଣା ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୦୭୯ । ଚରଣୀ ରଞ୍ଜନ ଦାସ, ଗ୍ରାମ ଜଗନ୍ନାଥ ପୁର ପୋ: ରେମୁଣା, ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୦୮୦ । ଯଜ୍ଞେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସ C/o ଯଦୁନାଥ ଦାସ—ସ୍କୁଲ ସବ୍ ଇନସପେକ୍ଟର, ପୋ: ଅସିକା ଜି: ଗଞ୍ଜାମ । ୧୦୭୧ ଅନ୍ନଦା ପ୍ରସାଦ ରାମ—ଗ୍ରାମ ଏକ,ଡାଲା ପୋ: ସଦାନନ୍ଦ ପୁର ଭାୟା ଧର୍ମଶାଳା କଟକ । ୧୦୭୨ । ଭୂତନାଥ ବଳ, ବାଲିକଣ୍ଠ ଫ୍ରନ୍ ସଗ ସତ୍ୟପଥ ପୋ: ରାମଚାନ୍ଦ କଟକ । ୧୦୭୩ । ନୃସିଂହ ଚରଣ ମହାନ୍ତି, ବାରିପଦା ହା: ଇ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ 'ଚ' ବାରିପଦା ସ୍ୱରୂପ ନିବାସ ।

ଅବସର ବିନୋଦନ (୧୬)

ତଳ ଘରେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା ଓ ଅଙ୍କୁଶ ଦିଆ ଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକକୁ ଛ ଟି କରି ତମେ ସଂଗ୍ରହ କରିବ । ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ରରୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ ତା ପରେ ଗୋଟିଏ ତାରା ନେବ ତା ପରେ ଅଙ୍କୁଶ । ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଟିକ ହେଇ କ୍ରମରେ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା ଅଙ୍କୁଶ, ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା ଅଙ୍କୁଶ କରି ଏମିତି ଛଟି ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା ଅଙ୍କୁଶ ସଂଗ୍ରହ କରିବ । ପ୍ରଥମରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମଝିରେ କୌଣସି ଘରକୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ତଳ ଘରୁ ଉପର ଘରକୁ ଉପର ଘରୁ ତଳ ଘରକୁ, କିମ୍ବା ଘରର ସିଧା ବାମ ବାଁ ପାଖକୁ ଅଥବା ଡାହାଣ ପାଖକୁ ନଚେତ କଣେଇକି ଉପରୁ ତଳକୁ ବା ତଳୁ ଉପରକୁ ଯାଇ ପାର । ଗୋଟିଏ ଘରକୁ ଦୁଇ ଥର ଯିବ ନାହିଁ । ତଗରରୁ ଏଘରଟି କାଟି ପେନସିଲରେ ଗାର ଦେଇ ଉତ୍ତର ପଠାଅ ।

*	○	†	○	○	*	○
○	○	*	†	*		
○	*	*	○	*		
○	*	*	○	*		
○	○	○	†	*		
○	†	*	○	*		
○	†	○	○	*		
*	○	○	○	○		

Digitized by srujanika@gmail.com

ପତ୍ରସଂଖ୍ୟା 'ଉପଧରେ' ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ମତାମତ, ଅଭିଯୋଗ, ସମାଲୋଚନା, ମନ୍ତବ୍ୟ (Suggestions) ପ୍ରଭୃତି 'ଝଙ୍କାର' ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଚିଠିଗୁଡିକ ଖୁବ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବା ଦରକାର । କୌଣସି ଚିଠିର ମୂଳ ବକ୍ତବ୍ୟ ଠିକ୍ ରଖି ତାହା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ । ଚିଠି ସଂକ୍ଷେପ କରିବାର କ୍ଷମତା ସଂପାଦକମଣ୍ଡଳୀ ରଖନ୍ତି । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆକ୍ରମଣ ସମାଲୋଚନାରେ ରହୁ ହେବ ନାହିଁ । ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳ ଚିଠିର ମତାମତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି ।—ସମ୍ପାଦକ ।

ପତ୍ରର ସାରମର୍ମ

ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ—ବରଗଡ଼ ଲେଖିଛନ୍ତି—(୧) ଆମ ସମାଜରେ ଭାଇଭଉଣୀ ଡକା ଡକି ହୋଇ ଯଛେ ପ୍ରେମକର ବାହାହେବା ଖରାପ (୨) ପିତାମାତା ପୁଅଝିଅଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନ ମତରେ ବାଧାଦେଇ ବାଧ୍ୟବାଧକତା ମୂଳକ ବିବାହ ଦେବା ଖରାପ (୩) ବ୍ୟାଘ୍ରରୂପୀ ପିତାମାତା ଓ କାଳରୂପୀ ସମାଜର ନୃଶଂସତା ପାଇଁ ବହୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ହେଉଛି (୪) ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ଆମଦେଶର ଲେଖକ ଲେଖିକା, ପିତାମାତା, ସମାଜ ଓ ସରକାର । ପତ୍ରପ୍ରେରକ ଦେଶକୁ ଶ୍ରୀ ଆସଫ ଅଲି ଓ ଅରୁଣା ତଥା ବନ୍ଧୁ ଓ ତାଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବାପାଇଁ ଦେଶର ଯୁବକଯୁବତୀଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନକରି—ପୂର୍ବ କଥିତ ସାମାଜିକ ଅନ୍ୟାୟର ବିରୋଧ ନିମନ୍ତେ ସରକାର ପ୍ରତିକାର କରନ୍ତୁ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ।

(ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆସଫ ଅଲି ଓ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପତ୍ରଲେଖି ଅନୁମତି ନେଇଥାନ୍ତେ ତେବେ ଲେଖକଙ୍କର ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ହୁଅନ୍ତା—ସମ୍ପାଦକ)

ଶ୍ରୀ ପୀତାମ୍ବର ମିଶ୍ରଶର୍ମା—ରାଜକନିକା—ସଂସ୍କୃତଭାଷାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପତ୍ରଦାତା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ପଣ୍ଡିତ ମାନଙ୍କର ବେତନ ବୃଦ୍ଧି ହେଉ, ବେକାର ... ଙ୍କ ... ସଂସ୍କୃତଭାଷାରେ ଗଣିତ ... ଭୂଗୋଳପଢ଼ାଯାଉ, ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନୋ... ଙ୍ଗ୍ରେଜୀରେ ନହୋଇ ସଂସ୍କୃତରେ ... କାର୍ଯ୍ୟ କାଗଜପତ୍ର ସଂସ୍କୃତରେ ... ସଂସ୍କୃତକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ... କରାଯାଉ ଇତ୍ୟାଦି ।

(...ତର ଶେଷ ସଂସ୍କାର କରିବାକୁ ... ଲୋକେ ଶୁଣିଲେ—ସଂ: ଡ:)

... ରବିଦାସ-କଲିକତା—ବିଶ୍ୱ ... ସୁଣ୍ଡୀ କରିବା ସାହୁଙ୍କର ନାମରେ ... ର୍ଗ ଲଗିବାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ଅପମାନ ... ବୋଲି ପତ୍ରଦାତା ପ୍ରତିବାଦ ... ନ୍ତି ।

(ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ—ଓ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ସୁଶ୍ରୀ କହିବାର ରୀତି ଆମ ଦେଶରେ ପ୍ରଚଳନ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ସ୍ଥିର କରିଛୁଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା କରବୀ ପୁରୁଷ କମ୍ବା ସ୍ତ୍ରୀ, ଭାନୁ, ରବି କମଳ, ଚନ୍ଦ୍ର, କାନ୍ତ ଇତ୍ୟାଦି ପୁରୁଷଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସହଜରେ ଜଣା ପଡ଼ିବ । ଅପମାନ ଦେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆମର ନାହିଁ ।—ସଂ: ଡ:)

ଶ୍ରୀ କେଶବ ମହାରଣା, ବ୍ରହ୍ମପୁର ଲେଖିଛନ୍ତି – ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ କଳାର ଆଦର କ୍ଷୀଣ ହେବାର ଦେଖାଯାଉଛି । ସରକାର ଏ ଶିଳ୍ପ ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଯତ୍ନବାନ୍ ନହେଉଥିବା କ୍ଷୋଭର କଥା ।

(ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଫଟୋ ବାନାଇଲେ ଶିଳ୍ପ ବିଦ୍ୟାର ଉନ୍ନତି ବଳେ ବଳେ ହେବ । ପତ୍ର ପ୍ରେରକ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହନ୍ତୁ ।—ସଂ: ଡ:)

ଶ୍ରୀ ଅଗାଧୁ ମିଶ୍ର—ସମ୍ବଲପୁର—କଣ୍ଟ୍ରୋଲର ପୂର୍ବବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ କେତେକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେଥିରୁ ପ୍ରଧାନ—(୧) ସପ୍ଲାଇ କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କର ସମୁହ ସ୍ଥାନାନ୍ତର (୨) ପୂର୍ବ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ସମୟର ଅଭିଯୁକ୍ତ ବେପାରୀମାନଙ୍କୁ ବରଖାସ୍ତ (୩) ପୂର୍ବ ବେପାରୀ ମାନଙ୍କର ବେପାର-ପୂର୍ବ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ତଦାରଖ କରି ନୂଆ ଲାଇସେନ୍ସ ଅନୁମତି ଦେବା (୪) ବେପାରୀ ନିର୍ବାଚନରେ ସ୍ଥାୟୀ ଲୋକ ବା ଲୋକସେବକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ମତ ନେବା ଉଚିତ । (୫) ପ୍ରଦେଶର ସୀମା ସରହଦର ୮ ମାଇଲ ଭିତରେ ଖାଦ୍ୟ ଜିନିଷର ଲାଇସେନ୍ସ ଦିଆ ନଯିବା ଇତ୍ୟାଦି (ଯେତେ କହିଲେ ଭାଗବତ ଟୋପ ନୋହିଲା ମୋର ଶିବ । (ସଂ: ଡ:)

—*—

ଶୁଣିବେ କହନ୍ତୁ:—

କପିବର ହନୁମନ୍ତଙ୍କର
ଧାରାବାହିକ ରହସ୍ୟ
ବାହାରୁଛି—

"ଭୂତ ଚକ୍ର"

ମୃତ୍ୟୁଖୀର ବଡ ବଡ଼ ସ୍ୱର୍ଗତ ଆତ୍ମାମାନେ
କଥା କହିବେ ।

—*—

ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ ଉପଲକ୍ଷେ

ଡଗରର

ଅକ୍ଟୋବର ସଂଖ୍ୟା
ଗାନ୍ଧୀ ସ୍ମୃତି ସଂଖ୍ୟା ରୂପେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

—*—

ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ବାଲ୍ୟ କାଳର ଅଜଣା କଥା
... ଦଶା ...
ବହୁଚିତ୍ର ପରିଶୋଭିତ ।

—*—

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ... ... ଶ୍ରୀ ... ... ସ୍ମୃତି—ଶ୍ରୀ ... ... ପ୍ରଭୃତି ... ... ମାନଙ୍କର ଆଲୋଚନା ... ।

ମୂଲ୍ୟ—ମାତ୍ର ୮ ୦ ।

ଡଗରର
ସ୍ଥାୟୀ ଗ୍ରାହକ

... ରର ଆର୍ଥିକ ଦୁରବସ୍ଥା ଦେଖି ଜଣେ ... ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି; ସେ କହନ୍ତି ... ଯଦି ଶହେ ଜଣ ଡଗର ଗ୍ରାହକ ବର୍ଷକୁ ୫ ୨୦ ୯ କରି ଦାନକରି ଡଗରର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରନ୍ତି ତେବେ ଡଗରର ... ପୂରଣ ହୋଇପାରିବାର ସମ୍ଭାବନା । ସେ ନିଜେ ଜଣେ ପୃଷ୍ଠ-ପୋଷୀ ଗ୍ରାହକ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ପାଞ୍ଚଜଣ ଗ୍ରାହକ କରି ଦେବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଏ ବିଷୟରେ ଅମ୍ଭେମାନେ ଡଗରର ସହୃଦୟ ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ମତ ଓ ଯେଉଁ ମାନେ ଏହିଭଳି ପୃଷ୍ଠ ପୋଷକ ହେବେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱୀକୃତି ମାଗୁଛୁଁ ।

ସମ୍ପାଦକ

Digitized by srujanika@gmail.com

DAGARO
ORISSA'S MOST POPULAR FORTNIGHTLY
REG. No. O. 4· 1-10-48.

କଟକରେ ସିଟିବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଳଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍, ଆର, ସହର ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ ତା ୧୫ । ୩ । ୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି । ଟିକେଟର ଦାମ ରେଲୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକେଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ରାତି ୮ଟାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକେଟ ମିଳେ । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ । ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକେଟ କିଣିଲେ ତହିଁଆର ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇ ପାରିବେ । ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ଆବେଦନ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘର କିମ୍ବା ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭେରି ଦିଆଯାଏ । ରେଟ୍ ଓ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିକଟେ ଆସି ବୁଝି ପାଆନ୍ତୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇ

ଋତୁମତୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହେଲେ ପରେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଆଦୌ ହାନିକାରକ ନୁହେଁ ମୂଲ୍ୟ ୫ । ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୧୦/୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଲାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା, ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବିଦୂରିତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପଥରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୫।୦—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୧୦/୦ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

M. KAVYATIRTH (D.G.)

70, Cornwallis St., Calcutta

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ଗାତ୍ରେ ମଣ୍ଡଳ ଚୁମ୍ବନତା ଅବାଶିତ ବା ଅଙ୍ଗୁଳି ... ଏକ୍‌ଜିମା, ହୋଲଡେଙ୍ଗ୍ ଦୃଢ ଖତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗାଦ ଅବେଦାର ଏହାହିଁ ଦେବର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତେଧାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପୁସ୍ତକ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧୦° ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଓଡ଼ା

ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହ୍ୟାରିସନ ରୋଡ୍, କଲିକତା

ଏକମାତ୍ର ପନ୍ଥା

ମୋର ବନ୍ଧୁ ଭଗନ୍ଦର (Fis tnla in anno) ରୋଗେ ବହୁ ଦିନ ଧରି ବହୁ ଚିକିତ୍ସା କରି କରି ହୟରାଣ ହୋଇଥିଲେ । ବଡ ବଡ ଡାକ୍ତର ଓ କବିରାଜମାନେ ତାଙ୍କୁ ବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

ପୁରୀର ଡାକ୍ତର—ବି: ଦାସ ହୋମିଓପାଥି, ଙ୍କ ଚିକିତ୍ସାରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରୂପେ ଭଲ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ—ଡି. ମିଶ୍ର

ବି: ଏ: ବି: ଏଜିଅର ଲକ୍ଷ୍ମୀ

Printed &published by G ·C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1948

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗର

ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ

ବିଶେଷ ସଂଗଠନ ସଂଖ୍ୟା

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ୫ମ ସଂଖ୍ୟା	ଗାନ୍ଧୀ ଅବ୍ଦ ୮୦	କାର୍ତ୍ତିକ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ

ମୂଲ୍ୟ ୪ ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀ ଜୀବନ ଚରିତ

ଜନ୍ମ—୧୮୬୯ ସାଲ-୨ତାରିଖ ଅକ୍ଟୋବର ପୋର ବନ୍ଦର ଠାରେ ।

ପିତା କାବା ଗାନ୍ଧି ମାତା-ପୁତ୍ଳୁ ବାଈ

ଶିକ୍ଷାରମ୍ଭ:—୭ବର୍ଷ ବୟସରେ-୧୨ ବର୍ଷ ବୟସରେ ହାଇସ୍କୁଲ ପ୍ରବେଶ ।

ବିବାହ—୧୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ-ସ୍ତ୍ରୀ—କସ୍ତୁର ବାଈ ।

ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା—କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟୟନ—୧୮୮୭ ସାଲ

ବିଲାତ ଯାତ୍ରା—୧୮୮୮ ସାଲ ୪ ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର

ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ—୧୮୯୧ ସାଲ ରେ ବାରିଷ୍ଟର ପାଶ୍ ଓ ଉକ୍ତ ମସିହା ଜୁନ ୧୨ ତାରିଖ ରେ 'ଆସାମ' ନାମକ ଜାହାଜରେ ଗୃହ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ।

ବାରିଷ୍ଟର—୧୮୯୧ ଠାରୁ ୧୮୯୩: ବମ୍ବେ ଓ ରାଜ କୋର୍ଟ ରେ ।

ଅଫ୍ରିକା ଯାତ୍ରା—୧୮୯୩ ସାଲ

ନେଟାଲ କଂଗ୍ରେସ—୧୮୯୪ ସାଲ ମେ ୨୨ ତାରିଖ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ନେଟାଲ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ଜନ୍ମ ।

ଗୃହ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ—୧୮୯୬ ସାଲ ।

ସସ୍ତ୍ରୀକ ଅଫ୍ରିକା ଯାତ୍ରା—୧୮୯୬ ସାଲ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ।

୧୮୯୯—ସାଲରେ ବୁଅର ଯୁଦ୍ଧରେ ଭଲେଣ୍ଟିଅର ଭାବରେ ପୀଡ଼ିତ ଓ ଆହତ ମାନଙ୍କର ସେବା ।

୧୯୦୪—ସାଲରେ ପୋଲକଙ୍କ ସହିତ ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାପନ ଓ ଫୋନିକ୍ସ ରେ "ଟଲଷ୍ଟୟସ୍ ଫାର୍ମ ସ୍ଥାପନ"

୧୯୦୬—ସାଲରେ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରତ ପାଳନର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ।

୧୯୦୮—"ସତ୍ୟାଗ୍ରହ" ଶବ୍ଦର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଚଳନ ।

୧୯୦୮—୧୯୧୪—କାରା ବରଣ ।

୧୯୧୪—କସ୍ତୁରବାଙ୍କ ସହ ଅଫ୍ରିକା ତ୍ୟାଗ ଓ ବିଲାତ ଯାତ୍ରା । ସେଠାରେ ମହାଯୁଦ୍ଧରେ "ଆମ୍ବୁଲେନ୍ସ କୋର" ରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାରତୀୟଙ୍କ ସହ ନିଯୁକ୍ତ । ଶ୍ରୀମତୀ ସରୋଜିନୀ ନାଇଡୁଙ୍କ ସହ ପ୍ରଥମ ପରିଚୟ ।

୧୯୧୪— ପ୍ଲୁରସି ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ଭାରତ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଓ ମହାମାନ୍ୟ ଗୋଖେଲଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ରାଜ-ନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନର କାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ।

୧୯୧୫—ମେ ୧୫ ତାରିଖ ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମ ସ୍ଥାପନ ।

୧୯୧୬—ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକାକୁ ଭାରତୀୟ କୁଲି ପଠାଇବା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ତାହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ କରିବା ।

୧୯୧୭—ଚମ୍ପାରଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ । ନୀଳ ଚାଷିମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ମୋଚନ । ରାଜେନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦ ଓ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳନୀଙ୍କ ସହ ପ୍ରଥମ ପରିଚୟ ।

୧୯୧୯—'ରାଓଲାଟ ଆଇନ' ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ । ଜାଲିଆନାୱାଲା ବାଗର ନୃଶଂସ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ । ଅମୃତସର କଂଗ୍ରେସରେ ଏହାର ତୀବ୍ର ପ୍ରତିବାଦ ଓ ସାରା ଦେଶ ବ୍ୟାପୀ ଜନମତ ସଙ୍ଗଠନ ।

୧୯୨୦—କଲିକତାରେ କଂଗ୍ରେସର ବିଶେଷ ଅଧିବେଶନରେ "ସ୍ୱରାଜ" ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ ।

୧୯୨୧—ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ।

୧୯୨୯—ଗୟା କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ଭାରତକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ ।

୧୯୩୦—ଆଇନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ—ଦାଣ୍ଡି ଯାତ୍ରା ।

୧୯୩୨—ଗାନ୍ଧି ଇରୱିନ ଚୁକ୍ତି ।

୧୯୩୨—ଅସ୍ପୃଶ୍ୟମାନଙ୍କର ପୃଥକ ଭୋଟାଧିକାର ପାଇଁ ଅନଶନ । ଅନଶନ ଫଳରେ ପୁନା ଚୁକ୍ତିର ସମ୍ପାଦନ ।

୧୯୪୨—୯ ତାରିଖ ଅଗଷ୍ଟ ଐତିହାସିକ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ—ମହାତ୍ମାଜୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନେତୃବର୍ଗଙ୍କ ସହ କାରାବରଣ । ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଉତ୍ପୀଡ଼ନ ।

୧୯୪୪—ମେ ମାସରେ କାରାମୁକ୍ତି—ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଜିନ୍ନାଙ୍କ ସହିତ ପାକିସ୍ଥାନ ସମ୍ପର୍କରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ।

୧୯୪୫—ଜୁନ-ରେ ଲର୍ଡ୍ ଓ୍ୟାଭେଲ ଦ୍ୱାରା ସିମଲା କନଫରେନ୍ସ ଆହୂତ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ।

୧୯୪୬—ବିଲାତ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ସଭ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଭାରତ ଆଗମନ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ସହିତ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତି । ୧୬ ତାରିଖ ଅଗଷ୍ଟରେ କଲିକତାର ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ— ପରେ ନୂଆଖାଲି ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ।—ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ନୂଆଖାଲି ଯାତ୍ରା ଓ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ।

୧୯୪୭—ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ମହାତ୍ମାଙ୍କର ବିହାରରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ଭ୍ରମଣ ।

ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ କଲିକତାରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଗଣ୍ଡଗୋଳର ପୁନରାବର୍ତ୍ତିବ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର କଲିକତା ଆଗମନ ଓ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ୧୫ ତାରିଖ ଅଗଷ୍ଟରେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନରୁ ଆଶ୍ରୟପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକତା ଦୂର ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା । ଦିଲ୍ଲୀରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ପାଇଁ ଅନଶନ ଗ୍ରହଣ ।

୧୯୪୮—୨୦ ତାରିଖ ଜାନୁୟାରୀ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭାରେ ବୋମା ନିକ୍ଷେପ ।

୧୯୪୮—୩୦ ତାରିଖ ଜାନୁୟାରୀ—ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭାକୁ ଆସିବା ପଥରେ ମରହଟ୍ଟି ଯୁବକ ଗଡ୍‌ସେଙ୍କ ପିସ୍ତଲ ଦ୍ୱାରା ନିହତ ।

—ф—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
ପଞ୍ଚମ ସଂଖ୍ୟା

କାର୍ତ୍ତିକ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ
୨ । ୧୦ । ୮

ସମୟ, ବିଷୟ ଓ କାମର ଗ୍ରୁପ ଛଡ଼ା ଏକ ବଡ଼ କାରଣ, ମୋ ମନରେ ଏକ ସନ୍ଦେହ ବଳୁଛି ଯେ, ଗଠନମୂଳକ କାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖି ଲାଭ କିଛି ନାହିଁ । କାରଣ ଗଠନ ମୂଳକ କାମ ଏପରି ଏକ ଜିନିଷ ଯେ କେବଳ ପ୍ରଚାର ଦ୍ୱାରା ତାର ଅନୁକରଣ ବଢ଼ିବ ନାହିଁ । କାମଟି ନିତାନ୍ତ ସ୍ରୋତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଠେଲିବା କାମ; ଯେଉଁ ମୁହଁ କଥାରେ କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ, ପଂଚାଙ୍କୁ ସ୍ରୋତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଠିଆ ହୋଇ ଉପରକୁ ଠେଲି ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଲେ ଅବା ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ବିଶ୍ୱାସ ହୋଇ ପାରେ ଯେ ଏଥିରେ କିଛି କଥା ଅଛି । ଗଠନମୂଳକ କାମ ପଛରେ ଜୀବନ ଦର୍ଶନର ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ ଏକ ଫେର-ଫାର କଥା ରହିଛି । ସେ ଦିଗରେ କେଣ କେତେକଙ୍କର ଉଦ୍ୟମ ଦେଖିଲେ ଲୋକଙ୍କୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ମିଳିବାର ସମ୍ଭାବନା ।

ଆଉ ଏକ କାରଣ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଲେଖିବାକୁ ଯାଇ ହାତ ଉଠୁ ନାହିଁ ତାହା ହେଉଛି, ବର୍ତ୍ତମାନର ହାଉଆ । ଯେଉଁ ପାଠକ ଲେଖକଙ୍କ ପାଇଁ ଲେଖା ହେବ ସେମାନେ ଏତେ ବେଶି ଅନ୍ଧ-କାର ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ଯେ, ମନରେ ତାହାକୁ ରଖିବେ, ତାହାକୁ ଫେରାଇ ଦେବେ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବା କଠିନ ହେଉଛି । ବୁଦ୍ଧି ଭେଦ ସୃଷ୍ଟିର ଯୁଗରେ ପୁଣି ଲେଖା ଦ୍ୱାରା କି ପ୍ରଚାର ? ଗାନ୍ଧୀ ସେହିଭଳି କର୍ମପ୍ରଧାନ ଲୋକ ଥିଲେ; ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାକୁ କାମରେ ଦେଖାଉଥିଲେ; ତେଣୁ ତା' କଥା ଗୋଟିଏ ଆଦର୍ଶର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ କାମ କରୁଥିଲା ଏବଂ କରୁଛି ।

ଲେଖକ

ସେତେବେଳେ 'ଗଠନମୂଳକ' କଥାଟିର ଗୋଟିଏ ଗୂଢ଼ ଅର୍ଥ ଜମି ଆସୁଥିଲା—ଗାନ୍ଧୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କେତେ ପ୍ରକାର କାମକୁ ହିଁ ଗଠନ-ମୂଳକ କାମ କୁହା ଯାଉଥିଲା । ଖାସ କରି ଯେଉଁ କାମ ଅହିଂସା ସମାଜ ଗଢ଼ିବା ଦିଗରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ତାକୁ ସେହି ନାଁରେ ଡାକୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ଏବେ ତ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅନୁଗାମୀ ବଡ଼ବଡ଼ୁଆଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାମିଲ ନହେଉଣୁ ତାଙ୍କର ପରିଭାଷା ଶବ୍ଦକୁ ସମସ୍ତେ ସବୁପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କଲେଣି । ସରକାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ମିଲ ଗଢ଼ା ବା ସାମରିକ ଶିକ୍ଷା କଲେଜ ସ୍ଥାପନ ବି ଗଠନମୂଳକ କର୍ମ । କେତେବେଳେ ବା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମନରେ ଥିଲା ଯେ ଗଠନ-ମୂଳକ କାମର ପଛରେ 'ସତ୍ୟାଗ୍ରହ'ର ଶକ୍ତି ରହିଛି, ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ଗଠନମୂଳକ କାମ ପଛରେ ନିରନ୍ତ 'ମହାସମର'ର ଛବି ବି ଦେଖା ଯାଉଛି ।

ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀ ସଂଗଠନ

‘ଗଠନମୂଳକ କାମ’ କରିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀଜୀ କହିଯାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଆମେ ଶୁଣୁଛୁ। ଗଠନମୂଳକ ମାନେ ଯାହାଦ୍ୱାରା କିଛି ଗଢ଼ାଯିବ। ତେଣୁ ସେମିତି ଦେଖିଲେ ରାସ୍ତା, ପୋଲ, ହାଇସ୍କୁଲ ଗଢ଼ିବା ଠୁଁ ଆରମ୍ଭ କରି ଲ୍ୟାଗାବଲ ଗଢ଼ିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ଗୁଡ଼ାକ ଗଠନମୂଳକ କାମ। ଏ କଥାରେ ଡଗର ସଂପାଦକ ଆପତ୍ତି କରିପାରନ୍ତି। ସେ ହୁଏତ କହିବେ ଯେ ଏ ଗୁଡ଼ାକ ଧ୍ୱଂସ-ମୂଳକ କାମ। କାରଣ ଦେଶର ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯେଉଁ ସବୁ ଆୟୋଜନ କରାଯାଉଛି ତାକୁ ଶତ୍ରୁ ହାତରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ତ ସବୁ ଦରକାର! ପାଗଳା-ଲୋକ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି କେବେ ଟେବୁଲ ଭାଙ୍ଗି ଚୁଲି ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିଛି କରେ ନାହିଁ। ହିରୋସିମା ଉପରେ ଯେଉଁ ଆଟମ୍ ବମ୍ ପକାଗଲା ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତ ଥିଲା ପୃଥିବୀରୁ ନାଜୀ ଅତ୍ୟାଚାର ଲୋପ କରି ଶାନ୍ତି, ସମୃଦ୍ଧି ଫେରାଇ ଆଣିବା। ଏଭଳି ଗଠନମୂଳକ କାମ ଆମେରିକା, ଇଂଲଣ୍ଡ, ରୁଷିଆ ଚୀନ ଆଦି ସବୁ ଦେଶର ଲୋକ କରୁଛନ୍ତି। ଗାନ୍ଧୀ ଜନ୍ମ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ; ତାଙ୍କ ଅନ୍ତେ ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଓ କରିବେ। ଆମେରିକା ଦେଶକୁ ଦୁଇ ଶହ ବର୍ଷ ଭିତରେ ସେମାନେ ଏଠାରେ କାମ ବଳରେ ନନ୍ଦନ କାନନ କରି ଗଢ଼ିଛନ୍ତି। ଆମର ନେତାମାନେ ତାହା ଦେଖି ଆସି ଏ ଦେଶକୁ ଆମେରିକା କରିବା ପାଇଁ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ି ଲାଗିଲେଣି। ଆମେରିକା ଏତେ ଦିନରେ ଯାହା କଲା ରୁଷିଆ ତିରିଶ ବର୍ଷରେ ତାକୁ ଟପିଯିବାକୁ ବସିଲାଣି। ତେବେ ଗାନ୍ଧୀ ନୂଆ କଥା କଣ କହିଲେ? ଭାରତ ବର୍ଷର ଲୋକେ ଅଧିକାଂଶ ଅଳସୁଆ ହୋଇ ବସିଥିଲେ ଓ ଦଳେ କେବଳ ଇଂରେଜ

ବାଳକ ଗାନ୍ଧୀ

ସରକାରଙ୍କୁ ଭିକ ମାଗିବାକୁ ଶିଖିଥିଲେ। ସେଇଥି ପାଇଁ ସେ ବାହିରା ଜାବ ଅନ୍ତରୁ ଏ ଦେଶ ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ ଦେଲେ। ଏଇ କଣ ତାଙ୍କର ନୂତନତ୍ୱ? ତେବେ ଜଗତରେ ସେ ନୂଆ ବାଟ ଦେଖାଇଲେ ବୋଲି କାହିଁକି ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି? ରାସ୍ତା ଘାଟ, ସଫେଇ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସମୃଦ୍ଧି, ସବୁ ବିଷୟରେ ତ ଆମେରିକା ବେଶୀ ଆଗେଇଛି। ତେବେ ଗଠନମୂଳକ କାମରେ ସେ ଆମର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ଓ ଆଦର୍ଶ ହେବାର କଥା। କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶଙ୍କ ଅନୁକରଣ କରିବାକୁ କାହିଁକି ଆମକୁ ମନା କରୁଥିଲେ? ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ କିଛି ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲା। ତା’ ନହେଲେ ଟ୍ରୁମାନ୍, ଷ୍ଟାଲିନ୍, ଆଟଲି, ହେରିକା ସମସ୍ତେ ତ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଚେଲା। କେତେକ କହିବେ ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ବୋଲି ଯେଉଁ ଦୁଇଟା କଥାକୁ ଏ ଯୁଗରେ ଖୁବ ଡଣ୍ଟ୍ଳା କରା ହେଉଛି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ସେଇଟା ହିଁ ବିଶେଷତ୍ୱ। କିନ୍ତୁ ମିଥ୍ୟା ଓ ହିଂସାକୁ ଆଦର୍ଶ ବୋଲି ମାନୁଥିବା ଲୋକ ଦୁନିଆରେ ସର୍ବ-ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରଣବୀରମାନେ ବି ଶାନ୍ତି ଓ ସତ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଗତ ମହାଯୁଦ୍ଧ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଯୁଦ୍ଧ ମାନଙ୍କ-ରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷରେ ଲଢ଼ିଛନ୍ତି। ଷ୍ଟାଲିନଙ୍କ ଠୁଁ ଆରମ୍ଭ କରି ନେହେରୁଙ୍କ ଯାଏ ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଜଗତରେ ଶାନ୍ତି ଓ ସାମ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଆମେ ଆକାଶ, ଜଳ ଓ ସ୍ଥଳ ବାହିନୀ ଗଢ଼ୁଛୁ। ତେବେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଆଉ କଣ ନୂଆ ରହିଲା? ଗାନ୍ଧୀ ନିଜେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କର ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ହିମାଳୟ ଭଳି ପୁରୁଣା। ତେବେ ତାଙ୍କର ନୂତନତ୍ୱ ହେଉଛି ଯେ ସେ ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ହାସଲ କରିବା ବାଟ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସାମୟ ହେବା ଦରକାର ବୋଲି ସେ କହିଛନ୍ତି ଓ କହୁଛନ୍ତି। ତାଙ୍କ ମତରେ ହିଂସା ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ହାସଲ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୮ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱାଧୀନତା ଲଢେଇରେ ଚରଖା

ତରୁଣ ଗାନ୍ଧୀ

ଯେତେବେଳେ ଆମ ଦେଶର ଶିକ୍ଷା ଓ ସଭ୍ୟତାରେ ନୂଆ ପ୍ରକାର ହାୱା ଖେଳିଗଲା ଏବଂ ନୂତନ ଜାଗରଣ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଆସିଲା ସେତେବେଳେ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଥିବା ଅ-ସନ୍ତୋଷ ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ବିଦେଶୀ ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯାନ ଚାଲାଇଲା, ସେତେବେଳେ ଏହା 'ମୁଖ୍ୟତଃ ସରକାରଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନଥିଲା। ସେତେବେଳେ ଥିଲା କେବଳ ନିଜ ଦେଶର ତିଆରି ଜିନିଷ ବ୍ୟବହାର କରିବା। ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତାଙ୍କର ହିନ୍ଦ ସ୍ୱରାଜରେ ଲେଖିଥିଲେ— ମଣିଷ ଯଦି ତାର ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଅବସ୍ଥାନରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବସ୍ତୁକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଶିଖିବ, ତେବେ ତାର କିଛି ଅଭାବ ରହିବନାହିଁ। ଅର୍ଥାତ୍ ଗାଁ ତେଲପେଡ଼ା ଢେଲା, ଢେଙ୍କୀ କୁଟା ଚାଉଳ, ତନ୍ତ୍ରି ବୁଣା ଲୁଗା ଇତ୍ୟାଦି ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ବସ୍ତୁମାନ ମିଳିପାରିଲେ ଆମକୁ କାଳ ବା ବିଦେଶକୁ ଚାହିଁ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ତାଙ୍କର ଧାରଣା ଥିଲା ଦେଶୀ କଳରୁ ତିଆରି ସୂତାକୁ ତନ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ବୁଣାଇ ନେଲେ ବସ୍ତ୍ର ସଙ୍କଟ ଦୂର ହେବ। କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଏ ଧାରଣା ଭୂଲଭୂତ ହେଲା, ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କର ଏଥିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ହାତ ଥିବାରୁ ସେ ଏ ଧାରଣା ପରିତ୍ୟାଗ କଲେ।

୧୯୧୯ ରେ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ଘୋର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା, ଗାନ୍ଧୀଜୀ ନେତୃତ୍ୱରେ କଂଗ୍ରେସ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ନୂଆ ନେତୃତ୍ୱ ଦେଲା, ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା, କଂଗ୍ରେସର ନୀତି ହେଲା। ଯେତେବେଳେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ହେଲା ସେତେବେଳେ ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ସତ୍ୟ-ଅହିଂସାର ପ୍ରତୀକ ଚରଖାକୁ ଲୋକଙ୍କ ସାମ-ନାରେ ରଖିଲେ, ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଅତି ଉତ୍ସାହର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କଲେ। ସେତେବେଳେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟାପୀଠମାନ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ସୂତା କଟାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଚାଲିଲା। ୧୯୨୦ ରେ ଗାନ୍ଧୀ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ଜବାବ ଦେଇ ଥିଲେ ଯଦି ସେମାନେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ପାଣ୍ଠିପାଇଁ ଲକ୍ଷେ ଚରଖା ଓ କୋଟିଏ ଟଙ୍କା ତାଙ୍କୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଦେଇ ପାରିବେ, ତେବେ ସେ ଜନତାକୁ ୧ ବର୍ଷ ଭିତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଆଣି ଦେବେ। ଟଙ୍କା ତ ସଂଗ୍ରହ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ଚରଖା ସଂଗ୍ରହ କାମ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ କି ତାଙ୍କର ଘୋଷିତ ଅଭି-ଳାଷ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ।

୧୯୨୧ ରେ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ଲାଗିଗଲା, ଚରଖାର ପ୍ରଚାର ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ହେଲା, ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ହାତକଟା ସୂତାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଖଦଡ଼କୁ ଜାତୀୟ ପୋଷାକ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କଲେ, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ସୂତାକାଟିବ ଓ ଖଦି ପିନ୍ଧିବ, ଏହା ବାଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରି ଦେଲେ। ୧୯୨୩ ରେ ଏହାକୁ ଗଠନ ମୂଳକ ଉଦ୍ୟମ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସଂସ୍ଥା ବା ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆବଶ୍ୟ-କତା ଉପଲବ୍ଧି କରି ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ କୋକ-ନଡ଼ା ଅଧିବେଶନରେ "ଖଦି ବୋର୍ଡ଼" ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଶ କରି ୧୯୨୪ ରେ ପାଟଣା କଂଗ୍ରେସରେ 'ଅଖିଳ ଭାରତ ଚରଖା ସଂଘ' ନାମରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କଲେ। ସେଦିନଠାରୁ ଚରଖା ସଂଘର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚରଖା ପ୍ରଚାର ଏବଂ ଖଦୀ କାମ ହୋଇ ଆସୁଛି।

୧୯୩୦ ଦେଶରେ ଆର୍ଥିକ ମାନ୍ଦ୍ୟ ବା ସଙ୍କଟ ଦେଖା ଦେଇଥାଏ, ଶ୍ରମିକ ଓ ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମଜୁରି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଝଗଡ଼ା ଲାଗିଥାଏ, ଅର୍ଥ ସଙ୍କଟ ଯୋଗୁଁ ଦେଶରେ ବେକାର ସମସ୍ୟା ବଢ଼ି ଯାଇଥାଏ। ସେତେବେଳେ ଲୋକଙ୍କର ଚରଖା ଉପରୁ ଉତ୍ସାହ କମିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁଥାଏ। ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତାକୁ ନୂଆ ରୂପ ଦେଇ ବେକାର ସମସ୍ୟା

Digitized by srujanika@gmail.com

ସମାଧାନ ଦିଗରେ ଲଢ଼େଇଲେ । ସେତେବେ ପୁଣି ନୂଆ ଉତ୍ସାହରେ ଚରଖାକୁ ଧରିଲେ; ଏପରିକି ୧୯୩୪ ବେଳକୁ ମିଲ୍ ଲୁଗା ଠାରୁ ଖଦଡ଼ ଲୁଗା ଶସ୍ତା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଏତିକି ବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମନରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା, ଦୈନିକ ଜଣେ ଲୋକ ଆଠ ଘଣ୍ଟା ପରିଶ୍ରମ କରି ୦ ୦୩ ମଜୁରି ପାଉଥିବ; କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ତାକୁ ଆଠ ଘଣ୍ଟା ପରିଶ୍ରମରେ ୦୬ ମଜୁରି ଦିଆଯାଉଥିଲା । ନାନା ପ୍ରକାର ବାଦାନୁବାଦ ପରେ ମଜୁରି ଦର ବଢ଼ିଥିଲା ଏବଂ ତାହା ସେହି ମାତ୍ରରେ ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଆସିଥିଲା ।

୧୯୪୫ରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜେଲରୁ ଖଲାସ ହେଲେ । ୪୨ ସାଲ ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଭିଜ୍ଞତା-ରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଚରଖା କେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କରେ ଜନଜାଗୃତି ଭଲ ଭାବେ ଆସିନାହିଁ, ଲୋକେ ଚରଖାର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିବାରୁ ଏପରି ହୋଇଛି ବୋଲି ଜଣା ଗଲା । ସେହି ଦିନଠୁ ଚରଖାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବଦଳି ଗଲା । ଚରଖା ରହିବ ପାଇଁ ଖଦି ଆମଦାନୀ ନ କରି ନିଜେ ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଖଦି ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ହେବ । ଅର୍ଥାତ୍ ଯେ କାଟିବ ସେ ପିନ୍ଧିବ ଓ ଯେ ପିନ୍ଧିବ ଅବଶ୍ୟ କାଟିବ । ଏହି ମତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେଲା । ଚରଖା ସଙ୍ଘର କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଯିବ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ବିକେନ୍ଦ୍ରିତ ଭାବରେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନ ଦିଗରେ କାମ କରିବେ ।

ଏହିକି ଖଦିକୁ ନିଜ ଗୋଡ଼ ଉପରେ ଠିଆ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମଗ୍ର ଗ୍ରାମ ସେବା କେନ୍ଦ୍ରମାନ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କାମ କରୁଛନ୍ତି ।

ଅହିଂସାତ୍ମକ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ଓ ଶୋଷଣ ବିହୀନ ସମାଜ ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା । ଏହି କାମପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ନିଜ ପ୍ରାଣ ଶେଷ ଘଡ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୭ଲକ୍ଷ ସେବକ ମୃତ୍ୟୁ ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ହାୟ୍ ! ଆଜି ସମାଜର ବ୍ୟବସ୍ଥା,

ଯୁବକ ଗାନ୍ଧୀ

[ଲଣ୍ଡନ ଛାତ୍ରାବସ୍ଥା]

ଖଦି, ବ୍ୟକ୍ତିଗତର ଯେମିତି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବଢ଼ୁଛି ସେତେବେଳେ ଏମିତିକା ସତ୍ ଏବଂ ସର୍ବସ୍ୱ ଖୋଲି କାହିଁ ବାହାରୁଛନ୍ତି । ବାପୁର କଳ୍ପନା କେଉଁଠି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକୁ ଯାଉଛି ? ତାଙ୍କର ରାମରାଜ୍ୟର ସ୍ୱପ୍ନ ସ୍ୱପ୍ନରେ ହିଁ ରହିଗଲା ।

ଦ୍ରବ୍ୟମୂଲ୍ୟ ... ମହଙ୍ଗା । ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ କଳାକାରଖାନା

ଲର ବେଶୀ ମଜୁରିକାରୁ ଗାଁ ଲୋକ ଅଳ୍ପ ପଇସା ସୂତା କାଟିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ସବୁ ରୁ ଏଡ଼ିବା ପାଇଁ କୃତ୍ରିମ ତନ୍ତ୍ର (ଅନ୍ୟ ଜାଗାର ଲେଖକ ନେଇ ପରିବୃଣା ତାଲିମ ଦିଆ ଯାଉଛି) ଛଅର ବଦଳାଉ ପଡୁଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମ ସେବକ ପରିବୃଣା ଜାଣିବା ଉଚିତ । ସେଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭଦ୍ରକର ଜବରାମ ଆଶ୍ରମର ଓ ବରି ଆଶ୍ରମରେ ଦୁଇଟି ଲଗାରୁଣା ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲା ଯାଇଛି ।

ଆମେ ଅହିଂସାତ୍ମକ ଲଢ଼ାଇ କରି ବିଦେଶୀ ସରକାରର କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଲୁ । କିନ୍ତୁ ଆମ ଲଢ଼ାଇର ପ୍ରିୟ ଅସ୍ତ୍ର ଚରଖା ଓ ଖଦିକୁ ଭୁଲିବାକୁ ବସିଲୁଣି । ଆମେ ତା ଆମର ଲୋକ ସରକାର ତାକୁ ଧୂରପୁର ଭୂଇଁ କୁହୁଡ଼ିରେ ପକାଇଲା ପରି; ଯନ୍ତ୍ର ଉପରେ ଭରସା ରଖି ଦେଶର ଭାଗ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧାରିଆ ଗୁମ୍ଫାରେ ରଖିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଆମର ଦେଶବାସୀ କଣ ଏ କଥା ବୁଝିବେ ?

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆଜି ଆମ ଭିତରେ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଭୁଲିପାରିନାହୁଁ ବା ଭୁଲିବା ବି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ସ୍ମୃତିକୁ ଆମ ଭିତରେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଜାଗ୍ରତ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ-ବସ୍ତୁ ଉପରେ ଆମର ନଜର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଜନ୍ମ ଦିବସଟିକୁ ଚରଖା-ଜୟନ୍ତୀ ରୂପେ ପାଳନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଥିଲେ । ଅତଏବ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଚରଖା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସେ ଆମ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ବାଣୀକୁ ଶୁଣାଇ ପାରିବେ । ଦେଶ ବାସୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଳକ, ବାଳିକା, ଯୁବକ, ଯୁବତୀ, ପ୍ରୌଢ଼, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଚରଖା ଚଳାଇବାର ଶକ୍ତି ଅଛି, ସମସ୍ତେ ଚରଖା ଚଳାଇ, ତାଙ୍କର ବାଣୀକୁ ଘୋଷି ଘୋଷି, ତାଙ୍କର ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାମକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଗ୍ରସର ହୁଅନ୍ତୁ । ଏତିକି ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ ।

ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର ଜେନା
ବରି

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାରୀ ଓ ସଂଗଠନ ।

୧୯୪୧ ମସିହାରୁ ଯେଉଁ ସବୁ ଗଠନମୂଳକ କାମ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱରାଜ ମିଳିବ ଓ ତାହା ସୁରକ୍ଷିତ ହେବ ବୋଲି ଗାନ୍ଧୀଜୀ କହୁଥିଲେ, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଯେ କୌଣସିଟି କରିବାକୁ ଗଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ହୃଦ୍ ଭିତରୁ ସେ କାମକୁ ଆଦର ନ କଲେ ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଏ ଦେଶର ନାରୀମାନେ ଯାହା କରିଥିଲେ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେ ତାର ବହୁଗୁଣ ଅଧିକ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା ସେ କେବଳ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତରେ ବା ଚୁମ୍ବକରେ କହି ବା ଲେଖି ଯାଇଛନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ, କିପରି କଲେ ଏ ଦେଶର ନାରୀମାନେ ଅବଳା ପଦବାଚ୍ୟ ହେବେ ନାହିଁ, କିପରି ଜୀବନ କଟାଇଲେ ସେମାନେ ପୁରୁଷର ବିଳାସର ବସ୍ତୁ ନ ହୋଇ ସମ୍ମାନର ପାତ୍ର ହେବେ, କିପରି ଦୁର୍ବୃତ୍ତର ପାଶବିକ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ଆତ୍ମବଳ ଦ୍ୱାରା ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବେ, ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ଅହିଂସ ଅସ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାର ଉପାୟ ଆଦି ସମସ୍ତ କଥା ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖରୂପେ ତାଙ୍କ ଭାଷଣ ଓ ଲେଖା ମାନଙ୍କରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ସେ ମହାପୁରୁଷ ତାଙ୍କର ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସାଧନାଦ୍ୱାରା ଭାରତବାସୀଙ୍କ ନୈତିକ ଜୀବନକୁ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚସ୍ତରକୁ ଉଠାଇ ଥିଲେ ତାଙ୍କ ଜୀବଦ୍ଦଶାରେ ସେ ଦେଖିଲେ ତାହା କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ତଳକୁ ଖସି ଯାଉଛି । ଏହା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଦାରୁଣ ଦୁଃଖଦାୟକ ଥିଲା । ସେ ବ୍ୟଥିତ ପ୍ରାଣରେ ଆଶା କରୁଥିଲେ ଏ ଦେଶର ନାରୀଙ୍କଠାରେ ଦିନେ ସ୍ପନ୍ଦନ ଆସିବ, ସେ ଜାଗ୍ରତ ହେବେ । ଏ ଦେଶର ଜନ ସମାଜରୁ ସବୁ ଅବିଳତା ଦୂର କରି ତାର ନୈତିକତା ଫେରେଇ ଆଣିବେ, ତାକୁ ସୁସଂସ୍କୃତ କରିବେ । ତାଙ୍କର ଆଶା ବା କଳ୍ପନାରେ ନ ଥିଲା ଯେ କେତେଜଣ ନାରୀ ରାଜସଭାକୁ ଯାଇ ଏହା କରିବେ । ସେ ଚାହିଁ ରହୁଥିଲେ ସହର ମଫସଲ, ପାଠୁଆ, ଅପାଠୁଆ, ଧନୀ ଦରିଦ୍ର, ନିର୍ବିଶେଷରେ କୋଟି କୋଟି ମା, ଭଉଣୀ ଓ ଝିଅଙ୍କ ଅନ୍ତରୁ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚେତନା ଆସିବ, ଏ ଜାତିର ପତନ ପାଇଁ ସେମାନେ ଦାୟୀ ବୋଲି ବୁଝିବେ, ଏ ସମାଜ ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ଧ ହୋଇ କେତେ ପଶୁତ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରୁଛି ବୋଲି ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ଅନୁଭବ କରିବେ । ଏଥିରୁ ଉଦ୍ଧାର କେବଳ ତାଙ୍କର ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇପାରେ ବୋଲି ଉପଲବ୍ଧି କରିବେ । ସେଥିପାଇଁ ସମାଜରୁ ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର, ଅବିଚାର, ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଦୁରାଚାର ଦୂର କରିବାକୁ ବଦ୍ଧପରିକର ହେବେ । କେବଳ ପରିବାରର ସୀମାରେ ବସି ନଥାଇ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାବନାରେ ବୁଡ଼ି-ଯିବେ । ତେବେ ଦେଶରେ ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରାଜ ମଧ୍ୟ ରାମରାଜ୍ୟର ସ୍ଥାପନା ସମ୍ଭବ ହେବ । ନାରୀ ଜାତିର ମୁକ୍ତି ସମାଜକୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଅସୀମ ଶକ୍ତି ପାଇଁ ମାତୃ-ଜାତି ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଆଜି ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଭୁଲି ଯାଇଛି, ତା'ର ଯେ ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଧନ ମାତୃତ୍ୱ ତାକୁ ହରେଇବାକୁ ବସିଛି । ସେ ଯେଉଁଦିନ ପର ଆପଣା, ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ଭେଦ ଭୁଲି ଦଳିତ, ଲାଞ୍ଛିତ ଅପମାନିତର ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ତାର ସର୍ବସ୍ୱ ଅକାତରେ ଦେବ—ତାର ଦୟା ମାୟା ଜ୍ଞାନ ବୁଦ୍ଧି ଧନ ଓ ମନ ସମାଜର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅକାତରରେ ଢାଳି ଦେଇ ନିଃସ୍ୱ ହୋଇଯିବ ସେଦିନ ସେ ଜଗଦମ୍ବା ପରି ପୂଜା ପାଇବ । ସେଦିନ ତାରି ଆସନକୁ ଟଳେଇବା ଶକ୍ତି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି

ଅଇନଜ୍ଞ ଗାନ୍ଧୀ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୮ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ ।]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୃହସ୍ଥ ଗାନ୍ଧୀ

(ସହଧର୍ମିଣୀ କସ୍ତୁରବାଙ୍କ ସହ)

ପ୍ରତିଜ୍ଞା

ବାପୁଜୀ ଏ ମୋର ପଣ
ତମେ ଭୁଲିଗଲ ତମର ଧର୍ମ କରିବୁ ସଂସ୍ଥାପନ

ପୂଜ୍ୟ ହେ ତମ ପୁଣ୍ୟ ଶରୀରୁ ସ୍ନେହରେ ସରଜା ଲକ୍ଷ,
କୋଟି କୋଟି ତବ ସନ୍ତାନ ସ୍ୱତ ଧମନୀରେ ଅଛି ବନ୍ଧ;
ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ହେଲେ ଏ ଘାତକ ଦଳ
ପରଖି ଦେଖିବୁ ମୁଷ୍ଟିରେ କାର ରହିଛି କେଯାଏଁ ବଳ ।
ସ୍ନେହର ସନ୍ଧେ ଦେଖିବୁ ଅମେ ହେ ହିଂସାର ଟାଣପଣ
ତମେ ଭୁଲିଗଲ ତମର ଧର୍ମ କରିବୁ ସଂସ୍ଥାପନ ।

ପ୍ରେମର ଲିପିରେ ପଠାଇଛ ତମେ ଅମର ମୁକ୍ତିର ଭାଷା
ପିଶାଚର ସ୍ତବ ଗାଇବ ତା ଯେବେ ଅଛି ସେଇ ଜିଘାଂସା !
କୋଟି କୋଟି ଅମେ ବଳି ହୋଇ ଅଛି ଭରିଦେବୁ ତାର ମୁଖ
ତଳିଯିବ ବାପୁ ଯେତେ ବଳୀୟାନ୍ ହିଂସାର କାର୍ମୁକ ।
ଭଗ୍ନ ଦେହରୁ ଅଛି ଜଡତା ଛଡାଇ ଦୃଢତାର ଆବାହନ
କରିବୁ ହେ ଗୁରୁ ତୁମର ଧର୍ମ କରିବୁ ସଂସ୍ଥାପନ ।

ମଣିଷର ଦେହ ମମତାକୁ ମାରି କଳର ଚମକ ତାକେ
ମାଳ ମାଳ ଅଛି ମୃତ୍ୟୁର ତଳ ଚଳି ଯାଏ ନିର୍ବାକେ ।
ବନ୍ଧି ଉଦରର ବଏଳର କଳହ ଅରେ *ଅଥର୍ବ ରତି !
ସେନାପୂନ ଜଟିଳ ଯେପଟି ନୋହାଇ ଯାଏ ବ୍ରହ୍ମାର ମଜଲିସି ।
ରୋଧ କ୍ରିୟା ଏ ଗତି ନିଷ୍ଠୁର ସହ ମୁଷ୍ଟିକି କରି ଘନ
ସୃଷ୍ଟା ହେ ଅମେ ତମର ଧର୍ମ କରିବୁ ସଂସ୍ଥାପନ ।

ସ୍ୱାର୍ଥର କାଳ ଅଗ୍ନି ଜଳଇ ଅର୍ଥର ଯନ୍ତ୍ରେ ଖେଳ
କ୍ରୂରତାର କଟୁ କୁଟିଳ ବିଧାନ ଦେଖାର ଶୁଭ ବେଳ ।
ଭେଦ ଅଛି ଯନ୍ତ୍ରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ହୃଦୟ ଭରଇ ଭ୍ରାନ୍ତି ବିଷ
କ୍ଷମତାର କ୍ଷୁଧା ଅଶେଷ ଅଧାରେ ନାଚଇ ଅହର୍ନିଶ ।
ଶାନ୍ତିର ବେଦୀ ସଜିବା ଯନ୍ତ୍ରେ ଜୀବନକୁ କରି ପଣ
ଅହିଂସା ଅହେ ତମର ଧର୍ମ କରିବୁ ସଂସ୍ଥାପନ ।

'ସବୁରି ଉପରେ ମାନବ ସତ୍ୟ, ସତ୍ୟର ଛାୟା ନର !'
ନବଜାଗରଣ ଜଗାଉ ଅଛି ଏ ମନ୍ତ୍ର ଅଭୟ କର ।
ପରମ ଅମୃତ ଅଛିବେ ଭରିବ ଶୂନ୍ୟ ଥାଳୀ ଏ ଧର
ମର ଏ ମନ୍ତ୍ରର ପୂଜା ଦୁଆରେ ପ୍ରେମର ଭାଷା କର ।
ତମର ମନ୍ତ୍ରେ ମରତେ ଶୋଭିବ ଅମରାବତୀର ସ୍ୱପ୍ନ;
ଦେବତା ହେ ଅମେ ତୁମର ଧର୍ମ କରିବୁ ସଂସ୍ଥାପନ ।

—✦—

*ଅଥର୍ବା ଅଗ୍ନି ଅବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାପୁ

'ମରଣ' କରିବାକୁ
ଜୀବନ ଅଭିବାଦନ
ଆଶ୍ରୟ କରିଅଛି
ତୁମର ଶ୍ରୀଚରଣ ।

'ଜୀବନ' ପାଇବାକୁ
ଅମର ପଣ ପଣ
ତୁମର ମରଣକୁ
ଦେଇଅଛି ବରମାଳା ।

'ପୀରତ୍ୱ' ବିଶ୍ୱଜୟ
କରିବା ଲାଗି ଆଜ
ତୁମର ସ୍ୱପ୍ନବର
ବସିଛି ବଧୂ ସାଜ ।

'ସମର' ଖେଳିବାକୁ
ଜଗତେ ନୂଆ ରୂପ
ତୁମର ପୂଜା ପୀଠେ
ଜାଳଇ ପ୍ରେମ-ଧୂପ ।

ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଗାନ୍ଧୀ
(ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ)

'ମୃତ୍ୟୁ' ଥିଲା,
ଅଳ୍ପ ରେବ ବଡ଼ପଣ
ତୁମର ଭିକ୍ଷା ଥଳେ
ହୋଇଛି ଗର୍ବସ୍ଥାନ ।

'ମୁକତି' ହେବା ବୋଲି
ଅଛେଦ୍ୟ ଦୁର୍ନିବାର
ତୁମର ଚାଖି ପଦେ
ନମିଛି ବାର ବାର ।

ମରତେ ବିଷମୟ
ବିଷାଦ ଶତ ଶତ
ତୁମର ସେବା ଫଳେ
ସୁଧାରେ ପରିଣତ ।

ଜୀବନ ମରଣରେ
ନାହିଁ ତାର ରୂପ ରେଖ
ଅନନ୍ତ କାଳ ରଥେ
ତୁମର ଅଭିଷେକ ।

ଲେ—ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର

—✦—

ଗାନ୍ଧୀ

—୧—

ଗାନ୍ଧୀ, ଗାନ୍ଧୀ କହୁଛ କାହାକୁ !—
କାହାକୁ ଦେଉଛ ଗୋଟାଏ ରୂପ !
ହାଡ ମାଉଁସରେ ନୁହେଁତ ଗଢାସେ,—
ଗାନ୍ଧୀ ଯେ ଏକ ଅସର ଧୂପ !
ସଉରଭ ତାର ମହୁଆ ଭରି,
ଭାରତଟା ଯାକ ମତ୍ତ କରିଛି,
ମୁଗ୍ଧ କରିଛି ସାରା ଏ ଧରା !

—୨—

ଜନ୍ମ ନାହିଁ ତା' ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ ତା'
ଅଜର ସେ ଏକ ରଶ୍ମି ରେଖା,
ଉଜଳ ଦେଇଛି ଦୀପ୍ତି ତାହାର
ଲକ୍ଷ ଜନର ବକ୍ଷ ଏକା ।
ଅବୟବ ତାର କାହିଁ ସେ କାହିଁ ?
ବିଶ୍ୱ—ବିହୁର ଆତ୍ମା ସିଏ ରେ
ଆଦି ନାହିଁ ତାର ଅନ୍ତ-ନାହିଁ ।

—୩—

ଗାନ୍ଧୀ ଯେ ଏକ ଭାବର ଅବଧି
ମୂର୍ତ୍ତ ହୋଇଛି ଅମର ସ୍ୱରେ,
ଝଙ୍କାର ତାର କୋଟି ମାନବର
ଅନ୍ତର ତାରେ ଆପଣେ ଜାଗେ,
ମରଣକୁ କରେ ଜୀବନ ଦାନ,
ଜୀବନ ଯହିଁରୁ ଅଞ୍ଜଳି ଭରି
କରଇ ମୁକ୍ତି-ପୀୟୂଷ ପାନ ।

—୪—

ଶାନ୍ତ, ସତ୍ୟ, ଧୀରତ ଏ ତିନ
ଏକ ଆଧାରରେ ହୋଇଣ ଠୁଳ,
ଭାରତ ଦେଉଳରେ ମହା ମହୀୟାନ
ବିଜୟ ସ୍ତମ୍ଭ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ-ଚୂଳ,
ଧର୍ମର ହେଲା ଅଭ୍ୟୁଦୟ,
ଘୋଷିଲା ବିଶ୍ୱ ଏ ମହା-ମନ୍ତ୍ର
"ଜୟ ଜୟ ଗାନ୍ଧୀ ଜୟରେ ଜୟ" ।

ଲେ—ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ

Digitized by srujanika@gmail.com

[ଗାନ୍ଧୀ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱିତୀୟ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ] କରି ହେବନାହିଁ । ଏଇଥି କାମରେ କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ଖାଦୀ କଥା ବାହାର କଲେ । ଘରର ନିଅଁ ଯେମିତି ସମାଜର ଅର୍ଥିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେମିତି । ଉପରେ ଘର ଯେମିତି ତୋଳା ହେବ ତା ନିଅଁ ବି ଯେମିତି ସେହି ଅନୁସାରେ ପକେଇବାକୁ ହେବ ସେମିତି ଆମେ ସମାଜର ଧର୍ମ, ସଭ୍ୟତା ସଂସ୍କୃତି ଯେମିତି ଗଢ଼ିବାକୁ ଚାହିଁବା ସେହି ଅନୁସାରେ ତାର ଅର୍ଥନୈତିକ ନିଅଁ ଗଢ଼ିବା । ଏକ ମହଲା ଘର ନିଅଁ ଉପରେ ପାଞ୍ଚ ମହଲା କୋଠା ତୋଳି ପାରିବନାହିଁ । ସେମିତି ସମାଜରେ ସତ୍ୟ ଶାନ୍ତି, ଅହିଂସା ଆଦି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେଲେ ସମାଜର ନିଅଁ ବି ସେହି ଅନୁସାରେ ଗଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ସମାଜର ଅର୍ଥିକ ଜୀବନରୁ ଯଦି ଅନ୍ୟକୁ ଶୋଷିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ବାଦ ନଦେଇ ହେବ ତେବେ ସମାଜରେ ଶାନ୍ତି ଆଣି ହେବ ନାହିଁ । ଶୋଷଣ ମୂଳରେ ଅଛି ନିଜେ ମେହେନତ ନକରି ଖାଇବା ପ୍ରବୃତ୍ତି, ଅପଣା ମେହେନତ ତୁଳନାରେ ବେଶୀ ଫଳ ହାସଲ କରିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି, ଭୋଗ କରିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି । ଗାନ୍ଧି ବାହାର କଲେ ଯେ, ସମସ୍ତେ ଦୈହିକ ପରିଶ୍ରମ କରିବା ଚାହି । ସେ କହିଲେ ଯେ କଳ କାରଖାନାରେ ଜିନିଷ ତିଆରି କରି ଦୂର ଦୂରାନ୍ତରେ ନେଇ ବିକିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ମୂଳରେ ଅନ୍ୟକୁ ଶୋଷଣ କରିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅଛି । ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ନିଜର ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଜିନିଷ ଅପଣା ଘରେ, ଘରେ ନହୋଇ ପାରିଲେ ଗାଁରେ, କରିବା ଚାହି । ଏହାପରି ପ୍ରଥମେ ପାଖରେ ନହୋଇ ପାରିଲେ ଯାଇଁ ଦୂରରୁ ଆଣିବା ଚାହି । ତେବେ ଯାଇଁ ଅହିଂସ ସମାଜର ମୂଳଦୁଅ ପକ୍କା ହେବ । ସେଥିଯୋଗୁଁ ସେ କହିଲେ ଯେ ଅରଟ ଅହିଂସାର ପ୍ରତୀକ । ସେ ନିଜେ ଯେଉଁ ଗଠନ ମୂଳକ କାମ କଲେ ଓ କରାଇଲେ ଗଠନମୂଳକ କାମ କୁହାଯିବ । ଅରଟକୁ ଛାଡ଼ି ଓ ସେଥିରେ ବିଶ୍ୱାସ ନଥାଇ ଯେଉଁ ଗଠନମୂଳକ କାମ କରାଯିବ ତାହା 'ଗାନ୍ଧୀ କାମ' ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବନାହିଁ । ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଏକତା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରାଣ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେତିକି ସଫଳ ହେଇଗଲେ ଗାନ୍ଧୀ କାମ ପୁରା ହେଲା ବୋଲି କହିହେବ ତାର ମଧ୍ୟ ବହୁ ହେଲା ଖଦୀ ପ୍ରଚାର । ଏଇ ଖଦୀକୁ ମଝିରେ ରଖି ତା ଚାରିପଟେ ଶିକ୍ଷା, ସଫେଇ, ଶାସନ ଆଦିର ଗୋଟାଏ ଖସଡ଼ା ସେ ତିଆରି କରି ଦେଲେ । ସେଇ ଖସଡ଼ାକୁ କାର୍ଯକାରୀ କରିବା ଚେଷ୍ଟାକୁ ହିଁ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନାହିଁ । ଆମେରିକା, ଇଂଲଣ୍ଡ, ରୁଷିଆ, ସବୁ ଦେଶରେ ତ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଏକତା ଅଛି । ତା'ଠୁଁ ଆଗକୁ ଯାଇ ଆମେ ଯଦି ଦେଶରୁ କଳ ଲୁଗାର ବ୍ୟବହାର ଲୋପ କରି ଅରଟକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନ କରିପାରୁ ତେବେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଗଠନ ମୂଳକ କାମ ଚାଲୁ ପୁରା କଲୁ ବୋଲି କହି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଯଦି ଅରଟ ଛଡ଼ା ବି ଆମେ ସମାଜରୁ ଶୋଷଣ ଲୋପ କରି, ଯୁଦ୍ଧ-ବିଗ୍ରହ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର ଲୋପକରି, ଚୋରବଜାର, କାଳ ଜୁଆଚୋରି, ଚାଲବାଜୀ ଲୋପ କରି ପାରୁ ତେବେ ଗାନ୍ଧୀ ଅରଟକୁ ଏତେ ମହତ୍ତ୍ୱ ଭୁଲରେ ଦେଉଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେବ । ଅମର ଇସୁ ଜୟକାର ହେବ ।

ମନମୋହନ ଚୌଧୁରୀ

—✱—

(ନାରୀ ଓ ସଙ୍ଗଠନ ୫ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ) ବା ଚରିତ୍ରର ନଥିବ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏହାହିଁ ଚାହୁଁଥିଲେ. ସେ ଆଜି ଆଉ ଆମ ଭିତରେ ନାହାନ୍ତି । ସେ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ନେଇ ଆମ ଭିତରୁ ହାରିକା ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ଆମେ ତାଙ୍କ ଆଶା ଦିନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବୁ—ଏହି ଆଶାରେ ସେ ବ୍ୟାକୁଳ ପ୍ରାଣରେ ଚାହିଁଥିଲେ, ଆମେ ତାହା ଭୁଲିଗଲେ ହେବନାହିଁ —ତାଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ ଆମ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଜାଗ୍ରତ ରଖିବାକୁ ହେବ, ସେ ଆମଠାରୁ ଯାହା ଆଶା କରୁଥିଲେ, ତାଙ୍କ ଅମର ଆତ୍ମାକୁ ଶାନ୍ତି ଦେବାପାଇଁ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ କରି ନିଜଜୀବନ ସାର୍ଥକ କରନ୍ତୁ । ଦେଶରେ ଶାନ୍ତି ସୁଖ ଫେରି ଆସିବ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସକାଳ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବୋଲାଯାଏ ।

ନତ୍ୱହଂ କାମୟେ ରାଜ୍ୟଂ ନସ୍ୱର୍ଗଂ ନ ପୁନର୍ଭବଂ
କାମୟେ ଦୁଃଖତପ୍ତାନାଂ ପ୍ରାଣିନାମାର୍ତ୍ତି ନାଶନଂ

ଭଗବାନଙ୍କ କୃପାରୁ ଏହିମନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କର କାମ୍ୟ ହେଉ ।

ରମା ଦେବୀ ।

—✱—

Digitized by srujanika@gmail.com

ସଂଗଠନ

ଗଠନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଅନ୍ୟ କଥାରେ ସତ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅହିଂସ ଉପାୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱରାଜର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବୋଲି କହିଲେ ଅଧିକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଏକତା

[୧]

ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ମିଳନର ଅର୍ଥ କେବଳ ରାଜନୈତିକ ମିଳନ ନୁହେଁ—ହାର୍ଦ୍ଦିକ ମିଳନହିଁ ପ୍ରକୃତ ମିଳନ । ଏହି ସାଂପ୍ରଦାୟିକତାରୂପୀ କଳଙ୍କରୁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଜନ୍ମ ଅସମ୍ଭବ ।

÷ ÷

ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭେଦଭାବ କେବଳ ପରସ୍ପର ସନ୍ଦେହ ଓ ଅବିଶ୍ୱାସରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି ।

ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ।

× ×

ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନିବାରଣ ।

[୧]

ସ୍ପର୍ଶ୍ୟ ଜାତିରେ ମୋର ଜନ୍ମ—କିନ୍ତୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ହୋଇଛି ।

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତାର ମୂଳ ଉତ୍ପାଟନ କରିବାରେ ପ୍ରାଣପାତ କରିବାରେହିଁ ମୋର ଆନନ୍ଦ ।

—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନିବାରଣ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ସୌଧ ନିର୍ମାଣର ଅଙ୍ଗ । —ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

÷ ÷

ଲୋକଙ୍କର ସ୍ୱର ଲଦି ଦେବା ଉଚିତ ହେବନାହିଁ—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ଖଦୀ

[୪]

ଖଦୀର ଅର୍ଥ ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ।...

ମୋ ଅର୍ଥରେ ଭାରତର ଅସଂଖ୍ୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଏକତାର ପ୍ରତୀକ ଏହି ଖଦୀ ।......

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଗାନ୍ଧୀ

ଖାଦି ମନୋଭାବର ଅର୍ଥ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ବିତରଣର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମ ତାର ଲୋକଙ୍କର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ନିଜେ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ଗ୍ରାମୋଦ୍ୟୋଗ ।

[୫]

କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ଖଦୀର ସହଚରୀ—ଖଦୀ ଛଡ଼ା ସେମାନେ ବଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ ।... ଆମର ଖଦୀ ମନୋଭାବ ହେଲେ ଆମେ ଯନ୍ତ୍ର ପୂରିତ ଜଗତ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଅନୁକରଣ ଛାଡ଼ିବା—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ଗାଁ ସଫେଇ ।

[୬]

ବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ଶ୍ରମର ବିଚ୍ଛେଦହିଁ ଆଜି ଗ୍ରାମ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଦୋଷାବହ ଅବହେଳା ଆଣି ଦେଇଛି ।—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ଆଜି ଦେଶ ବ୍ୟାପୀ ସୁନ୍ଦର କୁଟୀର ପରିବର୍ତ୍ତେ କେବଳ ବିଷ୍ଠାର ସ୍ତୁପ ଉଠିଅଛି ।—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତାର ଆଦର୍ଶ କରିବାକୁ ହେବ ।

—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

÷ ÷

ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ।

[୭]

ଭାରତର ଯାହା ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ବା ଚିରସ୍ଥାୟୀ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଆମର ବାଳକ ମାନଙ୍କୁ ତାହାର ସହିତ ପରିଚିତ କରାଏ । ଏହା ତାଙ୍କର ଦେହ ଓ ମନର ବିକାଶ କରି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମାଟି ଉପରେ ଦୃଢ଼ ହୋଇ ଠିଆ ହେବାକୁ ଶିଖାଏ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଏକ ଗୌରବମୟ ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠେ । ସେହି ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ସେ ତାର ବିଦ୍ୟାପୀଠରୁହିଁ ନିଜ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରେ—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ନିଶା ନିବାରଣ ।

[୬]

ନିଶା କେବଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ନାଶ କରେ ନାହିଁ—ଏହା ନୈତିକ ପତନ ଆଣିଦିଏ—ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ।

ଯଦି ଆମେ ଅହିଂସ ଉପାୟରେ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁ ତେବେ ଆମର ଭବିଷ୍ୟତ (ସ୍ୱାଧୀନ) ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ନିଶାରେ ପୀଡ଼ିତ

ବୟସ୍କ ଶିକ୍ଷା ।

[୮]

ମୁଁ ଯଦି ପୌଢ଼ ଶିକ୍ଷାର ଦାୟିତ୍ୱ ନିଏଁ ତେବେ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ଏ ମାତୃଭୂମିର ବିଶାଳତା ଓ ଉଦାରତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତି ।

ପୌଢ଼ ଶିକ୍ଷାର ମୁଁ ଏହିପରି ଅର୍ଥ କରେଁ—ସର୍ବପ୍ରଥମ ମୌଖିକ ଭାବରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାସ୍ତବିକ ରାଜନୀତି ସଂପର୍କରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବା । ଏହା ବ୍ୟତିରେକେ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

ନାରୀ [illegible]

(୯)

ହିନ୍ଦୁର ପରମ୍ପରା କହେ— ନାରୀହିଁ ଶକ୍ତି—ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ।

ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାରୀହିଁ ପୁରୁଷର ପ୍ରକୃତ ସାଥୀ—ପୁରୁଷର ଉଭୟ ଆଇନ ଓ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଥା ବଳେ ନାରୀ ଆଜି ପେଷି ହୋଇ ଯାଇଛି— ଏହିଭଳି କୁପ୍ରଥା ପ୍ରଣୟନରେ ବିଚାରା ନାରୀର କିଛି ହାତ ନାହିଁ—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

...ସାମାଜିକ ଅଶୁଭ ପରିସ୍ଥିତିର ସହାନୁଭୂତି ହେବା ଉଚିତ ।...ନର ତାହା ଉପଲବ୍ଧି [illegible] ନାହିଁ । ସେମାନେ ଆପଣାକୁ ନାରୀର ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରନ୍ତି—ସାଥୀ ସହକର୍ମୀ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ...... ନାରୀ ନିଜକୁ କ୍ରୀତଦାସୀ ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରେ—[illegible] ଉଦ୍ଧାରର ଉପାୟ ସେ ଦେଖେ ନାହିଁ—ଗାନ୍ଧିଜୀ ।

—*—

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିକ୍ଷା

(୧୦)

ସୁଶୃଙ୍ଖଳ ସମାଜରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିଥାଏ

ଏବଂ ତାହା ପାଳନ ମଧ୍ୟ କରେ ।

ସୁସ୍ଥ ଦେହହିଁ ସୁସ୍ଥ ମନର ନିଳୟ ।

ନିର୍ମଳ ଚିନ୍ତା କର—ଅଶ୍ଳୀଳ ଚିନ୍ତା ଦୂର କର ।

ନିର୍ମଳ ବାୟୁ ସେବନ କର ।

ଦୈହିକ ଏବଂ ମାନସିକ କର୍ମରେ ସାମ୍ୟ ରଖ ।

ସିଧା ହୋଇ ଠିଆ ହୁଅ—ସଳଖ ହୋଇ ବସ ।

ପଡ଼ୋଶୀର ସେବା ପାଇଁ ଶରୀର ଧାରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆହାର କର ।

ମଣିଷର ଖାଦ୍ୟ ମଣିଷକୁ ଗଢେ ।

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

÷ + ÷

ମାତୃଭାଷା

[ ]

ଉନ୍ନତ ହେବା ପାଇଁ କର ଯେବେ ଆଶା
ଉନ୍ନତ କର ତେବେ ନିଜ ମାତୃଭାଷା ।

—ଗଙ୍ଗାଧର

÷ × ÷

ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା

(୧୨)

ଇଂରାଜୀ ଭାଷା ପ୍ରତି ଆମର ଅନୁରାଗ ଆଜି ଶିକ୍ଷିତ ରାଜନୀତି-ସମଝଦାର ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀ ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ବ୍ୟବଧାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଜନସାଧାରଣ ଆଜି ଆଧୁନିକ ଚିନ୍ତା ଓ ବିକାଶରୁ ସେଥିପାଇଁ ଦୂରରେ । କଂଗ୍ରେସ-ବାଲାମାନେ ଇଂରାଜୀ କହିବା ଓ କୁହାଇବା ଅତି ଲଜ୍ଜାକର ବ୍ୟାପାର ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ

× + ×

ଆର୍ଥିକ ସମାନତା

(୧୩)

ମୁଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ମେହେନ୍ତରର ପାଦଧୂଳି ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ—କିନ୍ତୁ ସମ୍ରାଟ ପାଖରେ ମୁଣ୍ଡ ନଇଁ ଠିଆ ହୋଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

+ ÷ +

କୃଷି ସଂଗଠନ

[୧୪]

କିସାନମାନଙ୍କୁ ରାଜନୀତି କ୍ଷମତା ହାସଲ ଖେଳରେ ଅସ୍ତ୍ର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଚାଲିଛି । ଏହା ଅହିଂସ ପନ୍ଥାର ବିରୋଧୀ ।

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

କେତେକ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଯେପରି ଭାବରେ କିସାନ ସଙ୍ଗଠନ କରୁଛନ୍ତି ତାହା କୃଷକଙ୍କର ଭଲ ନ କରି ବରଂ କ୍ଷତି କରୁଛି ।

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

+ ÷ +

ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନ

[୧୫]

ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, କିଏ ଏ ସଂଗଠନ କରିବ ଓ କିପରି କରିବ ? —ଗାନ୍ଧିଜୀ

ଶ୍ରମିକୁ ଶ୍ରମର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ସଂଗଠିତ କରିବାରେ ଆପତ୍ତି ନାହିଁ—କିନ୍ତୁ ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । —ରାଜେନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦ

× ÷ ×

ଆଦିବାସୀ

(୧୬)

ଭାରତର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଏକ ବିରାଟ ଜନତା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି—ଯାହାଙ୍କୁ କୁହାଯାଉଛି ଆଦିବାସୀ । ସେମାନଙ୍କୁ ଚିରଦିନ ଆମେ ଅବହେଳା କରି ଆସିଛୁଁ । ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଓ ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । —ରାଜେନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦ

÷ ÷ ÷

କୁଷ୍ଠ

(୧୭)

ଯଦି ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ଉପାୟରେ ଯେତେ ଦୂର ସମ୍ଭବ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ହାସଲ କରିବା-ପାଇଁ ଆମେ ବଦ୍ଧହୋଇ ଯାଉଥାନ୍ତୁ ତେବେ ଭାରତରେ ଜଣେ ହେଲେ କୋଢ଼ୀ ବା ଭିକ୍ଷୁକ ନଥାନ୍ତେ । —ଗାନ୍ଧିଜୀ

÷ ÷ ÷

ଛାତ୍ର ସଂଗଠନ

(୧୮)

ଛାତ୍ରମାନେ ଦଳଗତ ରାଜନୀତିରେ କଦାପି ଭାଗ ନେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ— ସେମାନେ ଛାତ୍ର—ଜିଜ୍ଞାସୁ—ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ନୁହନ୍ତି । —ଗାନ୍ଧିଜୀ

ସେମାନେ ରାଜନୈତିକ ଧର୍ମଘଟ ନ କରନ୍ତୁ । ଯଦି ଶିକ୍ଷକ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଅସହ୍ୟ ଦୁଃଖକଥା ଶୁଣା ନ ହୁଏ ତେବେ ସେ· ସଂସ୍ଥାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ପାରିବେ ।

—ଗାନ୍ଧିଜୀ

÷ × ÷

Digitized by srujanika@gmail.com

କୁଷ୍ଠ ରୋଗ

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଜନ୍ମଦାତା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ୩ ବର୍ଷ ତଳେ ତାଙ୍କର ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ କୁଷ୍ଠ ରୋଗୀକୁ ସପ୍ତଦଶ ସ୍ଥାନ ଦେଇ କହିଛନ୍ତି "ମୁଁ ଜାଣି ଶୁଣି ରଚନାତ୍ମକ ଉଦ୍ୟମ ରୂପ ଶିକୁଳିରେ ଏକ କଡ଼ିରୂପେ କୋଢ଼ୀଙ୍କ ବିଷୟ ଯୋଗ କରୁଛି । ଯଦି ଗୋଟିଏ କଡ଼ି ଦୁର୍ବଳ ହୁଏ, ଶିକୁଳି ଯେତେ ଦୃଢ଼ ହେଉ ନା କାହିଁକି ତାହା ଛିଣ୍ଡି ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତ ଓ କର୍ମ ଯୋଜନାରେ ଜର୍ମାନୀ ନମ୍ବର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ 'ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଏକତା' ଗୋଟିଏ କଡ଼ିରେ ତାର ଦୁର୍ବଳତା ଥିବାରୁ ଦେଶ ଓ ଜାତି ଛିଣ୍ଡିପଡ଼ିଲା ।

ଯାପାନରେ ଗୋଟିଏ ବଦାନ୍ୟ ଲୋକରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ—'ଆମେ ନିଜକୁ ସଭ୍ୟ ମନେ କରୁ ନାହିଁ, କାରଣ ଆମମାନଙ୍କ ଦେଶରେ କୁଷ୍ଠୀ ଅଛନ୍ତି ।' ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ କହନ୍ତି ଯେ କୁଷ୍ଠରୋଗ ସଭ୍ୟତାର ଗୋଟିଏ ମାପକାଠି । ବାସ୍ତବରେ ଆମେରିକା, ଇଂଲଣ୍ଡ, ଜର୍ମାନ ଆଦି ସଭ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ କୁଷ୍ଠ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ମହାତ୍ମା କହିଛନ୍ତି—'ଯଦି ଭାରତର ଶିରପ୍ରଶିରରେ ନୂଆ ଜୀବନ ଖେଳୁଥାନ୍ତା, ଯଦି ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ଉପାୟରେ ଯେତେଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ହାସଲ କରିବାପାଇଁ ଆମେ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତୁ, ତେବେ ଭାରତର ଏପରି ଜଣେହେଲେ କୋଢ଼ୀ ବା ଭିକାରି ନଥାନ୍ତା ଯାହାର ଯତ୍ନ ନିଆ ନ ଯାଉଥାନ୍ତା ।' କୁଷ୍ଠରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଲ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ ଗୋଟିଏ ଦମାଙ୍କା ଜୀବନକୁ ଯଦି କର୍ମ-କୌଶଳରେ, ଯଦି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଜୀବନକୁ ବଦଳାଇପାର, ତେବେ ତୁମେ ନିଜ ଗାଁ ଓ ସମାଜକୁ ବଦଳାଇ ପାରିବ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ଆମେ ପାଇଛୁ । ୧୯୪୭ ... ଯୋଜନାରେ କୁଷ୍ଠ ନିବାରଣକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସ୍ଥାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ ... ମୋଟ ୫୧୭,୮୦୦୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବାର କଥା । କୁଷ୍ଠ ନିବାରଣୀ ସମିତିରେ ଡାକ୍ତର ବାବୁ ... ଦେବୀ, ମାଳତୀ ଦେବୀ, ସରଳା ଦେବୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବାବୁ ଓ ଅନେକ ମହାଶୟ ଅଛନ୍ତି ଯାଇଛନ୍ତି । ... କୁଷ୍ଠ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ରରେ କର୍ମୀମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେଉଛି । ଏଣୁ ଆଜି ଏକମାତ୍ର ସେବା ... ଭାବେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ କି ।

'ଜନ୍ମ ହୋଇ ପ୍ରଭାତରେ
ଗଙ୍ଗାମ୍ଭେ ଶିର ପଶୁଥିଲା
ଭାଗ୍ୟ ଦୁଃଖ ପାଇ
... ଦୁଃଖ ନାଶନ
ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ପ୍ରଭାତନ
... ଶତେ ନତ
... ଯାମିନୀ
... ଦୁଃଖ ନାଶନ ।'
... ସେବକ ମୁନିର

ଲେ—ଅଭିରାମ ସାନ୍ତରା

ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଦେହ ତ୍ୟାଗ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରବଚନ

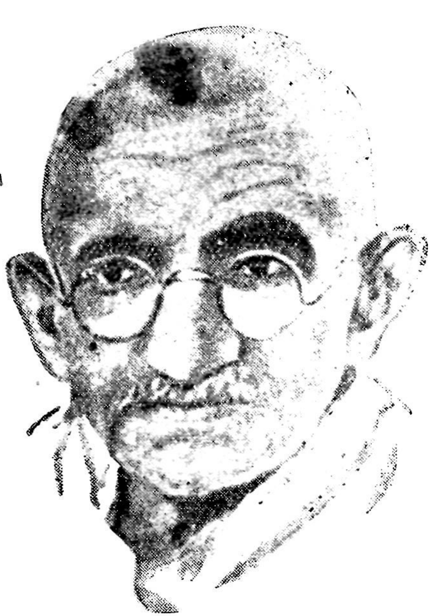

କଳାର ସତ୍ୟରୁ ପ
ଅପଣାକୁ ସେହି ଶହ୍ରାଇ ଦଏ
ଭାଲ ଅନ୍ତର ଧୂତ ।
ଅମ୍ଭର ଏହି ଜୀବନର ପଂଥ
ବଟେ ଯେଉଁ ଗାଧାଗ୍ରଣି
କେ ଲୋ ତୁମେ ଯେଉଁ ମହାମୋହ ପାଶ
ଶକଳ ସତ୍ୟ ନାଶୀ ।

× × ×

କୋଟି କୋଟି ନିରୀହ ମାନବ
ପଶୁସମ ପାଇ ଦହେବ
ଗ୍ଲଳଛନ୍ତି ବନ୍ଧ ମୁଣ୍ଡେ
ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଜଡ଼ଦେବେ ଦେଇଛି;
ଯନ୍ତ୍ର କରେ ତାହାର ପୋଷଣ ।
ନୁହେଁ ରେ ନୁହେଁ ରେ ଯନ୍ତ୍ର
ଶ୍ରମ ହାରୀ
ଦୁଃଖହର ଦାନୀ
କେବଳ ସେ କ୍ଷୁଧିତ ପ୍ରେରଣା—
ଦୃପ୍ତ ଅଭିମାନୀ ।

+ × ×

ମୋକ୍ଷ ! ମୋକ୍ଷ ! ମୋକ୍ଷ !
ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ !
ବିବାହ କେବଳ କଣ୍ଟକ ରାଶି
ସେହି ସଂଧାନପଂଥ
ମାଂସର ମୋହ ବଂଧନ କଟର ଦୃଢ଼
ସେ ମହାଗତେ

+ × ×

ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷା
ଇଂରାଜର ଦୀକ୍ଷା
ଧରଛି ଅମର ଟେକ
କ୍ଷୁନ୍ନ କର ବୁଦ୍ଧି ଓ ବିବେକ
ଏହି ମନ୍ଦ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରଣାଳୀ
କରଛି ସେ ନାରୀସମ
ହୀନବଳ ଭୀରୁ ଲଜ୍ଜାଶାଳୀ

+ × +

ନୁହେଁ ରେ ମାନବ କେବଳ ବୁଦ୍ଧି ବଳ,
ଅଥବା ନୁହେଁ ରେ ପ୍ରାଣର ପିଣ୍ଡ ଜଡ଼ ।
ନୁହେଁ ସେହି କାଳ
ହୃଦୟ ଅମ_ଭାଗ,
ଶୁଦ୍ଧେ ତହିଁ ଶୁଭ ଦେହ ମନ ପ୍ରାଣ
ସବୁର ଐକ୍ୟ ରାଗ !

ଅଭ୍ୟାସ ଯେହୁ କଠିନ
ଜୀବନେ ଏ ନ୍ୟାଯ୍ୟ,
ଯେହେତୁ ଶିକ୍ଷା
ଯେହୁ ତାର ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ।

+ + +

ଜନ୍ମିଲେ ଦମ୍ଭ କରେ କାପୁରୁଷ,
ଏକାକୀ ସମରେ ସିନା ପଜ୍ରରୁଷ ।
ଅମ୍ବ୍ରିଲେ ଯେହୁ ଅଟଇ ବଳୀୟାନ,
ଏକ ବା ଅନେକ ତାଠାରେ ସମାନ ।
ଅମ୍ବ୍ରବଳ ଏକା ବଳ ପ୍ରକୃତରେ,
ଅନ୍ୟ ବଳ ଯେତେ ମିଥ୍ୟା ଏ ସଂସାରରେ ।

+ + ÷

କୁସୁମ କଣ୍ଟକ ଲଗି
ସୁବାସ ମନ୍ଦିର;
ଅନାୟାସ ସାଧନାରେ
ନାହିଁ ସମାଦର
ସତ୍ୟର ସନ୍ଧାନେ ଅମେ
ବନ୍ଦ ଶତ ଶତ

ତେଣୁ ମଧୁରିମା ମୟ
ଅଟଇ ସତ୍ୟ ପଥ ।
ଧର ଏହି ସତ୍ୟ ପଥ
ଧର ନିଷ୍ଠା କର
ଅକାଶ ପଡ଼ିଲେ ଭାଙ୍ଗି
ପଡ଼ୁ ଶିରୋପରେ ।

× + ×

ଏ ଯେ ଅମୃତ ବେଳ;
ଜାଗହେ ଯୁବକ ନକରହେ
ଅବହେଳା ।
ମାତ୍ର ଅଟେ ଦେଖ
ଅନାଚର ଦାବାନଳ
ଛୁଇଁବାକୁ ଯୁବା ଧରରେ
ସାହସ ବଳ !
ଏହି ଯେ ଅଗ୍ନି ନକରଣୁ
ବେଗେ ଗ୍ରାସ
ହୁଅ ସାବଧାନ
କରକର ତାକୁ ନାଶ

+ + ×

ଜରିବା ମାଇଁ ଅତ୍ମରକ୍ଷା ।
ନ ଲୋଡ଼ ମାରିବାର ଶିକ୍ଷା ॥
ଶିଖିହେ ମରିବା କୌଶଳ ।
ତୁଚ୍ଛ ଏ ମାରିବାର ବଳ ॥
ମରିବା ବଳ ଯେହୁ ଧରେ ।
ସେ କଅଣ ହିଂସାହିଁ ଅଚରେ ॥
ଯେ ନୋହେ ମରିବାକୁ ଭୀତ ।
ମାରିବା ନୁହେଁ ତା' ବାଞ୍ଛିତ ॥

+ × ×

ଅହିଂସା ସମାଜରେ ନାହିଁ ।
ନୁହଇ ଅଧୀନା କାହାରି ॥
ନୁହେଁ ଅବଳା ନିସହାୟ ।
ଅଟେକ୍ଷ ପଶୁର ପରାୟ ॥
ସେ ଯେବେ ଥିବଟି ନିର୍ମଳ ।
ସେହିଟି ଏକା ତାର ବଳ ।

× + +

ବୈଧବ୍ୟ ଦୁଃଖ ବଳାତ୍କାରେ ।
ଅଭିଶାପ ଏ ସଂସାରରେ ॥
ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ବୈଧବ୍ୟ ବରଣ ।
ସେ ମହାବରର ସମାନ ॥

+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଛାତ୍ର ସଂଗଠନ

—ବୀରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ

ଛାତ୍ର ସଙ୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶ ମୂଳକ କାମଠାରୁ ଭିନ୍ନ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ବାସ୍ତବରେ କୌଣସି ସଙ୍ଘ ବା ଗୋଷ୍ଠୀର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ କାରଣ ସମାଜର କୌଣସି ଶ୍ରେଣୀ ସହିତ ତାଙ୍କର ସଂଘର୍ଷ ଆସିବାର ଅବକାଶ ଥିଲାବେଳେ କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶ୍ରେଣୀ ସେମାନେ ସୃଷ୍ଟି କରି ନାହାନ୍ତି । ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର କର୍ତ୍ତାମାନେ ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ସେବକ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କାମ ହେଉଛି ତାଙ୍କ ଜିମାରେ ଥିବା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଗଠନ କରିବା । ସେମାନଙ୍କର ନୀତିବଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବଳ ଓ ବୁଦ୍ଧିବଳର ବିକାଶ ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ କିପରି ଉତ୍ତମ ଓ ସୁସ୍ଥ ନାଗରିକ ହେବେ ତାହାହିଁ ଦେଖିବା ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସେଥିପାଇଁ କିସାନ ସଭା ବା ଟ୍ରେଡ୍‌ୟୁନିୟନ ଭଳି ଗୋଟାଏ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆବଶ୍ୟକତା ଛାତ୍ରଙ୍କର ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଘଟଣା ଏପରେ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ଆଜି ଦେଶର ସେବକ ନୁହନ୍ତି । (ବ୍ରିଟିଶ ସହାୟକାରର ଅବସାନ ପରେ ଦୁଃଖ୍ୟ ଅଙ୍କିଯାଦେଇ ଏହି ଅବସ୍ଥା ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ରହିଛି—ସଃ ଢଃ) ସେମାନେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସେବକ । ମାତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରର ସ୍ୱାର୍ଥ ଆଜି ଦେଶର ସ୍ୱାର୍ଥ ସଙ୍ଗେ ସମାନ ନୁହେଁ । (ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ—ସଃ ଢଃ) ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ତାଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କରି ଯାଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଏକ ପକ୍ଷରେ ଜାତୀୟ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଛାତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଜାତୀୟ ବିରୋଧୀ ଶକ୍ତିର ଅଧୀନ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘର୍ଷ ଘଟିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଯେତେଦିନ ଯାଏଁ ଛାତ୍ରମାନେ ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଗୁରୁ ଏବଂ ଜୀବନର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବେ ସେତେଦିନ ଯାଏ ରାଷ୍ଟ୍ର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼ିବା ଅସମ୍ଭବ । ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅଧୀନସ୍ଥ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ଥାଇ ରାଜନୀତିରେ ଲିପ୍ତ ହେଲେ ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର ନିପୁଣତା ହ୍ରାସ ପାଇବ । ତେଣୁ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଆପତ୍ତି ଅଭିଯୋଗକୁ ଜଣାଇବା କିମ୍ବା ତାର ନିରାକରଣ କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନର ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ଶିକ୍ଷାରେ ଯାହା ଅଭାବ ହେଉଛି ତାହାକୁହିଁ ପୂରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗଠିତ ହେବା ଉଚିତ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଅନୁଷ୍ଠାନ ରାଜନୈତିକ ସଂଗ୍ରାମ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ—ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ନାଗରିକ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବା ଉଚିତ । ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ଛାତ୍ରମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଭାଗ ନ ନିଅନ୍ତୁ । ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ଭାଗ ନେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରୁ ମାଠାଧାୟରେ ବହେଶ ପାଇ ଜନନୀ-ଯନ୍ତ୍ରଣା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ସିଧା ଭାଗ ନେବା ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଭାଗ ନେବାପାଇଁ ଆପଣା ଆପଣାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖନ୍ତି ତେବେ ସେମାନେ ଅଧିକ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ଆବଶ୍ୟକ ବେଳେ ସଂଗ୍ରାମରେ ଭାଗ ନେଇ ପାରିବେ । ଅବଶ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ସଂଗ୍ରାମରେ ଭାଗ ନେବାର ପ୍ରେରଣା ପାଉଛନ୍ତି ସେମାନେ ଶୀଘ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରର ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଦେଶର ସେବାରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ଗଠନମୂଳକ କାମ ଅନ୍ୟମାନେ ଯେପରି କରିବେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କରି ପାରନ୍ତି । ଗଠନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟର ବହୁ ଦିଗରୁ ଯେକୌଣସି ଦିଗକୁ ସେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି । ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଐକ୍ୟକୁ ଉପାସନା ହିସାବରେ ପାଳନ୍ତି ସେମାନେ । ପ୍ରତୀକ ସ୍ୱରୂପ ପାଇଁ ବହୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଛାତ୍ର—ଏକ ସ୍ୱଭାବତଃ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଜନ୍ମରେ ସେମାନେ ନିଜେ କୁସଂସ୍କାର ଓ ଭେଦଭାବ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିପାରନ୍ତି ମଧ୍ୟ । ସେମାନେ ଯଦି ସେହି ଭିନ୍ନ ଧର୍ମାନ୍ତ ବହିରେ ଅଛି ସେମାନଙ୍କ ସ୍ପର୍ଶ ଦେଇ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ତା ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ମାନିବେ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ସମସ୍ତ ସେମାନେ ହରିଜନଙ୍କୁ ନିଜ ଶିକ୍ଷାଳୟରେ ଗ୍ରହଣ କରି କରି ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ଦୂର କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କର ନିଜ ମାତୃଭାଷାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ ଦେବାର ସୁଯୋଗ ସେମାନଙ୍କର ଅଛି ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଶିଖି ପାରିବେ । ସେମାନେ ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର ଦିଗରେ କାମ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ନିଜ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗଢ଼ି ସାନାନ୍ତର ସୃଷ୍ଟି କରିପାରନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ଅତି ନିୟମିତ ଭାବ ସଙ୍ଗ୍ରାମରେ ଚାଳିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଅତି ସମାନତା ଅଭାବ ରକ୍ଷ୍ୟରେ ସେମାନେ ପୂର୍ବ ସ୍ଥାପନ କରିପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଅବକାଶ ସମୟର ବେଳେବେଳେ ସେମାନେ ଗ୍ରାମର ସେବାରେ ନିୟୋଜିତ କରିପାରନ୍ତି । ଏହି ସବୁ ସଙ୍ଗଠନ କାମରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନ କାମରେ ସେମାନେ ଯେ ସମୟ ଓ ମନ ଦେଇ ପାରିବେ ଉପରନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷକ ବା ଅଭିଭାବକଙ୍କ ଆପତ୍ତି ମଧ୍ୟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ଏକାନ୍ତରେ ତାହା ସାକ୍ଷାତ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିବାର ସୁଯୋଗ ଦେବ । ତାହା ଫଳରେ ଉଦ୍‌ଘାଟନରେ ଏକି ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରର ନାଗରିକ ହିସାବରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଦେଶ ଯାହା ଆଶା କରିବ ତାହା ପୂରଣ କରିବାର ଶକ୍ତି ସେ ସଞ୍ଚୟ କରିପାରିବେ । ଏହି ଧାରାରେ ଯଦି ସଙ୍ଗଠନ ସ୍ୱୟଂ ଗୋଟିଏ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଅଭାବ ପୂରଣ କରି ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ସେବା ପୂର୍ଣ୍ଣତର ଏବଂ ସାଧାରଣ ଜୀବନ ସମୃଦ୍ଧ ହେବ । ଗଠନମୂଳକର ଅତ ଯେଉଁ ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ଏକତାର ଅଭାବ ଦେଖାଯାଉଛି ତାହା ଦୂର କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି କରିବାପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦେହ ଓ ମନର ଗଠନ ହେବାରେ କର୍ମୀ ଅଭାବ । ସେମାନେ ଏକାନ୍ତ ନିସ୍ୱାର୍ଥପର ହେବେ ଓ ଭାବ ପ୍ରବଣତା ତ୍ୟାଗ କରିବେ । ସେମାନେ ଉତ୍ତେଜନା ଉପାସନାରେ ଉତ୍ତେଜନା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ମନ୍ଦବାଦ ଅନ୍ଧ ଧାରଣାରେ ଧରିବେ ନାହିଁ । ବେଶ ଓ ଭରସା ଧରି ସେ କାମ କରିବେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମତ ବୁଝିପାରୁଥିବେ ।

DAGARO
ORISSA'S MOST POPULAR FORTNIGHTLY
REG. No. O. 4. 2-11-1

ଏକ୍‌ଲା ଚଲ୍ଲୋ ରେ

Printed &published by G. C. Mohartaap at the Gopinath Press, Bhadrak 1948.

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାର୍ଷିକ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ... ୬ଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟା... ତା ୧।୧୧।୪୮

କଂସ ପ୍ରକୃତି ଦେଖା ନ ଯାଏ

...ମତ୍ତଭାବ—
...ଥିଲେ
...ଓ ଘୁସଖୋର
...ତ ବାହାର।

୧୯୪୮ରେ ମତ୍ତଭାବି—
ବ୍ୟେସବଭାର ଲେପ ଚଢବ
(ମାତ୍ର କାହିଁ ?)

୪ ଅଣା।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜଗରର ସୁପରିଚିତ **ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ** ସମ୍ପାଦନାରେ ବମ୍ବେରୁ ନୂଆ ସଚିତ୍ର ଓଡ଼ିଆ ମାସିକ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି—

ମୂଲ୍ୟ—

ବର୍ଷକୁ—ଛଅଟଙ୍କା

ଛମାସକୁ—ତେରଟଙ୍କା

ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ—ଛଅଅଣା

ଶୀଘ୍ର ଗ୍ରାହକ ଗ୍ରାହିକା ହୁଅନ୍ତୁ । ଛଅଅଣାର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲେ ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାର ଆଦର୍ଶଖଣ୍ଡ ପାଇ ପାରିବେ ।

Managing Editor,
Kumkum
20, Tejpal Road
Bombay 24.

କବିରାଜ **ଶ୍ରୀ ହରମୋହନ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ**
ଏଲ୍. ଏ. ଏମ୍. ଏସ୍. ମହାଶୟଙ୍କର
ପଚିଶ ବର୍ଷର ଗବେଷଣାପ୍ରସୂତ—
ପେଟେଣ୍ଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟରେ

ବୋଂଜୁ

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହୌଷଧ

ବଇଁଚି, ଶଷାକ୍ତଘା, ଖୁରଘା, ଟୋଟଫିଲ୍ ମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଓ ଦେହର ଘା, ମାକୁ କଟା, କର୍ଣ୍ଣନଖା, ନାକର୍ଭିତର ଘା ଓ ଯେ କୌଣସି ବଷାକ୍ତ ଘା ୨୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ — ବଡ଼ଶିଶି ୧।। ଛୋଟ ।।୵

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ: — **ଅବ ଧୌତ ଔଷଧାଳୟ**

ନଂ ୫୫ମୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍

କଲିକତା ,

— ସର୍ବତ୍ର ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ —

'ଜଗର'ର ନିବେଦନ

"ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ସ୍ମାରକ ନିଧି"କୁ

ଆପଣଙ୍କର ଯଥାଶକ୍ତି ଦାନକରି

ବାପୁଜୀଙ୍କର ସ୍ମୃତିକୁ ଜୀବିତ ରଖନ୍ତୁ ।

ଜାତୀୟ ଜୀବନର

ଅମର ଇତିହାସ

"ହିଡ଼ମାଟି"

ଏଯୁଗର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପନ୍ୟାସ

କଥାକାର

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦଙ୍କର

ଅକ୍ଷୟ କୃତିତ୍ୱ

(ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି)

ସଂପାଦକ— **ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର**

'ଭେନାସ' [14KT.

ଫାଉଣ୍ଟେନ୍ ପେନ
ପେନ୍ ୫ ୧୦୯, ସ୍ୱଜ
ଅମେରିକାନ୍ ଉଲ୍ଟଷ୍ଟ
ଫାଉଣ୍ଟେନ୍ ପେନ୍ ୫
୫ ୫୯

S.

NIMT

ମଦ୍ରାଜନା ସଂପାଦ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦାଦ୍ଧି ଖଲ୍ୱିମାନି ଭୂତାନି ଜାୟନ୍ତେ !

ଡଗର

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
୭ମ ସଂଖ୍ୟା

ତାରିଖ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ
୧ । ୧୧ । ୪୮

ପ୍ରାଦେଶିକ ସାହିତ୍ୟ

ଗତ ମାସରେ ପ୍ରଦେଶର ନାନା ସ୍ଥାନରେ ସାହିତ୍ୟ ସଭାମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ସୁଖର କଥା । ଏହି ସାହିତ୍ୟ ସଭାମାନଙ୍କର ରୀତି ଓ ଗତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର ବିଷୟ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାହିତ୍ୟ ସଭାରେ ସଭ୍ୟ ମଣ୍ଡଳୀରୁ ଅଧିକାଂଶ ଛାତ୍ର ଓ କତିପୟ ସୌଖିନ ସାହିତ୍ୟିକ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି । ଜନ ସାଧାରଣ ଏ ସଭାମାନଙ୍କରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଦୂରରେ ରହି ସାହିତ୍ୟର ଆଭିଜାତ୍ୟକୁ ନଷ୍ଟ ହେବାକୁ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ସାହିତ୍ୟିକ ମାନେ ନିଜେ ଏକ ଅଭିଜାତ ଶ୍ରେଣୀ ସୃଷ୍ଟିକରି ହୁଏତ ଆତ୍ମ ପ୍ରସାଦ ଲାଭ କରିଥିବେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ ଯେ ସମାଜର ଏକ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ସାହିତ୍ୟକୁ ମାନସିକ ବିଳାସ କରି ଯେତେ-ଦିନ ରଖିବେ ସେତେଦିନ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ଏକ ରାଜସିକ ଅଙ୍କୁର ହୋଇ ରହିବ— ଏବଂ ତାମସିକ ବଂଶବୃକ୍ଷରେ ପରିଣତ ହେବାପାଇଁ ପରିସରକୁ ବିସ୍ତୃତ କରିଦେବ ।

ମାତ୍ର ଏହା ସାହିତ୍ୟିକ ମାନଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟାଧି ନୁହେଁ । ଦେଶର ନେତୃତ୍ୱ ଯେପରି [illegible] କେବଳ ସୌଖୀନ ରାଜ ନୈତିକମାନ୍ୟ [illegible] ଶିକ୍ଷିତ ସଂପ୍ରଦାୟ ହାତରେ ଅଛି— [illegible] ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଶିକ୍ଷିତ [illegible] ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ରହିଛି । [illegible] ଉପରେ [illegible] ଛନ୍ତି [illegible]

ରାଜନୀତିକ ଓ ସାହିତ୍ୟିକ ମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଜନତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏ ଯେଉଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ବା ଅନ୍ୟାୟ ସାଲିସ, ତାକୁ ପଙ୍ଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଇଂରେଜ ଶାସନ ତଳେ ସାହିତ୍ୟ ଯେତିକି ଅଣ-ନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ତହିଁ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ସହି ପୂତିଗନ୍ଧ ଆଘ୍ରାଣ କରୁଛି । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ବିନା ବିଚାରରେ ଦୁଇ ଦୁଇଜଣ ସଂପାଦକଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରାଯାଏ, ଯେଉଁ ଦେଶରେ ମନ ଇଚ୍ଛାରେ ଦୁଇ ଦୁଇଟା ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରକୁ ଜାମିନ ମାଗି ବନ୍ଦ କରିବାର କୌଶଳ କରାଯାଏ—ଯେଉଁ ଦେଶରେ ପୁଞ୍ଜିପତି ଓ ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ଓ ସାହିତ୍ୟକୁ ଅନ୍ଧାର କରି ସାହିତ୍ୟିକ ମାନଙ୍କୁ କିଣି ଦାସ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ଚେଷ୍ଟିତ ସେଠି ସାହିତ୍ୟର ସ୍ୱାଧୀନତା ଯଦି ଥାଏ ତେବେ ସେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରୁ ନଳା ମୁହଁରେ ଅଛି ମରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ ।

ଶୋକ

ନାଗବର ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଆଉ ନାହାନ୍ତି । କବି ଯେ ବାସ୍ତବଙ୍କ ସତ୍ୟର ପୂଜାରୀ—ସେ ଆଦର୍ଶକୁ ଜୀବନ୍ତ ଓ ଜାଗ୍ରତ ରଖି ନାଗବର [illegible] ଗୌରବ ଟୀକା ପିନ୍ଧି ଚାଲି ଯାଇ ଛନ୍ତି—ସେ ପଦାଙ୍କ ନ ଲିଭୁ ।

ଆଜି ଦେଶରେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ଏ ଅବସ୍ଥାରୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି କେହିଥାଏ ତେବେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଏଇ ସାହିତ୍ୟିକ । ସାହିତ୍ୟିକ ମାନେଯଦି ତାଙ୍କ ପେଟପାଇଁ ସାହିତ୍ୟ କରନ୍ତି, ସାହିତ୍ୟକୁ ତାଙ୍କ ସୌଖୀନର ଅଙ୍ଗ କରି ଶାସକ ନିକଟରେ ବିକନ୍ତି—ଏ ଦେଶର କାଳନ୍ଦୀ ଯଦି କଲ୍ୟାଣର ସଂପାଦକ ହୁଅନ୍ତି —ମାୟାଧର ଯଦି ସ୍କୁଲ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ହୁଅନ୍ତି—ସଚ୍ଚି ଯଦି ସରକାର ଅର୍ଥରେ ପୋଷି ହୁଅନ୍ତି—ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଯାକୋଡ଼ିଅର ଇଚ୍ଛାରେ ଅପ୍ରାପ୍ତିତ ହୁଅନ୍ତି—ରାଜକିଶୋର ପ୍ରଫେସର ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ଦେଶର ସାହିତ୍ୟ ବରଂ ମହାନଦୀ ବାଠ-ଯୋଡ଼ୀର ବନ୍ୟାରେ ବୁଡ଼ି ଯାଉ ସେଥିରେ ଓଡ଼ିଆ ଟୋକାର ଘର ଭାସି ଯିବ ନାହିଁ ।

ରାଜନୀତିକ ମାନେ ସାହିତ୍ୟକୁ ଘୋଷାରୁ-ଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସାହିତ୍ୟ ଆଜି ଦେଶର ରାଜନୀତିକୁ ଗଠନ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମର୍ଥ । ଦିନେ ଯେଉଁ ମାନେ ରାଜନୈତିକ ବିପ୍ଳବ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲେ ସେମାନେ ଆଜି ନିତାନ୍ତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ମନୋବୃତ୍ତି ନେଇ ଦେଶର ପଙ୍ଗୁତାକୁ [illegible] କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କୁ ସେଇ ପ୍ରକାର ସ୍ତୋତ୍ରପାଠ କରିବା ପାଇଁ ଦକ୍ଷିଣା ହସ୍ତରେ ଦଣ୍ଡାୟ-ମାନ ।

ସାହିତ୍ୟିକ ଏ ବ୍ୟୂହ ଭେଦ କରି ସତ୍ୟର ସଂଧାନ କରୁ । ସତ୍ୟ ଓ ସାହିତ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନୁହେଁ—ଏକ । ସତ୍ୟ କହିବାର ଅଧିକାର ସାହିତ୍ୟିକଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଯେଉଁ ସ୍ପର୍ଦ୍ଧାରେ ଏ ଦେଶର ନେତୃତ୍ୱ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଉ—ସାହିତ୍ୟ ଉପରେ ରାଜନୈତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ପାରିନାହିଁ ।

ଆମମତରେ ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ସାହିତ୍ୟକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ୧୯୪୮ର ରାଜନୀତି ଆଜି ସାହିତ୍ୟକୁ ଅତି କ୍ଷୀଣ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଛି । କାରଣ ୧୯୪୮ରେ ଆଜି ଅଗ୍ରୀମ ମତର ସୂଚନା ନାହିଁ ।

—*—

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱ-ବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ହୋଇଛନ୍ତି । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଣେ ଧାର୍ମିକ ପୁରୁଷ । ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଯଦି ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟାପକବୃନ୍ଦ ନୈତିକତାରେ ବଡ଼ ହେବେ ତେବେ ଅତି ଆମ୍ଭମାନେ ତାଙ୍କର ଏ ଗୌରବରେ ଅଭି-ନନ୍ଦନ ଦେବା ସାର୍ଥକ ହେବ ।

ମୟୂରଭଞ୍ଜ

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶିବାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଉଥିବାର ମହାରାଜା ଓ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବଧାଇ ଜଣାଉଛୁଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ବଡ ମହୁଁରେ

ସରକାରଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ସହଯୋଗ କରନ୍ତୁ—ପଟେଲ !

…ହରିଜନଙ୍କୁ ସହଯୋଗ ନ କରନ୍ତୁ ।

÷ ÷ ×

ଭବିଷ୍ୟତରେ ପାକିସ୍ଥାନ ଭାରତରେ ମିଶିବାକୁ ଯଦି କେବେ ଚାହେଁ—ମୁଁ ତାକୁ ମନା କରିବ—ନେହେରୁ

…ଏ ବଳଦ ମୋତେ ବାନ୍ଧି କିଏ ନେବ ?

× ÷ ×

ବର୍ତ୍ତମାନ କଳ ଶ୍ରମିକର କ୍ଷମତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସହିତ ନାହିଁ—ହୁସେନ୍ ଷ୍ଟି ।

…ବୁଝିବାର ଅଧିକାର ଅଛି ।

÷ × ÷

ବିନା ବିପକ୍ଷରେ ସରକାର ଦୁର୍ବଳ ହେବ—ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସିଂହ ।

…ପକ୍ଷଯୁକ୍ତ ହେଲେ ସରକାର ଖାଲି ଶୂନ୍ୟରେ ଉଡ଼ିବେ ।

+ ÷ ×

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମଧ୍ୟବିତ୍ତଶ୍ରେଣୀର ନେତାଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଚମଡ଼ା ହୋଇଥିଲା ବରଂ ଖାଦି ହୋଇଥିଲା କହିଲେ ଚଳେ—କୃପାଳନୀ ।

…ଖଦଡ଼ଟା ମୋଟା ବୋଲି ଭିତରକୁ ଗଲାନାହିଁ । ଚମଡ଼ା ବି ମୋଟା ବୋଲି ମହତାବ କହୁଛନ୍ତି ।

+ × ×

ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାଙ୍କ ପିଲା କବଳଙ୍କୁ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷା ଦେବେ ନାହିଁ—କେଉଁ ଜଣ ନେତା ତା କରୁଛନ୍ତି ?—କୃପାଳନୀ ।

…"ଯାହା କହୁଛ ତାହା କର, ଯାହା କରୁଛ ତାହା ନୁହେଁ—" ନୀତିରୁ ଜନତା କହେ ଆମେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯାହା କହନ୍ତି ତାହା କହୁଁ—ଯାହା କରନ୍ତି ତାହା କରୁନାହୁଁ ।

÷ ÷ ÷

ନିରାପତ୍ତା ସଜ୍ଜନୁହେଁ—ତାହା ଆପଦ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଜ୍ଜ—ପଟେଲ ।

…ଆପଦ ଉଦ୍ଧାର ମନ୍ତ୍ର ଜପକର ।

× + ×

"ତୁମେ ଆମ ନିମନ୍ତେ ରୋଦନ ନକର—ତୁମେ, ତୁମ ନିମନ୍ତେ—ଏବଂ ତୁମର ସନ୍ତାନ [illegible] ନିମନ୍ତେ ରୋଦନ କର—ପ୍ରଭୁଯିଶୁ ।

ଆମେ ଆମର ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ରୋଦନ କରୁଅଛୁଁ ।

+ ÷ +

ଖୋଦା ଯିଏ ଇଚ୍ଛା କରିବେ ଉପରୁ ମଦଦ୍ ଦେବେ—ଏହା ଖୁଦାଙ୍କର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଅଛି । ସେ ଝୁଟା ହେବେ ନାହିଁ ଲେକିନ୍ ବହୁତ ଆଦ୍‌ମି ଏହା ନାହିଁ ଜାଣନ୍ତି—କୋରାନ୍ ।

‥ ମହତାବ ଯାହାକୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି ତାହା ବହୁତ ଲୋକ ଜାଣନ୍ତି ।

× ÷ ÷

ସର୍ବଧର୍ମାନ୍ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ—ଗୀତା ।

…ଅହଂ ତ୍ୱାଂ ଉତ୍କଳ କଂଗ୍ରେସ ମୋକ୍ଷୟି-ଷ୍ୟାମି ମାଶୁଚ—ମହତାବ ।

× ÷ ÷

"ମୋର ବିଶ୍ୱାସ, ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଭବିଷ୍ୟତ୍ ସରକାର ଯୁବକ ମନଙ୍କର କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିଦେବେ—"ଶରତ୍‌ଦାସ ।

…'ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଭାଗ' ନେଇ ଖେଳିବା କଳୁ ଶେଷ ।

÷ ÷ ÷

'ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଗଠନ ମୂଳକ କାମହିଁ ଆମର ନୀତି ହେବ—" କୋଶଳୋତ୍କଳ ପ୍ରଜା ଦଳର ସର୍ବାଧି ନାୟକ ।

…ହରି ହରି ବୋଲି ବେଣ୍ଠା—ମାଗୁର ମାଛେର ଝୋଲ୍ ।

+ × ÷

ରାଜ୍ୟଶାସନ ଓ ନୈତିକତା ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲି ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଗାନ୍ଧୀ କହିଛନ୍ତି—ମହତାବ ।

··ବାସ୍ତବିକ ମଦ ସାଙ୍ଗରେ ମାଂସ ଓ ବେଶ୍ୟା ବରଂ ଚାଲିବ ମହତାବଙ୍କ ଫାଇଲରେ ମନୁଆଁରୁ ହରିନାମ ନେବା ମନା ।

× ÷ +

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ଗାନ୍ଧୀଜୟନ୍ତୀକୁ ଚରଖା-ଜୟନ୍ତୀ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥିଲେ—ଆମେ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେଇ ନାମ ରଖିବା—ବିନୋବା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଚଉଦ୍ୱାର 'ଜୟନ୍ତୀ ନାମ ରଖିବେ ।

ଗାନ୍ଧୀ ପୃଥିବୀକୁ ଶାନ୍ତିର ପଥ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି—ନେହେରୁ ।

…ନେହେରୁ କିଏ ଶାନ୍ତିର ପଥ ଦେଖାଇ-ଦେବେ କି ?

+ ÷ ×

ପ୍ରେମଦ୍ୱାରା ଶତ୍ରୁକୁ ଜୟକର—ଗାନ୍ଧିବାଣୀ—ରଜାଜୀ ।

‥ ହେମ (ସୁନା) ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ସହଜ ଅଳ୍ପକାଳ ।

× + ÷

ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରଧାନ କଥା—ମାନବିକ ପରିଶ୍ରମ—କାନନଗୋ ।

…କଳୁ ପଶୁମାନେ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତି ।

+ × ×

ଯଦି ଲୁଚାଇବାର କିଛି ନାହିଁ—ତେବେ ଲୁଚାଉଛ କିଆଁ ?—ଜାଫରୁଲ୍ଲା ।

…ସ୍ୱନ୍ଦ୍ଵଂନ ବାଧତେ ରାଜନ୍…

÷ + ÷

ଯଦି ଆଣବିକ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲେ ତେବେ ରୁଷ ସେଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ହେବ—ବେଭିନ ।

…ବୁଣିଥିଲେ ଦାୟୀ ।

÷ + +

ହାଇଦରାବାଦର ଦେଢ଼କୋଟି ଟଙ୍କା ପାକିସ୍ତାନ ହାଇ କମିସନଙ୍କ ନାମରେ ଅନ୍ତର କରାଯାଇଛି—ନିଜାମ ।

··ତେବେଇ ଅମ୍ଭେ ଯେତେ କହିଲୁରେ—

+ + +

ଶିକ୍ଷିତା ମା ଶିଶୁକୁ ଭଲ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ କାଠକୁ ।

…ଶିକ୍ଷିତା ବାପ ଭଲ ଭାତ ଦେଉଥିବ—[illegible]

ନାହିଁ·

ପାରେ

ରାଜ

କର

Digitized by srujanika@gmail.com

ସମ୍ବାଦ ମିଳିଛି ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବ ସେଦିନ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଧାମରେ ଗଡ଼ଜାତର ଭୂତ ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଅତି ଉଦାର ଭାବରେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ମାନ ଦାନ କରିଛନ୍ତି । ମହତାବଙ୍କ ଆଉ ଯାହା ଦୋଷ ଥାଉ ପଛକେ, ଉଦାରତା ଗୁଣରେ ଅତୁଳନୀୟ । ତାଙ୍କର ଏ ନିଷ୍କାମ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଦାନକୁ ରାଜାମାନେ ଚିର-ଦିନ ମନରେ ଲେଖି ନିମକ ହାରାମ ନୋହିବେ ବୋଲି ଆମେ ଆଶା କରୁଁ । ମହତାବଙ୍କ ମହା ପ୍ରସାଦ ଓ ଅସଫ ଅଲିଙ୍କ ବଇଅଣି ପଲାଉ ଏକା ଭାଣ୍ଡରେ ପଡ଼ି ଜାତିପାତି ନ ହେଲେ ରକ୍ଷା ।

× + ×

ପାଟନା କଳାହାଣ୍ଡି ପ୍ରମୁଖ ରାଜନ୍ୟ ବୃନ୍ଦ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ସହିତ କାନ୍ଧ ମିଶାଇ ଏକ ନୂତନ ଜାତୀୟ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଗଢ଼ିବାର ଶୁଣା ...ଛି । ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ମୁଖ, ଶାନ୍ତି, ସାଧୁତା ଓ ...ର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଅଞ୍ଚଳର ଏକମାତ୍ର କାରଣ ... ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ... ସମାଜରେ କାମ ... କଂଗ୍ରେସ ... ନେତାଙ୍କ ... କରିବାର ... ମାନଙ୍କର ... । ... ମାନ ... ! ... ଥିଲେ ... । ... ଗରେ ... କରିବ

ମଧ୍ୟ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜା ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱ-ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ କାଞ୍ଚନ ଟଙ୍କା ନଗଦ ଦାଶ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଏ ନୂଆ କୁଳପତି ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ଫଳରେ ଏହା ହୋଇଛି । ଏବେ ଜଣାଗଲା ଏହା ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି କରିବା ଫଳରେ । ସେଇମାନେହିଁ ବାସ୍ତବିକ କାମ କରିପାରନ୍ତି । ଏହା ହରେକୃଷ୍ଣ, ଏବେ ଆଉ ମିଳିବେ କାହିଁ ? ରାଜକୁଳ ତ ଲୋପ ପାଇଲାଣି !

÷ ÷ +

କମନୱେଲଥ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ରୀ ଜବାହର ଲାଲ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଗୋଟାଏ ଭୋଜିରେ ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କ ପାଖରେ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହେଲା । ସମସ୍ତେ କହିଲେ ଜବାହରଙ୍କ ଆଗରେ ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ବାମନ ଭଳିଆ ଦେଖାଗଲେ । ଏଣିକି ଆମର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନୁ-ରୋଧ ଜବାହରଙ୍କୁ ଆଉ ଜବାହର ଲାଲ ନକହି ଜବାହର 'ଚନ୍ଦ୍ର' ସମସ୍ତେ କହନ୍ତୁ ।

× × ×

କମନ ୱେଲଥ ସଭାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁ-ସାରେ ଏଣିକି ବ୍ରିଟିଶ କମନୱେଲଥ ପଦରୁ 'ବ୍ରିଟିଶ' ଶବ୍ଦଟା ଗଳିପଡ଼ିବ । କମନୱେଲଥ-ଅକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥ—ସର୍ବ-ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି । ସେଠି ବ୍ରିଟିଶ ସର୍ବସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିବାରୁ କେବଳ ବ୍ରିଟିଶ ଜାତିର ନାମରେ କେତେକ ବଡ଼ ବଡ଼ିଆ ସମ୍ପତ୍ତି ଭୋଗ କରୁଥିଲେ । ଏଣିକି ଦୁନିଆ ଯାକ ସର୍ବ ସାଧାରଣଙ୍କ ନାମରେ କାଶୀ ତୀର୍ଥକୁ ସବୁ ମୂଷାଙ୍କର ବାଟ ସଫଳ ହୋଇଯିବ । ଏ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥକୁ ଯେ ଯିବ ତାର ସ୍ୱର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତି ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଚର୍ଚ୍ଚିଲଟା ଯେତେ ବଡ଼ ଓ ଯେତେ ଉଦାର ହେବି— ସ୍ୱର୍ଗକୁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ସେତିକି ସଳଖ ହେଇଯିବ ।

÷ ÷ ×

କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟା ସଭାରେ ଆଗକୁ ଅନ୍ୟ କମିଟି ଭେଦ ଭ୍ରମର ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା ତହିଁରେ ଜାଣ ଜାଗର ହୋଇଛିଲା—(ସନ୍ଧାନ) ମୂଳ ଦାନି ଯାଉ । ଆମର ମନେ ହେଉଛି—ଏଣିକି ଭାରତର ରାଜବନ୍ଧୁମାନେ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ଭେଟିମ ନାମ ଛାଡ଼ି ଦି' ଦିଟା ବେଳାମ ରଖି କିଣିବେ । ତା ନହେଲେ ଏ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଦାଣ୍ଡରେ ମୁଣ୍ଡ ନେବ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଜାଗା ନଥିବ ।

÷ ÷ +

ଏଥରେ ସଭା ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍କଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦିଶିଲା । ଶରତ ବାବୁଙ୍କୁ ଆମର ଆଉ ଏଥର କହିବାର ନାହିଁ ଆମେ ଯେତେ କହିଲୁ ଯେତିକି ନାହିଁ ବାଜା ବଜାଇଲୁ —ଏବେ ଶେଷ ଦେଖା ଏହି ସହିଲୁ ।

+ × ×

କଟେଇ ଗୋଟାଏ କୁଳ ଖାଏ । ଜଣେ କାଟେ, ଜଣେ ହାରେ । ସେହି ନୀତିରେ ଏଥର ହାରିଲେ ଟାଣ୍ଡନ, ଜିଣିଲେ ପଟ୍ଟାଭି । ଦୁହିଁଙ୍କି ଦୁହେଁ ପୁରୁଣା କଟେଇ । ଟାଣ୍ଡନଜୀ ଅଲ୍ପଦିନ ତଳେ ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶର କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ପଦ ସହାଗେ ଲଢ଼ି ଜିତାପଟ ପାଇ ସାଇଥିଲେ—ଆଉ ସୀତାରାମିୟାଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଫଳେ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ପଦପାଇଁ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷଙ୍କ ସହିତ ଲଢ଼ି ହାରିଯାଇ ହୋଇଥିଲେ । ସ୍ୱୟଂ ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ରୂପ ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତ୍ର ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରି ନଥିଲା । ମହାତ୍ମାଜୀ ବଡ ଦୁଃଖରେ କହି ପକାଇଥିଲେ—ପଟ୍ଟାଭି ହାରିବା ଯାହା ମୋ ନିଜର ହାରିବା ମଧ୍ୟ ସେଇଆ । ମନେହୁଏ ମହାତ୍ମା-ଜୀଙ୍କ ଆତ୍ମାର ଆଶୀର୍ବାଦ ଏତେ ଦିନରେ କାମ କଲା ।

+ × ÷

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୃପାଳନୀ କୁଆଡ଼େ କହୁଥିଲେ ଏ ଲଢ଼େଇ ଅଫିସିଏଲ କଂଗ୍ରେସ ଓ ନନ-ଅଫିସିଏଲ କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଲଢେଇ । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ମଧ୍ୟଭାଗୀ କାଗଜ ତାଙ୍କୁ ଗାଲୁଲିଇ ଲେଖିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଭୋଟରୁ ଯାହା ଦେଖାଗଲା—ଯେଉଁ ପ୍ରଦେଶରେ କଂଗ୍ରେସ ଗୁଡ଼ିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳଙ୍କର ସାଥୀ ହେଲେ, ସେଠି ଡାଣ୍ଡ୍ରନ ବେଶୀ ପାଇଛନ୍ତି ଓ ଯେଉଁଠି ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଓ କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଅହି-ନକୁଳ ସମ୍ବନ୍ଧ ସେଠି ଭୋଟ ପାଇଛନ୍ତି ବେଶି ପଟ୍ଟାଭି । ଏ ଭୋଟ କୃପାଳନୀଙ୍କ କଥାରେ ହେଉନାହିଁ କି ତାଙ୍କୁ ଟାଗୁଲେଇ ହେବା ମହତାବଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହୋଇନାହିଁ । ସିଏ ଦିନକୁ ରାତି କହୁବ—ତାକୁ ଆପେ ମହାପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ନ କହନ୍ତୁ କେମନ୍ତେ ?

÷ × +

ଟାଣ୍ଡ୍ରନ-ପଟ୍ଟାଭି ଭୋଟ ଲଢ଼େଇର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଓ ରହସ୍ୟଟା କଣ ତାହା ଅନେକଙ୍କୁ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରୁଛି । ଦୁହେଁ ଯାକ ପୁରୁଣା-ହଣା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁହିଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ମୌଳିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ଟାଣ୍ଡ୍ରନଙ୍କ ବର୍ତ୍ତମାନ କଂଗ୍ରେସରେ ପଶିଥିବା ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଅଗାଡ଼ି,ଦୁରାଚାର, ସ୍ୱଜନ ବାତ୍ସଲ୍ୟାଦିର ନିର୍ମମ ସମାଲୋଚକ ଓ ତାର ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ବଦ୍ଧ ପରିକର । ପଟ୍ଟାଭି ବର୍ତ୍ତମାନ କଂଗ୍ରେସ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱର ସହାନୁଭୂତି ସମ୍ପନ୍ନ ସହାୟକ ।

ଟାଣ୍ଡ୍ରନଙ୍କ ହାରିବା ମୂଳରେ ବଡ଼ ବଡ଼ କର୍ତ୍ତା, ଏପରିକି ସ୍ୱୟଂ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଓ ସର୍ଦ୍ଦାର ଙ୍କେଙ୍କର ହାତଥିଲା ବୋଲି ଶୁଣାଯାଉଛି । ହାୟ୍ ଗାନ୍ଧିଜୀ ! ତୁମ ଆତ୍ମା ସ୍ୱର୍ଗରେ ଥାଇ ସବୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି !

× ÷ ×

ପଟ୍ଟାଭି ପୁଣି ସଭାପତି ହେବା ମାତ୍ରକେ କହିଲେଣି ଯେ କଂଗ୍ରେସ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପଦେଶ ଦେବ ମାତ୍ର ସରକାରଙ୍କ କାମରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବା ବିରୋଧ କରିବ ନାହିଁ । ସତ୍ୟ କମର ଜୋର । କୃପାଳନୀ ବରାଉତ, ଟାଣ୍ଡ୍ରନ ତଡ଼୍ମାଡ଼ିତ, ଏଣିକି ବେଧଡ଼କ, ବେପରୁଆ, କରିବେକ ଚମତ୍କାର !

÷ + ÷

ପଟ୍ଟାଭି-ଟାଣ୍ଡ୍ରନ ଲଢ଼ାଇକି ଅନୁସିଏ ଯେଉଁ ଆଖ୍ୟା ଦେଉ, ବାଲୁଅ ଖସ କହୁ ଛନ୍ତି—ଏହା ବାଳ ଓ ନିର୍ବାଳଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ । ଟାଣ୍ଡ୍ରନ ଦାଢ଼ୀଯୁକ୍ତ ଓ ଥୋ କେଶଶ୍ରୀ ମଧ୍ୟ । ପଟ୍ଟାଭି 'କ୍ଷୁରିକ ଖଲ୍ୱାଟ କର୍ତ୍ତନ' । ଧଣୀ ହୁଅନ୍ତୁ ନ ହୁଅନ୍ତୁ ପଟ୍ଟାଭି ଟାଙ୍ଗରା । ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କର ଜୟ ଟାଙ୍ଗରା ମୁଣ୍ଡିଆଙ୍କ ଜୟ । ଓଡ଼ିଶା ବାଳକ ମିସ୍ତ୍ରୀ ବଳ୍ଲଗର ଜୟ । ଅନୁର୍ବର ମରୁଭୂମିର ମଧ୍ୟ ଜୟ । ବାଲୁଅ ସଭାର କିନ୍ତୁ ଆଶଙ୍କା ହେଉଛି—ପଟ୍ଟାଭି ନଜେ ନିର୍ବାଳ ନିଷ୍କେଶ ହୋଇ ସାରି କଂଗ୍ରେସକୁ ନିର୍ବାଳ ନ କରନ୍ତୁ ।

+ × ×

ବଲାଙ୍ଗୀରରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଠକ୍କର ବାପା ଅଦିବାସୀ ସଭା କରୁ କରୁ ମାନ୍ୟବର ନନ୍ଦ ଅର୍ଥାତ କପିଳେ ଶ୍ରୀଭ ନନ୍ଦ ବକ୍ତୃତା ଦେବାକୁ ଉଠନ୍ତେ ଲୋକେ ନନ୍ଦଙ୍କୁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ପାଟିତୁଣ୍ଡ କଲେ । ଫଳରେ ଗୋଳମାଳ । ଶେଷକୁ ଠକ୍କର ବାପା କହିଲେ—ଲୋକପ୍ରିୟ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ଏପରି ଅପମାନ ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଆମମତରେ ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିକୁ ଅପମାନ ଦେବା ଅର୍ଥ ନିଜକୁ ନିଜକୁ ଅପମାନ ଦେବା । ସିଏ ନିଜେ ନିଜକୁ ଅପମାନ ଦିଏ—ସେ ତ ଆପଣା ହସ୍ତରେ କହାଉଛିବେ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖ ହେଉଛି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନନ୍ଦଙ୍କ ପାଇଁ ।—ଯନ୍ତୁପରେ —ହୁରନେ ମଥୁରା ମୁଣ୍ଡ ?

÷ × +

ଏଣେ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ନଖିଳ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସମ୍ମେଳନୀ ବସିବା ଆଗରୁ—ତେଣେ ଢେଙ୍କାନାଳରେ ଗଡ଼ଜାତ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସମ୍ମେଳନୀ ବସିଗଲା । କାରଣ ଗଡ଼ଜାତର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷକମାନେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ସଂପ୍ରଦାୟ ବୋଲି ମନେ କରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିର୍ବାଚନ ଚାହୁଁଲେ ବୋଧହୁଏ । ଜିନ୍ନା ମୋଗଲ ବନ୍ଦୀ ଅବଧାନ ମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ବଣୁଆ ବାଘଭାଲୁ—କି ସିପାହି ଓରଙ୍ଗ ଓଟାଙ୍ଗ ବୋଲି କହୁଥିଲେ । ସେ ଯାହାହେଉ—ଯୁଆ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ବାଘ ପାଲର ବ୍ୟବହାର ହେଉଅଛି ଜଣାପଡୁଛି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ସମାଜ ଓ ନିଖିଳ ଉତ୍କଳ ଉତ୍କଳ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଓ ତାଙ୍କ ମୁଖପତ୍ର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପୁଣି ତ କାହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବେ । ନ ହେଲେ ଦୈନିକ କାଗଜର ନାମ ଦୈଶିକ କାଗଜ ହୋଇଯିବାର ଆଶଙ୍କା ଅଛି ।

× × ×

ଶୁଣାଯାଏ ସଂବଲପୁରରେ ବସିଥିବା କୋଶଳ ଉତ୍କଳ ପ୍ରଜା ପରିଷଦର ଭୋଜି ସମୟରେ ରାଜା ମହାପ୍ରଭୁମାନେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବସି ପରସ୍ପର ଓ ଜଣାଲୁ ଭଳି ଭୋଜନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତେଣେ ଗଡ଼ଜାତ କର୍ମୀ ସମ୍ମିଳନୀରେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଦିବ୍ୟ ମନୋହର ମହୋତ୍ସବର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ଶାସ୍ତ୍ରର ଚାଲିଏ ତ ଚକ୍ରର ଯାଇଏ । ମନ୍ତ୍ରୀ-ମାନେ ଯେତେବେଳେ ହେଲେଣିର ସାଜ ବାଉନା ହୋଇ ବୁଲୁଥିଲେ ସେତେବେଳେ ଏଇ ରାଜାମାନେ କେତେ ଆରାମରେ ନଥିଲେ ! ଏବେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭୋଗ ବେଳ ଯାଇ ଭୋଗ ବେଳ ଆସିଛି । ଆଉ ରାଜାଙ୍କ ଭୋଗ ବେଳ ଯାଇ ତ୍ୟାଗ ବେଳ ଆସିଛି ? ଚକ୍ରବତ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ଦୁଃଖାନି ତଥା ମନ୍ତ୍ରୀଣଶ୍ଚ ।

÷ × ÷

କୋଶଳ ଉତ୍କଳ ପ୍ରଜା ପରିଷଦରେ ଜଣେ ସଭ୍ୟ କେମନ୍ତେ ଆପତ୍ତି କଲେ ଯେ ଏହି କୋଶଳ ନାମଟା ପୁଣି ଉତ୍କଳ ନାମ ସଙ୍ଗରେ ମୁଣ୍ଡଳ ଭଳି ଲାଗୁଛି କାହିଁ । ଏବେ ତ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କୂଳ ବୋଲି ଉତ୍କଳର ଅର୍ଥ ଆଗେ କରି ଯାଉଥିଲା—ଏବେ ପୁଣି କୋଶଳୋତ୍କଳ ଅର୍ଥ—'କୋଉଁ ଶଳା ବଢ଼ିଆ କୂଳ' ବୋଲି କହିବାକୁ ଏ ଯୋଜନା କାହିଁକି କରୁଛ !

ଜଣେ ରାଜା କେମନ୍ତେ କହି ମହତାବ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜୟକଲାପରେ ବିଜୟ ପାଉଲେ—ଗୋଳମାଳ ଶଲ୍ୟା ଅ ସୃଷ୍ଟି କ

ଥିଲା
ଆନନ୍ଦ
ନୂଆ
ପାଇ
ସଂ
ଏ
ବଣ୍ଟ
ନାକ
ଥିବେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୁଢ଼ୀଅଲେ ବାହାଘରେ

····ନା ଥିଲା ମୋର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ନା ଶିକ୍ଷା—ବି. ଏ. ଫେଲ୍‌ରୁ ତିନିଥର ଦର୍ଶନ କରି ସାରିବା ପରେ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ହୋଇ ବସି ରହିଲି ଘରେ । ସେତେବେଳକୁ ମୋ ଜୀବନରେ ୩୨ ଥର ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁ ଭୋଗ କରି ସାରିଥିଲି—ନଭେଲ୍ ଷ୍ଟାଇଲ୍‌ରେ ୩୨ ଟି ବସନ୍ତ ନ ଲେଖିବା ମାନେ କେବେ ଯେ ବସନ୍ତ ଋତୁ ଅନୁଭବ କରିଛି, କିଛି ମନେ ନାହିଁ—କାରଣ ୩୨ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଲି ହା ହୁତାଶ ଜୀବନ ଅନୁଭବ କରିବା ଛଡ଼ା ସୁଖରେ ଦିନେ ହେଲେ ସୁଆ କଟାଇନି—ଅର୍ଥାଭାବ, "ପରୀକ୍ଷା ରାକ୍ଷସର ଭୟ ତାଛଡ଼ା ଶ୍ୱେତଦ୍ୱୀପ ବାସିନୀ ସିଗାରେଟ ପ୍ରିୟାଙ୍କର ବିରହଟା ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ଜୀବନଟାକୁ କଲବଲ କରୁଥାଏ—ବସି ଖାଇଲେ ନଈବାଲି ସରେ । କେତେ ଦିନ ବା ଅଭିଭାବକଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚଳିବ ?···ପଲ ପଲ ଗାଙ୍କୁଏଟ ଯେଉଁଠି ଚାକିରି ଚାକିରି ବୋଲି ରଡ଼ ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି ସେଠି ମୋ କଥା ପଚାରୁଚି କିଏ ? ବାହାଘରଟା ହୋଇଗଲେ ଅବା ଯୌତୁକରୁ କିଛି ମିଳନ୍ତା ନଚେତ୍ ଶଶୁର-ଶଳା—ସତ୍ତୁ ସଂପର୍କରେ କେଉଁଠି ହେଲେ ପଛପେଲା [backing] ଦ୍ୱାରା ଚାକିରି ଖଣ୍ଡେ ହେଲେ ମିଳିପାନ୍ତା···କିନ୍ତୁ ଦେଶର ବିବାହ ବଜାରରେ କନ୍ୟା ଅଭାବ ନଥିଲେ ବି ବରଙ୍କର—ପ୍ରଚୁରତା' ସବୁବେଳେ । ମତେ ପଚାରୁଚି କିଏ ? ଗାଲ ଦିଟା ସେତେବେଳକୁ ...ଭଙ୍ଗିଆ ହୋଇ ଗଲାଣି—ଚନ୍ଦା ମୁଣ୍ଡର ...ଗିଆ ବାଲ ଗୁଡ଼ାକରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ...ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ—ଅବଶ୍ୟ ରଙ୍ଗ- ...ନାଇ ଜଣାପଡ଼ୁ ନଥିଲା···

...ନାହିଁରେ
...ରଥିଲେ
...ନାହିଁ ।
...ଛାଡ଼
...ସ୍ଥାନରୁ
...ଏ—
...ନିରେ
...ସେଦିନ
...ନିକା
...କଥା
...ାଦୀ-

ସଂଘ, ଦର୍ଜି ସଂଘ, ମେହେନ୍ତର ସଂଘ, ରଜକ ସଂଘ, ଅମଲା ସଂଘ, ନବୋଦୟ ସଂଘ—ଆଉ ଦୁଇଟି କଣ ମନେ ପଡ଼ୁନି···ମୁଁ ଦେଖିଲି କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସଂଘର ଆଶ୍ରା ନନେଲେ ଆଉ ଚଳି ହେବନି···

···ଭାବି ଦେଖିଲି କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସଂଘର ମେମ୍ବର ହେବାକୁ ମୋ ଠାରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଗୁଣ ନାହିଁ···କାରଣ ମୁଁ ଛାତ୍ର ନୁହେଁ···ଦର୍ଜି ନୁହେଁ···ମେହେନ୍ତର ବି ନୁହେଁ । ତାହେଲେ କଣ 'ବେକାର-ସଂଘ'ର ସୃଷ୍ଟି କରିବ ? ନାଁ···ଲାଭ କିଛି ନାହିଁ—ଯୁବକ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେବ ? ନାଁ··· ଯୁବକ ବୟସରୁ ଖୁବ୍ ଦୂରକୁ ଚାଲି ଯାଇଛି-–ତାହେଲେ ? ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ମୁଁ

ମଜାକଥା

ଅବିବାହିତ···ଆଜି 'ଅବିବାହିତ ସଂଘ' ଗଠନ କରିବନି ? ଆଇଡ଼ିଆଟା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ହେଉ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷରେ ହେଉ ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହୋଇ ପାରିବ—ତାଛଡ଼ା ସାଙ୍ଗ ସାଥି ମିଳିବେ ବହୁତ···ମନ୍ଦ କଣ ?

···ତା ପରଦିନ ଠାରୁ ଲାଗି ପଡ଼ିଲି 'ଅବିବାହିତ ସଂଘ' ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦ୍ୟମରେ··· ଅତି ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘର ମେମ୍ବର ସଂଖ୍ୟା ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ··କେବଳ ଯୁବକ ନୁହଁନ୍ତି···ଯୁବତୀ ମଧ୍ୟ···ସଂଘ ତରଫରୁ ଚା, ସିଗାରେଟ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଜୁଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବେକାର ଜୀବନଟା ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦରେ କଟିଲା । କିନ୍ତୁ ଏପରି ବା କେତେଦିନ ଚଳିବ ? ନିଶ୍ଚୟ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକାଂଶ ବିବାହ କରି ପଳାଇବେ ··ସେତେବେଳକୁ ମୋ ଅବସ୍ଥା କଣ ହେବ ? ଆଗରୁ ହୁସିଆର ହେବା ଦରକାର······

···ଆମର ଅବିବାହିତ ସଂଘର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଉନ୍ନତି ଦେଖି ଅନେକ ବର-ପିତା କନ୍ୟାପିତା ଆଉ ବିବାହର ମୁନାଫା ଉଠାଉଥିବା କେତେକ ଲୋକ ପ୍ରମାଦ ଗଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ···'ବିବାହ-ବଜାର' ଯୁଗ ମାଡ଼ା ପଡ଼ିଗଲା···ସେତେବେଳେ ଯେଉଁଠି ଶୁଣିବ ଖାଲି 'ଅବିବାହିତ-ସଂଘ' ଜୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା···ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ଲୋକମାନେ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ କହିଲେ—'ସୃଷ୍ଟିନାଶ' ବେଳେ ଏହିପରି କଥା ଦେଖାଯାଏ······

ମୁଁ ଆଗରୁ କହିଛି ସଂଘରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷରେ ଲାଭ ଉଠାଇବା ମୋର ଥାଏ ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ···ତେଣୁ ସଂଘର ଅଗ୍ରନାୟକ ମୁଁ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ସଂଘ ଉପରେ ସମସ୍ତଙ୍କଠୁଁ ମୋର ବୋଧହୁଏ ଖୁବ୍ କମ୍ ଆସ୍ଥା ଥାଏ କାରଣ ଏପରି ସଂଘର 'ଅନାବଶ୍ୟକତା' ମୁଁ ଭଲ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିଥାଏ···ମୁଁ ଓର ଉଣ୍ଡୁଥାଏ—କେତେବେଳେ ସୁଯୋଗ ଜୁଟିବ···ଯେତେବେଳେ ସଂଘର ଯୁବକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆଶାତୀତ ଭାବରେ ବଢ଼ିଗଲା ମୁଁ ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ମୋ କାମରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲି······

······ସେଦିନ ସଂଘର ଜରୁରୀ ଅଧିବେଶନ ଡକା ହୋଇଥାଏ···ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମେମ୍ବର ଯୋଗ ଦେଇଥାନ୍ତି·· ନାନା ପ୍ରକାର ଆଲୋଚନା ପରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଆଗତ କଲି···

"ଏ ଘୋର ସନ୍ଧି ସମୟରେ ଅବିବାହିତ ମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ କୁଠାରାଘାତ କରୁଥିବା ଯୌତୁକ ପ୍ରଥା—ବିବାହର ଅଯଥା ଆଡ଼ମ୍ବର ଏବଂ ଅବିବାହିତ ରହୁଥିବା ଯୁବକ ଓ

ନଲ—ଶ୍ରୀ ବୀରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ସାନ୍ଯାଲ

ଯୁବତୀଙ୍କ ପ୍ରତି—ସମାଜର ଅଯଥା ସନ୍ଦେହର ଦୂରୀକରଣ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ—ଏହି ସଂଘ ମେମ୍ବର ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ଯେ ସମସ୍ତେ ବିବାହକୁ ଅନ୍ତତଃ ଏକବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 'ବାୟ୍‌କଟ' କରିବେ ଏବଂ ଯେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାଜର ଏ ସବୁ କୁପ୍ରଥାର ଉଚ୍ଛେଦ ସାଧନ ନ ହୋଇଛି ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଘର ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀମାନେ ଯଥାକ୍ରମେ 'କୁମାର'

[୭ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

ସମାଧି

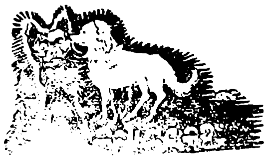

ମନେ ପଡୁଛି ଠିକ୍ ଏହି ସମୟ ଗୋଧୂଳିରେ ମୁଁ ବସିଥିଲି, ମହାଶ୍ମଶାନ ଭଳି ଥିଲା। ମୁଁ ଅନାଉଥିଲି ଏକ ଛୋଟିଆ ସମାଧି। ତା'ର ପାଖରେ ଥରଥର, ମହାନଦୀର ପ୍ରଶାନ୍ତ ବୁକୁ ଉପରେ ଦୂରପଲ୍ଲୀର ଢେଉ ଏକ ପଥିକ ଏକାକୀ ଖେଳୁଥିଲା। ମୋର ହୃଦୟରେ ଅନ୍ୟ ଅଜଣା ପଦସଞ୍ଚରଣ ଶୁଣିବାକୁ ସାହା ସମାଜର ଚେଷ୍ଟା ଶିର୍ଷ ମେ ଟର୍ଚ୍ଚ ନଥିଲା। ହୃଦୟର ନିବୁ ଅନ୍ଧକାର ମୋର ଧୀରେ ନୀରବ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା।

"ଶ୍ମଶାନବାସର"ର ପୂର୍ବ ସମାଧି ମୂଳରେ ଠିଆ ହୋଇ ମୁଁ କେତେ କଣ ଭାବି ଯାଉଥିଲି। ଅଜାଣତେ ଛୋଟ ଗୋଟିଏ ସମାଧି-ଉପରେ ମୋର ଆଖି ପଡ଼ିଲା। ଧଳାମାର୍ବଲ ପଥରର ମନୋହର ଗୋଟିଏ ସମାଧି। ଗାଢ଼ ସବୁଜ ରଙ୍ଗରେ ଦୂବଘାସ କେତେଟା ତାର ଚାରିପାଖେ ଶ୍ୟାମଳ ମଥା ନୋଇଁ ଦେଉଛି। ସବୁ ଛୋଟଛୋଟ ଗଛ ଦୁଇଟି ତା'ର ପାଖରେ, ଅତି ଯତ୍ନରେ ବଢ଼ି ଯାଉଛି। ସେଇଠି ମୋର ଦୃଷ୍ଟି ଅଟକି ଗଲା। ପଥରର ଟିକିଏ ଉପରକୁ କଳା ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖାଥିଲା, ସେଇ ଗୋଟିଏ ପଦ।

"Of such is the Kingdom of Heaven", ମନେହେଲା, କେବେ ପାଇଁ ଏଇ ଧଳା ପଥରର ଖଣ୍ଡ ତଳେ ଅଛି ଶୁଆଇ ଦିଆଯାଇଛି। ଏ ଛୋଟ ସମାଜ ନଗରର ବନ୍ଧନ ମୋ ଦେହରେ ଆଉ ବାନ୍ଧୁନା ନାହିଁ। ମୋର ଅସ୍ଥା ଉନ୍ମାଦ ଭଳେ, ଏଇ କେବଳ, ଟାଙ୍ଗର ଉଚ୍ଛଳା ଗନ୍ଧ ଭିତରେ ସ୍ୱପ୍ନଦେଶର ହୋଇ ଉଠିଲା। ଦୃଷ୍ଟି ମୋର ତାରି ଉପରେ ଲାଗି ରହିଥିଲା। ମୁଁ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଥିଲି।

—"କଣ ଦେଖୁଛ ବାବୁ!"

ପଛକୁ ଫେରିଲି, ବାଁ ହାତର ମୁଠିରେ ଛୋଟ ଗୋଟିଏ କଳସୀ, ସେ ତାଙ୍କର ଲଜ୍ଜାଜଡ଼ିତ ବାହୁରେ ଝୁଲାଇଛନ୍ତି। ମହାନଦୀର ଥଣ୍ଡା ପାଣିରୁ ମୁହାଁଏ ହେବ ପରା। ଘାଟ ପଥର ବନ୍ଧ ଉପରୁ ଉଠିଆସି ସେ ମୋ ପାଖରେ ଠିଆ ହେଲେ। ମୁଖର ବର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛି, ଦେହଲର ସନ୍ଧ୍ୟା ଟିକିଏ ନାହିଁ। ଶେଷ୍ଟ ଭଙ୍ଗରେ ଲାଗି ଶୁଖିଲା, ତାଙ୍କ ଉପରୁ ଟିକିଏ ଝରି ଯାଉଛି। ଯେଉଁ ଦୂବଘାସ କେତେଟାକୁ ସେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟର ସମସ୍ତ ଯତ୍ନ ଦେଇ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିଛନ୍ତି, ତାରି ଉପରେ ଏ ପାଣି ଟୋପାକ ସେ ଢାଳିଲେ।

—"ହଁ ଏଇମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାର କହେ। ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଶେଷ ଅସ୍ଥି ହେବ ଏଇଠି ରହିଯାଇଛି। ଉନ୍ମାଦ ଉପରେ ନତ ଅଶ୍ରୁ ତର୍ପଣ କରି ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା ଏ। ଜୀବନରେ ମୋର ଆଉ କଣ ଅଛି ବାବୁ!" ମୋର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଯାଇ ସେ କହିଲେ।

ଗୁଡ଼ାକ, ବାସ୍ତବ, ମନୁଷ୍ୟ ନୁହେଁ ହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ବେଳେ, ସେତେବେଳେ ସେ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ଦେବତା ବୋଲି ମନେ। ଆଉ ସେହି ଗୋଟିଏ ରମଣୀଙ୍କ ମୁହଁ ଚାହିଁଲି—ଅଜ ଅନ୍ତରର ମୋର କେତେ କଣ ଜାଣି ଯାଉଥିଲା। ତାଙ୍କ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖି ମୁଁ ନିଜର ଅନ୍ତର ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିଲି। ତାଙ୍କର ପଦତଳେ ଅବୁଝା ମନ ମୋର ନଇଁ ଆସିଲା। ସନ୍ଧ୍ୟା ଅଗତ ପ୍ରାୟ, ବସାକୁ ଫେରିଲି।

—"କୁଆଡ଼େ ଏତେବେଳ ଯାଏଁ ବାହାରେ ହୋଇଥିଲ କି? ଆସିଲ?"

ହୃଦୟରେ ମୋର ଚମକ ଲାଗିଲା। କଣ କହି ଏ ଉପଦ୍ରବରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବି। ଗୋଟାଏ ଭଲ ପେଶ୍ ପାଉଡ଼ରର ପାଇଁ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର ଫରମାସ ହୋଇଥିଲା। ପାଖରେ, ପଇସା ଥିଲେ ଅବା ବର୍ତ୍ତମାନ ବଜାରକୁ ଦୌଡ଼ଯାନ୍ତି।

ଗୃହିଣୀ

—"କାଲି ନେଇ ଆସିବ। ସେ ଦୋକାନଟା ଆଜି ବନ୍ଦ ଥିଲା।"—

"ଆଜି କେଉଁ ଦୋକାନରୁ ଗୋଟା ହେଲେ ନେଇ ଆସିଲନି। କାଲି ସକାଳକୁ ଟିକିଏ ହେଲେ ତ ନାହିଁ। ଗେଲ୍‌ଟାବ ଅଛ ଦୁଇ ଘର ଦନ ଶିବ।

ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଆସିଲା। ଯେଉଁ ଦେଶର ରମଣୀ ନିଜର ବସ୍ତୁତା ବସ୍ତ୍ର ଉପରେ, ଆବରଣ ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ କନା ପାଉନାହିଁ, ସେଇ ଦେଶରେ ପୁଣି ଦେହେ ପାଉଡ଼ର ଟିକିଏ ନ ଲଗାଇଲେ ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଳୟ ହୋଇଯାଉଛି! ଡାକିଲି—

"ତାଇଦିନଟା ସ୍ନୋ ଟିକିଏ ମାଖି ନହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ—ମୁରମା! ହଁ ତେଲ, ଆଉ ଦୁଇ ଘରକନ ଚଢ଼ାଉ ନହେଲେ ମୁଁ ଆଣି ପାରିବ ନାହିଁ କହୁଛି। ପାଖରେ ମୋର ପଇସା ନାହିଁ।"

ମୋର ଏ କଥା ଶୁଣିବା ଯେପରି ତାର ଅନ୍ତରର କେଉଁ କରୁଣ ଅଂଶରେ ଭେଦ କଲା—"ଯଦି ପଇସା ନାହିଁ, ସେଇଥି ନାହିଁ କହୁଛ। ମୋ କଥା ମୁଁ କହୁଛି। ବାପ ଘରେ ମୋର କଣ ନଥିଲା। ବିଲାତରେ ସ୍ନୋ ପାଉଡ଼ର ପାଇଁ ଦିନେ କାହାକୁ ଖୋସାମଦ କରିନାହିଁ। ଆଉ ଏଠି—। ସୁରମାର ମୁହଁରେ ଅଶ୍ରୁର ମାସର ରସ ଚାଲିଲା। ଏଇଟିକେ ଅଛାଡ଼ ଦେବ କି କଣ!

—"ବୁଝିଲ ସୁରମା! ବାପଘରେ ତୁମର ଯାହା ଆଉନା ବାହିଁକ, ମୋର ଜୀବନ ସହିତ ତୁମକୁ ତାଳମିଳାଇ ଚଳିବାକୁ ହେବ। ନହେଲେ—"

—ହଁ "ବୁଝିଛି। ତା ନହୋଇଥିଲେ, କୋଡ଼ ପଥରେ ନିଜକୁ ଛନ୍ଦି ଦେଇ, ଏମିତି ଜଳସୋତ—। ସୁରମା ଝର୍‌ଝର୍ ହୋଇ କାନ୍ଦିଉଠିଲା।

ନୀରବ ରହିଲି। "ହୋଉପଥ", ଏଇ ଶବ୍ଦଟା ମୋର ଶିରପ୍ରଶିର ଗୁଡ଼ାକ ଯେପରି ଓଲଟପାଲଟ କରି ଦେଲା, ଅନ୍ତରରେ କୋହ ଆସିଲା, ଡାକିଲି—

—ସୁରମା! ସୁରମା"

ମନ ବୁଝିଲା ନାହିଁ। ତେବେ ମୁଁ ଭୁଲବଲ କେଉଁଠି, ହେଉଚହେଉଚ ଓ ବାହିଁକି? ମୁଁ ଅନ୍ତରରେ କହାକୁ କରିବାକୁ ଲାଗିଲି! କେତେପ୍ରଶ୍ନ ମୋର ଅନ୍ତରରେ ଝଡ଼ସୃଷ୍ଟି କଲା ବାହୁଉପରେ, ଝରିପ୍ରିୟାର ଶୋଭାଅଙ୍ଗ ଛଟିଏ। କଟା ହାତ ଉପରୁ ଅଳକ ମେଖାଏ ଅସି ତା' ଉପରେ ପଡ଼ିଛି। ଛୋଟ ଦୁହାଁଅଣ୍ଟାଏ ତାର ସବୁ ହୃଦୟରେ ଦୁଇପ୍ରେମର ମଣିକୁ ଢାଙ୍କି ଧରିଛି, ଗୁହିଁଲି, ଆଖିରେ ଲୁହ ରହିଲା ନାହିଁ। ସଂସାରରୁ ବିଦାୟ ନେବାର ଅପେକ୍ଷା ପୂର୍ବରୁ, ଏଇ ଦୁଲାର ତାଳମହଲଟି, ସେ ଛଅର କରିଥିଲା, କଲ୍ପନା କଲା। ପ୍ରେମ୍ ଦେଇ ମୁଁ ତାକୁ, ବଜାରରେ କଳାର ଅଣିଥିଲି। ହଁ—ମନେଅଛି ତାର ସେଇ ଗୋଟିଏ ପଦ। —

—"ନଜର କରି ଏଇଟିକୁ ରଖିଥାଅ। ଏଇ ଦୁଲାର ତାଳମହଲରେ, ମାବଲ ତାଳର କଲ୍ପନା କରିବ ମୋର ପରେ—"

ଅହା, ନଜର କରି ପାରିଲି ନାହିଁ ଏଇଟିକୁ! କେତେ କାତର ପ୍ରାର୍ଥନା, ଏଇ ଜଡ଼ କଳସଟିରେ ପୂରି ରହିଛି। କି ଏକ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ, ସୁରମାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛି। ମନ ଭିତରେ ମୋର ଝଡ଼।

—"ଶ୍ରୀତ କଥା ହୋଇ ଶୁଣୁଛ, ଖାଇବ—" କହୁଥ କୁହିଲେ, କମାଣ୍ଡର ପ[...] ଗୋଟାଏ ଅଦେଶ ଦେଇ, ସୁରମା ଅପ[...]

\+ \+

ଅପର[...]
ଗୋରକ[...]
ମୁଁ ପଦ[...]
ବାସୁ[...]
ନାହିଁ[...]
ମୁଁ କ[...]
ସଦ୍ୟ[...]
ସମ୍ଭ[...]
ସମ୍ଭ[...]

ଅହି

ସବୁଦିନରେ ସନ୍ଧ୍ୟା କରିବା ଉଚିତ ଭାବି ମୁଁ ବେଶ ଟିକେ ମନୋଯୋଗ ଦିଏ । ଘରେ ଅଛିନ୍ତି, ସେଦିନ ଯେମିତି ଏହି ଛୋଟ ଶ୍ରେଣୀରେ, ବନ୍ଧୁଙ୍କର ସମସ୍ତ ଚିହ୍ନ ମୁଁ ଜାଣିପାରେ । —ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ସାବୁନ, ସ୍ନୋ, ଲିପିଷ୍ଟିକ୍, ବୁଟ୍ ଆଉ ଚେହେରା ! ଶେଷରେ ସୁଷମା, ଯେଉଁଠିରେ ମୁଁ । ନିଜର ଜିନିଷ ଅଛି, ସବୁଦିନ ସେ ସେସବୁ ବ୍ୟବହାର କରେ । କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଛି ରଙ୍ଗର ଜାଲ ଶାଢ଼ୀ । ସ୍ନାନଗୃହ ମୁହଁ ଉପରେ, ଟାଇମ୍ ପିସ୍ ପାଖରେ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଗୁଡ଼ାଏ ବହି, ଖାତା ପଡ଼ିଛି, ଦୁଇ ଟଙ୍କା, ଚାଲି ଟଙ୍କା । [illegible] ବସ୍ତ୍ରବସନ ନେଇ ଚାଲିଲି ଜାଣି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୁଇମଡ଼ ହୁଏ । ବାରମ୍ବାର ଦାନ୍ତର ବସନ ସେ ସଜାଇ ରଖେ ବ୍ୟସ୍ତ । ପାଉଡ଼ର ଗୋଳିଥାଏ ।

ସେ ଘରର ସେଇ ଶାନ୍ତ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଭିତରେ, ଆଜି ମୁଁ ଏକାନ୍ତ ଏକା । ସୁଷମାକୁ ମୁଁ ପ୍ରତି ସମୟ ମୁଁ ଭୁଲିଲି ଭୁଲିବ ଅଛିଲ । ସେଥିପାଇଁ ସମୟ ମାଡ଼ିଗଲା, ଟିକିଏ ଖାଲି, ଛୋଟ ଛୋଟ, କେତେ ଦିନର ପରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସୁଷମାକୁ ଭୁଲାଇ ଥିଲି ! ମଣିଷ ସେଇ ରଙ୍ଗ ଯେଉଁ କିଛି ଉପରୁ ମୁଁ ପରିଚିତ ମୋର ଧୀରେ ଉଠିଆସୁଥିଲେ ।

—"ଓ ! ଆପଣ?", ତାଙ୍କର ବେଶରେ ଯେମିତି ସରଳତା ଥିଲା । ଅଧରେ ସ୍ମିତ ଉଦାସ ।

—"ହିଁ ମୁଁ ଆସିଛି"

—"ଏ କଣ"?— ଉଂଗଳରେ ମୁଁ ସୁଷମାର ପରିଚୟ ଦେଲି । ସୁଷମା ମୁହଁ ଟେକି ଟିକିଏ ଅଧର ଖୋଲିଲେ । ତାପରେ ସୁଷମାକୁ ସେଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ସାନ ଭାଇ ମୁଁ ଚିହ୍ନିଲି । ସୁଷମାର ମୁହଁରେ ସରଳ ଭାବ ଥିଲା ବୋଧହୁଏ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାଟିର ସେଇ ସମୟ ମୁଁ ଜାଣେ ସଦାଶ୍ରୟ ହୋଇ, ତାଙ୍କର ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଇଲେ । ସୁଷମାର ଅନ୍ତରରେ ମୋର ଅନ୍ତରତମ । ଶେଷରେ ତାର ଲଜ୍ଜା ଅଛି । ସେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଥିଲା ବୋଧହୁଏ । ତାପରେ

"ଏଇ ସୁଷମା ! ସୁଜାତା ଦେବୀଙ୍କ ଝିଅ"— ସୁଷମା ଶୁଣିପାରିଲା ନାହିଁ । ନାସିକାର ପ୍ରାଣ ତାର, ଅଭିମାନ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ବୋଧହୁଏ ।

\+ \+ \+

ତାପରେ ବର୍ଷା ହେବାର ଗୋଟିଏ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଦୋକାନ ଭିତରକୁ ମୁଁ ପଶିଲି । ସୁଷମା ସଜ୍ଜା ଉପରେ ବସିଥିଲା । ଡାକିଲି—

—"ସୁଷମା ଭିତରକୁ ଆସ" ।

ସେ ଖୋଲା ଘର ଧାରରେ ଗୋଟିଏ ଖାଲି ଉଠି, ସେ, ଦୋକାନ ଭିତରକୁ ପାଦ ବଢ଼ାଇଲା "ସୋକେସ" ଉପରେ କେତେ ଜିନିଷ, ସ୍ନୋ ପାଉଡ଼ର, ସାବୁନ, ମୋର ଦରକାରୀ, ତେବେ ସୁଷମା, ଉପରେ ତାର ଆଖି ପଡ଼ିଲା ।

"ଏ ପାଉଡର ଟା ନେବ ସୁଷମା ?" ସୁବାସିତ ଗୋଟିଏ ଅଳତା ପାଉଡର ଧରି ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

—"ନା"—

"ତେବେ କଣ ଏଇଟା—" ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୁଁ ଧରି ସୁଷମା ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲି ।

—ନା—

—ତେବେ ?—

—"ନାହିଁ କିଛି ମୋର ଦରକାର ନାହିଁ । ଘର ଫେରିବା । ରାତି ହେଇ ଗଲାଣି । ବୃଷ୍ଟିର ମନ୍ଥର ଗତି ନାହିଁ । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ର ଚମକ, ମୁଁ ତାର ଆଖିର ଭାଷା ବୁଝି ହୋଇପାରୁ ନଥିଲି ।

× × ×

ରହିଗଲି ଶେଷପାଖରେ । ମୁଁ ମା ନିଦ୍ରା ଯାଉଛନ୍ତି । ରାତିଟା ପରେ ମୁଁ ଘର ଫେରିଆସିଲି । ସୁଷମା ଶୁଣି ରହିଛି ।

—"ଏ କଣ ସୁଷମା ! ତୁମେ ଶୋଇନ ଯେ ?" ସେ କହିଁ କହିଁ ହୋଇ କହିଲା ।

—"କହ, ମୋତେ କଣ ତୁମେ ସମାଦୋଷ ସତରେ କହୁଛ, ଜୀବନରେ, ଏ କଥା ଭୁଲିବା ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଦିନ କଣ ମନେ କଣ ଭୁମେ କହି ଦେଇଥିଲ । ଆଚ୍ଛା ମୁଁ ମନେକରେ, କେମିତି ଗୋଟିଏ ସମାଧି ମୋ ଉପରେ ସ୍ଥାପନ କରି ଯାଉଛ ତୁମେ ?

ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅନ୍ତରରେ ତାର କ, କରୁଣତା ଫୁଟିଉଠିଥିଲା । ସେ ଏତେବେଳେ ତାର ଆଖିରୁ ମୋର ଶତ ଉପରେ ଲୋତକ ଦେଲା ।

ଧୀରେ ମୁଁ ମୋର ହାତକୁ, ତାର କପାଳ ଉପରେ ବୁଲାଇ ଆଣିଲି । ତାପରେ ସବୁ ନୀରବ ।

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ମହାନ୍ତି ।

—❊—

[ମଙ୍ଗଳ—ଥା ୫ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ]

ଓ 'କୁମାରୀ' ଶବ୍ଦକୁ 'ଦୁଷ୍ଟବ୍ୟାଙ୍କ" ସହିତ ନିଜ ନିଜର ନାମ ପୂର୍ବରେ ଯୋଗ କରିବେ" ଘନଘନ କରତାଳି ଓ ଆନନ୍ଦ ସହିତ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସର୍ବ ସାଧାରଣରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଗଲା— ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ମେମ୍ବର ଛିଡ଼ା ହୋଇ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ପାଳନ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ .. [illegible] ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବ······ [illegible] ନମ୍ବର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ [illegible] ରକ୍ଷଣକାରି, [illegible] ସ୍ତମ୍ଭରେ [illegible] ପ୍ରଧାନ [illegible] ସୁଶ୍ରୀ, [illegible] ଶିକ୍ଷିତା [illegible] ପାର- [illegible] ଶ୍ୟକ । [illegible] ଶୀଭୂକ [illegible] ଦେଖନ୍ତି [illegible] ତ୍ୟକ

..'ଅବିବାହିତ ସଂଘ'ର କୃପାରୁ ବର ବଜାରଠା କିମାଛି ମାନ୍ଦା ପଡ଼ିଯାଇଥାଏ । ଆଉ ଠିକ୍ ସେତିକି ପରିମାଣରେ କନ୍ୟା ପିତାମାନେ କନ୍ୟାଦାୟରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ପଡ଼ଥାନ୍ତି·· [ଏଠି ମନେ ରଖିବାର କଥ ଯେ ପ୍ରାୟ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ପୁଅର ବିବାହ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ଆଉ କନ୍ୟାର ବିବାହ ନିଜର ପିତାମାନଙ୍କ ଉପରେ ସାଧାରଣତଃ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ]·· ଯେଉଁଦିନ ଦରଖାସ୍ତ ସଂଗ୍ରହ କଲି ବାସ୍ତବିକ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି · ପ୍ଲାନଟେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ବୋଲି ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ 'ଅବିବାହିତ ସଂଘ' ଓଡ଼ିଶାର ଏତେ ସଂଖ୍ୟକ କନ୍ୟା ପିତାଙ୍କୁ କ୍ଷିପ୍ତ କରିପକାଇବ ବୋଲି ସ୍ୱପ୍ନରେ ଭାବି ନଥିଲି···ଅନେକ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ସଂଗତି ସଂପନ୍ନ · ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଦରଖାସ୍ତ କରିଥିଲେ · କହିବା ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ ଯେ ମନ ମୁତାବକ କନ୍ୟାଟିଏ ଦେଖି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଯୌତୁକ ମିଳୁଥିବା ଉଚ୍ଚ ପଦସ୍ଥାର ସରକାରୀ-- ଚାକରି କରୁଥିବା ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ କଲି···ସେ 'ଅବିବାହିତ ସଂଘ'ର ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଏତେ କ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯେ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନକରି ବିବାହ କରିଦେଲେ···ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରରେ ଭଲ ନୌକରିଟିଏ ମଧ୍ୟ ମିଳିଗଲା·· ଆଉ କହିବେ କଣ ?

···ବିବାହର ପୂର୍ବଦିନରୁ ସଂଘକୁ ଗୋଟିଏ ଇସ୍ତଫା ପଠାଇ ଦେଇଥିଲି ·· ମଧୁଶଯ୍ୟା ରାତିରେ ଅନେକ ଗପ ପଢ଼ି ପଢ଼ି, ଆମର ଶ୍ରୀମତୀ ଯେତେବେଳେ ମୋର ବିଜୟ-କାହାଣୀ ଶୁଣିଗଲେ; ଖୁସି ହୋଇ କହି ପକାଇଲେ·· "ବାସ୍ତବିକ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ବାପଘରେ ଝିଅ"—ମୁଁ ତାଙ୍କର ଗୋରା ଟକ ଟକ ସୁନ୍ଦରିଆ ମୁହଁକୁ ମୋ ଛାତି ଉପରକୁ ଆଉଜେଇ ଆଣି ତାଙ୍କ କାନ ପାଖରେ କହିଲି···"ହଁ ହଁ ···ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ମୋ ପାଖରେ ତୁମେ" ।

'ଝଙ୍କାର' ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ !

ସଂଘଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ରହିଛି···ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ ଆପଣଙ୍କ ଦୁଃଖ ବୁଝିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନେକ ଅବିବାହିତ ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀଙ୍କର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ହୋଇଯାନ୍ତା । ଥରେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖିବେକି ?

(କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା ସହ)

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ବହିପତ୍ର

ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମ— [ଉପନ୍ୟାସ] ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି— ପ୍ରକାଶକ ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ପୃ ୦୯ ପୃ। ମୂଲ୍ୟ ଏକଟଙ୍କା।

ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ବାବୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପ ଲେଖାରେ ଖୁବ ନାମ କରିଛନ୍ତି। ବାସ୍ତବ ଜୀବନର ନିଖୁଣ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କିବାରେ ତାଙ୍କର ହାତ ସଫାଇ ଅଛି। 'ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମ' ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବଡ଼ ଗଳ୍ପ। ମୁଖପଦ ପଟର ଚିତ୍ରଟି ବଖାଣିଛି କିଏ? ଶ୍ରୀ,ଗୋପାଳ କାନୁନଗୋଙ୍କ ଅଙ୍କିତ। ଏଥିରେ ଯେପରି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସେହିପରି କବିତ୍ୱ ବିଦ୍ୟମାନ। ପୁସ୍ତକ ଖଣ୍ଡି କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ନାମରେ ଉତ୍ସୃଷ୍ଟ।

ଗଳ୍ପର ପରିସମାପ୍ତି ଖୁବ୍ କଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି।

ପୃ ୬୦ ପୃଷ୍ଠାରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥିବା "ଅଜଣା ଦେଶଅଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ" ଉହାରୁ ପୁଣି ଫୁଲ ଘରକୁ ଅସି ଆକୃଅଟର ଗୋପ ସହିତ ଲୁଚି ପଳାଇବାର ପ୍ରୟୋଜନ ନଥିଲା। ଏହାଦ୍ୱାରା ଅଧିକ କିଛି ହୋଇନାହିଁ ଅଥଚ ରୋମାନ୍ସ ଓ ଆର୍ଟ ଉଭୟ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣଙ୍କ କଲମରୁ ଏହିପରି ବହୁତ ବହି ଦେଖା ଯାହାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦରସ ପରିବେଷଣ କରୁ, ଏତିକି ଆମର ଆଶା।

× × ×

ପଲ୍ଲୀପୁଷ୍ପ—ଶ୍ରୀ କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାସ ପୃ ୬୦ ପୃଷ୍ଠା ମୂଲ୍ୟ ଦେଢଟଙ୍କା।

ଓଡ଼ିଶାଦେଶ ପଲ୍ଲୀ ଗୀତର ଅଫୁରନ୍ତ ଭଣ୍ଡାର। ଓଡ଼ିଆ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ଆଶା, ଆକାଙ୍କ୍ଷା, ରୁଚି, ଆବେଗ-ଅବସାଦରେ ଏହା ଭରା। ପଲ୍ଲୀଗୀତରୁ ହିଁ ଅସଲ ଓଡ଼ିଆ ଜୀବନର ଓ ଖାଣ୍ଟି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପରିଚୟ ମିଳେ। ସୁନାମ ଧନ୍ୟ କବି ଓ ସୁସାହିତ୍ୟିକ ଅଧ୍ୟାପକ କୁଞ୍ଜ-ବିହାରୀ ଦାସ ଏଥିରୁ ବହୁତ ସଂଗ୍ରହ କରି ଚଳିତ କିଛି ବାଛି ବାଛି ପଲ୍ଲୀ-ପୁଷ୍ପରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି। ବହିଟିର ଛାପା ସୁନ୍ଦର ଓ ବାନ୍ଧେଇ ରୁଚିକର। ଉପାଦେୟ ମୁଖବନ୍ଧଟି ପୁସ୍ତକର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବଢ଼ାଇଛି। ସାହିତ୍ୟ ରସିକ ମାନଙ୍କ-ଠାରେ ପଲ୍ଲୀପୁଷ୍ପର ଆଦର ବଢ଼ିବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ଗୋଟିଏ ଯୋଡ଼ିଏ ଗୀତ ଆଧୁନିକ ରଚନା ପରି ଲାଗିଲେ ମଧ୍ୟ ପଲ୍ଲୀର ମିଠା ହାଉଆରେ ଭରା। ଦାର୍ଶନିକତତ୍ତ୍ୱ ଥିବା ଗୀତ ଦେଇ ନଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା।

× + ×

ଗଦ୍ୟ ଓ ପଦ୍ୟ—୪ର୍ଥ ସଂସ୍କରଣ—ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ତ୍ରିପାଠୀ—ପୃ ୧୩୦ ପୃ—ମୂଲ୍ୟ ଦଶଅଣା।

ଏହା ଖଣ୍ଡିଏ ପୁରୁଣା ଜଣାଶୁଣା ପିଲଙ୍କ ପାଠ୍ୟ ବହି। ତ୍ରିପାଠି ମହାଶୟଙ୍କର ଗଦ୍ୟ ଓ ପଦ୍ୟ ଉଭୟ ପ୍ରକାର ସାହିତ୍ୟିକ ରଚନାରେ ସୁନାମ ଅଛି। ସମାଲୋଚନା ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ। ଉପହାର ଦାତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରୁଛୁଁ।

× × +

ନରକର ସ୍ୱର୍ଗ—(ଉପନ୍ୟାସ) ଶ୍ରୀ ହରିହର ବାହିନୀପତି—ପୃ ୫୨ ପୃ—ମୂଲ୍ୟ ବାରଅଣା, [ନୀଳାଚଳ ପୁସ୍ତକ ଭଣ୍ଡାର ପୁରୀ]

ରଚୟିତା ଜଣେ ତରୁଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଲେଖା ଭିତରେ ଉନ୍ନତ କଳ୍ପନାର ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ କାରିଗରି ଦେଖାଇଛନ୍ତି। ଲେଖାର ଭିତରେ ନୂତନତା ବିଦ୍ୟମାନ। ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ନୂଆ ଢଙ୍ଗ ଦେଖାଇବାକୁ ଯାଇ ଲେଖକ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ବିଭ୍ରାଟ ପଡ଼ିଲାପରି ଲାଗୁଛି। ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ଏ ତ୍ରୁଟି ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଁ। ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କଥା ବିଭ୍ରାଟର ପୁନରୁକ୍ତି ହୋଇଛି। ପଣ୍ଡିତା ନାମ୍ନୀ ପ୍ରତି ଲେଖକଙ୍କର ଦରଦ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ନାୟିକାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡଭାଗିନୀ କରି ଅପରାଧୀ ମୁରାରିଙ୍କୁ ବେକସୁର ଖଲାସ କରି ଦେଇଛନ୍ତି। ଉପନ୍ୟାସ ରସିକ ମାନଙ୍କୁ ଏହା ଆନନ୍ଦ ଦେବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ।

+ + +

ବାପୁଜୀ—ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ସ୍ୱାଇଁ—ପୃ ୪୬ ପୃ। ମୂଲ୍ୟ ଚାରିଅଣା—ପ୍ରକାଶକ ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍ ଏମ୍ପୋରିୟମ, କଟକ।

ଏହା ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଖଣ୍ଡିଏ କବିତା ପୁସ୍ତକ। ଏଥିରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବର ଦଶଗୋଟି କବିତା ଅଛି। କବିଙ୍କର ରଚନା କୌଶଳ ବାସ୍ତବିକ ପ୍ରଶଂସା ଯୋଗ୍ୟ। ଭାଷା ଯେପରି ମଧୁର ଓ ଝଙ୍କୃତ ଭାବ ମଧ୍ୟ ତଦନୁରୂପ ଗମ୍ଭୀର ଓ ପରିସ୍ଫୁଟ।

କୁଙ୍କୁମ—ସୁପରିଚିତ ଲେଖକ ଓ କଳାକୁଶଳୀ ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ପ୍ରଯୋଜନା ଓ ସମ୍ପାଦନାରେ ଏହି ନବୀନ ସାହିତ୍ୟ ଚିନ ଖଣ୍ଡି ବେଶ ମଞ୍ଜୁଳ ହୋଇ ସୁଦୂର ବମ୍ବାଇ ନଗରୀରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି। ସେଠାରେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରେସ ନଥିବାରୁ ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାଟି ଲିଥୋ ହୋଇ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିଛି। ମନୋହର ଚିତ୍ର ସମ୍ଭାର
ସଂଖ୍ୟାଟି ଯେପରି ପରିଶୋଭିତ ସୁନ୍ଦ
ବସ୍ତୁରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅଲଙ୍କୃ
ବିଦେଶରେ ଥାଇ ଏହ
କରିବା
ରସି
ନବ
ଉଦ୍ଦେ
...
ଏହି
ଧାର
ମେ,
ସହି
ଆ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭୂତ-ଚକ୍ର

[ଭୂତ ବା ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରେତାତ୍ମାକୁ ଡାକି ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଯାଇ ପାରେ ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣାଅଛି । ମାତ୍ର ତା' କରିବା ସକାଶେ କେତେକ ସାଧନ ଓ ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜଣାଥିବା ପ୍ରୟୋଜନ । ବିଶେଷ କରି ଜଣେ ମାଧ୍ୟମ [midium] ମିଳିବା କଷ୍ଟକର । ଏହି ମାଧ୍ୟମକୁ ଅବଲମ୍ବ କରାଇ ତାହାର ହାତଅରେ ଭୂତମାନେ ନିଜ କଥା କହନ୍ତି । ଆମ୍ଭେମାନେ ଗୋଟିଏ ଭୂତଚକ୍ର ବସାଇ ଜଣେ ଉପଯୁକ୍ତ ମାଧ୍ୟମ ସାହାଯ୍ୟରେ ଭୂତ ଡକା କରାଉଛୁଁ । ପରଲୋକ ଗତ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଆତ୍ମାକୁ ଡକାଇ ସେମାନଙ୍କ ମୌଳିକ ବିବୃତି ସବୁ ଉଗରରେ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଆଶା କରୁଁ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ଛଳରେ ମହାଦେବ ଦେଶାଇଙ୍କ ଓ ମହାତ୍ମା । ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ବିବୃତି ପ୍ରକାଶ କରାଗଲା । ପାଠକ ମାନଙ୍କ ରୁଚି ବଳିବାର ଜାଣିଲେ ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କର ପ୍ରକାଶ କରିବୁଁ ।]

କାଳ— ୧୯୪୮ ନଭେମ୍ବର ତା ୨ରିଖ ଗୁରୁବାର ଅମାବାସ୍ୟା ରାତି ବାରଟା ।

ପ୍ର:—ଆପଣ କିଏ କହୁଛନ୍ତି, ନାମ ଲେଖି-ଦିଅନ୍ତୁ । [କଥ ରେ ପଚରା ଗଲା]

ଉ—[ସାଦା କାଗଜରେ ଅବଶ୍ୟ ମିଡ଼ିୟମ ଲେଖିଲେ] ମହାଦେବ ଦେଶାଇ ।

—ଆମେ ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଡାକି ନାହୁଁ, ମ ଡାକୁଛୁଁ ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କୁ ।

ାଣେ । ମାତ୍ର ସେ ଏଠେ ଚଞ୍ଚଳ ଲେ ନାହିଁ । କାର୍ଯ୍ୟ-ବ୍ୟସ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ବାହାକୁ ଯାକର ମୋଟା, ଗହଳିଆ—ଆମକୁ ସହେ ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଅଛନ୍ତି କଉଠି ?

ବ—ବାପୁଜୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ

ପ୍ର—କଉଁ ସ୍ତରରେ

ଉ—ପ୍ରଥମ ଅର୍ଥାତ୍ ସର୍ବନିମ୍ନ ।

ପ୍ର—ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା; ମହାତ୍ମାଜୀ କଣ ତେବେ ସର୍ବ ନିମ୍ନରେ ଅଛନ୍ତି ? ଆମେ ଭାବିଥିଲୁ ସପ୍ତମରେ ଥିବେ କିବା ଏକାବେଳେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଯାଇ ଥିବେ ।

ଉ—କଥାଟା ତୁମର ଠିକ । ଇହ ଜନ୍ମର ସଦସତ୍ କର୍ମ ଓ ମନୋବୃତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସ୍ତର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୁଏ । ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ତୃତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲି । ପରେ ସେଠାକାର କର୍ମ ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଉଠିଲି ଷଷ୍ଠକୁ । କିଛି ଦିନ ପରେ ସପ୍ତମକୁ ଯିବାର ଥିଲି । ମାତ୍ର ବାପୁଜୀ ସବୁ ଭଣ୍ଡୁର କରିଦେଲେ ।

ପ୍ର—କି ରକମ?

ଉ—ଦିନେ ବାପୁଜୀ ଏଠାରେ ସପ୍ତମରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ ଅଲବତ ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି ବା ସାଯୁଜ୍ୟ ମୁକ୍ତି ପାଇ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଲୀନ ହୋଇ ଯାଇ ଥାନ୍ତେ । ମାତ୍ର ତାହା ସେ ରହିଲେ ନାହିଁ । ଦୁଃଖ, ଦରିଦ୍ର, ଦଳିତ, ନିପୀଡ଼ିତ ଜନଗଣର ସେବାରେ ଉତ୍ସୃଷ୍ଟ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣ ନିଜର ମୁକ୍ତି ଖୋଜିଥାଲୁ ପସନ୍ଦ କଲା ନାହିଁ । ପର ସେବା ତାଙ୍କର ଏଠି ଯେମିତି ଜୀବନର ବ୍ରତ ଓ ଜୀବନର ଧର୍ମ ଥିଲା, ପୃଥିବୀ ତ୍ୟାଗ କଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସେହି ଭାବ ରହିଛି । ସେ ଇଚ୍ଛାକରି ସର୍ବନିମ୍ନ ସ୍ତରକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ ।

ପ୍ର—ପ୍ରେତମାନଙ୍କର କଣ ଇଚ୍ଛାରେ ସ୍ତର ପରିବର୍ତ୍ତନର ଅଧିକାର ଥାଏ ?

ଉ—ନା, ଥାଏ ନାହିଁ ସବୁବେଳେ । ଯେଉଁମାନେ ଉପର ସ୍ତରର ଆତ୍ମା, ସେମାନେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ନିମ୍ନ ସ୍ତରକୁ ଆସି ପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନିମ୍ନ ସ୍ତରର··· ଆତ୍ମା ଆପଣା ଇଚ୍ଛାରେ ଉପରକୁ ଯାଇ ପାରନ୍ତିନା । ସାଧନା ଓ କର୍ମ ପ୍ରଭାବରେ ଯାଏ ।

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଜୀ ଇଚ୍ଛା କଲେ ପୁଣି ସପ୍ତମକୁ ଯାଇ ପାରିବେଟି !

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ । ସେ ଯେ ସେଠିକାର ଆତ୍ମା । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ମୁକ୍ତିବନ୍ଧନ କିଛି ନାହିଁ । ସେ ସାତ ସ୍ତର ଯାକ ଆପଣା ଇଚ୍ଛାରେ ବିଚରଣ କରି ପାରନ୍ତି ।

ପ୍ର—ତେବେ ସେ ପ୍ରଥମ ସ୍ତରରେ ରହୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଉ—ଏଠାରେ ନିକୃଷ୍ଟ ଆତ୍ମା ସବୁ ଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟରେ ନାନା ଉନ୍ନୟନ କାମ କରି ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତାଙ୍କର । ଅନ୍ୟ ସ୍ତରରେ କ୍ରମେ ଶିକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି, ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ଆଦର୍ଶ ଦେଖାନ୍ତି । ମାତ୍ର ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅଧିକ କରୁଣା ଥିବା ହେତୁ ସାଧାରଣତଃ ତାଙ୍କର କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ର ଏହି ପ୍ରଥମ ସ୍ତରରେ । ଯେତେ ଚୋର, ଡକାଏତ, ମିଥ୍ୟାବାଦୀ, ପରଶ୍ରୀକାତର, ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକ, ଦେଶଦ୍ରୋହୀ, କୁଅଶ୍ରୟ, ଲମ୍ପଟ, ଭଣ୍ଡ ବେଟା-ଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ସେଇଟା । ସେଠି କାମ କରିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟ । ଏପରିକି ନରକ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ପସି ଆସିବାର ଆଶଙ୍କା । ଅଛି ସେମାନଙ୍କ ସାହଚର୍ଯ୍ୟରେ । ପାପଗ୍ରହ ଅର୍ଥାତ୍ ହିଂସା, ଦ୍ୱେଷ, ଅସତ୍ୟ, ସ୍ୱାର୍ଥର ଭାବ ମନରେ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଉପର ସ୍ତରରୁ ଉଠିଥିବା ଆତ୍ମାଟିଏ ଅଧଃପତନ ହୋଇପାରେ । ବାପୁଙ୍କ ଭଳି ମହାତ୍ମାଙ୍କର ସେ ଭୟ ନଥାଇ ପାରେ କିନ୍ତୁ ଆମର ତ ଅଛି ।

ପ୍ର—ଆପଣ ତେବେ କାହିଁକି ଆସିଲେ ଏଠିକି ?

ଉ—ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କ ଆଦେଶରେ । ସେ କହିଲେ, "ମହାଦେବ, ପୃଥିବୀରେ ତୋର କର୍ମ ବହୁତ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି । ତୁ ନିଜେ ଉଠିନଲେ ତ କିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ପଛକୁ ଉଠାଇବ କିଏ ?" ଏହା କହି ମୋତେ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଆସିଲେ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ ପରି ମହାତ୍ମା ବା ଦେଶ ସେବକ, ଧର୍ମ-ନେତାମାନେ ଏପରି କରନ୍ତି କି ?

ଉ—କରୁଥିବେ କେହି କେହି—କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଜଣାନାହିଁ । ମୁଁ ତ ଅଳ୍ପଦିନ ହେଲା ସେଠିକି ଆସିଛି । ପୁଣି ନିଜର କାମ ଏତେ ଯେ ଅନ୍ୟ ଖବର ରଖିବାକୁ ସମୟ ହୁଏନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ସେଠି ଅଧଃ ସ୍ତରର କରନ୍ତି କ ?

ଉ—ଦେଖନ୍ତୁ ମୋତେ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ଲାଗିଲାଣି । ଅବ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ଆଉ ଦିନେ ପଚେ ଆସିବ ।

ପ୍ର—କିନ୍ତୁ ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କୁ ଆମ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଇବେ । ଦୟା କରି ସେ ଟିକିଏ ଆସନ୍ତୁ । ବହୁତ କଥା ଜାଣିବାର ଅଛି ତାଙ୍କଠାରୁ ।

ଉ— ନିଶ୍ଚୟ ନିଶ୍ଚୟ । ସେ ଭାରି ଦୟାଳୁ, ବିଶେଷତଃ ଜନ୍ମଭୂମିର ସନ୍ଦେହ ମୋଚନ କରିବାକୁ ସେ ସୁଖ ପାଆନ୍ତି । ଆଉ ଦେବେ । ଜୟହିନ୍ଦ ।

(ହଠାତ୍ ମିଡ଼ିୟମ୍ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ । ଉପସ୍ଥିତ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଚେତା ଆସିଲାରୁ ସେଦିନ ଆଉ ତାଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ଆମେ ଭଲ ମନେ କଲୁ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ଶରୀରର ଅନିଷ୍ଟ ହୋଇ-ପାରେ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

କୁଆଁର ପୁନେଇ

ଶ୍ରୀ ରାଧାଶ୍ୟାମ ନାୟକ

—୧—

ମୋପରି ବୃଦ୍ଧ,
ଙ୍କର ଙ୍କର ଅନ୍ତରରେ
କ୍ଷମା ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମା !
ଅଜ ପରା କୁଆଁର ପୁନେଇ !
ଷୋଦର ଧୂମ୍ର ଛାୟା
ଦିଗ୍‌ବଳୟ—ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେ ଯାଇ
ଦିଶେ ଗୋ ମଳିନ କାୟା
ହସୁନାହିଁ କଣେଇ କଣେଇ !
କୁଆଁର ପୁନେଇ ।

—୨—

ପଡ଼ୁଛକି ମନେ ?
ଗତ ବର୍ଷ କୁଆଁର ପୁନେଇ
ସିଏ ଥିଲେ ସନ୍ନିଧାନେ;
କାଖେ ଥିଲା ତାଙ୍କ—
ଫୁଲ ଭଳି ସ୍ନିଗ୍ଧ ଶିଶୁଟିଏ
"ଅ—ଆଁ-ଜନମାମୁ"—ଡାକୁଥିଲା
ଶିଶୁ, ତୋଳି ହାତଟିଏ
ତୁମେ ହସୁଥିଲ ଅନେଇ ଅନେଇ
କୁଆଁର ପୁନେଇ ।

—୩—

ମନେ ଥିବ ଏକା
ଦେଉଥିଲ ଶିଶୁ ଗଣ୍ଡେ
ଅଗଣିତ ତପ୍ତ ଚୁମ୍ବ ରେଖା—
ଯାର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି, ପ୍ରତିଛବି
ଜନନୀର ଗଣ୍ଡେ ମଧ
ଦେଉଥିଲ ଆଙ୍କି
ନୀରବ ଚାହିଁଣେଇ
କୁଆଁର ପୁନେଇ ।

—୪—

ନାଚୁ ଥିଲେ—
ଗାଉଥିଲେ କୁମାରୀଏ—
ପିଲାମାନେ କରୁଥିଲେ ହୁରି
ଙ୍କେଡୁଥିଲେ—
ଟକା ଟକା ଟକାଏ ଭଙ୍ଗିଏ
ଅଜ ରା-ରାଣୀ
କିଏ ଅବା ଗାଉଥିଲେ—
'କୁଆଁର ପୁନେଇ ଜହ୍ନ ଲୋ
ଫୁଲ ବଉଳ ବେଣୀ ।'
ଶୁଣେଇ ଶୁଣେଇ
କୁଆଁର ପୁନେଇ ।

—୫—

ତୁମେ ଦେଖୁଥିଲ ବସି
କେଉଁପରି ରଙ୍ଗରସ—
କେତେ ପିଠା ପଣା—
ନୃସିଂହନାଥ—ନାଡ଼ିଆ ଅଚଳା
ଚକୁଳି—ସନ୍ଦେଶ କୁହୁଆର ଦାନା
କିଏ ଦେଉଥିଲା ବା ପରଖି !
ପିଠା ପଣା ନାମରୁ ମାତର
ଅନ୍ତରର ପୁଞ୍ଜୀଭୂତ ଶ୍ରଦ୍ଧା—
ପ୍ରେମ,ପ୍ରୀତି ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର—
ଗୁଣମାନ; ପିଠା—ବସ୍ତୁ ଦେଇ
କରି ରୂପାନ୍ତର
କହୁଥିଲେ ଖାଇବାକୁ
ଲଦି, ରଣି ନିୟମ ହଜାର
ସ୍ନେହରେ ମନେଇ
କୁଆଁର ପୁନେଇ ।

—୬—

ନା, ନା, ନା ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମା !
ମୋହ ପାଇଁ ନହୁଅ ବ୍ୟଥିତ
ପୋଛିଦିଅ ଅଶ୍ରୁ କଣା—
ଗୋଲମୀର ଚାଣୁଅ ଜଂଜିର
କରିଛ ଯେ ଶବ ପ୍ରବାହିତ ।
ନାହିଁ ସିଏ ପାଶେ
ଯାକୁ ଦେଖି ହସୁଥିଲ ତୁମେ
ଅଛି ସେ ଗୋ ଦୂରେ—
ଅତି ଦୂରେ—
ଦୂର ଦେଶେ ଜାଣେ ନାହିଁ
କିଏ ତାକୁ ନେଲା ଅବା ନେଇ
କୁଆଁର ପୁନେଇ ।

—୭—

ଚାହିଁ ଦେଖ ଶୁଦ୍ଧ !
ତାଙ୍କ ଆଉ ଥରେ—
ପଚାର ଗୋ ଭଲ ମନ୍ଦ
କୁଶଳତ ସବୁ ?
କି କରେ ସେ ଘରେ ?
ଅବସାଦେ ଯାଉଛକି ଶୋଇ ?
ଅବା—ଅଗଣାରେ ରହି କାଙ୍କ୍ଷା ନୟନେ
ତୁମକୁ ଗୋ ଲହୁଅଛି ଚାହିଁ ?
ଦୂର ଦେଶ ପ୍ରିୟ କଥା
ଭାବି ମନେ
ଦୁଇ ଠୋପା ଅଶ୍ରୁ ଯାଏ ବହି
ହୃଦୟକି ଏତେକେଡ଼ ସ୍ନେହ ?
କୁଆଁର ପୁନେଇ ।

—*—

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସିଓରେନ୍ସ

କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ୧୯୦୮—ହେଡ୍ ଅଫିସ, ବମ୍ବେ

ସନ ୧୯୪୭ ମସିହାର ଚ୍ୟୁକ ବିବରଣ

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୯୪—୮୧ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ଚଳନ୍ତି ବୀମାର ପରିମାଣ ୧୭୦୦,୦ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୪୪୦,୯୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା କରି ନିଜର କୁଟୁମ୍ବ ନିୟମିତ ସଞ୍ଚୟ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତାନ ରୂପ ସଂସ୍ଥାନ କରି ପାରିବେ କେବଳ ଜୀବନ ବୀମା କରି ।

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ଓ କଟକରେ ସଙ୍ଗଠନ ଓ ଶାଖା ଅଫିସ ମାନ ଅଛି । ଓଡ଼ିଆ ଅବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଶାଖା—ରଙ୍ଗଭବନ, କଟକ ।

ଟି. ଟି ମେନେଜର-

Digitized by srujanika@gmail.com

ସିନେମା

ସିନେମା ଓ ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ।

ଇଂରାଜ ସରକାର ଥିବା ସମୟରେ ସିନେମା ଖେଳର ଶେଷରେ ଇଂରାଜ ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ "God save the king"ର ରେକର୍ଡ ବଜା ଯାଉଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ୍ ସମ୍ରାଟ ଓ Union Jackର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଉଥିଲା । ରାଜଭକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ସେ ଗୀତଟିର ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦର୍ଶକମାନେ ଠିଆହୋଇ ରହୁ ଥିଲେ । ହଠାତ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ସିନେମାଗୃହ ମାନଙ୍କରେ "God save the king"ର ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ କେଉଁଟି ତାହା ସ୍ଥିର ହୋଇ ନଥିବାରୁ 'ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍' 'ଜନଗଣ ମନ' 'ଝଣ୍ଡା ଉଞ୍ଚା ରହେ ହାମାରା' 'ଜୟହିନ୍ଦ୍ ଜୟହିନ୍ଦ୍' ପ୍ରଭୃତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗୀତ ମାନ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗୃହରେ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା ଓ Union Jackର ପରିବର୍ତ୍ତରେ ତ୍ରିରଙ୍ଗ ପତାକା ଦେଖାଇ ଦିଆଗଲା । ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ କୌଣସି କୌଣସି ହଲ୍‌ମାନଙ୍କରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ, ଜବାହାର ଲାଲ, ଓ ସୁବାଷ ବୋଷ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କର ଚିତ୍ରମାନ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇ ଦିଆଗଲା । ଏ ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ କିନ୍ତୁ ଦେଖାଗଲା ଖେଳପରେ ଅଧିକାଂଶଙ୍କର ସେ ପ୍ରତି ଭ୍ରୁକ୍ଷେପ ନାହିଁ । କେହି ବସି ରହୁଛନ୍ତି ତ କେହି ...ରୁ ବାହାରି ସାରିଲେଣି । ସ୍ଥା' ଛଡ଼ା ...ରେ ଯେଉଁ ଗୋଳମାଳ ହୁଏ ...ୟ ସଙ୍ଗୀତ ବୋଲି ହେଉଥିବା ... ଭିତରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲଣି । ... ଏଥିପାଇଁ ହଠାତ୍ ଚଳିତ ... ପାସ୍ ...ର ...ତ

ଏହି ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ନେଇ ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଗଣ୍ଡଗୋଳ ସୃଷ୍ଟି ହେବାରୁ ପ୍ରାଦେଶୀୟ ସରକାର ଗୋଟିଏ ନିୟମ ଗଢିଛନ୍ତି ଯାହାର ଫଳରେ କୌଣସି ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ବୋଲା ଯାଉନାହିଁ କେବଳ ଜାତୀୟ ପତାକାକୁ କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଆମର ଲୋକପ୍ରିୟ ଜାତୀୟ ସରକାର ହୁଏତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାବୁଥିବେ ଯେ ଇଂରାଜ ଅମଳରେ ଯାହା ଅକ୍ଳେଶରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁଥିଲା ବର୍ତ୍ତମାନ କାହିଁକି ହୋଇ ପାରୁନି ? ଆମେ ଉତ୍ତରରେ କହିପାରୁ ସେ ସମୟରେ ଭୟର ପ୍ରଚୁରତା ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷାର ଅଭାବ ।

÷ + ÷

ଡକୁ ମେଣ୍ଟାରୀ ଚିତ୍ର

ଗତ ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ମି. ପାଲ୍ କାଲସ୍‌ଙ୍କ ବିଷୟ ଲେଖିଥିଲୁ । U. N. O. ତରଫରୁ ହୋଇଥିବା ମା, ଶିଶୁ, ଓ ଜାତି ପ୍ରଭୃତି ଛଅଗୋଟି ଚିତ୍ର ଛାଡ଼ି ସେ ଭାରତରେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଗୃରୋଟି ଡକୁମେଣ୍ଟାରୀ ଚିତ୍ର ଗଢି ସାରିଛନ୍ତି । ସେ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି "KNOW YOUR—NEIGHBOUR", THE "LAST JEWEL" "WHITE MAGIC" ଏବଂ "KURVANDI ROAD" ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ବିଷୟଟି ହେଉଛି ବ୍ରାଜିଲ୍‌ରେ ଭାରତୀୟ ରାଜଦୂତ ମି. ମିନୁ ମାସାନୀଙ୍କର ବିଖ୍ୟାତ ଲୋକପ୍ରିୟ ବହି "OUR INDIA" । ଏହାର କଥା ଓ ସମ୍ବାଦ ଲେଖିବେ ମି. ଏସ୍ ଆର. ଦାଦାଭାଇ‌ଙ୍କ ଯାହାଙ୍କୁ "ସାରଙ୍ଗୀ" ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ଏହି ବିଷୟଟିରେ ଆର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆଗମନ ଓ ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋଙ୍କ ସମୟଠାରୁ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଡ଼, ବଡ଼ ଘଟଣାମାନ ରହିବ । ଭାରତୀୟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ କୃଷି, ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଏପରିକି ଧର୍ମ, ଶ୍ରମିକଙ୍କ ବିବାଦ ବିଷୟମାନ ମଧ୍ୟ ରହିବ । ଭାରତୀୟ ପ୍ରାଚୀନ ନୃତ୍ୟ କଳାର ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ପୃଥିବୀ ବିଖ୍ୟାତ ଭାରତୀୟ ନୃତ୍ୟକାରି ରାମଗୋପାଳ ଏ ଚିତ୍ରରେ ନୃତ୍ୟ କରିବେ । ଏହି ନୃତ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ଫଟୋ ସବୁ ଇଂଲଣ୍ଡର ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓରେ ଉଠାଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି । ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ର ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଉଠାଯିବା ବୋଧହୁଏ ଏହି ପ୍ରଥମ ହେବ । ବୋଧହୁଏ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମୀ ଅଶୋକଙ୍କର ଅଭିନୟ ପୃଥ୍ୱୀରାଜ କପୁର ଓ ଧର୍ମଙ୍କର ଅଭିନୟ ହାସ୍ୟାଭିନେତା ଯାକୁବ କରିବେ ଏହି ଚିତ୍ରଟିର କ୍ୟାମେରାମେନ୍ ହେବେ ଡାକ୍ତର ପାଥି ଓ ଫିଲ୍ମ ବାଲଢ଼ୋସେଇ । ଏମାନେ ମା, ଶିଶୁ, ଜାତି ପ୍ରଭୃତି ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ଫଟୋଗ୍ରାଫୀ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ।

× × ×

ଧୂମ୍ରପାନ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସିନେମା ହଲରେ 'ଧୂମ୍ରପାନ ନିଷେଧ' ନୀତି ଭାରତର ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ହୋଇ ସାରିଲାଣି । ଖବରରୁ ଜଣା ଯାଉଛି ଯେ ଏଡ଼ି ଦିନରୁ ଅହମଦାବାଦ୍‌ରେ ପ୍ରାୟ ୫୦ଜଣ ଜଣଙ୍କୁ ଅଟକ କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ଲେଟିଏ ଚୋରିମାନ ପରେ ପୁଣି ଏ ଦୋଷ କଲେ ଗୁରୁତର ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ସତର୍କ କରାଇ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବମ୍ବେ ସହରରେ ଯଦିଓ ଏ ନିୟମ ଜାରି ହୋଇଛି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି ଦଣ୍ଡନୀୟ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ।

'ଭାରତ ଜ୍ୟୋତି' ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରିକାର ସିନେମା ସମ୍ପାଦକ ଲେଖନ୍ତି ଯେ "କେବଳ ବମ୍ବେ ପ୍ରଦେଶର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସହରରୁ ଏହି ଆଇନ୍ ହେତୁ ଅଣ୍ଡ ଦମ୍‌ଟର ମାସକୁ ପ୍ରାୟ ୨୨,୫୦୦ ଟଙ୍କା ଚଳି ଯାଉଛି ।"

ଅନ୍ୟତ୍ର ମଧ୍ୟ ଦେଖା ଯାଉଛି ଯେ କେହି କେହି ଅତି ସିନେମା ପ୍ରିୟ ଓ ଅତି ସିଗାରେଟ୍ ଖୋର ସିନେମା ଦେଖା ଛାଡ଼ି ଦେଉଛନ୍ତି ଓ କେହି କେହି 'ଚୋରିଚୋରା' ଓ ଲୁଚାଲୁଚି ପ୍ରଭୃତି ବ୍ୟବହାର କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲେଣି ।

\+ + +

ପାଠକ ଶ୍ରୀ ଗଣପତି ସାହୁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ଯେ ଅଭିନେତ୍ରୀ ମିସ୍ ମିଣ୍ଟୁ ଓଡ଼ିଆ ନା ବଙ୍ଗାଳୀ ।

ମିସ୍ ମିଣ୍ଟୁ ବଙ୍ଗାଳୀ କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ୮ ଉପାଧିକ୍ ମିଶ୍ର I. C. S. ଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ । ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଆମେ କେଉଁ ପ୍ରମାଣ ଦେଖାଇ ଓଡ଼ିଆଣୀ ବୋଲି ଦାବୀ କରିବା ? ଦାବୀ କଲେ ମଧ୍ୟ ଆମର କଣ ଲାଭ ହେବ ? ଏ ପ୍ରକାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚୁର ମିଳିବ ।

ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ରିକା ସଭା

ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ନନ୍ଦ

ଓଡ଼ିଶା ଗଗନ ଆଜି କୃଷ୍ଣ ହିଜମୀତରେ ଭରା
ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବ ବୋଲି ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳୁ କ୍ରମେ ଧରା ।୧
ନଗର ମାଜେ—ଏଡ଼ୱାର ପ୍ରସନ୍ନ ହଣ୍ଡି ସାଥ
ସ୍ଥାନ କାଠଯୋଡ଼ୀ ନଈକୂଳ, ତାହା ନିକଟେ ଶ୍ୟାଳ ।
ଏଥର ଦେଖ ନିଜ ସ୍ୱପନ୍ନର କଷ୍ଟ ସାଥ
ଦେଖେ ଦିଗ୍ଦେଶ, ନଦୀ ତରଙ୍ଗ ଫୁଲଇ ଛାତି ।୩
ଜାଣ ତାକୁ ଅଛୁ, ଶୁଣ ନାହିଁ ସୁନେଖ ସୁନ୍ଦର ଫାଟି
ଝଙ୍କୁଳୀ ମାଳୁଅ କମଳ. ଗଳ୍ପକଥା ମନରୁ ଛୁଟେ ।୪
ସତେ ଅବା ଜଳିଲୁ ମହା ମିଳନର ଦୀପ୍ତ ଶିଖା
ସମବେତ ହେଲେ ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ର, ସୁ-ପତ୍ରିକା
ସଜ୍ଜିତ ସମୟ ହେଲା, ସଭାପତି କହିଲେ ଶୁଣ,
ଦେଇପାରେ ଭବ ରହିଛି ଅତୀତ ଓଡ଼ିଆ ଗୁଣ ।୫
ଗଜରଥ ଭରା ସେ କାଳ ଲଗାଇ ସପନ ପର
ଅଜିର ଓଡ଼ିଆ ଜିଇଁଛି ସେ ସ୍ମୃତି-ରତନ ଧରି ।୬
ନଗଣ୍ୟ ଅତୀତ ଗଜରଥ ଭରା ଗୀରତ ମାନ
ଜଗତ ଘୋଷଇ ଦମ୍ଭେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିଟା ସାନ ।୮
ଏ ସ୍ୱପଦ ବିନା ଅମର ଏକତା ଅଭାବ ବୋଲି
ସମବେତ ଯାରେ ସଭାରେ ଉପାୟ କହନ୍ତୁ ଖୋଲି ।୯
ଭାଷଇ "ସମାଜ" ନୟନର ନୀରେ ମୋ ଦିନ ଯାଏ
ଭଗ୍ନା ସମାଜ ବାହାରେ ମଜନେ ମୁଁ ପଡ଼ିଥାଏ ।୧୦
ଗଙ୍ଗାନଦୀରୁ ଗୋଦାବରୀ ଯାଏ ଯା ସୀମା କାଳେ
ଥିଲା ଅଜି ତାହିଁ ଭବ ଭବ ମୁହିଁ ଲୋତକ ଢାଳେ ।୧୧
"ଜନତା" ଭାଷଇ ଭାଇମାନେ ଦେଖ ! ଜନତା ଜଥା
ଢଳେ ହେଲେ କେହି ନ ଶୁଣଇ ଭାବ ଧୂରେ ମୋ ମଥା!
"ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ" ଗର୍ଜି କହଇ, ସାଥି ହେ ଜାଗ
ଶାସକ ଶୋଷଇ କୃଷୀ ମୂଲଆର ଲହୁର ଭାଗ ।୧୩
"ଜଗର" କହେ ମୋ ରଚେ଼ ଶାସନ କରେ ଏ ଦେଶ
ନିମିଷକେ ହୁଏ ଅନ୍ୟାୟ ଅନାଚାରର ଶେଷ ।୧୪
ସଦା ମୋର ପାଖେ ନାଗବନ୍ଧ ନାଡ-ତରୁଣ ଦଳ
ମୁକତ ଭାରତେ ସ୍ୱାଧୀନ ଦୃପ୍ତ ସଘନ ବଳ ।୧୫
"କୃଷକ" କହେ ମୋ କଥା ଥରେ ହେଲେ ବାବୁର ଭାଇ
କୃଷୀ ମୂଲିଆର ସରଗ ବୃଦ୍ଧିର ତୋଳ ହେ ଯାଇ
"ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର" କହେ ଦ୍ରୁମ ମାନେ ମୋତେ ପରଖି ଦେଖ
ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ନବ ଶାସନକୁ ଶାସନେ ଲେଖ ।୧୭
ଭାଷଇ "ମାତୃଭୂମି" ମୋର ଅତି ହୃଦାର ମନ
ମାତୃଭୂମିର ସେବା ଏକା ମୋର ଜୀବନେ ପଣ ।୧୮
ଭାଇମାନେ ! ମାନ ମୋର ସାନଭୂହା କହେ "ବଙ୍କୁଲି"
ମୋ ସାଉଥି ଛଡେ କୁହାଟ "ଶାସନ ଲେ ହୁଗୁଲୀ" ।୧୯

"ନଅଁଖିଆ" ସେ ନାଗି [illegible] ମଧା କଥା ମାନ
ଦେବେ ସି [illegible] ମହାଲେ ସର ଅଭିମାନ ।୨୦
ନଅଁଖିଆର ଧର୍ମ [illegible] ମାତ୍ରଇ କାହିଁ
କାହେ ଶାସକ [illegible] ବୁଦ୍ଧି ।୨୧
"ସତକଥା" କହେ [illegible] ଏ [illegible] ଭଣ୍ଡ ।
ସତକଥା ଏ ମୋ [illegible] ଖାଲି [illegible] ବଳ ।୨୨
"ଆଶା" କହେ ଭାଇ ଆଶାନେଇ ନୀରବେ ମୁଁ ପଡ଼ିଥାଏ
ଜୀଇଁ ଥାଉ ଥାଉଁ ଆଶାକର ମୋହର ଜୀବନ ଯାଏ
"ନବ ଓଡ଼ିଶା" ସେ ଦିଗ୍ ଦେଇ ଥର କଷ୍ଟେ ଉଠେ
ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଶରୀର ମୁଖେ ଅମଳିନ ଦୀପ୍ତି ଛୁଟେ ।୨୪
ଶାସକର ନାଲି ଆଖିର ଡରସେ ବୁଜାଇ ମୁଖ
ଜଣାଇ ପାରେନା କା ଆଗେ ଆପଣା ଅସହ ଦୁଃଖ ! ୨୫
ମରଣ ପଥେ ସେ ମହାଭାବଗୀୟ ପ୍ରେମିକ ସାଜେ
ଡେଇଁ କାଠଯୋଡ଼ି ମହାନଦୀ ଜଳେ ବଦନ ମାଜେ ।୨୬
ପାରେ ନାହିଁ ଉଠି ଏବେ ସତେ ଚଲ ପଣ୍ଡବ ତଳେ
ତା ଦେଖି ଭାସିଲେ ସଭାସଦ ଯେତେ ନୟନ ଜଳେ ।୨୭
ପ୍ରେତ ଉତ୍କଳ-ଦୀପିକାର ଝରେ ଲୋତକ ଧାର
ପଞ୍ଜୀର ଭେଦ ଘନ ଘନ ଉଠେ କି ହାହାକାର ।୨୮
ଦୂରେ ସନ୍ୟାସୀ ମାଦ୍ଧ୍ୟ ମୁଦ୍ରାରେ ପଢ଼ଇ ଗୀତା
ଖାନ୍ ନଗରର ମଶାଣିରେ ଜଳେ ଅଲଭା ଚିତା ।
ଶେଷେ ସଭାପତି ବୁଝାଇ କହିଲେ ଭାଷଣ ସାର
[ଗ୍ଲୁଡରେ ବହଇ ଅସରା ତପତ ଲୋତକ ଧାର]୩୦
କହିଲେ" ଦେଖିଲ ଆଖି ଆଗେ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ଦଶା
ଏଥିପାଇଁ ବିନା ଜଗତେ ଅମତ ଏ ଲୋକହସା!
କୋଣାରକ କାରୁ କାର୍ଯ୍ୟ, ଅଧୁର ସାଧବ ଦେ
ମଳିନ କରନା ଅଜାଯାଏ ଯାରେ ସମସ୍ତ ସେ
ମନେ କର,ତର ଏ ଶୁଭ ଲଗନେ କରେ
କାଠ ଉନ୍ନତ ପାଇଁ
ଦେକତେ ବାନ୍ଧୁ ଦେ
ବିଶ୍ୱ ପ୍ରୀତରେ ଦ
ସଭାପତି ହେର୍
କରତାଳି ଶୁଣି
ନବ କାରମଦେ
ଏ କାଳେ ଜ
ସମାଗତ ବାର
ହରଷେ ଅପ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାଳିଆ ବଳଦ ଗଲ୍ପା ଗଲ୍ପା

ସ୍ୱାମୀ—ତୁମେ ଗେଟ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଅଧଘଣ୍ଟା ଧରି ନବୀନ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ କଥା କହୁଥିଲ ନା ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ହଁ ସତ, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆମ ଘରକୁ ଡାକିଲି ଯେ ସେ କହିଲେ ତାଙ୍କର ବହୁତ କାମ ଅଛି ବେଳ ହବ ନାହିଁ ।

× + ÷

ଲାଇବ୍ରେରିଅନ୍—[ପ୍ରଫେସର ଇନ୍‌ଗ୍ରର୍କଙ୍କ ପ୍ରତି] ସାର୍, ସାର୍, ଲାଇବ୍ରେରିରେ ଶେର ପଶିଛି ।

ପ୍ରଫେସର—ସେ ଯାହା ପଢ଼ୁ ଚାହେଁ ତାକୁ ଦିଅ ।

÷ ÷ +

"କାଲି ଏତେ ଦିନ ଯଦି ପରେ ମୋର ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସହିତ କଳିଆ ହେଲା । ସେ କଳିଆର ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆମେ ବଗିଚାରେ ଗଛଟିଏ ପୋତିଛୁ ।"

"ମୁଁ ବାହା ହେବା ଦିନୁ ଯଦି ତା କରି ଥାନ୍ତି, ତାହେଲେ ଆମ ଘର ଚାରିପଟେ ଜଙ୍ଗଲ ହୁଅନ୍ତାଣି ।"

÷ ÷ +

"ପ୍ରାୟ ମୋତେ ସେହି କଥା ଗୁଡ଼ିକ କହ ଯାହା ଫଳରେ ମୁଁ ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ଅନୁଭବ କରେ ।

"ପିସ୍ତଲ ନେଇ ନିଜକୁ ଗୁଳି କର ।"

÷ × ×

ବିଜୟ—ମୁଁ ଏଠୁ ଗଲେ ତୁମେ ମୋତେ ଭୁଲିଯିବ ନାହିଁ ତ ?

କମଳା—ତାହା କି ସମ୍ଭବ । ଆମ ହୃଦୟରେ ଯେ ତୁମର ନାଁ ।

÷ + ÷

ପ୍ରଥମ ଚୋର—ତୁ ଯଦି ମୋ ଥଳିରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଅଛି କହିଦେବୁ ତେବେ ମୁଁ ତୋତେ ଏହି ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଯାକ ଦେଇଦେବି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ—ମୁଁ ତ ଜ୍ୟୋତିଷ ନୁହେଁ ତୋ ପାଖରେ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଅଛି ବୋଲି ମୁଁ କିପରି ଜାଣିବି ?

÷ ÷ ÷

ପୁଅ—(ଗୋଟିଏ ଉଡ଼ା ଜାହାଜ ଉଠୁଥିବାର ଦେଖି) ବାପା, ଏମାନେ ଯଦି ଏହିପରି ଉପରକୁ ଉଠନ୍ତି ତାହେଲେ କେତେବେଳେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ପହଞ୍ଚିବେ ?

ବାପା—ପେଟ୍ରୋଲ ସରିଯିବା ମାତ୍ରେ ।

÷ × ÷

ଶିକ୍ଷକ ପକ୍ଷୀ ବିଷୟ ପଢ଼ାଇ ସାରି ପଚାରିଲେ, "ଚଢ଼େଇ ଛୁଆ ତା ଖୋଳ ଭିତରୁ ବାହାରିବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ନୁହେଁ ?"

ଜଣେ ପିଲା କହିଲା, ମୋତେ ତା'ଠାରୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି ସେ କିପରି ତା ଭିତରେ ପଶିଲା ।"

× + +

ଶେଠ୍—ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାଁରେ ବହୁ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ଧାର ନେଇଥିଲ ଏବେ ଶୋଧ କରିଦିଅ ।

ମୋହନ—ଶେଠ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ 'ଧନ୍ୟବାଦ' ଲେଖାଟା ପାଇଁ ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି । ସେ ଗସ୍ତରୁ ଫେରିଲେ ଧନ୍ୟବାଦ ଓ ଟଙ୍କା ଉଭୟ ମିଳିବ ।

ଶେଠ୍—ତମେ ଖାଲି ଟଙ୍କାଟା ଦିଅ—ମୁଁ ନିଜେ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବି ।

÷ ÷ +

ଦାର୍ଶନିକ—ତମେ କ'ଣ ଖାଅ କହିଦିଅ—ମୁଁ କହିଦେବି ତମେ କି ପ୍ରକାର ବ୍ୟକ୍ତି ।

ବ୍ୟକ୍ତି—ମୁଁ ମେଣ୍ଢା ମାଂସ ଖାଏନାହିଁ ଗୁରୁ ।

÷ × ÷

ପୁଅ—ବାପା—ମୁଁ ଦଶଟଙ୍କା ଜମା କଲିଣି ।

ବାପ—ଭଲକଥା— ପୁଅ ବାପର ଅର୍ଜନରୁ ନ ଖାଇବା ଭଲ । ଟଙ୍କା ଆଣିଲୁ କେଉଁଠୁ ?

ମାଠୁଁ ଧାର ଆଣିଛି ।

+ ÷ +

ଅଜା ଆଈଙ୍କ ରୁଷାରୁଷି ।

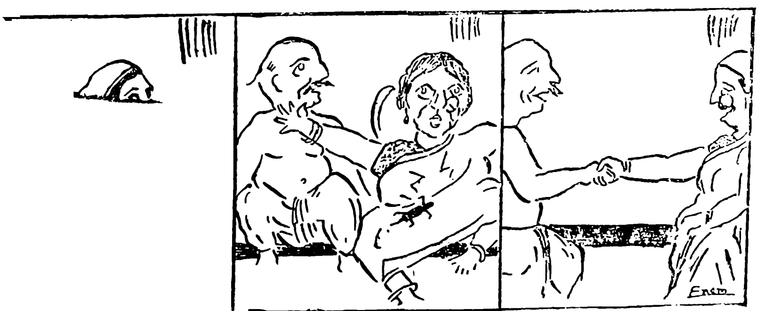

ଏ ସମୟେ ଦୁଷ ହୋଇ ଅଲପରେ
ପଡନ୍ତି ଝଟିପିଟି ।

ହାଜିର ଖାଇଣ ଦୁହେଁ ତ ଦୁହିଁଙ୍କ
କହି ପକାଇଲେ କଥା,
'ଗୁଡ୍ ମର୍ଣ୍ଣି— ମାଇଁ ଡ଼ିଅର' ବୋଲିଣ
ଭୁଲିଗଲେ ମନ ବ୍ୟଥା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ନିବନ୍ଧ

ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଗୋଟିଏ ଦିଗ

ଲେଖକ—ଅଧ୍ୟାପକ ଏସ୍., ଏନ୍., ଅଗରୱାଲ ଓ୍ୱାର୍ଦ୍ଧା

ଗତ କେତେ ବର୍ଷରେ ଶିଳ୍ପ ଓ କୃଷିର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଯଥେଷ୍ଟ ବଢ଼ିଯାଇଛି। ଜନସଂଖ୍ୟା ଅନୁପାତରେ ଏ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଢେର୍ ବେଶୀ। ଫଳରେ ଏହାଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀ ଏବେ ଧନବାନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ଏବଂ ସୁଖୀହୋଇ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସମସ୍ୟା ଆପଣାଛାଏଁ ସମାଧାନ ହୋଇଯିବାର କଥା। କିନ୍ତୁ ତା ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଆମେ କଣ ଦେଖୁଛେଁ? ପୃଥିବୀରେ ବଂଚେଇ ଜୀବନରେ ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ 'ମାନ୍ଦା'ହିଁ ଆସି ଯାଇଥିଲା। ଏହାଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀର ଶିଳ୍ପ ପ୍ରଗତିକୁ ଦବାଇ ଦେଲା। ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ବସ୍ତ୍ର ମାଲ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ କାରୀଙ୍କୁ ପୋଷାଇଲାଭଳି କେହି ଦାମ ଦେଇ ସେ ସବୁକୁ କିଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ। କୋଟି କୋଟି ଲୋକ କାମ ନପାଇ ବେକାର ହୋଇ ବୁଲିଲେ। କାରଣ କାରଖାନା ମାଲିକମାନେ ଉତ୍ପନ୍ନ ଜିନିଷକୁ ଲାଭଜନକ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକିପାରିଲେ ନାହିଁ। ସୁତରାଂ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ପାଇ ପୃଥିବୀ ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି। ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଯେତେ ବଢୁଛି ତାହାକୁ କାମରେ ଲଗାଇବାର ସେତେ ସୁଯୋଗ କମି ଯାଉଛି। ଅଧ୍ୟାପକ କୋଲ୍ ଯଥାର୍ଥରେ ପଚାରିଛନ୍ତି:—

“ଯଦି ଉତ୍ପାଦନର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ହେବାରେ ବେକାର ସମସ୍ୟା, ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ବଢ଼ିଚାଲିବ, ତାହେଲେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଯେ ମନୁଷ୍ୟର ପରିଶ୍ରମର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ବଢାଇବା ପାଇଁ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି, ତାର ମୂଲ୍ୟ ବା କଣ? ଶ୍ରମ ଲାଘବ କରିବାର ପନ୍ଥା ଆବିଷ୍କାର କରି ଲାଭ କଣ, ଯଦି ତାହା ଫଳରେ କ୍ରମଶଃ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକଙ୍କର କାମ ଓ ଅନ୍ନ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ? କୃଷୀ ଫସଲ କରି ଆର୍ଥିକ ଦୁର୍ଗତିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଯଦି ଫସଲ ଭଲ ନହେବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ ତେବେ ସେପରି ଜଗତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଣ କୁହାଯାଇ ପାରେ? ଆମେ ଯେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ପୃଥିବୀରେ ବାସ କରୁଛେଁ ଏଥିରେ କିଛି ଭୁଲ ନାହିଁ।”

ଆମର ଜିନିଷ ମାନ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତାଠାରୁ ବିକ୍ରୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ଯଥେଷ୍ଟ କମି ଯାଇଛି, ତା ଫଳରେ ବ୍ୟାପକ ବେକାର ସମସ୍ୟାର ବୃଦ୍ଧି, କଷ୍ଟ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କର ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଅବନତି ଘଟିଅଛି। ଏଚ୍. ଜି. ୱେଲ୍ସ କହୁଛନ୍ତି “ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଜିନିଷ ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଛେଁ। କର୍ମ କୁଶଳତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟର କାଟତି କମି ଯାଉଛି।” ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ କଥା ଯେ ପ୍ରକୃତ ସମୃଦ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଲୋକେ ଅନାହାର ଅବସ୍ଥାରେ ରହିବେ ଏବଂ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଭାବ ଲାଗି ରହିବ। ଝାଦ୍ ସେହିକଥା ଲେଖିଛନ୍ତି:—

“ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ହସି ଉଠେ ସେତେବେଳେ କେତେଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ହସେ, ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ତାର ଭଣ୍ଡାରକୁ ଖୋଲି ଜଳ ଜଳ ଆଖିରେ ଗୃହଁ ରହନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାର ସ୍ୱାଦ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ ସେମାନେ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ପରି ଖଣି ଖୋଲନ୍ତି— ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଗରିବ କରିଦିଏ।”—(କବିତା)

ଏହା ପରିଷ୍କାର ବୁଝାପଡ଼ୁଛି ଯେ ଆମର କଷ୍ଟର କାରଣ ଅଧିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ ନୁହେଁ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥାର ସଂଗଠନ ଏବଂ ତାର ମୂଳ ଆଦର୍ଶ। ପୁଞ୍ଜିବାଦ ଆଗମନରେ ଖାଲି ଶୋଷଣ ଓ ବେକାର ସମସ୍ୟା ଆସିନାହିଁ, ମନୁଷ୍ୟ ଓ ତାହାର ଗୁଣ ଓ ଯନ୍ତ୍ର କଳର ଚକରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି। ଏହା ମନୁଷ୍ୟକୁ ଏକ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇଦେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଅବସାନ ଘଟାଇଛି। ପୁଞ୍ଜିବାଦ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ୱାଭାବିକତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ଅତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଅର୍ଥଲୋଭୀ କଲେଷ୍ଟ୍ରସ ପରି ବିଚରଣ କରୁଛି। ନ୍ୟାୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଦୋହାଇଦେଇ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାକୁ ବ୍ୟର୍ଥ ଓ ଘୃଣ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଛି, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାଣେନା ଯେ ଏହା 'ବିଷକୁମ୍ଭ ପୟୋମୁଖ।' କାରଣ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଏକାଧିପତ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ବେଳକୁ ସେ ସମସ୍ତ ପଶୁ ଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଫାସିବାଦ ଓ ନାଜିବାଦ ଆକାରରେ ମୁଣ୍ଡଟେକି ଉଠୁଛି। ଅଧ୍ୟାପକ ଲାସ୍କି-ଅଛି, “ଆଜକାଲି ବୁର୍ଜୁଆ ସମାଜ ସହିତ ଉତ୍ପାଦନ ଉପାୟ ଏବଂ ପ୍ରଚାରର ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଏବଂ ସେଥିସହିତ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଧନମଧ୍ୟର ଯେଉଁ ବିରାଟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ତାହା ଭୀଷଣ ଆକାର ଧାରଣ କରିଛି। ଯାଦୁକର ନିଜ ମନ୍ତ୍ରବଳରେ ପାତାଳପୁରରୁ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଡାକିଆଣି ଯେପରି ସେମାନଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରେନାହିଁ, ସେହିପରି ସମାଜ ଏସବୁ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବ ନାହିଁ।”

ତାଙ୍କ 'Where do we go from here' 'ଏଠୁ ଆମେ କୁଆଡ଼େ' ନାମକ ବହିରେ ମାର୍କ୍ସୀୟ ସମାଜବାଦୀ ଓ ସାମ୍ୟବାଦୀଙ୍କ ଉକ୍ତିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ସମାଜ ବା ଦେଶରେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଅସମ୍ଭବ। ଯେଉଁଠି ପୁଞ୍ଜିବାଦ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଆନ୍ଦୋଳନ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଉଠିନାହିଁ ସେଠି ଉପରେ ଢଙ୍ଗ ଦେଖାଇ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟାରୀ ଶାସନ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି। କିନ୍ତୁ ବିପଦ ଆପଦର ଆଶଙ୍କା ଦେଖିଲେ ଏମାନେ କଠୋର ବଳ ପ୍ରୟୋଗ ଏବଂ ଡିକ୍ଟେଟରସିପ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଶ୍ଚାତପଦ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଲର୍ଡ କେନସ୍ ତାଙ୍କର 'the end of laissez faire' ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅବସାନ' ନାମକ ପୁସ୍ତକରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏହି ଶଙ୍କା ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, “ମନୁଷ୍ୟର ଅର୍ଥଉପାର୍ଜନ ଓ ଅର୍ଥପ୍ରୀତିକୁ ବହୁତ ଗଭୀରରେ ସଜାଗ କରି ତାହା ଉପରେ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଅର୍ଥନୈତିକ ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଛଡ଼ା ହୋଇ ଯାଇଛି।” ଧନର ଏହି ଅତ୍ୟଧିକ ଲୋଭ ହିଁ ଶୋଷଣ, ଉପନିବେଶ ଓ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ମୂଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ଶାସନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଏବଂ ତା' ଫଳରେ ଯୁଦ୍ଧ ବିଗ୍ରହ ଓ ପ୍ରାଣହାନି ଘଟୁଛି। [illegible] କହିଛନ୍ତି, “ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଧର୍ମ ନାହିଁ, ସ୍ୱଦେଶ ନାହିଁ।” ଲାଭ ହିଁ ଏହାର ପ୍ରଧାନ ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ ହିଁ ଏହାର ଭଗବାନ। 'ମାନବିକତା' ଅପେକ୍ଷା ବରଂ ଏହାକୁ 'ଅର୍ଥଲୋଲୁପ' ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇ ପାରେ।” ଆମେରିକାର ଉପସଭାପତି ଓ୍ୱାଲେସ୍ କହିଛନ୍ତି, “ଆମେରିକାର ବ୍ୟବସାୟ [illegible] ଜାତିକୁ ପଛରେ ପକାଇ ଓ୍ୱା[illegible] ଅତି ବହୁତ କରନ୍ତି।” ଅଧ୍ୟାପ[illegible] “ସଭ୍ୟତାର କଳଙ୍କ” ବୋଲି [illegible] ଜଣେ ବହୁତ ଲେଖକ ବ[illegible] ବଣ[illegible]

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର ବାଳକ ବାଳିକାଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଜାତୀୟତାର ଶିକ୍ଷା, ଉନ୍ନତ ଚିନ୍ତାର ଉଦ୍ରେକ ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା। ୨। 'ମୁକୁଳ'ର ମାଧ୍ୟମରେ ସମଗ୍ର ଦେଶର ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ପାଠକମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ଶିଳ୍ପ, କଳା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀ

(୧୯୪୮)

ବିନୋଦ୍ ବିହାରୀ ରାୟ

ଜଳ ନାହିଁ, ଝଳ ନାହିଁ,
ଭାରତର ଗଗନ୍ ସୂରୁଜ ଦେବତା
ଲୁଚ ନାହିଁ, ଲୁଚ ନାହିଁ । ୦ ।

ଦଳିତ, ପତିତ, ମଥିତର ପାଇଁ,
ଛାଡ଼ି ଚଳେ ଯା'ର ଭଲେ ଭେଦ ନାହିଁ,
ସେଇ ପ୍ରିୟତମ ବାପୂଜୀ ଅମର
ମର ନାହିଁ, ମର ନାହିଁ । ୧ ।

ପରାଧୀନ ବେଡ଼ି କଟିଲ ଯେ ଚୂନା,
ହାତେ ଦେଲା ଆଣି ସ୍ୱାଧୀନତା-ସୁନା;
ସେ ବୀର ଅମର ସବୁଦିନ ଲାଗି
ଭୁଲ ନାହିଁ-ଭୁଲ ନାହିଁ
ହରୁଥିଲା ଯିଏ କୋଟି ମନ ବଥା,
ନଇଁ ଯାଉଥିଲା ଦୁନିଆଁ ର ମଥା;
ସେଇ ଦଧୀଚିର ଅମଠାରୁ ଆଶା
ତୁଟି ନାହିଁ, ତୁଟି ନାହିଁ । ୩ ।-

ଘାତକ ତାହାକୁ କରିପାରେ ଗୁଳି,
ତୋମାନଙ୍କେ ସେକି ଧୋଇପାରେ ଧୂଳି ?
...ଲୁ ଯାଇଁ ସେ ବିଶ୍ୱେ ବ୍ୟାପିଛି;
...ହିଁ, ଲିଭ୍ ନାହିଁ । ୪ ।
...ନାହିଁ ଦେଶ ବାସୀ ମୋର,
...ଲ ଛେଦି ସ୍ନେହ ଡୋର·
...ଲାଯ କହି ଯାଅ।—

ଅର୍ଘ୍ୟ ଆଜି ଘେନ ହେ ଦେବ
ଚକ୍ଷୁ କୋଣ ଅଶ୍ରୁ ଘଷି ॥
ମୁକ୍ତିର ସେ ଡାକ ନୀ ବାଜି
ଦେଇଛ ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା ॥
ତା ପ୍ରତିଦାନେ କରିଛୁ ହିନ୍ଦୁ
ବକ୍ଷ୍ୟୁ ତବ ଶୋଣିତ ଭିକ୍ଷା ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ପୁରୁ ଆସ ହେ ବାପୁ
ସ୍ୱାଧୀନ ଏଇ ଭାରତ ପରେ ॥
ବନ୍ଦିବୁ ହେ ଚରଣ ତବ
ଲୋତକ ଝରି ଅର୍ଘ୍ୟ ମାଳେ ॥
କିଏ ଏବେ ପତାକା ନେଇ
ଗୃହିଁଛୁ ଦେବ ଶୂନ୍ୟ ପଥେ ॥
କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଆହ୍ୱାନରେ
ଆସ ହେ ଫେରି କର୍ମ ରଥେ ॥
ଲମ୍ୱିତା ଏ ଜନନୀ ପ୍ରାଣେ
ଲାଗିଛି କେତେ ଝଂଜା ବାତ ॥
ବନ୍ଦନତ ଫେଇଛ ତୁମେ
ତଥାପି କରେ ଅଶ୍ରୁ ପାତ ॥
ଅଂକେ, ତାର ସବାଧ କୋଳେ
କଂପ୍ର ସ୍ୱରେ ଡାକଇ ଆଜି
ଦୀପ୍ତିଭରେ ଉଠ ହେ ଆଜି
ସ୍ୱାଧୀନତାର ଦୀପାଳି ତେଜି ॥

ସିଏ ଆଜି କାହିଁ ?

ଆଜ ପୁଣି ଆସି ଅଛି ଫେରି
ଜୟକାର-ଅକ୍ଟୋବର ଦୁଇ,
ପୂର୍ବେ ଥିଲା ଅପାର ଆନନ୍ଦ
ଆଜି ଦୁଃଖ ବକ୍ଷେ ଧାର ଦୁଇ ।
ଯାହାପାଇଁ ଆଜି ଏ ଉତ୍ସବ
ଜୟ ଜୟ ଘନ ଘନ ଧ୍ୱନି ।
ଯାହାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ-ଗାନେ
ଝଙ୍କାରିତ ଭାରତ-ଅଙ୍ଗନ,
ଯାହା ପୁଣ୍ୟ ଆଦେଶେ ଚରଖା
ଘୂରୁ ଅଛି ସୁମଧୁର ସ୍ୱନେ ।
ସିଏ କାହୁଁ ନାହିଁ ରେ ଜଗତେ
ଯାଇ ଅଛି ଅମର ଭୁବନେ ।
ଯାହା ପୂତ-ଗୀତା-ଶାସ୍ତ୍ର-ଗାନେ
ପୁଣ୍ୟବାନ ଥିଲା ଏହି ଦେଶ
ଗୁଳିଗଲା ଧସି ଅଙ୍ଗ, ସେହି
ଘେନି ଅଙ୍ଗେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟସୁ ବେଶ,
ଅଣାଅଣୀ ବରଷର ତଳେ
ଜନ୍ମି ଦିନେ ଜନନୀର କୋଳେ,
ଏହି ଭାରତର ଭୂମି ଯେତେ
ଦରିଦ୍ରରେ ମୋହିଥିବେ ଜନେ ।
ଶେଷେ ସିଏ ଅହିଂସା-ନିଶାଣ
ଉଡ଼ାଇଲେ ଭାରତ ନ୍ଭତଳେ,
ଶୋକାର୍ଣ୍ଣବେ ବୁଡ଼ାଇ ସରବେ
ଗଲେ କାହୁଁ ଛାଡ଼ି ସେ ଅକାଳେ ।
ଆଜି ସେଇ ଅକ୍ଟୋବର ଦୁଇ
ଆସି ଅଛି ଆଜଥରେ ଫେରି,
କାହୁଁ ଯାହାପାଇଁ ଏ ପରବ
ନାହିଁ ତାର ଘର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ ଶିରୀ ।
ସେତ ଭାଇ ଯାଇ ଅଛି ଚାଲି
ଦେବତାଙ୍କ ମହାଦେଶ ପାଇ,
ଉପଦେଶ ପ୍ରତୀକ ତାଙ୍କର
ଆସି ଅଛି ଅକ୍ଟୋବର ଦୁଇ ।
ଯାହା ପାଇଁ ଜୟ-ଜୟ-ଧ୍ୱନି
ଶୁଭୁଅଛି ଅବନୀ କମ୍ପାଇ,
ଯାର ଆଜି ଜନମ ଦିବସ
ଧରାତଳେ ସିଏ ଆଜି କାହିଁ ?

ଲେ—ଶ୍ରୀମାନ୍ ଗଯାଧର ଦାଶ
(୧୩୦)

ନାଗମେଳା

ବାରିପଦା

ଗାନ୍ଧୀଜୟନ୍ତୀ ଉପଲକ୍ଷେ ଗତ ଅକ୍ଟୋବର ଦୁଇ ତାରିଖରେ ବାରିପଦାର ସ୍ଥାନୀୟ ନାଗ ଓ ଚେଳେଚେଳୀ ଆନାଙ୍କ ସମାବେଶରେ ଜଗ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଏକ କୋଠରୀରେ ନାଗ ମେଳା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ସଭାପତି ଥିଲେ ଏଠା ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟର ସହକାରୀ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରୀ ହରିଧର ନନ୍ଦ। ଭଜନ, ଆବୃତ୍ତି, ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ମେଳାର କଳେବର ପୁଷ୍ଟ କରିଥିଲା। ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରୀ ମାୟାଧର ନନ୍ଦଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଦୁଇଦିନ ଆଗରୁ ଏକ ତର୍କସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ୨ ତାରିଖ ଦିନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କୋଠରୀର ସମ୍ମୁଖରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦରା ନାଗଥିଲା—। ସକାଳ ୭ଟାରେ ସନ୍ଧ୍ୟା । ମହୋଦୟଙ୍କ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ ୧ ଟା ୩୧/୨ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚୀକଟା, ଅବୃତ୍ତି ପୁରସ୍କାର ବାଣ୍ଟଣ ଓ ପତାକା ଅବତରଣ ହୋଇ ନାଗମେଳା ଭଙ୍ଗ ହେଲା ।

ପୁରସ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତ ନାଗ ।

୧—ସୂଚୀକଟା—୧ମ—ଶ୍ରୀ ଅନନ୍ତ ଚରଣ ଓଝା (ନୂଆନାଗ)

୨—ତର୍କ ବିତର୍କ— ୧ମ— ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠନାଥ ମିଶ୍ର [୧୧୨]

୩—ଅବୃତ୍ତି—୧ମ—ଶ୍ରୀ ତ୍ରିଲୋଚନ ମିଶ୍ର [୯୧୧]

୪—ଅବୃତ୍ତି—୨ୟ—ଶ୍ରୀ ଅନନ୍ତ ଚରଣ ଓଝା [ନୂଆନାଗ]

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧର୍ମାଦର ନାଗସଂଘ

ଶ୍ରୀ ତ୍ରିଲୋଚନ ମିଶ୍ର ୯୧୧

ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରୀ ୯୬୮

—*—

ଅଙ୍କାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ସେବକନିମ୍—ତମ ନାଗ ନମ୍ବର—୨୧୭ ।

ସମ୍ପାଦକ—୯୩୦—ମନର ଅଶାନ୍ତି ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟର ସେବା କଲେ ଫଳ ପାଇବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି ।

ଗୋପୀନାଥ ୧୦୪୭—କବିତା ପ୍ରକାଶ ପାଇନାହିଁ ।

ସୁରେନ୍ଦ୍ର ୧୦୭୧—ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଭିଯୋଗ ନକର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭଙ୍ଗ ଚର୍ଚ୍ଚା କରଯାଇ ପାରେ ।

ବଂଶୀଧର ୧୦୪୩—ଉତ୍ତରକୁ ପୁଷ୍ଟି ସାପ୍ତାହିକ କରିବା ପାଇଁ ନାଗ ମାନେ ସାହାଯ୍ୟ ଦିଅନ୍ତୁ ବୋଲି ତମେ ପ୍ରସ୍ତାବ କରଛ । ନାଗମାନେ ଯଦି ବର୍ଷକୁ ୫୦୦୦୲ ଟଙ୍କା ଖଣ୍ଡ ଦେଇ ପାରିବେ ତେବେ ତାହା ସମ୍ଭବ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସାପ୍ତାହିକ କଥାହାଡ଼—ପାକ୍ଷିକ ଉପରେ ଚନ୍ଦ୍ରଧାର, ବଡ଼ପାଡ଼ ହେବାର ସୂଚନା ମିଳୁଛି । ଏହାର ଅଧମଣକୁ ଦୂର ହେବାପାଇଁ ନାଗମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତୁ । ନାଗସଂଖ୍ୟା ଯେପରି ପ୍ରକାଶ କରଇବ—ଚେଷ୍ଟା କର ।

ବିନୋଦ ୧୦୨୮—ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରେତ ବା ଭୂତ ସାଧନା କରନ୍ତି ସେମାନେ କହନ୍ତି ଏହା ସମ୍ଭବ ମୁଁ କେବେ ଦେଖେ ଭୂତ ଦେଖିନାହିଁ । ତଥାପି ଅନେକ ଲୋକ ମନେ କରନ୍ତି ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯୁକ୍ତି ନାହିଁ ବଡ଼ଡାକ୍ତର ମନୋବିଜ୍ଞାନ ହୋଇ ନାହିଁ । ସାଂସ୍କୃତିକ ଦୃଷ୍ଟି ଚାଲ ଅଛି ।

ଭୂଲସୀ ୮୭୯—ଷଡ଼୍‌ରେ ନାଗ ନମ୍ବର ଦେବ । ମୁଁ ଜାଣିଶୁଣି ହେଲାକରିନାହିଁ । କାମ ବ୍ୟସ୍ତରେ କେତେବେଳେ ଅବହେଳା ହୋଇଥିବ । ଏଣିକି ଏମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବି । ନାଗ ସଂଘକୁ ବର ଭଲ କରୁଛ । ଏଣିକ ସ୍ଥାୟୀନାଗ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ସେହ ଖଣ୍ଡରେ ଅଛ ୪ ଜଣ ନାଗଙ୍କ ନାମ ଛପାଅ ।

ମହେନ୍ଦ୍ର ୪୪୭—ତମେ ଦୁଇତିନିଥର ବାଲେଶ୍ୱରଜିଲ୍ଲା ନାଗମେଳା କରାଇଛ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସ୍ଥାନୀୟ ନାଗମେଳା କର—ତାପରେ ଜିଲ୍ଲାମେଳା କଥା ବିଚାର ହେବ ।

ବୈକୁଣ୍ଠ ୯୧୨—ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗ ମେଳାରେ ଉତ୍ତର ସମ୍ପାଦକ ଉପସ୍ଥିତ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଜିଲ୍ଲା ମେଳାମାନ ହେବା ଅବସ୍ଥା ଅନ୍ତଲେ ତାର ବିଚାର ହେବ ।

ଉପେନ୍ଦ୍ର ୮୧୪—ରଥ ଗାନ୍ଧିଜୟନ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟା ପଢ଼ିଲେ ଗଠନ ମୂଳକ କାମ କାହାକୁ କହନ୍ତି ବୁଝି ପାରିବ—ଅନ୍ୟ ସେବାରେ ଥାଏ ।

ହେମନ୍ତ କୁମାର 939—ସନ୍ତୁଳ୍ପ ନୟ ନନ୍ଦନ ଓ ଅବତାରର ପଥ ଦେଖାଇ ଯାହାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିକରେ ଓ ରକ୍ଷା ଯାହାଙ୍କ ସେଥିପାଇଁ ସମ୍ମାନ କରେ ସେ ବନ୍ଧୁବତ । ଏ ବିଷୟରେ ମତ ଦ୍ୱୈଧ ଥାଇପାରେ—ତେଣୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ୱିକାର ।

—●—

୧୬ ନମ୍ବର ଅଙ୍କର ଉତ୍ତର

୧୭	୨୪	୧	୮	୧୫
୨୩	୫	୭	୧୪	୧୬
୪	୬	୧୩	୨୦	୨୨
୧୦	୧୨	୧୯	୨୧	୩
୧୧	୧୮	୨୫	୨	୯

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଭ୍ରାତାମାନଙ୍କ ଉତ୍ତର ଠିକ୍—ଗୋପୀନାଥ (୧୦୪୬), ତ୍ରିଲୋଚନ (୯୧୧) ଜଗବନ୍ଧୁ (୧୦୭୫), ବୈକୁଣ୍ଠ (୯୧୨)

ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନ

1061—ନମ୍ବର ନାଗଙ୍କ ନାମ ଖଗେନ୍ଦ୍ର, ନବୋଦ ଉପେନ୍ଦ୍ର ହେବ—ସେ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ।

1068—ନମ୍ବର ନାଗଙ୍କ ଗ୍ରାମ ମହାବଳପୁର ନହୋଇ ବାହାଦଲପୁର ହେବ ।

ସୂଚନା

ବୃତ୍ତାଳି ନଂ ୨୪—ମହେନ୍ଦ୍ର [୪୪୭] ଙ୍କୁ ଅଚଳ ନହେବା ଯାଏଁ ମୃତ୍ୟୁଦ୍ବ ୨୦୦ ପେଜର ଖୁଆ କାଟିବେ ।

ବୃତ୍ତାଳି ନଂ ୨୭—ଈଶ୍ୱର [1068] ପ୍ରତ୍ୟହ ଅନର ମିନିଟ କାଟିବେ ।

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

ଦୟାଧା (୯୮୭)

କ—ଚନ୍ଦ୍ର ସାତକୁ କେତି ଦେଲେ ସମାଧାନ ଜାଣି କ

ଖ—ମନୁଷ୍ୟ ଦେହରେ ରକ୍ତଗତ ସଣ୍ଟାରେ କେତେ । ସମ୍ପାଦକ(୯୩୦)

କ—ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଲମ୍ବା ନଦୀ କେଉଁଠି ?

ଖ—ଅଦ୍ଭୁତ ଦେଶ ବା wonderland କାହାକୁ କହନ୍ତି

ଗ—ସ୍ୱାଧୀନ—ଶାସନ କେତେ ଖ୍ରୀ:ଅ:ରେ ହୋଇଥିଲା

ଘ—ଡାକ୍ତର ଅନନ୍ତରାମ କେଉଁ ଦେଶରେ ଓ କେତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ? ତୁଳସୀ(୮୭୯)

କ—ପୃଥିବୀର ପରଶ୍ରୋତା ନଦୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଧାନ କିଏ ?

ଖ—କେଉଁ ଓଡ଼ିଆଣୀ ପ୍ରଥମେ ଏମ୍.ଏ ପାଶ୍ କରିଥିଲେ ?

ଗ—କେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକା ପରୀକ୍ଷାରେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ପ୍ରଥମ କରିଥିଲେ ?

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

[ପ୍ରସନ୍ନକୁମାର(୧୦୪୦)ଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର]

କ—ବାଯୁମଣ୍ଡଳରେ କାହାକୁ ଅଗାଧ କହନ୍ତି ।

ଖ—ଦେବ ନସ୍ୱାର୍ଥ—ସମ୍ବେଦନାର ବାରେ,

ଗ—ଯେଉଁଠାରେ ହିଂସାର ପ୍ରଭାବ ଦେଖା.

ଘ—୧୧୨୧ ଖ୍ରୀ: ଅ: ରେ

—ସମ୍ପାଦକ

[ସୁରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର [୧୦୭୧] ଙ୍କ

କ—୧୮୫୭ ଖ୍ରୀ: ରେ: ଡେଲହୌସି

ଖ—୧୦୭୭ ଖ୍ରୀ: ରେ

ଗ—

ଘ—

ଙ—

Digitized by srujanika@gmail.com

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୦୭୪ । ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଭୂୟାଁ, ବାରିପଦା ଉ.ଉ. ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ 'ବ', ସ୍ୱରୂପ ନିବାସ ବାରିପଦା । ୧୦୭୫ । ଅନନ୍ତଚରଣ ଓଝା ବାରିପଦା ଉ.ଉ. ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ସ୍ୱରୂପ ନିବାସ ବାରିପଦା । ୧୦୭୬ । ଶ୍ରୀବତ୍ସ ସାମଲ ବାରିପଦା ଉଃ ଉଃ ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ବାରିପଦା । ୧୦୭୭ କୁଳମଣି ବେହେରା, ୧୦୭୮ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ସାହୁ ବାରିପଦା ଉଃ ଉଃ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ଫେଜାର ଛାତ୍ରାବାସ ବାରିପଦା । ୧୦୭୯ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ମହାନ୍ତ ହୋଲିକ ଉଃ ପ୍ରାଃ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ଜୋଗୁ ମହିଷାଣି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଷ୍ଟେଟ । ୧୦୮୦ ପ୍ରମୋଦଚନ୍ଦ୍ର ସିଂ J.H.E. School ଡାଲବେର ପୋ, ଡାଲବେର । ୧୦୮୧ ଯଦୁଗୋପାଳ ଲେଙ୍କା ପୃଥ୍ୱୀରାଜ H. E. ସ୍କୁଲ ନବମ ଶ୍ରେଣୀ, ବ ବଭ୍ରାଗ ପୋ, ବଲାଙ୍ଗିର ଜ, ବଲାଙ୍ଗିର ପାଟଣା । ୧୦୮୨ ଯୋଗେଶ୍ୱର ବେହେରା ପୃଥ୍ୱୀରାଜ H. E. ସ୍କୁଲ ନବମ ଶ୍ରେଣୀ ବ ବଭ୍ରାଗ ପୋ, ବଲାଙ୍ଗିର ଜ, ବଲାଙ୍ଗିର ପାଟଣା । 1083 ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତ ସୋର ହାଇସ୍କୁଲ ପୋ, ସୋର ଜ, ବାଲେଶ୍ୱର । 1084 ଗୋବିନ୍ଦ ନାଥ ବାନକଣୋ 11ଶ ଶ୍ରେଣୀ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜିଏଟ ସ୍କୁଲ ପୋ, ଚାନ୍ଦନୀଚୌକ କଟକ । 1085 ବୈଦ୍ୟନାଥ ମହାନ୍ତ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ଉ.ଉ. ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋ, ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1086 ଲକ୍ଷ୍ମଣଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା ନବମ ଶ୍ରେଣୀ ବନବିହାରୀ ଉ. ଉ. ବିଦ୍ୟାଳୟ କୁଜଙ୍ଗ କଟକ । 1087 ... ଦାସ C/o ପ୍ରଫୁଲ୍ଲକୁମାର ଦାସ ଗ୍ରାମ— ... ପୋ, କୁଜଙ୍ଗ କଟକ । 1088 ଅନନ୍ତ— ... ମନ୍ଦିରଦ. ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ... ଜ, ବାଲେଶ୍ୱର । 1089 ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ... ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଗୋପାଳପୁର ... ମନ୍ଦିରଦ. ... ପୁର । ... ଶ୍ରେଣୀ ...

ଗ୍ରାମ+ପୋ: ପଫା କଟକ । 1098 । ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାଇଁ, ସଫା ମି: ଉ ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଗ୍ରାମ+ପୋ: ସଫା କଟକ । 1099 । ଘ ବାବୁ ନାୟକ, ସଫା ମି: ସ୍କୁଲ ୪ର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଗ୍ରାମ+ପୋ: ସଫା କଟକ । 1100 । ରତ୍ନାକର ସାହୁ, ସଫା ମି: ଉ ସ୍କୁଲ ୪ର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ ଗ୍ରାମ+ପୋ: ସଫା କଟକ । 1101 । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସାହୁ, ସଫା ମି: ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଗ୍ରାମ+ପୋ: ସଫା କଟକ । 1102 କେଦାର ନାଥ ବେହେରା ସଫା ମି: ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଗ୍ରାମ+ପୋ: ସଫା କଟକ । 1103 । ନିରଞ୍ଜନ ରାଉତ ରାୟ ସଫା ମି: ଉ ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଗ୍ରାମ+ପୋ: ସଫା କଟକ । 1104 । ମହେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାଇଁ, ସଫା ମି: ଉ ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଗ୍ରାମ+ପୋ: କଟକ । 1105 । ଧୀରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବେହେରା ସଫା ମି: ଉ ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ଗ୍ରାମ+ପୋ: ସଫା କଟକ । 1106 । ନାରାୟଣ ବେହେରା, ସଫା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲଚନ୍ଦ୍ର ମାଇନର ସ୍କୁଲ ଗ୍ରାମ+ପୋ: ସଫା ଜି: କଟକ । 1107 । ପ୍ରେମାନନ୍ଦ ବେହେରା; ସଫା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲଚନ୍ଦ୍ର ମାଇନର ସ୍କୁଲ ଗ୍ରାମ+ପୋଷ୍ଟ ସଫା ଜିଲ୍ଲା କଟକ । 1108 । ଦଣ୍ଡପାଣି ବେହେରା K. B. H. E. ସ୍କୁଲ P.O. ଗୋପର ଗଞ୍ଜାମ—ଜିଲ୍ଲା । 1109 । ସୁଧା ଗୋବିନ୍ଦ ରଥ ଅଧିବାସ, ବାରିପଦା ଉ: ଉ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ବାରିପଦା । 1110 । ପ୍ରତାପ ଚନ୍ଦ୍ର ମାଝୀ ବାରିପଦା ଉ: ଉ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ବାରିପଦା 1111 । ବଇକୁଣ୍ଠ ନାୟକ ପୋ: ଉ: ଉ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ବାରିପଦା । 1112 । ଅନ୍ନଦାନନ୍ଦ ଖୁଣ୍ଟିଆ—ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ହାଇସ୍କୁଲ—ନବମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋ: ବଲାଙ୍ଗିର—ଜିଲ୍ଲା—ବଲାଙ୍ଗିର ପାଟଣା । 1113 । ନୃସିଂହ ପ୍ରସାଦ ଗୁରୁ, ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ହାଇସ୍କୁଲ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ ପୋ: ବଲାଙ୍ଗିର । 1114 । ଜଗନ୍ନାଥ ରାଉତ—ବାପୁଜୀ ପାଠାଗାର [ତ୍ରିକୋଣିଆ] ସା: ଚନ୍ଦ୍ରଣ ପୋ: ଆଠଗଡ ।

ଅବସର-ବିନୋଦନ । ୧୮

ପାଞ୍ଚୋଟି ଅକ୍ଷରେ ଗଢା ମୋ ନାମ,
ସ୍ୱରକ ଆଇଲ ମୋ ଭାଗ୍ନାର ।
ପଞ୍ଚମ, ଚତୁର୍ଥ ତୃତୀୟ ଯୋଗେ,
ପ୍ରଭାତ ଅର୍ଥକୁ ବୁଝାଏ ବେଗେ ।
ଚତୁର୍ଥ, ତୃତୀୟ, ପଞ୍ଚମ ମିଳି,
ଶରୀରର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳ ପ୍ରକାଶି ।
ତୃତୀୟ ଚତୁର୍ଥ ପଞ୍ଚମ ମେଳେ,
ଜଳ ନଦ ବୋଲି ବୁଝାଏ ହେଳେ ।
ଚତୁର୍ଥ, ପଞ୍ଚମ ମିଶାଇ ଯଦି,
ମୋ କାଳେ ଅଥବା ମୃଗଶୀ ଭଦି ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ଲଗାଇ ଯେବେ,
ଅଙ୍ଗ ଆବରଣ ଜାଣିବ ସବେ ।

ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ମିଶି ଯେ କହାଇ,
ସେ ନାମ ସଂସାରେ ଅନନ୍ତ ଜାଣି ।
ଏବେ ଛତା ସବୁ ଅବଗତ ଥିବ,
ନାଗ ଶୁଭ ମୋର ନାମ କହିବ ।
ପ୍ରତିମା (୮୧୭)

—*—

କୌତୁକ ଅଙ୍କ

ମଟର ମଟର ଦଶ ଟଙ୍କା ଅଣା ଓ ପାଇ ଠିକ ଦଶ ଓ ବେଶ, ଯେପରି ୧୨ ଭାଗରୁ ସଂଖ୍ୟା ନହେବ ଓ ମୂଲ୍ୟବ ସମାନ ନହେବ (ଯେପରି ଟଙ୍କା ସେପରି ଅଣା ବା ପାଇଲ ନହେବ) ଯଥା— ଟ ୭ ୫ ୬ ପାଇଲ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଓଲଟାଇ ଦଅନ୍ତୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାର ୨ଟି ସଂଖ୍ୟା ପାଇବେ ଯଥା—ଟ ୭ ୫ ୬ ପା, ଓଲଟାଇ ଦେଲେ ଟ ୬ ୫ ୭ ପାଇଲ । ବଡ ସଂଖ୍ୟାରୁ ଛୋଟ ସଂଖ୍ୟାକୁ ବିୟୋଗ କରନ୍ତୁ, ଯାହା ଅବଶିଷ୍ଟ ରହିଲା, ତାକୁ ପୁଣି ଓଲଟାଇ ଦଅନ୍ତୁ, ଯୋଗଫଳ ଓ ତାକୁ ଓଲଟାଇ ଦେବେ ଯାହା ହେଲା ହୁଁ ହୁଁ ମିଶାଇ ଦିଅନ୍ତୁ, ପ୍ରତ୍ୟେକର ଉତ୍ତର ହେବ ଟ ୧୨ ୩୮ ୧୧ ପାଇଲ
ଯଥା—ଟ ୭ ୫ ୬ ପା }
ଓଲଟାଇଲେ ଟ ୬ ୫ ୭ } ବିୟୋଗ
ଟ ୦ ୯ ୧୧ ପା }
ଓଲଟାଇଲେ ଟ ୧୧ ୯ ୦ } ଯୋଗ
ଟ ୧୨ ୩୮ ୧୧ ପାଇଲ

ଠିକ ... ଏହିର ସବରେ ୬୪ଙ୍କୁ ବଦଳର ଥାଣ ... ଉତ୍ତର ହେବ ସା ୧୭/୬ ୩୮ ବସ୍ତା

(ଦିବାକର ୯୦୬)

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାଗ/ନାଗୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା ।   । ମସିହା
ମୁଁ ସର୍ବ ସାହାସ ସେବା ଓ ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବ । ଦୟାକରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ ଗୁଡା ନମ୍ବର ୨ ୦ ୯ ର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାଗ/ନାଗୁଣୀ

ଠିକଣା ______________

ତାରିଖ ______________

* ଏହି କୁପନ ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ ଲେଖି ପଠାଇହେବ ନାହିଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କଟକରେ ସିଟ୍‌ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ

ଟେଲିଗ୍ରାମ—ରୟସାହ (Roy Sha)—ଫୋନ୍—କଟକ ୨୫୦

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଲଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍, ଆର୍, ସହର ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ ତା ୧୫ । ୩ । ୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି । ଟିକେଟର ଦାମ ରେଲ୍‌ୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକେଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ରାତି ୮ଟାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକେଟ୍ ମିଳେ । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ । ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକେଟ କିଣିଲେ ତହିଁଆର ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇ ପାରିବେ । ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ସକାଳ ୧୦ରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୫ଟା ଭିତରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ଅବେଦନ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘରେ କିମ୍ବା ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭେରି ଦିଆଯାଏ । ରେଟ୍ ଓ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିକଟେ ଆସି ବୁଝି ଯାଆନ୍ତୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ତ୍ର୍ୟମ୍ବକୀ ରେଚନା

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହେଉ, ପଛେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଆଦୌ ହାନିକାରକ ନୁହେଁ ମୂଲ୍ୟ ୨ ୫ । ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦ ।

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟି କାରକ
ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟୁବିକ ଦୁର୍ବଳତା, ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହାନି, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବିଦୂରିତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୫୨୲—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦୲ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

Kj. M. KAVYATIRTH (D.G)
70, Cornwallis St., Calcutt

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ସହାୟିକ ବା ସଂକ୍ରମ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଏଜେମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୂଷିତ ଘାଅ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଆରୋଗ୍ୟର ଏହାହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିକାର ।

ଯେବେବେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ପତ୍ର ଲେଖିଲେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧୦ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, କୁଷ୍ଠ—ହାଉଡ଼ା

ଶାଖା—୩୭ ନଂ ହରିସନ ରୋଡ଼ କଲିକତା

ଏକମାତ୍ର ଚିନ୍ତା

ମୋର ବନ୍ଧୁ ଭଗଧର (
ବହୁ ଦିନ ଧରି ବହୁ ଚିକିତ୍ସାଙ୍କ
ଥିଲେ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଡାକ୍ତ
ବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦେଇଥିଲେ

ପୁଣିର ଡାକ୍ତର—ବ
ହାର ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରୂପେ ଭ

Printed & published by G. C. Mo...

Digitized by srujanika@gmail.com

ମାର୍ଗଶୀର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ... ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ... ୭ମ ସଂଖ୍ୟା... ତା ୧୬।୧୧।୪୮

ଫୁଲ୍‌କା ଉପରେ

ପଟ୍ଟାଭି— ଟାଣ୍ଡନ ଯୁଦ୍ଧ

୪ ଅଣା

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୲

ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ଖାଣ୍ଟି

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ

ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲର ଅଧୁନାତନ ଅବିଷ୍କାର ଶସ୍ତ ନାମରେ ତୈଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ—

ସୁବାସିତ କେଶ ତୈଳ

ଏହାର ମୃଦୁମଧୁର ସୁରଭି ବହୁକ୍ଷଣ ସ୍ଥାୟୀ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆମୋଦ ଦାୟକ । ମସ୍ତିଷ୍କ ଶୀତଳ ରଖିବାର ଏହା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

ଯେକୌଣସି ଦୋକାନରେ ମିଳେ, କେବଳ କୋମ୍ପାନି ନାମ ଦେଖି କିଣନ୍ତୁ ।

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ୍ ଏଣ୍ଡ ବିଉଟି ପ୍ରଡକ୍ଟସ୍

ଲୋୟର ଚିତପୁର ରୋଡ଼, କଲିକତା

ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ଲାଇଫ ଏସିଓରେନ୍ସ

କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ୧୯୦୮— ଅଫିସ ବମ୍ବେ

ସନ ୧୯୪୭ ମସିହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୯୪—୧୧ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ଚଳନ୍ତି ବୀମାର ପରିମାଣ ୧୭୦୦,୦୦ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା ପାଣ୍ଠି ୩୯୪,୦୦ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ସମର୍ପିତ ପରିମାଣ ୭୫୦,୯୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା କରି ନିଜର କୁଟୁମ୍ବର ଓ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ । ସଞ୍ଚୟ ଦ୍ୱାରା ଇହାର ସ୍ଥାନ ସଂସ୍ଥାନ କରି ପାରିବେ—କେବଳ ଜୀବନ ବୀମା କର ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ଓ କଟକରେ ସଙ୍ଗଠନ ଓ ଶାଖା ଅଫିସ ମାନ ଅଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ସବୁଠି ଏଜେଣ୍ଟ ଓ ଅରଗାନାଇଜର ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଶାଖା—ରଙ୍ଗଭବନ, କଟକ ।

ମ୍ୟାନେଜର—**ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ**

ଫାଉଣ୍ଟେନ ପେନ୍

(14 Kt. Vib) ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପେନ ... ଟଙ୍କା ପେନ୍ ୫ ୪ ୮ ହୋମାର ପେନ୍ ... ଅନ୍ୟ ଚିଭ୍ ପେନ୍ ୫ ୪ ୮ ଫାନ୍ସ ... ଗୋଲ୍‌ଡେନ ପ୍ଲାଟିନାମ୍ ପେନ୍ ... ପେନସିଲ ୫ ୨ ୮, ସବୈଷ୍ଟ ... ୮

S. M. COMPANY.

55A-1, NIMTOLA ST., CALCUTTA

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା

ଲୋଧ୍ରା ରକ୍ଷକର

ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର୍ଡ

ସର୍ବପ୍ରକାର ଲୁଣ୍ଡି ଅଳାଭର, ମୋହନ ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗୀ ମାନଙ୍କର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏଣ୍ଡ କୋଂ

ହେ: ଅ:

ଆଲି ... ରାଣୀହାଟ କଟକ

ଏକମାତ୍ର ଆସ୍ଥା

ମୋର ବନ୍ଧୁ ଭଗନ୍ଦର (Fistula ni anno) ରୋଗରେ ବହୁ ଦିନ ଧରି ବହୁ ଚିକିତ୍ସା କରି କରି ହତାଶ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଡାକ୍ତର ଓ କବିରାଜମାନେ ତାଙ୍କୁ ହତାଶ ବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦେଉଥିଲେ ।

ପୁରୀର ଡାକ୍ତର—ବ: ଦାସ ହୋମିଓ ପାଥି, ହରିଦ୍ୱାର, ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେ ଅଲୌକିକ ଭାବରେ ଭଲ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଡି. ମିଶ୍ର

ବି: ଏ: ବି: ଏ:ଇ:ଅର, ଲଣ୍ଡନ

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ଗଣମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦାଦ୍ଧି ଖଲ୍ଵିମାନି ଭୂତାନି ଜାୟନ୍ତେ !

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
୭ମ ସଂଖ୍ୟା

ଜଗାର

ମାର୍ଗଶୀର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ
୧୬ । ୧୧ । ୪୮

ଶାସନ ବିଧାନ

ଶାସନ ବିଧାୟକ ସଭାରେ ଭାରତର ନବଶାସନ ବିଧି ଗଠନ ବିଗତର ଚାଲିଛି । ଗଠିତ ପୃଥିବୀର ଦୀର୍ଘତମ ଶାସନ ଟସଡ଼ା । ଗଠନ କର୍ତ୍ତା ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନର ଛତ୍ରଛାୟା ତଳେ ପ୍ରତିପାଳିତ ଅଜାତ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିରୋଧୀ ଅମ୍ବେଦକାରଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷିତ, ଜନତାଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି ଯେଉଁମାନେ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ସେହିଭଳି କେତେକ ସଭ୍ୟଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ କମିଟି । ଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିପ୍ଳବରେ ଭାଗ ନେଇଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁଣ୍ଡ ସେଥିରେ ପ୍ରବେଶ କରିନାହିଁ ।

ଫଳରେ ଗଠିତ କେତେକ ବୈଦେଶିକ ଶାସନ ପଦ୍ଧତିର ଅନୁକରଣ ସାର ହୋଇଛି । ଶାସନର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନୀୟ ଜନ-ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ । ଅଥଚ ଏ ଦେଶର ଲୋକପ୍ରାଣ ଓ ଆତ୍ମାକୁ ଅବହେଳା କରାଯାଇ ବାହାରର ଶାସନ ପଦ୍ଧତିକୁ ଲଦି ଦେବାର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଚାଲିଛି ।

ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ପଞ୍ଚାୟତରାଜକୁ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମିକତା ବୋଲି ଗୋଇଠା ମାରି ଫିଙ୍ଗି ଦିଆ ହୋଇଛି । ଯୁକ୍ତିରେ କୁହା ଯାଉଛି—ଗ୍ରାମକୁ ଛାଡ଼ି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷକୁ ଏକକ ବା ମୂଳଭିତ୍ତି ବୋଲି ଧରା ଯାଉଛି ; ଅଥଚ ବାସ୍ତବରେ ଏ ବିଧାନକୁ ଏପରି କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରାଯାଇଛି ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତା କେଉଁ ଅତଳ ରସାତଳରେ ପଡ଼ି ଯାଇଛି ।

ସମୁଦାୟ ଶାସନ ବିଧାନରେ ବ୍ୟକ୍ତି କେବଳ ସଭାପତି । ସର୍ବମୟ କ୍ଷମତା ସଭାପତିଙ୍କର ଅଛି । ଆମେରିକା ରାଷ୍ଟ୍ରବିଧିର ଏହା ଅନୁକରଣ । ଅଥଚ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ଆମେରିକା ସଭାପତିଙ୍କର ଅନ୍ୟାୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ରୋକିବାର କ୍ଷମତା ସେଠା ସୁପ୍ରିମ୍ କୋର୍ଟର ଯେପରି ଅଛି ଭାରତୀୟ ଶାସନ ବିଧିରେ ତାହା ନାହିଁ । ବରଂ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର କ୍ଷମତାକୁ ନାକଚ କରିବାର କ୍ଷମତା ୨୫ ଧାରାରେ ସଭାପତିଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଛି । ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଶାନ୍ତି ବା ବିଦ୍ରୋହ ସମୟରେ ସଭାପତିଙ୍କୁ ୧୭୫ ଠାରୁ ୧୮୦ ଧାରାରେ ଯେଉଁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି ତାହାକୁ ଏକଛତ୍ର ଶାସନ କହିବା ଅନ୍ୟାୟ ହେବନାହିଁ । ଅଥଚ ଏହି ସଭାପତି ନିର୍ବାଚନରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ସିଧା ସଳଖ ଭୋଟ ଦେବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ—ଯେପରି ଆମେରିକାରେ ଅଛି । ଅବଶ୍ୟ ଆମେରିକାର ସଭାପତି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାଠାରେ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଭାରତର ସଭାପତି ସାଧାରଣ ସମୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ପ୍ରତିନିଧି ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଗୃହୀତ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଶାସନ ବିଧାନର ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଏତେ ସହଜ କରି ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ବିଗୃହ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଏପରି ଗୋଳିଆ କରାଯାଇଛି ଯେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ତାର ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀଠାରେ ପୁନର୍ନିର୍ବାଚନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାୟୀ ନଥିବାରୁ କାହାରି କିଛି କହିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ, ଏପରିକି ରୁଷରେ ଯେପରି ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନାକଚ କରିବାର ଅଧିକାର ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀର ଅଛି ସେ ଅଧିକାର ଆମ ବିଧାନରେ ନାହିଁ । ଏହା ଯେପରି ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଆମେରିକା ଦୁଇ ଶାସନ ଖସଡ଼ାର ଯାହା ମନ୍ଦ-ଖରା ତାହାର ସମବାୟ ।

ନାଗରିକ ମୌଳିକ ଅଧିକାରରେ ବାସ୍ତବିକ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ହେବାର ବିଧାନକୁ ଉପେକ୍ଷା କରାଯାଇଛି । କେବଳ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନାହିଁ । ରାଷ୍ଟ୍ରପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟକୁ ଅପହରଣ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି, ଅଥଚ ରାଷ୍ଟ୍ରପ୍ରତି ବ୍ୟକ୍ତିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଲୋକର ନୈତିକ ଓ ବୁଦ୍ଧିଗତ ବିକାଶର ଅବସର ମୁକ୍ତ ରଖିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରମ କରିବାର ଓ ବିଶ୍ରାମ ନେବାର ଅଧିକାରକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ସୁରକ୍ଷିତ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ବିନା ଶରୀର ଶ୍ରମରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନାଗରିକ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାର ନୀତି ମୂଳରେ ଯେଉଁ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୂଚନା ଅଛି ତାକୁ ଆଦୌ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶାସନ ବିଧାନ ଏପରି ହେବା ଉଚିତ ଯାହାକି ରାଷ୍ଟ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦିଗରେ ଦେଶ ଓ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ଅଗ୍ରସର କରିବ । ଅଥଚ ଭାରତ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଜାଣି ନାମରୁ ଯେତିକି ସୂଚନା ମିଳୁଛି ତହିଁରେ ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କର ରାମରାଜ୍ୟ, ଅହିଂସ ସମାଜ, ବା ସର୍ବୋଦୟର ନାମଗନ୍ଧ ନାହିଁ । ବରଂ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁହିଁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି । ଫଳରେ ଭାରତ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରର କଣ୍ଟକମୟ ପଥ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବ । ପୁଞ୍ଜିପତି-କ୍ଲିଷ୍ଟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକଛତ୍ର ବାଦର ଅତିକି ନବଶାସନ ବିଧାନ ଉପରେ ଝୁଲୁଛି । ଏହା ଅତିସୁସ୍ପଷ୍ଟ—ଏବଂ ଆମ୍ଭେମାନେ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ ରୂପେ ଆଜି ଦେଶକୁ ସାବଧାନ ଶୁଣାଇବା ପାଇଁ ସତ୍‌ସାହସର ଓ ସ୍ପର୍ଦ୍ଧା ରଖୁଛୁ ।

ଏ ଦେଶରେ ଡିମୋକ୍ରେସୀ ବା ଗଣତନ୍ତ୍ର ବାଦ ନୂଆ ନୁହେଁ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶାସନ ବିଧାନ ଯଥା ମନାର୍କୀ ଅଟୋକ୍ରେସୀ, ଡ଼ିମୋକ୍ରେସୀ, ରିପବ୍ଲିକାନିଜମ୍ ଏପରିକି ଏନାର୍କୀର ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ଏ ଦେଶରେ ହୋଇଛି । ଭୌଜ୍ୟ, ସ୍ୱରାଜ୍ୟ, ବୈରାଜ୍ୟ-ରାଷ୍ଟ୍ରିକ, ଦ୍ୱୈରାଜ୍ୟ, ଅରାଜକ ଆଦି ଭାରତୀୟ ଶାସନ ବିଧାନ ମାନଙ୍କର ନାମ । ମହାଭାରତର ଶାନ୍ତି ପର୍ବରେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ରାଜନୀତି, କୌଟିଲ୍ୟଙ୍କ ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର, ଶୁକାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ନୀତିସାରରେ ଏ ଦେଶ ଶାସନ ପଦ୍ଧତିର ପ୍ରାଣ ନିହିତ ଅଛି । ସମୟ ଅନୁସାରେ ପୁରାତନ ପଦ୍ଧତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଓ ମାର୍ଜନା କରାଯାଇ ପାରେ—କିନ୍ତୁ ପୁରାତନକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଦେଶିକ ଭିତ୍ତିରେ ଯେଉଁ ଶାସନ ଖସଡ଼ା ହୋଇଛି ତାହା ଏ ଦେଶର ପ୍ରାଣକୁ ନଷ୍ଟ କରିବହିଁ କରିବ ।

—o—

Digitized by srujanika@gmail.com

ବଡ ମୁହଁରେ

"ଅମ୍ଭେମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ଦୁଃଖ ଭରା ଜୀବନ କରୁଛୁ । ... ପାଇ ଲାଗି ସ୍ୱଦରେ ପଣ୍ଡିତ ନେହରୁ ।

...କିନ୍ତୁ କେହି ମନ୍ଥନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

× × +

"ଏସିଆର ନେତୃତ୍ୱ ଅସବ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି—ସର୍ଦାର ପଟେଲ

...ଭାରତରେ ନେତାଙ୍କ ତଳା ପଡ଼ିଛି ପରା ?

÷ × ÷

ଶାସନ ବଧ ଯୁକ୍ତ ଛଠା ଅବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ଯୁକ୍ତ ଐକିକ (federal & unitary) ହୋଇ ପାରିବ ।—ଅମ୍ବେଦକର

—ଦୋନୋ ଘୋଡ଼େ ପର ସବାର ?—ନବ୍ଜୀବନ

× + ×

"ଗ୍ରାମ ଗୁଡ଼ାକ ପ୍ରାଗସ୍ଥ ଗନ୍ଧ ଓ ଅନ୍ଧକାର କୂପ ଏବଂ ଛୋଟ ମନ ତଥା ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ"—ଅମ୍ବେଦକାର

ଅମ୍ବେଦକାର ସହରର ଲୋକ ହୋଇ ଥିବାରୁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ସ୍ୱଦର ଅସଂପ୍ରଦାୟିକ ନେତା । ପ୍ରଭୁ ଯିଶୁ ଅଲୋକ ଦିଅ ।

+ + +

ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଚଉଦ ଗଣ୍ଠିଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ—ପଟେଲ

...ଆମ ସରକାରଙ୍କ "ଚଉଥ" କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ।

+ × ×

କୃପାଣୀ ମାନେ କଂଗ୍ରେସ ବକାଶାଙ୍କ କଦାପି ବିବାହ କର ନାହିଁ—କୃପାଳନୀ

...ସତ୍ୟୁଯାଙ୍କ ମଇଲା (ମହିଳା) ତେବେ ସାଧୁ ବାଇ ଯୋଗଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଦା ହେବେ ?

+ ÷ +

"ଯେଉଁମାନେ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ମସଜ କରୁ ନାହାନ୍ତି ସେମାନେ ଏ ଦେଶ ଛାଡ଼ି ଗୃହ ଯାଇ ପାରନ୍ତି"—ପଣ୍ଡିତ

...ତାହା ତୋମାର ଅର୍ଜନ ନା ବାହ୍ୟ ମଞ୍ଜୁରିପି ଏ ଦେଶଟା ?

+ × ×

ସୋଭିଏଟ ରୁଷର ଅଣ୍ଡା ଯୁଦ୍ଧ [cold war]ର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ ହେବ—ଫାର୍ ଫ୍ରାମୋନ୍ତ ଶିପ୍ସ ।

...ଗରମା ଗରମ ଖବରରେ ?

× ÷ ×

ପାକିସ୍ଥାନରୁ ଗଡି ମଲା ଲୋକ ଅଧିବା ବନ୍ଦ ନହୁଏ ତେବେ ପଲାତକଙ୍କ ଯାଉଁ ଥାକିଥିବାକୁ ଯାଗା ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ହେବ—ପଟେଲ ।

...କିନ୍ତୁ କେନା ପୂର୍ବେ ମୁଚିଏତ୍ରି ପରିବିଭ ମେଦିନୀ...

+ ÷ +

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହେଲା । କାଶ୍ମୀର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସେହିପରି ସମାଧାନ ହେବ—ପଟେଲ ।

ବାଘଠାରୁ ବାଘର ଗର୍ଜନ ଛାଡିଫାଟ।

÷ + ×

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ପଟେଲ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ପୁରୁଷ (Right hand man)—ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ।

...ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିଲେ ତା ବାମ ହସ୍ତ ହୋଇ ଥାନ୍ତେ ।

÷ × ÷

ଏ ତୀର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ଏକମାତ୍ର କାମନା ରହିବା ଉଚିତ—ଯେ ଆମର ସ୍ୱାର୍ଥ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ ନାଶ ହେଉ—କାଇ ପଦରରେ ଅପଟ ଅଳ ।

...ତୀର୍ଥରୁ ବାହାର ଗଲମାନେ ସେ ସବୁ ସୁଧ ମୂଳରେ ଅସୁଲ ହେବନି ?

÷ × ÷

ହାଇଦରାବାଦର ସାମରିକ ସରକାରର ପସନ୍ଦ ଭଲ—ଦେଖା ଯାଉଛି ।—ଟାଇମସ୍ କାଗଜ ।

...ଝାଣ୍ଡିଏ ପସନ୍ଦ ଚୁଡ଼ାମଣି ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କର

× + ×

ଆମେ ଅଗ୍ନେୟ ଗିରି ଉପରେ ବସିଛୁ—ପଟେଲ

...ସେ ଜନ୍ତୁ ନିଜେ ଅହିଂସା ଅଗ୍ନି ଉଦ୍‌ଗୀରଣ କରିବ ।

÷ × ÷

ପ୍ରେସ ହଉଛି ସରକାରଙ୍କର ଅଙ୍ଗ—ପଟେଲ

...ସେ ଅଙ୍ଗରେ ହଳଦିଆ ବା ଶାଗୁଆ ରଙ୍ଗମା ଥାଏ ।

÷ + ÷

କାଶ୍ମୀର ମୀମାଂସା ନହେବା ଯାଏ ଭାରତ ପାକିସ୍ଥାନ ବନ୍ଧୁତା ଆଶା ନାହିଁ—ଲିଅକତ ଅଲି ।

...ପାକିସ୍ତାନ ସହ ବନ୍ଧୁତା ବାନ୍ଧିବାର ବି ଆଶଙ୍କା ନାହିଁ ।

+ × ×

ଭାରତ ବ୍ରିଟିଶ ଡୋମିନିୟନରେ ନ ରହିଲେ ତାକୁ କେହି ଆକ୍ରମଣ କଲେ ଇଂଲଣ୍ଡ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବ ନାହିଁ—ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ।

...ଆମେ ଆମ ପିଟିରେ ନ ପଡ଼ିଲେ ରକ୍ଷା

÷ + ÷

ବ୍ରିଟିଶ କମନୱେଲଥରୁ 'ବ୍ରିଟିଶ' ଶବ୍ଦ ଉଠାଇ ଦେବା ଅନ୍ୟାୟ—ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ।

...କପୁର ଯାଉପଛେ କନାଠା ତ ରହନ୍ତା ।

÷ ÷ +

କାଶ୍ମୀର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ରଣ ଭୂମିରେ ହେବ—ପାକିସ୍ତାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ।

...ଆମ ମତରେ ପାଟଡ଼ିଏ ଭୂମିରେ ହେବ ।

÷ ÷ ÷

ଜନ୍ମଦିନ ଆମ ପକ୍ଷରେ ଭଲ ନୁହେଁ—ସର୍ଦାର ପଟେଲଙ୍କ ।

...ରାଜ ନୈତିକ ନେତାଙ୍କର ପ୍ରତିଦିନ ଥରେ ଲେଖାଏ ଜନ୍ମ ହୁଏ ।

+ × ÷

ଶାନ୍ତିର ଶକ୍ତି ଶେଷରେ ବିଜୟୀ ହେବ—ଷ୍ଟାଲିନ ।

...ଯୋ ଦେବ ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଶାନ୍ତି ରୂପେଣ ସଂସ୍ଥିତାଃ !

+ × ÷

ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଯୁଦ୍ଧ ଉନ୍ନାଦନା—ଷ୍ଟାଲିନ—

...ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ପ୍ରୀତି ଜଣା ନଥିଲା ମା !

× × ×

କମନ ୱେଲଥ ବୋଲି କହିବା ପାଇଁ ରାଜାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରା ଯାଉଛି—ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ।

...ତମ ରାଜାଙ୍କ ଅବାଧ୍ୟ ନୁହନ୍ତି ।

÷ × ÷

ତୃଣମାନଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ—ଡ଼ିଲର

...ବଚନେ କା ଦରିଦ୍ରତା ।

× ÷ ×

କଂଗ୍ରେସ ଦେଶର ବୁଦ୍ଧି ଦାତା—ପଟ୍ଟାଭି

...ଅନ୍ନଦାତା କିଏ ?

+ ÷ +

ଭାରତ ଆମେରିକାର ସହାୟତା ଲୋଡ଼େ—ଶ୍ୟାମାପ୍ରସାଦ

...ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଝରଣି ଟାଣିବା ପାଇଁ ?

+ + ÷

Digitized by srujanika@gmail.com

ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ଗାନ୍ଧିପଠ ଓ୍ୱାର୍ଦ୍ଧାରେ ପଦାର୍ପଣ କଲା ମାତ୍ରକେ ଏକାବେଳକେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ି ନଇତିକ ବାଦ ବଖାଣି ଅନେକ କଥା କହିଛନ୍ତି । ସର୍ଦ୍ଦାରଜୀଙ୍କ ଭଳି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବଡ଼ଚେଲା ମୁହଁରେ ଗାନ୍ଧିବାଦ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଶୁଣିବାକୁ ବଡ଼ ଭଲ ଲାଗେ । ସେହି ପଟେଲଜୀ ପୁଣି ପାକିସ୍ଥାନକୁ ଯେଉଁ ଅସ୍ତ୍ରର ଜଣଝଣି ଶୁଣାଇଛନ୍ତି ତାହା ମଧ୍ୟ ଗାନ୍ଧିବାଦର ଅନ୍ତର୍ଗତ କି ନାହିଁ ସେ କଥା କିଏ କହିବ ?

× × ×

ସର୍ଦ୍ଦାରଜୀ ନାଗପୁର ଠାରେ କହିଲେ କି—ଗଡ଼ଜାତ ଗୁଡ଼ିକ ଭାରତରେ ମିଶାଇ ଦେବାରେ ଯେଉଁ ବାହାଦୁରୀ ମୋତେ ଦିଆ ହେଉଛି, ତାହା ମୋର ପ୍ରାପ୍ୟ ନୁହେଁ । ଗଡ଼ଜାତ ରଜାରାଜୁଡ଼ାଙ୍କ ଦେଶପ୍ରେମ, ଉଦାରତା ଓ ଦୂରଦର୍ଶିତା ହେତୁ ଏହା ହୋଇ ପାରିଛି । ଆମ ମତରେ ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କ ଏ ଉକ୍ତି ତାଙ୍କର ମହାନ୍ ଭବ୍ୟତାର ପରିଚାୟକ, ଗୋଇଠାଏ ମାରି ଶିବସ୍ତୁତି କରିବା ଭଳି !

÷ + +

ସହାସମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବଙ୍କ କଟକଗୋସ୍ୱାମୀ ସଭାରେ କହିଲେ—"ଗୋବଧ ବନ୍ଦ କରିବା ମୋର ମତ, ମାତ୍ର ଆଇନ ବଳରେ ତାହା କରିବା ଉଚିତ ନୁହେ । ଲୋକମତ ସୃଷ୍ଟି କରି ଗୋବଧ ବନ୍ଦ ହେଲେ ଭଲ ।" ମହତାବଜୀଙ୍କ ମତ ସହିତ ଆମେ ବି ଏକମତ । କାରଣ କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଧର୍ମ ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ କେବଳ ଦୃଷ୍ଟି କରିବା ଘୋର ଅନ୍ୟାୟ । କେବଳ ବଡ଼ ଦେଉଳରେ ହରିଜନ ପ୍ରବେଶ କରାଇଲା ବେଳେ ମହତାବଜୀଙ୍କର ଏ ବୁଦ୍ଧିଆ ବୋଧହୁଏ ଦେଉଳଠୁ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

÷ × ÷

ଚୀନ ସରକାର ହାତରୁ ମେଠା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ମେଞ୍ଚୁରିଆ ଜୟ କରି ନେଲେ । ଏଥିରେ ଚୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଚିୟାଂ କହିଲେ—ଏହି ଘଟଣା ଆମକୁ ବଡ଼ ବାଧୁଛି—ମାତ୍ର ଗୋଟାଏ ଆନନ୍ଦର କଥା ଯେ ଆମେ ଗୋଟାଏ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଖଲାସ ପାଇଲେ ।" ଯାହା କହନ୍ତି,—"ଘର ପୋଡ଼ିଲା ତ ପୋଡ଼ିଲା, ଏକା ଆମେ ଘର ଛୁଆରୁ ପାର ପାଇଗଲେ ।"

÷ + ÷

ବୀଜ ଗଣିତରେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ସୂତ୍ର ଅବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ହେବ । ସେ ସୂତ୍ର ଅନୁସାରେ ଏହା ଯେପରି ସହଜରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଯାଏ ଯେ ଷାଠିଏଟି ବୋଧ ମିଶିଲେ ମିଶ୍ର ଫଳ ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ ହେବ କା ଷାଠିଏଟି ଗଧ ମିଶିଲେ ଗୋଟିଏ ମନୁଷ୍ୟ ସଦବାଚ୍ୟ ଜନ୍ମ ହେବ । ଏ ସୂତ୍ରର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଶା ଅସେମ୍ବ୍ଲିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରେ ।

÷ ÷ +

ଷାଠିଏ ଜଣ ବାମନ ମିଶି ମେରୁର ଶୀର୍ଷ ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ଯାହା, ଷାଠିଏଟି ଜୁଳୁଜୁଳିଆ ପୋକ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଉତ୍ତାପକୁ ମାପିବା ଯାହା ଓଡ଼ିଶା ଅସେମ୍ବ୍ଲିର ଷାଠିଏ ଜଣ ସଭ୍ୟ ବସି ଭାରତୀୟ ଶାସନ ଖସଡ଼ାର ଆଲୋଚନା କରିବା ତାହା । ଆମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ଆଲୋଚନା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଆଲୋଚନା ସାଙ୍ଗରେ ତୁଳନା କଲେ ଅନ୍ତତଃ ଏତିକି ଜଣାଯିବ ଯେ ତେଲ ମଧ୍ୟ ବଳେଇ ମଲାବାର ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିପାରେ; ଅନ୍ତତଃ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ଖସଡ଼ାରେ ଲୋକଙ୍କର ଏତିକି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଦଉକି ହେବା ଦରକାର ।

÷ × ×

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଓଡ଼ିଶା ଅସେମ୍ବ୍ଲିର ବଡ଼ ମୁଣ୍ଡିଆ ହୋଇ କହିଲେ—ସାମାଜିକ ଧର୍ମ୍ମାଚରଣଠା ଖରାପ । ବୋଇଲା—ଚମ୍ପାକ୍ଷି ଜାଣିବା ପଣ୍ଡାର କଥ—ଶୁଙ୍ଘି ଶୁଙ୍ଘି ବୋଉଲା ସେଲିବ ନେଡ଼ିଗଣ ।

÷ ÷ ÷

ମହତାବଙ୍କ କଥାରେ ଯେ ଯଥାର୍ଥତା ନାହିଁ ଆମେ ତାହା କହୁନାହୁଁ ବରଂ ମହତାବଙ୍କ କଥାକୁ ସମର୍ଥନ । କେବେଠାରୁ ଆମେ ଏ ଯୁଗର ଦୁଇ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକଙ୍କ ଉକ୍ତିମାନ ବାଢ଼ିପାରୁ । ବର୍ଣ୍ଣାର୍ଡ଼ ଶ କହିଛନ୍ତି—ସାର୍ବଜନିକ ଭୋଟାଧିକାର ଗଣତନ୍ତ୍ରର ବେକ ମୋଡ଼ି ମାରିଦେଲା । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ସମ୍ପ୍ରତି ଅନେକ ଜଣ ନେତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାର୍ଥପର କହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏ କଥା ଏକ ଧାଡ଼ିରେ ଭୁଣ୍ଡରେ ଶୋଭାପାଏ । ମହତାବଙ୍କ ଭଳି ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କୁ ଭଲ ଦେଖାନ୍ତି ଏ କଥା କହି ନାହାନ୍ତି । ବରଂ ସେ କହିଥିଲେ—୨୧ ବର୍ଷରୁ ଉପର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକର ରାଜନୈତିକ ସଚେତନତା ଓ ଶାସନ-ଯୋଗ୍ୟତା ହେବା ପରି ସଳଖର କଥା; ତେଣୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁଣୀ ପଣ୍ଡିତ ଲୋକ ମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା ଗଠନ କରନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ସେ ସଭା ସାଧାରଣରେ ସମାଲୋଚନାର ଆଦ୍ୟ ଓ ଆଜନ ହେଉ ଏବଂ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ସଭାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉ ।" କିନ୍ତୁ ମହତାବଙ୍କ ନିଜ ନଗର ଓ ତାଙ୍କ ବାରିକରା ପିଲା, ତାଙ୍କ ଗଢ଼ିଲା ଓ ବାହାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ତାହା କମିଟି ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁବନ୍ଧବା, ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ ତୋଷାମ—ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଗୁଣୀ ପଣ୍ଡିତ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ବାହାର କଲେ ବିଲୁଆ ସଭାର ନାମ ଅନେକଟା ହ୍ରାସ ପାଆନ୍ତା ଅବା ହେଣା, ଯଦି ସମାଲୋଚନାରୁ

ଟିକଏ ସହ୍ୟ କରନ୍ତେ ତେବେ ତାଙ୍କ ଅସନକୁ ସ୍ଥାୟୀ କରିବାର ଚେଷ୍ଟାଟା ମଧ୍ୟ କମି ଯାଆନ୍ତା । ଏ ଦେଶର ସାର୍ବଜନିକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧାରଣା ନଥାଏ, କେବଳ ବୁଦ୍ଧିମାନ ପଢୁଆ ଲୋକେ ଭୋଟ ଦେଇ ଯଦି ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ଆସେମ୍ବ୍ଲି ଗଢ଼ି ପାରନ୍ତେ—ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ଆସେମ୍ବ୍ଲି ଯଦି ମହତାବଙ୍କୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବୋଲି ମୁଣ୍ଡରେ ପେଡ଼ିଆ ଦେଇ ଠିକ୍ କରେ ତେବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷିତଙ୍କ ଭୋଟ ଦେଲେ ଏହାଠାରୁ ଅଲଗା ଫଳ ହେବ ନାହିଁ—ଆମେ ଏକଥା ଦୃଢ଼ ଭାବେ କହିବୁଁ ।

÷ ÷ ÷

ଆମ ଶାସନ ବିଧାନର ଶତାଂଶ ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଶତ । ଭାରତରେ କେବଳ ଗୌରୀଶଙ୍କର ଶୀର୍ଷଶୃଙ୍ଗ ପୃଥିବୀରେ ବଡ଼ ହେବାର ଗୌରବ ଲାଭ କରିଥିଲା । ଏଣିକି ଆଉ ଗୋଟିଏ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ଭାରତରେ ନାମ ବଡ଼ ବଡ଼ଆଙ୍କ ଭିତରେ ପଡ଼ିବ—କମ୍ ଗୌରବର କଥା ନୁହେଁ । ଆମେରିକାର ଶାସନ ବିଧି ୨୪ଟି ଧାରା—୧୦ଟି ପୃଷ୍ଠା ମାତ୍ର । ରୁଷିଆର ଶାସନ ବିଧି ୧୭ ପୃଷ୍ଠା ଓ ୯୦ ଧାରା, କାନେଡାର ବିଧାନ ୩୦ ପୃଷ୍ଠା, ୧୪୭ ଧାରା, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା ୩୦ ଓ ଧାରା ୧୩୭ । ମାତ୍ର ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ର ବିଧିରେ ୩୧୭ଟି ଧାରା—ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା ୨୧୪ । ବାଲ୍ମୀକିଙ୍କ ରାମାୟଣ ଓ ବ୍ୟାସଙ୍କ ମହାଭାରତକୁ ଅମ୍ବେଦକରଙ୍କ ଏ ପୋଥି ବଳିଗଲା ପରି ।

+ ÷ +

ଏ ଶତ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି ସେମାନେ ଭାରତରେ ପ୍ରାତଃ ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିବେ । ବଳିଆ ସଭା ସେମାନଙ୍କୁ ଆଜି ପାଠକ ମାନଙ୍କୁ ଇଣ୍ଡ୍ରୟୁସ ବା ପରିଚିତ କରାଇବାକୁ ଚାହେଁ । ପ୍ରଥମେ ହେଲେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅମ୍ବେଦକର । ଏହାଙ୍କ ବ୍ରିଟିଶ ତୋଷଣ ନୀତି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା । ଜିନ୍ନାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପଡ଼ି ଦେଇ ଏ ମହାଶୟ ଏକ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ସ୍ଥାନ କରୁ କରୁ ରହି ଯାଇଛନ୍ତି । ଏ ହେଲେ ଏ ଶତ କମିଟିର ସଭାପତି । ତାପରେ ଗୋପାଳ ସ୍ୱାମୀ ଅୟଙ୍ଗାର ଏବଂ କୃଷ୍ଣ ସ୍ୱାମୀ ଅୟାର । ନାଗମାନଙ୍କର ସ୍ୱାମୀଥିବା କଥା ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଶୁଣିଥିଲୁ କିନ୍ତୁ ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରଭୃତି ପୁରୁଷଙ୍କର ପୁଣି ସ୍ୱାମୀ ହେବା କମ୍ ଗୌରବର କଥା ନୁହେଁ । ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଏମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ କେବେ କେଉଁଠି ଶୁଣା ନାହିଁ ।

ପୂର୍ବରୁ ବିଦେଶୀ ସରକାରଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧି ଦେଉଥିଲେ ଏବେ ଦେଶୀ ସରକାରଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧି ଦେଉଛନ୍ତି । ତାପରେ ହେଲେ ବ୍ରଜେନ ମିତ୍ର ଓ ମାଧବ ରାଓ । ରାଜାମହାରାଜାମାନଙ୍କର ଜୋତା ବୋହି ବୋହି ଯିଏ ସରୁ ନଥିଲା—ଏବେ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ଶୃଗାଳ ଉପାଖ୍ୟାନ ଲେଖିବସିଛନ୍ତି । ଆଉ ଜଣେ 'ପାକିସ୍ଥାନ ଜିନ୍ଦାବାଦ୍' ସ୍ଲୋଗାନ ଗର୍ଜନକାରୀ ଶ୍ରୀ ସାଦୁଲ୍ଲା ସାହେବ । କେବଳ ମାତ୍ର ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ନାମ ଶୁଣା ଯାଏ—ସେ ହେଉଛନ୍ତି ମୁନସି । ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟର ବୀର ସେ । ଏପରି ବୀର ଯେ ତାଙ୍କୁ ସରକାର ଧରି ମଧ୍ୟ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଜି ଅଗରେ ଦେଖି ମଧ୍ୟ ଧରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ବଡ଼ କୁହୁକ ମନ୍ତ୍ର ଜାଣନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମର ଶାସନ ବିଧାନଟାରେ କିଛି କୁହୁକ ଦେଇ ଥିବେ ବୋଲି ଆମର ଆଶା ।

+ + ×

ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲଙ୍କ ଜନ୍ମ ଦିନ ଗଲା । ବହୁତ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଅଭିନନ୍ଦନର ସେ ଅଧିକାରୀ । ତାଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସର ଲୁହାର ମଣିଷ କୁହା ଯାଏ । ଜାଳନ୍ଧରୀ ବାବୁଙ୍କ ଲୁହାର ମଣିଷ କି ଭଜାଗା ବାବୁଙ୍କ ଅବଗା କଣ ହେଇ ତା ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଲୁହାରେ ପାଣି ନଦେଲେ କଳଙ୍କି ଲାଗିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଆମେ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କୁ ଏତିକି ସାବଧାନ କରିଦେଉଛୁଁ ।

+ ÷ ÷

ବାବୁ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ତ ତାଙ୍କୁ ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତ କଥା । ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଗୁଣ—ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ ଯାହା କରେ ବାମ ହସ୍ତ ତାହା ଜାଣେ ନାହିଁ । ପଟେଲ ଜୀ ସେଥିପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀବାଦର ଯେଉଁ ଅର୍ଥ କରନ୍ତି ଗାନ୍ଧୀଜୀ ବାମ ଭାଗ ତାହା ବୁଝି ପାରୁ ନଥିବ । ଏତିକି ବିପଦ !

× × +

ପରେ ପରେ ଜବାହାରଲାଲଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନ ବ ହେଇଗଲା । ଏଇ ଜନ୍ମ ଦିନର ସ୍ମୃତି ରଖିବା ପାଇଁ ରାଜକୁମାରୀ ଏଲିଜାବେଥ ସେଦିନ ଗୋଟିଏ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ କଲେ । ମନେ ହେଉଛି ବିଲାତରୁ ଜବାହାରଲାଲ ଯେଉଁ ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରୀତି ଏ ଦେଶକୁ ବହି ଆଣିଥିଲେ—ରାଜକୁମାରୀ ତା'ର ସ୍ମୃତି ଓ ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ସେହିଦିନ ପିଲାଟିଏ ପ୍ରସବ କଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ରାଜାଙ୍କର ବଂଶରକ୍ଷା ହେଲା ନା ନେହେରୁଙ୍କ ବଂଶ ରକ୍ଷା ହେଲା ନା ମାଉଣ୍ଟବେଟନଙ୍କର ?

× × ×

ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କର ଆରଖି ନୂଆ ଯୋତା ହାଲକ କଂଗ୍ରେସ ମାନି ମିଟିଂରୁ କିଏ ନେଇଯାଇ ପୁରୁଣା ଯୋତା ହଳେ ଥୋଇ ଦେଇ ଗଲା । ଇଂରେଜୀରେ ଗୋଟାଏ କଥା—ଯୋତା ଅନୁସରଣ କରିବା (Step into the shoes) ଭାରତୀୟମାନେ ଆଜିଯାକେ ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରି ଶିଖିଥିଲେ—ଗାନ୍ଧୀ ବନ୍ଦୀଥିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଏବେ ନେହେରୁ ସାହେବ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ସାହେବ ଦେଶରୁ ଫେରିଆସିବା ପରେ ଲୋକେ ଯୋତାଙ୍କ ବା ଯୋତାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ପଣ୍ଡିତଜୀଙ୍କ ଯୋତାକୁ ପିନ୍ଧି କିଏ କେତେଦିନ ପାଇଁ ନିଜକୁ ଭାରତରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନେକରିଥିବ । ପଣ୍ଡିତଜୀ କିନ୍ତୁ ଖାଲି ଗୋଡ଼ରେ ନଯାଇ ପୁରୁଣା ଯୋତା ହାଲକ ପିନ୍ଧି ଥିଲେ କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ନିଜକୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନଭାବି ଜନସାଧାରଣରୁ ଜଣେ ବୋଲି ଭାବିପାରି ଥାନ୍ତେ ଏବଂ ଜାଣିପାରି ଥାନ୍ତେ— ଯୋତାରେ କଣ୍ଟା କେଉଁଠି ? Where the shoe pinches.

× × ×

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୀତାରାମାୟାଙ୍କ ବକ୍ତୃତାରେ ଜଣେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କହିଲେ—କଂଗ୍ରେସ ଇତିହାସରେ ତାଙ୍କ ନାମ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରରେ ଲେଖା ହେବ । ପଟ୍ଟାଭି କିନ୍ତୁ କଳା କାଳିରେ କଂଗ୍ରେସ ଇତିହାସ ଲେଖିଛନ୍ତି । ଭଗବାନଙ୍କରନ୍ତୁ ଇତିହାସ ପ୍ରତିଶୋଧ ନନେଉ ।

× × ×

ରଚନାତ୍ମକ କର୍ମୀମାନେ ବିନା ପଇସାରେ କଂଗ୍ରେସ ଦେଖି ପାରିବେ ବୋଲି ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଠିକ କରିଛନ୍ତି । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମିଠେଇ ଦେଇ ଭଣ୍ଡିଲା ପରି ଏ କଥାଟା ଲାଗୁଛି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏ ରଚନାତ୍ମକ କର୍ମୀମାନେ ଏକ ପ୍ରକାର ବାହୁତ ନୁହନ୍ତିକି ! ଅନ୍ତତଃ ଅଫିସିଏଲ କଂଗ୍ରେସର ଏଇ ମତ । କାରଣ ଛାତ୍ର ମାନେ ମଧ୍ୟ ବିନା ପଇସାରେ ଦେଖିବାର ଠିକ୍ ହୋଇଛି ।

× + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୈଜ୍ଞାନିକ ସ୍ୱୟଂବର

ସେଦିନ ଖବର କାଗଜରେ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଖିଲି

"ବିଜ୍ଞାପନ"

ସୁଶିକ୍ଷିତା ଉଚ୍ଚ ଉପାଧି ଧାରଣୀ ପାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୁନ୍ଦର ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ପାତ୍ର ଆବଶ୍ୟକ। ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ସୁପାରିସ୍ ପତ୍ର ସହ ଆବେଦନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ୧୭।୨।୪୮ ତାରିଖ ଦିନ ୧୨ ସମୟରେ ପାତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରନ୍ତୁ।

କୁମାରୀ ମୁଗ୍‌ଧା ମହାନ୍ତି ଏମ୍., ଏସ୍-ସି

ଠିକଣା ....

ବିଜ୍ଞାପନର ମୌଳିକତା ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲି ଏବଂ ନିଜେ ଯୁବକ, ଅବିବାହିତ, ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ଓ ଧନୀ ଥିବାରୁ ଆବେଦନ ପତ୍ର ପଠାଇବାର ପ୍ରବଳ ଆକାଂକ୍ଷା ମୋର ମନରେ ଜାଗ୍ରତ ହେଲା। "ଶୁଭସ୍ୟ ଶୀଘ୍ରମ୍" ବୋଲି ଭାବି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନିଜର ବୟସ, ଯୋଗ୍ୟତା, କୁଳୀନତା ଇତ୍ୟାଦି, ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଅତି ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ, ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ଭାଷାରେ ଯଥାସମ୍ଭବ ସୁନ୍ଦର ହସ୍ତାକ୍ଷରରେ ଗୋଲାପୀ କାଗଜରେ ଲେଖି ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଠିକଣାରେ ପଠାଇ ଦେଲି। ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ଗୋଲାପୀ ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଗ୍ନ ହେଲି।

ଦେଶ ଅତି ଦ୍ରୁତ ବେଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି। ନର ନାରୀ ମଧ୍ୟରେ ମିଳନ କେତେ ରୂପରେ, କେତେ ବାତାବରଣରେ ହୋଇ ଆସୁଛି। ପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟି ମିଳନରୁ ଦୁଇ ହୃଦୟର ମିଳନ ସଙ୍ଘଟିତ ହୋଇଛି। ବରକନ୍ୟାଙ୍କର ଅଜ୍ଞାତରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ପିତା ମାତାଙ୍କର ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ବିବାହ-ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି। ଆକସ୍ମିକ ଘଟନା, ବିଧାତାର ଯୋଜନା ନରନାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣୟ ସୂତ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ କରିଛି। କଠୋର ବନ୍ଧନରେ ବା ପର ବନ୍ଧନରେ, ପ୍ରେମର ବନ୍ଧନ ହୋଇଛି। କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗର ସ୍ୱୟଂବର ପ୍ରଥାପରି ମୌଳିକ ଓ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ପ୍ରଥା ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରି ନଥିଲା ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ। କିନ୍ତୁ ପାତ୍ରୀ ନିଜେ ଖବର କାଗଜରେ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଇ ସ୍ୱାମୀବରଣ କରିବାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଚୀନ ସ୍ୱୟଂବର ପ୍ରଥାକୁ ଏକ ଆଧୁନିକ ରୂପ ଦେଲେ ବୋଲି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମନେ ମନେ ପ୍ରଶଂସା କଲି।

ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ଇନ୍ଦୁମତୀ ଓ ଦମୟନ୍ତୀ ସ୍ୱୟଂବରର କଥା। ବିଦର୍ଭ ରାଜକନ୍ୟା ଇନ୍ଦୁମତୀ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ପୁଷ୍ପର ବରଣମାଳା ଧରି ସଖୀ ସୁନନ୍ଦାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସ୍ୱୟଂବର ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଉଛନ୍ତି। ସୁନନ୍ଦା ଉପସ୍ଥିତ ରାଜକୁମାର ମାନଙ୍କର ଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଚାଲିଛନ୍ତି ଓ ଶେଷରେ ଇନ୍ଦୁମତୀ ଅଜଙ୍କ ଗଳାରେ ବରଣମାଳା ଦେଉଛନ୍ତି।

କଳ୍ପନା କରେ, ରାତିରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ ସେହି କଥା। ସୁବିସ୍ତୃତ ସ୍ୱୟଂବର-ସଭାମଞ୍ଚ। ଶହ ଶହ ସୁଶିକ୍ଷିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଭଲ ଭଲ ବେଶ-ଭୂଷାରେ ଭୂଷିତ ହୋଇ ମଞ୍ଚରେ ବସିଛନ୍ତି, କେତେ ଆଶା ପୋଷଣ କରି, କୁମାରୀ ମୁଗ୍‌ଧାଙ୍କ ଆଗମନ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ।

ମଜାକଥା

କୁମାରୀ ମୁଗ୍‌ଧା ସଖୀଙ୍କ ସହିତ ସେହି ସଭା ଗୃହକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ। ନବୋଦିତ, ନିଷ୍କଳଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପରି ସୁନ୍ଦର। ଅଥଚ ଲଜ୍ଜାରୁଣ ତାଙ୍କର ମୁଖ। ହାତରେ ତାଙ୍କର ଏକ ବରଣମାଳା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କର କାମନାର ସମ୍ପତ୍ତି। ତାଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଭାମଞ୍ଚ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଆଲୋକରେ ଆଲୋକିତ ପାରିଜାତ ଗନ୍ଧରେ ଆମୋଦିତ ହେଲାପରି ଜଣାପଡୁଥାଏ। ସମଗ୍ର ସଭାମଞ୍ଚ ନିସ୍ତବ୍ଧ ହେଲା। ଶତ ଶତ ଚକ୍ଷୁ କୁମାରୀ ମୁଗ୍‌ଧାଙ୍କର ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ଏକାଗ୍ର-ଭାବରେ ନିବଦ୍ଧ ହେବାରୁ କୁମାରୀଙ୍କର ଗୁଲ୍-ରକ୍ତ କୋମଳ ଗଣ୍ଡଯୁଗଳ ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣ ଧାରଣ କଲା। ତାପରେ କୁମାରୀଙ୍କ ସଖୀ ଆବେଦନ ପତ୍ର ଓ ସୁପାରିସ ପତ୍ରର ଫାଇଲ୍ ଖୋଲି ଜଣେ ଜଣେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କର ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ପଢିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ନିଜ ନିଜ ଆସନରେ ବସିଥିବାରୁ ସଭାର କାର୍ଯ୍ୟ ସୁଶୃଙ୍ଖଳ-ରୂପେ ଚାଲିଥାଏ ଏବଂ କାହାକୁ ଉଠିବାରେ କଷ୍ଟ ହେଉ ନଥାଏ। ଆବେଦନ ପତ୍ରରେ ଲେଖା ଯାଇଥିବା ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ପଢା ହେଉଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁମାରୀ ମୁଗ୍‌ଧା ମୁଗ୍‌ଧ, ହର୍ଷିତ, ଗର୍ବିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି। ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ମନରେ ଜାଗ୍ରତ ହେଉଥାଏ ଆଶା ଓ ନୈରାଶ୍ୟର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମନରେ ଈର୍ଷା ଓ ଉତ୍କଣ୍ଠାର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ। ମୁଗ୍‌ଧା ଯାହା ଯାହାକୁ ନାପସନ୍ଦ କରି ଆଗେଇ ଯାଉଥାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟରୁ ଆହାର ଝଡ଼ୁଥାଏ ନୈରାଶ୍ୟର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଏବଂ ଈର୍ଷାର ନିଷ୍ଫଳ ଚିତ୍କାର। ଏମିତି ଦଶ ବାରଜଣଙ୍କ ଗୁଣଗ୍ରାମ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ସାରିଲା ପରେ ଯେତେବେଳେ କୁମାରୀ ମୁଗ୍‌ଧା ମୋ ଆଗରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଓ ସଖୀଙ୍କର ମୁଖକୁ ନିର୍ନିମେଷ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥାଏ। ଆବେଦନ ପତ୍ରକୁ ଅଦ୍ଭୁତ କବିତ୍ୱ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ଭାଷାରେ ଚାହିଁକି ଲେଖିଲି ନାହିଁ ବୋଲି ନିଜକୁ ନିନ୍ଦା କରୁଥାଏଁ। ହଠାତ୍ କୁମାରୀ ମୁଗ୍‌ଧାଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟି ମୋ ଆଖି ଦୁଇଟି ସହିତ ମିଳିଗଲା। ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ମୁଁ ପ୍ରେମର ଚିହ୍ନ, ଆତ୍ମସମର୍ପଣର ଚିହ୍ନ ଦେଖି ପାରିଲି। ସେ ହାତ ଉଠାଇ ମୋର ଗଳାରେ ମାଳାଟି ଲମ୍ବାଇବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି—ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ, ଆଉ ମୁଁ ମନେ ମନେ ଭାବେ ଏ ସ୍ୱପ୍ନ କଣ ସତ ହେବ?

× ÷ ×

ଉପଭୋଗ ଆସ୍ୱାଦନର କଳ୍ପନା ଅପେକ୍ଷା ଉପ-ଭୋଗ ପ୍ରଥମ ଅଧିକ ମଧୁର, ଚିରସ୍ଥାୟୀ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ମୁଁ କଳ୍ପନାକୁ ବାସ୍ତବ ଠାରୁ ଅଧିକ

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଶ୍ରଦ୍ଧାକର ସୁପକାର

ଭଲପାଏଁ। ମୁଁ ଜାଣେ ଯେ ମୋର ଦରଖାସ୍ତ ଦେବାରେ ଓ କୁମାରୀ ମୁଗ୍‌ଧାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ମଧ୍ୟରେ ତିନି ସପ୍ତାହର ବ୍ୟବଧାନ ଥାଏ। ଏହି ତିନି ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ କଳ୍ପନାର କଲ୍ପଲୋକରୁ ମୋର ମାନସୀ ପ୍ରେମିକାଙ୍କର ପ୍ରେମ ସୁଧା ପାନ୍ କରିଣ ଆନନ୍ଦରେ ଅବାଧ୍ୟ କରିଥିବି।

ସ୍ୱପ୍ନରେ କଥା ଆଉ ତିନି ଥିଲି। ନିଜର ଦେହ ଶୁଖିଗଲା, କାମରେ ମନୋଯୋଗରେ ଦିବାସ୍ୱପ୍ନ ଧାନ୍ଦା ଭଳି ଭାବ ଆଉ ଠିକ୍ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ। ସ୍ୱପ୍ନର ସାଧାରଣ ପୋଷାକ ଉପରେ ଚିତ୍ର ...

ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ଜାତ ଉଦବ ଯୋଗ ମହାଶ ଓ ଏମ୍ପ୍ଲୟମେଣ୍ଟ ଦେବତାଙ୍କର ନାମ ସ୍ମରଣ କରି ଭିତରକୁ ପଶିଲି । ପ୍ରଥମ ଥର ସାକ୍ଷାତ ଆବେଦନକାରୀ, ସାକ୍ଷାତ୍‌କାରପ୍ରାର୍ଥୀ । କୁମାରୀ ସୁବ୍ରତାଙ୍କର ନମ୍ବର ଏକ । ବାସ ତାଙ୍କର ଭଳି ବଡ଼ ଇନ୍‌ଫ୍ଲୁଏନ୍‌ସ ଏତେ ଜୋର । ଚାକିରି ଖାଲି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଯେ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ଅର୍ଜନ କରନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ଶୁଣିଲି । ତାଙ୍କର ପ୍ରକାଣ୍ଡ କାର୍ ଏହି ସାମନାରେ ଉପର ବାରଣ୍ଡାରେ ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବେଞ୍ଚ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏପରି ଆଉ ସାତ ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀ । ଚାକିରି ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରିଥିବା ପ୍ରାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କ ପରି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ମନରେ ଥାଏ ଉଦ୍‌ବେଗର ଭାବ, ମୁହଁରେ ଥାଏ ଉଦାସୀର କାଳିମା । ଛଅ ଜଣଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ୍‌କାର ଶେଷ ହେଲା ପରେ ମୋର ପାଳି ପଡ଼ିଲା । ମୋ ଆଗରୁ ଯାଇଥିବା ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ମାନେ ସାକ୍ଷାତ୍‌କାରରୁ ଫେରିଲା ପରେ, ସେମାନଙ୍କର ଶୁଖିଲା ମୁହଁ ଓ ଭୀତ ଭଙ୍ଗୀ ଦେଖି ମୋର ମନରୁ ଯଥା ଆଶା ଲୁଚି ଯାଉଥିଲା । ଶେଷରେ ମୋତେ ଯେତେବେଳେ ଡକରା ଆସିଲା, ମୋର ଅଜାଣତରେ ମୋର ଦେହଯାକ ଏକ ସ୍ନାୟବିକ କମ୍ପନ ହେଉଥିବାର ଓ ମୋର ଦେହର ସମସ୍ତ ରକ୍ତ ମୋର ମୁହଁରେ ଜମା ହୋଇ ମୁହଁକୁ ଲାଲ କରି ଦେଉଛି ବୋଲି ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏଁ ।

ସୁସଜ୍ଜିତ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ ଟେବୁଲର ଚାରିପାଖରେ ଚେୟାର ଛଅଟି । ଟେବୁଲର ସେପାଖରେ ଚଉକିରେ ଉପବିଷ୍ଟା ଜଣେ ଅଧିକା ତରୁଣୀ, ସୁନ୍ଦରୀ । କୁମାରୀ ସୁବ୍ରତା ହେବେ ବୋଲି ଅନୁମାନରୁ ଜାଣିଲି । ଦୃଷ୍ଟି ତାଙ୍କର ଫାଇଲ ଉପରେ ନିବଦ୍ଧ—ବୋଧହୁଏ Matrimonial ବା ବିବାହ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଫାଇଲ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଧୀର ମନ୍ଥର ପଦକ୍ଷେପରେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲି । କୁମାରୀ ଫାଇଲରୁ ଦୃଷ୍ଟି ଉଠାଇ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ । ଚକ୍ଷୁ ଚକ୍ଷୁର ମିଳନ ହେଲା । କିନ୍ତୁ କବିମାନେ ଚକ୍ଷୁ ଚକ୍ଷୁର ମିଳନରୁ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମ ଉପୁଜିବା ଯେପରି ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଘଟଣା ବୋଲି କଳ୍ପନା କରିଥାନ୍ତି, ସେ କଳ୍ପନା ନିତାନ୍ତ ଭ୍ରାନ୍ତ ବୋଲି ମୋତେ ମନେ ହେଲା । ସୁବ୍ରତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି—ଶାଣିତ ଛୁରିକା ପରି ଶାଣିତ, ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ, ଚଞ୍ଚଳ ଓ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି, ମୋର କେଶାଗ୍ରଠାରୁ ନଖାଗ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘୂରି ବୁଲି ମୋର ହୃଦୟର ପ୍ରେମ, ଆଶା, ପୌରୁଷର ଶେଷ ସମ୍ବଳକୁ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଦେବ ନାମମାତ୍ର କଲା । ମୁଁ ଗଳଦ୍‌ଘର୍ମ ହୋଇ କିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଶେଷରେ କୁମାରୀ ସୁବ୍ରତା କହିଲେ, "ନମସ୍କାର, ଆସନ୍ତୁ, ବସନ୍ତୁ ।"

ମୁଁ ଶୁଖିଲା କଣ୍ଠରେ କହିଲି, "ନମସ୍କାର" ଏହି ମନରେ ଭାବୁଥାଏଁ ଟିକେ ଓଲଟା ।

କୁମାରୀ ସୁବ୍ରତା ପଚାରିଲେ, "ଆପଣଙ୍କର ନାମ ?"

ମୁଁ କହିଲି, "ମୋର ନାମ ବାମନ ଚରଣ ଦାସ ।"

କୁମାରୀ ସୁବ୍ରତା କହିଲେ, "ଆପଣଙ୍କର ନାମ ସାର୍ଥକ ।" ଏହା କହି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହସି ପକାଇଲେ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ—ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କ ରକ୍ଷଣୀ—ମଧ୍ୟ ସେ ହସରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମୋର ଉଚ୍ଚତା ସନ୍ତୋଷ ଜନକ ନୁହେଁ ।

ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ ରୋଗ ଓ ମାନସିକ ଦୁର୍ଘଟଣା, ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଓ ଦୁର୍ଦ୍ଦୈବ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ରୂପସୀ ତରୁଣୀର ପରିହାସର ସାମଗ୍ରୀ ହେବା ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଦୁଃଖଦ ବୋଲି ମୁଁ ମନେ କରେଁ ଓ ଏଥିରେ ମୋର ସମସ୍ତ ବନ୍ଧୁ ଏକମତ ।

ମୁଁ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ପୁଣି ପଚାରିଲେ, "ଆପଣଙ୍କର ଉଚ୍ଚତା ?"

ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲି, "ପାଞ୍ଚ ଫୁଟ୍ ତିନି ଇଞ୍ଚ ।"

ପ୍ରଶ୍ନରେ ବ୍ୟଙ୍ଗର ଆଭାସ ଦେଖି, ମୁଁ ଲଜ୍ଜିତ ହେବି କି କ୍ରୁଦ୍ଧ ହେବି ଭାବୁଛି, ଏପରି ସମୟରେ ମନେ ପଡ଼ିଲା, ବିଳାତର ଭୂତପୂର୍ବ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଲଏଡ୍ ଜର୍ଜ୍‌ଙ୍କୁ ବାମନ ବୋଲି କେହି ଜଣେ ଠଟ୍ଟା କରିବାରୁ ସେ ତାହାର ଉତ୍ତରରେ କହିଥିଲେ "ମନୁଷ୍ୟର ଉଚ୍ଚତା ବେକଠାରୁ ଉପରକୁ ଧରିବା ଉଚିତ ।" ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଉତ୍ତର ଦେଲି ।

ତାପରେ କୁମାରୀ ପଚାରିଲେ, "ଆପଣଙ୍କର ଓଜନ ।"

ମୁଁ "ଓଜନ ଏ ମଧ୍ୟରେ ନେଇନାହିଁ ।"

ସୁବ୍ରତା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଥିବା ବାଳିକାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲେ, "ମିସ୍ ରଥ, ବାମନବାବୁଙ୍କର ଓଜନଟା ନିଏ ନିଅ ।" ଉକ୍ତ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ଉଚ୍ଚତା ଓ ଓଜନ ପରିମାପକ ଯନ୍ତ୍ରମାନ ଥିବାରୁ ମୋର ଓଜନ ସେଠାରେ ନିଆଗଲା । ମିସ୍ ରଥ କହିଲେ, "ଓଜନ ଏକଶହ ଚାଳିଶ ପାଉଣ୍ଡ ।"

କୁମାରୀ ସୁବ୍ରତା ତାଙ୍କ ଫାଇଲରେ ଥିବା କାଗଜ ପତ୍ର ଦେଖିସାରି କହିଲେ, "ଦେଖନ୍ତୁ ବାମନ ବାବୁ, ଇନସ୍ୟୁରେନ୍ସ (ଜୀବନ ବୀମା) ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଆପଣଙ୍କର ବୟସ ଓ ଉଚ୍ଚତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆପଣଙ୍କର ଓଜନ ହେବା ଉଚିତ ଏକଶହ ଅଠାଇଶ ପାଉଣ୍ଡ । ଅଥଚ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଓଜନ୍ ହେଉଛି ୧୪୦ ପାଉଣ୍ଡ । ଅର୍ଥାତ୍ ବାର ପାଉଣ୍ଡ ଅଧିକ ।"

ଜୀବନବୀମା କମ୍ପାନୀର ଏଜେଣ୍ଟମାନେ କେତେ ଉପାୟରେ କେବଳ ଜୀବନବୀମା କରାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥାନ୍ତି ଓ ତାଗିଦ୍ କରିଥାନ୍ତି, ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଁ ଅନେକ ହାସ୍ୟ ରସ ମୂଳକ ଗଳ୍ପ ପଢ଼ିଛି । ସୁବ୍ରତାଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀରୁ ମୋର ସନ୍ଦେହ ହେଲା, ଏହା ହୁଏତ ସୁବ୍ରତା ଜୀବନବୀମା କରାଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଉପାୟ ଉଦ୍ଭାବନ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ମୁଁ ଗମ୍ଭୀର ଆଶା କରୁଥିଲି ଯେ କୁମାରୀ ସୁବ୍ରତାଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନ ହେବ, "ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଜୀବନବୀମା କରାଇଛନ୍ତି ତ ?" ଏବଂ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଏକ ସଦୁତ୍ତର ଘୋଷିବାରେ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲି । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା—"ଦୈନିକ ବ୍ୟାୟାମ କରନ୍ତି କି ?"

ମୁଁ ଏ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲି । କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ରହି ଉତ୍ତର ଦେଲି,—"ଯେଉଁ ମାନେ ବ୍ୟାୟାମ କରିବାଦ୍ୱାରା ଈଶ୍ୱର ଓ ପ୍ରକୃତିର ଦାନ ଶରୀରକୁ ବିକୃତ ଓ ଅସ୍ୱାଭାବିକ କରନ୍ତି ସେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କ ବିଧାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କରିଥାନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରେଁ ।"

"ଆପଣ ସଙ୍ଗୀତ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ?"

"ହଁ ।"

"ଗୀତ ଗାଇ ଜାଣନ୍ତି ?"

ଅଶେଷ କଷ୍ଟ ନ କରି ହଠାତ୍ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପକାଇଲି, "ହଁ ।"

କୁମାରୀ ସୁବ୍ରତା ଓ ମିସ୍ ରଥ ଉଭୟେ ଏକସଙ୍ଗରେ ସମସ୍ୱରରେ ପଚାରିଲେ, "ଆଚ୍ଛା ଆପଣ ଗୋଟିଏ ଗୀତ ଗାଆନ୍ତୁ ତ ।"

ଏ ଅନୁରୋଧରେ ମୁଁ କିପରି ସଙ୍କଟମୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ିଯାଇଛି ତାହା ବୁଝିବାକୁ ଆଉ ବିଳମ୍ବ ହେଲା ନାହିଁ । ଯନ୍ତାରେ ପଡ଼ି ସାରିଲା ଷଣ୍ଢ ଯେପରି ମଣିଷ ଆପଣାର ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥା ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରେ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ନିଜର ଅବସ୍ଥା ବୁଝିଲି, କିନ୍ତୁ ଆଉ ଉଦ୍ଧାରର ପନ୍ଥା ନାହିଁ ।

ମୋର ମତରେ ଜୀବନରେ ଆନନ୍ଦର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହେଉଛି ସଙ୍ଗୀତ । ଲୋକେ ଯେତେବେଳେ ଅଫିସରର ତାଗିଦ୍‌ରେ ଲୁଚି ଗୀତ ଗାଉଥାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ଅନ୍ୟର ବାହାଦୁରୀ ବା ସମାଲୋଚନାର ଅପେକ୍ଷା କରେ ନାହିଁ ବୋଲି ତାର ସଙ୍ଗୀତ ଏତେ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ହୋଇଥାଏ । ଅନୁଶୀଳନ ଯନ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ଗୋଲାପ ପାଖୁଡ଼ାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଯେପରି ମୂର୍ଖତା ଓ ଅରସିକତାର ପରିଚାୟକ, ସେହିପରି ପରୀକ୍ଷା ହଲ୍‌ରେ ମନୁଷ୍ୟର ସଙ୍ଗୀତ କଳାଜ୍ଞାନର ପରୀକ୍ଷା କରିବା ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଅରସିକତା ଏବଂ ସଙ୍ଗୀତ ଦେବୀଙ୍କର ଘୋର ଅପମାନ ବୋଲି ମୁଁ ମନେ କରେଁ । ମୁଁ ଲୋକଙ୍କ ପରି ନିର୍ଜନରେ ଆପଣାର ଆନନ୍ଦୋଚ୍ଛ୍ୱାସକୁ ସଙ୍ଗୀତ ଲହରରେ ପରିଣତ କରିଥାଏଁ ଏବଂ ନିଜର ସଙ୍ଗୀତକଳା କୁଶଳତାରେ ମୁଗ୍ଧ ହୁଏଁ । ନିର୍ଜନ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଏକାକୀ ଗୀତ ଗାଏ, ସେତେବେଳେ ମୋର ସ୍ୱୀୟ ଧାରଣା ହେବ ବା ସ୍ୱର୍ଗତ ସାଇଗଲଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ ପରି ରସମୟ, କୋମଳ ଓ ମଧୁର ହୋଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଗୀତ ଗାଉଥିବା

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୭ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ପଚିଲା ପତ୍ର

ପାଣି ପବନ, ଓ ସାର ପାଇ ଗଛରେ ଯେତେବେଳେ କଅଁଳ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଛନ ଛନ ହୋଇ ଅଳ୍ପଅଳ୍ପ ଫିଟିଆସେ ସେତେବେଳେ ତାହାର ଯେମିତି ଆଦର, ମଣିଷର ଯୌବନ ସେମିତି ସଂସାରର ବଡ଼ ପ୍ରିୟ ହୁଏ । ସମସ୍ତେ ଖୋଜନ୍ତି ଯୌବନର ତେଜ, ଚଞ୍ଚଳତା, ଓଜ, ପ୍ରଖର ସ୍ନେହ ଓ ବଳିଷ୍ଠ ପ୍ରବଣତା ।

ଆଜି ଯାହାକୁ ବୁଢ଼ୀ ବୋଲି ଡାକୁଛନ୍ତି ତାହାର ଦିନେ ସେମିତି ଯୌବନ ଥିଲା । ଅଶୀ ବରଷ ଦେହ ଉପରେ ପାର କରି ଯାଇଥିବାରୁ ସିନା ଦେହଟା ଅଧା ବଙ୍କେଇ ଯାଇଛି । ମୁଖ-ଗହ୍ୱରରୁ ମୁହଁ ଭିତରୁ କେତେ କେତେ ଦାନ୍ତ ତୁଟିଯାଇ ଶୁଖିଲା ଓଠ ଭିତରୁ ପଦାକୁ କୋଡ଼, କାଙ୍କ ପରି ବାହାରି ଆସିଛି । ଦେହ ଶୁଖି ଯିବାରୁ ଭିତରର ଶିରା ଓ ତନ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକ ଦଉଡ଼ି ପରି ମୋଟ ହୋଇ ଚମ ଭିତରୁ ଦିଶୁଛି । ମୁଣ୍ଡରୁ କଳା ବାଳ ଉପୁଡ଼ି ଯାଇ ଛୋଟ ଛୋଟ କେଇଟି ବାଳ ଧଳା ଝୋଟ ପରି ଫୁରୁ ଫୁରୁ ହେଉଛି ।

ଅଶୀ ବରଷରେ ଯାହାର ମରଣ ହେଉ ନାହିଁ, ଯାହାର ଦାନ୍ତ ପଡ଼ ନାହିଁ, ଯାହାର କାମ କରିବା ଶକ୍ତି ଅଛି, ଯେ ନିଜର ପେଟ ପାଟଣା ପାଇଁ ଦୁଆର ଓଳା ଓ ବାସନ ମଜା

କାହାଣୀ

କରି ପାରୁଛି, ଖରା ବର୍ଷାକୁ ଯେ ଡରୁ ନାହିଁ ତାହାର ଦେହ ଯେ ଦିନେ ଯୌବନରେ ଫାଟି ପଡ଼ୁଥିଲା ସେଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ ।

ଏହି ବୁଢ଼ୀଟିର ଯେତେବେଳେ ଯୌବନ ଥିଲା, ଓ ଯୌବନର ଦରକାରୀ ପୋଷାକ ଲଜ୍ଜା ନମ୍ରତା, କୋମଳତା ଆଦି ଥିଲା ସେତେ-

ଲେ—ଶ୍ରୀବ୍ରଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ
ବି, ଏସ ସି, ବି, ଏଲ.

ବେଳେ ସେ ଅନେକ ଅଙ୍ଗୀକାରି ଥିଲା । ସେହି ଯେତୋଟି ଲୋକ ତାହାର ଯୌବନକୁ ଲୋଭ କରିଥିଲେ ସେଥିରୁ ସେ ଜଣକୁ ଆଦରିଥିଲା ତାହାର ସେ ଥିଲେ ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା, ସ୍ୱାମୀ, ମୁରବୀ ସେହି ତାହାକୁ ଲୁଗା ପଟା ଓ ସୁଖ ଦେଉ ଥିଲେ । ତାଙ୍କପରେ ତାହାର ଅସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ତାହାପାଇଁ କିଛି ଜମି ଓ ଖଣ୍ଡେ ଘର ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ସିଏଦିନେ ତାକୁ ନାଁ ଥିଲା ବୁଢ଼ୀ—ଆଜି ବୁଢ଼ୀ ହୋଇ ସିଏରେ ନାହିଁ ତାହାର ବୟସ ଅବସ୍ଥା ଓ ନାଁ ଏକାଠି ଛୋଟ ଯାଉଛି କାମ କରୁଛି ।' ଆଜି ସେହି ବୁଢ଼ୀ ଗୃହିଣୀ । ତାହାର ଘର ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ଗଲଣି । ଯୌବନ ଅନେକ ଦିନରୁ ବସ୍ତ୍ର ଛିରେ ହଜିଗଲଣି । କେବଳ ପ୍ରାଣଟି ରହି ଯାଇଛି ।

ତାହାର ପର ଦୁଃଖୀର ସଂସାର ସେ କରିଛି । ତାହାର ପୁଅ ଝିଅ, ନାତି ନାତୁଣୀ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପର ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

[ମହାକଥା ୭ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ]

କେବଳ କେହି ପଦ ମୋ ପାଖକୁ ଆସୁଥିବାର ଜାଣି-ପାରେ । ଦେହିକ ମୋର କଣ୍ଠସ୍ୱରର ଲାଳିତ୍ୟରେ, ସ୍ୱରର ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ, ଏତେ ଅଭିଭୂତ ଓ ଅଭିସ୍ଥିତ ମନୋବିବର୍ତ୍ତନ ଘଟେ ଯେ ମୁଁ ନିଜର ସ୍ୱାଭାବିକତା ଏବଂ ସଂଯମହୀନତାରେ ଲଜ୍ଜିତ ହୁଏ । ଏ ସଂବାଦ ବୈଜ୍ଞାନିକ କାରଣ ମୁଁ ଆଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଝି ପାରିନାହିଁ ଓ ଏହାର ପ୍ରକୃତ କାରଣ କେହି ଖୋଜି ପାଇ ନାହାନ୍ତି । ଏହି ସ୍ୱାଭାବିକ ଲଜ୍ଜାଶୀଳତା ଯୋଗୁ ମୁଁ ଆଜ ଭାରତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ବା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅଭିନେତା ହୋଇ ନ ପାରି ଜନଗଣ ମାଳିକ ପରି ଅଜଣା ଅଶୁଣା ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ।

ଲୁମାସ ମୁନ୍‌ସୀ ସୁଧିଆଙ୍କର ପରିଚୟ ଓ ଜନ୍ମ ଦୃଷ୍ଟି ମୋ ଉପରେ ନିବଦ୍ଧ ଥାଏ । ମୁଁ ଏକ ବିଷମ ସମସ୍ୟାରେ ପଡ଼ିଲି । କଣ କରିବାକୁ ହେବ କିଛି ଠିକ୍ କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋର ମୁହଁରେ ଲଜ୍ଜାରୁଣତା ବଢ଼ୁଥିବାର ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝିପାରିଲି । କିନ୍ତୁ ପାଦ ଫିଟାଇବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । କଣ୍ଠ ଓ ତାଳୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଶୁଷ୍କ । ମନର ଅବସ୍ଥା ଚରମ ଦୈନ୍ୟ ଭାବାପନ୍ନ । ଏ ସମୟରେ ସ୍ୱୟଂ ସରସ୍ୱତୀ ଯଦି ମୋ କଣ୍ଠରେ ବିରାଜ ମାନ କରିଥାନ୍ତେ ତଥାପି ମୋତେ ବିଶେଷ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରି ନ ଥାନ୍ତେ । କେବଳ ନିର୍ବାଣ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ତବ୍ଧତା । କେବଳ ଦାନ୍ତ ଉପରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା ଦାନ୍ତ ଦାନ୍ତର ଟକ୍ ଟକ୍ ଶବ୍ଦ ସେ ସ୍ତବ୍ଧତାକୁ ଅଧିକ ଅସହ୍ୟ କରି ପକାଉ ଥାଏ । ଏପରି ଭାବରେ ଅନ୍ତତଃ ତିନ ଚାରି ମିନିଟ୍ ବସି ରହିବା ପରେ ମୁଁ ଗଳଦ୍‌ଘର୍ମ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଲୁମାସ ସୁଧିଆ

ଶେଷରେ ଜରବଦା ରଙ୍ଗ କରି, ହସି ପକାଇଲେ ଏବଂ କହିଲେ, "ଚମତ୍କାର ଆପଣଙ୍କର କଣ୍ଠସ୍ୱର ! ଆପଣଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତକୁ Barmecide ଙ୍କ ଭୋଜ(*) ସଙ୍ଗେ ତୁଳନା କରାଯାଇ ପାରେ ।"

ଲୁମାସ ମୁନ୍‌ସୀ ସୁଧିଆଙ୍କ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁଣ ବହିଃପ୍ରକାଶ କରି ତାଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା ରହସ୍ୟ ନିବୃତ୍ତ କରାଇଲେ ଏବଂ ମୋତେ କହିଲେ, "ଆଚ୍ଛା ଥାଉ । ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ ବିଷୟରେ ଆଉ କିଛି କହିବାର ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଦିନେ ଭାବ ଦେଖନ୍ତୁ ଆପଣ ଯଦି ମୋର ପରିବାରର ସ୍ଥାନରେ ଥାଆନ୍ତେ, ତେବେ ଆପଣ ମୋର ସଙ୍ଗୀତ ନ ଶୁଣି ଛାଡ଼ନ୍ତେ ନାହିଁ ।"

ଅନ୍ୟ ଲୋକ ହୋଇଥିଲେ ଲୁମାସ ମୁନ୍‌ସୀଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତା । ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇଥିଲେ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଗୀତ ଶୁଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅପ୍ରସ୍ତୁତତାର ଚରମ ସୀମାକୁ ପହଞ୍ଚିଯାଇଥିଲି । ତେଣୁ ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ତା ପରେ ଲୁମାସ ମୁନ୍‌ସୀ କହିଲେ, "ହଉ ତେବେ ଆସନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଏ ବିଷୟରେ ପରେ ଚିଠି ଦେବି । ନମସ୍କାର ।"

ମୁଁ ଅତି କଷ୍ଟରେ "ନମସ୍କାର" କହି ଉଠିଲି ଧକ୍‌କରେ ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ପରାଜିତ ସେନାପତି ପରି ମୁଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟହୀନ ଓ ହତାଶ ହୋଇଥାଏଁ ।

× × ×

ତହିଁ ଆର ଦିନ ଅପରାହ୍ଣ । ପ୍ରଭାତ ବାବୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗପୁଥାଏ । ସେ ଅତି ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ମୋର ଏ ନୂତନ ଅଭିଜ୍ଞତାର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଶୁଣୁଥାନ୍ତି ଓ କହୁଥାନ୍ତି : ଏପରି ସମୟରେ ତରୁଣ ଯୁବକ ପେଶାଦାର ଲୋକ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଆଣି ମୋତେ ଦେଲା ଲଫାପା ଉପରେ ପରିଷ୍କାର ଗୋଲ ଅକ୍ଷର । ମନରେ ନୈରାଶ୍ୟର ଭାବ ଥାଏ ଅଧିକ ; ଆଶା ଥାଏ ଅତି କ୍ଷୀଣ । ଚିଠିରେ ଲେଖା ଥାଏ ; — ପ୍ରିୟ ବାମନ ବାବୁ,

ଆପଣଙ୍କ ନିରାଶ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିବାରୁ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ ଲୁମାସ ରହିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛି ।

ଇତି
ଆପଣଙ୍କର
ମୁନ୍‌ସୀ

ଚାକିରି ପାଇଲେ, ତାହା ପାଖରୁ ଚିଠି ଆସିଛି ? ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ୍‌କାରର ଫଳାଫଳ ନୁହେଁ ତ ?

ମୁଁ କହିଲି, ହଁ । ଏବଂ ତାଙ୍କ ହାତକୁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ବଢ଼ାଇ ଦେଲି । ଚିଠି ପଢ଼ି ସାରି ସେ କହିଲେ—ଆପଣଙ୍କର ଅସଫଳତାରେ ମୁଁ ବିଶେଷ ଦୁଃଖିତ ।

ମୁଁ କହିଲି, ଏଥିରେ ଦୁଃଖିତ ହେବାର କଣ ଅଛି ? ତାହାଙ୍କ ପାଖରେ ସାମାନ୍ୟ ପାଞ୍ଚ ଦଶ ମିନିଟ ରହିବା ଏବଂ ପୁଣି ପର ଜୀବନ ଓ ଅସହ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସାରା ଜୀବନଟା କଟାଇବାକୁ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ, ଏଇଆ ରକ୍ଷା ହେଲା ।'

ପ୍ରଭାତ ବାବୁ କହିଲେ, "ଅଙ୍ଗୁର ଫଳ ଖଟା ।" ଏହା କହି ସେ ହସିଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେ ହସରେ ଯୋଗ ଦେଲି ।

(*) କାଳ୍ପନିକ ଭୋଜ

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

(କାହାଣୀ ସାତପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ)

ହେଇଗଲେ । ପୁଅ କେଉଁ ଅଡ଼େ ଗଲା ତାହାର ଖବର ନାହିଁ । ସେ କଥା ସେ ଭୁଲି-ଗଲାଣି । ଝିଅ ଥାଏ କଟକରେ । ସେମିତି ଜଣକୁ ସେ ନେଇ ଘର କରି ରହିଛି । ତାହାର ପୁଅ ଝିଅଙ୍କୁ ବୁଢ଼ୀ ନାତି ନାତୁଣୀ ବୋଲି ଗାଆଁରେ କହେ ଓ ସେମାନେ ବି ଆଦର କରନ୍ତି । ଖାଇବ ଦେଇ ଭଡ଼ ଲୁଗା ଅଭାବରେ ପଡ଼ି-ଗଲେ ସ୍ନେହ ଆଦରର ମୂଲ୍ୟ ତ ବଦଳି ଯାଏ । ସେଥିପାଇଁ ବୁଢ଼ୀ ଅନ୍ୟ ଘରେ ଦୁଃଖ ଧନ୍ଦା କରେ । ଝିଅ ଘରେ କହି ମାସକୁ ଟଙ୍କାଏ ଭଡ଼ା ଦିଏ । ବାବୁ ମାନଙ୍କ ଘରୁ ମିଠାପଣା, ଛୋଟମୋଟା ମିଳିଥିଲେ ଲୁଚେଇ ଓ ପେଟରୁ କାଟେଇ ନେଇ ଆସେ ଝିଅ ଓ ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ।

ସମସ୍ତଙ୍କର ସେ ଅଦରକାରୀ । ଦାସୀ କାମ ନ କଲେ କେହି ଖାଇବାକୁ ଦେବେ ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ସେ କାମ କରେ । ବର୍ଷରେ ଦାଶମାସ । ବେଶୀ ଜାଡ଼ ପଡ଼ିଲେ ସେ କୁଣ୍ଟି ହୁଏ । କାମକୁ ପାରେ ନାହିଁ । ତଥାପି ସେ ରୋଗଗାରେ ଛୁଟି ପାଏ ନାହିଁ । ଘରେ ବସି ବସି ବଡ଼ି ବଳେ । ପତ୍ର ସିଲେଇ କରେ ନହେଲେ କାଗଜ ଠୋଙ୍ଗା ତିଆରି କରେ ।

ଏମିତି ସେ କୁଆଡ଼େ ତାହାର ଅଣ୍ଟା ଗଣ୍ଠିଆରେ ତିନିକୋଡ଼ି ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଝିଅ ଓ ନାତିଟି ସବୁବେଳେ ତାହାର ମରଣ ମନାସୁଥାନ୍ତି । "ଯେତେବେଳେ ବୁଢ଼ୀଟା ମଲେ ସେତେବେଳେ ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।" ବୁଢ଼ୀ ମରେ ନାହିଁ ।

ଏମିତି ଦରକାରୀ ଲୋକଟି ଅଦରକାରୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ଆଉ ସେହି ତିନିକୋଡ଼ି ଟଙ୍କା ରଖି ନଥିଲେ ଓ ମାସକୁ ଘରଭଡ଼ା ଧରାଏ ଦେଇ ନ ପାରୁଥିଲେ ଝିଅ ବି ତଡ଼ି ଦେଇ ସାରନ୍ତାଣି । କାମ କରି ନ ପାରୁଥିଲେ ବାବୁଘର ମାନେ ବି ତାହାକୁ ଦୁଆର ବନ୍ଦ କରିଦେଲେଣି ।

ବୁଢ଼ୀ ତାହାର ସବୁ ଦୁଃଖ ନେଇ ସନ୍ତୋଷରେ ଥାଏ । ପ୍ରତିଦିନ ପଦା. କାଗଜ ଲେମ୍ବୁ ଖାଏ । ରାତି ପାଳି ଭାତ ଖାଏ ନାହିଁ । ପ୍ରତିଦିନ ଗାଧୋଇ ଯାଏ । ଗାଧୋଇ ଆସି ଦୁବ ଘାସ ଆଣି ଛୋଟ ବାଛୁରୀଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଏ । ଭୁକା କୁକୁର ଖାଉଥିଲେ କୁକୁର ଓ ଚଢ଼େଇଙ୍କୁ କିଛି ଅଧାର ଦିଏ । ଭାଗବତ ଶୁଣେ । ଚଉରାରେ ସଞ୍ଜ ଦିଏ । ସେ ଅର ପାର ପାଇଁ ତାହାର ବାଟଖରଚ ଠିକ୍ କରି-ବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ନିଜ ପଇସାର କରେ ବୋଲି କେହି କିଛି କହନ୍ତି ନାହିଁ । ଖାଲି ଝିଅ ବେଳେ ବେଳେ କଟାକ୍ଷ କରେ ଯେ ବୁଢ଼ୀ ପଇସା ଗୁଡ଼ାକ ବଜାରବଜୁ କରି ଦେଉଛି । ଥିଲେ ତାହାର ରୋଗ ବାଧିକରେ କ'ଣ କାମକୁ ଆସନ୍ତା ନାହିଁ ?

ବୁଢ଼ୀ ତାହାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଯାଏ । କେହି କେହି ତାହାର ଭଲ ଗୁଣର ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି । ସେମିତି କେହି କେହି ତାହାର ଅତୀତକୁ ନିନ୍ଦା କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାହାର ନିଜର ଝିଅକୁ ଛାଡ଼ିଲେ କେହି ତାର ମରଣ ମାଗନ୍ତି ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀ କାହାକୁ କଷ୍ଟ ଦେଇ ନାହିଁ । କାହାକୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇ ନାହିଁ ।

ଦେହ ସାଙ୍ଗରେ ରୋଗ ରହିଛି । ବୁଢ଼ୀଟି ବି ବେଳେ ବେଳେ କହେ ତାର ମରଣ କେବେ ହେବ । କେମିତି ହେବ ଠାକୁର ଜାଣନ୍ତି । ମରିଗଲେ ସେ ତରିଯିବ । ପାପୀ ସେ—

ବୁଢ଼ୀକୁ ଏମିତି ଥରେ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ଜର ହେଲା । ସେଥର ସେ ତାହାର ବୃଦ୍ଧ ବର୍ଷ ଭିତରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ହବିଶ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଦି କୋଡ଼ି ହେବା ପର ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା, ଦି କୋଡ଼ି ହବିଶ କରିଛି । କେବେ ରୋଗ ବାଇରାଗ ହେଇ ନାହିଁ । ଖୁବ୍ ବେଶି ହେଲେ ଦିନେ ଉପାସ ପଡ଼ିହୋଇଛି ।

ଦି' ଦିନ, ତିନି ଦିନ, ଚାରି ଦିନ । ଜର ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀର ନୂଆ ହେଇ ଜରରେ ପଡ଼ିବାରୁ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ଝିଅ ଆଣି ଏଣୁ ତେଣୁ ଔଷଧ ଦେଲା ବୁଢ଼ୀ ଖାଇଲା ନାହିଁ ।

'ଔଷଧ ଖାଇ ନାହିଁ—ଜର ଛାଡ଼ୁ ନାହିଁ । ମରିବ ବୋଲି କହୁଛି, ମରୁ ନାହିଁ ।' ଝିଅ ଆଉ ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ସେହି ଦୁଃଖ ଓ ଅଭିଯୋଗ ବଢ଼ି ଯାଏ । ତାହା ମଧ୍ୟରେ ବଣ ଆଉ ବୁଝା ପଡ଼ୁ ନାହିଁ । ଏତେ ଭିତରେ ବି ସେ ତାର ହୋସ ରଖିଛି । ଥରେ ଝିଅ ଅଣ୍ଟା ଚଟି ଦେବା ବାହାନାରେ ଗଣ୍ଠିଆରୁ ଟାଣି ଥିଲା ଯେ ବୁଢ଼ୀ ଚିତ୍କାର କରିଲା ଯେ ସେ ମରିନାହିଁ । 'ଥାଉ, ତା ଟଙ୍କା । ସେ ଟଙ୍କାରୁ କିଏ ନେଉଛି ?

ତ ର ଦିନ ହେଲା । ବୁଢ଼ୀ ଆଉ ଉଠି ପାରେ ନାହିଁ । ସେମିତି ପଡ଼ିଥାଏ । ଝିଅ ବାହାରେ କହି ବୁଲାଇଲା ତାହାର ବାବୁ ଘରକୁ ଟଙ୍କାଏ ମାତ୍ର ଆଣି ଦେଇଲେ ସେ ପାଇବ । ଝିଅ ଆଉ ଲମ୍ବା ଗୋଟିଏ ତିଆରି କରି କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ମାତ୍ର ତିନି କଥା କହି କରି ବାନ୍ଧୁଥିଲା । ଆଉ କହିଲା, ବୁଢ଼ୀ ଏଥର ମରିବ କାରଣ ସେ ବୃଦ୍ଧ ବର୍ଷ ହେଲା ଆଉଁସ ଗତ ସେହି ଜନ୍ମରେ କାର୍ତ୍ତିକ ହବିଷରେ ମାତ୍ର ପାଇଁ କଟାଳ ଲଗାଉଛି ।

ସେହି ଭିତରେ ସେ ମାତ୍ର ଗାଇଲା । 'ଗୁରୁ ଋଷି ହେଇ ଆଶୀର୍ବାଦ ପଠାଇଲା । ଆଉ ମଙ୍ଗଳର ମାଂସ ଉପବାସ । ସେତେବେଳେ ସେ ପୁଣି ପୂଜି ହେଇ ଗାଇଲା । ବାବୁଘର ଏତେ ଦେଖି ମୁହଁରେ ଏତେ ଧର୍ମ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ତହିଁ ଅପବାଦ ପୁଣି ମାତ୍ର ଉପବାସ ପଠାଇଲେ । ସେତେ ଆଉ ବୁଢ଼ୀ ଗାଇଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏଣେ ଝିଅ ଜାଣି ଦେଇ ଥାଏ ଯେ ଧର୍ମପାପ ସବୁ ଭୁଲିଗଲା ଏତେବେଳେ ଗାଇଲା, ପୁଣି ତଳ କଲାଣି । ମରିବ ଯେ, ଶାଶୀ ହୋଇ ମିଳ । ଗୁଣେ ବର୍ଷର ଧର୍ମ ସବୁ ନଷ୍ଟ କଲା ।

ବୁଢ଼ୀ ଦେଖିଲା ଝିଅ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ଖାଇ ନାହିଁ କଣ୍ଟ ଡାକ୍ତର ପାଖରେ ବସି ଭାଗବତ ଶୁଣେଇବା ପାଇଁ । ଦୁଃଖ ହେଇ ପଡ଼ିଥାଏ । ସେଠି ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁ କରେ । ଚିନ୍ତାରେ ମରିଥାଏ । ଶିମ୍ଭୁ ଗୁରୁଙ୍କ ଅସୁଖ । ତାହାର ବହଣା ଯାଉ ଶିମ୍ଭୁ । ତେବେ ବି ସେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏମିତି ଅଜ୍ଞ ଦ' ଦିନ ପରେ । ସେ ଝିଅକୁ ଡାକି ଦେଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭୋଜନ କରେଇ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଲା । ଝିଅ ଭାବୁଥାଏ ଟଙ୍କା ଖରଚ ହେଉଛି ବୋଲି, ତେବେ ବି ପାପ ହେବ ବୋଲି ଚୁପ୍ ରହୁଥାଏ ।

ସମସ୍ତଙ୍କର ଇଚ୍ଛା କାମନା ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସେ ମରୁ । ସେତେବେଳେ ସେ ଯେମିତି ବୁଝିପାରୁଥିଲା । ଅଶୀବର୍ଷ ସଂସାରକୁ ଦେଖି ସେ ଜାଣେ ସଂସାରରେ ଦରକାର ହେଉଛି ଧନ ଓ ଅଦରକାର ହେଉଛି ବୁଢ଼ା ମଣିଷ ଓ ପରବ ଲୋକ ।

ମରିବା ଆଗରୁ ସେ ଝିଅକୁ ଡାକି ତାହାର ଗଣ୍ଠିଆ ଖୋଲିବାକୁ କହି ବୁଝିଲା ଯେ ଦ' କୋଡ଼ି ଗୁରୁଟଙ୍କା ରହିଛି । ସେଥିରୁ ସେ ଝିଅକୁ ଦ' କୋଡ଼ି ଦେଇ କହିଲା ଆଉ କୋଡ଼ିଏ ଘରେ ରହିଲା ସେଥିରେ ମୋର କ୍ରିୟା କରି ଶେଷ ପରଷର କରିଦେବୁ ।

ଝିଅ ଖୁସି ହୋଇ ଏତେ ସୌଭାଗ୍ୟର ଖବର ଦେବା ପାଇଁ ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କ ଘର ଆଡ଼େ ଚାଲି ଦେଉଥିଲା ବେଳେ ନାତି ବାଇ ଡାକ ଆସି କହିଲା— ବୁଢ଼ୀ ଗଲାଣି—!

ଝିଅ ସେତେବେଳେ ବୁଢ଼ୀର ଦେହଟି ଜଣମ୍ନରେ କହୁଥାଏ । ସେ କହିଲା 'ଓଃ, ଗଲାଯେ ଏତେ ଦିନ ସନ୍ତ କରି ମଣିଷ ପୁଣି ଯାଏ ?—ମଲା ବେଳେ ବି ଦୟା ଦେଲା । ପୁଣି କ'ଣ ନା, ପୁରୁଷଙ୍କାରେ ତାହାର କ୍ରିୟା ଆଉ ଖରଚର ସବୁ ହେବ ।

ଜଳ ହେଲା ନାହିଁ । ତାହାର ଦରକାର ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀ ଯେ ଦରକାର ନଥିବା ସେତେବେଳେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗଲୋକରେ ଦେଖିଲେ ବୁଝିଥିଲା । ତଥାପି ଈଶ୍ୱର ତାହାକୁ ରଖିଥିଲେ ସେହି ସେତେବେଳେ ଦିନ ତାଙ୍କର କ'ଣ କାମ ପାଇଁ କିଏ ଜାଣେ ?

ବାଟଖର ପଥ ଚାଲିବା ଯାଏ ଚଉଦାର ଥାଏ ତ ।

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀ ବିଚାର ଧାରା

"ସୂତାକଟା"

ଦି ସରଭେଣ୍ଟସ୍ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ମଧ୍ୟ ସୂତା କଟାକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତ ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଜ୍ଞତାହିଁ ଏ ସମାଲୋଚନାର ଭିତ୍ତି । ମୁଁ ତାହା ଏବେ ଦର୍ଶାଉଛି । ସୂତାକଟାରେ ନାରୀର ସତୀତ୍ୱ ରକ୍ଷା ଅବଶ୍ୟ ହୁଏ । ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ବଡ଼ ରାସ୍ତାରେ କାମ କରନ୍ତି । ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଧର୍ଷଣର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ । ଘରେ ସୂତା କାଟିବା ଦ୍ୱାରା ସେ ବିପଦରୁ ଏଡ଼ିହେବ । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କୁ କାମ ଦେବା ଭଳି ଏହି ସୂତାକଟା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପେଶା ମୋତେ ଜଣା ନାହିଁ । ବନ୍ଧୁପ୍ରକାଶ ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ଏତିକି କହି ଦେବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ ଅନେକ ମହିଳା ତାଙ୍କର ପବିତ୍ର ଗୃହସ୍ଥାଳୀକୁ ଫେରି ଆସି ସୂତା କଟା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେଣି । ସେମାନେ ଏହାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ବୋଲି ମନେ କରୁଛନ୍ତି । ଏ ସୂତା କଟାରେ ଯନ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଅଛି । ଭୋକିଲା ଦରିଦ୍ର ନାରୀ ପିଆନୋ ତାଳରେ କେବେ ନାଚିବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଚରଖା ଗୁଞ୍ଜବାରେ ଯେଉଁ ସଙ୍ଗୀତ ଅଛି, ମୁଁ ଦେଖିଛି ତା ତାଳରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ଉଚ୍ଛ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । କାରଣ ସେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏଇ ମଙ୍ଗଳ ଯନ୍ତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଦାନା ପାଣି ଯୋଗାଇଦେବ ।

ଭାରତର ପୁରାତନ ରୋଗ—ଏଇ ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଦୂର କରିବ—ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଏହା ଜୀବନବୀମା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ । ଯେଉଁମାନେ ଦ୍ୱେଷ କରି ଲେଖିଛନ୍ତି ସେମାନେ ଜଳସେଚନ ଓ ରିଲିଫ କାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ଦୁର୍ନାମ ଶୁଣାଯାଏ ସେ ସବୁ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଏସବୁ କାମ ଅନେକ ସମୟରେ ଖାଲି ଧପ୍ପାବାଜି ଜଣାପଡ଼େ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ବିବେକୀ ଉପଦେଷ୍ଟାମାନେ ଯଦି ଘରେ ଘରେ ଚର୍ଖା ଚଳାଇବାପାଇଁ ପ୍ରଚାର କରନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହିପାରେଁ ଯେ ଚର୍ଖା ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଅବଶ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିବ । ଅଣ୍ଡ୍ରିଅ କଥା ଛାଡ଼ । ମୁଁ ମୋ ମାନବିକତାର କ୍ଷୁଦ୍ରସୀମା ଏବଂ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ମତଭେଦ—ମୁଁ ତାହା ଅସ୍ୱୀକାର କରୁନାହିଁ । ମୋର କେବଳ ଭାରତର କାମଧେନୁ କଥା ମନେ ପଡ଼ୁଛି । ଚର୍ଖା ସେଇ କାମଧେନୁ । ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଏ କାମଧେନୁ ଭାରତର ପତି ଘରେ ଘରେ ଶୋଭା ପାଉଥିଲା । ଭାରତ ନିଜେ ଗୋଟିଏ ତୁଳା ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶ । ଏ ଦେଶକୁ ଗୋଟିଏ ଗଜ କପଡ଼ା ସୂତା ବାହାରୁ ଆମଦାନୀ ହେବାଟା ପାପ ।

"୧୯୧୭,୧୮ରେ ୬୨୦୭ କୋଟି ପାଉଣ୍ଡର ଲୁଗା ଭାରତ ତିଆରି କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତ ବହୁ କୋଟି ଗଜ ବିଦେଶୀ କଳ ଲୁଗା ବାହାରୁ ଆମଦାନୀ କରୁଛି । ଆମ ଦେଶରେ ମିଲ୍ ଯେତିକି ଲୁଗା ବୁଣେ ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଲୁଗା ଆମ ତନ୍ତୀ ବୁଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅଧିକାଂଶ ସୂତା ବିଦେଶୀ । ସେଥିପାଇଁ ଆମ ତନ୍ତୀ ବିଦେଶୀ କଟାଳୀଙ୍କି ପୋଷନ୍ତି । ସୂତାକଟା ଛଡ଼ା ଆମେ ଅଉ କିଛି କରୁଥିଲେ ମୋର ଦୁଃଖ ନଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ସୂତାକଟାକୁ ଜୋରଜବରଦସ୍ତି ନଷ୍ଟ କରିଦିଆଗଲା ସେତେବେଳେ ତାର ସ୍ଥାନ କେବଳ ଦାସତ୍ୱ ଓ ଆଳସ୍ୟହିଁ ପୂରଣ କଲା—ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧନ୍ଦା-ନୁହେଁ । ଆମର ଯେତେ ମିଲ ଅଛି ସେ ସବୁ ମିଶି ଆମର ଦରକାର ଅନୁଯାୟୀ ଲୁଗା ଯୋଗାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଯୋଗାଇଲେ ମଧ୍ୟ ବାଧ୍ୟ ନକଲେ ଯାଏ ମିଲ୍ ଲୁଗା ଦାମ କମିବ ନାହିଁ । କାରଣ ସେମାନେ ଜଣାଶୁଣା ଲାଭ ଖୋର ଲୋକ । ଦେଶର ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ ସେମାନେ କଦାପି କରିବେ ନାହିଁ ।

ସେଥିଯୋଗୁଁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଗରିବ ଗାଁ ବାଲାଙ୍କ ହାତରେ ଯେମିତି ରହିବ ସେଇ ବାଟ କରିବା ପାଇଁ ଚରଖାର ପରିକଳ୍ପନା । ପ୍ରତ୍ୟେକ କୃଷି-ନିର୍ଭରଶୀଳ ଦେଶ ପକ୍ଷରେ ବଳକା ସମୟକୁ ଉପଯୋଗୀ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଶିଳ୍ପର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ଭାରତ ପକ୍ଷରେ ଚର୍ଖାହିଁ ସେହି ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଶିଳ୍ପରୂପେ ରହି ଆସିଛି । ଏହା ଏପରି ଏକ କଳ୍ପିତ ଆଦର୍ଶ ଯେ ଅତୀତର ଏକ ବିଲୁପ୍ତ ବୃତ୍ତିକୁ ପୁନର୍ଜୀବନ ଦେବ । ଏହି ପୁରାତନ ବୃତ୍ତି ଲୋପ ହେବା ଫଳରେ ଏ ଦେଶର ପରାଧୀନତା ଆସିଛି—ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଆସିଛି । ଦିନେ ପୃଥିବୀ ଯେଉଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାରତୀୟ ଲୁଗା—ସୂତା—ନିହାତ ଅନନୁକରଣୀୟ କଳା କୌଶଳର ପ୍ରଭାବରେ ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା ସେଇ କଳା କୌଶଳ ମଧ୍ୟ ଲୋପ ପାଇ ଯାଉଛି ।

ଏବେ ମୁଁ କେତେକ ହିସାବ କରି ଦେଉଛି । ଗୋଟିଏ ପିଲା ଦିନକୁ ଚାରିଘଣ୍ଟା କାଟି ପାଏ ପାଉଣ୍ଡ ସୂତା କାଟେ । ୬୦୦୦୦ ହଜାର ଛାତ୍ର ୧୬୦୦୦ ପାଉଣ୍ଡ କାଟିବେ—ଦିନକୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ତନ୍ତୀ ଯଦି ଦିନକୁ ହାତକଟା ସୂତା ୨ ପାଉଣ୍ଡ ବୁଣେ ତେବେ ୮୦୦୦ ତନ୍ତୀଙ୍କୁ ଖୋରାକ ମିଳିବ । କିନ୍ତୁ ଏବର୍ଷତ ପାପ ପ୍ରକ୍ଷାଳନ କର । ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ଛାତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ସୂତାକାଟିବା ଉଚିତ ଯେପରିକି ସୂତା କଟାଟା ଲୋକପ୍ରିୟ ହୁଏ ଏବଂ ବର୍ଷ ଯାକର ସବୁ ସୂତା ଆମଦାନୀର ପରିମାଣକୁ ଯେପରି ହାତକଟା ସୂତା ବଳିଯାଏ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଉଚିତ । ଦେଶ ଖୁବ୍ ଅଳସୁଆ ହୋଇଯାଇଛି—ଏବଂ ପରିଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର ନକରିବାର ଭୟ ଅଛି । ମାତ୍ର ସମସ୍ତେ ମିଶିଗଲେ କାମଟା ଅତି ସହଜ ହୋଇଯିବ । ଏହା ଅତି ସାମାନ୍ୟ ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱୀକାରରେ ସମ୍ଭବ ହେବ । ଅଉ କିଛି ହେଉ ନ ହେଉ—ବର୍ଷକୁ ଆମ ଦେଶରୁ ୬୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଯେ ବାହାରକୁ ଯାଉଛି ସେ ସୁଅ ମୁହଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ । ମୁଁ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବହୁ ମିଲ୍ ମାଲିକ, ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିଛି କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ବିବରଣୀ ଦେଲି ତାଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଶା କରୁଛି କି ସରଭେଣ୍ଟସ୍ ଅଫ ଇଣ୍ଡିଆ କାଗଜ ଗୋଟାଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟକୁ ଗୁରୁଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବେ ଏବଂ ସେ ବିଷୟ ସଠିକ ରୂପେ ଅବଗତ ହେବେ ।

୧୬।୬।୨୧ ୟଂ ଇଣ୍ଡିଆ—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ କଳାଶିକ୍ଷା

ଗୌରାଙ୍ଗ ଚରଣ ସାଁ (ଶିଳ୍ପୀ) ଶାନ୍ତିନିକେତନ

ଶାନ୍ତିନିକେତନର କଳାଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ମନେ ଅଧେ ଲେଖିବାକୁ ଗଲେ ସାଧାରଣତଃ ଭାରତୀୟ ଏବଂ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଚାରୁକଳା ପଦ୍ଧତିର ଗତି ବିଧି ଏବଂ ସେହି ରୀତିରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ କିପରି ଭାବରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ ତାହାର ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହୁଏ । ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ସହିତ ଭାରତୀୟ କଳାର ନିବିଡ଼ ନିଗୂଢ଼ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଛି ସେ ବିଷୟରେ ଶାନ୍ତି-ନିକେତନର କଳାବିଦ୍‌ମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କର ମନୋଭାବ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଯାଏ । ଏହାଛଡ଼ା ବଡ଼ ଶିକ୍ଷା ହେଉଛି ଯେ କଳାନୁରାଗୀ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରକୃତିର କିପରି ଭାବରେ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ବନ୍ଧ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ପାରିବ ଏବଂ ପ୍ରକୃତିକୁ ଛାତ୍ରମାନେ କିପରି ଭାବରେ ଭଲ ପାଇ ପାରିବେ, ସେଥିପାଇଁ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ଅରୂପ ନନ୍ଦଲାଲ ହିଁ ଏହାର ମଧ୍ୟମଣି, ଏବଂ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ । ଗୁରୁର ଆସନରେ ବସି ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସାଧନାର ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କରାଇବାହିଁ ଯେଉଁ ଗୁରୁର ଯେପରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଲକ୍ଷଣ ଅଗ୍ରୀମ ନନ୍ଦଲାଲ ମଧ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଅନନ୍ତ ମଧୁ ପ୍ରକୃତି ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଗାଇ ଦେବାରେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ । ଶିଳ୍ପୀ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତିକୁ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଦେଖିଶିଖେ ଏବଂ ଭଲ ପାଇପାରେ ସେତିକି ବେଳେ ତାର ସୃଷ୍ଟିର ଉତ୍ସ ଅଫୁରନ୍ତ ହୋଇ ଉଠେ । ପ୍ରକୃତିକୁ ଶିଳ୍ପୀ ଯେତେ ଭଲ ପାଇଥାଏ ତାର ରସବୋଧ ଏବଂ ସୃଜନୀ ଶକ୍ତି ବଢି ଚାଲିଥାଏ । ଭାରତର ଅତି ସଭ୍ୟତା ଏବଂ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଯେଉଁ ପ୍ରବନ୍ଧ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚିନ୍ତାମାନ ସମୃଦ୍ଧ କରି ଅଛି ତାହାର ବିଶିଷ୍ଟ ଅଂଗ ହେଉଛି ସାହିତ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ସଙ୍ଗୀତ । କବି ଯେପରି ଅନନ୍ତ ପ୍ରକୃତିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୋଧରେ ନିଜର କଳ୍ପନାର ଅମର କାଳି ବୁଣି ଚାଲେ ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପୀ ମଧ ସେହିପରି ସୃଷ୍ଟିର ନୈସର୍ଗିକ ଆନନ୍ଦରେ ବିଭୋର ହୋଇ ସୁନ୍ଦରର ଅନୁଭୂତିକୁ ରୂପଦାନ କରିଯାଏ । ଶାନ୍ତି-ନିକେତନର କଳାଶିକ୍ଷା ଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ସତ୍ୟ ଟିକକ ନିହିତ ଅଛି । ବିଗତ ଇଂରେଜ ଶାସନ ସମୟରେ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ସଭ୍ୟତା ଉପରେ ଯେଉଁ ଧ୍ୱଂସଲୁମ୍ପୀ କୃଷ୍ଣ ଆବରଣ ଖଣ୍ଡେ ପଡିଥିଲା ତାହାର ଫଳରେ ଭାରତୀୟ କଳା ମଧ୍ୟ ଚିର ସମାଧି ଲାଭ କରିଥାନ୍ତା । ଭାରତର ଏ ପରାଧୀନତାର ଶୃଙ୍ଖଳ ଛିନ୍ନ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭାରତୀୟ କଳାର ଯେ ବିଶେଷ ପ୍ରୟୋଜନ ହେବ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଭାରତବାସୀ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇପଡିବେ ସେ ବିଷୟରେ ମହାମାନବ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏବଂ ବିଶ୍ୱକବି ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଏକମତ ଥିଲେ । ଦୂରଦର୍ଶୀ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ସେଥିପାଇଁ ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ରକଳାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ-ରେ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ରକଳାର ଗବେଷଣା ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ।

ଶାନ୍ତି-ନିକେତନର କଳାବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ଯେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ କଳା ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞ ରହନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ—ସେମାନଙ୍କୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ କଳା ବିଷୟରେ ଅନୁଶୀଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଏବଂ ତାହାପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ରଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଭାରତୀୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ କଳାପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ମନୋଭାବ ମାତୃ ଭକ୍ତି ଶିଶୁର ଅଗାଧ ଭଳି ହୋଇଉଠେ । ଛାତ୍ରମାନେ ପ୍ରାଚ୍ୟର [ଚୀନ, ଜାପାନ, ବ୍ରହ୍ମଦେଶ, ପାରସ୍ୟ, ମିଶର, ସିଂହଳ, ଯାଭା, ବାଲି, ନେପାଳ ଇତ୍ୟାଦି] କଳାକୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ଅନୁଶୀଳନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର କଳା ଅନୁଶୀଳନ ସଂଗେ କଳାସୃଷ୍ଟିର ମାଧ୍ୟମକୁ [Technic] ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ଜାଣି ସେହି ସେହି ମାଧ୍ୟମ ସାହାଯ୍ୟରେ ନିଜସ୍ୱ ଛବି ଅଙ୍କନ କରିଥାନ୍ତି । ନେପାଳର ବେନାର, ରାଜପୁତ୍, ମୋଗଲ, କାଙ୍ଗଡା, ପାରସୀୟ ପଦ୍ଧତିର tempera, ଚୀନ, ଜାପାନର ବ୍ୟଞ୍ଜନ [touch work] ପଦ୍ଧତିରେ ଚିତ୍ରାଙ୍କନ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ଚାରୁ ଏବଂ କାରୁ ଉଭୟ କଳାର ଅନୁଶୀଳନ ଶାନ୍ତିନିକେତନର ବର୍ତ୍ତମାନ କଳାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଚାରୁ ଶିଳ୍ପରେ ମୌଳିକ ଅଙ୍କନ ପାଇଁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଧ୍ୟାନ, କଳ୍ପନା, ସୃଷ୍ଟି, ଶିକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାଏ ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ସମାଲୋଚନା, ସୂକ୍ଷ୍ମ, ବିଚାର ବୁଦ୍ଧିର ବୃଦ୍ଧି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ମନରେ କିପରି ଭାବରେ ଜାଗରୂକ ହୋଇ ପାରିବ ତାହାର ଉପାୟ ଶିକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ସବୁ ଛାତ୍ର ଯେ ସମାନ ଭାବରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥାନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର ଆଗ୍ରହ ଉପରେ ଏହା ବିଶେଷ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରେ । ତା Original painting or Original modelling, ଅଙ୍କନ (free hand drawing) Naturestudy, ପ୍ରକୃତି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ, ଅଳଙ୍କାରିକ ଚିତ୍ର [Decorative and Ornamental work] ପାରମ୍ପରିକ ଚିତ୍ରର ଅନୁକରଣ [Copying Treditional paintings] ମୃତ୍ଶିଳ୍ପର ଜ୍ଞାନ (Knowledge of clay modelling) ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକ ଚାରୁକଳା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ଭାବରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । Process of wash painting, brush work, process of Tempera painting with different media and materials Mural painting (fresco, wet process, Ajanta process, Egg tempera); Lino cut and wood engraving ପଦ୍ଧତି ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାରୁ ଶିଳ୍ପର ଅଙ୍କନ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧିତ ହୁଏ ।

କାରୁଶିଳ୍ପୀ ଦ୍ୱାରା [Craft] ସୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପୀମାନେ (creative artist) ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ ଏବଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରି ପାରିବେ ବୋଲି ଚାରୁଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷାଦାନ ସହିତ କାରୁଶିଳ୍ପ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ରଙ୍ଗିନ କାଠଖୋଦାଇ coloured wood block printing) ସୂଚୀ କାମ (Needle work) ଚିତ୍ରିତ ଚିତ୍ରଣ [ମୁଦ୍ରଣ, ଚିତ୍ର, ପାତ୍ର, ଚିତ୍ରଣ ଇତ୍ୟାଦି] [Artistic Leather work] ଚମଡ଼ାକାମ,

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୩ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜା କବିତା......

ଅଭିନେତ୍ରୀ *

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଚୈ: ପ୍ର:

ଅପରୂପ ! ଅପରୂପ ! ଅଭିନେତ୍ରୀ ମୋର
ଲୁଚକା ପରଏ ଚଢ଼ୁଛ ଗୁହଁ,
ମନ-ବଗିଚ୍ଛ ମନ୍ତ୍ରଣୀ ଫାଟକ
ନିରତ ଖୋଲୁଛ ଭ୍ରମର ପାଇଁ ।
ବସ୍ତ୍ର ଦୋକାନରେ ତମ ଛବି ବନ୍ଧ
କଣେଣତ୍ରୀ ଅମନ୍ତ୍ର ପଣକୁ ପଣ
ଫରକା ଫାଙ୍କେ ବା ଟେବ୍ରରସ ଉପରେ
ଘୁରୁଁ ଥାନ୍ତି ପଥ ଜଣକୁ ଜଣ ।
ନିର୍ଜନ ପାର୍କରେ ବ୍ଲାଉଜ ଶାଢ଼ୀରେ
ବସିଥାନ୍ତି ନଥାକେ ଭ୍ରମର ଅଶେ.
ଦୋବେଣୀ ତ୍ରିବେଣୀ ଖେଳା ଲୋଳା ବେଣୀ
ସାଜିବାକୁ ଧାନ୍ତି ସଜନୀ ପାଶେ ।
ରଙ୍ଗ ମଞ୍ଚେ ତବ ନବ ନବ ଠାଣି
ମାଇକେପ ଦେଖନ୍ତି ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗି
ତଥା ନାଗରରେ ଡେଉ ଭାଙ୍ଗି ଢେଉ
ଧରି ଥାନ୍ତି ମୁଖେ ଗୀତ ସୁହାଟି ।
କାଶଣାର-ଗୋପାଳ ସାଧୁ ମହାଜ୍ଞାନୀ
ହୁଅ କେତେବେଳେ ବୀର ଯୁବକ,
ରାଣୀ ପଇତାପ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ର ସେନ
ସାର୍ ମାନ ଯିବା ଗନ୍ଧର୍ବ-ଲୋକ ।
ଭିକାରି ସାଜିଣ ଗୀତ ଗାଅ ଯେବେ
ଶୁଣିଲେ ପାଷାଣ ହୁଅଇ ପାଣି,
ବେଶ୍ୟା ଘର ମଧ୍ୟେ ସୁରାପାନ କରି
ଢେରଛୁ ନୟନେ ଦଅଟି ହାଣି ।
ତମର ହୃଦୟ ପାକସ୍ଥାନ ସମ
ନାନା ଭଜଗଲେ ରହୁଛୁ ପୁରି,
କେତେ ବିରହଣୀ ଭ୍ରମର ବିରହେ
ପଲଙ୍କ ଉପରେ ମରନ୍ତି ଝୁରି ।
ଧନ ହେ ! ଧନ୍ୟ ହେ ! ଅଭିନେତ୍ରୀ ତୁମେ
ଜମ କରୁ ଅଛ ଭ୍ରମର ନାମ,
ମର'ସରାଇଜଡ୍ [Mercerised] ଘଣ୍ଟି ଢୋଙ୍ଗ' ବଧ
ଅଭାଗିନୀ ପଦେ କରେ ପ୍ରଣାମ ।

—✿—

* [ଉଗର ଭଦ୍ର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ...ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ...୨ୟ ସଂଖ୍ୟା...ତା ୧-୯-୪୮ ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା 'ଅଭିନେତ୍ରୀ'ର ଉତ୍ତର]

ମିସ୍ ଏନ୍ କାଲେ୍‌କାର *

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଶିବ ବ୍ରତ ଦାସ

ପ୍ରଥମ ପ୍ରତ୍ୟୁଷ ଧୂମିଲ ପ୍ରଚ୍ଛଦେ କମଳ ଜଡ଼ିତ ଅଙ୍ଗେ,
ଲଗିଥିଲି ଏକ ଗୂଢ଼ ଅଭିସାର ଫେନିଲ ଶଯ୍ୟା ସଙ୍ଗେ
ସଞ୍ଚାଳ ନାଇଲନର କୋମଳ କୁଞ୍ଚିତ ସିଲ୍କ ପ୍ଲାବିତ କରି,
ଯୁବତୀ ଶରତ ଶିଶିର ବିନ୍ଦୁ ଧୀରେ ଯାଉଥିଲା ଝରି ।
ସ୍ୱଚ୍ଛ କଠିନ ଝର୍କାର କାଚେ ଧୀରେ ପିଟୁଥିଲା ମଥା
ଉତ୍ତରୀ ବାୟୁ-ମୃତ୍ୟୁ ଶୀତଳ ଗାଇ ହିମାଳୟ ଗାଥା ।
ଏମନ ସମୟେ ମିସ୍ କାର୍ଲେକାର ହଠାତ ଅଇଲ ତୁମେ
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଭ ଭ୍ରମ ଦୃଷ୍ଟି ଅଳଙ୍କ ମାଂସଳ ଗାଲ ଚୁମେ ।
ପାର୍ଲରର କେତୋଟି କବାବ ଅଣିଥିଲ ତମେ ମାଗେ
ସ୍ୱାଦୁ ସେଥିପାଇଁ ଯତନେ ସାଞ୍ଚିବା ବାସନା ଥିଲୁକି ଜାଗେ ?
ଭର୍ତ୍ତିକୁ ବୋର୍ଡ ବାଲେ; ହତାରୁ ଟୈକିଦାରର ସ୍ପର୍ଶ,
ହୁଁ କାର ଭର ନବ ପ୍ରଭାତରେ ଅସିବ ଅହାର ବର୍ଗ ।
ଷ୍ଟେସନ୍ ସେପାରେ ସଟ୍ରେଲ ପୋଷ୍ଟ ଜାଲ ଅଲ୍ପଠିଏ ଜଳେ
ସ୍ମୋକିଙ୍ଗ ପରେ କୋଲାଙ୍କିନ୍ ମନ୍ଥର ହାଇ ତୋଳେ ।
ପାର୍ଥ୍ୟାର ହାଉସ ଅନାଦି କାଳର ଏକ ଗାନ ମାନ ଧରେ
ପୋଲିସ ଲାଇନ ବିଗ୍ଲ୍ ଅବାଜ ସୁଉପାଏ ଥରେ ଥରେ ।
ତଥାପି ରୂପସି, ପୂର୍ବ ଗଗନେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଉଇଁ ନାଇଁ,
ଏସନ ସମୟେ ଅଇ ଅଛ ତମେ ଜର୍ଜେଟ ସାଢ଼ୀ ନାଇ ।
ଅନର୍ସ କ୍ଲାସ ପରେ ହୋଇଥିଲା କଥାପଦେ କିଛିମନ୍ଦ,
ସେତକାଠଂର କେବେ ଭରସି ନଥିଲି ଏଭାଗା କଲେଜ ବନ୍ଧୁ,
ସଙ୍କୋଚ କରି ତବତନୁ ଲତା ଲେଟେଷ୍ଟ ଫାଇଦାରେ
ବନ୍ଧୁମାନେ ଅସି ଦେଇ ଦେବମୋତେ ଏତେ ବଡ଼ ଫାଇଦାରେ ।
ମୁହେଁ ଭ୍ରମର ଅଭ କିଛୁ ଥିଲା କଥାବର୍ତ୍ତା ଥିଲା ଗୌଣ,
ଗଜଶୋଟି ତମେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଲ ମୁତ୍ୟ ରହିଲ ମୌନ ।
ମୁଁ କୁଟେ କିଛୁ ବୁଝି ନାହାଁ—ବୁଝିନେଲ ଅଭିପ୍ରାୟ,
ବାହୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଲି ତୁରନ୍ତେ ଡ଼ାଲିଂ ଅସହାୟ ।
ପ୍ରତ୍ୟୁଷ କୁହୁଡ଼ି ଭେଦି ପୂର୍ବାରେ ଦିର୍ଘକ ବର ରାଜି,
ଗବାକ୍ଷ ଥରେ ଅସି କହିଦେଲ 'ସମାପ୍ତ କର ଏଇ ।'
ଖୁଲି ଗଲ ତମେ—ଅଟୋ ବାଲା ମିସ୍-ଏନ କାର୍ଲେକାର,
ଟମଟମ ବାଜୁ ଯାଉଥିଲ ଧୀରେ ତୁମ ଟ୍ରେନର ଅଭିସାର ।

—✿—

* ବିନୋଦ ନାୟକଙ୍କର 'ମିସ୍ ଏମ ହୋଲ୍‌କରେ'
ବ୍ୟଙ୍ଗ କବିତା

Digitized by srujanika@gmail.com

କାଳିଆ ବଳଦ ଗାଳ୍ପା ଗାଳ୍ପା

୧ମବନ୍ଧୁ—ତେବେ ଘରେ ଶାନ୍ତି ପାଉଛନ୍ତି ?
୨ୟବନ୍ଧୁ—ହଁ ।
୧ମବନ୍ଧୁ—ଉପାୟ ବତାଇ ଦେବ ?
୨ୟବନ୍ଧୁ—ପ୍ରଥମ ରାତ୍ରିରେ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ମୁଁ ଦୁହେଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିନେଲୁ ଯେ କଳିଲଗିଲେ—ଯାହାର ଦୋଷ ହେବ ସେ ଏକମାସ ପାଇଁ ଘରୁ ବାହାରିଯିବ । ଫଳରେ ଆମେ ଦୁହେଁ ଅଛୁ ଦଶ ବର୍ଷ ହେବ ଏକା ଏକା ଅଛୁ—ନିଜ ଏକା ଘରେ ।

\+ + ×

୧ମବନ୍ଧୁ—ଆ ତମର କେଉଁଟି ସ୍ତ୍ରୀ ?
୨ୟବନ୍ଧୁ—ଗୃହିଣୀ—ତମର ?
୧ମବନ୍ଧୁ—ଦେଖାଯାଏ ଗୋଟିଏ ଜୁଟୁଛି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଚାରି ସ୍ତ୍ରୀରେ ତମ ଘରେ ଶାନ୍ତି ଥାଏ ତ ?
୨ୟବନ୍ଧୁ—ନିଶ୍ଚୟ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ପିଞ୍ଜରା ବଣି କରଣ ତାହାଙ୍କ ରଖିଥାଏ । ଘରକୁ ଗଲେ ଖୋଲି ଦିଏ । ବାହାରକୁ ଆସିଲେ ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ଆସେ—କାରଣ ବାହାର କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ମୋତେ ଦେଖିଲେ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଯିବାର ଭୟ ଅଛି ।
୧ମବନ୍ଧୁ—ମୋତେ ଦିନକ ପାଇଁ ଦେଲେ ଦେଇ ପାରିବ ।

୨ୟବନ୍ଧୁ—କିନ୍ତୁ ବନ୍ଧୁ—ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଚାରି ସ୍ତ୍ରୀ ସେ କବଚଟା ଦେବା ସାଧ୍ୟ ବାହାରେ ଯାଇଛନ୍ତି ।

\+ × ×

ରୋଗୀ—ଡାକ୍ତର ଔଷଧ ।
ଡାକ୍ତର—କି ଔଷଧ ?
ରୋଗୀ—ବେଶି ଖାଇ ଦେଇଛି ।
ଡାକ୍ତର—ମୁଁ ତମକୁ ମନା କରିଥିଲି ପେଟେ ଖାଇ ଶୋଇବ ନାହିଁ ।
ରୋଗୀ—ମୁଁ ତ ଶୋଇ ନାହିଁ—ଦଉଡ଼ୁଛି ।
ଡାକ୍ତର—ଦଉଡ଼ିଲ କାହିଁକି ?
ରୋଗୀ—ହୋଟେଲ ବାଲାକୁ ଦେବାପାଇଁ ପାଖରେ ପଇସା ନଥିଲା ।

× × ×

ସ୍ୱାମୀ—ମନୁଷ୍ୟ ଖୁଡ଼ୀଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ବାମ ନ ହେଲେ ବାହା ହୁଅନ୍ତେ ନାହିଁ ।
ସ୍ତ୍ରୀ—ସ୍ତ୍ରୀ ମାନେ ବାହା ନ ହେବା ଯାଏ ଅନ୍ୟ ବୁଦ୍ଧି ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ।

\+ + +

ସ୍ୱାମୀ—ଏଇ ଗାଧ ଖୁଡ଼ୀଙ୍କ ତମର ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ ପରା ?
ସ୍ତ୍ରୀ—ହଁ, ମୋ ଦିଅର ଦେଢ଼ଶୁର ସେମାନେ ।

× × ×

ଭଦ୍ର ଗ୍ରାହକ—ନା ଏ ଯୋତାଟା ଯେତେ ପୁରୁଣା ହେଲେ ବି ଢିଲା ହେଇ ଯିବ ।
ଯୋତା ଦୋକାନୀ—ବିଶେଷତଃ ନାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅତି ସତ୍ୟ ।

÷ ÷ ÷

ପ୍ରେମିକା—ମୁଁ ତମକୁ ଚିରଦିନ ଭଲ ପାଇବି ।
ପ୍ରେମିକ—ଆହା ତମର ପହିଲ କଥାପଦକ ବନ୍ଦ ସୁନ୍ଦର—ଆଉ ଥରେ—ଆଉ ଥରେ ।
ପ୍ରେମିକ—ମୁଁ ଆଜି ଏକଥା ଦଶଥର କହି-ସାରିଲଣି ଆଉ ପାରିବି ନାହିଁ—ଅଚ୍ଛା ।

÷ + ÷

ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି—ତମେ ମୋର ଏ ସଙ୍ଗୀମାନଙ୍କୁ ଏମିତି ଅସଭ୍ୟ ଭାବରେ ଗୃହୁଁଛ କାହିଁକି ?
କ୍ୟାବିନ ମାଲିକ—ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା ନକରି ରହିପାରୁ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ମୋ ଦୋକାନରେ ବଣ୍ଟୀ ବଢ଼ିଛି । ସେ ଏହାକୁ ଲଗାଇ ଆଜିରେ ୬ ଥର ଆସିଲେଣି । ଅଧଣ ସପ୍ତମ ସଙ୍ଗୀ ।

÷ + ÷

ଝିଅ—କାଲି ଟିପାଟିରେ ସମସ୍ତେ ପଚାରିଲେ ତୁ ମୋର କିଏ ହେଉ ?
ମା—ତୁ କଣ କହିଲୁ ?
ଝିଅ—ମୁଁ କହିଲି ମୋର ବଡ଼ ଭଉଣୀ ।
ମା—କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଜଣେ ପଚାରୁଥିଲା—ତମେ କଣ ସେ ଝିଅର ସାନ ଭଉଣୀ—ମୁଁ ହଁ କହିଥିଲି ।

÷ × ÷

ସତୀ ବାଳିକା—ମୁଁ ମନେ ମନେ ଥରେ ବାହା ହେଇ ସାରିଛି ।
ସଚ୍ଚରିତ୍ର ଯୁବକ—ବାହାଘରଟା ମନେ ମନେ ନ ହେଇ ଦେହେ ଦେହେ ହେବ !

ଅଜାଙ୍କ ସବୁବଢ଼ି

ଅଜା ଅସୁନ୍ଦରେ ଛଡ଼ାଟିଏ କାଟି ଆଣି, ଝୁଙ୍ଗୁରାର ହାତ ସିଗାରେଟଟାଏ ଗୋଡ଼ରେ ବାନ୍ଧଲେ ଠାଣି । ଲଗାଇବା ଲାଗି ଏ ସମୟେ ଏକ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଅଜା ଗାଈକୁ ମାରିଲ ବାଡ଼ି, ଷେଣ୍ଢ଼ ଆସି କାହିଁ ଘୋଷାଡ଼ିଲେ ଢଳେ

Digitized by srujanika@gmail.com

(୫ବଡ ୧୦ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ)

Elementary Architectural Drawing (Stage and festival decoration) ମଣ୍ଡପ ଏବଂ ଉତ୍ସବ ସଜ୍ଜା ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଜ୍ଞାନ (Knowledge of teaching) Batic ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ମାନ କାରୁଶିଳ୍ପ ହିସାବରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଚାରୁକଳା ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଅନୁରାଗ ଥାଏ କିମ୍ବା ସୃଜନୀ ଶକ୍ତି (Creative power) ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଦେଖାଯାଏ ସେମାନଙ୍କୁ ଚାରୁକଳା ଅନୁଶୀଳନ ପାଇଁ ବିଶେଷ ସୁବିଧା ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସୃଜନୀ ଶକ୍ତି ଯେପରି ଅଧିକ ପରିମାର୍ଜିତ ହୋଇ ପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନନ୍ଦଲାଲ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନାନା ଭାବରେ ଉପଦେଶ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶିକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ସୃଜନୀ ଶକ୍ତି ସେପରି ଅଧିକ ନଥାଏ ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ କାରୁକଳା ପ୍ରତି ଅନୁରାଗୀ କରାହୁଏ । ଚାରୁ ଏବଂ କାରୁ କଳାର ଶିକ୍ଷା ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ହୋଇଥିବାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟର ଶେଷ ବେଳକୁ ଉଭୟ କଳାରେ ମାର୍ଜିତ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ଛାତ୍ରମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟଶିକ୍ଷା କରନ୍ତି । କୌଣସି ବିଶେଷ ଦଳ କୌଣସି ବିଶେଷ ଶିକ୍ଷକଙ୍କଠାରେ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ଆବଦ୍ଧ ନରହି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କଠାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦଳ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରନ୍ତି । ଏହିପରି ଚକ୍ରନିୟମ (Circle system) ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷା ଦାନ ହେଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ର ଅଧିକୃତ କରି ପାରନ୍ତି । ଏହି ନିୟମରେ ଶିକ୍ଷା ଦାନ ହେଉଥିବାରୁ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ସେମାନଙ୍କର କଳ୍ପନା ଏବଂ ସୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତିର କମ ବେଶୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ବିଦିତ ହୁଏ । ସେଥିପାଇଁ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା ନକରି ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ Impressive mark ଦେଇ ପରୀକ୍ଷା ହୋଇଥାଏ । ଏହାଛଡ଼ା ବର୍ଷର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ତିନଚାର ଥର ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ହୋଇଥାଏ—ତାହାଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତମ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଛାତ୍ରର ନିର୍ବାଚନ ହୋଇଯାଏ । ଶିଳ୍ପୀର ସୃଷ୍ଟିର ସମସ୍ତ ତାହାର ମାନସିକ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲତା ଏବଂ ପ୍ରେରଣା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଏହି ନୀତିର ବ୍ୟତିକ୍ରମ କରି ଯଦି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିଷୟକୁ ଅଙ୍କନ କରିବାକୁ ଦିଆଯାଏ ତାହେଲେ ଉତ୍ତମ ଶିଳ୍ପୀ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ପରୀକ୍ଷକ ମହୋଦୟଙ୍କ ପେ କେବଳ ଭୁଲ ହୋଇଯାଏ ତାହା ବିବେଚିତ ହେବାର କଥା । ଭାରତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ କଳା ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରି ଶାନ୍ତିନିକେତନ କଳା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ଘଣ୍ଟାଧରା ପରୀକ୍ଷା ହୁଏନାହିଁ ।

କୌଣସି ବିଷୟକୁ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ମନରୁ ଅଙ୍କନ କରିବାକୁ ଦିଆଯାଏ । ଧରନ୍ତୁ କୌଣସି ଛାତ୍ର ଗୋଲାପଟି ମନରୁ ବସି ଅଙ୍କନ କରୁଛି; କିନ୍ତୁ ତାହାର ଗୋଲାପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା ନାହିଁ କିମ୍ବା ଶିଳ୍ପୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗୋଲାପକୁ ସେ ଯତ୍ନ ଦେଖି ନଥାଇପାରେ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁ ଛାତ୍ର ଗୋଲାପ ଅଙ୍କନ କଲା ତାହା ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର କଦାପି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଯେଉଁଠି ଗୋଲାପ ଫୁଟିଥିବ ସେଠାକୁ ଯାଇ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ କିଛିଦିନ ନିୟମାନୁସାରେ ଗୋଲାପର ଗଛ, ଡାଳ, ପତ୍ର, ଫୁଲର କଢ଼ି ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇ ଝଡ଼ିପଡ଼ିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହାକୁ ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଯେଉଁ ଛାତ୍ର ଯେତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ପ୍ରକୃତିକୁ ଦେଖି ପାରନ୍ତି, ଏବଂ ଭଲ ପାଇପାରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ଭାବ ପ୍ରଗାଢ଼ ହେଉଥାଏ । ଯଦି ଜଣେ ଶିଳ୍ପୀ ଗୋଲାପଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଭଲ ପାଇ ପାରିଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରକୃତରେ ଶିଳ୍ପୀର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିଥାଏ ତାହାଲେ ବିଶ୍ୱସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର ଆନନ୍ଦର ଅଂଶୀଦାର ହୋଇଉଠେ । ତାହାପରେ ତାହାର କଳ୍ପନାରୁ ସେହିଫୁଲ ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ଜନ୍ମନିଏ ସେତେବେଳେ ଶିଳ୍ପୀ ତାହାର ଆନନ୍ଦର ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହି ନୀତିପରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନର ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା କାଳେ ରହିଥିବ ସେଥିପାଇଁ ପୁରାତନ ବିଶିଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପୀ ମାନଙ୍କର ଅଙ୍କିତ ଗୋଲାପ ଫୁଲକୁ ଅନୁକରଣ କରାଇ ଅଙ୍କନ କରାହୁଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ପ୍ରଥମରୁ ଶେଷବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀର ବିଷୟକୁ Original, nature study ଏବଂ Traditional copy କରାଇ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ଶାନ୍ତିନିକେତନର କଳାଶିକ୍ଷା ଦାନର ମୂଳ ନୀତି ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏହା ପ୍ରଧାନ ଅଟେ ।

[କ୍ରମଶଃ]

ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି କଠିନ ପୁରାତନ ରୋଗରେ ଜୀବନକୁ ହାରନ୍ତୁ ନାହିଁ ପ୍ରାଚୀନ ସଂହିତୋକ୍ତ ଡାକ୍ତର ଡି. ଦାସ ହୋମିଓପାଥ୍ ସିଂହଦ୍ୱାରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ନେଉନ୍ତୁ । ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ରୋଗୀ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଶାତୀତ ଫଳ ଲଭି ଅଛନ୍ତି ।

ପ୍ରେଗ୍‌ନନ୍

ଏହା ଗର୍ଭ ସଂଚାର ସମୟରୁ ପ୍ରସବ ଓ ପ୍ରସବାନ୍ତେ ଯାବତୀୟ ଉପସର୍ଗକୁ ନାଶକରି ପ୍ରସୂତି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରାଇ ଦିଏ । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ହେଲେ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇନାହିଁ । ଏହା ଗର୍ଭବତୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅମୋଘ ଔଷଧ । ଇହାଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁର ସ୍ୱାଭାବିକ ନିଦ୍ରା ଓ ବୃଦ୍ଧି ସୁଖ ପ୍ରସବ, ସୂତିକା ଦୋଷ ନିମନ୍ତେ ଏହାର କ୍ରିୟା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଅଟେ ।

କବିରାଜ ଶ୍ରୀ **ହର ମୋହନ** ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ
ଏଲ୍, ଏମ୍, ଏସ୍, ମହାଶୟଙ୍କର
ପଚିଶ ବର୍ଷର ଉଚ୍ଚପ୍ରଶଂସିତ—
ଯେ କୌଣସି ଚର୍ମରୋଗରେ

ଚେଂଜ୍

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହୌଷଧ

ଖାଉଜି, ବଥାଳୁଧା, ଖୁରସା, ଛୋଟପିଲା ମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଓ ଦେହର ଘା, ଦାଦୁ, କଛୁ, କଣକଖା, ନାକ ଭିତର ଘା, ଓ ଯେ କୌଣସି ବିଷାକ୍ତ ଘା ୨୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ—ବଡ଼ଶିଶି ୫୦/୦, ଛୋଟ ୫୦।/

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—**ଅବଧୌତ ଔଷଧାଳୟ**
ନଂ ୫ନମ୍ବର ଶଶୀଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍,
କଲିକତା,

—ସର୍ବତ୍ର ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ—

Digitized by srujanika@gmail.com

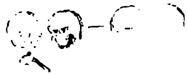

ପ୍ର—[illegible] ମହାତ୍ମାଜୀ [illegible] ଦେଖିବା

[illegible] ।

(ଏହି ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କୁ ଦେଖା ହେବା [illegible] ଭିତ 'ପ୍ରାଗେଷ୍ଟର' କହିଲେ । [illegible] ଏତେ ଲୋକ ଦେଖି [illegible] ହୋଇ (nervous) ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଉତ୍ତେଜନାର ଅନ୍ତ୍ୟ ଦେଇ କହିଲେ— କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ [illegible] । [illegible] ଧାର୍ମିକମାନଙ୍କ କହୁଛି—"ଆପଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଯଦି [illegible] ଦେଖିବା [illegible] ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯଦି ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ମୋର ଅନୁରୋଧ ଏଠାରୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ ? [illegible] ଅସବତ୍ତି ମନ ଦେଇ ଏ ସ୍ଥାନକୁ ଅସିବା [illegible] । ସେତେବେଳେ ଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ କମ୍ବା ସମସ୍ତ ସମୟରେ [illegible] ଘଟିଥାଏ । [illegible] ପଡିବ । କହୁଁଲେ ଏ [illegible] । ସମସ୍ତେ [illegible] ପ୍ରାର୍ଥନା [illegible] । [illegible] ଯେ [illegible]—ଯୁଗର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅତ୍ମା [illegible] ଅଛି ଅସ୍ପଷ୍ଟ [illegible] ବାପୁଜୀ । ଏକଥା [illegible] ଅଧିକାମାନେ [illegible] ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଧ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ ।)

([illegible] ନିଉଟ୍ରନ [illegible] ହେବାକୁ [illegible] ଆବେଗର [illegible] । [illegible] ହେଲା ।)

ପ୍ର—ଅପ [illegible]

ଉ—[illegible] ନୋ ହୋଗା ।

ପ୍ର—[illegible] ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ?

ଉ—ହାଁ [illegible] ମାନ୍ଦା [illegible] ।

(ଏ [illegible] ଉଠିଲେ—ଏ କେବେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ [illegible] ଏକଥା [illegible] ନାହିଁ ।)

ପ୍ର—ଅପଣ [illegible] ବାପୁଜୀ, ଅପଣ [illegible] ଆମ ଭାଗରେ [illegible] କରୁଛନ୍ତି ?

[illegible]

ପ୍ର—[illegible]

[illegible]

[illegible] ।

ପ୍ର—[illegible] ମୋ [illegible] ଆସେ [illegible] ମୁଁ ନା । ଅପଣ [illegible] କେଉଁଠି ଥାଆନ୍ତୁ ।

ଉ—ମୋତେ [illegible] ଯେତେବେଳେ, ମୁଁ [illegible] ଧାର୍ମିକ—ତା କଥା [illegible] ଶୁଣାଇ ଦେବେ ଯାହା ।

ପ୍ର—ନାହିଁ ଅପଣ ଅଭିନା ଯାଅନ୍ତୁ ଗଲି । ଦୋହ୍ଲେ ଜୋର କରି ଧରିବାକୁ [illegible] ।

ଉ—[illegible] ! [illegible] !! ମୋତେ ତୁମେ [illegible] !!! [illegible] ? ଜୋର କଲେ ମୁଁ ଏଇ ମିଡ଼ିୟମ୍‌ର ଦେହ ମୋଡ଼ି ଦେବି । ଏଇ ଦେଖ—

(ମିଡ଼ିୟମ ଉତ୍ତର ଦେବାମ ହେଲା [illegible] ହେଲେ ଓ ଗୋଙ୍ଗାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅନ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭୟ [illegible] ହେଲା, କେଜାଣି ମିଡ଼ିୟମର ଜୀବନ ବାହାରି ଯିବ । ଜେନେରେଟର କିଛିମାତ୍ର [illegible] ଧାରାରେ ଧରିଲେ । ମିଡ଼ିୟମ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ମିଡ଼ିୟମ ମୁହଁରେ ପାଣିଛାଟ ଦେଇ [illegible] ତାର ଚେତା ଫେରିଲା । [illegible]—[illegible] ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ [illegible] । [illegible] ।

[illegible] । [illegible] ମିଡ଼ିୟମ ଦେଖିଲା— ମୁଁ [illegible] ।

ପ୍ର—[illegible] କି ? [illegible] ।

ଉ—[illegible] ।

ପ୍ର—[illegible]

ଉ—[illegible] ।

[illegible] ଅତିଗାତ୍ର

[illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible] (guide) [illegible] । [illegible]—[illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible] ।

ପ୍ର—[illegible] ?

ଉ—[illegible] । [illegible] ।

ପ୍ର—[illegible] ।

ଉ—[illegible] ।

ପ୍ର—[illegible] ।

ଉ—[illegible] । [illegible] । [illegible] ।

ପ୍ର—[illegible] । [illegible] ।

ଉ—[illegible]—[illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible] ।

(କ୍ରମଶଃ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭୂତ-ଚକ୍ର

ସମୟ—୧୯୪୮ ସେପ୍‌ଟେମ୍ବର ତାରିଖ ରାତି ୭ $\frac{1}{2}$ ଘଣ୍ଟା ।

(ଆଜି ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ ଡକା ହେବା ଲାଗି ବନ୍ଧୁ ‘ମେସେଞ୍ଜର’ କରୁଛନ୍ତି । ମିଡ଼ିୟମ ଏତେ ଲୋକ ଦେଖି ଟିକିଏ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ (nervous) ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଓରେକ୍‌ଟର ଅଭୟ ଦେଇ କହିଲେ— କିଛି ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ, ମୁଁ ପାଖରେ ରହିଛି । ତାପରେ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ କହିଲେ—“ଆପଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଯଦି ମଜା ଦେଖିବା କିମ୍ବା ମଜା ମାରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସି ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ମୋର ଅନୁରୋଧ ଏଠାରୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ ? ହାଲୁକା କିମ୍ବା ଅପବିତ୍ର ମନ ନେଇ ଏ ସ୍ଥାନକୁ ଆସିବା ବାରଣ ଅଛି । ସେଥିରେ ଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସମୟ ସମୟରେ ବିଭ୍ରାଟ ଘଟିଥାଏ । ସ୍ଥାନ ଓ ଧ୍ୟାନରେ ପବିତ୍ର । ନଥିଲେ ଏ କାମ କରିବା ଅନୁଚିତ । ସମସ୍ତେ ଭଗବାନ୍‌ ଚିନ୍ତା କରି ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ପ୍ରାର୍ଥନା ଭାବ ମନକୁ ଆଣନ୍ତୁ । କାରଣ ଆଜି ଯେ ସେ ନୁହେଁ—ଯୁଗର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆତ୍ମା ପୁଣି ଆମର ଅତି ନିକଟ ଅତି ପ୍ରିୟ ଅତି ଆପଣାର ଆମର ବାପୁଜୀ । ଏକଥା ମନେ ରଖି ଆପଣମାନେ ଧୀର ସ୍ଥିର ଭାବରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ ।)

(ଆଜି ମିଡ଼ିୟମ ଆଗରୁ ସୁସ୍ଥ ଓ ଅସ୍ଥିର ହେବାକୁ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କର ଅବେଗ ଅସିବାକୁ ଲାଗିଥିଲା । ଅନେକ ହେଉଥିବା ଗୋଳକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା ।)

ପ୍ର—ଆପଣ କିଏ ?

ଉ—(ମିଡ଼ିୟମ କାନ୍ଦିଲେ) ମୋ ବୋପା ।

ପ୍ର—କିଏ ଆମ ବାପୁଜୀ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ?

ଉ—ହାଁ—ଏବେ—ଦେଖି ମାଗିଲା ଖସମ ।

(ଏତେ କଥା ଦେଖି କେତେଜଣ କହି ଉଠିଲେ—ଏ କେବେ ମହାତ୍ମାଜୀ ନୁହେଁ । ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଏପରି ଅଭଦ୍ର କଥା ବାହାରେ ନାହିଁ ।)

ପ୍ର—ଆପଣ ଯେବେ ବାପୁଜୀ, ଆପଣ କିଣ ଆମ ଭାଷାରେ କଥା କହୁଛନ୍ତି ?

ଉ—କାହିଁ ନାହିଁ !—ଯେବେ ଯେ ମୋ ଭଳା—କୋଉଁଠା ଭାଷା ।

(ଏଥର ଆଉ ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ ଯେ ଏହା ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଆତ୍ମା ନୁହେଁ—କୌଣସି ବଦମାସ ପ୍ରେତ)

ପ୍ର—ଆପଣ ଯେ ହୁଅନ୍ତୁ ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ଚାହୁଁନା । ଆପଣ ସ୍ୱସ୍ଥାନକୁ ଲେଉଟି ଯାଆନ୍ତୁ ।

ଉ—ମୋତେ ଡାକିଛ ଯେତେବେଳେ, ମୁଁ ସହଜରେ ଯିବି ନାହିଁ—ମୋ କଥା ଦିପଦ ଶୁଣାଇ ତେବେ ଯିବି ।

ପ୍ର—ନାହିଁ ଆପଣ ଅବିଳମ୍ବେ ଯାଆନ୍ତୁ ଚାଲି । ନୋହିଲେ ଜୋର କରି ଘଉଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଉ—ଘଉଡ଼ିବ ! ଘଉଡ଼ିବ !! ମୋତେ ତୁମେ ଘଉଡ଼ିବ !!! ସାହସ ? ଜୋର କଲେ ମୁଁ ଏହି ମିଡ଼ିୟମର ବେକ ମୋଡ଼ି ଦେବି । ଏଇ ଦେଖ—

(ମିଡ଼ିୟମ ନିଜର ବେକ ମୋଡ଼ି ହେଲେ ପର ହେଲେ ଓ ଗୋଙ୍ଗାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭୟ ଲାଗି ହେଲା, କେଜାଣି ମିଡ଼ିୟମର ଜୀବନ ବାହାରି ଯିବ । ଓରେକ୍‌ଟର କିଛିମାତ୍ର ବିଚଳିତ ନହୋଇ ଧୂପଦାନରେ କିଛି ଗୁଣ୍ଡ ପକାଇ ଦେଇ ମିଡ଼ିୟମ ନାକ ପାଖରେ ଧରିଲେ । ମିଡ଼ିୟମ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ । ମିଡ଼ିୟମ ମୁହଁରେ ପାଣିଛାଟ ଦେଇ ବାହାରିବାରୁ ତାର ଚେତା ଆସିଲା । ଓରେକ୍‌ଟର କହିଲେ—ସମୟ ସମୟରେ କୌଣସି କୌଣସି ଦୁଷ୍ଟ ଆତ୍ମା ଆସି ଏପରି ଗୋଳମାଳ କରନ୍ତି । ଏଥିରେ ଭୟ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ । ପୁଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରଯାଉ ।

କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ମିଡ଼ିୟମ ଲେଖିଲା—ମୁଁ ମହାଦେବ ଦେଶାଇ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ପୁଣି ଆସିଲେ ଯେ ? ଆମେ ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ ଚାହୁଁ ।

ଉ—ଗୋଟାଏ କଥା କହିଦେବା ପାଇଁ ଆସିଲି ।

ପ୍ର—କହନ୍ତୁ

ଉ—ଏହି ସବୁ ଲୋକଙ୍କ ଆସିବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ଆଗମନ ହୁଏ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ଏହି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେତ ଲୋକକୁ ନଯାଇ ଏହି ପୃଥିବୀରେ ବୁଲୁଥିବା ଜମାନ ସ୍ତରର ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରେତ ଆତ୍ମା ସମୟ ସମୟରେ ଆସିଯାଆନ୍ତି ସେମାନେ ଆଗ ଥିବା ଆତ୍ମା ଜୋର କରି ଘଉଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ମିଡ଼ିୟମ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସାଧାରଣ ଦର୍ଶକମାନେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦେଖି ଓରେକ୍ଟର ଆତ୍ମାଙ୍କୁ ଗାଇଡ଼ (guide) ଆତ୍ମା ଠିକ କରନ୍ତି । ସବୁଦିନେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ସେ—ସେ କୌଣସି ଆତ୍ମାକୁ ଆଣାଇ ଦେବେ ସହଜରେ । ଏଥିରେ ଆଉ ଦୁଷ୍ଟ ଆତ୍ମା ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ କରିପାରେ ନାହିଁ । ସେ କେବେ ତୁମର ଗାଇଡ଼ ହେବାକୁ ରାଜି ଓ ସହାୟକ । ସେ ଜଣେ ହିତାକାଂକ୍ଷୀ ସାଧୁ, ଧୀର ଓ ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ଆତ୍ମା ହେବା ଦରକାର ।

ପ୍ର—ଆମର ଅନୁରୋଧ ଆପଣ ଆମର ଗାଇଡ଼ ହୁଅନ୍ତୁ । ଅସୁବିଧା ଅଛି ?

ଉ—ଅସୁବିଧା କିଛି ନାହିଁ । ତେବେ ବାପୁଜୀ ବେଶୀ ସନ୍ତୋଷ୍ଟ ହେବେ ।

ପ୍ର—ଆମକାର୍ଯ୍ୟ ଦୟା ପରବଶ ହୋଇ ଏଥର ଡାକନ୍ତୁ ।

ଉ—ଦେଖ ଚେଷ୍ଟା କରେ ।

ପ୍ର—ଯେଉଁ ଲୋକ ଆତ୍ମା ଆସିଥିଲା ଯେ କଣ କହି ପାରିବେ ।

ଉ—ସେ ଗୋଟାଏ କାମୁକ ଯୁବକର ଆତ୍ମା । ଏ ପୃଥିବୀରେ ଥିଲା ବେଳେ ସମୟରେ ଲମ୍ପଟ ଚରିତ୍ର ଥିଲା । ପାଇବାକୁ ଗୋଟିଏ ନାରୀକୁ ଖୁବ ଭଲ ପାଉଥିଲା । ତାକୁ ସେ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲା ମାତ୍ର ପାଇଲା ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଏକ ପ୍ରକାରରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି ଭୁଲ ବୁଲୁଛି । ଗୋଟିଏ ମୂର୍ଖ ଆତ୍ମା ।

ପ୍ର—ଆଉ ମହାତ୍ମାଜୀ ଆସିବେ ନାହିଁ । ଆସି ପାରିବା ଯେ ନିରାଶ ହେଲେ ।

ଉ—ଯାହା ହେବ—ପୃଥିବୀରେ ଏମାନେ ଅନେକ ଉତ୍ପାତ କରନ୍ତି । ଭୂତ ପ୍ରେତ ଭାବରେ ଉପଦ୍ରବ ହୋଇ ଏମାନେ ମାତ୍ର କହେ ଯେ ମିଡ଼ିୟମର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଘଟଣ ନୁହେଁ । ଏ ଆତ୍ମା ଯେପରି କୌଣସି ଗୋଟାଏ ଦରକାର ଦ୍ୱାରା ବଶ୍ୟ ହୁଏ । ଲୋକର ଅନିଷ୍ଟ କରିବା ଏମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତି । ଆସିବାର ଦରକାର ପୂଜା ଓ ଭାବ ଭକ୍ତିରେ ମଣିଷ ଏମାନେ । ଏହି ସମୟରେ ବାପୁଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ମୁଁ ଆସି ଏଠି ଓରେକ୍ଟରଙ୍କୁ ସୋଧିଲାବେଳା । ସୋଭାଗ୍ୟର କଥା ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ତାଙ୍କ ଆସିଲା ପରେ ।

(କ୍ରମଶଃ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ଜାତୀୟତାର ଶିକ୍ଷା, ଛାତ୍ରର ପରସ୍ପର ଭିତରେ ଚରିତ୍ରର ବୋଧ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଜହ୍ନ'ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ସମ୍ପାଦକମଣ୍ଡଳୀ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା, ସାହସ ଦ୍ୱାରା ସଂସ୍କାର ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସ ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା

ଲେଖିକା—କୁମାରୀ ସୁଶୀଳା ଦାସ ଯାଦବ
(କୁସୁମି)

କୁଆଁର ପୁନେଇଁ ଜହ୍ନ ଗୋ ଫୁଲ ପଦୁଅଁ ରାଣୀ
ପଡ଼ ଅଛୁ ଘନ ଘନ ଗୋ „ „ „
ମନ ହୁଏ ଛନ ଛନ ଗୋ „ „ „
ଧୂପ ଦୀପ ଅଗଣନ ଗୋ „ „ „
କୁଙ୍କୁମ ଦେଇଛୁ ଦେବ ଭଳି ଅମ
ହଳଦୀ ହେଲ୍ଲ ବସନ ଗୋ ଫୁଲ ପଦୁଅଁ ରାଣୀ
ବୋଉ ବାଣ୍ଟିଦେଲ୍ଲ ଅଣ ଗୋ „ „ „
ବନ୍ଧୁ ଭଙ୍ଗ ଦେଲେ ପାନ ଗୋ „ „ „
ନୂଆ ବୋଉ କଲେ ପୁଣ୍ୟ ଗୋ „ „ „
ଭାଇ କଲେ ସନମାନ ଗୋ „ „ „
ଉଦ୍‌ଭାଇ ଅଗେ ମାମୁଁ ଥିଲ୍ଲ ଅମ
ବୁଝି ବ ସବୁର ମନ ଗୋ „ „ „
ଗାଈ ଚରଗଲେ ବନ ଗୋ „ „ „
ସଜନା ଶାଗରେ ମନ ଗୋ „ „ „
ସତୀ ନୂଆ ବୋଉ ରାଣ ଗୋ „ „ „
ଗୁରୁ ମାଆ ଅମ ଜାଣ ଗୋ „ „ „
ସବୁଙ୍କୁ ସତରେ ଚଳାଇ ଖୁସିଇ „ „ „
ପରଶି ଦିଅଇ ଅନ୍ନ ଗୋ, ଫୁଲ ପଦୁଅଁ ରାଣୀ
ଘର ଘର ନୂଆ ଧାନ ଗୋ „ „ „
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବଢ଼ାଇ ମାନ ଗୋ „ „ „
ଦେଖ ଚଉଦ ଭୁବନ ଗୋ „ „ „
ଗଙ୍ଗା ବାର-ଧାର ବହୁ ଯାଉ ଅଛି
ମୂଲ ଯେଣେ ଇଚ୍ଛା ମନ ଗୋ „ „ „
ଗୋପବନ୍ଧୁ ଭାଇ ଅପ-ଗୋ „ „ „
ଜହରକୁ କଲେ ପାନ ଗୋ „ „ „
ଗାନ୍ଧୀ ଭାଇ ଯେ ଗାହାଣ ଗୋ „ „ „
ମନ, ଅଭ, ପାଳ ପୁଣ ଗୋ „ „ „
ଅବୁଝି ମିଶର ଅଲୁଅ ଦେଲେ ଯେ
ଚମକୁଚ ଧବଧାମ ଗୋ ଫୁଲ ପଦୁଅଁ ରାଣୀ
ଅସ ସରବେ ମିଳଣ ଗୋ „ „ „
ସୁମର ସୁଦରଶନ ଗୋ „ „ „
ଦେଇ ବର ନାଇଁ ମାନ ଗୋ „ „ „
ଅବମ୍ଭ ଗୃହ ବଢ଼ାଣ ଗୋ „ „ „
ସାଧୁ ଜନଙ୍କ ଯେ ବନ୍ଧୁଥିବା ମିତ
ଛନ୍ଦୁଥିବା ତାଙ୍କ ଗୁଣଗୋ
ଏହୁ ପୁନଅ ମିଳନ ଗୋ ଫୁଲ ପଦୁଅଁ ରାଣୀ

—•—

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଜଗନ୍ନାଥ [୮୧୪] ଓ ଭୁବନାଥ (୨୦୭୨) ଛାତ୍ର ମହଲରେ ନାନା ଦଳ ଦେଖା ଯାଉଛି । ଏହା ଆଦୌ ଶୁଭଲକ୍ଷଣ ନୁହେଁ । ରାଜନୈତିକ ଦଳ ସବୁ ନିଜଙ୍କୁ ହାତବାରି କରିବା ପାଇଁ ବା ପଶାକାଠିଭଳି ନଗାଡ଼ି ଦେବା ପାଇଁ ଏ ସବୁ ଚଳେଇଛନ୍ତି । ଉପରେ ରଚନାତ୍ମକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦଙ୍କର ଉପଦେଶ ପଢ଼ । କୌଣସି ଦଳ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଛାତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଯୋଗ ନଦେବା ଭଲ । ଛାତ୍ର, ପ୍ରସାରରେ ଉଚିତ୍ୟ କର । ବର୍ତ୍ତମାନ ଛାତ୍ର ସଂଘ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କର, ଛାତ୍ର କଂଗ୍ରେସ ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଶା ଛାତ୍ର କଂଗ୍ରେସ ଓ କେଷ୍ଟ ବିଶେଷତଃ ପରି ଜଣା ଯାଉଛି । ଉକ୍ତ ସୋସାଲିଷ୍ଟପାର୍ଟି ସୋସାଲିଷ୍ଟଙ୍କର, ଖଣ୍ଡାୟତ କ୍ଷତ୍ରିୟ ଛାତ୍ରସଂଘ ତ ନିତାନ୍ତ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ! ଛାତ୍ରଙ୍କ ଶାନ୍ତିକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଏ ସବୁର ଫନ୍ଦ ଆମ ରାଜନୀତି ଗୁରୁବାବୁ ମାନେ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ନାମମାତ୍ର ଯୋଗ ନଦେବା ଭଲ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଛାତ୍ର ଉଦ ନାର ନିୟମ ପାଳନ କରେ ତାର ନାମ ହେବାରେ ବାଧା ନାହିଁ । କାରଣ ନାମ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରାଜନୈତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନୁହେଁ—ରାଜନୀତି ଶିକ୍ଷା କରିବା ତାର କାମ ହୋଇପାରେ । ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅତି ମହତ୍ - ଜାନୋଟି 'ସ'—ସତ୍ୟ—ସେବା—ସାହସ । ଏହାର ଉପରେ ଅଂଶରା ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ଜଗନ୍ନାଥ—ତମର ନାମ ନମ୍ବର ୧୦୬ ବଦ୍ରୀ ନାରାୟଣ—ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠିରେ ନାନା ବାଗରକୁ ଦେଲେ, ନଦେଲେ ଉତ୍ତର ଦାନରା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । ଉପରକୁ ପୁଣି ସାଧାରଣ କେତେକାର ଉଦ୍ୟମ ଚାଲିଛି । ଭଗବାନ ଭରସା ।

ସୁରେନ୍ଦ୍ର (?)—ମନୁଷ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱର ଚରମ ବିକାଶ ସାଧନ କରିବା ପାଇଁ ସଂସାରକୁ ଆସିଛି ।

ଦଲୀପ—[?]—ତମେ ଚିଠି ଲେଖିଲେ ଏଥିର ପାଠକ । ନମ୍ବର ଦେବ ।

ନଦୀୟା— (୯୦୭)—ଉଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ନାଗ ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ଦାସ, ଭବାନୀ ପାଟଣା । ନାଗବନ୍ଧୁ ସଂଘର ଜନ୍ମ ଅଜାଙ୍କ ଚାରବର୍ଷ ତଳେ—ଉପର ପ୍ରକାଶ ଦିନଠାରୁ ହୋଇଛି ।

ଭୋଳାନାଥ [୧୦୪୦]—ଅଜା ଆପଣା ମନକୁ ସଧ ଲେଖିକି ନା ବସାଇ ଆନ୍ତେ ତେବେ ୧୧ ହେ ନାଗଙ୍କ ନାମ ବସାଇବାରେ ତାଙ୍କୁ ବାଧା ନାହିଁ । କୌଣସି ନାଗ ନିଜେ ନ ଲେଖିଲେ ମୁଁ କେଉଁ ତାଲିକାରେ ନାମ ଦିଏ ନାହିଁ ।

କୁଙ୍କୁମ ପତ୍ରିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାର ସଂପାଦକଙ୍କୁ ଲେଖ ।

ବୈଦ୍ୟନାଥ (୦୧୮) ଭଗବତୀ ମନ୍ଦିରରେ ବଳି ପ୍ରଥା ବନ୍ଦ ଯାଇ ତମର ନେତାମାନେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରି ନାହାନ୍ତି । ସେକଥା ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିଥିଲି । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକ ନିଷ୍ଠାର ସହ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ । ଯିଏ ଛାଗ, ଛେଳି କୁକୁଡ଼ା ବା ବୋଦା କାଟୁଥିବେ, ବଳି ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଗ୍ରହ ହେଉନ ମାତ୍ର ।

ବଦ୍ରୀ [୧୩୪୧] ଭାରତର ଭାଗ୍ୟ ଦେଶ ବାସୀଙ୍କ ଉପରେ ଓ ସର୍ବୋପରି ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରଶଂସନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନେକ ଅଛି ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ବାଛିବା ଅଭିଳାଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇଥିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆଉଟ୍ ଏଜେନ୍ସି ବୁକିଂ ଅଫିସ

ଟେଲିଗ୍ରାମ—ରାୟସାହ (Roy Sha)—ଫୋନ—କଟକ ୨୫୦

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଲଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍ ଆର, ସହର ବୁକିଂ ଅଫିସ ତା ୧୫ । ୩ । ୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି । ଟିକେଟର ଦାମ ରେଲୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକେଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ସଞ୍ଜ ୮ଟାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକେଟ୍ ମିଳେ । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ । ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକେଟ୍ କିଣିଲେ ତହିଁ ଆର ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇ ପାରିବେ । ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ସକାଳ ୧୦ରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୫ଟା ଭିତରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ଆବେଦନ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘର କିମ୍ବା ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ରେଟ୍ ଓ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିଜେ ଆସି ବୁଝି ଯାଆନ୍ତୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଋତୁସ୍ରାବୀ ଔଷଧ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପରେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କିମ୍ବା ଅବୈଧ ଦାନ କାରକ ନୁହେଁ ମୂଲ୍ୟ ୨ ୫ । ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୧୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ । ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୃତ ତୁଲ୍ୟ ସଦ୍‌ଗୁଣ । ମୂଲ୍ୟ—୫୲—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ସହିତ ସୂଚୀପତ୍ର ପଠାଯାଏ ।

K. M. KAVYATIRTH (D. G.

70, Cornwallis St., Caloutta

ହାଓଡା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ଗଳିତ ସ୍ପର୍ଶଶୂନ୍ୟତା ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଅଂଶିକ ଧୂଳ ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଏବଂ ଚିର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିକାର ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷିତ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ବିବରଣ ନିଅନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ

(H. K. K.)

୧୨୦ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ପୋ—ହାଓଡା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ୍ କଲିକତା

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନବ୍ୟ ରୀତିର ଛୋଟଗଳ୍ପର ମାସିକ ପତ୍ର

ତୁଳସୀ

(ଶୀଘ୍ର ବାହାରିବ)

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୨ ଟଙ୍କା ମାତ୍ର

ଲେଖକମାନଙ୍କ ସାହିତ୍ୟିକ ଲେଖା ମାନ ପଠାଇବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ସୋମନାଥ ହୋତା ଶର୍ମା

ମେମ୍ବର—ପି. ଇ. ଏନ୍ (ଭାରତୀୟ ଶାଖା)

ପୋ: ବଲାଙ୍ଗିର, ପାଟଣା ରାଜ୍ୟ ।

ମ୍ୟାନେଜର—ଶ୍ରୀ ବସ୍ତୁ ପ୍ରସାଦ ହୋତା

—*—

Printed & published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1948.

Digitized by srujanika@gmail.com

ମାର୍ଗଶୀର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ · ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ୮ମ ସଂଖ୍ୟା · ତା ୧ । ୧୨ । ୫୮

ନବାବୀ ଶାସନ

ଷକ ମୂଲ୍ୟ ୦ ୬୲
ାଣ୍ମାସିକ ୦ ୩୲

୪ ଆ

"ନୈତିକ ଆଦର୍ଶ ଓ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଚାଲି ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଗାନ୍ଧୀଜୀ କହୁଥିଲେ"—ମହତାବ
(ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ)

Digitized by srujanika@gmail.com

କବିରାଜ ଶ୍ରୀ ହର ମୋହନ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ
ଏଲ୍, ଏମ୍, ଏସ୍ ମହାଶୟଙ୍କର
ପଚିଶ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତାର ଫଳ—
ଯେ କୌଣସି ଚର୍ମରୋଗରେ

ଜେଂଜ୍

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହୌଷଧ

ଦଉଦ, କଛୁକୁଣ୍ଡିଆ, ଖଇରା, ଛୋଟପିଲାମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଓ ଦେହର ଘା ଘାଉ, ଜଡା, କଣକଣା, ନାକ ଭିତର ଘା, ଓ ସେ କୌଣସି ବଥାଳ ଘା ୧୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ—ବଡ଼ଶିଶି ୫୦, ଛୋଟ ୫୦/

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—ଅବଧୌତ ଔଷଧ ଭଣ୍ଡାର

ନଂ ୫୭ ଶୀବକୃଷ୍ଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍,
କଲିକତା,

—ସର୍ବତ୍ର ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ—

ପ୍ରେମଗଞ୍ଜନ

[illegible]

ପ୍ରା ... ... ମାଗନ୍ଧ ...
ଶକ୍ତି ନାଶକ ... ସ୍ଥାୟୀ ଅବସ୍ଥା
... ... ଗୋଟିଏ
[illegible]

କେଶ୍ରସ୍ ହାଉସ
ଶିକିନ୍ଦ୍ରାବାଦ, ଗଞ୍ଜାମ

ଭାଗ୍ୟ ! ଭାଗ୍ୟ !!

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ସ୍ମରଣକରି ୧ ଠାରୁ ୧୨୦ ମଧ୍ୟରୁ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟା ମନୋନୀତ କରି ଲେଖନ୍ତୁ । ତ୍ରିକାଳଜ୍ଞ ମହର୍ଷି ଭୃଗୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମତେ ସଂଖ୍ୟା ତତ୍ତ୍ୱର ଅନୁଶୀଳନ କରି ଆପଣଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଗଣନା କରି ପଠାଇବୁଁ ।

ମନିଅର୍ଡ଼ରଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ୫୦ ଅଣା ପଠାନ୍ତୁ ଓ କୁପନରେ ମନୋନୀତ ସଂଖ୍ୟାଟି ଓ ନିଜର ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ ଓ ଠିକଣା ଲେଖି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଠିକଣା — ଭୃଗୁ ସଂହିତା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
C/o ଡ଼ାକଘର ବକ୍ସ ନଂ ୨୧
ପୋ: ଭଦ୍ରକ

—*—

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସିଓରେନ୍ସ

କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ୧୯୦୮ ... ହେଡ଼ ଅଫିସ ବମ୍ବେଇ

ସନ ୧୯୪୭ ମସିହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୭୦—୮୧ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ଚଳନ୍ତି ବୀମାର ପରିମାଣ ୧୬୦୦,୦୦ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା ପାଣ୍ଠି ୩୯୪,୦୦ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୪୫୦,୯୩ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା କରି ନିଜର କୁଟୁମ୍ବର ଓ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ । ସଞ୍ଚିତ ଏବଂ ନିୟମିତ ଦେୟ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତମ ଭବିଷ୍ୟତ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିବେ—କେବଳ ଜୀବନ ବୀମା କରି ।

... ଲାଭ ... ଅଙ୍କ ... ହେବା ... ଅଛି ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ଓ କଟକରେ ସଙ୍ଗଠନ ଓ ଶାଖା ଅଫିସ ମାନ ଅଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ସବୁଠି ଏଜେଣ୍ଟ ଓ ଅର୍ଗାନାଇଜର ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—... ବଜାର, କଟକ ।

ମ୍ୟାନେଜର—ଶ୍ରୀ ନଟବର ପ୍ରସାଦ ଦାସ

ଫାଉଣ୍ଟେନ ପେନ

ଭେନାସ (14 Kt. Vil) ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପେନ ୫ ୧୨୯ ବଡ଼ ପେନ୍ ୫ ୪ ୯ ସ୍ୱୋୟାନପେନ୍ ୫୪ ୯, ଅଲମ୍ ଡିକ୍ ପେନ୍ ୫ ୪ ୯ ଫ୍ରାନ୍ସ ପେନ୍ ୫ ୪୯, ଗୋଲ୍ଡେନ ପ୍ଲାଟିନାମ୍ ପେନ୍ ୫ ୫ ୯, ପେନ୍ ପେନସିଲ ୫ ୨ ୯, ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ୫ ୪ ୯

S. M. COMPANY.
65A - I NIMTALA ST., CALCUTTA

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଙ୍କା
ଲେପା ରଙ୍ଗ ଓର
ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧଳା ରଙ୍ଗ, ମେହ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ମହୌଷଧ
ଜିନ୍ନା ଏଣ୍ଡ କୋ:
ଆଲି ... ବାଖରାବାଦ
କଟକ

ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି କଠିନ ପୁରାତନ ରୋଗରେ ଜୀବନକୁ ବିପନ୍ନ କରି ପୂର୍ବର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଡାକ୍ତର ବି, ଦାସ ହୋମିଓପାଥ୍ ସିଂହଦ୍ୱାରଙ୍କ ମତାମତ ନେଉନ୍ତୁ । ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ରୋଗୀ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଶାତୀତ ଫଳ ଲଭ କରିଅଛନ୍ତି ।

ପ୍ରକାଶକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ... ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦାତ୍ ହି ଖଲ୍ୱିମାନି ଭୂତାନି ଜାୟନ୍ତେ !

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
୮ମ ସଂଖ୍ୟା

ଡଗର

ମାର୍ଗଶୀର ସଂଖ୍ୟା
୧ । ୧୦ । ୫୦

ସାର୍ବଜନୀନ ଭୋଟାଧିକାର

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦରେ ସାର୍ବଜନୀନ ଭୋଟାଧିକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଦେଲେ । ଡକ୍ଟର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ପୂର୍ବରୁ ଏହିଭଳି ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିବାର ଶୁଣାଯାଏ । ଗୋବିନ୍ଦ ବାଗଳ ଷ୍ଟେଟସ୍‌ମ୍ୟାନ ଏହାକୁ ସର୍ବାନ୍ତଃକରଣରେ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି । ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବାବୁ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ହିସାବରେ ଓ ମହତାବ କଂଗ୍ରେସ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ଦଳର ମୁଖ୍ୟ ହିସାବରେ କହୁଛନ୍ତି କି ନା ଆମେ ଜାଣୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପରଲୋକ ପରେ ତାଙ୍କର କଳ୍ପନା ଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ପରଲୋକଗତ ହେଉଛି ସେଥିରେ ଏହିଭଳି ଦର୍ଶନୀୟ ଓ ଶ୍ରବଣୀୟ ବିଷୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ରେକ କରିବ ନାହିଁ ।

ଭୋଟର ଅର୍ଥ—ଲୋକର ନିଜକୁ ଶାସନ କରିବାପାଇଁ ଅଧିକାରର ସ୍ୱୀକାର କରିବା ବା ଅନ୍ୟ ଉପରେ ନିଜର ଶାସନ ଲଦିଦେବା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବାର ମନୋବୃତ୍ତିର ସୂଚନା ଦେବା । ସୁତରାଂ କେବଳ ଶିକ୍ଷିତ ଧନୀ ଓ ଶିକ୍ଷିତ ଶିକ୍ଷିତ ଭୋଟାଧିକାର ପାଇବା ଅର୍ଥ ସେହିମାନେ ହିଁ ସ୍ୱଶାସନରେ ଅକ୍ଷମ—ଏବଂ ଅଶିକ୍ଷିତ କର୍ମୀମାନେ ନିଜକୁ ଶାସନ କରିବାକୁ କ୍ଷମ । ବରଂ ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷିତ ଯେ ସେ ସଂଯମୀ ହୋଇଥିବାରୁ—ତାର ସାମାଜିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂବନ୍ଧରେ ସେ ଅବହିତ ଥିବାରୁ ଭୋଟାଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବା ନହେବାରେ ତାର ବିଶେଷ କ୍ଷତିବୃଦ୍ଧି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟଦ୍ୱାରା ଶାସିତ ହେବାକୁ ରାଜି ନୁହେଁ, ତାର ଭୋଟାଧିକାର ଥିବା ଦରକାର । ଭୋଟ ଦାତାର କୌଣସି ଗୁଣ ବା ଯୋଗ୍ୟତା ନ ଲୋଡ଼ି—ଭୋଟ ପ୍ରାର୍ଥୀକର ବା ଧାରକର ବା ପ୍ରତିନିଧିର ନୈତିକ ଯୋଗ୍ୟତାର ବିଧାନ ରହିବା ଉଚିତ ।

ଗୋଟାଏ ଯୁକ୍ତି ଆମେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଁ ଯେ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ସାର୍ବଜନୀନ ଭୋଟାଧିକାର ପ୍ରଚଳିତ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଆଜି କୌଣସି ତଥାକଥିତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱାଧୀନତା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକଥା ମାନିବାକୁ ହେବ ଯେ ସେଠାରେ ଲୋକେ ଆମଠାରୁ ବହୁଗୁଣରେ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷିତ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ବାସ୍ତବରେ ଭୋଟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚନରେ ମନବୁଝି ପ୍ରତିନିଧି ବାଛିବା ବିଷୟରେ ସ୍ୱାଧୀନ ନୁହନ୍ତି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଯେଉଁ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ଲୋକମାନେ ଶିକ୍ଷିତ ନହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାର୍ବଜନୀନ ଭୋଟାଧିକାର ପାଇବା ଅନ୍ୟାୟ——ତାହା ଅତି ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ଯୁକ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିକ୍ଷିତ ହେବାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଅର୍ଥ ପଢ଼ି ଲେଖି ଜାଣିବା ଓ ରାଜନୈତିକ ଜ୍ଞାନ ରହିବା । ରାଜନୈତିକ ଜ୍ଞାନାର୍ଜନର ମୁଖ୍ୟ ଶଳାକା ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ଓ କେତେକାଂଶରେ ରାଜନୈତିକ ପୁସ୍ତକ । ଉଭୟେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ତଥାକଥିତ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶ ମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ସଂଘିତ ସ୍ୱାର୍ଥଗୋଷ୍ଠୀ ବା ପୁଞ୍ଜିପତି ମାନଙ୍କର ପ୍ରଚାରର ଅସ୍ତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଏ ଦେଶର ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଶା, ଆଉ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୃତି ତାର କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂସ୍କରଣ ମାତ୍ର । ଆମ ଲୋକେ ଯଦି ଏହି ସଂବାଦପତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନର ଝରଣା ଭାବି ତୃଷ୍ଣା ମେଣ୍ଟାନ୍ତି ସେମାନେ କିଛି ଦିନ ପରେ କହିବେ—ଜାଜୋଡ଼ିଆ ଜଣେ ଚୋରର ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ମହତାବ ସ୍ୱୟଂ ରାମ ରାଜା । ଏମାନଙ୍କ ଛଡ଼ା ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି କେହି ନାହିଁ । ଦେଶର ମଫସଲି ସଂବାଦ ପତ୍ର ପଢ଼ି ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡପକୁ ଯାଇ ଭୋଟ ଦେଇ ଆସିବାଠାରୁ ଅଶିକ୍ଷିତ ଲୋକେ ରାଜନୈତିକ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମଦେବତୀ ମୁଣ୍ଡରେ ସିନ୍ଦୂର ଚଢ଼େଇ ଆସିବା ଢ଼େର ଭଲ । କାରଣ ତାହାରେ ଭଲ ନହେଲେ ପଛେ ମନ୍ଦ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ନ ଥାଏ ।

ଦେଶର ଯେଉଁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକେ ଅପାଠୁଆ ସେମାନେ ଅଛି ବରଂ ରକ୍ଷିତ ସ୍ୱାର୍ଥଙ୍କ ଅନ୍ୟାୟ ସ୍ୱାର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବଠାରୁ ଦୂରରେ । ଆଜି ସେମାନଙ୍କର ବିଚାର କେତେକାଂଶରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ହୋଇପାରେ ।

ଏହିଭଳି ଯୁକ୍ତିର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ଲୋକେ ସବୁଦିନେ ଅଜ୍ଞ ହୋଇ ରହନ୍ତୁ ବୋଲି ଆମେ ସମର୍ଥନ କରୁଛୁ । ଆମ ମତରେ ଅଶିକ୍ଷାକୁ ଶିକ୍ଷା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବାଠାରୁ ଅଧର୍ମକୁ ଧର୍ମ ବୋଲି ମାନିନେବାଠାରୁ ନିରପେକ୍ଷତା ବରଂ ଭଲ । ହେଉ ପଛେ ସେ ଆମର ଧର୍ମ ଧର୍ମ ବାଛିବାର ଶକ୍ତି ହରାଇଲେ କରିବାକୁ ହେଲେ ସେହି ଅଧର୍ମ ଅଶିକ୍ଷାର ଦାଉ କଣ୍ଠାଳ ପିବାକୁ ପଡ଼େ । ହେଉପଛେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଲୋକେ ସାକ୍ଷର ହେବା ଏବଂ ପ୍ରଥମେ ସେହି ସ୍ୱାର୍ଥଙ୍କ ଅନ୍ୟାୟ ପ୍ରଚାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ତାପରେ ନ୍ୟାୟ ନ୍ୟାୟାନ୍ୟାୟ ବିଚାର କରିବାର ଦିନ ଆସିବ । ଆମେ ତାହା ମାନୁଁ । ଆମେ ନ୍ୟାଯ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷିତ ବା ସାକ୍ଷର ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ବିରୋଧ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହିଁ—କିନ୍ତୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶିକ୍ଷିତ ଏବଂ ସାକ୍ଷର ନହେଲେ ଲୋକ ଭୋଟାଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବା ମଧ୍ୟ ଚାହୁଁ ନାହିଁ ।

ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ବୈଠକରେ ଠିକ୍ ଏହି ସ୍ୱରରେ କହିଲେ—

"ଯେଉଁ ଲୋକର ଧନ ଅଛି ତାର କେବଳ ଭୋଟ ଅଧିକାର ରହିବ ଅଥଚ ଚରିତ୍ର ଥାଇ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଧନ କି ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ନାହିଁ ବୋଲି ଭୋଟ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ—ମୁଁ ଏ କଥା କଳ୍ପନା ବି କରିପାରୁ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଲୋକେ ସାଧୁ ଉପାୟରେ ଦିନସାରା ମୁଣ୍ଡ ଝାଳ ତୁଣ୍ଡରେ ମାରି ଜୀବିକା ଅର୍ଜୁଛି, ଗରିବ ହେବାର ଅପରାଧ ପାଇ ସେ ଭୋଟାଧିକାର ପାଇବ ନାହିଁ—ଏ କଥା ମୋତେ ବାଧୁଛି । ସାକ୍ଷରତା ବାଦରେ ମୁଁ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭୋଟରର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ଥିବା ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ମୁଁ ଏ କଥା ମାନି ପାରୁ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଚାହେଁ ଯେ ମୋ ଲୋକେ ପ୍ରାଥମିକ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ତା ପାଇଁ ସେ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ନକଲେ ପାଇଁ ସେ ଭୋଟ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ତେବେ ମୋତେ ପଲମ୍ବା ଭାଳି ପାଏ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ସେତେଦିନ ଯାଏ ଅପେକ୍ଷା କରି ପାରିବି ନାହିଁ ।"

ମହତାବ ନିଜେ ଅତେଜବାଦ ଦର୍ଶନକୁ ଓ ନେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅଧ୍ୟାପକ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ । ଏପରି ସ୍ଥଳେ ଅଳ୍ପ ଅସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଭୋଟାଧିକାରକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଉଚିତ କି ? ସେ ନିଜ ମାନସିକତାକୁ ଏ ଉତ୍ତର ଦେଇ ଦେଖା ଭୁଲି ଯାଇଥିବେ ।

—※—

Digitized by srujanika@gmail.com

ବଡ଼ ମୁହଁରେ

ମୁଁ ଅନ୍ତ୍ର ହିସାବରେ ନୁହେଁ—ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଭାବରେ ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ନିର୍ବାଚନରେ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି—ଶ୍ରୀମତୀ ଅମ୍ମୁ ସ୍ୱାମୀନାଥନ—

...ପାଖୁର ଘରେ କିଏ ?

\+ ÷ ÷

ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କର ସତ୍ୟ ଶକ୍ତିକୁ ମୁଁ ପ୍ରଶଂସା କରେ—ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଙ୍ଗୁଳୀ।

...ସଂସାର ଭିତରେ ଘର କରିଥିଲେ ପଥର ପଡ଼ିଲେ ସହି।

× ÷ ×

ପଟ୍ଟାଭି—କଂଗ୍ରେସ ଯୁଦ୍ଧର ବାଳି ଗୀ ସମାନ।—ଅନନ୍ତ ଶୟନମ୍।

...ସଂଗ୍ରାମ ଅନ୍ତେ ରତ୍ନାକର ହେବେ ?

\+ × ÷

ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ଭିତରେ ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣତା ବା ପ୍ରାଦେଶିକତା ନାହିଁ।—ଗୋପାଳ ସ୍ୱାମୀ ଆୟଙ୍ଗାର।

ମୋ ଦଳ ଶହା ନୁହେଁ—ଗଉଡ଼ୁଣୀ

÷ + ÷

ଭାଷାସୂତ୍ରରେ ନୂଆ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ—ପଟ୍ଟାଭି—

ତମ ଭାଷାରେ ବେଲ୍ କଂସା—ଆମ ଭାଷାରେ ଗୋରୁଗାଈ।

× + +

ଆଦିବାସୀମାନେ ଉପଧର୍ମୀୟ ମନୋଭାବର ମସାଲ ଧାରୀ—ମୌ: ଅକାମତ ଉଦ୍ଦମାନ।

...ମସାଲରୁ ନିଆଁ ବାହାର କାଲ ନ ଦେଲେ ଚଙ୍ଗା।

÷ + ×

ମୁଁ ଏକା ଜାଣେ ରକ୍ତର କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି—ମେ: ଜେ: ଚୌଧୁରୀ।

...ବୋଧହୁଏ ରକ୍ତର ମଧ୍ୟ ଜାଣିଥିବେ।

\+ + +

ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଗ୍ରସ୍ତ ଗ୍ରାମ ହିଁ ନାରୀମାନଙ୍କର କର୍ମ କେନ୍ଦ୍ର—ଶ୍ରୀମତୀ ସରଭିଳ।

ନୂଆ ଶାସନ ବିଧାନରେ ଗ୍ରାମ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ଥିବାରୁ ନାରୀ ମାନଙ୍କର କର୍ମକେନ୍ଦ୍ର ବିସ୍ତୃତ ହେବା ଉଚିତ।

÷ × ÷

ଆମକୁ ଅନ୍ୟ ଲୋକେ ଯେପରି ଦେଖନ୍ତି ଆମେ ସେହିପରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବା ଉଚିତ—ରାଜାଜୀ।

...କଳା ଚଷମାରେ ?

\+ × ÷

ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଣ୍ଡିତ ତେଲ ନସାର ପୁଅକୁ ଚେକଅ କରିପାରିବେ ନାହିଁ—ମିଳିତ ଜାତି ସଭାରେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ପ୍ରତିନିଧି "ଲଭ"

...ସେ କିନ୍ତୁ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରୁ ତେଲ ସାର ତାକୁ ଚେକଅ କରି ପାରିବେ।

× + ×

ରୁଷ ପ୍ରତିନିଧି ଭିସିନସ୍କି ବକ୍ତୃତା ବେଳେ ବଡ଼ ଭୟଙ୍କର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଚଉକିସ ଆନ୍ଧାର ପରେ ଅବାନ ହୋଇ ଯାନ୍ତି—ଜବାହର

...ଅନଶନ ବ୍ରତ ଶିଖାଇଲେ ନାହିଁ ?

÷ × ÷

ମୁଁ ସବୁ ଜାତି ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ଗରମା ଗରମ ଭାବ ଦେଖୁଛି—ଇତିହାସରେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖାଯାଇ ନଥିଲା।...ସ୍ମଟସ

...କେବଳ ସ୍ମଟସ ଦେଖୁଛନ୍ତି କାରଣ ସେ ବୋଧହୁଏ ଗରମରେ ବସିଛନ୍ତି।

÷ × ×

ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଦେବାରେ ମୁଁ ଅନ୍ଧ୍ର ମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଦାନ କରୁଛି—ରାଜଗୋପାଳା ଚାରୀ

...ତଥାପି ତାମିଲନାଡୁରୁ ଅନ୍ଧ୍ର ବିୟୋଗ ହେବ।

÷ × ×

ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱ କାଳରେ କଂଗ୍ରେସ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଆସନ ପାଉ।
.. ଟଙ୍ଗା।

...ନୀଳବର୍ଣ୍ଣରେ ରଞ୍ଜିତ ହୋଇ ?

÷ ÷ +

ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱ କାଳରେ ନାରୀ ନର ସହିତ ସମାନ ଆସନ ପାଉ—ରେଣୁକା ରାୟ !

ସୁମେରୁ ସମ କର ରେଣୁ।

\+ + ÷

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁନିଆରେ ସଂବାଦ ଓ ସୁଯୋଗକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ—ନେହେରୁ

.. ସଂଯୋଗ ସନ୍ଧ୍ୟା
ହୁଦେ କାହିଁହୁଏ ପ୍ରଣୟ ବଧୂ।

× ÷ ÷

ଜାପାନ ଏପରି ଏକ ସ୍ୱଶୃଙ୍ଖଳ ଜାତି ଯେ ତାର ଯଦି ପୁନରୁତ୍‌ଥାନ ନହୁଏ ତେବେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରୁ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇବି—ଜଷ୍ଟିସ୍ ରାଧା ବିନୋଦ।

...ମେକ ଆରଥର ଗୃହାନ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନ ଉଠିବା ପାଇଁ ଜାପାନବାସୀଙ୍କ ଶୃଙ୍ଖଳର ଆବଶ୍ୟକ

× ÷ ×

ମିଳିତ ଜାତି ସଭା ଲିଗ୍ ଅବ୍ ନେସନର ବଂଶଧର ନୁହେଁ—ଲେଉ

.. ନିଜ ମୁହଁରେ ନିଜେ ନିଆଁ ଦେଇ ସଂସ୍କାର ସାରିଥିବେ।

÷ + ×

ସମାଜରେ ନାରୀ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ଅଙ୍ଗ—ଖେର୍

...ନର ସମାଜର ପ୍ରଧାନ ଅଙ୍ଗୀ।

÷ ÷ +

ମୋ ଆଖିରେ ସବୁ ଧର୍ମ ସମାନ—ରାଜାଜୀ

...କିନ୍ତୁ ଶାସନ ଓ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କ ଆଖିରେ ସବୁ ଅଧର୍ମ ସମାନ

× × ×

ଆମେ ଭାରତରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ମୂଳ ଦେଇ ଦେଖିଛୁ—ଅମୃତ କଉର

...ଦି' ପଇସା।

× + ÷

କାଶ୍ମୀର ଭାରତ—ଓ ଭାରତ ହିଁ କାଶ୍ମୀର
...ନେହେରୁ

...କାଶ୍ମୀର ଭୂ ସ୍ୱର୍ଗ—ଭାରତ ମଧ୍ୟ

\+ ÷ +

ମୁଁ ଓ ନେହେରୁ ୩୦ ବର୍ଷ ହେବ ଭାଇ ଭାଇ ହୋଇ ରହିଛୁ—ପଟେଲ।

...ମା ପେଟରେ ହିଁ—

÷ + +

ଭାଷା ସଂବନ୍ଧରେ ହାଲୁକା କଥା ବନ୍ଦ କର—ମୁନ୍‌ସୀ

...ଠାଣୁଆ କଥା ଭଲ !

× × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଜମିଦାରୀ ଅଧିକାରରୁ କିଛି ଅଂଶ କମାଇ ହାରାହାରି ଉଚ୍ଚ ଦେବାର ଏକ ବିରାଟ ଯୋଜନା ଆମ ଜମିଦାର ମହାପ୍ରଭୁ କରିଥିବା କଥା ଦୁନିଆ ଜାଣେ । ଏଭଳି କଂଗ୍ରେସ ନୀତି-ବିରୋଧୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିବା ଯୋଗୁ ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କୈଫିୟତ ମାଗିଥିବେ ବୋଲି ଅନେକ ଅନୁମାନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ପରେ ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସେ ଯେଉଁ ସଫେଇ ଦେଲେ ସେଥିରୁ ଗୋଟାଏ କିଛି ଭିତିରି ଘଟଣା ଘଟିଛି ବୋଲି ଆମେ ଆଶଙ୍କା କରିଥିଲୁ । ମାତ୍ର ଏ ଆଶଙ୍କା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟା । କେବଳ ପୁରୀରୁ କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ମହାପ୍ରସାଦ ଅପବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ମିଳିଲା ।

÷ ÷ +

ମହାପ୍ରଭୁ ପ୍ରଥମେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଆଗେ ପକାଇଥିଲେ । ସେଠି ସମସ୍ତେ ନିୟମ କରିଥିଲେ ଯେ ଏକଥା ଯେପରି କେହି କାହାକୁ ନ କହେ । ରଜା ବନ୍ଧୁ ହରିବଂଶି ପାଡ଼ ପକାଇଛନ୍ତି; ଏକଥା ଏ ରାଜ୍ୟବାସୀ ସମସ୍ତେ ଜାଣି ରଖ କେହି କାହାର ପାଖେ କହିବ ନାହିଁ । କାରଣ କଥାଟା ପଦାରେ ପଡ଼ିଯିବ । ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ସଭ୍ୟମାନେ ନିୟମ କରି କହିଲେ ଯେ କେହି କହିବେ ନାହିଁ କାହାଆଗେ । ଏ ନିୟମ ପାଇଁ ମହାପ୍ରଭୁ ଏମାର ମଠରୁ କେତେ ମାହାର୍ଦ୍ଦ ଆଣିଥିଲେ ଆମେ ଜାଣୁନାହିଁ— କିନ୍ତୁ ପୁରୀରେ ମାହାର୍ଦ୍ଦ ମହଙ୍ଗ କଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ଯାହା ହେଉ ନୀଳଚକ୍ରରୁ ଗୃହ ସମସ୍ତେ ନିୟମ କଲେ ମଧ୍ୟ କଥାଟା ପଦାରେ ପଡ଼ିଗଲା । ମହାପ୍ରଭୁ ନାଗୁର ।

+ × ×

ଏବେ ଶୁଣା ଯାଉଛି—ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତିଙ୍କୁ ମହାପ୍ରଭୁ ଜବାବ ଦେଇଛନ୍ତି—ଆସନ୍ତା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ଭିତରେ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଆଇନ ହୋଇଯିବ । ମାର୍ଚ୍ଚ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଅଗ୍ରଗତି । ବିହାର ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଆଦି ପ୍ରକୃତ ଅଗ୍ରଗତି କରି ଗଲାପରେ ଓଡ଼ିଶା ନାମ୍ କା ୱାସ୍ତେ—ମାର୍ଚ୍ଚ କରିବ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ବାତ୍—ହାତୀକା ଦାନ୍ତ—ଚଳିବାର କେବେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭଲ ଭଲ ହେବାର ଦେଖାଯାଏ—ହାତୀ ଦାନ୍ତର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ପରି ।

÷ + +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଭଳି ଦିଲ ଦରିଆ ସରକାର ନାହିଁ ନଥିବେ । ଓଡ଼ିଶା ଯେ ଗରିବ ଦେଶ ନୁହେଁ, ତା ପ୍ରମାଣ ବହୁବାର କରି ଗଲଣି । ଜବାହର ଲାଲ ଓଡ଼ିଶା ଆସିବା ବେଳେ ତାଙ୍କୁ ୫ କୋଟି—[୫ ପଇସା] ଉନାର ଭେଟି ଦିଆଗଲା । ହାଇକୋର୍ଟ ବସିବା ବେଳେ ୨୦ ହଜାର ଟଙ୍କାରେ ଗୋଟେ ମଣ୍ଡପ ତିଆରି ହେଲା— । ଭୁବନେଶ୍ୱର ରାଜଧାନୀ ଶୁଭ ପାଇଁ—ପୁରୋହିତ ବିନାମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣରେ ଖାଲି ଯିବା ଆସିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦ କେତେ ହଜାର ଟଙ୍କା ନେଲେ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ହଜା ବସା ମୁଣ୍ଡା ଉଠା ଯାଏଁ ଚଳିଚଳନ ହୋଇ ହଜାର ହଜାର ଟଙ୍କା ଉଡ଼ି ଯାଉଛି । ଏ ସବୁ ବ୍ୟୟ ଦେଖି ଲୋକେ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବସା କରିଛନ୍ତି ଅବା । ଆଉ ତାଙ୍କ କଲମ ମୁନରେ ମଧ୍ୟ ସେଇଭଳି ଗୋଟାଏ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଚଟୁ ରହିଥିବାରୁ ବିନା ଶ୍ରମରେ ପ୍ରକାଣ୍ଡ— ଇଷ୍ଟର୍ନ ଏକ୍ସପ୍ରେସ ଆଦି ବାହାରି ଯାଉଛି ।

÷ + ÷

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଠକ୍କର ବାପା ମଧ୍ୟ ଏଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ପଦାର୍ପଣ କରି ବେଶ୍ ରସିକ ପାଲଟି ଯାଇଥିବେ । ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଫଳ ରସଗୋଲା ସନ୍ଦେଶ କଲିକତା ମୁଡ଼ାମରୁ ଆଣି ତାଙ୍କ ଗସ୍ତ ବାଟରେ ଠାବେ ଠାବେ ସରକାର ମହାଜୁଦ ରଖିଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଠକ୍କର ବାପା ସେ ସବୁ ଖାଇଲେ ନାହିଁ— ବା ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ତଥାପି ଆମ ମାନ୍ୟ ତ ଆମେ ରଖିବୁ । ସେ ନ ଖାଇଲେ ଆମେ ଯେ ତାଙ୍କ ଖାଇବା ଯୋଗାଡ଼ ନ କରିବା ତା ନୁହେଁ । ବିଲୁଆ ସଭାର ଏତିକି ଦୁଃଖ— ସେ ଖୋଇବା କଥା ଆମେ ଯଦି ଟିକିଏ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣି ଥାଆନ୍ତୁ ।

÷ + ÷

ଜଣେ ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ କାଉନ୍ସିଲର ଭୂଅଡ଼େ ଆଂବେସ୍ଟସ୍ ପରିମିଟି ସେନ ଦି ପଇସା ଲାଭ ଉଠାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ଏହା ଅନେକଙ୍କର ଚକ୍ଷୁଶୂଳ ହୋଇଛି । କେତେକ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଏ ବାଟ କରି ନ ପାରି ହାଇଁ ପାଇଁ ହେଉ ଥିବାର ସମ୍ବାଦ ମିଳୁଛି । ଏ ହୃଦୟ ଜ୍ୱାଳା ବଡ ସାଂଘାତିକ । ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ କାଉନ୍ସିଲର ମହୋଦୟ ତାଙ୍କ ହୃଦୟକୁ ଜଳାବକାର ଏଜବେଷ୍ଟସରେ ଛାଉଣି କରି ଥିବେ ସିନା—ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଙ୍ଗଙ୍କ ହୃଦୟ ଏବେ ଭୂଡ଼ାଛଅଣିଅଛି—ହୃଦୟରେ ଜ୍ୱାଳାହେଲେ— ଜଳି ଯିବାର ଭୟ ।

× ÷ +

ଓଡ଼ିଶାରେ କୌଣସି ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ଓଡ଼ିଶାର ଲାଟ ସାହେବଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବେଶ କାର୍ଟୁନ ମଧ ଦେଉଛନ୍ତି । ଲାଟସାହେବ ଯାତନା ବନ୍ଧାଙ୍କର ଅତିଥି ହେବା କଥାଟା ତାଙ୍କୁ ଚଳେଇଛି । ଆମେ ତାର ପ୍ରତିବାଦ କରି କହୁଛୁଁ ଯେ ଲାଟସାହେବ କଦାପି କାହାର ଅତିଥି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ କି ହୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅତିଥିର ଅର୍ଥ ଯାହାର ତିଥି ନଥାଏ । ... ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଲାଟସାହେବ ଯେଉଁଠିକି ଯାଆନ୍ତି—ତିଥି, ବାର, ତାରିଖ, ମାସ, ବର୍ଷ, ଘଣ୍ଟା, ମିନିଟ ଜଣାଇ ଯାଆନ୍ତି । ସେ କେଉଁଠି ଅତିଥି ହେବା ମିଛ । ହେଲେ ଅବା ଘରଅତିଥି ହୋଇଥିବେ । ମାତ୍ର ଯାର ସେ ସୁବିଧା ନାହିଁ ସେ ସବୁବେଳେ ସର୍ବତ୍ର ଅତିଥି ।

× × ÷

ବର୍ତ୍ତମାନ ଲାଟମାନେ ନିରପେକ୍ଷ ହୁଅନ୍ତୁ ନହୁଅନ୍ତୁ—ନିରପେକ୍ଷ ନିଶ୍ଚୟ । ଅର୍ଥାତ ଗାର ଯେପରି ସବୁବେଳେ ଗଡ଼ାଣିଆକୁ ଯାଏ—ଲାଟ ମାନେ ସେହିପରି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛାପ୍ରତି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଣି ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି ।

+ ÷ ÷

ହାଇଦ୍ରାବାଦର—ଶୁଧ ଶିଖ ସରିଗଲା; ତଥାପି ତା ଭୂତ ମଶାଣିରୁ ଚେଇଁ ଉଠୁଛି । ଯେମିତି ସେମିତି ଭୂତ ନୁହେଁ ତ—ନିଜାମ ଖାସ ବନା ! ନିଜାମ ନିଜେ ତାଙ୍କ ଅରକ୍ଷିତ ମିଳିତଜାତି ସଂଘରୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲେ । ସେଠି ଥିବା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ବରଖାସ୍ତ କରିଗଲେ । ତଥାପି ସେ ମେଠି ପୁଣି ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଫରିୟାଦ୍ ପେଶ୍ କଲେଣି ଓ ସେଠା ଲର୍ଡ଼ ଗଣ ତାହା ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର୍ ଦେଲେଣି । କମାଷ୍ଟର୍ମ ମତଃ ପରଂ ! ସ୍ନାହିଲ କହନ୍ତି ଲଙ୍କା ଦାପରେ ତେଲ ଢାଳନା ।

÷ × ÷

ଯେ ଦଳପତି ହୁଏ ସେହି ଲୁଚୁଙ୍ଗ ଦେଖାଏ । ଏଥର ପ୍ରକୃତିର ନିୟମ । ପାକିସ୍ଥାନର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜଫରୁଲ୍ଲା ଖାଁ ଏବେ ଉଣ୍ଡିଆ ପ୍ରତି ଏକ ମହା ଫଉଜର ଦେଖାଇ କାଶ୍ମୀର ବିଷୟରେ ରଣରଙ୍ଗ ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଭାରତ କାଶ୍ମୀର ନ ଛାଡ଼ିଲେ ବୁଝିଅଛେ ପାକିସ୍ଥାନ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବ ନାହିଁ । ଫଳରେ ଘମାଘୋଟ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହବ । "ରେ ରେ ଇଣ୍ଡିଆ ସମ୍ଭାଳ ସମ୍ଭାଳ ।" ଏଥକୁ ଆମ ସରଦାରଜୀ ଅସମର୍ଥ ନୁହନ୍ତି ତ । ଏଣୁ ବ ଫେରନ୍ତା ଜବାବ ଶୁଣିବ—ରେ ରେ ରାବଣ ସମ୍ଭାଳ ସମ୍ଭାଳ ! ଏକା ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ମରିବା ଆମେ—ମଲ ମୁଣ୍ଡିଆ ବେଣାମୂଠି ଗୁଡ଼ିକ !

÷ + ÷

ଶୁଣା ଶୁଣାରେ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ଷଡ଼େଇ କଳା ଓଡ଼ିଶା ସାଙ୍ଗେ ମିଶିବାକୁ ମନ ମନ କଲେଣି । ସେ ଦିନା ସ୍ୱର୍ଗ ଜମରେ ପିଠା ଫଳ ଗିଳି ପକାଇଥିଲେ ସହସା । ଏବେ ବସ୍ତୁର ଦେଖି ପାରିଲେ ବୋଧହୁଏ ଯେ ସେ ବିହାରରେ ହଂସ ମଧ୍ୟେ ବକ ହୋଇ ରହିବେ ସିନା ! ତାଙ୍କ ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ସମସ୍ତେ ରହିଲେ ଓଡ଼ିଶାରେ; ଏକା ଏକା ଏ ବୟସରେ ଛାଡ଼ି ସେ ବିହାରରେ ଗଲା ନାହିଁ ହୁଏତ । ଷଡ଼େଇ-କଳାଙ୍କର ଏ ଅଡ଼େଇ ଦିନିଆ ଭୁଲକୁ ନମ୍ବର ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିର ପୁରୋଧା ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ରୂପେ ସାଦର ସ୍ୱାଗତ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ସେହି କେବଳ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱ କରି ପାରିବେ ।

÷ × ÷

ବାଲେଶ୍ୱର ସହରର ଷ୍ଟେସନ କ୍ଲବ୍ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଧୋବ ଧଉଳିଆ ମାନଙ୍କର ମିଳନ ମନ୍ଦିର । ଏଠି ଅବସର ବିନୋଦନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମଳି ମୁଣ୍ଡିଆ-ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ । ଏବେ ଶୁଣାଯାଉଛି ସେଠି ବେସରକାରୀଆ ଗଣ ମେଣ୍ଟ୍ ଭାବ ସରକାରୀଆ ମାନଙ୍କୁ ଅଛିଣ ବୋଲି ବ୍ୟବହାର କରିବାରୁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆପଣା ଆପଣା ଜାତି ରକ୍ଷା କରି ତହିଁ ବାହାରି ଯାଇଛନ୍ତି । ବ୍ରିଟିଶ ଅମଳରେ ସରକାରୀ ହାକିମ ମାନେ ପ୍ରଭୁଭାବ ଧରି ଜାତି ଯିବା ଭୟରେ ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶୁ ନଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଆସିଲା ଦିନଠୁ ସେମାନେ ଜନ ସେବକ ହିସାବରେ ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଏତିକ ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା କ୍ଲବର ବେସରକାରୀ ସଭ୍ୟଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅବିଚାର ଓ ନିର୍ଦ୍ଦୟତା ଛଡ଼ା ଆଉ କଣ କୁହାଯାଇ ପାରେ ? ବିଶେଷତଃ ଗୁଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ କରିଦେବା ଯେପରି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ମନୋବୃତ୍ତି ସେହିପରି ଅବାଞ୍ଛନୀୟ ମଧ୍ୟ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ନାହାନ୍ତି ସତ—ଠକ୍‌କର ବାପା ତ ଜୀବିତ ରେ ଅଛନ୍ତି । ସେ ଶୁଣିଲେ କଣ କହିବେ !

÷ ÷ +

ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଜଣେ ପତ୍ରପ୍ରେରକ ଲେଖିଛନ୍ତି—ଯଦି କେହି ଜଣେ ହାକିମ ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟରେ ମଟର ଗାଡ଼ି ଖରିଦ କରି ଅଧିକଗୁଣ ମୂଲ୍ୟରେ ମିଲ୍ ମାଲିକଙ୍କୁ ବିକେ, ତେବେ ତହିଁରେ ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ଅବୈଧ ପୁରସ୍କାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ରହିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରେକି ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଉକିଲ ଦେବାର କଥା ମାତ୍ର ସଂବାଦିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆମର ମନେ ହୁଏ—ମୁଲ୍ଲାହିଜା, ମୋହାଇଡ୍ ପିଙ୍ଗଳ କୋଡ଼ ଦଫାରେ ପଡ଼ିବାର ନୁହେଁ । ଆଉ ଏଭଳି କାରବାର ଭିତରେ ଅଦ୍ଭୁତ ସଫେଇଥିବାରୁ କଳା (black) ବଜାର କୁହାଯାଇ ନପାରେ—ଯଦି କୁହା ଯିବାତ ସେ କଳାର ଅର୍ଥ art—ଯେଉଁ କଳା କୌଶଳରେ ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ମାନେ କୁଶଳୀ । ବ୍ୟକ୍ତିକ୍ରମରେ ସିନା ଦୋଷ ଧରାଯାଏ; ଯଉଁଟା ବ୍ୟାପକ ଆଉ, ତହିଁରେ ଦୋଷ ନାହିଁ ।

+ + +

ଆଗ କାଳରେ ରଜା ରାଜୁଡ଼ା ଓ ନବାବ ବାଦସା ମାନେ ଉତ୍ସବର ଅଙ୍ଗରୂପେ କବି ଲଢ଼େଇ, ଗାୟକ ଲଢେଇ, ପହେଲମାନ ଲଢେଇ ଭେଣ୍ଡା ଲଢେଇ ପ୍ରଭୃତି ଜମାଉ ଥିଲେ । ବିଦେଶୀ ଶାସନ ଆସିଲା ପରେ, ଏ ସବୁଥିରେ ଥିଲା ପଡ଼ ଯାଇଥିଲା । ଆମ ଓଡ଼ିଶୀ ଲାଟ କନାକ ଆସଫ ଅଲି ସାହେବ ଗାନ୍ଧି-ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଉପଲକ୍ଷେ ତାଙ୍କ ନଅରରେ ଏକ କବି-ଲଢେଇରେ ମଜଲିସ କରାଇ ଲୁଚି ଯାଇଥିବା ପୁରୁଣା ରିୱାଜକୁ ଜିନ୍ଦା କରାଇ ଛନ୍ତି ।

ଆମ ଲାଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବଜୀ ଜଣେ କବି । ବୁଲବୁଲ୍ କବିମାନଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ପକ୍ଷୀ । ତେଣୁ ସେ ଗୋଟିଏ ବୁଲବୁଲ୍ ଲଢ଼େଇର ମହରତ କରନ୍ତୁ ।

+ × +]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଲ୍ ଷ୍ଟାଲ୍ ମହତାବ ଟ୍ରଙ୍କ

(ଏକାଙ୍କିକା)

ଲେଖିକା—ଶ୍ରୀ ସୁଶୀଲ ମୋହନ

[ସ୍ଥାନ କଟକର ରାଜପଥ । ସମୟ ଛଅଟା ଛତିଶ । ବିଦ୍ୟୁତ ଆଲୋକରେ ରାଜପଥ ଉଦ୍ଭାସିତ । ଜଣେ ହକର ଡାକ ଡାକି ଚାଲିଛନ୍ତି—]

ବେଙ୍ଗରାଜ—ଏ, ବାହାରିଲା ବାହାରିଲା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ 'ବେଙ୍ଗରାଜ ଗୁଣ୍ଡାଖୁ' ସକାଳୁ ଉଠି ଦାନ୍ତ ଘସନ୍ତୁ ଖାଇବା ଅଗରେ ଘସନ୍ତୁ ଶୋଇ ଯିବା ଆଗରୁ ଘସନ୍ତୁ । କୋଷ୍ଠ କାଠିଣ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ । ପେଟ ସାଫ । ଓଡ଼ିଶାକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରିବାକୁ ହେଲେ ଗାନ୍ଧୀ ଶୁଦ୍ଧ ବସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ସ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଯାବତୀୟ ରୋଗ ପାଇଁ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଶୋକାରିଷ୍ଟ, ଅମୃତବୌର ଅଟୋ ଫ୍ଲୋ ଅତି ନାରୀଙ୍କ ଗର୍ଭ-ଚିନ୍ତାମଣି । ବନ୍ଦେ ମାତରଂ ଗୁଣ୍ଡାଖୁ ଫେକ୍‌ଟରୀ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଗୋଟିଏ ନୟନର ମଣି । ଯେଉଁ ବନ୍ଦେ ମାତରଂର ଡାକ ଦିନେ ଭାରତର ସୁପ୍ତ ପ୍ରାଣରେ ଅଗ୍ନିର କଣିକା ଭରି ଦେଇଥିଲା ସେଇ ବନ୍ଦେମାତରଂ କୋଷ୍ଠ କାଠିଣ୍ୟକୁ ସମୂଳେ ଧ୍ୱଂସ କରିବ । ବଲାଙ୍ଗିରର ଜୟ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଫେକ୍‌ଟ୍ରିର ଅବଦାନ ସେପଟିକଲ୍ ଉପଦଂଶ ରୋଗ ପାଇଁ ଏକେବାରେ ଉପଯୁକ୍ତ । ନିଅନ୍ତୁ ନିଅନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧି ବଡ଼ି—[ଖଣ୍ଡେ ପାନ ଖାଇ ପ୍ରସ୍ଥାନ ।]

(୨ୟ ହକର ପ୍ରବେଶ ହେଲେ)

ନିଗ୍ରନନ୍ଦ—ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସ ମାର୍କା ବର୍ଷାଦିନର ଛତା ଯୋଡ଼ା । ଅଙ୍ଗୟୁ— କଂଗ୍ରେସ ମାର୍କା ଛତା ଯୋଡ଼ା । ଯୋଡ଼ାରେ ତଳେ କଂଗ୍ରେସ ପତାକା ଓ ଅଶୋକ ଚକ୍ର ନ ଦେଖିଲେ କିଣିବେ ନାହିଁ ।

ପାନ କରନ୍ତୁ ସମ୍ବଲପୁରର ନେତାଙ୍କ ବଡ଼—କଥା ଦୁଇଅଣା ।

ପାନ କରନ୍ତୁ ଦେଶ ବନ୍ଧୁ, ଚିତ୍ତ ରଞ୍ଜନ ବଡ଼—ଯା ସୁବରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ସୌରଭିତ ହୋଇଉଠେ । ।

ଗାନ୍ଧୀ ବଡ଼ ! ଗାନ୍ଧୀ ବଡ଼ ! ଗାନ୍ଧୀ ବଡ଼ !···

ଏକେବାର ମନ ମୁଗ୍‌ଧକର । ଯେଉଁ ନାସ୍ତି ମାନେ ଅଜି ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀର ନାସି ଜଗତ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚ କୋଠୀର ସେଇ ମାନଙ୍କର ତେଲ୍—ସେଇମାନଙ୍କର ସ୍ନୋ । ଏଇ ସରଳସ୍ନୋ ଅଜି ତେଲ ଉଚ୍ଚ କୋଠୀର ଶସ୍ତା ଅତି ଉତ୍ତମ । ଦେଶର ଗୌରବକୁ ବଞ୍ଚାନ୍ତୁ । ଗାନ୍ଧି ବଡ଼ ପାନ କରି ଦେଶର ଗୌରବକୁ ବଞ୍ଚାନ୍ତୁ ।

[ପ୍ରସ୍ଥାନ]

(ଜଣେ ଶିର ମାଲିଷ ଓ୍ୱାଲାର—ପ୍ରବେଶ)

ଶିରମାଲିସ୍ ! ଶିରମାଲିସ୍ ! କଥ୍ୟାନନ୍ଦ କାନୁନ୍ ଗୋଳ ପରି ବାଳ ଝଣ୍ଡାଇ ଦେବ, ଶିରମାଲିସ୍ ! ମନ୍ତ୍ରୀ ବିରହୀଙ୍କ ପରି ଗାଲ ଟବ୍‌କିଣ କରି ଦେବ । ଶିର ମାଲିସ । ମନ୍ତ୍ରୀ ବିରହୀଙ୍କ ପରି ନିଶ କାଟିଦେବ ଶିର ମାଲିସ । ଅଜାଦ ହିନ୍ଦ୍ ଶିର ମାଲିସ । ଭାରତ ମାତା ଶିର ମାଲିସ୍ । ଗାନ୍ଧୀ ଶିର ମାଲିସ । ଶିର ମାଲିଶ ଶିର ମାଲିଶ ଶିର···· ····ମୋ ନାମ—ସେବକ ମୋହନ ନ୍ୟାୟ୍ୟପନ୍ଥ ! (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

[ଷଷ୍ଠ ହକର ପ୍ରବେଶ—]

ବାଟ୍‌ହାସିଂହ୍—ଅପଣଙ୍କ କ୍ଲାନ୍ତ ମନକୁ କେବଳ ତୃପ୍ତି ଦେଇପାରେ ଅମର ରାଜ-ଗୋପାଳ ଗୃହ ମଦ । ଫିନୁର କପଟାୟିତା ଫୁଟାଇବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀ ମିଲ୍ ଶାଢ଼ୀ, ବନ୍ଧୁର ପ୍ରୀତି ପାଇଁ ନେହେରୁ ସିନାମା, ଉତ୍ତମ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଉଲ୍ଲିକ ହୋଟେଲ ।

ବାଃ ବାଃ କି ମଜାଦାର କି ମଜାଦାର । ଅପଣ କେବେ ଏକ ପଇସାକୁ ଦୁଇ ପଇସା କରି ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଅସନ୍ତୁ ଅସନ୍ତୁ (ମୁଣ୍ଡନଅଇଁ) ବନ୍ଧା ଜଣାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଅସିଛି—

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକ ଡାରକିହେଲ

ବାଙ୍କି ରାଜତ Bar Resturant

ଅପଣ ବଣ ନାସୀର ସୁକଣ୍ଠ କଣ୍ଠରେ ଗାଇବାର ଓ ନାଚିବାର ଦେଖିଛନ୍ତି—ବୋଧହୁଏ ଦେଖି ନ ଥିବେ ।

ଅସନ୍ତୁ ଅସନ୍ତୁ ଗୋପବନ୍ଧୁ ନୃତ୍ୟ ଶାଳକୁ ଅସନ୍ତୁ ! ଅର୍ଦ୍ଧ ନଗ୍ନ ଲାସ୍ୟମୟୀ ଲଳନାର ରୂପ ଯୌବନରେ ମୁଗ୍‌ଧ ହେବେ ।

ଗୋପବନ୍ଧୁ ନୃତ୍ୟାଳୟ

ବାଡ଼ିରାଜତ Bar'Resturant

[ପ୍ରସ୍ଥାନ]

(ତିନିଟାରେ ଟ୍ରାମ ବାଜି ହେଲା । ଟ୍ରାମ ର ବାଜି ଶୁଣା ଗଲା ଗୋଟାଏ ଟ୍ରଙ୍କ ର ଜିକି । ପ୍ରବେଶ କଲେ—୪ର୍ଥ ହକର ।)

Harold K... ହେଉ ଭଙ୍ଗରେ ନୃତ୍ୟ ନକାର ଆସନ୍ତି ଓ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତ ସ୍ୱାଗତ କରୁଥାନ୍ତି ।

"ହଲ୍ଲ ଏବେ ଜନମନ [ଯୋଗ ଦେଲେ] ଦର କମିଲା ! ଦର କମିଲା ! ମହତାବ ଟ୍ରଙ୍କ—ଅଲଷ୍ଟୀଲ ।"

"ମୁଁ ମହତାବ ନାମକୁ ଏହି ଟ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ଆପଣ ମାନେ ଯଦି ଏ ଟ୍ରଙ୍କ ନ କିଣିବେ ତାହାହେଲେ ଆପଣ ମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ କଣ ମହତାବ ପୂଜାର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ? କେତେ ଦିନ ଜେଲ ଭୋଗି କେତେ କେତେ ଦେଶ ସେବା କରି ମୁଁ ଯେଉଁ ଅକ୍ଷୟ କୀର୍ତ୍ତି ଓଡ଼ିଶାକୁ ଦେଇ ଯାଉଛି ତାର ନିଦର୍ଶନ ହେଉଛି ଏଇ ଟ୍ରଙ୍କ ।"

"ଅଲଷ୍ଟୀଲ୍ ମହତାବ ଟ୍ରଙ୍କ

ଅଲଷ୍ଟିଲ୍ ମହତାବ ଟ୍ରଙ୍କ"

ଏହା କାନୁନ ଗୋ ପାନଅ ଠାରୁ ମଜ-ବୁତ୍ ! ଲଙ୍ଗରାଜ ଝାଡ଼ାଙ୍କୁ ଠାରୁ ଉପାଦେୟ ! ବଢ଼ିଆ ସିଗାରେଟ୍ କେସ୍ ଠାରୁ ଉତ୍ତାସ କିଣନ୍ତୁ । କିଣନ୍ତୁ"—

[ଶ୍ରୀ ହକ୍ ପ୍ରବେଶ]

ହକ୍—ହକ୍‌ର ମା ବାପ

ହର୍ବ—ମୁଁ ଦୁଇଟା କମିଟି ହେବା ଗୋଟିଏ ସିନାହୋଇ ପାରିବ ।

ହକ୍—ହକ୍‌ର ମା ବାପ

ହର୍ବ—ପୁଣି—

ହକ୍—ହକ୍‌ର—

ହର୍ବ—ମୋର କୀର୍ତ୍ତିକୁ ଅକ୍ଷୟ ରଖି ପାରିବତ ?

ହକ୍—ଏ କୀର୍ତ୍ତି କୁତୁବ ମିନାର ପରି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ମୁଣ୍ଡଟେକି ରହିବ । ଭୁବନେଶ୍ୱର ପରି ଅକ୍ଷୟ ଅଭ କୋଣାର୍କ ପରି କଳା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିବ । ଅପଣଙ୍କ ପରି ଗୁଣୀ କିଏ ଅଛି ?

ହର୍ବ—(ଅମ୍ଳ ପ୍ରସାଦ ଦୃଷ୍ଟିରେ ହକ୍ ଅଡକୁ ଅନାଇଲେ)

ହକ୍—ହକ୍‌ର ମା ବାପ !

"ମହତାବ ଟ୍ରଙ୍କ—ଅଲ୍‌ଷ୍ଟିଲ—ଦାମକମିଲା !"

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭିଖାରୁଣୀ

ଲେ—ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସ

ରାଜପଥ । ମୂଲ୍ୟବ··· ଦେହ··· ଗାଡ଼ି··· ମୋଟର··· ଶବ୍ଦ··· ପଥିକ··· ମଣିଷ··· ଭିଖାରି । କାହାର କାହାରିକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନାହିଁ । ଦିଏ ଯାର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଚାଲନ୍ତି ।

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ—ଉଦରଚିନ୍ତା । ଭିଖାରୁଣୀଟିଏ !—ପଥକଡ଼ରେ ବସିଛି । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ—ଥିଲା ଜୀବନରେ ନାହିଁ, ତାର ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି—ବଞ୍ଚିରହିବା । ଜୀବନର ଅଳ୍ପ ଅବଶିଷ୍ଟ କେତୋଟି ଦିନକୁ ଏହି ରାଜପଥ କଡ଼ରେ ବସି ବସି ଅଜଣା ପଥ ଦେଇ ଠାଣି ନେଇ ଯିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହି ଅବଶିଷ୍ଟ, ଅବହେଳିତ ଜୀବନ ଭାରକୁ ବହନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

"ବାବୁ ଦି' ଦିନ ହେଲା କିଛି ଖାଇ-ନାହିଁ,"—କ୍ଷୀଣ ଆବେଦନ ତାର ଲୀନ ହୋଇଯାଏ କୌଣସି ଏକ କଲେଜ ଛାତ୍ରଙ୍କର—'ପ୍ରକୃତରେ ସେ ମୋତେ ଭଲ ପାଏ' ସଙ୍ଗୀତ ଚିତ୍କାରରେ ।

ଅ-ଭ··· ! ଠିକଣାରେ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଶିଶୁପୁତ୍ର । ନିର୍ଜୀବ ସେ, ପଞ୍ଜରା ତାର ଗଣି ହୋଇଯାଏ ଗୋଟି ଗୋଟି । ଭୋକିଲା ହେଲେ ସେ କାନ୍ଦି ଉଠେ, କିନ୍ତୁ—'ଦେଶୀ 'ସାହେବ' ଙ୍କ ମୋଟର 'ହର୍ଣ୍ଣ' ଶବ୍ଦରେ ଲୁଚିଯାଏ ତାର କାନ୍ଦଣା—ଅଥ ଯଦିବା କେହି ଶୁଣେ—ଟିକେ ହେଲେବି ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ କରେନା ତେଣିକି ।

···କିନ୍ତୁ—

ହେଉ କରୁଣ କାନ୍ଦଣା ବାଜେ ତାର କେଉଁ କାନରେ । ଅସହାୟା ସେ—ଏଇ ଡାକ ଶୁଣିବାରେ । ଶୋକ ପାଇଁ ମନଟା ତାର ଗୋଳେଇ ଘାଣ୍ଟି ହୁଏ—ବୁଝିପାରେ ଏକମାତ୍ର ଶିଶୁପୁତ୍ର ତାର ଭୋକିଲା ।

ଏଇ ଯେ ଦୂରରେ ଦେଖା ଯାଉଛି ଏକ 'ଡାଷ୍ଟବିନ' । ପଛରେ ପ୍ରକାଣ୍ଡ କୋଠାଘର । ରାତ୍ରିରେ ବୋଧହୁଏ ସେଠାରେ କୌଣସି ଉତ୍ସବ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସକାଳୁ ଭୁକ୍ତାବଶିଷ୍ଟ ନେଇ ଚାକର ବାହାରି ଆସିଛି—'ଡାଷ୍ଟବିନ୍' ରେ ପକାଇ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ।

ଅନେକ ଅନୁରୋଧ, ଉପରୋଧ ପରେ ହୁଏତ, ଅତିଥି ମାନେ ସାମାନ୍ୟ କିଛି ମୁହଁରେ ଦେଇ ପକାଇ ଦେଇଛନ୍ତି—ବେଶି ଭାଗ । ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷୁଧା ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ଅଭାବ ନାହିଁ, ତଥାପି ସେମାନଙ୍କୁ ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବାର କଥା—ସାମାନ୍ୟ 'ବାହା ବାହା' ପାଇଁ··· କିନ୍ତୁ ନିଜର ଦୁର୍ବିସହ ଜୀବନଟାକୁ ଆଉ କେଇ-ଦିନ କାଟିଦେବାକୁ ଭିଖାରୁଣୀଟି ଅକ୍ଷମ—ସେଇ ଘର ଆଗରେ ।

ପ୍ରାସାଦ ସମ୍ମୁଖରେ ବସିରହିଛି ସେ । ହୁଏତ ଭୁକ୍ତାବଶିଷ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକ ତା ପାଖକୁ ପକାଇଦେଲେ, ସେ ଗୋଟାଇ ଖାଇ ବଞ୍ଚି-ରହିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବ ଆଉ ଦଣ୍ଡେ ।

"ବାବୁ, ପତର ଗୁଡ଼ାକ ଏଣିକି ପକାଅ"—କ୍ଷୀଣ ନିବେଦନ ତାର ଅଇଁଠା ପତର ପକାଇବାକୁ ଆସୁଥିବା ଚାକର ପ୍ରତି । ହୁଏତ ଚାକରର କର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପର୍ଶ କରେନା ସେ ସ୍ୱର ବା ସେ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ କରେନା ଏ ହତଭାଗିନୀର କଥାକୁ ।

"ଛୁ · ଛୁ··· ଷ୍ଟୁ, ଷ୍ଟୁ"— ସେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଶବ୍ଦ କରେ । ତେଣୁ ଧାଇଁ ଆସନ୍ତି—କୁକୁର ଦଳ । ତାଙ୍କର ସମ୍ମୁଖରେ ପକାଇ ଦିଏ ରାତ୍ରି-ଭୋଜର ଭୁକ୍ତାବଶିଷ୍ଟ ।

"ମାଆ"—ପିଲାଟି ଆଉ କିଛି କହି ପାରେନା । ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋଚନରେ ସେ ଚାହେଁ ତାର ମାଆ ମୁଖକୁ । ବୁଭୁକ୍ଷା ଜ୍ଞାପନ କରିବାର ଏହି ତାର ଚରମ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଭିଖାରୁଣୀ କାନ୍ଦେନା, କେବଳ ଅପଲକ ନେତ୍ରରେ ଚାହିଁ ରହେ ସେଇ ଭୁକ୍ତାବଶିଷ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକୁ । ଗୋଟାଇବାକୁ ସେ ଅକ୍ଷମ, ତାପରେ ତିନିଦିନ ଉପବାସ ।··· "ମା-ଆ"—ଶିଶୁ ପୁତ୍ରଟି ପୁଣିଥରେ କରୁଣ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠେ ।

ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ରହି ପାରେନି—ହତଭାଗୀ ତାର ଶିଶୁପୁତ୍ରର କରୁଣ ଆବେଦନ ପରେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଗତି କରେ ସେ ସେମାନଙ୍କ ମୁଖରୁ ଯତ୍କିଞ୍ଚିତ ଛଡ଼ାଇ ଆଣିବାକୁ । ଅଳ୍ପ ରାଗରେ ସେମାନେ ଦଂଶନ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୁଅନ୍ତି—ଭୟରେ ଭିଖାରୁଣୀ ଟିକିଏ ପଛ ଘୁଞ୍ଚିଯାଏ ।

"···ମା···ଆ···ଲୋ !"—କରୁଣ ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣାଯାଏ ପୁଣି ସେଇ ନିର୍ଜୀବ ଶିଶୁ ପୁତ୍ର ମୁଖରୁ ।—ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ସମ୍ବଳ ତାର ଅଭୁକ୍ତ···ନାଃ, ସେ ଭୟ କଲେ ଚଳି-ବନି । ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧେ, କୁକୁର ଦଳଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଛଡ଼ାଇ ଆଣେ ସାମାନ୍ୟ ଭୁକ୍ତା-ବଶିଷ୍ଟ—ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ । ସେମାନେ ବି ଦଂଶନ କରନ୍ତି କ୍ରୋଧରେ । କିନ୍ତୁ ତେଣିକି ତାର ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନାହିଁ, ଆନନ୍ଦରେ ହୃଦୟ ତାର ଉଲ୍ଲସି ଉଠେ । ଯା ହେଉ ଶିଶୁପୁତ୍ର ତାର 'ମହକରେ' ଭକ୍ଷଣ କରିବ ସେତିକି । ଛାତିରେ ଭର ଦେଇ ଦେଇ ଫେରି ଆସେ ସେ । ବଢ଼ାଇ ଦିଏ ଆଣିଥିବା ଭୁକ୍ତାବଶିଷ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକ, ପିଲାଟି ଆନନ୍ଦରେ ଖାଏ ।

ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅଭାଗିନୀ ଚାହିଁ ରହେ ସେଇ ପିଲାଟି ଆଡ଼କୁ । ପୋଛିଦିଏ ବୋହି ଆସୁଥିବା ଲୁହଧାର···କଣ ମନେ କରି ଛୋଟ କପାଳଟିରେ ଚୁମ୍ବନ ଦିଏ ସେ । କୁକୁର ଦଂଶନ କ୍ଷତ ଗୁଡ଼ିକରୁ ରକ୍ତ ଝର ଝର ବହିଯାଏ । ଦେହ ସାରା ତାର ବ୍ୟଥାରେ ଧାର ହୋଇଯାଏ । କିନ୍ତୁ ନିଜକୁ ନିଜେ ସେ ବୁଝାଏ—ଓଃ ଆପେ ଭଲ ହୋଇଯିବ ସେ କାଲିକି ।

"ଗୋଟିଏ ପଇସା ବାବୁ"—ଚାଲି ଯାଉଥିବା ପଥିକକୁ ମାଗିଦିଏ । ପଥିକର ଦୟାହୁଏ । ସେଇ ପଇସାଟିରେ ମୁଢ଼ି କିଣି ଲୁଗା କାନିରେ ବାନ୍ଧିରଖେ । ସେ—ପିଲାଟି କାଲିକି ଖାଇବ । ନିଜେ ପାଣି ମୁନ୍ଦେ ପିଇ, ଶିଶୁପୁତ୍ରକୁ କୋଳରେ ଧରି କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗଛତଳେ ଶୋଇପଡ଼େ—ରାତିଟା ସକାଳେ । ଦିନେ ସେ ସେମିତି ଶୋଇଲା; ସେଇ ତାର ଶେଷ ନିଦ୍ରା—।

ସକାଳୁ ଉଠି ପିଲାଟା ଡାକିଲା—"ମା···ଆ, ମା···ଆ ଲୋ" ବୁଜିଲା ଆଖି ଦୁଇଟିର ପତା ମେଲାଇବାକୁ ଖୋଲିବାର ବୃଥା ପ୍ରୟାସ କଲା ସେ । କିନ୍ତୁ ମାଆ ତାର ସେ ପୁରରେ; ସେ କଥା ସେ ବୁଝିନି···।

—✱—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିଠା କଡ଼ା

ଅନେକଦିନ ଆଗେ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଏଇ କଥା କହୁଥିଲା—ପୁଣି ଆଜ ଥରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଆଜ ଓକାଳ ଉଠୁଅଛି । ଏ ଆଲୋଚନା-ଓକାଳତରୁ ସେ ଦେବ ନାହିଁ । ବିଶେଷତଃ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୁଦ୍ଧୁରାମର ଶିଖାଥିଲା ପୁଅ କ୍ଷୁଦ୍ର ପଢ଼ୁଥିବା ବେଳେ ତାର ବଦାନ୍ୟ ଜାଣି ଦାତାବର୍ଗଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇ ରହିପାରୁ ନାହିଁ ।

ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଅତି ଜୋର୍ ମୋଟା ମୋଟା ଦାନପାଉଛି ବା ପାଇବାକୁ ଯାଉଛି—ସେ ସବୁରେ ସେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଭବନ କରିବ ନାହିଁ କି ପ୍ରକାଶନ କମ୍ପାନୀ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ କାଗଜ କାଟ ବା ନାହିଁ । ଯିଏ ଦାନଦେବ ତାକୁ ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ କରିବା ହେଉଛି ବୁଦ୍ଧୁରାମର ଦାନ ଗ୍ରହଣର ମୂଳମନ୍ତ୍ର । ଯିଏ ଦାନ ଦେବ—ତାକୁ ଚିରନେତା—ଚିର ସମ୍ପାଦକ ବା ଚିରସ୍ମାରକ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ମୁଁ ଗୁଣାବରେ । ଧରନ୍ତୁ ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ ବୁଦ୍ଧୁରାମକୁ ସିମେଣ୍ଟ ଦିଏ—ଏବଂ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ତହିଁରେ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ବା ବୁଦ୍ଧୁରାମର ପିତା ଗୋଧୁରାମଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ ଗୋଧୁରାମ ଭବନ ଗଢେ ତେବେ ସେଠା ନିଜସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ହେବ । ଦାତାର ସେଥିରେ ନାମଗନ୍ଧ ରହିବ ନାହିଁ । ଧରନ୍ତୁ ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ସରୁ ସିମେଣ୍ଟ ଏସ୍ବେଷ୍ଟସ ଅଣି ଡଗର ଅଫିସ ଦାଉଁ ତା ତିଆରି ହୁଏ ଏବଂ ସମ୍ପାଦକେ ନିଜହାତରେ ଥିବା ପରଧନକୁ ଟେକ୍ସଟାଇଲ ମିଲ୍ରୁ ଅଂଶ କିଣି—ପୁଣି ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ ଠାରୁ କମିସନ ଆଣି ଡଗର ଛାପାଖାନା ଅଦେ କରେ ତେବେ ତହିଁରେ ଡଗର ସମ୍ପାଦକ ବା ପରିଚାଳକଙ୍କ ନାମ ସିନା ଚିରସ୍ଥାୟୀ ହେବ କିମ୍ବା ଡଗର ସମ୍ପାଦକ ମନ୍ତ୍ରୀହେଲେ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀପଦକୁ ସ୍ଥାୟୀ କରିବାରେ ଡଗର ସାହାଯ୍ୟ କରିବ—କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ ମିଲର ନାମ ଗନ୍ଧ ବି ରହିବ ନାହିଁ । ତଦ୍ୱାରା ଯେ ଦାନୀ ବା ଦେଲା ସେ ଲୁଚିଗଲା ଗାଧୋଇ ଗଲା—ଯେ ଗ୍ରହୀତା (ଘଇତା ନୁହେଁ) ବା ନେତା ତାର ନାଁ ପଡ଼ିଲା । ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଏପରି ଦାନକୁ ପସନ୍ଦ କରେ ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଯାହାଠୁ ଟଙ୍କା ନେବ ତାରି ନାଁ ଅଗ୍ରେ ଦେଇ ଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଧରାଯାଉ । ଡଗର ସମ୍ପାଦକ ପଇସା ନପାଇବାରୁ ସାମ୍ବାଦିକରୁ ମଣ୍ଡିତ କରେ । ପୁଣି ପ୍ରକାଶନର ପାଙ୍କିତ ବେଙ୍କରୁ ସଂବାଦ ପାଇଁ ଲେଖିଲେଣି ତାଙ୍କ କାଗଜରେ ସେ ଶୀଘ୍ର ଡଗରର ଆଲୋଚକ କିମ୍ବା ଉତ୍ସବରେ ପଢିବ ସଭା-ପତି—ନହେଲେ ଆମ୍ଭର ଶାନ୍ତ କାମନା କରି ଶୋକ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରଣ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଡଗର ସମ୍ପାଦକ ଯଦି ମୋ ପରାମର୍ଶ ନେଇ ଥାନ୍ତେ ତେବେ ତାଙ୍କର ଏ ଅବସ୍ଥା ହୋଇନ୍ତା ନାହିଁ । ଧରନ୍ତୁ ଡଗର ଯଦି ତାର ନାମ ଦେଇ 'ଡଗର' ନରଖି 'ଡଗର ସ୍ପାଇନ୍' କରି ଦିଅନ୍ତେ, ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ ମିଲରୁ କିଛି ଦାନ ସହଜରେ ମିଳିପାରେ । ସେହିପରି ଯଦି 'ଡଗର ବୃକ୍ଷ' କରନ୍ତେ ତେବେ ହରେକୃଷ୍ଣ ଗଜକୃଷ୍ଣ ନବକୃଷ୍ଣ ଆଦିଙ୍କଠାରୁ କିଛି କିଛି ମିଳନ୍ତା । 'ଡଗର ଭଞ୍ଜ' କଲେ ଭଞ୍ଜ ଉପାଧିଧାରୀ ରାଜାମାନଙ୍କ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ହେବାରୁ ତେଣୁ କିଛି ମିଳନ୍ତା । 'ଡଗର ଶାଳା' କଲେ କୋଶଳ ପ୍ରଦେଶର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଷକମାନେ କିଛି କିଛି ଯୌତୁକ ଦିଅନ୍ତେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ କିଛି କିଛି ମିଳିବାର ଆଶାଥିଲେ—ଏହିପରି ଲେଖି ଦେବା ଉଚିତ ।

DAGARO

[With which Kristna, Style, Bhanj Sala etc are incorporated]

ଡଗର ଏପରି ନାମ ଧରିଲେ ତାର ଆର୍ଥିକ ଦୁର୍ଗତି ଦୂର ହେବ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ।

ଅମରନାଥ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଗୋଟିଏ ପାଠଶାଳା ସ୍କୁଲ କଲେ—ନାମ ହେଲା—ଅମରନାଥ ମିଡ଼ଲ ସ୍କୁଲ । ସେ ସ୍କୁଲ କାଳକ୍ରମେ ହାଇସ୍କୁଲ ହେଲା । ସମରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ୨୦୦୦ ଟଙ୍କା ଦେବ କହିଲେ—ଏଥର ନାମ ସମରନାଥ ଏକାଡେମି ହେଲା । ଅମରନାଥଙ୍କ ପୁଅମାନଙ୍କ ଆପତ୍ତି ଶୁଣାଗଲା ନାହିଁ । କିଛି ଏକାଡେମିର ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଛି । ଜଣେ କଳା-ବଜାରୀ ଧରନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ନା ପାମରନାଥ ଆସି କହିଲେ—ମୁଁ ୨୦୦୦ ଟଙ୍କା ଦେବି । ସ୍କୁଲ ନାମ ପାମରନାଥ ଏକାଡେମି ହେଉ । ସ୍କୁଲର କର୍ତ୍ତାମାନେ ଟଙ୍କା ଲୋଭ ଛାଡ଼ି ନପାରି ପାମରନାଥ ସ୍କୁଲ କଲେ । ଏହି ସମ୍ପର୍କରେ ଆଜି ଜଣେ କହିବ—ଅଠର ହଜାର—ହସେ ଦସେ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

—*—

ପାଠକ ବିଚାର ଧାରା

ହିନ୍ଦୁ ନାରୀ

ଜଣେ ପତ୍ରଦାତା ଲେଖିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଭଗିନୀର ବିବାହ ପରେ ଜଣାଗଲା ଯେ ତାଙ୍କ ଭଗ୍ନିପତି ବଡ଼ ଦୁଶ୍ଚରିତ୍ର। ଭଗିନୀଙ୍କର ପ୍ରତିବାଦ ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଉତ୍ତେଜିତ କଲା ଏବଂ ସେ ଅଧିକ ଦୁଷ୍ଟଭାବ ଦେଖାଇ ନୀତିକୁ ପ୍ରକାଶ ମଧ୍ୟ କଲେ। ଭଗିନୀଙ୍କ ନିଃସହାୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିବାକୁ ଯାଇ ପତ୍ରଦାତା ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ଉପରେ ଦୋଷ ଲଦିଛନ୍ତି। ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସ୍ୱାମୀର ଦୟା ଉପରେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ହୁଏ ବୋଲି ସେ ଦୁଃଖ କରିଛନ୍ତି।

ସେ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅକ୍ଷେପ କରିଛନ୍ତି ତାହା କ୍ଷମଣୀୟ। କ୍ୱଚିତ ଘଟଣାକୁ ସେ ସର୍ବସାଧାରଣ ଧରି ନେଇଛନ୍ତି। ସେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ କୋଟି କୋଟି ହିନ୍ଦୁ ନାରୀ ନିଜ ଘରର ରାଣୀ—ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୋଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାନ୍ତିରେ ବାସ କରନ୍ତି। ସେମାନେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ଉପରେ ବେଶ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଜାହିର କରନ୍ତି—ଯେ କୌଣସି ନାରୀ ତାହା ଦେଖିଲେ ଈର୍ଷା କରିବ। ଏ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ କେବଳ ପ୍ରେମ ବଳରେହିଁ ସମ୍ଭବ। ପତ୍ରଦାତା ଯେଉଁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଲେ ତାହା ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର ଦୋଷ ନୁହେଁ, ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଦୋଷ। ସବୁ ଧର୍ମ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ଏଭଳି ଦୋଷ ଥିବାର ଦେଖାଯାଏ। ଛାଡ଼ପତ୍ର ନାରୀକୁ ତାର ସ୍ୱାମୀର ନୃଶଂସତାରୁ ରକ୍ଷା କରିପାରେ ନାହିଁ। କାରଣ ଅଭିଯୋଗକାରିଣୀ ନିଜେ ନିଜର ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ—ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଅନିଚ୍ଛୁକ ହୋଇଥାଏ।

ଅବଶ୍ୟ ଏ ଘଟଣା ହିନ୍ଦୁ ସମାଜରେ ସେପରି ବିରଳ ନୁହେଁ। ଗୋଟାଏ ଦିଗରୁ ହିନ୍ଦୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭୁଲ ଅଛି—ସେ ନାରୀକୁ ଅତିମାତ୍ରାରେ ସ୍ୱାମୀର ଦାସୀ କରାଇ ଦେଇଛି ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀ ତାର ସ୍ୱାମୀ ଭିତରେ ନିଜକୁ ବିଲୀନ କରିଦେବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରିଛି। ଏହାର ଫଳରେ ସ୍ୱାମୀ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ନିଜେ ଅଧିକାର କରି ନିଜକୁ ପଶୁ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଖସାଇ ଦେଇଛନ୍ତି। ସ୍ୱାମୀ ମାନଙ୍କର ଏଭଳି ପୀଡ଼ନ ଓ ଅଧିକାର ଅପବ୍ୟବହାର ବିରୋଧରେ କିନ୍ତୁ ଆଇନର ଆଶ୍ରୟ ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ। ପ୍ରକୃତ ନାରୀ ଶିକ୍ଷା—କୁମାରୀ ଶିକ୍ଷା ନୁହେଁ—ନାରୀର ପ୍ରକୃତ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଏହାର ନିରାକରଣ ସମ୍ଭବ। ସ୍ୱାମୀ ମାନଙ୍କର ଏଭଳି ଅମାନୁଷିକ ବ୍ୟବହାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲୋକମତ ସୃଷ୍ଟି କଲେ ଯାଇଁ ଏହାର ପ୍ରତିବିଧାନ ସମ୍ଭବ।

ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିକାର ଅତିମାତ୍ରାରେ ସହଜ। ସେ ଭଗିନୀ ପାପ ମାର୍ଗ ଛାଡ଼ି ... ଲଢ଼େଇ ଗଡ଼ାଇବା ଦରକାର ନାହିଁ। ସେମାନେ ତାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ନିଜ ପାଦରେ ଠିଆ ହେବା ଶିଖାଇ ଦିଅନ୍ତୁ। ସେ ବୁଝିବ ଯେ ଗୋଟାଏ ପାପୀ ସ୍ୱାମୀକୁ ଅନ୍ତଃପୁର କରିବା ତାର କାମ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ତା ସହିତ ବାସ କରିବା ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ! ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣା ଯାଉଛି ଯେ ସ୍ୱାମୀ ତାର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଆଦୌ ଖୋଜୁ ନାହିଁ। ତେଣୁ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀର ଘରୁ ବାହାରି ଆସି ଅନ୍ୟତ୍ର ବାସ କରିପାରେ। ତାର ଆଦୌ ବିବାହ ହୋଇ ନାହିଁ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ସେ ମନେ କରିପାରେ। ଆଇନଗତ ବନ୍ଧନରୁ ଛଡ଼ାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ତାର ନାହିଁ।

ଅବଶ୍ୟ ହିନ୍ଦୁ ନାରୀର ଛାଡ଼ପତ୍ର ଦେବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିକାର କରିବା ପାଇଁ ତାର ଅନ୍ୟ ଯୋଡ଼ିଏ ବାଟ ଅଛି। ସ୍ୱାମୀ ଯେ ତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରୁଛି ଏଥିପାଇଁ ସ୍ୱାମୀକୁ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ସ୍ୱାମୀଠାରୁ ଖୋରାକ ପୋଷାକ ହାସଲ କରାଯାଇ ପାରେ। ମୋ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ମୁଁ ଜାଣେ ଏ ଦୁଇଟି ପ୍ରତିକାର ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବସ୍ଥାକୁ ଅତି ଖରାପ କରିଦିଏ—ଏହାଦ୍ୱାରା ଜଣେ ସତୀ ନାରୀ ସାନ୍ତ୍ୱନା ପାଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସ୍ୱାମୀର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ। ହେଉ ନ ହେଉ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ସାଧ୍ୟ କରିଦିଏ। ଜଣେ ନାରୀ ସମାଜର ବିଶେଷତଃ ନାରୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ତ ଏହାହିଁ—ଏଣୁ ପରିବର୍ତ୍ତନହିଁ ହେବା ଉଚିତ। କିନ୍ତୁ ସେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟ ସାଧ୍ୟ ହୁଏ।

ବାକି ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ ରହିଲା—ସେ ହେଉଛି—ଯୌନ କ୍ଷୁଧା। ଯେଉଁ ନାରୀ ସ୍ୱାମୀର ନିଷ୍ଠୁର ଗୃହତଳେ ଆଶ୍ରୟ ପାଉ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ସ୍ୱାମୀ—ପରିତ୍ୟକ୍ତା ହୋଇଛି ଓ ଛାଡ଼ପତ୍ର ଯଦି ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରୁନାହିଁ ସେ କିପରି ତାର ଯୌନକ୍ଷୁଧା ନିବାରଣ କରିବ?

କିନ୍ତୁ ଏ ଗୋଟାଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ। ଯେଉଁ ସମାଜରେ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଛାଡ଼ପତ୍ର ପ୍ରଥା ରହିତ ହୋଇଛି ସେ ସମାଜରେ ନାରୀର ବିବାହିତ ଜୀବନ ଅସୁଖୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ନାରୀ ପୁନର୍ବିବାହ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଏହି ପୁନର୍ବିବାହ ଯଦି ନାରୀର ଦୁଃଖ ଅପନୋଦନ କରିପାରେ ଏବଂ ଲୋକମତ ଯଦି ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ତେବେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଏହା ଅଚିରେ ସମ୍ଭବପର ହେବ।

ପତ୍ର ପ୍ରେରକ କିନ୍ତୁ ଏ ଯୌନ ସଂପର୍କରେ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ନାହାନ୍ତି—ସ୍ୱାମୀର ଦୁଶ୍ଚରିତ୍ରତାହିଁ ତାଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ। କେବଳ ମାନସିକ ଧାରାକୁ ବଦଳାଇ ଦେବାରେହିଁ ଏହାର ପ୍ରତିକାର ରହିଛି। ଅସହାୟ ଭଳି ଚାଲିନିବ, ଆମର ସବୁ ଦୁଃଖ ଠିକ ସେମିତି ଚାଲିନିବ—ମନ ମୂଳରେ ଥାଏ। ଏଇ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଯେଉଁ ଦୁଃଖ ଦିଏ ତାକୁ ସାମାନ୍ୟ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ମୌଳିକ ଚିନ୍ତା ବଳରେ ଦୂର କରିହେବ। ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ମାନେ ଏପରି ନାରୀକୁ ଅଭ୍ୟାଗୃହୀ କବଳରୁ କେବଳ ଯେବେ ଆସିଲେ ମନ ବୋଧ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ସେଭଳି ନାରୀଙ୍କୁ ଦେଶ ସେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବା ନିପୁଣା କରିନେବା ଉଚିତ। ସ୍ୱାମୀର ଶଯ୍ୟା ସଂଗିନୀ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟର ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ବରଂ ତତୋଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ହେବ।

—†—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭୂତ-ଚକ୍ର

[ମୂର୍ତ୍ତିମାନ୍ ଧାର କେର]

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ କଣ ଭୟ କଲେ ?

ଉ—ମାମୀ ରଦ୍ଦାମ ଲୋକେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ମଧ୍ୟ, ମତ ଲୋକଙ୍କୁ ଭୟ କରନ୍ତି ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଜାଣେ, ଆପଣ ଏକ ଭୟାନକ ଶ୍ମଶାନ ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା ଅଛି । ଏଥି ପାଇଁ ଆମେ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ।

ଉ—ଦୁଃଖିତ ହେବାର ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ସନ୍ଥ ଆତ୍ମା ମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏହା । ତାହା ନୋହିଲେ ଦୁଷ୍ଟ ଗୁଣ୍ଡାକ ଲୋକଙ୍କର ବହୁତ ଅପକାର କରନ୍ତି ଥାଆନ୍ତେ ।

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଜୀ ଆସିବେ ନାହିଁ ?

ଉ—ହଁ, ସେ ଆସିବେ ବୋଲି କହୁ ମୋତେ ମୋ ଲୋକଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେବାକୁ ସେ କଥା ।

ପ୍ର—ଆମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁଁ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବୁ ବୋଲି ।

ଉ—ଠିକ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନାହାନ୍ତି । ମହାତ୍ମା ଯେଉଁଠିକି ଆସିବେ ସେ ସ୍ଥାନଟି ତାଙ୍କ ଭଳି ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଯେଉଁମାନେ ଆଜ ଏଠି ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଅନେକଙ୍କ ମନରେ ନାନା ଦୁର୍ଭାବନା, କୁଟିଳତା, ଛଳ, କପଟ ରହିଛି ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ । ଏହାଛଡ଼ା ପୂର୍ବରୁ ଯାହା ଘଟି ଯାଇଛି ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଏଠାକାର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଚଞ୍ଚଳ ଓ ଦୂଷିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଏଭଳି ସ୍ଥାନକୁ ସେ ଆସିବେ ବଡ଼ ଅସ୍ୱସ୍ତି ବୋଧ କରିବେ । ତେଣୁ ସୁଗନ୍ଧ ଧୂପ ଜାଳି ପ୍ରଥମେ ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ କରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ତାପରେ ମିଡ଼ିୟମଙ୍କୁ ସୁଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ ଓ ଖଦଡ଼ରେ ଭୂଷିତ କରନ୍ତୁ । ଗୋଟିଏ ଚରଖା ଚାଲୁ । ସମସ୍ତେ ଗୀତାପାଠ ଓ ରାମଧୁନ୍ ଗାୟନ କରନ୍ତୁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଏ ସ୍ଥାନରେ ବାୟୁ ଓ ଇଥର ପବିତ୍ର ଓ ମହାତ୍ମାଙ୍କର ଅନୁକୂଳ ହୋଇ ଉଠିବ ।

ପ୍ର—ଅଜ ତ ଏସବୁ ପାଇଁ ଆମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନାହୁଁ । ଆପଣ ଦୟାକରି ଅଜ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ । କାଲି ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବୁଁ ।

ଉ—ହଉ ତେବେ । ମୁଁ ଯାଏଁ ।

ପ୍ର—ଯାଆନ୍ତୁ । ନମସ୍କାର ।

ଉ—ଜୟହିନ୍ଦ୍ ।

(ମିଡ଼ିୟମ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେଦିନ ଚକ୍ର ସାଙ୍ଗ ହେଲା ।

—*—

ତୃତୀୟ ଚକ୍ର

ସମୟ—୧୯୪୮ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୪ ତାରିଖ ଶନିବାର ରାତି ୧୦ଟା । ଅଳ୍ପ ଦର୍ଶକ ବସିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ସମସ୍ତେ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମତେ ଧୂଆ ଖଦଡ଼ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି । ଗୃହ ପରିଷ୍କାର ଅଛି ଓ ଦଶ ବାରଟା ଦୀପ ଜଳୁଛି । ସୁଗନ୍ଧି ଲୋବାନ ଧୂପରେ ଘର ମହକୁଛି । ମିଡ଼ିୟମ ସ୍ନାନ କରି ନୂତନ ଖଦଡ଼ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ବକ୍ଷରେ ପୁଷ୍ପ ମାଲ୍ୟ । ଆଗରେ ପୁଷ୍ପପାତ୍ରରେ ବହୁତ ଫୁଲ । ଗୋଟିଏ ଚରଖା ମଧ୍ୟ ଥୁଆ ହୋଇଛି ।

ପ୍ରଥମେ ଗୀତାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ପାଠ ହେଲା । ତାହା ପରେ ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ । ତଦନ୍ତେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଭଜନ "ବୈଷ୍ଣବ-ଜନତୋ" ବୋଲି ଗଲା । ଶେଷରେ ସମସ୍ତେ "ରଘୁପତି ରାଘବ ରାଜାରାମ" ରାମଧୁନ ଗାୟନ କଲେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ମିଡ଼ିୟମ ଅଚେତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଗରେ କାଗଜ ପେନସିଲ ଥୁଆ ।

ପ୍ର—ଆପଣ କିଏ ?

ଉ—ମହାଦେବ ।

ପ୍ର—ବାପୁଜୀ ଆସିଛନ୍ତି ?

ଉ—ଆସିଛନ୍ତି; ତେବେ ତମ ସହ [illegible] ହୋଇ ଛନ୍ତି ଯେ ।

ପ୍ର—ଆସନରେ ବସିବାକୁ କହନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ।

ଉ—ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଆସନରେ ଉପବେଶନ [illegible] ଅସର । ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଉପର ତ ନାହିଁ ସେ ବସିବେ । ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ କହନ୍ତୁ ସେ ତାଙ୍କ ନାମ ଲେଖି ଦେବେ ।

ଉ—ଦେଖନ୍ତୁ ଲେଖିଛନ୍ତି ସେ ନିଜେ ।

(କାଗଜରେ ମିଡ଼ିୟମ ଲେଖିଲେ ବେଶ ଜାଣିଶୁଣି ଅକ୍ଷରରେ—ମୋ ହନ ଦାସ କରମଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀ ।)

ପ୍ର—ବାପୁଜୀ, ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ କିଏ ଅଛନ୍ତି ?

ଉ—ମହାଦେବ ।

ପ୍ର—ମହାଦେବ ଭାଇ ସେଠିକି ଜଣ ଆପଣଙ୍କର...

ଉ—ସେକ୍ରେଟେରି । ମୋହର ସେକ୍ରେଟେରି [illegible] ପାଇଁ ତାର ଭଲ, ମୁଁ ସେଠାରୁ ପାଇଁ [illegible] ମରଣ ତ ।

ପ୍ର—ସେଠି କଣ ସେ ଆପଣଙ୍କ କାମ [illegible] କରନ୍ତି ?

ଉ—ତାହାର ଏଠି ତ ଆଉ କଣ [illegible]

ପ୍ର—ଯମୁନାଲାଲଜୀ କଣ ଆପଣଙ୍କ [illegible]

ଉ—ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ [illegible] ଅଛି ନାହିଁ ଏଠିକି । ଆଉ [illegible] ମୁଁ ଜାଣେନା ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଦିବସରେ କଣ [illegible] ?

ଉ—ସେ ଏଇଠି ଅଛନ୍ତି । ବିଶେଷ [illegible] ସବୁ ସାଧନ କରୁଛି ।

ପ୍ର—ଆଉ କିଏ ?

ଉ—କସ୍ତୁରବାଙ୍କ କଥା ଶୁଣୁଛ [illegible] । ସେ ଏମାନଙ୍କରେ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦରେ [illegible] ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ଦେଖା ହୋଇଛି ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ । ସେ ପୁଣି ମୋ ପାଖରେ ମୋ ଆଗ ହୋଇ ଆସିବା ପାଇଁ ଲାଗିଥିଲେ । ମୁଁ ଆସିବା ପରେ । ଏଠିକି ଆଉ ମୋର ସେବା କରିବାର ଦରକାର ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଆସ ମାନଙ୍କ କଥା ପାଇଁ କାମ କରନ୍ତୁ ।

ଉ—ଏଠି ନାସ ଓ ଜଗତ ଦେହମାନଙ୍କ ନାହିଁ ଯେ । ସେ ଦେହରେ ଥିବା ଘରେ ଯେଉଁ । ଏଠି ସବୁ ସେ ଆତ୍ମା ।

ପ୍ର—ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ମନ ଦୁଃଖ ହୁଏନ ?

ଉ—ଆଉ କା । ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଯେତେ ପାଇଲେ ଭଲ ପାଇଁ ମନ ଦୁଃଖ ହୁଏ ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ଭଲପାଇବାରେ ଲାଗିଥିଲି । ମୋର ସ୍ମରଣ କଣ ?

ପ୍ର—ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କର ?

ଉ—ହୋଇଛି । ସେ ସବୁ ଦେଖୁଛି । ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନର ମଧ୍ୟ ସବୁ ଅବସ୍ଥା ସେ ।

ପ୍ର—ଶାନ୍ତି ଆସିବାର କଥା ଭାବନ୍ତି ?

ଉ—ହଁ, ସେଇଠି ମାତ୍ର ଭାରତୀୟ ସବୁବେଳେ । ଜାତି ଭିତରେ ବହୁତ ଭଲ ଭଲ ଲୋକ ବସ୍ତୁ ରହିଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ମଣିଷ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଭାରତର ଶାନ୍ତି ଦେବେ ।

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାମାନେ ଭବିଷ୍ୟତ ଜାଣି ପାରନ୍ତି । ଆପଣ କଣ ଆପଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ କଥା ଜାଣି ପାରି ନ ଥିଲେ—?

ଉ—ମୁଁ ତ ମହାତ୍ମା ନୁହେଁ...ତୁମେ ସବୁ ଭକ୍ତିରେ ମୋତେ ମହାତ୍ମା କରିଛ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଝଙ୍କାର

କାହାକୁ କହିବା

ଆଜ ଦେଶରେ ବଜାରରେ ଏବେ-ଖଣି ସବୁ ଜିନିଷର ଦାମ ଚଢ଼ିଛି କେବଳ ଗୋଟିଏ ଛଡ଼ା । ସେଇ ପଦାର୍ଥଟି ନହିଁକଛି ସାହିତ୍ୟ । ଆମ ଦେଶର ବାଣିଜ୍ୟର ହିସାବ କିତାବ କର ଗଣିତଜ୍ଞ କହନ୍ତି ଯେ ଆମ ବଜାରକୁ ଯାହା ଆମଦାନି ହୁଏ ତାହା ସବୁ ତିଆର ମାଲ୍—ଯାହା ରପ୍ତାନି ହୁଏ ସେ ସବୁ କଞ୍ଚାମାଲ୍ । ଅର୍ଥାତ ଆମେ ଆମର ଦେହକୁ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସବୁ ଜିନିଷ ଦରକାର କରୁଁ ତାକୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ବା ଦେଶରୁ କଣୁ । ତା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଅନେକଟା ଅଜ୍ଞାତରେ, ଅନେକଟା ବାଧ୍ୟ ହୋଇ, ଆମର ମାନସିକ ପ୍ରୟୋଜନ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଚଳଚିତ୍ର ନାଟକ ଦେଖି, ସେମାନଙ୍କ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ଗଳ୍ପ, ଉପନ୍ୟାସ କବିତା ପଢି ବା ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇ । ଅଥଚ ଆମେ ତାର ବଦଳରେ ରପ୍ତାନି କରୁଁ—ଆମେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ବାସୀଠୁଁ ଅଲଗା । ଆମର ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ । ଆମର ଇତିହାସ—ଆମର ମନ୍ଦିର, ତୀର୍ଥ, ଦେବତା, ଆମର ଗଡ଼, ପାହାଡ଼, ଗୁମ୍ଫା, ହ୍ରଦ ।

ଏ କଥା ଦେଶର ଦୌର୍ଭାଗ୍ୟ କଥା । ହୁଏ ଆମକୁ ଉତ୍ପଥ ହବାକୁ ହବ—ନ ହେଲେ ମହା ଭବିଷ୍ୟ ଆମକୁ ହବ । ଉଦ୍ଧାର ପ୍ରୀତି ମହାପ୍ରାଣତା ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ନୁହେଁ—ଆତ୍ମଘାତକ । ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ପ୍ରତ୍ୟେକର ସହଜାତ ।

ଆମର ଏ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳିଛି ସେଟା ଆମ ମାଟି ଦେହରେ ନୂଆ । ଏମିତି ସ୍ୱାଧୀନତାର କଳ୍ପନା ଆମ ଦେଶର ଲୋକେ ଉତ୍ସାହ ପାଉନ । ଏ ଦେଶରେ ଉଚ୍ଚତର ସମାଜମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା—ସେ ଋଷି ହେଉ କି ରାଜା ହେଉ । ଏ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ପ୍ରଜାର ଶାସନ ପରଜାଃ ଶାଳି ଚଳାଇ । କିନ୍ତୁ ଏ ମନଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତାରେ ଭଳ ଆମ ଭାଇବେ ଚଳିଛୁ ତାର ... ଗଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ଆସି ମିଳୁଛି ।

ଫଳରେ ଆଜି ଆମେ ... ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ କରୁଛୁ । ... ଅମୃତ ... ଏ ମନ୍ଥନର ପରିଣାମ ... ମହାଦେବଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହ । ... ଆମ ସମାଜରେ ... ନୀଳକଣ୍ଠ ... ନୀଳକଣ୍ଠ ହେବ ... ଅମୃତ ହେବ ତାର ବାଣୀ । ... ଦେବ ... ହେବ ।

କିନ୍ତୁ ନହେଲେ ସାହିତ୍ୟ ଜମିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କସ୍ଥ ସଙ୍ଗୀତ ସାହିତ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ତାଙ୍କସ୍ଥ ସଙ୍ଗୀତ ନୁହେଁ । ଫଳରେ ସୈନିକର ବନ୍ଦୁକ ଉପରେ ତାର ପ୍ରଶସ୍ତି ଗାଇବା ପାଇଁ ଯଦି ଏ ଦେଶର ସାହିତ୍ୟ ରଚନା ନ ହେଲା, ତେବେ 'ନାହିଁ' ।

ଆମ ସାହିତ୍ୟିକ ଅନେକ ଗାଳି ଦିଅନ୍ତି । ଆମେ ସତରେ ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟର ଦରବାରରେ ଯାଗା ପାଉନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟ ଦରବାରରେ କି ମାଲ ଗୁଡ଼ିଲ ନେଇ ଗଲେ ଆମକୁ ଜାଗା ଅଛି । ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ଆମର ପରିଚୟ ଅଛି । ସେଇ ମାନବର ବନ୍ଧନ ତଳେ ଆମ ସାହିତ୍ୟ ନେଇ ଅନେକ ପନ୍ଥରେ ମନ୍ତ୍ରଣା ଏ କଥା କହୁ ହବନି । ଆମର କବି ତ ବେଶ କବିତା ଲେଖେ । ମେଘଦୂତ ଭାରତର ଲଳିତ ବଣରେ ସେ କଳାପୀ ଭୂମିସର ନଟ ଦେଖିବାର ବାସନା ପାଏ ଏଠି ବସି । ଆମର ଉପନ୍ୟାସିକ ଗାଁର ଅତି ସାଧାରଣ ଚାଷୀ ଉପରେ ଲେଖନ୍ତି ଶସ୍ତା ରାଜନୈତିକ ମତବାଦର ମୀମାଂସାରେ—ଆମର ଗଳ୍ପରେ ସେଇ ହସଭାଷର ଲହ ଯାହା ପୃଥିବୀର ସେ କୌଣସି ଭାଷାର ଅଟନ୍ତି ନହୁଛି । ଆମ ମଞ୍ଚରେ ଏବେ ଅଭିନୟ ବଙ୍ଗୀୟ ବେଶ ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ ଦୋହରାଉଛି, ଏଇ ତାଙ୍କୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସ ଓ ଗୀତ ସରିଗଲେ ତାଳି ପାଏ । ଆମର ଏଠି ବାରୁଣୀ; ଥରଟି ବା ଭକ୍ତପ୍ରାଣ ଯାଏ ଘଟେ ଭା ବାହାରେ ଆମର 'ଗାଆଁ' ଆମର ଜଗତ—ଆମର 'ଠାକୁର' ଆମର 'ସମାଜ' ତଫାତ ହୁଏତ ଆକାଶ ପାତାଳ—ତଥାପି ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ଅଛି ।

ଆମର ସାହିତ୍ୟର ମଞ୍ଚର ସାହିତ୍ୟିକ ପର ସବୁଠୁଁ ବେଶୀ ଦାମି ହୋଟେଲରେ ରହି ପାରନ୍ତି । ତଥାପି ବଞ୍ଚିଛି । ତାର କଳେବର କ୍ଷୀଣ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖୁଛି । ଏହି କ୍ଷୀଣତାକୁ ମ୍ଲାବନର ଆନନ୍ଦ ଦେବା ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ କାମ ସେମାନେ ସାହିତ୍ୟ ବିଷୟରେ ଅଚେତନ । ସେମାନେ ସଚେତନ ନହେବା ଯାଏ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣୀ

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କବିତା

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଭବାନନ୍ଦ ପାଣି

[ଆଧୁନିକ କବିତା ରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦମାନ ଯଥା—ନବିଳ, ନର୍ତ୍ତି, ଚେଟ୍ରାୟିତ ସୂର୍ପାୟିତ ପ୍ରଭୃତି ଓ ଅସମାନ୍ୟ ଉପମାମାନ ଯଥା—ସାବୁନ ଫେଣ ପରି କୋମଳ, ବବୁର୍ଚିର ପଗଡ଼ ପରି ସଫେଦ୍, ଶକ୍ତ ମେମ୍ ପରି ପୃଥୁଳ ଓ ନବିଳ ଉଦର ଇତ୍ୟାଦି ଆମଦାନୀ ହୋଇ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରୁଛି ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ବେଳକୁ ଏହି କବିତା ଯେ କିପରି ରୂପ ଧାରଣ କରିବ ତାହା ଫଳିତ ଜ୍ୟୋତିଷର ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ବାହାର କରିଛି । ନିମ୍ନ ଲିଖିତ କବିତାଟି ତାହାର ଏକ ନିକୃଷ୍ଟ ନମୁନା ।

ଉପରେ ଅନ୍ଧାରିତ ଆକାଶ—
ମିଳି ମିଳା ଭଳି ଫୁଟି ଉଠିଛି ଅସଂଖ୍ୟ ତାରା ।
ସେଇ ଏକ ମଧୁର ଲଗନେ
ଆସିଥିଲ ତୁମେ ଅଲିହାର କୋଣେ ସାଜି ।
ଷ୍ଟୁଡବେକାର ସମ ନର ଛଳ ପଶ୍ଚାତ୍ ଭୃତ,
ଚରଣରେ ନାଏଗ୍ରା ଚପଲ
ବାଦୁଡ଼ ପିଠିଲି ପରି ଡେଣା କରୁଥିଲ ପଟ୍ ପଟ୍ ।
ହଠାତ୍ ତୁମ ଆଗମନେ ବାୟୁବାଳ ହୋଇ ଉଠିଲି ଏପେନ୍ଡିସାଇଟିସ,
ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ଶକ୍ ମାରିଲି ଯେପରି—
ଚମକି ଗୃହଁ ଦେଲି । ଆସୁଅଛ ତମେ କଲେଜ ତରୁଣୀ
'ଲଭ୍' ସବ୍‌ଜେକ୍ଟ ନେଇ କମ୍ପିନାଉ କରୁଛ ଏମ. ଏ. ।
ଟୁଥ୍‌ପେଷ୍ଟ ସମ କୋମଳ ଅଙ୍ଗ ପାଉଡରାୟିତ କରି
ନିତ ଯାଅ କଲେଜ୍ ।
ହଜାର ହଜାର କଲେଜ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟଙ୍କ ଆଗରେ ଦେଖାଦିଅ
ଠିକ୍ ଯେମିତି ହଲିଉଡ୍‌ର ଅପ୍‌ସରା ଷ୍ଟାର୍ ।
ସିଗାରେଟ୍‌ର ନିଆଁ ହୁଲା ପରି ଲାଲିମ ଅଧର,
ଇଂଲଣ୍ଡର ମେପ୍ ପରି କ୍ଷୀଣ କଟୀ,
ସେମ୍ପ୍ରୁ ଏଡଭ୍ ଟାଇଜ୍‌ମେଣ୍ଟର ରୂପସୀ ନାରୀ ପରି
କୁଞ୍ଚିତ କୁନ୍ତଳରେ
ଗୋଟାଏ କେମିତି ବିଲାତୀୟ ସିଲ୍‌କ ଅଣ୍ଡି
ଅଞ୍ଚିଗୁଡ଼ିକ ଝୁଲେଇ ଦିଏ;
ଆଉ—
ଖାଲି ଦେଇଯାଏ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ପ୍ରେମର ସଲ୍‌ଫରିକ୍ ଏସିଡ୍ ।
ସେଇ ତମେ ଆସୁଛ ମୋ ନିକଟେ—
ନୁହେଁ ମୁହିଁ ସଞ୍ଜି ସାଉଟର ଅବା ବେଗୁଆର ସାଉଟ
କିମ୍ବା ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି—
ଗୋଟାଏ ନିହାତି ଛଟର ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର
ଏଗ୍ରିକଲଚରାଲ୍ କବି—
ତାର ମାଖକୁ ଅଭିସାର କେଉଁଣେ ?
ନିଜ ଆଖିକୁ କେମିତି କରିବ ବିଶ୍ୱାସ ?
ନାଁ—ସେଇ...ଠିକ୍ ସେଇ·· ତୁମେ···
ଦେହରେ ମୋହର ଖେଳିଗଲା ଉତ୍ତେଜନା—
ମାଡ଼ ଦବିଲା ଆଉ ମେଲେରିଆ ଜର କମ୍ପ,
ଅଥବା ବିହାରର ଭୂମିକମ୍ପ ଆଉ ଥରେ ଲାଗେଇଛି ଲାଗି
ମୋର ଦେହ ଭିତରେ—
(ଯେଣୁ ହିଷ୍ଟ୍ରି, ରିପିଟ୍‌ସ୍ ଇଟ୍‌ସେଲ୍‌ଫ୍)
ପାଲ୍‌ସ୍ ମୋର ହଜେଇ ଦେଲିକି ତା ସହ ?
ମୁଁ ହୋଇଗଲି···ହଁ ହୋଇଗଲି
ଠିକ୍ ଯେମିତି ଅପରେସନ୍‌କୁ ନେବା ବେଳେ
କ୍ଲୋରୋଫିଲ୍ ରୋଗୀ
ତାପରେ···କଣ ବାକ୍ୟ କରିବ ମୋ କଲମ୍···
କିଛି ମନେ ନାହିଁ··
କଣ ତମେ କହିଲ ମୋ କାନେ କାନେ···
ଏଟମ ବୋମର ମୃଦୁ ଗୁଞ୍ଜନ ସମ—
କିଛି ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ,
ମୋତେ ଲାଗୁଥିଲା ସତେ ଯେପରି ଆଇଫେଲ୍
ଟାୱାରର ଉଚ୍ଚତାରେ ।
ମାତାଲ ହୋଇ ଦୃଷ୍ଟି ଧରିଲି ନିକଟରେ,
ଫାଇଲେରିଆ ମଶା ଭଳି ସାରା ଅଙ୍ଗଟାକୁ ଭରି ଦେଲି ଚୁମ୍ବନରେ
ହଠାତ୍ ଚେତା ପଶିଲା
ଯେତେବେଳେ ତୁମର ହାଇ ହିଲ୍ ଚପଲ୍
ଚୁମ୍ବିଲା ମୋର ଗାଲକୁ ।
ମୋର ଶତ ଚୁମ୍ବନର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତିଦାନ—
ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ନୂଆ ଆବିଷ୍କାର ।
ଶତ ଶତ ମୋଟରାୟିତ, ସାଇକଲାୟିତ, ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ୀ ମୁତ,
ରିକ୍‌ସାୟିତ ଏଟ୍‌ସେଟ୍ରାୟିତ ଧୂସରିତ ପଥେ
ପଛରେ ଛାଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଗଲ—
ମ୍ୟୁନିସି ପାଲିଟି ଗାଡ଼ି ଭଳି ଇଭ୍‌ନିଂଇନ୍ ପ୍ୟାରିସ୍‌ର
ବିଚିତ୍ର ସୌରଭ ।

ଆଜି ମୋତେ···
ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କବିକୁ—
ନାଁ—ଖାଲି ମୋତେ ନୁହେଁ ମୋର ଜାତୀୟ ସମସ୍ତ କବିଙ୍କୁ
ଦେଇଗଲ ଯେଉଁ ପ୍ରତିଦାନ—ଅଭିସାରର ଉପହାର
ତାହା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଣ୍ କଣ୍ କରି ଦେଉଛି ଏକ୍ ମଧୁର ଆସ୍ୱାଦ ।
ଅଦ୍ଭୁତ କ୍ଷୁଦ୍ରତରେ ଆଉ ସି ଦେଲି ବ୍ରଣାୟିତ ଗାଲଟାକୁ
ଯେଉଁଠି ଛାଡ଼ି ରହିଥିଲା ତମ ପ୍ରେମଭରା ଚପଲ୍ ଚୁମ୍ବନ—
ସେତେବେଳକୁ ସେଠା ପାଲଟିଯାଇଥିଲା ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ମାଳଭୂମି—
ଅପ୍ରାସର ହେଉଥିଲା ହେବାକୁ ଉଦ୍ଗୀତ ।
କୁରୁରେ···ହଣ୍ଡ୍ରେଡ୍ ଟାଇମ୍‌ସ୍ ଚିଅର୍‌ସ୍
'ଫର୍ ମାଇଁ' ମଖମଲି ଜାଲଂ—
ଅମର ହେଲ ତମେ—
ତମର ଏଇ ନୂତନ ଅବିଷ୍କାର ଉପହାର ଦେଇ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ କଳାଶିକ୍ଷା

ଗୌରାଙ୍ଗ ଚରଣ ସାଁ (ଶିଳ୍ପୀ) ଶାନ୍ତିନିକେତନ

(ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତାରୁ)

ଏଠାରେ ଚିତ୍ରାନୁଷ୍ଠାନର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଘଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଯେତେ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ ନ କରନ୍ତି ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିପାରନ୍ତି ଗୁରୁକୁଳ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରୁ (Art Atmosphere)। ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କର ସସ୍ନେହ ଭ୍ରାତୃ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ଦିଗରେ ଅଶେଷ ଫଳ ଦିଏ। ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ କଳା ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ସହିତ କେବଳ ସ୍କୁଲର କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ମିଳିତ ହେବାର ସମ୍ବନ୍ଧ ଥିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଅଧିକ ଆଲୋଚନା ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାପାଇଁ ଅବସର ମିଳେ ନାହିଁ, ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ତାହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟିଥାଏ। କଳାନୁରାଗୀ ଛାତ୍ରମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳରୁ ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାନା ଭାବରେ କଳା ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଆନ୍ତି। ଶାନ୍ତିନିକେତନ ସହରେଇ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ତାହାର ପରିଚ୍ଛିତ ସହରର ଜନଗହଳି ମଧ୍ୟରେ ନହୋଇ ନିର୍ଜନ ପଲ୍ଲୀ ପ୍ରକୃତି ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଛାତ୍ରମାନେ ଏହିପରି ଭାବରେ ଶିକ୍ଷାର ସୁବିଧା ପାଇପାରନ୍ତି। ଛାତ୍ରମାନେ ଶିକ୍ଷଣୀୟ ବିଷୟର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଶିକ୍ଷାକୁ ସାଧନା ମନେକରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି। ଅନୁଷ୍ଠାନର ଶିକ୍ଷା ସମୟ ବ୍ୟତୀତ ଛାତ୍ରମାନେ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଆଲୋଚନା କରିବାର ସୁବିଧା ପାଇଥାନ୍ତି।

କଳା ବିଷୟରେ କଳା ଭବନରେ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରୁ ସଂଗୃହୀତ ପୁରାତନ ଏବଂ ଆଧୁନିକ ପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଚିତ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପୁସ୍ତକାଗାର ରହିଛି। କଳା ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ସମୟ ଅନୁସାରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଚିତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଥାନ୍ତି। କୌଣସି କୌଣସି ସମୟରେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନନ୍ଦଲାଲ, ଶିଳ୍ପଗୁରୁ ଅବନୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଭାରତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପୀ ଏବଂ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଙ୍କିତ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ହୋଇଥାଏ। ଏହିପରି ନାନାଭାବରେ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ପିପାସା ମେଣ୍ଟାଇ ଥାନ୍ତି। ପ୍ରକୃତି ସହିତ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ଭାବରେ ପରିଚିତ କରାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ମାସରେ ଥରେ ଲେଖାଏଁ ବଣଭୋଜିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥାଏ। ଛାତ୍ର ଏବଂ ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଆଶ୍ରମର ନିକଟସ୍ଥ ନଦୀ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ନିଜେ ନିଜେ ରାନ୍ଧି ଭୋଜନ କରନ୍ତି ଏବଂ ମୁକ୍ତ ପ୍ରକୃତି ସହିତ ମିଶି ଛବି ଅଙ୍କିଥାନ୍ତି। କୌଣସି ବଣଭୋଜିବେଳେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନନ୍ଦଲାଲ ସମସ୍ତ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଶିଳ୍ପୀ-ସୁଲଭ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି। ମୁକ୍ତ ପ୍ରକୃତି ସହିତ ମିଶିବା ଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କର ଶିଳ୍ପୀ-ଉଚିତ ଗୁଣର ଉନ୍ମେଷ ହୋଇଥାଏ। ତାହାଛଡ଼ା କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଦେଖାଗଲେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନନ୍ଦଲାଲ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହା ସଂଶୋଧନ କରିଦେଉଥାନ୍ତି। ପ୍ରକୃତି ସହିତ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଏହିପରି ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆଣାଇ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଯେଉଁ ରସବୋଧ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଏ ତାହା କେବେ ହେଲେ ନଷ୍ଟ ହୁଏନାହିଁ। କାରଣ ପ୍ରକୃତିହିଁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କୁ ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିର ଉପାଦାନ ଯୋଗାଇ ଦେଇ ଆସିଛି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଛାତ୍ର ଏବଂ ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଥରେଲେଖାଏଁ—ଭାରତର ଅତୀତ କଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ବୁଲି ଯାଇଥାନ୍ତି। ତାହାଦ୍ୱାରା ଅତୀତ ଭାରତର କଳା ବିଷୟରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ, ସୁନ୍ଦର, ଏବଂ ପ୍ରେରଣା ଦାୟକ ଜ୍ଞାନ ଜନ୍ମେ। ସାରନାଥ, ଅଜନ୍ତା, ଏଲୋରା, ନାଳନ୍ଦା, ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର କଳାପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ଛାତ୍ରମାନେ ବୁଲିଯାଇ ଭାରତର ଅତୀତ କାଳର ସଭ୍ୟତା, ଏବଂ କଳା ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜ୍ଜନ କରିଥାନ୍ତି। ତାହାଛଡ଼ା ସେହିମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଛବି ଅଙ୍କିବାକୁ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣା ଦିଆଯାଏ। ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶର ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ଏବଂ ଭାରତ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନର ସାମାଜିକ ଜୀବନ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରହି ପାରନ୍ତି। ଏହା ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କର ନିତାନ୍ତ ଦରକାରୀ ବିଷୟ ଅଟେ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଳ୍ପୀ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଧାରାରେ ଗତି କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ଛାତ୍ର ଏବଂ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ସସ୍ନେହ ଭ୍ରାତୃ ବ୍ୟବହାର ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୃଦୟ ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନକୁ ପୁଷ୍ଟ କରିଥାଏ। ଛାତ୍ର ଶିକ୍ଷକଠାରୁ ଶିକ୍ଷା ନେଲାବେଳେ ଶିକ୍ଷକର ସସ୍ନେହ ଦାନ ଏବଂ ଛାତ୍ରର ନିଃସଂକୋଚ ଭାବ ଗ୍ରହଣ ଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷାନୀତିର ମୂଳ ଅଟେ। ତାହାଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ରମାନେ ଗୁରୁର ବିଦ୍ୟାକୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ଆୟତ୍ତ କରି ପାରନ୍ତି। ଶାନ୍ତି-ନିକେତନର କଳା ଶିକ୍ଷାରେ ଏହି ନୀତିର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ଲେଖକର ରହିଛି। ବିଶେଷତଃ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନନ୍ଦଲାଲଙ୍କର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସସ୍ନେହ ଶିକ୍ଷା ଦାନ ପଦ୍ଧତି ଏତେ ସହଜ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ଯେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ରର ଅନୁଭୂତିହିଁ ତାହାର ଏକମାତ୍ର ସାକ୍ଷ୍ୟ।

ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ କଳାଶିକ୍ଷା ଦାନ ସମୟରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ମଧ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି। ଶିକ୍ଷକମାନେ କେବେହେଲେ ଭାବନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର ସମାପ୍ତି ହୋଇ ଯାଇଛି। ପ୍ରକୃତି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ବେଳେ (nature study) ଶିକ୍ଷକମାନେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ନିଜେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି। ଏହି ଆଦର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କ ମନରେ କଳା ସାଧନା ଜୀବନ ବ୍ୟାପୀ ସମୟ ସାପେକ୍ଷ ବା ତତୋଧିକ ତାହାର ଧାରଣା ବଦ୍ଧ ମୂଳକ ହୋଇଯାଏ। ଏବଂ ଆଜୀବନ କଳାସାଧନାର ପିପାସା ଜାଗରୂକ କରାଇ ଦିଆଯାଏ। ଅର୍ଥର ମୋହରେ ସାଧନାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏହାର ସଚେଷ୍ଟ ଭାବ ମଧ୍ୟ ଏହି ଆଦର୍ଶ ପଛରେ ରହିଥାଏ।

ଶେଷରେ ଏତିକି କହିଲେ ହେବ ଯେ ଶାନ୍ତିନିକେତନର କଳା ଶିକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଦେଶର ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ସଭ୍ୟତାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କଳା ଦ୍ୱାରା କିପରି ଆଣାଯାଇ ପାରିବ ତାହାର ଦାୟିତ୍ୱ-ବୋଧ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ମନରେ ଆଣାଇ ଦିଆ ଯାଇଥାଏ। ଏକ ସମୂହ ଲାଭ ଅଟଇ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୩ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

କାନିଆ ବଳଦ ଗାଲ୍ପ ଗଳ୍ପ

ଜଜ୍—ତୁମେ ସେ ବଙ୍ଗାଳି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଘରେ ବୋମା ଥିବାର ଦେଖିଛ ?

ସାକ୍ଷୀ—ବୋଉ୍ମା ଥିବାର ଦେଖିଥିଲି ଆଜ୍ଞା ।

+ × +

ଗ୍ରାହକ—ମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଡ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଟିକିଏ ବଡ଼ ଦେଖୁଛ ?

ଯୋତାଦୋକାନୀ—ଆଜ୍ଞା ନା—ଗୋଟିଏ ଗୋଡ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଟିକିଏ ଛୋଟ ଦେଖୁଛି ।

× + ×

କୌଣସି ସଭାରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଚିଠିଟିଏ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଧାନ ଅତିଥେୟୀ, କହିଲେ—"ଭଦ୍ରଲୋକମାନଙ୍କର ଆଜ କିଛି ସମୟ ଶୁଣାଇବାର ଓ କଥାଶୁଣା ହେବାର ଆନନ୍ଦରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମିଷ୍ଟର ଭାଷଣରେ ବ୍ୟାଘାତ ଦେବା, ନା—ଆପଣଙ୍କ ବକ୍ତୃତା ଆଜ କିଛି ସମୟ ସ୍ଥଗିତ ରଖିବା ?

× × ×

ବହି ଦୋକାନୀ—ଏ ବହିଖଣ୍ଡ ପଢିଲେ ତମର ପରିଶ୍ରମ ଅଧେ କମିଯିବ ।

ଛାତ୍ର—ସତେ ? ମୋତେ ତେବେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତୁ ସେ ବହିରୁ ।

+ + +

ଡାଗର ଅଫିସକୁ ଆସିଥିବା ଗୋଟିଏ କବିତାର ଶିରୋନାମା—ଭୁଲିଲ ସତେ ସଖା ? କବିତାଟି ଫେରିଗଲା । ସେଥିରେ ସମ୍ପାଦକ ଲେଖିଥିଲେ—ଆପଣ ଡାକରେ ନପଠାଇ ନିଜେ ଆସିଥିଲେ ଉତ୍ତର ପାଇଥାନ୍ତେ ।

× + ×

ଦୋକାନୀ—ଆଜ୍ଞା ଏ ଶଠିଖୋଲ ଯନ୍ତ୍ରଟି କିଣନ୍ତୁ ।

ଗ୍ରାହକ—ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ବିଭା ହୋଇସାରିଛି ଯେ ।

+ × +

ଜଜ—ଏ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି କିଏ ସାଧୁ ?

ସାକ୍ଷୀ—ଆଜ୍ଞା ଏ ଗୋଟିଏ ନା—ସାଧୁ—ସାଧୁଚରଣ..

+ × +

ବାପ—ତୁ ଶ୍ୱଶୁରଘରୁ ପଳାଇ ଆସିଲୁ କାହିଁକି ?

ଝିଅ—ତାଙ୍କ କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ସେ ଯାହା କହନ୍ତି ତାହା କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ବାପ—ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ । କଣ କହନ୍ତି ?

ଝିଅ—ସେ ଇନସୁରେନ୍ସ ୨୦ ହଜାର ଟଙ୍କାର କଲେ ।

ବାପ—ମୁଁ ପଚାରୁଛି—ସେ କଣ କହନ୍ତି—ଏ ତ କରିବା କଥା । ତୋ ଭଲପାଇଁ କରିଛି ।

ଝିଅ—କହିଁ ଏ କରିବା କଥା କମ ତ କେବଳ—ସେ ମୋତେ ପରିଷ୍କାର କହିଥିଲେ ଯେ ଏଥିରୁ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ୨୦୦୦୦ ଟଙ୍କା ପାଇବି । ମାତ୍ର କାହିଁ ?

+ + +

[କଳାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ]

ଯେଉଁ ସମୟ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଛି ସେଥିରେ ଏ ସ୍ଥାନରେ କଳାପ୍ରତି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମନଯୋଗ ଦେବା ଉଚିତ । ଅନେକେ ମନେ କରନ୍ତି ଦେଶର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସମୟରେ କଳା ଚର୍ଚ୍ଚାର ସମୟ କାହିଁ ? କିନ୍ତୁ ସତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ କଳାଚର୍ଚ୍ଚା କରିପାରୁଁ ତାହାଲେ ଶିଳ୍ପ ଚର୍ଚ୍ଚା ଯେ ବିଳାସ ନୁହେଁ, ସ୍ୱପ୍ନ-ପ୍ରଧାନ ନୁହେଁ, ଏବଂ ଜାତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଯେ ମେରୁଦଣ୍ଡ—ଏହା ଦେଶବାସୀ ଆଗରେ ଶାନ୍ତିନିକେତନର କଳା ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ କହିପାରିବେ ।

ଆଈଙ୍କ ଚୋରା ବଜାର

ଖବର କାଗଜ ପଢ଼ନ୍ତି ଅଜା
ଆଈ କହୁଚନ୍ତି ଶୁଣିହେ ରଜା,
ଲୁଗା ଚରିଗଲା କରିବି କସ ?
ନଶୁଣନ୍ତି ଅଜା ଆଈଙ୍କ ଭଣ ।

କଟକ ସହର ଗ୍ରେବ୍ ବଜାର,
ପ୍ରକାଶଦାରୁ ସେ କହନ୍ତି ସାରି,
ନାରୀ ମାନଙ୍କର ସେ ଦୁଃଖହରା,
ରୂପରେ ଆଈଙ୍କୁ ଦିଅନ୍ତି ବର ।

ଅଜାଙ୍କ ନଜର ନଇଲାଉଡ଼ିଁ,
ଉଦ୍ଧାର କି ଗୃହଁ ସେ ଚଲେ ପରହି,
ଆଈ ନାତିଙ୍କର ଗୁପତ କଥା,
ଦେଖି ଅଜାଙ୍କର ଘୁରିଲା ମଥା !

ଅଜା ବୋଲେ କସକରୁଛ ସହି ?
ଚାଳ ପଡଲେ ଚରୁଛି ଆଈ !
ଶରପଣ କୁ ଦେଲେ ସେ ଦେଖ
ଗ୍ରେବ ବଜାରର ନୋହିବ ଦେଖି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କବିତା—

ମିଛୁ ବଇଦ

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ବିଏ, ଅନର୍ସ

ଗାଁ ଟା ଯାକର ଡାକ୍ତର ଏକୁଟି ମିଛୁ ବଇଦ,
ଅଜାଣ ବର୍ଷଥ ଚଳିବାର ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ଔଷଧ ।
ଗନ୍ଧମର୍ଦ୍ଦନ ପାହାଡ଼ ଖଣି ତଳ ଲଂକା ଗଉଁଆ ବଇଦ,
ଦୋଳଗୁଡ଼ି ଶିମୁଳା କଇଥ ବାମୁଣ୍ଡ ଅଳପ ନାଁକ ।
ଘଂବାଗୀ ନାଗ ପଦ ତୁର୍ଣ୍ଣ ଫୁଟା ଅଶୋକ ଫୁଲ,
ଜଳ ଫୁଲକାଢ଼ ମିଛୁ ବଇଦଙ୍କ ଔଷଧ ମୂଳ ।
ଲେଖିଲ ଥିଏ ଲୋକ ଖାଇଲ ତାଙ୍କର ଔଷଧ ନାହିଁ,
ତାଙ୍କ ଗଛ ଚେରର ଫେର ଗଛ ମୂଳ ଧାନର ପାର୍ଶ୍ୱ ।
ହିଙ୍ଗୁ ଯାକର ଫୁଲ ଓ ପତ୍ରର ତାଙ୍କର ଲେଡ଼ା
ପୁନ୍ତୁଣୀ ଘିଅରେ ମହୁ ଦିଅ ସେ ଯେ କହି ହରଡ଼ା !
ତାଙ୍କ ପର ଅଉ ଜାଣି ନଥିବ ବେ ଔଷଧ ଭାଗ,
ପାଚଳ ପାଣିରେ ଫୁଟିଯାଏ ଶହେ ବରଷ ରୋଗ ।
ଅମର ଗାଁରେ ଧନ୍ୱନ୍ତରୀ ସେ ମିଛୁ ବଇଦ,
କଥ ଚେ କହନ୍ତି ଶଳକା ଖଙ୍ଗା ବଡ଼ ସୁଅଦ ।
ଅତ୍ର ତାଇଗଣ ସାରୁ କନ୍ଦମୂଳ ଖାଇବ ପେଟେ,
ମୋଟା ଅଜାଣ୍ଟିଥ ଖୁଆଇଲେ କେବଳ ଶରତ ଫୁଟେ ।
ଏକା ଭୋଜନରେ ସ୍ୱରମାଣ ଚୂଡ଼ା ବଣାଏ ଗୁଡ଼,
ଟଙ୍କାଟା ନଥିଅ ଅମୂଲ ମେଂଗୁଏ ଔଷଧ ଜଡ଼ ।
ଅଧଟସରେ ଡାଲି ଲବଡ଼ା ସୁଜଲ ବଖାରୁ ଶାଗ,
ଖେଳେ ଯାଇ ସିନା ଦେହଠାରୁ ଦୂରେ ବଢ଼ୁଚ ରୋଗ
ଅମର ଗାଁଅରେ ମିଛୁ ବଇଦଙ୍କ ଏକ ଯୋଜନା,
ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ମଫସଲ ଦେହ କରଇ ସୁନା ।
ମିଛୁ ବଇଦଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ଅଳସୁ ଦେଖିବ କିଏ;
ଜାଣ ଜରରେ ସେ ଫୁଲୁଥାଏ ପେଟ ବଢ଼ୁଥିଏ ।
ନାଲି ଡୋର ବନ୍ଧା ବଟୁଆଟି ତାଙ୍କ ଔଷଧ ଘର,
ଭର୍ତ୍ତି ଥାଏ କୁଟ ମାଟେ ବଟିକା ଏକ ହଜାର ।
ଡଙ୍ଗ ଥାଏ ଚୂନ ଲବଙ୍ଗ ପିମ୍ପଳୀ କେସର ମୂଳ,
ହରଡ଼ା ବାହାଡ଼ା ମଂଗା ଲହୁ ଗଣ୍ଡୁ ଆଉଳ ଫଳ ।
ହସି ହସ ସେହି ଯାଉଥିବେ ସ୍ମଲ ବଟୁଆ ଧରି,
ଚଇତ ପବନେ ଚୂଟି କେଶ ଝୁଲୁଥିବ ଦୋହଲି ।
କାର ମୁଣ୍ଡବଥା ତାର ପାଳିଜ୍ୱର ସାଥେ ଅଜୀର୍ଣ୍ଣ,
ଷୋଳ ବୟସୀର ତନୁଲତା ଦୁଃଖେ ହୋଇବା କ୍ଷୀଣ ।
ସବୁ ସେ ବୁଝିବେ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଗାଁଟା ଯାକ;
ପଡ଼ୁଥିବ ନାହିଁ ମିଛୁ ବଇଦଙ୍କ ଦୁଆରେ ଡାକ ।
ନାଡ଼ିଟିପା ତାଙ୍କ ଜୀବନ ବେଉସା ଜୀବନ ବଞ୍ଚି,
ଅଳପ ଜାଣି ସେ ସେବା କରନ୍ତି ଦୁଃସ୍ଥ ଜାତ ।

—ଓ—

ଅଶ୍ୱ ବଲ୍‌ଗା

ଲେଖକ—'କୁସୁମ'

ଦୂର୍ ଶୁଭେ ଡାକ,............
ଅଭିଯାତ୍ରୀ ଅଶ୍ୱବଲ୍‌ଗା କରନା ଶିଥିଳ,
କାଳ ଚକ୍ର ଘୂର୍ଣ୍ଣୀ ତଳେ ଏଥ ତବ ବନ୍ଧୁର ପିଚ୍ଛିଳ ।
ବନ୍ଧୁର ପିଚ୍ଛିଳ ପଥ ? ଜାଣାଣ ତ ନାହିଁ କେଉଁ ଦୂର—,
ସାରଥି ମୁଁ, ହାତେମୋର ଅଶ୍ୱ ବଲ୍‌ଗା । ନିୟନ୍ତ୍ରଣତୋର
ତେଥିପି ଦେଖନାହିଁ ତୁମେ କାଣ୍ଟିରର ଅଙ୍ଗୁର ଉଦ୍ୟାନେ,
ଲୁଣ୍ଠନର କ୍ରୂର କରବାଳ ?
ପାରୁନାହିଁ କି ଦେଖି ତୁମେ ପୂର୍ବେ ଓ ପଶ୍ଚିମେ
କ୍ରୋଧିତ ସବୁଙ୍କ ଶବଳ ?
ଶୁଣିକି ପାରୁନାହିଁ ତୁମେ—ଲାଲ କଲା ଶିଖରର ପରେ
ଉଡ଼ାଇବି ମୁଁ ଅପଫ ଜାପ୍ପା,
କ୍ଷିପ୍ର କର କ୍ଷିପ୍ର କର ଗତି, ଅଶ୍ୱାରୋହୀ ଯାଅ ପଥ ବାହି !!!

—୨—

ଦୂରର ଇଙ୍ଗିତ ସେଇ ଅଶରୀର ଡାକ ଶୁଣି ହସେ
ଯୁବା ଅଶ୍ୱାରୋହୀ,
ପ୍ରଥମର ସ୍ପର୍ଶ ସେତ—ମାତ୍ର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ; ସେଇ ପାଟର
ରହ
ଦୃଢ଼ ହୁଏ ଅଶ୍ୱ ବଲ୍‌ଗା, କ୍ଷିପ୍ର ହୁଏ ଅଶ୍ୱାରୋହୀ ଗତି,
ଚକିତେ ଚମକେ ବିଶ୍ୱ ଦେଖିତାର ନବ ପରିଣତ ।

\+ + ×

ଅଭିଯାତ୍ରୀ ଅଶ୍ୱ ବଲ୍‌ଗା କରନା ଶିଥିଳ, କ୍ଷିପ୍ର କର
ଗତି କ୍ଷିପ୍ର କର !
ମାନବର ଇତିହାସରେ ଅଙ୍କି ଯାଅ, ଅଙ୍କି ଯାଅ ତୁମେ;
ଚିରନ୍ତନ ଅମର ସ୍ୱାକ୍ଷର ।
ଦୂରୁ ଶୁଭେ ସେଇ ଡାକ—"ଯାଅ ଯାତ୍ରୀ ଯାଅ ତୁମେ
ଯାଅ—
"ହିମାଳୟ୍ର ଶିଳୟରେ
ମଳୟର ପରଶ ଲଗାଅ !"

—×—

Digitized by srujanika@gmail.com

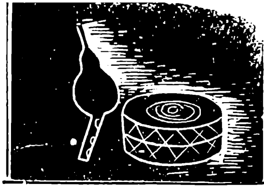

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ଜାତୀୟତାର ଭରିବା, ଶରୀର ମନର ଉତ୍କର୍ଷ ଉନ୍ନତିର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଡଗର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ପତ୍ରାଳାପ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଉତ୍ସାହକର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ତ୍ୟାଗ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ମହାତ୍ମା

ବାପୁଜୀ, ବାପୁଜୀ,
ଫେରିବ ନାହିଁକି ଏହି ଦେଶେ ?
କୋଟି କୋଟି ପ୍ରାଣ ଆଜି ଆକୁଳ ନୟନେ
ରହିଛି ଚାହିଁ ସୀମାହୀନ ଦିଗଚକ୍ର ପାରେ
ତୁମ ଆଗମନ ଆଶେ । ୧
ଶତଶତ କଂକାଳର ମନେ
ଉଠୁଥିଲା ଫୁଟି ଯେଉଁ ବେଦନାର ପୁଞ୍ଜୀଭୂତ ଲୁହ
କଂକାଳର ଅସ୍ଥି ଭିତ୍ତୁ
ଶୁଭୁଥିଲା ହା—ହା—କାର ରବ
ପ୍ରକମ୍ପିତକରି ପୃଥ୍ୱୀ ସାରା
ସେ ଚିତ୍କାର ବାଜି ତବ ପ୍ରାଣେ
ଝରୁଥିଲା ନୟନରୁ ଅଗଣିତ ଧାରା । ୨
ଫେରିବନି ଆଉକି ସେଦିନ
ଯେ ଦିନକି ଯାଇଛି ହେ ଚାଲି !
ମୃତ୍ୟୁ ଆସି ବରମାଲ୍ୟ ଧରି
ନେଇ ଗଲା ମାଟିର ଶରୀର—
ମର ଦେହ ଖାଲି !

କିନ୍ତୁ—
ଅନନ୍ତ ଏ ଆକାଶରେ ପ୍ରଭାତର ରକ୍ତିମ ଆଲୋକେ
ଯେତେ ଦିନ ଉଡୁଥିବ ବିଜୟ ନିଶାଣ,
ରହିଥିବ ମାନବ ଅନ୍ତରେ ବାପୁଜୀର ନାମ ।
ନେଇନିଅ ବାପୁଜୀ ମୋର ନମସ୍କାର,
ହୀନ ଏ ଭାରତ ବାସୀ ଜଣେ
ଆଶୀର୍ବାଦ କର ବାରେ
ପ୍ରଣତ ମୋ ତୋହର ଚରଣେ ।
କରିଛି ଅଶିଷ
ଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ପାତ ଶେଷ । ୩

ସେକ୍ ରହମତ୍ [୭୯]

ପ୍ରିୟ ନାଗ ନାଗୁଣୀ ମାନେ,

ଅନେକ ସୂତା କାଟୁଛ । ସୂତା କାଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ହିସାବ ମଧ୍ୟ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ତା ନହେଲେ ଆମେ କେତେ ସୂତା କାଟିଲୁ, ଖଣ୍ଡିଏ ଧୋତି, ବା ଶାଢ଼ୀରେ କେତେ ସୂତା ଲାଗିବ, ସେ ସବୁ କଥା ଜାଣିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁଠି ମଜୁରୀ ଦେଇ ସୂତା କଟାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି, ସେଠାରେ ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଖୁବ ବେଶୀ ।

ସୂତା କାଟି ସାରିଲା ପରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ତାକୁଡ଼ି ଭରିଗଲା ପରେ ସୂତାକୁ ଲଟେଇରେ ଗୁଡ଼େଇବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଲଟେଇର ମାପ ଫୁଟ ୪ ଠା ଲଟେଇର ୧ ଘେରର ଲମ୍ବ ଫୁଟ ୪, ପାଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାକୁ ଖଣ୍ଡେ ଦସି ବା ରଙ୍ଗ ସୂତାରେ ବାନ୍ଧି ରଖି-ବାକୁ ହୋଇଥାଏ. ନଚେତ୍ ମିଶିଯିବ ।

ଟଙ୍କାର ଯେମିତି ହିସାବ ରଖିବା ପାଇଁ ସୁକି, ଦୌଣୀ, ଅଣି ଆଦିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ସୂତାର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଗୁଣ୍ଡି, ଲଟି, ପଣ, ପାଟି. ଦସି ରହିଛି ।

୪ ଫୁଟିଆ ଲଟେଇ ଯେ ୧ ଘ=୧ ଘେର,
୨ ,, ୧୦ ଘେର=୧ ଦସି
,, ,, ୪୦ ଘେର=୧ ପାଟି
,, ,, ୮୦ ,, =୧ ପଣ,
,, ,, ୧୬୦ ,, =୧ ଲଟି ।
,, ,, ୬୪୦ ,, =୧ ଗୁଣ୍ଡି
୧୬ ପାଟି=୧ ଗୁଣ୍ଡି
୮ ପଣ=୧ ,,
୪ ଲଟି=୧ ,,
୬୪ ଦସି=୧ ,,

ସାଧାରଣଙ୍କର ସୁବିଧା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଚରଖା ସଂଘ "ପାଟି" ହିସାବକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । କେତେ କେବେ ଗୁଣ୍ଡି ନମ୍ବର ଲଟେଇରେ ସୂତା ବଳକା ରହିଯାଏ, ପରଦିନ ଭୁଲିଯିବାର ଖୁବ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ପାଟି ହିସାବରେ ୪୦ ଘେର ହେଉଥିବାରୁ ତାକୁ ପୁଣି ଥରେ ଗଣିନେବାକୁ ବେଶୀ ସମୟ ଲାଗେନାହିଁ ।

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଓ ରାଧାକୃଷ୍ଣ—ତମ ଦୁହିଙ୍କର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ହୋଇ ନଥିବାରୁ ନାଗ ହୋଇ ପାରିଲ ନାହିଁ ।

ମହେଶ୍ୱର (?) କେହି ଯଦି ୧୮ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଲୋକ ବୟସ କମାଇ ନାଗ ହୁଏ—ତା ଧର୍ମ ତାର ।

ବଂଶୀଧର (୧୦୫୩)—ଭଗବାନ ନିରାକାର ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଯେ କୌଣସି ଆକାର ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଏ । ଅଜାଙ୍କୁ ତମେ ଯେ କୌଣସି ଆକାର ଦେଇପାର ।

ଅଜା ଜଣେ କେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ସବୁବେଳେ ନଥାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେ ନିରାକାର ବା ବହୁ ଆକାର କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମା ବା Spirit ଏକ ।

ସୁରେନ୍ଦ୍ର (୯୭୮) ଶୁଣାଯାଏ ସରକାର ୬୦୦୦ ଟଙ୍କା ଜାମିନ୍ ମାଗିବେ । ସତ ହେଲେ ଡଗର ଉପରେ ଚଡ଼କ ପଡ଼ିବ ।

ତମେ ଯେ ଲେଖିଛ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଘୋଷ ବା ରବୀନ୍ଦ୍ର ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲେ ତାହା ଠିକ ନୁହେଁ । ଏଥିପାଇଁ ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ନାହିଁ ।

ପ୍ରମୋଦ [୧୦୮୦] ଥରକରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବ ।

ଅର୍ଥର ମୋହ ଯେଉଁ ଫଳଦେବ ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଭୋଗିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାଣି । ଏହା ଫଳରେ ଅସତ୍ୟ ବ୍ୟାପିଯିବ । ଧର୍ମ ନାଶ ହେବ । ମନୁଷ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟରୂପ ମାତ୍ର ଧରି ପଶୁ ପ୍ରକୃତି ହେବେ ।

ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନ

୧୦୧୦ ନାଗଙ୍କ ନାମ—ଲୋକନାଥ ରାଉତ—ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଗାଁ ।

ମୃତ ପଞ୍ଜୀ

ବଟାଳି ନଂ ୨୬—ତରଣୀରଞ୍ଜନ ଦାସ (୧୦୬୯) ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅବସର ବିନୋଦ ୨

ଗୃହେ ନାମ,
ଧର୍ମ ଦୁନ ଏବଂ ମୋକ୍ଷ ଧାମ।
ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟ ମିଳି ହେଲେ,
ଭଲ ଭଲ ଠାରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଭଲେ।
ପ୍ରଥମ ତୃତୀୟ ମିଳି ହେବେ,
ଶହଳରେ ତାକୁ ଲୋକ ଖୁଲିବେ।
ପ୍ରଥମ ମିଳିତ ହୋଇଲେ ଶେଷେ,
କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତେ ଖୋଜନ୍ତି ତାକୁ ଶେଷେ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ହୋଇଲେ ମେଳ,
ବୃକ୍ଷ ବଢେ ଜାଣ ସେ ବେଳ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ଚତୁର୍ଥ ହେଲେ ମିଳନ,
ତାହା ଯେ ହୋଇବ ବାଦ୍ୟର ନାମ।
ସରବେ ଜାଣ ନାମ ମୋହର,
ବନ୍ଧୁହିଅ ଭଲ ବସ ଏଥର।

ଭୋଳାନାଥ
(୧୦୫୪)

୧୮ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନର ଉତ୍ତର—ଅନ୍ଧମକର।

ସୂର୍ଯ୍ୟ, ତ୍ରିଲୋଚନ, ବୈକୁଣ୍ଠ, ଭୋଳାନାଥ, ଗଦାଧର, ତୁଳମଣି, ଶାନ୍ତକୁମାର, ଭଗବତ, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ, ଜଗଦୀଶ ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ଓ ସଙ୍କର୍ଷଣଙ୍କ ଉତ୍ତର ଠିକ୍।

—*—

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ତ୍ରିଲୋଚନ ଦାସ (୧୧୨୧) ବୈକୁଣ୍ଠ [୧୧୨] ଓ ତ୍ରିଲୋଚନ (୯୧୧) ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲେଖିଛନ୍ତି—

ନଦୀସ୍ୱା (୯୮୭) ଭାଇ ଜାଣିବେ—

(କ) ଗାଡ଼ ଜୁଇଁ ଉପରେ ଅଠକ ଅଛି—ଦେହ ମୁଣ୍ଡ ଛୁଞ୍ଚ ଗାଡ଼ି ଗଛ ସଙ୍ଗରେ ଗଛ କରେ। ସେଥିପାଇଁ ଚଳନ୍ତି ଗାଡ଼ିରୁ ଡେଇଁଲେ ଲୋକ ପଡ଼ିଯିବ।

[ଖ] ମନୁଷ୍ୟ ଦେହରେ ରକ୍ତର ଗତି ଘଣ୍ଟାକେ ୭ ମାଇଲ ୧୧୨୧ ଲେଖିଛନ୍ତି—

ତୁଳସୀ ଦେଇ ଜାଣି—(କ) ଅମେରିକାର ସର୍ବାଧିକ ଖରସ୍ରୋତା।

ଗଦାଧର ଭାଇ ଜାଣିବ—କାନେଡାରେ ହୃଦ ଶାରଲୋଟି ଓ ଭାଙ୍କୋଭର ଦ୍ୱୀପ ଦ୍ୱୟ ପୃଥିବୀର ଅଷ୍ଟମ ଜନକ ଦେଶ।

ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ (୧୦୮୯) ଲେଖିଛନ୍ତି

ନଦୀସ୍ୱା (୯୮୦) ଜାଣିବ—(କ) ପୃଥିବୀର ବୃହତ୍ତମ ଜଳପ୍ରପାତ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ଜାମ୍ବେଜୀ ନଦୀର ଦକ୍ଷିଣ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ। [ଖ] ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆକୁ କେହି କେହି ଅଷ୍ଟମ ଦେଶ କହନ୍ତି (ଗ) ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ୧୮୮୩ ରେ ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା।

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ (୧୦୯୧)

(କ) ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁ ସହରରେ ରାସ୍ତା ଗାଡ଼ି ଓ ଧୂଳି ନାହିଁ ?

(ଖ) କେଉଁ ନଦୀରେ ମାଛ ନାହିଁ ?

(ଗ) କେଉଁ ଗଛ ବେଶି ଦିନ ବଞ୍ଚେ।

[ଘ] ସବୁଠାରୁ ଡେଙ୍ଗା ଗଛ କଏ ?

ଜଗଦୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର [୧୦୬୫]

(କ) ପୃଥିବୀର ବଡ଼ ଜବ

(ଖ) ପୃଥିବୀର ବଡ଼ ଉପନ୍ୟାସ

[ଗ] ପୃଥିବୀର ବଡ଼ ସହର

ତ୍ରିଲୋଚନ (୧୧୨୧)

(କ) ଭାରତରେ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବପ୍ରଥମ ପ୍ରେସ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା କିଏ ?

[ଖ] ପୃଥିବୀରେ ବୃହତ୍ତମ ଗ୍ରନ୍ଥାଗାର କେଉଁଟି ?

[ଗ] ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଅକାଶର କେତେ ବାଟ ଯାଏ ପବନ ଅଛି।

—†—

ନାଗଟମଳା

ଅଚାଳଙ୍କ।

ଅମ୍ଭ ଗ୍ରାମରେ ସଙ୍ଘ-ବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାତ୍ର ଭାଇ ସମବେତହୋଇ ଏକ ସଭାକଲୁଁ। ସେଥିରେ ଶ୍ରୀ ବାଳକୃଷ୍ଣ ଦାଶଶର୍ମା ବିଏ, ଜଣେ ଦେଶସେବକ ଏବଂ କର୍ମବୀର ପୁରୋଧା ଆସନ ଅଳଙ୍କୃତ କଲେ। ତହିଁରେ ନାଗ ଅନାଗ ପିଲାମାନେ ବସି ସୂତା କାଟିଲୁ। ତୁଳା ସୁଆଁ ହେଲୁ। ଦୁଇଟାଠାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଖଣ୍ଡ-ସୂତ୍ରଯଜ୍ଞ କଲୁ। ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାଳକୃଷ୍ଣ ବାବୁ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଜୀବନୀ କହିଲେ। ତାପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଉପଦେଶ ବାଣୀ—କହିଲେ। ଏହାପରେ ୭ ଦିନ ଗାନ୍ଧୀ-ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ହେବ ବୋଲି ସେ ମତ ଦେଲେ। ଏବଂ ଶେଷ ଦିନ ବୃକ୍ଷ-ରୋପଣ ହେବ ବୋଲି କହିଲେ। ତାଙ୍କ ଉପଦେଶାନୁସାରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳେ ସଭା ଭାଙ୍ଗିଲୁଁ। ସଭା ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାନକଲୁ। ଏହାପରେ ୭ ଦିନ ଅମେ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ କରିଛୁଁ।— ଗଦାଧର [୯୩୦]

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୧୨୩ ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ନାଥ ମହାନ୍ତ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋଃ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ। ୧୧୨୪ ଶ୍ରୀ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋଃ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ। ୧୧୨୫ ଶ୍ରୀ ଦାଶରଥି ଘୋଷ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋଃ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ। ୧୧୨୬ ବୈଦ୍ୟନାଥ ବଲ୍ଲଭ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲ ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ପୋଃ ବାଲେଶ୍ୱର। ୧୧୨୭ ଶିତିକଣ୍ଠ ଦାସ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାସ୍କୁଲ ବାଲେଶ୍ୱର। ୧୧୨୮ ଶ୍ରୀ କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା ପୃଥିରାଜ ହାଇସ୍କୁଲ ପୋଃ ବଲାଙ୍ଗିର ଜିଲ୍ଲାଃ ବଲାଙ୍ଗିର ପାଟଣା। ୧୧୨୯ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀରାଜ ଠାକୁର ଗ୍ରାମଃ ମଣ୍ଡଳ ପୋଃ ବେଲପଡ଼ା ବଲାଙ୍ଗୀର ପାଟଣା। ୧୧୩୦ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଧର ଜେନା ମାର୍ଶାଘାଇ ହାଇସ୍କୁଲ ପୋଃ ମାର୍ଶାଘାଇ କଟକ। ୧୧୩୧ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଶଙ୍କର ମିଶ୍ର C/O ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ଅବ୍ ସ୍କୁଲସ୍ ପୋଃ ବୀର ମହାରାଜପୁର ସୋନପୁର ଷ୍ଟେଟ୍ ବଲାଙ୍ଗିର ପାଟଣା ଜିଲ୍ଲା।

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାଗ/ନାଗୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ। ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍। ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହସ ସେବା ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି। ଦୟା କରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ। ମୁଁ ଏଥିସହ ଚାନ୍ଦା ବାବଦରେ ୦ ୦ ୯ ର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲି।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାଗ/ନାଗୁଣୀ

ଠିକଣା ____________

ତାରିଖ ____________

✽ ଏହି କୁପନ ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଚୁମ୍ବକୀ ରେଚନା

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ... ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ... ପ୍ରାକୃତିକ ... ହେବ । ... ଜାଣି ... ନୁହେଁ ମୂଲ୍ୟ ... । ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—...

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

•

... ବ୍ୟବହାର କରିଲେ ଅପୂର୍ବ ଜନକ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟୁବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଳସ୍ୟ, ସ୍ମୃତିହାନି, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବିଦୂରିତ ହୁଏ । ... ଏଥିରେ ... । ମୂଲ୍ୟ— ... ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—... ଅତିରିକ୍ତ । ...

ପ୍ରତ୍ୟେକ ... ପଠାଯାଏ ।

... M. KAVYATIRTH (D. G.)

70, Cornwallis St., Calcutta

କଟକ ... ହୋଟେଲ ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ

ଟେଲିଗ୍ରାମ—ରୟସାହ୍ (Roy Sha)—ଫୋନ୍—କଟକ ୨୦

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଲଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍ ଆର, ସହର ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ ତା ୧୫ । ୩ । ୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି । ଟିକଟର ଦାମ ରେଲୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ରାତ୍ରି ୮ଟାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକଟ୍ ମିଳେ । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ । ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକଟ କିଣିଲେ ତହିଁଆର ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇ ପାରିବେ । ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ସକାଳ ୧୦ରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୫ଟା ଭିତରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ଆବେଦନ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘର କିମ୍ବା ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ରେଟ୍ ଓ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିଜେ ଆସି ବୁଝି ଯାଆନ୍ତୁ ।

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ରୋଗର ... ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଆଂଶିକ ଫୁଲା ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଆରୋଗ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ... ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ... ପାଇଁ ... ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ

(H. K. K.)

୧୬୦ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଓଡ଼ା

ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ଼ କଲିକତା

... ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର ସମ୍ପାଦନରେ ... ମାସିକ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି—

ମୂଲ୍ୟ—

ବାର୍ଷିକ—... ଟଙ୍କା

ଷାଣ୍ମାସିକ—ଦେଢ଼ଟଙ୍କା

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା—... ଅଣା

ଶୀଘ୍ର ଗ୍ରାହକ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ । ... ପଠାଇଲେ ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାର ଅଦର୍ଶ ଖଣ୍ଡ ପାଇ ପାରିବେ ।

Managing Editor,
Kumkum

20, Tejpal Read
Bomday 24.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭଦ୍ରକ ଟକିଜ୍ ଏଣ୍ଡ୍ ଟ୍ରେଡ଼ିଂ

କରପୋରେସନ ଲି:

THE BHADRAK TAKLIES & TRADING CORPN., LTD.

BHADRAK.

(୧୯୧୩ ମସିହା ର କମ୍ପାନୀ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଓ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ)

ମୂଳଧନ—ଦୁଇଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା

ସମୁଦାୟ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା [୨୦,୦୦୦ (କୋଡ଼ିଏ ହଜାର)] ଦଶ ଟଙ୍କିଆ ଅଂଶରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ଏବଂ ସାଧାରଣରେ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଦିଆଯାଉଅଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ ୧୦ଃ ଶରଧା ଭରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ୫ ଓ ଦରକାର ହେଲେ ଅବଶିଷ୍ଟ ୫ ଦୁଇ କିସ୍ତି ୨ ହିସାବରେ ... କିସ୍ତିରେ ୫ ଦେବାକୁ ହେବ। ... କିସ୍ତିରେ ଦେବାକୁ ହେଲେ ... ମାତ୍ର ୫୦ ... ୧୦ଃ ଅଂଶ ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ ... ପ୍ରବେଶିକା ଫି ୧୧ ... ଦରଖାସ୍ତ ... ।

ପରିଚାଳକ ମଣ୍ଡଳୀ—

୧—ଶ୍ରୀ ହେମେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ... ଏମ, ଏ ... ଉକିଲ

୨—ଶ୍ରୀ ... ପାଣ୍ଡୀ, ଜମିଦାର, ... [ଭଦ୍ରକ]

୩—ଶ୍ରୀ ଗୋଲକବିହାରୀ ଦାସ, ବି ଏ, ବି ଏଲ, ଉକିଲ, ଭଦ୍ରକ

୪—ମହମଦ ... ମାର୍ଚ୍ଚେଣ୍ଟ ଭଦ୍ରକ

୫—ଶ୍ରୀ ବଙ୍କିମୋହନ ଦାସ, ପରିଚାଳକ [ସମ୍ପାଦକ, "ଡଗର", ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର ଭଦ୍ରକ] କୋ-ଅପରେଟିଭ ... ଓ ଜମିଦାର

୬—... ମାର୍ଚ୍ଚେଣ୍ଟ ... ଭଦ୍ରକ

୭—ଶ୍ରୀମତୀ ... ଦାସ

୮—ଶ୍ରୀମତୀ ... ମହାନ୍ତି [... ମହାନ୍ତି]

୯—[ମେମ୍ବର ... ଭଦ୍ରକ।]

୧୦—ଶ୍ରୀ ... ଦାସ

୧୧—ଡାକ୍ତର ସୁଧାମାଧବ ଦାସ

ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ—

ଶ୍ରୀ ହେମେନ୍ଦ୍ରନାଥ ... ଉକିଲ, ଭଦ୍ରକ

ଚେୟାର୍‌ମେନ୍—

ଶ୍ରୀ ଗୋଲକବିହାରୀ ଦାସ, ଉକିଲ ଭଦ୍ରକ

ସେକ୍ରେଟେରୀ

ଶ୍ରୀ ବଙ୍କିମୋହନ ଦାସ

ଜଏଣ୍ଟ ସେକ୍ରେଟେରି ଓ ଅର୍ଗାନାଇଜର

ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ...

ବ୍ୟାଙ୍କର

ଜେନେରଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ—ଭଦ୍ରକ

ଅଡ଼ିଟର

ମେସର୍ସ ... ଏଣ୍ଡ କୋ—କଟକ

ଆଇନ ପରାମର୍ଶ ଦାତା

୧। ଶ୍ରୀ ... କାନ୍ତ ... ଏଡ଼ଭୋକେଟ, କଟକ

୨। ଶ୍ରୀ ହେମେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ... ଉକିଲ ଭଦ୍ରକ।

୩। ଶ୍ରୀ ଗୋଲକବିହାରୀ ଦାସ, ଉକିଲ ଭଦ୍ରକ।

ମ୍ୟାନେଜିଂ ଏଜେଣ୍ଟସ୍

ମେସର୍ସ ଭଦ୍ରକ ...

ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ ଅଫିସ

ଭଦ୍ରକ।

ନୋଟ—... ଅଂଶ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରନ୍ତୁ। ଅସ୍ଥାୟୀ ସିନେମା ଗୃହରେ ଶୀଘ୍ର ସିନେମା ଦେଖାଇବାର ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେଉଛି।

Printed & published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1948.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗର

ପୌଷ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ · ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ · ୧ମ ସଂଖ୍ୟା · ତା ୧୬।୧୨।୪୮

ମଲି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତା

ଭରତ ଶାସନ ରଥ ସ୍ୱବ ସବ୍ର ଅଚଳ ନା।

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୪ ୬୦
ଷାଣ୍ମାସିକ ୧ ୩ ୦
୪ ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜାଣନ୍ତିକି

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ

ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁବିଖ୍ୟାତ କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲର ଅଭିଜ୍ଞ ରସାୟନ ବିଜ୍ଞ ... ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ—

ସୁବାସିତ କେଶ ତୈଳ

... ମନୋହର ସୁଗନ୍ଧ ଏବଂ ... ଓ ... ପ୍ରମୋଦ ଦାୟକ । ... କେଶର ... ।

ଆପଣଙ୍କ ନିକଟ ଦୋକାନରେ ... ଠିକଣାକୁ ... ।

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ

ଏଣ୍ଡ ବିଲଟି ପ୍ରଡକ୍ଟସ୍

୨୧୧, ... ରୋଡ଼, ... କଟକ

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସିଓରେନ୍‌ସ

କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍

ସ୍ଥାପିତ ୧୯୦୮—ହେଡ୍ ଅଫିସ, ବମ୍ବେ

ସନ ୧୯୪୬ ମସିହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୧୪—୮୧ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ଚଳନ୍ତି ବୀମାର ପରିମାଣ ୧୬୦୦,୦୦ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା ପାଣ୍ଠି ୩୪୪୦,୦୦ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ସମର୍ପିତ ପରିମାଣ ୪୪୦,୧୩ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା କର ଉଚ୍ଚର ବୃଦ୍ଧି ଓ ବୋନସ ମଞ୍ଜୁର କରନ୍ତୁ । ... ଏବଂ ... ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ... ସନ୍ତାନ ... —କେବଳ ... ।

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ... ଯୋଗ୍ୟ ... ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ସମ୍ବଲପୁର ଓ କଟକରେ ସଂଗଠନ ଓ ଶାଖା ଅଫିସ ମାନ ଅଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ସବୁ ଏଜେଣ୍ଟ ଓ ଅର୍ଗାନାଇଜର ... । ଓଡ଼ିଶା ଚାର୍ଜ ଶାଖା—ରାଜାବଗିଚା, କଟକ ।

ମ୍ୟାନେଜର—ଶ୍ରୀ ... ପ୍ରସାଦ ଦାସ

ଫାଉଣ୍ଟେନ ପେନ

ଦେଶୀୟ (14 Kt. Vib) ... ପେନ ୫ ୧୨୮ ... ପେନ୍ ୫ ୪ ୮ ... ପେନ୍ ୫୪ ୮, ... ପେନ୍ ୫ ୪ ୮ ... ପେନ୍ ୨ ୪୮, ଗୋଲଡେନ ପ୍ଲାଟିନାମ୍ ପେନ୍ ୫ ୭ ୮, ... ପେନସିଲ ୫ ୨ ୮, ... ୫ ୪ ୮

S. M. COMPANY.

65A ... MINTOLA ST., C...

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା

ଲେପ୍ରୋ ରକ୍ସ୍ ଓର

ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ

ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ ଧବଳ ରୋଗ, ମେହ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ଔଷଧ

... ଏଣ୍ଡ କୋଃ ...

ଜଳ ଦେଶ

... ଧନ ... ଚଳନ ... ରୋଗରେ ... ଦ୍ୱାରା ... ଦେଉଛି ।... ବହୁ ... ଫଳ ... ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନନ୍ଦାଭ୍ ହ ଖଲ୍ ଇମାନ ଭୁଛାନ ଲାୟନ୍ତୁ !

ଡଗର

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
୯ମ ସଂଖ୍ୟା

ପୌଷ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ
୧୬ । ୧୨ । ୫୮

ବିବେକ-ରକ୍ଷୀ

ରାଜାଜୀ ରାଜଗୋପାଳାଚାରୀ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ବିବେକ-ରକ୍ଷୀ ବୋଲି ଖ୍ୟାତ ହୋଇଥିଲେ। ସେତେବେଳେ ଜଣା ନ ଥିଲା ଯେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ରାଜନ ତାଙ୍କର ସଂବର୍ଦ୍ଧନା ହେବେ। ସଂବାଧା ହେବା ପରେ ଗାନ୍ଧୀ ଓ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ବିବେକ-ରକ୍ଷୀଙ୍କର ବିଚ୍ଛେଦ ଘଟିଲା। ଗାନ୍ଧୀଜୀ ୧୯୪୨ ରେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବି କରି ବ୍ରିଟିଶ-ସରକାରଙ୍କୁ ଚରମ ପତ୍ର ଦେବା ବେଳେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କୁ ଧନ ଜନ ଦେଇ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ କହି କଂଗ୍ରେସ ଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇଗଲେ। ବିପ୍ଳବୀ କଂଗ୍ରେସ ସେତେବେଳେ ରାଜାଜୀଙ୍କୁ ତୁଚ୍ଛ ଅର୍ଥରେ ଦେଖୁଥିଲା। ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ପ୍ରେମ ଓ ଅହିଂସା ଯୋଗୁ ହୁଏତ ଠିକ୍ ଘୃଣା ଭାବ ଆସି ନଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଯୁଗ ଲେଉଟିଗଲା। ଗାନ୍ଧିଜୀ 'କଂଗ୍ରେସ ମଧ୍ୟ ମୋ କଥା ଶୁଣୁ ନାହିଁ' ବୋଲି ଦୁଃଖ କରୁ କରୁ ଶେଷଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଲେ। ଭାଗ୍ୟର ଅବର୍ତ୍ତରେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଭାରତର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ। ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ବିବେକ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବିଦାୟ ହୁଏତ ତାଙ୍କର କୀର୍ତ୍ତି ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀରେ ରହିଛି। କିନ୍ତୁ ବିବେକ-ରକ୍ଷୀ ତାଙ୍କର, ଆଜି ଠିକ୍ ଗୋଟିଏ Constitutional Governor ରୂପେ କେବଳ ରକ୍ଷୀର ଉପାଧି ମାତ୍ର ବହନ କରିଛନ୍ତି ସତ୍ୟ ଦେହାର କ୍ଷମତା ବା କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଜାଜୀ ତାଙ୍କର ସେହି ବିବେକ-ହୀନ ବିବେକ-ରକ୍ଷୀ ପଦର ଏକ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଲେ—ତାଙ୍କର ସାନ୍ତ୍ୱିତ୍ୟ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ସମାବେଶରେ—ହିନ୍ଦୁ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସମାବର୍ତ୍ତନ ଉତ୍ସବରେ। ସେ କହିଲେ—"ଆମେ ନେଉଁ ଅବାଧ୍ୟତା ବା ଅବଜ୍ଞା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କଲୁଁ ସେ ଅବଜ୍ଞା ଆନ୍ଦୋଳନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେତେକ କୁପରିଣାମ ମଧ୍ୟ ଛାଡି ଦେଇ ଯାଇଛି। ସାଙ୍ଘାତିକ ରୋଗରୁ ତ୍ରାଣ ପାଇବା ପାଇଁ ବଳିଷ୍ଠ ଔଷଧ ଯେଉଁ ଅନୁରୂପ କ୍ଷତ ଶରୀରରେ ତାର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ପୁନଃସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି କାଳୀନ ଦୁର୍ବଳ ଅବସ୍ଥାରେ ନାନା 'ସଂଯମ ଓ ନିୟମାନୁବର୍ତ୍ତିତାର ଅବଶ୍ୟକ ହେଲାପରି ଆମକୁ ଉକ୍ତ କୁପରିଣାମକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ହେବ—ଚେଷ୍ଟା ଓ ସଂକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା—ତାକୁ ଉଦ୍ୟମ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ଯାଇ ପାରେ।"

ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ ଆହୁରି କହନ୍ତି—ଆମେ ବିଦେଶୀ ସରକାରର ଆଇନ ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱକୁ ଅବଜ୍ଞା ବା ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା ଫଳରେ ଗୋଟାଏ ଅବଜ୍ଞା କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ପଡ଼ି ଯାଇଛି। ଏ ମନୋଭାବକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆମର ସମ୍ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆବଶ୍ୟକ। ସେ ଏହାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ କହି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରତି ପ୍ରଗାଢ଼ ଭକ୍ତି—ବା ଅତୀତରୁ ଭକ୍ତିକୁ ପୁନଶ୍ଚ ଉଦ୍‌ଜୀବିତ କରିବାକୁ ହେବ। ଏପରିକି ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ଧର୍ମ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଅସାମାନ୍ୟ ଭକ୍ତି ଦେଖା ଯାଉଥିଲା ସେହି ଭକ୍ତିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରି ଆଧୁନିକ ଗଣତନ୍ତ୍ର ବା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ର ଉପରେ ଆରୋପ କରିବାକୁ ସେ କହନ୍ତି।

ଏହିଠାରେହିଁ ରାଜାଜୀଙ୍କର ବିବେକହୀନ ବିଚାର ଅତି ମାରାତ୍ମକ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି, ତାଙ୍କ ଅନ୍ତଃକରଣ ପ୍ରତି ନିର୍ମମ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା କରି ତାଙ୍କୁ ପଦାରେ ପକାଇ ଦେଇଛି। ୧୯୪୨ରେ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଚକିତ କରିଥିଲା ସେମାନେ ରାଜାଜୀଙ୍କର ଏହି ଭାଷଣରୁ ବେଶ୍ ବୁଝି ପାରିବେ ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସେ କେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଥିଲେ ଓ ଦେଖୁଛନ୍ତି।

ଆମେ—ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ବ୍ରିଟିଶ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବା, ବ୍ରିଟିଶ ଆଇନକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବାକୁ ଯାଇ ନଥିଲୁଁ। ଆମେ ଯାଇଥିଲୁଁ ଅନ୍ୟାୟର, ଅସତ୍ୟର ବିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ। ଅନ୍ୟାୟ ବ୍ରିଟିଶ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ତଳେ ଯେପରି ସମ୍ଭବ ରାଜାଜୀ ଓ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ତଳେ ସେପରି ସମ୍ଭବ। ସୁତରାଂ ରାଜାଜୀ ବ୍ରିଟିଶ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବା ଫଳରେ ଆମେ ସହଜରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କଲୁ ବୋଲି ଗର୍ବ କରି ଅନ୍ଧ ଭାବରେ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ମାନି ଚଳିବାର ଉପଦେଶ ଦେଲେ ଶୁଣିବ କିଏ ?

ଏହିଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ—ରାଷ୍ଟ୍ର ବଡ଼ ନା—ସତ୍ୟ, ନ୍ୟାୟ, ଧର୍ମ ବଡ଼। ରାଜାଜୀ ଆଜି ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ବଡ଼ କରୁଛନ୍ତି। ପୁରାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତିକୁ ଆଜି ରାଷ୍ଟ୍ର ଉପରେ ଆରୋପ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଛନ୍ତି। ଏହାଠାରୁ ମାରାତ୍ମକ କଥା ଆଉ କଣ ହୋଇ ପାରେ। ଏଥିରେହିଁ ନାଜିବାଦ ବା ଫାସିଷ୍ଟ ବାଦର ବୀଜମନ୍ତ୍ର।

ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଚିରଦିନ ଅସତ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟ ଅଧର୍ମର ଅବଜ୍ଞା କରି ଆସିଛି—ସେ କେବେ କୌଣସି ରାଷ୍ଟ୍ର, କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ, ରାଜା ବା ଶାସକ ବିଶେଷର ବିରୋଧ କରିନାହିଁ। ଅବଶ୍ୟ ଆମେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛୁ ଗତ ଆନ୍ଦୋଳନ ପୂର୍ଣ୍ଣତଃ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ—ନୀତିର ସହିତ ହୋଇ ପାରି ନାହିଁ। ଅନେକ ଅନ୍ୟାୟର ବିରୋଧ କରିବାକୁ ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଅନେକ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛୁ—ବା ତାକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଛୁ—ନିରାଶାରେ—କାପୁରୁଷତାରେ। ଆଜି ରାଷ୍ଟ୍ର ଭିତରେ ଯେଉଁ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ସେ ସେହି ବିଶୃଙ୍ଖଳାର ପରିଣାମ। ପ୍ରକୃତ ନେତା ଆଜି ନିଜର ଭୁଲ୍‌କୁ ଦେଖାଇ ଦେଇ ସଂଶୋଧନ କରିବାର ପଥ ଦେଖାଇବା ଉଚିତ। କିନ୍ତୁ ବିଦେଶୀ ଶାସନର ଆଇନ ଭଙ୍ଗ ଠିକ୍ ଓ ସ୍ୱଦେଶୀ ଶାସନରେ ଆଇନ ଭଙ୍ଗ କରିବା ଭୁଲ ଏଭଳି ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ଯୋହାଳି ଓ ... ଆମେ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିବୁ ନାହିଁ।

ସତ୍ୟ ପାଇଁ—ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ଆମେ ନିଜକୁ ବଳିଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ—ଜାତିକୁ ବଳି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ—ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ବଳି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ସତ୍ୟ ଆଗରେ ଯଦି ଗୋଟାଏ ସମାଜତନ୍ତ୍ର, ସାମ୍ୟବାଦ ଆଦି ଠିଆ ହୁଏ ତେବେ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ବଳି ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ହେବୁନାହିଁ। ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଦି ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅଧର୍ମକୁ ଆଶ୍ରୟ କରେ, ଆମେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ବିରୋଧ କରିବାକୁହିଁ ମନେ କରୁ ଆମର ଧର୍ମ—ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ।

—+—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାନା ନାନା

"ଅପଙ୍କୁ ଅସହ ଯୋଗ ଅଭ୍ୟାସ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ"—ରାଜାଜୀ

...ସପରେ ଜାତ ଜଲ୍ ମୋଟେ ସ୍ୱଭାବ ଛାଡ଼ିବ କେମନ୍ତେ ?

\+ + ×

ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ସରକାର ପୋଲିସ ବିଭାଗରେ ମାଇଗ୍ରିକୁ ରଖିବେ...ସଂବାଦ

...ସ୍ୱଭାବେ ନାସ୍ତି ଜନ୍ମହୋଇ ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ନଜାଣଇ ।

÷ ÷ ÷

କାଶ୍ମୀର ଯୁଦ୍ଧରେ ଧରା ପଡ଼ିଥିବା ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ରରେ ପାକିସ୍ତାନ ମାର୍କା ମରାଛି ।—ସଂବାଦ ।

...ସେ ଅସ୍ତ୍ରରେ ମରିବା ଲୋକଙ୍କ ଦେହରେ କିନ୍ତୁ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ମାର୍କା ଥିବ ନିଶ୍ଚୟ ।

÷ × ÷

ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନେ ବୁଝିରଖନ୍ତୁ ଯେ ସେମାନେ ଆଗ୍ନେୟଗିରି ଉପରେ ଗଢ଼ ଜଳୁଛନ୍ତି—ରାଜାଜୀ ।

ତାଙ୍କ ନାଁରେ କଣା ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

÷ × ÷

ବିଧାନ ସଭାରେ ନାଗରିକ ଅଧିକାର ଆଲୋଚନା—ସମ୍ବାଦ ହେଉ ନାଇନ ।

...ନାଗରିକଙ୍କ ଅଧିକାର କିଏ ଅଲୋଚନା କରିବ ?

÷ × ÷

ଆମର ସୈନ୍ୟ ସଜ୍ଜା ଭିତରେ କୌଣସି ଆକ୍ରମଣ ମୂଳକ ଅଭିସନ୍ଧି ନାହିଁ—ଲିଆକତ୍

.. ଯନ୍ତ୍ରନ୍ତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରୁଛନ୍ତି ମାତ୍ର

\+ ÷ ÷

ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗରେ ବିଧାନ ସଭା ସଭ୍ୟ ମାନେ ବଙ୍ଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ଗୋଟିଏ ଉପରମ୍ଭ ରଖିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ—ସଂବାଦ

...ଓଡ଼ିଶା ସଭ୍ୟମାନେ କେବଳ ତଳ ଗୃହରେ ରହିବାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ।

÷ × ÷

ଅମ୍ବେଦକାର କମ୍ୟୁନାଲ ହିନ୍ଦୁଙ୍କୁ ଜବାବ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ—ଶାସନ ବିଧାନରେ ଯେଉଁ ଅନୁଶାସନ ଅଛି ସେଥିପ୍ରତି ଭୀତ ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ତାହା ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେବ ନାହିଁ ।—ସଂବାଦ

ଗୋଟିଏ ବାଇଗଣ ଠାରୁ ବାଡ଼ ବାଇଗଣ ଅଧିକ ହେବ ଯେ !

÷ + +

ରାଜାଜୀଙ୍କ କଲିକତା ଆଗମନ ପରେଇ ହୋଇଥିଲା—ସରକାରି ବିଜ୍ଞପ୍ତି

...କିନ୍ତୁ ଘରକୁ ଘରଣୀ ନଥିଲେ ।

÷ × +

ପାକିସ୍ତାନ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିବ—ଲିଆକତ ।

...ଆଧି ଭୌତିକ କରି ସାରିଛି ।

\+ + ×

ବଡ଼ ବଡ଼ଙ୍କ ଦୁର୍ନୀତି ଦୂର କରିବାକୁ—ରାଧାକୃଷ୍ଣନ

...ଯେତେ ଦୂରରେ ଥିଲେ ଯେ ଯାହାର ସେ ତାହାର ।

\+ × +

ମୁସଲମାନ ମାନଙ୍କୁ ଭାଇ ଭଳି ବ୍ୟବହାର କର—ପଟେଲ

...ଭଉଣୀ ବୋଲି କିଏ କହୁଥିଲା କି ?

× × ×

"ସତ୍ୟକଥା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ଦୋଷ ଦେବା ଗୋଟାଏ ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇ ଗଲାଣି"—ରାଜାଜୀ ।

...ଖୋସାମଦ୍ କରିବା ତାଠୁଁ ବଳି ବଦ ଅଭ୍ୟାସ ମଧ୍ୟ ହେଉଛି ।

\+ × ÷

ସରକାରୀ ଚାକିରିରେ ଜାତି ଧର୍ମ ଓ ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତେ ସମାନ ଅଧିକାର ପାଇବେ—ବିଧାନ ସଭା ପ୍ରସ୍ତାବ

...ବ୍ୟାକରଣରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କ୍ଳୀବ ଲିଙ୍ଗ କରିଦେଲେ ସମାନତା ଆପେ ଆସିଯିବ ।

\+ × +

ରେଡ଼ିଓ ବାଙ୍କକାର ଶୂନ୍ୟ ହରଣ ମାମଲା—କଲିକତା ସଂବାଦ ।

...ଶୂନ୍ୟ ବାର୍ତ୍ତାରେ ଶୂନ୍ୟ ହରଣ ।

\+ + ÷

ଗୁଜବ ଅମେରିକାକୁ ରଷାକର ବୋଲି ଭୟ କରୁଛି—ସଂବାଦ

...ସେ ଯୋଜନାରେ ଗଜ ଡାକ ଦେଲା—

\+ × +

କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ଅସାଧୁତା ଅବଲମ୍ବନ କରୁଛନ୍ତି—କ୍ଷମତା ପାଇଁ ବାଡ଼ିଆ ପିଟା ହେଉଛନ୍ତି—ପଟେଲ ।

...ମଧୁ ଚକେଇଲା କିଏ ?

\+ ÷ ÷

ମାନ୍ୟବର ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ସରକାର ଛାଡ଼ିଲେ କଣ ହେବ !—ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ।

...ତାଙ୍କର ମାନ୍ୟବର ଲାଙ୍ଗୁଳ କଟି ଯିବ ଓ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଲାଙ୍ଗୁଳ କାଟିବାକୁ କହିପାରନ୍ତି

× + ×

"ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କର ଗ୍ରହଣ ଲାଗିଲା ପରି ହେଲା"—ସର୍ଦ୍ଦାର

...ଜଳଙ୍କ ବ ଲୁଚିଯିବ ।

\+ × +

ପାକିସ୍ତାନ ଶତ୍ରୁଙ୍କ ପାଇଁ ଶତ୍ରୁତା—ଲିଆକତ ।

...ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଛତ୍ରା ଗଲା ।

÷ × ÷

ମଦ୍ରାସୀଙ୍କ ତୈଳଖଣ୍ଡ ଉନ୍ମୋଚନ—ପ୍ରସ୍ତାବ

.. ତୈଳ ମର୍ଦ୍ଦନ କାର୍ଯ୍ୟକ କୃତାର୍ଥ ।

÷ × ÷

ଲଣ୍ଡ ଡ୍ରାଇଭର ଫଗ୍ରାସୀ ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକା ଅଞ୍ଚଳରେ ଖୋଜା ହେଲ—ସଂବାଦ

÷ + ÷

ନୂଆ ଫେସନରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କର ପୋଷାକ କମେ ଛୋଟ ହୋଇ ଆସୁଛି—ଫେସନ ବିଜ୍ଞାପନ

...ତାହ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନ (ବିଦ୍ୟା)ରେ ନିପୁଣା କରେ ।

÷ + ÷

ଯାହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରିବେ ଏବ ସଂଘ ତାଙ୍କୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଗ୍ରହଣ କରି ନପାରନ୍ତି—ସଂଘର ନିୟମ !

...ଉପଯୁକ୍ତତାର ପୁରସ୍କାର

÷ + ÷

ଜଣେ ଲୋକଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଗୋଟିଏ କନ୍ୟା ଜନ୍ମ କରିଛନ୍ତି—ସଂବାଦ

...ପିତା ଓ ମାତା ଉଭୟେ ସୁସ୍ଥ ଥିବେ କି ?

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁକାହୁକାହୁଆ ବିଲୁଆ ବିଚାର

ସ୍ୱାଧୀନତାର ନମ୍ବର କ୍ରମେ କ୍ରମେ ବଢ଼ି ଯାଉଛି । ଖାଇବା ବଞ୍ଚିବା ଧର୍ମ ଓ ଭାଷା ପଦବୀର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ବୋଲି କୁହା ଯାଉଥିଲା । ଆମ ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତ ମାନେ କହୁଥାନ୍ତି ଆହାର ନିଦ୍ରା ଭୟ ମୈଥୁନଂଚ-ରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଥିବା ଦରକାର । ଅଟଲାଣ୍ଟିକ ଚାର୍ଟରରେ ମଧ୍ୟ ଚାରିଟି ସ୍ୱାଧୀନତା କଥା ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ଆମ ଭାରତୀୟ ଶାସନ ବିଧାନରେ କିନ୍ତୁ ସାତୋଟି ସ୍ୱାଧୀନତା । ବୋଧହୁଏ ଜନ୍ମ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା, ମରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବା ସରକାରଙ୍କୁ ଖୋସାମଦ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ମିଶାଇ ସାତ କରିବେ ବୋଲି ବୈଧାନିକ ପଣ୍ଡିତ ମାନେ ଠିକ କରିଥିବେ । ଏହି ସାତୋଟି ସ୍ୱାଧୀନତା ସମ୍ଭବତଃ ସପ୍ତର୍ଷିଙ୍କର ଅବଦାନ ।

\+ + ÷

କେହି କେହି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ ଶାସନ ବିଧାନକୁ ସମାଲୋଚନା କରି କହୁଛନ୍ତି —ଏହା ଚୋର କଥାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରୁଛି । ଆମ ଭାରତରେ ଶାସନଟା ଓ ସବୁଦିନେ ସମ୍ପର୍କରେ —ଶାସନ ଅର୍ଥ ମଟର—ଟେଲିଫୋନ—ଡିନର ପାର୍ଟି । ସେ ସବୁ ଗାଁରେ ସୁଦ୍ଧା ଏ କେତେବେଳେ ! ପୁରାତନ ଗ୍ରୀସ ସ୍ୱାଧୀନତା ମଧ୍ୟ ଏଇ ସେଟିକ ବା ସହାୟରେ ଥିଲା । ନା ନହେଲେ ରୋମର 'ନିରୋ'ମାନେ ରାଜ୍ୟ ଜଳିଗଲା ବେଳେ କେନ୍ଦ୍ରା ବଜାଇବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ କେମିତି ?

÷ ÷ ÷

ଶାସନ ବିଧାନରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ଅହିଂସ ଗାନ୍ଧୀ ବଞ୍ଚିଥିବା ବେଳେ ସେ ଇଂରାଜ ଶାସନର ସମାଲୋଚନା ଏଇଥି ପାଇଁ କରିଥିଲେ ଯେ ଇଂରାଜ ଆମକୁ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ କିନ୍ତୁ କଥାଟାକୁ ଠିକ୍ ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ନେଉଛି ଆମ ଶାସକ ମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାରକୁ ବାରଣ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବା ପରି ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଧରିବାରେ ଆପତ୍ତି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ—କାଳେ ଆମେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି ପକାଇବା ସେଇ ଡରରେ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ସେମାନେ ମନା କରୁଛନ୍ତି । ମୋଟା ମୋଟା ଦରମା ପାଇ ଆତ୍ମରକ୍ଷା 'ଆତ୍ମାନଂ ସତତଂ ରକ୍ଷେତ୍' ନୀତିରେ ଅସ୍ତ୍ର ନେଇ ସେଇ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଅଧିକାର ଉପର କେବଳ ନେତା ବା ଶାସକ ମାନଙ୍କର ରହିବ—ରହିଥାଉ । ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କ କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଅସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରିବାର ସୁବିଧା ମିଳିବ, ସେ ହେଉଛି— ନେତା ମାନଙ୍କ କଥାରେ ତାଳି ଓ ଚୁଟ୍‌କି ମାରିବା ।

× + ×

ପ୍ରେସ ବା ପତ୍ର ପତ୍ରିକାର ସ୍ୱାଧୀନତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟାୟ ବିଧାନରେ ନରହିବା ହେତୁ ଆପତ୍ତି ଉଠୁଛି । ସରକାର ପକ୍ଷରୁ କହୁଛନ୍ତି 'ପ୍ରକାଶ' କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଭିତରେ ସେ କଥା ଆସିଯିବ । ଆମେ ବି ସ୍ୱୀକାର କରୁଛୁଁ—ତା ଭିତରେ ଆହୁରି କଥା ଅନେକ ମଧ୍ୟ ଆସିବ ଯଥା ପ୍ରେମ-ପ୍ରକାଶ କାମ-ପ୍ରକାଶ—ପ୍ରସବ ପ୍ରକାଶ—ପ୍ରକାଶ ପିକଚର୍ସ ଇତ୍ୟାଦି ।

× + ×

ନିଜାମଙ୍କର ଜଣେ ରାଣୀ ଅନଶନ କରିଛନ୍ତି । ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ମଣି ମଧ୍ୟ । କାରଣ କିଛି ଜଣାଯାଇ । କିନ୍ତୁ ଅଭିଯୋଗ ନିଜାମଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ । ଏ ଅନଶନ ଅମରଣ ।

ଆମର ମନେହୁଏ ଏଥର [illegible] ନିଜାମଙ୍କୁ [illegible] ସେଥିପାଇଁ [illegible] ପେଟକୁ ନିଜାମ [illegible] ମୂଳରେ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କରିବେ ।

× × ×

ଚୀନ ସରକାର ବଡ଼ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସେନା ମାଡ଼ି ଆସୁଛନ୍ତି । ସରକାର [illegible] ଏ [illegible] ଆମେରିକାକୁ ସାହାଯ୍ୟ ଭିକ୍ଷା କରି ଥକାଲେଣି ମାତ୍ର ଆମେରିକା କାନ ଦେଉ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଚିୟାଂକାଇସେକଙ୍କ ପତ୍ନୀ [illegible] ଆମେରିକା ଯାଇଛନ୍ତି । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆମେରିକାର [illegible] ଜଣେ ମହିଳାର ଆବେଦନ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଦ୍ରୌପଦୀର [illegible] କୃଷ୍ଣ ଶୁଣିଥିଲେ ।

÷ + ÷

କିନ୍ତୁ ଯେପରି ଜଣା ପଡ଼ୁଛି, [illegible] ମୂଳରୁ ପଣରେ ବାଧା ପଡ଼ୁଛି, ଆମେରିକା ଏତେବେଳରେ ଚୀନକୁ ସାହାଯ୍ୟ [illegible] କରିଦେବ [illegible] କଥା ଦିପଦ କହି ଶେଷ କରିଦେବ । ଆମେରିକା ଓ ରୁଷ ଚୀନର ଦୁଇ ପକ୍ଷକୁ ଏତେଦିନ ଯେଉଁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଉଥିଲେ, ତାହା [illegible] ଭାବରେ—ଅର୍ଥାତ୍ [illegible] ଅଣଟାରି । ଅସଲ ବେଳରେ ଖୋଲି ଖୋଲି ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ—ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜେ ଦଳଧରି କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଭା ନ ହେଲେ ନ ଚଳେ । ଏତେ ସାହସ କରିବାକୁ ଆମେରିକା ଭରସି ପାରୁନାହିଁ । ତାଙ୍କ ବୁଢ଼ୀ ଘୋଡ଼ାକୁ ତୋଳି-ବାକୁ ଯିବା ବୁଦ୍ଧିମାନର କାମ ନୁହେଁ । ଦୁର୍ବଳକୁ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ସୁଦ୍ଧା ରକ୍ଷା

Digitized by srujanika@gmail.com

କରିବାକୁ ସଙ୍କଳ୍ପ କରିଛନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ସାଫ ସାଫ ମନା କରିଦେଲେଣି—ଏଠା ଯାଉଣିକ କଥା ବୋଲି ।

÷ + +

ଖବର କାଗଜ ପାଠକମାନେ କହୁଛନ୍ତି କି "ଏବେକାର ଖବର କାଗଜ କେବଳ ନେତାମାନଙ୍କ ଲମ୍ବ ଲମ୍ବ ବକ୍ତୃତାରେ ଭରା । ଆଉ ପୁଣି ସବୁ ଏ କହୁଛନ୍ତି ସେଇ ଏକା କଥା ।" ପାଠକମାନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିକୁ ଆମେ ବଳିହାରି ଦେଉଛୁ । ଆହେ ପାଠକ, ନେତାମାନେ ସବୁ ସମୟରେ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ—ସତ୍ୟ ହିଁ ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ଗତ । 'ସତ୍ୟ' କଣ ନଅଟା କଅଟା ହୋଇପାରେ । ସତ୍ୟ ସବୁବେଳେ 'ଏକ' ।

× ÷ ÷

ଆମ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ନୂଆ ଶାସନ ବିଧାନରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା ଯେ କେହି କାହାରିକି ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ କରି ରଖି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତେ ସବୁରିକି ସ୍ପର୍ଶ କରିବାକୁ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ବାଧ୍ୟ । ଏ ଆଇନ ନ ମାନିଲେ ପୁଣି ଦଣ୍ଡ । କାହାରି କାହାରି ମନ ହେଉଛି ଯେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ପର୍ଶ କରିବାରେ ବାଧା ରହିବ କି ନାହିଁ ମିଟିଂରେ କୌଣସି ସଭ୍ୟ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ କଣ ଉଠିଥିବ କି ?

÷ ÷ ÷

ଆମ ଶାସନ ବିଧାନ ସଭାରେ ଦିନକୁ ଛବିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ପଡ଼ୁଛି । ଯେଉଁ ଶହ ଶହ ମେମ୍ବର ବସିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ମୋଟ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଜଣ ଲୋକଙ୍କ ଛଡ଼ା ବାକି ତ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ । ବୋଧହୁଏ ତେତିଶ କୋଟି ମୂକ ଭାରତବାସୀଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନେ ଧାଡ଼ି ନିର୍ବାଚିତ ମାନଙ୍କର ଖାଲି ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ମୂକ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଏଇଟା ଗାନ୍ଧିବାଦ !

× × +

ଶାସନ ବିଧାନ ସଭାରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ହୋଇଛି କି ଦେଶରେ ଆଇନ କରି ଗୋହତ୍ୟା ବନ୍ଦ କରାଯାଉ । ତାହାହେଲେ ଗୋଜାତି ଧ୍ୱଂସରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବେ ଓ ଗୋଜାତିର ଉନ୍ନତି ଘଟିବ । ଇଂଲଣ୍ଡ, ଆମେରିକା, ରୁଷ, ଜର୍ମାନୀ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶର ଲୋକ ତ ମାଂସାହାରୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଠା ଗାଈ ଅଧିକ ଦୁଗ୍ଧବତୀ ଓ ବଳଦ ଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ବଳଶାଳୀ । ଏହାର କାରଣ ଏହି ଯେ ମାଂସ ଲୋଭରେ ସେ ଦେଶର ଲୋକେ ଗୋଜାତିକୁ ଅଧିକ ଯତ୍ନ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଅଧିକ ଉନ୍ନତି ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଆମ ଦେଶର ଲୋକେ ଯଦି ସମସ୍ତେ ମାଂସାହାରୀ ହୋଇଯାନ୍ତି, ତେବେ ଆମ ଦେଶର ଗୋଜାତିର ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତି ହୁଅନ୍ତା । ଶାସନ ବିଧାୟକ ସଭା ତେବେ ଗୋବଧ ବନ୍ଦ ନକରି ସମସ୍ତେ ଗୋମାଂସ ଭକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆଇନ କଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା କି ?

÷ ÷ ÷

ନେତା ଓ ନେତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନରେ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର ଗୋଟାଏ ନିଶା ହୋଇ ପଡ଼ିବାର ଦେଖା ଯାଉଛି । ଏ ନିଶା ଘୋଟିଛି 'ଖାସ୍‌କରି' ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଲା ଦିନରୁ । ଦାନା କନା ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ଯେଉଁ ଲୋକ ତାଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ କରିବାର ଆଗ୍ରହ ବା ଅର୍ଥ ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏ ଜନ୍ମୋତ୍ସବଟା ପାଳିବା ପାଇଁ ବେଶୀ ଖରଚ ଓ ଉତ୍ସାହ ଉଦ୍ୟମର ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ୁ ନଥିବାରୁ ଏ ଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ ସହଜସାଧ୍ୟ ଓ ସୁବିଧା ଜନକ । ସଭା ଓ ବକ୍ତୃତା ମାତ୍ର ।

ଭାରତରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ଯେତେବେଳେ ତେତିଶ କୋଟି (ଦେବତା) ପ୍ରତି ଦିନରେ କାହାରି ହେଲେ କାହାର ଜନ୍ମ ଥିବ—ନୋହିଲେ ମରଣ ତ ଥିବ । ଏଣୁ ବର୍ଷର ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରତି ତାରିଖରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମ ଦିବସ ବା ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିନର ଉତ୍ସବ ପାଳନ କଲେ ଭାରତୀୟ ଜୀବନ ଖାଲି ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବମୟ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା । ଦୁଃଖ, ଦୈନ୍ୟ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କୁଆଡ଼େ ଛାଡ଼ ପଳାନ୍ତା ।

× ÷ +

ଆଜି ଗୋଟାଏ ଅମଳ ପାଇଛି ଆମ ମେଡ଼ିକାଲ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କୁ । କର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ବୋଧହୁଏ ଏହି ଭାବ ସର୍ଓ୍ୱାର ହୋଇଛି କି ଯେ ଯେତେ ଅଧିକ 'ଡକ୍ଟର' ଉପାଧି ବିତରଣ କରି ପାରିବ ସେ ସେତେ ବଡ଼ । ଏ ଦାନରେ ତ ପଇସା କଉଡ଼ି ଖରଚ ନାହିଁ । ଆମ ଚଳନ୍ତି ଅଛି ପଣ୍ଡା ଗାଆନ୍ତି—"ଦେଉଥିଲେ ପାଇ, ନ ଦେଉଥିଲେ ପଡ଼ିଥାଇ ଭୂଇଁରେ ଗୋଧନ ଚରାଇ ।" କେଜାଣି ସାବର୍ତ୍ତା କୁଳପତି ମାନଙ୍କର ଏହିଭଳି ଅଣାକାର ଥାଇପାରେ, "ମୁଁ ଦଉଥାଏଁ ତୁ ନଉଥା—ତୁ ଦଉଥା ମୁଁ ନଉଥାଏଁ ।' ଏହିପରି ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଭାରତର ତେତିଶ କୋଟି ଯାକ ଯେଉଁଦିନ ଜଣ-ଜଣକା 'ଡାକ୍ତର' ପାଲଟି ଯିବେ, ସେ ଦିନ ଏ ଦେଶରେ ଆଉ ରୋଗ, ବାଧିକ ତ ରହିବ ନାହିଁ ।

÷ + +

ବୈଧାନିକ ସଭାର କଂଗ୍ରେସ ପାର୍ଟି ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି କି ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ପ୍ରତି ଅଧିବାସୀ ତାର ଧର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବା ଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ପରିଚାଳନା, ଭୋଗଦଖଲ ଓ ହାସଲ କରିବାରେ ସ୍ୱାଧୀନ ରହିବେ ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କର ଏ କ୍ଷମତା ଉପରେ ସରକାର ବା ଅନ୍ୟକେହି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ । କଥାଟା ଯଦି ସତ ହେବ ଲକ୍ଷାଏ ଟେକେ ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ମାନେ 'ଗାନ୍ଧି' ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଠାରେ ଅମାଲ୍ ଭୋଗ ଲଗାନ୍ତୁ ।

÷ + +

ବଡ଼ଲାଟ ରାଜାଜି କଲିକତାରେ ଭାଷିଲେ କି "ଇଂରେଜ ବେପାରୀମାନେ ଭାରତର ଶିଳ୍ପ-ବାଣିଜ୍ୟର ଉନ୍ନତି ସକାଶେ ଭାରତ ବାସୀଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ଯତ୍ନବାନ ।" ସେଦିନ ବନାରସରେ ପଟେଲଜୀ କହିଲେ "ଦେଶୀୟ ନରପତିମାନେ ସ୍ୱଦେଶର ହିତ ପାଇଁ ଲଳାୟିତ ।" ଏସବୁ ଶୁଣି ଆମେ ବୁଝୁଛୁଁ ତେବେ ଦେଶର ଶତ୍ରୁତା କରୁଛି କିଏ ?—ଜନ ସାଧାରଣ ?

× ÷ ×

'କଳାପାଣି' ନାମରେ ଯେଉଁ ଆଣ୍ଡାମାନ ଦ୍ୱୀପ ଗୋଟାଏ ଆତଙ୍କ ଥିଲା, ଏବେ ଦେଖା ଯାଉଛି ସେ ଭୂସ୍ୱର୍ଗ ଭିଳି ହୋଇଯିବ । ଏଣିକି ସେଠିକି ଲୋକେ ଯାଇ ବସବାସ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି । ଖୁଣୀ ଆସାମୀ ହେବାର ଡରଟା ଭୁଲିଗଲେ ଯାହାହେଉ ଏବେ ଦିନେ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ଆଉ ଗୋଟାଏ ଦାନ !

+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଖେଳ ସାଥୀ

ଲେଖକ—ଅନାମ

ସେ ତ ଦିନେ ଠିକ୍ ହେଉଥିଲି—ହେଉଥିଲି । ଆଉ କହିଲେ ଘ-ମାରିବ—ଚଢ଼ୁ ବହୁଡ଼ା ଖେଳରେ ମୁଁ ଥରେ ହେଉଥାଏଁ ଶବ ଆଉ କରିମ ହେଉଥାଏ ମିଆଁ ପୁଅ ।

ଦିନ ଗଡ଼ିଗଲା । ମୁଁ ବାହା ହେଲି । ମିଆଁପୁଅକୁ ନୁହେଁ—ମିଶ୍ରର ପୁଅକୁ । ସେ ... କୁଳରେ ଜନ୍ମ ହେଲେବି ଯେପରି ଧର୍ମବାଦ ରହିତ ବସ୍ତୁ ସେ ସେହିପରି ମୋର ଧର୍ମବାଦ-ହୀନ ପଥ । ଅଫିସ ଗଲେ ...ଲେ ସାହେବ—କନଷ୍ଟାନ ହେ- ଯାନ୍ତି । କ୍ଲବକୁ ଗଲ ଦେଲେ ବା-ହୁଲ ବାବୁ ୫୦ ଇଞ୍ଚିଆ ସବୁ ...ଅଳ ମଳମଳି ପଞ୍ଜାବୀ । ଘର ଭିତରେ କନ୍ତୁ ଲୁଙ୍ଗି ଟିକ୍ ମିଆଁ ପୁଅ । ମୁଁ କେବେ କେବେ ଭାବେ ... ଟେଲନା ବେଳେ ବେଳେ ସତ ହେଉଥିବ—ଯେମିତି ସପନ ଥରେ ଥରେ ସତ ହୁଏ । ତା ନ ହେଲେ ପିଲାଦିନର ଖେଳ-ସାଥି କରିମ କାହିଁକି ଏକ ଭ.ରେ ବସିଛନ୍ତି—ବା ଇଏ କାହିଁକି କରିମ୍ ବେଶରେ ମୋ ଆଗରେ ମୂର୍ତ୍ତି ଧରନ୍ତେ ।

ଆଜି ମିନା ମୋର ଝିଅ । ତାର ଗୋଟିଏ କରିମ୍ ନୁହେଁ—ଅନେକ କରିମ୍ ଖେଳସାଥି । ମୁଁ ୮।୧୦ ବରଷରେ କରିମ୍‌ର ବର ହେଉଥିଲି । ମିନାର ୩।୪ ବରଷରେ କେତେ କରିମ୍—କେତେ ଜସେଫ, କେତେ ଦିଲ୍ଲୀପ କୁମାର ମାନେ ତାର ଖେଳସାଥି ହେଇ ଜୁଟିଲେଣି । ତା ଭିତରୁ କରିମ୍ ଭଳି କେହି ଜୀବନସାଥି ହେବେ କି ନାହିଁ କିଏ ଜାଣେ ।

ମୋର ମିନା ପାଇଁ ଘରେ ଯେତେ ଜଞ୍ଜାଳ ନୁହେଁ ମିନାର ଏଇ ଖେଳସାଥିଙ୍କ ପାଇଁ ତହିଁ ବଳ ଦଶ ଗୁଣ ଜଞ୍ଜାଳ । ପ୍ରତିଦିନ ମିନା ଯେତେ ଜିନିଷ ନଷ୍ଟ ନ କରେ ତାର ଖେଳ-ସାଥି ମାନେ ତାଠୁଁ ଅଧିକା ନଷ୍ଟ କରନ୍ତି ।

ମୋର ଜୀବନ ସାଥି ସେତେବେଳଠାଏ କହେଇରୁ ଫେରି ନଥାନ୍ତି । ମୁଁ ମିନାକୁ ନୂଆ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଫ୍ରକ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲି । ସେ ଫ୍ରକର ବିଶେଷତ୍ୱ—ନାନା ପ୍ରକାର ଫୁଲ କଟା ହୋଇଥାଏ । ସେ ଫୁଲ ଗୁଡ଼ିକ ଏତେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଯେ ପ୍ରଜାପତି ଭ୍ରମରେ ଆସି ବସି-ପଡ଼ିବାର ଭୟ ମୋର ହେବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ ।

କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ଦେଖାହେଲା— ସେ ଦିନ ମିନାର ଫ୍ରକ୍, ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ବଦଳରେ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ... ବନ୍ଧୁ ଖେଳ

ସାଥିଙ୍କି ଆକୃଷ୍ଟ କଲା । ଦାନ୍ତରେ ବଡ଼ ଗହଳ ଚହଳରେ ଖେଳ ଚାଲିଥାଏ—କି ଖେଳ କିଏ ଜାଣି । ମୋର ଦୃଷ୍ଟି ଥାଏ ବାସ୍ତା ଉପରେ—ମନେ ମନେ ଗୀତ ଗୁଣୁଥାଏ—ଗୃହିଁ ଗୃହିଁ ପଥ ଭୁ... ।

ହଠାତ୍ ମିନା କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ଏ ମୋର ଏକାଗ୍ରତା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ମୁଁ ଦଉଡ଼ି ଯାଇ ଦେଖିଲି—ମୁର ସାଙ୍ଗୋଟି ଖେଳ ସାଥି, ସାଥିଙ୍କ ଦେଖି ମିନାର ନୂଆ ଜାମାଟାକୁ ଟାଣୁଛନ୍ତି । ଫ୍ରକଟା ଚିରି କେନା କେନା ହୋଇ ଗଲାଣି । ମୁଁ ଗାଳିଦେଇ ଦଉଡ଼ି ଗଲା ବେଳକୁ ସମସ୍ତେ ପଳାଇ ଗଲେ । ଗୋଟିଏ ସାଥିର କାନ ମୋ ହାତରେ ପଡ଼ିଗଲା । ମୁଁ ସେ ସାଥିଟିକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଘରକୁ ଟାଣି ଆଣିଲି । ଦେଖିଲି ପିଲାଟି ... ଖାନ୍ତି—କମି ଉନ୍ନତ ସାଥି ନୁହେଁ କି ସୋପାନୀୟ ସାଥି ନୁହେଁ । ତା ବେକରେ ତାବିଜରୁ ଜାଣିଲି ସେ ମୁସଲମାନ । ବୟସ ୭।୮ ହେଲାଣି । ଖାଇ ହୁଣ୍ଡା ପିଲାଟିଏ ପରି ଦିଶୁଥାଏ । ମନେ ମନେ ଭାବିଲି ମୁସଲମାନ ପିଲା ଗୁଡ଼ାକ ଏକା ବଡ଼ା ହୁଣ୍ଡା—ସେଥିପାଇଁ କରିମ୍‌କୁ ଅଙ୍କ ଆସୁ ନଥିଲା ।

ତା କାନ ମୋଡ଼ି ଧରି ଚାପୁଡ଼ା ଦେଇ ଦୁଇ ଗାଲକୁ ଫୁଲି ଉଠେ ଛି—ସେ କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ ହୋଇ କହିଲା—ମାର ନାହିଁ ମା—ମୁଁ ଠିକ୍ ଏହିଭଳି ଜାମା ଆଣି ଦେବି ।

କେଉଁଠୁ ଆଣିବୁ ? ପଚାରିଲି ।

ଆପଣ ଯେଉଁଠୁ କିଣିଛନ୍ତି—ସେଠା ଆମ ଦୋକାନ । ସେଠି ଅନେକ ଜାମା ଅଛି । ବାପାଙ୍କୁ କହିଲେ ଦେଇପିବେ । ଆପଣ ମତେ ଚାରି ଜାମାଟା କାଟିଦିଅନ୍ତୁ ମିନା ଦେବକୁ ।

ମୁଁ ତା କଥାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁ ନଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଭାବିଲି ଚିରା ଫ୍ରକଟା ସେ ନେଇ ବା କଣ କରିବ । ମିନାକୁ ଯଦି ସେ ଜୀବନସାଥି କରିବାକୁ ଗୃହୁଁଥାଏ ତେବେ ... । ସ... କର ହାତରେ ଫ୍ରକ୍ ... ଜଣା ... ଯାଇଥିବାର ପଡ଼ୁଛି ଏତେ ପିଲା ଯୁଗକୁ ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତଥାପି କହିଲି । ... ହେବ ତ ହେଉ କହି ଚିରା ଫ୍ରକଟାକୁ ରାଗରେ କାଟି ତା ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲି ।

ସତକୁ ସତ ଘଣ୍ଟାକପରେ କରିମଖାଁ ଆଣି ସନ୍ଦୁକରୁ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଫ୍ରକ୍ ଧରି ଆସିଲା । ପୁରୁଣାଟି ସହି । ଭାବିଲି—ଏହି ପ୍ରେମ—ପ୍ରେମ—ଫ୍ରକ ଯାହା ଲେଖିଛନ୍ତି ଠିକ୍—ଆକର୍ଷଣ ।

ମୁଁ ଖୁସି ହୋଇଗଲି । ସେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ମୁଁ ଆଉ କିଛି କହିନାହିଁ ଏସବୁ ତାଙ୍କୁ ।

ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମହିନା ଅସିଗଲା । ୨ ତାରିଖ ଦିନ ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଖଣ୍ଡିଏ ବିଲ୍ ଧରି ଆମ ଘରେ ଠିଆ । ସେ ଘରେ ନଥାନ୍ତି ।

ମୁଁ ପଚାରିଲି—କିଏ ?

"କରିମ ଖାଁ ।"

"କିଅଛେ ?"

"ଦଶ ଟଙ୍କାର ବିଲ ।"

"କି ଦଶ ଟଙ୍କା ?"

"ଫ୍ରକ ଦାମ ।"

"କି ଫ୍ରକ ?"

"ଆପଣଙ୍କ ଝିଅର ।"

"ଆପଣ କଣ କରିମ ଖାଁ ?"

"ହଁ ।"

"ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ତ ମୋ ଝିଅର ଫ୍ରକ ଚିରି ଦେଇଥିଲା ତା ବଦଳରେ ଆପଣ ଏଠାକୁ ପଠାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ?" ସେ ଟୋକାଟି ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ତ ?"

'ମୋ ପୁଅ ?'

"କିନ୍ତୁ ସେ ତ ମୋତେ କହିଲା—ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ବୋଲି ।"

ମୁଁ କରିମ୍ ଖାଁ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲି—ଆରେ ଏଇ ତ ସେ ପିଲା ଦିନର କରିମ—ଯେ ମିଆଁ ସାଜି ହୁକା ଟାଣିଥିଲା—ଆଉ ମୁଁ ଯାର ବାପା ହେଉଥିଲି ।

ଟଙ୍କା ମୁଁ ଦେଲି । କିନ୍ତୁ ପିଲାଦିନର ଖେଳଟା ଯେ ଏମିତି ଗୋଟିଏ ଖେଳୁଅଛି ପିଲାକୁ ନେଇ ଖେଳିବେ ଖେଳରେ ସ... ହେବ—ଆଉ କରିମ ... ପୁଅ ଜଣେ—ଅମେ ବାହା ନ ହୋ... ... କଥା ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବି ଭାବି ପାରି ନଥିଲି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

“ଆଜି ମୁଁ କଣ କରିଥାନ୍ତି ?”

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଯଗନ୍ତ୍ ମୋହନ ମହାନ୍ତି

“କି ହୋ ଭବ, ଖବର କଅଣ ?”

· ·ଆମ ବସା ଛକରୁ କିଛି ଦୂରରେ ଘଡ଼ା ଉପରେ ଦିହେଁ ଯାକ ହିଡ଼ା ହୋଇ ଗପୁଥିଲେ—ବିଜୟ ଓ ମୋହନ; ଭୁଲି ଯାଉଥିଲି, ହଠାତ୍ ନଜର ପଡ଼ିଗଲା, ଆଗେଇ ଗଲି ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ, ଦିହେଁ କେବି ବଙ୍ଗାଳୀ, ବୋଧହୁଏ ଆଗରୁ ପଢ଼ିଥିବା କିଛି କଥାର ଅନୁସରଣ କରି ମୋହନ କହୁଥିଲା, “ଆମାକେ ଏକଟା ଭାଲୋ ଗାନ୍ ଶିଖିଏ ଦାଓ ନା ଭାଇ ଦା !” ମୋହନ କାନ୍ଧ ଉପରେ ହାତ ଥୋଇଲି, ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲି “କି ହୋ ଭବ କି କଥା ପଡ଼ିଛି ?” ମୋହନ ଫେରି ଅନେଇଲା, ମୁହଁରେ ସେଇ ସବୁଦିନିଆ ହସ, ସେ ହସର ମାନେ ମୁଁ କେବେ ବୁଝିନି କି ଅଚିର ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲିନି । ବିଜୟ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଆଗ ଦାନ୍ତ ଦିଟା ବାହାର କରି ଅନେଇଲା, (ଏଇଟା ତାର ହସିବାର ଲକ୍ଷଣ) କହିଲା “ମୋହନ ଗୀତ ଶିଖିବ, ଶିଖେଇ ଦେ ।”

………ଟିକିଏ ଥଟ୍ଟା କରି କହିଲି, “ବୋଉ ହିନେମା କଂପାନୀରେ କାମ ହେଉଛି କି, ଗୀତ ଶିଖିବାର ଏଡେ ଗରଜ କାହିଁକି ?” ବିଜୟ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଟିକିଏ କଣେଇ ଚାହିଁ କହିଲା, “ଷୋଡ଼ଶୀର ଫରମାସ, ଅମାନ୍ୟ କରିବାର ଯୁବ କାହିଁ ।”………

ମୋହନକୁ ଧରି ଦିଥର ହଲେଇ ଦେଲି, କହିଲି, “ଶୁଣି ଖୁସି ହେଲି, କିନ୍ତୁ ଷୋଡ଼ଶୀ କିଏ ?”……

ବିଜୟ ଉତ୍ତର ଦେଲା, କହିଲା. “ଲେଭି” ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲି, “ଲେଭି ! …ଲେଭି କିଏ ?”

……ହଠାତ୍ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା, କହିଲି, “ଓ ହୋ…ସେଇ ଯେ ନଇକୂଳ ଘର । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଟ୍ରିକ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସରେ ପଢ଼ୁଛି ।”

ବିଜୟ ହେଇଁ ଉଠିଲା, କହିଲା, “ଠିକ୍… ଠିକ୍… ତାର ଘରେ ମୋହନ ତା ସାନ ଭଉଣୀକୁ ପଢ଼ାଏ……ଫଳରେ ତା ସାଙ୍ଗରେ ବନ୍ଧୁତା ଏବଂ ଆଜିର ଗୀତର ଫରମାସ ।”

ମନେ ମନେ ହସିଲି, ମୋହନକୁ ମୁଁ ବହୁଦିନ ହେଲା ଦେଖି ଆସୁଛି—ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ପିଲା—ମୁଣ୍ଡରେ ଟିକିଏ ଦାଗଲାଗି ଅଛି ବୋଧେ—ନହେଲେ ଦଶ ଦିନ ହେବ ତା ବାପା ମରି ଯାଇଛନ୍ତି—ମା କୁ ଭରଣପୋଷଣ କରି—…ଲକୁ ଅଜ ଛନ ଗୃହେଟି ଭଇ—ଘରର ଏକାମାତ୍ର ସମ୍ବଳ ମୋହନର ଟିଉସନିଟି—କିନ୍ତୁ ତାରି ଟିକିଏ ହେଲେ ପରୁଆ ନାହିଁ; କାଲି ଦେଖିଥିଲି ଆସି ବିଜୟକୁ ଭିଡ଼ି ଥିଲା ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଯିବ ପାଇଁ—ଆଉ ଆସି …ଗୀତ ଶିଖେଇ ଦେ ! ବାହାରେ ଗମ୍ଭୀରତା … କହିଲି, “କି ଭାଇ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ା …?”

····ମୋହନ ମୁହଁରେ ସେଇ ହସ ଯାର କି ମାନେ କିଛି ହୁଏନା, ତାର ସେ ମୋଟା … ଲେଖାଟାକୁ … ; ତା ପକେଟରେ ହାତ ପୂରେଇ … । କାଢି ଆଣିଲି, … ଲେଖା … —କହିଲି, ‘କଅଣ କି ହୋ ?”

ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖୁଛି, ସେଇ ଲେଖା, ଆଉ ପଛରେ କେତେ ଗୁଡ଼ା …।”…………

ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ କହିଲି, “ପଢ଼ ପଢ଼ !” ମୋହନକୁ ଆଉ ରଖେ କିଏ ? ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେଇ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ଗୀତ, ବିଜୟ ଅଖଣ୍ଡ ଧୈର୍ଯ୍ୟ … ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲି. କହିଲି, “ଅଚ୍ଛା ଏ ଥାଉ ଥାଉ, ଅଉ କଅଣ ଅଛି ଦେଖା ଯାଉ.” ପୃଷ୍ଠା ଓଲଟେଇ ଆଉ ଗୋଟା ଲେଖା କାଢିଲି, କହିଲି “ମୋ ଉପନ୍ୟାସ ଶୁଣ, ଅବା ଗୟାସୁର ।” ହଠାତ୍ ନଜର ପଡ଼ିଗଲା ବେଳ ଆସି ବୁଡ଼ିବାକୁ ବସିଲାଣି, କେତେ … କାମ ସରିବାକୁ ହେବ, ଆ ପାଖରୁ କେମିତି ଖସିବି ।

କହିଲି “ହଁ ଚଲ ଗାଡ଼···ଲେ ଗାଡ଼···” କହି କହିକା ଖସି ଆସିବାକୁ ବସିଛି, ହଠାତ୍ ବିଜୟ କହିଲା “ଅରେ ଶୁଣ ଶୁଣ ମୋହନର କାଣ୍ଡ ଶୁଣିଛୁ ?” ପଚାରିଲି “କଅଣ ?” ସେ ଆରମ୍ଭ କଲା, “କାଲି ଲେଭି ଘରେ ମାସକର ଟିଉସନ ୧୦୯ ପାଇଲା, ଟଙ୍କା ଆଣି ତା ଘର ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ମୁଲିଆଟା ଥାଏ ତାକୁ ସବୁ ଦେଇ ଦେଇଛି । ଏଇକ୍ଷଣି ଗାଁରେ ଅଧଲାଟା ନାହିଁ । ମା କୁ ଘରେ କର । ବାବୁଙ୍କ ସେ କଥା … ନାହିଁ, ଏଟି ଆସି ଗୀତ ଶିଖିବ ବୋଲି ଲାଗିଛି………”

····ପଚାରିଲି “କି ହୋ ?” ମୋହନ ମୁହଁରୁ ସବୁଦିନିଆ ହସ ଉଭେଇଲା । କହିଲା “ମଦନଟା ଭାରି ଗରିବ । …ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଜର … ଟଙ୍କା … ଭିକ … ନଇଛାଲି ହୋଇ … ମାଗିଲା, ସବୁଯାକ ଦେଇଦେଲି ଆଜ କଅଣ କରିଥାନ୍ତି”—ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋକାଙ୍କ ପରି ପଚାରିଲା—

··· ମୁଁ କାମଦାମ ସବୁ ଭୁଲିଗଲି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମୋହନକୁ ଚାହିଁ ରହିଲି । କଅଣ ଭାବୁଥିଲି ମନେ ନାହିଁ, ତେବେ ବୋଧେ ଭାବୁଥିଲି ଏଇ ମୋହନ, ଏଇ ଅଡ଼ପାଗଳା … ଯାକୁ ଆମେ ଏତେଦିନ କରୁଣା କରି ଆସିଛୁ, ନିର୍ବିବାଦରେ ଯା ଉପରେ ଦେଇ ଆମର … ଚଳିଆସିଛୁ, ଯାକୁ ଆମେ ମଣିଷ ବୋଲି ଖାତିର କରୁନା, ଯେ ସିଗାରେଟ ଖାଇବା ପାଇଁ ବିଜୟ ପାଖରୁ ପଇସା ମାଗିନିଏ, ସେ ପୁଣି ···ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ !

···ଫେରି ଆସିଲି ମୁଁ, କେବଳ ଗୋଟାଏ କଥା ବାରମ୍ବାର ମୋ ମନ ଭିତରେ ଗୁଞ୍ଜନ ହେଉଥାଏ, “ଆଜ ମୁଁ କଅଣ କରିଥାନ୍ତି ।”

—•—

କବିରାଜ ଶ୍ରୀ ହରମୋହନ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ
ଏଲ୍, ଏମ୍, ଏସ୍ ମହାଶୟଙ୍କର
ପଚିଶ ବର୍ଷର ଉଚ୍ଚପ୍ରଶଂସିତ—
ଯେ କୌଣସି ଚର୍ମରୋଗରେ
ଓ ଦଂଜ୍
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହୌଷଧ
ବଇଥି, ବିଷାକ୍ତଘା, ଖୁରଘା, ଛୋଟପିଲା ମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଓ ଦେହର ଘା ଯାଦୁ, କୁଣ୍ଡ, କଣମାଖା, ନାକ ଭିତର ଘା, ଓ ସେ କୌଣସି ବିଷାକ୍ତ ଘା ୨୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।
ମୂଲ୍ୟ—ବଡ଼ଶିଶି ୫୦୷, ଛୋଟ ୫୦।୵
ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ:—ଅବଧୌତ ଔଷଧାଳୟ
ନଂ ୫୨ ନମ୍ବର ଶଶୀଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍, କଲିକତା,
—ସର୍ବତ୍ର ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ—

Digitized by srujanika@gmail.com

ସିନେମା

ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ ଦାସ ।

ମୁକୁରରୁ ଜାନୁଆରୀ ଚିତ୍ର ବିଷୟରେ ଲେଖିଥିଲି । ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଶିଶୁ ଓ ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ଚଳଚିତ୍ର ବିଷୟର ବ୍ୟବହାର ବିଷୟ ଲେଖୁଛି ।

ଶିଶୁ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ । ଶିଶୁର ଶିକ୍ଷା ଉପରେ ଜାତି ଓ ତଥା ଦେଶର ଉନ୍ନତି ନିର୍ଭର କରେ । ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଦେବାଲାଗି ପୃଥିବୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉନ୍ନତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଦିନକୁ ଦିନ ନୂଆ ନୂଆ ଯୋଜନାମାନ ଉତ୍‌ଥାପନ କରାହେଉଛି । ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଭର କରେ ସାଧାରଣ ଧନ ଉପରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଗତରେ ସାଧାରଣ ଧନ ଯୋଗାଇବାର ପ୍ରଧାନ ଉପାୟ ହେଉଛି ବହିମାନ, ରେଡ଼ିଓ ଓ ଚଳଚିତ୍ର । ଏମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଚଳଚିତ୍ର ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ କାମ ଦିଏ କାରଣ ଚଳଚିତ୍ର ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ବିଷୟକୁ ଠିକଣା ଭାବରେ ବୁଝାଇଦେବା ସହଜ । ଆମେରିକା ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ରୁଷିଆ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଏହି ଚଳଚିତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପ୍ରଣାଳୀର କ୍ରମ ପ୍ରସାର ହେଉଅଛି । ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ଚଳଚିତ୍ର ଦେଖାଇବାର ଯାବତୀୟ ସରଞ୍ଜାମ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାହେଉଛି । ଏପରି ଉପାୟ ଆମ ଭାରତରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ । ଚଳଚିତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀରେ ଯେପରି ବହୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାହୁଏ ସେପରି ଭଲ ଫଳ ମଧ୍ୟ ମିଳେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭୂଗୋଳ ଶିଖିବାର କଥା, ଭାଷା ପ୍ରଭୃତି ଚିତ୍ରରେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାହୁଏ । ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ 'ବନ୍ଧନ', 'ଝୁଲ୍' ବା 'ଲଳିତା' ଚିତ୍ର ଦେଖାଇଲେ ହେବନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧରଣର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଲୋଡ଼ା । ଶିଶୁଙ୍କ ସରଳ ମନ ଉପରେ ଯେ କୌଣସି ଛୋଟ ବିଷୟ ସହଜରେ ପ୍ରଭାବ ଆଣେ । କୌଣସି କଠିନ ବିଷୟ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେନା । ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମନକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ସେମାନେ ଦରକାର କରନ୍ତି ବେଶୀ ହସ, କୌତୁକ । ଯଦି ହସ, କୌତୁକ ସାଥିରେ ଶିକ୍ଷା ମୂଳକ ଚିତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଏ ତେବେ ଉତ୍ତମ ଫଳ ଦିଏ । ଆମେ ସାଧାରଣ ସିନେମା ଗୃହରେ ଯେଉଁ ଚିତ୍ର ଦେଖୁ ସେଥିରୁ ଶିଶୁ ଶିଖେ କଣ ? ଚିତ୍ରଟି ପ୍ରେମ ବିଷୟ ହେଉ ବା ଧର୍ମ ବିଷୟ ହେଉ ତା ଭିତରୁ ଶିଶୁମାନେ କେବଳ କେତୋଟି ଛୋଟ ଘଟଣା ମନେ ରଖିଥାନ୍ତି । ଶିଶୁମାନେ 'ମାର୍ ଧର୍' ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ଭଲପାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏପରି ଚିତ୍ର ପରେ ଖରାପ ଫଳ ଦିଏ କାରଣ ଶିଶୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ମନେ ରଖି ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ପ୍ରେମ ମୂଳକ ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେନା । ଚିତ୍ରସ୍ଥିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟରେ ଶିଶୁ ଡରିଯାଆନ୍ତି ଓ ସମୟେ ସମୟେ ପ୍ରେକ୍ଷାଗୃହ ମଧ୍ୟରେ କାନ୍ଦି ଉଠନ୍ତି ବା ପାଟି କରି ଉଠନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ଦେଖିଥିବା ଶୈଳୀକୁ ଅନୁକରଣ କରନ୍ତି । ଏପରି ଚିତ୍ର ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇଦେଇଆସିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଶିଶୁଙ୍କ ଉପଯୋଗୀ ଚିତ୍ର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ତିଆରି ହୋଇ ନାହିଁ । ରଙ୍ଗୀନ ଚିତ୍ର ଓ ବ୍ୟଙ୍ଗ ଚିତ୍ର (କାର୍ଟୁନ୍) ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଉପଯୋଗୀ ଚିତ୍ର । ଶିଶୁମାନେ ଅନ୍ୟଦେଶୀୟ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ବିଷୟକ ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଖୁବ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ କଥା କହିବା ଓ ଗୀତଗାଇବା ଚିତ୍ର ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଆମୋଦ ଦିଏ । ଏପରି ଚିତ୍ରମାନ ତିଆରି କରିବାକୁ ବହୁଧନ ଓ ଦକ୍ଷତା ଦରକାର ହୁଏ । ସରଳ ମର୍ମଥାଇ ଛୋଟ ଛୋଟ ବ୍ୟଙ୍ଗ ଚିତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଅଛି । ବ୍ୟଙ୍ଗ ଚିତ୍ର ତିଆରି କରିବାରେ ଆମେରିକାର ଓ୍ୱାଲ୍ଟ ଡିସନି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟନ୍ତି । ଏହାଙ୍କ ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଶିକ୍ଷଣୀୟ ଓ ଆମୋଦ ଦାୟକ ଯେ କେବଳ ଶିଶୁ ନୁହଁନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୟସର ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦରଣୀୟ ଅଟେ । ତାଙ୍କ ଚିତ୍ରମଧ୍ୟରୁ 'ସ୍ନୋ ହ୍ୱାଇଟ୍' ଓ "ଉଇଜାର୍ଡ଼ ଅଫ୍ ଓଜ୍" ପ୍ରଭୃତି ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଏତେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଯେ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଏ ଗୁଡ଼ିକର ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଏ । ଭାରତରେ ବ୍ୟଙ୍ଗ ଚିତ୍ରର ନିର୍ମାଣ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଖବର ଜଣାଯାଏ ମାନ୍ଦ୍ରାଜର ଜେମିନି ଷ୍ଟୁଡିଓରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏପରି ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରାହେଉଛି ।

ଇଂଲଣ୍ଡରେ ମିଷ୍ଟର [illegible] ଚିତ୍ର [illegible] ବିଷୟରେ ମେ ଫିଲ୍ଡ ଖୁବ୍ ନାମ କରିଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର "ପ୍ରକୃତିର ରହସ୍ୟ" ଓ "ଜୀବନର ରହସ୍ୟ" ପ୍ରଭୃତି ଧାରାବାହିକ ଇଂରାଜୀ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମେ ଫିଲ୍ଡ, ମିଷ୍ଟର ଯେ ଆର୍ଥର ର‍୍ୟାଙ୍କ୍ ନିର୍ମିତ "ଚିଲ୍ଡ୍ରେନ୍ସ ଏଣ୍ଟାରଟେନ୍‌ମେଣ୍ଟ ଫିଲ୍ମସ୍ ଲିମିଟେଡ୍" ନାମକ କମ୍ପାନୀରେ ନୂଆ ନୂଆ ଚିତ୍ରମାନ ଗଢ଼ୁଛନ୍ତି ।

ରୁଷିଆର [illegible] ଶିଶୁମାନଙ୍କର ମନୋରଞ୍ଜନ ଓ ଜ୍ଞାନ [illegible] ହୁଏ । [illegible] ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ [illegible] ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ [illegible] ହୁଏନା । [illegible] ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ [illegible] ପ୍ରାୟ ୩୦,୦୦୦ ଟି [illegible] ଅଛି । [illegible] ୬, ୭ ରୁ ୧୧, ୧୧ ରୁ ୧୩, ୧୩ ରୁ ୧୫ ଓ ୧୬ [illegible] । ଏ ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଧୀନ [illegible] ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନେ ନିର୍ମାଣ କରୁଅଛନ୍ତି । [illegible] ସରକାର ଏହି ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣରେ ଧନ [illegible] ଯଥେଷ୍ଟ ସହଯୋଗ ଓ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଅଛନ୍ତି । [illegible] ସମ୍ବାଦ [illegible] କରାହେଉଛି ।

[illegible] ବର୍ଷରୁ [illegible] ବର୍ଷର [illegible] ମାନଙ୍କ ପାଇଁ [illegible] । ସାଧାରଣ ସିନେମାଗୃହରେ [illegible] ମାନଙ୍କୁ ବାଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା [illegible] ମାନେ ବେଶୀ ମନଯୋଗ [illegible] । [illegible]

[illegible] ମାନଙ୍କ ପାଇଁ "[illegible]" [illegible] ଚିତ୍ରମାନ ଦେଖାଯାଏ । [illegible] ନାମ [illegible] ଓ [illegible] ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଏ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୮ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଶାରେ ଚିତ୍ରକଳାର ଆଦର୍ଶ

ଏବେ ଟିକେ ବନ୍ଧୁ ମୋ ଆଡ଼ିକେ ଚାହାନ୍ତୁ। ନାଁ ବନଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା। ବନଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ନାଁଟା ଯେତିକି ଚମତ୍କାର, ଛବିଥିଲା ଉପର ମଲାଟ ଛବି ପଟ୍ଟ ବିବିଧ ଚମତ୍କାର ରଙ୍ଗରେ ହୋଇଥିବ। ଛବି ଅଙ୍କିଛନ୍ତି ଆମର ସୁପରିଚିତ କଳାକାର ଗୋପାଳବାବୁ। ଛବିରେ ଗଛ ଡାଳରୁ ଜହ୍ନ ସରୁ ଲମ୍ବି ଛପି ଦିଶୁଛି, ଗଛ ମୂଳକୁ ଲାଗି ନଈକୂଳ—ଶୁଖିଲା ପଠାପରି ଦିଶୁଛି। ବାଘନଖ ଢେଉ ଉପରେ ଏବେ ସବୁ ଯେମିତିକା ବିଦେଶର ମାଗାଜିନ ଛବି, ବଙ୍ଗପତ୍ରିକାରେ ଯେମିତି ଛବି ସବୁ କାଗଜରେ ବାହାରେ ସେମିତିକା ଖଣ୍ଡେ ମାଗାଜିନ ଛବିରେ ବନଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଜଟିଛି। ମାଗାଜିନଟି ଓଡ଼ିଆ କି ବଙ୍ଗାଳୀ ବୋଧ ହେଉ ନାହିଁ। ସଧବାର ଚେହେରା, ଠାଣିରେ ଅଧା ସଧବା ଅଧା ବିଧବା ମିଶା। ହାତରେ ବାହୁଟି ଚୁଡ଼ି ଆଉ ଗୋଟେ ହାତ ବିଧବା। ମାଗାଜିନଟିରେ ଶୁକ୍ଳ ଚେଞ୍ଜ ନାକ ମୁହଁକୁ ବଳେଇ ପକେଇଛି, କରି କପାଳ ପାହି ସୁଁଥା ପକେଇ ଛାପିଛି, ଓଠ ପାକେଇ ... ନାକ ତଳକୁ ବଢ଼ାଇ ରୂପ ଲୋଭ ପଡ଼ି ଯାଇଛି। ବାଳ ଗୁଡ଼ିକ ଲୁଗ୍ଣିତ ନୁହେଁ; ଝୁଲୁ ରୁଖ। ପଛରେ ଅବଢ଼ି ଥିବା ବାଲ୍‌ଟୀ ଭଳି ସିଧା ଧଳଖ ଓହ୍ଲାଇଛି। କାନରେ ବଙ୍ଗାଳୀ ଝିଲପି କି ମାଡ୍ରାସି ଝିଲପି ବୁଝା ପଡ଼ୁ ନାହିଁ—ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀ ସଙ୍ଗରେ ଓଡ଼ିଆଣୀ ଝଲକି ନାହିଁ। ନାକରେ ଦଣ୍ଡି ନାହିଁ—କପାଳରେ ସିନ୍ଦୂର ନାହିଁ। ନାଚ କଲା ପରି ଠାଣିରେ ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀ ଅପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଭଳି ବନଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଠିଆ ହୋଇଛି, ଗଛ ଡାଳ ଉପରେ ହାତର ସବୁଠି ନ ... ଲୁଗାରେ ... ନାହିଁ, ମାଠ ଭୋଗ ହେଲାଭଳି ଦିଶୁଛି। ଗୋଟିଏ ପାଦ ଦିଶୁଛି, ସେ ପାଦଟି ... ଚରଣ ସାଙ୍ଗରେ ... ଖାଉ ନାହିଁ, ଯେମିତି ସାଗି-ଅଣିଲା ପାଦ ସେ ପାଦ ମଧ୍ୟ ଅପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବିଛି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦିଶୁଛି।

ଏହିପରି ଭାବରେ ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କର ଯଦି ଆମ କାରଗର ଛବି ଅଙ୍କିବେ, କଳା ଛାତ୍ରୀ ମାନେ କି ଆଦର୍ଶ ପାଇବେ ଓ କୋଉ ମଡ଼େଲ ନେଇ ଛବିକି ଜୀବନ ଦେବେ? ଗୋଟିଏ ନୁହେଁ, ଓଡ଼ିଆ ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କର ଯୋଉ ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ସବୁ ଦେଖୁଛୁଁ, ସେଇ କିସବର। କି ଟୁଣି ବାହୁନବୁ, ଖଜୁରି ଗଛ ମୂଳରୁ ପାହାଚକୁ ପହାଚ।

ଆମେ ଯେଉଁ ଝିଅମାନେ ଚିତ୍ର ଶିଖୁଛୁ ଅଙ୍କିବାକୁ ଚାହୁଁ, ସେଥିପାଇଁ କାରଗରମାନେ ଆମକୁ କିଛି ମଡେଲ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି। ସ୍କୁଲରେ ବି କଳା, ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରଭୃତିରେ ନାଁ ରହିଥାଏ। ତେଣୁ ଆମେ କଳାର ଆଦର୍ଶ ପାଉ ନାହୁଁ। ଡ୍ରଇଁ ମାଷ୍ଟର ବି ଆମକୁ ନୋଟା ଗିଲାସ ପରି ଅଙ୍କାନ୍ତି। ଓଡ଼ିଆ ସ୍କୁଲ ମାନଙ୍କରେ ସବୁଠି ଡ୍ରଇଁ ମାଷ୍ଟର ନାହାନ୍ତି। ଏଯାଏ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଳା ବିଦ୍ୟାଳୟ କଟକରେ ହେଲା ନାହିଁ ଯହିଁରୁ ଆମେ ଶିଳ୍ପ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କଣ ତାହା ବୁଝି ସେହି ଆଦର୍ଶରେ ଜୀବନ ଗଢ଼ିବୁଁ। ଉତ୍କଳ କଳା ଭୂମିର ଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଆପଣମାନଙ୍କୁ ବାଧୁ ନାହିଁ କି? ଉତ୍କଳର ଶିଳ୍ପୀମାନେ ଉତ୍କଳକୁ କି ଦାନ ଦେଉଛନ୍ତି ଓ ଆମକୁ କୋଉ ବାଟେ ନେଉଛନ୍ତି ସେମାନେ ଓ ସରକାର ବିଚାର କରନ୍ତୁ। ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକୃତି ବା ସମାଲୋଚନା ପାଇଁ ଗୋଟେ ପତ୍ରିକାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଏ ଯାବତ କେହି ବୁଝୁ ନାହାନ୍ତି। ସାହିତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ତଦ୍ରୂପ। ଆପଣ ବାଳିକା ମାନଙ୍କର ଗୃହଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷା ଯେ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରଧାନ ଅଙ୍ଗ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଅଭିମତ ଦେବେ ବୋଲି ଆଶା କରୁଁ।

ଜଣେ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ରୀ
ରେଭେନ୍‌ସା ବାଳିକା ସ୍କୁଲ।

—*—

[ସିନେମା ୭ ପୃଷ୍ଠା ପରଠାରୁ]

୧୧ ବର୍ଷରୁ ୧୭ ବର୍ଷର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଛୋଟ ଛୋଟ କାମ କରିବାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ। ... କିପରି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଇତ୍ୟାଦି। ଏହାଛଡ଼ା ... କିପରି ଧରିବାକୁ ହୁଏ, କିପରି ... ମାରିବାକୁ ହୁଏ ଇତ୍ୟାଦି ଖେଳ ମଧ୍ୟ ଶିଖାଇ ଦିଆଯାଏ।

୧୭ ବର୍ଷରୁ ୧୮ ବର୍ଷର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଘର କିପରି ତିଆରି କରାଯାଏ କହି ... କିପରି ... କରାଯାଏ ପ୍ରଭୃତି ... ମାନ ଦିଆଯାଏ।

୧୮ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ଦେଶ, ଜଳବାୟୁ ଓ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ। ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେଶର ଜଳବାୟୁ ବା ପଶୁ ଇତ୍ୟାଦିର ତୁଳନା ଚିତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଏ।

ଉପରୋକ୍ତ ଶିକ୍ଷାପ୍ରଣାଳୀ ୧୯୨୭ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି। ଏହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସାର ଓ 'ଶିକ୍ଷଣ ... ' ... ଭିତରେ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ।

'ଏହାଛଡ଼ା 'ମନୁଷ୍ୟ କିପରି ଶୁଣେ' 'କିପରି ମାଇକ୍ରୋଫୋନ ବାହାରେ' 'ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରରୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ କିପରି ବାହାରେ' ଇତ୍ୟାଦି ଠାରୁ ଇତିହାସ, ଭୂଗୋଳ, ଅଙ୍କ, ଜ୍ୟାମିତି ପ୍ରଭୃତି ମଧ୍ୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାନ ରହିଛି।

ଏ ସବୁ ସ୍କୁଲ କଲେଜ କଥା। ବର୍ତ୍ତମାନ ସାଧାରଣ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର କଥା କହେଁ।

ଆମେରିକାର ସାପ୍ତାହିକ ସିନେମା ଦର୍ଶକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୮୦୪ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଓ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ପ୍ରାୟ ୩୦୦ ଲକ୍ଷ। ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବାଳକ ବାଳିକାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆମେରିକାରେ ୧୧୦ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଓ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ୪୦ ଲକ୍ଷରୁ ବେଶୀ। ଭାରତରେ ଏହାର ସଂଖ୍ୟା ... ସଠିକ ଜଣାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ତଥାପି ଦେଖା ଯାଉଛି, ବଡ଼ ସହରରେ ଅନେକ ପିଲା ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁ ... ମାସକୁ ... ଯାଆନ୍ତି ବା ମୋଟେ ଯାନ୍ତି ନାହିଁ। ଆମର ମଫସଲ କଥା ... କହିବା ... ନା ... କାରଣ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ସିନେମା ବଣ ନାହିଁ। ବଡ଼ ବଡ଼ ସହର ମାନଙ୍କରେ ... ସାପ୍ତାହିକ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ପେଶାଲ୍ ଚିତ୍ର ସବୁ ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଏ। ଭାରତର ବମ୍ବେ ... ସହର ମାନଙ୍କରେ ଅବଶ୍ୟ ଏପରି ଖେଳ ହୁଏ ... ... ନାହିଁ ... ଅଥଚ ... ସାଧାରଣ ଚିତ୍ର ... ଦେଖାଇ ... ଯାଉଥିବା ଚିତ୍ର ସବୁ ବୟସର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ନ ହୋଇପାରେ। ଏଥି ପାଇଁ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ସାଧାରଣ ଚିତ୍ର ... ...

(୯ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

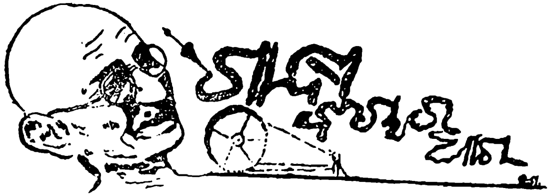

ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରେ, ସନ୍ଥ ତୁଳସୀ ଦାସ ବାସ୍ତବରେ କହୁଛନ୍ତି—"ଭଗବାନ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥକୁ ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ପ୍ରକୃତି ଉପାଦାନରେ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଭଲଲୋକ ନିଜପାଇଁ ଭଲ ବାଛି ନିଏ—ମନ୍ଦ ଲୋକ ମନ୍ଦକୁ, ହଂସ ଯେପରି ଜଳ ରଖି କ୍ଷୀର ପାନ କରେ—ଠିକ୍ ସେହିପରି ।"

—•—

ସଂଗୀତର ପ୍ରଭାବ

ସଙ୍ଗୀତ ମୋତେ ଶାନ୍ତି ଦେଇଛି । ଅନେକ ସମୟରେ—ମୋର ମନେ ପଡ଼ୁଛି—ମୁଁ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଅତି ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଏଁ—ସେତେବେଳେ ଏହି ସଙ୍ଗୀତହିଁ ମୋର ମନକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସ୍ଥିର, ଅଚଞ୍ଚଳ କରି ଶାନ୍ତି ଆଣି ଦେଇଛି । କ୍ରୋଧକୁ ଜୟ କରିବାରେ ସଙ୍ଗୀତ ମୋତେ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ଅନେକ ସମୟରେ କୌଣସି କୌଣସି ସ୍ତୋତ୍ର ମୋ ଭିତରର ଗଭୀରତମ ପ୍ରଦେଶରେ ସ୍ପର୍ଶ କରେ—ସେ ଅବସର ଗୁଡ଼ିକ ମୁଁ ଭୁଲି ପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଏକା କଥା ଗଦ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ମୋତେ ସେ ମୁଗ୍ଧ କରିପାରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଅନେକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି—ସୁନ୍ଦର ମାଳା ଯଦି କେହି ବେସୁରା ଗାଏ ତେବେ ତାର ନିହିତ ଅର୍ଥ ମୋର ବୋଧଗମ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ—କିନ୍ତୁ ସେହି ପଦ୍ୟକୁ ସ୍ୱରତାଳ ଲୟରେ ସମାଯୁକ୍ତ କରି ଗାଇଲେ ତାହା ଅର୍ଥ ମୋ ମନ ଭିତରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇଉଠେ । ଗୀତାର ଶ୍ଳୋକ ଗୁଡ଼ିକ ମୋ ନିକଟରେ ଯଦି କେହି ସୁଲଳିତ ସ୍ୱରରେ ଗାଏ ତେବେ ତାହା ଶୁଣିବାରେ ମୋର କେତେବେଳେ ହେଲେ କ୍ଲାନ୍ତି ଆସେ ନାହିଁ, ବରଂ ଯେତେ ବେଶି ଶୁଣୁଥାଏ ତାର ଅର୍ଥ ମୋର ସେତେ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ଦୃଢ଼ ହୁଏ । ପିଲାଦିନେ ରାମାୟଣର ମୂଳଧୁର ଆବୃତ୍ତି ମୁଁ ଶୁଣୁଥିଲି । ସେ ଯେଉଁ ଦାଗ ମୋ ମନରେ ରଖି ଯାଇଛି ତାହା ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଅତୀତ ହେଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ସମୟ ତାହାକୁ ପୋଛି ଦେଇ ପାରିନାହିଁ ବା ମଳିନ କରିପାରି ନାହିଁ—ମୋର ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେ ଅଛି, ଥରେ ଜଣେ ସେହି ସଙ୍ଗୀତ ମୋ ଆଗରେ ଗାଇଲେ—"The path of Lord is meant for the brave not the coward"—"ନାୟମାତ୍ମା ବଳହୀନେନ ଲଭ୍ୟତେ୍"—"ସେ ପଥେ ଭୀରୁରେ ଖାଇ—ଭୀରୁ କାହିଁ ପାରିବ ପ୍ରବେଶି ?"—ସେ ସଙ୍ଗୀତଟି ଅସାଧାରଣ ଭାବରେ ମଧୁର ଏବଂ ସୁଶ୍ରାବ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ମୁଁ ସେ ସ୍ୱରରେ ଯେପରି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିଲି ତତ୍ପୂର୍ବରୁ କେବେ ହେଲେ ସେ ଅନୁଭୂତି ହୋଇ ନଥିଲା । ୧୯୦୭ ମସିହା—ମୁଁ ଟ୍ରାନ୍ସ-ଭାଲରେ ଥାଏ—ସାଂଘାତିକ ଭାବରେ ମୁଁ ଆହତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଏଁ—କ୍ଷତର ଯନ୍ତ୍ରଣା ମର୍ମନ୍ତୁଦ—କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଅଲିଭ ଡୋକ୍‌କୁ କହିଲି ସେହି ସଂଗୀତ ଗାଇବାକୁ—Lead kindly light—ତମସୋମାସଦ୍ ଗମୟ ।—ତମସାରୁ ମୋତେ ନେଇଯାଅ ହେ ଆଲୋକ ପଥେ—ସେ ଗାଇଲେ—ସେତେବେଳେ ମୋର ଯନ୍ତ୍ରଣା ପ୍ରଶମିତ ହୋଇଗଲା ।

ଏ କଥାରୁ କେହି ଯେପରି ନଭାବେ ଯେ ମୁଁ ସଂଗୀତ ବିଦ୍ୟା ଶିଖିଛି । ଠିକ୍ ଓଲଟା । କହିଲେ ବରଂ ଠିକ ହେବ ଯେ ସଙ୍ଗୀତ ବିଦ୍ୟାରେ ମୋର ପ୍ରବେଶ ଅତି ପ୍ରାଥମିକ—ବର୍ଣ୍ଣଜ୍ଞାନ ବି ହୋଇଛିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ସଙ୍ଗୀତର ସମାଲୋଚନା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କରି ପାରିବି ନାହିଁ । ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଏତିକି କହି ପାରେ ଯେ ମୋର ଶ୍ରବଣେନ୍ଦ୍ରିୟ ସ୍ୱାଭାବିକ ଏବଂ ତାହା ସୁସ୍ୱର ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରତି ଉନ୍ମୁଖ ।

କିନ୍ତୁ ଏହି ସଙ୍ଗୀତ ମୋ ଉପରେ ସମ୍ୟକ୍ ଭାବରେ ଯେପରି ଭଲ ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ପାରିଲା—ସେହିପରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରିବ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ମୁଁ କହିବାକୁ ପାଉନାହିଁ । ବରଂ ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ମୁଁ ଅନେକଙ୍କୁ ଜାଣେ—ଯେମାନେ ଏହି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଲାଳସାକୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସଂଗୀତକୁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

ମୋଟ ଉପରେ ଏତିକି କୁହାଯାଇ ପାରେ ଯେ ସଙ୍ଗୀତ ମନୁଷ୍ୟର ମନୋବୃତ୍ତି ବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅନୁସାରେ ବିଭିନ୍ନ ଲୋକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ

[ସିନେମା । ଧୁମ୍ବା ଉଣ୍ଟିଲୁ]

ଇଂଲଣ୍ଡର ସିନେମା ଛବିଗୁଡ଼ିକ ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । U, A ଏବଂ H । U (ୟୁନିଭର୍ସାଲ୍) ଛବିଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ବୟସର ଲୋକ ଦେଖି ପାରନ୍ତି । A (ଏଡଲ୍ଟ) ଛବିଗୁଡ଼ିକ ଷୋହଳ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦେଖିବାକୁ ଏକାବେଳେ ମନା । [illegible] ଅଭିଭାବକ ସଙ୍ଗରେ ଆସିଲେ ଦେଖି ପାରନ୍ତି । [illegible] ଛବିଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ବୟସ୍କମାନଙ୍କ ପାଇଁ । [illegible] ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ମନା । [illegible] ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ । [illegible] ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ । ମୋର ଏହି [illegible] "Birth of a Baby" [illegible] ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ [illegible] ୧୦ । ୧୬ ବର୍ଷର ପିଲା [illegible] ଦେଖିବାକୁ ମନା ।

[illegible] ଦୃଶ୍ୟମାନ [illegible] A ବା H ଶ୍ରେଣୀର [illegible] ଅଭିଭାବକ [illegible] ।

—✻—

(ମୃତ ଆତ୍ମାର ଜେରା)

ପ୍ର—ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଏ ସଂସାର ଛାଡ଼ିବେ ବୋଲି କେତେଥର ସଙ୍କେତ ଦେଇଥିଲେ ତ ।

ଉ—ସେଥି ମନ୍ଦ ସ୍ୱାଦଣ ନୁହେଁ—ଅନାସକ୍ତ ହୋଇ ସତ୍ୟ ରୂପୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ଏପରି କେତେ କଥାର ଆଭାସ ମିଳିଥାଏ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର କଣ ଉତ୍ତଧାମ ଛାଡ଼ିବାର ଇଚ୍ଛା ହୋଇଥିଲା ?

ଉ—ଠିକ୍ ସେପରି ମୁଁ କେବେ କହି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଦୁନିଆର ଗତି ଦେଖି ମୋ ମନେ ହୋଇଥିଲା ଯେ ମୋର ଏଠିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ସରିଗଲାଣି ।

ପ୍ର—କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇ ନ ଥିଲା—? ରାମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ?

ଉ—ମୋ ଜୀବନର ତାହା ଆଦର୍ଶ ସେ । କିନ୍ତୁ ଜୀବଦ୍ଦଶାରେ ଆଦର୍ଶକୁ ଫଳେଇ ପାରିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଘଟେ ନାହିଁ ତ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାମ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୁଅନ୍ତା ବୋଲି ଭାବୁ ନାହାନ୍ତି କି ?

ଉ—ସେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ସହଜ ନୁହେଁ—ମାତ୍ର କେତେଗୁଡ଼ାଏ କଥାରୁ ମୋର ମନେ ହେଲା କି ମୋ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାମରାଜ୍ୟ ଦୂରକୁ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି । ଏହା ହୃଦୟର ଦୌର୍ବଲ୍ୟ ହୋଇପାରେ ମୋର । କିନ୍ତୁ ଭୁଲ ନୁହେଁ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ ହତ୍ୟାକାରୀର ବିଚାର ହେଉଛି, ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ।

ଉ—ହତ୍ୟାର ବିଚାର ହେଉଛି । ହତ୍ୟାକାରୀର ବିଚାର ନା କହିବେ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ତ ଜାଣନ୍ତି ଜାଣିବାର କଥା ।

ଉ—ଲୀଳା ଛଳରେ ଭାବୁଛି ମୋତେ ଜଣେ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ !

ପ୍ର—କ୍ଷମା କରିବେ, ସେପରି ଅଭିପ୍ରେତ ଅର୍ଥ ନାହିଁ—କେବଳ କୌତୂହଳ ବଶରୁ ପଚାରୁଥିଲି । କିନ୍ତୁ ତା ଅଂଶ ଜାନୁଆରୀରେ ମହାତ୍ମା ଏ ହୋଇଥିଲା ଏଥିରେ ତ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଉ—ତା ୩୦ ଜାନୁଆରୀରେ ଯେଉଁ ଘଟଣା ଘଟିଲା ଦିଲ୍ଲୀ ବିର୍ଲା ଭବନରେ, ସେଥିରେ ଖାଲି ଲୋକ ଦେଖିବାକୁ ଗୋଟାଏ ସାଙ୍କେତିକ [symbolic] ବ୍ୟାପାର । ତାପୂର୍ବରୁ ଗାନ୍ଧିହତ୍ୟା ହୋଇ ସାରିଥିଲା ଢେର ଆଗରୁ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଅଦ୍ଭୁତ କଥା କହୁଛନ୍ତି ବାପୁଜୀ, ସେ ଦିନ ପରି ଚକଚକିଆ ଗୁଳି ପିସ୍ତଲ ଆପଣଙ୍କ ଦେହରେ ବାଜିଲା । ଏକଥା କଣ ଆପଣ ଅସ୍ୱୀକାର କରୁଛନ୍ତି ।

ଉ—ଅସ୍ୱୀକାର କରୁ ନାହିଁ ତ । ମୋ କଥା ତୁମେ ବୁଝି ପାରିଲ ନାହିଁ । ମୋର ଆତ୍ମା ଏହାର ବହୁତ ଆଗରୁ ମରିଥିଲା—ଠିକ ଏଇ ଧରଣର ଗୁଳିରେ ।

ପ୍ର - ଦୟାକରି ବୁଝାଇ କହନ୍ତୁ ।

ଉ—କହୁଛି । ମନେଥିବ ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳିବା ପରେ ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ ପ୍ରକାଶମ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରକାଶମ୍ ଲୁଗା ମିଲ୍ ଉଠାଇଦେଇ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ଚରଖା ଚଳାଇବାର ଉଦ୍ୟମ କଲେ । 'ଗାନ୍ଧି-ଯୋଜନା' ନାମରେ ଜଣାଥିବା ଅଛୁର ମଧ୍ୟ ଗୁଡ଼ାଏ ନୂଆ କଥା କହିବାକୁ ବସିଲେ ।···ଫଳ ତାର କଣ ହେଲା ? ପ୍ରକାଶମ ଧକ୍କା ଖାଇ ଗଲେ । ପୁଣି ଏଇ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ।···ଏହା ହେଲା ମୋ ଉପରେ ପ୍ରଥମ ଗୁଳି । ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଚଢ଼ି ମୁଁ ରାମରାଜ୍ୟ ଗଢ଼ିବାକୁ ଯାଉଥିଲି —ଯାହା ମୋର ସ୍ୱର୍ଗ ସାଧନାର ସ୍ୱପ୍ନ— ସେ ଏତେ ଦିନରେ ହୋଇଗଲା ଚୂର୍ଣ୍ଣ-ବିଚୂର୍ଣ୍ଣ । ଦେଶବାସୀ ତାହା ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ପରାଜୟ ଆଉ କେତେ କେଉଁ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ର—ତାପରେ ?

ଉ—ତାପରେ ଜାଣିଛ—ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳନୀ ମୁଖ୍ୟ କର୍ତ୍ତା ଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ଖାଣ୍ଟି ଗାନ୍ଧିବାଦୀ । ମାତ୍ର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ସରକାର ଯେଉଁ ବାଟରେ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ କୃପାଳନୀଙ୍କ ମତ ତାର ଠିକ ଓଲଟା । କଂଗ୍ରେସ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଓ ମୁଖ୍ୟ-ସଭ୍ୟ ଆଗରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରର ଆରମ୍ଭ ହେଲା ମତାନ୍ତର—ସଂଘର୍ଷ । ମୁଁ ଦେଖିଲି ବ୍ୟାପାର ଗୁରୁତର । ତେଣୁ କୃପାଳନୀଙ୍କୁ କହିଲି ତୁମେ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦିଅ । କଥାଧରେ ଆଉ କାମ ସରକାର କରିଯାଆନ୍ତୁ । ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ, ତାଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ହେବ ହେଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମହାଯାତ୍ରା । କିଏ ଜାଣେ ମୋ ଗାନ୍ଧି । ଭୁଲ ବି ହୋଇ ପାରେ । ମନୁଷ୍ୟ ତ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ, ଭ୍ରମପ୍ରବଣ । ଏଇଟା ହେଲା ମୋ ଉପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଗୁଳି । କିନ୍ତୁ ଏ ଦୁଇ ଗୁଳିପାଇ ମୋତେ ଲାଗିଲା କାହିଁ ସିନା, ପେଟରେ ବାଜିଥିବାରୁ ପ୍ରାଣ ନେଇ ନଥିଲା—ମୁଁ କୁଏତ ଗୁଳିକୁ ବେଖାତିର କରି ସମ୍ଭାଳି ଯାଇ ପାରି ଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ—

[ଏହି 'କିନ୍ତୁ'ଟି ଲେଖିସାରି ମିଡ଼ିୟମ ଆଉ କିଛି ଅକ୍ଷର ଲେଖିଲା ନାହିଁ—ଖାଲି ଗାରେଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆମ ଭିତରେ ଜଣେ 'କହିଲା ମହାତ୍ମାଜୀ ବୋଧହୁଏ ଥକି ପଡ଼ିଲେ' । ଆଉ ଜଣେ କହିଲା, ବୋଧହୁଏ ଗତିକଥା ସ୍ମରଣକରି ସେ ଭାବାକୁଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ବିଚାର କରି ଦେଖିଲେ ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କର ଆଉ କିଛି କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ନଥିଲେ, ସେ 'ଯାଉଛି' ବୋଲି ଜଣାଇ ଯାଇ ଥାଆନ୍ତେ କିମ୍ବା ମୁଁ ଅଛିଲିଣି, ଅଳ୍ପ ଏକ୍ଷଣେ ଥାଉ ବୋଲି ଲେଖି ଥାଆନ୍ତେ । ସୁତରାଂ ସେ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ କଥା ଶେଷ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଚାହାନ୍ତି ।]

ପ୍ର—ଆପଣ ଯଦି କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ଆମେ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁନା ଆଜି ।

ଉ—କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଏ ସବୁ କାମରେ ମୋର କ୍ଲାନ୍ତି ଆସେ ନା । ଯାହା ଭଲ ଲାଗେ ତାହା କରି ଥକା ଲାଗେ ନା ସହଜରେ । ମୋର ଏହା ଅଭ୍ୟାସ ହେଲୁ ପ୍ରକୃତିଗତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତେବେ ଏଠିକାର ପରିବେଶ ଓ ବାତାବରଣ ଅତି ସ୍ଥୂଳ ଥିବା ହେତୁ ଟିକିଏ କଷ୍ଟ ଲାଗୁଛି ।

(କ୍ରମଶଃ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ସିଗାରେଟ୍

(ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣ ପାଢ଼ୀ)

ଅର୍ଦ୍ଧେକ ମାନସୀ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧେ ପ୍ରିୟା
ଶୁଭ୍ର ଶ୍ୱେତ ଅଙ୍ଗେ   ଧୂସର ଧୂମ୍ର ଭୂଷା
ସିଗାରେଟ୍, ସଦେ ତବ ପ୍ରଣତ ହୁଏ ।
ଶରୀର ତୁଳନ ତୁମେ, ନବ କାମିନୀ
ମନ୍ଦିର ଭବନରେ   କଳ୍ପନା ତରଣୀରେ
ତୁମେ ଏକା ସୁନ୍ଦର, ପ୍ରେମ ଯୋଗିନୀ ।
ଅନ୍ଧାର ପୁରରେ ତୁମେ ପ୍ରଦୀପ ଶିଖା
ଅମରାର ସୁନ୍ଦରୀ ଉର୍ବଶୀ   ସୁରମୟୀ ଅପ୍ସରା
ଲଳିତ ତୁମ କଳା ଲଳିତ ଲୀଳା ।
ସଖୀ ମୁଁ ସଖି ତୁମ ବିନା ନ ଜୀଏ
ଧୂମ ଓ ଧୂସର ତୁମ   ଭ୍ରମର ମୋ ଏକବୁଣ
ଦୃଷ୍ଟି ଓ ପାଦ କାକୀ ଯୁଗ୍ମ ଦମ୍ପତି !
ତେଣୁ ସଖି ଭୁଲି ବାଧା ଭୁଲି ମରମେ
ଜଣ ସେ ଓଠ ଜଣେ   ଓଠ ଦେଖେ ଅନ୍ତମନେ
ମିଳାଏ ମଧୁର ଓ ଦୂର ସ୍ୱପନେ ।।
ଧର ଦେଇ ହାସ୍ୟ ତୁମେ ନ ଦିଅ ଧରା
ଉପର ତୁଳ ଯୁ ଝାଉଁ   ଅମିୟ ବରଷି ପ୍ରିୟେ
ହୃଦ ଧୂଣି ଯାଅ କାହିଁ ତନ୍ୱୀ ତୁମ୍ବା ।
ଧରଣୀର ସୁଧା ସମ ପଲକେ ଦେଇ
ଜଳ ଝରେ ଅଗ୍ନିଜାଳୀ   ପଶି ସମ କେଉଁ ଦୂରେ
କାଷ୍ଠ ଶରୀରେ ଲୁଚ ଇଥର-ଗେହେ ।
ଯେତେ ପାଏ, ପାଇବାର ରହେ ଯେ ବାକି
ସେତେ ସୁଖ ଜାଗେ ବାରେ   ହୃଦୟର ସଙ୍ଗୀରେ
ଭାଲ, ତେତେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ସେ ରହିଇ ଥାକି !
ବାସନାର ବ୍ୟଥାଧୂପେ ଧୂମରେ ହୁଏ
ଜ୍ୱାଳାମୟୀ ସେ ବ୍ୟଥାରେ   ତୁମେ ଦିଅ ରୂପକଥା
କଣ୍ଠକେ ତୁମେ ପ୍ରିୟେ, ଫୁଟାଅ କଥା ।
ତୁମେ ଖୋଲି ଯାଅ ଜାଲ, ପିଇ ଏ ହୃଦୟ,
ସେ ରୂପର ସ୍ୱର ଚଳେ   ଲଭିପାରି ଯେତେ କ୍ଷଣ
ସୁନ୍ଦର ସିଗାରେଟ୍, ଜୀବନ ପ୍ରିୟା ।।

—*—

ପୂଜାରୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ମିଶ୍ର

ନାହିଁ ଆଜ ମୁହିଁ ରନ୍ଧଣା ଘରେ
ପାଉନାହିଁ ଆଜ ସଉଦାକର ।
'ଅଣ' ବୋଲଣ 'ବାବୁ ବାବୁ' କହ
ହରିମୁଖ ପାଇଁ ନଯାଏଁ ଡର ।
ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ଚଳିବସୁ ନାହିଁ
ଆଉ ଏବେ ମୁହିଁ ସେଷେଲ ସରେ ।
ବାବୁଆଣୀ ଆଜ ମୁହିଁକୁ ନେଇତ
ନବରଙ୍ଗେ ଟାଣ ମୋହ ଉପରେ ।
ଖାନ ଗାବୁ ଆଜ 'ଡେବ୍ରାଡ-ଗ୍ରକ-
ଧାଗର ଓଜିଠା' ନଯାଏ ଗାଇ ।
ବଡ଼ ବାବୁଙ୍କର "ରଣ୍ଡଆଃ ବୁକ୍"
କହନା ହାବତ୍ ଗଲଣି କାହିଁ ।
ମେଘ ଗରଜନ ପରି ଆଜ ତୁମା
'ଏଗିର୍' ବୋଲିଣ ନଡାକେ ଗଡ଼ ।
ଶୁଣୁନାହିଁ ଆଜ ଯୋଉଁ କୃତିଅଳ୍,
ପଢ଼ିଶିବା ପାଇଁ ସଉକାପଡ଼ ।
ହୋଟେଲରେ ଡେଣେ ମାନ ଅପମାନ
ମାଲିକଠାରୁ ଯେ ମୂଳଅ ପାଏ—
ଶୁଣିଛ ପୂଜାରୀ ନୁଅ ରୂପ ଏ ଯେ
ଏ ବେଶ ମୋହର ହାଏ ସେ ପାଏ ।
ଫୁଲି କଲେଜର ହଷ୍ଟେଲେ ଆଜ
ନ ଯହେଁ ମୁଁ ଏବେ ପି କ ଡୋଡ଼
ଠାକୁର ଘରେ ମୁଁ ବଦଳ ନଥିଲି
କଥରେ ବାବାଜୀ ମହନ୍ତ ଗୋଡ଼ ।
ନୂଆ ଏହିମୋର ପ୍ରବେଶନ ଯେବେ
ମିଳିବ 'ପ୍ରେୟସୀ-ରୂପ-ପୂଜାରୀ'
ସେହି ଦିନୁ ଆହା 'ଜଡ଼େ ଠାକୁର'ର
ବାଡ଼ି ତ ଯାଇଛି ମଟେଇବାଡ଼ି ।
ଦେଖିଥିବ ସଖି ଏହି ପୂଜାରୀଙ୍କ
କେତେ ଚାହିଁ ତମେ ଅଗଣା ଦେଇ
ମନର ପ୍ରସନ୍ନ ପୂଜାରୀଙ୍କ ଦମେ
ଚାହିଁଛ କି କେବେ ଓଢ଼ଣା ଦେଇ ?
ଏ ପୂଜାରୀ ଠାରେ 'ଧୋଇବାର ଫେନ୍'
ହଡା ଅଛି ଡାକି ଗଲଣି କାହିଁ
'କେବଳ ଅଷ୍ଟିନ'ରେ 'ଗ୍ରଉଣ୍ଡ' ଦିଅଇ
ବଜାର ଦଉଡ଼ା ଅଛି ତା ନାହିଁ ।
'ଟ ଏଲ୍ଟ' ପାଇଁ ପୂରଇ କେ କଇ
'ବାଠା'ରେ 'ଫାନ୍ସି'-ଚପଲ ଦେଖେ ।
ଫେରି ଅସେ ଯେବେ 'ମାର୍କେଟ' ବାଟେ
'ଅଗୀତ-ବଚନ' ମରମେ ଲେଖେ ।
ତୁମ ସଙ୍ଗ ଲଭେ ଏଥକ ଲାଜ୍ ମୋ
ସେତେଲ ଗଂଜଣା ହୋଇଛି ଦୂର ।
ଖାଏ ନାହିଁ ଆଜ ଦାଦେମା କହି ମୁଁ
(ତୁମ)—ନଇବର ପୁହିଁ ମରଣ୍ଡୁଧର ।
ଯେତକ ନଥିଲ ଡର ମୋର ମନେ
ଥିଲି ଯେତେ ବେଳେ ମୁଁ ଯେତକାରୀ ।
ତା'ର ଶତଗୁଣେ ତୁମକୁ ଡରୁଛି
ଜେଇ ଦିନୁ ତୁମ-ପ୍ରେମ-ପୂଜାରୀ ।

—+—

Digitized by srujanika@gmail.com

କଳା ଏବଂ ତାର ପ୍ରୟୋଜନ

—ଶ୍ରୀ ପଠାଣୀ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଯେପରି ଅନ୍ନ, ଜଳ, ବାୟୁ ପଞ୍ଚେନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳ ଶରୀର ପକ୍ଷରେ ପ୍ରୟୋଜନ, ବସ୍ତ୍ର ପାଇଁ ଘରର ପ୍ରୟୋଜନ, ଏବଂ ମନ ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଧର୍ମାଚାରର ପ୍ରୟୋଜନ, ସେପରି ଜୀବନ ପାଇଁ କଳାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଅଛି।

ମାତ୍ର ସତ୍ୟ ଏବଂ ଧର୍ମର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଯେପରି କଷ୍ଟ, ସେହିପରି କଳାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ କରିବା କଷ୍ଟ। ତାର ଲକ୍ଷଣ, ପରୀକ୍ଷା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ମଧ୍ୟ ମୁସ୍କିଲ। ବାସ୍ତବରେ କଳା ହୃଦୟଗତ।

ଆଜିକାଲି ଲଳିତ-ସାହିତ୍ୟ କଳାର ମୁଖ୍ୟବସ୍ତୁ। ନାଟକ, କାବ୍ୟ, କାହାଣୀ ଆଦି ଶୈଳୀରେ ଲେଖା ଯାଉଥିବାରୁ ଲେଖକ ଅଭିଧାନ କଳାକାର।

ପୁଣି କୁହାଯାଏ ଯେ ପ୍ରକୃତିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଦୋଷିତ-ତୃଣ୍ଡ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାର କଳାର ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଖାଯାଏ। ମାତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିବାକୁ ହେବ ପ୍ରକୃତିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ କଳା ନାହିଁ। ମାତ୍ର କଳାର ସହାୟରେ ପ୍ରକୃତ ଜୀବନ ଏବଂ ଶୋଭିତ। ପ୍ରକୃତିର ଆକର୍ଷଣ ପ୍ରଥମେ ହୁଏ। ତାର ଧ୍ୟାନରେ ଅନେକ ଅପେକ୍ଷ ମାନବଙ୍କ କଥା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବର ଉପଲବ୍ଧି କରନ୍ତି। ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବାର ଶକ୍ତି ଅର୍ଜନ କରନ୍ତି। ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଭାବନା ସଙ୍ଗେ ମନରେ ସୃଜନ ଶକ୍ତିର ଉଦ୍ରେକ ହୁଏ। ଏବଂ ଏହି ସୃଜନ ଶକ୍ତି ଅନ୍ତରର ପ୍ରତିଭାକୁ ନେଇ ନୂତନ ରୂପ, ନୂତନ ବର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ୟାସ ଏବଂ ନୂତନ ବସ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଜନ୍ମ ଦିଏ। ହୃଦୟର ସଜୀବ ଭାବ ସମୂହକୁ ନିର୍ଜୀବ ବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟଦେଇ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାହିଁ କଳାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ।

କଳାର ସାଧନା ଅତି କଷ୍ଟ। ମୃତ ବସ୍ତୁରେ ଅମର ଭାବର ପ୍ରେରଣା ପ୍ରଦାନ କରି କଳା ନିଜ ଅଳଙ୍କାର ମାନବର ମନ ହରଣ କରେ, ଯଦି ଏହା କେବଳ ଉପଯୋଗିତା ଚରିତାର୍ଥ କରିବାପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥାଏ, ତେବେ ସେଠାରେ କଳାର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ହେବ। ଅତଏବ କଳା ଏବଂ କଳାବିଜ୍ଞାନ ଜିନିଷ ଏକ ନୁହେଁ।

ତ୍ୟାଗୀ ଜୀବନର ଉଚ୍ଚାଦର୍ଶକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ [illegible] ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଯେ ଏହି ପଦକ ନଗ୍ନତା [illegible] ଏ। ତପସ୍ୱୀ ସେଇଭଳି [illegible] ପ୍ରକାଶ କରେ।

ଉତ୍ତେଜିତ କରେ। ଜାନ୍ତବ ଶୋଭା ପ୍ରଲୋଭନର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପରମ ତତ୍ତ୍ୱର ଅନୁଶୀଳନରେ ମୁଗ୍ଧ ହୁଏ। କାରଣ କଳା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଲୋଭନସମୂହ ବାହାରେ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଭାବର ସଞ୍ଚାର କରି, ଏଥିରେ ଗଭୀର ଆନନ୍ଦ ଉପଲବ୍ଧି କରାଏ। ଯେଉଁଠାରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଶକ୍ତି, ବିଳାସ, ଲୋଲୁପତା ଏବଂ ଅହଂକାର ବିଦ୍ୟମାନ, ସେଠାରେ ଉନ୍ନତିର ତଥା ପବିତ୍ରତାର ଅଭାବ ଥାଏ। ମାତ୍ର ସୁଖ ଏବଂ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ ଅନାଶକ୍ତ ନିର୍ଲିପ୍ତତାରେ ବିଦ୍ୟମାନ।

କଳାକୁ 'ପରସ୍ମୈପଦୀ' ଏବଂ 'ଆତ୍ମନେପଦୀ' ରୂପରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ। ଯେଉଁ କଳାରେ ନିଜର ଆନନ୍ଦର କଥା ବର୍ଣ୍ଣିତ ଏବଂ ନିଜକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବାପାଇଁ ଯାହାର ସୃଷ୍ଟି, ତାକୁ ଆତ୍ମନେପଦୀ କୁହାଯାଏ। ମାତ୍ର ନିଜକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେଇ ଦେଇ ଅଥବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷର ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ସବୁ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିବାରେ ନିଜେ ହସି ଯେଉଁ କଳାରେ ଜଗତ ହସିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା, ସେ 'ପରସ୍ମୈପଦୀ'। ଅଧିକାଂଶ କଳା ଉଭୟପଦୀ।

କଳା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ସାମାଜିକ ହୋଇପାରେ। ମାତ୍ର ସେଠାରେ ବିରୋଧର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିନପାରେ। ସଂସାର ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ଏବଂ ମାନବ ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱହୀନ ଏକତ୍ରତା ଏବଂ ସଙ୍ଗୀତ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବା ସବୁଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଳା।

କଳାରେ ନଗ୍ନତାର ସ୍ଥାନ ଅଛି କି ନାହିଁ? ପ୍ରାଚୀନ କଳାରେ ତାନ୍ତ୍ରିକ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଗ୍ନତାର ଯଥେଷ୍ଟ ଉପାସନା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ତାର ପରିଣାମ କୋଣାର୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଜନ୍ତା ଇଲୋରା ଖଜୁରାହୋର ଏବେ ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରବନ୍ଧମାନ। କିନ୍ତୁ ନଗ୍ନତାରେ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପବିତ୍ରତାର ଅଭ୍ର ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇପାରେ। ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ବାହୁବଳୀ ଗୋମଟେଶ୍ୱରଙ୍କର ନଗ୍ନମୂର୍ତ୍ତି ଅଛି। ଏହା ଏତେ ବିରାଟ ଏବଂ ବିଶାଳ ଯେ କେତେ ମାଇଲ ଅନ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ଲୋକ ଏହାକୁ ଦେଖିପାରେ ଏବଂ ଶିଳ୍ପୀ ଏ ମୂର୍ତ୍ତି ତିଆରି କରି ଏପରି କର୍ମଣ କୌଶଳ ଦେଖାଇଛନ୍ତି

ମନୁଷ୍ୟ କିମ୍ବା ସ୍ତ୍ରୀ, ପକ୍ଷୀ କିମ୍ବା ପଶୁର ଶରୀର ଉପରେ, ଏଥିରେ ଅଶ୍ଳୀଳତାର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ। ଅଶ୍ଳୀଳତା ଶରୀର ଉପରେ ନାହିଁ, ଏହା ମନର ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ। ନଗ୍ନତାର ଅଶ୍ଳୀଳତା କିମ୍ବା ପବିତ୍ରତା ଚିତ୍ରକାର କିମ୍ବା ଶିଳ୍ପୀର ମନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ।

କଳାର ଆବଶ୍ୟକତା କଣ? କେହି କେହି ଏହା ଯଶଃ ଏବଂ କୀର୍ତ୍ତି ଅର୍ଜନ ପାଇଁ ରୂପରେ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି। ଏହା ପୁରୁଣା ଯୁଗର କଥା। କେହି ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତ କଳା କଳା ଛୋଟ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି କଳ୍ପନା କରୁଥିଲେ। ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ଏହାକୁ 'ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ମାଧ୍ୟମ' କୁହାଯାଉଛି। କଳାର ପ୍ରୟୋଜନ ଏହିପରି। (୧) Art for art sake କଳା ପାଇଁ କଳା। [୨] Art for life's sake ଜୀବନ ପାଇଁ କଳା (୩) Art as an escape ଜୀବନର ବାସ୍ତବତାକୁ ଦୂରେଇ ଯିବାକୁ କଳା (୪) Art as an escape into life ନୀରସ ଶୁଷ୍କ ବ୍ୟବହାରରୁ ଦୂରରେ ରହି ଜୀବନର ବାସ୍ତବ ଆନନ୍ଦର ଆଶ୍ରୟ ନେବା କଳା। (୫) Art for service sake ସେବା ପାଇଁ କଳା। (୬) Art for self-realisation ଆତ୍ମପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ କଳା। (୭) Art for joy ଆନନ୍ଦ ପାଇଁ କଳା (୮) Art for recreation ବିନୋଦ, ବିଶ୍ରାମ ପାଇଁ କଳା (୯) Art for creative necessity ସୃଜନର ଅଦମ୍ୟ ପିପାସାର ପରିତୃପ୍ତି ହେଉଛି କଳା।

ବ୍ୟବହାର ଭେଦରେ କଳାର ସ୍ୱରୂପ ଭିନ୍ନ ହୋଇ ପାରେ। ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଜୀବନରେ ମହିମ ରହସ୍ୟ ଉଦ୍ଘାଟନ। ଜୀବନର ଉଚ୍ଚତା ଏବଂ ଆଦର୍ଶ କୌଶଳର ହାସଲ ପାଇଁ କଳାମୟ ଦୃଷ୍ଟି ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣ ସାହାଯ୍ୟରେ ଅଲୌକିକ ପ୍ରତିଭା ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବାକୁ ହେବ। କୁହାଯାଏ ଯେ କଳା ଜୀବନର ନୀରସ ବାସ୍ତବତା ପାଇଁ—ମାତ୍ର ଯେ ଜୀବନରେ ତାହାମାନେ ତାହାପାଇଁ କଳା। ଦୁଃଖ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାୟ ମଧ୍ୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଯାଏ—ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡେ! ମାତ୍ର ଜୀବନରେ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୬ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ହିନ୍ଦୀ ହେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କି ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ହେବ ଏଥିନେଇ ଗୋଳମାଳ ଲାଗିଥିବା ବେଳେ ହିନ୍ଦୀଭାଷୀ ମାନେ ପ୍ରଥମେ କନ୍‌ଷ୍ଟିଚୁଏଣ୍ଟ ଆସେମ୍ବ୍ଲି 'ବୈଧାନିକ ମେଳା' ଅନୁଯାୟୀ ଦେଇ ଭାଷଣ ମାନଙ୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାରୁ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଜିନା -ପଞ୍ଚାନନ, ଧନପଞ୍ଚାଳ ମେଲା ମାନଙ୍କର ଦେବ ମାନେ ଗଞ୍ଜାଇ ଗୁଅ ଓ ପିଶଣି ଅଦି ଘେନ ଦିଲ୍ଲୀ ଅଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରା କରୁଛନ୍ତି ।

÷ × ÷

ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ୧୯-୪୮ର ଧୂମକେତୁ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ଓଡ଼ିଶା ଉପରେ ସୁଫଳ ଫଳିବ । ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶାସକ ହାତରେ ଅଧିକ ଧନ ହେବ ! ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସ୍ଥାନରୁ ଅର୍ଥ ଆସିବ । କେହି ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇବେ । ସର୍ବୋଦୟ ସଙ୍ଘର ହ୍ରାସ ଓ ଗର୍ଭୋଦୟ ସଂଘର ବୃଦ୍ଧିହେବ ।

+ × +

ରାଷ୍ଟ୍ର ବିଧାନ ବିଧାୟକ ସଭାର ସଭ୍ୟମାନେ ପ୍ରକୃତ ଭାରତର କୋଟି କୋଟି ମୁକ୍ତପ୍ରଜାଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି କି ନା ତା ପରଖ କରିବା ପାଇଁ ନାଗୁ କଲେଜ ପ୍ରସାଦ

ଓୟାର୍ଧାଠାରେ ଏକ ବୈଠକ ଅବତାର କରିବେ ।

× × ×

ଜୟପୁରେ ସଦେହ (ଓଡ଼ିଶା) ବନ୍ଧଘରରେ ପାଟନା ମହାରାଜାଙ୍କ ଘରେ ବୃଣ୍ଟି ହେବା ପରେ ପାଟନା ମହାରାଜ ପିତ୍ରାଳୟ ଛାଡ଼ିବେ ଗମନ କାଳରେ ଛାଡ଼ିବେ ପୁଣି ଓଡ଼ିଶାକୁ ଅସୁଥିବାର ଗୁଜବରୁ ଜଣାଯାଏ ଖୁବ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ନିର୍ଣ୍ଣୟର 'ପ୍ରଜାଗଣତନ୍ତ୍ର' ହେବ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ 'ମହାରାଜା ପାଟନା' ହୋଇବେ ପାଟନାରୁ ଗୁପ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅସିଥିବା ପ୍ରକାଶ ।

+ × +

କୌଣସି ଉଚ୍ଚ ପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ (ସେକ୍ରେଟେରୀ)ଙ୍କ ହିଅ ବାହାଘରକୁ କୌଣସି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ସ୍ୱାଗତ ଅବତାର କଲେ' ତାଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ସଂକଟରେ ରହିଯାଇଛି । ସମସ୍ତେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଗମନ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ କିନ୍ତୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଦାସ ହେବ ସେପରେ ଲଗ୍ନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ରହିବ ନଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ ନକଲେ ଲଗ୍ନରୁ ମୋଟରରୁ ଅଣାଯାଇ ଦେଖାଗଲା—ସେ ଲଗ୍ନର ମନୁଷ୍ୟର ଶତ୍ରୁ ନୁହେଁ—ମିତ୍ର ।

÷ + +

କଟକ ଧୁବଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏଣିକି ଯାବତୀୟ ଅସବର୍ଣ୍ଣ ବିବାହରେ ଯେତେ ଲକ୍ଷ ଖରଚ ହେବ ତାହା ସରକାରଙ୍କ ତରଫ ପରିବାରେ ଯୋଗାଇବେ ବୋଲି ଏକ ବେସରକାରୀ ସର୍କୁଲାର ହୋଇଛି । ଏହି ଏହିଭଳି ବିବାହରେ ଯାବତୀୟ ଶାଢ଼ୀ ଲୁଗା ମାଲ୍ ଅଣ୍ଟି ପରିବା ଦରଦାମରେ ଅଣାଯିବ ବୋଲି କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ବୋଲି ଶୀଘ୍ର ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବ ।

÷ + +

(କବିତ୍ୱ ଅଂଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ମାନବ ହାରମାନିବାକୁ ଗୃହେଁ ନାହିଁ । ଜୀବନର ସତ୍ୟ ଏହି ଯେ ହାର ମାନିବାଠାରେ ପରି ମର ପ୍ରେରଣା ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ଜୀବନ ସଙ୍ଗ ଦୁଃଖ ବୃନ୍ଦକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ବୁଝାଯାଇ ପାରେ—ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ଇଚ୍ଛାର ପରିତୃପ୍ତି ପାଇଁ ଜୀବନର ସମୁଦାୟ ଉତ୍ସୁକତା ନଷ୍ଟ କରେ । ଏହିଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜୀବନକୁ ପଳାୟନ—ବାଦ (escape from life) ଦରକାର । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ରହିଛି (escape into life) ଅର୍ଥାତ୍ କଳା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଆନନ୍ଦ ଏବଂ ପ୍ରେରଣା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯଦି ମନେ ହୁଏ ଯେ କଠିନ ସାଧନା ମଧ୍ୟରେ ସଂଗୀତର ଶ୍ରବଣ ମଧ୍ୟରେ ଅଥବା ଚିତ୍ରକଳା ଅନୁଶୀଳନ ଆଲୋଚନାରେ ମନର ପରିତୃପ୍ତି ନଥିଲେ, ତେବେ ମନୁଷ୍ୟ ସେ ସବୁରୁ ପଳାଇ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ସତ ମାତ୍ର ସେ ସଙ୍ଗୀତ ଶ୍ରବଣରେ ମୁଗ୍ଧ ନ ହୋଇ ନିଜେ ଅନୁଭବ କରି ଦେଖେ । କଥାଶିଳ୍ପର ଅବଲୋକନ କଲା ସେ ନିଜେ ଭୁଲି ମନରେ ରୂପାୟିତ ହୁଏ ଜୀବନର ପରମ ଆନନ୍ଦ ଉପଲବ୍ଧି କରେ । ସେଠାରେ ସେ ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା ପାଏ—escape into life.

କଳା ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ଅମ୍ଭର ବିକାଶ ସାଧନ କରେ । ଯେପରି Creative necessity. ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟର ଏହାକୁ ବିକାଶ କରିବାର ଯେଉଁ ଅଦମ୍ୟ ବୃତ୍ତି, ସନ୍ତୋଷର ସହିତ ହୃଦୟର ଅଦମ୍ୟ ଏବଂ ଉତ୍କଣ୍ଠା ଶକ୍ତିକୁ ସାକାର ରୂପ ଦେବାର ପ୍ରୟୋଜନ ଏବଂ ମୀମାଂସାର ଆଧିକ୍ୟ ରହିଛି ।

କଳାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିରେହିଁ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଛାୟା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ । ତେଣୁ କଳାକୁ କେହି ତିଆରି କରେ ନାହିଁ, ବରଂ କଳା ମଧ୍ୟରେ ନିଜେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ ।

ପ୍ରକୃତି ଯେତେ ମନୋମୁଗ୍ଧକର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ କଳା କୁହାଯାଇ ନପାରେ । କଳା ମନୁଷ୍ୟର କୃତି । କିନ୍ତୁ ଏ କଥା ସତ ଯେ ପ୍ରକୃତି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ।

ଭଲ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତର କଳା ଦୀକ୍ଷାର ଶକ୍ତି ଅଛି । Art for art sake. କଳା ନିମିତ୍ତ କଳାର ଆଦର୍ଶ, କଳା ନିଜେହିଁ କଳାକୁ ରକ୍ଷା କରିପାରେ । କଳାଦ୍ୱାରା ଜୀବନର ସଦାଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ପାରେ । କଳା ଜୀବନର, ଧର୍ମର ସୂକ୍ଷ୍ମ ବୃତ୍ତି ବୃନ୍ଦ । ତାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରେ ।

କଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଦର୍ଶ—ଯେଉଁଥିରେ ସବୁଠାରୁ ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ, ତାହାକୁ Art for art sake କୁହାଯାଇ ପାରେ, ଆନନ୍ଦର ସ୍ୱାଦରେ ଆସ୍ୱାଦନ—ତାହା ପକ୍ଷେ ସଦାଗ୍ରହ ସ୍ୱାଭାବିକ ଏବଂ ସହଜ । କଳାର ଚିତ୍ତାନନ୍ଦ ସନ୍ଦେହ କଳାର ମୁଖ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟେ । ଏହି ଅର୍ଥରେହିଁ କଳା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ପାରେ ।

—*—

[* ହିନ୍ଦୀ ଲେଖକ ବାବା ଭାଗେଲକରଙ୍କ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧର ମର୍ମାନୁବାଦ]

Digitized by srujanika@gmail.com

କାଳିଆ ବଳଦ ଗଳ୍ପା ଗାଳ୍ପା

ଡାକ୍ତର ରୋଗୀକୁ ଦେଖି ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ—"ଆଜି ତୁମ ଦେହେରା ଖୁବ୍ ଭଲ ଦିଶୁଛି । ଔଷଧଟା ଲାଗିଲା ଏକା ।"

ରୋଗୀ—ଆଜ୍ଞା ଔଷଧ ବୋତଲ ଉପରେ ଲେଖାଥିବା କଥାକୁ ମୁଁ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ପାଳନ କରିଛି ।

ଡା—କଣ ପାଳନ କରିଛ ?

ରୋଗୀ—ଲେଖାଥିଲା ଏ ବୋତଲର ଠିପି ଖୁବ୍ ଭଲ ବନ୍ଦ କରି ରଖିବ ।

× × ×

ନବ ବିବାହିତ ଦମ୍ପତି ଦିନେ ଡାକରେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ସିନେମା ଟିକଟ ପାଇଲେ । ଖଣ୍ଡେ ଚିଠିରେ ଲେଖାଥିଲା—"କିଏ ପଠାଇଛି ଅନୁମାନ କର ।" କୌଣସି ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁ ଉପହାର ଦେଇଥିବା ଭାବି ସେ ଦୁହେଁ ସେ ରାତିରେ ସିନେମା ଦେଖି ଗଲେ । ଅଧରାତିରେ ଫେରି ଦେଖିଲେ ବେଳକୁ ତାଙ୍କ ଘରୁ ସବୁ ଜିନିଷ ଚୋରି ହୋଇ ଯାଇଛି । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଖଣ୍ଡେ ଚିରକୁଟରେ ଲେଖାଅଛି—"ଏବେ ଜାଣିଲଟି କିଏ !"

÷ × +

ସୁନୀଲ ବାବୁ ନୂଆ ଘର ଭଡ଼ା ନେଲେ । ଘରବାଲା କହିଲା—ଜାଣିଥିବ ବାବୁ, ଏଠି ଲୁଅପିଲ, କୁକୁର, ବିଲେଇ, ଶୁଆ, ରେଡିଓ, ଗ୍ରାମୋଫୋନ୍, ଗୀତ, ଏସବୁ ଚଳିବ ନାହିଁ । କୌଣସି ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ ମୁଁ ସହ୍ୟ କରି ପାରେନି ନାହିଁ ।

ସୁନୀଲ—ସବୁ ଜାଣିଲି । କିନ୍ତୁ ମୋ କଲମଟା ଲେଖିବା ବେଳେ ଭାରି କଚର କଚର କରେ ଯେ !

÷ + ÷

ରତନ ବେମାର ପଡ଼ିଗଲା । ଡାକ୍ତର କହିଲେ ଆଉ ଆଶା ନାହିଁ । ରତନର ସ୍ତ୍ରୀ ଉମା ତଥାପି ସ୍ୱାମୀକୁ ଔଷଧ ଖୁଆଇବାକୁ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ରତନ କ୍ଷୀଣ ସ୍ୱରରେ କହିଲା—"ଆଉ କାହିଁକି ଉମା; ଏତେବେଳେ ଔଷଧ ଖାଇ ଫଳ କଣ ?" ଉମା କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ କହିଲା—"ଏତେ ଦାମିକା ଔଷଧ ଗୁଡ଼ାକ ଲୋକସାନ କରିବା ପାଇଁ କଣ ତୁମେ ମରିବ ! ମୋ ସହି ହେଇ ପାରିବ ନାହିଁ !"

+ + +

ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଦୁଇବନ୍ଧୁ ଭେଟା ଭେଟି ହେଲେ । ସୁଖ ଦୁଃଖ ପଡ଼ିଲା । ରାମ କହିଲା, "ଭାଇ ତୋର ଛୁଆପିଲା କେତୋଟି ?"

ଦୁଃଖୀ—ହେଇ ଗଣି କହୁଛି ।...ହଁ, ସାଅପୁଅ ଛଅଟି ।

ରାମ—ଅଁ !

ଦୁ—ତୋର କେତେ ?

ରାମ—ମୋର ଶୂନ୍ ?

ଦୁ—ଅଁ ! କାହିଁକି ମ ?

ରାମ—ଗୋଟାଏ ଡେଙ୍ଗା ବହି ପାଇଛି । ତାକୁ ପଢ଼ିଲେ ଜାଣି ଅଛି କହି ପାରିବ । ଗର୍ଭ ସଞ୍ଚାର ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ ସେ ଡେଙ୍ଗା ବହିର ହିକମତରୁ ।

ଦୁ—ମୁଁ କିଏ ହେଲି ଯେ ସେ ଡେଙ୍ଗା ବହିଥିଲା ଅଛି ।

ରାମ—ଆପତ୍ତି ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ସେଇଟାକୁ ଧରି ଚୁଲିଆରେ ଭୂଲିଛି । ଯେବେ ଘରକୁ ଫେରିବ ସେବେ ଦେଖି ପାରିବ ।

+ + +

ଅଫିସ ମେନେଜର କିରାଣୀକୁ ଦିନେ ରାଗ ହୋଇ କହିଲେ—ତୁମେ ପ୍ରତିଦିନ ଏତେ ଡେରି କରି ଅଫିସକୁ ଆସୁଛ କାହିଁକି ? ଏପରି କଲେ ଜରିମାନା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବି ?

କିରାଣି—ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଦେଖିଥିବେ ମୁଁ ଯେଉଁଦିନ ଡେରିକରି ଆସେ ସେଦିନ ଟିକେ ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଯାଏଁ ।

ମେନେଜର ଚୁପ !

+ × +

ସାଧୁ—ଗୋଟାଏ ବଳଦ କିଣିଲା ସାଧୁ ସାଉ । ତହିଁ ଆରଦିନ ବଳଦଟି ଫେରାଇ ଦେବା ପାଇଁ ନେଇଗଲା । କହିଲା—ତୁମେ କହିଥିଲ ଏ ବଳଦର କିଛି ଦୋଷ ଥିଲେ ଫେରାଇ ନେବ ।

ସାଧୁ—ଦୋଷ ? ହଁ କି ଦୋଷ ଦେଖିଲ ତାର ?

ସାଧୁ—ତାର ଗୋଟାଏ ଆଖି ଦିଶୁ ନାହିଁ ।

ସାଧୁ—ଏଥିରେ ସେ ବିଚରାର ଦୋଷ କାହିଁ ଆସିଲା ?ବରଂ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ବୋଲି କହିପାରି ମୋ ଜବାବ ଠିକ୍ ଅଛି ।

× × ×

ଶୀତ ଦିନିଆ ପ୍ରେମ

ଶୀତଦିନ ସାନ୍ଧ୍ୟ ଭ୍ରମଣରେ ଅଜା
ଯାଉଥିଲେ ସଙ୍ଗେ ଅଈ
ବାଟରେ ବାଉଁଶ ପୋଲ ଦେଖି ଅଈ
ବୋଇଲେ—ମୁଁ ଯିବ ନାହିଁ ।

ଅଜା ବୋଲୁଛନ୍ତି, ଶୁଣ ଗୋ ସଜନୀ
ଏ ତ ବଡ଼ ମଜବୁତ
ନହେଲେ ଚଲେ ଦେଖ ପ୍ରିୟେ ଯେତେ
ନାଚିଲେ କୁଦିଲେ ମୁଁ ତ ।

ଅଜାଯହୁଁ ପ୍ରେମେ କୁଦି ପଡ଼ିଛନ୍ତି
ଭାଙ୍ଗିଗଲା ସେଇ ପୋଲ;
ସାତତାଳ ଜଳେ ଅଜାଗଲେ ବୁଡ଼ି
ଆଈ ହରି ହରି ବୋଲ !

Digitized by srujanika@gmail.com

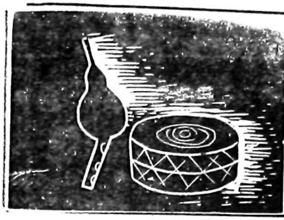

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । [illegible]

(୧୮ ବର୍ଷରୁ [illegible] ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଅଜାଙ୍କ ଚିଠି

ପ୍ରିୟ ନାଗ ନାଗୁଣୀମାନେ, ଆଜି ଗୋଟିଏ ଶୁଭଦିନ । ତମର ଭଲ ଜଣେ ନାଗ-କେତେଦିନ ହେବ ୧୧ ବର୍ଷ ପାର ହୋଇ ପୁରୁଣା ନାଗ ହୋଇଛନ୍ତି—ନାମ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପାଢ଼ୀ—ନାରାୟଣ ପାଟଣା—କୋରାପୁଟ—ନଂ ୫୧୬ ତମର ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କ ମାତାଙ୍କ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ପୁରସ୍କାର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି—

'ପାର୍ବତୀ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରତିଯୋଗିତା'

ନାଗମାତା ସ୍ୱର୍ଗୀ ପାର୍ବତୀ ଦେବୀ

"ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା ଡଗରରେ ଏହି ପୁରସ୍କାର ହେଉଥିବ । ଏଥର ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ବିଷୟ ହେଉଛି—କୋଣାର୍କ ସଂବଧରେ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ୟ ରଚନା । ଯାହାଙ୍କ ଲେଖା ନାଗପତିଙ୍କ ଚସମାଡ ଆଖିରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବିବେଚିତ ହେବ ତାଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡିଏ "କୋଣାର୍କ" ପୁସ୍ତକ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ ।"—ଭାଇ ରାମଚନ୍ଦ୍ର

ଏହି ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ନାଗଭାଇ ରାମଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବା ଉଚିତ । ଡଗରର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସୁମହତ କର୍ମ କବିତା ପଠାଇବା ଶେଷ ତାରିଖ ୧ । ୧ । ୪୯ ଅଜା ।

ନାଗଙ୍କ କଲମରୁ

ସହୀଦ ସମ୍ମାନ

ନିଜ ମାଆ ଯେବେ ଆହ୍ୱାନ କଲା
ରହି ପାରିବକି ତୁନି

ନିଜ ଆଖିଆଗେ ଭାଇଂ ହତ୍ୟା
ଦେଖିଲା ଅଶ୍ରୁ ମୁଣି ।
ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଗୁରୁ— ସରଗ ଭୁଇଁରେ
ଧ୍ୱଂସର ହୀର ଲୀଳା—
ଆଖିରେ ଭୂମର ଧ୍ୱଂସ ଜ୍ୟୋତିକ
ପରଶରେ ଦେଲ ମୀଳା !
ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭେଦ ଖାବ ଭୁଲି
ସମରେ ଝାସିଲ ଅଟ
ବଇରି ହାତରେ ବୀର ସବୁ ତୁମେ
ଦେଶ ପାଇଁ ମଲ ହସି !

÷ ÷ ×

ଶତ୍ରୁ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ ସରିନି
ମରି ନି ଶତ୍ରୁ ଦଳ
ସ୍ୱରଗରେ ବସି ଅମ ସଇନରେ
ଦିଅ ତୁଳ ନବ ବଳ ।
ପୁରଣ ନ ହୋଇ, ଅପୂରଣ ଯାହା
ରହିଛି ବାସନା ତୁମ
ତବ ପ୍ରେରଣାରେ ଜୟୀ ହେଉ ଦେଶ
ଆକାଂକ୍ଷା ହେଉ ପୂର୍ଣ ।

(୬୫୫) ମନଃଶ୍ୟାମ ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ସଫାର ନାଗମାନେ, ତମେ ସବୁ ସତ୍ୟ ସେବା ଓ ସାହସ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ବଦ୍ଧ ହୋଇଛ ଶୁଣି ସୁଖୀ ହେଲି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାରାୟଣ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ୮ ହେବାକୁ ଠିକ କରିଛ—ଫଳ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲହେବ । ତମେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିଜିଲ୍ଲାର ନାଗମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୋଗ ଦିଅନାଅ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ଓ ପ୍ରତିଜିଲ୍ଲାର ନାଗଙ୍କୁ ତମ ପାଖକୁ ଚିଠି ଓ ଠିକଣା ପଠାଇ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧିବାପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରିଛ । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତି ଜିଲ୍ଲାର ନାଗମାନେ ତମ ଅନୁରୋଧ ରଖିବେ ।

ହିଞ୍ଜିଲେକାଟ (୨୧୧) ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ନୈଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବାକୁ ଲେଖିଛ । ତାହା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛ । ମୁଁ ଏହା ଦ୍ୱାରା ନାଗମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛି—କିଏ କେଉଁଠି ନୈଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ କରିଛ—ବା କରୁଛ ବା କରିବ କିଏ କେଉଁଠି କେଉଁଠି ଅଛ ସମସ୍ତେ ମୋ ପାଖକୁ ଲେଖନ୍ତୁ । ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟ ଚାଲିବ । ନୂଆ ପାଠାଗାର ତାଲିକା ସମ୍ପେ କରନ୍ତୁ ।

ଦେବେନ୍ଦ୍ର କୁମାର (୯୩୧) ଓଡ଼ିଶାରରାଷ୍ଟ୍ର କବି କହିବା ଠାରୁ କାହାକୁ କବି ଆଖ୍ୟା ଦେବାପାଇଁ ମେ ଲେଖିଛ । ମୁଁ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲି । ହଁ, ଏ ସଂବଧରେ ଭୋଟ ଫଳା ଫଳ ଜଣାଇ ଦେବା ନାହିଁ—ଏହି ସୁନରେ ଜଣାଇ ଦିଏ । ପୂର୍ବରୁ ଜଣାଇ ଥିଲି ଗୋଦାବରୀଶ ମହାପାତ୍ର ଓ ରାମପ୍ରସାଦ ସିଂହ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭୋଟ ପାଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ସଚି ରାଉତରାୟ ଓ ଶ୍ରୀ କାହ୍ନୁଚରଣ ମହାନ୍ତି, ଆଉ ଦେନୋଟି ଲେଖାଏଁ ଅଧିକ ଭୋଟ ପାଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଦୁହିଁଙ୍କର ସମାନ ହେବାରୁ ନିୟମାନୁସାରେ ଅଜାଙ୍କର କାଷ୍ଟିଂ ଭୋଟ ଦେବାର କଥା । ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଶଚୀ ରାଉତରଙ୍କୁ ଭୋଟ ଦେଲି । ଅତଏବ ନାଗ ସଂଘ ମଧ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରୀ ସଚି ରାଉତରାୟ ଓଡ଼ିଶାର ଜାତୀୟ କବି ।

ମହେଶ୍ୱର [୧୨୦୭] ନାଚି ନାଗୁଣୀ ଦଳ ଗଢ଼ିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନାଗ ଡଗର ଉପରେ ଲେଖାଯାଇଛି ଦେଖ ।

ମୃତ୍ୟୁପଞ୍ଜୀ

କଟାଳି ନଂ ୬୮—ରବୀନ୍ଦ୍ର (୧୦୦୩)—
କଟାଳି ନଂ ୬୯—ପ୍ରବୋଧ [୧୦୬୬]

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

ନଂ...୧୦୩ ଜୟଚନ୍ଦ୍ର ପାଠାଗାର—କପ୍ତିପଦା— ମୟୂରଭଞ୍ଜ— ସମ୍ପାଦକ ଗୋପୀନାଥ ଶତପଥି [ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବରଣୀ ଦିଆ ହୋଇନାହିଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨୧

ବୃହୋଟି ଅକ୍ଷର ନାଁ ବେ ଧର,
ତା ଅର୍ଥ ବୁଝାଏ ଯେ "ନିରନ୍ତର ।"
ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର ପଢ଼ିବ ଯେବେ,
ଜଗତର ନାଥ ବୁଝାଏ ତେବେ ।
ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷରେ କାଢ଼ି ଆଣିଲେ,
ଜଗତେ ତା ମୂଲ ବୋଲି କହିଲେ ।
ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୋଗ କରନ୍ତି,
ଯାହା ବେଗୀଙ୍କ ଔଷଧ ହେବ ।
ଏକ ଧୁଇ ଏକ ମିଳିବ ଯେବେ,
ମଗୁ ତେବେ ବୁଝ ମନରେ ତେବେ ।
ତୃତୀୟ ଦ୍ୱିତୀୟ କରିଲେ ଯୋଗ,
ତା ବେଗ-ନ ସୃଷ୍ଟି ନାହିଁ ସମ୍ଭବ ।
ଦୁଇ ଏକ ଯୋଗ କରିଲେ ସ୍ୱରୁ,
ତାହା ସେ ପଳାଏ ସେହି ସ୍ଥାନରୁ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ଚତୁର୍ଥ ଯୋଗ କରିବ,
ଗାନ ଅତି ଜନ୍ତୁ ଦେଖି ଡରିବ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ଉକାର ଭେଦେ,
ଜନଅ ଅଗ୍ରେ ଯାଏ ସେ ଖେଦେ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ଯୋଗ-କରିବ,
ତୃତୀୟ ଅକ୍ଷରେ "ଇ"କାର ଦେବ ।
ତହୁଁ ଯେବେ ତାକୁ ପଢ଼ିବ ହେଳା,
ଶସ୍ୟ ବନେ ତାକୁ ପାରିବ ବୁଝି ।
ଏହାର ଉତ୍ତର ଦିଅ କହିଦି,
ନାଗ ଭାଇ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଛ ଯଦି ।

ମାନସ ଓ ନଦୀୟା

(ଅତ ଏ ଧରଣର ଅବସର ବିନୋଦନ କେହି ପଠାନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଯାହା ପାଇଛୁ ତାହା ସରିଲେ ପୁଣି ମାଗିବା । ନୂଆ ଧରଣର ପଠାଇଲେ ନେଇପାରେଁ—ଅଜା)

"୧୯ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ ।"

ଈଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ବାହାବଲ ପୁର ଚେମୁଣୀ (କେଶବ) (୧୦୬୮) ନାଗଙ୍କ ଠିକ୍ ଉତ୍ତର ସର୍ବପ୍ରଥମରେ ମିଳିଥିବାରୁ ସେ ଖଣ୍ଡିଏ 'ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ' ପୁସ୍ତକ ପୁରସ୍କାର ପାଇଲେ । ଏହାଛଡ଼ା ଶ୍ରୀ ମନୋରଞ୍ଜନ, ଜଗନ୍ନାଥ, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଶ୍ରେଣୀ, ୯୧୫, ମାନସ, ଶମ୍ଭୁଧର, କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଭୂତନାଥଙ୍କ ଉତ୍ତରଠିକ୍ ।

ସଂଖ୍ୟାରୁ ବାହାରୁ ପ୍ରଶ୍ନଟି ଠିକ୍, ଉତ୍ତର ଆସିଛି—ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମନାଭ ଅମିନ ଓ ଶ୍ରୀ ଭବଗ୍ରାହୀ ଅପାନ୍ତ୍ର ଦେଇଛନ୍ତି ।

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ପ୍ରହଲ୍ଲ (୧୦୪୦) ଓ କନକ [୧୦୩୯] ଲେଖିଛନ୍ତି—ଗତ୍ୟୁଂଧର ଭାଇ ଜାଣିବ—୬ଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟାରେ ତମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଉଛୁଁ ।

କ—ସ୍ୱପରିସ୍ୱର ହ୍ରଦ କୂଳରେ ପୃଥିବୀର ବୃହତ୍ତମ ଲ୍ୟାଜଣି ।

ଖ—ଲେଉସ୍ କ୍ୟାରଲ୍ Wonder land ଲେଖକ ।

ଗ—ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ୧୯୨୬ରେ ପ୍ରଚଳିତ ହେଲା ।

ଘ—ଡା: ଆଲବର୍ଟ ଆଇନଷ୍ଟାଇନ୍ ୧୯୪୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଆମେରିକାରେ ଜନ୍ମିଥିଲେ ।

(ଅଜା ଏକମତ)

—ତୁଳସୀ ଦେଇ,

୬ଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟାରେ ନିଜ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଲେଖୁଛନ୍ତି—

[କ] ପୃଥିବୀର ଖରସ୍ରୋତା—ସତଲେଜ ନଦୀ ଅପାଳନ ।

[ଖ] ନାଗ ବଳ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ କନ୍ୟା ମନୋରମା ଦେବୀ ପ୍ରଥମେ ନାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏମ୍. ଏ ପାସ କରିଥିଲେ ।

[ଗ] କ୍ଲର୍କବେଲ୍ଟ ସାହେବ ନୌକା ମହାସାଗରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଭ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ।

[ଅଜା ଏକମତ]

ତୁଳସୀ ଦେଇ—୭ମ ସଂଖ୍ୟାରେ ନାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଉଛନ୍ତି—

[କ] ଶାମୁକା ତାର ଜୀବଦଶାରେ ତିନି-ଚାରି ଥର ଅଣ୍ଡିରୁ ମାଈ ଓ ମାଈରୁ ଅଣ୍ଡିରା ହୁଏ ।

[ଖ] ଶହେ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ପୃଥିବୀରେ ମୋଟେ ପ୍ରାୟ ୪ ହଜାର ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଚଳୁଥିଲା ।

(ଗ) ଓଡ଼ିଶାରେ ଶୁଣୁଚ ଇଂରାଜୀ ଦକ୍ଷ ପଣ୍ଡିତ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ର—

(ଅଜା ଏକମତ)

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

କ—ଭାରତ ବର୍ଷରେ ପ୍ରଥମ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରର ନାମ କଣ ?

ଖ—ଭାରତ ବର୍ଷରେ ପ୍ରଥମ କେଉଁଠି ଛାପାଖାନା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଗ—ଭାରତ ବର୍ଷର ଛାପାଖାନାରୁ ଯେତେ ବହି ଛପା ହୋଇ ଅଛି ସବୁଠାରୁ ପୁରାତନ ବହିର ନାମ କଣ ?

ଘ—ଭାରତୀୟ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ପ୍ରଥମ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରର ନାମ କଣ, ଏହା କେଉଁ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ?

ଙ—ଭାରତ ବର୍ଷରୁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ କିଏ ବିଲାତ ଯାଇଥିଲେ ? ତାଙ୍କର ଘର କେଉଁଠି ?

[୧] ଲକ୍ଷ୍ମୀ (୧୦୬୩)

—*—

କ—ଭାରତରୁ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଟ୍ରେନ୍ ସର୍ବପ୍ରଥମେ କେବେ ଆସିଥିଲା ?

ଖ—ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ସୁନ୍ଦର ହ୍ରଦ୍ କେଉଁ କଏ ?

ଗ—ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଉଚ୍ଚତମ ରେଲ ପଥ କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ତାହାର ଉଚ୍ଚତା କେତେ ?

ଘ—ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସିନେମା ଘର କେଉଁଠାରେ ।

ଙ—କେଉଁ ଦ୍ୱୀପର ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା 817 ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମାଇଲକୁ ।

[୨] ମାନସ—[୧୦୪୭]

—•—

କ—ସୁବାସ ବୋଷ କେତେ ଖ୍ରୀ: ଅ: ରେ ଭାରତ ଛାଡ଼ି ଜର୍ମାନ ଗଲେ ?

ଖ—ମହାରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆ କେତେ ଖ୍ରୀ: ଅ: ରେ ଦେହତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ?

ଗ—କେତେ ଖ୍ରୀ: ଅ: ରେ ଭାରତରେ କୋଠିଲ ପ୍ରଚଳନ ହେଲା ?

ଘ—ମଣିଷ ଭଗବାନ ବୋଲି ଡାକିଲେ କେହି ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ କାହିଁକି ?

(୩) ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ଦାସ [୧୦୪୦]

—*—

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୧୩୨ ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ଦାଶ ଜଳ, ସୋର ଯଶୋ-ଦାନନ୍ଦ H. E. School, ପୋ: ସୋର, ଜିଲ୍ଲା ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୧୩୩ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଚରଣ ପ୍ରଧାନ C/o ଶ୍ରୀ ବୀରମ ମଲ୍ଲିକ ୬ଷ୍ଠ ବୋଉଦ୍ଧ, ଏ. K. କଲେଜ, ଅଗ୍ରା । ୧୧୩୪ ଶ୍ରୀମାନ ବଳରାମ ବିଶ୍ୱାଳ C/o ଶ୍ରୀ ଜୟରାମ ବିଶ୍ୱାଳ ଗ୍ରାମ—ରାଉତ ବର୍ଣ୍ଣୀ ପୋ: ରାଜକନିକା— ୧୧୩୫ କୁମାରୀ ଦୁର୍ଗା ଦାସ C/o ଶ୍ରୀ ସଦାନନ୍ଦ ଦାସ M. B. H. ପୋ: କୁଜଙ୍ଗ କଟକ । ୧୧୩୬ କୁମାରୀ ପ୍ରେମଲତା ରଥ C/o ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ଚରଣ ରଥ, ଅଗ୍ରଦେବାଦାସପୁର ପୋ: ରାଜ-କନିକା, କଟକ । ୧୧୩୭ ବ୍ରଜ ନାଥ ରଥ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ଗ୍ରାମ—ପୁନ୍ଦିତ, ପୋ: ବାଲେଶ୍ୱର । 1138 ମନୋମାଳନ ମିଶ୍ର ଆନନ୍ଦପୁର H.E ସ୍କୁଲ ଆନନ୍ଦପୁର, କେଉଁଝର । 1139 ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ମହାନ୍ତି ଆଦିମୁଣ୍ଡା ଖା: ଉ ସ୍କୁଲ, ପୋ: ଆଦିମୁଣ୍ଡା ଗ୍ରାମ ପୁରୀ । 1140 ଗଙ୍ଗାଧର, ପ୍ରସାଦ ସାହୁ C/o ସାହୁ ମୋହନ ସାହୁ, ରାଇରଙ୍ଗପୁର, ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1141 ସୁଦର୍ଶନ-ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ଋଷି ବଙ୍କିମଚନ୍ଦ୍ର ଉ: ଇ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋ: ଚେନବର । ଗଞ୍ଜାମ ଜି ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରେସ୍‌ଗଜିନ୍

ଏହା ଗର୍ଭ ସଂଚାର ସମୟର, ପରେ ଓ ପ୍ରସବାନ୍ତେ ସାଂଘାତିକ ଜ୍ୱର, ସୂତିକା ରୋଗର ପ୍ରତିଷେଧକ ଅଟନ୍ତି। କୌଣସି ଗୋଟିଏ ପାତ୍ରରେ ହେଲେ ଅନ୍ତତଃ ସେବନ କରନ୍ତୁ। ଏହା ଗର୍ଭବତୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅମୋଘ ଔଷଧ। ଭଗ୍ନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁର ସ୍ୱାଭାବିକ ବୃଦ୍ଧି ଓ ପୁଷ୍ଟି ସୁଖ ପ୍ରସବ, ସୂତିକା ରୋଗ ନିବାରଣ ଏହାର କିମ୍ବା ଅଦ୍ଭୁତ ଗୁଣ ଅଟେ।

କେଶବ ଡାକ୍ତର
ହରିଦ୍ୱାର, ପୁରୀ

ଦେ ! ଭାଗ୍ୟ !!

ଉତ୍ତର ଦେବେ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ୧ ରୁ ୧୦ ମଧ୍ୟରୁ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟା ମନୋନୀତ କରି ଲେଖନ୍ତୁ। ଏହି ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମତେ ସଂଖ୍ୟା ଗଣନ ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁଯାୟୀ ଆପଣଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଗଣନା କରି ପଠାଇବୁ।

ମନିଅର୍ଡରଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ୧୦ ପଠାନ୍ତୁ ଓ କୁପନରେ ମନୋନୀତ ସଂଖ୍ୟାଟି ଓ ନିଜର ପୁରା ନାମ ଓ ଠିକଣା ଲେଖି ଦିଅନ୍ତୁ।

ଠିକଣା — ଜ୍ୟୋତିଷ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
C/o ଜଗନ୍ନାଥ ବକ୍ସ ନଂ ୨୧
ପୋ: ଭଦ୍ରକ

—•—

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତି ବଟିକା

ଯେ କୌଣସି ... ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ... ...

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅପୂର୍ବ ଗୁଣର ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ। ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ... ଏବଂ ... ଦୂର ହୁଏ। ... ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବସ୍ତୁ। ମୂଲ୍ୟ— ... —ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—... ଅତିରିକ୍ତ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ... ପଠାଯାଏ।

M. KAVYATIRTH (D. G.)

70, Cornwallis St., Calcutta

କଟକରେ ସର୍ଟେବଲଙ୍କ ଅଫିସ

ଟେଲିଗ୍ରାମ—ରୟ୍ସା (Roy Sha)—ଫୋନ୍—କଟକ ୧୫୦

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଲଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍ ଆର୍, ସହର ବୁକିଂ ଅଫିସ ତା ୧୫ । ୩ । ୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି। ଟିକଟର ଦାମ ରେଲଓ୍ୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ। ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ... ଟିକଟ୍ ମିଳେ। ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ। ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକଟ କିଣିଲେ ... ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇ ପାରିବେ। ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ସକାଳ ୧୦ରୁ ... ଟା ଭିତରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ। ଅବେଦନ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ... ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ। ରେଲ୍ ଓ ବଣେଷ ... ପାଇଁ ... ଅସି ବୁଝି ଯାଆନ୍ତୁ।

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ଗଳିତ ବା ଅଗଳିତ କୁଷ୍ଠ ... ପ୍ରଭୃତି ... ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ପ୍ରଭୃତି ... ଓ ... ଚର୍ମରୋଗର ... ଏକାନ୍ତ ... ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ।

ଶରୀରର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଧଳା ଦାଗ ... ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ... ବାହ୍ୟ ପ୍ରଲେପ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ... ଦୂର ହୁଏ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ... ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ... ନିଅନ୍ତୁ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ
(H. K. K.)

... ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଉଡ଼ା
ଶାଖା— ... ହାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ରୀତିର ଜଗତ୍‌ଖ୍ୟାତର ମାସିକ ପତ୍ର

ତୁଳସୀ

(ଶୀଘ୍ର ବାହାରିବ)

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୩ ଟଙ୍କା ମାତ୍ର

... ଗ୍ରାହକ ହେବାକୁ ... ପଠାଇବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ଶର୍ମା

ମ୍ୟାନେଜର—ଜି. ସି. ଏଣ୍ଡ୍ (ବ୍ରହ୍ମପୁର ଶାଖା)

ପୋ: ... ଜିଲ୍ଲା।

... —ଶ୍ରୀ ... ପ୍ରଧାନ ମୋହନ

—•—

REG. No. O4. DAGARO ...'S MOST POPULAR FORTNIGHTLY 16. 12. 48.

ଭଦ୍ରକ ଟକିଜ୍ ଏଣ୍ଡ୍ ଟ୍ରେଡିଂ

କର୍ପୋରେସନ ଲି:

THE BHADRAK TAKLIES & TRADING CORPN., LTD.

BHADRAK.

(୧୯୧୩ ମସିହାର ଭାରତୀୟ ଯୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀର ନିୟମାନୁଯାୟୀ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଓ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ)

ମୂଳଧନ—ଦୁଇଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା

ସମୁଦାୟ ମୂଳଧନ [illegible] ୦୦ [କୋଡ଼ିଏ ହଜାର] ଦଶ ଟଙ୍କିଆ ଅଂଶରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଦିଆ ହୋଇଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଧାରଣ ଅଂଶ ଖରିଦ କରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ୫୲ ଓ ଦରକାର ହେଲେ ଅବଶିଷ୍ଟ ୫୲ ଦୁଇ କିସ୍ତି ୨୲୦ ହିସାବରେ ବା ଏକ କିସ୍ତିରେ ୫୲ ଦେବାକୁ ହେବ। ଦୁଇ କିସ୍ତିରେ ଦେବାକୁ ହେଲେ ତା'ର ନ୍ୟୂନତମ ବ୍ୟବଧାନ ମାତ୍ର ୩୦ ଦିନ ରହିବ। ଅଂଶ ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କାଲେକ୍ଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫି ୫୲ ଦେଇ ଦରଖାସ୍ତ ପାଇ ପାରିବ।

ପରିଚାଳକ ମଣ୍ଡଳୀ—

୧—ଶ୍ରୀ ହେମେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଗୁହ, ଏମ, ଏ ବି ଏଲ୍, ଓକିଲ

୨—ଶ୍ରୀ କମଳାକାନ୍ତ ପାତ୍ରୀ, ଜମିଦାର, ଇରମ [ଭଦ୍ରକ]

୩—ଶ୍ରୀ ଗୋଲକବିହାରୀ ଦାସ, ବି ଏ, ବି ଏଲ, ଓକିଲ, ଭଦ୍ରକ

୪—ମହମଦ୍ ୟୁସୁଫ୍, ମାର୍ଚ୍ଚେଣ୍ଟ, ଭଦ୍ରକ

୫—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ, ପରିଚାଳକ ସମ୍ପାଦକ "ଡଗରେ", ମେନେଜିଂ ଡାଇରେକ୍ଟର ଭଦ୍ରକ କୋ-ଅପରେଟିଭ୍ ଟେକ୍ସଟାଇଲ କମିଟି ଓ ଜମିଦାର

୬—ସେଖ୍ ଅଜଗର ଅଲି, ମାର୍ଚ୍ଚେଣ୍ଟ ଚରମ୍ପା, ଭଦ୍ରକ

୭—ଶ୍ରୀମତୀ ବୀଣା ଦାସ

୮—ଶ୍ରୀମତୀ ଲଳିତା ମହାନ୍ତି [ଡଲି ମହାନ୍ତି]

୯—[ମେମ୍ବର୍ସ ପୋଦ୍ଦାର ରାଇସ ମିଲ ଭଦ୍ରକ।]

୧୦—ଶ୍ରୀ ନୀଳମାଧବ ଦାସ

୧୧—ଡାକ୍ତର ରାଧାମାଧବ ଦାସ

ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ—

ଶ୍ରୀ ହେମେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଗୁହ, ଓକିଲ, ଭଦ୍ରକ

ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍—

ଶ୍ରୀ ଗୋଲକବିହାରୀ ଦାସ, ଓକିଲ ଭଦ୍ରକ

ସେକ୍ରେଟେରୀ

ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ

ଜଏଣ୍ଟ ସେକ୍ରେଟେରି ଓ ଅର୍ଗାନାଇଜର

ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମଚନ୍ଦ ମିଶ୍ର

ବ୍ୟାଙ୍କର

ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ—ଭଦ୍ରକ

ଅଡ଼ିଟର

ମେସର୍ସ ଏ. ସି. ନାୟକ ଏଣ୍ଡ କୋ—କଟକ

ଆଇନ ପରାମର୍ଶ ଦାତା

୧। ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ କିଶୋର ବସୁ, ଏଡ଼ଭୋକେଟ, କଟକ

୨। ଶ୍ରୀ ହେମେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଗୁହ, ଓକିଲ ଭଦ୍ରକ।

୩। ଶ୍ରୀ ଗୋଲକବିହାରୀ ଦାସ, ଓକିଲ ଭଦ୍ରକ।

ମ୍ୟାନେଜିଂ ଏଜେଣ୍ଟସ୍

ମେସର୍ସ ଭଦ୍ରକ ବ୍ରଦରସ୍।

ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ଼ ଅଫିସ

ଭଦ୍ରକ।

ବିଃ ଦ୍ରଃ—ଶୀଘ୍ର ଅଂଶ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରନ୍ତୁ। ଅସ୍ଥାୟୀ ସିନେମା ଗୃହରେ ଶୀଘ୍ର ସିନେମା ଦେଖାଇବାର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗ ହେଉଛି।

Printed & published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1948.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗର

ପୌଷ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ... ବର୍ଷ ୧୦ମ ସଂଖ୍ୟା ... ତା ୧ । ୧ । ୪୯

ଗତି କେଉଁ ଆଡ଼େ ?

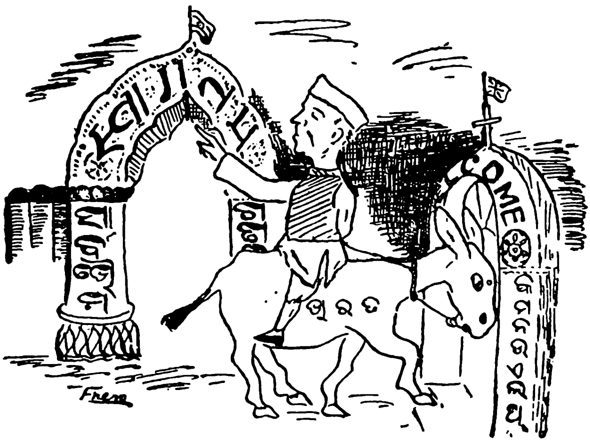

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୬୯

ଷାଣ୍ମାସିକ ୧ ୩ ୯

୪ ଅଣା

ଭାରତର ଲକ୍ଷ୍ୟ—ସାର୍ବଭୌମ ସ୍ୱାଧୀନ ଗଣତନ୍ତ୍ର—ନେହେରୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗର ହୋରି ସଂଖ୍ୟା

ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ଲେଖା ଓ ରେଖାର ଅପୂର୍ବ ସମାବେଶ
ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖକ ଓ ଚିତ୍ରକର ମାନଙ୍କର
ଅମର ଅଙ୍କନରେ ସୁଶୋଭିତ ହେବ
ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟରେ ଜଣେ ବିଶ୍ୱ ଭାରତୀ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କର

ତ୍ରିରଙ୍ଗ ଚିତ୍ର

ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚିତ୍ରକର ଗୋପାଳ କାନନଗୋଙ୍କ
'ବୋଇତ ବନ୍ଦାଣ' ତ୍ରିରଙ୍ଗ ଛବି ସହ

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧ ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ୫ ୦ ।

ଡଗର ଗ୍ରାହକ ମାନେ ବିନା ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ପାଇବେ । କାଗଜ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ଯୋଗୁ ଏପରିମିତ ସଂଖ୍ୟା ଛପା ହେବ । ପୂର୍ବରୁ ଲେଖ ପଠାନ୍ତୁ ।

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସିଓରେନ୍‌ସ

କମ୍ପାନୀ, ଲିମିଟେଡ୍

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ୧୯୦୮—ହେଡ୍ ଅଫିସ, ବମ୍ବେଇ

ସନ ୧୯୪୭ ମସିହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୯୪—୮୧ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ଲେଖା ବୀମାର ପରିମାଣ ୧୭୦୦,୦୦ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା ପାଣ୍ଠି ୩୯୪,୦୦ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୪୪୦,୯୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ବୀମା କରି ନିଜର କୁଟୁମ୍ବର ଓ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ । ସ୍ୱଳ୍ପ ଏବଂ ନିୟମିତ ସଞ୍ଚୟ ଦ୍ୱାରା ଭବିଷ୍ୟତ ସ୍ଥାନ ସୁଦୃଢ଼ କରି ପାରିବେ—କେବଳ ଜୀବନ ବୀମା କର ।

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଅଣ୍ଡର୍ ... ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଭାବରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅଟେ ।

କଲିକତା, ସମ୍ବଲପୁର ଓ କଟକରେ ସଙ୍ଗଠନ ଓ ଶାଖା ଅଫିସ ମାନ ଅଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ସବୁଠି ଏଜେଣ୍ଟ ଓ ଅରଗାନାଇଜର ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଶାଖା—ଟିଙ୍କରପଡ଼ା, କଟକ ।

ମ୍ୟାନେଜର—**ଶ୍ରୀ ନଟବର ପ୍ରସାଦ ଦାସ**

ଫାଉଣ୍ଟେନ ପେନ

ହେନାସ (14 Kt. nib) ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପେନ ଟ ୧୨୯ ହଜା ପେନ୍ ଟ ୪ ୯ ଡୋମାର ପେନ୍ ଟ୪ ୯, ଅଲମ୍ ପିକ୍ ପେନ୍ ଟ ୪ ୯ ଫ୍ରାନସ ପେନ୍ ଟ ୪୯, ଗୋଲ୍‌ଡେନ ପ୍ଲାଟିନାମ୍ ପେନ୍ ଟ ୫ ୯, ପେନ୍ ପେନସିଲ ଟ ୨ ୯, ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଟ ୪ ୯

S. M. COMPANY.
65A—I. NIMTOLA ST., CALCUTTA

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ଙ୍କା
କୋଷ୍ଠାରକ୍ଷା ଓରି
ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧବଳ, ମେହ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ବିଜ୍ଞାନ ଔଷଧ
ଡାକ୍ତର ଏସ୍ ଡି ଜେନା
ଭାଳି ... ରଣିକ ବାଣୀହାଟ
କଟକ

ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି କଠିନ ପୁରାତନ ରୋଗରେ ଜୀବନରୁ ନିଷ୍ଠା ନଷ୍ଟ ହେଲେ ପୁରୀର ସଂଯତଚିତ୍ତ ଡାକ୍ତର ବି, ଦାସ ହୋମିଓପାଥ୍ ସିଦ୍ଧହସ୍ତଙ୍କ ମତାମତ ନିଅନ୍ତୁ । ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ରୋଗୀ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଶାତୀତ ଫଳ ଲାଭ କରନ୍ତି ।

ପ୍ରକାଶକ—**ଶ୍ରୀ ଜଗଦାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର** ... ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—**ଶ୍ରୀ ରାଜମୋହନ ଦାସ**

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦାଦ୍ଧି ଖଲ୍ୱିମାନି ଭୂତାନି ଜାୟନ୍ତେ !

ଜଗାଇ

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
୧୦ମ ସଂଖ୍ୟା

ପୌଷ କୃଷ୍ଣ ଚତୁର୍ଥୀ
୧ । ୧ । ୪୯

କଂଗ୍ରେସ

ଜୟପୁରଠାରେ ୫୫ ମ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ସରିଛି । ବ୍ରିଟିଶ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରୁ ମୁକ୍ତ ଭାରତର ଜାତୀୟ ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ କଂଗ୍ରେସ ଆଉ ତିଷ୍ଠି ନାହିଁ । କଂଗ୍ରେସ ଏବେ ଗୋଟାଏ ରାଜନୈତିକ ଦଳ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ଦଳର ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଭାରତର କ୍ଷେତ୍ର ଯେପରି ପ୍ରଶସ୍ତ— କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି । ତଥାପି କଂଗ୍ରେସର ମୁଖ୍ୟ ନେତାମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦଳକୁ ଦଳିଦେବା ପାଇଁ ସୂଚନା ଦେଇ ସ୍ଥଳେ ସ୍ଥଳେ ନିଜର ନାଜିବାଦୀ ମନୋବୃତ୍ତିର ପରିଚୟ ଦେଇ ଏଟିକିଏ ମହତ୍ ଅନୁଷ୍ଠାନର ମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ଅବନତ କରୁଛନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲଙ୍କ ଭାଷା ଅତି ଆପତ୍ତିଜନକ ।

କଂଗ୍ରେସର ଏବେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇଛି—ଭାରତର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉନ୍ନତି ଓ ଅଗ୍ରଗତି ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ ପୃଥିବୀର ସମୂହ ଶାନ୍ତିକଳ୍ପେ ରାଜନୈତିକ, ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ ସମଅଧିକାର ତଥା ସମାନ ସୁଯୋଗ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏକ ସମବାୟ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାପାଇଁ ସଭାପତି ପଟ୍ଟାଭି କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବା ବେଳେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନାଙ୍କିତ ଭାରତର ଶାନ୍ତ, ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ରହିତ ସମବାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ସହିତ କହିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ଯେ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଏହି ଭ୍ରମ ରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ଯେଉଁ କର୍ମପନ୍ଥା ତଥା କଂଗ୍ରେସର ସଂଗଠନ ପନ୍ଥା ଦର୍ଶାଇ ଗଲେ କଂଗ୍ରେସ ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନାହିଁ । ଦେହ ତ୍ୟାଗର ଦିନକ ପୂର୍ବରୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀ କଂଗ୍ରେସକୁ ଲୋକ ସେବକ ସଂଘରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଶେଷ ଦଲିଲ ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ କଂଗ୍ରେସ ତାର ମୂଳ ନୀତିକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛି । କେବଳ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ନାମକୁ ଆପଣା ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ତାର ବିହିବିଧାନର ଅଂଶମାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛି—ନିଜର ସୁବିଧାନୁସାରେ । ଏହି ଭଣ୍ଡ ବା ଚୌର୍ଯ୍ୟବୃତ୍ତି ଅତି ନିର୍ଲଜ୍ଜ ଭାବରେ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିଛି—ସଂପାଦକଙ୍କ ବିବରଣୀରେ—ସଂଭବତଃ ଅଜ୍ଞାତରେ । ସେ କହିଛନ୍ତି—କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି କଂଗ୍ରେସର ଗଠନ ବିଧାୟିକା ସମିତିର ଶଠାରୁ ବିଚାର କଲେ ଏବଂ ବାପୁଜୀଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବରୁ ଯେତୋଟି ସୁବିଧା ଆମ ପକ୍ଷରେ ହେବ ସେ ସବୁକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଯାଇଛି । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ମୂଳ ନୀତି ଗୃହୀତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । [ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଟାଇମସ୍‌ରେ ୧୫ । ୧୨ । ୪୮ ରେ ପ୍ରକାଶିତ କଂଗ୍ରେସର ସାଃ ସଂପାଦକଙ୍କ ବିବରଣୀରୁ]

ଏହି ଘୋଷଣା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ଯେଉଁ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଆଜି କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱରେ ଦେଖା ଦେଇଛି ତାହାହିଁ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆଜି ଦୁର୍ବଳ କରିଛି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିନୋବାଙ୍କ କଥାରେ କଂଗ୍ରେସ ଆଜି ତାର ଅତୀତ ଉପାର୍ଜନକୁ ଭଙ୍ଗାଇ ଖାଉଛି । ଗାନ୍ଧୀ ପଥରୁ ସେ ବହୁ ଦୂରକୁ ଗଡ଼ିଗଲାଣି । ଫଳରେ ଲୋକଙ୍କର ଆସ୍ଥା ହରାଉଛି ।

ଆମ ମତରେ ଏହାର କାରଣ କଂଗ୍ରେସ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ଥୋଇ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର କରୁଛି—ତଦନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହେବାରୁ ଆଜି ଏ ଅନାସ୍ଥା । କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟର ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟ ହିଁ, କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ବଢ଼ୁଥିବା ଅନ୍ୟାୟ୍ୟ ଅସତ୍ୟ କ୍ଷମତା ଲୋଭ, ଗୋଷ୍ଠୀଗଠନ, [illegible] ଦଳନ ଆଦି ଜଘନ୍ୟ ନୀଚ ଓ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ବୃତ୍ତିର ଜନକ ହୋଇ ଉଠିଛି । ଏହି ବ୍ୟବଧାନ ଯେଉଁ ପୂତ ପର୍ଯ୍ୟୁଷିତ ବସ୍ତୁ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ତହିଁରୁ ସାଧୁତା ଆଶା କରିବା ବୃଥା ।

ବିଷୟ ନିର୍ବାଚନୀ ସମିତିରେ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କ ଆଚରଣ ସଂପର୍କୀୟ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଆଚରଣକୁ ମଧ୍ୟ ସଂଯୁକ୍ତ କରିବା ଫଳରେ କେନ୍ଦ୍ର ନେତା ମାନଙ୍କ ଚରିତ୍ର ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହୋଇଛି ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଗଲା । ନେତା ମାନେ କାର୍ଯ୍ୟତ ମତ ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ କାଗଜରୁ ଅବ୍ୟାହତ ଦେବା ଯେତିକି ସହଜ ଲୋକ ମନରୁ ପୋଛିଦେବା ସେତେ ସହଜ ନୁହେଁ । ଲୋକମନରୁ ସେ ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟର ସାମ୍ୟ ରକ୍ଷିବା । ହୁଏତ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଦିଗରେ ଯଥା ସାଧ୍ୟ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ ଅଗ୍ରସର ହେବା ଉଚିତ— ନଚେତ୍ ଗାନ୍ଧୀ ନାମ ନଧରି ନିଜର ବିଶ୍ୱାସ ମତେ ସାଧୁ ଭାବରେ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ତଦନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ । ଗାନ୍ଧୀ ନାମକୁ ଧରି [illegible] ଯାଉଥିଲେ ଦେଶରେ ଅସାଧୁତା ବଢ଼ିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

କଂଗ୍ରେସ ସଂବିଧାନରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ନିଜକଣ୍ଠରେ ଗୋଟିଏ ବକ୍ତୃତା ଦେଇ ସେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀ ପନ୍ଥାନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମ୍ଭବ ନହେବା ସ୍ଥଳେ ଗାନ୍ଧୀ ନାମକୁ ବ୍ୟବହାର ନ କରିବା ପାଇଁ ସେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ବହୁଦିନ ପରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କ ସହିତ ଆମ୍ଭେମାନେ ଏକମତ ହୋଇ ପାରିବାର ସୁଯୋଗ ସେ ହିଁ ଆମକୁ ଦେଇଥିବାରୁ ଆମେ ତାଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛୁଁ ।

—:—

Digitized by srujanika@gmail.com

ବଡ଼ ମୁହଁରେ

କଂଗ୍ରେସ ସମବାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ଜବାବ ଦେଉଛୁ—ପଟ୍ଟାଭି।

...ଗତସ୍ୟ ଶୋଚନା ନାସ୍ତି।

+ + ×

ବୈଦେଶିକ ପ୍ରଶ୍ନ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ସମସ୍ୟା—ପାଟିଲ

...ଅଗତ ବକ୍ତବ୍ୟ ବାଣୀ।

+ × ×

ମୁଁ ରାଜାମାନଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କରେ ଲେଖିଲ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳ ରଜା କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ପରି ଦେଶ ପ୍ରାଣ ଥିଲେ ବୋଲି ମୋତେ ଜଣା ଥିଲା।

...ଦେଶର ଯେଉଁ ପ୍ରାଣ ହେଲେ ତେବେ—କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ଓ ରାଜା।

+ × +

ଅମକୁ ରାଜାମାନଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେବାକୁ ହେବ। କାରଣ ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ପବନ କେଉଁ ଆଡ଼େ ବହେ—ସର୍ଦ୍ଦାର

...ଆପଣ ସେଇ ଅଡ଼କୁ ଢଳ ଧାଇବେ କି ?

× × +

ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ପାଣ୍ଠିର ସଫେଦ କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ବୁଝିଲେ ନାହିଁ—କୃପାଳନୀ

...ଅଜାଡ଼କୁ ବଣିଜ ଅନୁଆ।

× × ×

ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ରେଲବାଇ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସ୍ୱାବହ ପରିଣାମ ସୃଷ୍ଟି କରିବ

...ବର୍ତ୍ତମାନ ରେଲବାଇ କେବଳ ଜଡ଼ବନ୍ଧ ପରିଣାମ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି।

× + ×

ଝୁଅ ହେଉଛି କମିଉନିଜମର ଜନ୍ମସ୍ଥଳ—ରାଧାକୃଷ୍ଣନ୍।

...ସେଥି ଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ?

+ × +

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ଧ୍ୱଂସମୂଳକ କାମ ସବୁଦିନେ କର ଅଛନ୍ତି—ଜବାହର

...କଂଗ୍ରେସ ଧ୍ୱଂସ ମୂଳକ କାମ କରେ।

× +

ଲୋକ ମାନଙ୍କର [illegible] ନାହିଁ ତେଣୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ଏଡ଼ମିନିଷ୍ଟ୍ରେଟର ଅନ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି—ମୁନସୀ

...ଅନ୍ୟାୟ ମଧ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଏଡ଼ମିନିଷ୍ଟ୍ରେଟରଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କରେ।

× × ×

କୁଲି ମାନଙ୍କର ଧର୍ମଘଟ କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛି—ଶଙ୍କର ରାଓ

...ଧିକ୍କାର ପାଇବାର ମଧ୍ୟ

× + +

ଏହି ପତାକାର ଦେହରେ ଅକୃତ୍ରିମ [Sterling] ସ୍ୱାଧୀନତାର ଚରମସ୍ୱ ବିଦ୍ୟମାନ—ପଟ୍ଟାଭି।

...ଷ୍ଟର୍ଲିଂ କି ଆମର ପାଖ ବ୍ରିଟେନରେ ଜମା ବାନ୍ଧିଲାଣି।

× + ×

କେନ୍ଦ୍ରରେ ଓ ପ୍ରଦେଶରେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଠିତ ହେବା ଦିନଠାରୁ ଅନେକ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ ଭାବିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ କାମ ସରି-ଗଲା—ନେହେରୁ।

...ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ନ ହେବା ଲୋକେ ଭାବିଲେ—ଆମ କଥା ଓ କାମ ତ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସାରିଦେଲେ। ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଭାବିଲେ— ଆମ କଥା ଓ କାମ ତ ଅଛନ୍ତି ସାର୍।

+ × +

ଭାରତରେ ବାଣିଜନ ଇଂରେଜଙ୍କ ଇଚ୍ଛା—ସର୍ଦ୍ଦାର

...ଜଳଜାତ ମିଶ୍ରଣ କେବଳ ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା।

+ × +

ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ କଥା ଯେ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ମିଶିଯାଇଛନ୍ତି—ଟେଟେଲ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉପସ୍ଥିତ ଲଙ୍ଗ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମିଶନ୍ତି।

× + +

ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାର୍ଥସାଧନ ପାଇଁ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି।—ସର୍ଦ୍ଦାର

...ସରକାର ବସ୍ତୁତଃ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ପାଇଁ ପୋଷଣ କରୁଥିବେ।

× ÷ +

ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଗାଁରେ ପଡ଼ିବା ଉଚିତ—ଗୋକୁଳ ଭାଇ ବେସ୍ଥାର ମ୍ୟାନ ସ୍ୱାଗତ କମିଟି।

...ଶନିଦୃଷ୍ଟି ନହେଉ ?

× + +

ଯଦି ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗକୁ ହିନ୍ଦୁ ଅଧିବାସୀ ପାଇ ପାକିସ୍ତାନ ସରକାର କିଛିପଦ ନ କରନ୍ତି ତେବେ ଶରଣାର୍ଥୀଙ୍କ ଅନୁସାରେ ପୂର୍ବବଙ୍ଗର ଆଂଶିକ ଭୂମି ପାକିସ୍ତାନ ଆମକୁ ଛାଡ଼ିଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ।

÷ ÷ ÷

ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀର ଅଧିକାର ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ସବୁବେଳେ ଠିଆ ହୋଇ ଅଛି—କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରସ୍ତାବ

...ଧଣିକ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଜମ୍ପା ଖାଇବ।

+ ÷ +

ମୁଁ ଗୋଟିଏ କୁନ୍ତା ଲୋକ—ପଟେଲ୍।

କିନ୍ତୁ କୁନ୍ତାର ନାହାନ୍ତି ଦନ୍ତେ।

× × +

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଓ କାଶ୍ମୀର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ହେଲାପରେ ଅର୍ଥ ଦେଖିଲାଣି—ପଟ୍ଟାଭି

...କେବେ କାଳ ?

× × |

ପ୍ରଦେଶର ସୀମା ସଂଶୋଧନ ହେବା ଉଚିତ—ପଟ୍ଟାଭି।

...ଗୋଟିଏ କୁଲ ପାଇ କେତେ ନମ୍ବର ମିଳିବ ?

× × ×

ଦୁଇବର୍ଷ ଜ୍ଞାପିତ ଅନୁମାନ ସେତେ ଶୀଘ୍ର କିଆଯାଏ ସେତେ ଉଲ୍ଲେଖକାରଣ, ଏ ସୀମା ଗୁଡ଼ିକ ସଂଯୋଗକାରୀ ହାଇ-ଫେନ ହେଉ—ବଜ୍ରଳଡ ତ୍ୟାସ !—ପଟ୍ଟାଭି।

...ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ପ୍ରାଦେଶିକତା ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶିଲା । ଏ ମିଶ୍ରଣ ଫଳରେ ସବୁ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଆନନ୍ଦ । ଆହୁରି ବେଶି ଆନନ୍ଦ ଏଇ ଯେ ମହାରାଜାଙ୍କର ଷଢ଼େଇକଳାର କାଳଦାଗ ଉପରେ ଯୋଛେ କଲଚୁନ ପଡ଼ିଗଲା । ତଥାପି ଷଢ଼େଇକଳା, ଖରସୁଆ ଥିଲେ ଏବା ମୟୂରଭଞ୍ଜ କାହିଁକି, ବିହାରରୁ ସହଜେ ଅସିବାର ଯଉଁ ସୁବିଧାଟା ବେହାତ୍ ହୋଇ ଯାଇଛି, ତାହା ଲେଉଟିବ କି ?

\+ + +

ଭାଷାସୂତ୍ରରେ ନୂଆ ପ୍ରଦେଶ ରଚନ ପାଇ ଯଉଁ କମିଟି ବସିଥିଲା, ସେ କମିଟି ସିଧା ଦେଲେ କି ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ମହଜୁଦ୍ ରଖା ଯାଉ, ଏଥିପାଇ କମିଟି ବନ୍ଧୁ ଅର୍ଥୀଙ୍କ ତଥା ଅନାର୍ଥୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ନଛୋଡ଼ ବନ୍ଧା ଭାଷାସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଗୃହରେ ଏଥର ଅପିଲ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଯାଇଛି । ପଟେଲ, ପଣ୍ଡିତ ଏ ଭଳି କଳ ପୁଣି ବାହାର କରିବେ । କାହାର ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମତ ଓ ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ମତ ଜଣା ଶୁଣା । ଏ 'ଶାଶୁ—ବୋହୂ' କଳିରେ ପଟେଲ କଣ ମଧ୍ୟସ୍ଥ କରିବେ ? କିନ୍ତୁ ପଟେଲ ଯେ ଧାନବାଦ୍ !

× ÷ ×

ଜୟପୁର କଂଗ୍ରେସ ମେଳନଟା ସବୁ ପ୍ରକାରରେ ସଫଳ ହୋଇଛି । ଅନେକ ପ୍ରତିନିଧି ସପରିବାରରେ ଯାଇଥିବାରୁ ମେଳାଟା ସର୍କସ୍ ଭାବରେ ରଙ୍ଗିନ୍ ହୋଇ ଉଠିଥିବ ବୋଲି ସମ୍ବାଦ କହୁଛନ୍ତି । ମରୁଭୂମିର ଶୀତରେ ଅନେକ ନାରୀ କମ୍ବଳ ପାଇ ଥିବାରୁ ବୋଧହୁଏ ଛଳନ କମ୍ବଳର ଅଭାବ ମେଣ୍ଟାଇ ନେଇଥିବେ ।

× × ÷

ଏଥର କଂଗ୍ରେସର ପଞ୍ଚାବନ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ହୋଇଥିବାରୁ ତାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରଖି ସେଥିରେ ପଞ୍ଚାବନ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖରଚ ହୋଇଛି ବୁଝାଯାଏ । ଏଥିରୁ ବୁଝାଯାଉଛି ଯେ ଏଣିକି ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଲକ୍ଷେ ଲେଖାଏଁ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିବ । ଆଗ କାଳର କଂଗ୍ରେସ ସଭାରେ ଖରଚ ହେଉଥିବା 'ହଜାର' ଏବେ 'ଲକ୍ଷ'କୁ ଉଠିଲାଣି । ଦେଶର କମୋନ୍ନତି ସାଙ୍ଗରେ ପୁଣି ଅବଦ୍, କୋଟିକୁ ଯେ ନଉଠିବ ତାହା କିଏ କହିବ । ଯେତିକି ଉଠୁଥିବା ସେଲସ ଟେକ୍ସ ମଟର ବା ପୁଲିସ୍ ଅସବାବ କିଣିଲା ପରି ଗଣ୍ଡ ଅରଜ ଲୋଡ଼ୁ ଦେଖିକି ଚଳୁଥିବ କଲୁର୍ ।

\+ ÷ +

ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ବୀରତ୍ୱକଥା ଇତିହାସ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଖାରବେଳ ମଗଧ ବିଜୟ କରିଥିଲେ ଓ ଗଜପତି ମହାରାଜାମାନେ ଗଙ୍ଗା-ଗୋଦାବରୀ ଜୟ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଦୁର୍ବଳ, ଭୀରୁ ବୋଲି ଗଣା ଗଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିବା ପରେ ପରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ରକ୍ତରେ ସେ ଲୁପ୍ତ ଶକ୍ତି, ଶୌର୍ଯ୍ୟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି ଜାଗି ଉଠିବାର ଦେଖା ଗଲାଣି । ସେଦିନ ମେଲ ଟ୍ରେନ ଗାଡ଼ିରେ ଜୟପୁର କଂଗ୍ରେସ ଅଭିଯାନରେ ଯାଉଥିବା ଉତ୍କଳ ପ୍ରତିନିଧି ସେନା ଯୁକ୍ତ-ପ୍ରଦେଶର କୌଣସି ଏକ ଷ୍ଟେସନରେ ଯେଉଁ ବୀରତ୍ୱର ନମୁନା ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହାଦ୍ୱାରା ସାରା ଭାରତରେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଗୌରବ ଖୁବ୍ ବଢ଼ି ଯାଇଛି । ଆଉ ଏଣିକି ଆମକୁ ଓଡ଼ୁଆ ବୋଲି କିଏ କହିବ !

\+ ÷ +

ଜୟପୁର କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ବେଳେ ସେଠି ଗୋଟିଏ 'ମହିଳା-ସମ୍ମିଳନୀ' ବି ହୋଇ ଯାଇଛି । ମହିଳାମାନେ ଚିରକାଳ ଅବଳା, ଅତ୍ୟାଚାରିତା, ଅନୁନ୍ନତା ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ମଞ୍ଚରେ ମଞ୍ଚରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ବା ଆତ୍ମରକ୍ଷା ସକାଶେ ସଭା ସମିତି ମାନ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବଙ୍ଗଦେଶର ଅଧୁନିକା ଶକ୍ତିମୟୀ ବୀରାଙ୍ଗନା ମାନଙ୍କର ଦର୍ପ-ଦାପଟ, ଶୌର୍ଯ୍ୟ ବୀର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି କିଏ କହିବ ଯେ ଏମାନେ ଅବଳା ଅରକ୍ଷଣୀୟା । ବରଂ ଏ ଯୁଗରେ 'ମରଦ' ମାନଙ୍କରହିଁ ନାରୀ ହାତରୁ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ପଡ଼ିଲାଣି ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଏଣୁ ଏହି ଦଳିତ, ପତିତ ନରଜାତି ଅବିଳମ୍ବେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଆତ୍ମରକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । ନୋହିଲେ ଦିନେ ଅପଣାର ନ୍ୟାଯ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱ ଓ ଅଧିକାର ହରାଇ ଏମାନଙ୍କ ଦୟାଦାନରୁ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ଏପରିକି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ମୂଳ ହୋଇଯିବା ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ !

\+ ÷ ÷

ଜର୍ମାନରାଜଧାନୀ ବର୍ଲିନ ନଗରକୁ ରୁଷିଆ, ଇଂରେଜ, ଫରାସୀ ଓ ଆମେରିକା ଚାରିଭାଗ କରିନେଇ ଯେଝା ଯେଝା ଶାସନ କରୁଥିଲେ । ରୁଷ ସହିତ ଅପର ହୋଇବାରୁ ବାକି ତିନିହେଁ ମେଣ୍ଟବାନ୍ଧି ଆପଣା ଆପଣାର ଇଲାକା ମିଶାଇ ଦେଇ ଏକାସାଙ୍ଗରେ ଏକ ଶାସନରେ ରଖିବାର ସ୍ଥିର କଲେଣି । ରୁଷିଆ ଏ ଚାପଟିଆ କାନ୍ଦ ଡକାଇ ଦେଲେ, ସେଥିରୁ ଏମା ବାହାରା ବାହାର ଗଲା !

× ÷ +

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱୟଂସେବକ ଦଳ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରି ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଜେଲ ଗଲେ । ଭାବିଥିଲ ଯେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଦେଶ ତମାମ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚହଲି ଉଠିଯିବ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଶୁନ୍‌ଶାନ୍, ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

...ଭିତରେ ଏ ମନ୍ତ୍ରୀଗଣ ଚାଲିଲେ ସର୍କାରଙ୍କ ଅଭିଧାନ ଖାତାରେ କୁଣିଆ ସକ୍ରାନ୍ତି ... । ହାସ୍ୟକର ମନେ ନୁହେଁ ।

× ÷ ÷

ମୁନ୍ସୀ ଭାରତର ଖାଦ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ରହି ... ଦେଶର ଖାଦ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ଭୟ- ... ସଂକଟମୟ ଓ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ । ... ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ନକଲେ ଅବସ୍ଥା ... ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ଆମେ କହୁଁ ସର- କାର ତ ଗ୍ରୋ ମୋର୍-ଫୁଡ୍‌ରେ କୋଟି କୋଟି ... କରି କାଗଜ ଅରଣ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ... ହେଲା, ତେବେ ଗ୍ରୋ-ମୋର- ଫୁଡ୍ ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତବାସୀ ... ନାମଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚାକିରିରେ ଭରତି କରି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହି ସରଳ ବାଟରେ ତୁରନ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଯିବ । ଆମେ ଏଥିପାଇଁ ... ଦେଇପାରୁଁ ।

× × ÷

ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ... ରେ ଥିବା ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିକ ସେଠା ଡଚ୍ ... ର ଅତର୍କିତ ଆକ୍ରମଣ କରି ଦଖଲ କରି ନେଇଛି । ମୁକ୍ତି କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି ନେଇ ଯାଉଛି । ଏହା ଦେଖି ଆମ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜବାହାରଲାଲ ଅତି ବ୍ୟସ୍ତତ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଆବେଗ ଭରେ ସେ କହୁଛନ୍ତି ଆମେ ଅବଶ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆକୁ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବୁଁ ନାହିଁ—ତେବେ ... ଏହାକୁ ତୁନି ହୋଇ ଦେଖି ପାରିବୁ ନାହିଁ ।

କୋଉ କଥାକୁ ... ହେବା, ନା ... ... ଗାରିବା, କଣ କରିବା ସେ କଥାଟା ଖୋଲି କହିଥିଲେ ଟିକେ ବୁଝା ଦେଖା ପାଆନ୍ତା ।

÷ × ÷

ଆଗ ଅମଳ ଠାରୁ ଏବେ ଲାଟ, ବେଲାଟ, ମନ୍ତ୍ରୀ, ନେତା ବହୁତ ବେଶୀ । ତେଣୁ ପ୍ରତି ... ରେ ନ ହେଲେ ବି ମାସରେ ହେଲେ କେହି ... ଅଧେ ଗସ୍ତରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଉଛନ୍ତି । ... ବାଧନା, ପାନ, ହାର ସଭା ପାଇଁ, ଟି-ପାର୍ଟି ... , ଫୁଲମାଳ ପାଇଁ—ଶେଷରେ 'ଥଳି' ପାଇଁ ହେଲେ ଗୁଡ଼ା ଉଠିବାରେ ବିରାମ ନାହିଁ । ହାତ୍ରି ଅଟିକା, ପାଲଗଦା ଠାରୁ ... କରି ଗାନ୍ଧୀ-ସ୍ମାରକ-ନିଧି ଟିକସ ତ ଏହା ଉପରେ ରହିଛି । ଆମ ବିଚାରରେ ଏ ଗୁଡ଼ା ଯେତେ ବଢ଼ିବ ଦେଶ ପକ୍ଷରେ ସେତେ ମଙ୍ଗଳ ।

× ÷ +

ଗଡ଼ଜାତ ରାଜା ମାନଙ୍କ ଘରୋଇ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ଆପୋଷ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥିଲା ତାହା ଭାରତ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ର ବିଶିଷ୍ଟ ଦିଲ୍ଲୀ ସଂବାଦଦାତା ଜଣାଇଛନ୍ତି । ସେହି ତାରିଖରେ 'ସମାଜ'ର ବିଶିଷ୍ଟ ଦିଲ୍ଲୀ ସଂବାଦ ଦାତା ଜଣାଇଛନ୍ତି ଠିକ୍ ତାର ଓଲଟା ସେ କହୁଛନ୍ତି କି ଏ ବିଷୟ ପୁଣି ଜଣେ ହାଇକୋର୍ଟ ଜଜ୍ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ରିପୋର୍ଟ ଦେଇ ସାରିଲେ ଭାରତ ସରକାର ବିଚାର କରି ଯାହା କରିବାର କରିବେ ।

ସମାଜ ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଦୁହେଁ ଯାକ ସତ୍ୟ-ବାଦୀ । ପୁଣି ସଂବାଦ ଦାତା ଦୁହେଁ ବିଶିଷ୍ଟ ଥିବାରୁ କେହି କାହାରିକୁ ଊଣା ନୁହଁନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେ ଉଭୟ ସଂବାଦକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ।

÷ × ×

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜା ସାଢ଼େ ଆଠ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ନଗଦ ଓ ତାଙ୍କର ଅଢ଼େଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଛାପାଖାନା, ଏପରି ମୋଟ ଦଶ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଦାନ କରି ଦେଲେ । ଏଥିପାଇଁ ଦାତାର ଯେତିକି ବାହାଦୁରି ମାଗନ୍ତାର ବାହାଦୁରି ତହିଁରୁ କିଛି କମ ନୁହେଁ । ଆମ କୁଳପତି ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଏ ଗୁଣରେ ଧନ୍ୟ କହିବା । ଭିକ୍ଷା ଯଦି ଗୋଟିଏ କଳା ହୁଏ ତେବେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଏଭଳି ବିପୁଳ ଦାନ ହାସଲ କରିଥିବା ହେତୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ତରଫରୁ ତାଙ୍କୁ D B.ଡିଗ୍ରୀର ଉପାଧି ମିଳିବା ବିଧେୟ । ଯାହା ହେଉ ଏ ମହତ ଭିକ୍ଷା ଫଳରେ ଆମ 'ଓଡ଼ିଆ ପୁଏ ଆଲୁଅ ପାଆନ୍ତୁ । ଦେଇ ବାଲା ନେବା ବାଲା—ଦାତା ଭିକାରୀ ସମସ୍ତେ ତ ଓଡ଼ିଆ । ଏ—ଭିକ୍ଷା ନହୋଇ ଏହାକୁ ସ୍ୱର୍ଗିଆ—ବା ନିଜପିଆ ବୋଲିପାରୁ ।

÷ × ×

ଅଗେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ଭିକ୍ଷା କରି କୁଳପତିଙ୍କୁ ପୋଷୁଥିଲେ । କଳିକାଳରେ ତ ଓଲଟା— ଏଣିକି କୁଳପତିମାନେ ଭିକ୍ଷା କରି ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ପୋଷିବେ—ପାଳିବେ ଅଉ ବିଦ୍ୟାଶିକ୍ଷା ଦେବେ । ଶିକ୍ଷା ଓ ଭିକ୍ଷା ଗୋଟିଏ ଗଛର ଦୁଇ ଚୁଲି କି ଅଉ !

+ ÷ +

ସିଜରଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ କେହି ସନ୍ଦେହ କରିବାର ନୁହେଁ । ସେ ମଣିଷଙ୍କ ଉପରେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଖରାପ ହୋଇ ପାରେନା । ଏ କଥା କେହି ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବା ଦେଇଅଛନ୍ତି । ସୀତା ଅସତୀ ବୋଲି ଲୋକ ଭୁଣ୍ଡି ଖୋଲି କହି ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାମ ରାଜ୍ୟରେ ଆମ ନେତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଅସଦାଚରଣ କରି ପାରନ୍ତି ଏ କଥା କହିଲେ ମୁଣ୍ଡକାଟ । ମହତୀ ଦେବତା । ହେ୍ୟଷା ନେତାରୂପେଣ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ଜାଣିବାକୁ ହେବ । ଆଗ କାଳରେ ଲୋକମାନେ ଭଗବାନଙ୍କ ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମା ଥିଲେ—ଏବେ କାଳରେ ନେତାମାନେ ଅବତାର । ଏହି କାରଣରୁ ଜୟପୁର କଂଗ୍ରେସରେ କଂଗ୍ରେସ ବାଦୀଙ୍କ ଆଚରଣ ଆଲୋଚନା ପ୍ରସ୍ତାବରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ନେତା ମାନଙ୍କ ନାମ କାଟି ଦିଆଗଲା ।

+ + ÷

କଂଗ୍ରେସର ଯୁଗ୍ମ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ବିବରଣୀରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାଗଲା ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଶେଷ ଦଲିଲ ଅନୁସାରେ କଂଗ୍ରେସର ନୂଆ ଗଠନ ବିଧାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । କାରଣ କଂଗ୍ରେସ ପକ୍ଷରେ ତା ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । ବାସ୍ତବିକ ବାପେ ଅଜାଙ୍କୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦେବାବେଳେ ଗୋଟିଏ ବାଲିଇ ଥିଲା ବୋଲି ଅପେ କଣ ବିଲେଇ ବାନ୍ଧି ଶ୍ରାଦ୍ଧ ବାଢ଼ିବା ? ଗାନ୍ଧୀ ଗଲେ ତ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ତାଙ୍କ ବିଲେଇ ବି ଯାଇଛି । ପୁଣି ବିଲେଇ ବାନ୍ଧିଲେ ତିଲ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦାନ ଦେଇ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ କଂଗ୍ରେସ ନେତାମାନେ ତିଲ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦାନ ଦେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଦେବାକୁ ଭାଜନ ନୁହନ୍ତି ।

+ × +

ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ମଧ୍ୟ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେଇବା ବ୍ରିଟିଶର ଗୋଟିଏ କୌଶଳ ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ିଲାଣି । କାଶ୍ମୀର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଏ ଗୋଟିଏ ଯୋଗ । କାଶ୍ମୀର ଭାଗ କରିବାକୁ ଭାରତ ରାଜି ହେବା ମାତ୍ରେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ପ୍ରଶ୍ନ ବୁଡ଼ିଅଡ଼େ ଉଡ଼ିଯିବ । ଯେତେଦିନ ଯାଏ ତାହା ନୋହିଥିବ, ହାଇଦ୍ରାବାଦ କଥାଟା ଅଳି ଆଗରେ ହଳ ହେଉଥିବ । କଥା କଉ ମାର୍ଗରେ ଯାଏ— ଆମ୍ବଗଛକୁ ଟାଙ୍ଗୁଡ଼ ମାରିଲେ ଆମ୍ବ ତ ଝଡ଼ିଯାଏ ।

+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଠକୁର ପ୍ରତିଷ୍ଠା

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଫକୁଚ୍ଚ ନନ୍ଦ

ଅନେକ ସେମାନେ ହାତୁଡ଼ି ତାକୁ ଫୁଲ ଝର କଣା ଯାଏ । ଚୁଲ୍ଲୀ ଭିତରୁ ପାଣି ଲାଲ ହୋଇ ଯାଇ ଥିବା ଲୁହାଠା 'ବାଙ୍କି' ସେ ହାତୁଡ଼ିରେ ଠକ୍, ଠକ୍, ଠଙ୍ଗ୍ କରି ପିଟି ଚାଲିଯାଏ । ସତେକି ସେ ହାତୁଡ଼ିରେ ଓଜନ ନାହିଁ, ପିଟିଲା ବେଳେ ତା ମାଂସ ପେଶୀ ଫୁଲି ଉଠି ହୋଇଯାଏ, କପାଳରୁ ଝାଳ ବୁନ୍ଦାଏ ବୁନ୍ଦାଏ ବେଢ଼େବେଳେ ପାଣିଲ ଲୁହା ଉପରେ ପଡ଼ି ଚଡ଼ ଚଡ଼ ଶବ୍ଦ କରେ । ଏତେ ଜୋର୍‌ରେ ପିଟେ ଯେ ଲୁହାରୁ ଲାଲ ଛିଟିକା ସବୁ ଚାରି ଅଡ଼କୁ ଛିଟିକି ଯାଏ । ଦେଖିବାକୁ ଗୋଟାଏ ରାକ୍ଷସ ପରି, ଏତେ ବଡ଼ ଯେ ଟେଙ୍କିଟାଏ ବଜାରରେ ତା ପାଇଁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଛାତିରେ ପୁଳାଏ ବାଳ । ଏତେ ଚଉଡ଼ା ଛାତି ଯେ ଖରାଦିନେ ଯେତେବେଳେ ସେ ପଦାରେ ରାତି ବେଳା ଚିତ୍ ହୋଇ ଶୋଇପଡେ ତାର ପୋଷା କୁକୁର ଦିଏଟି ବେଶ୍ ଅବସରରେ ତା ଛାତି ଉପରେ ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ହାତ, ବାହା ଗୋଡ଼ ଜଙ୍ଘରେ ବି କମ୍ ବାଳ ନାହିଁ । ମୋଟ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଗଢ଼ଣ । ହେଲେ ମୁହଁଟାରେ ପୁରୁଷର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅଛି । ଆଜିକାଲିକା ମାଇଚିଆ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ଚିକ୍‌କଣ ଝିଅର ସ୍ନୋ, ପାଉଡ଼ରର ମଖା ମୁହଁର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପରି ନୁହେଁ । ଗଡ଼ଗଡ଼ିଆ କଟୁଆ କଳା ଦାଢ଼ି । ସେକାଳର ସବଣିଆ ନାଣ, ମୁଚ୍ କଳା ରଙ୍ଗ । ସହଜେ ତ ଏମିତି ଦେଖାଯାଏ, ଅଉ ଯେତେବେଳେ ନିଆଁ ପାଖରେ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ବସି ଲୁହା ପିଟେ, ସେତେବେଳେ ଆଖି ତାର ଲାଲ ପଡ଼ିଯାଇ ଅଧିକ ଭୟଙ୍କର ଦିଶେ । ମୋଟ ଉପରେ ଲୁହାକୁ ପିଟି ସାବାଡ଼ କରିବାର ଠିକ ଚେହେରା ତାର ଥିଲା । ଦରିଦ୍ର ମୁଣ୍ଡାବଳୀୟଓ କଣ୍ଟା ଅନୁଯାୟୀ କାମ କରିଦିଏ ବୋଲି ତା'ପାଖରେ ବେଶୀ ଲୋକ କାମ ଦିଅନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ତାର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗୁଣ ଥିଲା ଯେ ଗରିବଙ୍କୁ ଦୟା କରି କେବେ ପଇସାଟାଏ ବେଶୀ ସେ ନିଏ ନାହିଁ, ଓଲଟା ପଇସା ଛାଡି ଦିଏ । କେହି ସାଙ୍ଗ ଯେବେ ଯଦି କେବେ ଆପତ୍ତି କରି କହେ "ଅବେ ପଇସା ଗୁଡ଼ାଏ ଏମିତି ଛାଡ଼ି ଦଉଛୁ କାହିଁକି" ସେ ହସି ଦେଇ କହେ—

"ଛାଡ, ଏ ଟିକେ କଥାକୁ କିଏ ଧରୁଛି । ଏ ହାତୁଡ଼ି ଯେତେଦିନ ଯାଏ ଥିବ ସେତେ ଦିନ ମତେ ଖାଇବାକୁ ଅଭାବ ରହିବ ନାହିଁ । ବେଶୀ ଗୁଡାଏ ପଇସାର କଅଣ । ଗଲା ବେଳେ କଅଣ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ମୁଣ୍ଡାଇ ନେଇ ଯିବ ?"

\+ ÷ ÷

ସେଦିନ ଗୋଟାଏ କଟାରିକୁ ଶାଣେଇ ପାଣି ଦବାକୁ ଯାଉଛି, ତା କୁଡିଆର ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଥିବା ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଦୋ ମହଲା କୋଠାର ବାସିନ୍ଦା ଜମିଦାର ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଚମ୍ପତିଙ୍କ ଗୁମାସ୍ତା ତା ଶାଳ ପାଖରେ ବସି ଯାଇ କହିଲେ "ଅରେ ବାନା, ବାବୁ କହୁ ଅଛନ୍ତି ତୋତେ ଉଆ କପ୍ ଦାମ ଦେବେ । ତୁ ତେ ର ଏହି ଜାଗା । ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ ଯଦି ସେ ଗୋଟିଏ ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ମନ୍ଦିର ତିଆରି କରନ୍ତେ । ଦେବତା କାର୍ଯ୍ୟ, ତୋର ବି କିଛି କମ୍ ଧର୍ମ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।"—"ବାବୁଙ୍କର ଏତେ ଜାଗା ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଛି, କୋଉଥିରେ ମନ୍ଦିର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଏଇ ଜାଗାଟା ନେଲେ ଯାଇଁ ହେବ ।"—"ଏଠି କଲେ ବାବୁଙ୍କୁ ଟିକିଏ ବେଶୀ ସୁବିଧା, ବାବୁ ଯେମିତି ଆମର ଧର୍ମପ୍ରାଣ ସେ ଜାଣନ୍ତି ଠିକ୍— ତାଙ୍କ କୋଠା ପାଖରୁ ମନ୍ଦିରଟି ହେଲେ ସବୁବେଳେ ସତ୍ୟ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରନ୍ତେ"— "ସେ ଯେଉଁ ନିଖସାହୁ ଜମିଟା ନେଇ ଅଛନ୍ତି ସେଥିରେ କରୁ ନାହାନ୍ତି ? ମନ୍ଦିରରେ ପଛେ ସବୁବେଳେ ଯାଇଁ ରହନ୍ତେ । ତାଙ୍କୁ କୋଉ ଖାଇବା ଚିନ୍ତା ଅଛି"—"ଅରେ ତାଙ୍କୁ ଫୁରୁସତ୍ କାହିଁ ! ? ସବୁବେଳେ ତ ମହାଜନ ପତ୍ର କାରବାର କରୁ କରୁ ଓ ଜମିଦାରୀ ଖବର ବୁଝୁ ବୁଝୁ ଦିନ ଯାଉଛି, ଏଠି ମନ୍ଦିରଟି ହେଲେ ବାରଣ୍ଡାରେ ବସି ସେ ଜମିଦାରୀ ମହାଜନୀ କାମ ବୁଝୁଥାଆନ୍ତେ ଆଉ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ମାତ୍ରେ ସତ୍ୟ

ନାରାୟଣଙ୍କ ଦର୍ଶନ ବି କରି ପାରୁ ଥାଆନ୍ତେ ।" ବାନା ହସି ଦେଇ କହିଲା—"ହଁ, ଠାକୁର ଦର୍ଶନ, କଦଳୀ ବଳା ଏଥର ବେଳେବେଳେ ହୋଇ ଯାଉଥିବ ।"

ଚମ୍ପତିଙ୍କ ଗୁମାସ୍ତା ସେ, ଏ ଟିକ୍ କାରଣ କଥା ସହିଲେ କେତେବେଳେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଯାଇ କହିଲା "ହଇରେ ତତେ କଅଣ ଜ୍ୱର ଅଷ୍ଟା କରି ଆସିଲାଣି ! ଜାଣିଛୁ, ଚମ୍ପତି କେମିତିଆ ଲୋକ"—"ଚମ୍ପତିଙ୍କୁ ପୁଣି ଜାଣିବାକୁ ବାକି ରହିଛି ? ତାଙ୍କ ଜମି ଧାଖରୁ ଲାଗି ଯହିଁର ଟିକାଏ ଜମି ଥିବ ସେ କିଛି ଜାଣିବ । ନିଖସାହୁ, ବାଙ୍ଗୁ ସ୍ୱାଇଁ, ନନ୍ଦ ମୈତ୍ରୀ ସମସ୍ତେ ଜାଣି ସାରି ହିଅଛନ୍ତି ସେ ବଦାନ୍ୟ ନେଇ ଗଲେଣି ତାଙ୍କର ଶତ୍ରୁ ନାହିଁ । ଏ ଅଞ୍ଚଳ କୋଉଦିନୁ ଏ ମୋର ଜାଣିବାର ମାନ ହେଲା ।" ଗୁମାସ୍ତା କଅଣ ଭାବିଲା କେଜାଣି ପୁଣି ଟିକାଏ ନରମ ହୋଇ ଯାଇ—କହିଲା 'ଅଚ୍ଛା ତୁ ଟିକେ କହ, ବାବୁ କଅଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ୍ ଦାମ୍ ତାଙ୍କ ଜମି ପାଇଁ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଆଉ ତୋ ଠାରୁ ବାବୁ କଅଣ ସେମିତି ନେବା ଇଚ୍ଛା କରୁ ଅଛନ୍ତି । ତୋ ଜମି ଉପରେ ମନ୍ଦିର ହେବ ଏପରି ଭାଗ୍ୟ କାହାକୁ ମିଳେ"—"ଫଟା କପାଳଆଙ୍କୁ ମିଳେ ।" ଗୁମାସ୍ତା ଏ, ବାବୁ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ନିଖସାହୁ ହେଇମାନଙ୍କୁ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ଏକ କାହିଁକି ସାହୁବୋଲି ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ସେମାନେ ଘର ଘର ଛାଡି ଗଲେ ତେଲେ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ରାସ୍ତାରେ ଧୂଳି ଉଡାଇ କହି ଯାଉ ଥାଆନ୍ତି—'ହେ ବିଧାତା, ଚମ୍ପତିର ଧନ ଏମିତି ଧୂଳି ଭଳିଆ ଉଡ଼ିଯାଉ ! ଆମକୁ ଯେଉଁ ଦଶା ଦେଲା ତାର ସେହି ଦଶା ହେଉ !' ସାତ ପୁରୁଷର ମୋର ଏ ଜମି ଟିପ୍ରେ— ତାକୁ ନବାର ନାଁ ଧରିବ ନାହିଁ"—"ବନା ଭାବୁଛନ୍ତି କଥା କହ, କୋଉ ଜନ୍ମରେ କି ପାପ କରି ଥିଲୁ ଏ ଜନ୍ମଯାକ ଲୁହା ବାଡ଼େଇ ବାଡ଼େଇ ଗଧ ଭଳିଆ ଖଟି ଦୋ ଦିନ ଘର ଖାକୁ ବସିଲୁ, ଏଜନ୍ମରେ ହେଲେ କିଛି ପୁଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କର । ଦେଖୁଛୁ ତ ବାବୁଙ୍କୁ ? ଆଗ ଜନ୍ମରେ କେତେଦାନ ପୁଣ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏ ଜନ୍ମରେ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ପଇସା

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୬ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ପାଇଖାନାରେ ସଂସ୍କାର ବାଦ

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଶିବପ୍ରସାଦ ପଣ୍ଡା

ପାଇଖାନା ଘର—

ବଡ଼ ଷଣ୍ଡ ମଡ଼ା ଉପରେ ଧୂଆଁ ଉଡ଼ୁ ପାଇ ଖାନାର ଚାଲେ ଚାଲେ, ବେଦ ଉପ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଗୀତ ପତଙ୍ଗଙ୍କୁ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କର ପକାଉଛି । କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କର ପାରୁନ । ଯାଣେ ଏଇଟା ଯେପର ଆଜର ନନ୍ଦ-ଦିନଠୁ ଧୂମ ହୋଇ ଗଲଣି ।

ଉପକ୍ରମଟା ପଢ଼ି ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କ ହାତ ପଡେଇ ଉଡରକୁ ଯିବଣି ବୋଧେ । କେହି କେହି ଭାବୁଥିବେ କି ବେଉସିକ ଉପାଖ୍ୟାଏ । ମାନସିକ ହକର ଚରଣୀ ଅଶ୍ୱବନୁ ଖାନା ଭୂମିକର ବି ହୋଇ ନ ପାରେ ଅନେକଙ୍କୁ । ତଥାପି ଝାଣ୍ଟି ସତ କି । କହୁଛି, ଦୂର ଚାଲାଟା ଇଡ଼ ସାହାଯ୍ୟରେ ପାଇଖାନା ଭିତରେ ମୁଁ ଅନେକ ଜଟିଳ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ କରିଦିଏଁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ କଥର ଯବକବା ପଢ଼ବାକୁ ଯାଉଛି ବମିତ ସମୟରେ ମୋର ମନେ ପଡ଼ଲ ଅଜକାଲିକାର ଲେଖକ ଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଜଗନ୍ନାଥ କହ ଗଲା ହ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପ କହ ସବୁଥିରେ "ବାହା" ହବା କଥା, ଅନେକ ମୁଁ ଏ ବବାହ କରିଛି । ପ୍ରେମର ପ୍ରଥମ ସର୍ଗରେ ଟିଉସନ ସ୍ଥାନେ ମୀରଛ ଚମକ, ତାପରେ ଦାହା, ସିନେମା ଦେଖା, ଟେନ୍‌ସ.....କଥା କଥାକେ କବତା ବୟସର ମସଲ ଥିବା ଯାକେ, ତାପରେ.. ...ହିଁ ତାପରେ ମନୋ ମାଲିନ୍ୟ...... ଆଇଡ଼ୋସ୍‌, ଅବଶ୍ୟ ନବବାବୁଙ୍କ [ଓହୋ, ଅଜକାଲି ତାବୁ ଉଠି ଗଲଣି ପରା] ଶ୍ରୀ ନବ କିଶୋର ଦାସ ମହାଶୟଙ୍କ ସାହିତ୍ୟରେ ପଲାୟନ ବାଦ୍ ପର ଭଏ ମେର ପ୍ରେମ ରାଜ୍ୟରେ ନୈରାଶ୍ୟ ବାଦ୍ ନୁହେଁ । ତେବେ ପାଇଖାନା ରାଜ୍ୟରେ ସଂସ୍କାର ବାଦ୍ କହଲେ ଚଳିଯାରେ । ହିଁ, ଦ୍ୱିତୀୟ କଥାଟା ପାଇଖାନାର ଗୋଟାଏ କଣରେ ମାନେ ସେକେଣ୍ଡ ହେଣ୍ଡ ଷ୍ଟଲ୍ ଭିତରେ ଅଶ୍ୱସ୍ତ ନେଲାଣି ଯା ଶତରେ । ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ଗୋଟାଏ ବିପ୍ଳବ କଲ-ବାକୁ ହେବ । ତେବେ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଭଳିଆ ଯେମିତି ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ତରୁଣ ଲେଖକ ଅବା ପାଠକ (ମୋ ଶ୍ରୀର ପରିଶ୍ରମରେ କାନୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଏଠିରୁ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶିତ)

କେବେ ମାନବେନ । ହଉ ନ ମାନନ୍ତୁ । ଦୁଃଖ ଅସିଲ, ମୋ ଗାଢ଼ାର ଏ ଶୁଦ୍ଧିକ ପ୍ରେମ ଦେଖି । ଇମିତ ଭକ୍ତଙ୍କ ଅମଳରୁ ଅକାଯାଏ ସମସ୍ତେ ଖାଲି ପ୍ରେମ ପଛରେ ଗୋଡ଼ଇ ଗୋଡ଼ଇ ହାଲିଆ ହେଲେଣି । ଅଥଚ ପାଇଛନ୍ତି କଣ ନା ଖାଲି ନୈରାଶ୍ୟ । ଏଥିଲାଗି ବୋଧହୁଏ ଆମ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳ-ବାକୁ ବିଳମ୍ବ ହେଉଥିଲା । ମନେ ହେଲା ପ୍ରେମଟା ବନ୍ଦ କରି ଦିଅନ୍ତେ ହେଲେ ସରକାର କହ ଗୋଟାଏ ଅଇନ କରି ? ହିଁ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା, ବହୁ ଦିନର ସେପ୍ଟିକ ଘା ଟିକିଏ ଉଠିଯାଆନ୍ତା ନିଶ୍ଚୟ । ବସ୍ ଘରକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ । ତେବେ ଏହା କାହା ହାତରେ ? ଅସଲ କଥା କରିବା ବାଲା କିଏ ? ମୋ ଭିତାମ୍ଭା କହ ଉଠିଲା, ଅରେ ବୋକା, କବି ଆଉ ଭାବୁକ ହାତରେ । ଅରେ ଠିକ୍ କଥାତ, କବି ସ୍ରଷ୍ଟା । କବି, ମୁକ୍ତ ଦାତା, କବିର କଲମ ମୁନରେ ବିଦ୍ରୋହର ବାରୁଦ ଗଦା । ସେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଘରେ ଘରେ, ପୁରେ ପୁରେ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ନିଆଁ ଜଳାଇ ଦେଇ ପାରେ, ନିଭାଇ ବି ଦେଇ ପାରେ ।

ମୁଁ ଟିକିଏ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି, ଧୂମ୍ର ଦେବତାର ରଥ ଯୋଗରେ ଗୁଳିବାକୁ ଲାଗିଲି । ପଦ୍ୟଟିଏ ବି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସଂସ୍କାର ଲକ୍ଷ୍ମୀ କବ ହୃଦୟରୁ ବାହାରି ଅସିଲା—

ଶ୍ରମିକର ଓଠେ ମଳୁଆ ଗୋଲାପ ଫୁଟେ,
ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତେ ପ୍ରେମର ବାଦଲ ଘୋଟେ.
ବାନ୍ଧ ହେବା କଥା ଭୂକାନ୍ତ ତରୁଣ ଆଜ,
ସ୍ୱପ୍ନର ଶଙ୍ଖ ସ୍ୱରରେ ଉଠଇ ବାଜ.
ସିନେମା, ନାଟକ ସବୁଥିରେ ସେଇକଥା,
ସ୍କୁଲପାଠ ଗାଏ ପିଷ୍ଟ ଶ୍ରମିକ ଗାଥା,
ଭିକାରି ବାଳକ ମଜୁଦୁର ଗାଥା ଗାଏ.
ଅନ୍ଧ ପିତା ତା ସମ୍ପତ୍ତିକେ ବାଣ୍ଟି ଯାଏ ।

ଅମ ଦେଶର ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କୁ ବି ଅନୁରୋଧ ଜଣାଉଛି ତଥା ପ୍ରେମ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ ବାବଦରେ କିଛି କଥା କହିଲା ବେଳେ ବୁଝି ନଥିଲି । ଯା ହେଉ ଏତେବେଳେ ପ୍ରାଣରେ ଟିକିଏ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଅସିଲା ।

ତୃତୀୟ କଥର ସନ୍ଧ୍ୟା କେତେ ବେଳୁଁ ସରି ଗଲଣି, ତଥାପି ମୁଁ ଅଟଳ ଭାବରେ ମଜ୍ଜି ଯାଉଛି, ସତେ ଯେପରି ଆଜ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ କରି ପକାଉଛି । ଖୁସି ହୋଇ ପାଇଖାନା ବାହାରେ ଯାଉଥିଲି ପଦଟା ମାନ ବାହାରେ ଲେଖିବାକୁ ଯାଉଛି ଗୃହିଣୀଙ୍କର କୃପାଗଲା ଶୁଣି ପାରିଲି— "ପାଇଖାନାରେ କଣ କବିତାର କଳ୍ପନା କରୁ ଯାଉଛ ନା ଯୋଗ ସାଧନାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛ କି ? ବୁଝି ହେଉନ, ଗୃ କମୁଟା କେତେ ବେଳୁଁ ଥଣ୍ଡା ହୋଇ ଗଲଣି ।" ଗୃହିଣୀ ମୋ ଶିରୀ ପ୍ରଶିରୀ ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ଦେଖିଛନ୍ତି ନା, ସେଥିଲାଗି ସେ ଠଉରେଇ ନେଇ ଗଲେ ମୋର ଭାବନା ଟିକକ ।

ହଠାତ୍ ପାଇଖାନାରୁ ଉଠି ଅସିଲି ମୁଁ—

ଗୃହିଣୀ ହସି ପକାଇଲେ ।

—*—

[ଭାହାଣୀ ପରପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ]

ବସି ଖାଉଛନ୍ତି ?' ହେଁ ଃ, ହେଁ ଃ ହେଁ ଃ ହୋଇ ବନା ଏମିତ ଗୋଟାଏ ହସ ହସି ଦେଲେ ଯେ ଗୁମାସ୍ତାର କାନ ଅତଡ଼ା ପଡ଼ି-ଗଲା । ହସ ଶେଷରେ କହିଲେ—"ଓଃ ଇଟା କହୁଛ ଗୁମାସ୍ତା ବାବୁ ଉମ ବାବୁ, ଅର ଜନ୍ମରେ କି ଘୋର ପାପ କରିଥିଲେ କେଜାଣି ଏ ଜନ୍ମରେ ଟିକେ ଚଳୁ ପାଇ ଅଛନ୍ତି"—"ଟିକେ ?"— "ହଁ ହଁ ଟିକେ, ଟିକେ, ଲୁହରକ ଅଥାନରେ ବସି ଯେ ବୁଭୁକ୍ଷୁ ଶୋଷେ । ଉମ ବାବୁ ଅଉ ଟିକେ ଭିତରେ ଫୋଡ଼ କଅଣ । ଠିକ୍ ସେମିତ ମଣିଷ ରକ୍ତ ଶୋଷନ୍ତି । ପରରକ୍ତ ନପାଇଲେ ଠୋକର ମରିଯିବେ । ହାଡ଼ ଗୋଡ଼ ଥାଇ ମାଦଳ ମୁଣ୍ଡା, ନିଜ ହାତ ଗୋଡ଼ ହଲାଇ ବଞ୍ଚିବାର କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ଅଉ ମୁଁ ଅର ଜନ୍ମରେ କି ପୁଣ୍ୟ କରିଥିଲି ଯେ ଏ ଜନ୍ମରେ ଦେଖିବ ମୋ ସୁଖ ?'' ଏହା କହ ଚାଳ୍‌ କରି ଘଣ୍ଟି ଅସିଲେ ଚୁଲିରୁ ଗୋଟାଏ ଭଙ୍ଗା ବଡ଼ ମୋଟ ପାଇଲେ ଲହୁ ଭାଡ଼ି ଅଣି ଡାଏ, ଡାଏ,

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୭ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

(କାହାଣୀ ୬ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ)

ଠାଏ, ଠାଏ କରି ବନ୍ଧୁକ ବେଗରେ ପିଟି ଦେଲା ନଳ ସେହି ହାକୁଡରେ। ଗୃହିଁ ଗୃହିଁ ଇନ୍ଦ୍ରେ ମୋଟର ଲହାଁ ମଳ୍ଟ କାଗଜ ପରି ହୋଇଗଲା। ସେ ହାକୁଡ ଅବାଜରେ ଗୁମାସ୍ତାର କାନ ଅତଡ଼ା ପଡ଼ିଗଲା। ବଚସ ଅଢ଼ଙ୍କରେ ସେଠାରୁ ଉଠି ପଳେଇଲା ନେବେ ବ ବନା ନଛୋଡ଼ ବନ୍ଧା। ପଛରୁ ପାଟି କରି କହିଲା, "ଗୁମାସ୍ତା ବାବୁ ତମ ବାବୁ ଏମିତ ପାଳିବେ? ତାଙ୍କ ହାତରେ ଏମିତିଅ ହେମତ ଅଛି?" ଗୁମାସ୍ତା ଅଶୁଣା ଶୁଣୁ—ନସର ପସର ହୋଇ ପଳେଇଲା। ପଛରେ ଖାଲି ଶୁଭୁଥାଏ—ହେଁ ଃ, ହେଁ ଃ, ହେଁ ଃ। "ହୁଁ ହୁଜୁର ଅଥାନର ଟିକ, ମାଦଳ ମୁଣ୍ଡା, ଅଛା ହଉ ଅଗଣ୍ଠି ବକା ନ କଲେ ଘିଅ ବାହାରିବ ନାହିଁ।"

"ଅଞ୍ଜ ଯେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଡ଼ୁ ପଛକେ ଏହାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ଉଚିତ, ତା ନ ହେଲେ ଛୋଟ ଲୋକଙ୍କ ମୁହଁ ବଢ଼ିଯିବ"—"ହୁଁ ଃ, ଏଥର ମ୍ଲେଚ୍ଛ ଠାଏ. ପ୍ରଭୁ ସତ୍ୟନାରାୟଣଙ୍କ ମନ୍ଦିର ତିଆର ହେବ, ମୁଁ କଛ ନଜ ପାଇଁ ଘର ତିଆର କରୁଛି, ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ତାର ଅବଛା, ହଜ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ହେଲେ କୋଉ ବାଟେ ହେଲେ ସେ ଜମି ମିଳିବ।" ଚମ୍ପତିଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ପୁରାପୁରି ପଡ଼ିଲା ବନା ଉପରେ। ସେ ଦୃଷ୍ଟି ଶନିଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଠାରୁ ଅଧିକ ଉଗ୍ର। ଫଳରେ ତାପରେ ଚେଲ ପଡ଼ିଲା, ଗୁହ ହାଣ୍ଡି, ମୁର୍ଦାର ଖଣ୍ଡ ତା ଦୁଆରେ ଥୁଆ ହେଲା। ବନା ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା। ଖରୁଥାଏ କଲ ବାଲଟା ହାକୁଡ଼େ ପଡ଼ନ୍ତା କି। ତାହା ଜୀବନକୁ ଆଶା ନାହିଁ ଯେ ବନା ଆଗର ଏ ସବୁ କାମ କରିବ। କେତେ ମୁଡ଼ଏ ବଦ୍-ମାସଙ୍କୁ ଏ ସବୁ କାମ କରିବା ପାଇଁ ମଦେଇ-ବାବୁ ଚମ୍ପତିଙ୍କ ପାଖରେ ବ ଖୁବ୍ ପଇସା ଥିଲା। କେତେ ମାସ ପରେ ଦିନେ ସରକାରୀ ପିଅଦା ପୁଲିସ୍ ଦିଗୁବ ଜଣ ଅଞ୍ଜ ଖାଉଡେ ଫାଲ୍ଦରୁ ଲୋକ ଆସି ବନା ଘର ଆଗରେ ଠିଆ ହେଲେ। ବନା ଅବାକ୍। ପଚାରିଲା "ବାବୁ କଅଣ?" ପୁଲିସ୍ ଭିତରୁ ଜଣେ କହିଲା "ତୁ ଏ ଘର ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ଚାଲିଯା, ଏ ଘର ନିଲାମ ହୋଇ ଯାଇଛି। ଘର ନ ଛାଡ଼ିଲେ ସରକାର ଦସ୍ତି ଦଖଲ ଅପରାଧରେ ତୋ ନାଁରେ ପୌଢଦାସ ମାମଲା ଅଣାଯିବ।" ବନା ତେ ବକ କରି ସ୍ତ୍ରୀ ମୁହଁ । ମୁହଁ ଗୃହିଁ ପଗୃରିଲା "ନିଲାମ? କାହିଁକି?" ସିଅଦା ହସି ହସି କହିଲା—"ଏ ମାନଙ୍କ କହନ୍ତି ଜାଣି ସିହାଣା, କାହିଁକି ନିଲାମ ହୋଇଛ ଜାଣିନ, ତୁ ଚମ୍ପତିଙ୍କ ଠାରୁ ଯେଉଁ ପାଞ୍ଚଶ ଟଙ୍କା ଧାର ଅଣିଥିଲୁ ତା ସୁଝି ଦେଲୁ ନାହିଁ। ମାସ ମାସ ଧରି ମକଦ୍ଦମା ହେଲା ତୋ ଉପରେ ନୋଟିସ୍ ହେଲା, କିନ୍ତୁ ଇସ୍ତାହାର ଚାହା-ଣିଲା, କୋର୍ଟ ପଠୁଅନା ବାହାରିଲେ, ଅଜ ଏତେ ବେଳକୁ କହୁଛୁ କଛ ଜାଣିନୁ।" ବନା ନିଜ ଉପରୁ ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇ ବସିଲା ପୃଥିବୀ ତ କଅଣ ଓଲଟ ପାଲଟ ହୋଇ ଗଲାଣି, ସତେ କଅଣ ମୁଁ ଶୋଇଥିଲି।" ପୁଣି ଜଣେ ପୁଲିସକୁ କହିଲା, "ବାବୁ ସତରେ ମୁଁ କଛ ଜାଣି ନାହିଁ କି ଟଙ୍କା ଫଙ୍କାଡ କଛ ମୁଁ କାହାର ଠାରୁ ନେଇ ନାହିଁ"—ଅରେ ସରକାରି କାଗଜ ପତ୍ର ଗୁଡ଼ାକ କଣ ମିଛ? ତୁ ବୁଢ଼ା ମିଛ ଗୁଡ଼ାଏ କାହିଁକି କହୁଛୁ, ଚୌକିଦାରମାନେ ସବୁ ହୋଇଛନ୍ତି ତା ସରକାରୀ କାଗଜ ପତ୍ରରେ ପ୍ରମାଣ ଅଛି।"—ଅଜବ ମିଛ ବନା ତ ଦିନେ ହେଲେ କହନ, ଏମିତିଅ ହଦ୍ ମିଛ ସତ ହେବା କପରି। ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇ ହାକୁଡ଼ଟା ହାତରେ ଧରି ପାଟି କରି କହିଲା "ଖବରଦାର ଏ ଦିହରେ ଜୀବନ ଥିବା ଯାଏ ଏ ଘର କେହି ନେଇ ପାରିବ ନ। ମୋ ଜୀବନ ଯିବା ମୁର୍ଦ୍ଦାରୁ ଗୋଟାଏ ଦିଟାକୁ ନମାରି ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ। ମୁଁ ତ କାହାରି ଅନିଷ୍ଟ କରିନି କି କେହି କରିନି, ପୁଲିସ୍ ଦୁଅ ଯେ ଦୁଏ ମଝେ ହରବର କଲେ, ମୁଁ ଠିକ ଜବାବ ଦେବି।" ଦଶବାର ଜଣ ମଣିଷ ହଟାଉ ବନାକୁ ଏମିତି ଗଢ ଦେଖି କାବା ହୋଇ ଗଲେ। ବନା ସାଙ୍ଗରେ ସମସ୍ତେ କଜ କଜକୁ ତୁଳନା କରି ମିକାଇଲେ। ହାତରେ ଏଥର ହାକୁଡ ଠାଏ, ଦିହରେ ପୁଣି ଗୋଟାଏ କାଘର ଜୋର; ହାକୁଡ଼ ଧାହାର ଯାହା ଉପରେ ବସିବ ସେ ନ ପାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଯମ ପୁର ଦେଖିବ। ଜୀବନର ଲୋଭ ସଂସା ଲୋଭଠାରୁ ତେର ବେଶି। ଆଗ ପାଖକୁ ଯାଉଛ କିଏ। ଧୀରେ ଧୀରେ ସମସ୍ତେ ପଛ-ଘୁଞ୍ଚା ଦେଲେ। କଛ ସମୟ ବାଦ ବନା ସାହର ପଡ଼ିଗଲା ଚେଗରଙ୍କୁ ମୋହରିରଙ୍କୁ ସବୁ କଥା କଣେଲ ପରିନ୍ତେ—"ମୁଁ ପଞ୍ଚଶ ଟାଏ ବାହାଠୁ ଧାରି ନାହିଁ, କି ମକଦ୍ଦମା, ଫକଦମା କଥା କଛ ଜାଣି ନାହିଁ, ଏ ସବୁ କଥା ଘଟିଲା କପରି?"—"ଅହା ଚୌଧୁରି କେହି କେବେ ଟିପ ଚନ୍ଦ୍ର କି ଦସ୍ତଖତ କେହି କେବେ ନେଇଛ?"—"ହଁ, ... ଦିନଥ୍, କଥିବ ବେଣୀ ମିଛ କୋଲ୍ ସମୟକ ଟିପ ଚନ୍ଦ୍ର ନେଇଥିଲା ମୋଟି ବ ନେଇଥିଲ"—"ହେଉଛ ହେଉଛ, ବଳଅଡ ଚମ୍ପତିର ପକ୍କା ଟଙ୍କରଣୀ, ଅରେ, କାଗଜ ତଳେ ତମସୁକ କାଗଜ ରଖି ଚୌଠି ଟିପଚନ୍ଦ୍ର ନେଇ ପରେ ଟଙ୍କା ବସେଇ ଦେଇଥିବ, ଅଜ ଜାଣିବା କଥା ପଗୃରୁଛ ଯେ,—ପଇସା ଥିଲେ ସବୁ ସମ୍ଭବ, ଚପରାସୀ ମାନଙ୍କୁ ହାତ କରି ପାରିଲେ ଦେଣଦାର କଛ ଜାଣି ପାରିବ ନାହିଁ। ସେ ଯାହା ହେଉ ତୁ ଜବର ହୋଇ ବସ। ନୂଆ ଅଇନରେ ଘରୁ କେହି କାହାକୁ କାଢ଼ି ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ସେମାନେ ଖାଲି ଧମକାଣ ଦେଖାଉ ଥିଲେ। ଚମ୍ପତି ସେ କେତେ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଦେଖେଇବ। ଖୁବ୍ ହୋଇ ଜୋଠି ଖଜଣା ଗସ୍ତାକ ନେବ। କଗବନ୍ଧୁ ...ରେ ବନା ଅଧିକରି ମଜବୁତ ହୋଇ ବସିଲା। କନ୍ତୁ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପରେ ଦିନେ ରାତିରେ ତା ଘରେ ନିଆଁ ଲାଗି ସବୁ ସଫା କରିଦେଲା। ଦଶ ମାସିଅ ଝୁଅଟିକୁ ବ ନିଆଁ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ, ଭାଙ୍ଗି ହାକୁଡ, ଲହା ମୁଣ୍ଡାକୁ ନିଆଁ ମୁହଁରୁ ବଞ୍ଚାଇ ବନା ଓ ତା ସ୍ତ୍ରୀ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଖୋଳ ହୁଲଲେ। ସମସ୍ତେ କହିଲେ ଖାଲରୁ ନିଆଁ ଉଠି ଘରକୁ ଧରିନେଲା। ବନା କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସ କଲା ନାହିଁ। ଖାଲଟା ଅଗଳକରୁ, ଖାଲରୁ ନିଆଁ ଉଠି ଘର ଧରି ଥିଲେ ପ୍ରଥମେ ଅଗ ପାଖ ମୋଡ଼ ଯାଇ ଥାଆନ୍ତା, କିନ୍ତୁ ପଛ ମାଣ୍ଡିରୁ ଅଗ ଲୋକ ଗଲା କେମିତି? ତା ସନ୍ଦେହ ଚମ୍ପତିର ଗୋଇନ୍ଦାଙ୍କ ଉପରେ ରହିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ଧାରଣା ହେଲା ଯେ ଏହା ତାଙ୍କରି କାମ। ଚମ୍ପତିଙ୍କ କେତେ ... ପାତ୍ରାପାତ୍ର ... ଦେଇ ... ବାହାର ... ଘର ... ଦେଖି ଦେଲେ ସେଥିପାଇଁରେ ବନା ପୁଣି ... ପାନା ଶୁରୁ କଲା। ... ବର୍ଷ ବାଦ ଦିନେ ବନ୍ଧୁ ଗଣ୍ଡିଆ ବନାକୁ କହିଲା "ବନାଭାଇ—

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୯ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ମହାଦେବ ବୋଇଲେ କି ଯିଏ ପୃଥିବୀ ଗୃହପଟେ ଥରେ ବୁଲି ଆସି ଆଗ ମୋ ପାଖେ ପହଞ୍ଚିବ—ସେଇ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । କାର୍ତ୍ତିକ ମହାଖୁସି, ମୟୂର ଉପରେ ଚଢ଼ି ଦଣ୍ଡକେ ଉଡ଼ି ଆସିବେ । ମୂଷିକ-ବାହନ ଗଣେଶ ଏବେ କରନ୍ତେ କଣ ? ଉପାୟ ନପାଇ ମହାଦେବଙ୍କ ଚାରି ଗୃହପଟେ ବୁଲି ଆସିଲେ । କାର୍ତ୍ତିକ ପୃଥ୍ୱୀ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ସାରି World trotter ଉପାଧି ପାଇବା ଲାଗି ହାଁ କରି ଆନେଇ-ଛନ୍ତି—ଗଣେଶ କହିଲେ ମୁଁ ଆଗ ଆସିଛି । ମହାଦେବ କାର୍ତ୍ତିକ ବିକେଁ ଯାକ ବାବା ହୋଇ ରହିଁଛନ୍ତି । ଗଣେଶ କହିଲେ—ବାପା, ପୃଥିବୀଟା ତ ତମେ ବଡ଼—ତମ ବୁଲି ପାଖରେ ଘୂରି ଆସିଲେ କଣ ହେଲାନାହିଁ ? ଗଣେଶଙ୍କ ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧିକୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହି ମହାଦେବ ସେହି ଦିନଠୁଁ କାର୍ତ୍ତିକଙ୍କଠୁଁ ବଡ଼ କରିଦେଲେ ।

ବୁଦ୍ଧିଗ୍ରାମ ମତରେ ଏହି ପୁରାଣ ଗାଳଗପ ଖୋସାମଦର ପ୍ରମାଣ । ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଥିବା ଉଦାହରଣ ସ୍ପଷ୍ଟ । ବଚ୍ଚନରେ ଗଣେଶ ନିଜେ ଏ ଖୋସାମଦର ଅବତାର । ତେବେ ମହାଦେବଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଖୋସା-ମୋଦରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଭୁଲିଗଲେ ପରିଣାମ । ଆଉ ମହାଦେବ ଜଣେ ଯେତେବେଳେ ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତି ଭୁଲିଯାଆନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଭୁଲାଇବାରେ କି ଭୁଲିବ ନାହିଁ ?

ଏଥିପାଇଁ ବୁଦ୍ଧିଗ୍ରାମ ଖୋସାମଦରେ ଚୋରା ଗୁଣ ଓ ଗାଳିବା ଅଭ୍ୟାସ ଲୋକ ନାହିଁ ଚାଲେ କହନ୍ତି—ଖୋସାମଦଆରାଏ । ଖୋସାମଦୀ ବା ଖୋସାମଦୀ ଅମ ଧରାଣତା ଉପରେ ମାରନ୍ତି ଚାପ ଜୋର ଜାଳେ ଏତିକି ମନେ କରି ଯେ ଖୋସାମଦଆଙ୍କ ମଣିଷ ତମେ । ମୁଁ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଏଇ ସ୍ୱାମୀ—ବେଶ୍ୟା, ଖୋସାମଦ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଅମାନୁଷ ବା ନରକୀଟ ଉପରେ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଏଇ ନାରୀ ଜାତି । ନାରୀମାନେ ଖୋସାମଦ କଳା ବଡ଼ ମଧ୍ୟ ଶିଖିବେ ନାହିଁ । ନାରୀ ଯେତେ କଠିନ ହେଉ—ଯେତେ ଦୃଢ଼ ହେଉ, ଖୋସାମଦରେ ପ ତରଳି ନ ପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଉକ୍ତି ସେଥି-ପାଇଁ କହୁଛି—The firmost purpose of women's heart to welltimed artful flattery may yield. ନାରୀଙ୍କ ବଶ କରିବାରେ ତେଣୁ ଏକ ଖୋସାମଦ ବା ଗୁଣ । ନାରୀର ପ୍ରେମ କେବଳ ଗୁଣଗାନ ଚାହେଁ । ସେକ୍ସପିଅର ସେଥି-ପାଇଁ କହିଛନ୍ତି—Oh flatter me for love delights in praises. ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସ୍ତବଗାନ ଶୁଣିଲେ—ପ୍ରେମ ଶିଖରି ମଧୁରଂ ପଦେ କହି ଶୁଣ—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁରାରିଂ ତ କହିଥିଲେ ମାନ ଭଞ୍ଜନ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । କଣ୍ଠୋକ୍ତ ସେଥିପାଇଁ କେ.ସରି—ଚରଣ ଗୁଣ ବଚନ—ଚରଣଂ ଶରଣ ଉପର ପ୍ରଶଂସା ।

ବୁଦ୍ଧିଗ୍ରାମ ବନ୍ଦିଶୀ ବନ୍ଧୁ କେତେ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ପାଇଁ ମୋ ପ୍ରତି କୋହାଏ ବୁଦ୍ଧି ଦେଇ ରହିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ଦୂରେଇ ରହନ୍ତି । ଯେମିତି ଆକବରଙ୍କ ନିକଟରେ ଖୋସାମଦିଆ ଯୋଗ ଦେଲେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଲାଭ ଉଦ୍ୟମ ଅଭିଯାନ—ସେମିତି । ଅଳ୍ପ କିଛି ପ୍ରଶଂସା ଦେଲେ ବାହ ଦେଶ । ଅନେକ ମୁଖ ଦ୍ୱାରା ମୂର୍ଖ ଅସୁବିଧା କଥା କିଏ ଶୁଣେ ? କହିଲେ କହନ୍ତି—ମୁଁ ବାଇବେଲର ଯେ କଥା ବରାବର ପାଳନ କରେ—Meddle not—with him that flattres with lips ଚାଟୁକାର ଖୋସାମଦ ଶୁଣିବାକୁ ମନ ନାହିଁ ।

ନାସ ନେମି ଓ ବୁଦ୍ଧିବନ୍ତ ଖୋସାମଦ-ପ୍ରିୟ ସେମିତି ଦୁନିଆରେ ଅଳ୍ପ ଲୋକ ଯାଇ ଖୋସାମଦକୁ ଦେଖି ଭଲ ପାଆନ୍ତି—ସେ ହେଉଛନ୍ତି ରାଜା ବା ଶାସକ । ଅନ୍ୟ ଅନେକେ—ରାଜ୍ୟରୁ ବାହାରେ ଉଦାହରଣ ନଦେଇ ଘରଭିତରେ ରଖି ବେନଗଙ୍କ ନାଁ ମନେ ପକାଇ ଦେବ । ବନ୍ଧୁ ବେନଗ୍ଟ ଖୋସାମଦ ପ୍ରିୟ ନଥିଲେ । ଯେମିତି ସବୁ ଖୋସା-ମଦ ପ୍ରିୟ ଲୋକେ କହନ୍ତି—ଆମେ ଖୋସାମଦ ଶୁଣୁ ନାହିଁ । ଏହାର ଅଧିକ ଆମ ଶାସକ ମାନଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥରୁ ସେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ହାତ ରଖି ସେଇ କଥା କହନ୍ତି । ଏହାରି ଲେଖକଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ସେକ୍ସ ପିୟର ଲେଖିଥିଲେ—"but when I tell him he hates flatterers—He says he does being the most flattered". ଖୋସାମଦ-ପ୍ରିୟ ଲୋକଙ୍କ ଯଦି କହନ୍ତି—ଆପଣ ଖୋସାମଦ ଆଦୌ ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ—ତେବେ ତାଠାରୁ ବଳି ଖୋସାମଦର ଭଙ୍ଗୀ ଅଭିଧାନରେ ମିଳିବ ନାହିଁ । ତାହେବା ଯିଏ ଖୋସାମଦ ଶୁଣେ ନାହିଁ ବୋଲି କହେ—ସେ ନିଜକୁ ଖୋସାମଦ କରେ—ପ୍ରଶଂସା କରେ । ମହାଭାରତରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏହି ଆତ୍ମ ପ୍ରଶଂସାକୁ ଆତ୍ମ ହତ୍ୟା ନାମ ଦେଇଲେ ମଧ୍ୟ—ଏହା ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀରେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ—

ସଂସାରରେ ଖୋସାମଦ ନକରେ କିଏ ? ଯିଏ ନିଜକୁ ଭଲପାଏ ସେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଖୋସାମଦିଆ—Selflove is the greatest of flatterers. ନିଜକୁ କିଏ ଭଲ ନପାଏ । ବନ୍ଧୁ କଥା ହେଉଛି ଯଦି ଏହି self love ବା ଆତ୍ମ-ପ୍ରୀତିରୁ selfishness ଅଭିଯାଏ—ଅସ୍ୱାର୍ଥ ବା ସ୍ୱାର୍ଥ ସେତେବେଳେ ଅଶ୍ରିତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦିଶେ । ତାହାର ମୂଳର କହିବା ପାଇଁ formality—ଲୌକିକତା ଅଟେ ସାମାଜିକ ଶିଷ୍ଟାଚାର । ଖୋସାମଦିଆ ସେଠି ପ୍ରଶଂସା ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେବା ଶିଖ ।

ଅର୍ଥାତ୍ ସେଠି ନଗର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲି ଯାଏ । Flattery ସେଠି praise ଅଭ୍ୟାସ ହୁଏ । ତାକୁ ନିଇ ନ ସେଠି କହନ୍ତି—If you mean to profit learn to praise

Praise ବା ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଯେତେବେଳେ profit କରଯାଏ—ସେହି ସ୍ତୁତି ବନ୍ଦନା ଯାଏ । ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଏହି mean to profit learn to praise ର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । ଭଗବାନଙ୍କ ଖୋସାମଦ ପ୍ରଶଂସା ସ୍ତୁତି ପ୍ରାର୍ଥନା ଦେବରେ ସେ ମଧ୍ୟ ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ—ଏଇ ମନ୍ଦଭାବ ପୋଷଣ କଥାଯାଏ ।

କେଶ କିଏ କହିଥିଲେ Flattery is the handmaid of vice ପାପର ସହଚର ଯେ ଗୁଣ-କାରିତା ହୁଏ ତେବେ ବରଂ ମିଥ୍ୟା ସଳଖ ପାପ ନକର ସହଚରର ଅଙ୍ଗ କରିବା ଭଲ । ଯାହାକୁ ଗୁଣ କରଯାଏ—ତାରିହାର ପାପୀ କରି ଦେଲେ ନିଜ ପାପ ଅଚରଣ ନକରି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ରହିବ । ଯଦି କୌଣସିଠାରେ ଉଭୟେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗୁଣ କରନ୍ତି ତେବେ ତ ଉଭୟ କଥା ନାହିଁ । ସେଠି କେବଳ କଥାରେ କଥାରେ ସବୁ କାମ ହୋଇଯାଏ—କେହି କାହାରି ପାଇଁ ପାପ କରନ୍ତି ନାହିଁ—କେଉଁ ପାଇଁ ନାହିଁ—ଅପ ନେଏ—ଅପ ନେଏ କହି କହି ପାପ ଛାଡ଼ିଦଏ । ସେଥିପାଇଁ କେ.ଯ ଲୁଏ De Foe କହନ୍ତି—when flatterers meet devil goes to dinner—

ବୁଦ୍ଧିଗ୍ରାମ ମତରେ ଉଦ୍ଧରଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ପରୋକ୍ଷ mild flattery—ସାଧା ଅଗୁଣିଆ ଖୋସାମଦ୍ । ଯଦି ଖୋସାମଦଟା ଗରମ କଥା ହୋଇଥାଏ ଉଦ୍ଧୃତଟା ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ଗରମ ନହେଁ । Burk ଙ୍କ କଥାରେ ଯଦି ଖୋସାମଦ ଦ୍ୱାରା ଖୋସାମଦ କରିବାକୁ ଓ ନେଇବାକୁ ଉଭୟେ ଅଭ୍ୟାସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି—ତେବେ କଥାଟା ଆଧୁନିକ ସମାଜରେ ଅତି ଶୋଭନୀୟ । ତାଇଟ ଭୂତ ମୁହଁରେ—ମୁହଁ ମୁହଁରେ—ଏଇ କେଉଁ କାହିଁ ପାଇଁ ହୋଇବ ?

ଉଦ୍ଧୃତାକୁ ପ୍ରଶଂସା ପ୍ରଶଂସାକୁ ଗୁଣ-କାରିତା—ଗୁଣକାରିତାକୁ ସ୍ତୁତି, ସ୍ତବ ପ୍ରାର୍ଥନା । ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ ବେଶୀର ତାରତମ୍ୟ ମାତ୍ର । ବରଂ ଉଦ୍ଧୃତା ଖୋସାମଦର ପ୍ରଚଳିତ ସଂସ୍କରଣ—ଅନୁମୋଦିତ ସଂଶୋଧିତ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉଦ୍ଧୃତ ସଂସ୍କରଣ । ଆଉ ସ୍ତୁତି—ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସଂସ୍କରଣ । କୌଣସି ଉଦାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେଲେ ଛନ୍ଦୋବଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥା ଦରକାର । ପ୍ରଥମେ ନିଜେ ଯାହା କରୁଛ ତାହା ଠିକ୍ ବୋଲି ସମର୍ଥନ କରିବା ଓ ନିଜକୁ ବୁଝାଇ ବାହା ଉଦ୍ଧୃତାର ସ୍ତର । ତାପରେ ବାହାରେ ନିଜପାଇଁ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ- ପରପାଇଁ କରୁଛ ବୋଲି ଜଣାଇବାକୁ ହେବ, ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ହେବ—ସେହା ହେଉଛି ଖୋସାମଦ ଅବସ୍ଥା ଅର୍ଥାତ ପରର ପ୍ରଶଂସା ଦ୍ୱାରା ତାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ବାହାନାରେ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଭ, ତାପରେ ତୃତୀୟ ଅବସ୍ଥା ବା ଉଚ୍ଚସ୍ତର ଗଠ—ସ୍ତୁତି ବା ସ୍ତବ ।

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

[କାହାଣୀ ୭ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ]

ଆଜ ମେଣ୍ଟ ଦେଉଳରେ ଠାକୁର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଉ ଅଛନ୍ତି । ଯା ଦେଖି "ଅଚ୍ଛି" ତିନି ବର୍ଷ ତଳର ସବୁ ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ନାଚି ତା ଆଖି ଆଗରେ ନାଚିଗଲା । ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ତ ଜଣେ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ । ତାଙ୍କୁ ଯାଇଁ ସବୁ କଥା କହି ପଚାରିଲା "ଠାକୁରଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଏଇଆ କଅଣ ହୁଏ ?"—"ନାହିଁରେ ଠାକୁରଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଏହା ହେବ କିପରି ? ଏହା କେବଳ ଅସୁର ରାଜ୍ୟରେ ସମ୍ଭବ । ଏମିତିଆ ରାଜ୍ୟକୁ ଠାକୁର କେବେହେଁ ଆସିବେ ନାହିଁ । ସେ ମନ୍ଦିରରେ ଠାକୁର କେବେହେଁ ବସିବେ କାହିଁ । ଯା ଦେଖିବୁ ସେଠି ଗୋଟାଏ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ଥିବ । ପୋଖରୀ କୂଳରେ ଯେଉଁ ପଥର ଉପରେ ସମସ୍ତେ ଗୋଡ଼ ଘସନ୍ତି, ସେ ପଥର ଓ ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା ସେ ପଥର ଭିତରେ କିଛି ତଫାତ୍ ଦେଖିବୁ ନାହିଁ ।" ବନା କଅଣ ଭାବି କେଜାଣି ହାତୁଡ଼ି ଟାକୁ କାଖରେ ଜାକି ଚାମୁଚା ଟାଏ ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇ ମନ୍ଦିର ଆଡ଼େ ଗଲା । କିଛି ସମୟ ବାଦ କୌତୂହଳ ବଶତଃ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଏବ ସି ଆଡ଼େ ଗଲେ ।… …ମନ୍ଦିର ଜାଗାଟା ଘୋ ଘୋ ହୋଇ କମ୍ପୁଥାଏ । ଶଙ୍ଖ, ତୂରୀ, ଘଣ୍ଟା, ମର୍ଦ୍ଦଳରେ କାନ ଅତଡ଼ା ପଡ଼ୁଥାଏ । କାଙ୍ଗାଳ ସବୁ ବାହାରେ ଥାଇ କିଚିରି ମିଚିରି ହେଉ ଥାନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଟି ଘଣ୍ଟା ମର୍ଦ୍ଦଳକୁ ଡୁବାଇ ଦେଉଥାଏ । ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ତାଙ୍କ ପାଟି ବନ୍ଦ ନହୁଏ । ଖାଲି "ବାବୁ ଭୋଗ, ବାବୁ ଭୋଗ ।" ମେଣ୍ଟଏ ନିଜେ ଶେଷକୁ ଆସି ପାଟି କଲେ—"ଅରେ କେଡ଼େ ଅନାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ାକରେ, ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନ ହଉଣୁ ଯାଙ୍କର ଆଗ ଭୋଗ ଦରକାର ହେଲାଣି । ଭାଗ୍ ଭାଗ୍ ପଳାଅ ଏଠୁଁ । ସାଆନ୍ତ ମାନେ ଯାଉଛ ନା ଦେଖିବ ।" କିଏ ଶୁଣୁଛି ତାଙ୍କ କଥା ? ଶେଷକୁ ମେଣ୍ଟଏ ହୁକୁମ୍ ଦେଲେ, "ପୋପାଡ଼ୁଟି ଗରମ ପାଣି, ଯାଙ୍କ ପାଟିରେ ଆଗ ଠାକୁର ଛାଡ଼ ପଳେଇବେ ।" ଗରମ ପାଣି ପଡ଼ିଲା । ଚିରି ଚିରିଆ ପାଟି କରି ଥୋଡ଼େ ପଳେଇଲେ, ଥୋଡ଼େ ବସି ପଡ଼ିଲେ । ପାଟି ବନ୍ଦ ହୋଇ ଗଲା, କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ପିଲା ଭେଁ ଭେଁ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲେ । ଜଣେ କିନ୍ତୁ ଯେମିତି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ସେମିତି ଠିଆ ହୋଇ ନର୍ତ୍ତକୀ ବା ହସଟିଏ ହସିଲା । ସତେ ଯେମିତି କୁନିଆର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ କୌତୁକ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ଜଣେ ପୋକ୍ତ ଦେଖି କହିଲା, "ଅରେ ବନା ଏଠି କାହିଁକି ଠିଆ ହୋଇଛୁ । ଅ, ଅ, ଦେଖିବୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ"—ବନା ଧୀରେ ଧୀରେ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ପଶିଲା । ସେ ଲୋକଟି —"ଦେଖ ଭଲ କରି ଦେଖ ଠାକୁରଙ୍କୁ—କେତେ ଜନ୍ମର ପାପ ଖଣ୍ଡନ ହୋଇଯିବ ।" କିଛି କୁଆଡ଼େ କାମରେ ଚାଲିଗଲା । ବନା ନିଘେଇ କରି ଚାହିଁଲା । ଚମ ଆଖିକୁ କଅଣ ଦିଶିଲା କେଜାଣି, ଭିତର ଆଖିରେ ଦେଖିଲା—ତା ଗୁଳ ଘରଟି, ତା ଭିତରେ ସେ ଲମ୍ବା ପଡ଼ିଛି । ତା ସ୍ତ୍ରୀ ଭାତ ଖାଉଛି । ତା କଅଁଳିଆ ଛୁଆଟି ମଝିରେ ମଝିରେ କୁଆଁ କୁଆଁ ହଉଛି ଦୂରରେ ମେଣ୍ଟ ଠିଆ ହୋଇଛି । ତା ଆଖିରୁ ଦୁଇଟା ନିଆଁ ହୁଲା ବାହାରି ଯାଇ ସେ ଘର ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ଘର କୁଆଡ଼େ ତା ପିଲା ସହିତ ଉଭେଇ ଗଲା । ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ପରି ଗୋଟାଏ ମନ୍ଦିର ସେହି ପୋଡ଼ା ଯାଗା ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ଏ ଆଗରୁ ଯେଉଁ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିଲା ସେତେବେଳେ ତାହା ତାକୁ କେମିତି ଅସୁନ୍ଦରିଆ ଦିଶିଲା । ଭବିଲା ସମସ୍ତେ ସିନା କଣା ବାଲିଥିଲେ, ଠାକୁରର ଆଖି କାନ ଥାଉ ଥାଉ ସେ କେମିତି ଏଠି ଅସି ବସିଲା । ନା ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଏ ଯାହା କହୁଥିଲେ ଠିକ୍ । ଏ-ଟା ଠାକୁର ନୁହେଁ । ଏଇଟା ପଥର । ପ୍ରତିହିଂସା ବହ୍ନି ତା ପେଟଭିତରୁ ଉଠି ତା ବାହା ଦୁଇଟାକୁ ଟେକେଇ ଦେଲା । କାଖ ଭିତରୁ ହାତୁଡ଼ିଟାକୁ କାଢ଼ି ସବୁ ଜୋର ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ବଡ଼ୁଲା ବେଗରେ ମୂର୍ତ୍ତି ଆଡ଼କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲା । ଅଢ଼େଇ ସେରିଆ ହାତୁଡ଼ିର ଧକ୍କା ମୂର୍ତ୍ତିର ବେକ ସହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ମୂର୍ତ୍ତିର ମୁଣ୍ଡଟି ବେକ ପାଖରୁ ଭାଙ୍ଗି ଠୁକ୍ କରି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ତାପରେ ଯେଉଁ ଘୋର ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଓ ବାତ୍ୟା ଖେଳା ହେଲା ତାହା କଥାରେ କହି ହେବ ନାହିଁ … ସର୍ବଶ୍ୱାସ ଟିଏ ଛାଡି ମେଣ୍ଟ ମୁଣ୍ଡଟେକ ଆଡ଼କୁ ସାଡ଼ିକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କ ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା । ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ଖ୍ୟାତିଥିବାରୁ ମେଣ୍ଟ ଆବେଗ ଭରରେ ପଚାରିଲେ "ପଣ୍ଡିତ ମହାଶୟ ଆଜ ଏ ମନ୍ଦିରରେ ମୁଁ ଆଜ ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବ । ଆଜ ବଡ ଶୁଭ ଦିନଥିଲା । ଏ ଶୁଭ ଦିନକୁ ନଷ୍ଟ ହେବାକୁ ଦେବନି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ପାରିବ କି ନା କହନ୍ତୁ ।" ପଣ୍ଡିତ ନମ୍ରଭାବରେ କହିଲେ "ମହାଶୟ-ଅ-ସତ୍ୟର ମୂଳଦୁଆ ଉପରେ ଗଢ଼ା ହୋଇଥିବା ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଠାକୁର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବେ କିପରି ? ଏହି ମଣିଷ ମୂର୍ତ୍ତି ଭିତରେ ଠାକୁର ବା ଅସୁର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଏ । ଯେ ନିଜ ଦେହରେ ଠାକୁର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପାରିନି ସେ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ଭିତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବ କିପରି ? ଆପଣ ନିଜେ ସାଧନା କରି ଠାକୁରଙ୍କ ସମସ୍ତ ଗୁଣ ହାସଲ କରନ୍ତୁ ତାହା ହେଲେ ଠାକୁର ଆପଣଙ୍କ ଶରୀରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବେ । ତେବେ ଯାଇଁ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତିରେ ଆପଣ ଠାକୁର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପାରିବେ । ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖେଇବା ପାଇଁ ଯଦି ଏ କାମ କରୁ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ସଦାରୁ ଯେ କୌଣସି ପଥର ଟାଏ ଗୋଟାଇ ଆଣି ବସେଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।" ମେଣ୍ଟଙ୍କ ପୁରୋହିତ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଚେଇଁ ଦେଇ କହିଲେ 'ହଉ, ଯ ଅ ଯାଅ ସାଙ୍ଗେ ପୁରାଣ ପଢ଼େଇବା । ଏଇ ପାଗଳାମି ହେବୁ ମୁଁ ଆଜ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ମନା କରିଥିଲି ।'

ସେହିଦିନ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ସେ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଥିଆ ହେଲା… କିଛି ଦିନ ପରେ ଶୁଣାଗଲା ଯେ ବନାଟି ହାଜତ ଖାନରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ମରିଗଲା । ମେଣ୍ଟଏ କହିଲେ ମରନ୍ତା ନାହିଁ । କଅଣ ସେ କଲା ! ହରେରାମ ହରେରାମ । କଠୋର ପାପ ! ସତ୍ୟନ ବାପୁଣଙ୍କ ଉପରକୁ ହାତୁଡ଼ି । ସେ ଦିନ ପରା କରେଇ ଦାଉ ନଥିଲା ଠାକୁର ପ୍ରତିଷ୍ଠା…

—*—

[ମାଠବଡ଼ା ଅଠପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ]

ଏଇଠି ଯୋଗୀମାନଙ୍କର Sublimation ବା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ଯୋଗୀମାନଙ୍କର ଏଠା କ୍ରମ ବିକାଶ evolution ଆସି ଯାଏ । ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ଯୋଗୀମାନ ହୁଏ ସ୍ଥୂଳ ଦ୍ୟାକୁ ଭଲ ମନ, ସୁଖ ଦୁଃଖ ବଢ଼ା ଖୁଲି କେବଳ ଯୋଗୀମାନେ ବହିବାରେ ନିଜର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଶ—ଯୋଗମାନ ଗୁଣ ଶାସକ, ପ୍ରଭୁ ମା ଭଗବାନ ବଧ ହେଲେ ନିଜେ ତାର ଈଶ୍ୱର ନିଜର ଗୁଣ ଗାଇବା ଗୁଣ ସର୍ବନାଶ ଅନନ୍ତ ଭୟ ବା ଅମଙ୍ଗଳ ଆନନ୍ଦ-ଶ୍ରାବ ସେତେବେଳେ ମନର ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ତାକୁ ବୈଷ୍ଣବ ଭାଷାରେ କୁହାଯାଏ ଅହେତୁକ ପ୍ରେମ । ସେତେବେଳେ ସ୍ୱାର୍ଥ କେବଳ ଆତ୍ମାର ଆନନ୍ଦରେ ପରିଣତ ହୁଏ—ଲକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରତି ପାଇଁ ବାଲ ମଧ ଉକ୍ତ ନିଜ ପୀଡ଼ିତ ହୁଏ—ଲକ୍ଷ୍ମଙ୍କ ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି, ସେଠି ଯୋଗୀମାନଙ୍କର Sublimation ହେତେବେଳେ ଦୁନିଆର ନିତ୍ୟକ ବସ୍ତୁ ଆନନ୍ଦମୟ ହୁଏ । ନିଜେ ଯୋଗୀମାନେ ବସ୍ତୁ ବସ୍ତୁ ଜଣ ଯାଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରକୃତି ଯୋଗୀମାନେ ବରୁଣ । ସେତେବେଳେ ମେଘ ଦୂତର ବଡ଼ ବାଣୀ—ଗ୍ରୀଷ୍ମ,ଶୀତଃ ପ୍ରିୟତମ ଉଚ ପ୍ରାଚୀନ ସତ୍ୟବାଣୀ ।

—୮—

Digitized by srujanika@gmail.com

(ମୃତ ସଂଖ୍ୟାର ଢେର)

ହଁ—ଯାହା କହୁଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ମୃତ୍ୟୁ ଗୁଳି ଗୋଟାଏ ବହିଛି, ତାହା ବସିଗଲା ବାଳକୁଳି ଛାତି ଉପରେ—ବଳଚା ଭେଦ କରି । ଅଜ ସମ୍ମାନ ପାଇବା କଥା ନୁହେଁ । ମୁଁ ବଡ଼ ଭରସା କରି ମୋର ଅତି ଘନିଷ୍ଠ ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଘୋଷଙ୍କୁ ପଠାଇଥିଲି ବଙ୍ଗ ଦେଶକୁ । ମୋର ଆଶା ଥିଲା ସବୁଥରେ ନୋଆଖାଲି ପଛକେ ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟାଏ ଥାନରେ ମୋ ନୀତି ମୁତାବକ କାମକରି ସାଫଲ୍ୟ ଦେଖାଇ ଦେଇ ପାରିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ଏହା ହିଁ ଥିଲା ମୋର ଗୋଟାଏ ପରୀକ୍ଷା !

କିନ୍ତୁ ହେଲା କଣ ? ରାବଣର ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଶକ୍ତିଶେଳ ହୋଇଗଲା । ରାମରାଜ୍ୟର ସମାଧି ଶେଷ ହୋଇଗଲା ବଙ୍ଗରେ । ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଘୋଷଙ୍କ ବହିଷ୍କରଣ ପ୍ରମାଣ କରିଦେଲା ସଂଖ୍ୟାନର ପ୍ରାବଲ୍ୟ । ଏ ପରାଜୟ ପରାଜୟ ନୁହେଁ—ମୃତ୍ୟୁ । ଗାନ୍ଧିବାଦର ଶରସମାଧି ।

ଏବେ ବୋଧହୁଏ ବୁଝିଲେ—ମୋର ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ କଣ ଅଉ କପରି ଭାବରେ ଗୁଳି ଖାଇ ମୁଁ ଦେହଛାଡ଼ିଲି । ତା ଛଡ଼ା ଜାନୁଆରିର ଘଟଣାଟା ଗୋଟାଏ ସାକ୍ଷେତିକ ଅଭିନୟ ମାତ୍ର । ଏ ଦୋଷ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ନୁହେଁ—ସମଗ୍ର ଦେଶର । ଏ ଭୁଲ ଅଉ କାହାର ନୁହେଁ—ମୋର ନିଜର ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ଦୋଷ କପରି କହୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ମୋର ନୁହେଁ ତ ଅଉ କାହାର ! ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା ପାଇଁ, ରାମରାଜ୍ୟ ପାଇଁ, ଧର୍ମରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଦେଶ ଯେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ, ଏହା ମୁଁ ବୁଝି ପାରି ନଥିଲି । ତେଣୁ ଅବେଗରେ ଦେଶ ପାଇଁ ଅନୁପଯୋଗିତା ଉପଲବ୍ଧି କରି ନ ପାରିବାଟା ହିଁ ମୋର ଭ୍ରମ ।

ପ୍ର—ଠିକ ବୁଝି ପାରିଲୁ ନାହିଁ, ବାପୁଜୀ ।

ଉ—ଠିକ ନାହିଁ ! ମୁଁ ଭାବିଲି ବା ୨୫ ବର୍ଷର ମାନ୍ଦୋଳନା ଦ୍ୱାରା ଦେଶ ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା ନୀତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜସ୍ୱ କରି-

ନେଲଣି । ରାମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଗଲଣି । କିନ୍ତୁ ଏହି ଦେଶକୁ ଅଣିବାକୁ ହେଲେ ଯେତେ ତ୍ୟାଗ, ଯେତେ ସାଧନା, ଯେତେ ନିଷ୍ଠା, ଯେତେ ତପସ୍ୟା ଲୋଡ଼ା ତାହା ଯେ ଦେଶ କରି ନଥିଲା । ରାମରାଜ୍ୟ ରୂପ ମହାର୍ଘ ବସ୍ତୁ ଲାଭ ନିମନ୍ତେ ଯେତେ ମୂଲ୍ୟ ଦେବା ଦରକାର ତାହା ଦେଇ ନଥିଲା । ମୁଁ ଭ୍ରମରେ ଭାବି ପକାଇଲି ଦେଇଛି ବୋଲି । ଏହି ହେଲା ମୋର ଦୋଷ । ଅଜ ଭାରତରେ ଯେଉଁ ଅଶାନ୍ତି, ଅଶୃଙ୍ଖଳା, ଅସାଧୁତା, ଦେଖା ଦେଇଛି, ସେ ପାପର ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଁ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ ମୁଣ୍ଡାଇ ନେଉଛି । ଅକ୍ଷମ, ଅଶକ୍ତ, ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ମୁଣ୍ଡରେ ହଠାତ ଗୁରୁଭାର ଲଦିଦେଲେ ଯାହା ହୁଏ, ଅଜ ଦେଶର ହୋଇଛି ସେହି ଦଶା ।

ପ୍ର—ଏଥିର ସମାଧାନ କଣ ହେବ ?

ଉ—ସମାଧାନ ଭଗବାନଙ୍କ ହାତରେ । ରାମଜୀର ଇଚ୍ଛା । ତେବେ ମୋ ମନେ ହୁଏ ଫଳ ଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ କର୍ମ ଅମେ କରି ନଥାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ନ ଥାଇଁ । ସେ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ହେବ—ହୁଏତ କଳାନ୍ତର ସହିତେ ଦେବାକୁ ହେବ । ତେବେ ଯାଇ ଅସିବ ସ୍ୱର୍ଗରାଜ୍ୟ ହାତଧରେନି ଏହିଠି ଗଢ଼ିବାକୁ ହେବ ଭୂସ୍ୱର୍ଗ—ମୋର କଳ୍ପିତ ରାମରାଜ ଏହି ଅଗ୍ନି ପରୀକ୍ଷା ଭିତରେ ଦେଇ ନମସ୍ତେ ।

ପ୍ର—ସେ ବିଷୟରେ ଉପଦେଶ ଦେବେକି କିଛି ?

(ଏଥର ମିଡ଼ିୟମ . ଟାରେଲେବାକୁ ଲାଗିଲା ପୁଣି) କିଛି ଖଣ୍ଡ ଉତ୍ତରୁ ଲେଖାହେଲା—ମହାତ୍ମାଜୀ ଗଲେଣି । ଅପଣ ମାନେ ଚକ୍ର ଅଜ ମଉଳାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ମହାଦେବ ଦେଶାଇ । ଜୟହିନ୍ଦ ।

୪ଥ ଚକ୍ର

[କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ବସିଥିବା ବେଳେ ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କୁ ପୁଣି ଡକାଇବା ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କଲେ—ଅଜ ଚକ୍ରରେ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହୁ ନ ଲୋକ ମୋଟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଛଦ୍ମବେଶରେ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ମଧ୍ୟ ଥି । ପର ଲାଗୁ—ମିଡ଼ିୟମ ଗାରେଇଲା—ମହାଦେ ଦେଶାଇ ।]

ପ୍ର—ବାପୁଜୀ ଅସିବେ ?

ଉ—ସେ ହେଉଛି ଅଛନ୍ତି । ତମେ ପଚାର—ମୁଁ ତାଙ୍କପାଇଁ ଅଜ ଲେଖୁଛି ।

ପ୍ର—ବାପୁଜୀ କଂଗ୍ରେସ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ?

ଉ—ନା ।

ପ୍ର—କାରଣ ।

ଉ—କଂଗ୍ରେସର ଯୁଗ୍ମ ସମ୍ପାଦକ ତ ସ୍ପଷ୍ଟ କୋଷିଦେଇଛନ୍ତି ଯେ କଂଗ୍ରେସ ଗଠନ-ବିଧାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ମଲା ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ଶେଷ ଦଲିଲ ଦେଇଗଲେ କଂଗ୍ରେସ ତାର ମୂଳ ନୀତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିଲା ନାହିଁ—କେବଳ ଯେତିକି ଯାକୁ ଯେତିକ ସୁବିଧା ହେବ—ସେତିକ ବାହାରର କେତୁଟା କଥା ରଖିଛନ୍ତି । ବଞ୍ଚିଥିବା ବେଳେ ସେ ତ ସ୍ପଷ୍ଟ କହୁଥିଲେ କଂଗ୍ରେସ ଅଉ ମୋ କଥା ଶୁଣୁନାହିଁ—ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ମୋତେ ପୁଛୁନାହିଁ । ଏବେ ସେ ଅଉ କଂଗ୍ରେସକୁ ଯିବେ କାହିଁକି । ଗୃଚାଅଣା ସଭ୍ୟ ମଧ୍ୟ ତ ସେ ନଥିଲେ ।

ପ୍ର—କିନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସର ବଡ଼ ବଡ ନେତାମାନେ କହନ୍ତନ୍ତି ଯେ-ବାପୁଜୀଙ୍କର ଅତ୍ମା ଏଠାରେ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ।

ଉ—ନେତାମାନେ ନିଜର ଭୂତକୁ ଦେଖି ଡରୁଛନ୍ତି—ସେଥିପାଇଁ ଏଭଳି ଭୂତଭୟ ।

ପ୍ର—କଂଗ୍ରେସ ଶାଖା ଓ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର କଣ କହୁ ?

ଉ—ଦୁର୍ବଳର ଅହିଂସା ଯଦି ଶାସନର ନୀତି ହୁଏ—ତେବେ ବିଦ୍ରୋହ ନୀତି ଷମତାର ମୋହ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ପ୍ର—କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଦୁର୍ନୀତି ପଶିଛିକି ?

ଉ—ଅଖି ଥିକି ଦେଖିଲେ ଅନ୍ଧାର ଆଲୁଅ ସବୁ ସମାନ ।

ପ୍ର—ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବେତନ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାସ ହୋଇଥିଲା—ତାକୁ ପୁଣି ନାକଚ କରିବା ଉଚିତ କି ?

ଉ—ଅନୁଚିତ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟ ମାନଙ୍କର ନପୁଂସକତା ପ୍ରମାଣିତ କରୁଛି । କ୍ରମଶଃ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକବିତା —

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର

କବିତା ।

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଶିବକଣ୍ଠ ଦାସ

(ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କବିତା ବାହାର ହେବ ତାହା କବି ଫଳିତ ଜ୍ୟୋତିଷରେ ଗଣନା କରି କହିଥିଲେ—କିନ୍ତୁ ସେ ଗଣନା ପ୍ରମାଦ ଶୂନ୍ୟ ନଥିଲା—କାହିଁକି ପରିବ୍ଲୁଚନ୍ତି ? ତଳେ ପଢ଼ନ୍ତୁ ।)

ପ୍ରିୟ ହାଇମେନ୍,
ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ପଥେ ଚୁମ୍ବମାନ୍ ୨୦୯୨ ମଡ଼େଲର ହଦ୍ରୋଜନ ଟ୍ରେନ୍ ।
ଶଙ୍କି ଡଲେ ବଦଳା ଯହାର ଛନ୍ଦ ଦେଇଥିଲା—
ମାଗ୍ନେଟିକ୍ ଡ୍ରାଇ ଅକ୍ସାଇଡ୍ ପରି କଳା,
ଓ ସୁନ୍ଦରବନ ବ୍ୟାଘ୍ରର ଡ଼ଉଡ଼ନାମ ଫଟ ସେ ଧକା ।
ପିଚ୍ ଢ଼କା,
ରାସ୍ତା ଉପରେ ତାହା ଗୁଲୁଥିଲା ।
ଆଜି କାହିଁ ଚେମିଷ୍ଟ୍ରିକ ପ୍ରେତ ?
ଜାମୁ ଫ୍ରଣ୍ଟ୍ସମ [ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର]
ଟଙ୍କରାୟିତ, ଉଚ୍ଚ ବନ୍ଧୁରାୟିତ, ଧୂଳିଳ ରାସ୍ତା ? ?
ଆଜି ୨୦୯୨ ଖ୍ରୀ ସାତ ଦିନର ମଡ଼େଲ,
ମଟରମାନ ରାସ୍ତାକୁ ଅଶାନ୍ତାୟିତ କରି ଛୁଟିଯାଏ ।
କାଲି ପୁଣି ୨୦୯୨ ଖ୍ରୀ ଆଠ ଦିନର ମଡ଼େଲ ଯିବ,
ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଷ୍ଟ,
ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବୁକୁ ଚିରି ।
ଟେଲିଭିଜନର—ଅଣ୍ଟାଳିକାର ସୁଚାଳ ମସ୍ତକରେ,
ତରୁଣ ଯୁବକ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ବାଇନାକୁଲାରରେ,
ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର ଚୂଡ଼ାକୁ ଦିଏ ଅଧୋଦୃଷ୍ଟି,
[ଦ୍ୱାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସୃଷ୍ଟି ।]
ସେଲ୍ଫଲିୟେଡ୍ ଖୃଷ୍ଟଦେହରେ ମହାଭାବ-ମନ୍ଦିର ପଣ୍ଡା,
ଗୁଲିଛନ୍ତି ଗଣ୍ଡା ଗଣ୍ଡା ।
ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିରଟା ନିହାତ ପୁରୁଣା,
ଅର୍କିଲଜିକେଲ ସ୍ପେସିମେନ !!!
ବିଂଶ ଏ ଟେଲିଭିଜନ୍ ସି ଏଲ କଲେଜରେ,
ଝିନବାବାର ଗାର୍ଲ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟଙ୍କ ସହିତ
ତମେ ମୋଟେ କେଉଁଶ ଯୁବକ,
ତମ ପାଇଁ ପର୍ଦ୍ଦାୟିତ ରମଣୀରୂପ୍,
ବେଣ୍ଟାୟିତ, କାର୍ବୋଡ଼ାୟିତ, ଟେବୁଲାୟିତ,
ପୃଥକ ବ୍ୟବସ୍ଥା;
କି ସାହସେ ଲେଖ ପ୍ରେମର କବିତା ?
ଫସ୍ଫିନ୍ ଗନ୍ଧାୟିତ କଣ୍ଟଲ ମୁଖରୁ,
ଚୁମ୍ବନର ଆଶା ? ?
ସେକେହସା !!!
ମରହଟ୍ଟି କବି ! ସେଇ ପୁରୁଣା କବିତା !!
ଚାବି,
ଉପର ନାଏଗ୍ରା,
ଝାଡ଼ଗଡ଼୍, ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି, ଟ୍ରଥ୍ରେମ୍ପ,
ସାଇକଲ୍, ଟେମ୍ପୁ, ସିଗାରେଟ୍ ।
ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କଥା,
ପଟମୋଳ ଛବି,
ସତମାନ ହବି ।
ଉପଳ ଧଦ ମୋର ଚପଳାୟିତ,
ସତ······ହିଁ ସତ······
ସେବେ ନୁହେଁ ନାଏଗ୍ରାରେ.
ଏ ଯୁଗର ନବ ଉଦ୍ଭାବନ—ଚର୍ବିଳ ସ୍ଲିପାରେ ।
ହିମାୟିତ,
ଅଧବେଣୀ ଇଂରାଜୀ କହିବା,
ବାଲ୍ କୁଲ୍ ଗଦ୍ୟ ଲେଖିବା
ଫେସନ ବାଜାରେ ।
ଘଟିଥିବେ ? !! !! ।
ମନେ ପଡ଼ିଲା ।
ପୁରୁଣା ସାହିତ୍ୟରେ ନାମ ଦେଖିଅଛି ।
ତମେ ମଧ୍ୟ ସେ ଯୁଗର କବି,
ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କୌଣସି ହାଉସ ବାଇକ ଚୁମ୍ବଟି ।
ନଟିଲ ମନରେ
ଫର୍ଗୋରାୟିତ ଶାଢ଼ୀମୋର—ସେକ୍ରାମ ରଙ୍ଗର,
ଯୋଗରେ ଉଡ଼ୁଥିଲା ।
ତମେ ଅଧି ପଛରେ ଛିଡ଼ା ହେଲ,
ମୋ ଦେହରୁ ଅମୋନିଆର ଉଗ୍ରଗନ୍ଧ
ଅନ୍ଧ ହୋଇ ବାହାର ଅସୁଥିଲା ।
ତାପରେ ମୁଁ ତମକୁ ଭୁଲିଗଲି,
ନା—ହିଁ !!, ??, !!; ! ?, ।
ନା—ହିଲେ ମନେ ଅଛି ।
ତମେ କିନ୍ତୁ ଲେଖୁଛ କବିତା—
ଯଦେ ଲଗିଥିବ······
ଏସେମ୍ବଲିରେ ଏକଥା ପ୍ରଣ୍ଟିତ ହେବ ତୋ !!
ମର୍ଜିନର ଅବିଚାର ଅଛି
ହେଲ କପ୍ଟରର ଶବ୍ଦ ହେଲାଣି
ଡେଣା [illegible]ଯୁକ୍ତ ଥାଣି,
ଛାତକୁ ଯାଉଛି ।
ଇତି, ପୃଥ୍ୱୀ ସ୍ୱାଜ

—❖—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିତ୍ରାଙ୍କନ ଶିକ୍ଷା

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ସୁଖଦେବ ସାହୁ

ଚିତ୍ର ବା ଛବି ମାନବ ଜୀବନର ଏକ ପ୍ରିୟ ବସ୍ତୁ । ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାତରେ ଛୋଟ ବେଳଠୁ ମାନବ ଦେଖେ ତାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ପ୍ରକୃତିର ଏକ ବିରାଟ ଶୋଭା ସମ୍ପଦ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ କୋମଳ ମନ ଉପରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଲେଖର କ୍ଷୀଣ ରେଖାପାତ ହୁଏ ଓ ପ୍ରକୃତି ଅଙ୍କି ଦେଇଯାଏ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଛାପ । ସ୍ୱଭାବତଃ ମାନବ ପ୍ରକୃତିର ନାନା ରକମର ଚିତ୍ର ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ଉଠେ ଓ କେତେବେଳେ ତାକୁ କାଗଜ ଉପରେ ପେନ୍‌ସିଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ବା ଘର କାନ୍ଥରେ କାଠି କୁଟା ସାହାଯ୍ୟରେ କିଛି ଅଙ୍କିବାର ପରି ଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁ ଗୋଟିଏ ବିଷୟରେ ମାନବ କିଛି ଭାବେ ଓ ସେହି ମନୋଭାବକୁ କିଏ ଗଦ୍ୟ ବା ପଦ୍ୟ ଆକାରରେ ସମସ୍ତ ସମୟରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ, ସେହିପରି ମାନବ ତାର ମନ ଉପରେ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ପ୍ରକୃତିର ଛାପକୁ ଚିତ୍ର ଆକାରରେ ସଂଗୃହୀତ କରି ତୋଳେ । ଆନ୍ତରିକ ଅନୁଭୂତି ଓ ପ୍ରେରଣା ନ ଆସିଲେ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ସାହିତ୍ୟ ବା ଶିଳ୍ପର ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ପାରେନା । ସୁତରାଂ ଶିଳ୍ପ ବା ସାହିତ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି ମୂଳରେ ନିହିତ ଆନ୍ତରିକ ଅନୁପ୍ରେରଣା । ସାହିତ୍ୟିକ ଯେପରି ନିଜର ଭାବ ଧାରାକୁ ଗଦ୍ୟ, ପଦ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ରକମ ଭାବରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥାଏ, ସେହିପରି ଶିଳ୍ପୀ ମନର ଭାବ ପରିସ୍ଫୁଟନ ପାଇଁ ନାନା ରକମର ଧାରା ଅଛି । ଶିଳ୍ପୀ ସେହି ଧାରାନୁଯାୟୀ ତାହା ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥାଏ । ଯଥା—ପେନ୍‌ସିଲ ଡ୍ରଇଁ, ପେନ୍ ଆଣ୍ଡ ଇଙ୍କ୍, ୱାଟର୍ କଲର୍, ଅଏଲ୍ ପେଣ୍ଟିଂ ବା ଶସ-ପେଣ୍ଟିଂ ଦ୍ୱାରା । ମାନବ ଜୀବନର ଧାରାବାହିକ ସ୍ତରରେ ଚିତ୍ରାଙ୍କନ ଶିଖିବାକୁ ହେଲେ କେତୋଟି ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହି ନିୟମାନୁଯାୟୀ ଏକ ସମୟରେ ସହଜରେ ଶିଳ୍ପୀ ହୋଇ ପାରିବ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଁ ଦି ଗୁଟିପଦ ଲେଖି ବିଦାୟ ନେବି ।

ଯେଉଁମାନଙ୍କର ବୟସ କମ ସେମାନେ ଛୋଟ ବେଳଠୁଁ ନିଜ ମନରୁ ଛବି ଅଙ୍କିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଦରକାର । କାଳି ବା ପେନ୍‌ସିଲ ଦେଇ କାଗଜରେ ଅଥବା ଖଡ଼ି ଦେଇ ସ୍ଲେଟରେ ଅଙ୍କି ପାରନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ କୌଣସି ଛବି ଦେଖି ଅଙ୍କିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯେଉଁମାନେ ଛୋଟ ସେମାନେ ଅଙ୍କିବାକୁ ଘରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ, ରାଜା, ଦେବତା, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଶିବ, କାଳୀ, ଦୁର୍ଗା, ରାଜକନ୍ୟା, ବାଘ, ଗଛ ଇତ୍ୟାଦି । ସୁତରାଂ ଏହି ସବୁ ମନକୁ ମନ ଅଙ୍କିବା ଦରକାର । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ବଡ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଠବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସେମାନେ କୌଣସି ଜିନିଷ ସାମ୍ନାରେ ରଖି ସେଇଥିରୁ ଦେଖି ଅଙ୍କିବା ଉଚିତ । ଦେଖି ଅଙ୍କିବାର କାରଣ—ଏହି ସମୟର ରେଖା ବା ଲାଇନ ଠିକ୍ କରି ଅଭ୍ୟାସ କରି ନେବା ଉଚିତ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହି ଅଭ୍ୟାସଟା ଦୁଇ ରକମ କାମରେ ଲାଗିବ । ଛବି ବେଳେ ଜ୍ୟାମିତିର ଫିଗର ବା ମାନଚିତ୍ର ଅଙ୍କିବା ସମୟରେ, ଶିଳ୍ପୀ ହେବାକୁ ହେଲେ ଅଙ୍କିବା ଛବି ସବୁ ନୂତନ ହେବା ଦରକାର । କୌଣସି ଛବି ଦେଖି ଅଙ୍କିବା ଠିକ୍ ନୁହେ ।

ଉପର ଲିଖିତର ଛବି ଅଙ୍କନ କରି ଶିଖିବାକୁ ହେଲେ ଏକଥା ସବୁ ସମୟରେ ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ପ୍ରଥମରୁ ରଙ୍ଗ ସାହାଯ୍ୟରେ ଛବି ଅଙ୍କିବା କୌଣସି ମତେ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ନିୟମାନୁସାରେ ଅଙ୍କି ଶିଖିବାକୁ ହେଲେ ପେନ୍‌ସିଲ ଦେଇ ପ୍ରଥମେ ଛବି ଅଙ୍କିବା ଦରକାର । ପେନ୍‌ସିଲ ଦେଇ କିଛି ଦିନ ଅଙ୍କିବା ପରେ ଯେତେବେଳେ ଡ୍ରଇଁ ଠିକ ହୋଇଯିବ, ସେତେବେଳେ ପେନ୍‌ସିଲ ଅଙ୍କା ଛବି ଉପରେ ଚାଇନିଜ୍ ଇଙ୍କ୍ ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ । ଖାଲି ପେନ୍‌ସିଲ ଅଙ୍କା ଛବିକୁ ପେନ୍‌ସିଲ ଡ୍ରଇଁ ଓ ଚାଇନିଜ ଇଙ୍କ୍ (କଳାକାଳି) ଅଙ୍କା ଛବିକୁ ପେନ୍ ଆଣ୍ଡ ଇଙ୍କ ଡ୍ରଇଁ କୁହାଯାଏ । କାଳି କଲମ ଛବି କିଛିଦିନ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ପରେ ଯେତେବେଳେ ହାତ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ସେତେବେଳେ ୱାଟର୍ କଲର୍ [ଜଳରଙ୍ଗ ଛବି] ଆରମ୍ଭ କରିବ । ଜଳ ରଙ୍ଗର ଛବି ଅଙ୍କିବା ଟିକିଏ କଠିନ କାମ । କାରଣ ଜଳରଙ୍ଗ ଛବି ଅଙ୍କିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ରଙ୍ଗ ଗୋଳିବା ଓ ତୁଳି ଧରିବା ଶିଖିବା ଉଚିତ । ତାପରେ ରଙ୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଠିକ୍ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଥାତ କୋଉ ରଙ୍ଗ ସହିତ କୋଉ ରଙ୍ଗ ମିଶାଇବ ଓ କେଉଁ ରଙ୍ଗ କେତେ ପତଳା ଓ କେଉଁ ରଙ୍ଗ କେତେ ଘନ ଗୋଳିବାକୁ ହେବ ଓ କେଉଁ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଜନ ମତେ ମିଶାଇବାକୁ ହେବ । ଏହି ଧରଣର ରଙ୍ଗୀନ୍ ଛବି ଅଭ୍ୟାସ ଅଙ୍କିବା ଖୁବ୍ ସହଜ । ଜଳରଙ୍ଗ ପରେ ଅଏଲ୍ ପେଣ୍ଟିଂ [ତେଲରଙ୍ଗ ଛବି] ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେବ । ତେଲ ରଙ୍ଗ ଛବି ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେବ କ୍ୟାନ୍‌ଭାସ ଉପରେ । ଏ ଛବି ସବୁ ଜଳ ରଙ୍ଗ ଛବି ଠାରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସହଜ । କାରଣ ଏଥିରେ ଭୁଲ ହୋଇଗଲେ ତା ସହଜରେ ଚପା ଦିଆ ଯାଇ ପାରେ । ଜଳ ରଙ୍ଗ ଛବିରେ ଏ ସୁବିଧାଟା ଖୁବ୍ କମ୍ ।

ଛବି ଅଙ୍କିବାର କେତୋଟି ଧାରା ରହିଛି । ଏଥର ଛବି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦି କଥା କହିବି । ପ୍ରଥମେ ଧର ହାସ ଛବି । ଏ ସବୁ ସାଧାରଣ ଶିଳ୍ପ ବଜାରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆସନ ନ ପାଇଲେହେଁ ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହାର ଆଦର ବେଶି । କାରଣ ହାସ ଛବି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆନନ୍ଦର ଖୋରାକ ଯୋଗାଏ । ଏହି ସବୁ ଛବିକୁ ଇଂରାଜୀରେ 'କାର୍ଟୁନ' କୁହାଯାଏ । ସାଧାରଣ ଛବିପରି କାର୍ଟୁନ ଛବିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବହୁରକମ ହୋଇପାରେ । ଦେଶର ଅବସ୍ଥାକୁ ବ୍ୟଙ୍ଗ କରି ବା କୌଣସି ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ କାର୍ଟୁନ ଅଙ୍କାଯାଏ । ଅଥବା କାହାକୁ ବ୍ୟଙ୍ଗ ନ କରି ଖାଲି ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଟୁନ ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ତା'ପରେ 'ପୋର୍ଟ୍ରେଟ୍ ପେଣ୍ଟିଂ' । ଏ ଛବି ସବୁ ସାଧାରଣତଃ ତେଲ ରଙ୍ଗରେ ଅଙ୍କାଯାଏ । ସ୍ଥଳର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟକୁ 'ଲ୍ୟାଣ୍ଡ୍ ସ୍କେପ' ଓ ସମୁଦ୍ରର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟକୁ 'ସିସ୍କେପ' କୁହାଯାଏ । କୌଣସି ଜିନିଷ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖି ତାକୁ ଦେଖି ଦେଖି ଛବି ଅଙ୍କିବାକୁ କୁହାଯାଏ 'ମଡେଲ ଡ୍ରଇଁ' । ଆମ ଦେଶରେ ଚୀନ ଓ ଜାପାନରେ ଏହି ମଡେଲ ଡ୍ରଇଁ ଥିଲା ନାହିଁ । ଏହିଟା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ବିଷୟ । ଛବି ଏହି ରକମ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ରକମର ଅଛି ।

ଯେ କୌଣସି ଛବି ପେନସିଲ, କାଳି କଲମ, ଜଳରଙ୍ଗ, ତେଲରଙ୍ଗ ବା ଖଡ଼ିରେ ଅଙ୍କା ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଛବି ମୂଳରେ ନିହିତ 'ରେଖା' ବା 'ଲାଇନ' । ଏ ରେଖା ଉପରେ ଯାର ଯେତେ ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି ସେ ସେତିକିର ଭଲ ଛବି ଅଙ୍କି ପାରିବ । ଯେଉଁ ଧାରାରେ ଏବଂ ଯେ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ନେଇ ଛବି ଅଙ୍କିବାକୁ ହେବ ତାହା ଛୋଟ ବେଳରୁ ଯଦି ମନରେ ସଞ୍ଚାର ପ୍ରକାଶ କରାନଯାଏ, ତେବେ ଭବିଷ୍ୟତରେ 'ଶିଳ୍ପୀ' ହୋଇପାରିବା ଅସମ୍ଭବ—ଏକଥା ସତ ।

—※—

Digitized by srujanika@gmail.com

ରୋଗୀ—ଡାକ୍ତର ବାବୁ, ଆପଣ ମୋର ଯେଉଁ ରୋଗ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ଡାକ୍ତରମାନେ ସେ ରୋଗ ବୋଲି କହୁ ନାହାନ୍ତି ।

ଡାକ୍ତର—ଅଚ୍ଛା, ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ସତ ମିଛ ବଲେ ଜଣା ପଡ଼ିବ ।

ରୋଗୀ—କିମିତି ?

ଡାକ୍ତର—ଲାସ କଟା (Post mortem) ହେଲେ ।

× + ÷

ଜଣେ କୋଟିପତି ବେପାରୀଠାରୁ ଜଣେ ଯୁବକ ଯାଇ କହିଲା "ମହାଶୟ, ବଡ଼ଲୋକ ହେବାର ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟ କିଛି ଅଛି କି ?"

କୋଟିପତି—ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି ! ସୁଯୋଗ ଜୀବନରେ ଥରେ ମାତ୍ର ଆସେ । ସୁଯୋଗ ଆସିବା କ୍ଷଣି ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଡେଇଁ ପଡ଼ ।

ଯୁବକ—ସୁଯୋଗ ଆସିଲା ବୋଲି ଜାଣିବି କିମିତି ?

କୋଟିପତି—ହଁ ସେଇଟା ଜାଣି ପାରିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟ ।...ତୁମେ ସେଥିପାଇଁ ସବୁବେଳେ ଡ଼ିଆଁ ମାରୁଥାଅ ।

÷ × ÷

ପରୀକ୍ଷା ହଲରେ ପିଲା ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କାଗଜକୁ ଚାହିଁ ରହିଥାଏ । ମାଷ୍ଟର ତାହା ଦେଖି ପାଖକୁ ଆସି କହିଲେ—କିରେ, ପ୍ରଶ୍ନଟା କଣ ଅଡୁଆ ଲାଗୁଛି ?

ପିଲା—ନାଇଁ ସାର, ପ୍ରଶ୍ନଟା ଖୁବ ସହଜ, ଏବା ଉତ୍ତରଟା ଅଡୁଆ ଲାଗୁଛି ।

÷ ÷ +

ଭୋଳାନାଥ ତାର ଛଅ ମାସର ପୁଅକୁ କୋଳରେ ଧରି ଗର୍ବ କରି କହିଲା— "ଏ ପିଲା ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ବଡ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ହେବ ।"

ନବ—କିମିତି ଜାଣିଲ ?

ଭୋଳା—ଏଇ ଦେଖ, ଅଜହୁଁ ଏ କେତେ ସୁନ୍ଦର ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା କହୁଛି—ଯାର କୌଣସି ଅର୍ଥ ନାହିଁ ।

÷ ÷ ÷

ସ୍ତ୍ରୀ—କାଲି ତୁମେ କଚେରି ଗଲାବେଳେ ଯେଉଁ ଚିଠିଟା ଦେଇଥିଲି ତାକୁ ଡାକରେ ପକେଇ ଦବା ପାଇଁ ଡାକୁ ପକାଇଛନ୍ତି ?

ସ୍ୱାମୀ—ଏକଥା ପଚାରୁଛ କାହିଁକି ? କଣ ସନ୍ଦେହ କରୁଛ ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ତୁମେ ଯେଉଁ ଭୁଲା ଲୋକ—ହାଲେ ଭୁଲି ଯାଇଥିବ ।

ସ୍ୱାମୀ—ସତରେ ମୁଁ ଡାକରେ ଚିଠିଟା ପକାଇ ପାରି ନାହିଁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ଆରେ ! ସତରେ ତୁମେ ଭାରି ଭୁଲା । ଚିଠିଟା ବଡ଼ ଜରୁରି ଚିଠି ଯେ ।

ସ୍ୱାମୀ—ଠିକ୍, ସେଇକଥା ଜାଣି ଚିଠିଟା ଫେରେଇ ଆଣିଛି ।

ସ୍ତ୍ରୀ—କଣ ଜାଣିଲ ତୁମେ ?

ସ୍ୱାମୀ—ଏଇ ଦେଖ, ଚିଠିଟାରେ ଡିକଣା (ଠିକଣା) ଲେଖା ହୋଇ ନଥିଲା ।

÷ ÷ ÷

ଦୁଇଜଣ ରେଲ ଯାତ୍ରୀ ସାଙ୍ଗ ହେଲେ । ଦୁହେଁ ଯାକ କଟକ ଯିବେ । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ଆର ଜଣେ ଆରଜଣକୁ ଭାରି ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଦେଖାଉ ଥାଏ । ପ୍ରତି ଷ୍ଟେସନରେ ଚା, ସିଗେରେଟ୍ ପାନ ପ୍ରଭୃତି କିଣି ଖୁଆଉ ଥାଏ । କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚି ମଧ୍ୟ ସେ ତାକୁ ଜଳଖିଆ ଖୁଆଇଲା । ଓ ତାର ଘରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଲଗାଇଲା । ତାହିଁ ଅପର ଜଣକ କହିଲା, "ଅଚ୍ଛା ଭାଇ ତୁମେ ମୋର ଏତେ ଖାତିର କଲ; ପୁଣି ଘରକୁ ନେଇ ଯିବାକୁ ଏତେ ଜିଦ୍ କରୁଛ । କାରଣଟା କଣ କହିଲ ?

ପ୍ରଥମ ଜଣକ ଉତ୍ତର ଦେଲା—"ଭାଇ ସତ କଥା କହିବି ତ କିଛି ମନେ କରିବ ନାହିଁ । କଣକି, ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ବରାବର ମୋତେ ଅତି କୁତ୍ସିତ ମରଦ ବୋଲି କହେ । ମୁଁ ତାକୁ ଦେଖାଇ ଦେବି ଯେ ମୋଠାରୁ ବି ଅସୁନ୍ଦର କୁତ୍ସିତ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି ।"

× × +

ସ୍ତ୍ରୀ—କିରାସିନି ଉପରୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିଗଲା ଏଣିକି ହାରିକେଣଟି ଗୋଟା ରାତି ଜଳୁଥାଉ ।

ପୁ—ତୁମେ ଜାଣିନାହଁ କି ! କିରାସିନି ଉପରୁ ସିନା କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିଗଲା—ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ ଉପରେ ମସ୍ତ ଜାରି ହେଲା ।

× ÷ ×

ଅଳ—ରାମ, ତୁ ବଡ଼ ଚଗଲା—ଦୁଇ ଦିନ ହେଲା ତୋର ପଢା ପଢ଼ି କିଛି ନାହିଁ—ସଞ୍ଜ ହେଲା ବହି ପତ୍ର କାହିଁ (ଘର ଭିତରକୁ ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ନାତି—[ବହି ଖୋଲି] I go ମୁଁ ଯାଏଁ—I go ମୁଁ ଯାଏଁ (ପଢିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ)

ଅଳ—(ଘର ଭିତରୁ) ମଲା ମୋର, ସୁଅ ଗିଅ ଟୋକା ବହି ମେଲଇ "ଅଇଗୋ ମୁଁ ଯାଏଁ" କରୁଛି ! କଣଟି କି ପିଲୁ ଭିଲା ?

ନାତି—(ଧୁଇପଡ଼ି) ଅଇଗୋ ମୁଁ ଯାଏଁ—

ଅଳ—ଯାଉନାହୁଁ—ତୋତେ ଅଟକାଇ ରଖିଛି କିଏ ? ଯା-ଯା-ଚୁଲିଯା' । କଥିଁକୁ ଯା—ଗାତକୁ ଯା, ଚୁଲିକି ଯା

[ଅନିଲ]

ଅଜଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଚାଳନା

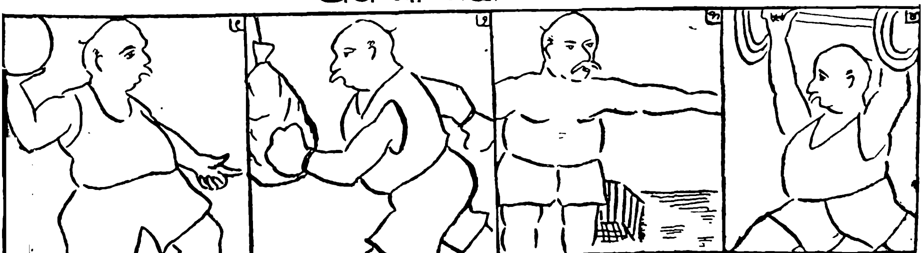

ଓଜନ ଉଠା

ବକ୍ସିଂ

ସନ୍ତରଣ

ବାରବେଲ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମେଡ଼ିକାଲରେ କୌଣସି ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀ ... ସାହେବଙ୍କୁ ଭେଟ ଦେଇ ... ... ଭଳି ତେଣୁ ମାନେ ପାଉନ୍ଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଭେଟିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ବିଫଳ ହେବାରୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ହଇ ଭଳି ଆସିବେ ବୋଲି ଶୁଣା ଯାଉଛି ।

× + +

ଗତଥର ଲାଟ ସାହେବ ବାଲେଶ୍ୱରକୁ ଆସିବାବେଳେ ସ୍ୱାଗତ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଗୁମ୍ଫା ହୋଇଥିଲା ତାର ଗାଡ଼ି ମୋଟ ହୋଇ ବଜାରୁ କସ୍ତି ଖିଲପ ସୂଧ ସମେତ ଜେଲ୍‌ଟିକେ ହରଣଗୁଳ ହୋଇଗଲା ତାହାର ସନ୍ଧାନ କରି କରି ସମସ୍ତ ନାଅସ୍ଥ ହେବାରୁ ଏଥର ଲାଟଙ୍କ ଗସ୍ତରେ ଗୁମ୍ଫା ଉଠିପାର ନାହିଁ ।

× × +

ପାଟନାର ମହାରାଜା କଂଗ୍ରେସକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବା ପାଇଁ ତୀବ୍ର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରି ଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଗୋଟିଏ ଖଣ୍ଡି ଶାଳା ଶୀଘ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରନ୍ତି । ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଯୁଗରେ ତାହା ସଭ୍ୟତା ବୋଲି ଗୃହୀତ ହେବ ଏବଂ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ପାଇଁ ଏକ ଯୋଗ୍ୟତା ହିସାବରେ ମଧ୍ୟ ଗୃହୀତ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ !

× × +

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ଼ ଚାଟର୍ଜୀଙ୍କ ଅଭିନନ୍ଦନ ଦେବାରେ ଯେତେ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା ସେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସଭ୍ୟମାନେ ନଦେବାରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପାୟ ମିଳୁନାହିଁ । କାରଣ ନିଜେ ସେଥିରେ ସେକେଣ୍ଡ କ୍ଲାସ T. A. ନେଇଗଲେ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କଠୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉଠିବା କଠିନ । କେହି କେହି ଫାଷ୍ଟ କ୍ଲାସ ଦିଏ ନେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣି ପାରନ୍ତି ।

+ + ×

ଓଡ଼ିଶା ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ସଂବନ୍ଧରେ ତିନି ଜଣ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ନେତା ମହତାବଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଚଢ଼ି ସରଦାର ପଟେଲଙ୍କ ପାଖେ ଗସ୍ତ କରିବାରୁ କଟକରେ ନବଜାତ

ଙ୍କର ଦସ୍ତ ହୋଇ ଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଦସ୍ତ ଦେଖାଇବା ମୂଳରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟନ ଅଭିସନ୍ଧି ଥିବାର ଆଶଙ୍କା କରି ନେତାମାନେ ଏ ପ୍ରେରଣାରେ ପ୍ରେରିତ ହୋଇଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ପୁଣି ଅସମର୍ଥିତ ସମ୍ବାଦ ଯେ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ରଥ ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ କାଉନ୍‌ସିଲାର ହୋଇଯିବେ । ମୟୂରଭଞ୍ଜର ରେଡ଼ବାବୁଙ୍କ ଲାଗି କାଉନ୍‌ସିଲର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଇଦିଆ ଯିବ କି ନାହିଁ— ତାର ବିଚାର ଚାଲିଛି ।

+ × ×

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଗୋଟିଏ ମାସିକ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ର କାଢ଼ିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବାରୁ ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମାୟାଧର ମାନସିଂହ ବର୍ଷକୁ ୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ଷାଠ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି ବୋଲି ତାହାଙ୍କ ପତ୍ରିକାର ନାମ 'ଆରାଧନା'କୁ 'ସାଧନା'କୁ ଆସିଛି ଓ ମାୟାଧର କାୟାଧର ହୋଇ ଫେରି ଆସିଛନ୍ତି । ଏହାପରେ କୁଳପତି ଚିନ୍ତାମଣିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଲଦା ଯିବ ବୋଲି ଗୁଜବ ଉଠୁଛି । ସେ ମନାକଲେ ମହତାବ ନିଜେ ଛଦ୍ମ ନାମରେ ସମ୍ପାଦକ ହୋଇ ସାଂନା ସାହିତ୍ୟ ମନ୍ଦିର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି 'ପ୍ରବୈଦନା' ଦେଖିବାର ସମ୍ଭାବନା କଟକ ରେଭେନ୍‌ସା କଲେଜର କେତେକ ମୁଖ୍ୟ ଛାତ୍ର ମହଲରେ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଛି ।

+ ÷ +

ବାଲେଶ୍ୱରର ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ଼ର ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ନାମକ କର୍ତ୍ତା ମହାଶୟଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ତରଫରୁ ଏକ ଲଗାତ ଆବେଦନ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଉଥିବାର କଥା । ... କାର୍ଯ୍ୟଗତ ଏତେ କୋଟରେ ଚାଲିଛି ଯେ ହଠାତ୍ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିବାର ଆଶଙ୍କା ହେବାରୁ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିବ ।

÷ ÷ ÷

ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ଼ର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସମ୍ଭାଇ ବହୁଗର୍ ମୋକଦ୍ଦମା ଦାଏର ହେବାର କଥା । ଗୁଜବ ହେବାରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ସରକାର ଅନ୍ୟ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାର କଳ୍ପନା ଶେଷ କରିବା ଯାଏଁ— ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ମହାପାତ୍ର ଭାଗବତ ଆଇନ ଘେନ ବୃତ୍ତି ମାନ ଦେବାର ଅଧିକାର ପାଇବେ ।

+ ÷ ×

କଟକ ମ୍ୟୁନିସିପାଲବୋର୍ଡ଼ରେ ଗୃହ ପଶିବ ଦିନ ଠାରୁ ଗୋଏନ୍ଦା ପୋଲିସ ସାମ୍ୟବାଦୀମାନଙ୍କ ପଛରେ ବେଶୀ ଗୋଡ଼ାଉଥିବାର ପ୍ରକାଶ । ବୋର୍ଡ଼ ଭିତରେ ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ଼ର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଓ ଅଫିସର ମାନଙ୍କ ପଶିବା ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ପଶିବାର ସଠିକ ଆଖିରେ ଦେଖିଲା ସାକ୍ଷ୍ୟ ମିଳୁନାହିଁ ।

÷ × ÷

ଉପରଲିଖିତ ୫୦୦୦୦ ଜାମିନ ମାଗିବାର ଉପାୟ ସରକାରୀ ଓକିଲ ବତାଇ ନ ପାରିବାରୁ ସରକାରଙ୍କ ବିବେଚନା ଘରୋଇ ବିଭାଗରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବାର ଗୁଜବ ଉଠିଲା ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ କାଗଜ ଠାରୁ ୫୦୦୦୦ ଲେଖାଏ ଜାମିନ ତଲବ ହେବ । ଫଳରେ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ଆଶା ଓ ନବଓଡ଼ିଶା ଛଡ଼ା ଆଉ ସବୁ କାଗଜଙ୍କ ନାଟ ଫେଲ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଭାବ ଏହି ଆଶା କେହି କେହି ମନ୍ତ୍ରୀ ପୋଷଣ କରୁଥିବା ବେଳେ ହଠାତ୍ ଇଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ ଏକସ୍‌ପ୍ରେସ ନାମକ ଇଂରାଜୀ କାଗଜ ବାହାରିବାର କଥା ହେବାରୁ ସେ କାରବାର ସ୍ଥଗିତ ରହିଛି ବୋଲି ଅସମର୍ଥିତ ସଂବାଦ ।

÷ + ÷

ସଂବାଦ ଗୁଜବ ଦେଶର ଦୂଷିତ ବାତାବରଣରୁ ପ୍ରସୂତ—ତେଣୁ ସଂପାଦକ ଏହାର ସତ୍ୟ ସତ୍ୟତା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଣ୍ଡାଉ ନାହିଁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜୀବନ ପଥରେ ବଢ଼ାଇବା । ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉନ୍ନତି ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଡଗର'ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ପତ୍ରବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଅଜାଙ୍କ ଡମ୍ବରୁ

ସ୍ନେହର ନାଗ ନାଗୁଣି ମାନେ—

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଗୋଟିଏ ନାଗର ଫଟୋ ଛପାଇଲୁ; ଯେଉଁ ନାଗମାନେ ତାଙ୍କର ବଷ୍ଟ୍ ଫଟୋ ସହ—ବ୍ଲକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଟ ୬ ୮ ପଠାଇବେ—ଏଣିକି ଡଗର ସ୍ତମ୍ଭରେ ତାଙ୍କ ଫଟୋ ବାହାରିବ । ତଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ନାଗଙ୍କର ଅନ୍ତତଃ ରୂପ ସହିତ ପରିଚୟ ସଂଭବ ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମନାଭ ପାଢ଼ୀ ନାରାୟଣ ପାଟନା
କୋରାପୁଟ (୭୮୩)

ଡଗରର ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ବାହାର କରା ଯାଉଛି । ସେଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାପାଇଁ ନାଗଙ୍କ କଲମରୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଗଳ୍ପ ପାଇଁ ଟ ୩ ୮ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଇଁ ଟ ୨ ୮ —ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କବିତା ପାଇଁ ଟ ୧ ୮ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଗଳ୍ପଟି ଡଗରର ଡବଲକଲମ୍ ବା ପୃଷ୍ଠାଏ ଭିତରେ—ପ୍ରବନ୍ଧଟି ୨କଲମ ଓ କବିତାଟି ଏକ କଲମ ଭିତରେ ହେବ । ଜାନୁଆରୀ ୩୧ ତାରିଖ ଭିତରେ ସବୁ ହସ୍ତଗତ ହେବା ଦରକାର ।

ତୁମର ଅଜା

ନାଗଙ୍କ କଲମରୁ

ପଚ୍ଛେରେ

ଛୋଟ ବଡ଼ କିଆଁ ସୃଷ୍ଟି କରିଛ ହେ
ଜଗତ ସାଇଁ ?
ଶୁଣେ ସବୁସ୍ଥାନେ ତୁମଠାରେ ପର
ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ ?
ଘରେ ଘରେ କିଆଁ ଶୋକ ଦୁଃଖ ଭରା,
ଝରେ ମାଟିପରେ ରକତର ଝରା;
ମାନବର କିଆଁ ଇତିହାସେ ଭରା
କାରୁଣ୍ୟ ଛାଇ ??
ନର ନାରାୟଣେ ଭରା ଯଦି ସାଇଁ,
ସଂସାର ପଥ,
ଦଳି ହେଉ ତା'ରେ ଚଳଇ କାହିଁକି
ଧନୀର ରଥ ?
ଧ ସାରକୁ ଅନ୍ନ ଧୂଳି ଘର ପରି
ଗଢ଼ି ଭାଙ୍ଗ କିଆଁ ଠିକ ଠିକ କର;
ପଚାରେ ·· ତୁମରେ ଏତେ କର୍ମ...
କାହାର ପାଇଁ ???

—ବିନୋଦ ରଉତ ରାୟ
(୧୦୪୪)

ଠିକ ବାରତା

ଠିକ ଚଢ଼େଇରେ ଠିକ ଚଢ଼େଇ,
ଦୂର ବାରତା କି ଆସିଚୁ ନେଇ ।
କହି ପାରିବୁ କି ସେ ଦେଶ କଥା,
ସେ ଦେଶର ପାଣି-ପବନ ଲତା ।
ସେ ଦେଶ ନୁହେଁ ତ ଏ ଦେଶ ପରି
ସେ ଦେଶେ ରଜନୀ କି ଶରୀ ସୁନ୍ଦରୀ ?
ସୁମଧୁର ଧୀର ଶୀତଳ ବାତ
କହେ ସେ ଦେଶେ କି ଶାନ୍ତିର ମନ୍ତ୍ର ?
ପବନ ଗହଳେ କୋଇଲି ଗାନ,
କିଣି ନିଅଇ କି ସେ ଦେଶ ପ୍ରାଣ ?
ମଳୟ ପରଶେ ନବୀନ କଳି,
ଚାହିଁଲେ ମନେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଛବି ।
କଳ କଳ ସ୍ୱନେ ଗିରି ନଦୀ,
ଶୁଣାଏ କି ଚିର ସୁଖ ରାଗିଣୀ
କହ ସେ ଦେଶେ କି ନଦୀର ଢେଉ,
ନାଚେ ପ୍ରକୃତି ମୋହନ ବେଶେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟେ ବଉଦକି ନୀଳ ଗଗନେ,
ପ୍ରାବୃଟେ ନାଚେ କି କେକୀ ସୁମନେ
ଚିର ସୁମଧୁର ମଧୁ ମିଳନ,
ଘଟେ କି ସେ ଦେଶେ କହ ଜୀବନ ।
ନାହିଁ ତ ସେ ଦେଶେ ଦୁଃଖ ଜାତନା,
ହିଂସା ରକ୍ତପାତ—ଭୁଲ୍ ଗଞ୍ଜଣା ?
ଠିକ ଚଢ଼େଇରେ ଠିକ ଚଢ଼େଇ,
ସେ ଦେଶର କଥା କହିବୁ ଫେରି ।
ସୁଖେ ରହିଚନ୍ତି ଦୁଃଖେ ରହିଚି,
ତା ଜୀବନ ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ି ଯାଇଚି ।
କେଉଁ ବନେ ତା'ର ନୀଡ଼ ରଚିଚି,
ମିଳନ ଆଶା ମୋ ହୃଦେ ଭରିଚି ।
ଆଣିଛୁ କି କିଛି ସୁଖ ଖବର,
ବାପୁଜୀ ପାଖରୁ ପାଶେ ମୋହର ।
ଗାନ୍ଧୀ-ହରା ବିଶ୍ୱ କାନ୍ଦୁଚି ପରା,
କି ସୁଖେ ଅଛି ସେ ଛାଡି ଏ ଧରା ?
ଏବେ ବେଳେ ଠିକ କହିବୁ କଥା
ଦୂର ଦେଶ ବଣ, ପର୍ବତ, ଲତା ।
ଗହନ କାନ୍ତାର, ଗିରି, କନ୍ଦର,
ପ୍ରକୃତି ସୁନ୍ଦରୀ, ଶାନ୍ତି ମନ୍ଦିର
ସ୍ୱର୍ଗର ମିଳନ, ଚିର ମଧୁର
ସେ ଦେଶର ସୁଖ ଶାନ୍ତି ଅଭୟ ।
ମଧୁ ସ୍ୱନେ ସବୁ ଦେଇ ମିଶାଇ,
ଉଡ଼ ଉଡ଼େ କିଆଁ ଯାଉ ପଳାଇ ।
ରହ ରହ ଠିକେ ଖବର ନେବୁ,
ବାପୁ ପାଖେ ପରା ଦୁଃଖ କହିବୁ ।
ତୋ ସ୍ୱନେ ଆଣିବୁ ଆଶିଷ ବାଣୀ,
ଶାନ୍ତି ହେବ ବିଶ୍ୱେ ତୋ କଥା ଶୁଣି ।
ଠିକ ଚଢ଼େଇରେ ଠିକ ଚଢ଼େଇ,
ବେଳ ବୁଡ଼ିଗଲାଣି ଯା' ପଳେଇ ।

ଲେ—ହେମନ୍ତ କୁମାରୀ ଦେବୀ
ନା: ନଂ: ୧୩୨

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ [୧୦୬୨] କେଉଁଠି କି ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ହେଇ ଜାଣିନା । [କ] ହେମନ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଧୂଳି ଧା ଗାଡ଼ି ନାହିଁ—ନୂଆ ଆଟେ ଜଳ—ନୌକା ଗୃହେ [ଗ] ବଡ଼ଗଛ [ଘ] ପାଇନ ଓ ଦେବଦାରୁ ।

ଜୟାଧର (୧୩୦) ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ [୧୦୮୧] ଜୟାଧର (୧୩୦) ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ [୧୦୬୧] ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର (୧୦୧୩] କେଉଁଠି କି—ଜଗତ୍ରେ ହେଇ ଜାଣିବ—ବଡ଼ ବଡ଼ ରଜ ଠାକୁର [ଖ] ବଡ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖିଛନ୍ତି । (ଗ) ବଡ଼ ସହର ନିଉୟର୍କ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗଦ୍ୟାଧର (୯୩୦) ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ [୧୦୮]
ଲେଖିତ୍ର—ବିବେଚନ ସବ ଜାଣିବ—
(ଖ) ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଜଙ୍ଗଲ ସ୍ୱଦେଶର
ରେଣ୍ଡ କମ୍ବୀ ଡେକସିଠୋରେ ବୃହତ୍ତମ ରୁଗଣି
(ଗ) ସ୍ଥାନ ୨୦୦ ମାଇଲ ଉପରକୁ ପବନ
ଅଛି ।

ବିବେଚନ—ବୈକୁଣ୍ଠ—ଶଙ୍କରା ଲେମି-
ଚନ୍ଦ୍ର—ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ସବ ଜାଣିବ—[ଗ] ତାଳ
ଗଛର ଗଛ ୩୦୦ ରୁ ୪୦୦୦ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚେ
[ଖ] କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଅର ଗୋଟେ ଗଛ ୨୭୨ ଫୁଟ
ଉଚ୍ଚ—ମୋଟରେ ୧୦୮ ଫୁଟ—(ଅଙ୍କ
ଏକାଧିକ)

ଜଗନ୍ନାଥ ଭାଇ—ସେକସପିଅର—(ଖ)
ଇଂ। ଛିସ୍ଟଫା [ଗ] ଲଣ୍ଡନ (ଖ ଉତ୍ତର
ଠିକ୍)

ବୈକୁଣ୍ଠ ଭାଇ—ପୃଥିବୀ ଉପରେ ୨୦୦
ମାଇଲ ବାୟୁ ମଣ୍ଡଳ ଅଛି । [ଏକମତ]

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

ଦ—'ମକା ବିଭୁକ' ଅଞ୍ଚଳ କାହାକୁ
କହନ୍ତି

ଖ—ପୃଥିବୀରେ ବୃହତ୍ତ ପଶୁ ଶାଳା
କେଉଁଠି ?

ଗ—ପୃଥିବୀର ସୃଷ୍ଟି କପରି ହେଲା ?

ଘ—ପ୍ରାଣୀ ମରେ କାହିଁକି ?—

ଗଦ୍ୟାଧର

ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନ

୧୧୨୬ ଙ୍କ ନାମ ବୈଦ୍ୟନାଥ ବକାଣି
ହେବ । ଗଦ୍ୟାଧରଙ୍କ ଘ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର—
୯ମ ସଂଖ୍ୟା ଦେଖନ୍ତୁ—ଛନ୍ଦ ୧୮୪୭
ହେବ ।

—*—

୨୦ ନମ୍ବର ଉତ୍ତର 'ଭାଗବତ'

ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ (୬୦୬) ମୁକୁନ୍ଦ
[?] ଗଦ୍ୟାଧର [୯୩୦] [୮୬୩] ଜଗନ୍ନାଥ
(?) ଶ୍ରୀପତି [?] ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ [୧୦୯୧]
ଭଗବାନ [୧୦୨୦] ବିବେଚନ (୯୧୧)
ବୈକୁଣ୍ଠ [୯୧୨] ଶାନ୍ତ [୧୦୨୭]
ଶଙ୍କର (୧୦୫୩) ଦାଶରଥି [୧୧୨୫]
ଉଦ୍ଧାର [୧୦୨୪] ଦୂଳମଣି (୧୦୭୦)
ଚୈତନ୍ୟ [୧୧୨୩] ଜଗଦୀଶ (୧୦୨୫)
ବିଜୟ (୧୧୧୯) ଦଣ୍ଡପାଣି [୧୦୮]
ବୈଦ୍ୟନାଥ (୧୧୨୬)

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨୨

ସୁ	ପ	ମ	ର	ନା
ଲ	ଗ	ତ	ଏ	ନି
ଳ	ବା	ବ	ଗୁ	ହା
ଜ	ଧ	ଙ୍କୀ	ଗା	ରେ

ଏଥିରେ ଥିବା ଅକ୍ଷର ଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ସଜାଇ ଲେଖ ଯେ, ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ କଥା-ଗୁଡ଼ିକ ଏଥିରୁ ବାହାର କର—ଯଥା—ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଜୀବ, ଗୃହସ୍ଥି ଶରୀରର ଅବୟବ, ଗୋଟିଏ ପିଇବା ଜିନିଷ, ଦୁଇଟି ଫଳ, ଜଳଚର ଜୀବ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥଳଚର ଜୀବ ଦୁଇଟି, ଦୁଇଟି ଫୁଲର ନାମ, ଦୁଇଟି ପର୍ବତ, ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦରୀ, ଗୋଡ଼ ନ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଜୀବ, ଦୁଇଟି ପୂଜ୍ୟ ଜନ, ଦୁଇଟି କାଠ, ୨ଟି ପକ୍ଷୀ. ଗୋଟିଏ ଉତ୍ସବ, ଗୋଟିଏ ସହର, ଗୋଟିଏ ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର, ଗୋଟିଏ ରୋଗ, ଗୋଟିଏ ଲାଲ ଜିନିଷ, ସୂତାରେ ତିଆରି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ, ଗୋଟିଏ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ, ଦାସ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ, ନଈ ପାର ହେବା ଯନ୍ତ୍ର, ଗୋଟିଏ ପର୍ବ ଓ ଲୁହା ନିର୍ମିତ ଗୋଟିଏ କାଠ କଟା ଯନ୍ତ୍ର ।—

ଶ୍ରୀ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ମହାନ୍ତି
(୧୦୭୯)

—†—

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

ଏସ୍ଟ୍ରର ୧୧୪୨ ଶରଧାକର ଦାସ ଅମୃତ ମହୋଦୟ ତରୁଣ ସଂଘ ନ ୭ ମ୍ବର ଓ୍ୱାର୍ଡ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ ସ୍ଥିତ ବଲବତୀ । ୧୧୪୩ ଅନନ୍ତ କିଶୋର ଦାସ ଅମୃତ ମହୋଦୟ ତରୁଣ ସଂଘ ନ ୭ ମ୍ବର ଓ୍ୱାର୍ଡ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ ସ୍ଥିତ, ବଲବତୀ । ୧୧୪୪ କମଳା କାନ୍ତ ମହାନ୍ତି ପୋ। ଯଶିପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଷ୍ଟେଟ । ୧୧୪୫ ଦୋଳ ଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ [ଟ] ଅମୃତ ମହୋଦୟ ତରୁଣ ସଂଘ ୭ନଂ ଓ୍ୱାର୍ଡ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ ସ୍ଥିତ ବଲବତୀ । ୧୧୪୬ ହରିହର ମିଶ୍ର (ଛାତ୍ର) ବାଣପୁର ହାଇସ୍କୁଲ ପୋଃ ବାଣପୁର ପୁରୀ । ୧୧୪୭ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ର, ୪ର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ ବାରିପଦା ହେଡ଼ ଓ୍ୱାର୍ଡ ଅ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ । ୧୧୪୮ ମୃଣାଳ-ଚନ୍ଦ୍ର, ୫ମ ଶ୍ରେଣୀ ପ୍ରଥମ ଛାତ୍ର ବେଲ ଗଢ଼ିଆ ସାହି ପୋଃ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ । ୧୧୪୯ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ କୁମାର ୫ମ୍ଶ୍ରେଣୀ C/o ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ପୋଃ ସୋର ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୧୫୦ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ବେହେରା, ପୋଃ ସୋର ବାଲେଶ୍ୱର । 1151 ଶନ୍ଦୁ ଦାଇ

ଜଣେ ଗୋଟିଏ ... ଅବହେଳା । ... ... ବାଲେଶ୍ୱର । 1152 ରାଜୀବ ଲୋଚନ ... Class VIII B 1153 ... H. E. School ପୋଃ ସୋର, ବାଲେଶ୍ୱର । 1154 କୈଳାସଚନ୍ଦ୍ର, ମହାନ୍ତି ... ... ପୋଃ ... ବାଲେଶ୍ୱର । 1155 ସଦାଶିବ ... , 1156 ... ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ, 1157 ... ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ, 1158 ... ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ, 1159 ... ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ... ପୋଃ ... ବାଲେଶ୍ୱର । 1160 ... ୬ଷ୍ଠ ଶ୍ରେଣୀ, 1161 ... ୧ମ [ଗ], 1162 ... ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ [ଖ], 1163 ... ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ (ଖ), 1164 ... ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ [ଖ], 1165 ମଧୁସୂଦନ ... ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ [ଖ], 1166 ... ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ [ଖ], 1167 ... ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ (ଖ), 1168 ... ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ (ଖ), 1169 ... ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ (ଖ) ... ପୋଃ ... ବାଲେଶ୍ୱର । 1170 ... C/o ... ... ପୋଃ ... ।

—*—

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାତି/ନାତୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହସ ସେବା ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟା କରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ ଗୁଡ଼ା ନମ୍ବର ୦ / ର ଡାକଟିକଟ ପଠାଉଛି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାତି/ନାତୁଣୀ

ଠିକଣା ______

ତାରିଖ ______

✲ ଏହି କୁପନ ନକଲ କରି ପାଠାଇଲେ ଚଳିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଠିପତ୍ର

ତଳଅ, ଗାନ୍ଧୀରୋଡ଼ ଜାଜପୁରରୁ ଜମିଦାର ଶ୍ରୀ ଅଭିନନ୍ଦ ପଣ୍ଡା ଜଣାଇଛନ୍ତି—ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ତପସ୍ୟାରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳିଛି ତାହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ହେଲେ କ ସ୍ୱୟଂ ଜମିଦାର ପ୍ରଜା ସାଧକ, କ ମାଲିକ ପୁଞ୍ଜିପତି, ମୂଲିଆ ଶ୍ରମଜୀବୀ ସମସ୍ତଙ୍କର ସହଯୋଗ ଦରକାର। ସେହି ଅଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଅଭିନନ୍ଦ ବାବୁ ତାଙ୍କର ଜମିଦାରୀକୁ ବିନା କ୍ଷତିପୂରଣରେ ଛାଡ଼ିଦେବାପାଇଁ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପତ୍ରରେ ମହାଶୟ ସଂପାଦକଙ୍କୁ ଅଦ୍ଭୁତ ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ—ଦେଶପାଇଁ ପରିବାର ବର୍ଗ ସହିତ ଅମ୍ଳବଳ ଦେବାକୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ପରୀକ୍ଷାକୁ ସେ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛନ୍ତି।

ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜକିଶୋର ରାୟ, କଟକ ଗତ ଜୁଲାଇରେ ହଂସପୁର ବିଭାଗରେ ରେଭେନ୍ସା ବାଳିକା ବିଦ୍ୟାଳୟର ଜଣେ ନବମ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ରୀ ଅଧ୍ୟାପକ ରାୟଙ୍କ ବନ-ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ପୁସ୍ତକର ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ଚିତ୍ରକୁ ଯେଉଁ ଭଳି ଖୁଣିଛନ୍ତି ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆଲୋଚନା ଓ ଚିତ୍ରର ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଭାଷାରେ ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ ତାଙ୍କୁ କହିଥିବାର ମନେପଡ଼ିବାରୁ ସମାଲୋଚକାଙ୍କ ଚିତ୍ର ଆଲୋଚନା କରିବାର ଦକ୍ଷତା ସଂବନ୍ଧରେ ସନ୍ଦିହାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି। ତଥାପି ଚିତ୍ରକରଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅଧ୍ୟାପକ ରାୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କାନୁନଗୋଙ୍କୁ ପତ୍ର ଦେଇଛନ୍ତି। ଅମେ ଆଶାକରୁଁ ଗୋପାଳ ବାବୁ ନବମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ରୀ ବା ସରଳା ଦେବୀ (ଯେ ହୁଅନ୍ତୁ) ଙ୍କୁ ଯଥାଯଥ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାଠକ ମାନଙ୍କ ମନର ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରିଦେବେ।

କଟକରୁ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ମହିଳା ଅପାତତଃ ନାମ ପ୍ରକାଶ ନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରି ଏହି ମର୍ମରେ ଲେଖିଛନ୍ତି—ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅମଲ ମହଲରେ ଦୁଇ କିସମର ଲୋକ ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି—ସୁଧାର ନଜରର ଓ ଅଧାର ନଜରର। ସୁଧାରମାନେ ଯେତେ ବଡ଼ଲୋକ ଅଫିସରଙ୍କର ସବୁ ଅତ୍ୟାଚାର ସହି ଚୁପ୍ ହୋଇ କାଳାତିପାତ କରିଲେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହନ୍ତି। ଅଧାର ନଜରମାନେ ପରାମର୍ଶ, ମୁରବିଗୋର, କଳ କୌଶଳରେ ଉପରରୁ ଉପରକୁ ଉଠି ଚାଲିଥାନ୍ତି। ଫଳରେ ପ୍ରକୃତ ପାରିଶ ଢଳେ ମରି ଯାଉଛନ୍ତି।

ଉଦାହରଣ ଛଳରେ ସେହି ମହିଳା କହୁଛନ୍ତି—ଘରୋଇ ବିଭାଗର କୌଣସି ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ଜାମାତାଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ନ କରିବା ଫିକରରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଟେ ଟ୍ରେଜେରୀ ଅଫିସର କରି ଦିଆଗଲା। ଡେପୁଟି କାମ ଖାଲି ନାହିଁ ବୋଲି ବାରଜଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନିରାଶ କରି ଜଣେ ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ସଂପର୍କୀୟ ସବ୍ ଡିପୁଟିଙ୍କୁ ହଠାତ୍ ଡେପୁଟି କରି ଦିଆଗଲା ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଡେପୁଟି ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ଜଣଙ୍କୁ ହଠାତ୍ ଡେପୁଟି ପାହ୍ୟାକୁ ଆଣି ଅଣ୍ଡର ସେକ୍ରେଟେରୀ କରି ଦିଆ ଯାଇଛି—୨୧୫୦୦ରୁ ୨୫୦୦୦ ଦରମା କରି।

ଉକ୍ତ ମହିଳା କହନ୍ତି, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯଦି ଏଭଳି ଖାମଖିଆଲି ଶାସନ ଚଳାନ୍ତି ତେବେ ସରକାରୀ ଚାକିରିଆ ଅକର୍ମଣ୍ୟ ଓ ଅସାଧୁ ହୋଇଯିବେ।

ସରକାର ଏହା ତଥ୍ୟର ସତ୍ୟତା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବେ କି?

କଟକରୁ ଜଣେ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ ଲେଖିଛନ୍ତି—ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଛବି ପାଇଁ ବମ୍ବେକୁ ଅର୍ଡ଼ର ଦେଇଛନ୍ତି। ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀକୁ ଅର୍ଡ଼ର ଯାଇଛି ସେ କମ୍ପାନୀର ଗୁପ୍ତ-ଅଂଶୀଦାର ଶିକ୍ଷାବିଭାଗୀୟ ଅଣ୍ଡର ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ପୁତ୍ର ବୋଲି ଶୁଣାଯାଉଛି। ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ ଚିତ୍ରକର ମାନେ ଉପାସରେ ମରୁଛନ୍ତି ଅଥଚ ସରକାର ଅନ୍ୟସ୍ଥାନରୁ ଛବି ଅଣାଉଛନ୍ତି।

ଡାକ୍ତର ଅଭିନନ୍ଦ ପଣ୍ଡା ଏମ୍, ବି, ଜାଜପୁର ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ ଗତ ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟାରୀ ପରୀକ୍ଷା ଫଳରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଜାଜପୁର ନରସିଂହ ଚଉଧୁରୀ କଲେଜରୁ ଜଣେହେଲେ ଛାତ୍ର ପାଶ କରି ନାହାନ୍ତି। ସେ ମହାଶୟ କଲେଜର ପରିଚାଳନା ଓ ଅଧ୍ୟାପନାର ତ୍ରୁଟି ଦେଖାଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ତରଫରୁ ଦାବି କରିଛନ୍ତି—ହୁଏତ ତହିଁର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉ ନଚେତ କଲେଜଟିକୁ ଉଠାଇଦିଆ ଯାଉ। ସାଧାରଣଙ୍କ ଧନ ଅଯଥା ବ୍ୟୟିତ ନହେଉ।

ଠାଠାନଗରରୁ [illegible] ଲିଖିଥିବା ଚିଠିରେ ଜଂଗୈଳା ଖାରୁଆମା ଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି—ଯଦି କୌଣସି ପୁରୁଷ ନାରୀର ସମ୍ମାନ [illegible] ଥିବା କଥା ପ୍ରମାଣ ପାଇଥାନ୍ତି ତେବେ [illegible] ପ୍ରତିକାର ଲେଖି ଜଣାଇବ।

ନାରୀ ନାମ ଦେଇ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିବା ସେହି ପୁରୁଷଙ୍କର ଭଣ୍ଡ ଦୋଷରୁ ଏ ଗଣ୍ଡ ଦୋଷର ଜନ୍ମ—କିଛିଦିନ ଖଣ୍ଡ [illegible] କଲେ ଏହା ପଣ୍ଡ ହୋଇଯାଆନ୍ତେ।

ଶ୍ରୀରବି ଦାସ—କଲିକତା ଲେଖିଛନ୍ତି—ସ୍ପର୍ଶ, ନଗରରୁ କୌଣସି [illegible] ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଦଳ ବିଶେଷର 'ହାତକୁଣ୍ଢାଇ' କରି ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ କେହି କେହି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି। ମାତ୍ର ଏହା ପତ୍ରପ୍ରେରକ ଆଦୌ ସମର୍ଥନ କରୁ ନାହାନ୍ତି। [illegible] କହନ୍ତି—ପାର୍ଟିକ ଛାଡ଼ ମାର୍ଗିକ [illegible] ହେଉ କିମ୍ବା ମରିଯାଉ ପଛେ—ଜାତୀୟଙ୍କ ଆଶା ବା ମହତ୍ତ୍ୱଙ୍କ ପ୍ରକାଶନ ତଗର କଦାପି ନହେଉ।

ପତ୍ର ପ୍ରେରକଙ୍କ [illegible] ସର୍ବାନ୍ତଃକରଣରେ ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ।

ଗତ ୩୦।୧୧।[illegible] ସମାଜରେ ପ୍ରକାଶିତ [illegible] ମାନଙ୍କର କଟକ ବୈଠକରେ [illegible] ମିଶ୍ରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଗତ ହୋଇଥିବ [illegible] ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜାଙ୍କୁ ଅତି [illegible] ଭାବରେ ଅଭିମତ କରାଯାଇ ଥିବାରୁ ଶ୍ରୀ ହୃଦାନନ୍ଦ [illegible] ଜଣାଉଛନ୍ତି—ଠାଠାନଗର [illegible] ଜଣାଇ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଓଡ଼ିଶା [illegible] ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମିଶ୍ରଣରେ [illegible] ମହାରାଜା ଆଦୌ ଦାୟୀ ନହନ୍ତି। [illegible] ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷା ସଂସ୍କୃତି [illegible] ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜବଂଶର ଦାନ [illegible] ସେ ଏହି ଯୁକ୍ତିରେ [illegible] ଅର୍ଥ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ [illegible] ଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ।

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମିଶିବା [illegible] ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଅଳଅ ଉଠିବ।

ଖୁର୍ଦ୍ଦା [illegible] ଲେଖିଛନ୍ତି—[illegible] ଅନୁବାଦିତ ହେବା [illegible] ଏହା ଜାଣିଥିବାରୁ ତାଙ୍କର [illegible] ଏ କଥାକୁ ସମର୍ଥନ [illegible] ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଅନ୍ୟ [illegible] ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳା ଜାଣିବା [illegible] ପାଇ ଛବି ବା ଫଟ ରବୀନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ବୁଝି ନଥିଲେ ତେଣୁ ଏ ଅବହେଳା [illegible] ବଙ୍ଗଭାଷା ଭୁଲେଇ ଯାଉଛି ଅମ [illegible] ଅନୁବାଦର ଆବଶ୍ୟକତା ଯଥେଷ୍ଟ।

—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଟେପ୍‌ଗ୍ୱାର୍ମ୍‌

[illegible] ଏକ ପ୍ରକାର ଓ ସ୍ୱୟଂକ୍ରିୟ [illegible] ପ୍ରସ୍ତୁତ [illegible] | [illegible] ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରକ୍ଷା ଓ [illegible] ଅବ୍ୟର୍ଥ ଫଳପ୍ରଦ ଔଷଧ । ଜୟପୁର [illegible] ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବର୍ଦ୍ଧକ କିମ୍ବା ଓ [illegible] ପୁରୁଷ, ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଦୋଷ [illegible] ଏହାର କିମ୍ବା ଅଷ୍ଟବର୍ଷ ଜନକ ଅ-ଟ ।

ବେଙ୍ଗଲ୍ ହାଉସ
ହାଇଦ୍ରାବାଦ, ପୁଷ୍ଣ

ଭାଗ୍ୟ ! ଭାଗ୍ୟ !!

[illegible] ଦେବଙ୍କ ସ୍ମରଣରେ [illegible] ଠାରୁ ୧୬୦ [illegible] ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟା ମନୋ[illegible] କରି ଲେଖନ୍ତୁ । ତ୍ରିକାଳଜ୍ଞ ମହର୍ଷି [illegible] ଜ୍ୟୋତିଷ ମତେ ସଂଖ୍ୟା ବନ୍ଧନ ଅନୁଶୀଳନ କରି ଆପଣଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଗଣନା କରି ପଠାଇବୁ ।

[illegible] ମାତ୍ର ୫୦ ୵୮ ପଠାନ୍ତୁ ଓ ବୃଦ୍ଧନରେ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟାଟି ଓ ନିଜର ପୂରା ନାମ ଓ ଠିକଣା ଲେଖି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଠିକଣା — ଜ୍ୟୋତିଷ ସଂହିତା କ୍ୟାଲଯ୍

C/o ଡ଼ଗଣ ବକ୍‌ସ ନଂ ୨୧

ପୋଃ ଭଦ୍ରକ

—*—

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ରୂପ୍ମଣୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଥିଲେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କିମ୍ବା ଅଦୌ ହାନିକାରକ ନୁହେଁ ମୂଲ୍ୟ ୮ ୫ । ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦ ୵୮

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟୁବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହାନି, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୫୨୵—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦ ୵ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

M. KAVYATIRTH (D. G.)

70, Cornwallis St, Calcutta

କଟକରେ ହଟବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ

ଟେଲିଗ୍ରାମ—ରୟସାହ (Roy Sha)—ଫୋନ୍—କଟକ ୨୫୦

ସର୍ବସାଧାରଣ ଓ ରେଲଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବାଲୁବଜାରରେ ବି, ଏନ୍ ଆର, ସହର ବୁକିଙ୍ଗ୍ ଅଫିସ ତା ୧୫ । ୩ । ୪୮ ଠାରୁ ଖୋଲା ହୋଇଛି । ଟିକଟର ଦାମ ରେଲୱେ ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳୁଥିବା ଟିକଟ୍ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଏଠାରେ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ରାତ୍ରି ୮ଟାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକଟ୍ ମିଳେ । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ଓ ମେଲରେ ବାର୍ଥ ରିଜାର୍ଭ କରିପାରିବେ । ମଧ୍ୟମ ଓ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଯାତ୍ରୀ ଏଠାରୁ ଟିକଟ କିଣିଲେ ତିନିଅର ଦିନ ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଯାଇ ପାରିବେ । ପାର୍ସଲ ଓ ଲଗେଜ୍ ଏଠାରେ ସକାଳ ୧୦ରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୫ଟା ଭିତରେ ବୁକିଂ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ଆବେଦନ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘର କିମ୍ବା ଦୋକାନ ଠାରୁ ଲଗେଜ୍ ଓ ପାର୍ସଲ ବୁକିଂ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡେଲିଭରି ଦିଆଯାଏ । ରେଟ୍ ଓ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିକଟେ ଅସି ବୁଝି ଯାଆନ୍ତୁ ।

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ବାତରକ୍ତ ସ୍ପର୍ଶଶକ୍ତିହୀନତା ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଅଂଶିକ ଫୁଲା ଏକଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ କୁଷ୍ଠିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗ ଆରୋଗ୍ୟର ଏହାହିଁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅବ୍ୟର୍ଥ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୁପ୍ତ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପୁସ୍ତକ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—**ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ**

(H. K. K.)

୧୬୦ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଉଡ଼ା

ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ୍ ରୋଡ କଲିକତା

କବିରାଜ ଶ୍ରୀ **ହରମୋହନ** ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ

ଏଲ୍, ଏମ୍, ଏସ୍ ମହାଶୟଙ୍କର

ପରୀକ୍ଷିତ ବର୍ଷର ଉଚ୍ଚପ୍ରଶଂସିତ—

ଯେ କୌଣସି ଚର୍ମରୋଗରେ

ଚେଂଜା

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହୌଷଧ

ବାଲକ, ବାଳିକା, ଯୁବକ, ଯୁବତୀ, ଛୋଟପିଲା ମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଓ ଦେହର ଘା, ଯାଦୁ, କଛୁ, କଣକଣା, ନାକ ଭିତର ଘା ଓ ଯେ କୌଣସି ବିଷାକ୍ତ ଘା ୨୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ—ବଡ଼ଶିଶି ୫୦ ୵, ଛୋଟ ୫୦ ।୵

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—**ଅବଧୌତ ଔଷଧାଳୟ**

ନମ୍ବର ଶଶୀଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍

କଲିକତା,

—ସର୍ବତ୍ର ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ—

Printed &published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1 1 49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡିଣ୍ଡିମ

ମାଘ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ .. ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ଏକାଦଶ ସଂଖ୍ୟା · ତା ୧୬ । ୧ । ୪୯

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମିଶ୍ରଣ

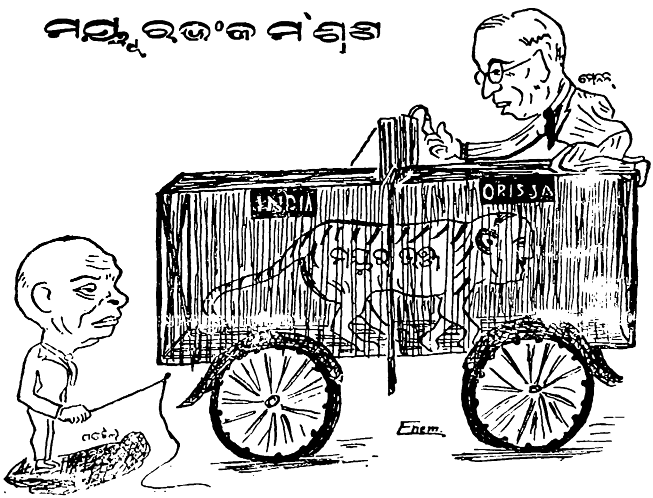

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଃ ୬୲
ଷାଣ୍ମାସିକ ଃ ୩୲

୪ ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜାଣନ୍ତିକି ?

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ !

ଓଡ଼ିଶାରର ଗୌରବ

ସୁବିଖ୍ୟାତ କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲର ଅଭିନବ ଆବିଷ୍କାର ଓଷଧ ନାରିକେଳ ତୈଳଠାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ—

ସୁବାସିତ କେଶ ତୈଳ

ଏହାର ମୃଦୁମଧୁର ସୁରଭି ବହୁକ୍ଷଣ ସ୍ଥାୟୀ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆମୋଦ ଦାୟକ । କୁନ୍ତଳର ସ୍ନିଗ୍ଧତା ବର୍ଦ୍ଧନର ଏହା ସର୍ବୋତ୍ତମ ।

ନିକଟସ୍ଥ ଯେ କୌଣସି ଦୋକାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ ।

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ୍

ଏଣ୍ଡ ବିଉଟି ପ୍ରଡକ୍ଟସ୍

ଇଣ୍ଡିୟା

୨୧୧,ଏ ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ବଡ଼ାଲ ଷ୍ଟ୍ରିଟ, କଲିକତା

ପ୍ରେଗ୍ନିନ୍

ଏହା ଗର୍ଭ ସଂଚାର ସମୟର, ପ୍ରସବ ଓ ପ୍ରସବାନ୍ତେ ଯାବତୀୟ ଉପସର୍ଗକୁ ନାଶକରି ସ୍ୱାଭାବିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରାଇ ଆଣେ । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଯାଗାରେ ହେଲେ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇନାହିଁ । ଏହା ଗର୍ଭବତୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଔଷଧ । ଜରାୟୁ ମଧ୍ୟରେ ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁର ସ୍ୱାଭାବିକ କ୍ରିୟା ଓ ବୃଦ୍ଧି ସୁଖ ପ୍ରସବ, ସୁସ୍ଥତା ପ୍ରଭୃତି ନିମନ୍ତେ ଏହାର କ୍ରିୟା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଅଟେ ।

କେମ୍ପସ୍ ହାଉସ

ସିଂହଦ୍ୱାର, ପୁରୀ

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଚୁମ୍ବକୀ ରେଚନା

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଆଦୌ ହାନି କାରକ ନୁହେଁ । ମୂଲ୍ୟ ୮ ୫୯ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦୬୯/

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଲସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବଦୂରିତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୫୨୯—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦୬୯/ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଯୋଗଣି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

Kaviraj K. M. KAVYATIRTH (D. G.)
70, Cornwallis St., Calcutta

ଫାଉଣ୍ଟେନ ପେନ

ହେନାସ (14 Kt. nib) ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପେନ ୫ ୧୨୯ ଢଙ୍କା ପେନ୍ ୫ ୪ ୯ ହୋମାର ପେନ୍ ୫୪ ୯, ଅକ୍ଲମ୍ କ୍ଲିକ୍ ପେନ୍ ୫ ୪ ୯ ଫ୍ରାନ୍ସ ପେନ୍ ୫ ୪୯, ଗୋଲ୍ଡେନ ପ୍ଲାଟିନାମ୍ ପେନ୍ ୫ ୫ ୯, ପେନ୍ ପେନସିଲ ୫ ୨ ୯, ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ୫ ୪ ୯

S. M. COMPANY.
5A—I. NIMTOLA ST., CALCUTTA

ପୁରସ୍କାର ୫୦୦୦ ଙ୍କା
ଲେପା ଚକ୍ତର
ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧଳା କୁଷ୍ଠ, ମେହ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ବିଜ୍ଞାପନ

ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି କଠିନ ପୁରାତନ ରୋଗରେ ଜୀବନକୁ ନଷ୍ଟ ନକରି ପୁରୀର ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ଡାକ୍ତର ବି, ଦାସ ହୋମିଓପାଥ୍ ସିଂହଦ୍ୱାରଙ୍କ ମତାମତ ନେଉନ୍ତୁ । ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ରୋଗୀ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଶାତୀତ ଫଳ ଲଭ କରନ୍ତି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନନ୍ଦାତା ହଁ ଶରୁ ଚମନ ଭୁଚାଳ ଜାୟନ୍ତେ !

ଡଗର

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
ଏକାଦଶ ସଂଖ୍ୟା

ମାଘ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ
୧୬ । ୧ । ୪୯

ଚୀନ ଓ ଭାରତ

ଚୀନର ଜାତୀୟ ସରକାରର ପତନ ଅସନ୍ନ-ପ୍ରାୟ । କମିଉନିଷ୍ଟମାନେ ଗୃହ ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରାୟ ଶେଷ କରିଆସିଲେଣି । ସେମାନେ ରୁଷ ବାହୁବଳରେ ବଳୀ ହୁଅନ୍ତୁ ବା ନ ହୁଅନ୍ତୁ—ଚୀନର ଜନମତ ଯଦି ଏମେ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ ଝୁଙ୍କି ନଥାନ୍ତା ତେବେ କମିଉନିଷ୍ଟ ବିଜୟ ସହଜ ସାଧ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକୃତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶାସନ ଶୃଙ୍ଖଳା ଅନାୟାସ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । ଚୀନ ପରେ ବର୍ମା ଓ ଭାରତର ଭାଗ୍ୟ ସେହି ଦିଗକୁ ଗଡ଼ିବା ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ । ତାହା ସୌଭାଗ୍ୟ ହେଉ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ହେଉ । ଚୀନର ଜାତୀୟ ସରକାର ପରି ଭାରତର ଜାତୀୟ ସରକାର ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧିକୁ ଅଧିକ ଅପେକ୍ଷା କରି ଚଳିବାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରଖିଥିଲା ପରି ଲାଗୁନାହିଁ । ଶାସକ ଓ ଶାସିତ କ୍ରମେ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ପୁରାତନ ଶାସନ ପଦ୍ଧତିକୁ ଏଥିପାଇଁ କେବଳ ଦାୟୀ କଲେ ଦୋଷ ଘାଞ୍ଚିବା ହେବ । ପଦ୍ଧତିକୁ ଜୀଅାଇ ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା ଆଜି ଶାସକ ମାନଙ୍କର ପ୍ରବଳ । ସେଥିପାଇଁ ନେତୃତ୍ୱ ଆଜି କଳ୍ପନାତ୍ମକ ମନୋବୃତ୍ତି ହରାଇଛି । ଲୋକଙ୍କର ବିରାଟ କଳ୍ପନା ଆଗରେ ଘୋଡ଼ଦୌଡ଼ ଦେବାର ଉତ୍ସାହ ତାର ନାହିଁ । ଫଳରେ ଜନତାର ଆଶା ଓ ଶାସକଙ୍କର ସ୍ଥାଣୁତ୍ୱ ମଝିରେ ଏକ ବିରାଟ ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନ । ଏ ସ୍ଥାନ ଖାଲି ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ । ସୋସାଲିଷ୍ଟ ହେଉନ୍ତୁ ବା କମିଉନିଷ୍ଟ ହେଉନ୍ତୁ ଏ ସ୍ଥାନ କେହିଯେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବେ । କିନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସ ସେଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତିତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଲଙ୍ଘନର ଆଶା କରିବା ପରି ଲାଗୁଛି । କାରଣ କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଆଜି ସେ କଳ୍ପନାର କିଅଁ ନାହିଁ । କ୍ଷମତାହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ୍ଷମତା ରକ୍ଷାହିଁ କାମ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଷମତା ବଳାସହିଁ କଂଗ୍ରେସର ଆଦର୍ଶ ହୋଇଛି । ଜନତା ବେଶିଦିନ ଏ ଅବସ୍ଥା ସହ୍ୟ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଅସ୍ଥିର ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ମାନସିକ । ଏହା ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବାସ୍ତବ ରୂପ ନେଇପାରେ ।

ପରିଣାମ କଣ ହେବ ? ଆମ୍ଭେମାନେ କମିଉନିଜିମ ବା ସୋସାଲିଜିମ୍‌ର ଆଦର୍ଶକୁ ଅନାଦର କରୁନାହୁଁ । ଯଦି ଅହିଂସକ ଭାବରେ ତାହା ଏଠାବି ସମ୍ଭବ ହୁଅନ୍ତା ଆମ୍ଭେମାନେ ତାକୁ ସ୍ୱାଗତ କରନ୍ତୁ । ବାସ୍ତବବାଦ ସାଥି ସୋସାଲିଷ୍ଟ ଓ କମିଉନିଷ୍ଟମାନେ ତାଙ୍କର ନବ ଉନ୍ମାଦନାରେ ସେଇ ଚଳ ଏକ ସ୍ୱପ୍ନିଳ ଦୁନିଆ ଆମ ଆଗରେ ଆଙ୍କି ମନ ଲୋଭାନ୍ତି । ଏହିଠାରେହିଁ ବାସ୍ତବବାଦୀମାନଙ୍କର ଅବାସ୍ତବ ବିଳାସ । ଦୁଃଖର ପ୍ରକୃତ କାରଣକୁ ଏମାନେ ପଲାୟନ ପନ୍ଥୀପରି ଦେଖିବାକୁ ଶିକ୍ଷିତ । ଦୁଃଖ ଉପରେ ବାହ୍ୟିକ ଆବରଣ ଢାଙ୍କି ଆତ୍ମ ପ୍ରତାରଣାରେ ସନ୍ତୋଷ ପାଆନ୍ତି ଏମାନେ । ଏହାହିଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ପରମ୍ପରା । ଏହାହିଁ କମିଉନିଜମର ଜନକ । ମସ୍ତିଷ୍କ ପଛରେ ଶାସ୍ତ୍ରସ୍ମ ଅନୁସରଣହିଁ ଜୀବନ ବୋଲି ଏମାନଙ୍କର ଧାରଣା । କମିଉନିଜମ୍ ସେହି ମନୋବୃତ୍ତିର ପ୍ରତୀକ ।

ଭାରତରେ ସେଇ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଚଢ଼ିଆର ହୁଏତ ଚୀନାରୁ ବର୍ମା ପଥେ ମାଡ଼ି ଆସିବ । ଇଂରେଜୀ ଶାସନ ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଯାଇଛି । କଂଗ୍ରେସର ଗାନ୍ଧୀ-ବିରୋଧୀ ଆଦର୍ଶ ବର୍ତ୍ତମାନ ସାର ପୋଷଣରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଚାରିଆଡ଼େ ସ୍ୱାର୍ଥ—ଅସନ୍ତୋଷର ଅସଭ୍ୟ ଉଲଗ୍ନ ନୃତ୍ୟ ଚାଲିଛି । ଏ ପରିସ୍ଥିତି ଥିବାଯାଏ, କଂଗ୍ରେସ କମିଉନିଷ୍ଟ ବା ସୋସାଲିଷ୍ଟ କେହି ସୁଶାସନ ଆଣି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଲୋକେ ଅସ୍ଥିର ହେଲେ ପ୍ରଚଳିତ ଧାରାର ବିରୋଧ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ଯେଉଁ ନୂଆ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବେ ତାହା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମଙ୍ଗଳମୟ ହେବ କିମ୍ବା କ୍ଷତି-କାରକ ହେବ, ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ । ଯେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଜନତା ସ୍ୱାଗତ କରିବ । କିନ୍ତୁ ତାର ମୋହ ଭଙ୍ଗ ହେବାକୁ ବେଶି ସମୟ ଲାଗେ ନାହିଁ । ବ୍ରିଟିଶକୁ ଭାରତରୁ ଘଉଡ଼ାଇବା ବର୍ଷକ ପରେ ମଧ୍ୟ ଆଜି ଜନତା ଆମରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମୁଗ୍ଧକର ନୁହେଁ । ପୁଣି କମିଉନିଜମକୁ ସେ ସ୍ୱାଗତ କରିପାରେ । ତାହା ମରୁଭୂମିରୁ ଯାଇ କାନ୍ତାରରେ ପଡ଼ିବା ପ୍ରାୟ ହେବ ।

ଅତି ଶୀଘ୍ର ଭାରତରେ ଯଦି କୌଣସି ଦଳ ପ୍ରକୃତ ବାଟ ଆଣିପାରେ—ପୃଥିବୀକୁ ଏକ ନୂଆ ସଭ୍ୟତାର ଆଲୋକ ଦେଖାଇ ପାରେ ସେ ହେଉଛି କଂଗ୍ରେସ । କିନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସକୁ ସେଥିପାଇଁ ଆଜି 'କ୍ଳୈବ୍ୟ' ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ଅଜର ମୋହ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ଅନ୍ୟାୟ ବିରୋଧରେ ଅସ୍ତ୍ର ଧରିବାର ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିରୋଧ ପାଇଁ କଠୋର ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହା କରି ନପାରିଲେ କଂଗ୍ରେସର ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଚୀନା ଯଦି ସେ ଶିକ୍ଷା ନଦିଏ—ତେବେ ଜାଣିବାକୁ ହେବ, କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱ ଉପରେ ଅଳି ଶନିଗ୍ରହ ଲାଗିଛି ।

—*—

ପାକିସ୍ତାନ ଓ ଭାରତ

କାଶ୍ମୀର ଯୁଦ୍ଧ ବିରାମ ପରେ ପାକିସ୍ତାନ ଓ ଭାରତ ଆଜି ଏକ ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ଓହ୍ଲାଇବେ । କାଶ୍ମୀରରେ ଗଣ ଭୋଟ ହେବ । ପାକିସ୍ତାନର ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ପ୍ରଚାର ଓ ଭାରତର ସର୍ବ-ଧର୍ମ ସମାଦର ନୀତି ଭିତରେ ପୁଣି ଏକ ସଂଗ୍ରାମ ଚାଲିବ । ସୀମାନ୍ତର ନେତା ଗଫୁର ଖାଁଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଦିନେ ସୀମାନ୍ତ ମଧ୍ୟ ସାଂପ୍ରଦାୟିକତାର ସ୍ରୋତରେ ଭାସିଗଲା । ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ପରେ ଆଜି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ-ସ୍ୱୟଂ-ସେବକମାନେ ମଧ୍ୟ ଦେଶକୁ ସେହି ଗହ୍ୱରକୁ ଟାଣି ନେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଭାରତର ବାହାରେ ଓ ଭିତରେ ଉଭୟ ଶତ୍ରୁ । ଏ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ପରିତ୍ରାଣ ପାଇବାର ଉପାୟ ବଡ଼ ସୁଗମ ସାଦା । ସତ୍ୟର ପଥ କଣ୍ଟକାକୀର୍ଣ୍ଣ । ତଥାପି ଏକ ସୁଯୋଗ ଆସିଛି—ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ଭିତରେ ଏହି ନୀତିଗତ ବିଚ୍ଛେଦ ମେଣ୍ଟିଯାଇ ପାରେ । ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଦ୍ୱୀପ ପୁଞ୍ଜରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଓଲନ୍ଦାଜ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଆକ୍ରମଣକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ପାଇଁ ଉଭୟ ପାକିସ୍ତାନ ଓ ଭାରତ ତତ୍ପର ହୋଇ ଯଦି ମିଳିତଶକ୍ତି ଗଠନ କରନ୍ତି ତେବେ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ମଧ୍ୟରେ ସଦ୍‌ଭାବ ସ୍ଥାପିତ ହେବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସଂଭାବନା ଅଛି—ଏବଂ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ବିଷର ବିନାଶ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ନାହିଁ ।

—†—

Digitized by srujanika@gmail.com

ବଡ଼ ମୁହଁରେ

ସରକାର ଅଦର୍ଶ ଖାଉନ୍ଦ ହେବା ଉଚିତ—ଅରୁଣା ।

...ନାଇଁ ସାହେବଙ୍କ ହଳ ?

\+ × +

ମହିଳା ମିଳନ ଓ ମେଳାପର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ବାସ୍ତବତା ଅନୁଭବ କରନ୍ତୁ—ହରେକୃଷ୍ଣ ।

...ସ୍ୱାମୀ ସହ କଳହରେ ମଧ୍ୟ ।

÷ + ÷

ଧର୍ମ ଓ ଖୁଦା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲା—ନଜମୁଲ ହୁସେନ ।

...ଧର୍ମ ଓ ଖୁଦାଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିର ମାମଲା ।

÷ × +

ଯେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ସଭାପତି ହେବ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଗ୍ନିଶୁଳି କହିବ ତାର କ ବ୍ୟବସା ବାଣିଜ୍ୟ ଓ କାରବାର ଅଛି—କାମାଥ ।

...ପୁଅଝିଅ ନାତି ନାତୁଣୀ ବୁଦ୍ଧି ମଧ୍ୟ ?

\+ ÷ ×

ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷାକୁ କେହି କାଗଜ କଲମରେ ଗଢ଼େ ନାହିଁ—ତାହା ଆପେ ଆପେ ବଢେ—ନେହେରୁ ।

...ମୂଳରେ କିଛି ପିଙ୍ଗଅ ଦେବା ଦରକାର ।

÷ ÷ ÷

ଭାରତର ବୃଷ୍ଟି—ରାଜନୀତି ଠାରୁ ଦୂର—ରାଜାଜୀ ।

...କାରଣ ବିନା କଷ୍ଟରେ ବୃଷ୍ଟି ହୁଏ ନାହିଁ ମାତ୍ର ବିନା ରାଜାରେ ରାଜନୀତି ହୁଏ ।

÷ + ÷

ଭାରତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସଦ୍‌ଭାବର ଅଭାବ—ନାଇଡୁ ।

...ସଦ୍‌ଭାବ—ମଦ୍‌ଭାବ ଓ ଗଦ୍‌ଗଦ୍ ଭାବର ଅଭାବ ନାହିଁ ।

÷ + ×

ଏ ଦେଶର ଯଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ନାହିଁ ବୋଲି କହିବା ଠିକ ହେବ ନାହିଁ—ନାଇଡୁ ।

...ଯଥେଷ୍ଟ ଅନର୍ଥ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ବୋଲି କହିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ...

\+ + ×

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ହୃଦ୍‌ଯନ୍ତ୍ର ଉପରେ ଅଧିକ ଚାପ ପକାଉଛନ୍ତି—ବିଧାନଚନ୍ଦ୍ର ।

...ଅଥଚ ହୃଦଯନ୍ତ୍ର ଅଚଳ ।

÷ ÷ ÷

ମୟୂରଭଞ୍ଜର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଉଛି—ମହତାବ ।

...ଅନେକା ଆପଣ ଗୁରୁ ଗୋବିନ୍ଦ ଙ୍କା—

\+ ÷ +

ଆସନ୍ତା ଦଶନ୍ଧି ଭିତରେ ଗାଁ ଲୋକ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ହେବନ—ପଟ୍ଟାଭି ।

...ଚକୁତା ଦିଆଯାଇ ପାରେ ।

÷ ÷ ×

କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ କାନ୍ଦୁଛି କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ।

...କାନ୍ଦଣାରେହିଁ ନିର୍ବାଣ ପ୍ରାପ୍ତି ।

× ÷ ×

ମୁଁ ହାରିଗଲେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବି—ଚ୍ୟାଙ୍ଗ କାଇ ସେକ ।

...ଜିତିଲେ ଶରୀର ହତ୍ୟା କରିବେ ।

× + ÷

ଆମେ ଗୋଟିଏ ଝରଣାରେ ଦୁଇଥର ଗାଧୋଇ ପାରିବା ନାହିଁ—ପଟ୍ଟାଭି ।

...ଏକା ଥରକେ ସ୍ୱର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତି ହେବ ?

× + ×

ଅସିଆ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତାହିଁ କଂଗ୍ରେସର ଲକ୍ଷ୍ୟ—ପଟ୍ଟାଭି ।

...ସେ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ଭାରତକୁ ଛାଡିଯିବାର ଭୟ ନାହିଁ ତ ?

\+ + +

ଶିକ୍ଷକମାନେ ଧର୍ମଘଟ କରି କିଛି ଫଳ ପାଇବେ ନାହିଁ—ପନ୍ତ ।

...ସାଗଘଟ କଲେ ପାଇବେ ।

\+ + +

"ଦେଶେ ଅବାନ୍ତରତା ବଢୁଛି—" ଖାଦ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ।

...ଖାଦ୍ୟ କିନ୍ତୁ କମି ଯାଉଛି ।

× + +

ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ସମର ସଜ୍ଜା ମୁଁ ଘୃଣା କରେଁ—ମୁଦାଲିଅର ।

...କୁମର—ସଜ୍ଜା କରନ୍ତୁ ।

× × ÷

ସାଁବାଳିଗ ଭୋଟାଧିକାର ଫଳରେ—ଆମର ଦାୟିତ୍ୱ [illegible]ଛି—ନେତା ।

...ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ କାଳୁ ଛଡ଼ଉଛି ।

× × ÷

ଖାଅ, ପିଅ, ଚଳା ନାହିଁ—କାରଣ କାଲି ଆମର ହାତ ପାଆନ୍ତାରେ ଅଛି—ନୂତନ ବର୍ଷର ଅଭିନନ୍ଦନ ।

ମୁହଁରେ ଶିକା ଛଡ଼ିବ ।

÷ + ÷

ସାହିତ୍ୟ ଅର୍ଥ ନମସ୍କାର—କାଳନ୍ଦୀ ଚରଣ ।

...ଯଥା ମହଡାବସ୍ୟ ବୀରେନ୍ଦ୍ରଃ ।

÷ ÷ +

ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତିଭା ଅଛି—ସଂଗଠନ ନାହିଁ ।—ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ ।

...ସାଙ୍ଗଠିକ ପ୍ରତିଭା ଲୋଡ଼ା ।

÷ × ×

ଓଡ଼ିଆ ତା ମୁଣ୍ଡରେ ବୋଝ ବହି ସାହିତ୍ୟ ଗଢ଼ିବ—ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ

...ବାହାନ୍ତି ବଢ଼ିବ ଯେ ।

\+ + ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଟି ଅଣ୍ଡେଇ ଦେଲେ ସାହିତ୍ୟ ଫୁଟେ—ଓଡ଼ିଶା କବି ଦେଶ—କୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ ଦାଶ ।

.. ମାଟି ଅଣ୍ଡେଇ ଦେଲେ କୋବି ଫୁଟେ—ଫୁଲକୋବି ।

\+ ÷ ×

ଲୁଲ୍ ମୂଲ୍ୟ—ଦର୍ଶନ ଓ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରାଣ—ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ହୋତା ।

...ଦେହରୁ ପ୍ରାଣଯାଇ ସାହିତ୍ୟକୁ ଅଶ୍ରା କରିଛି କି ?

\+ × ×

ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାଦେଶିକତାର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ—ତାରା ଶଙ୍କର ।

...ତଥାପି ପ୍ରାଦେଶିକ ଭାଷାରେ ସାହିତ୍ୟ ଲେଖିବାକୁ ହୁଏ ।

\+ ÷ ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗତବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଗୁଡ଼ିକ ଯେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିଯିବାର ଖତ ଲେଖିଦେଲେ, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଏକା 'ହୋଡ଼େ ଫି' 'ଦଣ୍ଡେଜ' ଲୋଭରେ ଠେଙ୍ଗ-ଖସଡ଼ା ମାରି ରହି ଯାଇଥିଲା । ନୂଆ ବର୍ଷର ନୂଆ ଭେଟି ବା ବକସିସ୍ ରୂପେ ଭାରତ ସରକାର ତାକୁ ଓଡ଼ିଶାକରରେ ସମର୍ପଣ କଲେ । ମହତାବଙ୍କ ସଫେଲଙ୍କର ଏହି କନ୍ୟାଦାନ ଶୁଭମସ୍ତୁ ହେଉ ।

÷ × +

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଯଦି ଏହି 'ବଅସ ଗଡ଼େଇ' ଦେଇ ନଥାନ୍ତା—ତେବେ ଅନେକଙ୍କ ମତରେ ଉତ୍କଳ-ରାଜ-କୁମାର ଏହି ଭଞ୍ଜ-କନ୍ୟାର 'ଫୁଲ ବେଣୀ' ଫଟେଇ କଲା ଓ ଖରସୁଆଁଙ୍କୁ ହରେଇ ନଥାନ୍ତେ । ମଗଧ କୁମାରଙ୍କ ଅଙ୍କ-ଗତା ସେହି ଭଞ୍ଜ-ସଖୀ ଦ୍ୱୟ ପୂର୍ବ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ମରି ସତେ ଅଉ ଫେରି ଆସିବେକି ! ତେବେ ଏହି ମଙ୍ଗଳ କୃତ୍ୟଟି ଗାରଟୀର ଉକ୍ତ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣେର୍ଷ୍ୟ ମନ୍ଦୋଦରୀ, ଯଥା ସୁଗ୍ରୀବସ୍ୟ ତାରା ଯଥା ପ୍ରକାପତି ଘଟ୍ଟ ସୂତ୍ରରେ ହେଉ ଫଳବତୀ ଏତିକି ସମସ୍ତେ ଗୁହାନ୍ତି ।

× + ×

ଭଦ୍ରକ ବାସୀଙ୍କୁ ପୋବାର ପଡ଼ିଛି । କାଳୀବାବୁଙ୍କ ଥିଏଟର ଏ ଣ ମାଡ଼ କରୁଛନ୍ତି ତେଣେ ତିନି ତିନିଟା ସିନେମା ଖେଲ ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି ସହର ଓ ମଫସଲ ଯୋଡ଼ । କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଦୋକାନ, ମହରଗ ବଜାର ଓ କଳାବଜାରର ଦାଉ ଏଣିକି ଆଉ ଭଦ୍ରକିଆଙ୍କୁ ବାଧିବ ନାହିଁ । ଘରେ ଘରେ ସବୁ ଅଲ୍‌ଥ ହୋଇ ଯାଇ ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସ, ମଉଜ, ମଜଲିସର ଡେଉ ଖେଳିଯିବ । ଦୁଃଖ, ଦୈନ୍ୟ ଅଭାବ, ଅଭିଯୋଗ ଦୂର କରିବାର ଏହା ସବୁଠାରୁ ସହଜ ଓ ସୁବିଧାଜନକ ପନ୍ଥା ।

+ + +

ବିଖ୍ୟାତ ରାଜନୀତିକ ଓ ବୈଧାନିକ ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜୟାକର କହୁଛନ୍ତି କି— "ଭାରତରେ ଯେଉଁ ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ବୈଷମ୍ୟ ଉପୁଜିଛି ତାହା ଦୂର କରିବାର ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଉପାୟ—ସଂଗୀତ ।

ଏଣୁ ଆମେ କହୁଁ, ଆମ ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ବୃଥା ଶନ୍ତା ଦକ ସବୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଘରେ ଘରେ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷାଳୟରେ ସଙ୍ଗୀତ ବିଦ୍ୟାର ପ୍ରଚାର ଯୋଜନା କରନ୍ତୁ । ସହଜରେ ସବୁ ଗୋଳମାଳ ମେଣ୍ଟିଯିବ । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ବକ୍ତୃତା ତ୍ୟାଗ କରି ଖୋଲ କରତାଳ ଧରି କୀର୍ତ୍ତନ ଲଗାନ୍ତୁ ବା ସାରଙ୍ଗୀ ବଜାଇ ସାରେ ଗାମା ସାଧନ୍ତୁ ।

+ × +

ଦକ୍ଷିଣ-ଏସିଆର ସ୍ୱାଧୀନ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଉପରେ ଓଲନ୍ଦାଜ-ସରକାରର ଅନ୍ୟାୟ ଧର୍ଷଣର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜବାହାର ଲାଲଜୀ ବଦ୍ଧପରିକର ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଆମେ ଗତ ଥର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲୁ ସେ କୋଡ଼ କଚୁଡ଼ି ଉଠାଅନ୍ତୁ ବା ଦଉଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ ବୋଲି । ଜଣାଯାଉଛି ସେ ଆମର ପ୍ରଥମ ପରାମର୍ଶଟା ପ୍ରଥମେ ଗ୍ରହଣ କଲେଣି । ତାଙ୍କର ଆମନ୍ତ୍ରଣ ମତେ ଏଥିପାଇଁ ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଏକ ଏସିଆ-ସମ୍ମିଳନୀ ବସୁଛି; ସେଥିରେ ଏସିଆ ମହା-ଦେଶର ସବୁ ସରକାର ଯୋଗ ଦେବେ । ଆମ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏକା ଘର ଭିତରେ କୋଡ଼ କଚୁଡ଼ି ନ ହୋଇ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ଆଗରେ ହେବେ—।

+ × +

କାଶ୍ମୀର ସମସ୍ୟାର ଗୋଟାଏ ସମାଧାନର ବାଟ ଫିଟିଲା । ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଅରଜି ପୁଣି କାଗଜପତ୍ର ସଭାରେ ଉଠାଇବା ଫଳରେ ଏମିତି କିଛି ଗୋଟାଏ ଅଭିସନ୍ଧି ରହିଛି ବୋଲି ଆମେ ଗତଥର ସୂଚନା ଥିଲୁଁ । ଅନୁମାନଟା ସତ ହୋଇଛି । ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଉଭୟେ ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରକୃତରେ ଯୁଦ୍ଧ ମହକୁବ ରହିଛି ।

ଏହା ପରେ ପରେ ଭୋଟ ହେବ । ଭୋଟ ଫଳରେ 'ସ୍ୱର୍ଗ' ଯେ ବାଣ୍ଟ ହୋଇଯିବ ଏହା ଜଳ ଜଳ ହୋଇ ଦିଶୁଛି । "ଜଣେ ଅକ୍ରମଣକାରୀ କାଶ୍ମୀରରେ ଥିବା ଯାଏ ଆମେ ଯୁଦ୍ଧ ଛାଡ଼ିବୁଁ ନାହିଁ" ବୋଲି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅଟଳ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଟଳି ଗଲା ଏବେ । ଆମେ ପଚାରୁ—ସେଇଆ ତ କଲ, ଅକାରଣେ ଯେ ଏତେ ତନ, ଧନ, ଜାନ—ମାନ, ହେଲା ହାନି ଇଏ ହୁଡ଼ା କଉଥି ପାଇଁ ?

+ × ×

ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇଥିବା ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା ପୁଣି ମଣାଣି ଭେଇଁ ଉଠିଛି । ଜଣା ଯାଉଛି କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ସାଙ୍ଗରେ ପଟେ ନ ଲଢ଼ି ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାୟ ଭିତ୍ତିରେ ଗଢ଼ା ହୋଇଥିବା ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସଭା ସେ ଅସ୍ୱୀକାର କଲାଣି । ମହା-ସଭାର ଶିଙ୍ଗ ତ ଭାଙ୍ଗି ଯାଉଛି—ଖାଲି ପ୍ରକୃତିଟା ଛାଡ଼ି ପାରୁ ନାହିଁ ସିନା ! ମହାରଥୀ ଗଣ କେବଳ ନାହାନ୍ତି—ପଦାତି କହେଇ ହେବ !

× + ×

ବିଦେଶ ଦେଶର ଲାଟ କାଟଜୁ ଯାଇଥିଲେ ସରକାରୀ ମାଛ ଚାଷ ଫାରମ ଦେଖିବାକୁ । ସେଠି ଗୋଟାଏ ମାଛ ବେକରେ ସୁତା ବାନ୍ଧି ନିଜେ ଲାଟ ପାଣିରେ ଛାଡ଼ିଲେ । ସେ ମାଛ ଯେତେବେଳେ ଧରାପଡ଼ିବ ତା ନାଆଁ ହେବ 'କାଟଜୁ ମାଛ ।' ମାଛଟାକୁ ଅନ୍ୟ କେହି ମାରିବେ ନାହିଁ । କାରଣ ତହିଁରେ କାଟଜୁ

ସ୍ମୃତି ରହିବ । ସେହିପରି ମହାନଦୀ ବନ୍ଧକୁ 'ମହତାବ' ବନ୍ଧ ବା ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ 'ମହତାବ—ନଗର' ନାମ ଦିଆଯାଉ ବୋଲି ଅପର ବର୍ଗର ପ୍ରସ୍ତାବ ।

÷ ÷ ×

ପଣ୍ଡିତ ଜବାହାରଲାଲ ମହୀଶୂର ମହା-ରାଜାଙ୍କ ଅତିଥି ହୋଇଥିଲେ । ଅତିଥିଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବା ସକାଶେ ହାତୀଧରା ଖେଦାକୁ ତାଙ୍କୁ ନେ... । ତାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ଛଗୋଟା ହାତୀ ଧରାଗଲେ । ଏବେ ପଣ୍ଡିତଜୀଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରି ଯାଇଛି କି ସେ ନୂଆ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିବା ହାତୀଙ୍କୁ ନୂଆ ନାଆଁ ଦିଅନ୍ତୁ । ପଣ୍ଡିତଜୀ ତାହା ଦେଇ ସାରିଲେଣି ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅବେ କହୁଛି ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଏବେ ଯେଉଁ ଛଅଗୋଟା ବଣୁଆ ଦନ୍ତା ହାତୀ ଧରା ଗଲେ, ତାଙ୍କର ନୂଆ ନାଆଁ ଦରକାର ହେବ । ନାମଧେୟ—ଓ ସେଥି ପାଇଁ ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କ ବା ମହତାବଙ୍କୁ ତାହା-ତଳଟିରେ ନାଆଁ ବାଛିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଉ ।

+ × +

ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳେ ମିଳେ ବ୍ରିଟିଶ ଦିଆ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କର ନାଆଁ ସବୁ ବଦଳେଇ ଦେଶୀ ନାଆଁ ଦବାର ଗୋଟାଏ 'ହୁଜୁଗ' ଉଠୁଛି ଦେଖାଯାଉ । ରାସ୍ତା, ଘାଟ, ନଗ୍ର, ସହରର ନାଆଁ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ବଦଳି ଯାଉଛି । ଇଂରେଜର ସ୍ମୃତି ଚିହ୍ନ ଚାଳିଚୁଲି ଧୋଇ, ପୋଛି ସଫା କରିବାର ଏଇ ଗୋଟାଏ ଉଦ୍ୟମ । କିନ୍ତୁ ଇଂରେଜ ଆମ ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦ ଉପରେ, ମାନସିକତା ଉପରେ, ସାମାଜିକ ଆଚାର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ, ଏପରିକି ଆମ ଶାସନ ଗଠନ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅଲିଭା ଛାପ ଥୋଇ ଦେଇ ଗଲେ, ତାକୁ କେଉଁ ପ୍ରକାରରେ ଛାଡ଼ି ହେବ ? ଇଂରେଜୀ ନାଆଁ ଧରିବାକୁ ଅପମାନ ଲାଗୁଛି, ମାତ୍ର ଇଂରେଜୀ ଭାଷା ଓ ଭାବରେ ରହୁଛୁ ମାତ !

× ÷ ÷

ଇଂରେଜମାନେ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ଥିବା ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜକୁ 'ଆଣ୍ଡାମାନ' ନାମ ଦେଇଥିଲେ । ଖୁଣି ଅସାମି ମାନଙ୍କୁ ଦ୍ୱୀପାନ୍ତର ଦଣ୍ଡ ଦେଇ ଆଣ୍ଡାମାନ ପଠାଇ ଦିଆ ଯାଉଥିଲା । ଏବେ ଆଣ୍ଡାମାନ ଭାରତ ସରକାର ହାତକୁ ଆସି ଯାଇଛି । ତହୁଁ କଥା ଉଠିଲାଣି ଯେ ଆଣ୍ଡା-ମାନର ନାମ ବଦଳାଇ ଗୋଟାଏ ଭାରତୀୟ ନାମକରଣ କରାଯାଉ । ପ୍ରସ୍ତାବ ହେଉଛି ଯେ ଆଣ୍ଡାମାନ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜକୁ 'ସୁଭାଷଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ' ବୋଲି ନୂଆ ନାମ ଦିଆଯିବ, ସୁଭାଷଙ୍କ ସ୍ମୃତି ଚିରସ୍ଥାୟୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ । ଯେଉଁମାନେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ କରୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ମୌଳିକତାକୁ ଆମେ ପ୍ରଶଂସା ନକରି ରହି ପାରୁନାହୁଁ । କାରଣ ତାହାହେଲେ ସତ୍ୟ, ଅହିଂସାର ପୂଜକ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ହିଂସାବାଦୀ ନେତାଙ୍କୁ କେବଳ ଯାବତ୍ ଜୀବନ ନୁହେଁ—ଯାବତ୍ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କେ 'କଳାପାଣିର' ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେବ । ସୁନ୍ଦର ନାଆଁ ବୀର—ପୂଜା !

÷ ÷ ÷

ବାଗ ହୋଇ ରାୟା ଦିବେ କହୁଥିଲେ—"କାଳ ଭରନ ସଣି ହେରିବନା ଅର ।" ଆମର ଧର୍ମ-ନିରପେକ୍ଷ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ସରକାର ଦେଶରେ 'ଧର୍ମ'ର ଗନ୍ଧ ଥିବା କଥାରେ ଆଉ ସଂପର୍କ ରଖିବେ ନାହିଁ କହୁଲେଣି । ମାତ୍ର ଯେଉଁ ଇଂରାଜୀ ମସୀହା ସନଟା ରହିଛି ତାହା ଏପରି ସର୍ବଘୋଷ ଯେ ତାକୁ ଛାଡ଼ିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ହାୟ,—ମସୀହା ସନଟା ଯେ ଯିଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କ ଓ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଧର୍ମ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ । ଯାହାକୁ ଧରି ରଖି ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷତା ଭାଙ୍ଗି ଯାଉ ନାହିଁ ତ ?

÷ ÷ ÷

ଗୃହିଅଳ୍ପ, ନିରାଶ ହୋଇ ମାର୍ଶାଲ ଚିଆଙ୍ଗଙ୍କ ଚୀନ ସରକାର ବିଜେତା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଲୁଣ୍ଠକମାନଙ୍କଠାରେ ସନ୍ଧି ଭିକ୍ଷା କରି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ସୂଚକ ସମ୍ବୋଧନ କରିଅଛନ୍ତି । ବଙ୍ଗଳାରେ ଯାହାକୁ କହନ୍ତି—"ସାଧେ କି ଅର ବାବା ବଲି, ଗୁଁତୋର ଚୋଟେ ବାବା ବଲାୟ ।" ଯେଉଁ ବାଗରେ ହେଉ ଚୀନରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମସ୍ତଙ୍କର କାମ୍ୟ ।

÷ + ÷

ଆମର ନୂଆ ଶାସନ ବିଧାନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତ ବାସୀକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆ ଯାଇଛି; କିନ୍ତୁ, ଏହା ହରଣ କରାଯାଇ ପାରିବ କେବଳ ବୈଧାନିକ କ୍ରିୟାକ୍ରମ ଦ୍ୱାରା । ଏହି 'କିନ୍ତୁ'ଟି ଏକା ଗୋଟାଏ ବିଷମ ଦ୍ରୋଣ୍ଡ । ବୈଧାନିକ କ୍ରିୟା ହେଉଛି ପିଙ୍ଗଳ ବୋଝ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି—ପୁଲିସଟି ।

÷ × ÷

ସେଦିନ ଆମ ମହାମାନ୍ୟ ଲାଟ ସାହେବ ଭଦ୍ରକରେ ବକ୍ତୃତା ଦେଇ କହିଲେ ଯେ ଦେଶରେ ଲାଞ୍ଚ, ମିଛ, ଜୁଆଚୁରି, ଅସାଧୁତା ଦବେଇବା ପାଇଁ ସରକାର ଚେଷ୍ଟିତ ଅଛନ୍ତି ମାତ୍ର ଏହା ଯଦି ପ୍ରବଳ ହେଉଥାଏ ସେଟା ଲୋକଙ୍କ ଦୋଷ । ସେଦାସୁଦ୍ଧା ଲୋକଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ପୁରାପୁରି ଲଦି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଏହି ନ୍ୟାୟରେ ଦେଶରେ ଯଦି ଚୋରି ବଢ଼େ ତେବେ ସେଇଟା ଯେ ଚୋରି କରେ ତାର ଓ ଯାହାର ଚୋରି ଯାଏ ତାର ଦୋଷ । ଲୋକେ ଖାଇବାକୁ ନ ପାଇଲେ ସେ କୃଷି କଲେ ନାହିଁ—ଲଙ୍ଗଳା ହେଲେ, ସୂତା କାଟିଲେ ନାହିଁ, ଗରିବ ହେଲେ ଶିଳ୍ପ ବାଣିଜ୍ୟ କଲେ ନାହିଁ—ଅଶିକ୍ଷିତ ହେଲେ, ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ନାହିଁ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଯଦି ଏହିକଥା ହୁଏ ତେବେ ଆଉ ଏତେ ମେହେନ୍ତ ଓ ଖରଚ କରି ଗୋଟାଏ 'ସରକାର ପୋଷିବାର ଦରକାର କଣ ?

÷ + +

ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟଭି ସୀତାରାମିୟା କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ହେଲା ପରେ ତାଙ୍କର ଓ୍ୱାର୍କିଂ କମିଟିର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ୨୦ ଜଣ ବାଛି ସାରିଲେଣି । ଭାରତରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କରୁ ପ୍ରତିନିଧି ଅଛନ୍ତି, ଏକା ଓଡ଼ିଶା ନାଆଁରେ ଗାର ପଡ଼ି ନାହିଁ । ନପଡ଼ି-ବାର କଥା । ଓଡ଼ିଶା ପଟ୍ଟଭିଙ୍କୁ ଭୋଟ ଦେଇ ନଥିଲା । ସେ ଗୁଣେ ପଟ୍ଟଭିଙ୍କ ଠାରୁ ସହାନୁ-ଭୂତି ଆଶା କରିବାର ହକଦାର ନୁହେଁ । ତହିଁକି ଭାଷା ସୂତ୍ରେ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପ୍ରଶ୍ନ ବିଚାରବେଳେ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିରେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତିନିଧି ରହିବା ମଧ୍ୟ ତେଲଙ୍ଗୀ ଆଖିରେ ଅହିତ କର । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆର ଦୁଃଖ କରି-ବାର କିଛି ନାହିଁ ଏଥିରେ । ଯେ ପ୍ରାଣୀ ଯେମନ୍ତ କରଇ……

Digitized by srujanika@gmail.com

ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତି

ଲେ—ଶ୍ରୀ ବୀରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଷାରଙ୍ଗୀ

ପ୍ରିୟ ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ,

ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପତ୍ରିକା "କଳ୍ପନା" ରେ ମୁଁ ନିୟମିତ ରୂପେ ଗଳ୍ପ ଲେଖିବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ଗଳ୍ପ ଗବେଷଣା-ମୂଳକ ହେବ ଏବଂ ସେଥିରେ ମୁଁ ଯଥାର୍ଥ-ବାଦ-ପ୍ରେମର ଫିଲସଫି ଆଲୋଚନା କରିବି; କିନ୍ତୁ ଗଳ୍ପ ସହିତ ମୋର ନାମ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଚାହେଁନା, ତେଣୁ ସମୁଦାୟ ଲେଖାରେ "ଲେଖିକା—ଛବିଦେବୀ—ବିଏ" ବୋଲି ଏକ କଳ୍ପିତ ନାମ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ । ଆଶାକରେ ଆପଣ ଏହା ଗୁପ୍ତ ରଖିବେ । ଇତି

ଆପଣଙ୍କର
ବନମାଳୀ ମହାନ୍ତି [ଲେଖକ]

—୨—

ପ୍ରିୟ ବନମାଳୀ ବାବୁ,

ଆପଣଙ୍କର ପତ୍ରପାଇ ବିଶେଷ ଖୁସି ହେଲି । ଆପଣ ଯେପରି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲେଖକ, ଯେ କୌଣସି ପତ୍ରିକା ଆପଣଙ୍କ ଲେଖା ପାଇ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିବ—ତାପରେ "ଲେଖିକା—ଛବି ଦେବୀ, ବି ଏ" ଲେଖିବାରେ ଯୁକ୍ତି ବା କଣ ଅଛି ? ପ୍ରଥମରେ ଆପଣ ସାହିତ୍ୟିକ—ଏକ ରସିକ ଜୀବ, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରଙ୍ଗ ରହସ୍ୟ ଗଳ୍ପ ଲେଖକ—ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ସବୁଛାଡ଼ । ଆମ ଅଫିସରୁ କେବେ ଆପଣଙ୍କର ନାମ ପ୍ରକାଶ ହେବନି—

ଆପଣଙ୍କର—'କଳ୍ପନା' ସଂପାଦକ

—୩—

ପ୍ରିୟ ବନମାଳୀ ବାବୁ,

ଆପଣଙ୍କର ଗଳ୍ପ ଯଥାସମୟରେ ମିଳୁଛି ଏବଂ ଆପଣଙ୍କର ଗଳ୍ପ ପ୍ରକାଶିତ ସଂଖ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ବିକ୍ରୟ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଯଥାର୍ଥବାଦ ପ୍ରେମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କର ଗମ୍ଭୀର ଆଲୋଚନା ମୂଳକ ଗଳ୍ପ—ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ-ସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ନବଯୁଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି···ହଁ, ଆଜି ଡାକରେ ଆପଣଙ୍କର କଳ୍ପିତ ଲେଖିକା—ଛବି ଦେବୀ ବି, ଏଙ୍କ ନାମରେ ମୋ C/o ରେ ଏକ ପ୍ରଶଂସା ପତ୍ର ଆସିଛି । ଶୁଣି ଖୁସି ହେବେ ଯେ ପତ୍ର ପ୍ରେରକା ଜଣେ କୁମାରୀ ଅଟନ୍ତି । ଆଜି ସେ ପତ୍ର ଆପଣଙ୍କ ନିକଟ ପଠାଇଲି । ମନି ଅର୍ଡ଼ରରେ ଆପଣଙ୍କ

ଲେଖା ପାଇଁ ପାରିଶ୍ରମିକ ପଠାଉଛି—ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

ତା ସହିତ କମ୍ପ୍ଲିମ୍ପ ପତ୍ର:—

ଆପଣଙ୍କର 'କଳ୍ପନା' ସମ୍ପାଦକ,

—୪—

ଛବିଦେବୀ,

ନମସ୍କାର । କହାଣି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଏଇଟି, ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବେ ହୁଏତ । ଆପଣଙ୍କୁ ଚମକେଇ ବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମୋର ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଆଜିକା 'କଳ୍ପନ'ରେ ଆପଣଙ୍କ 'ମଜାକଥା' ପଢ଼ି ଥିଜି ପାରିଲି ନାହିଁ···ଅଭିନନ୍ଦନ··· । କ୍ଷମା କରିବେ; ଅପରିଚିତା ହୋଇ, ଚିଠି ଲେଖିବାର ଦୁଃସାହସ କରି ବସିଛି—ସତ କହିଲେ ଆପଣଙ୍କ ଲେଖାର ମୋହିନୀ ଶକ୍ତି ମୋତେ ଏପରି ପାଗଳ କରି ପକାଇଛି । ଆଶାକରେ ଫେରିପାଇ ପତ୍ର ଦେବାକୁ ଭୁଲିବେନି—

ଆପଣଙ୍କ ର-'କୃପାଭିଲାଷିଣୀ'
ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ ।

—୫—

ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ,

ଆପଣଙ୍କର ପତ୍ର ପାଇ ବିଶେଷ ଖୁସି ହେଲି—ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇଛନ୍ତି ସତ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାହାର ଉପଯୁକ୍ତା ନୁହେଁ···ଆପଣଙ୍କର ଖୋଲାମନ ଦେଖି ଜାଣି ଅନେକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମୋର, ଅନେକ ସମୟ ଅଯଥାରେ କଟୁଛି—ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତି ମାତ୍ରେ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଭୁଲିବିନି । ନିଃ ସଂକୋଚରେ ପତ୍ର ଦେବେ ।

ଆପଣଙ୍କର
ଛବିଦେବୀ ବି, ଏ, (ଲେଖିକା)

—୬—

ଛବିଦେବୀ—

ନମସ୍କାର । ଆମକେଙ୍କର ଚିଠି ଆପଣଙ୍କ ବିଶାଳ ହୃଦୟର ପରିଚୟ ଦିଏ । ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଭାବି ନଥିଲି ଯେ ସାମାନ୍ୟ ଜଣେ ପାଠିକା ··· ··· ଆପଣଙ୍କ ··· ··· ଦେଇ ··· ··· କରେ ସାମାଜିକ ଚିଠି ଦେଇ ··· ··· ।

ଆପଣଙ୍କର
ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ

—୭—

ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ,

ହୃଦୟ ପତ୍ର ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ । ସତ କହିଲେ—ମୋ ଲେଖା ଆପଣଙ୍କୁ ଯେପରି ଧରୁଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କୁ ସେପରି ଲାଗୁଥିବ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ନୁହେଁ; କାରଣ ମୁଁ ନିଜେ ସିନା ଗଳ୍ପ ଲେଖୁଛି କିନ୍ତୁ ମୋ ଗଳ୍ପର ଗତି ଯେ କୁଆଡ଼େ କିଛି ଜାଣେନି—ଆପଣ ଯଦି କଷ୍ଟ କରି ମୋ ଲେଖାର ତ୍ରୁଟି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତି—ବିଶେଷ ଉପକୃତ ହୁଅନ୍ତି—ଚିଠି ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲି ।

ଆପଣଙ୍କର
ଛବିଦେବୀ ବି, ଏ, [ଲେଖିକା]

—୮—

ଛବିଦେବୀ—

ନମସ୍କାର—ଏତେଶୀଘ୍ର ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି expect କରି ନଥିଲି କନା—ପାଇ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି—ମୋର ସମାଲୋଚନା ଗୁଡ଼ିକୁ କହାଣି Seriously ନ ନେଲେ କିଛି କହିବି ବୋଲି ଭାବୁଛି—"ଆପଣଙ୍କର ଲେଖାର ଗତି ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଦିଗରେ—ବାସ୍ତବ ଉପରେ base କରି କଳ୍ପନାର ଭୂମିରେ ଆପଣଙ୍କ ଲେଖା ମୂର୍ତ୍ତି ରୂପ ପାଏ । ··· ··· ଅନୁଭୂତି ହୁଏ କଳାକୁ ଜୀବନ୍ତ କରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା-ବୋଲି ସେ ··· ··· ନଜ୍ଞ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ, ସେଥିରେ ଆଉ କଳାର ସ୍ଥାନ ରହିଲା ନାହିଁ ବୋଲି ମୋର ମତ; କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ କଥା କାଢ଼ି ବିଶେଷ ପ୍ରତି ଆକ୍ଷେପ କଲେ ··· ରେ ନିଜର ମନ୍ତବ୍ୟ ହିଁ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ—ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମ ଓଡ଼ିଆରେ ପ୍ରକାଶିତ 'କଲେଜ ଗାର୍ଲ' ଓ 'କଲେଜ ବଧୂ' ଜାତିବହିନ ବାଜେ ଲେଖା ବୋଲି ମନେ ହୁଏନି—କାରଣ ଏହାହିଁ

Digitized by srujanika@gmail.com

କାହାଣୀ

କଳା ଶିରାର କ୍ଷୁଧା ।

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ [illegible] ଚରଣ ଦାସ

"ଏ ରିକ୍ସା ରିକ୍ସା…"

ଗୁନଗୁନିଙ୍କ ଛକ ଉପରେ ଅନେକ ରିକ୍ସାବାଲା ଜମିଛନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳ, ସନ୍ଧ୍ୟା ନେଳିଆ ଆକାଶ ଉପରେ ହସିଲା ଶୁକତାରା ଦେଖା ଦେଉଛି । ଆଉ ତାର ଛବି ଛଟିକା ଆଲୁଅ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ହେଉଛି ଝୁମ୍ପୁଡ଼ିଆ ମେଘରେ ଓଦା ହୋଇଥିବା ଡଲର ପିଚ-ରୋଡ଼ ଉପରେ ।

ରିକ୍ସାବାଲା ଭ୍ରମର ବୋଧହୁଏ ସେତେବେଳେ ତା ନିଜ ଗାଡି ଖଣ୍ଡିକ ଉପରେ ଅଉଜି ବସି ଭାବୁଥିଲା ନିଜ ଭାଗ୍ୟର କଥା । ଯେଦିନ ଆହା ମୁହଁ ଗୁହଁ ଉଠିଥିଲା କେଜାଣି ଗୋଟାଏ ପଇସା ବି ରୋଜଗାର ହୋଇନି । ଖାଲି ବସି ବସି ଅସ୍ଥି ପଂଜର ହେଲାଣି । ସକାଳେ ଯେଉଁ ଭରର ମାଉଁସ ଦୋକାନିକୁ ନେଇ ହୋଟେଲ ଖାନାକୁ ଯାଇଥିଲା ସେ ଶଳା କେତେ—ଟିକ୍ ଟିକ୍‌ରେ ଅଠଣିଟିଏ ଦେଲା । ବସ୍ତିକଥା—ଭିତ୍ତି ଭିତରେ ଘର ଭଡ଼ା ପେଟେ ବେଳେ, ସେତେବେଳେ ଅଜ କଣ ଖାଇ ଖଇଫା ଦଥାରୁ ବାଦ୍ ଯିବ ? ଯାହା ଦେଲା ଦେଲା, ସବୁଦିନିଆ ଠକ୍କର ଗରଜ ସେ—ତାର କଣ ଅଛି—କିନ୍ତୁ ଏଣେ ସେତକ ମଜୁରି ଯେ ତାର ଗାଡ଼ି ମାଲିକର ପାଉଣା ବାବଦକୁ ନିଅଣ୍ଟ । ଘରର ଭଡ଼ା ପଇସାଟିଏ ବି ହୋଇନି । କଣ କରିବ ?

ହଠାତ୍ ତା କାନରେ ବାଜିଲା—

"ଏ ରିକ୍ସା…ରିକ୍ସା…"

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଭଳିଆରି ସେ ତା ଗାଡ଼ି ଖଣ୍ଡକୁ ଧଡ଼କିନା ଟାଣି ନେଇ ଆଗେଇ ଗଲା ସବାର୍ ପାଖକୁ—

"ବାବୁ କୁଆଡ଼େ ଯିବ ?"—ସେ ପଚାରିଲା ।

"ଗୁଣ୍ଡିଆଗଞ୍ଜ— ଷ୍ଟେସନ… …"

ଉତ୍ତର ଆସିଲା । ଭ୍ରମର ସବାରିକୁ ବସେଇ ରିକ୍ସା ଉଠେଇଲା । ତା ସବାରିର ହାବଭାବ ଦେଖି ତା ସାଙ୍ଗେ ଭଡ଼ା ଛିଣ୍ଡେଇବାକୁ ସାହସ ହେଲାନାହିଁ । ଦିଜଣ—ଜଣେ ଧୋବ ଧାଉଳିଆ ବାବୁ—ଆଉ ଜଣେ ଗୋଟେ ଝୋଟି—ନାଲିଆ ଫୁଲଦିଆ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଛି । ଭ୍ରମର ଶୁଣିଲା—"ହଇଅ ବାବୁ କେତେ—ଦେଇ ଦେବେନି ସେ ଭଡ଼ା, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଝଗଡ଼ା କିଏ କରିବ ? ସେ ତ ଛାଆଁକୁ ଟଙ୍କାଏ କି ଦିଟଙ୍କା ଦେଇଦବ—ମାଗିବ କିଆଁ ?"

ଗାଡ଼ି ଉପରୁ ଗୋଟା ଚୋପା ହୁକୁମ୍ ହେଲା—"କିରେ ? ଜଲ୍‌ଦି ଚଲ—ଏ…" ସେ ଗାଡ଼ିରେ ବେଗ ଦେଲା, ଜୋର୍‌ରେ ଭିଡ଼ି ନେଇଗଲା—ଆଗରେ ବାଲୁବଜାର ଛକ । ପରିବା ଦୋକାନ. ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟାଏ ବାଡ଼ିଆ ଆଡ଼ ଥୁଆ ହୋଇଛି—କି ସୁନ୍ଦର ବାଇଗଣ—କଳା ମଚ ମଚ ହୋଇଛି—ଭ୍ରମର ଭାବିଲା—"ଆଜି ବାବୁର ଭଡ଼ା ଟଙ୍କାରେ ଫେରିଲା ବେଳେ ସୋଦଗୋଟେ ପାଇଁ ଦି । ଆଉ ନେଇଯିବ । ବାଇଗଣ ଗୁଡ଼ିକ ଛ ପଇସାର ତ ନୁହଁ । ସୋଦଗୋଟ ସବୁଦିନ କହୁଛି "ମସମର ନିତି ଖାଲି ଭାତ ନୁଣ ନ ରୋଗ ଖାଉଥିବ । କିଲେ କୋଉଦିନ ତୋଲପାଣି ଟୋପେ ତ ନାହିଁ ! ଛିଅ ଲୋ…"

ଭ୍ରମର ଆଗେଇ ଚାଲିଲା । ଆଉଟିକେ ଆଗରେ ପୁରୁଣା ଅଦାଲତ ମୋଡ଼ । ସେଇଠି ରିକ୍ସା ବାଲାଙ୍କର କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ତେଲ ଦୋକାନ । ଉର୍ଦ୍ଧବ ସାଉ ପଣ୍ଡା ନେଇଛି । ସହରର ସବୁ ରିକ୍ସା ଟଣାଲୀଙ୍କ ଆଡ଼ା ଯାଗା । ଭ୍ରମର ସେଇଠି ଗାଡ଼ି ରଖିଲା । ଗାଡ଼ି ଉପରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା—"କିରେ ଏଠି କାହିଁକି ରଖିଲୁ ?" ଭ୍ରମର ସଙ୍କୋଚରେ କହିଲା—"ବାବୁ ଟିକେ ତେଲ ଲାଇଟିଣିରେ ପକେଇ ଦିଏ । ବତୀଟା ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ହଉଛି ।" ତେଲ ଦୋକାନୀ ଉର୍ଦ୍ଧବ ସାଉ ତେଲ ଦବାକୁ ମନା କଲା । ତାର ପାଉଣା ବାକି ହେଇ ଗଲାଣି । ଭ୍ରମର ନେହୁରା ହୋଇ କହିଲା ଅବେ ତା ପାଖେ କିଛି ନାହିଁ, ଏଇ ବାବୁକୁ ଛାଡ଼ି ଫେରିଲା ବେଳେ ଦେଇଯିବ । କେତେ ଖୋସାମତ କରିବାରୁ ଟୋପେ ତେଲ ପାଇଲା ।

ଭ୍ରମର ଆଗେଇଲା, ମନରେ ତାର ଅପୂର୍ବ ଉଲ୍ଲାସ ସୁଅ । "ତେଇ ବାବୁର ପାଉଣା ଦେଇ ଗଲାଣି । ଆଉ ବଳନାହିଁ । ଅନ୍ଧାର ଯେମିତି ମେଘ ଅନ୍ଧାର ରାତି ଭଲ ଅଛି ମନ ଅଛି । ନାଃ, ସେ ଆଉ ଫେରିଲା ବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଇଦେବ । ଅଗତ୍ୟା ଗୋଟାଏ ଟ୍ରକ ବାଘ ଆଲୁଅ ଦିଶା ତାରି ଆଖି ଉପରେ ପଡ଼ି ତାକୁ ଝଲକା କରିଦେଲା । ଆଉ ଟିକକରେ ଧକ୍କାଟାଏ ଲାଗିଥାନ୍ତା । ମୁହାଣି ଅତି ତାରି ଗାଡ଼ି କରଦେଇ ସାଏଁ କରି ଗୁଳି ଗଲା, ଚାପ୍‌ରେ—ସେ ଏଥର ହୁସିଆରରେ ଗାଡ଼ି ଚଳେଇବ । ଗାଡ଼ି ଉପରୁ ସବାର ଦିଜଣଙ୍କର ବ ଖୁସ୍ ଗପ ଗୁଳୁଥାଏ କେଜାଣି ? ତା ଆଡ଼କୁ ଭ୍ରମର ବିଶେଷ ନଜର ଦେଇନି । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଥର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲାଣି, ସେ ଟୋକୀଟା କେତେବେଳେ କରି କରି ହେଇ ହସି କେଇଟି ପଡ଼ୁଛି ବାବୁଟା ଉପରେ । ଆଉ ବାବୁଟା ବି ବେସମ୍ଭଳା ହେଇ ତାକୁ ଧରି ପକଉଛି । ବାବା ରଥ—ଭ୍ରମର ତାଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ ଟିକେ ସନ୍ଦେହ କଲା—ଛାଡ଼—।

ଦୋଳମୁଣ୍ଡେଇ ପାର ହୋଇ ଭ୍ରମରର ଗାଡ଼ି ଖଣ୍ଡ ଜଗିରକବାଟି ପାଖେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ଦେଖିଲା କି ଛନ୍ଟା ଲୋକ ସେଠି ରାସ୍ତା ମଝିରେ ଠିଆ ହୋଇ କଛିଅ କରୁଛନ୍ତି । ଘଣ୍ଟି ବଜେଇଲେ ବି ଶୁଣୁ ନାହାନ୍ତି—ମଦ ଖାଇଛି, କଣ କରିବ ? ଗୋଟାଏ ପାଟିକଲା—"ରାସ୍ତା ଛୋଡ଼—" ପାଟିଶୁଣି ରାସ୍ତାକରର ଖଣ୍ଡିଏ ଭଙ୍ଗା ମୁଛବାଲା ଲୋକ ବାହାରି ଆସିଲା ଆଉ ରିକ୍ସାର ହାଣ୍ଡେଲଟାକୁ ଧରି ପକେଇଲା, କହିଲା—"କବେ ଶଳା—କେତେ ଦିନ ଛପିଛୁ ମତେ ? ଏଁ—ଖାଲି ଏଠି କଣ ବୋଝ ଥାଉ ରଖିଲୁ କି ଅସି ଦିଇଦେଇ ଗଲୁ ? ବାପ୍ ପିଲ୍ଲ ତ ପିଲ୍ଲ ଦାମ୍ ଦେ—ଶଳାର ମୁଣ୍ଡଫାଟ୍ ନାହିଁ ସେଦିନ୍ !!!"

ସେ ଆଉ କଣ କହୁଥାନ୍ତା—ଭ୍ରମର ରିକ୍ସା ଥୋଇଦେଇ ତାକୁ ଧକ୍କା ଦେଇ ଚୁପ୍ କରି ଦେଲା, ତାର ଲଜ୍ଜା ତା ସବାର୍ ଯେମିତି ଏସବୁ କଥା କିଛି ନଜାଣୁ । ତାକୁ ଭଲ ଲାଗିଥି ବୋଲି ଲୁଚି । ଖଣ୍ଡି ମାଙ୍କଡ ପରି ଝଙ୍କି କହିଲା—"ରିକ୍‌ସବାଲା, ଚିତ୍ତ ପ୍ରତିରେ—ବଦିଆ, ଅତ ଦିନଯାକ ଲଜ୍ଜା ପିଉଥିବି, ଏଇ ସବାର୍‌ଠୋଇଁ ଭଡ଼ା ନେଇ ଏବେ ଆସୁଛି । କି ଏଟି ଆ—ଆସ ତୋ ଉଧାର ଛିଣ୍ଡେଇବ—ଚାହାଦେ ଯାର ଯୋଉ କଥା । ଅଜା ତ ସବୁ ଜାଣିଛି ରେ……"

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ [illegible] ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ),

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗନଗଁ । ନାହିଁ ନାହିଁ ହଜିଯିବ, କିନ୍ତୁ ତା' ଭିତରର ଅନୁରୋଧ କମେ ଛୁଉଦେଲା— କହିଲା—ଲେକିନ୍ ଅବିକୁ ତ ଅଟିକୁ ଲୋଭିଲେ ମୋ ଟପୁସ ଜଡ଼େଇ ଦେବ ଭାଲି......

ବାବୁ ଜଣକ ଭିତରୁ ପଚାରିଲେ—"କଣ କରେ ?" ଭ୍ରମର କହିଲା—'ନାଇଁ ବାବୁ କିଛି ନାହିଁ—ସେ ସେମିତି ନାରେ..." ବାବୁ କହିଲେ—"ଛୁଟା ଟଙ୍କା ଖାଇ କରେ ?..." ଭ୍ରମର ହଡ଼ବଡ଼େଇ ଗଲା— କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲାନି—

ବାବୁର ହୁକୁମ ଅନୁସାରେ ଚୁଲିଆଗଛ ଡାକଘର ପାଖରେ କେସ୍ ଭେଲା—ମଙ୍ଗୁର ପାଇଲା ଖଣ୍ଡେ ଟଙ୍କାକିଆ ନୋଟ୍... ତାପରେ ସେଇ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣୀ, ଗୋଟିଏ କମିନ୍‌ର ରାଜା ଓ ଅନ୍ୟଟି ଅପମାନ୍‌ର ପଶୁ, ହସା ହସି ହୋଇ ମହାନନ୍ଦୀ କୂଳଆଡ଼େ ଅନ୍ଧାରରେ ମାଡ଼ିଗଲେ—

ଟଙ୍କାଟିକୁ ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋସି ଦେବାରୁ ଝାଳ ପୋଛି ଗାଡ଼ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହୋଇ ଭ୍ରମର୍ ଫେରିଲା । ମନ ତାର ଭାରି ଖୁସି, ସେ ଆଗ ଯିବ । ଟକ୍କିବାଲାର ପଇସା ବାକି ଶୁଝାଇ ଦେବ, ତାପରେ ଯାଇ ପୋଜ୍ କଥା, କାହିଁକି କାହାର ଧାରିବ ସେ ? ନାହିଁ ନାହିଁ ଆଜି ମାନହାଇ ଦେବା ପାରିଥାନ୍ତା,--କିଏ ପାଠିରେ ଫାଉଥାନ୍ତା ? ପଠାଃ ନେଲା—ଡର ନା ଭୟ ଅଛି ତାର ? ନାଃ, ତାପର ପଇସା ଆଗ ଶୁଝିବ ।

ଭ୍ରମର ବଡ କ୍ଳାନ୍ତ ଅନୁଭବ କଲା, ତାର ଗୋଡ଼ ହାତ ଥକିଥିଲା । ସେ ଗାଡ଼ ନେଇ ଡାକଘର ମଝିପଟ ଚା—ଦୋକାନକୁ ଗଲା । ଇଚ୍ଛା, ଟିକେ ତାଜା ହୋଇ ନଗଲେ ଶବାର୍ ହୋଇବ କେମିତି ? ଚାଖଣ୍ଡା ଗଛମୂଳ ଗୋଲଖାଭାଇ ଚା ଦୋକାନରେ ପହଞ୍ଚିଲା, ସେଇଠି ଅଣାକୁ ବାହାର କଲା ଦେଲାଏ ଅପୂ, ସେଥିକ ଗିଳ ଚୁଖାଇ ବସିଲା । ଚା ଖାଉ ଖାଉ ନଜର ପଡ଼ିଲା ଦୋକାନ ପଛପଟେ ପଞ୍ଝା ମାର ହେଉଥିବା ପକ୍ଷୀ ଘରକୁ, ଦୁଆର ମୁହଁ ଅଲ ମେଲା ହୋଇଛି । କଣଟିଏ ମିଞ୍ଜି ହୋଇ ଚଳିତ । ଭିତରକୁ କ୍ଷଣେ କିଏ ମାଇପଟିଏ ବସିଛି. ପକ୍ଷୀ ହବନା କଣ ? ଇଚ୍ଛା ହେଲା ପକ୍ଷୀ ପାଖକୁ ଟିକିଏ ଯିବ । ଭୋଜଦିନ୍ ଯାଇନ । ସେ ଥରକ ପକ୍ଷୀ ତା ଉପରେ ଅଭିଭ ପଡ ଅଳ କରିଥିଲା ଖଣ୍ଡେ ଜାକିଟି ପାଇଁ । ଭ୍ରମର ଜବାବ ଦେଇ ଅଣିଥିଲା । ସେଇଦିନ୍ ଅଝ ଯାଇନ—

ଭ୍ରମରର ଦେହ ଗରମ ହୋଇ ଆସିଲା, ସେ ଯିବ, ନିଶ୍ଚୟ ଯିବ । ପକ୍ଷୀ ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ଆଜି ତାର ସୋଦଶ—ନୂଆ ବସନା—କଳା ଦେହ, ପକ୍ଷୀର ଧଳା ଦେହ । ସାବେକ ନଗାଏ ଘରିମାଜ ହୁଏ । ଆଜ ସୋଦଶୀ ତେଲ ଟିକେ ନଗାଏ ନାଇଁ ଅଢାଳେ ସକାଳେ କହିଲେ କହେ "ହଁଅ—ଅଜ ଟିକ୍‌କଣ ହେବ— ମନ ଚୋଢ଼ ଯାଉଛି । ଭଗବାନ ଶରୀରବନ ତ ଅଣ୍ଟୁକୁଡ଼ୀ କରି ରଖିଲେ—ଅଜ କୋଉ ଠାଣିକୁ ପଜ ହେବ ?" ଭ୍ରମରକୁ ଚଡ଼ମାଡ଼େ । ସେ କମଳ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସୋଦଶୀକୁ ଘୃଣା କରେ ।.. ପକ୍ଷୀ କିନ୍ତୁ ଭାରି ସୁନ୍ଦର, ସେ ଯିବ ତା ପାଖକୁ—ଟିକିଏ ଅପକାର ଭୁଗିବ ।

ଚା ଦୋକାନୀ ଗୋଲଖା—ପାଟିକଲା— "କିବେ ଭ୍ରମର; କଣ ଓପରକୁ ଅନେଇ ବଇଥିବୁ କରେ ?"

ଭ୍ରମର ଉଠିଲା—ମାଗିଲା "ଗୋଲଖାଭାଇ ଅଳ ପାଣି ରଖିଚୁ କରେ ?" ଗୋଲଖା ହସିଲା—କହିଲା— "କରେ ଅଜ ପାଣି କାହିଁକି ଖୋଜୁଚୁ ? ପକ୍ଷୀ ପାଖକୁ ଯିବୁ କରେ ?" ଭ୍ରମର ଦାନ୍ତ ବେଇ ହୋଇ କହିଲା "ନାଇଁ ସେ......"

ଗୋଲଖା ଠାରୁ ନାଲ ପାଣି ନେଇ ଭ୍ରମର ଉଦରସାତ୍ କଲା । ଗଲା ପକ୍ଷୀ କବାଟ ପାଖକୁ, ପକ୍ଷୀ ଘର ଭିତରୁ ଦୌଡ଼ ଆସିଲା—ଦେଖିଲା ଆଗରେ ଭ୍ରମରର କଳା ମଚ ମଚ ହାତ— ତାରି ଉପରେ କାଳିଆ ଶିରା ଗୁଡ଼ାକ ଫୁଲି ଉଠୁଚନ୍ତି । ଆଖି ରଡ଼ି ରହିଛି—ପକ୍ଷୀ ଭିତରକୁ ଡାକନେଲା—ତାର ଅଟଥିଲୁ—...

ସେ ପାଖ ରାସ୍ତା ଉପରୁ କିଏ ଜଣେ ଡାକ ଛାଡ଼ିଲା—

"ଏ ରିକ୍‌ସା...ଭଡ଼ାଯିବୁ ?"

ଭ୍ରମର ତାର ସଦାର୍‌ର ଡାକକୁ କାନେଇଲା ନାହିଁ ।—ଭ୍ରମର ଭୁଲିଗଲା— ଟିକିଲ ବାକିର ତାଙ୍କ ପଇସା—...ଭ୍ରମର ଭୁଲିଗଲା ଖଟିବାଲା ଗଜମିଆଁର ଧମକ...

—✝—

[ମତାମତ ୭ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତର]

ଚଢ଼ି ଯାଉଥିଲା ତାହା ଜୀବନ ସମୟରେ ଭୁଲି ପାରିବନି—ତାପରେ ସବ ଜମିଏ କେଉଁଠି ଥାଉ ଦେବେ ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ—ସଫଳ ହୋଇବ ।

ଯେମେ ଲେଖିଛ "ଯଦି ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ପୁରୁଷ ହୋଇଥିବେ କିଏସ ଲଜ୍ଜା ?" ଆଃ ଭାଗରେ ବେନ,ଖିଦା ରେ ସେ ବଳୀ ଘଟେଇ ରଦ,ବର ଶାଳୂଅ ଲଦ୍—

ତା ହେଲେତ ଅମେ ଦୁହେଁ ଶଲାହ ସୂତ୍ରରେ ବନ୍ଧା ହୋଇ ଯିବା—ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ସୁବ- ର୍ଣ୍ଣାଭ ଗଳ୍ପ ଲେଖିକାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ବିବାହ ହେଲେ ଭଏବା ତୃପ୍ତି ନ ହେବ ? ଅଳ ଏତ ନୂଆ ଖବର ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତମେଲୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଜଣାଉଛି । ମଧ୍ୟ ତମେ ଶୁଣି ତୃପ୍ତି ହେବ ଲବ । ତମର ଅଣଙ୍କା ସତ୍ୟ ଅଟେ—ସେତିକି ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଔଷଧ କମ୍ପା କମ୍ପାର ଅଣ୍ଡା ନେବା ଦରକାର । ତାହିଁ— ବାସ୍ତବିକ ମୋର ନାମ ମିଃ ନଳିନୀ କୁମାର ନୁହେଁ —"ମାଷ୍ଟର ନଳିନ କୁମାର" । ସବୁ ବ୍ୟବ୍ୟହାରରେ ବନ୍ଧୁ ତା କରିବା ମୋର ପ୍ରଧାନ ହବ—ଭାବଥିଲି ସରଳ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲେଖିକା—ତାଲେ କୌଣସି ପୁରୁଷ ସହ ଶଠି ମତ୍ ସଂଗ୍ରହ ରଖି ନ ପାରନ୍ତି—ସେଇଥିପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀ ନାମରେ ସବୁ ଲେଖୁଥିଲି—

ଯାହା ହେଉ, ଭଗ୍ୟବାନ ମୁଁ—ମୋର ଜୀବନ ସଙ୍ଗିନୀ ରୂପେ ଏକ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧା ଲେଖିକାଙ୍କୁ ପାଇବି— ବି ଲବ ! ଏଣିକ ବୋଧହୁଏ 'ସତ୍ ଦ୍ୱାର ପ୍ରିୟା- ପ୍ରାପ୍ତି' ଗଳ୍ପର ଉପସଂହାର ଲେଖିବାକୁ କଷ୍ଟ ହେବନି, କିନ୍ତୁ ମୋ ମତରେ "ସତ୍ ଦ୍ୱାର ପ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତି" ପରିବର୍ତ୍ତେ "ପତ୍ର ଦ୍ୱାର ପ୍ରିୟ ପ୍ରାପ୍ତି" ନାମରେ ଗଳ୍ପ ଲେଖିଲେ ତମର ଯଥାର୍ଥତାର ଚମତ୍କାର ଉପନ୍ୟାସିକ ଲେଖାସହ ବାମର ପତେଷ୍ଟ ସାମଂଜସ୍ୟ ରହିବ—

ପ୍ରେମ ସହ
ତମର
"ନଳିନ କୁମାର"

—୧୭—

ମାନନୀୟ ସଂପାଦକ ମହାଶୟ,

ମୁଁ ଅପଣଙ୍କ 'କଳନା'ର ମୁଷ୍ଟିଦ୍ୟା ଲେଖିକା ଛବି ଦେଖି କ୍ଷ. ଏ କ ଘର ଠିକଣାରେ ଅନେକ ଥର ଲେଖିଲେଣି, ଉତ୍ତର କିଛି ପାଇନ । କଥା କଣ ? ତାଙ୍କର ବସା କଣ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ପରି- ବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି ? ନା ସେ ସହର ବାହାରକୁ ଯାଇ ଛନ୍ତି ?

ଅପଣଙ୍କର
ନରେନ କୁମାର

[ଅଂଶବିଶେଷାଂଶ ୧୮ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରକୃତରେ ଆମ ଦେଶର ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କ ମନୋଭାବ—କଲାକାରଙ୍କ ଆତ୍ମ ଗତିଶୀଳ ସାଧାରଣ ନୁହେଁ ଜୀବନକୁ ଯାହା ଅନୁଭବ କରେ ସେ ଯେମିତି ଦେଖିବ ତାକୁ କଳାକାର ରଙ୍ଗ ତୁଳିରେ ନୂଆ ରୂପରେ ଫୁଟାଇପାରେ କଳା ସୃଷ୍ଟି—ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୋତେ ରାଜକିଶୋରଙ୍କ ଗଳ୍ପ ଓ ସାଧାରଣ ମାନସିକ ସ୍ତରର ପ୍ରେମ କବିତା ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ବୋଲି ମନେ ହୁଏନି—କାରଣ They have not risen to that level of impersonality which is great art—ଏ ମୁକ୍ତିର ଅବଶ୍ୟ ମୋର ......ଏ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଆପଣଙ୍କ ଗଳ୍ପ ଗୁଡିକ ଖୁବ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ବୋଲି ମୋର ମ.......ବିହୁତ ଗୁଡାଏ ଲେଖିଗଲି, କିଛି ମନେ କର ନାହିଁ—

ଯଦି କିଛି ନ ଭାବନ୍ତି ମୁଁ ପଚାରି ପାରେକି ଆପଣ ବିବାହିତା କିମ୍ବା ଅବିବାହିତା ?

ଆପଣଙ୍କର

ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ

—୯—

ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ—

ଆପଣଙ୍କର ଉପଦେଶ ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ, ମନଟା ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଋଣୀ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ମୋ ଲେଖାଠାରୁ ଆପଣଙ୍କର ଗୁଣ ଗ୍ରାହକତାରେ ଅଧିକ ବାହାଦୁରୀ ଅଛି । ମୋ ପତ୍ର ନିକୁଞ୍ଜକୁ ଯେ ଆପଣ କେତେ ଉପରକୁ ଟେକି ଦେଇଛନ୍ତି କିଛି ବୁଝି ପାରୁନି । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଆପଣ ସାମାନ୍ୟ ମହିଳା ନୁହନ୍ତି—କୌଣସି ସାମାନ୍ୟ ମହିଳାର କଲମରୁ ଏପରି ସାର ଗର୍ଭିତ ଉପଦେଶ ଓ ଭଷା କଣ ସମ୍ଭବ ? ମୋତେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରିୟ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗର୍ବ ଅଛେ—ଅବିବାହ ନିହାତି ଉଚିତ—ନୁହେଁ କି ?

ନାଁ ମୁଁ ବିବାହିତା ନୁହେଁ— ।

ଆପଣଙ୍କର

ଛବି ଦେବୀ ବି,ଏ, [ଲେଖିକା]

—୧୦—

ପ୍ରିୟ ଛବି ଦେବୀ,

ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ର ପାଇ ମନ ଖୁସି ହେଲା । ଆପଣଙ୍କ ମୋର "ଅତି ଆପଣାର" ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି କାହିଁ ଜାଣି ନାହିଁ । ଅବିବାହିତା ...ମୋର ଅନୁଭବ ମତ୍ତ ......

ମାତ୍ର ଲେଖାରୁ ମନେ ହୁଏ ଆପଣ ସାମାନ୍ୟ ଲେଖିକା ନୁହଁନ୍ତି । ମୁଁ ନିଜେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରିୟ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପକ୍ଷପାତୀ.....କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅସାଧାରଣ ମହିଳା ନୁହେଁ, ଆପଣଙ୍କର ପତ୍ର ବିଶେଷ ଓ ଗଳ୍ପ ଲେଖିବାର ଠାଣି ପ୍ରଶଂସା ପାଇବାର ଗୁଣ ମୋଠାରେ ନାହିଁ, କେବଳ ଦେଖିବାର ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ ।

ଆପଣଙ୍କର

ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ

—୧୧—

ପ୍ରିୟ ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ,

ଆପଣଙ୍କ ପାରିଶ୍ରମିକ କଳ୍ପିତ ଗୁପ୍ତ ନାମଟି—ଏ...ବାଦ ଅଛି କୋଉଏ ଲେଖ ମଧ୍ୟ ମିଳୁନି...ତାଙ୍କୁ ....ଅପଣଙ୍କ ମାର୍ଫତ ମୋ କହିଛି ପ୍ରଶଂସା ପତ୍ର ଦେଇ ପଠେଇ, ସେ ଅତି ପଛିଲ୍ ମଧ୍ୟ ଏଠି ଲେଖିଛନ୍ତି—ଅମର ସଂପର୍କଟା ପତ୍ର—ଦ୍ୱାରା ଅତଏବ ଗଳ୍ପଟି ତ ବ ହୋଇଗଲେ... ଯାହା ଦେଖି "ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତି" ଗଳ୍ପ ଲେଖି "କଳ୍ପନା"ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ପଠାଇବ କିନ୍ତୁ ସେ କୁମାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ କିପରି ପ୍ରକାଶ କରିବ ଯେ ମୁଁ ପୁରୁଷ ଅଟେ ? ଯଦି ସେପରି କିଛି ସୁବିଧା ମିଳେ ତାହେଲେ ଦୟାକରି ଜଣାଇବେ ।

ଆପଣଙ୍କର

ବନମାଳୀ ମହାନ୍ତି (ଓରଫ୍ ଛବି ଦେବୀ,ଏ,)

—୧୨—

ପ୍ରିୟ ବନମାଳୀ ବାବୁ,

ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଆପଣ ଏବା—ଏପଟେ କେତେ ଜଣଙ୍କ ଉପରେ ଅବା ହାତ ଦେଇ ନଥିବେ ଏଣୁ ? ଆପଣଙ୍କର ଯଥାର୍ଥବାଦ—ପ୍ରେମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା-ମୂଳକ ଗଳ୍ପ "ଥିଓରେଟିକ ଲେଭଲ" ଏବଂ ପ୍ରାକ୍ଟିକେଲ ଫଳ ଦେଇଚ ଏବା—ନୁହେଁ କି ? ମୋର ଆଶା ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଶୁଭ ସମ୍ବାଦ ଦେବେ— ଅଉ ତା ପରେ ପରେ ଗ୍ରେଜ ମଧ—

ଭଗବାନ କରନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଅବିବାହିତ ଜୀବନ ଶୀଘ୍ର ଅବିବାହିତ ହେଉ—ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟା ମିଳନ୍ତୁ—ଅଉ ଅମକୁ ମିଳୁ "ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତି" ଗଳ୍ପ ।

ଆପଣଙ୍କର "କଳ୍ପନା" ସମ୍ପାଦକ

—୧୩—

ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ,

ଆପଣ ନିଜେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରିୟ ଅଉ ସ୍ତ୍ରୀ—ସ୍ୱାଧୀନତାର ପକ୍ଷପାତୀ ଶୁଣି ଖୁସି ହେଲି—ବୋଧ ହୁଏ ଏଇଥି ପାଇଁ ମୋ ଲେଖାକୁ ଏତେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି—ଅଗାମୀ 'ଦଶହରା' ସଂଖ୍ୟାରେ ମୁଁ "ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟାପ୍ରାପ୍ତି" ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ ଲେଖି 'କଳ୍ପନା'କୁ ପଠାଇବ ବୋଲି ଭାବୁଛି—ଗଳ୍ପର ନାମ କରଣକୁ ଆପଣ କିପରି ପସନ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି ଲେଖିବେ ।

ଆପଣଙ୍କର

ଛବି ଦେବୀ ବି, ଏ, (ଲେଖିକା)

—୧୪—

ପ୍ରିୟ ଛବି ଦେବୀ,

ଆପଣଙ୍କର ନବ ସଂଖ୍ୟା 'କଳ୍ପନା'ରେ ଗଳ୍ପ ପଢି ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ମହାକବିଙ୍କ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଯେ ଅମର ସମାଜ ଓ ଶିକ୍ଷାକୁ ସମାଲୋଚନା କରିଯାଇ ପାରେ ତାହା ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଲେଖାରୁ ପଢିଲି । ଆପଣ ଲର୍ଡ ମ୍ୟାରେଜ୍‌ର ଚଳୁଥିବା ସମାଜକୁ ଯେପରି indirect ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି, ମୁଁ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକମତ—ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରେମ ବାହାବାହା ରେ, ପାରିବାରିକ, ସମାଜ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପରଦାର ବନ୍ଧନ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରେନା—ହିଁ ଏ ଅର୍ଥନୈତିକ ଯୁଗରେ "ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତି" ଗଳ୍ପର ନାମକରଣ ନିହାତି ଅସଂଗତ ନୁହେଁ—ବରଂ ଆପଣଙ୍କ ପରି ଯଥାର୍ଥବାଦ ପ୍ରେମର ଫିଲୋସଫି ଲେଖିବାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିହାତି ଅନୁକୂଳ ।

ଆପଣଙ୍କର

ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ

—୧୫—

ମିସ୍ ନଳିନୀ କୁମାରୀ,

ସମାଜର କଠୋର ବନ୍ଧନରେ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ବିନଷ୍ଟ ହେବେ ଜଣେତ । ତେଣୁ ମୋ ଗଳ୍ପରେ ସତ୍ୟର ଅଂଶ ଅଧିକ—ମୁଁ ସେଇ ସମାଜର କଠୋର ବନ୍ଧନରେ ପରାଧୀନ ସ୍ୱରୂପ ଅଛି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବିବାହିତା ।...ଶୁଣି ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବେ ନାହିଁ ସବୁ 'ପ୍ରେମ ବିବାହ' ଚେଷ୍ଟା କରିବ—କରେନ୍ ନାହିଁ । ପତ୍ରଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତି" ଗଳ୍ପ ଲେଖି ସାରିଲିଣି, କିନ୍ତୁ ଉପସଂହାରଟା ଅପୂର୍ଣ—ଯେବେ ପରଦାର ଭାଙ୍ଗିବ, ତାହା ସେଇଦିନ ଉପସଂହାର ଲେଖିବ ...ତେବେ ଦଶାବଳୀ ଅମାବାସ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଯେ 'କଳ୍ପନା'କୁ ପଠାଇବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଅଚ୍ଛା ନଳିନୀ ! ଅମ ଦୁହିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯଦି ଜଣେ ପୁରୁଷ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଥାନ୍ତା ତାହେଲେ କେମିତି ହୋଇଥାନ୍ତା ?

ଆପଣଙ୍କର

ଛବି ଦେବୀ, ବି,ଏ, [ଲେଖିକା

ପୁ: ନ:—ଅଂମେରିକାନ୍ ଇଂଲିଶ୍ ନଭେଲ୍‌ରେ 'ସେକ୍ସ ଡିଭେରସନ' କଥା ନିଶ୍ଚୟ ପଢିଥିବେ । ଯଦି ଅମ ଦୁହିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣଙ୍କର 'ସେକ୍ସ ପରିବର୍ତ୍ତନ' ମୁଁ ଔଷଧ ଖାଇ ପୁରୁଷ ହୋଇ ଯିବା ପାଇଁ ତାହେଲେ ଆପଣ କିପରି ପସନ୍ଦ କରିବେ ?

ଛବି—

—୧୬—

ପ୍ରାଣର ଛବି,

ତମ ଅଗ ଏଠି ପହଞ୍ଚିଲା—"ଅବିବାହିତା ନୁହଁ—" ଅଉ "ପ୍ରେମ ବିବାହ ନିଶ୍ଚୟ କରିବ" ଇତ୍ୟାଦି ଶୁଣି ମୋର ଆନନ୍ଦର ସୀମା କେତେ ଯେ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୮ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୯୪୯

ବର୍ଷ ଚଉତିଶା

କଂଗ୍ରେସ ମୁଣ୍ଡରେ ବଢ଼ା ହୋଇବାର ଶାଢ଼ୀ,
ନେଡ — ଟେଂ କହୋଇ ଗୁଲେ ଶାସନର ଗାଡ଼ି ।
ଖମଦରେ ଖୁଣ୍ଟୀ-ଦଳ ଯାଇ ଅପସର,
ଖାଦ୍ୟଘଟେର ଖାଇଲେ ସେ ଗ୍ଲେରେ ମାନ କର ।
ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଗାତେର ଗୁଳି ଗଡ଼ସେ ମାରଇ,
ଘେରି ବେ ପଡ଼ିଲେ ଘ୍ରମ ଘ୍ରମ ମୁରଗ ଭନ୍ଧ ।
ଘୋରିଗଲ ହାହାକାରେ ଦୁନିଆ ତମାମ୍,
ଘୋଷବାର ଲଭିଲେ ଲୋକେ ଘ୍ରପ, ଘ୍ରମ, ଘ୍ରମ ।
ଙିନାମ ନିହାତ ଭଲ ଗାଦ ନାଶ ଶଙ୍କା,
ଙାଟୋଳୁଲେ ନୋଟ ଝାଡ଼ୁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ।
ଚଂଲି ଚଗୁଲ ହୋଇ ଚଲେ ପାଟି ତୁଣ୍ଡ,
ଚୀନରେ ଚଙ୍ଗ୍ୟାଂ ତେଣେ ଗଡାଇଲେ ମୁଣ୍ଡ ।
ଛକି ଛକି କାଶ୍ମୀରରେ ଚ୍ଛଲଇ ବେଢମ୍,
ଛନଛା ଅଣାଇ ଗୁଳି ଗୁଲା ଧମାଧମ୍ ।
ଜବାହାର କଳଗାଡ଼ି ଧାଇଁ ସାଇଁ ସାଇଁ,
ଜାପ୍ ପ୍ରକାଶ ହରାଇଣି ହେଲେ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ।
ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଛାମୁରଣି ନିଜରକ୍ଷା ପାଇଁ,
ଝଟଜ୍ଞ ଖୋଲଲେ ଚେତେ ବାହାନା ଉଥିଲ ।
ଟୋଡ଼ଲ ନେ ହାଲ — ନିଷ୍ଟୁ ଆସିଲ ଯମ,
ନ ମାନି ନେଲଛି ବାନ୍ଧି ମନ୍ଦଟଲ କର୍ମ ।
ଟ୍ରୁବପନ ଅସନ ଟଲ ମଲ ହେଲ ଜାଣ,
ଟାଣି ମାଣି ହେଉ ଶେଷେ ରହିଗଲା ପ୍ରାଣ ।
ଠେଉ ଠେଲ ଲବେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତ ପଦ ପାଇଁ,
ଠାଠାଭର ପଟାଭି ମାରେ ଟଣ୍ଡନଙ୍କ ଠାଇଁ ।
ଡ଼େଙ୍ଗା ଡ଼ୋଟେଲେ ଜନ୍ମା ଡାଚ ନଗରେ,
ଡ଼ଶଗଲା ପାକସ୍ଥାନ ଶୋକର ସାଗରେ ।
ଢ଼େଢ଼େ ପିଇ ଦଣ୍ଡେ ଜୀବ ରହୁ ଜଞ୍ଜି ଲୁର୍ଦ,
ଢାଙ୍ଗ ଢାଙ୍ଗ ତୋଲି ପିଟି ନିର୍ବାଣ ଲଭିଲ । ;
ଣିର୍ଦ୍ଦମ ବ୍ୟାଧେ ଲା ମିଛ, କଲାପୋଡ । ଲ ଷ.
ଣେଘାଏ ମାରଲେ ବସେ ବଡ଼ ବଡ ଶାଷ ।
ତନ୍ତ୍ର ଭାରତୀୟ ସେନା ପହୁଁ ଗଲେ ମାଡ଼,
'ଠୋବା' ବୋଲି ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍ ଦେଲେ ହାଲ୍ ଛାଡ଼ ।
ଥ ପୁଡ଼ା ଥାପୁଡ଼ ଭର ମେଣ୍ଟିଗଲା ଭାନ୍,
ଥନ୍ଦି ଧରି ରହିଗଲେ ଥବାରେ ନିଜାମ ।
ଦମ୍ ମାରିଲାରୁ ନ ମିଳିଲା ପନ୍ଦିଡ୍,
ଦୋବସ୍ତ ଦେଖାଇଲେ ନସ୍ୟା କର୍ସିଡ୍ ।
ଧମାଧମ୍ ଗୁଲେ ପୁଣି ମଣିମା—ପଦ୍ମିନ,
ଦେଉ ଶାଳ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ସବୁର ଗର୍ଦ୍ଦନ ।
ନିର୍ଘଟିଲା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ହଠେ ବାଉ ଯାଉ,
ନିର୍ଦ୍ଦମ ଗୁଳିଲା ମାଡ଼ କିବା ଦେବା ଥାଉ ।
ପାକସ୍ଥାନ-ପଳାତକ ସମସ୍ୟା ଶଷର,
ମଣ୍ଡିଲ ପଟେଲଙ୍କର ନିକାଲିଲା ଦମ ।
ଫାଟିଲା କପାଳ ସରଗଲା ଫାଦ୍ରପାର,
ଫୁଟିବେ ଜଡ଼ିବେ ଜମୀଦାର, ଜମୀଦାରୀ ।
ବଡ଼ଲାଟ ଗାଦ ପାଇ ଶ୍ରୀରାଜ ଗୋପାଳ,
ବନିଗଲେ ଭାରତର ବଡ଼ ପକ୍ଷୁପାଳ ।
ଭଲ ଭଲ ଦଳମାନ ହୋଇ ଛରଖର,
ଭକ୍ତଶାନ୍ତ ଭୋଟ ପାଇଁ ଭାଷିଲେ କପର ।
ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବ ମଣା ମାର ମାର,
ମୂଲକ ତମାମ୍ ଦେଖିଲ ମହତ୍ତ୍ୱ ବିସ୍ତାର ।
ଯୋଗ୍ରୀପେ ଲାଗିଲୋ ପୁଣି ଣ୍ଟେଗୋଳ,
ମମଗୁମୀ ଉଲଗୁଡ଼ି ନେଖାଇଲେ ଡ୍ରବଲ ।
ରାଜ୍ୟପ୍ରଂ ସେବା ଦଳ ନହୋଇ ଛରଚଇ,
ରକ୍ତବଳ ଟନେବଇ ହୋଇ ଚଲେ ମାମୁଡଇ ।
ଲୋକପାଳ ଟଣା ଗଲେ ଭୋଟପନ୍ତ ହୋଇ,
ଲମ୍ବ ଭିଡ଼ା ଲୋକେ ଭୋଟ ପଡ଼ିଲେ ନିଦ ଶୋଇ ।
ବାଟରେ ବିଧାନ ଦିଗ୍ ବଡ଼ ଡ଼ାକଛଚ,
ବେସନ୍ଧି ଜାଣ ଭାଷ ଦେଲେ ବଗ ବାର୍ଷିକର ।
ଶାଗ ଭାତ ଖାଇ ଯନ୍ତୁଁ ନ ପୁରିଲା ପେଟ,
ଟେ ବୃଦ୍ଧି କଲେ ଲୋକେ ହୋଇ ଛଟ ପଟ ।
ଷଣ୍ଡାମାନେ ଅମଳାଙ୍କ ବଢ଼ିଲା ଜୁଲମ,
ଧାଇଭାଇ ଅଚନ୍ତ୍ୟ ଦେଣୁ ଭାଳି ଓ କଲମ ।
ସମୁଦ୍ରରେ ଲୋକେ ରଖି ନାଙ୍ଗା ମଦ୍ରନା ବଜାରେ,
ସନ୍ତୁଳିଲା ନାହିଁତ ଦାମ ଦରବା ଭଣ୍ଡାରେ ।
ହାଟବୋଟ ବସିଗଲା ଓଡ଼ିଶା ମୁଲକେ,
ହୋଇଲେ ଓଡ଼ିଆ ମୁଖ ପାଗଳ ପୁଲକେ ।
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଅନ ହୋଇ ଯାଉଅଛୁ ମନ୍ତ୍ର
ଷମ ସୁଧୀ ଜନେ ବର୍ଷ ପଞ୍ଜୀ ଦେଲି ବନ୍ଧୁ ।

— ୧ —

Digitized by srujanika@gmail.com

[ପୂର୍ବ ସଂଖ୍ୟାରୁ ଜେର]

ପ୍ର—କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତିଙ୍କ ଭାଷଣ ବଡ଼ ଚମତ୍କାର ହୋଇଛି, ନୁହେଁ ?

ଉ—ସାତକାଣ୍ଡ ରାମାୟଣ ପଢ଼ିଲେବି ସୀତାଙ୍କ ଲଙ୍ଗ ଠିକ୍ କରିବା ମୁସ୍କିଲ !

ପ୍ର—ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବଟା ବୁଝିଛନ୍ତି ନା ?

ଉ—ଜଡ଼ଆଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ସବୁ ଦିନେ ଉଡ଼ିଯାଏ —ତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ପଥର ଫଳେ ।

ପ୍ର—ଅଚ୍ଛା ବାପୁଜୀଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ—ସେ ଶେଷ ଜୀବନରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆସି କାମ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ଥିଲେ—ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରକ୍ଷା ନକରି ଚାଲି ଗିବାଟା କଣ ଉଚିତ ହୋଇଛି—ବିଶେଷତଃ ତାଙ୍କ ପରି ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ?

ଉ—ବାପୁଜୀ ସେ ସେବାର ଭାର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରି ଯାଇଛନ୍ତି ଅଛନ୍ତି । ପିତାର ଋଣ ପୁତ୍ର ଶୁଝେ ।

ପ୍ର—ମହତାବ ବାପୁଜୀଙ୍କର କେଉଁ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପୂରଣ କରୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ଅନେକ ।

ପ୍ର—ଗୋଟି ଗୋଟି କରି କହିବେ କି ?

ଉ—ବାପୁଜୀଙ୍କ 'ହରିଜନରେ' ତ୍ରୁଟି ଦେଖି ମତକୁ ଓଡ଼ିଆରେ ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ ସେ ପକ୍କା ଗାନ୍ଧୀ-ଭକ୍ତ ରୂପରେ 'ରଚନା' କାଢିଥିଲେ । ବାପୁଜୀଙ୍କ ଅନ୍ତେ ତାକୁ ବଦଳାଇ ଗୋରଚନା ଛାଆରେ କଟାଇବାକୁ ପ୍ରକାଶନ କାଢ଼ିଛନ୍ତି । ତାର ସଂପାଦକୀୟରେ ତଳୱାର ଲଗା କଲର ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ତାହା ବାପୁଜୀଙ୍କ ତରବାର ନୀତି ସଂସ୍କରଣ ।

ପ୍ର—ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ 'ହରିଜନ' ବାହାରୁଛି ତାହା ତେବେ ଗାନ୍ଧୀ ବାଦର ସମର୍ଥକ ନୁହେଁ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ଅନ୍ତତଃ ପ୍ରକାଶନରେ ଯେତେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନାମ ନେଇ ଅଶୋଧ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିଯାଏ—'ହରିଜନ' ସେତେ ଗାନ୍ଧୀ ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ।

ପ୍ର—କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଲ୍ ବସାଇବା ଅର୍ଥ ଓଡ଼ିଶାର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ବୋଲି ହରିଜନରେ ଲେଖାଇଥିଲେ ?

ଉ—ମହତାବ ଓଡ଼ିଶାର ଶବରେ ଜୀବନ୍ୟାସ ଦେଇଛନ୍ତି—ଆଉ ସେ ଭୟ ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଗାନ୍ଧୀଜୀ ମହତାବଙ୍କୁ ମିଲ୍ ବସାଇବା ପାଇଁ ମନା କରି ଥିଲେକି ?

ଉ—ହଁ, କିନ୍ତୁ ମହତାବ ବିଚାରି କଣ କରିବେ ? ସେ ଏକା ଗୋଟାଏ ଅଛନ୍ତି —ଆଉ ତାଙ୍କ ଆସେମ୍ବ୍ଲି ସଭ୍ୟମାନେ ଆଉ ଏକ ଅଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ତ ମିଲ ବସାଇ ବାକୁ ଚାହିଁଲେ—ମହତାବଙ୍କର କି ଦୋଷ ?

ପ୍ର—ମହତାବ ମନ୍ତ୍ରୀପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ ନାହିଁ ?

ଉ—ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତ ମହତାବଙ୍କୁ ସେଇଥି ଲେଖି ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ଭିତରେ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱର ଓଜନଟା ବେଶି ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାର କୋଟିଏ ଲୋକଙ୍କ କଥାର ୧ ଓଜନ ବେଶି—ନା । ଗାନ୍ଧୀଜିଙ୍କ କୋଟିଏ ଲୋକର ଓଜନ ବେଶି ? ବୁଝନ୍ତୁନା, ମହତାବ ପ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ନହେଲେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଉ ଲୋକ କିଏ ! ଓଡ଼ିଶାଟା ଭାସି ଯାଆନ୍ତା ନାହିଁକି । ମହତାବ ଥିଲେ ବୋଲି ସିନା ମହାନଦୀରେ ବନ୍ଧ ପକାଉଛନ୍ତି !

ପ୍ର—ଠିକ୍ ଠିକ୍—ଆମେ ବୁଝିଲୁଁ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଦ୍ୱାରା ମହତାବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଉକ୍ତଲ ଋଣ ପରିଶୋଧ କରୁଛନ୍ତି କି ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ମହତାବଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ କଥା ଶିଖାଇ ଛନ୍ତି—ସେ ହେଉଛି—ସମୟୋପଯୋଗୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ କର । ଅଳ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ—ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତାକୁ ଛାଡ଼ିଲ ପରି—ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ଚରଖାକୁ ବି ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ—ଅମର ଲୁଗା ଯୋଗାଇବା କଥା—ତାହା ହେଉଥିବା ମିଲ୍ ହେଉ, ଷଢ଼ଯନ୍ତ୍ର ? ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେଉ—ଟ୍ରେନ ହେଉ, ସାଇକେଲରେ ହେଉ, ମଟରରେ ହେଉ—ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ କିଛି ।

ପ୍ର—ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ତଥା ଶାସନ କଳ ଭିତରେ ଯେତେ ଅନ୍ୟାୟ ମିଛ, ଲାଞ୍ଚ ଚାଲିଛି ତାକୁ ବନ୍ଦ କରିବାର ଉପାୟ ଅଛି ?

ଉ—ସମସ୍ତ ଅନ୍ୟାୟ ବୀଜର ଟୀକା ନେଲେ ଏ ରୋଗ ଛାଡ଼ିବ । କେତେକ ସାଧୁ ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାରୁ ସିନା ଏ ରୋଗ ବଢ଼ୁଛି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମିଛ ଲାଞ୍ଚ ଟିକା ଦେଇଦିଅ । ଲାଞ୍ଚ ମିଛଟାକୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ନାମରେ—'ଗାନ୍ଧୀ', 'କଂଗ୍ରେସ' ଆଦି ନାମରେ ସଂଶ୍ରିଷ୍ଟ କଲେ ଆଉ ବିପଦ ରହିବ ନାହିଁ ।

(ମଜା କଥା ୮ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ)

—୧୮—

ପ୍ରିୟ ବନମାଳୀ ବାବୁ,

ଆପଣଙ୍କର "ପରିହାସ ପ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତି" ଗଳ୍ପ ପାଇଲି—ଆପଣ Successful ହେଲେକିନା ଜାଣି ପାରିଲି—ତେବେ ଏ ଗଳ୍ପର ନାୟକ ଆପଣ ହୋଇଥିଲେ ଉଷା ... ଅତ ଭାବରେ ମୋ ... କୌଣସି ... କୁମାରଙ୍କର ଏବଂ ... ଅସି ... ଆପଣଙ୍କ ... ଉତ୍ତର ଦେବେ ନେଶତେ ।

ଆପଣଙ୍କର

ସଂପାଦକ "ଚଳନା"

—୧୯—

ପ୍ରିୟ ସଂପାଦକ ମହାଶୟ,

Successful ହୋଇଛି କିନ୍ତୁ "ପରିହାସ ପ୍ରିୟା" ନହୋଇ ବରଂ "ପ୍ରିୟ ପ୍ରାପ୍ତ" ହୋଇଛନ୍ତି—ସବୁ ଜାଣିଥିବେ—ଅଧିକ ଆଉ କଣ ଲେଖିବ ? ଏଣିକି ମୋ ଲେଖାରେ—ଲେଖିବା ... ଦେଖି, ବି, ଏ, ଲେଖିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ... ଲୋକଙ୍କ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେବା ଦରକାର ନାହିଁ—ସେ ମୋର ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁ ... ତାଙ୍କ ... ମୁଁ ଉଚିତ ଉତ୍ତର ଦେବି ।

ଆପଣଙ୍କର

ବନମାଳୀ ମହାନ୍ତି (ଲେଖକ)

—✿—

[ପ୍ରିୟ ପାଠକ ପାଠିକା ! ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ଏଟା ଏଠି ଲେଖକ ମୋର ମନଗଢା ନୁହେଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ବାସ୍ତବ ଘଟଣା ବି ନୁହେଁ—ସତ ନୁହେଁ ତା ମିଛ ବି ନୁହେଁ । ଯାହା ଦେଖିଲ, ପଢ଼ିଲ, ଶୁଣିଲ ଅଳ ଏଥିର ତାହାର ସମାବେଶ ମାତ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ବ. ନା. ମା. (ଲେଖକ)]

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଫେସନର ନବାନୁରାଗ

ଲେଖକ—ବିଦ୍ୟୁତ

...କେସେ ପ୍ରେମ ଅଦ୍ଭୁତ, ଗୋ ଲଳିତେ ?
ଗୃହିଣୀ ହେଲିକି   ସେଦିନ ଶୁଣିଣ
ରେଡିଓରୁ ଯାହା ଗୀତ । ୧
କି ନାମ ଧରନ୍ତି ସେହୁ, ଗୋ ଲଳିତେ,
ପୁଣି ଭୁଲି ଗଲି   'ଗଜମୁଖି' ନାମ
ଥିଲା ଯା ପାର୍କରେ ବନ୍ଧୁ । ୨
ଦମ୍ଭସ କେଡେ ଡାକର, ଗୋ ଲଳିତେ,
ମେକ୍ ଅପ୍‌ରେ ତୋଟେ   କଳା ସେ ଯୁବକ
ଯଥା ଅଶୋକ କୁମାର । ୩
ଏହୁ କଣ୍ଠରେ କି ବାସ, ଗୋ ଲଳିତେ,
ତେଲଗା ଧାଜାର   ଭଡ଼ାଘରେ ପଶି
କେତେ ହୁଏ ତାଙ୍କ ବୟସ । ୪
ବାନ୍ଧ ବଇଁଚେଣିକି, ଗୋ ଲଳିତେ
କେଉଁଠି ଯାହା   ପ୍ରେମ ମାପ କାଠି
ବାହାରେ ଅବଶ୍ୟ ସେହି । ୫
ପଢ଼ିଛନ୍ତି କେଡେ ପାଠ, ଗୋ ଲଳିତେ,
ପ୍ରେମର ପ୍ରଭାବେ   ମାଟ୍ରିକରେ ବନ୍ଦୀ
ଅଗରୁ ନଦୀରେ ବାଟ । ୬
କୃଶ ନା ପୃଥୁଳ ତନୁ, ଗୋ ଲଳିତେ,
ଗ୍ରେଡ୍ ଥ୍ ବନା ଖାନ   କେଉଁଥିରେ ଅଛି
ଦେଖିଲେ ନ ପିଏ ମନୁ । ୭
କପର ଗୃହିଣୀ ଅଣି, ଗୋ ଲଳିତେ,
କଳା ଷ୍ଟେକ୍‌ସରେ   ଭୋଲା ଖେଳା ଠାଣି
ସହଜେ ନହୁଏ ଜାଣି । ୮
ଶ୍ରବଣ କାହା ସଦୃଶ, ଗୋ ଲଳିତେ,
କୁମ୍ଭିଅ ବେଣେ   ଦକ୍ଷିଣୀ ଲବଙ୍ଗ
ଝୁଲେ ତହିଁ ଅହର୍ନିଶ । ୯
ଭୃକୁ ବିଳାସ କିପରି ଗୋ, ଲଳିତେ,
ଫୁଲ ଘାଟେ ଲୁଚି   ଦେଖନ୍ତି ପ୍ରିୟ
ପ୍ରୟୋଗ ଦାଉ କୋଣ । ୧୦
କେମିତି ପଦର ଝଲ ଗୋ, ଲଳିତେ,
ଆଖି ଲୁଚାଇବା   ରାଣୀ ତହିଁ ଦେବ
ବାରଣନା ଧୂଳି ଠାଳ । ୧୧
ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ପରିମଳ ଗୋ, ଲଳିତେ,
ବିଳାସି ବଜାରର   କାନ୍ତି ପ୍ରିୟସରେ
ଅଙ୍ଗ ବାସେ ଅବିରଳ । ୧୨
ଗମନ କାହା ସଦୃଶ ଗୋ, ଲଳିତେ,
ନଟର ଭାବ ଢଙ୍ଗ   ବାଳକ ଆସିଲେ କି
ବଇକେ ନାଲି ମାଟିରେ । ୧୩
ମଧ କେତେ ହେବ କୃଶ ଗୋ, ଲଳିତେ,
ମାଉବାଡ ପେଟ   ପର ଧାନ୍ଦା ଛୋଟ,
ସହେନ୍ତି ନାହିଁ କ୍ଲେଶ । ୧୪
ବପ୍ର ପ୍ରକୃତ ବଳର ଗୋ ଲଳିତେ,
ପାଣୋର ଦେଖିଲି   ପାର୍କ ମିଟିଂରେ
ଲାଠି ମାଡ଼ ଖାଇବାର । ୧୫
ଧୀର ପଦର ପ୍ରାଞ୍ଜଳି ଗୋ, ଲଳିତେ,
ସେଦିନ ମ୍ୟାଚରେ   ଫାଉଲ ଦେଲ ତାଙ୍କ
ଅଜ ଅଣି ଦେଖିଲି । ୧୬
ସ୍ୱଭାବ କର ବର୍ଣ୍ଣନ ଗୋ, ଲଳିତେ,
କଳା ପୋଷ୍ଟରରେ   ଗ୍ରେର ଶିରୋମଣି
ପାଗଳର ମହାଜନ । ୧୭
ବେଶଭୂଷା କି ସଦୃଶ ଗୋ, ଲଳିତେ,
ଲମ୍ବା କେଶ ଯୋଗୁଁ   ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ଅବା
ବଇକେଉ ହାଡ଼ ବେଶ । ୧୮

—*—

ତଫାତ୍

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି ବି, ଏ,

ସବୁଜ ଗଛରୁ ଯେବେ ପତ୍ର ସବୁ ଝଡ଼ି ଝଡ଼ି ଯାଏ
ମୁଁ ଯାଉଛି ଦେଖିବାକୁ ତୁମ ପାଖେ କବିବର, ଅଶୋକ ମଞ୍ଜରୀ ।
ଗୋଲାପ, କୁମୁଦ ଅଜ ରକ୍ତପଦ୍ମ, ମୃଗମଦ ଫୁଲଯୁକ୍ତ ଶିଖା,
ଦେଖିବାକୁ ତୁମ ହସିଲି ଚେଷ୍ଟାକଲ ମୁହିଁ ହସି ଥାଏ ॥
ଶହର ଦଳର ପଥେ ଗୁଳିଯାଏ ମ୍ୟୁନିସ୍‌ପାଲିଟି ଗାଡ଼ି,
ମର ହଳ ଯାଏ କେତେ ଜମିଉଠେ ବାଲିର ପାହାଡ଼ ।
ହୁଇଛି ବରଷ ବାଗ...ତଥାପି ତୁମର ଦେହ ଗୁରୁ ସୁକୁମାର
ସବୁଜ ଗଛରୁ ଯେବେ ପତ୍ର ସବୁ ପଡ଼େ ଝଡ଼ି ଝଡ଼ି ॥

ମୁଁ ଖାଉଛି ସିଗାରେଟ୍...ଅଇନାରେ ଦେଖୁଛି ମୋ ମୁହଁ
ଶତ ଉପଶମ ଲାଗି କେଶ । ମୋର ଅଛି ଉପଗୃହ
ବୋଷ୍ଟ ଯିଲ୍ ସାର୍ଟ ତଳେ ମୁଁ ଗଣିଛି ମୋର ଛାତି ହାଡ଼,
'ସବୁ ଅବା କପାଳ ଲିଖନ'-କହି ଅଟେ ଦିନର ଆଲୁଅ ॥
ଅସୁଜ କବିତା ଲେଖି; କୁହେଁ କେଉଁ । ଅବାଜନ୍ଦ ପେସ୍‌କାର
ସବୁ ପରାଧୀନ ଦେଖେ ମାଡଯାଏ ସ୍ୱାମ୍ୟବାଦ ସୁଅ ।
'ଇନ୍‌ଲାବ ଜିନ୍ଦାବାଦ' ଏଇକଥା ଆଜ ଅଟେ ଲୁହ,
ଉଚ୍ଚ ଟଙ୍କାର ମୁହିଁ ଦପ୍ତରୀୟ ଟ୍ୟୁସନ ମାଷ୍ଟର ॥

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡିନ୍ ଦିନେ ଧାଁସଁ ହୋଇ ଡାକ୍ତର ଆର୍ଚ୍ଚିକ ଡାକ୍ତର ଖାନାରେ ପହଞ୍ଚି ଚେୟର ଉପରେ ମଥା କରି ବସି ପଡ଼ିଲା । ଡାକ୍ତର ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, "କଣ ହୋଇଛି କି ?"

ଡିନ୍—... ଖାଇଛି ।

ଡାକ୍ତର—... ଖାଇ ଧାଇଁ ବାକୁ ମନା କରିଥିଲି ପରା ?

ଡିନ୍—ମୁଁ କଣ ଖୁସିରେ ଧାଉଛି । ହୋଟେଲ ବାଲାକୁ ପଇସା ନଦେଇ ପାରି ···

÷ + ÷

ଗିରସ୍ତ ଭଡ଼ିଆ କଲ ଲଗିଲେ । ଶେଷରେ ଗିରସ୍ତ କହିଲା—ଯେ ବାହା ହୁଅନ୍ତି ସେ ମରଦ ଗୁଡ଼ାକ କପଟ ଓଲୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—ଠିକ୍ କଥା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଇ ବାହା ନହୋଇ ମାଇପେ ଅଉ କାହାକୁ ହେବେ ?

÷ × +

ସ୍ୱାମୀ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ମଟରରେ ଯାଉଥିଲେ । ବାଟରେ ଗୁଡ଼ାଏ ଗଧ ଚରୁଥିଲେ । ମଟର ଦେଖି ସେମାନେ ବୋବାଇ ଉଠିଲେ । ସ୍ୱାମୀ ରଙ୍ଗ କରି କହିଲେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ—ତମରି ଭାଇବନ୍ଧୁ ଏମାନେ ଯେ ତମକୁ ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ରଡ଼ି କରୁଛନ୍ତି ।

ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ—ହଁ ମୋର ବାହା ହେଲା ଉତ୍ତାରୁ ଏମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବନ୍ଧୁ ସମ୍ପର୍କ ହୋଇଛି ମୋର ।

÷ × ÷

ଜଣେ ମୋଟୀ ମହିଳା ଜୋତା ଦୋକାନରେ ଜୋତା ଚାହୁଁଥିଲେ । କୌଣସି ଜୋତା ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼କୁ ହେଉ ନଥାଏ । ଦୋକାନୀ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଯୋଡ଼ାଏ ନୂଆ ଧରଣର ଜୋତା ଦେଖାଇଲା । ମହିଳା କହିଲେ—"ଏ ଜାତର ଜୋତା ଗୁଡ଼ାକ ପୁରୁଣା ହେଲେ ବେଶି ଓସାର ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି ।" ଦୋକାନୀ କହିଲା—ବୟସ ହେଲେ ସମସ୍ତେ ହୁଅନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ନିଜ କଥା ଦେଖନ୍ତୁ ।

+ × ÷

ହରି—ନୂଆ ଫିଲମ୍ 'ଚନ୍ଦ୍ରଲେଖା' ପାଇଁ ୩୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖରଚ ହୋଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଏହା ଏଡେ ମଜାଦାର ନାଟ (Show) ହୋଇ ପାରିଛି ।

ରବି—ଏହି ହିସାବରେ ଜୟପୁରଠାରେ ହୋଇଥିବା କଂଗ୍ରେସ Show ଅଧିକ ବଡ ମଜାଦାର ନାଟ—ସେଥିରେ ୭୫ ଲକ୍ଷ ଖରଚ ହୋଇଛି ଯେ ।

× ÷ ÷

ଗୋଟାଏ ବଡ ଅଫିସ ଆଗରେ ଗାନ୍ଧିବାବୁ ବସିଥିଲେ । କୋଳରେ ତାଙ୍କ ଝିଅ ଝୁନ୍ ବସିଥିଲା । ଅଫିସକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଟୁନ୍ ହଠାତ କହିଲା—"ବାପା ଭଗବାନ ଠାକୁର କଣ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗଢିଛନ୍ତି ?"

ବାପା—ହଁ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ ଗଢିଛନ୍ତି ।

ଟୁନ୍—ତମକୁ ବି ଗଢିଛନ୍ତି ।

ବାପା—ନିଶ୍ଚୟ ।

ଟୁନ୍—ମୋତେ ବି ସେହି ପୁଣି ଗଢିଛନ୍ତି ?

ବାପା—ହଁ, ମା, ତୋତେ ବି ସେ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ।···ଏ କଥା କାହିଁକି ପଚାରିଲୁ କି ?

ଟୁନ୍—କହୁଥିଲି କି ଆଗଠୁଁ ତାଙ୍କ ଗଢିବା ହାତ ଭଲ ହୋଇ ଗଲାଣି ।

÷ ÷ ×

ପ୍ରଶ୍ନ—ପକେଟ୍ ମାରୁ ଓ ଦେଶ ନେତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତଫାତ୍ କଣ ?

ଉତ୍ତର—ତଫାତ୍ ବହୁତ । ପକେଟ୍ ମାରୁ ଆଗେ ପକେଟ ମାରେ, ତାପରେ ଜେଲ ଯାଏ; ଦେଶ ନେତା ଆଗେ ଜେଲଯାଏ, ତାପରେ ପକେଟ ମାରେ ।

+ ÷ ×

ଅଜାଙ୍କ ନିତିଦିନ ର ପଦ୍ଧତି

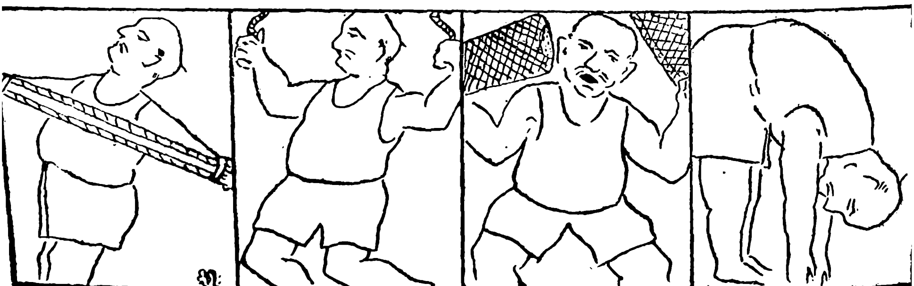

ଚେଷ୍ଟ ଏକସ୍ ପେଣ୍ଡର ଧରି କରୁଛନ୍ତି ଅଜା ପଶ୍ଚିମ ବ୍ୟାୟାମ । ତାପରେ ସିକ୍ ଫିଙ୍ଗ ଖେଳ ତ ହାଲିଆ ନାଚ ନାଚ ଅଜା ଆମ । ସପ୍ତମରେ ଅଜା ତୁଲନ୍ତି ଗଦାକୁ କଳକାଳିଆ ଦୃଶ । ଶେଷରେ ଅଜା ଯୋ ବଡ଼-ବେଣ୍ଡିଂରେ କରୁଛନ୍ତି ଶରୀରଣ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ବିଚାର ଧାରା

ଶ୍ରୀ ଗୌରକୁମାର ବ୍ରହ୍ମା

'ଡଗର'ର ଗତ ସଂଖ୍ୟାରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପାଣିଙ୍କ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଓଡ଼ିଆ କବିତାର ନମୁନା ଦେଖି ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କଲି । ବାସ୍ତବରେ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଗତି ଯେ କୁଆଡ଼େ, ବିଶୃଙ୍ଖଳତା ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତା ଯେ କି ବିକଟ ନଗ୍ନ ରୂପ ଧରି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆମ 'କୃଷ୍ଟି'ର ଅଙ୍ଗୀଭୂତ ହୋଇ ଯାଉଛି, ତାହାକୁ ହାସ୍ୟ ସମ୍ବରଣ କରି ହୁଏ ନାହିଁ । ସାହିତ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ —ଅଧିକନ୍ତୁ ଆବଶ୍ୟକ ମଧ୍ୟ । ମାତ୍ର ନିରର୍ଥକତା କେବେହେଲେ ଶଂସନୀୟ ନୁହେଁ । ଏଠାରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ କେତେଗୋଟି ଶବ୍ଦ ତଥା ଅଶବ୍ୟଗ୍ଧର ଆଲୋଚନା କରା ଯାଉଛି ।

[୧] ଅବଦାନ—"ଅଶୋକ ଅବଦାନ ଗ୍ରନ୍ଥ" ବୌଦ୍ଧ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଆଧୁନିକ କୌଣସି କୌଣସି ବିଶିଷ୍ଟ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟିକ ମଧ୍ୟ 'ଅବଦାନ'ର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି 'ଦାନ' ଅର୍ଥରେ । ବୌଦ୍ଧ ଯୁଗରୁ ଏ ଶବ୍ଦଟି କେବଳ 'ଶୁଦ୍ଧକର୍ମ' ଅର୍ଥରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଆସୁଛି । ମାତ୍ର 'ଦେବା' ଅର୍ଥ ଯେ କେଉଁ ଦିନଠାରୁ ଏଥିରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହେଲା ଜାଣିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ଅବଦାନର ଏପରି ପ୍ରୟୋଗ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ପଡ଼େ । ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ତଳେ ଗଞ୍ଜାମର ମାଟ୍ରିକ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ ଓ ପଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହର ଶେଷ ଭାଗରେ ଗ୍ରନ୍ଥଗତ କଠିନ ଶବ୍ଦ ମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ଲେଖିବାକୁ ଯାଇ ଟୀକାକାର ଲେଖିଥିଲେ—

"ଗନ୍ଧର୍ବ ବାହନ=ଘୋଡା । ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ହେଉଛି, ଗନ୍ଧର୍ବ ବାହନ=ମହିଷ । ମାତ୍ର ଟୀକାକାର ବୋଧହୁଏ ମନେକଲେ, ମଣିଷର ଶବ୍ଦ ଯେପରି ଆଉ ଜଣେ ମଣିଷ, ସେହିପରି ଗନ୍ଧର୍ବ ବା ଘୋଡ଼ାର ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା !! ଏବେ ଦେଖା ଯାଉଛି—'ଅବଦାନ' ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ । ମାନେ ବୋଧହୁଏ ଭାବୁଛନ୍ତି, ଦାନର ଅର୍ଥ ଯେବେ ଦେବା, ଅବଦାନର ଅର୍ଥ, ଅଧିକ ବେଶି କରିଦେବା । ଏଣିକି ପରିଦାନ, ଅଭ୍ୟବଦାନ, ଅତଦାନ, ବଦାନ (ବିଶିଷ୍ଟ ଦାନ) ପଦ୍ଧତିର ପ୍ରୟୋଗ ନହେଲେ ରକ୍ଷା ।

(୨) ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀ— ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଗାଣିତିକ ସୂତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସୈନ୍ୟ=ବାହିନୀ, ବାହିନୀ=ସୈନ୍ୟ । ଉକ୍ତ ଶବ୍ଦ-ଯୋଜକ ମାନେ ଯେବେ ମନେ କରୁଥିବେ ଯେ ବାହିନୀ=ନଦୀ, ତେଣୁ— ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀର ଅର୍ଥ ମହାନଦୀର ସ୍ରୋତ ପରି ଆଗକୁ ମାଡ଼ି ଯାଉଥିବା ସୈନ୍ୟ, ତେବେ ଆମେ ନାଚାର ।

[୩] ଦାଶ ଓ ଦାସ—ଅନେକେ ନିଜ ନିଜର ସଂଜ୍ଞା ଦାସ ବଦଳରେ ଦାଶ ଲେଖନ୍ତି । କେତେକଙ୍କର ଧାରଣା, ଦାସର ଅର୍ଥ ଭୃତ୍ୟ । ତେଣୁ 'ଦାଶ' ଲେଖିବା ଉଚିତ । ବ୍ରାହ୍ମଣାଦି ବର୍ଣ୍ଣ ଅନୁସାରେ ଦାଶ, ଦାସର ପ୍ରୟୋଗ ବୋଲି ଆଉ କେତେକ କହନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏ ଉଭୟ ମତ ଭ୍ରାନ୍ତ । 'ଦାସ'ର ଦୁଇଟି ଅର୍ଥ— ଦାନପାତ୍ର ଏବଂ ଭୃତ୍ୟ । ଏହାର ପ୍ରମାଣ "ଦାସୋଭୃତ୍ୟେ ଦାନପାତ୍ରେ" ମାତ୍ର "କୈବର୍ତ୍ତେ ଦାଶ ଧୀବରୌ" ଅର୍ଥାତ୍ 'ଦାଶ'ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଧୀବର । କୌଣସି ଧୀବରେତର ବ୍ୟକ୍ତିର ସଂଜ୍ଞା 'ଦାଶ' ଲେଖା ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

(୪) ବ୍ୟାକରଣର ଗୋଟାଏ ନବୀକରଣ ହଠାତ୍ ଦରକାର । ବହୁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ମଧ୍ୟ ଲେଖିଥାନ୍ତି ଏବଂ କହିଥାନ୍ତି—୧୯୧୪ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ମୁଁ ମାଟ୍ରିକ ପଢ଼େ । ଶୁଦ୍ଧ ଅତୀତ ଅର୍ଥରେ "ପଢ଼େ"ର ପ୍ରୟୋଗ ବାସ୍ତବରେ ବଡ଼ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଦେଶିକତାର ଦ୍ୟୋତକ । ଅବଶ୍ୟ, ଉଲ୍ଲିଖିତ ବାକ୍ୟଟି "ପଢ଼େ" ପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ରିୟା ଗୁଡ଼ିକରେ କରା ଯାଉଥିବା ଅପପ୍ରୟୋଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ରୂପେ ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ।

(୫) ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ— ପ୍ରାୟ ସର୍ବତ୍ର 'ଉଦ୍ଦେଶ' ବଦଳରେ 'ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ' ଲେଖାଯାଇ ଥାଏ । ଉଦ୍ଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ୟୀଭୂତ ହେବା ଅର୍ଥରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ପ୍ରୟୋଗ ଅସଂଗତ ନୁହେ । ମାତ୍ର ଆଲୋଚନା କଲେ ଦେଖାଯିବ, କେବଳ ଉଦ୍ଦେଶ ଅର୍ଥରେ 'ଗଡ୍ଡଳିକା ପ୍ରବାହ' ନ୍ୟାୟରେ 'ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ'ର ପ୍ରୟୋଗ କରା ଯାଇଥାଏ ।

(୬) ସଂଜ୍ଞା—ଆଜିକାଲି ଉକ୍ତ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ଲକ୍ଷଣ ଅର୍ଥରେ । ହିନ୍ଦୁ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ 'ଲକ୍ଷଣ' ଶବ୍ଦର ବହୁଳ ପ୍ରୟୋଗ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ଯଥାର୍ଥରେ ଏହାହିଁ ଇଂରାଜୀର **Definition** ମାତ୍ର ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଂଜ୍ଞା ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ କରା ଯାଉଛି । ସଂଜ୍ଞା ଏବଂ ଲକ୍ଷଣ ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ ପଦାର୍ଥ । ବିଶିଷ୍ଟ ଧର୍ମହିଁ ଲକ୍ଷଣର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଦାଶରଥି ପ୍ରକୃତ ଶବ୍ଦ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ସଂଜ୍ଞା ମାତ୍ର ସମାପୁଣ କାର୍ଯ୍ୟର ନାୟକତ୍ୱ, ସୀତାଙ୍କର ପତିତ୍ୱ ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ । ଏ ଭ୍ରାନ୍ତିର ସର୍ବଥା ମୂଳୋତ୍ପାଟନ କରିବାକୁ ହେବ ।

[୭] ତହିଁର—ଏ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥାଏ । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ— "ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଓ ତହିଁର ମହତ୍ତ୍ୱ" ଅଥବା "ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଓ ତହିଁର ଉତ୍କର୍ଷ ।" ତାହାର ବଦଳରେ ତହିଁର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଯେ କି ଅର୍ଥ ପୁଷ୍ଟି ହୁଏ, ପ୍ରଯୋକ୍ତା ମାନଙ୍କୁହିଁ ବିଦିତ ।

[୮]—କିଛିଦିନ ତଳେ ଓଡ଼ିଶାର କୌଣସି ଏକ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିକ୍ଷକ ଜଣେ ଛାତ୍ରକୁ ଭୟଙ୍କର ବେତ୍ରାଘାତ କଲେ । ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣା ଯାଉଛି, ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିଷ୍ଠୁରତାହିଁ ଏ ବେତ୍ର ଚାଳନାର କାରଣ । ବହିରେ ଲେଖାଥିଲା—ଚାରିଦିଗରେ ଆମେ ଯେଉଁ ସବୁ ଦେଖୁ······ଏଥିରୁ ଆମେ ସ୍ଥିର କରୁ ।" ଛାତ୍ର କିନ୍ତୁ ପଢ଼ିଲା······ ଦେଖୁ······ କରୁ । ଶିକ୍ଷକ ମାଡ଼ ଚଢ଼ାଇଲେ କାରଣ ଛାତ୍ରଟିର ନାକର ମଧୁର ଧ୍ୱନି ଶୁଣା ଗଲା ନାହିଁ । ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଏ ଘଟଣା ଲାଗି ଦାୟୀ କିଏ ? ଦେଖୁଁ, କରୁଁ ପ୍ରଭୃତି ବ୍ୟାକରଣ ସମ୍ମତ ନୁହେ । ନିଜ ଉଚ୍ଚାରଣର ଭ୍ରାନ୍ତିକୁ ସାହିତ୍ୟରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାଲାଗି ଯେଉଁମାନେ ଉଦ୍ୟତ ସେମାନେ ଏଥିଲାଗି ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି ?

(୯) ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ—ଏ ଆଉ ଏକ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି । "ତାଙ୍କର ମୋ ପ୍ରତି ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ଅଛି" ଏପରି ବାକ୍ୟ ଏଣିକି ସାହିତ୍ୟିକ ବିଶିଷ୍ଟ ଶୈଳୀର ଲକ୍ଷଣରୂପେ ଗୃହୀତ ହେଲାଣି । ସୌହାର୍ଦ୍ଦ ବା ସୌହୃଦ୍ୟ ହୋଇପାରେ ମାତ୍ର ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ନୁହେଁ ।

(୧୦) ବାହ୍ୟିକ—ଅନ୍ତରରୁ ଆନ୍ତର ହେବା ପରି ବାହାରୁ ବାହ୍ୟ ହୁଏ । ମାତ୍ର ଶବ୍ଦଟିକୁ ବୋଧହୁଏ ଅଧିକ "ସାହିତ୍ୟିକ" ଓ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ବାହ୍ୟିକ ଲେଖାଯାଏ । ଏଣିକି 'ଆନ୍ତର' ବଦଳରେ 'ଆନ୍ତରିକ' ଲେଖା ଯାଇପାରେ ।

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିସ୍

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଏମ୍, ଏ.

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଏମ୍, ଏ, ହାଡମୁଣ୍ଡା ପୋଷ୍ଟ ବାଣପୁର—ବୁଦ୍ଧୁରାମଙ୍କ ଠାରୁ ଲେଖିଛନ୍ତି—

"ତୁମେ ଯାହା କହ ପଛେ, ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ ମୋ ଝିଅର ନାମ ପୂର୍ବରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ବିଶେଷଣ ସଜାଇ ରଖିଥିବି,—ଅଜ ସେହି ବିଶେଷଣଟା ହେଉଛି 'ମିସ୍'। ମୁଁ ବିଗତ ଚାରି ନିଃଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସରେ ଚାଲିଚଳଣି ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷା, ଆଚରଣ ବ୍ୟବହାର, କବିତା, ଗୀତ ଗାଇବା ମଧ୍ୟରେ ଏହି 'ମିସ୍'ଟାକୁ ଜବରଦସ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରିଛି ଥିଲି। ଆମ ଗାଁ ଛଅଟି ଭଉଣୀଙ୍କର ପ୍ରାୟ ଅଧ ଡଜନେ ଝିଅ ଜନ୍ମ ହେଲେଣି। କିନ୍ତୁ ଭଉଣୀ ଅମର ଏତେ ସରଳ, ସରଳ ନୁହେଁ ତ, ଏତେ ଓଲୁ ଯେ, ସେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ମିସ୍‌କୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ସାଇନ୍ ବୋର୍ଡ଼ ପୂଜା କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ। ମୋର ଭୀଷଣ ଦୁଃଖ, ଦୁଃଖ ନୁହେଁ ତ—ହୃଦୟରେ ଜ୍ୱଳନ, ଭଉଣୀ ଅମର ମିସ୍‌କୁ ଚିହ୍ନି ରଖି ନାହାନ୍ତି। ଅମର ଭଉଣୀ ଏତେ ପଛରେ!—ତୁମେ ମଣୁଥିବ 'ମିସ୍' ପ୍ରତି ମୋର ଏତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା କାହିଁକି? ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ, ମିସ୍ ନାମଟା ପ୍ରଥମତଃ ଖୁବ୍ ଭଲ ଶୁଭେ। ଯେପରିକି ସେଥିରେ ଚାଖି ହୋଇନଥିବା ଅମୃତ ଅଛି ଏବଂ ଇତିହାସ ଅଛି। ମାନେ ରୋମାନ୍‌ସ ଅଛି, ମାନେ ଗୋଟାଏ ଆଡଭେନ୍‌ଚରେ ଭରି ଅଛି। ସତେ, 'ମିସ୍' ଶବ୍ଦଟାରେ କେତେ କେତେ ବିଜ୍ଞାପନ ରହିଛି। ବଜାରରେ ମିସ ଶବ୍ଦର ଦର ତ କିଛି ଖସି ନଯାଏ, କାରଣ ମିସ୍ ଶବ୍ଦଟା ଅନେକ ସମୟରେ ଅନେକ ବାଟୋଇଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରେ। ଝିଅର ବୟସ ହେଉଛି ମୋର ଗଣନାରେ, ୨୧ ବର୍ଷ ୨୧ ଦିନ। ତାଙ୍କର ବିଦ୍ୟା, କଲେଜରେ ବହୁତ ଦୂର, ସେ ପୁଣି ଟେସ୍‌ମା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି, କବିଶ ନାହିଁ। ନାକ ଆଉ ମୁହଁ ନିହାତି ଅସୁନ୍ଦର, ମୋଟ ଉପରେ କେହି କେମିତି ଯଦି ତାଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହେବ, ତେବେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘୃଣା, ନାସା କାଟିଙ୍କ ପ୍ରତି ବୈରାଗ୍ୟ ଆସେ, ମାତ୍ର ଏପରି ଝିଅ 'ମିସ୍' ଶବ୍ଦଟାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଅନେକଙ୍କୁ ଲେଙ୍ଗଡ଼ାଇ କରିଲେ ବହୁତ ଧୂଳିରୁ

ଟାଣି ନଅନ୍ତି। ମିସ୍ ଶବ୍ଦ, ମୁଁ ଅଖିରେ ଦେଖିଚି, ଅନେକଙ୍କୁ ଦୁନିଆରେ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ବଞ୍ଚି ରହି ପାରିଥାଏ। ଆପଣ ଦେଖିବେ ଯେଉଁଠାରେ 'ମିସ୍' ଶବ୍ଦ, ସେହିଠାରେ ସୁଖ, ଶାନ୍ତି, ତୃପ୍ତି, ଆଉ ସ୍ୱର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତି। ମିସ୍ ଶବ୍ଦ ଅନେକ ତେଲ, ସାବୁନ, ରୁମାଲ, ହେନାଫୁଲ, ମାଳତୀଫୁଲ, ଏବଂ କବିତା ଦାବି କରିପାରେ। 'ମିସ୍' ହେବାରେ ଏତେ ସୁବିଧା ଅଛି ଯେ, ଆଉ କହିହେବ ନାହିଁ। ତେଣୁ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରି ନେଇଛି—ଯେ ମୋର ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଖାଲି 'ମିସ୍' ଶବ୍ଦରେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଛଅଟି ଭଉଣୀଙ୍କର ଏହି ଓଲମିର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବି। ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ। ମୋତେ ଆଉ ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶାଢ଼ୀ କିଣିବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ—ମୋତେ ଆଉ ସେମାନଙ୍କ ସିନେମା ଥିଏଟର ବାବଦରେ ଗୋଟାଏ ବି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ। ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲିପଷ୍ଟିକ କିଣିବା ନେଇରେ ମୁଁ ଆଉ ଅଫିସରୁ ଫେରି ଟିଉସନ କରିଯିବି ନାହିଁ, କି ମୁଁ ଅଉ ଗୃହକଷ୍ଟରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନେବା ପରେ ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବରପାତ୍ର ଖୋଜାଇବାରେ ଆମ ଗାଁ ଭୁଜଙ୍ଗଙ୍କୁ ପ୍ରତି ମାସରେ ଏତେ ଚିଠା ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେବି ନାହିଁ—ଅନ୍ତତଃ ମୋର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଆମ ଘରେ ଦଳ ଦଳ ବର ପାତ୍ର ଆସି ଖାଲି ଲୁଚକାଳି ଖେଳିବେ। ମୋର ଆଉ ଚିନ୍ତା କଣ? ଏଇ ଖାଲି 'ମିସ୍' ଶବ୍ଦଟାକୁ ବ୍ୟାକରଣଗତ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପାରିଲେ ହେଲା। ମାନେ 'ମିସ୍' ଶବ୍ଦଟାର ସମ୍ମାନ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଯେଉଁମିତି ମୋର ଝିଅମାନଙ୍କର ଅବର୍ଦ୍ଧବ ହେବ।

ମାତ୍ର ଶେଷରେ ତୁମକୁ ସ୍ମରଣ କରାଇ ଦେଉଛି ଯେ, ମୁଁ କାହା ଝୋଇ ନାହିଁ, କାରଣ ଯାହାକୁ ବାହାହେବା ପାଇଁ ମୁଁ ଗୁହାରି, ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ 'ମିସ୍' ଶବ୍ଦରେ ବେସିକ୍ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ ନେଉଛନ୍ତି—ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ କେବେ ସରିବ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ କେବେ ହାସଲ କରି ମିସ୍ ବିଭେ କରିବେ ତାହାହିଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମିସ୍ ପ୍ରାର୍ଥୀ-ବଜାରର ପ୍ରଧାନ ସମସ୍ୟା।"

ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଏ ଅଖ୍ୟାନର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶନ କରିବ।

(ଭୂତଚକ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ କଥା ଠିକ୍ ବୁଝିହେଲା ନାହିଁ।

ଉ—ବୁଝି ପାରିଲ ନାହିଁ। ଅଚ୍ଛା, ମୁଁ ବୁଝାଇ କହୁଛି, କଥାଟା ଏଇ ଯେ—ଲଞ୍ଚ ମିଛ, ଠକାମି, ଅସାଧୁତା ଆଦି କ୍ରମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯୋଡି ଯାଉଛି ବୋଲି ତ କହୁଛ କିଏ? କିନ୍ତୁ କେ କରୁଛି ବା କାହିଁ କିଏ? ତେଣୁ ସାଧୁ ଲୋକ କେହି କେହି ଅଛନ୍ତି। ସେଥିପାଇଁ ବାହାରୁଛି ଅନର୍ଥ, ଗୋଳମାଳ। Mass ଇନ୍‌ଜେକସନ ଦେଇ ଦେଲେ ସମସ୍ତେ ମିଛୁଆ ଲାଞ୍ଚୁଆ ହୋଇଯିବେ। ଆଉ କେହି କାହାରିକୁ କହିବାକୁ ନଥିବ। ଅଶାନ୍ତି ଚାଲିଯିବ। ଏ ଗୋଟାଏ ଦିଗ—ବୁଝିଲ? ମହାତ୍ମାଜୀ ଆଉ ରହି ପାରିବେ ନାହିଁ।

ଆଜି ଏତିକିରେ ଥାଉ। ନମସ୍ତେ।

ସମସ୍ତେ ଏକ ଭାବରେ କହିଉଠିଲେ ଛିଡ଼ାହୋଇ "ନମସ୍ତେ"।

[କ୍ରମଶଃ]

ଭାଗ୍ୟ ! ଭାଗ୍ୟ !!

ଇଷ୍ଟ ଦେବଙ୍କୁ ସ୍ମରଣକରି ୧ ଠାରୁ ୧୬୦ ମଧ୍ୟରୁ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟା ମନୋନୀତ କରି ଲେଖନ୍ତୁ! ତ୍ରିକାଳଜ୍ଞ ମହର୍ଷି ଭୃଗୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମତେ ସଂଖ୍ୟା ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁଶୀଳନ କରି ଆପଣଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଗଣନା କରି ପଠାଇବୁଁ।

ମନିଅର୍ଡରଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ୫୦ ପଇସା ପଠାନ୍ତୁ ଓ କୁପନରେ ମନୋନୀତ ସଂଖ୍ୟାଟି ଓ ନିଜର ପୁରା ନାମ ଓ ଠିକଣା ଲେଖି ଦିଅନ୍ତୁ।

ଠିକଣା — ଭୃଗୁ ସଂହିତା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
C/o ଡ଼ଗର ବକ୍‌ସ ନଂ ୨୧
ପୋ: ଭଦ୍ରକ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ଜାତୀୟତାର ଭାବ ଜାଗ୍ରତ କରିବା, ଭାରତର ପରମ୍ପରାର 'ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଧାରା ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ଆଦର୍ଶ ସାଧନା କରିବା। ୨। 'ଡାକର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ପତ୍ରବିନିମୟ ଦ୍ୱାରା ତରୁଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସ୍ନେହର ନାଗ ନାଗୁଣୀ ମାନେ

ଏଣିକି ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ-ଉତ୍ତରରେ କିଛିକଣା ଛାଡ଼ି କଲିବ। ଜଣେ ନାଗ ଥରକେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବେ। ଅର୍ଥାତ୍ ଗୋଟିଏ—କମ୍ପା ନାଗଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ। କାହାକୁ ଏକାଥରେ ଏକାଧିକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ମନା। ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ନାଗ, ନାଗୀମାନେ ପୁଚ୍ଛା-ପୁଚ୍ଛି ହେବେ। ଅର୍ଥାତ୍ କେବଳ ଜୀବନର ସମସ୍ୟା ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବେ। ତା ଛଡ଼ା ପ୍ରତି-ଥର ଅନ୍ତତଃ ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ନାଗଙ୍କୁ ପଚାରିବେ—ତାର ଉତ୍ତର ପର ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେବେ। ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହେବ। ଡମରୁ ଅଜା।

ନାଗଙ୍କ, ପ୍ରଶ୍ନ

୧—ନିମ୍ନଲିଖିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ କେଉଁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ପ୍ରତିନିଧି ସଭା?

ଡାଏଟ୍, କଂଗ୍ରେସ, କୋର୍ଟିସ, ରେଇଖ୍‌ଷ୍ଟାଗ୍, ସୋବ୍ରାନ୍ୟେ, ହାଉସ ଅବ୍ କମନ୍ସ।

୨—ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଭିତରୁ କିଏ, କିଏ ଓ କେବେ?

ପ୍ରିୟଦର୍ଶୀ ଅଶୋକ, ବୀର ଅର୍ଜୁନ, ହେରଲ୍ଡ, ନାଗାର୍ଜୁନ, ଓ ହେନ୍ରି, ହେନରି ଏସମଣ୍ଡ, ଅଶୋକ, ହେନରି ମର୍ଗାନ, ଅଶୋକାରିଷ୍ଟ, ଅର୍ଜୁନ, ହେନରି ଦି ନେଭିଗେଟର, ହେଭ ଅବ୍ ମନ ମାଉଥ, ଅର୍ଜୁନ, ହେଭ ଲରେଜର।

୩—କେଉଁ କେଉଁ ଜାହାଜ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପତାକା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି।

ଶ୍ୱେତ ନିଶାଣ (Ensign) ରକ୍ତ ନିଶାଣ (Ensign) ନିଶାଣ (Ensign); ନୀଳପିଟର?

—❁—

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

୧—ଗଙ୍ଗାଧର—(୯୩୦) ସପ୍ତାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ନାମ କଣ?

୨—ବିଶ୍ୱନାଥ—(?) ଭାରତରେ ତଥା ଓଡ଼ିଶାରେ ଶତକଡ଼ା କେତେ ଲୋକ ଚାକିରି କରନ୍ତି?

୩—ରବୀନ୍ଦ୍ର, (୧୦୦୩) ମେସ୍‌ମେରିଜମ୍ ବିଦ୍ୟାର ଆବିଷ୍କାରକ କିଏ?

୪—ଦଣ୍ଡପାଣି (୧୧୦୮) ଭଗବାନ ନିରା-କାର କାହିଁକି?

୫—ଓଡ଼ିଶାରେ ଭାଷାସଂଖ୍ୟା କେତେ ଓ କେଉଁ ଭାଷାରେ ସାହିତ୍ୟ ଅଛି?

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ରବୀନ୍ଦ୍ର—(୧୦୦୩) ପ୍ରସନ୍ନ (୧୦୪୦) ଭାଇ ଜାଣିବ—(ଖ) * ୧୯୦୧ ଖ୍ରୀ: (ଗ) ୧୮୫୯ [ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ] ଙ [ବିଶ୍ୱାସ ନରଖି ଡାକି-ଲେ ସେ ନିରାକାର।

ମାନସ ଭାଇ [୧୦୫୭] ଜାଣିବ—[ଖ] ଭୁବନେଶ୍ୱର [ଘ] କାଲିଫର୍ନିଆ।

ନାମଅଦିଆ—ମାନସଭାଇ ଜାଣିବ—[ଖ]—* କୋଣାର୍କ ଘ—* ରକ୍‌ସି [ଆମେ-ରିକା] [ଗ] ଟ୍ରାନ୍‌ସ ସାଇବେରିଆନ ରେଲବେ ପ୍ରସନ୍ନ ଭାଇ ଜାଣିବ [୧୦୪୦]—[ଖ] * ୧୯୦୧ [ଗ] ୧୮୬୨

ଗଙ୍ଗାଧର (୯୩)— ପ୍ରସନ୍ନ ଭାଇ ଜାଣିବ—(କ) ୧୯୦୧—[ଖ] ୧୯୦୧ ଗ (୧୮୬୪) (ଘ) ନିଜକୁ ନିଜକୁ ଡାକିଲେ କେହି ଉତ୍ତର ଦିଏ ନାହିଁ—ଭଗବାନ ନିଜ ଭିତରେ ଥାଆନ୍ତି ଓ ସର୍ବଂ ବ୍ରହ୍ମମୟଂ ଜଗତ—ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ଦେହରେ ଏକ୍ ନାରାୟଣ—ତେଣୁ ଉତ୍ତର ଦେବ କିଏ?

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରତି

—*ଚିହ୍ନିତ ଉତ୍ତର ଠିକ୍।

ହେମ [୧୩୯] ଜାତୀୟ କବି ନିର୍ବାଚନ ସଂବନ୍ଧରେ ତମେ କହୁଛ ଯେ ନାଗମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କ ବହି ନପଢ଼ି ଏମିତି ଲେଖିଦେଇ-ଛନ୍ତି। ନାଗମାନେ ପଢ଼ନ୍ତୁ ନ ପଢ଼ନ୍ତୁ—ନାଗ-ମାନଙ୍କ ମତରେ ଯେ ଜାତୀୟ କବି ହେଲେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆପାତତଃ ମାନିନେବା। ବୁଝିତ ବିଜ୍ଞ ଓ ସୁଧୀ ଜନେ ଅନ୍ୟକୁ କବି କହିବେ। ତାହାକୁ ସମସ୍ତେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ।

ନାଗମାନଙ୍କ ବୟସ ଓ ଜ୍ଞାନ ଅନୁସାରେ ସେ ଯାହା ସ୍ଥିର କଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ବିଷୟରେ କିଛି ନ କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ମାନିନିଅ। ତମେ ନିଜେ ବୋଧହୁଏ ମତ ଦେଇ ନାହିଁ। ବରଂ ତମ ମତ ଲେଖି ଜଣାଇ ପାର। ମୋର ମତ ମୁଁ ତ ଦେଇଛି।

ଶିତିକଣ୍ଠ (୧୧୨୭) ଓ ବିଶ୍ୱନାଥ—ଭୂତଚକ୍ରର ଲେଖକ ତାର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ କହିବେ। ତମେ ତାହାର ସତ ମିଛ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେଇ ତା ଭିତରର ସନ୍ଦର୍ଭକୁ ଗ୍ରହଣ କର।

ଗଙ୍ଗାଧର[୯୩୦]—ଜଗତର କୌଣସି ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ କରିବାକୁ ହେଲେ ବିବାହ ନ କରିବା ଭଲ। ବିବାହ ଦେହର ବନ୍ଧନକୁ ଦୃଢ଼ କରେ। କିନ୍ତୁ ବିବାହ କରି-ବାକୁ ଖରାପ ବୋଲି କହିହେବ ନାହିଁ। ଏହା ମନୁଷ୍ୟର ପ୍ରବୃତ୍ତି ମାତ୍ର। ନିବୃତ୍ତିରେ ଅଧିକ ଫଳ।

ଭୂତନାଥ—ତମେ ଲେଖିଛ, 'ମଣିଷ ଭଲ କାମ ଓ ମନ୍ଦ କାମର ଫଳପାଏ। ସ୍ୱୟଂ ଭଲ କାମ କଲେ ଫଳ ପାଇବେ—ତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ଲାଭକଣ? ବରଂ ନିଜେ ଭଲ କାମ କରିବା ଉଚିତ।' ମୁଁ ତମ କଥା ମାନୁଛି। କିନ୍ତୁ ଭଲ କାମ ଯେ କରିବ ସେ ଅନ୍ୟର ଭଲ କାମକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ଉଚିତ। ତାହା ନିର୍ମଳ ଉତ୍ସାହ ଆଣିଦିଏ।

ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରତିଯୋଗିତା

ହିରେଶନ (୯୧୧) ଲେଖିଛନ୍ତି—ଚରଖା ସଂବନ୍ଧରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖକଙ୍କୁ ସେ ୫ ୧୧ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ।

ପାଦବନ୍ଦୀ ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ପୁରସ୍କାର ପାଇଲେ ଶ୍ରୀ ଶଶିକାନ୍ତ ଦାସ—(୯୨୫)—ବାଣପୁର ହାଇସ୍କୁଲ। ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନ ପାଇବେ—ଶ୍ରୀମତୀ ହେମନ୍ତ କୁମାରୀ [୧୩୯] ତୃତୀୟ—ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ଦାସ [୯୩୦]

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାଗବନ୍ଧୁ କଲମରୁ—

ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାଙ୍କ

ରୂପର ମାନସୀ ପାଷାଣୀ ବାଳା ଗୋ
ପାଷାଣୀ ବାଳା,
ମଧୁର ସାନ୍ଧ୍ୟ ଗଗନେ ତୁମେ ଗୋ
କାବ୍ୟ ତାରା ।
ରୂପ ଦେବତାର ଅଶ୍ଲେଷେ ଅଗୋ
ସ୍ଥିର ଥାଅଛେ,
କୋଟିଏ ସୁଷମା ବର୍ଷି ଦେଉଛ
ମୁଗଧା ବେଶେ ।
ଦେବତା ଟିଏ ଗୋ ମନ୍ତ୍ରେ ଯାହାର
ହେଲେ ତବ,
ପାତ ହେଲା କଳା-ସଙ୍ଗୀତ
ମନ୍ତ୍ର ତବ ।
ରୂପର ରୂପ ସେ ଗଲା ଗୋ ରୂପସୀ
ଅଙ୍ଗେ ତବ,
ମୁଗ୍ଧ ହେଉଛି ସାଗର ଢେଉରେ
ରଙ୍ଗେ ଖେଳ ।
ଜନ୍ମ ହେଲେ ସେ ଚମ୍ପକ ଦଳ
ଚରଣ ତଳ,
ପ୍ରିୟ ଚମ୍ପକେ ବହ୍ନେ ବୁକୁରେ
ପୀୟୂଷ ଝର ।
ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ଗୋ ପ୍ଲାବିଲା ରୂପର
ଜୟଗାରେ,
ରୂପସୀ ଗାଇଲା ପ୍ରଣୟର ଗୀତ
ତାହାରି ତୀରେ ।
ଅଭିଶପ୍ତ ସେ ପ୍ରଣୟୀ ଗଲା ଗୋ
ପ୍ରଣୟ ଏତ,
ଛଳ କର ଗୋ ହୃଦୟ ହୃଦୟ
ସେନେହ ବେଢ଼ ।
ତରଙ୍ଗିଣୀ ଅଗୋ ବକ୍ଷେ ସେ ସ୍ମୃତି
ବହିଛ ଭର,
ନୀରବ ପରଶେ ବୃକ୍ଷତଳେ ରୂପ—
ମେଡ଼ିକୁ ଧର ।
ରୂପ ଦେବତାର ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇ
ବନ୍ଧୁ ହେଲେ,
କୋଟିଏ ସୁଷମା ଅଜାଡ଼ି ଦେଉଛ
ମୁଗଧ ଭରେ ।
ରୂପର ମାନସୀ ପାଷାଣୀ ବାଳା ଗୋ
ପାଷାଣୀ ବାଳା,
ଗରବ କରବ ଅନ୍ତର ତଳେ
କାବ୍ୟ-ତାରା ।

—*—

ଶ୍ରୀ ଶଶୀକାନ୍ତ ଦାସ (୯୨୫)

ଏ ବହରର ବିନୋଦନ ୨୩

ଗୋଟିଏ ମହାଗୋଳ ଦୁର୍ଘଣା ଘଟାଇ ପକାଇଲି । ଗୃହଜଣ ଲେଖକ ଚାରି ନମ୍ବର ଦେଖିଥିଲେ ପାଇ ବ୍ଲକ୍‌ପାଇ ଏଲ୍ ଯାହା ମନେ ହେଲ ତାହା ପୂର୍ବର ଅଗରେ କହିଲେ । ସଂଖ୍ୟାଟି ଗୃହଅଙ୍କ ବୋଲି ସଂସ୍କେ ମନେ କଲେ । ଅଧିକନ୍ତୁ 'କ' କହିଲ—(୧) ସଂଖ୍ୟାଟି ୯ ଦ୍ଵାରା ଭାଜ୍ୟ ଏବଂ [୨] ଗୋଟିଏ ଅଙ୍କ ବର୍ଗମ ସଂଖ୍ୟା; ଖ କହିଲ—[୧] ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ଅଙ୍କର ଗୁଣଫଳ ଶେଷ ଦୁଇ ଅଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସମାନ ଓ (୨) ଦୁଇଟି ଅଙ୍କକୁ ମିଶାଇଲେ ୨୨ ହେବ । 'ଗ' କହିଲ—ମୋର ମନେ ପଡ଼ୁଛି [୧] ଦୁଇ ସଂଖ୍ୟାର ମିଶାଣଫଳ ୨୧ ଓ । ୨] ସଂଖ୍ୟାର ଶେଷ ଅଙ୍କ ୫ । 'ଘ' କହିଲ—(୧) ଏହା ଏକ ବର୍ଗମୂଳ ଓ [୨] ଏହାର ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ବର୍ଗମ ।

ଶେଷରେ ମୋଟର ଧରାପଡ଼ିବା ପରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ପ୍ରତିଜଣ ଯାକଙ୍କର ଗୋଟିଏ କଥା ଠିକ୍ ଓ ଗୋଟିଏ ଭୁଲ । ସଂଖ୍ୟାଟି କହ ଓ କାହାର କେଉଁ ଉତ୍ତର ଠିକ୍ ଓ କେଉଁ ଉତ୍ତର ଭୁଲ ଜଣାଅ ।

୨୧ ନମ୍ବର ଅବସରର ବିନୋଦନଟି ଭୁଲ୍ । ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ।—ଏହାର ଉତ୍ତର ଅବଶ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ, ଅବଶ୍ୟ ହେବ ଠିକ୍ ଧରିହେଉ ନାହିଁ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ନାଗ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ —ଈଶ୍ଵର [୧୦୬୮] ଗଙ୍ଗାଧର [୯୩୦] ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ (୧୧୪୫) ଉଦୟ (?) ଶିଶିର [୮୩୫] ଦଣ୍ଡପାଣି (୧୦୦୮)

—*—

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୧୬୧ ବିଦ୍ୟାଧର ସିଂହ ପନର ଅଷ୍ଟ ବିଦ୍ୟା ମନ୍ଦିର ପୋଃ ବଡ଼ବାଟ ବିଳେଇପୁର via ଭଦ୍ରକ । ୧୧୬୨ ବ୍ରଜନାରାୟଣ ପାତ୍ର ଅଗରପଡ଼ା ବିଦ୍ୟାମନ୍ଦିର ପୋଃ ବଡ଼ବାଟ ବିଳେଇପୁର via ଭଦ୍ରକ । ୧୧୬୩ ମାଧବ ଚନ୍ଦ୍ର ସିଂ ଲକ୍ଷ୍ମଣନ୍ଦ, M. E. ସ୍କୁଲ, ଅଗରପଡ଼ା ପୋଃ ବଡ଼ବାଟ ବିଳେଇପୁର ଭଦ୍ରକ । ୧୧୬୪ ନଟବର ଜେନା ଗ୍ରାମଃ ସିଂହବାଲି ପୋ ନୂଆପଡ଼ା କଟକ । ୧୧୬୫ ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ସିଂ ଅଯୋଧ୍ୟା ମ. ଇଂ. ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ—ପୋଃ ଅଯୋଧ୍ୟା, ବାଲେଶ୍ଵର । ୧୧୬୬ ଅଭାଦି ଚରଣ ବେହେରା ଅଯୋଧ୍ୟା ମ. ଇଂ. ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋଃ ଅଯୋଧ୍ୟା ବାଲେଶ୍ଵର । 1177 ବନ୍ଧୁଣାବର ନାଏକ, ଅଯୋଧ୍ୟା ମ. ଇଂ. ସ୍କୁଲ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋଃ ଅଯୋଧ୍ୟା ବାଲେଶ୍ଵର । 1178 ଗ୍ରହିରଞ୍ଜ ଦାସ ଟଳଗା ମହନ୍ଦ ପୋଃ ମଠଗଡ଼ କଟକ । 1179 ସୁବର୍ଣ୍ଣମଣି ପ୍ରଧାନ ବାଣୀ ମନ୍ଦିର ପୋଃ ବଡ଼ ଖାମ୍ବାର ଗୁରୁନନ୍ଦ । 1180 ବୈଦ୍ୟନାଥ ଅଗ୍ରୱାଲ ପୋଃ ଅନ୍ଗୁଲି । 1181 ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ବାଲେଶ୍ଵର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲ, ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ବାଲେଶ୍ଵର । 1182 ମନମୋହନ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଗ୍ରାମ ସୁଆଗଡ଼ ପୋଃ ସୋର ବାଲେଶ୍ଵର । 1183 ଇନ୍ଦ୍ରନାରାୟଣ ଜେନା, ବାଲେଶ୍ଵର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ [ବି] ବାଲେଶ୍ଵର । 1184 ଦେବାଶିଷ ମହାନ୍ତି ଗ୍ରାମ ଉଟୁଆ ପୋଃ ସୋର ଜି ବାଲେଶ୍ଵର । 1185 ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ, ଦାସ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ହାଇ ବାଦଡ଼ା ଉଃ ପ୍ରାଃ ଇସ୍କୁଲର ଛାତ୍ର, ପୋଃ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1186 ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାମୟୀ ଷଷ୍ଠ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ହାଇ ବାଦଡ଼ା ଉଃ ପ୍ରାଃ ସ୍କୁଲର ଛାତ୍ରୀ ପୋଃ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1187 ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ଦେ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ହାଇ ବାଦଡ଼ା ଉଃ ପ୍ରାଃ ସ୍କୁଲର ଛାତ୍ର, ପୋଃ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1188 ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ, ଗିରି ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ହାଇ ବାଦଡ଼ା ଉଃ ପ୍ରାଃ ସ୍କୁଲର ଛାତ୍ର ପୋଃ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1189 ବନ୍ଧୁବିଭ ଶତପଥୀ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ହାଇ ବାଦଡ଼ା ଉଃ ପ୍ରାଃ ସ୍କୁଲର ଛାତ୍ର ପୋଃ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1190 ସଞ୍ଜୟ କୁମାର ଷଣ୍ଢ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ହାଇ ବାଦଡ଼ା ଉଃ ପ୍ରାଃ ସ୍କୁଲ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1191 ରଘୁନାଥ ଦ୍ଵିବେଦୀ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ହାଇ ବାଦଡ଼ା M.E. ସ୍କୁଲ" ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1192 ମୁରଲୀ ଧର ମିଶ୍ର ୪ର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ ହାଇ ବାଦଡ଼ା, M. E. ସ୍କୁଲ" ରାଇରଙ୍ଗପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1193 ପ୍ରେମ ସୁନ୍ଦର ମହାପାତ୍ର ଅନନ୍ତ ନାରାୟଣ ହାଇସ୍କୁଲ, ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋଃ ନରସିଂହପୁର, କଟକ ।

—*—

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାତି/ନାତୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହସ ସେବା ଦ୍ଵାରା ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟା କରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ ମୁଦ୍ରା କମସେ ୦ ୯ ର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାତି/ନାତୁଣୀ

ଠିକଣା ____________

ତାରିଖ ____________

✻ ଏହି କୁପନ ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଟାଉ

ମୋର ଭଉଣୀ ଜଣେ ୯ମ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯେଉଁ କଳା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନସବୁ ଉଠାଇଛନ୍ତି ତାର କିଞ୍ଚିତ୍ ଆଲୋଚନା କରୁଛି । ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି ବାସନା ତେଲ ଉପରେ ଏ ଭଳି ଛବି ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ ବହିର ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟରେ ସାଧାରଣ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ତେଲ ଉପର ଚିତ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସମାନ, କାରଣ ଉଭୟକୁ ବିଜ୍ଞାପନ ଚିତ୍ରଣ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ପାରେ । Commercial art ର ଏହାହିଁ ଅର୍ଥାତ୍ ଆକର୍ଷଣ କରିବା ପ୍ରଧାନତମ ଉଦ୍ଦେଶ । ଯଦି କୌଣସି ଠାରେ ଅଛ ଉଇଧରଣର ଚିତ୍ରଥାଏ-ତାହା ଶିଳ୍ପୀ ଓ ଲେଖକଙ୍କର ଅଭିରୁଚି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । Commercial art ଦିଗରୁ ଏ ଚିତ୍ରକୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ବୋଲିଯାଇ ପାରେ- କାରଣ ଏହା ଲୋକଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରୁଛି ।

ସେ କହନ୍ତି, ଛବିରୁ ଓଡ଼ିଆଣୀ କି ବଙ୍ଗାଳୁଣୀ ବାରିହେଉ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ମିଳାମିଶାର ସୁବିଧା ହେତୁ ବେଶ ଭୂଷାର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜାଣିବା ସହଜ ନୁହେ । ବେଥୁନ କଲେଜଗାର୍ଲ ଓ ରେଭେନ୍ସା ଗାର୍ଲଙ୍କୁ ଧାଡ଼ିକରି ଠିଆକଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗାଳି ଚିହ୍ନିବା କଷ୍ଟକର ହେବ । ତେଣୁ ଶିଳ୍ପୀ ଉପରେ ଦୋଷ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ କଲେଜ-ଗଣ ନିଜର ଅନୁକରଣ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଦୋଷ ଦେବା ଉଚିତ । ଶିଳ୍ପୀ ସମୟର ପଛନ୍ଥି ମାନ୍ଦ ।

ପୁଣି ସେ କହନ୍ତି ଗୋଟାଏ ହାତରେ ଅଳଙ୍କାର ଥିବାରୁ ଅଧା ସଧବା ଓ ଅଧା ବିଧବା ଦିଶୁଛି । ଅଧା ସଧବା-ଅଧା ବିଧବା ନହୋଇ ଅବିବାହିତା କାହିଁ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ କି ? ଏବଂ ସେ ସମୟରେ ଗୋଟାଏ ହାତରେ ଚୁଡ଼ି ରଖି ଅନ୍ୟହାତକୁ ଖାଲି କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅନେକ କଲେଜୀୟଙ୍କର ଥିବାର ଜଣା ଯାଇଛି ଓ ଦେଖା ହୋଇଛି । ତାଛଡ଼ା ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ ଏତେ କଳହ କାହିଁକି । ଗୋଟାଏ ହାତରେ ତାହା ନହେଲେ ଦେହ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ତ୍ରୁଟି ଘଟିଛି କେଉଁଠି ? ଆଜିକାଲି ଗୋଟାଏ ହାତରେ ସବୁଚୁଡ଼ି ରଖିବାର ଫାଶନମ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ବେଶୀ ଦୂର ନ ଯାଇ ଆମର ଛାତ୍ରୀ ମହଲାରେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ଲଭ ହେବନାହିଁ । ଶିଳ୍ପୀହୁଏତ ଖେୟାଲରେ ତାହାର ପ୍ରତିଛବି ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁଣି ବାଳଗୁଡ଼ିକ ଲୁଗଲୁଗ ନ ହୋଇ ବାଙ୍ଗଗା ପରି ସିଧା ହୋଇଛି ବୋଲି ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି । ବାଳଗୁଡ଼ିକ ଲମ୍ବିତ ନହେଲେ କଳା ଅମୂଲ୍ୟ ହୁଏନାହିଁ । ବାହୁଘା ସହିତ ବାନାର ଝୁଳନା ବଡ଼ ବାହାଦୁରୀ । ଏଥିପାଇଁ ବାହୁଙ୍ଗାର ଛବିକୁ ଚଳ ଅପମାନ ଯଦି ବସାଯାଇ ପାରେ ତେବେ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କୁ ବରଂ ସମ୍ମାନ ଦେବା କଥା ।

ସେ ଆହୁରି କହନ୍ତି ଯେ ୫୦ ଗାବେଇ ଓ ନାଚ ଚଳକୁ ହୋଇଯାଇଛି ।କିନ୍ତୁ ସେ ଭଳି ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ । ପୁଣି ଅଜନ୍ତା ଚିତ୍ରରେ ଅନେକ ଅଧିକ ବଢ଼ିଲ ବା ମୋଟ ଦେଖାଯାଏ—ଏହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ କେହି ଘୃଣାକରନାହାନ୍ତି-ସେମାନେ ଯୌଗ ମନ ପ୍ରିୟ ନୁହନ୍ତି । କାରଣ କଳାର ଉତ୍ତମ ଅବୟ ଓ ଗୁମ୍ଫରଚନାରେ ସେମାନେ ମୁଗ୍ଧ, ଯଦିବା ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଓ ଏମ୍ପିଷ୍ଟାଇନଙ୍କ ମାତୃମୂର୍ତ୍ତି ଅମୂଳର ଚିହ୍ନଲେହି ସେମ୍ବ ଉଦେଶ୍ଯ । ତାପରେ ଭଉଣୀ କହନ୍ତି ବାନର ନିଜର ବସ୍ତାବା ନା ମାଡ଼୍ରାସୀ ? ଅଳଂକାରବା ପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାହାସୃଷ୍ଟି କରିବ ତାକୁ ମାଡ଼୍ରାସୀ ବା ଗୁଜରାଟୀ ବାସ ନ ବହୁ ବରଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧିକ ହୋଇଛି କି ନା ଦେଖିଲେ ଠିକ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଭାଇ ଓ [illegible] ଅଭିନେତ୍ରୀର ଗାମି ବୋଲି ସେ ପୁଣି ଦୋଷ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହା ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କଳାର ଅଙ୍ଗ ବୋଲି ଭରତପ୍ତ ଚିତ୍ରଶାସ୍ତ୍ରରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଛି । ଅଭିନେତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ଅନୁକରଣ କରି ଚାପ ଭିତରେ ବେଶଣ କରନ୍ତି । ଯଦି ତାହା ଅପ୍ରାକୃତିକ ହୁଏ ତେବେ ତାକୁ ଅନୁକରଣ କରିବା ପାଇଁ କୁମାରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହୁଏ ନାହିଁ କାହିଁକି? ଭଉଣୀ ଲଗା ମିଳାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ ଦିଶୁନି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଲୁଗାରେ ଲୁଗଡ଼ ଅଛି—ଲକ୍ଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅଛି—ଯାହାଅଛି ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ପୁଣି ଉପରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଜଣା ଯାଉନାହିଁ । ଗୋଡ଼ ଯାହା ଦିଶିବାର କଥା ଦିଶୁଛି । ଜଣେ ମାରବାଡ଼ିଙ୍କର ଗୋଟିଏ କାନ ନ ଉଠା ଥିବାରୁ ସେ ଫଟୋ ଉଠିବାକୁ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । କାରଣ ତାଙ୍କ ଯୋଡ଼ିଏ କାନର ଗୋଟିଏ କାନ ଫଟୋ ଗ୍ରାଫରେ ନେଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ କରି ବସିଲେ । ଏକଥା ସେହିପରି ବୋଧ ହେଉଛି ।

କଳାର ଅଦର୍ଶ ବା ମତଭେଦ ପାଇଁ ପଥ ବହିର ଛବି ବଦଳରେ ଆମର ବିଶ୍ୱକବି ବା କୋଣାର୍କ ଯାଇ ପାରନ୍ତି—Commercial illustration—ଏବଂ ଏଇ ଗୋଟିକୁ model ଭାବେ ଧରି ଶିଳ୍ପୀଙ୍କର ଅନ୍ୟଚିତ୍ରର ଅଛନ୍ତି ଦେଇ ନାହିଁ । ଏ ଛବିରେ—ଅଙ୍ଗି କନ, ରେଖାଙ୍କନ, drapery ବସ୍ତ୍ର ଭୂଷଣ, Composition ରଚନା ଲୁଇଯାମ୍ୟ, ଅଙ୍ଗଗଠନ ଓ ପରମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏତେକଥା ଜାଣିବାର ଅଛି ଯାହା ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଅନେକ ବର୍ଷ ଲାଗିବ । ପୁଣି କେହିକି ଭୋଗବଳ କହନ୍ତି । ଏହା କଣ ଚିତ୍ରକରର ଦୋଷ? ଆମର କଲେଜ ମାନଙ୍କ ବେଶଭୂଷା ଓ ରୁଚିସଜ୍ଜାରେ ପୁଣି ଭଲ କଲେଜରେ—ଅବରୋଧ ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଅନେକ କଥା ବାହାରିବାର ଅଛି—ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଡେଙ୍ଗ ଗଛ ଗାଡ଼ିକୁ ହିବା ଦରକାର କ'ଣ ? ସେ ଗୁଡିକ ଠିକ ବାହାର ଉତ୍ପିତ୍ତ ଉପରେ ହେଲେ ଶିଳ୍ପୀର ଶିଳ୍ପ—ବଳେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିବ । ସେମାନେକ ଶିଳ୍ପୀର ଅଙ୍ଗରେ ଅସ ଯସ ପକ୍ଷୀ, ଚନ୍ଦ୍ରଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା—ଅଙ୍କନ କରଣାସ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ସେ କହନ୍ତି କରେଣ ରଙ୍ଗ ତୋ ମୁରକି ପାଇଁ ଅମକୁ ବଡ଼ ମଣ୍ଡଳ ଚନ୍ଦ୍ରକର ତେଜ ନାହାନ୍ତି । ସ୍କୁଲ ପାଠରେ ଠା ମୂର୍ତ୍ତିକ, ନଚା ପକାଇବାକୁ ବେଳ [illegible] ବୋଲି ? Studio ଭିତରେ ରେଡ଼ ଓ [illegible] ପରର ଅନେକ ଛାତ୍ରୀର ସହାୟ ଶିକ୍ଷା କରିବା ମାଡ଼ି ମଡେଲ ଦେବାର ହୁଏ, ଏଥିପାଇଁ କୋଡ଼ ର ମଡେଲ ଦରକାର ? ତୁମମାନଙ୍କ ଚିତାହୁ ଭେଦ ମଡେଲ । ଅନେକ ସ୍କୁଲରେ ନାକ ସଟିତି ତା କଳା ଅଛି ବୋଲି ସେ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି । କଳା ଓ ସଙ୍ଗୀତ [illegible] ଅଛି ସ୍କୁଲରେ— [illegible] ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ କଥା [illegible] । ପୁଣି ୨,୦ରେ ମାତୃ ଅମକୁ ଲେଖା [illegible] ନାହିଁ କି ?—ସେଇ ଲେଖା [illegible] କଳା ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିଖିବାକୁ [illegible] । [illegible] ଅଧ ଗଳା ହୋଇ—[illegible] ହାତବାକ୍ ଦେବ, କଳାକୁ ଅନ୍ୟ [illegible] ହେଲେ—ସମାଲୋଚନା କଲେ ଅଛି ନାହିଁ [illegible] ବାହିର ଅନେକ ପଦବ—[illegible] ନ ବଢ଼େ ଭଲକା ବାହିଁ କି ?

ଯୋଉ ସୋଲ ର କୋଣାର୍କ, [illegible] ଅଛି, ତାକୁ [illegible] ଯାହା [illegible] ନହିଁ, [illegible] ନାହିଁ, ବେଶ ବାହିଁ-[illegible] ନସରେ ପୁଣି କଳା ବିଦ୍ୟାଳୟ [illegible] ଯାହା ତା ଜଣାଅଛି । ସବୁଶୁଣ ଯଦି [illegible]—ଏତାବାସ ଚଳିବ କିପରି ?

ଉତ୍କଳର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା [illegible] ଭଉଣୀ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ଓ ଏପରି ସମାଲୋଚକ ଦୁଃଖିତ । ଉତ୍କଳର ସମାଲୋଚକ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ଦେଖି [illegible] ବହୁତ ହୋଇଲେଣି । କଟକ-କଲେଜର ପ୍ରାଣରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ବାଧ୍ୟ ହେବ । ଏପରିକି [illegible] ବୋଧ ହେଉଛି [illegible] । ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ରର ଭଲ ସମାଲୋଚନା କରିବାକୁ ଯାଇ ଉତ୍କଳର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପ୍ରତି କଲେଜର ସମାଲୋଚନା ବଡ଼ ଦମକ ପ୍ର—ପ୍ରଶ୍ନର !

ଉତ୍କଳର ଶିଳ୍ପୀ [illegible], ସେବକ ସ୍ୱୀକାର କରିବାର ସମୟ [illegible] ନାହିଁ । ଯୋଉଦିନ ୨୦୦ ବର୍ଷ [illegible] ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି [illegible] ହେଲେଣି । [illegible] ? [illegible] ମଣ୍ଡଳ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା [illegible] । [illegible] ସେ [illegible] ସମାଲୋଚନା କଲେ ମିଳେ ନାହିଁ । ଏହାର କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବେ ? ସରଷେଷରେ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଶିଳ୍ପ ଉଭୟ ଦିଗରେ ଏପରି ସମାଲୋଚନା କରିବାକୁ ମୋର ଭଉଣୀଙ୍କୁ ମୁଁ ଏକ ଉଭୟ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଉଛି । ସମାଲୋଚନା କରିବାକୁ ତ 'ଉତ୍କଳ' ଅଛି । ଅଙ୍ଗ ବାଡ଼ର ତାଙ୍କର ଦରକାର କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଦୟାନିଧି ଚରଣ କାନୁନଗୋ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚାରୁ ଚିତ୍ରମୟ ବିଶାଳ ଉତ୍କଳର

ଗୌରବମୟ ବି[illegible] ପଥରେ

ଓଡ଼ିଆ ମୂଳଧନରେ ଓଡ଼ି[illegible] ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ

"ରୂପଭାରତୀ"ର

ଅଭିନବ ଅବଦାନ

ଛାୟାଚିତ୍ର ଜଗତରେ ଭାରତ ଆଗେଇ ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଆଜି ପଛରେ ପଡ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବମୟ ପ୍ରକୃତ ଚିତ୍ରଣ ନେଇ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ କରି ନଅଟି ସମ୍ବାଦ-ଚିତ୍ର "ରୂପଭାରତୀ" ଲିମିଟେଡ଼ ଓଡ଼ିଶାର ଚିତ୍ରପିପାସୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଆବାଳବୃଦ୍ଧବନିତାଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇ ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି ।

୧—ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ହୀରାକୁଦ ଶୁଭଦାନ ଉତ୍ସବ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ।
୨—ପୁରୀ ରଥଯାତ୍ରା ।
୩—ଓଡ଼ିଶା ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ ।
୪—ଓଡ଼ିଶା ଆସେମ୍ବ୍ଲି ଅଧିବେଶନ ।
୫—ଗଡ଼ଜାତ ଆସେମ୍ବ୍ଲି ଅଧିବେଶନ ।
୬—ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗାଙ୍ଗପୁର ପରିଦର୍ଶନ ।
୭—ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ।
୮—ସ୍ୱାଧୀନତା ଉତ୍ସବର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ।
୯—ଡକ୍ଟର [illegible] ବାପାଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଦର୍ଶନ ।

ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଏହା ପରମ ତୃପ୍ତି ଦାନ କରିଛି । ଏହା ପରେ ପରେ ଆସୁଛି ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଚିତ୍ର

"ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ"

ନିବେଦକ — ରୂପଭାରତୀ ଲିମିଟେଡ଼

Printed & Published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 16 1 49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ମାଘ ...ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ...ଦ୍ୱାଦଶ ସଂଖ୍ୟା ...ତା ୧ । ୨ । ୪୯

ଶାସୁ ବୋହୂ କଳି

ଏ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୬୯
ବାର୍ଷିକ ୫ ୩ ୯

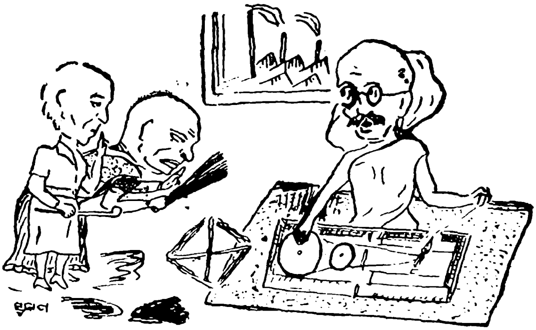

୪ ଅଣା

ପଞ୍ଜାବ— କଂଗ୍ରେସ ଉଦାର [illegible] ଓ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର [ସୁଶୀଳା] ବନ୍ଧୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚାରୁ ଚିତ୍ରମୟ ବିଶାଳ ଉତ୍କଳର

ଗୌରବମୟ ବିକାଶ ପଥରେ

ଓଡ଼ିଆ ମୂଳଧନରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ

"ରୂପଭାରତୀ"ର

ଅଭିନବ ଅବଦାନ

ଛାୟାଚିତ୍ର ଜଗତରେ ଭାରତ ଅଗ୍ରେଇ ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଅଦ୍ୟ ପଛରେ ପଡ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବମୟ ପ୍ରବୃତ୍ତିଚୟନ ନେଇ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ କରି ନଅଟି ସମ୍ବାଦ-ଚିତ୍ର "ରୂପଭାରତୀ" ନିର୍ମାଣ କରି ଓଡ଼ିଶାର ଚିତ୍ରପିପାସୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଆବାଳବୃଦ୍ଧ-ବନିତାଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇ ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି ।

୧—ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ହୀରାକୁଦ ଶୁଭଦାନ ଉତ୍ସବ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ।
୨—ପୁରୀ ରଥଯାତ୍ରା ।
୩—ଓଡ଼ିଶା ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ ।
୪—ଓଡ଼ିଶା ଅସେମ୍ବ୍ଲି ଅଧିବେଶନ ।
୫—ଗଡ଼ଜାତ ଅସେମ୍ବ୍ଲି ଅଧିବେଶନ ।
୬—ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗାଙ୍ଗପୁର ପରିଦର୍ଶନ ।
୭—ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ।
୮—ସ୍ୱାଧୀନତା ଉତ୍ସବର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ।
୯—ପୂଜ୍ୟ ଠକ୍କର ବାପାଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଦର୍ଶନ ।

ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଏହା ପରମ ତୃପ୍ତି ଦାନ କରିଛି । ଏହା ପରେ ପରେ ଅଦ୍ଭୁତ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଛବି

"ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ"

ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ — ରୂପଭାରତୀ ଲିମିଟେଡ୍

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦାଦ୍ଧ ହି ଖଲ୍ୱ ଇମାନ ଭୂତାନ ଜାୟନ୍ତେ !

ଡଗର

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
ଦ୍ୱାଦଶ ସଂଖ୍ୟା

ମାଘ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ
୧ । ୨ । ୪୯

ଶ୍ରାଦ୍ଧ ବାସରେ

ବାପୁଜୀ !
ତୁଲ୍‌ହି ଅସ୍ତନ—
ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବରଷେ—
ଦକ୍ଷିଣର ସୂର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି ଫେରଛି ଦକ୍ଷିଣେ—
ସାର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ—
ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ ।
... ...

ରବି ସୁତା ଯମୁନାର ତୀରେ,
ସ୍ମୃତିର ପାଦ୍ୟ୍ରର ମୁଖେ
ସୁଖେ ଗୃଲେ ସୌଖୀନ ଜନତା
ପାଳନାକୁ ହତ୍ୟାର ସ୍ମାରକ,
କାଳିକ ସେ ଲଜ୍ଜା ବଳମଧ୍ୟେ—
ଅଗତ୍ୟା ।
... ...

ମାନନାହିଁ ମାନବର ମାନଦଣ୍ଡ ଯେଣ୍ଟୁ
ନ୍ୟାୟ ନାମେ ଯେତେ ନିର୍ମମତା
ଗୋଟାଏ ଉଦ୍ଧତ ନର—
ତାହାର ସମାଧି ପାଶେ
କହୁନା କ କଥା—
ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ସୌଖୀନ ଜନତା ?
... ...

ସୁଖେ ଗୃଲେ ସୌଖୀନ ଜନତା ।
ଆପଣାର ପାପ ଯେତେ
ଘୋଡ଼ାଇଛି କସାପରେ ଆଡ଼ମ୍ବର ତଳେ,
ମାନସିକ ଲଜ୍ଜାମାନ କରିଛି ରଞ୍ଜିତ
ସ ଜସଜ୍ଜା ଯାନ ବାହନରେ,
ସାଜିଛନ୍ତି ଅତି ଅଳେ
ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଗୀତ—
ଭୟ,ଭ୍ରାନ୍ତି, ଅସାଧୁତା ।
ସୁଖେ ଗୃଲେ ସୌଖୀନ ଜନତା
... ...

ଗୋଟାଏ ଉଦ୍ଧତ ଶିର,
ଅଗ୍ନି ବାହୁ ସପ୍ତ ବତଷ୍ଟିର
ପିନ୍ଧି ଦେଲା ଏ ଛଦ୍ମ କମୌଜ,
ଲଂଘି ଶତ ବାଧା ଅବହେଳେ
! ଅଜାଡ଼ିରୁ ଏକ ବର୍ଷ ତଳେ
କଲା ଯେ ଅହ୍ୱାନ—
ଆଧୁନିକ ବନ୍ଧ୍ୟା ସଭ୍ୟତାରେ,
ଏସନେକ ଶୁଦ୍ଧ ସନ୍ଧ୍ୟା ଲଗ୍ନେ
ନଗ୍ନ-ନଗ୍ନ-ନଗ୍ନ ତା' ହୃଦୟ
ଦୂରେ ଫିଙ୍ଗି ସ୍ୱଜଶକ୍ତି ରକ୍ଷାର କବଚ,
ମୁଖେ ଖାଲି 'ରାମ' 'ରାମ ତାରକ'ର ମନ୍ତ୍ର !—
ଅବା ସେ ମାନବ ପ୍ରତି ଅସୀମ ବିଶ୍ୱାସ ।

ମନୁଷ୍ୟ ଦେଇଛି ତାର ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର
ପଶୁର ଅସନ୍ତୁ !

ଏସନେକ ଶୁଦ୍ଧ ସଂଧ୍ୟା ବେଳେ—
ଶରୀରର ସୁଖ ଲାଗି
ରାଜନୀତି ଧର୍ମନୀତି ସବୁ ଅସ୍ତ୍ର ଧରି
ବୁଦ୍ଧି ବୃତ୍ତି ହୃଦୟର ଯେତେ ଅନୁଭୂତି
ହସବ୍ରତନ କଳଙ୍କିତ କୋଲି ଆଧୁନିକ
ଦେଖାଇଲା ନିଜ ବର୍ବରତା
ବନ୍ଧ୍ୟା ସଭ୍ୟତାର ।

ଯାହାର ପ୍ରତୀକ ଏକ ଯୁବାନର
ଦେଲା ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର
ପଶୁର ଅସନ୍ତୁ !
...

ସେହି ଶମଶାନ,
ସେଦିନ ଉଠିଲା ଶବ୍ଦ
ହାୟ ଶବ୍ଦ—ମହାପ୍ରୟାଣେ—
ରଥୀ, ପଦାତିକ ପୁଣି ଅଶ୍ୱାରୋହୀ ସେନା
ଆକାଶ ବାତାସ ସଙ୍ଗେ ଦେଇ ସମତାଳ
ଅସ୍ତ୍ର-ହୀନ ନିଃସ୍ୱ ଏକ ନର-
ଅସ୍ଥି ଓ କଙ୍କାଳ
ଲଭିଗଲା ଦିଲ୍ଲୀଶ୍ୱର ବିଶାଳ ବିଭବେ ।
ଜାତ୍ରକ ସେ ଓଷ୍ଠ ପୁଟେ
ଡେଶ କଥା—'ହେ ରାମ ହେ ରାମ'
ଲଭିଗଲା ନାରୀର ଦର୍ପିତ ଗର୍ଜନେ ।
ଚଳିଛନ୍ତି ରଥୀ, ପଦାତିକ,
ରାଜା, ମହାରାଜ, ଦୂତ,
ପାତ୍ର, ମନ୍ତ୍ରୀ, ଅମାତ୍ୟ, ସଚିବ
ରାଜମୁକୁଟ ଯାଇ ତୁଳେ ଅବା
ଅସୂତ ଅସୃତ ।
... ...

ଅସୃତେ ଅସୃତେ
ଅସୃତ ସେ ଅନେକ ସମାଜ,
ଯହିଁ ଖାଲି ଅଶ୍ରୁ—ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତିହିଁ ସମ୍ବଳ
ସଙ୍ଗେ ତାର ମାତ୍ର ଦୁର୍ବଳତା,
ମାୟା ଖାଲି, ନାହିଁତ ମମତା—
ଦଳିତ ସେ ଅବହେଳା-ଗ୍ରସ୍ତ—
ତାହାର ଭରସା ଯୋଡ଼—
ଭାସିଗଲା ବଢ଼ିବ ଊର୍ମିରେ ।
ଦରିଦ୍ରର ବନ୍ଧୁ ଅଛଠାରୁ
ଛାଇ ମହା ରାଜସିକ ପୂଜା
କରିବ ସେ ରାଜଦଣ୍ଡ ଦୃଢ଼ ।
... ...

ଆଜି ପୁଣି ଏକ ବର୍ଷ ପରେ
ସାଜିଛି ସେ ଛଦ୍ମ ପଶୁ ନର
ସୌଖୀନ ଜନତା,
ପୁଣି ପୁରସ୍କାର ସଭାଶ
ଆପଣାର ଅପରାଧେ
ଦେବା ପାଇଁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ—
ଅବାଧ ଅସ୍ଥିର ।
ରବି ସୁତା ଯମୁନାର ତୀର,
ଦୂରେ ଶୋହେ ଭଗୁର ହସ୍ତିନା—
ସ୍ୱସ୍ତି ସ୍ୱସ୍ତି ବାକ୍ୟ ଶୁଭେ କି ନା ।
ସ୍ୱାଗତ ବିସ୍ମୃତ ହସ୍ତିନା ।
ବିଶ୍ୱାସର ବେଦୀ ପରେ
ପ୍ରେମ ମନ୍ତ୍ର ପଢି
ବଳି ଯେତେ ଦେଲା ଆପଣାରେ
ବର୍ତ୍ତମାନ ... ବଢ଼
ସେହି ସେ ଉଦ୍ଧତ—।
ସେଦିନ ଉଦାତ୍ତ ଥିଲା
ମହାମତ ବାଣୀ ... ନା
ତଥାପି ବିଜୟ
ଅଟ୍ଟହାସି ଛାଡ଼ିଲା ଗର୍ଜନ—
'ରେ ନିର୍ବୋଧ ନର !
(... ଶେଷ ...)

ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରବଚନ

ସ୍ୱାଧୀନତା ନୁହେଁରେ ସ୍ୱୈରୀ,
ନାହିଁ ତାର ଯଉବନ ଜରା ।
ଦୁର୍ବଳ ଯେ ଲଭିଲ ଜନମ,
ତେସପାରୁ ଅନେକର ଦମ ।
ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ—
ଜଳ୍ପ ଯଥା ଘଟର ବୁଲ୍ଲେକେ ।
ସେହି ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଧନା—
ଦାସ ଅନେ ଦାସ ମାନ୍ଧ ସିନା ।

... ...

ସ୍ୱାଧୀନତା ନୁହେଁରେ ବେଦ,
ନୁହେଁ ଏକ ନିରର୍ଥକ ପଦ ।
ସର୍ବଜନ ପାଇଁ—
ମୁକ୍ତ ସେହି ମୁକ୍ତ—ବରଦାୟୀ ।
କ୍ଷୁଦ୍ରାଦପି କ୍ଷୁଦ୍ର ଜନ ଅଛି,
ପାଏ ସେ ମୁକତି ।
ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ,
ନାହିଁ ବାଧା ନାହିଁ ତାର ବନ୍ଧ ।
ଯାହା ଇଛା ତାହା ସେ ଆଚରେ,
ସ୍ୱାଧୀନତା ବଳେ ।

... ...

ନ ଅସେ ରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଭଙ୍ଗାଥାଳ ଭର,
ନଦଏ କେ ଦାନ କାରେ ନପାଏ ଭିକାରୀ ।
ତାଙ୍କର ସେରକ୍ତ ରକ୍ତ ବହୁ ମୂଲ୍ୟ ଦାନେ,
କିଣିଥାନ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ଜନେ ।

... ...

"ଭାରତ ଏହି ମୁକ୍ତ ସ୍ୱରତେ ଶୁଣବ
ମନ୍ତ୍ରବାଣୀ,
କ୍ଲିଷ୍ଟ ଜଗତେ ଶାନ୍ତି ସୁହୃଦ— କାମନା
ଦେବରେ ଅଣି ।"

.. ..

ଏକାନ୍ତରେ ହେବାଲାଗି,
ସୃଷ୍ଟି ଛଡ଼ା ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଗି,
କେଉଁ ରକ୍ତ କହ କେଉଁ ଦେଶି—
କାହାର ଉଦ୍ଦେଶ—?
ସତ୍ୟରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛା କର୍ତ୍ତୃତା,
ଅନ୍ୟ ନାମ—ଯୁକ୍ତ-ସ୍ୱାଧୀନତା ।

... ...

ଭାରତର ସାଧନା ସମ୍ଭୂତ,
ନେହେଉ ପୁଣ୍ୟ ପୂତ —
ଜାତି ଜାତି ମଧ୍ୟ ଅଛି ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ବନ୍ଧ,
ନାହିଁ ସଦେ ପରିକଳ୍ପିତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଦ୍ୱାନ ମଧ୍ୟ
ଅନୁବନ୍ଧ ।

—ମୋର !
ସତ୍ୟ ଆଉ ଅହିଂସାର ମାତ୍ର ନାମାନ୍ତର ।
ଆଜି ଏଠି ଯେ ଯେତେ ବିଚ୍ଛୁ ଅଛି ନୀତି,
ନିମିଳିତ ଧାର ସମାଚାର,
ମୃତ୍ୟୁ ହୀନ ସକଳ କରଣୀ,
ବୁଦ୍ ବୁଦ୍ ପ୍ରାସ୍ୟେକ ତାହା ମଣି ।
ଧରଣୀରେ ହେବ ଯେଣେ ଲୀନ,
ସତ୍ୟ ଆଉ ଅହିଂସା ଥିବ ଚିରଦିନ ।

... ...

ନାହିଁ ମୋର ଗୁରୁ ନାହିଁ ମୋ ଦୀକ୍ଷା ଦାତା,
ଅହିଂସା ଆଉ ସତ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ନାହିଁ କେହି
ନିର୍ମାତା ।

ଅମୂଲ୍ୟ ସେହି ସମ୍ପଦ ମୁହିଁ ଜୀବନର
ବନ୍ଧନମୟେ,
କଣିକ ଏ ଭବେ କଣିକରେ ମୁହିଁ କଣିକରେ
କହୁଅଛି ।

... ...

ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ ଖାଲି ଧ୍ୟାନ ଧାରଣାରେ ନାହିଁ ରେ
ମୋକ୍ଷପଥ,
ସନ୍ଦେଶବହରେ ରଣଡାକ ଥରେ ଶୁଣାରେ
ଶୁଭମନ୍ତ୍ର ।

... ...

ନୁହେଁ ରୂପ ନୁହେଁରେ ଯୌବନ
କେବଳ-ଅଭରସମ୍,
ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ଏକା ବାସ୍ତବରେ
ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଧାମ ।

...

ସତ୍ୟ ଆଉ ଅହିଂସା ସାଧନେ,
ନୋହେ ଲୋଡ଼ା କବଡ଼ ଅରଣ୍ୟ ।
ସଂସାରରେ ସେହି ପଥ ଧରି
ଦେହ ମନ ହୃଦ କର ଧନ୍ୟ ।

... ...

ବିବେକର ବାଣୀ ଈଶ୍ୱର ବାଣୀ ସମ,
ସକଳ କର୍ମେ ପାପ ପୁଣ୍ୟର
ବିଗୁଣକ ଉତ୍ତମ ।

...

ଚକ୍ଷୁଦେଖା ଖାଲି ନୁହଁଇ ଅନୀତି,
ଚକ୍ଷୁରେ ଚଲାଏ ଯେହୁ ରାଜନୀତି ।
ପ୍ରମାଣିତ ସିନା ହୁଏ ବୁଝି ଜ୍ଞାନ,
ଚକ୍ଷୁରତ ମନ ଅଛି ମନ ହୀନ ।

ମାନବର ପଦେ ପଦେ ଚି ପ୍ରମାଦ,
ମାନବାରେ ତାହା ଖଣ୍ଡେ ଅପରାଧ ।
ନ ପୁଣ ସେ ଭ୍ରାନ୍ତ ଅସେ ଏ ଜୀବନେ,
କର୍ମ ତେଣୁ କରଥାନ୍ତି ସାଧୁଜନେ ।
ସେହି ସୁପୁରୁଷ ସୁପୁରୁଷକାର,
ତାହା ପେଇଁ ଧନ୍ୟ ହୁଅଇ ସଂସାର ।

...

ସେବା ଧରମ ଯେ ଆଚରେ,
ସେ ଯେବେ ମନେ ଦମ୍ଭରେ ।
ସେ ହୁଏ ଝଣେ କାଳ ଭ୍ରଷ୍ଟ
ସକଳ ପୁଣ୍ୟ ଯାଏ ନଷ୍ଟ ।

... ...

ଗୃହେଁ ମୁଁ ଉନ୍ନତ ପଦ ଅମ୍ଳ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ,
ଗୃହେଁ ମୁଁ ମୁକତ ମାତ୍ର ଆତ୍ମାର କାରଣ ।

... ...

ସାକ୍ଷରତା ନୁହେଁ ଶିକ୍ଷାର ଉତ୍ତମ,
ନୁହଇ ଯଥାର୍ଥ ଶିକ୍ଷା ତାର ନାମ ।
ନହୁଏ ତହିଁରେ ଶିକ୍ଷାର ଆରମ୍ଭ,
ମାତ୍ର ସେ ଶିକ୍ଷାର ଅଟେ ଅବଲମ୍ବ ।
କେବଳ ସାକ୍ଷର ହେଲେ ନରନାରୀ,
କାଳବନ୍ତ ସଣେ ନୋହେ ବଳ ଶାଳୀ ।

—✱—

(ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

'ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ସଂସ୍ଥାପନ ପଣେ
'ବାରମ୍ବାର ଦେଇଗଲ୍ ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ
'ସେହି ମହା ଆତ୍ମା ନାତ୍ମେ
'ମୋର ଏ ମରତେ
'ଗୃଲଅଛ—ଗୃଲଥିବ
'ସ୍ୱୈତ ନର ପୂଜା ।'

... ...

ସୈତାନର ସେହି ବାଣୀ
ହୋଇନାହିଁ—ମିଥ୍ୟା ପ୍ରମାଣିତ ।

... ...

ଗାନ୍ଧୀରେ ଏ ନୁହେଁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ
ଗାନ୍ଧୀଜୀର ଅଗ୍ନି-ସଂସ୍କାରକ—
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦିଏ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ,
ଅଟଣାଲ କିର ଅପରାଧେ
ଆପଣାରେ ଦେବାକୁ ଗୌରବ ।

... ...

କାହିଁ ମୁକ୍ତି ?
ନାମାନ୍ତର ପରାଧୀନତାର ।

× × ×

ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

ବେଙ୍ଗ ବୋଲେ ବେଙ୍ଗୁଲିକୁ ମତ୍ସ କ୍ଷଣ କ୍ଷଣକେ ଅନ । ଚ୍ୟାଙ୍ଗ ବୋଲେ ଚ୍ୟାଙ୍ଗୁଲିକୁ ଶନା କ୍ଷଣ କ୍ଷଣକେ ଅନ । ଶନାର ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତା ଚ୍ୟାଙ୍ଗବାର ସେବ ସହ ଧର୍ମିଣୀଙ୍କ ସହ ଗାଦିଛାଡ଼ି ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଅବଲମ୍ବନ କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ [ଯଜାତିଙ୍କି ଯୌବନ ଦେଲାପରି] ଚ୍ୟାଙ୍ଗଙ୍କୁ ଯୌବନ ଦେଇଛାରି-ଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଜଣା ନାହିଁ । ଦେଇଥିଲେ ସ୍ୱପ୍ନତ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ଚ୍ୟାଙ୍କ ବିନା କେତେ ବାଂଶୀଧ ଇଣ୍ଡୋଜଲରୁ ବଦାୟ ନେଇ ଦ୍ୱାରବତୀ ପୁରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଷ୍ଟ ପାଟ୍ଟବଣୀଙ୍କ ଭିତରେ ରହିସ ମଧ୍ୟ କିଛିଦିନ ଶାନ୍ତ ଉପ:ଭୋଗ କରନ୍ତେ ।

× + ×

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏସିଆ ଖଣ୍ଡର ଦଶ ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ସେଦିନ ହସ୍ତିନା ପୁରରେ ବସି ଜାଭା ସୁମାତ୍ରାର ଦୁଃଖରେ ଅଶ୍ରୁ ତର୍ପଣ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଏକ ମତ ହୋଇ ଓଲନ୍ଦାଜ ମାନଙ୍କ ଅକ୍ର-ମଣର ତୀବ୍ର ନିନ୍ଦା କରିଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଆଶା କରାଯାଏ ଓଲି ଓଲନ୍ଦାଜ ସରକାର ଗୋଲ-ନ୍ଦାଜ ହୋଇ ଯିବେ । ଅଜ ଭୟ ହେଉଛି—ମିଳିତ ରାଷ୍ଟ୍ର ଶକ୍ତି ଅଗରେ ଏସିଆ ରାଜ୍ୟ ଧୁରନ୍ଧରଙ୍କର କେବଳ ଢୋଲ ବାଡ଼େଇଙ୍କ ପରି ଗର୍ଜନ-ସାର ହେବ ।

× × ×

ଅସିଆ ସମ୍ମେଳନୀ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଦେଇ କହିଲେ ଅମ ଭିତରେ ପର-ସ୍ପର ସହଯୋଗର ନବୀନ ଯୁଗର ଦୂତ ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ମେଳନୀ ବସିଛି । ପ୍ରେମରେ ଦୁହିଁର ଅବ-ଶ୍ୟକତା ହୁଏ ମିଳନ ପାଇଁ । ଯୁଦ୍ଧରେ ବୋଧହୁଏ ମିଳନ ପାଇଁ ଦୁହିଁର ଅବଶ୍ୟକତା ହୁଏ । ସେଥି ପାଇଁ ଏ ମିଳନଟା ପ୍ରେମବୃତ୍ତ ମିଳନ ।

× × ×

ମିଶର ପ୍ରତିନିଧି ଏ ସମ୍ମେଳନୀରେ ଭାଷଣ ଦେଇ କହିଲେ ଅସିଆର ନେତୃତ୍ୱ ଅଜି ରାଜ-ଗୋପାଳଚାରୀ ନେହେରୁଙ୍କ ହାତରେ । ଜଣେ ଧ୍ୟାନ-ଅନ୍ୟ ଜଣେ କର୍ମ । କିନ୍ତୁ ବିଲୁଆ ପଣ୍ଡିତ ମତରେ ଧ୍ୟାନ ଓ କର୍ମରେ ମୋକ୍ଷ ନାହିଁ । ତାହା ସହିତ ଯୋଗ କରିବାକୁ ହେବ 'ଯୋଗ'। ଧ୍ୟାନଯୋଗ କର୍ମ ଯୋଗହେଲେ ଯାଇଁ ସହଯୋଗ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଉଭୟେ ନେହେରୁ ଓ ରାଜାଜୀ ବିଯୋଗରେ ଅଛନ୍ତି—ଉଭୟେ ବିପତ୍ନୀକ ତେଣୁ ଯୋଗ ଯାଇ କେବଳ ଧ୍ୟାନ ଓ କର୍ମରେ କଥା ରହିଛି ।

× + ×

ରାଜନୀତିକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପାଣ୍ଡାରି ଏବେ କହି-ଛନ୍ତି—ସ୍ୱାଧୀନତା ଗୋଟିଏ ବହୁମୁଖୀ ହୀରା-ଖଣ୍ଡ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସିଭି ରମଣ କହିଛନ୍ତି—ପୃଥିବୀଟା ଗୋଟାଏ ସ୍ଫଟିକ ସମଷ୍ଟି—ଏହା ହୀରାଖଣ୍ଡ ଭିତରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ସଂଗଠିତ । ହୀରା-ଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଫଟିକ ଅତି ସ୍ୱଚ୍ଛ ବୋଲି ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନେ ଦେଖାଉଛନ୍ତି, ବାଙ୍ଗାଳ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ହୀରାଖଣ୍ଡ । ଜଣେ ସାଧୁ କହିଛନ୍ତି—ପରମାତ୍ମା ହୀରାଖଣ୍ଡ ପରି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । ଜଣେ ପ୍ରେମିକ କହି-ଛନ୍ତି—ହୀରାରେ ବନ୍ଧାଇ ଛାଡ଼ିକ ପ୍ରେମକଣ୍ଠ ବସିବ । ଜଣେ ଗୃହସ୍ଥ ବା ନାଗରିକ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ ଦେଇଛନ୍ତି ନାଗଶ୍ରୀ-ହୀରା । ଅତଏବ ଆଣବିକ ଯୁଗପରେ ହୀରାଯୁଗ ଅସିବାର ସମ୍ଭା-ବନା ବିଲୁଆ ମାନେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ।

+ + +

କଲିକତା ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ ହୋଇଯାଇଛି । ପ୍ର+ସକ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମାନ ହେଲା ପରେ ସେଠି ପ୍ର+ବାସୀ ସାହିତ୍ୟ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ବାସୀ ସାହିତ୍ୟର ଯୁ ଫଲ୍‌ଗୁ ଧାର ସେଠି ଛୁଟିଲା ତାହା ସେପରି ପଖାଳ ତୋରାଣୀ. ପାଲଟି ନ ଯାଏ ସେଥିପାଇଁ ପଖାଳ-ଭକ୍ତ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ପୁଏ ବାଳନ୍ଦୀରୁ ପାଣି ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇ ଗଲେ । ପୁଣି ତାକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କଲେ ସ୍ୱୟଂ ଗଙ୍ଗାଧର ସ୍ୱରୂପ ତାରାଶଙ୍କର । ଏ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରସ୍ରବଣ କୂଳରେ ପୁଣି କେତେ ବୁଦ୍ଧିବାଦୀ ଯୁଟିଯାଇ ସତ୍ ଚିତ୍ ଅନନ୍ଦର ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

÷ × +

ପ୍ରତୀକ ବାଦ ଯୁଗରେ ସତ୍‌ର ପ୍ରତୀକ ରସଗୋଲା, ଚିତ୍‌ର ପ୍ରତୀକ ସନ୍ଦେଶ ଓ ଅନନ୍ଦ-ର ପ୍ରତୀକ ଚନାଚୁର ଦହି ବାଟି ଚକଟା । ଦାବାଯୀ ସାହିତ୍ୟକମାନେ ସାହିତ୍ୟର ଶୁଭ ଉଦ୍‌ବୋଧନ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ବିଲୁଅ ସଭା ପକ୍ଷରୁ ହୁକା ହୁଆ ଜଣାଇଦିଆଗଲା ।

+ + +

ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକାରେ କୃଷ୍ଣକାୟ ଅଧିବାସୀ ମାନେ ବିଶେଷରେ ଗୌରାଙ୍ଗୀ ମାଧବଙ୍କ କାଳର ରାଧା ଗୋପୀ ମାନଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ି—କାଳୀୟ ଦଳନ ସୁଅଙ୍ଗ ଅରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି—କଳା ଧଳାଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ାଉ କରି । ମାଲାନଙ୍କ ଗୋରା ସରକାର କଳା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ—ଅଧା ଛୁଇଁ ଧରି ଖାଇ ନାହିଁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଆଉ କହୁଛନ୍ତି—

କାଳିଆରୁ ତାର ସଙ୍ଗୀ କେ ସେ ?

÷ + +

ସର୍ଦ୍ଦାର ବଲ୍ଲଭଭାଇ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ-ମାନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି—କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ବଡ଼ ସୁବିଧାବାଦୀ ହେଉଛନ୍ତି—ଏପରି ମାତ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

ବସିବାକୁ ଚାହିଁ ମିଶା ହେଉଛନ୍ତି । ଯିଏ ଅସଲ ପାଇଛନ୍ତି, ନ ପାଇବା ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ଥଟ୍ଟା କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କଥା ହେଉଛି—କହିଲେ କୁଳ କୁଟୁମ୍ବଙ୍କୁ ଲାଜ- ନ କହିଲେ କୁଳ ଭସିଯାଉଛି । ଆମର ସର୍ଦାରଙ୍କୁ ଉପଦେଶ —ଅରେ ସବୁ ଅପେକ୍ଷା ନେଇ ଅରେ ରଖ । କହିଛ କାହିଁକି ?

÷ ÷ ÷

ମନ୍ଦ୍ରାଜ ପତ୍ର ଚହଳ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ କୌଣସି କଂଗ୍ରେସ ନେତା କାହାକୁ ଗୁରୁକରି ବାକିଙ୍କ ପାଇଁ ମୁମାରେସ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକେ ବଡ଼ ସ୍ୱାର୍ଥପର ହେଲେଣି—ଲକ୍ଷ୍ମୀଭୋଗୀ ହେଲେଣି । ଖାଲି ସର୍ଦାର ପୀତାମ୍ବରିଆ ନୁହନ୍ତି । ଆମ ମହନ୍ତମାନେ ତ କହୁଛନ୍ତି—ଆଜି କାଲି ମଠମନ୍ଦିରରେ ମାୟା ପ୍ରବଳ ହେଲେଣି—ବଡ଼ ଦୁଃଖର କଥା । ଆମ ମହନ୍ତଙ୍କ ବ ପରିହାସ କରି କହୁଛନ୍ତି, ଆଜି କାଲି ଖବର କାଗଜ ସବୁ ଲୋକଙ୍କୁ ମାଙ୍କଡ଼ ଗୁଣ୍ଡା କରି—କଳାମୋହନଙ୍କଠୁଁ ପଇସା ଆଣି ଚଳୁଛନ୍ତି । ଆମ ବାଦାମୀ ନାୟକ ମଧ୍ୟ ମଲା ବେଳକୁ କୁଆଡେ ଦୁଃଖ କରି ଗଲେ—ଆଜି କାଲି ରେଳ ଗୁଡ଼ାକ ବଡ଼ ରେଳର ଅବସ୍ଥା ଭଳି ହେଲେଣି ।

+ × +

ସରେଇକଲା ଓ ଖରସୁଆଁରେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି ତାହା ଏବେ ଜଣା ହେଉଛି ଯେ ଅନେକ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ରଞ୍ଜିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନ ଧୀରେ ଧୀରେ ବର୍ଣ୍ଣ ଧୌତ କରି ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଶ କରି ବସିଛନ୍ତି । ଏହା ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟର ଲକ୍ଷଣ । କିନ୍ତୁ କେବଲ ଏତିକି ଦୁଃଖ—ଆପଣା ହସ୍ତେ ଜିହ୍ୱା ଛେଦି—କେତାର ଅଛି ପ୍ରତିବାଦ । ଗଙ୍ଗା ତ କେଉଁରେ ଯାଇଛନ୍ତି—ପୁଣି ତପସ୍ୟା କଲେ ଜାନୁରୁ ବାହାରିବେ । ସେଥିପାଇଁ ତ୍ୟାଗ ଓ ତପସ୍ୟା ଦରକାର । ସରେଇକଲାର ରଜା ଯଦି ଭଗୀରଥ ହେବେ ତେବେ ସଗର ବଂଶ ଉଦ୍ଧାର ହେବେ—ନହେଲେ ଗଲା ।

+ + ÷

ଅଠମଲ୍ଲିକରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଛି । ସେଠାରେ ଲୋକେ ସଭା କରି ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୁଡ଼ିଏ ପାସ କରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏଥିରେ ସମ୍ଭବତଃ ବିଶେଷ ଖୁସି ହୋଇ ନୀରବରେ ବସି ଯାଇଥିବେ । କାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ତ ପାସ ହୋଇଛି ଆଉ ପୁଣି ଚାନ୍ଦା କଣ । ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଛାଡ଼ି ମିଳେଇବ ।

÷ + ÷

ଅଠମଲ୍ଲିକ ଲୋକମାନେ ଭଯା ମାଗି ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । କେଣୁ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ମଣ୍ଡଳୀ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ପ୍ରସ୍ତାବ ଛାଡ଼ି ପ୍ରସ୍ତାବ ସବୁ ମହତାବଙ୍କ ପାଖରେ ହାତ ପାତିଲେ ଅର୍ଣ୍ଣପୂର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ଭଣ୍ଡାର ଖୋଲିଯାନ୍ତା । ...ରେ ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ ।

+ + ×

ଉତ୍କଳ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କୁ କେବଳ କସ୍ତୁରୀ ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟିକମାନେ ପୂଜା କରି ନାହାନ୍ତି । ତା ପଛକୁ କୁଙ୍କୁମ, ତା ପଛକୁ ସିନ୍ଦୂର ମଧ୍ୟ ଦିଆ ଗଲାଣି । ବାକି ମହମ, ଟିକିଲି, ଚୂଆ, ଚନ୍ଦନ ଆଦି ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଚନ୍ଦନ ଓ କଳା ଲଗାଇ ନାଚ ବଲୁଛି ତାର ଆଦର ଆଉ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କଠି କେବେ ହେବ ବୋଲି ଆଶା ନାହିଁ ।

÷ × ÷

ଜଣେ ପତ୍ର ପ୍ରେରକ ପଚାରିଛନ୍ତି, ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ର ଯଦି ସବୁ ସରସ୍ୱତୀ ହସ୍ତରଞ୍ଜିତ ହୁଏ ତେବେ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରର ସ୍ଥାନ କେଉଁଠି ? ବଲୁଆ ସଭାର ଉତ୍ତର—ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ହାତରେ । ଯେଉଁମାନେ ସରସକୁ ବସ୍ତୁ କଥା—ସେମାନେ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ସୁଶୋଭିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏହାର ଅନ୍ତର ଗୂଢ଼ ଅର୍ଥ ହେଉଛି—ଯେଉଁମାନେ ଦୁଧର 'ସର'+କୁ ସ୍ୱତଃ କରି ଜାଣନ୍ତି ସେମାନେ ସରସ୍ୱତୀ—ସେଇମାନେ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଧାରୀ ।

× ÷ ×

ସାର୍ ସିଭରମଣ ସ୍ଫଟିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବକ୍ତୃତା ଦେଇଯିବା ପରେ—ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସ୍ଫଟିକ ରଶ୍ମି ସାହାଯ୍ୟରେ କାଚକୁ ହୀରା କରିବାର କୌଶଳ ଉଦ୍ଭାବନ କରିବେ ବୋଲି ଶୁଣାଯାଉଛି । ଆମେ ଓଡ଼ିଆ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ବଧାଇ ଜଣାଉଛୁ । ଏ ଆବିଷ୍କାରର ପ୍ରଥମ ପ୍ରୟୋଗ ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଠାରେ ପ୍ରଥମ କଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟିଏ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦିଅନ୍ତେ । ବଲୁଆ ବସ୍ତୁଚରର ଏ ଉପଦେଶ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିବେକି ?

÷ × ÷

ଓଡ଼ିଶାର ଭୂତପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତରୁ ଓଡ଼ିଶା ଆସେମ୍ବ୍ଲିକୁ ଯେଉଁ ସଭ୍ୟମାନେ ନୂଆ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ଆସିବେ ସେମାନେ ବଙ୍ଗ ମୋଗଲବନ୍ଦୀ ସଭ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ହେବେ । ଏଥିପାଇଁ ଆମ ସଭ୍ୟଙ୍କ ପରି ଯନ୍ତ୍ରଣାଙ୍କ ଦେହରେ ଆଉ ଆସିବାର କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ଆମେ ଦେଖୁନାହୁଁ । ବରଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଆଉ ଏକ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗ (ବା ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ?) ବଢ଼ିବାର ସୁବିଧା ହୋଇଗଲା ।

+ ÷ +

ଗଲା ଦୁଇ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କେବଳ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭଣ୍ଡାର ଅଧିକ୍ରମ ସାମାନ୍ୟ ଦୁଇ ଲକ୍ଷରୁ ଅଳ୍ପ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଛନ୍ତି । ସେଇଥିରେ ବିରୋଧୀ କାଗଜ ସନ୍ଧାନ କଲା । ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଲୋକ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଗରିବଙ୍କ ଝାଳବୁହା ଧନର ଅପବ୍ୟୟ କେଉଁଠି ହୋଇଗଲା । ଆମ ବଲୁଆ ସଭା ଅପବ୍ୟୟ କେଉଁଠି ହେଲା ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ । ଜଣକର ଝାଳବୁହା ଧନ ଆଉ ଜଣକର ଲାଳ ବୁହା ଦ୍ରବ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା—ମାତ୍ର ରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ଅସ୍ଥା ତ ରହିଛି ।

÷ ÷ ÷

ସଂବଲପୁରବାସୀ ଆମକୁ ଗୋଟିଏ ନୀତିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ—ଶ୍ରୀ ନରସିଂହ ଗୁରୁଙ୍କୁ କାହିଁକି କଂଗ୍ରେସ ମନୋନୟନ ନକଲେ । ଡଗର ବଲୁଆ ସଭାରେ ତାର ଆଲୋଚନା ହୋଇ ସ୍ଥିର ହେଲା ଯେ ଏହା ବିଧିବଦ୍ଧ ଓ ଯୁକ୍ତି ଯୁକ୍ତ ହୋଇଛି । କାରଣ ନୃସିଂହ ବାବୁ ତ ଚିରଦିନ କଂଗ୍ରେସର—ବା ଆପଣାର । ଘର ମାଇପଠୁଁ ପରମାଇପ ସୁନ୍ଦର, ଘର—କନ୍ୟା ଠାରୁ ପରକନ୍ୟା ମନୋରମ । ନୃସିଂହ ବାବୁଙ୍କୁ ଛାଞ୍ଚୁଣୀ ବାଡ଼େଇଲେ ବି ସେ ଆମର—ବା କଂଗ୍ରେସର ହୋଇ ରହିବେ । ଯିଏ ନୂଆ ଲୋକ ଆସିବେ, ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଥୋପ ନ ଗିଲେଇଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏମାନେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ହେଲେ ପିଙ୍ଗା ହୋଇ ଯାଏ । ଥୋପକୁ ପାଣି ଭିତରେ ଗିଳିବା କଥା । ପଡ଼ି ମାଛ ଥୋପ ଲାଗି ପାଣି ଉପରକୁ ଜଣାଁମାନେ ତା ପାଇଁ ବନଶୀ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । ସେ ହିସାବରେ ଦୁର୍ଗା ପ୍ରସାଦ ନାନ୍ଦ କଟିଗଲେ । ସେ ଉପରେ ପଡ଼ି କହୁହେଲେ ଯେ ଆମେ ନୂଆ ଲୋକ ଆମକୁ ଅଧାର ନଦେଲେ ଆମେ ଯିବୁଁ କାହିଁକି ?

+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

ସମ୍ପାଦକ

ଲେଖକ— ଶ୍ରୀ ସୁନୀଲ ମୋହନ ମିଶ୍ର

[ସମୟ ସାଢ଼େ ଛଅ। ମୁଖବନ୍ଦପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକ ଆସୀନ। କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଖବର କାଗଜ ଏଣେ ତେଣେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଭାବରେ ପଡ଼ିଛି। ସମ୍ପାଦକ ସମ୍ପାଦକୀୟ ଲେଖିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ କଣ ଲେଖିବେ ଠିକ୍ କରି ନପାରି ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ବୁଲାଉଛନ୍ତି। ଜଣେ ରିପୋର୍ଟର ପ୍ରବେଶ କଲେ।]

ରିପୋର୍ଟର—ଜୟହିନ୍ଦ।

ସମ୍ପାଦକ—ଜୟହିନ୍ଦ। ଏଁ—ଠିକ୍ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା, ଆଜିକାର ସମ୍ପାଦକୀୟ ଲେଖିବାକୁ ହେବ ଜୟହିନ୍ଦ ଉପରେ।

ରିପୋର୍ଟର—ଆଜି ସମସ୍ୟା ପାଇଲେନି ?

ସମ୍ପାଦକ—ହଁ ହଁ। ତୁମେ କିଛି ଭାବ୍ ଦେଇ ପାରିବ।

ରିପୋର୍ଟର—ଜୟପ୍ରକାଶ ପତନ ! ଜୟପୁରରେ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ। ଓଡ଼ିଶାରେ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ, ଚୌଦ୍ୱାରରେ ବସ୍ତ୍ର ବୟନ ଶିଳ୍ପର ସମସ୍ୟା, ସାମ୍ୟବାଦ, ସମାଜତନ୍ତ୍ର ବାଦ।

ସମ୍ପାଦକ—ଓଃ ଯେତେ ସବୁ ହିମାଳୟ ଭାବ। କିଛି ଛୋଟ ଖାଟ ଆଇଡ଼ିଆ ଦିଅ।

ରିପୋର୍ଟର—ଶ୍ୟାମ ପ୍ରସାଦ ମୁଖର୍ଜି; ବଙ୍ଗୋଡ଼ିଆ କୃଷ୍ଟିଗତ ସାମ୍ୟ।

ସମ୍ପାଦକ—ଏସବୁ କମ୍ୟୁନେଲ୍।

ରିପୋର୍ଟର—କଟକରେ ମଶା ଉତ୍ପାତ।

ସମ୍ପାଦକ—ହୁର୍ରେ ! କି ସୁନ୍ଦର କଳ୍ପନା ! ଆଜିକାର ସମ୍ପାଦକୀୟରେ ଏହାହିଁ ସ୍ଥାନ ପାଇବ।

(ଠକ୍ ଠକ୍ ଠକ୍ କରି କବାଟରେ ଶବ୍ଦ ହେଲା।)

ରିପୋର୍ଟର—କିଏ ?

ନେପଥ୍ୟରୁ ଉତ୍ତର ମିଳିଲା—ମୁଁ ରୋଗନାଶନ ରଥ।

ରିପୋର୍ଟର—(ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ଅଙ୍କ ଏ ନାଆଁ ଟିକା ବଢ଼ି। ସାମ୍ୟବାଦୀ ରଥେ। ଯଦି କେ ଜାଣିପାରେ ଏ ମୁଖବନ୍ଦ ଖବର କାଗଜ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ତାହା ହେଲେ ଏ କାଗଜ ଗଗନରେ ଉଡ଼ିବ। ସାବଧାନ ! ଡାକି ଦେବ ?

ସମ୍ପାଦକ—କହିଦିଅ ସମ୍ପାଦକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି।

ରିପୋର୍ଟର—ରଥେ ମହାଶୟ ! ସମ୍ପାଦକ କହୁଛନ୍ତି ସେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି।

ସମ୍ପାଦକ—ରିପୋର୍ଟର !

ରିପୋର୍ଟର—କମିତ କହିଦେଲି। ମୁଁ ଯାହା କହେଁ ସତ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେଖି।

[ପୁଣି ଠକ୍ ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ ହେଲା]

ସମ୍ପାଦକ—ଆସନ୍ତୁ।

(ପ୍ରବେଶ କଲେ ରୋଗନାଶକ ରଥେ। ବାଁ ହାତରେ ଗୋଟାଏ ନାଲି ବ୍ୟାଗ, ଆଉ ଡାହାଣ ହାତରେ ଅଛଦାମୀ ଗୋଟାଏ ସିଗାରେଟ୍ ଟିନ୍।)

ରଥେ—ଖଣ୍ଡେ ଚଳିବ।

ସମ୍ପାଦକ—କ୍ଷମାଦେବେ। ମୁଁ ଏତେ ଦାମିକା ସିଗାରେଟ୍ ଖାଏଁ ନାହିଁ [ସ୍ୱଗତ] ବିଶେଷ କରି ଆପଣମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ।

ରଥେ—କାହିଁକି ?

ସମ୍ପାଦକ—ଗରିବ ମୂଲିଆ ଏ ଦେଶରେ ମୁଠିଏ ଅନ୍ନପାଇଁ ମରୁଛନ୍ତି ଆଉ ମୁଁ କେଉଁ ମୁହଁରେ ଏତେ ଦାମୀ ସିଗାରେଟ୍‌ର ଧୂଆଁରେ ମେଘକୁ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରିବି। ଆପଣଙ୍କର କିଛି ବକ୍ତବ୍ୟ ଅଛି।

ରଥେ—[ପାଟିରୁ ଧୂଆଁ ଉଡ଼ାଇ] ଆପଣ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲେ ?

ସମ୍ପାଦକ— (ଧନ୍ୟବାଦ ଭଗବାନ,) ନିଶ୍ଚୟ। ମୁଁ ଖାଣ୍ଟି ସତ କଥାଟି ପ୍ରକାଶ କରେଁ। ଆମର ମୁଖବନ୍ଦ ପତ୍ର କୌଣସି ପାର୍ଟିର ନୁହେଁ। ଏହା ଦେଶ ଆଉ ଦଶର। ହେଇ ଦେଖନ୍ତୁ, ସେଇ ସୌମ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କର। ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦହିଁ ଆମର ଏ ମହାନ୍ କର୍ମର ପ୍ରେରଣା ଉଦ୍ଦୀପକ। ଆଉ ଦେଖନ୍ତୁ ସେଇ ଷ୍ଟାଲିନଙ୍କ ଛବି। ଗରିବ ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କର ରକ୍ତ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ।

ରଥେ—(ଛିଡ଼ା ହେଲେ ଆଉ ଲାଲ ସଲାମ କଲେ)

ସମ୍ପାଦକ—(ଛିଡ଼ାହେଲେ ଆଉ ଲାଲ ସଲାମ କଲେ)

ରିପୋର୍ଟର—(ଛିଡ଼ା ହେଲେ ଆଉ ଲାଲ ସଲାମ କଲେ)

ରଥେ—ଆଜିକାର କାଗଜରେ ତାର ସ୍ଥାନ ପାଇବା ନିତାନ୍ତ ଦରକାର। ଏ ହରିକାଠ ସରକାର ଏକେବାରେ ନବାବ ହେବାକୁ ବସିଛି। ତୁମେ କିଛି ପ୍ରଚାର ନକଲେ ଆଉ କିଏ କରିବ। ତୁମେ ଏ ଉତ୍କଳର ଦେଶ ସେବକ।

ସମ୍ପାଦକ—ନିଶ୍ଚୟ ! ନିଶ୍ଚୟ ! ଆପଣ ଦେଶର କର୍ମବ୍ୟସ୍ତ। କିଏ ଜଣେ ଡାକୁଛନ୍ତି।

ରଥେ— ଏଇ ମଦନା ଗୁଡ଼ିଆ ଦୋକାନକୁ—

ସମ୍ପାଦକ—ନମସ୍କାର (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

[ସମ୍ପାଦକ ନିଜ ଛାତିରେ ଟିକିଏ ଥୁକୁ ଦେଲେ ଆଉ ଭୟ ନମ୍ର ଭାବରେ ରିପୋର୍ଟରକୁ ପଚାରିଲେ—]

କିଏ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ? ଯେତେ ମନା କଲେ ବି କାହିଁକି ମାନିବ। ଛାଡ଼ାଓ ଯା ଛାପ— ଇଚ୍ଛା ଲେଖ ତା ଲେଖ। ଆରେ ବାବା ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବା ସତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବା ନୁହେଁ ଟଙ୍କା।

[ପ୍ରେସର ଚୌକିଦାର ଚନ୍ଦ୍ର ଆସି ହାଜର ହେଲା]

ଚନ୍ଦ୍ର—ଆଜ୍ଞା

ସମ୍ପାଦକ—ଏ ଷ୍ଟାଲିନ ଫଟୋକୁ ଉଠାଇ ଦେ ଏ ଜାଗାରେ ଗାନ୍ଧୀଜି ଫଟୋଟି ଲଗାଇ ଦେ।

[ଚନ୍ଦ୍ର ପତ୍ର ନାସ୍ତେବେ ଦେଖିକି କରି ଚାଲିଗଲେ। ଭିତରୁ ଦୁଆର କିଳି ଦେଇ ସମ୍ପାଦକ ସମ୍ପାଦକୀୟ ଲେଖିବାକୁ ବସିଲେ। ରିପୋର୍ଟର ପଚାରିଲେ]—

ରିପୋର୍ଟର—ଆପଣ କଣ ରଥଙ୍କ ଖବର ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ?

ସମ୍ପାଦକ—ଜେଲ ଯିବାକୁ ?

(ଉଭୟେ ହସି ଉଠିଲେ। ପୁଣି ଠକ୍ ଠକ୍ ଠକ୍ ଦ୍ୱାରରେ ଶବ୍ଦ ହେଲା।)

Digitized by srujanika@gmail.com

ସମ୍ପାଦକ—ପୁଣି କଏ ଅସେ ଦେଖିଲ ।

ରିପୋର୍ଟର—ହଜୁର ଏ ଲଙ୍ଗଳ ଟକ ଦଳଅ ।

ସମ୍ପାଦକ—ଆଜର ଦେଇଥିବା ଝାଣ୍ଟ ତଳ ଗୁଡକ ହଟାଇ ଦିଅ ଅଜ ଲଲବ୍ରେସଶରୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ସୋପେଲଷ୍ଟ ବହୁ ଅଣ । ମୋର ଟେବୁଲରେ ଜୟ ପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣର ଫଟୋଟି ରଖିଦିଅ ।

[ରିପୋର୍ଟର ସେପରି କଲେ]

ସମ୍ପାଦକ—କଏ ? ଭିତରକୁ ଅସନ୍ତୁ । ଜୟ ପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ କହୁଛନ୍ତି । ଜୟ ପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ·········

ବଂଶେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱିବେଦୀ—ଓଃ ନମସ୍କାର । ଜୟ ପ୍ରକାଶବାବୁ କଣ କହୁଛନ୍ତି ?

ସମ୍ପାଦକ—ଆମକୁ ଗଠନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟରେ କଂଗ୍ରେସ ସହିତ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ହେବ । ଜନ ପୁରଣ ଦେଇ ଶିଳ୍ପକୁ ଜାତୀୟ କରଣ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଦ୍ୱିବେଦୀ—ଅପଣ ଦେଖୁଛି ଜଣେ ସୋସିଏଲଷ୍ଟ ।

ସମ୍ପାଦକ— ଏକେବାରେ । ମୋର ମୁଖବନ୍ଧ ପତ୍ରିକାର ବୀଜ ମନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଏହା ।

ଦ୍ୱିବେଦୀ— ମୁଖବନ୍ଧ ପତ୍ରିକା ଜିନ୍ଦାବାଦ । ଅପଣ କ୍ଷମତା ଅରୁଣାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ?

ସମ୍ପାଦକ—ସେଇଠାରୁ ହେଉଛି ଅଜ ମୋର ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକୀୟ ।

ଦ୍ୱିବେଦୀ—ମୁଁ ଯାଉଛି । ଅପଣଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ ସମୟକୁ ମୁଁ ଏମିତି ଭାବରେ କ୍ଷୟ ହେବାକୁ ଦେବନାହିଁ । ନମସ୍କାର [ପ୍ରସ୍ଥାନ]

ସମ୍ପାଦକ—ନମସ୍କାର । ରିପୋର୍ଟର କେତେ ବାଜିଲାଣି ।

ରିପୋର୍ଟର—[ଘଡ଼ିଅଡ଼କୁ ଅନାଇ] ହଜୁର ମାତ୍ର ଛଅଟା ।

ସମ୍ପାଦକ—ଓ ଗଡ୍ ! ସମୟଟା ଯେ କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଗଡ଼ିଯାଉଛି । ଟିକେ ବନ୍ଦ କରିଦିଅ ଅଜ କାନ୍ଥଘଡ଼ିକୁ ଉଡ଼ିସର ଦିଅ । ଲେଖ—

···ତାଙ୍କ ଅଜ କେତେଦିନ ମହାନିର୍ଯ୍ୟାତନ ସହ୍ୟ କରିବ । ପୃଥିବୀରୁ କଣ ଉଡ଼ିଛି ସତି ଗଲିଣି । ମଣା ଗୋଟାଏ ମାରାତ୍ମକ ଜୀବ । ଯୁବତୀ ମାନଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଚୁମ୍ବନ କରି ସେମାନଙ୍କର ସତୀତ୍ୱ ହରଣ କରୁଅଛି ।···

(ଠକ୍ ଠକ୍ ଠକ୍ ଦୁଆରେ ଶବ୍ଦ ହେଲା)···

ଓଃ ଯେତେକ ଉପଦ୍ରବ । ରିପୋର୍ଟର, କଏ ଅସେ ?

ରିପୋର୍ଟର—ହଜୁର ଏ ଫିରିଙ୍ଗି ସରକାର

ସମ୍ପାଦକ—ଫିରିଙ୍ଗି ସରକାର କେଉଁ ଦଳର ନେତା ?

ରିପୋର୍ଟର—ଅଜ୍ଞା ଫରୱାର୍ଡ଼ ବ୍ଲକ ଥିଲେ —ଏବେ ବଦଳାଇଛନ୍ତି ।

ସମ୍ପାଦକ—ଲଗାଅ ନେତାଜୀର ଫଟୋ କାନ୍ଥରେ । ଅଜ 'ମ୍ୟାନ୍ ଅବ୍ ଡେଷ୍ଟିନି' ବହିଟା ମୋତେ ଦିଅ ।(ରିପୋର୍ଟର ସେପରି କଲେ)

ଅସନ୍ତୁ ।

ସରକାର—ଅପଣ ମାନେ ଈଶ୍ୱର— ଯାହାକୁ ପାରନ୍ତି ତାକୁ ବଡ଼ କରି ଦିଅନ୍ତି । ସମ୍ପାଦକ ବାବୁ, ମୋତେ ଅପଣ ବଡ଼ କରି ଦେଇ ପାରିବେ ।

ସମ୍ପାଦକ—ଅବଶ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ତାର ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଅମ ପାଇଁ କିଛି ଅର୍ଥ ଯୋଗାଡ଼ କରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ସରକାର—କିପରି ଭାବରେ ?

ସମ୍ପାଦକ—ଖୁବ୍ ସତ୍ ଉପାୟରେ । ଶେଠ୍ ଧନୀ ମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଅମର ପତ୍ରିକାର ଯଶ ଗୁଣ ଗାଅନ୍ତୁ ଅଜ ଅମର ପତ୍ରିକାରେ ବାର୍ଷିକ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତୁ । ବେଳେ ବେଳେ ଏ ମହାଜନ ମାନଙ୍କୁ କହନ୍ତୁ ତୁମର କଳା ବଜାର ନେଇ ମୁଖବନ୍ଧ ସମ୍ପାଦକ ସଚେତନ । ଟିକିଏ ହୁସିଆର ହୋଇ ରହିଥିବେ ଇତ୍ୟାଦି । କେତେକ ଗ୍ରାହକ ବି ଅମପାଇଁ ଜୁଟାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ସରକାର—ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ସମ୍ପାଦକ—ଅମେ ବି ! ରିପୋର୍ଟର, ଫିରିଙ୍ଗି ସରକାର କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ସଭା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ?

ରିପୋର୍ଟର— ନାହିଁ ତ ।

ସମ୍ପାଦକ— ଅଚ୍ଛା ସରକାର ବାବୁ, ଅପଣ ଗୋଟାଏ ସଭା କରନ୍ତୁ ନିଜର ଘରରେ । କିଛି ଧାନ୍ଦିଆ ଲୋକ ଜମାନ୍ତୁ । ଅପଣଙ୍କର ସମାନ୍ୟ ଫଟୋ ଟିଏ ଉଠାଇ ବାକୁ ଫଟୋ ଏମ୍ପୋରିୟମ୍ କୁ ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତୁ । ସେ ସେଥିପାଇଁ ତାର ପାରିଶ୍ରମିକ ଟି ନେବ । ଅମେ ଦର୍ଶାଇ ଦେବୁଁ ଅଗଣିତ ଲୋକ ସଭାରେ ଜମା ହୋଇଥିଲେ ଅଜ ସରକାର ବାବୁଙ୍କ ବକ୍ତୃତା ସାର ଗର୍ଭକ ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର— ଧନ୍ୟବାଦ (ପ୍ରସ୍ଥାନ)।

ସମ୍ପାଦକ— ନମସ୍କାର । ରିପୋର୍ଟର୍ କବାଟ ବନ୍ଦକର

···ଯେତେବେଳେ ଲୋକେ ଟିକିଏ ଶୋଇ ଆନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଏଇ ମଶା ମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ କାମୁଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି ତେଣୁ ନିଦ ବାଉଳାରେ ସେମାନେ ଡାକ ଦିଅନ୍ତି କୌଣସି ଛାତ୍ର ବାନ୍ଧବୀର ନାମ । ଗଢରେ ଅଜ ନିଦ ହୁଏ ନାହିଁ ତେଣୁ ସେମାନେ ଲେଖନ୍ତି 'ଗଳ୍ପ, କବିତା'

(ଠକ୍ ଠକ୍ ଠକ୍)

ଓଃ ରିପୋର୍ଟର । କହିଦିଅ ସମୟ ନାହିଁ

ରିପୋର୍ଟର — ହଜୁର ଏ ସ୍ୱୟଂ କାଗଜ-ପାଳକ··· ।

ସମ୍ପାଦକ — ଏଁ ଏଁ ହରିକାନ୍ତ କେଷ୍ଟୋ ବାବୁ । ସସମ୍ମାନେ ନେଇ ଅସ

ରିପୋର୍ଟର— ଅଜ୍ଞା ।

[କେଷ୍ଟୋ ବାବୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଏଥର କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମେ ବଧାଇ ଜଣାଇଲେ ସମ୍ପାଦକ ନିଜେ ।]

ସମ୍ପାଦକ— ନମସ୍କାର

କେଷ୍ଟୋ— ନମସ୍କାର । ଅଜକାଲ ଖବର ଠିକ୍ ଚାଲିଲେଣି ?

ସମ୍ପାଦକ—ଅପଣଙ୍କ ଦୟାରୁ । କେବେ ଅମର ଖବର ଠିକ ହୁଏ ମହାଶୟ ?

କାନ୍ତ—ଅଜ ମୋର ଦେହଟା ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ ।

ସମ୍ପାଦକ—ବଡ଼ ଦୁଃଖର କଥା । ସେଇ ଦୁଃଖରେ ଅଜ ମୁଖବନ୍ଧ ପତ୍ରିକା ବନ୍ଦ ରହୁ !

କାନ୍ତ—ନା ନା । ସତ୍ୟ ଅହିଂସା ପଥର ଯାତ୍ରୀ ପାଇଁ ଏ ପଥଟି କଣ୍ଟକିତ ।

ସମ୍ପାଦକ—କଣ ମଠରେ ପଞ୍ଚତର ହୋଇ ଯାଇଛି ।

କାନ୍ତ—ନା ସେକଥା ନୁହେଁ ଯେ

ସମ୍ପାଦକ—ନୂଆ ମଠର ମିଳିଲା ?

କାନ୍ତ—ନା- ନା- ନା (ବସ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ କଲେ)

(୭ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

(ମଜାକଥା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ସମ୍ପାଦକ—ଯମା ଦେବେଦାମ୍ ଛାଡ଼ି ନଥିଲ

କାଶ୍ମୁ—ମୋର ନାମ ଆଜି କେତେ ଥର ପ୍ରକାଶ କରୁଛ ?

ସମ୍ପାଦକ—୧୦୮ ଥର

କାଶ୍ମୁ—ଆଉ ଅନ୍ୟ ଖବର !

ସମ୍ପାଦକ—ବାକି ସବୁ ତ ଗୌଣ ଖବର ।

କାଶ୍ମୁ—ମୋର ସମସ୍ତ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ଟିପି ନେଇଛନ୍ତି ତ ।

ସମ୍ପାଦକ—ହଁ ମହାପ୍ରଭୁ !

କାଶ୍ମୁ—ମୁଁ ଚୁଲିଲି [ଉଠୁ ଉଠୁ] ଆରେ ହଁ ସମ୍ପ୍ରତି ମାରୱାଡ଼ି କଳାବଜାର କରିଥିବାରୁ ଧରା ପଡ଼ୁଛି ।

ସମ୍ପାଦକ—ଆଜ୍ଞା କଳାବଜାର ତ ଆଜି ସମ୍ପାଦକୀୟ ଲେଖା ।

କାଶ୍ମୁ—ସପକ୍ଷରେ ନା ବିପକ୍ଷରେ ?

ସମ୍ପାଦକ—ନାହିଁ ବିପକ୍ଷରେ ।

କାଶ୍ମୁ—ଇଡିଅଟ୍ ।

ସମ୍ପାଦକ—ଆଜ୍ଞା ।

କାଶ୍ମୁ—ଉତ୍କଳ ସମାସ କର ।

ସମ୍ପାଦକ—ଉତ୍କଳ ତ କଳା ଯାହାର ।

କାଶ୍ମୁ—ଉତ୍କଳ କଣ କଳା ବଜାରରେ ଉନ୍ନତି ଲାଭ କଲାଣି ? ମୋର ମତ କଣ କି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କଳା ବଜାରୀକୁ ଧରି ଦଣ୍ଡ ଦେବା ବଡ଼ ଅସୁବିଧା । ତମେସବୁ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଙ୍କୁ ଆଉ ବ୍ୟବସା ବାଣିଜ୍ୟ କରି ଦେବ ନାହିଁ ଦେଖୁଛୁ । ଆଗୁନ୍ତକ ଅଙ୍ଗରେ ରହିଛି କଳା ଚଷମା । ସେ ଧୋବ ଲୁଗାକୁ ବି କହନ୍ତି କଳା ଲୁଗା । ଦୁଧକୁ ବି ଦେଖନ୍ତି କଳା ଦୁଧ ରୂପରେ । ନିଜେ ପିଅନ୍ତି ବୃନ୍ତ, ସେ କଳା । ନିଜେ ବି କଳା । ବଜାର ଯେ କଳା ବଜାର ନହେବ ସେଥିରେ କଣ କାରଣ ଅଛି । ସେ କହିଦେଲେ ବୋଲି ଆମେ କି କହିବା ? ଏହା କଣ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତାର ପରିଚୟ । ——

ସମ୍ପାଦକ—ବୁଝିପାରିଲି । କଳାବଜାରୀଙ୍କ ନାମରେ କିଛି ଲେଖିବ ନାହିଁ । ଆଜ୍ଞା ସରକାର ଇସ୍ତାହାର ପ୍ରଭୃତିକୁ କହିଁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିନାହୁଁ । ସେ ସବୁତ କେବଳ ମୋର ପାଇବା କଥା ।

କାଶ୍ମୁ—କାହିଁକି ? ଅଚ୍ଛା ମୁଁ ଚୁଲିଲି — (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ସମ୍ପାଦକ—ନମସ୍କାର । ଆଉ ବୋଧହୁଏ କିଏ ଆସିବେ ନାହିଁ । ଏଥର ଠିକ୍ କର ଆଜିକାର ଖବର ।

ରିପୋର୍ଟର—ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କାଇସେକ ଟେଲିଗ୍ରାଫ ଦେବେ···

ସମ୍ପାଦକ—ଅପ୍ରିୟ ସତ୍ୟ ହେଲେବି ଲେଖିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ।

ରିପୋର୍ଟର—ଶ୍ରୀ ର ଶ୍ୟାମ ପ୍ରସାଦମୁଖର୍ଜୀଙ୍କ ଗ୍ରହଣ

ସମ୍ପାଦକ—ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସେ ସଭାରେ ଥିଲେ ?

ରିପୋର୍ଟର—କେଉଁଠାରେ !!

ସମ୍ପାଦକ—ପରେ ବିଚାର୍ଯ୍ୟ

ରିପୋର୍ଟର—ଚୌଷଠିଟିଯାକ ଗର୍ଭିକ ବୁଝି ମୂଳକ···।

ସମ୍ପାଦକ—ବନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଯେ ସବୁ ଅସାର ଗର୍ଭିକ ଅଭ୍ର ଅର୍ଥ ଶୂନ ।

ରିପୋର୍ଟର—ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବାଲକ ଗୃହ ପରିଦର୍ଶନ···

ସମ୍ପାଦକ—ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ।

ରିପୋର୍ଟର—ମାର୍ଶ୍ୟ ସେ ତାଙ୍କ ଅମେରିକା ନେତାଙ୍କ ସହ ସମାଲୋଚନା···

ସମ୍ପାଦକ—ଲେଖ, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କ ସମ୍ବାଦ୍ୟ ବାଧା ଶିବିରକୁ··

ରିପୋର୍ଟର—ମନ୍ତ୍ରୀ ମହାଶୟଙ୍କ ବେରମୁଣ୍ଡା ଗମନ, ସ୍କୁଲକୁ ସାତ ଦିନ ଛୁଟି ଦେଲେ ।

ସମ୍ପାଦକ—ଲେଖ, ମନ୍ତ୍ରୀ ମହାଶୟ ଛାତ୍ର ଓ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ବିଶ୍ରାନ୍ତି ଦେଲେ ।

ରିପୋର୍ଟର—କେଉଁ ଦାସ ଆଦାଲତରେ ଏ ସମ୍ବାଦରେ ଅନେକ ମୁକ୍ତ ହେଇ ଛନ୍ତି ।

ସମ୍ପାଦକ—ନିଜ ଭାଗ୍ୟ ଦୋଷରୁ ଯୋଗକରି ।

ରିପୋର୍ଟର—କାଠ ଯୋଡ଼ୀ ବନ୍ଧ ଭୁଶୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା···

ସମ୍ପାଦକ—ଗାଡ଼ ବୀଳ କାଠ ଯୋଡ଼ୀ ଦନ୍ତରେ ଶୁଭ ଦେବାପାଇଁ ଅଧିକନ୍ତୁ ।

ରିପୋର୍ଟର—କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କ ଦରମା ବଢ଼ିବା ବିଷୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣା ପଡ଼ନାହିଁ ।

ସମ୍ପାଦକ—ଦରମା କମିଟି ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି । ଅଚିରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଅଉବଳ ଯୋଗକର ଅଛି ?

ରିପୋର୍ଟର—ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ କଲମରେ କଣ ରହିବ ?

ସମ୍ପାଦକ—କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆଉ ସୋସିଏଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିକୁ ବାକ୍ୟ ବ୍ୟୟଣ । କଂଗ୍ରେସ ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ ସ୍ଥାନ ଦେବ । ତାପରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ବକ୍ତୃତା । ଦେଖ କାହାକୁ ସମାଲୋଚନା କରିବ ନାହିଁ । ଗଠନ ମୂଳକ ଇଙ୍ଗିତ ଦେବ । ସତ୍ୟ ପ୍ରଚାରକରିବା ଆମର ଧର୍ମ ।

ରିପୋର୍ଟର—ଆଜ୍ଞା ଅସମୟ ବାବୁଙ୍କ ସାଥିରେ ଲେଫ୍ଟ ଦେବାଙ୍କ ବିବାହ ର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଆସିଛି । ସେଥିଅନ୍ତକୁ ସିଧାକୁ ଗଣ୍ଡିର ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ।

ସମ୍ପାଦକ—ହଉ, ଏ ଖବରଟା ତ ପ୍ରକାଶ କରିଦିଅ !

ରିପୋର୍ଟର—କଣ ଲେଖିବି ?

ସମ୍ପାଦକ—ଲେଖିବ ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରିୟ ଙ୍କ ବିବାହ । ସହରର ବହୁ ମାନ୍ୟ ଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ । ଆଉ ମୁଁ ଝଙ୍କାର ସମ୍ପାଦକ ବି ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ଆଉ ବର ଆଉ ବଧୂଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଜଣାଇ ଥିଲେ । ଏପରି ବିବାହ ଉତ୍କଳରେ ପ୍ରଥମ ।

କୁଡ଼ୁକୁଡ଼ୁ

ନବ—ତୁମ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତୁମର ମତାନ୍ତର ହୁଏନା ?

ବଣୁ—ହୁଏ, ବରବର ପ୍ରତି କଥାରେ ।

ନବ—ତେବେ ତ ଘର ଅଶାନ୍ତ ହେଉଥିବ ?

ବଣୁ—ସେତିକି ମୁଁ କରିନି ଖାଲି । ମତାନ୍ତରଟା ସେ ଜାଣିଲେ ତ !

× × +

ରୋଗୀ ଘୋଡ଼ ଘାଡ଼ ହୋଇ ଶୋଇ ଥିଲା । ଏକ ସମୟରେ ଦୁଇଜଣ ଡାକ୍ତର ଆସିଲେ ଦେଖିବାକୁ । ଦୁହେଁଯାକ ରୋଗୀଙ୍କ ଲୁଗାପଟା ଉଠେଇ ହାତ ଧରିଲେ । ରୋଗୀର ନାଡ଼ ଦେଖିବା ପାଇଁ, କ୍ରମେ ରୋଗୀର ହାତ ନେଇ ପ୍ରଥମ ଡାକ୍ତରର ହାତରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଡାକ୍ତରରେ ହାତରେ ପଡ଼ିଗଲା । କିଛି କଣ ଜାଣି ଦେଖି ପରେ ପ୍ରଥମ ଡାକ୍ତର କହିଲେ—"ରୋଗୀର ସେପରି କିଛି ବେମାରି ମନେ ହେଉ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ମତ କଣ ? ଦ୍ୱିତୀୟ ଡାକ୍ତର କହିଲେ—ବେମାର କିଛି ଜଣା ପଡ଼ୁନାହିଁ, ମୋତେ ବି—ତେବେ ରୋଗୀ ଭୁଲ୍ ପଦ ଦିଅନ୍ତି । ପରି ନାହିଁ ବୁଝୁ ! × + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଶ୍ରୁ-ସମ୍ବଳୀ

ଲେଖିକା—ସୁଷମାଶୈଳବାଳା ମହାନ୍ତି

ଦୁଃଖର ଦିନ କଟେନାହିଁ—ସବୁବେଳେ—ଯୁଗଟାଏ ପରି ଲାଗୁଥିବ ବଡ ମନେ ହୁଏ। ଲୁହ ଢାଳି ଢାଳି ଆଖି ଫୁଲିଯାଏ—ତଥାପି ଲୁହ ସରେନା—ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସରେ ତାର ଜଂଜାଳ-ଯାର ବଞ୍ଚିବ ଉଠେ—ଯାଉନା।

ଅକାଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ହସେ—ଚନ୍ଦ୍ର ହସେ—ଅକାଶ ହସିଯାଏ ପୁଣି ଅନ୍ଧାର ହୁଏ—

କେଉଁ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ସେ ବସିଥାନ୍ତା—ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ—ଅନେକ ଥର ହସନ୍ତା ନାହିଁ—ସେଇ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ତାର ହେଲେ ସମୟ କଟନ୍ତା—କେହି ଦେଖନ୍ତେ ନାହିଁ—କେହି ହସନ୍ତେ ନାହିଁ—କେହି କହନ୍ତେ ନାହିଁ। କାହାର ମୁହଁକୁ ସେ ଚାହାଁନ୍ତା ନାହିଁ କି କାହାରି କଥା ସେ ଶୁଣନ୍ତା ନାହିଁ—

ସେ ଚୋର—ଚୋରି କରିଛି—ଛି—କି ଲଜ୍ଜା!! ଏହି ଲଜ୍ଜାକୁ ଢାଙ୍କି ସେ ନିଃସ୍ୱ ହୋଇଛି—ପଥର ପାଲଟି ହୋଇଛି—ଘର ଛାଡ଼ି ପଳେଇଲେ ବାହାରିଛି—। ସେ ପୁଣି ଅଜି ଚୋର।

ଘରର ଭିତରୀ। ସେ ଦି'ଦିନ ପେଟପୁରି ଭାତମୁଠେ ପାଏନା—ଖାଲି ପେଟ ହାଉ-ହାଉ କରେ—ଅଶ୍ରୁଜଳରେ ହୃଦୟ ହା ହା କାର କରେ—ସେ କାହାଁକି ଚୋରି କଲେନି ତ ଅଜି କଉଣି ଧନୀ ଚୋର ନୁହେଁ—?

ହାୟରେ ବିଚାର!!!

ଅକାଶରେ ତାରା ହସୁଛି—ଚନ୍ଦ୍ର ତଳେ ଛପି ଛପି ଶର୍ଗ୍ଗ ଖେଳୁଛି ଲୁଚକାଳି ଜୁମୁଦାନୀ ସାଥେ। ସୁଜନା ଭାବୁଛି—ଏଇ ମହାକାଶ, ଚନ୍ଦ୍ର, ତାରା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ସାକ୍ଷୀ ଅଛନ୍ତି—ମଣିଷ ସିନା ସବୁ ଭୁଲିଯାଏ—

ଭଲରେ ଭଲରେ କର୍ମ, ସମ୍ମତ ଅଇ। ଦରକାର ନାହିଁ ସେ ଖଣ୍ଡ—

ଯେଉଁ ଅତୀତ ସୁଦୂରୀର ଭାବକୁ ବୋଝିକ କରେ—ଏକା କଅଁଳ ବାଲି ପକାଏ—ସବୁ ବେଳ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ—ନିଜ ପାନବାର—ସୁଖରେ ରହୁ—। ପିଲା ଲୋକ-ଦେଖାଇ ସାର ଖୁସି ଆସିବ—ମନ ବୁଡ଼ିବ—ଅନୁତାପ କରିବ ନେଇ।

ଅପେ ସେ ଏମ କୁଞ୍ଚିତ ଚଲେ-ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ କନ୍ଥା ବିଛଣିରୁ ଦେଖାଯାଇ ରହିଲା—ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ—ଗାଁରେ ମୁକଳି ନେଇ ତାର ଅଣପଷା ବାହାରି—ସତୀ ସାବିତ୍ରୀ ପରି ସ୍ତ୍ରୀ। ସୁଖରେ ବି ତାର ଦିନ କଟେ—

କାଳ ନିଷ୍ଠୁର ନିଷ୍ଠୁର!! ଦିନ ଦେବତା ଜ୍ୱରରେ ତାକୁ ଏକା ନିଃସହାୟ କରି ଚାଲିଗଲା—କାହିଁକି ସେଇ ଦିନ ଠାରୁ ସେ ପଥ ଧରିଲା—। ଅଜି ରହିଲା ଏକା ସୁଜନା—ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁହ ଢାଳିବା ପାଇଁ—ସଂସାରର କଠିନ ଜଞ୍ଜାଳ ଅଡ଼ୁଆକୁ ସହିବା ପାଇଁ—

+ + ×

ଦିନେ ଗାଁରୁ ସୁଜନା କୁଆଡେ ଅନ୍ତର୍ଧାନ ହେଲା—। ସେ ଅଜି ଦୁଃଖ ସହି ପାରିଲା ନାହିଁ—। ଯେଉଁ ଘରଟି କେତେ କାଳ କାଳ ହେଲା—ଦରିଦ୍ରତା ଭିତରେ ହସିଉଠିଥିଲା ସଉଭାଗ୍ୟର ଧନରେ ଜାମରେ ସ୍ୱର୍ଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା—ସେ ଘରେ ଏକୁଟିଆ ସେ ଲୁହ ଢାଳିବାକୁ ଥାନ୍ତା କାହିଁକି—? ତା' ଉପେକ୍ଷା ଗଛମୂଳକୁ ସେ ଭଲପାଇଲା—ସେ ଗାଁ ମାଟି ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଗାଁକୁ ଗଲା—।

ବଂଶୀ ବାବୁଙ୍କ ଘରେ ଚୋରି ହେଲା ସେଇଦିନ-ସମସ୍ତେ ସନ୍ଦେହ କଲେ ସୁଜନାକୁ—।

ସୁଜନା ଚୋର ହେବ ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲା—କହିଲା—ବାବୁ! ମୁଁ ଚୋରି କରନ୍ତି କାହିଁକି? କାହାପାଇଁ? ଏଇ ଘରେ ଦି' ତିନିଦିନ ଉପାସରେ ସହନ୍ତି କରି ପଡ଼ିଛନ୍ତି—ତଥାପି ମୁଁ ଚୋରି କରିବା କଥା ମନରେ ଭାବିନାହିଁ—। ଅଜି ଅଜି ଏ ଦାର ପେଟ ପାଇଁ ଗୁଣ୍ଡ ପାଇଁ କଉଣି ଚୋରି କରନ୍ତି—? ଯେତେବେଳେ ଖାଇବାକୁ ଦରକାର ହେଉଥିଲା—ଖାଇବାର ଆଗ୍ରହ ଥିଲା—ସେତେବେଳେ ତ ଚୋରି କଲିନି—ଅଜି ଅଜି ଏ ଅଦରକାରୀ ଜୀବନଟା ପାଇଁ କାହିଁକି ପାପ କରନ୍ତି—?

କିନ୍ତୁ ମୂଲ୍ୟ ମୁଣ୍ଡ—ତା' କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କଲେନି କେହି। ସେ ଚୋର—ଚୋର—।

ଏଇ ଶଣୀ ହସୁଥିଲା—ଏ ତାରା ଏମିତ ଠାରଠାର ହେଉଥିଲେ—ପବନ କାଳି କାଳି ହୋଇ ଫୁଲବାସ ଚୋରାଇ ବହି ଯାଉଥିଲା।

ସୁଜନା ହାତରେ ହାତକଡ଼ି ପଡ଼ିଲା—

ସେ ଅଉ ପ୍ରତିବାଦ କଲାନି—କାନ୍ଦିଲାନି—ତଳକୁ ମୁଣ୍ଡପୋତି ସମସ୍ତଙ୍କ କଥାରେ ହଁଭରି ହେଲା—

ଏ ଧରଣୀ—ଏ ଅକାଶ—ଏ ଶଣୀ-ରବି-ସମସ୍ତେ ଥିଲେ। ସୁଜନା ଅଖିରୁ ଦି' ଧାର ଲୁହ ଝରି ମାଟିରେ ହଜିଗଲା—ଏ ସନ୍ଦେହୀ ସଂସାର ସେଇ ତାର ସମ୍ବଳ, ସେଇ ତାର।

—✝—

Digitized by srujanika@gmail.com

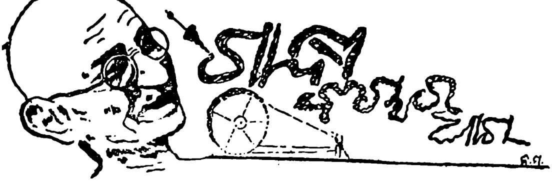

ଗାଁର ସ୍ୱରାଜ

ଗାଁର ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ମୁଁ ଯେପରି କଳ୍ପନା କରେ—ତାର ମାନେ ହେଉଛି ଯେ ଗାଁଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେବ । ତା ନିଜର ନିତାନ୍ତ ଯାହା ନହେଲେ ନଚଳିବ ସେଇଭଳି ଜୀବନ ଧାରଣ କରିବାର ସାମଗ୍ରୀ ମାନ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ବିଷୟରେ ସେ ଯେପରି ଆଖପାଖ କୌଣସି ଗ୍ରାମ ଉପରେ ନିର୍ଭର ନକରେ । ସେତିକି ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟ ଅନେକ ଜିନିଷ ଯାହାକି ଅନ୍ୟ ପଡୋଶୀ ପଡ଼ା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ସେ ବାଧ ସେଭଳି ପଦାର୍ଥ, ଉତ୍ପାଦନ କରି ସେ ସ୍ୱାଧୀନ ବା ଅଳ୍ପ ନିର୍ଭର ହେବା ମଧ୍ୟ ଉଚିତ । ସୁତରାଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ୱାଧୀନ ଗ୍ରାମର ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ, ସେ ଗାଁରେ ଯେତିକି ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଦରକାର ସେତକ ସେଇଠି ସୃଷ୍ଟ କରିବା ଆଉ ଯେତିକି ଲୁଗା ଲୋକଙ୍କର ଲୋଡ଼ା ସେତକ ଲୁଗା ପାଇ କପା ସେଇଠି କରିବା—ସୂତା ସେଇଠି କଟା ହେବ—ଲୁଗା ସେଇଠି ବୁଣା ହେବ । ତାଛଡ଼ା ଗୋରୁ ମଇଁଷିଙ୍କ ପାଇଁ ଚରେଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରାମରେ ରହିବ । ଛୁଅଙ୍କ ପାଇଁ ଖେଳ ପଡିଆ ରହିବ—ବଡଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଅହ୍ଲାଦ ବା ବିଶ୍ରାମ ପାଇଁ ଖୋଲା ଜାଗା ରହିବା ଦରକାର ହେବ । ତାପରେ ଯଦି ଜମି ବଳକା ରହେ ସେଥିରେ ଦରକାରୀ ବିକ୍ରି ଫସଲ, ମାନେ ଯୋଉ ଫସଲକୁ ବିକି ପଇସା କରିହେବ ସେଇ ଭଳି ଅର୍ଜନ ଫସଲ କରିବାକୁ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ବିକିଲେ ପଇସା ମିଳିବ ବୋଲି ଗଞ୍ଜା, ଦୋକତା, ଅଫିମ ଭଳି ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଫସଲ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଗାଁଟି ନିଜ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଗୋଟିଏ ଗାଁ ନାଟ ଶାଳା ଆଉ ଗାଁ ଟୁଙ୍ଗି ପାଇଁ ବଙ୍ଗଳାଟିଏ ରଖିବ । ପରିଷ୍କାର ପାଣି ସରବରାହ ପାଇଁ ଗାଁଟି ତାର ନିଜ ଜଳ ଯୋଗାଣ ସୁବିଧା ରଖିବ । ଗାଁର ପୋଖରୀ ଓ କୂଅ ଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନ କରିନେଲେ ଏହା ସଂଭବ ହୋଇ ପାରିବ । ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରାଥମିକ ସୋପାନ ଯାଏ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲା ପାଠ ପଢିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ । ଯେତେଦୂର ସଂଭବ ଗାଁର ସବୁ କାମ ସହଯୋଗ ଭିତ୍ତିରେ କରାଯିବ । ଆଜି ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣ ବା ଜାତି ଭେଦ ଅଛି—ଯାହା ଧୀରେ ଧୀରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଖାଇ ସ୍ପୃଶ୍ୟ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଭେଦ ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ସେମିତି ଜାତି ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ତଫାତ୍ ରହିବ ନାହିଁ । ଗାଁର ଗୋଷ୍ଠୀ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଅଧିକାର ବା କ୍ଷମତା ରହିବ—ସେ ହେଉଛି ଅହିଂସା । ଆଉ ସେ ଅହିଂସା ପ୍ରୟୋଗର କୌଶଳ ରୂପେ ରହିବ—ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଓ ଅସହଯୋଗ । ଗାଁ ତାର ବାସିନ୍ଦାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ତାଲିକା ରଖି ଜଣ ଜଣକୁ ପାଳିକରି ପହରା ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବ । ଗାଁ ସରକାରକୁ ପାଞ୍ଚ ଜଣିଆ ପଞ୍ଚାୟତ ଚଳାଇବେ । ଏ ପଞ୍ଚାୟତକୁ ସାବାଳକ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟେ ବର୍ଷକରେ ଥରେ ବାଛିବେ । ଭୋଟ ଦାତାଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ନିମ୍ନରୁ ନିମ୍ନତମ ହେବା ଉଚିତ । ଗୋଟାଏ ସରକାର ଯେତେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ, ଆଧିପତ୍ୟ ଓ ନ୍ୟାୟାନ୍ୟାୟ ବିଚାର କରି ଅବଶ୍ୟକ ସେ ସବୁ ଗାଁ ପଞ୍ଚାୟତ ହାତରେ ରହିବ । ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ମର୍ମରେ ବୁଝାଉଛି ସେ ଭଳି ଦଣ୍ଡ ବିଧାନର ପ୍ରଥା ରହିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହି ଛୋଟ ଛୋଟ ପଞ୍ଚାୟତ ସରକାର ତାର ବର୍ଷକ ପରମାୟୁ ସମୟରେ ଗ୍ରାମର ଆଇନ କାନୁନ ତିଆରି, ନ୍ୟାୟା ନ୍ୟାୟ ବିଚାର ଓ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ସବୁର ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଣ୍ଡାଇବ । ଆଜି (ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ଥିଲାବେଳେ) ମଧ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଗ୍ରାମ ଏ ଭଳି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବା ସ୍ୱାଧୀନ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପାରେ । ତାକୁ ବିଶେଷ ବାଧା ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ମଧ୍ୟ ବାଧା ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ଏ ସରକାରର ଗ୍ରାମ ସଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ନିଶ୍ଚିତ ସଂବନ୍ଧ ରହିଛି । ସେ ହେଉଛି ଗାଁ ସିସ୍ତ ବା ଖଜଣା ଆଦାୟ କରିବା । ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ସଂପର୍କ ନାହିଁ । ପଡୋଶୀ ଗ୍ରାମ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଗାଁର କି ସଂପର୍କ ରହିବ ତାର ବିଚାର ମୁଁ ଏଠି କରୁନାହିଁ । ମୋର ଏଠାରେ କହିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ସରକାରର ମୋଟାମୋଟି ରୂପରେଖା ଆଙ୍କିବା । କେବଳ ଏହିଭଳି ଗାଁରେ ହିଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ । ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ତାର ନିଜ ସରକାର ଗଢ଼ିବା ବିଷୟରେ ପ୍ରଧାନ ଓ ପ୍ରଥମ ସ୍ରଷ୍ଟା । ତାକୁ ଓ ତାର ସରକାରଙ୍କୁ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଆଇନ ଶାସନ କରିବ—ସେ ଆଇନର ନାମ ଅହିଂସା । ଏହି ଶକ୍ତି ବଳରେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ବା ତାର ଗ୍ରାମ ବିଶେଷ ସାରା ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାୟ ପରାକ୍ରମକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିପାରେ । କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମବାସୀ ଯେଉଁ ନିୟମ ଶୃଙ୍ଖଳା ବା ଆଇନବଳରେ ଚଳି, ସେ ଆଇନ ତାଙ୍କ ନିଜର ବା ସାରା ଗ୍ରାମର ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷାପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିବାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବ ।

ମୋତେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚରା ଯାଇପାରେ—ମୁଁ ସେବାଗ୍ରାମକୁ ଏଭଳି କରିନପାରିଛି କାହିଁକି ? ମୋ ଉତ୍ତର ହେଉଛି—ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ମୋତେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖା ଯାଉ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସଫଳତାର କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକ ଦିଶୁଛି । କିନ୍ତୁ ମୋର ଏଇ ଚିତ୍ର ମୂଳରେ କୌଣସି ଅସମ୍ଭବ ପରିକଳ୍ପନା ନାହିଁ । ଏଭଳି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ଗଢିବା ପାଇଁ ହୁଏତ ଜୀବନ କାଳ ଜଣକର ଲାଗିଯାଇ ପାରେ । କେହି ଯଦି ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରେମିକ ଥାଏ ଏବଂ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ପକ୍ଷପାତୀ ଥାଏ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମକୁ ନେଇ ସେ କାମ କରୁ—ସେଇ ଗ୍ରାମଟିକୁ ସେ ତାର ସଂସାର ମନେକରି ତାର ମୁଖ୍ୟ କର୍ମ ସେଇଠି ନିୟୋଗ କରୁ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ଫଳ ପାଇବ । ସେ ଆଗ ନିଜେ ଗାଁ ମେହେନ୍ତର, ଗାଁ କଟାଳୀ, ଗାଁ ଚୌକିଦାର, ଗାଁ ବଇଦ ଆଉ ଗାଁ ଅବଧାନ ପଣରୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ । ଯଦି କେହି ତା' ପାଖକୁ ନ ଆସନ୍ତି ସେ ଗାଁ ସଫେଇ ଓ ସୂତା କଟାରେ ହିଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିବ ।

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀ ଦର୍ଶନ--ଆଦର୍ଶ

ଲେଖକ—ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ଗଗନବିହାରୀ ମହାନ୍ତି

ବାପୁଜୀଙ୍କୁ ଥରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଗଲା, "ମନୁଷ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭରେ ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି ନାହିଁ କି? ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଯେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏ ବିଶ୍ୱାସ ଆପଣଙ୍କର ନାହିଁ କି?" ଉତ୍ତରରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଥିଲେ, "ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଯେତେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ସମ୍ଭବପର ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ତାହା ହୋଇପାରିଥିଲେ। ମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି କହି ହେବ ନାହିଁ। କାରଣ ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି କହିଲେ ମନୁଷ୍ୟଠାରୁ ଭଗବାନଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା ପରି ହେବ। ଏ ବିଷୟରେ ମୋର ନିଜର ଏକ ଉପପାଦ୍ୟ ଅଛି। ରକ୍ତ ମାଂସର ବନ୍ଧନ ଭିତରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ସୀମାବଦ୍ଧ ଥିବାରୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରିବା ଅସମ୍ଭବ। ଏ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କରିଦେଲେ ଯାଇ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇ ପାରିବ। ସୁତରାଂ ଭଗବାନହିଁ କେବଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ। ସେ ଯେତେବେଳେ ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି ସେ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ନିଜକୁ ସୀମାବଦ୍ଧ କରି ଦିଅନ୍ତି। ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ କ୍ରୁଶ ଉପରେ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ, କାରଣ ତାଙ୍କର ରକ୍ତ ମାଂସର ଶରୀର ଥିଲା।" ଏହି ଉକ୍ତିରୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ମହାତ୍ମାଙ୍କଠାରେ ଆଦର୍ଶ-ବାଦ ଓ ବାସ୍ତବ-ବାଦର ଏକ ସମନ୍ୱୟ ସମ୍ମେଳନ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଁ। ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ହେଲେ, ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଏଇ ଦୁଇଟିର ସମନ୍ୱୟ ଯେ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ସେ ଦେଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ଆଦର୍ଶ କେବେ ବାସ୍ତବ ହୋଇ ପାରେନା, କାରଣ ଯେଉଁଟି ଆଦର୍ଶ ବାସ୍ତବ ହୁଏ ସେଇଟି ଆଦର୍ଶ ତାହାର ଆଦର୍ଶତ୍ୱ ହରାଏ। ତଥାପି ଆଦର୍ଶ ବିନା ଜୀବନର ବିକାଶ ଅସମ୍ଭବ। ଆଦର୍ଶ ଲାଭ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତି ମନୁଷ୍ୟ—ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିପାଇଁ ଅହରହ ସାଧନା କରିବା ମନୁଷ୍ୟର ଧର୍ମ। ଏଥିପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟର ଅପୂର୍ଣ୍ଣତାରେ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ନିଜର ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ନିଜେ ତାହା କରିଛନ୍ତି।

ପୁଣି ତାଙ୍କ ମତରେ ଆଦର୍ଶ ବିନା ଜୀବନ ଯାପନ ଯେପରି ମୂଲ୍ୟହୀନ, କେବଳ ଆଦର୍ଶ ପାଇଁ ଆଦର୍ଶରେ ନିମଗ୍ନ ହୋଇ ରହିବା ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ କ୍ଷତିକାରକ। ସେ ବାରମ୍ବାର କହିଛନ୍ତି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ବଡ଼ କଥା ହେଉଛି କର୍ମ ଏବଂ କର୍ମ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମହତ୍ କର୍ମ ହେଉଛି ଲୋକ ସେବା। ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ମନୁଷ୍ୟର ସଂସାରକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବା ସେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ। ଯେଉଁ ମୁନି ଋଷିମାନେ ଅରଣ୍ୟର ଗୁମ୍ଫାରେ କିମ୍ବା ନିଜ ନିଜ ନିର୍ଜନ କୁଟୀରରେ ବସି ଭଗବାନ୍‌ଙ୍କ ଆରାଧନା କରନ୍ତି, ଯୋଗ ସାଧନା କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସଂସାରକ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜ ନିଜ ମତବାଦ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସେ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି। ସେ ଦୃଢ଼ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି, "ଆଦର୍ଶମାନ କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ତାହା ନ ହେଲେ ଆଦର୍ଶର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ।" ଆଦର୍ଶ ଯେତେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବ ସେ ସେତିକି ବଡ଼ ଏବଂ ଅସୀମ ହେଉଥିବ। ସୁତରାଂ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରର ପରିସର ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ମାନବ ସଂସାରକୁ ସୁନ୍ଦର ଓ କ୍ରମବିକଶିତ କରୁଥିବ। ତାଙ୍କ କଥାରେ "ଅସୀମତାହିଁ ଆଦର୍ଶର ଧର୍ମ। ଏଣୁ ଆଦର୍ଶଲାଭ ଏହି ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନବ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏକାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ, ଏବଂ ଏହି ଧର୍ମ ଯୋଗୁଁ ଆଦର୍ଶ ସର୍ବଦା ଦୂରରୁ ଦୂରକୁ ଘୁଞ୍ଚିଯିବାପରି ବୋଧହୁଏ। ତଥାପି ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଦର୍ଶର ଯେତେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ସେ ଆମର ସେତେ ନିକଟକୁ ଘୁଞ୍ଚିଆସିବ। ଏପରିକି ଆମର ହାତ ଗୋଡ଼ ଯେତେ ନିକଟରେ ଅଛନ୍ତି ତାଠାରୁ ଅଧିକ ନିକଟକୁ ଚାଲି ଆସିବ, କାରଣ ଆମେ ଆମର ନୈତିକ ଅବସ୍ଥିତି ଠାରୁ ସେଇ ଆଦର୍ଶର ବାସ୍ତବତା ଏବଂ ସତ୍ୟତା ଉପରେ ବେଶୀ ଅଧିକ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଁ ଏବଂ ସେ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ନିଶ୍ଚିତ ହେଉଁ। ମୁଁ ଆଦର୍ଶରେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତ ଜୀବନ ସମ୍ଭବ ହୁଏ—ପ୍ରକୃତରେ ତାହା ମନୁଷ୍ୟର ସର୍ବସ୍ୱ।" ଲୋକ କହି ସେ ଯେ ସନ୍ଥ ହୋଇଥିବା ତାହା ନୁହେଁ। ତାଙ୍କ ମତରେ ଆଦର୍ଶ ଏକ ବଡ଼ ପ୍ରେରଣାମୂଳକ ଶକ୍ତି "ଯେତେବେଳେ ମନୁଷ୍ୟ କୌଣସି ଆଦର୍ଶ ପାଇଁ କର୍ମ କରେ, ସେତେବେଳେ ତାକୁ କେହି ରୋକିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ।" ଆଦର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେଲେ ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଏକ ଗୁପ୍ତ ଜାଗରଣର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଯାହା ସର୍ବଦା ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ସତତ ପ୍ରୟାସ କରେ। ତାହାର ଗତି କେହି ରୋଧ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ସେ ଶେଷରେ ଅନନ୍ତ ସମୁଦ୍ର, ସଙ୍ଗରେ ନିଜକୁ ମିଶାଇ ଦିଏ। ସେ ବେଳେ ମନୁଷ୍ୟ ତାହାର ଇପ୍ସିତ ବସ୍ତୁ ଲାଭ କରେ। ଯେଉଁ ଅନନ୍ତ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ମିଳନଲାଭପାଇଁ ସେ ଜୀବନ ସାରା ଆକୁଳ ହେଉଥାଏ ତାଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମ ଦର୍ଶନ କରି ସେ ଆନନ୍ଦ ବିହ୍ୱଳ ହୁଏ।

ଆଦର୍ଶ ପଛରେ ଧାଇଁବାର ବାଟ କଣ? କେଉଁ ଉପାୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ ଉପାସ୍ୟର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପାରିବ? ଗାନ୍ଧିଜୀ ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଏହାର ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଛନ୍ତି "ଯଦି ମୋତେ ମୋ ଆଦର୍ଶର ସମୀପବର୍ତ୍ତୀ ହେବାପାଇଁ କ୍ରମ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଅଗ୍ରଗତି କରିବାକୁ ପଡ଼େ ତେବେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀକୁ ମୋର ଦୁର୍ବଳତା ଓ ବିଫଳତା ମାନ ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ତାହା କଲେ ମୁଁ ପ୍ରବଞ୍ଚନାରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିବି। ତାହା କଲେ ଲଜ୍ଜାରେ ପଡ଼ି ମୁଁ ମୋ ଆଦର୍ଶ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ମୋର ଯଥା ସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରିବି, ମୋର ବନ୍ଧୁ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଆଦର୍ଶ ଓ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବଦା ଏକ ଦୂରତ୍ୱ ରହିବ ଯାହାକୁ କେବେ ଅତିକ୍ରମ କରି ହେବ ନାହିଁ। ଯଦି ଆଦର୍ଶକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ତାହା ହେଲେ ଆଦର୍ଶ ତାହାର ଧର୍ମ ହରାଏ। ଆଦର୍ଶ ଉପଲବ୍ଧି ପାଇଁ ଯେଉଁ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଏ ସେଥିରେ ଆନନ୍ଦ ଅଛି, ମାତ୍ର ଆଦର୍ଶର ପୂର୍ଣ୍ଣତାରେ ଆନନ୍ଦ ନାହିଁ। କାରଣ ଆମର ଇପ୍ସିତ ବସ୍ତୁ ଲାଭ କରିବା ପଥରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ହୃଦୟ ହରଣକାରୀ ଦୃଶ୍ୟମାନ ଦେଖୁଁ।" ଆଦର୍ଶ ବିନା ବାସ୍ତବତାର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ। ଏହା ପ୍ରତିପାଦନ କରି ସେ କହିଛନ୍ତି, "ମୁଁ ବାସ୍ତବତା ପ୍ରତି ନିରବଧି ଜାଗରୂକ; ମାତ୍ର ସର୍ବଦା ଆଦର୍ଶଟି ଉପନୀତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ। ଇଉକ୍ଲିଡଙ୍କର ସରଳ ରେଖା କେବଳ କଳ୍ପନାରେ ସମ୍ଭବ। ତଥାପି ଆମ୍ଭେମାନେ ଏଥିରୁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ବିନା ଗ୍ରହଣ କରି ନେଉଁ। ଇଉକ୍ଲିଡଙ୍କ ସରଳରେଖା ସଦୃଶ ସମାନ କରି ଏକ ସରଳ ରେଖା ଅଙ୍କନ କରିବାକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ସତତ ଚେଷ୍ଟା କରୁଁ।"

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜୟରାଜ

[Cine Voice ସୌଜନ୍ୟରେ]

ଲେଖକ—ଜୟରାଜ

ଜୟରାଜ ଭାରତର ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଭିନେତା । ଆମର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ବାକ ଥିବା ଦିନରୁ ସେ ଅଭିନୟ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଏହାଙ୍କ ଜନ୍ମ ୧୯୦୯ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୨୮ ତାରିଖ ଦିନ ହାଇଦ୍ରାବାଦର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ସହରରେ । ପରିବାରର ଏ ହେଉଛନ୍ତି ନବମ ଓ ଶେଷ ସନ୍ତାନ । ବି, ଏସ୍‌ସି ପାସ୍ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ହଠାତ୍ କୌଣସି ଘରୋଇ କାରଣରୁ ସେ ଘର ଛାଡ଼ିଲେ ଓ ଆସିଲେ । ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଭାଗ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରିସାରି ଶେଷରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ସିନେମାରେ ପଶିଲେ । ପ୍ରଥମେ ଜଣେ କ୍ୟାମେରାମେନ୍‌ଙ୍କର ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ, ତାପରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ପାର୍ଟ ଅଭିନୟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରି ଆଜି ଏତେ ବଡ଼ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି । ସେ ସମୟରେ ଶିକ୍ଷିତ ସମାଜ ସିନେମା ଅଭିନୟକୁ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ ଓ ଖୁବ୍ କମ୍ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସିନେମାରେ କାମ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲେ—ବହୁ ବାଧା, ବିଘ୍ନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜୟରାଜ୍ ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଓ ଆଶା ପୂରଣ କରିବାରେ କ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରଥମ ସ୍ତରର ଅଭିନେତା ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି ।

ଜୟରାଜଙ୍କୁ ଗୀତ ଗାଇ ଆସେନି ଓ ଅଭିନୟ ନିହାତି ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଅଭିନୟ ଅଛି । ସବାକ ଚିତ୍ର ଭିତରେ ସେ ‘ମୀରାବାଈ’, ‘ପତିତ ପାବନ’, ‘Mill’, ‘Life is a stage’, ‘Little Girl’, ‘ଭାବୀ’, ‘ମାଲ’, ‘ସ୍ୱାମୀ’, ‘ହିମ୍ଲେନା’, ‘କୀର୍ତ୍ତି’, ‘ନୟି ଦୁନିଆ’, ‘ନୟା ତରଣ୍’, ‘ପାନ୍ନା’, ‘ପ୍ରେମ ସଙ୍ଗୀତ’, ‘ହାମାରୀ ବାତ୍’, ‘ପ୍ରତିମା’, ‘ରାଜପୁତାଣୀ’ ‘ସାହାଜାହାନ୍’, ‘ଶଶୀପୁନ୍ନୁ’, ‘ହାମଯୋଲି’, ‘ନନ୍ଦମାଜୀ’, ‘ଅନ୍ଧାର ସେ ସହର୍’, ‘ବେଙ୍ଗ’ ଓ ‘ଅଞ୍ଜୁମାନ୍’ ପ୍ରଭୃତି ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ ଅଭିନୟ କରିଅଛନ୍ତି ।

ଜଗର ତରଫରୁ ମୁଁ ‘ଜୟରାଜଙ୍କୁ’ ଲେଖା ପାଇଁ ଲେଖିଥିଲି । ନିମ୍ନର ଲେଖାଟି ତାଙ୍କର ନିଜର ଲେଖା । ଏହି ଲେଖାଟି ‘ସିନେଭଏସ୍’ ସୌଜନ୍ୟରୁ ଜଗରରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ସେ ମତେ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି । (ଶ୍ରୀ ଧିରେନ୍ ଦାଶ)

“ମୋ ଜୀବନରେ ମୋତେ ବହୁତ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚରା ଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ନିଜେ ନିଜେ କେତୋଟା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଏ ଓ ଆପଣ ମାନେ ମୋ ଜୀବନରେ କେତୋଟା କଣ, କଅଣ, କେତେବେଳେ, କେଉଁଠାରେ ଓ କାହିଁକିର ଉପସଂହାର କରନ୍ତୁ । ମୋର ମନେ ଅଛି ଥରେ ମତେ କେତେଜଣ ଆମେରିକାର ସମ୍ବାଦ ଦାତା ସାକ୍ଷାତ କରି ପଚାରିଥିଲେ “ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଚୁମା ଦିଅନ୍ତି ? ଆପଣ ମଟର କାର୍ ରଖି ପାରିବେ ? ହଲିଉଡ୍ ବିଷୟରେ ଆପଣ କଣ ଭାବନ୍ତି ?” ଇତ୍ୟାଦି—ତାଛଡ଼ା ଆମ ଭାରତରେ ମୋତେ ବହୁତ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଶ୍ନ ପଚରା ଯାଇଛି । କେତେକ ବେଶ୍ କୌତୁକିଆ, କେତେକ ସାଦା ଓ କେତେକ ମଧ୍ୟ ନିହାତି ବାଜେ ଧରଣର ! । ଯାହା ହେଉ ଏଇଠି ସେଥିରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଦେଲି ।

ପ୍ର—ଆପଣ କଣ କରିବାକୁ ଭଲ ପାଅନ୍ତି ?

ଉ—ଚୁଲିବାକୁ, ପଢ଼ିବାକୁ ଓ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କିବାକୁ —ମୁଁ ଜାଣେ ଏଗୁଡ଼ା ମୁଁ କରି ପାରିବନି କାରଣ ଛୁଟି । ପେଟ ପାଇଁ ମତେ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ପ୍ର—କି ପ୍ରକାର ସାହିତ୍ୟ ଆପଣ ଭଲ ପାଅନ୍ତି ?

ଉ—ଅତିସୁନ୍ଦର ରୋମାନ୍ସ୍—ସେକ୍ସପିଅର୍—ସ୍କଟ୍—ଡିକେନ୍‌ସ୍—ହାର୍ଡ଼ି—ଟୋଲ୍‌ସ୍ଟୟ ଓ ସେହିପରି ମୁଧାମ୍—ଷ୍ଟିଫେନ୍ ଯୁଏଗ୍—ଓ ସ’ଙ୍କର ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଆଜିମୁଦ୍ଧା ଶାରୀରିକ ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ ଚେଷ୍ଟା ରଖିଛନ୍ତି ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ, ମୁଁ ଟେନିସ୍ ବେଶ୍ ଖେଳେ । କଲେଜରେ ପଢ଼ିଲା ବେଳେ କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳୁଥିଲି ଏବେ ମଧ୍ୟ ଦିନେ ଦିନେ ଖେଳେ । ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଜନ ୧୬୮ ପାଉଣ୍ଡ ଏବଂ ଉଚ୍ଚତା ୫ ଫୁଟ ୯ ½”

ପ୍ର—ଆମର ଲେଖକ ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆପଣ କଣ ଭାବନ୍ତି ?

ଉ—ଆମର ବହୁତ ଭଲ ଭଲ ଓ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ଲେଖକ ଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଭଲ ଭାବରେ ଆଗକୁ ଆଣି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ର—କେଉଁ ବିଦେଶୀୟ ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆପଣ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ?

ଉ—ଡୋଲ୍ଲେରେସ୍—ଡେଲରିଓ, ଲୁଇ ରେନର୍, ଓ ଅବଶ୍ୟ ଇନ୍‌ଗ୍ରିଡ୍ ବର୍ଗମାନ୍ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ର—କେଉଁ ରଙ୍ଗ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରିୟ ?

ଉ—ଲୋହିତ, ଫିକା ସବୁଜ, ଧଳାଶିଅ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ କେଉଁ ଜିନିଷଟି ଅତି ଆଦରର ଜିନିଷ ?

ଉ—ମୋ ପ୍ରଥମ ଦରମାରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ହାର୍ମୋନିୟମ୍ କିଣିଥିଲି ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରିୟ 'ହବି' କଣ ?

ଉ—ଫଟୋଗ୍ରାଫୀ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର କିଛି ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ?

ଉ—ହଁ, ମୁଁ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ପଚାରି କରେଁ । ସଂଖ୍ୟା ଭିତରେ ୧୩ଟି ମୋର ଶୁଭସଂଖ୍ୟା ଓ ବାର-ମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଶୁକ୍ର ବାରଟି ମୋ ପକ୍ଷରେ ଶୁଭଦିନ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଯେତେ ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଅଭିନୟ କରିଛନ୍ତି, କାହାକୁ ସବୁଠାରୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ?

ଉ—ନିମ୍ନରେ ତାଲିକାଟିଏ ଦେଲି, ଆପଣ ବିଚାର କରନ୍ତୁ । ମାଧୁରୀ, ସୀତାଦେବୀ, ଦୁର୍ଗାଖୋଟେ, ବିବ୍ବୁ, ଲୀଲାଚିଟ୍‌ନିସ୍, ଖୁରସିଦ୍, ରୋଜ୍, ରେଣୁକା ଦେବୀ, ମେହତାବ୍, ସୀତାରା, ନଳିନୀ ଜୟନ୍ତ ପାର୍ବ୍ବତୀ ପାର୍ଶ୍ୱର ସ୍ନେହପ୍ରଭା ପ୍ରଧାନ୍, ଶୋଭନାସମର୍ଥ୍, ଲୀଲାଦେଶାଇ, ମୀନା, ଗୀତାନିଜାମୀ, ଦେବୀକାରାଣୀ, ବୀଣା, ନାସୀମ, ନୂର-ଜାହାନ୍, ନିଗାର, ସୁଲତାନା ଓ ନାର-ଗୀସ୍ ।

ପ୍ର—ଆଜିକାଲିକାର ଅଭିନେତା, ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କ ଭିତରେ କିଏ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ପାଇବେ ?

ଉ—ଦିଲ୍ଲୀପ କୁମାର, ଅଶୀତ ବରନ୍, ନୂର ଜହାନ୍ ଓ ନାରଗୀସ୍ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ମୋର ପ୍ରିୟ ଅଭିନେତା, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଫଟୋଟିଏ ଚାହେଁ ।

ଉ—ବନ୍ଧୁ, ଫଟୋଟିଏ ପାଇଁ ପଇସା ଦରକାର ହୁଏ—ଆପଣଙ୍କୁ ଆମେ ମଧ୍ୟ ପସନ୍ଦ କରୁ କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ଆମକୁ ଉଦାର ହେବାକୁ ନ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଦିନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ ।

ଉ—ଅଭ୍ୟାସବଶତଃ ସକାଳ ୫—୩୦ରେ ଉଠେ—ଅଳ୍ପ ବ୍ୟାୟାମ କରି ଗାଧୁଏ । ତା ପରେ ପଢ଼େ କାରଣ ଦିନ ଭିତରେ ସେଇ ସମୟଟିରେ ଗୋଳମାଳ ନଥାଏ । ତା ପରେ ଷ୍ଟୁଡିଓକୁ ଯାଏ । ପ୍ରାୟ ନଅଟା ବେଳକୁ ମୁଁ କାମକୁ ଯାଏ । ସୁଟିଂ ଥିବା ଦିନ ମାନଙ୍କରେ ଦିନ ବେଳେ ଖାଇ ପାରେନା । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସମୟେ ସମୟେ ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଯାଏ ଓ ହଲ୍ ଭିତରେ ଶୁଏ । ଥରେ ଥରେ ପରିବାର ନେଇ ବୁଲିଯାଏ—କେବେ କେବେ ବସି ରେଡ଼ିଓ ଶୁଣେ । ତା ପରେ ଖାଇ ୧୦ ଟାରେ ଶୁଏ—ଯେଉଁ ଦିନ ମୋର କିଛି କାମ ନ ଥାଏ ମୁଁ ଚିଠି ପତ୍ରର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ସମୟ ପାଏ । ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରେ, ଖୁବ ପଢେ, ଟେନିସ ଖେଳେ, ନଚେତ୍ ଖୁବ୍ ବୁଲେ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ ଭିତରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦୋଷ କେଉଁଟା ?

ଉ—ମୋ ରୁଚି ଟିକିଏ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର—ସହଜରେ ମୁଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏନା—ଛୋଟ ଛୋଟ କଥାକୁ ଧରିପକେ । କେହି ଯଦି କୌଣସି ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ବିଳମ୍ବ କରେ ମୁଁ ଖୁବ୍ ବିରକ୍ତ ହୁଏ । ମୁଁ ଜିଦ୍‌ଖୋର ଓ ମୋରଟିକିଏ ଅଳସୁଆମି ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ପ୍ର—ଆପଣ ରାଗନ୍ତି ?

ଉ—ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ ମୁଁ ରାଗେ କିନ୍ତୁ ସମୟେ ସମୟେ ମୁଁ ତାର ବ୍ୟବହାର କରେ—ମୋର ଖୁବ୍ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ଓ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ-ମତିତା ମଧ୍ୟ ।

ପ୍ର—କେଉଁ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗେ ?

ଉ—ମୁଁ ଯେ କୌଣସି ଜିନିଷ ଖୁସିରେ ଖାଏ—ମତେ ସେଥିପାଇଁ ଭଲ ଲାଗେ—ଯେ କୌଣସି ନୂଆ ଜିନିଷ ଚାଖିବାରେ ମୋର ଆଗ୍ରହ ଥାଏ—ଚୀନ ଦେଶୀୟ ଖାଦ୍ୟ ମତେ ଭଲାଗେ ।

ପ୍ର—ପିଲାଦିନର କେଉଁ ଘଟଣା ଆପଣଙ୍କର ଭଲ ଭାବରେ ମନେ ଅଛି ?

ଉ—ଗୋଟିଏ କଥା ମୋର ମନେ ଅଛି । ମୋର ମନେ ଅଛି ମୋର ଭଉଣୀ ମରିବା ଦିନ ମା ମତେ କୋଳରେ ଭିଡ଼ି ଧରି କେମିତି କାନ୍ଦିଥିଲେ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ଜୀବନର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରିୟ ମୂହୂର୍ତ୍ତ କେଉଁଟି ?

ଉ—ମୋ ବାହାଘର ପରେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମ କଥା କହିଲେ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଆମର ସିନେମା ଶିଳ୍ପ ବିଷୟରେ କଣ ଭାବନ୍ତି ? ଆମର ଭଦ୍ର ପରିବାରର ଝିଅମାନେ ସେଥିରେ ମିଶିବେକି ?

ଉ—ମୋର ପ୍ରଥମ କଥା ହେଉଚି ଯେ ଆମର ସିନେମାମହଲ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତି ହୋଇ ପାରିନି । ଏହା କେବଳ କେତେକଙ୍କର ଉପଭୋଗ ଓ ଅଧିକାଂଶ-ଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ଜୁଆଖେଳ ପରି ହୋଇଛି । ଏହା ଭଲ ବା ଖରାପ ଏହା ନିଜର ବିଚାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଅତି ଆଦରର ବିଷୟ ଯେ ସମାଜ ବର୍ତ୍ତମାନ ସିନେମାକୁ ଗୋଟାଏ ଭଲ ବ୍ୟବସାୟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରୁଚି । ଭଦ୍ର ଝିଅମାନେ ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟେନୋଗ୍ରାଫର, ସେଲ୍‌ସ୍ ବାଳିକା ବା W. A. C. I. ହେବା ଅପେକ୍ଷା ଅଭିନେତ୍ରୀ ହେବା ନିଶ୍ଚୟ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଓ ମୋଟା ପଇସା ବି ମିଳେ ।

ପ୍ର—ସିନେମା ଲୋକଙ୍କ ଚରିତ୍ର ବିଷୟରେ ଆପଣ କଣ ଭାବନ୍ତି ?

ଉ—ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନାଚାର ରହିଛି କିନ୍ତୁ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ଅପେକ୍ଷା ସିନେମା ଉପରେ ଲୋକଙ୍କର ବେଶୀ ନଜରଟା ପଡ଼ିଥାଏ—ଏହା ସତ ଯେ ଲୋକେ ଯାହା ଦେଖନ୍ତି ତାକୁ ଅତିରଞ୍ଜିତ କରି କହନ୍ତି—ଅନ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ ବଦନାମୀ କରିବା, ଅନ୍ୟକୁ ଖରାପ ଭାବିବା ଅନେକ-ଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ରାଜନୀତିକ କି ଭାବ ରହିଛି ?

ଉ—ଆଦର୍ଶ ନାଗରିକ ହୁଅ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଭବିଷ୍ୟତରେ କଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?

ଉ—ଗୋଟିଏ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କଳାକାର ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି, କର୍ମୀତା ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହେବି ।

ପ୍ର ଆମ ଦେଶ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କ କି ଧାରଣା ?

ଉ—ମୁଁ ଭାରତୀୟ ବୋଲି ଗର୍ବ କରେ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଭିନେତ୍ରୀର ଅନୁସରଣେ

—୧—

କାହିଁକି କହ ବନ୍ଧୁ ?
ରଙ୍ଗ ମଞ୍ଚର ଝରକା ଦେଇ
ଛାତିରୁ ଉଠା କୋହ ।
କେଉଁ କୁଠୀରେ   କଳା କୋଠାରେ
ଲେଖନୀ ଦେଲା ଶୃଙ୍ଖଳ,
'ଡଗର' ମୁଦ୍ରେ   ପାଇ ବାରମ୍ବା
ବରଦେ ଗଲ 'ଫଳ' ।
ପାଶେ ଦେଖନ୍ତି   ମନ ମୋହନ
ହୃଅନ୍ତ ଅଙ୍ଗ ଲାଗି ।
ମୁକୁଳା କୁଞ୍ଜ   ଗୁହାଳ ଧରେ
ପ୍ରୀତି ଉଠନ୍ତା ରାଗି ।
ଉଠ୍ ପଛକେ କୋହ
ଖଇନ ଝୁମ୍ପା (ମୋ) ଅଧରରଣ
(କହ) ଅଖିରୁ ନ ଗଡ଼ା ଲୁହ

—୨—

ଅଡ୍ୟାନ୍ ସନ୍—   ଅଢ଼ ଟ୍ରଜାଡି
ଟ୍ରେନ ରୁମ ଘାଉଣ୍ଡ,
ତୁମ ସନ୍ଦେଶ (Bitter) ହୋଇ ହେଲାଣି
'ହ୍ୟୁମ୍' ହୋଇଲାଣି ଭାରି ।
ନାଚ, ପେଶା,   କବିତା ପାଠ
କାହିଁକି ହୁଏ ଧନ ?
ଅଣ ବାନ୍ଧୁଆ   କଲମ ଘରେ
(ମୋ) ମନ ନେଇଲାଣି ବାନ୍ଧି,
କହ । ରଢଲେ ନାହିଁ ମୋ ମୋହ
(ମୋ) ଛାଡ଼ିଲି ମୁଣ୍ଡ ଗୋଡ଼ାଇ ଅଣି
ଓ୍ୱାନ୍ସ ମୋର ବାଟେ ବନ୍ଧ ।

—୩—

ରଞ୍ଜିତ ଜୈଲ   ଧନା ଫ୍ଲୁଅର
ନୂଆ ନୂଆ କାଣ୍ଡ,
ବାଲି କାଟେ   ମନ୍ଦିର ତେଜ
ପୁଣି ଗଢ଼ଅ ନୂଆ ଗଣ୍ଡ ।
ଭେଳ୍ପୁଅ ଦିନେ   ମାନ ବଣାଏ
ଘାସ କି ଅର୍ଦ୍ଧ ଅଣ ।
ଏ ନୂଆ ଥାନ   ଅଥବା ହଳ,
ଘୋରସ୍ଥାନ ବନାଉଛ ।
[କହ !| ନିଷ୍ଠାର ନ ଲିଖ୍ କୋହ
ଅଙ୍କ ପ୍ରେମ   ସଙ୍କେ । ପାଏ
ଝଙ୍କା' ଲଗାଇ ରୁହ ।

ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗାଧର ଦାସ

—*—

ଆଲୁ ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ…… …

[ସଂବାଦ ଦାତା ମାନଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନାର୍ଥେ ।

ବାଲେଶ୍ୱରରେ ଯେଉଁ ଘୁସ ଧରାଢେଉ ମକଦ୍ଦମା ଚାଲିଥିଲା ତାହାର ଗଣ୍ଠି ଶିଥିଳ ହୋଇଯିବାର ଔଷଧ ଅଛି କେଉଁଠୁ ?

÷ ÷ ÷

ଭୁବନେଶ୍ୱର ରେଳ ଛକ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଯେଉଁ ଲାଇନସମାନ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭିତରେ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥିଲା ତାର ମାନ ହାନି ବିଚାର କୌଣସି ମହଲାଙ୍କ ଇଜଲାସରେ ହେବାର ଆଇନ କେଉଁ ପୁସ୍ତକରେ ?

+ ÷ +

ଢେଙ୍କାନାଳରେ କୌଣସି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନାମରେ ବାନ୍ଧ ବାଡ ଅବରୋଧ୍‌ହାରି ଛପା ମରିବାର ସନ୍ଧା ସାଢ କାସୋଢ କେଉଁ ବେତାଳଙ୍କର ?

+ + +

ଓଡ଼ିଶା ମହିଳା ମାନେ କୌଣସି ସଭାରେ ଶ୍ରୀ ରାଜ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଘେନି ଯେଉଁ ଆଲୋଚନା କଲେ ତହିଁରୁ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ମହଲ କି ମହଲା—ନାୟକ କି ନାୟିକା ତାହା ସ୍ଥିର କରିବା ନିମନ୍ତେ କରୁଛନ୍ତି କମିଟିର ସଭ୍ୟ କିଏ କିଏ ?

÷ × ÷

ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ବିଭାଗର ବେତନ ସୁପାରିଶ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ପାଇଁ ଯେଉଁ ହଟ୍ ପ୍ରେସ (hot press) ରେ ଜଗୁମ ହେଉଛି, କେଉଁ କୋମ୍ପାନୀରୁ କିଣା ହୋଇଛି ଓ କେତେରେ ?

÷ × ÷

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତରୁ ନିର୍ବାଚନ ସଭ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ଅସେମ୍ବ୍ଲିରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅଡ଼୍‌ଭାଇଜରମାନଙ୍କୁ କିଏ ସିଟ୍ ପଦ ଦେଇଛନ୍ତି କେଉଁ ବିଧାନ ବଳେ ?

÷ ÷ ÷

ଇଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ ଟାଇମସ୍ ନାମକ ଇଂରାଜୀ କାଗଜ ବାହାରିଲେ ନିଉ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରକାଶିତ ସରକାର ବିଜ୍ଞାପନ ତହିଁକି ଯିବା ହେତୁ ଉଭୟେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଓ ଇଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ ଟାଇମସ୍‌ର, ଆଗ ନିଉ ଓଡ଼ିଶା ଭଳି ଅଟେଇ ଚାଲିବାର ଯୋଜନା ଫଳବତୀ ହେବାପାଏ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଛି ବା ଅଛି କେଉଁଠୁ ।

× ÷ ×

ଦାଲମିଆ ସିମେଣ୍ଟ କାରଖାନା ପାଇଁ ଅନୁମତି ମାଇନାର ଆନନ୍ଦରେ କେଉଁ ଦେବତାଙ୍କ ପାଦରେ ତୁଳସୀ ଉଦକ ଦେବା ଯେଣୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗୋଟିଏ ବୃହଦାକାର ଇଂରାଜୀ ସଂବାଦ ପତ୍ର ରୂପୀ ବର ଦାନ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଯୁଟିବ ।

÷ + ÷

ଚଉଦ୍ୱାର ଶ୍ରମିକ ସଂଘରେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଓ କଂଗ୍ରେସଙ୍କ ଟଣା ଓଟରା ଫଳରେ କେଉଁ ନେତା ମାନେ ବହୁରୂପୀ କୁଲରୁ କାଠପୋଡ଼ କୁଳପାଏଁ ଉପର ସୁଅରେ ଭାସି ଲାଗିଥିବାର ଦେଖାଯାନ୍ତି ?

+ × +

ସମ୍ବଲପୁରରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଏକରୁଟିଅର ବିରୋଧ କରୁ କରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ବାବୁ ଖଇନପତ୍ର ସଂଯୋଗେ ବଡ଼ ପିଠା ଏକ ରୁଟିଅରୁ ମଧ୍ୟ ବର୍ଜନ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ସଂବାଦର ସତ୍ୟା ସତ୍ୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସତ୍ୟର ମାଳା ପାଇଁ କେଉଁ ପୀରକଟି ଫାଉଅ ମନା ଯାଉଛି ?

+ ÷ ×

ଗଣତନ୍ତ୍ର ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରଙ୍କର କି ସମ୍ପର୍କ—ଉତ୍କଳ କେଶରୀ କାଗଜ ଓ ଉତ୍କଳ କେଶରୀ ନେତାଙ୍କର କି ସଂପର୍କ—ପ୍ରଜାଶକ୍ତି ଓ ପ୍ରଜାବାଣୀର କି ସଂପର୍କ ?

× ÷ ×

ମହତାବ ପୁରୀକୁ ଯାଇ ଓଲଟି ପୁରୀବାସୀଙ୍କୁ ମହାପ୍ରସାଦ ସେବା କରାଇବା ପରେ ପୁରୀବାସୀ ମହତାବଙ୍କୁ ସୁଦାମାର ଖୁଦଦେଲେ କି ଚୁଡ଼ା ଦେବେ ଏ ବିଷୟ ଆଲୋଚନାର ସାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କିଏ ଓ କେବେ କରିବାର ସଂଭାବନା ଅଛି ?

+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ହଂସପୁର

[ଏଣିକି ହଂସପୁର ବିଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରୂପେ ଅନ୍ତତଃ ଓ ଅଗ୍ରତଃ ଗୋଟିଏ ପୃଷ୍ଠା ମଣ୍ଡନ କରିବ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଉତ୍କଳର ମା ଭଉଣୀ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁଁ—ସେମାନେ ହଂସପୁରର କଳେବର ମଣ୍ଡନ କରିବା ପାଇଁ ବିବିଧ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରି ଲେଖା ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମ୍ଭେମାନେ କୃତଜ୍ଞତା ଓ ଧନ୍ୟବାଦର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରିବୁଁ—ସଂପାଦକ]

ବେଶଭୂଷା

ବାଳ ସୁନ୍ଦର କିପରି କରିବ ?

ଅନାଦି ଅନନ୍ତ କାଳ ଧରି ନାରୀର ବେଶ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କବିର କବିତା ଓ ଚିତ୍ରକରର ଚିତ୍ରରେ ରୂପାୟିତ ହୋଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ନାରୀ ତାର ବେଶ ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ନିଏ । ଦିନରେ ଦୁଇ ଥର ବାଳ ବାନ୍ଧିଲେ ଓ ସୁଗନ୍ଧ ତେଲ ଲଗାଇଲେ ସପ୍ତାହରେ ଥରେ ସାବୁନ ଦେଇ ବାଳ ଧୋଇଲେ ଯତ୍ନ ନେବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସାମାନ୍ୟ ଅବହେଳା ଯୋଗୁ ଆମେ ସୁନ୍ଦର ବେଶ ପାଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ଓଦା ବାଳ ବାନ୍ଧିଲେ ବାଳ ସଢ଼େ । ବାଳରେ ଓ ମୁଣ୍ଡରେ ମଇଳା ଥିଲେ ବାଳ ଉଠି ଯାଏ । ଅବଦ୍ଧା, ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା, ଜାଗରଣ, ମୁଣ୍ଡ ଧରା ପ୍ରଭୃତିରେ ବାଳ ଝଡ଼ି ଯାଏ ।

ବାଳ ଉପୁଡ଼ିଲେ ପିଆଜକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ବାଳର ମୂଳରେ ଘଷିବେ । ରସଟା ମୁଣ୍ଡରେ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଭଲ ଭାବରେ ଶୁଖାଇବେ । ସେହି ରସ ଶୁଖିଗଲେ ମୁଣ୍ଡ ଭଲ ଭାବରେ ଧୋଇ ପକାଇବେ । ଏହି ଉପାୟରେ ୧୦ । ୧୨ ଦିନ ଭିତରେ ଉପକାର ପାଇବେ । ପୁଣି ବନ୍ଧ୍ୟାବୁଧ ମୁଣ୍ଡରେ ମାଲିସ କଲେ ନୂଆ ବାଳ ବାହାରି ଯାଏ ।

ଯେଉଁମାନେ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ବାଳ ଚାହାନ୍ତି ସେମାନେ ବାଳ ଖୋଲି ଶୋଇବେ ନାହିଁ— କାରଣ ସେପରି ଶୋଇଲେ ବାଳ ଭାଙ୍ଗି ଛୋଟ ହୋଇ ଯାଏ ।

ସୁଶ୍ରୀ କରବୀ ସାହୁ—

ରନ୍ଧା ବଢ଼ା

ମୁଗ ଡାଲିର ବରଫି :— ଘନ ଦୁଧରେ ମୁଗ ଡାଲିର ସାହାଯ୍ୟରେ ସୁନ୍ଦର ବରଫି କରି ଯାଇ ପାରେ । ଉପକରଣ :— ମୁଗଡାଲି ବଟା ଅଧ ସେର, ଘିଅ ଏକ ପା, ଚିନି ଅଧସେର କାଫରନ, ଧଣିଆ ବଟା ଓ ସାମାନ୍ୟ ଗୋଲ ମରିଚ ।

ପ୍ରଣାଳୀ—(୧) ଚିନିର ରସ କରି ରଖିବ ।

(୨) ଘିଅ ଗରମ କରି ଚୁଲିରୁ ନେଇ ପୁଟିଇବ ।

(୩) ଏହି ଘିଅ ପୁଣି ଚୁଲିରେ ଦେଇ ଡାଲି ବଟା, କାଫରାନ ଧଣିଆ ବଟା ଗୋଲମରିଚ ଦେଇ, ଲାଲ ରଙ୍ଗ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘାଣ୍ଟିବ ।

(୪) ଚିନି ରସ ପୁଣି ଗରମ କରି ଏହି ଗୁଣ୍ଡ ସେଥିରେ ଢାଳିବ ଓ ତତ୍‌କ୍ଷଣ ଘାଣ୍ଟିବ— ପାଗ ନ ଧରିବା ଯାଏ । ପାଗ ଧରିଲେ ଥାଳିରେ ଘିଅ ହାତ ଦେଇ ୧ ଇଞ୍ଚ ମୋଟାରେ ମେଲି ଦେବ ।

[୫] ଥଣ୍ଡା ହେଲେ ଇଚ୍ଛାମତେ ବଡ଼ ସାନ କରି କାଟି ନେବ ।

ସୁଶ୍ରୀ କରବୀ ସାହୁ ।

ଉଲ ବୋଣି ନମୁନା

"ଡାଇମଣ୍ଡ ହାନିକୁମ"

୧ । ବସ୍ତ୍ରର ଅନୁପାତରେ ଷ୍ଟିଚ ନେବାକୁ ହେବ ବନ୍ଧୁ ହାନିକୁମ ସାଧାରଣତଃ କୁଞ୍ଚିହୋଇ ଯାଏ । ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ଦେହକୁ ନେଇ

(...)

... ।

... ୧୨୪

ଷ୍ଟିଚ ନେବେ । ... ଷ୍ଟିଚ ... ଅନୁଯାୟୀ ... ପରେ ... ଷ୍ଟିଚ ନେବେ । ... ଷ୍ଟିଚରେ ନମୁନା ଆରମ୍ଭ କରିବେ । ସେହିପରି ... ଦେହକୁ ଗେଞ୍ଜି ବୁଣିଲେ ୯୦ । ୧୦୦ ନେଲେ ଉପରକୁ '୪୨ଟି ଷ୍ଟିଚ କରି ନମୁନା ଆରମ୍ଭ କରିବେ । ୧୮ ଷ୍ଟିଚରେ ନମୁନା ଶେଷ ହେବ । ତତ୍‌ପରେ ମଝିରେ ୧୮ଟି ସିଧା ବୁଣିବେ ପ୍ରଥମ କଣ୍ଟା ଏହିପରି ହିସାବରେ ନେବେ ।

୧୮ ଷ୍ଟିଚ

ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ି—ଓଲ । ଓଲଟା ଦୁଇ ସିଧା

ଦ୍ୱିତୀୟ ଧାଡ଼ି—ଓଲଟା ଓଲଟା ତତ୍ ପରେ ୨ଷ୍ଟିଚ ଉପରେ ଛୁଞ୍ଚି ନେଇ ସିଧା କରି ପଛ ସୂତା ଅଗକୁ ଆଣି ସେହି ୨ଷ୍ଟିଚ ସିଧ ସିଧା ଓଲଟା ଓଲଟା ବୁଣାଯିବ ।

ତୃତୀୟ ଧାଡ଼ି—ଓଲଟା ଓଲଟା ସିଧା ସିଧା ଏହିପରି ବୁଣାଯିବ ।

୪ର୍ଥ ଧାଡ଼ି—ଓଲଟା ସ୍ଥାନରେ ଓଲଟା ସିଧା ସ୍ଥାନରେ ସିଧା ବୁଣା ଯିବ ।

୫ମ ଧାଡ଼ି—ଓଲଟା ଓଲଟା ସିଧା ସିଧା ବୁଣାଯିବ ।

୬ଷ୍ଠ ଧାଡ଼ି—ଓଲଟା ଓଲଟା ସିଧା ସିଧା ଓଲଟା ଓଲଟା ତତ୍‌ପରେ ୨ଷ୍ଟିଚ ଗଣି ନେଇ ପଛ ଆଡ଼ୁ ସିଧା କରି ଷ୍ଟିଚ ନେଇ ପ୍ୟାଟନ ପରି ବୁଣି ୨ଟା ଲମ୍ବା ସୂତାକୁ ଗୋଟିଏ ପଛ ଆଡ଼କୁ ପକାଅ; ଏହିପରି ବୁଣିବାକୁ ହେବ ।

ସୁଶ୍ରୀ ଅନିମା ଦାସ

ଚିତ୍ରା—ଚୋଟି

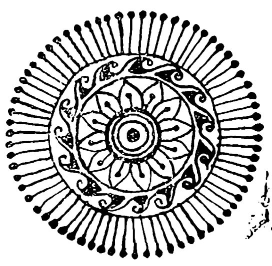

—ସୁଜାତା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ଜାତୀୟତାର ଉନ୍ମେଷ ଘଟାଇବା, ସେମାନଙ୍କ ଶରୀର ମନ ଓ ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ କରିବା। ୨। 'କୁମାର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ପରସ୍ପର ଛାତ୍ର ତରୁଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ତ୍ୟାଗ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

କିଏ ସେ ଦେବତା !

ପୂରବ ଗଗନେ ନାଲିଆ ସୂରୁଯ ଉଠେ
ମୋ ଦେଶ ରକ୍ତାକ୍ତ ଦୁର୍ଗ
ତୋରଣ ଫିଟେ ।
ମୋ ଦେଶର ଧନ
ମୋ ଜାତିର ମାନ,
ମୋ ଦେଶ ପତାକା
ଉଡ଼େ ଗଗନର ଉପରେ,
ପୂରୁବ ଗଗନେ ନାଲିଆ
ସୂରୁଯ ଉଠେ । ୧ ।
ମୋ ଦେଶ ଜନତା
ଉଦ୍‌ବେଗ ଭରେ ଲୋଟେ,
ଆକାଶ ବତାସ ଧୀର
ମନ୍ଥରେ ଛୁଟେ ।
ଭରେ ଗମ୍ଭୀରେ ଧ୍ୱନି,—
'ଜୟ ଭାରତର ମାତା'
ସେଇ ଧ୍ୱନି ପୁଣି
ଜନତାର ମୁଖେ ଫୁଟେ;
ମୋ ଦେଶ ଜନତା
ଉଦ୍‌ବେଗ ଭରେ ଲୋଟେ । ୨ ।
(ଅନ୍ତ) ଏ ନୂଆ ଯୁଗଟି
କିଏ ସେ ଆଣିଛି କହ,
କେଉଁ ପୁରୁଷ ସେ
ମରତେ ଧରିଛି ଦେହ ।
କିଏ ସେ କର୍ମବୀର,
କିଏ ସେ ଶୂର ବୀର ।
ତା ଚରଣ ତଳେ
କୋଟି ମସ୍ତକ ନୁଏଁ ।
ଏ ନୂଆ ଯୁଗଟି
କିଏ ସେ ଆଣିଛି କହ । ୩ ।

ଶ୍ରୀ ମନମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଅର୍ପଣ

ଶୁଭ ଆଜି ଏ ଜନ୍ମ ବାସରେ
ମୁକ୍ତ ଭାରତର ଭକତ ଅର୍ଘ୍ୟ ହେ
ବାପୁଜୀ, ଘେନ ପାଦରେ ।
ଦୁଷ୍ଟ ବିନାଶନ, ସନ୍ଥ ପରିତ୍ରାଣ
ନବଯୁଗର ଦେବଦୂତ,
ସତ୍ୟ ଅହିଂସାର ଚିର ଉପାସକ,
ମୁକ୍ତ ଭାରତର ତାତ ।
ଶାନ୍ତି ଲିପ୍ସା ଧର ଦୟା କ୍ଷମାଶୀଳ,
ଦୁଃଖୀ ରଙ୍କ ଦୁର୍ବଳ,
ହାୟ ମୋ ସତ୍ୟ ଧୁରନ୍ଧର ତ୍ୟାଗୀ !
[ବାରେ] ଭାରତକୁ ଦେଖ ଥରେ ।
ତୁମ୍ଭ ବିହୁନେ ହେ ଉତ୍ତମ
ଘୋର ନାହିଁ ବନ ପ୍ରାନ୍ତର ଏ ଦେଶ
ସ୍ୱର୍ଗର ସ୍ୱପ୍ନ ମନୋରମ ।
ମୁକ୍ତ ସମୀରଣେ ମୁକ୍ତ-କେତନ ମୋ
ଦର୍ପିତ ଶିରେ ଯେ ଦୋଳେ;
ହୃଦୟର ଆଜି ଅଶ୍ରୁ-ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଇ
ନମୁଁ ତବ ଚରଣରେ ତାତ ।
ଲକ୍ଷ-କୋଟି-ଜନତା ଦୁଃଖ ଗ୍ଳାନିରେ
ନାହିଁ ତ ବେଦନା ଧାର,
କର୍ମଯୋଗୀ ଅହେ ତୁମକୁ ନାହିଁ
ପିଲୁହାର ଏହୁ ଦେଶ ।
ହିଂସା ପିଶାଚିନୀ ମାତି,
ପୁଣ୍ୟ ଭାରତକୁ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରୁଅଛି
ବିସ୍ତାରଣି ଦନ୍ତ ନିତି ।
ସତ୍ୟ ସୁମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଯାଏ ଅପସର
ମିଥ୍ୟା-ଅଇନର ବାଣେ,
ଉନ୍ମାଦ-କାଳର ଗର୍ଜ୍ଜନ ଶୁଣିଣ
ଅବଶ ପ୍ରମାଦ ଗଣେ ।
ଦଳଦଳ ରକ୍ତତ ହୃଦୟ ବନ୍ଧନ
ମନୁଷ୍ୟତା ଯାଏ ଲିଭି,
ଧରିତ୍ରୀ ଯାଉଛି ଗଗନ ଫାଟିଲେ
ମନ୍ଦିର-ମଠରେ ଗୀତ ।
ମଙ୍ଗଳ ମାଳାଟି ହାତରେ
ପେଷିବି କି ବାପୁ । ପ୍ରିୟ ଦେଶ ପ୍ରେମ
ଅଛି ଏହୁ ଅବସରେ ?
ଛିନ୍ନ ଅମ୍ବର ମୋ ଭାରତ ଜନନୀ
କାନ୍ଦୁଛି ତୁମର ପାଇଁ,
କୋଟି କୋଟି ନେତ୍ର ତପ୍ତ ଲୋତକରେ
ଭରେ ତୁମ ପଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ଆସ ଆସ ଦେବ ଏ ଭାରତେ ଫେରି
ଭୁଲି ଯାଇ ଆମ ଦୋଷ,
ପଥହରା ଦେଶେ ଦେଖାଅ ପଥହେ
ଦେବ ଶୁଭ ଉପଦେଶ ।
ସେ ଅହ୍ୱାନ ବାଣୀ ଶୁଣି,
ଅନ୍ତରେ କଳ୍ପ ଏ ଦୃପ୍ତ ଜାତିଟି ମୋ
ମାତୁ ନବୋତ୍ସାହେ ପୁଣି ।
କଣ୍ଠରେ ସେ ଉଠୁ ଧ୍ୱନି,
ଭରିବେ ଜଗତେ ସହସ୍ର ସ୍ୱରେ
ଗାଇବ ଜୟବାଣୀ ।

ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ନାଥ ମିଶ୍ର
ନାଗ ନଂ: (୯୧୨)

ଏକାକି ତୁମରେ ଝୁରେ

ଲେଖକ—ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
(୧୦୦୮)

ବରଷେ ନହେଲାଣି ଅକାତରେ ଦେବତା
ଏକାକି ତୁମରେ ଝୁରେ
ଖୋଜି ଖୋଜି ଥକା ହତାଶ ହେଲଣି
ଧରଣୀର ପ୍ରତିପୁରେ ।
ଶତ ଲାଞ୍ଛନା, କୋଟି ଅନାଦର
ସହଜରେ ଦେଇ ଟାଳି,—
ମନେ କରିଥିଲି—ତୁମର ଭକ୍ତେ
ଲଭିବ ସବୁକାଳି;

Digitized by srujanika@gmail.com

କଃଟୋଲୁକମ୍ବାଳୀ ତ୍ରିପୁରା-ଅଧ୍ୟାୟୀ
ଅମରର ଶିର ଉଠି,
ଲାଗ ବ ପଡ଼ିଏ ଧ୍ୱଂସ କରଙ୍ଗେ
ଆଜ୍ ଥରେ ଧରାତ ଳ,
ଧରିର ତୃଷ୍ଣାର ଚୋଡ,
ପ୍ରାଣମଧୁ ଢୋଳି ଦେଉଥା ନୁହେନେ
ନରେନ୍ଦ୍ର ଝଟ ବି ପାତ !
ପଚ୍ଛତ ପବନ ସଂଗ୍ରାମ ଚଳ
ଝଙ୍କା ସା-ଅତ--ରଥେ,
ମାନବର ଗୀତ ଗାଇ ବୁଲିଥିବ
ସହର ଜୀବନ-ପଥେ ।
ହୁଏ ବନ୍ଦୁଥିଲି—ରକ୍ତର ଟୋକି
ଜନମ ମାନବ ପ୍ରାଣ,
ପୀଡ଼କ, ପୀଡ଼ିତ ନାହିଁ ଯେବେ ଧରାରେ,
ସବେ ଯେ ମହାସ୍ଥାନ ।
ମାନବ ଆତ୍ମା ସତ୍ୟ ବୋଲିଏ
ଉଚ୍ଚାରେ ହୁଏ ଲୀନ,
ବାର୍ତ୍ତା ଏଣୁ ନାହିଁ ତା ଜାଣନେ,
ଆର୍ଦ୍ଧତାର ପରିଚୟ ।
ମଥିତ, ପତିତ ପାଦ
ଅଞ୍ଜଳି କରି ଅଛୁ ଦେଇ ବ,
ରକ୍ତରେ ଅଛି ଦାହ ।।।
ବନ୍ଧୁ ଦେବତା, ଦୁମେଘ ନାମରା
ଜଳେ ଜଳେ ଅନାବୃତ,
ଜାତ ହାଜ ଅଜ ଧୂଳି କରି ଯାଏ,
ଭରେନାଟେ ପ୍ରତିବାର ।
ତେଣୁ ଅଜ ଦେବ ମାନବ ଜାତେ ।
ନୂମର ଏକାକୀ ପୁରେ,
ଖୋଜି ଖୋଜି ପଡ଼ ହେଲଣି ଲୁଣ୍ଠାଣ
ଧରଣୀର ପ୍ରତିପୁରେ ।
ଟାଲି ଭୁବନେ ପୂରିତ ବାଣୀ
ନୀଳିମା ନାହିଁ ଧରିଥିଲେ,
ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ଅଛି ବ୍ୟଥା ଭରି
ଦୀପ୍ତ ଦୀପକ ଜଳେ ।
ଅଭେ ଅଣି ଥ
ବର୍ଷ ଲୁଧୀରେ ଧୋଇବୁ ଧରାରୁ
ଅନ୍ଧାଳୁଙ୍କର ଜ୍ୱାଳା ।

—•—

ସ୍ନେହର ନାଗ ନାନୁଣୀ ଏ.
ଦୈବାଗ୍ନାଗାନୀ ଲାଗେ ! ପତ୍ୟ ଅନୁସାର
ଭାଇ ! ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତ ଭାବ ନାଏ ଅଧର
ମଲିନ ମୋଟେ ନେଇ ।

କୌଣସି ନାଗ ମନଶାଳ ଫଟୋ ଦେଲେ ନାହିଁ । ବୋଧହୁଏ ଜର୍ଣ୍ଣି ଜଣେ । ଅଚ୍ଛା, ଶୀର୍ଷ ନଦେବ ଫଟୋ ପଠାଅ । ସବୁ ବର୍ଣ୍ଣ ପଠାଇବ । ଅବାବୁଲା ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।

ଗତଥର ମୁଁ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥିଲି ତାର ଉତ୍ତର ଦେଉଛି—

୧

ନୂସବର୍ଗ ଜର୍ମାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା, କଂଗ୍ରେସ ଅବେଦବାର, କୋଟିସ୍ ସ୍ପେନ୍ ଓ ପର୍ତ୍ତୁଗାଲର, ଢ଼େଲ ଅଇଣ (ଅୟୁାରଲଣ୍ଡ୍,) ଷ୍ଟୁର୍ଥିଙ୍ଗ ନରଉଏର, ସୋବ୍ରାଉଞ୍ଜ ବୁଲ-ଗେରିଆର ଓ ହାଉସ୍ କାଜ୍-ମାନବ ଦ୍ୱୀପ ବା ଅଇଲ ଅବ୍ ମ୍ୟାନର ।

୨

ପିୟଦେଶୀ ଅଶୋକ—ଭାରତର ସମ୍ରାଟ
ଅଶୋକ—ବୃକ୍ଷ ବିଶେଷ
ଅଶୋକାରିଷ୍ଟ—ଔଷଧ ।
ହେବର୍ଡକ—କମ୍ପାନୀ ବିଶେଷର ନାମ
ହେଟେଲରେକର—ଲେଚଫିଷ୍ଡ୍ ଉପନ୍ୟାସ
ହେରମନ୍‌ମାଉଥ—ସେକସ୍‌ପିଅର ଦତ୍ତ ସପ୍ତମ ହେନେରୀଙ୍କ ନାମ
ବୀର ଅର୍ଜୁନ—ମହାଭାରତର ତୃତୀୟ ପାଣ୍ଡବ
ନାଗାର୍ଜୁନ—ଋଷି ଓ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନୀ
ଅର୍ଜୁନ—ବୃକ୍ଷ ବିଶେଷ
ହେନଶମଗୋନ—ଇଂଲଣ୍ଡର ମୁଦ୍ରା ।
ହେନସି ଦି ନେଭିଗେଟର—ଜଳଯାତ୍ରାର ଆବିଷ୍କାରକ
ହେନରୀ ଏସମଣ୍ଡ—ଥେକରେଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସ

୩

ଶ୍ୱେତ ନିଶାଣ—ରାଜକୀୟ ନୌବାହିନୀ
ରକ୍ତ ନିଶାଣ—ବାଣିଜ୍ୟ ନୌବାହିନୀ
ନୀଳ ନିଶାଣ—ସରକାରୀ ନୌବାହିନୀ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ଧାରଣ କରୀଥାନ୍ତି
ନୀଳ ପିଟର—ବନ୍ଦର ଛାଡ଼ିବାର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଜାହାଜର ନିଶାନ ।
ଅଚ୍ଛା—ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରେ—
୧—ଇଂରେଜମାନେ ପ୍ରଥମରୁ କେଉଁଠାରୁ କେବେ ରାଜଧାନୀ ଉଠେଇଲେ ?

୨—କେଉଁଠାରେ ହାଇସ୍କୁଲ କେ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ?

୩—ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରାଯନ୍ତ୍ର କେ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ?

୪—ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ସଂବାଦ କିଏ ଓ କେବେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ?

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨୪

ନିମ୍ନଲିଖିତ ବର୍ଣ୍ଣ ଗୁଡ଼ିକରୁ ଯେ କୌଣସି ବର୍ଣ୍ଣ ନେଇ ଏପରି ତିନି ଅକ୍ଷର ବ ଯୋଡ଼ିଏ ଶବ୍ଦ ବାହାର କର ଯାହାର ବ ଅର୍ଥ ବୋଧକ ଶବ୍ଦ ଯୋଡ଼ିଏ ମଧ୍ୟ ଏହି ପୁଞ୍ଜ ଭିତରୁ ଅବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ପାରିବ:—
"ଡ, ନା, ଚ, ମି, ହୁ, ପା, କ, ଅ, କ୍ଷା, ଚ, ୟୁ,"

୨୨ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ ଉତ୍ତର

ବାକ୍ୟ—ବାପୁଜୀ କରମଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀ ଏ ଜଗତରେ ନାହାନ୍ତି ।

୧—ନାଗ [୨] ହାତ, ନାକ, କ ଉଲ (୩) ଗୃହା [୪] ଅଡ ଗାଙ୍କର [ମଗର (୬) ଗଜ ବାନ୍ଦର (୭) ଏକ, ବ ବା ଏଗାର (୮) ନାଗା, ମନ୍ଦର [୯] ମ [୧୦] କାଅ, (୧୧) ପୁଜ, ବାନ୍ତ । (ରଜକ, ତନ୍ତ୍ରୀ [୧୩] ବାଜ, [୧୪] ନାଗପୁର (୧୫) ପୁନା [୧୬] ବ (୧୭) ଚାତ (୧୮) ରଜତ, ବା ଜବା [ଜନା ଚାବାନା (୨୦) ହାର (୨୧) [୨୩] ନାଥ [୨୪] ରକ ବା ନକର । କରତ ।

ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି—ଭୁବନେ (୧୧୫୩) ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱ [୧୧୨୭] ମନମୋ (?) ରମେଶ (୮୨୫) ଶ୍ରୀକାନ୍ତ [୧ କୃଷ୍ଣଲାଲ [୧୯୫୦]

ପ୍ରଶ୍ନ

ଭୁବନେଶ୍ୱର—(୧୧୫୩)— ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅନୁର୍ଯ ଜନ୍ମ ହୁଥାଯାଏ ।

ଦଣ୍ଡପାଣି—(୧୧୦୮) ଭ ଅଂଶ ଭାଗ ଖାଲି କେଉଁଠି ଅଛି ?

ମୁଦର୍ଶନ—[୧୧୪୧] ପୃଥିବୀ ଜଳ ପ୍ରପାତ କେଉଁଠି ?

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଣିମାଳା, ବାଲେଶ୍ୱରର ସଭ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଅନାଦି ନନ୍ଦନ ଦାସ ଲେଖିଛନ୍ତି—ସ୍ଥାନୀୟ ମଣିମାଳାର ନାମ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ସର୍ବାଦୌ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବାଘା ଯତୀନଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ ବାଘା ଯତୀନ ମଣିମାଳା ରଖାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଦୁଃଖର କଥା ଯେ କୌଣସି ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଏହା ଦେଖି ନିଜ ସନ୍ତାନର ନାମାନୁଯାୟୀ ମାଳାର ନାମକୁ ପଲଟି ମଣିମାଳା ରଖିଲେ । ଫଳରେ ଅଧିକାଂଶ ଅସନ୍ତୋଷ ।

(ଆମେ ବୁଝି ପାରୁନାହୁଁ ଅ. କା. ଶଙ୍କ ବିନା ସମର୍ଥନରେ ଏହା କିପରି ସମ୍ଭବ ହେଲା । ପତ୍ର ପ୍ରେରକଙ୍କୁ ଆମର ଉପଦେଶ, ମଣିମାଳା ଯଦି ଛୋଟ ଶିଳ୍ପକର ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଉପର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ସ୍ଥାନୀୟ ନାଗମାନଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରି ବାରିପଦା ନାଗଙ୍କ ଅନୁକରଣରେ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ବାଘା ଯତୀନ ନାଗ ସଂଘ ଗଠନ କରି ପାରନ୍ତି)

ମାଆ ଜଗତଠାରୁ ଜଣେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ପ୍ରେମୀ ଶ୍ରୀ କୁନ୍ଦାନନ୍ଦ ଶତପଥୀ ୧୧ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମିଶ୍ରଣ ଚିତ୍ର ଓ ଟିପ୍ପଣୀ ବିଷୟ ପଢ଼ି କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ ପ୍ରକାଶାର୍ଥେ ଖଣ୍ଡିଏ ପତ୍ରରେ ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ ଆମ ଭିତରେ ଗଢ଼ାଯାଉ ମୋଗଲ ବନ୍ଦୀ ଭେଦଭାବ ଅଛି, ଆମେ ମୁସଲମାନ ଓ ଆମେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜଙ୍କଠୁ ଭିକ୍ଷା ଆଣି କାମକୁ ହାସଲ କରିଛୁଁ । ଆମେ କୁକୁର, ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ।

। ଏ ପତ୍ର ଅଶ୍ଳୀଳ ହେଲେ ହେଁ ଆମ ଦେଶର ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ସୈଜନ୍ୟର ଅଭାବ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଦେଲୁଁ । ଅଭିଯୋଗର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ପାଠକେ ଓ ନିଜେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜା ଜାଣି ପାରିବେ ।—ସଂପାଦକ]

ତାଳଚେର ଅଧିବାସୀ ପଣ୍ଡା କାଳିପୁର ଲେଖି ଛନ୍ତି—ସ୍ଥାନୀୟ ପତ୍ରୋନ୍ନତି ସମିତିର ଉନ୍ନତି କଲେ ସୁଭାଷ ସମିତିର ଯେଉଁ ସାହାଯ୍ୟ ରାଜା ଲାଗି ୫୦୦୯ ଦାନ କରିଥିଲେ ତାହାର ହିସାବ ସର୍ବ ସାଧାରଣ ଜାଣି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

[ସାଧାରଣ ପାଣ୍ଠି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମିତିର କର୍ମୀଙ୍କର ସତର୍କ ରହିବା ଉଚିତ—ସଂ]

ଢେଙ୍କାନାଳର ବଙ୍ଗଳାର ପାଠକାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀହରି ବ୍ରହ୍ମ ହୋତା ଲେଖିଛନ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ଆସନ୍ତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଉଥିବା ଯୋଡ଼ିଏ ଦରିଦ୍ର ଛାତ୍ରଙ୍କ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ନିବେଦନ ପତ୍ରଟି ପଠାଇ ଦେଇ ସୁଦ୍ଧା ଦେଢ଼ ମାସରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ତାର ଶୁଣାଣି ବା ଉତ୍ତର ପ୍ରତି ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ କରି ନାହାନ୍ତି । ଏହିକ୍ଷଣି ବହୁ ଅସୁବିଧା ଭୂତପୂର୍ବ ରାଜା ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଭୋଗ କରୁଥିବାରୁ ସେ ଅସନ୍ତୋଷ କରିଛନ୍ତି ।

[ଭୂତପୂର୍ବ ଯୋଗଦେବୀରେ ଦରିଦ୍ର ଛାତ୍ରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ବଦାନ୍ୟ-ବୃନ୍ଦ ପାଣ୍ଠି କରି ପାଇଥାଏ । ସରକାରଙ୍କ ହାତରେ ନିର୍ଭର ଯେତେ କମ୍ ହୁଏ ସେତେ ଭଲ ବୋଲି ଆମର ମତ]

—*—

(ନାଗବର୍ଗ୍ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

କୈଳାସ—(୧୧୫୪) ସ୍ଥଳ ଠାରୁ ଜଳରେ ପଦାର୍ଥମାନ ହାଲୁକା ଜଣାଯାଏ କାହିଁକି ?

ଉପେନ୍ଦ୍ର—[୮୧୪] ଭାରତର କାହାକୁ କଂଗ୍ରେସର ଜନ୍ମଦାତା କୁହାଯାଏ ?

ପରମାନନ୍ଦ—[?]—ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠୁ ବଡ ସିମେଣ୍ଟ କାରଖାନା କେଉଁଠି ?

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ—(୧୦୬୯) ଭାରତର କେଉଁ ମହାତ୍ମା ସବୁଠୁ ବେଶି ଦିନ ବଞ୍ଚିଥିଲେ ।

ଶରତ—(୧୦୮୩) ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଫୁଲର ନାମ କଣ ଓ କେଉଁଠି ଫୁଟେ ।

ନାଗର ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଶରତ—[୧୦୮୩] ଲେଖିଛନ୍ତି—ଗଙ୍ଗାଧର ଭାଇ ଜାଣିବ—

[କ] ଅଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର ଦକ୍ଷିଣରେ ଅବସ୍ଥିତ ନେଟାଲ, ଟ୍ରାନ୍‌ସଭାଲ୍ ଓ ଅରେଞ୍ଜଫ୍ରି ଷ୍ଟେଟ୍ ପ୍ରଭୃତି ମହାଗୃହ ହୁଏ ଓ ଏହାର ଅବସ୍ଥା ନିମ୍ନୋକ୍ତ ପ୍ରକାର ।

(ଖ) ଅଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର ସୁଦାନରେ ବଡ଼ ପଶୁ ଶାଳା ଅଛି ।

[ଗ] ନେବୁଲାର ହାଇପୋଥେସିସ୍ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ଭାଗ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବେଗରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଡ଼େ ଖସିବାକୁ ଲାଗିଲା ଓ ମାଧ୍ୟାକର୍ଷଣ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେହରୁ ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଫୁଲି ଉଠିଲା । ଯେତେବେଳେ ସେଇ ତାରାଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ପାଖ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା ସେତେବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେହରୁ ସେଇ ଫୁଲି ଥିବା ଅଂଶଟି ଛିଡ଼ିଗଲା ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚାରିପଟେ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । କ୍ରମେ ତାହା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚାରି ପଟେ ଘୂରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେଇଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଖଣ୍ଡ ଆମ ପୃଥିବୀ ।

[ଘ] କ୍ଷିତି, ଅପ, ତେଜ, ମରୁତ ଓ ବ୍ୟୋମ ଏହି ପଞ୍ଚଭୂତ ନେଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଣୀର ଜୀବନ । ଯେତେବେଳେ ଶରୀର ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼େ ସେତେବେଳେ ତାହା ଏ ଗୁଡ଼ିକୁ ଧରି ରଖିପାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମରିଯାଏ ।

—*—

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

୧୦୪—ଗୋପବନ୍ଧୁ ଲାଇବ୍ରେରୀ, ହଂସପଡ଼ା ଅଗ୍ରାମ—ନାମପଡ଼ା ପୁରୀ, ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୮୬ । ସଭାପତି—ଶ୍ରୀ ବଳଭଦ୍ରାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର । ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ଇନ୍ଦ୍ରମଣି ପଣ୍ଡା ଓ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଓଝା । କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା—୯—ସ୍ଥାୟୀ ସଭ୍ୟ—୨୨ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୪୨୦ । ପତ୍ର ପତ୍ରିକା—୭ ।

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ବୈଦ୍ୟନାଥ— [ଭୂତପୂର୍ବ ନାଗ] ନଗରର ନାଗୋତ୍ତର ପରିଚୟ ବିଷୟ ପୁଣି ଉତ୍‌ଥାପନ କରିବାରୁ ଖୁସି ହେଲି । ଏ ବିଷୟରେ ଅନେକ କହି କରି ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସମର୍ଥନ ସହ ଲେଖ । Caravan ର ଠିକଣା ଜଣାଇବ ।

ଧ୍ରୁବଦର୍ଶନ [୧୧୪୧]—ନଗରରେ ଯେଉଁ ଧରଣର ଲେଖା ବାହାରୁଛି ତାହା ଉପରେ ପଢ଼ିଲେ ନିଜେ ବୁଝି ପାରିବ । ତମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚରିତ୍ର ଗଠନ ବା ଅନ୍ୟ ଗଠନ ମୂଳକ କର୍ମ ଯେତେ ପଚାରିମାର ।

ଦୋଳ (୬୦୬)— ତମ କବିତା ମନୋନୀତ ହୋଇନାହିଁ । ଉଦ୍ଦିରଥ ଦାସ ତମ ନମ୍ବର—୧୧୬୫

ହରିହର ସାହୁ [୧ ୪୬]—ଆମର ନାଗ ଭୂଲରେ 'ସାମ' ସ୍ଥାନରେ ମିଶି

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୯୪୯ ସାଲ

ଆପଣଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ଜାଣନ୍ତୁ

ପୋଷ୍ଟ କାର୍ଡ଼ରେ ଯେ କୌଣସି ଫୁଲର ନାମ ଲେଖି ଆପଣଙ୍କ ନାମ ଠିକଣା ଲେଖି ପଠାନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଜର ଜନ୍ମ ତିଥି । ଆମ୍ଭେ ଆପଣଙ୍କୁ ୧ । ଟଙ୍କା (ଡାକ ମାସୁଲ ସହିତ) ଅଗ୍ରିମ ନେଇ ଏକ ବର୍ଷର ଫଳାଫଳ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଲେଖି ପଠାଇବୁ । ଏଥିରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ କ୍ଷତି, ଚାକିରିରେ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବଦଳି, ଚାକିରି, ବିବାହ ପୁତ୍ର ଓ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦିଆଯିବ ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଗ୍ରହ ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରଦିଆଯିବ ।

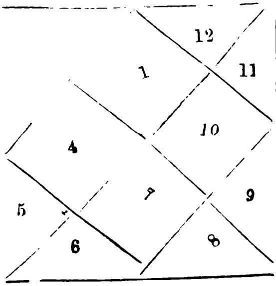

ପରୀକ୍ଷା କରି ପ୍ରସଂଶା କଲେ ଆମ୍ଭ ଗଣନା ସିଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।
ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡ଼ି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ବି] କର୍ତ୍ତାର ପୁର (ଇପି)
Pt. DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

ଶସ୍ତା ଓ ସୁଲଭ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣନ୍ତୁ

ଆମର ପାରିତୋଷିକ ବସ୍ତୁ ପଦାର୍ଥ ବେଳ-ପ୍ରିୟ କରିବା ମାନସରେ ନୂତନ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାରମାନ ଅତି ଶସ୍ତା ଦରରେ ବିକ୍ରୟ କରିଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛୁଁ । ଏହି ଅଳ-ଙ୍କାରର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତା ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଖାଣ୍ଟି ସୁନାର ସମକକ୍ଷ । ଏକ ସେଟ ହାର, ଗୁଆଟି କଙ୍କଣ, ହଳେ କାନଫୁଲ, ଦୁଇଗୋଟି ମୁଦି ସମେତ ସର୍ବ ମୋଟ ଟ ୨୨୯ ର ମାଲ ମାତ୍ର ଟ ୫୪ ରେ ବିକ୍ରୟ ହେବ । ମାଲ ଖରାପ ହେଲେ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯିବା ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ଶୀଘ୍ର ଅର୍ଡ଼ର ନ ଦେଲେ ହତାଶ ହେବେ । ସମସ୍ତ ଚିଠିପତ୍ର ଇଂରାଜୀରେ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

House of commerce
[74 G. B. Rd(D. B)
DELHI

ଡଗରର ହୋଲି ସଂଖ୍ୟା

ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ଲେଖା ଓ ରେଖା ଅପୂର୍ବ ସମାବେଶ
ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲେଖକ ଓ ଚିତ୍ରକର ମାନଙ୍କର
ଅମର ଅଙ୍କ ନବେ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ନହେବ
ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟରେ ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ର
ତ୍ରିରଙ୍ଗ ଚିତ୍ର
ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚିତ୍ରକର ଗୋପାଳ କାନନଗୋଙ୍କ
'ନୋଆଖାଲି ଦେଖ' ତ୍ରିରଙ୍ଗ ଛବି ସହ
ମୂଲ୍ୟ— ୧୧ ଅ ଖର୍ଚ୍ଚ ଟ ।
ଓଡ଼ିଆ ଖାଉଟି ମାନେ ବଡ଼ ଭାବ ଗର୍ବରେ ପାଇବେ । ବାସନ୍ତ ଅଙ୍କ
ର ସଂଖ୍ୟା ସଂଗ୍ରହ କରିବେ । ପୂର୍ବରୁ ଲେଖି ପଠାନ୍ତୁ ।

ଗମ୍ଭୀର ନବ୍ୟ ରୀତିର ଉଚ୍ଚକୋଟିର ମାସିକ ପତ୍ର

ତୁଳସୀ

(ଶୀଘ୍ର ବାହାରିବ)
ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ତିନି ଟଙ୍କା ମାତ୍ର
ଉଚ୍ଚସ୍ତରର ସାହିତ୍ୟ ଲେଖା ମାନ ପଠାଇବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା
ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ.ସୋମନାଥ ହୋତା ଶର୍ମ୍ମା
ମେମ୍ବର—ପି. ଇ. ଏନ୍. (ଭାରତୀୟ ଶାଖା)
ପୋ: ବଳଙ୍ଗିର, ପାଟଣା ଷ୍ଟେଟ ।
ମ୍ୟାନେଜର—ଶ୍ରୀ ବଞ୍ଚି ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି

ପ୍ରେଗ୍ନାନିନ୍

ଏହା ଗର୍ଭ ସଂଚାର ସମୟରୁ, ପ୍ରସବ ଓ ପ୍ରସବାନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ଗର୍ଭ-ସର୍ତ୍ତିକୁ ନାଶକର ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରାଇ ଆଣେ । କୌଣସି କାରଣରୁ ତାହାରେ ହେଲେ ଅନ୍ତଃକ୍ଷର ହୋଇନାହିଁ । ଏହା ଗର୍ଭିଣୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅମୋଘ ଔଷଧ । ଜରାୟୁ ମଧ୍ୟରେ ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁର ସ୍ୱାଭାବିକ କ୍ରିୟା ଓ ବୃଦ୍ଧି ସୃଷ୍ଟି କରେ, ସୂତିକା ଦୋଷ ନଷ୍ଟ କରି ଏହାର କ୍ରିୟା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଅଟେ ।

ଜେନେରାଲ୍ ଫାର୍ମେସି
ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱରୀ , ପୁରୀ

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା
ଲେପା ରକ୍ତ ଓ ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଅକାଇର, ମେହ ଓ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗୀ ମାନଙ୍କର
ଶିଘ୍ରାୟୁର୍ବେଦ
ହିନ୍ଦୁ ଏଜେନ୍ସୀ
ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଶର୍ମା ବାଣୀହାଟ
କଟକ

ବିଶେଷ ଚେଷ୍ଟା

ବର୍ଷ ଦର୍ଶ ଧରି ଜଣେ ପୁରାତନ ରୋଗରେ ଜୀବନକୁ ନଷ୍ଟ କରୁଥିବା ପୁରୁଷ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଡାକ୍ତର ବି, ଦାସ ହୋମିଓପାଥି ଚିକିତ୍ସାଦ୍ୱାରା ମତାମତ ନେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ରୋଗୀ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଶାତୀତ ଫଳ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ।

Printed & published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1 2 49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗର

ଫାଲ୍‌ଗୁନ ·· ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ · ତ୍ରୟୋଦଶ ସଂଖ୍ୟା ·· ତା ୧୬ । ୨ । ୪୯

ଦୁଇ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ବନ୍ଧୁ

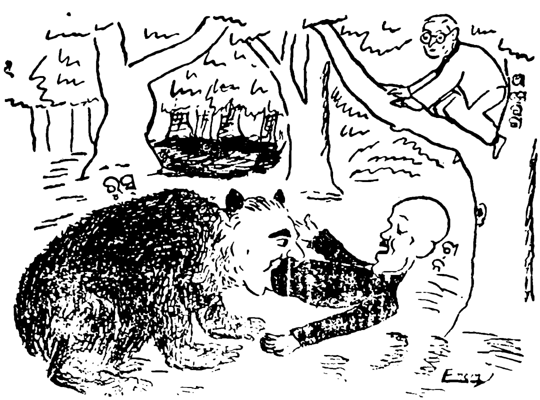

ତ୍ରୁମାନ—ଷ୍ଟାଲିନ ଭାଇ ଉପରୁ କି ସନ୍ଦେହ କରୁଛି ?
ଚ୍ୟାଙ୍ଗ—ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଯେ ଏମ ଭେଳକ ଧାରଣ କରେ ନାହିଁ ।

ଅଗ୍ରିମ ମୂଲ୍ୟ ଃ ୬୲
ଷାଣ୍ମାସିକ ଃ ୩ ୲

୪ ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚାରୁ ଚିତ୍ରମୟ, ବିଶାଳ ଉତ୍କଳର

ଗୌରବମୟ ବିକାଶ ପଥରେ

ଓଡ଼ିଆ ମୂଳଧନରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ

"ରୂପଭାରତୀ"ର

ଅଭିନବ ଅବଦାନ

ଛାୟାଚିତ୍ର ଜଗତରେ ଭାରତ ଅଗ୍ରେଇ ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପଥରେ ପଛରେ ପଡ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବମୟ ପ୍ରକୃତଚିତ୍ରଣ ନେଇ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଏବେ ନଅଟି ସମ୍ବାଦ-ଚିତ୍ର "ରୂପଭାରତୀ" ଲିମିଟେଡ଼ ଓଡ଼ିଶାର ଚିତ୍ରପିପାସୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଆବାଲବୃଦ୍ଧ-ବନିତାଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇ ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି ।

୧—ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ହୀରାକୁଦ ଶୁଭଦାନ ଉତ୍ସବ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ।
୨—ପୁରୀ ରଥଯାତ୍ରା ।
୩—ଓଡ଼ିଶା ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ ।
୪—ଓଡ଼ିଶା ଏସେମ୍ବ୍ଲି ଅଧିବେଶନ ।
୫—ଗଡ଼ଜାତ ଏସେମ୍ବ୍ଲି ଅଧିବେଶନ ।
୬—ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗାଙ୍ଗପୁର ପରିଦର୍ଶନ ।
୭—ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ।
୮—ସ୍ୱାଧୀନତା ଉତ୍ସବର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ।
୯—[illegible] ଠକ୍କର ବାପାଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଦର୍ଶନ ।

ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଏହା ପରମ ତୃପ୍ତି ଦାନ କରିଛି । ଏହା ପରେ ପରେ ଅପୂର୍ବ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଚିତ୍ର

"ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ"

ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ରୂପଭାରତୀ ଲିମିଟେଡ଼

ମୁଦ୍ରକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ; ପ୍ରକାଶକ ଓ ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନନ୍ଧାଗ ହଁ ଗଲ୍ ଇମାନ ଭୁଛାନ ଜାୟତିନ୍ତ !

ଡଗର

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
ତ୍ରୟୋଦଶ ସଂଖ୍ୟା

ଫାଲ୍ଗୁନ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ
୧୬ । ୨ । ୪୯

ଗାନ୍ଧୀ ସ୍ମୃତି ପାଣ୍ଠି ।

ଗୃହେ ଗୃହେ ବର୍ଷେ ବିତିଗଲା ଗାନ୍ଧୀସ୍ମୃତି ପାଣ୍ଠିପାଇଁ ସଂଗ୍ରହର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହେଲା । ଅଧିକ ସମୟ ମଧ୍ୟ ଦିଆଗଲାଣି—ତଥାପି ଗୃହୀତ ମୁଣ୍ଡ ମରିବାର ଆଶା ସୁଦୂର ପରାହତ ।

ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ—କାହିଁକି? ଗାନ୍ଧୀ ନାମରେ—ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଗତ ଆତ୍ମା ନାମରେ—ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ତ୍ୟାଗ—ଅବଦାନର ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ମଧ୍ୟ ଭାରତରୁ ଦଶ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଲୁଗା କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିଯିବା ପରଠାରୁ ବେପାରୀ ମାନେ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କୁ ଯେତେ ଟଙ୍କା ଗଣିଲେଣି, ଯେତେ ସୁନା ନିକାଞ୍ଚି ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କର ପ୍ରୀତିରେ ଯେତେ ଉତ୍ସର୍ଗ କଲେଣି ଜାତିର ପିତା ମହାତ୍ମା ବୋଲି ଯାହାର ଜୟ ଜୟକାରରେ ଆକାଶ ମେଦିନୀ କମ୍ପି ଉଠୁଛି—ତାର ଅମର ନାମ ରଖିବା ପାଇଁ ଏତିକି ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ କାହିଁକି ?

ମଣିଷ ମାନଙ୍କ ପ୍ରୀତି ଉପରେ ରହିଛି ଅର୍ଥସ୍ୱାର୍ଥର ପ୍ରୀତି, ଏହା ହିଁ ଜାତିର ମନୋବୃତ୍ତି । ଅଜଗକ୍କୀ ଜ୍ଧ୍ ଧନ୍ଧ ଅସ୍ୱିଙ୍କା ଦେଲେ ଅଛି—ଅବିଶ୍ୱାସ । ଦେଶର ଲୋକେ ଆଜି ଗାନ୍ଧୀର ଜୟ କହିବା ମୂଳରେ କେବଳ ନିଜସ୍ୱ ଅବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ଗର୍ଜନ କରି ଉଠୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପନ୍ଥାରେ ଚାଲିବାର ଶକ୍ତି ପ୍ରତି ଅଛି ଅବିଶ୍ୱାସ—ଅନାସ୍ଥା । ଫଳରେ ଗାନ୍ଧୀବାଦ ହେବ ବୋଲି ଯେଉଁ କଥା ଉଠୁଛି—ସେ କଥାର ସତ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଛି—ଅନାସ୍ଥା, ଅବିଶ୍ୱାସ । ଯେଉଁମାନେ ଅଦାୟରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କଠୁ ଏତେ ଦୂରରେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଅଛି ସେହି ଅନାସ୍ଥା ଅବିଶ୍ୱାସ ।

ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ—ଅବିଶ୍ୱାସ କାହିଁକି ? ମାନିବାକୁ ହେବ ଯେ ଜାତୀୟ ଚରିତ୍ର ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କର ଅସହଯୋଗ ମଧ୍ୟ ଲୋକଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ତ୍ୟାଗର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଆଣିଦେଇ ନାହିଁ । ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ କଥା ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଉ, ଯେଉଁମାନେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଦଳା ହସ୍ତରେ ସଭା ଓ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ଗାନ୍ଧୀ ଚରିତ୍ର ବୋଲି ପରିଚିତ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ତ୍ୟାଗର ସ୍ୱଚ୍ଛ ସଞ୍ଚାର ହୋଇଥିବାର ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ମିଳୁନାହିଁ । ପୁଞ୍ଜି ଓ କ୍ଷମତାର ମୋହ ଅଧିକାଂଶଙ୍କୁ ଗ୍ରାସ କରିଛି । ଯେଉଁ ଗାନ୍ଧୀପନ୍ଥୀ ମାନେ ଉଚ୍ଚ ଆସନରେ ବସି ମୋଟା ବେତନ ଓ ପଦ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି—ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ହେଲେ ବଡ଼ ପ୍ରାସାଦ ଛଡ଼ା କୁଟୀରରେ ବାସ କରେ ନାହିଁ—କ୍ଷଣକ ପାଇଁ କ୍ଷମତାର ପ୍ରଶସ୍ତ କଳମକୁ ଛାଡ଼ି ସେବା ଓ ତ୍ୟାଗର ପ୍ରତୀକ ଚରଖା ଧରେ ନାହିଁ । ଯେଉଁ କଥିତ ଗାନ୍ଧୀ-ଶିଷ୍ୟମାନେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ନୁହନ୍ତି ସେମାନେ ଉପର ଶ୍ରେଣୀର ନେତାମାନଙ୍କୁ ଆଦର୍ଶ କରି ନୀଚ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଦୁର୍ନୀତିରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଫଳରେ ଏହି ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ମାନେ ଗାନ୍ଧୀପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହର ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାର ଶୁଣା-ଯାଏନାହିଁ । ସବୁ ସମିତିରେ ସରକାରଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟକର ଚିତ୍କାରରେ ସଙ୍ଗେ ଜୟ—ଗାନ୍ଧୀର ଜୟ ଧ୍ୱନି ଦିଆଯାଉଛି ଶୁଭୁଅଛି ।

କଂଗ୍ରେସର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଏ ବେଳେ ଦଳାଦଳି—ଦଳଗତ—ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଚାଲିଛି—ସଂପ୍ରଦାୟ ଚାଲିଛି । ଏ ଦଳରେ କିଏ କାହାର ସହ୍ୟ କରିବାର ନାହିଁ ? କଂଗ୍ରେସ କଲେ କିଛି—ନ କଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ଦୋଷ ଲଦୁଛି—ସରକାର ଉପରେ—କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କ ଦୋଷ ଉଚିତ କଂଗ୍ରେସ ଦେଖିଲା ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧୀ କଣ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ? ଏ କଥା କଣ ଜାଣେ ଶୁଣେ ନାହିଁ ?

ଦେଶ ଯେ ଆଜି ଏ ନାଜୁକ ଅବସ୍ଥା କେବଳ କଂଗ୍ରେସ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ନାହିଁ—ତା ମୂଳରେ ମଧ୍ୟ ଅଛି କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ରହିଛି । ଆମ ଜାତୀୟ ଚରିତ୍ରର ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଯାଉଛି—ଗାନ୍ଧୀ କେବଳ କଂଗ୍ରେସର । ଫଳରେ ଗାନ୍ଧୀ କଂଗ୍ରେସର ଗୁଣ ଗୌରବର ପ୍ରତୀକ ହେଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତାର ପ୍ରତୀକ ମଧ୍ୟ ହୋଇଗଲେଣି । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଗୌରବରେ ତା ଗାନ୍ଧୀର ନାମ ନେଇ କଂଗ୍ରେସର ଯେଉଁମାନେ ଆପଣା ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ କରିବାର ଅପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା-ରତ ଦେଖାଯାଏ ସେମାନେ ଦୁର୍ବଳତା ଦେଖାନ୍ତି । ସେହି ଦୋଷ ଗାନ୍ଧୀର ମୂଳନୀତିକୁ କଳଙ୍କିତ କରୁଛି । ଆମେ ଆଜି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଏକଚାଟିଆ କରି, ସବୁ ଭାରତର ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଏକା ଆମର ସମ୍ପତ୍ତି କରି କେବଳ ଏତେ ବଡ଼ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରଭାବରୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯେ ବଞ୍ଚିତ କରୁଛୁ ତା' ନୁହେଁ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଜାତୀୟର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଖର୍ବ କରୁଛୁ ଆମେ—କଂଗ୍ରେସ ଲୋକେ ।

କେବଳ ଏ ତିକିରେ ହିଁ ଆମେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ସବୁ ମୂଲ୍ୟ ଦିଉ ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧୀ ଥିଲେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ଏକା ଅନନ୍ୟ ମାତ୍ର । ଏ ଥିଲେ ସମଗ୍ର ମାନବଜାତି ଓ ଧର୍ମ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଜଗତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଆଜି ସେମାନେ ଗାନ୍ଧୀ ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷାରେ ଯୋଗ ଦେବା ଉଚିତ—ଏ ପାଣ୍ଠି ଦୋଷ ନୁହେଁ ଏ ଧାରଣାର ମୂଳରେ ଯେଉଁ ଭ୍ରମ ସେଇ ଭ୍ରମ ଦାନ୍ଦିକାର ହୋଇ ଅବସ୍ଥା ବେଶୀ ହୋଇ ସାରିଛି ତାର ସୀମା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମପାଇଁ ଯେଉଁ ଗାନ୍ଧୀ ସର୍ବସ୍ୱ ସେ ଜାତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାୟ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ଯେତେ ଭାରତବର୍ଷର ଆଦର୍ଶର ପାଇଁ ଉଠୁ ଉଠୁ । ଫଳରେ ଯେ ଗୋଟିଏ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଦେବ ତାଙ୍କ ଅମର ସ୍ମୃତି ଅଧିକାର ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଯେତେଷ୍ଟ ମନ୍ଦ ନାନା ସଂଗଠନ ଅସଂଗଠିତ ଭାବରେ ପ୍ରଚାର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ରଙ୍ଗ ଅଦାୟ ଓ ଗାନ୍ଧୀ ରଙ୍ଗ ଅଗାଧର ମୂଳ ଚିହ୍ନ । ଗାନ୍ଧୀ ସ୍ମୃତି ପାଣ୍ଠି ଶୋଭା ହୋଇ ଯାଉଛି—ଏକୁ କେବଳ ଦୁର୍ବଳ ଗାନ୍ଧୀ ଗୁରୁଙ୍କ ତଳ ତଳ ମାରି ଦେଇ ଯାଉଛି । ଆମ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଲୋକଙ୍କର ଅଶ୍ରଦ୍ଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ରକ୍ଷା ହେବ ନାହିଁ—ଏ ପ୍ରୀତି । ଗାନ୍ଧୀ ଟଙ୍କା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ—ପ୍ରୀତି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ—ମଣିଷ ତାର ହେଉଥାଉ, ଦିଆଯାଉ ଦେଇ ଦେଇ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କି ମାତ୍ର ନାହିଁ—କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ !

ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ ଉପାୟ କଣ—ଗାନ୍ଧୀ ସ୍ମୃତି ଅଦାୟର ପନ୍ଥା କଣ । ଆମେ କହିବୁ ପନ୍ଥା ଅଛି ସରଳ । ଗାନ୍ଧୀ-ତ୍ୟାଗର ମୂର୍ତ୍ତି ଅଛି ଦେଶ ଯାହା କଲେ ତେବେ ପ୍ରଥମ ଦେଶର ନାୟକ ହେଉ ପ୍ରାଣମୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ଅଗ୍ରଣୀ ହେଉ ବାପାଙ୍କ ପରି । କର୍ମୀ ସମସ୍ତ ପାଇଁ ସତ୍ୟ ଚଳନ୍ତା ନାହିଁ ତହିଁରୁ ଲୋକ ତାଙ୍କରେ ଦେଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଠାରୁ ଗଣ ଭାରତର, ନେତାରେ ସେବା ପରିକ୍ରମାର ମୁଠା ମୁଠା ଚାଉଳ ପାଇଁ ଭିକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଦେଖନ୍ତୁ ଟଙ୍କା—ଟଙ୍କା ଉଠିବ— ଯାହା ମିଳିବ ତାହା ଦେଇଥିବ—ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନିଜ ନିଜର ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ହୋଇ ଯିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ହାଓ୍ୟାର ଖବର

ଆମେରିକାରେ ସ୍ୱର୍ଗ ପୃଥିବୀର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ [illegible] ଏକ ନୂଆ ଯୋଜନା [illegible]

ଚନ୍ଦ୍ରମା—ଶ୍ରୀମତୀ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ [illegible]

[illegible] ଦେବୀ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ

[illegible] ସେନଗୁପ୍ତ

[illegible] କାଥନ

[illegible]

[illegible] ଦେବୀ

[illegible] ଅମୃତ କାଉର

[illegible] ବଶ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ [illegible] ମିଳିଲେ ଶ୍ରୀମତୀ [illegible]

+ + +

[illegible] ଏକାଠି [illegible] ବାହାରିବେ । [illegible] ନାମ "ସ୍ୱର୍ଗ-ଲୋକ" [illegible] ପ୍ରାଥମିକ ସୂଚନା [illegible] ସୁନ୍ଦର, [illegible] ।

+ +

[illegible]

× +

[illegible]

ବଡ଼ ମୁହଁରେ

ମୃ. ଷ୍ଟାଲିନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତ—ଟ୍ରୁମ୍ୟାନ

...ଦେଖି ନେବାକୁ ମଧ୍ୟ ?

+ × ×

ଭାରତକୁ ସ୍ୱର୍ଗ ଓ ଗଢ଼େ—ବାନ୍ତୁ ସ୍ୱବ ରକ୍ଷେ—ନେହେରୁ

.. ଅଭାବ ମଧ୍ୟ ।

+ + ×

କାଶ୍ମୀର ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ମୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ—କାଶ୍ମୀର ରାଜା

...କାରଣ ସେଠି ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଏକାସାଙ୍ଗରେ ମରିଛନ୍ତି ।

+ × +

ଗାନ୍ଧୀ କଳ୍ପିତ ଶ୍ରେଣୀହୀନ ସମାଜ ଦିଗରେ ଆମେ କେତେ ଦୂର ଯାଇପାରିବା—ସେ ବିଷୟରେ ସଂଦେହ ଅଛି—କାଟଜୁ ।

...ପଣ୍ଡେଇ ଗଲେ ସଂଦେହ ଦୂର ହୋଇ ଯିବ ।

+ + ÷

ପିତା ମାତା, ପିଅ୍ୟା ପ୍ରୀତିଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରେମରେହିଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ସର୍ବ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରକାଶ—ସ୍ୱବାଜୀ ।

...ଧନୀଙ୍କର ଧନପ୍ରତି— ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର କ୍ଷମତା ପ୍ରତି ପ୍ରୀତି ମଧ୍ୟ—ଉଦ୍ଭୂତ ।

÷ ÷ +

ନେତାଜୀ ଅଛନ୍ତି—ସେ ଯେତେବେଳେ ଭଲ ଭାବିବେ ସେତେବେଳେ ଭାରତକୁ ଅସି ତାଙ୍କର ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାମ ସାରି ଦିବେ—ଶରତ ବୋସ ।

.. ଜୀବନେ ଯେତ ଭୂଲ ହଲନା ସାରି ତାଙ୍କ ହେଲା ଭାବ ଅର୍ଥ

÷ ÷ ÷

ଟ୍ରୁମ୍ୟାନଙ୍କୁ ଭେଟିବାରେ ମୋର ଅପତ୍ତି ନାହିଁ—ଷ୍ଟାଲିନ ।

.. ଭେଟି ଦେବାରେ ?

÷ ÷ ×

ସାଂକେତିକ ବା ଶିଶୁ ଧର୍ମଗତ ଅନ୍ୟାୟ—ଜିନ୍ନାଜୀ ।

...ଗୁନ୍ଦାମୀଙ୍କ କାରଣରୁ ମାତରେ କେତେ ଭରବେଟି ?

+ + +

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଶେଷକଲମ ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ)

କିଏ କହିବ ?

ଗଞ୍ଜାମର ପୁରୀ ପଣ୍ଟରେ ୧୪୪ ଜାରି ହୋଇଥିବାରୁ ସେଠି ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଯାଚି ଦିଅନ୍ତି କାହାକୁ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କିଏ କିଏ ସରକାର ବା ସେବା ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଅପାୟିତ କରିଛନ୍ତି ବା କରିବେ ?

× × ×

ଗତ ପନ୍ଦର ଜାନୁଆରୀ ନବରଙ୍ଗପୁରରେ ଜଣେ ଛବଲା [illegible] ଓ ବସନ୍ତ [illegible] କଂଗ୍ରେସୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ [illegible] କଂଗ୍ରେସ ଉଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କ [illegible] ସ୍ୱାଗତ କରୁଥିବା ବେଳେ କେଉଁ [illegible] ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ କିଛି [illegible] ଦେଇଥିଲେ ?

+ × +

ଢାକେଶ୍ୱରୀରେ କୋଟିଙ୍କ ସାଙ୍ଗୀବନ୍ଧ ମୋର ବାସଭ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବ.ଦ ଦେବାର ଅବେଦ ପରେ ଗୋଟିଏ ଶୃଗାଳକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେଖିବାର ଅଦେଖ କେଉଁ ସରକାର [illegible] ଅନେକ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନ ଧଦ ଅରେ ଈଶ୍ୱର ବନ୍ଦ୍ୟ ମାନ—ସ୍ୱାଜୀ

...ଅର୍ଥ ମୂ. ପଦାର୍ଥ [illegible] ?

× + ×

ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତବାସୀ ସତ୍ୟ କଥା କହନ୍ତି—ଅମର ରହିବ ଭାରତ—ଗାନ୍ଧୀ

ମାଭୁ ଯ୍ରାହ୍ ସତ୍ୟମ୍ ଅପ୍ରିୟମ୍,

÷ × ×

ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତ ମଞ୍ଚରେ ନାରୀମାନେ ପୁରୁଷଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ମହତ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିବା ଉଚିତ—କାଟଜୁ

...ଗହଣା ଦୋକାନୀ ଓ ଦର୍ଜ୍ଜି ମାନଙ୍କ ଲାଭ ।

÷ + +

ଭଗାର ହୋର ସଂଖ୍ୟା

ପ୍ରଗତିପଥଗାମୀ ଲେଖା ଓ ରେଖାର ଅପୂର୍ବ ସମାବେଶ । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲେଖକ ଓ ଚିତ୍ରକର ମାନଙ୍କର ଅନେକ ଲେଖା ଓ ଚିତ୍ର [illegible] ପ୍ରତି [illegible]

ତ୍ରିରଙ୍ଗା ରଙ୍ଗ

[illegible] ଚିତ୍ରକର ଗୋପାଳ କାନନଗୋଙ୍କ 'ନେତାଜୀ ବୋଷ' ତ୍ରିରଙ୍ଗ ଛବି ସହ

ମୂଲ୍ୟ— ୧୨ ଆଣା [illegible] ।

[illegible] ଏଜେଣ୍ଟ [illegible] ଅର୍ଡ଼ର ପଠାନ୍ତୁ । ଭାରତ [illegible] ସଂଖ୍ୟା ସୀମିତ । ଶୀଘ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସୁଇଡେନର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ସର୍ତ୍ତ ଦେଇଛନ୍ତି-ଅଗ ଟ୍ୟୋଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ତାଙ୍କର ଭୋଜ କଥା। ମନେ ହେଉଛି ଯେପରି ସୁଇଡେନ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କର ଗୋବର-ଗଣେଶ ଦରକାର ପଡ଼ୁଛି—ଶୈତ୍ୟଦ ପାଇଁ। ତା ନହେଲେ ଟ୍ୟୋଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀକରି ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ଦେଇ—ଫାସିରେ ଝୁଲାଇ ଉତ୍ତରର ମୁଣ୍ଡରୁ ଭଲ କଅଣ ପାଇବେ!

× + ×

ପୁଣି ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଠିଛି ଯେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଓ ଜାତୀୟ ବାଦୀଙ୍କ ଭିତରେ ପୂର୍ବ ନିର୍ବାଚନ ନହୋଇ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପିତ ହେବ। ଯେମିତି ଖଣ୍ଡ ମୁକ୍ତି ସେମିତି ଖଣ୍ଡ ଶାନ୍ତି ହେବା ଉଚିତ। ଦେହର ବାହାରେ ଅଶାନ୍ତ ହେଲେ ଗୋଡ଼କୁ କାହିଁକି ବାନ୍ଧିବ-ନା ମୁଣ୍ଡ ବା କାହିଁକି ବାନ୍ଧିବ? ଅମେ ଏ ବୁଦ୍ଧିଟାକୁ ସ୍ୱାଗତ ଦେଉଛୁ। ତେଣେ ପ୍ରଥମେ କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଏ ଶାନ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହେବ ତାହା ବିବେଚନା କରିବା ଉଚିତ। ଅମ ମତରେ ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀମତୀ ଟ୍ୟୋଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳ ଅଡ଼ୁ ଶାନ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହେଉ।

+ × +

ଅସିଆ ସମ୍ମେଳନୀର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅଧାର କରି ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ମଧ୍ୟ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଓଲନ୍ଦାଜ ମାନେ ଉଭୟ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅଧାର କରି ହଜମ କରିଦେବାର ଉପାୟ ବେଶ୍ ଦେଖାଯାଉଛି।

କେଉଁ ଶତ୍ରୁଙ୍କ ବାହୁ ବଳରେ ଓଲନ୍ଦାଜ ଛାତି ଫୁଲା, ତା ଲଙ୍କା ପଡ଼ ଅବା ଜାଣିବେ ଜାଣିଥିବେ।

× × ×

ସ୍ୱାମୀ ନାରଦଙ୍କ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ତାଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସ୍ମୃତିରେ ଏକ ଭଳ ତାହା ଟେବଲ ଭିତରେ ବାନ୍ଧିଦେବେ। ଏ ସଂବାଦ ପାଇ ଓଡ଼ିଶାର ଅନେକ ଭଗତ ଗଭୀର ଶ୍ରେଣୀରେ ନାମ ଲେଖାଇବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି। ମହନ୍ତ ଭାବିଙ୍କ ଭାଳେ ସଂବାଦଟର ସଂବାଦ ମିଳିନାହିଁ। ଅମ ନେତା ନେତା ଧାଡ଼ିରେ ଅଛି। ଉଭୟ ମହାନ୍ତଙ୍କୁ ମାନସିକ କରୁଛି ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଓଳନ ସ୍ମୃତିରେ ଅନ୍ତତଃ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ହେଉ।

× + ×

ଶୁଣାଯାଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୁଞ୍ଜିପତି ମାନଙ୍କର ଟଙ୍କା ଯାଉଛି—ସରକାର କାଲେ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପଟାକୁ ବେଶି ପ୍ରଚାର କରିବେ। ସେଥିପାଇଁ ସେ ପୁଞ୍ଜି ବେଶି ଖଟାଉ ନାହାନ୍ତି। ଫଳରେ ଜଗ୍ରାଯନ କରୁଛି। ଅମେ କିନ୍ତୁ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କୁ ଏ ଭରସା ଦେଇ ପାରୁ ଯେ ଶିଳ୍ପର ନାମ କୁଟୀର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରାସାଦ ମଧ୍ୟରେ ଓ ପାଇଲ ଭିତରେ ରହିବ। କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଟାଇମ୍ ସ୍କୁଲ୍‌ରେ କୁଟୀରର ନାମ କୁଟିଳ ଶିଳ୍ପ ହୋଇଯିବ କାରଣ କାଲେସା କୁଟିଳ ଗତ—

+ × +

ଶୁଣାଯାଏ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରେ ପାଗଳାଗାରରର ପାଗଳ ମାନଙ୍କୁ ଅଦଳ ବଦଳ କରିବେ। ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ କହନ୍ତି ଅର୍ଦ୍ଧାଂଶ ପାଗଳାମି ପ୍ରେମରୁ ଉଠେ। ଅନ୍ତତଃ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଭଲମାନେ ଏହାରୁ ଅନ୍ତତଃ ଯୁଦ୍ଧ ବାଡିଯାଉବେ। ଅତଏବ ଅମ ମତରେ ପାଗଳଙ୍କ ଅଦଳ ବଦଳ ପ୍ରେମ ମୂଳକ ଅଦଳ ବଦଳ। ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ଏକ ପ୍ରେମ ମୂଳକ ଅଦଳ ବଦଳ ହୋଇ ପାରନ୍ତା—ତେବେ ଏତେ ଉଭୟ ଦେଶର ବହୁ ପାଗଳଙ୍କୁ ପାଗଳା ଗାରଦ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ। ବୃଏତ ଉଭୟରାଷ୍ଟ୍ର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବୃହତ ପାଗଳା ଗାରଦରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରନ୍ତେ।

+ × +

ପିଲାଏ ଥିଏଟରକୁ ଯାଇ ଫେରି ଗୀତ ଗାଉଥିଲେ—

ଏଣୁ ହରଂ ଘନ୍ତ ଗରେ
ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲ୍ ଶ୍ରେଷ୍ଠରେ
ଏଣୁ ହିତୈଷୀ ... ସେଥିପୁ ...
କାଞ୍ଜିକୁ କଲେ ପାଗଳ ପଣ।

+ + +

ପୁଣି ହରଅ ଗଳ୍ପ ଗରେ
ଘଞ୍ଚରେ ଉଞ୍ଜ ମୟୂର ପୁରେ
ତେଣୁ ମାଝ— ଏଣୁ ସୁଶୀଳ
କାଞ୍ଜିକୁ କଲେ କାଯୀ ଅମିଳ।

+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ଗଡ଼ଜାତ ମାନଙ୍କ ପେଇଁ ଭଲ ଭାବରେ ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବସାଇଥିଲେ ତାହା ସରକାର ହସିବା ପୂର୍ବରୁ ଗଡ଼ଜାତ ସଭ୍ୟମାନେ ବନ୍ଦୀ ଦେବାର ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରାଣକୁ ଦଣ୍ଡ ବାନ୍ଧିଥିବ ଏବଂ, ମଦଭାବ ଏଥର ନନ୍ଦ, ପ୍ରଧାନଙ୍କୁ ତାହା ବନ୍ଦୁହୁବେ—ସ୍ୱଦଂ ନବାଧ ରାଜନ ତବ ବାଧନ ବାଧବେ । କିନ୍ତୁ ନବ ଯେ କଲୁପାୟୁ । ତାଙ୍କ ଭାଷା ଦେଖା ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ ଅଶୁଦ୍ଧ—ହେଲେ ଅଗ-ଧାନ ଗଡ଼ଜାତଅଙ୍କୁ ଅଶୁଦ୍ଧ ନୁହେଁ । ସନ୍ଧ୍ୟା ର ଭ ଗଡ଼ଜାତ ଗାତରେ ପ୍ରଣବ ଅଶୁଦ୍ଧ କରିଅଛନ୍ତି— ଏତେଦେଲେ ମୁଣ୍ଡ ଅଙ୍ଗସ ଲଭନାହିଁ । ତେବେ ଈଶ୍ୱର୍ଣ ଲମସ୍ ଭରସା । —ସ୍ୱର୍ଣ ପୃଷ୍ଠ ଉପରେ ଗଳଲ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ାଇବ କାହାଣି—ଯେମିତି ତୃଣଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ନ—ଚନ୍ଦାସି ବାଗ ଉପରେ ଶନିବାଗ ବାଘୁର—ସ୍ୱର୍ଗବାଙ୍କ ଉପରେ ମହାମାଗ୍, ସେଠି ମୋଟାଏ କିଛି ବଡ଼ ଅଶୀଦା ହେବିଟି ଯାଉ ।

+ × +

ପ୍ରଧାନ ଶ୍ରୀରାମାୟୁଙ୍କୁ ଅନ୍ଧ୍ର ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଡକ୍ଟରର ଉପାଧି ଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । ଆମ୍ଭମାନେ ଅପଣାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ଜାଣନ୍ତି । ଯେ ଅପଣାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇଜାଣେ—ତାକୁ ଈଶ୍ୱର ମଧ୍ୟ ସମ୍ମାନ ଦିଅନ୍ତି ଯେମିତି ବାଇବେଲରେ କଥା ଅଛି ଯିଏ ଆପଣାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଈଶ୍ୱର ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ତେବେ କଥା ହେଉଛି ପଟ୍ଟାଭି ମୂଳରୁ ଡକ୍ଟର ଥିଲେ— ବିଦ୍ୟା ଓ ଦେଶସେବା ଅନୁସାରେ । ଏବେ ଏ ଡକ୍ଟରର ଉପାଧି ତା ଅବିଦ୍ୟା— ଅଦେଶସେବା ଅର୍ଥାତ ଯାହା ନ ପଢ଼ିଛନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ ଅନ୍ୟ କଥା ବସ୍ତାନ ଲେଖନ୍ତି ବୋଲି ନୁହେଁ ଯାହା ତାଙ୍କର ପେଶା ତାହା ଅନ୍ୟ କ କରନ୍ତି ବୋଲି ଏ ଉପାଧି ତାଙ୍କୁ ମିଳିବ । କଲିଅ ସଭ୍ୟ ଏ ଅବସରରେ ନାନା ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ତାଙ୍କୁ ଏହି ଉପାଧି ଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛି । ପାଠକେ ଅବଶ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଉପାଧିଟି ହେଉଛି —ଦେଶର ଇନ୍ ଅନ୍ଲ ଗାଲଗଲ୍ପ ।

÷ ÷ +

ଭାରତ ସରକାର ଉପାଧି ଉଠାଇ ଦେବା ପରେ କେବଳ ଯେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନେ ଉପାଧି ବଣ୍ଟନ କରୁଛନ୍ତି ତା ନୁହେଁ— ଭାରତ ସରକାର ନିଜ ଉପାଧି ବିତରଣ କରି ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । ଉପାଧିଟା ଦେଶଜନର କର୍ମ କରୁଥିଲା—ଏଣିକି ସରକାରଙ୍କ ଉପାଧି ସ୍ୱର୍ଗ ଚୁମ୍ବେ ବସିଛି ନଡ଼ିବ । ଯଥା ଜଦୟୁ ପୁରର ମହାରାଜ—ରାଜପ୍ରମୁଖଙ୍କୁ ମହାରାଜ ପ୍ରମୁଖ ହେଲେ । ପୁଣି ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ମଧ୍ୟାମହୋପାଧ୍ୟାୟ ଉପାଧି ଦେଇପାରେ—ଯଦ୍ୟା ମହାରାଜ ପ୍ରମୁଖ ହେବେ । କାରଣ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ବିଦ୍ୟାର ଧାର ନଧାରିବାରୁ ଲୋକଙ୍କୁ କେବଳ ବିଦ୍ୟା ଉପାଧିରେ ଭୂଷଣ କରି ସନ୍ତୋଷ ପାଉଥିଲା—କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ରାଜାଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବାରୁ କେବଳ ଉପାଧି ବା ଉପାଧାରେ ଭୂଷିତ କରି ସନ୍ତୋଷ ପାଉ ବ ।

+ ÷ +

ଭାରତର କମିଉନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ଜଣେ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍କାସନ କରାଯାଇଛି । ପୂର୍ବତନ ସଂପାଦକ ଯୋଶି ମଧ୍ୟ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେଣି । ଏ ନିଷ୍କାସନରେ କୁଲ୍ପର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା କି ଭୋଜିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ଅମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଜଣାନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କର ବାପ୍‌ପାଙ୍କ ହରିଜନ ଉଦ୍ଧାର କାମ ଯେ ବଢ଼ିଗଲା ଏଥିରେ ଅଉ ସନ୍ଦେହ କଣ ଅଛି ?

÷ ÷ ÷

ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଉତ୍ସବ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ପାଳିତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଜୀଅନ୍ତା-ରେ ଅନେ ତାଙ୍କୁ ଯେତେ ଭକ୍ତି ଦେଖାଇ ନଥିଲୁ—ମଲାରେ ଅମ ଭକ୍ତି ଦ୍ୱିଗୁଣ ମୂହଁ ବେଣି ଫିଟିଗଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ଏହା ଭଲ ଲକ୍ଷଣ ଅମ ପକ୍ଷରେ । କାରଣ ଏହା ମୂଳରେ ନିସ୍ୱାର୍ଥ ବାସନା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀବୃଡାର ଅମ୍ଭା ଭାବୁଥିବ—

ଜୀଅନ୍ତେ ନଦେଲ ଭୂଣ୍ଡକୁ
ମଲେ ଦେଲ ବେଣୀ ମୁଣ୍ଡକୁ ।

ଏ ବେଣୀ ମୁଣ୍ଡରେ ଯେତେ ଦିଅଯିବ—ତାକୁ କାଉ କୁକୁର ଖାଇବେ ସିନା !

+ × +

ମୁମ୍ବାଇରେ ସର୍ବୋଦୟ ମେଳା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେତେ ବିଜ୍ଞାପନ ବାହାରିଲା—ସେଥିରେ ଘଣ୍ଟରେ ବାତାବରଣ କରଏ ଯୋଗ କରଦେଇ ଯିବାର ଦେଖାଗଲା—With which Sorboday Sangha is incorporated. ଅର୍ଥାତ୍ ଏହା ସହିତ ସର୍ବୋଦୟ ସଂଘ (ମହତାବଙ୍କର; ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ନୁହେଁ—ତଥାପି 'ମହାତ୍ମା'ପଦର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି) ସଂଯୁକ୍ତ । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କେହି କେହି ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ କରୁଛନ୍ତି କି ନୁହେଁ—ସେ କଥା ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ନପାରେ ବୋଲି ପୁଲିସ ଜଗନ୍ତି ।

× + ×

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପାଠନା ମହାରାଜା ଭୋଜିଘରରେ ଭୋଜି କଲେ । ବଡ଼ିଆ ପନୁଆ—ବଡ଼ିଆ ସଭା ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ଗୋଳକଲେ । ୧୪୪ ଜାରି ହେଲା । ଯାତ୍ରୀ ବାଲେବାନେ ଭାଙ୍ଗିଲେ । ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଗଲା । ଦୋଷ ଗଡ଼ିଲା କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ନାରେ । କଂଗ୍ରେସର ସ୍ୱାଧୀନତା ଅନ୍ଦୋଳନ ବେଳେ ଏଇ ରାଜ-ରାଜୁଡ଼ାମାନେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଘରମାନ ଧ୍ୱଂସ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଅସ୍ତ୍ର ଧରୁଥିଲେ ଆଜି ସେମାନେ ସେଇ ଅସ୍ତ୍ରରେ ଘାଇଲା ହେଲେ ଅପଣା ଭାଗ୍ୟକୁ ଅଦରି ପଡ଼ । ତାହା ଅଉ ଉପାୟ କଣ ଅଛି ? ପୁଣି ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ—ଠେକା ଗୁଡ଼ାକ କଂଗ୍ରେସୀ ଠେକା କି—ନାହିଁ । ଯଦିହେଇଥାଏ ନିଶ୍ଚେ ଅହିଂସା ଠେକା ହେଇଥିବ—ନହେଲେ ପ୍ରେମର ଠେକା ହେଇଥି ବା ପ୍ରେମରେ ପଞ୍ଚବାଣ ଶର ସ୍ଥାନରେ କଂଗ୍ରେସ ଅମଳରେ ପ୍ରେମ-ପଞ୍ଚଠେକା ଅଖ୍ୟା ରହିଯିବ କି ଅଉ ।

+ ÷ +

ମୟୂର ଭଞ୍ଜରେ କେତେଣେ ବିପୁଳ ସୋସା-ଲିଷ୍ଟ ସଭା ହେଇ ଭଞ୍ଜଭୂଇଁ କ ବ୍ୟବହାର କରି ଦେଇଛି । ମହାରାଜାଙ୍କୁ ଶଙ୍କା ଲାଗନ୍ତି ନଦର ସୋସାଲିଷ୍ଟ ମାନେ ଛାଡ଼ୁ ନାହାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଏ ସଭାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାସ୍ ହୋଇ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ମହାରାଜ ଜଣେ ଅସାମରେ ବୃତ୍ତିକ ପଢ଼ାଇ—'ଅ ଶ୍ୟାମ' ବାହ୍ମ ମାଳା ଜପ କଲେଣି । ମୟୂର ଭଞ୍ଜର ରାଜବାଟିରେ ଖସା ଶୁଣାଗଲେ—ବାସ୍ତୁର କମ୍ପଏ—ବାଅ କଲେ ବସା ଦୋହଲି ଥାଏ ।

+ × +

ତେବେ ଶରତ ଦାସଙ୍କୁ ବାଠ ଗଡ଼ାରେ ଭଟବାର ଯେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା—ବୃନ୍ଦାବନରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଗାନ୍ଧୀ ସହ ପାରିଲେ ହୁଏ । ଶରତବାବୁ ଯେଉଁ କାଗଜ ପତ୍ର ନଷ୍ଟ କରି ଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଉଠୁଛି ତାହାର ଉତ୍ତର ଦେବେ— ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ?

+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଷମାଭିକ୍ଷୁ

ଲେଖକ—ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ

ଆନନ୍ଦର ବଜାର । ଗାର୍ଲ୍ସ ସ୍କୁଲର ଆନନ୍ଦ ବଜାର । ଥରେ ଥରେ ମନ ଭରେ କେତେ କଥା ଗୋଳେଇ ଘାଣ୍ଟି ହୁଏ । କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ସୁଶ୍ରୀ, ସୁଲୋଚନା, ସୁକେଶୀ, ସୁସ୍ମିତ ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀମାନଙ୍କର କମନୀୟ ମୁଖ ଗୁଡ଼ିକର ଦର୍ଶନ ମିଳେ ଅନାୟାସରେ ଅବାଧ—ଏଣ୍ଟ୍ରି ଫି—ମାତ୍ର ଦୁଇ ଅଣା । ଏ ବଡ଼ ସୁଯୋଗ କିନ୍ତୁ—ଝିଅ ଦେଖି ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଡିସ୍କସନ୍ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହୁଏ । ତା ଛଡ଼ା ଏ ଗୋଟିଏ ଫୁର୍ତ୍ତି, ଅନ୍ତତଃ ନୟନର ତୃପ୍ତି—ହୃଦୟର ରସ ତର୍ପଣ । ତା ଛଡ଼ା ଆଉ କଣ ? ହଁ ତା ପରେ କିଛିଟା ମଧୁର ବଚନ—କିଛି ହସ—ହସରେ ମରମ ବେଦନାର ବଙ୍କପ୍ତି । ତା ଛଡ଼ା—ମନ୍ଦହାସ "ଏମିତି ହେଉଛି, କିଆଁ ସେମିତି ନ ହେବ" ଫଳରେ ସୁଜ୍ଞ ଗୃହିଣୀ ଭଳିରେ ସାବଲୀଳ ଭଙ୍ଗୀରେ କେତେ କଥା କଥାକୁହେ । ସେଇଟା ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କାମ୍ୟ—ବଡ଼ ଲୋଭନୀୟ ଏକା ।

ହଷ୍ଟେଲରେ ଗୃହଳ୍ୟ, କାଳୀପଦ, ଭୁବନ ସମସ୍ତେ Clean shave ହୋଇ ଛଅର ! ପ୍ରଭାକର ମୁହଁରେ ଅଫଗାନ ସ୍ନୋର ଶୁଭ୍ର ଅଥଚ ସୁକ୍ଷ୍ମ ଆସ୍ତରଣ । ବେଶ ଦେଖା ଦିଶୁଛି । 'କବି' ତାଙ୍କ ନାମ ମୋର—ମ୍ଲେକ୍ସର ହାଇକ୍ଲାସ ପାମ୍ପସୁ ଉପରେ ରଙ୍ଗ ଦେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଜନମୋହନ ନେଇଁ ଲୁଗାଟା ପିନ୍ଧି ବାହାରିବ ସେଇ କଥା କହୁ ବୁଲୁଛି । ଅତେ "ଆପ୍ ରୁଚି ଖାନା ପର ରୁଚି ପହରନା" ବନମାଳୀ ତାର ଲୁକ୍ ପେଣ୍ଟଟା ପିନ୍ଧି ଛଅର । ଲୁଗାଟିରେ ତାର କାଣ କିଛିଏ ଲାଗିଗଲା ବୋଲି ଆଉ-ଖଣ୍ଡିଏ ଲୁଗା ଖୋଜିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛି ଚଣ୍ଡୀଚରଣ । ଅମର ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ, ଶ୍ରୀମାନ୍ ଭୋଲାନାଥ ଘୋଷ ପଞ୍ଜାବୀରେ ରୋଲ୍ଡ୍ ଗୋଲ୍ଡ୍ ବୁତାମ ଲଗାଉଁ ଲଗାଉଁ ଗାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି "କୋଥା ହତେ ଏଲେହେ ରୂପସୀ" ।

ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା । ଦୁଇଟାରେ ଆନନ୍ଦ ବଜାର open ହୋଇଛି । ଅଗରୁ ସିଧାଟା

ଶ୍ରେସ୍ପୁସ୍କର । ଭାଙ୍କର ସିଲ୍କ୍ ରୁମାଲ କେ କାଳୀପଦ ଠାରୁ Evening in Paris ଖାଡ଼ୁ ତାଡ଼ୁ କହିଲା, "କି ହୋ କାଳୀପଦ ବେଗି ବାହାରମ, Dont while your time in vain" କହି ହସିଲେ । "ପ୍ରଭାକର ବାବୁ ବଂଶୀସ୍ୱନ ଶୁଣା ହେଲାଣି କି ?" କାଳୀପଦ କହିଲା "ହଁ, ବେଗି ବାହାର ପଡ଼ ନହେଲେ ଗୋବିନ୍ଦ ବଚ୍ଛେଦେ ମଥୁରା ନାଗର ରୂପ ଧରିବ ।" କବି ଯୋଡ଼ିଲା, 'ଅସଲ୍, ଅସଲ ବାଚ୍ଛା ବାଚ୍ଛା-ମାନେ ବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତୁ, ଅମେତ ବେଚେ-ଲୟନର ଲାଷ୍ଟ୍ ଗୃପ୍ । ଗିରିଶଟା କେଉଁ-ଆଡ଼େ ଥିଲା ଝଡ଼ ପରି ଚହ୍ନିଁ କହିଲା—'ତୁମେ ପଛେଇ ଗଲେ ଚୋଖିକା ପାଇବନିଯେ କବି—' ପ୍ରଭାକର ଜୋରରେ ହସି ଉଠି କହିଲା, 'ଅରେ ଠିକ୍ ତ ଦେବ ପାଇଁ ଯାଉଛୁ । ତୁମେ ରଚନା କରିବ କବିତାର ଝରଣା, ଆମେ ଥିବୁ ତମ ପଛରେ—କଣ କହୁଛ ! କହିଲୁଁ—'ଆମାଦେର କବି—ଆମାଦେର କବି'—ଭୁବନ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ଲିଡର ସିଏ କହିଲା, "ତମେ ଗୁଡ଼ାଏ କହାଡି ଅପଦାର୍ଥ—ବାହାର ତ ! ରୂପ ଦେଖାଇବା ଯୁଗ ଏ ନୁହେଁ—ନୈମିକ ହେବାକୁ ହେବ—prompt ହେବାକୁ ହେବ" । କାଳୀପଦ କହିଲା, "ସାବାସ୍ ବାଲା ! Nasty politician ପାଖି ଠକା ଗଜର ପାଞ୍ଜାବୀ ପିନ୍ଧି Ethelred the unready କଥା କହୁଛନ୍ତି ଦେଖ—"

ସ୍ନୋ ବୋଲା ମୁହଁଦେଶ, ଦେହରେ ଅଦି ପଞ୍ଜାବୀ—ସେଣ୍ଟୋ ଗେଞ୍ଜି ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । ଜେନଗୃପ୍ତ ଧୋତି । ହାତରେ ରିଷ୍ଟ୍‌ୱାଚ ଅଜ ଗୋଡରେ ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଛି ଗ୍ଲେଜ୍‌କିଡ୍ ଜୋତାର ଖୋଟ୍ ଖୋଟ୍ ଶବ୍ଦ ।

ରୁମାଲ ଭିତରୁ Evening in Parisର ସୁବାସ ନେଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ନଅଟି ସୁଦର୍ଶନ—ସୁଚିତ୍ର—କାନ୍ତ ଯୁବକର ଦଳ, ପଥରେ ହସରେ ଲୁଅର । ପ୍ରଭାକର ଗାଇ ଗତ ଜୀବନରେ କେତୋଟି ଆନନ୍ଦ ବଜାର ଦର୍ଶନର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପାଇଛି । ସବୁ ବାଛି ବସିଲା । ବାଟରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଏ ଧଳାସିଗାର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରାଗଲା । ସମସ୍ତେ ଏକାବେଳେ ଗାର୍ଲ୍ସ ସ୍କୁଲର ଗେଟ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦିଅଣା ଦେଇ ଖଣ୍ଡିଏ ପାସ୍-ପୋର୍ଟ ନେଇ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଜଣେ ଜଣେ । କଥା ହେଉଛି ଦୁଇ ଅଣା ଦେଇ ଆପଣ ପ୍ରବେଶ କରି ପାରିବେ ମାନେ କେତେଗୁଡ଼ାଏ ସୁନ୍ଦରୀ—ତନ୍ୱୀ—କିଶୋରୀଙ୍କର ମୁଖ ଦର୍ଶନ କରିବେ । ଅବଶ୍ୟ ରସିକ ଥିବେ ପଡ଼ି କହିବେ, "ମୋର ଦୁଇଟା ଟଙ୍କା ଉଠିଗଲା-ହେ ।" ସେ ଯା'ହେଉ ସେଇଠି ପଇସାର କାରବାର । ଆପଣ ପ୍ରବେଶ କରିଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରବେଶ କରୁ କରୁ ଆପଣଙ୍କୁ ବହୁତ ଥର ପାନ ଖାଆନ୍ତୁ, ସିଗାରେଟ୍ ଖାଆନ୍ତୁ, ଚିନାବାଦାମ ଖାନ୍ତୁ, ଚେନାଚୁର ଖାଆନ୍ତୁ ବହୁତ ଅନୁରୋଧ ଆସିବ । କିଶୋରୀ ଗୁଡ଼ାଏ ଆପଣଙ୍କୁ ଅନୁ-ରୋଧ କରିବେ ଅନ୍ତତଃ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ମାନି-ନେବା କଥା—ଛାତ ଫାଟ ଥିଲେବି ଆନ୍ୟ ପରେକା କଥା । ସିଗାରେଟ୍, ପାନ ଦେଲେ ଆଉ କହନ୍ତେ ଖାନ୍ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ହସ ଲୁଚାଇ ଯେମିତି ମହାବଳ ବାହୁବଳୀ "କ୍ଷମା କରିବେ ମୁଁ ପାନ କି ସିଗାରେଟ୍ କାହିଁ ଖାଏ ନାହିଁ ।" ତେବେ ଚେନାଚୁର କଥା—ଚିନାବାଦାମ କଥା—ଅବଶ୍ୟ ଖାଇବେ । ଏ ଭିତରେ ମନେ ରଖିଥିବେ କୋପ୍‌ସ୍ଥାନ ଖଣ୍ଡି ଦିଅଣା ଓ ପନ ଗୋଟି ଦି ଦେଇ—

ପ୍ରଥମେ—ପ୍ରଥମେ କବି ପଇସା ବଂଚିବାକୁ ଛଅର, ପାନ, ସିଗାରେଟ୍ ଅଦିରେ । ପ୍ରଭାକର ତାର Past experience ନେଇ କହିଲା "ଦେଖ, କବି, ପଇସା ଫେଲେଇବାର Time ନୁହ Not now"

Digitized by srujanika@gmail.com

ହଗ-ପ୍ରଦର୍ଶନୀ— ଲଢ଼ାଇ, କଲେଜର 'ଗୁପ୍ତଧନ ଅନ୍ୱେଷଣ' ଦେଖିବାକୁ ବାହାରିଲେ, କଣକୁ ଅଣାଏ ପଇସା। ସମସ୍ତେ ଯାଇ ଦେଖି ଆସିଲେ—କେହି କାହାକୁ ଅଉ କନ୍ତୁ ନାହାନ୍ତି କଥା ଦେଖିଲେ। ଶୁଣି ଶୁଣି ଗୋଟାଏ ବଡ ଅରଣି ଅଛି। କିଏ ସେଇଠି ଅବଶ୍ୟ କରିବ।

ଗୋଟାଏ ଚକର ମାରି ନଅଟି ବନ୍ଧୁ ପଶିଲେ Refreshment Roomରେ। ଚମତ୍କାର ସାଜସଜ୍ଜା ! ତାଠାରୁ ବେଶି ଖାମଖା ମାନଙ୍କର, ଦାନ୍ତ ଦାନ୍ତକୁ କଟେ ଗୁହା, ହାୟ ! Good Heavens !!

ଦୁଇଟି ଟେବୁଲରେ ଆଠଜଣ। ବାକି ରହିଲା ଏଇ 'କବି'। ସେ ଯାଇ ଅଲଗା, ଏକାକୀ ଗୋଟିଏ କଣରେ ବସିଲା, Serve କରିବାକୁ କେତେଜଣ ଖାନସାମା ଲାଗିଗଲେ। ହାୟ ଯେ ସୌଭାଗ୍ୟ କାଏ ନ ଖୋଜେ !!

ସମସ୍ତେ ଡାକନ୍ତି ତାକୁ 'କବି'। କାରଣ କେତେ ଗୁଣ ଗୁଣ ତାରଥିଲା, ତେବେ ଜଣକ ସେ ନିଜେ ରାଗୀ, କବିହେଲେ ଯେମିତି ହୁଅନ୍ତି ତାଠାରୁ ସେ ଭିନ୍ନ, ଅର୍ଥାତ

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ 'କବି' ଭାଗ୍ୟକୁ ପଡ଼ିଛି ଗୋଟିଏ Atomic Bomb ଗୋଟାଏ ଜବରଦସ୍ତି ଚୋଟ ! ମୁହଁରେ ହସର ଭାଗ ଖୁବ୍ କମ୍। ସେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଲୁଚି ଫେରକାସ ଦେଇ ଗଲା। ଗୃହାଗ୍ରା ଦେଇ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ରାଗି ଉଠିଲା ସେ।

ପ୍ରଭାକର, କାଳୀପଦ କଣ ହେଲା, ବୋଲି ପାଟି ଛାଡିଲେ। କିଏଟି ବଳସୁ ଦର୍ପରେ କିଛି ଗୁଲୁଥାଏ—ରାଗରେ ମୁହଁଟା ନାଲି, "ଭଦ୍ରତା ନଜାଣି ଅଛନ୍ତି କିପରି ? ଲଜ୍ଜା ହୁଏନାହିଁ ଗୋଟାଏ ଝିଅର ପଣତ କାନି ଟାଣିବାକୁ······ ଇତ୍ୟାଦି କବି ଅପରୋ ମଧ୍ୟ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ଗଲେଣି ଏକ Novel ପ୍ରସ୍ତାବରେ। କିଏ ସମସ୍ତେ କାଟିଗଲେ "କଣ ହେଲା ଲୋ ଶାନ୍ତ—କଣ ହେଲା ?" ଏ ଭିତରେ ହେଡ୍—ମିଷ୍ଟ୍ରେସ ହାଜର। କବି ତାର ବକ୍ତବ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲା, "ଦେଖନ୍ତୁ ମୁଁ ଏଠାକୁ ମାନ-ଇଜ୍ଜତ ଦେବାକୁ ଆସିନାହିଁ। ବହୁତ ଗୁଡାଏ କଥା କହି ଯାଉଛନ୍ତି. ଭଦ୍ରତା ଖାତିରରେ କିଛି କହୁନାହିଁ। ଆପଣ କଣ ଜାଣନ୍ତିନି ଯେ ଏଇଟା କହିବାର କଥା—

ଶାନ୍ତ ରାଗି କହିଲା, "ନା, ପଣତ ଟିକିଟାକ ଭଦ୍ରତା—" ସାଙ୍ଗମାନେ ତାମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ହେଡ୍ ମିଷ୍ଟ୍ରେସଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ ଘର ଭିତରକୁ ଟାଣି ନେଲେ। ଶାନ୍ତର ଅଖି ଦିଇଟା ଲୁହରେ ଟଳମଳ କରି ଆଖିକୁ ଘୋଟୁଥାଏ।

କବି କହି ଗଲା, "ଦେଖନ୍ତୁ ସେ ମୋତେ ଗୃହାଦେଇ ଗଲାଯାଉଥିଲେ, ବାହାରେ Table କଣରେ ପଣତ କାନଟା ଆଉ ରହିଲା, ଫଳରେ କିଛି ବୁଝି ନ ବୁଝି ମୋ ଉପରେ ଦୋଷ ଆଣ। ମୁଁ ପସନ୍ଦ କରେନା"—ପ୍ରଭାକର, କାଳୀପଦ ପ୍ରଭୃତି ସାଙ୍ଗହେଲେ କହିଲେ ଏକଥା ଠିକ୍—ଦେଖିଛନ୍ତି ସେମାନେ। ହେଡ୍‌ମିଷ୍ଟ୍ରେସ୍ କହିଲେ, "ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣ କିଛି ମନେ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ, ଝିଅଟା ବଡ଼ ରାଗୀ। କହିଲା ବେଳକୁ କିଛି ତାର କାଣ୍ଡଜ୍ଞାନ ନଥାଏ।" କାଳୀପଦ କହିଲା, "ସେ ରାଗି ପାରନ୍ତି ତାବୋଲି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ଅପମାନ ଦେବାର ଅଧିକାର ତାଙ୍କର ନାହିଁ।" ହେଡ୍-ମିଷ୍ଟ୍ରେସ ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ ଘର ଭିତରୁ ଶୁଭୁଥାଏ "ଶାନ୍ତ ତମକୁ କ୍ଷମା ମାଗିବାକୁ ହେବ, ସେମାନେ ଭଦ୍ରଲୋକ।" ଶାନ୍ତ କହୁଥାଏ "ସେମାନେ ହୁଅନ୍ତୁ—ଜଳେଇରେ ପଡ଼ନ୍ତୁ, ମୁଁ ପାରିବ ନାହିଁ ଯଦି, ମୁଁ ଦୋଷ କରିନାହିଁ।" ହେଡ୍-ମିଷ୍ଟ୍ରେସ ଆସି କହିଲେ, ତାର ବ୍ୟବହାରରେ ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ। Please dont mind. Forget it just like a good man।"

ବାହାରେ ଶୁଣି ଶୁଣି ଦୋଷୀ ହେଉଛି କବି, ଜାଣି ଦେଇଛି ସେ। ତେବେ ଏତେ ବଡ଼ ପରିଣାମଟା ଆଶା କରିନଥିଲେ। ସମସ୍ତେ କହିଲେ, "ଝିଅଟା ଅପମାନ ଦେଇଦେଲା।" କଳେଜ ଧାରି ବସ୍ତ୍ର, କାଏ କବି ଅଭିରଞ୍ଜିତ କରି କହିଲେ ତୋତେ। ଉଠାଇଥିଲେ ସେ। ପଛୁଆ, ବାସ୍ତୁ ପ୍ରଭୃତି କଲେଜ ଝିଅମାନେ କହିଲେ, "ଜଣେ ଶାନ୍ତ ପରି ଝିଅ ଲୁହ ଦେଲା" ମନରେ ହେଉଥାଏ ତାଥିଲାକ ଥରେ ଦେଖେଇ ଦିଅନ୍ତି ମୁଁ ବି ଗୋଟେ ଇସ୍ପାତ— ଝିଅଟା କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲେ ତାରି ସେଇ ଆଖି—କେତେ ରାଗୀ—ଗୋଟାଏ ଜଳନ୍ତା ନିଆଁ ସେ।

ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଘରେ ମନ୍ଦଭାଗ୍ୟ ନ ପହଞ୍ଚୁ ବୋଉ ଧରି ବସିଲା, "ଝିଅ, ଆଉ ଡେରି ହେବ କି ? ତୋ ବିବାହ ଏ ଦେଖିବେ ଦେଖିବେ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଯାଗା ଚାଲିଗଲେ। ତୁ କଣ ଚାହୁଁଛୁ ମୋ-ବିବାହକରେ ବି ହବ ନାହିଁ।

ବୋଉର ଲୁହ—ଉଷ୍ଣ ନିମୁଣ୍ଡା ଲୁହ ବଡ ବାଧେ। ବାପ ଆଉ ନାହାନ୍ତି। ବୋଉର ଆଖିରେ ଲୁହର ଝର ଫୁଟିଛି। ଭାବୁଥିଲା, ଭଉଣୀ ବୋଉ କହିଲେ "ଜଣେ ଖବୁଛି— ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଥିଲ ସେଇଠି ପରି ତମ ପାଇଁ ସୁନା ନଣି କଥାଏଁ ଲାଗି ଆସିଛି" "ମାନେ ?" ହତବମ୍ଭ ହେଲା। "ହଁ ହଁ ସେଇ ସମ୍ବଲପୁରରେ ଝିଅର ବାପା, ବାପାଙ୍କ ସାଥିରେ ଖୁବ୍ ଘନିଷ୍ଠତା ଥିଲା, ସେ କହି ପଠେଇଛନ୍ତି ଜାତକ ପଠିଛି—ନାମ ତାର ଶାନ୍ତ।"

ଚମକି ପଡ଼ିଲା—କଣ କହିଲ ? ସେ ବଡ ପାଟିରେ କହିଲେ "ଶା-ନ୍ତ" ଛାଡି ଅସଲ ନିଶ୍ୱାସ ବହିଲା। ଭାବିଲା ନା—ନା ସେ କାହିଁକି ହେବ। ଜାତକ ବା ମିଳିବ କିପରି। ତାର ତ ସିଂହ ରାଶି ହେବ କିଏ ଯୁ।

ଯାହେଉ ବୈଶାଖରେ ଦୁଇହାତ ହେବାକୁ ହେଲା। ବାଟସାରା କାଳୀପଦକୁ ପଚାରୁଥାଏଁ—"ସେ ଝିଅଟା ନୁହେଁ ତ— ନହେଲେ ମୁଁ ବମ୍ବେ ମେଲରେ ଯାଉଛି" ସେମାନେ ଦମ୍ଭ ଦିଅନ୍ତି। ଦିଥର ଛାଡଟା ଅଉଁସି ପକାଏ।

ବାସର ଘର, ଭଉଜକବୋହୂ କବାଟଟା ଧଡକରି କିଳିଦେଲେ, ପ୍ରଥମେ ବାସର ପ୍ରଥାପରେ ମୁହଁଟି ଦେଖି ନେବାକୁ ହୁଏ। ଓଢ଼ଣାଟା ଖୋଲି ଦେଖେଁ—ପାଟି ମୋର ଅଠା-ଅଠା ହୋଇଗଲା—"ତମେ ଏ-ଠି—ଏଁ ଶାନ୍ତ !!" ସେ ହସିଲା। ମୋର ପଦଯୁଗଳରେ ତାର ମଥାଟି ନଇଁ ଆସିଲା, ମନେ ହେଲା ଯେପରି ଅତୀତର ଦୋଷ ପାଇଁ କ୍ଷମା ମାଗି ନେଉଛି।

ଯାହେଉ କାଉଁରୀକାଠି ଭାଙ୍ଗି ନାହିଁ ଯେ ନଇଁଛି। ତେବେ ଭବିଷ୍ୟତ କଥା କେମନ୍ତେ କହିବ !!

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନ୍ଧାର ଘଅ୍ରବ ନାହିଁ

ମୁଣ୍ଡ ଚନ୍ଦ୍ରା ଘୋଷ

"ହଜୁର ଗରିବର ମାଆ ବାପ,—ମୁଁ ଗରିବ ପୁଅ । ଦଶବର୍ଷ ହେଲା ଜମି ଚଷି ଆସୁଥିଲି । ସେଇଥିରୁ ପେଟ ଭରୁଥିଲା, ପେଟକୁ ଆହାର ଦେଉଥିଲା । ହଜୁର ନ ଶୁଣିଲେ ବୁଝିଲେ ମୋର ଗଡ଼ିପିବେ ।"

ଏତକ କହି ଗ୍ରାମ ପଧାନ ଲମ୍ବହୋଇ ଫଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ତାର ଶିଥିଳ ଦେହ ଉଧ୍ୱ ଓ —ଅଶକାରେ ମାଟିକୁ ଚାବୁଡ଼ି ଧରିଲା ଅ. ।

"ଅବେ ଉଠ୍ ଉଠ୍, ଜମି ତୋ ବାପ ଅଜାର ନୁହେଁ । ଜମିଦାର ବାହା-ଦୁରଙ୍କର ନିଜ୍‌ଗୃହ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲା, ସେ ଅନ୍ୟକୁ ପଟ୍ଟା କରି ଦେଲେ । ଆଉ କଣ-ବ କୁ କୁ କଏ ?" ଏତିକ କହି ପୁରୁଣା ତହ-ଶିଲଦାର ଗମ୍ଭୀର ହେଲେ । ଗ୍ରାମ ପଧାନର କରୁଣ କାକୁତି ଚଣ୍ଡ ଜମିଦାରୀ କଚେରୀର ଭିତ୍ତି ପ୍ରାଚୀର ଦେଇ ବ ମିଳାଇ ଗଲା । ପୁରୁଣା ତହସିଲ୍‌ଦାରଙ୍କ ହୃଦୟ ତରଳି ପଡ଼ିଲାନି । ବରଂ ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟର ଚିହ୍ନ ଫୁଟି ଉଠିଲା ।

ପଧାନ ବୁଢା ପୁଣି ଥରେ ସାହସ ବାନ୍ଧି, ଛଥର ନେହୁରା ହୋଇ—ମାଟିଉପରୁ ମଥା ଉଠାଇ କହିଲା,—"ଅଜ୍ଞା କଂଗରସ କୁଆଡ଼େ କହୁଥିଲା ଅଛିନ୍ କରିଶ ଭାଗରେ ଲଗୁଥିବା ଜମି ପଟ୍ଟା ହୋଇ ପାରିବନି ବୋଲି ।"

"ଅବେ ରଖ୍ ତୋ କଂଗ୍ରେସ । ଦୂର୍ ହ ଏଠୁ । ଯାଃ—ଯା ସେଇ କଂଗ୍ରେସ ବୁଢା ପାଖରେ ଗୁହାରି କରିବୁ । ହେପପ—ହେଟାହୋ ଯେମିତି ଜମିଦାରଙ୍କ ନିଜ୍ ଗୃହସ୍ଥ ତେଣୁ ଯିଏ ଅର୍ଜିତ ସମ୍ପତ୍ତି ।" ତହସିଲ୍‌ଦାରଙ୍କ କଣ୍ଠ ରୁକ୍ଷ ଏବଂ ଜେଷ୍ଠୁ ଅନୁଭୂତି ।

କାନ ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଗ୍ରାମପଧାନ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଜମିଦାରୀ କଚେରୀ ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ ହେଲା ଯେତେ-ବେଳେ ପଧାନକୁ ଅପେ—ସେତେବେଳେ ଅନ୍ଧା-ଧାର ଏକ କଟରେ ଝଣ୍ଡେ କଳା ବଉଦ ନଇଁର କାଯ୍ୟା ବିସ୍ତାର କରୁଥିଲା । ପଶ୍ଚିମ ପାହାଡ଼ର ଅଢ଼ୁଆରେ ବିବର୍ଣ୍ଣ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମୁହଁ ଲୁଚଉଥିଲେ । ପଧାନକୁ ବୋଧ ହେଲା—ଯେପରି ତା' ପାଦ ତଳ ବସୁଧା ଟଳଟଳ ଟଳକୁ ଖସି ଯାଉଛି । ପୃଥିବୀର ଗଢ଼ ଯେପରି ବିଶୃଙ୍ଖଳ ହୋଇ ଯାଉଛି—ମଥା ତାର କୁମ୍ଭାର ଚକ ପରି ଅନ ବରତ ଘୂରି ବୁଲୁଛି । ସେ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛି—କଣ କରୁଛି— କିଛି ବୁଝି ପାରୁନି ।

\+ × +

ଡାକିଲା ଗାଁ ପାଖରେ ଅସିଲା । ଏଇ ଆଗରେ ସାଉ ଘର ଅମ୍ବ ତୋଟା,—ତୋଟା

କଡ଼କୁ ଘନି ଛକ ଏକର ଜମିର ଚେଟାଏ । ଆଗେ ଥିଲା—ଝାଙ୍ଗର ବୁଦା—ଝଙ୍କଡ଼ା ମୁଥା ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ଘାସର ବଣ । ଏଇ ଜମିକୁ ଦଶବର୍ଷ ତଳେ ସଲାମୀ ଦେଇ ଗ୍ରାମ ପଧାନ ନେଇଥିଲା ବଖରି ।—ଆଗରେ କେତେ ବୈଶାଖ ଜ୍ୟେଷ୍ଠର ଖାଇପୁଟା ନିଦାଘ ଝଡ଼ରେ ସେ ଏ ମାଟିକୁ ତାଡ଼ିଛି—ଜମି ଘର କଟି—ହାଡ ଉପରେ ଧୂଳା ଚଢ଼ାଇଛି । ଶ୍ରାବଣର ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ବର୍ଷାଧାରା ତା ମଥା ଉପରେ ଝରି ପଡ଼ିଛି । ପଉଷର କନକନିଆ ଶୀତ ତାର ପଞ୍ଜର ଥରାଇ ଦେଇଛି । ଏଇ ମାଟିକୁ କାମୁଡ଼ି ପଡ଼ି ରହିଛି ସେ । ଦୀର୍ଘ ଦଶ ବର୍ଷ ହାଡ଼ଭଙ୍ଗା ପରିଶ୍ରମ କରି, ଲହୁ ଲୁହ ଏକା କରି, ମୁଣ୍ଡଝାଳ ତୁଣ୍ଡରେ ମାରି ଏ ଜମିକୁ ସେ ଅଣ୍ଡଲ ନମ୍ବର ଜମିରେ ପରିଣତ କରି ପାରିଛି । ଏଇ ଠାଙ୍ଗର ଧାସୁଆ ମାଟିରେ ଫଳିଛି ସୁନାର ଶସ୍ୟ—ଖେଳି ବୁଲୁଛି ହରିତ ଲହରୀ ॥

ସେଇ ଠିକ ମଥାରେ ଗ୍ରାମପଧାନର ପାଦ ଅଟକି ହୋଇ ଗଲା । ସେଇଠି ସେ ନଥକି ବସି ପଡ଼ିଲା । ମୁଣ୍ଡରେ ତାର ଅନନ୍ତ ଚିନ୍ତା !!

ଏଇ କଣ ରାମ ରାଜ୍ୟ ? ଗାନ୍ଧି ବୁଢ଼ା ପରା କହୁ ଥିଲା—କଂଗ୍ରେସ ରାମ ରାଜ୍ୟ କରିବ—ସ୍ୱରାଜ୍ ହେବେ । ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା କି ନାହିଁ—ବୁଢ଼ାକୁ ବଧ କରିଦେଲେ । ଆଉ ଏ କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ସଭା କରୁଥିଲେ—ବୁଝାଉ ଥିଲେ—କଂଗ୍ରେସ ଚାଷି ମୂଲିଆଙ୍କ ଦୁଃଖ ବୁଝିବ—ଜମିଦାର ମହାଜନ ଆଉ ଚିପି ଚୁଷି ପାରିବେ ନାହିଁ, କାବୁ ହୋଇଯିବେ । ଇଏ ପୁଣି କଣ ହଉଛି ?

ବୈଶାଖ ଅଖିଁ ହେଉ—ମୁଣ୍ଡଝାଳ ତୁଣ୍ଡରେ ମାରି ହଳକଲି ମୁଁ । 'କଳା' 'ନାଲି' ଦୁଇଟା ଯାକ ହେଣ୍ଡା ବୁଢ଼ା ଅନ୍ ବଳଦ ମୋର ଖାଟ ହେଇ ଗଲେ । ବର୍ଷକୁ ରହି ବସିଛି । ବରୁଣ ଅନୁକୂଳ କରନ୍ତୁ । ମାତ୍ର ଏ ହେଲା କଣ ? ପାଣି ବଦଳରେ ମୁଣ୍ଡରେ ମୋର ବଜ୍ରପାତ ଜଳିଯା ନାହିଁ । ଜମିଦାର କଇମ ଗୋଚରେ କରିଦେଲା ହାତ ପଟ୍ଟା । ପଦନ ସାହୁ ଛଅ ମାଣ ଜମିକୁ କଣି ଦେଲା ଛଅ ହଜାର । ଜମି ତାକୁ ଘଉଠ ହେବ ଭୋଗକରିବେ ତାର ପୁଅ—ନାତି :—ବୁଢାର ଚନ୍ତାଧାରା ଅଟକି ଗଲା !!

ନମ୍ଭ ଜମି ଅଗଷ୍ଟରେ ଶାସ ... ହୋ କୋଠାକ ... ଦିନ୍ଦ୍ରିଲ ... କିର ... ବେଳେ ... ହେବ ... କଣା ... ଦେବ ... କାହା ... ... ଜରୁର ।

ଏହି ପନ୍ଦର ଅଗଷ୍ଟରେ ... ଟଙ୍କ—ଭାଇ ... ଦେଶ ଶୁଣି ... କସୁ କାରଣ ଓ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା ... ମୁହଁ ଦେଖିଲେ ମୁହଁ ... ଗ୍ରାମ ପଧାନ ... ... ଅନ୍ଧାର ... ସେ ଭାବୁଥିଲା, "... ଏ ଥର ଦୁଃଖ ମେଣ୍ଟିବ—ସୁଦିନ ଆସିବ ।"

ଆ ... ଅଗଷ୍ଟ ଆସିଛି ହୋଇଛି । ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା ପରେ ... ଚଳି ଯାଉଛି । କେହି ପରିବର୍ତ୍ତନ, ... ଦେଇ ... କରିଛି ଦେଶ । ... ହେବ ଧାଇଁ ... ଦିନର କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କର୍ମୀ ... ଶ୍ରେଣୀ । ... ଦିନ ... ଅନ୍ଧାର ... ଯାଉଛି । ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶରେ ଆଉ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ନାହିଁ ? ଗାନ୍ଧି ଟେଲ୍ଟର ... କିଣା କବା ... ସମାଜରେ ଅନ୍ୟାୟ ମୁକ୍ତି—ମୁହଁ ଧାଡ଼ିନାଟରେ କୋଟ୍ ସ୍ଲାକ୍ ... ଧୂମ୍ର—କୁଣ୍ଡଳି; ସିଗାରେଟ୍ ନାହିଁ,—ଏହା ଅଧୁନାତନ ସଂସ୍କୃତିର ଏକ ପ୍ରତୀକ—ବ୍ୟସନର ଉପଜୀବ୍ୟ । ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବିମାନ—କାରର ଗତି ଆଜି ପ୍ରଖରତର । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ସଭା—ଅଭିନନ୍ଦନ ପତ୍ର—ପୁଷ୍ପ ମାଲ୍ୟ; ଏ ସାଙ୍ଗକୁ ଚର୍ବ୍ୟ, ଚୋଷ୍ୟ ଓ ଲେହ୍ୟ, ପେୟ ଆଦିର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ—ସେ ପୁଣି ସାଧାରଣ ଗୃହରୁ କାରଣ ତା ନହେଲେ ଏ ଦରିଦ୍ର ପ୍ରଦେଶର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଦରିଦ୍ର ଜନତାର ଯଥାର୍ଥ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜ୍ଞାପନ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ମୁହଁରେ ... ଅଛି ... ସ୍ତୁତିଗାନ—ତୋଷ ... ଉଚ୍ଚଭୂଅରେ ... ଗରିବ ... ଦରିଦ୍ର ... ଅଚାଟ ଅଛିଲ ହେବାକୁ ... ।

ଏ ସବୁ ... ତରେ ... ତଟବର ... ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରୁ ... ଭିନ୍ନ ... ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ୱୟଂ ... ହେଲେ ... ବଦଳରେ ... ଭଳି କେତେ ଅସହାୟ ଗୃହୀର ମୁଣ୍ଡରେ ଆଜି ନାହିଁ ... ଜଳୁଛି । ଶୁଣୁଛ କିଏ ? ଗରିବର ଗୁହାରି ଆଗ ଯେପରି ... ହୋଇଥିଲା —ଏ ... ସେପରି । ଗାଁର ସାହୁକାର ମହାଜନ ଟଙ୍କା ... ଦେଇ ... ପଟ୍ଟା

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ରାଜନୈତିକ ଗ୍ରନ୍ଥ

ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଚୀନ— ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଦେଶାନ୍ତର ବା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ଆଲୋଚନା ନାହିଁ ବୋଲିଲେ ଚଳେ । 'ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଚୀନ' କେବଳ ସେ ଅଭାବ ପୂରଣ କରୁ ନାହିଁ— ବର୍ତ୍ତମାନ ଚୀନର ଯେଉଁ ରାଜନୈତିକ ଓଲଟ ପାଲଟ ଚାଲିଛି—ପୁଣି ଆମ ପଡ଼ୋଶୀ ଚୀନରେ—ଯାହାର ପ୍ରଭାବ ଭାରତ ଉପରେ ପଡ଼ିବାକୁ ବାଧ୍ୟ—ସେହି ଚୀନ ସଂବଂଧରେ ଆମର ଯଥେଷ୍ଟ ଆଲୋଚନା କରିବାର ସମୟ ଆସିଛି—ତେଣୁ ଏ ପୁସ୍ତକଟି ସମୟ ଉପଯୋଗୀ ମଧ୍ୟ । ଏଡଗାର୍ ସ୍ନୋଙ୍କର ରେଡ ଷ୍ଟାର ଓଭର ଚାଇନା ଓ ରମାନାଥ ବିଶ୍ୱାସଙ୍କର ବଙ୍ଗଳା 'ମରନ ବିଜୟୀ ଚୀନ' ଯେ ଲେଖକଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିବ ଏହିଭଳି ସଂଭାବନା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ । ଲେଖକଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସର୍ବଥା ସମର୍ଥନ ଯୋଗ୍ୟ ନ ହେଲେହେଁ—ଚୀନର ଭବିଷ୍ୟତ୍ ସଂବଂଧରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୂଚନା ମିଳିବ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ପୂର୍ବବର୍ଷ ଚାଲେ ଶରତ ବୋଷ ଓ ନେହେରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ବଚସା ଚାଲିଥିଲା ତାହା ସ୍ମରଣ କଲେ, ସ୍ୱର୍ଗତ ବୋଷଙ୍କର ରାଜନୈତିକ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି କୁହେଁ ଅଧିକ ପ୍ରଶଂସା ଲାଭ କରିବ । ସେ ଯାହାହେଉ, ଚୀନର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ପଛରେ ଯେ ଲୋକମତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ଉପରେ ଯେଉଁ ଆଶା ଲୋକେ ବାନ୍ଧିଛନ୍ତି ତାହା ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଉପରେ ଥିବା ଆଶାଙ୍କ ପରି ଅସଫଳ ସ୍ୱପ୍ନ ବା ମରୀଚିକା ହେବ ତାହା ଅନାଗତ ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରମାଣ କରିବ । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ କିନ୍ତୁ ଆପଣା ଦେଶ ଭିତରେ ରାଜନୈତିକ ଉପାୟରେ ଗଣ ସ୍ରୋତର ସାହାଯ୍ୟ ନନେଇ କାହିଁକି ଯେ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଗୃହ ଯୁଦ୍ଧରେ ନିୟୋଜିତ ହେଲେ, ଏହାର ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅଜ୍ଞାତ ରହିଛି ।

ଏହାର ଆଂଶିକ ଉତ୍ତର ଗତବର୍ଷ 'ଚୀନା ଅର୍ଦ୍ଧେକ' ପୁସ୍ତକରେ ରବର୍ଟ ପେନ ଦେଇଛନ୍ତି—Among the young in China there is a vast hope, and among the old there is no hope at all—ଚୀନା ଯୁବକ ଆଗରେ ବିରାଟ ଆଶା—ଏବଂ ବୃଦ୍ଧ ଆଗରେ କେବଳ ନିରାଶା ହିଁ ସାର ।

ଭାବ୍ୟ ଭାରତୀ

ଅଧ୍ୟାପକ କୃଷ୍ଣବିହାରୀ ଦାସ—ଯୋଡ଼ିଏ ପୁସ୍ତକ ସମାଲୋଚନା ପାଇଁ ଦେଇଛନ୍ତି—ହାଲକଲ୍ଲୋଳ ଓ ବୀରଶ୍ରୀ । କବିତାର ଯୁଗ ଯାଇଛି ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଚିତ୍କାର ଉଠିବା ବେଳେ କବି କୃଷ୍ଣବିହାରୀ ବର୍ତ୍ତମାନର ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଠିଆ ହେବାର ସାହସ କରିଛନ୍ତି । ଏହାର ସଫଳତା କିନ୍ତୁ ବହୁଳ ପ୍ରସାର ବା ପ୍ରଚାରରେ ନାହିଁ । ଜନପ୍ରାଣ ଗଦ୍ୟମୟ—ଛନ୍ଦ ହୀନ ଏବଂ ସୃଙ୍ଖଳ ଛନ୍ଦ ନ ଆସିବା ଯାଏଁ ବିଶୃଙ୍ଖଳ ସମାଜରେ—ସଙ୍ଗୀତର—ଲୋକ ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଅସମ୍ଭବ । କବି—ସେ ଗଦ୍ୟ କବି ହେଉ ବା ପଦ୍ୟ କବି ହେଉ କେବଳ ଲୋକ ଚରିତ୍ରକୁ ହିଁ ରୂପ ଦିଏ । ତା ଭିତରେ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ଆଦର୍ଶଗତ ସାଙ୍କେତିକ । ଯାହା ମନୁଷ୍ୟର କାମ୍ୟ—ଓ ଶ୍ରେୟ । ଶ୍ରେୟ ଭିତରେ ପ୍ରେୟର ବିକାଶ ହିଁ ପ୍ରକୃତ କଳା । କୃଷ୍ଣବାବୁ କେବଳ ଆଦର୍ଶକୁ ଧରି କାବ୍ୟ ଲେଖିଛନ୍ତି—ସେଥିପାଇଁ ମହତ୍ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେବା ସଂବଂଧରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସନ୍ଦିହାନ୍ । ବୀରଶ୍ରୀ ପାଠକମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶପ୍ରାଣ ଲୋକର ରୋମାଞ୍ଚିତ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଯେ ରୋମାଞ୍ଚକାରୀ ଦେଶପ୍ରାଣତା ମଧ୍ୟ ବ୍ରିଟିଶ quit India କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ quit Indian Heart କରି ଚାଲିଗଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ଏ ଦେଶରେ ଏବେ ସତ୍ୟ ସଂଧ ସନ୍ଥ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଜୀବନରୁ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଗୁରୁ ଶିକ୍ଷା ନେଲେ ତାକୁ ନାଥୁରାମର ଗୁଳିକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାହା ପାହାଡ଼କୁ ପ୍ରତିମା ଉତ୍ତର ଦେଲେ କଳାର ଧ୍ୱଂସହିଁ ଅଧିକତର ସମ୍ଭାବନା ।

ହାଲକଲ୍ଲୋଳରେ ଲେଖକ ପ୍ରାଣର ଆବେଗ ଢାଳିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ଧାଡ଼ି ମନ୍ତ୍ରର ଏବଂ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଶବ୍ଦର ବନ୍ଧ ଚଢ଼ିଗଲା ପରି ଜଣାଯାଏ । ଭାବ ଜଟିଳ । ଭାଷା ତାକୁ ଧରି ପାରୁନାହିଁ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାଷା ବହୁଳତା ସୃଷ୍ଟି ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । କିନ୍ତୁ ଭାଷା ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଛି । ବହୁଳତାର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତଥାପି ପଲ୍ଲୀର ନିର୍ମଳ ଓ ମୌଳିକ ସରଳତାକୁ ରୂପଦେବାରେ କବି—ପ୍ରତିଭା ଅତି ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ମଣ୍ଡିତ ହୋଇଛି । କଜ୍ଜଳମଣୀ ତାର ସାକ୍ଷୀ ।

(କାହାଣୀ ଆଂଶିକ ଅଂଶ)

ନେଇଚନ୍ତି । ଦରିଦ୍ର ଚାଷୀ ବାପୁଡ଼ାର ଧନ କାହିଁ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧ ଲେ ଅଣିବ ଅଭିଯୋଗ, ପ୍ରମାଣ ମିଳିବ କେଉଁଠୁ? ମହାଜନକୁ ମହାଜନ ଚଳେ—ଶାହୁକାର ର ବନ୍ଧୁ ସାହୁକାର । ଫସଲ ଅଦାୟର ଗୁରିମାସ ନ ବିତୁଣୁ ଯେତେକ ମଳମୁଣ୍ଡିଆ ଚାଷୀ ପେଟ ତାତିରେ ଅଆ ପାତିବେ ସେହି ମାନଙ୍କ ଦୁଆରେ । ତେଣୁ ଗାମ ପ୍ରଧାନ କମିଚପୁଥିଲା ଏକଥା ସାକ୍ଷ୍ୟଦେବ କିଏ? ଘୋଡ଼ା କିଣି ଯେ ଦାନା ଯୋଗାଇବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହେବ—ସେ ଘୋଡ଼ା କିଣିବାର ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ଓ ଦୁଃସାହସ କରିବାକୁ ଯିବ କାହିଁକି? ଗାମ ପ୍ରଧାନ ଅପତି କରିବ କାହାବଳରେ ? ସହସ୍ର ଗାମ ପ୍ରଧାନର ଭାଗ ଯେଉଁ ଢଙ୍ଗରେ କୁ ସେଇ ଢଙ୍ଗରେ ++

ସନ୍ଧି ପଦରେ ସରବ ହେଲା । ଗୃହିଅଡ଼ ଶୂନ୍ ଶାନ୍ । ଗାମ ପ୍ରଧାନ ବୁଢ଼ା ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହୋଇ ପାଦ ଟିପି ଟିପି ନିଜର ଶରଣ୍ଡି ଭୂଇଁଆ ଅଡ଼କୁ ମୁହାଁଇଲା ।

ଘର ଦୁଆରେ ପାଦ ନ ପକାଉଣୁ ବୃଦ୍ଧା ଘରଣୀ କର୍କଶ ସ୍ୱରରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, "ତମେ କମିଟିକା ନିଦକା ମଣିଷ ହ? ବୁଝିବାକୁ କର । ଖାଇବାକୁ ପଥି ଟିକିଏ ନାହିଁ—ଘରେ ଚୁଲି ବୋଲି ଜଳୁ ସ ତେଲ ନାହିଁ । ଯାଇ ନିଦକା ହୋଇ ବଇଚ । ଏଣେ ଆମେ ଅନ୍ଧାରଟାରେ ଛଟ ପଟ ହଉଚୁଁ ।"

ବାଷ୍ପାକୁଳ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଧାନ ବୁଢ଼ା ଉତ୍ତର ଦେଲା, 'ଅନ୍ଧାର ଆଜ ଘୁଞ୍ଚିବ ନାହିଁ— ନାଣ୍ଡି ବୋଉ, ଅହୁରି ଦିନକେତେ ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ ଅଛି ।" ବୃଦ୍ଧ ନୀରବ ହେଲା । ନୀରବତା ଭଙ୍ଗ କରି ବାହାରିଗଲା ଏକ ଘୋର ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଝଲି ତା ......

ଏକତ୍ରରେ ଆଜ

[୧]

ଜନତ ଚଳାଚ ଦିଗ ଆଜ ନାହିଁ ଅଭ,
ଅଜର ଏ ମନ୍ଦିର ଏକତ୍ରରେ ଥାଉ ।
ଶୁଣି ନାହିଁ ଆଜ ଜନ
ନାଉ ନାହିଁ ଆଉ ଚିତା—
ହୃଦୟ-ଯମୁନା ତୀରେ ଜୀବନ ଧାଉ ଦାଉ,
ଅଜିର ଏ ମନ୍ଦିର ଏକତ୍ରରେ ଥାଉ ।

[୨]

ଉଠିଛି ଅରତ ଅଜି ନୟନେ ନୟନେ,
ଫୁଟିଛି ବାନ୍ଧ-ଭାଙ୍ଗ ମରମେ ମରମେ
ଚିରନ୍ତ-ପ୍ରଦୀପ ଧାର

ତୁମ୍ଭର ନିଜର କାଣ୍ଡିରାଜ
ଫୁଲ ଫୁଲ୍ଲା ଓଠରେ ପରଶ ବନ୍ଧୁବାନ ବନ୍ଧୁ ।
ଅନନ୍ତ ଏ ମନ୍ଦିର ଏକତ୍ରରେ ଥାଉ ।

[୩]

ଅତୁଳେ ନିଜ ବାଣ ଦାନ
ଯାଉଥିବେ ତାକୁ
ଅଧୀର ଜନନ ଗାଇ ତାହାର ସ୍ମୃତି ।
ଅଜି ଏ ଜୀବନ ଘରେ,
ତା ଥିଲେ ଆଉ କାରେ
କୁଳୁକୁ ତା' ଫେରାଇ ଧାର ଧାର ଲକ୍ଷ୍ୟ,
ଅଜିନ୍ତୁ ଏ ମନ୍ଦିର ଏକତ୍ରରେ ଥାଉ ।

[୪]

ଜନ-ଦାନବର ଏକଣ ସ୍ଥବିର ହୁଙ୍କାର,
ମହାମୃତ୍ୟୁ—ପାଗ କେଉଁ 'ପ୍ରେମ ପୁଣ୍ୟ' ଲେ
'ଅନ୍ତଃସ୍ଥ—ସମାଜ' ତାହିଁ
କେତେ ଦୂରେ କେ ରହୁ ?
ତା' ସମ ଦେଉଥିବୀ ସତେ ଫେରିବେ ଅଭ
ଅନ୍ତର ଏ ମନ୍ଦିର ଏକତ୍ରରେ ଥାଉ ।

—ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ।

—•—

ସତ୍ୟ ପ୍ରଣାମ

ଲକ୍ଷ ପ୍ରଦୀପ ଜାଳିଥିଲ ଯେଉଁ
ବକ୍ଷ ଶୋଣିତ ଦେଇ,
ନର-ନାରାୟଣ ଶାନ୍ତ କୋଳରେ
ତ୍ରାଣ-ଶତଦଳ ଫେଇ ।
ଯାର ଜୀବନର ପୂର୍ବାଣା ଟୁଟିଲ
ଅଲକ୍ଷ୍ୟ ଭୁଲ ଭ୍ରମେ,
କ୍ଷଣ ପାଇଁ, ସେଇ ହୋଇ ପଡ଼େ କ୍ଷୀଣ
ଚରଣେ ମୁଁ ତାର ନମେ ।
ଅର୍ଦ୍ଧନଗ୍ନ ଫକୀରର ବେଶେ
ବୁଲିଥିଲ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ,
'ମାନବ-ସତ୍ୟ' 'ମାନବ-ସତ୍ୟ'
ଘୋଷିଲ ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ ।
କୋଟିଏ ନୟନ ଲୋଡ଼ନ୍ତି ଯାହାର
କୋଟିଏ ନୟନେ ଜମେ,

ହୋଇ ପଡ଼େ ଦୀନ ସବୁଠାରୁ ହୀନ
ଚରଣେ ମୁଁ ତାର ନମେ ।
ଅଗ୍ନି ପଥରେ ପଥିକ ହୋଇ ଯେ
ନମାନ୍ତି ତାହାର ମନା,
ମରଣରେ ଯେଉଁ ଉଡ଼ାଇଲ ଅଜି
ଜୀବନ-ନକ୍ଷତ୍ର ବାନା ।
ଭକତରେ ଯାର ଅକିତ ପ୍ରାଣ
ବାନ୍ଧେ ନିବିଡ଼ ପ୍ରେମେ,
ରହୁପଡ଼େ ଅଜି ସବୁରି ପଛେ ସେ
ଚରଣେ ମୁଁ ତାର ନମେ ।
ବ୍ୟର୍ଥ ଅଶାର ଅଞ୍ଜଳି ଦେଇ
ଜୀବନ କୁଞ୍ଜ ଦ୍ୱାରେ,
ଥର ଥର କରି ଫେରିଲ ଜୀବନେ
ମରଣେ ଅଜି ଯେ ଫେରେ ।

ଯା ଫେରି ଚରଣ ଅଙ୍କିତ ପଥେ
ସତ୍ୟ ନ ଫେରେ ଯେବେ,
ସବୁଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚରଣ ...
ଚରଣେ ମୁଁ ତାର ନମେ ।
ଅନ୍ଧାର ପଥେ ଅନ୍ଧ-ନୟନ
ବନ୍ଧନ ହୀନ କରି,
ଲୁଟି ପଡ଼େ ତାର ସକଳ ସାଧନା
ମରଣ ମନ୍ତ୍ର ଧରି,
ଲୁଟି ପଡ଼େ ତାର ଯା କିଛି ତା ଅଛି
ଭକତ ଚିତ୍ତ ଧାମେ,
[ସେଇ] ରକ୍ତର ଢୋଳେ ସତ୍ୟ ବିଜୟ;
ଚରଣେ ମୁଁ ତାର ନମେ ।

(ମୃନା)

—*—

'ଜାନୁଆରୀ ଏକତିରିଶ'

ଏଇ ଜାନୁଆରୀ ଏକତିରିଶ ।
ଧରି ଦେଇ କାଳାନ୍ତକ ରୂପ
ଅସିଥିଲ ଅମର ସମୀପ···
ସହସା ଉଠିଲ ବାଜି
ତୂରୀ-ଝଞ୍ଜା କ୍ରୁର ଅଗମନୀ,
ଘନ ଘୋର ଅନ୍ଧକାର
ଅଚ୍ଛାଦିଲ ସାରା ଏ ମେଦିନୀ,
ଭାରତର ଭାଗ୍ୟାକାଶ,
ଲୁଚିଗଲେ ପ୍ରଦୀପ୍ତ ତପନ,
ଭୀମ ରୂପୀ ଧୂମକେତୁ
ଅନ୍ଧକାର କରିଲ ମଣ୍ଡନ,

ଦେଲ ସେତେବେଳେ ଫଳପୂର ଅଶ୍ରୁ ଭର୍ତ୍ତି
ପ୍ରାଣ ଅଟକିତ—।
ହଠାତ୍ ପ୍ରାନ୍ତେ·· ଯମୁନା କୂଳ କ···
ଜଳିଲ ଚିତାଗ୍ନି ମେଲି
ଲେଲିହାନ ଜିହ୍ୱା—
ସତ୍ୟ ଶାନ୍ତ ଦେବତାର
କଙ୍କାଳ ଲେହିନେ—।
ଅଜି ପୁଣି ଅସିଛି ସେ···
ଅସିଛି ସେ ବରଷ ଅନ୍ତରେ···
କିବା ଅଭିପ୍ରାୟେ···କି ଅଶାରେ···?
ସନ୍ଧିତ ସବୁ ସୁଖ
ଜନନୀର କ୍ରନ୍ଦନ ବିଦାର,

ରୁଦ୍ର, ରୂପୀ ଦୈତ୍ୟ ନାଚେ
ବାଜେ ତାର ହୁଁ ଡାକୁ ହୁଁ ଡାକୁ
ଧୂମ୍ରାୟମାନା ଭୂଇଁ ଅଜି
ଶ୍ମଶାନ ହେ କଙ୍କାଳର,
ଜୀବନର ଜଳେ ଧଳେ
ଶେଯାନ ଘରେ ଖେଳଘର ।
ଅଉ କବା କି ଦଶା ଘଟିବ ?
କି କଥା କହିବା ପାଇଁ
ଅସି ଅଛି ଏକତିରିଶ ଅଜି
ଧରି ପୁଣି ରୂପ ଅଭିନବ । ୨ ।
[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୃହସ୍ଥ

ଲଙ୍କା ବଟା

[illegible] — ଭଜା
ବାଇଗଣରେ-ଡ ଭାଜି ଅଣି ଚୋପା ଛଡ଼ାଇ ଭାଜି ପକାଅ। ଟମାଟୋକୁ ଚିକ୍ ଚିକ୍ କରି କାଟ। ପାକ ପାତ୍ର ଚୁଲ୍ଲୀରେ ବସାଇ ଟମାଟୋକୁ ସିଝାଇ ପାଣି ଟିକେ ଦିଅ ପୁଣି ଅଳ୍ପ ପାଣିରେ ଦୁଇ ବା ତିନି ଥର ଫୁଟାଇ ଦିଅ। ଏଥିରେ ବାଇଗଣ ଭର୍ତ୍ତା ତିଆରି କରିବାକୁ ହେଲେ, ଏହାରେ ଅଳ୍ପ ପାଏ। ହଳଦୀ ବଟା ଓ ଲୁଣ ପରିମାଣ ମତେ, ଚୋପା, ଧନିଆଁ, ଅଦା ବଟା, ପିଆଜ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଏକ ଥର କରି, ଗରମ ମସଲା ଓ ଜିରା ମରିଚ ଏହା ଦୁଇ ଥର ଦେଇ ଦିଅ। ଘିଅ ବା ସୋରିଷ ତେଲ ଛୋଟିଏ ଚାମଚ ପରି ଚାରିଟା, ଲଙ୍କା ମରିଚ ୦ ଗୋଟା ସଂଗ୍ରହ କରିବ।

ଅଳ୍ପ କାଟି ଦିଆ ଚଲା ସହିତ ମିଶାଇ ଜିରା ହଳଦୀ ଧନିଆଁ, ଅଦା, ଲଙ୍କା ବୋଳାଇ ରଖ, ପାକ ପାତ୍ର ଚୁଲ୍ଲୀରେ ବସାଅ। ଘିଅ ବା ତେଲ ଦେଇ ତେଲ ଫୁଟା ପରେ ମସଲା ଓ ଲଙ୍କା ଦେଇ ଲାଲ ହୋଇ ଭାଜ। ଫୁଟଣ ଫୁଟିଲେ ଚଳା ଓ ଅଳୁକୁ ସେଥିରେ ପକାଇ ଦେଇ ଭଲ କରି ଘାଣ୍ଟି ଜଳ ଦେଇ ପାକ ପ୍ରହର ମୁହଁକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖ।

—ସୁଶ୍ରୀ ଅନମା ଦାସ।

ଦିଆଯାଉଥିବା ଉପାଦାନ—ଚିନା ବାଦାମ ଅଧପାଏ, ବାଇଗଣ ପାଏ, ସାରୁ ଅଧ ପାଏ, ଗୋଲ ଆଳୁ ଓ ଗୋଲ ଖାଡ଼ ଅଧପାଏ। ତେଲ ଅଧ ଛଟାକି, ସେହିପରି ଦୁଇ ତୋଳା, ଜୋନପରି, ଗୁଜୁରାତୀ ବଡ଼ି, ରସୁଣ ଗୁଜ ଗୁଜ ପାଣ୍ଡୁଆ, ହଳଦୀ ଓ ଲୁଣ ପରିମାଣ ଅନୁସାରେ ସଂଗ୍ରହ କର ନେ।

ପିଆଜ ଶୁଖୁଆକୁ ଗୁଣ୍ଡ କରି ରେଖରେ ଶୁଖିଥିବା ବାଡ଼ିକାଠି, ଧୋଇ ରଖ। ଏହାକୁ ଗୁଡ଼ବବାଟି ମାଟିରେ ଗୋଳାଇ ରଖି ପଡ଼ବା ଗୁଡ଼କ ପତ୍ର ପତ୍ର କରି କାଟି ଧୋଇଦିଅ। ତାହାପରେ ପାକ ପାତ୍ର ଚୁଲ୍ଲୀରେ ବସାଇ ତେଲ କିଛି ଦିଅ—ତେଲ ଗରମ ହୋଇ ଆସିଲେ ସେଥିରେ ଶୁଖୁଆକୁ ଲୁଣ ହଳଦୀ ଗୋଳାଇ ଭାଜି କାଢ଼ି ରଖ। ତାହା ପରେ ପାକପାତ୍ର ଚୁଲ୍ଲୀରେ ଦୋଇ ବଡ଼ ତେଲ ଦେଇ ଫୁଟଣ ମସଲା ଫୁଟାଇ ପଡ଼ବା ଗୁଡ଼କ କଷି ଦିଅ। ଗୋଟା ହୋଇଥିବା ମସଲା ପାଣିରେ ଅଦାଚ ମୁଚାବରା ଲୁଣ ଦେଇ ତାଳ ଦେବ। ପରିବା ସାମାନ୍ୟ ସିଝି ଗଲେ ଗୋଇ ଝୋଳ ପକାଇବ। କିଛି ସମୟ ପରେ ପୋଇ ପତ୍ର ପକାଇ ଝୋଳଭଗ ହୋଇ ଆସିଲେ ଭଜା ଶୁଖୁଆକୁ ପକାଇ ଟିକିଏ ଘାଣ୍ଟି ଦେଇ ଓହ୍ଲାଇ ରଖିବ। ଏହା ବଡ଼ ମୁଖ ରୋଚକ ହୁଏ।

ସୁଶ୍ରୀ ଅନମା।

ବୁଣା ବୁଣି

ପ୍ରଥମ ବୁଣା—

ନଡ଼ିଆ ଫୁଲ :—୪ ଧାଡ଼ି ବୁଣିବା ପରେ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ପଡ଼ିବ। ଏହା ଫ୍ରେମରେ ମୋଜା ସ୍ବିଟର ପ୍ରଭୃତିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ। ଫୁଲ ସହିତ ବହୁତ ବଣା ବଣା ଥିବାରୁ ଅନେକ ଏହା ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ।

ପ୍ରଣାଳୀ—୧ମ ଧାଡ଼ି ଖାଲି ସିଧା ବୁଣିଯିବ ୨ୟ ଧାଡ଼ି ଉଲଟା ବୁଣି ଯିବ। ୩ୟ ଧାଡ଼ିରେ ୨ଟା ଏକାଠି ଷ୍ଟିଚ ନେଇ ବୁଣି ଯିବ। ୪ଥ ଧାଡ଼ିରେ— ଯେଉଁ ଷ୍ଟିଚ ୩ୟ ଧାଡ଼ିରେ ଚକା ଦିଆ ହୋଇ ଅଛି ତାକୁ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଉଠାଇ ଦିଅ। ତାପରେ ପୁଣି ସିଧା ୧ ମା ବୁଣିଗଲେ ଫୁଲ ପଡ଼ିବ। ଏହି ଫୁଲ ଗୁଡ଼ିକ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଏ।

ସୁଶ୍ରୀ ଚରବା

ବିବିଧ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ

ବୋତଲର କର୍କ ୫ ମିନିଟ ... ଗରମ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ାଇ ରଖିଲେ ବେଶ ଢିଲା ହୁଏ। ଠିପି ୫ ମିନିଟ ପାଣିରେ ଫୁଟାଇଲେ ଯେ କୌଣସି ବୋତଲର ମୁହଁରେ ଦିଆ ଯାଇ ପାରେ।...

କାଚ ଗ୍ଲାସରେ ଗରମ ଦୁଧ ବା ପାଣି ଢାଳିଲେ ଗ୍ଲାସ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ସେଥିପାଇଁ ଗ୍ଲାସକୁ ହାତରେ ଧରି ଢାଳିଲେ ଆଉ ଗ୍ଲାସ ଭାଙ୍ଗିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହେ ନାହିଁ।...

କାଠ କୋଇଲାର ଗୁଣ୍ଡକୁ ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସେଥିରେ ଫୁଲ ରଖିଲେ ଫୁଲ ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସତେଜ ରହେ। କର୍ପୂର ବା ଲବଙ୍ଗ ମିଶାଇଲେ ମଧ୍ୟ କାମ ଦେଲେ।...

—ସୁଶ୍ରୀ ଚରବା

ଝୋଟି ଚିତା

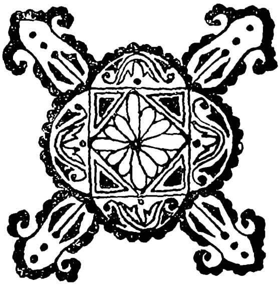

ସୁଜାତା

[କବିତା ଘର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ତର]

[illegible]
ତୁମ୍ଭେ ଅମଙ୍ଗଳର ଶକୁନ
ସୁମଙ୍ଗଳ ହୁଅ ତୁମେମାନ,
କହୁଛ ସେ ଜାଣେ କା ନ
ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ଆଗମନୀ ବାର୍ତ୍ତା।
ଚେତାଉଛ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ
ଛେଳି ବାଳୁ କ୍ଷୁଦ୍ରତା ଜଡ଼ତା...,
ଅନ୍ଧାନର ବନ୍ଧନ ଇ
ଜୀବନର ସଂକଟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ,
ପୁଣି ଗଲେ ଅନ୍ଧକାରେ—
ଡେଣା ମେଲି ଭେ, ଅଲେକ୍ଷିତ।
ଭାନୁଅର ଏକାନ୍ତ ମନ
ଡାକୁଛି ସେ ପାର୍ଶ୍ୱ—
ଶୁଣି ନାହିଁ—
"ଅଜାଣର ସ୍ପର୍ଶ ପଡ଼ ନାହିଁ—
ଜୀବନ ଜୟ ବରମାଲ୍ୟ
ବାନ୍ଧି ନାଅ ଜଗତ ଦୁଆରୁ,
ଅହେ ବୀର—ଚିର ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟୀ।।

—ସୁଶ୍ରୀ ହେମନ୍ତ କୁମାରୀ ଦେବୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାହାଘରର ହାସ୍ୟରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରାଜନୀତି

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଉମାଶଙ୍କର ପଣ୍ଡା

ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ବାହାଘରେ ଅଜ
ନଗର ବଜାଏ ବାଜା,
କାହିଁ ଖଣ୍ଡା ଟେଣେ ବୋହେଇ କରୁଛ
ସଭାର ଉଡ଼ାଏ ଧ୍ୱଜା । ୧ ।
ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଆମ ନେତ୍ର ଉଜାଗୁଛ
ଅନ୍ଧ ଚୋଖା ଅଜା ବୁଢ଼ା,
କୃଷକ ଲଙ୍ଗ , ନୋଉଡ଼ି, କାଙ୍କ ଧର
ବଡ ଡାଙ୍କ ମାଟି ଗୁଡ଼ା । ୨ ।
ମୁକ୍ତଯୁଦ୍ଧ ବୋଲେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯିବ
ବାହାଘର ଭୋଜି ଖାଇ,
ନବରଙ୍ଗ ରଙ୍ଗ- ଭୂମି ଦେଖିବାକୁ
ଆଗରୁ ପହଞ୍ଚ ଧାଇଁ । ୩ ।
ମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟର ସମାପନ ପାଇଁ
ଏଥେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଲଗ୍ନ,
ତୁଳସୀରେ ପୂଜା ପୁରୋହିତ କରେ
କୁଙ୍କୁମ ଦେଉଛ ଚେଷ୍ଟ । ୪ ।
ଆଶା କରୁଅଛି ଆଶା ଆମ ଅଜା
ମନ୍ତ୍ରୀ କେବେ ହେବେ ଗୋଲ,
ସତ୍କାର କଳା- ଦାଳକୃତ୍ତ ସଙ୍ଗେ
ଆରମ୍ଭ କଲଣି ଖେଳ । ୫ ।

ନବ ଭାରତର ନୀଳକଣ୍ଠ, ବିଶ୍ୱ-
ନାଥ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଯାଇ
ବାଟିଆ ଅଜାଙ୍କ ବାହାଘର ପାଇଁ
ଅସିଚନ୍ତି ଦୁରୁ ଧାଇଁ । ୬ ।
ଅଜା ବାହାଘର ରାଜନୀତି ଚର୍ଚ୍ଚା
[ଏମ୍.ଏ] ପଢ଼ ମହିଳାଏ କହେ,
ଭାଳେଣି ପଣ୍ଡିତ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହାଶୟରେ
ଅଜା ବଣ କରିବ ହେଲେ । ୭ ।
ଖାସ୍ତବର ହେଲେ ଅମଳା ପଡ଼ିବ
ଯେତେ ହେଲେ ନଦୀ କତୀ,
[କବ୍ରୁ] ସମ୍ବଳା ପଣ୍ଡୁନ ମନ ବଢ଼ି ଏବେ
ଅଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପଢି । ୮ ।
ଗୋହିହା କହିଲେ ବେଦ ଉଥିରେ
ଉକରାଏ ହେଲ ନାହିଁ,
ବାହାଦୁର୍ ଥାଏ ନେଇଥାନ୍ତ ଯଦି
ପଥ ହୁଏ ଆଗୁ ପାଇ ?
ପବନ ବମନ ଉପହାର ପାଇଁ
"ପଉନ" ସଜ ହ ଧର,
ଡାକୁଛନ୍ତି ଆସ କପିଳ ପ୍ରସାଦ
ବେଳ ହୋଇଯାଏ ଡେର୍ । ୧୦ ।

ନେତେଲ ବାବୁ ଧୁରନ୍ଧର ବେଶେ
ହେଉଛନ୍ତି ତରବର,
ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱିବେଦୀ ଜେଲେ ଭିତ ପାଇଁ
ଯାଇଁ ଛନ୍ତି ତରତର । ୧୧ ।
ବୈଦ୍ୟନାଥ ବାବୁ ଔଷଧ ସଞ୍ଚୟ
ଧରିଲେଣି ବୈଦ୍ୟ ପୋଥି,
ସେଠ ରହିଛନ୍ତି ଔଷଧ ଖୋଲିବେ
... ସଙ୍ଗେ କଳା ପେଥି ୧୨
ସୁଧୀରେ "ସୂର୍ଯ୍ୟର ଘୋଷ" ଭାଷିଲେଣି
ଅଜା ଆମ ଗଲେ ମରି,
ସହଦ ମନ୍ଦର ଭୋଳାଇବ ମୁହଁ
ସବୁ ବଢିଥି କରି । ୧୩ ।
ସାଳକୃଷ୍ଣ ହବେ କୃଷ୍ଣ, ନ କୃଷ୍ଣ
ପୁରୋହିତେ ଦେଲେ ଛନ୍ଦି,
ଅଜା ବାହାଘରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜନୀତି
ଦେଖି ଲୋକେ ଗଲେ ଗନ୍ଧି ।
ନାରୁଣିଏ ଫୁଲ- ଫୁଲ ଦେଲେ ତହିଁ
...ଏ ମାଇଲେ ଫାଲ,
କୃଷ୍ଣ ହେଲେ ଏତେ ଗୋପିଙ୍କ ନାହାନ୍ତି
ବୃନ୍ଦାବନ ଗୋ । ଖାଲି । ୧୫ ।

—*—

ପଥର--ପ୍ରିୟା

ଲେ—ଶ୍ରୀ ରାଧାଶ୍ୟାମ ନାଏକ

ଏତିକ କଠିନ ହୋଇ ସଖି
ଜାଣିଥିଲେ ତୁମର ଛାତି କି
ଆଗରୁ ମୁଁ ନାହିଁଥାନ୍ତ ବାଟ
ପାଥନ୍ତି କି କମାରୁ କଡ଼ିକି ।
ଏତେ ନାଟ ତାମସା ଦେଖିବାର
ଶଟି ସବୁ ହେବ ଗୋଟେ ପୋଥି,
ବାହା ପାଇଁ ଉଜାଗର ରହି
ଅଙ୍ଗଣାକୁ ଖାଇଲଣି ପଥି ?
ତୁମ ପାଇଁ ସିଗାରେଟ୍ ଛଣା
ଘରେ ପଛେ ଖାଲି ହାଣେ ବସି,
ବାହା ପାଇଁ ଭଲ ଭଲ ବେଶ
ସକାଳୁ ତ ସଞ୍ଜ ହୁଏ ଆସି ?
ତୁମ ପାଇଁ ସିନେମାକୁ ଯିବା—
ତୁମ ପାଇଁ ଖଥର ଟିକେଟ
ବାହା ପାଇଁ ରେଷ୍ଟୋରେଣ୍ଟ ଯାଇ
ଖକପାକୁ ପଂସା ନାହିଁ ?—
ତୁମ ପାଇଁ କେତେ କେତେ ଗୀତ
ସିନେମାଟିକ୍ ନୂଆ ରାଗିଣୀରେ,
ହୃଦ ବା ବେଙ୍ଗଲ ପଦେ ପଦେ—
ଓଡ଼ଅରେ—"ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗିନୀରେ"—।
ତୁମ ପାଇଁ କବିତା ମୁଁ ଲେଖେ
—ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ପକାଶ ପାଏନ ।

ସଂପାଦକ ଜାଣିବେ, ବା କାହୁଁ ?
ଫୋନ୍ ଅଛି ମୋ ବ୍ୟଥା ଜାଣେନ ।
ତଥାପି ଗୋ ନ ହେଲ କରୁଣା !
ହବା ଦୋଷ ଭରୁଛ ଶ୍ରୀ ପଦେ
ଶଠି ତ ଦୂରର କଥା ହେଲ
କହିଲ କି କଥା ପଦେ ଅଧେ !
ଶେଷକୁ ଗୋ ଦୟା ବହୁ ସଖି
ମୋ ଶଠିର ଦେଲ ଯା' ଉତ୍ତର
"ଅଭଦ୍ର, କାଲର୍ଜ, ବେହ୍ୟା—ଆଦି
ଏଥିରେ ମୋ ଆନନ୍ଦ ଅପାର ।
ସେ ମୋ ପାର୍ଟି ଫିକେଟ୍ ଖଣ୍ଡିକ
ହୃଦୟର ଧନ ସେହି ମୋର,
ପିଣ୍ଡରେ ମୋ ପ୍ରାଣ ଥିବା ଯାଏ
ଭୁଲିବନି ସସ୍ନେହ ଉତ୍ତର ।
ତଣ୍ଟିଆ ଖିଆଇ ମୋତେ ଡମେ
ଗୋଇଠା ଦେଲେବି ମୋର ସହି*,
ତଥାପି ମୁ ତୁଅନ୍ତୁନ ଦୁଃଖୀ
ପଦତଳେ ମରିଥାନ୍ତ ରହି ।

\+ × +

କଳା ବୋଲି ମୁହଁ ଅବା ଗୁହଁ
ସୁନାଗୋରୀ ! କରୁଅଛ ଘୃଣା
କଳା ତ ଏ ଦୁନିଆଁ ସାରା
ଗୋଟି ହେଲେ ଦାଗ୍ ଛନୁଆ ।
କୃଷ୍ଣ କଳା, କୋଇଲଟି ଧଳା—
କଜ୍ଜଳ, ତୋ କବରୀ ତ କଳା,
ପିନ୍ଧିବାର ଶାଢ଼ୀ କଳା ତୋର
କଳା ପୁଣି ହାତ କାଚ ବଳା ।
କୁଲ୍ ଅଛ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ପରି
ହେଦାଭେଦ, କଳା ଧଳା ବାହିଁ ?
ମଣିଷ—ମଣିଷ ବିନା ଏକା
ପ୍ରେମରେ ବା ଛୋଟ ବଡ଼ ନାହିଁ ।
ତୁମକୁ ନ ଭଜି ଯେବେ ଅବା
ଭଜନ୍ତି ମୁଁ କରିଥାନ୍ତ ପରେ
ପାର୍ବତୀ ବା ଝାଳ ଆନ୍ତେ ଧୁଡ଼ି
କିଛି ହେଲେ ଦେଇଥାନ୍ତେ ମୋତେ ।
ବନ୍ଧୁତ କହୁଛ—କହୁ କହୁ
ଆଉ କିଛି ନାହିଁ କହିବାର
ତୁମକୁ ଯା' ଭଲ ଅସେ କର
ସେହି ଭଲ କରିବ ବସୁର !!

—*—

*ସହି—ମାନେ ସହୀ ନୁହେଁ । ଦସ୍ତଖତ ... ମାନେ "ସହ" ବା ସହନ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ନିବନ୍ଧ

ଭାରତୀୟ ଧର୍ମର ବିବର୍ତ୍ତନ ଓ ସନ୍ଥ ଧର୍ମ

ଲେ— ଶ୍ରୀ କ୍ଷିତିମୋହନ ସେନ
ପ୍ରିନସିପାଲ, ବିଶ୍ୱଭାରତୀ

ଭାରତର ଧର୍ମ କୌଣସି ଜଣେ ଲୋକର ସୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ, କିମ୍ବା କୌଣସି ଜଣେ ଲୋକର ମୁଖ ନିସୃତ ବାକ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୁହେଁ। ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଉପଦେଶ ପଥରେ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଧର୍ମ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କ ଜୀବନ ଓ ଉପଦେଶ ପଥରେ, ମୁସଲମାନ ଧର୍ମ ମହମ୍ମଦଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଅବସ୍ଥିତ କିନ୍ତୁ ଭାରତୀୟ ଧର୍ମ ନାନା ସମୟରେ ନାନା ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ନାନା ପ୍ରଭାବ ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ, ନାନା ଜାତିର ଆଦର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ମହା ଦେଶର ଓ ଗୋଟିଏ ମହା ଜାତିର ଧର୍ମ ହୋଇ ପାରିଅଛି। ଭାରତୀୟ ଧର୍ମ ପ୍ରାଣଧର୍ମୀ, ନଦୀର ସ୍ରୋତ ଯେପରି ଉପରି ଭାଗରୁ ସ୍ରୋତ ସହିତ ନାନା ସାର-ବାନ୍ ମୃତ୍ତିକା ବହନ କରି ଆଣି ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ ନୂତନ ଉର୍ବର ଦେଶ ଗଠିତ କରେ ଓ ଏହାଦ୍ୱାରା ଜନ୍ମଭୂମିର ଲୋକେ ଆହାର ପାଇ ସଞ୍ଜୀବିତ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ସେହିପରି ଭାରତୀୟ ଧର୍ମ ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଲୋକର ବାର୍ତ୍ତା ବହନ କରି ଆଣି ଏହି ଦେଶର ଲୋକଙ୍କ ମାନବିକ ବିକାଶରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଅଛି। ଭାରତୀୟଧର୍ମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନୁହେଁ, ଜଣେ ଲୋକର ଜୀବନୀ ବା ଉପଦେଶ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୁହେଁ ନାନା ସମୟରେ ନାନା ଋଷିଙ୍କର ସତ୍ୟ ଦର୍ଶନ ଉପରେ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ। ନାନା ଧର୍ମ ସହିତ ସଂଘାତ ଫଳରେ, ଘାତପ୍ରତିଘାତ ଫଳରେ ନାନା ଉପାୟରେ ଏହିଧର୍ମ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିପାରିଅଛି।

ଯେତେବେଳେ ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ଭାରତକୁ ଆସିଲେ ସେତେବେଳେ ଏଠାରେ ଅନାର୍ଯ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଧର୍ମ ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା, ପ୍ରକୃତିର ନାନା ଭୈରବ ଶକ୍ତିକୁ ସେମାନେ ଉପାସନା କରୁଥିଲେ, ପ୍ରକୃତିର ନିକଟରେ ଅର୍ଘ୍ୟଦେଇ ନିଜର ବିପତ୍ତି ନିବାରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ। ଜନ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ସୃଜନୀ ଶକ୍ତିର ବିକାଶ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜାତ ହୋଇଥିଲା, ଏଣୁ ଅନାର୍ଯ୍ୟ ଧର୍ମ ଓ ଉପାସନା ପଦ୍ଧତି ଲିଙ୍ଗ ଓ ଯୋନି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିଲା।

ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ପ୍ରଥମେ ଏହି ଧର୍ମ ସହିତ ପରିଚିତ ହୋଇ ଏହାର କେତେକ ଅଂଶକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିନେଲେ। କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଧର୍ମରେ ସତ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଉତ୍କଣ୍ଠା ଥିଲା, ସେମାନେ ଜଡ଼ ଦେହ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମାର ସନ୍ଧାନ ପାଇଥିଲେ। ରୁଦ୍ର ରୋଦନାଶ-କାରୀ ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଶିବର ସନ୍ଧାନ ମଧ୍ୟ ପାଇଥିଲେ ଓ ମୃତ୍ୟୁର କବଳ ବର୍ତ୍ତିବା ମଧ୍ୟରେ ଅମୃତତ୍ୱର ସନ୍ଧାନ ପାଇ ଭଗବାନ-ଙ୍କର ସତ୍ତାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିଥିଲେ। ତାଙ୍କର ଧର୍ମ ବାସ୍ତବରେ ବ୍ରହ୍ମଜିଜ୍ଞାସା। ତାଙ୍କର ଧର୍ମ ଅନ୍ତର୍ଗତର ଧର୍ମ। ତୈତ୍ତିରୀୟ ଉପ-ନିଷଦ୍‌ରେ ଯେଉଁ 'ଗତିବେଦ'ର ଆଦର୍ଶ ଦିଆଯାଇଅଛି ତାହାହିଁ ଆର୍ଯ୍ୟଧର୍ମର ମୂଳମନ୍ତ୍ର।

କ୍ରମଶଃ ଆର୍ଯ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଏହିଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଜଟିଳତା ପ୍ରବେଶ କଲା, ଧର୍ମକୁ ବ୍ୟାପକ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏମାନେ ଜ୍ଞାନ-କାଣ୍ଡକୁ ପରିହାର କରି କର୍ମ କାଣ୍ଡକୁ ଆଶ୍ରୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ନାନା ଆଚାର ଉପଚାର ମଧ୍ୟରେ ଧର୍ମର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱମାନ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଗଲା। ଏଣୁ ବୈଦିକ ଧର୍ମ ଲୋକ ସମାଜରେ ହେୟ ହୋଇ ଉଠିଲା, ରୋଗ ଶୋକ ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଯେଉଁ ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ଆତ୍ମାର ଅବିନଶ୍ୱରତା ଉପଲବ୍ଧି କରି ସାନ୍ତ୍ୱନା ପାଉଥିଲେ, ସେମାନେ ଆତ୍ମାକୁ ଭୁଲି ନାନା ଆଚାର ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନିଜର ଜୀବନକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଏଣୁ କାଳକ୍ରମେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ଉତ୍ଥାନ ହେଲା। ଲୋକେ ନିର୍ବାଣର ଆଦର କରିବାକୁ ଶିଖିଲେ, ବୈଦିକ ଜ୍ଞାନ ଓ କରୁଣାକୁ ଆଦର୍ଶ ରୂପେ ହୃଦୟ ବୁଦ୍ଧ ଓ ସଂଘର ଶରଣ ନେଇ ଅନାର୍ତ୍ତ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣା ପାଇଲେ। କାଳକ୍ରମେ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମରେ ମଧ୍ୟ ହୀନଯାନ, ମହାଯାନ, ଶୂନ୍ୟ-ଯାନ, ମନ୍ତ୍ରଯାନ, ବଜ୍ରଯାନ ପ୍ରଭୃତି ନାନା ମତବାଦ ଦେଖାଦେଲେ ଓ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟ ନାନା ପ୍ରକାର ତନ୍ତ୍ର ଧାରଣରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୋଇ ଜ୍ଞାନକାଣ୍ଡରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇପଡ଼ିଲା।

ଏହା ପରେ ପରେ ମ୍ଲେଚ୍ଛ ଦେଶର ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ଦ୍ୱାରା ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲା। ହିନ୍ଦୁର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀ, ହିନ୍ଦୁର ସଂସ୍କାର, ହିନ୍ଦୁର ଶୃଙ୍ଖଳାର ହିନ୍ଦୁର ସହଜ ସରଳ ଜୀବନ ପଦ୍ଧତି ଏହି ବୈଷ୍ଣବୀୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଫଳରେ ନୂତନରୂପ ପରିଗ୍ରହ। କିନ୍ତୁ ଭାରତ ବର୍ଷ କିଛିଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସହଜ ସାଧନାର ପନ୍ଥା ଆବିଷ୍କାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ପୁରାଣ ପ୍ରଭୃତିର ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣକଲା। ପୁରାଣର ଗଳ୍ପମଧ୍ୟରେ, ସାହିତ୍ୟର ସୃଷ୍ଟିମଧ୍ୟରେ, ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ମଧ୍ୟରେ ନୂତନ ସହଜ ବୋଧ ଧର୍ମର ବିକାଶ ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ଥିଲା ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଆଦର୍ଶ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି ଜୀବନ ଯାପନ କରିପାରୁ ଥିଲେ।

କ୍ରମଶଃ ଭାରତରେ ସନ୍ଥ ଧର୍ମର ପ୍ରଚାର ହେଲା, ଏହିଧର୍ମ ସହଜ ଉପଲବ୍ଧିର। ଧର୍ମ, ଜ୍ଞାନକାଣ୍ଡରୁ ଏହା ବିଚ୍ୟୁତ, କର୍ମକାଣ୍ଡ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଏହା ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ନୁହେଁ। ନାନକଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କରେ, କବୀରଙ୍କ ଭଜନାବଳୀମଧ୍ୟରେ, ତୁଳସୀ ଦାସ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କର ଲେଖାମଧ୍ୟରେ ଏହି ଧର୍ମର ସରଳବିକାଶ ଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ। କବୀରଙ୍କ ଲେଖାଅନୁସାରେ ଭଗବାନଙ୍କର ନମସ୍କାର କରିବା, ତାଙ୍କୁ ପୂଜାକରିବା ବା ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବାର ବାଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବା ସବୁ ଭୁଲ, କାରଣ ପରମେଶ୍ୱରତ ସବୁସ୍ଥାନରେ ସବୁ-ବେଳେ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ପୃଥକ୍ ସତ୍ତାକାହିଁ ଯେ ଆମେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଦୂରରେ ଅଛୁବୋଲି ମଣି ତାଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା। କବୀର କହନ୍ତି ଯେ ସବୁବେଳେ ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ହୃଦୟ-ରେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି ଏହା ଉପଲବ୍ଧି କରି ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସଂଯମ ଅବଲମ୍ବନ କରିପାରିବା ତେବେ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କର ପ୍ରେମାସ୍ପଦ ହୋଇ ପାରିବା। ଏହି ସନ୍ଥଧର୍ମ ପରେ ନାନା ଆକାରରେ ଯୋଗୀମାନଙ୍କର ଗୀତମଧ୍ୟରେ, ସହଜିଆ ଧର୍ମର ମୂଳ ତତ୍ତ୍ୱରୂପରେ ଭାରତରେ ବ୍ୟାପ୍ତହୋଇ ଧର୍ମର ସହଜ ସରଳପନ୍ଥା ଲୋକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରିପାରିଲା।

—•—

(ମୂଳ ବଙ୍ଗଳାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ବକ୍ତୃତାରୁ— [illegible])

Digitized by srujanika@gmail.com

ପୂର୍ବ ସଂଖ୍ୟାରେ ଶେଷ]

(ଆଜି ଆମ୍ଭେମାନେ ପଣ୍ଡିତ ମଦନ ମୋହନ ମାଳବ୍ୟଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚାରଣ ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ଅମର ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଆତ୍ମା ମହାଦେବଙ୍କୁ ଡାକିଲୁ । ନିଃସ୍ପନ୍ଦ ଅବସ୍ଥା ହୋଇ ସାରିବା ପରଠାରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ତର ଚାଲିଲା ।)

ପ୍ର—ଆପଣ ମହାଦେବ କି ?

ଉ—ହଁ ମୁଁ ମହାଦେବ । କାହିଁକି ?

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ଶ୍ରାଦ୍ଧୋତ୍ସବ ଯେ ଗଲାଣି, ଆପଣ ତାହା ଦେଖୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ଖୁବ୍ !

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଜୀ ଜାଣୁଛନ୍ତି କି ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ ।

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଜୀ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଣ କହୁଛନ୍ତି ।

ଉ—କଣ ଆଉ କହିବେ ! ସେଥିପ୍ରତି ତାଙ୍କର ନଜର ତ ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ବୁଝାଇ କହନ୍ତୁ । ସେ ଖୁସି ନା ବିରକ୍ତ ?

ଉ—ଖୁସି ନୁହନ୍ତି କି ବିରକ୍ତ ବି ନୁହନ୍ତି । ସେଦିନ ମୋତେ ପ୍ରଥମେ ଡାକି ଦେଲେ । କହିଲେ, ମହାଦେବ, ନାଟ ଦେଖୁଛ କି । ଖୁବ୍ ମଜା, ନାହିଁ ? ତାଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ-ସିଦ୍ଧ ପିଲାଳିଆ ହସଟି ଓଠରେ ଲାଗି ରହିଥାଏ ।

ପ୍ର—ଆପଣ କଣ କହିଲେ ?

ଉ—ମୁଁ କହିଲି, "ହଁ, ଦେଖୁଛି ।" ଆଉ କଣ କହନ୍ତି ?

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କୁ କେମିତି ଲାଗିଲା ?

ଉ—ମୋତେ ? ହଁ, ମୋତେ ମନ୍ଦ ଲାଗି ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମହାତ୍ମାଜୀ ଯେତେବେଳେ ପୁଣି କହିଲେ, "ମହାଦେବ, ତୁମେ ସବୁ ତ ଏଠି ଏହିପରି ଗୋଟାଏ ତମାସାର ଆୟୋଜନ କରିବ ନାହିଁ ?" ସେତେବେଳେ ମୁଁ ବୁଝିଲି ମହାତ୍ମାଜୀ ଏ ଶ୍ରାଦ୍ଧୋତ୍ସବକୁ କି ଆଖିରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ତଥାପି ମୁଁ କହିଲି—"ମହାତ୍ମାଜୀ, ଆପଣ ବଡ଼ କର୍ମମୟ । ବୀରପୂଜା କରିବାଟା କଣ ଅନ୍ୟାୟ ?"

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଜୀ କଣ କହିଲେ ?

ଉ—ସେ ହସି ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଯାଇ କହିଲେ, "ନା, ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ, ମୁଁ ତ ବୀର ନୁହେଁ ।" ମୁଁ କହିଲି, "ଆପଣ ଯେ ଭାରତର ମୁକ୍ତିଦାତା, ଜାତିର ପିତା ।" ମହାତ୍ମାଜୀ କହିଲେ, "ହଁ ପିତାର ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରିବା ଉଚିତ ଅବଶ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ପିତାର ଯାହା ଧର୍ମ, ପିତାର ଯାହା ଆଦର୍ଶ, ପିତାର ଯାହା ବ୍ରତ, ବା ପିତାର ପ୍ରକୃତ ଜୀବନ, ତାକୁ ପଛକୁ ପକାଇ, କେବଳ ଧର୍ମାଚରଣ କରି ପିତାର ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିନରେ ପୂଜା-ପାର୍ବଣ କରି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭୋଜନ କରାଇବାରୁ ପିତା ଶ୍ରାଦ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇ ନ ପାରେ । ସନ୍ତାନ ଅନ୍ତରରେ ଶାନ୍ତି ଦେଇ ପାରେ ନା । ଶ୍ରାଦ୍ଧ ନା ବିଡ଼ମ୍ବନା ?"

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ମତ କଣ ?

ଉ—ମୋର ମତ ଯେ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ଯାହାର ଯେପରି ଅନ୍ତଃକରଣ ସେ ସେହିପରି ଭକ୍ତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଖାଇ ଓ ସ୍ମୃତିତର୍ପଣ କରୁ । ଏପରି ହୋଇ ହଲ୍ଲା କରାଇ ଖବର କାଗଜରେ ଘୋଷଣା କରି, ହଲ୍ଲା କଲେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଓ ପବିତ୍ରତା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ବୀରର ପୂଜା ହୁଏ ବୀରର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାର୍ଗର ଅନୁସରଣ କରି—ଖାଲି ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ ଫୋପାଡ଼ି ନୁହେଁ ।

ପ୍ର—ତଥାପି ଏହାର କିଛି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ କି ?

ଉ—ହଁ, ଅଛି, ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ।

ପ୍ର—ତଥାପି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଓ ଗାନ୍ଧୀ ଯୁଗ, ଗାନ୍ଧୀ ଧର୍ମକୁ ସ୍ମରଣ କରିବେ ତ ଲୋକେ ?

ଉ—ସେ ସ୍ମରଣ କେବଳ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ କାଷ୍ଠ-ପାଷାଣ ପ୍ରତିମା ରୂପେ ସ୍ମରଣ କରିବା—ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ନୁହେଁ । ଗାନ୍ଧୀ-ଜୀବନ ଭୁଲି କରି ତାଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତିର ପୂଜା । ଯେପରି ଯୀଶୁଙ୍କୁ ଭୁଲି ଆଜି ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଧର୍ମ ଚାଲିଛି ।

ପ୍ର—ଏକଥା ଏଠାରେ ଥାଉ । ଆପଣ ପଣ୍ଡିତ ମାଳବ୍ୟଙ୍କୁ ଡାକି ଦେଇ ପାରିବେ ?

ଉ—ହଁ, ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

(ଆମେ ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କଲୁ । ତାପରେ ମାଧ୍ୟମ ଲେଖିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବାର ଦେଖି ପ୍ରଶ୍ନ କଲୁ ।)

ପ୍ର—ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ନାମ ଲେଖିଦିଅନ୍ତୁ ଦୟା କରି ।

(ମିଡ଼ିୟମ ଲେଖିଲେ—ମଦନ ମୋହନ ମାଳବ୍ୟ ।)

ପ୍ର—ଆପଣ କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି ?

ଉ—ଏଠି ପଚାରି ଲାଭ କଣ ? କେବଳ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ ।

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଙ୍କ, ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆପଣଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହୁଏ କି ?

ଉ—ହଁ, କେବେ କେବେ ହୋଇଯାଏ ।

ପ୍ର—ଆପଣ କେଉଁ ସ୍ତରରେ ଅଛନ୍ତି ?

ଉ—ସପ୍ତମ ସ୍ତରରେ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଧର୍ମାତ୍ମାଙ୍କର ସଦ୍ୟ ମୁକ୍ତି ହୋଇଥାଏ ?

ଉ—ମରଣକାଳରେ କୌଣସି ବାସନା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲେ ମୁକ୍ତି ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଜୀବନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଆସିଥିଲେ ତ !

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର କି ବାସନା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲା ?

ଉ—ଅନେକ । ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଭୋଗ ବାସନା ବା ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଲାଳସା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ, ସେମାନେ ଏଠି ଆସି ଶାନ୍ତିରେ ରହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେହି ଅସ୍ଥିରତା ପୁଣି ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ । ଆଉ ଯାହାଙ୍କର କେବଳ ଏ ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ କରିବାର ବାସନା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥାଏ ସେମାନେ ଏଠାରେ ଅଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଓ ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ସତ୍‌କର୍ମ ଓ ସତ୍‌ଚିନ୍ତା କରି ସେମାନଙ୍କର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗତି ହୁଏ । ତଥାପି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବଳ ବାସନା ବଳରୁ ପୁନର୍ବାର ପୃଥିବୀରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଆସନ୍ତା ଥର ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦିଲ୍ଲୀ ଚିଠି

ଲେଖକ - ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ, ଏମ୍, ସି, ଏ

ଦିଲ୍ଲୀ

୨୬ । ୧ । ୫୦

ଆଜ ପରା ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା ଦିବସ—୨୬ ତାରିଖ ଜାନୁୟାରି ୧୯୫୦ । ୧୯ ବର୍ଷ ହେଲା ଏହି ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା ଦିବସ ।

ଆଜ ବଡ଼ଲାଟ ଘରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ—ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରେ ମନରେ ଲେଖିବି ।

ଗାଡ଼ି ଘୋଡ଼ା ମଟର ପଦବ୍ରାଜକ ସବୁ ଯାଉଛନ୍ତି ବଡ଼ଲାଟଙ୍କ ଘର ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ।

ଓଡ଼ିଆଣୀ ବି ଶାଢ଼ୀ ଉପରେ ଗୁଡ଼ିଛି । ଓଡ଼ିଆ ବି ଗୁଡ଼ିଛି । ଓଡ଼ିଆ ଘରୁ ବି ବୁଲିଛି ।

ବଡ଼ଲାଟ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ବଗିଚାରେ ସମ୍ମୁଖରେ ସମବେତ—କେତେ ଲୋକ, ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ—ସବୁ ବିଖ୍ୟାତ ପ୍ରଖ୍ୟାତ । କେତେ ଫେସନ । ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ତା ମୁଣ୍ଡରେ ସିଗେରେଟ ଗୁଞ୍ଜିଛି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ—ମୁହଁ ଖାଲି ଧଳା ତା ଓଠ ରଙ୍ଗ ଲାଲ ହୋଇଛି—ତେଣୁ ତଳ ଓଠରେ ସେ ଗୁଲ୍ଲ ଗୁଲ୍ଲ ଅଳତାରେ ଓଠ ରଙ୍ଗେଇ ଦେଇଛି—ସବୁ ଲୋକ ସାମନାରେ ।

କେତେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମେମ୍ ମୁହଁରେ ସିଗେରେଟ ଧରିଛନ୍ତି । ଚା, କଫି, ଆଉ ଜଳଖିଆ—ପକଉଡ଼ି, ଟିଅଣ, ଭଜା ଆଉ ଅଣ୍ଡା ପଡ଼ିଥିବା କେକ୍ ଫେକ୍ ସବୁ ରହିଛି ।

ପୋଲିସ, ଦରଓ୍ୱାନ ସବୁ ପଥର ପରି ନିଟାଳ୍ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଏହାରି ଭିତରେ ଆଜି ଜଣେ ଲୋକ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହେଲା—୨୫ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖା—ତାଙ୍କ ନାମ ମଗନଲାଲ ବି ପଟେଲ । ସେ ବୋମ୍ବାଇର ଏମ୍ ଏଲ୍ ସି, ଆଉ ଅହମଦାବାଦ ବୋମ୍ବାଇ ବରୋଦାରେ ମିଲ ମ୍ୟାନେଜିଙ୍ଗ ଏଜେଣ୍ଟ ।

ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଟି ଆମ ଓଡ଼ିଆଣୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭଳି ଶାନ୍ତ ସୁଧୀର—ଏ ଯୁଗର ନୁହେଁ ।

ଆଜ ଏହିଠାରେ ଦେଖାହେଲା ମଣିଲାଲ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । ସେ ମହାତ୍ମାଙ୍କର ପୁଅ । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରୁ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ଫେବ୍ରୁୟାରୀ ମାସ ଶେଷକୁ ପୁଣି ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଫେରିଯିବେ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ କେତେ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଲା । ତାପରେ କେତେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖା—କିଛି କିଛି କଥା—ଶୁଣିଲି ।

ରାଜାଜୀ ଆଜି ବଡ଼ଲାଟ ଘର ଛାଡ଼ା ହୋଇଥାନ୍ତି । ଲୋକେ ସବୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି lawn ଉପରେ ପାରକୁ ଟଳେ । ମନେ ହେଉଥିଲା ଯେପରି ରାଜାଜୀ ବଡ଼ଲାଟ ଘରକୁ ଆଜି ବା କାଲି ବିଦାୟ ପଦ ଦେଇ ମୁକ୍ତ ହେବେ ।

ରାଜାଜୀଙ୍କ ଦାନ୍ତ କେତୋଟି ପଡ଼ିଯାଇଛି—ଆଉ ଲଗାଇ ନାହାନ୍ତି । କେହି କେହି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ—ଦିଲ୍ଲୀରେ କଣ ଡେଣ୍ଟିଷ୍ଟ ନାହାନ୍ତି ? ରାଜାଜୀଙ୍କର ନୂଆ ଦାନ୍ତ ଲଗାଇ ସେ ଫାଙ୍କ ବନ୍ଦ କରିବା ଦରକାର ।

ରାଜାଜୀଙ୍କର ଏକ ପୁଅ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବୁଲୁଥାନ୍ତି, କଥା କହୁଥାନ୍ତି ।

ଫଟୋ ବାଲା କ୍ଲିକ୍ କ୍ଲିକ୍ କରି ଏଠି ସେଠି ଫଟୋ ନେଇ ଯାଉଥାନ୍ତି ।

ସର ଶଙ୍କରଲାଲ ଧଳା ଖଦରରେ ସୁଶୋଭିତ—ଲମ୍ବା, ମୋଟା, ମନୀଷ—ଧଳା । ଦେଶୀ ଖବର କାଗଜବାଲା ତାଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀଙ୍କୁ ଧରି ଏଠି ସେଠି ଫଟୋ ନେଇ ନେଇ ଛନ୍ତି । ଏସିଅନ୍ ଫେଡେରେସନର ମେମ୍ବର ଆଉ ବ୍ରିଟିଶ, ଆମେରିକା, ଋଷିଆ ଇତ୍ୟାଦି ଏମ୍ବେସିର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ।

ହଁ, ଆମ ଓଡ଼ିଆଣୀଟି ସେହି ମିସେସ ପଟେଲ ଗୁଜରାଟିଆଣୀ [ମଗନ ଲାଲ ପଟେଲଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କୁ] ଧରି ଯଥା କଥା ହିନ୍ଦୀରେ କଥା ହେଉଛି ।

ଏଣେ ଧ୍ୟାନ ସଭାର ଭାବ—ସଭାପତି ଡକ୍ଟର ମୁଖାର୍ଜିଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଦଳେ ବଙ୍ଗାଳୁଣୀଙ୍କୁ ଧରି ଗୁଡ୍ ଗପ ଲଗେଇଛନ୍ତି । ସୌଭାଗ୍ୟ ବଶତଃ ମିସେସ ମୁଖାର୍ଜି ଆଉ ଆମ ଓଡ଼ିଆଣୀ ନୁହେଁ ସଖୀ । ଏଣେ ଓଡ଼ିଆ ବାବୁଟି ଏଣେ ତେଣେ ଧାଉଁଛି—ଦେଖୁଛି—ଅନାଉଛି ।

ସନ୍ତୋଷ ବାବୁ ବଙ୍ଗାଳୀ—ସ୍ୱ ସତୀଶ ସାମନ୍ତ (ତମଲୁକ) ଏମ୍, ପି, ଏ, ତା ସଙ୍ଗରେ ଓଡ଼ିଆ ମିଶା ବଙ୍ଗଳା ବା ବଙ୍ଗଳା ମିଶା ଓଡ଼ିଆ କହୁଛନ୍ତି ଆଉ ଓଡ଼ିଆ ବାବୁଟି କହୁଛି ଓଡ଼ିଆ—ବଙ୍ଗଳା—ହିନ୍ଦୀ ମିଶା ଗୋଟିଏ ଅପୂର୍ବ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଭାଷାବଳୀ ।

ଏହିପରି ଆଜ ଦିନଟା ଗଲା । ହରିବୋଲ ।

ହଁ ଦିଲ୍ଲୀର ଏହି ଅବହାଓ୍ୱାରେ ରହିଲେ—ଲୋକ ଦେଶ ଭୁଲି ଯିବ—ଗାଁ ଭୁଲିଯିବ—ରହିଯିବ ଏକ ଭୁଲ ରାଜ୍ୟରେ—ଆମ ଦେଶକୁ ଫେରିବାକୁ ମନ କରିବ ନାହିଁ—ସେ ହେବ ଏକ ବିଦେଶୀ ଅମୋଘ ସର୍ବଦେଶୀୟ ମଜଲିସିଆ ଲୋକ ।

[ଭୂତଚନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ବପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରରୁ]

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର କି କାର୍ଯ୍ୟ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି ?

ଉ—କାଶୀର ହିନ୍ଦୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କର୍ମରେ ମୁଁ ପ୍ରାଣ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଥିଲି । ମୋର କଳ୍ପନାନୁଯାୟୀ ତାହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । କାଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଯିବାରୁ ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତୁମେ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଛ ମୁଁ ଦୀର୍ଘ-ଜୀବନ ଲାଭ କରିବା ନିମନ୍ତେ କାୟାକଳ୍ପାଦି କେତେ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି । ସବୁ ବୃଥା ହେଲା । ନିୟତିକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିବାର ଶକ୍ତି ଏକା ଭଗବାନଙ୍କ ଛଡ଼ା କାହାରି ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଆଉ କିଛି ବାସନା ଥିଲା ଆପଣଙ୍କର ?

ଉ—ଥିଲା । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା । ତାହା ଲାଭ ହୋଇ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ମୁଁ ଚାହୁଁଥିଲି ତାହା ହୋଇ ନାହିଁ—ବରଂ ଦେଶ ପଛକୁ ଚାଲି ଯାଇଛି । ଏଥି ସକାଶେ ମୁଁ ବଡ଼ ବ୍ୟାକୁଳ ।

ପ୍ର—ତାହା କଣ କହିବେ କି ?

ଉ—ହଁ, ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଭାରତ ତାର ପୂର୍ବ ଆସନକୁ ଫେରି ଆସୁ, ସନାତନ ଧର୍ମର ମାଧ୍ୟମରେ । ଧର୍ମରେ ଅନାଚାର, ଦୁରାଚାର, ବ୍ୟଭିଚାର ଦୂର ହୋଇଯାଉ । ଧର୍ମ ଜାଗ୍ରତ ହେଉ । ଭାରତ ପୁଣି ଗୁରୁ ହୋଇ ସାରା ଜଗତକୁ ଧର୍ମ ଦୀକ୍ଷା ଦେଇ ଜଗତବାସୀଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ କରୁ, ଉଦ୍ଧାର କରୁ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସୃଜନାତ୍ମକ ପ୍ରତିଭାର ବିକାଶ କରିବା, ଜ୍ଞାନ ପିପାସା ବଢ଼ାଇବା । ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିବା । ୨ । 'ଜହ୍ନମାମୁଁ'ର ମାଧ୍ୟମରେ ପରସ୍ପର ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ରଚନା, ଚିତ୍ର ସାହିତ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଶୀଳନ ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ସାହ ଦେବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସ ଲେଖକ ଲେଖିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସ୍ନେହର ନାଗ ଦାଦୁମାନେ,

ଅବନ୍ତୀ ଦ୍ୱାରା ସଂଖ୍ୟାପାଇଁ, ଲେଖା କବିତା ପ୍ରବନ୍ଧ ପଠାଇବାକୁ ଲେଖିଥିଲି । ଖୁବ ଅଳ୍ପ ନାଗ ପଠାଇ ଛନ୍ତି । ଶୀଘ୍ର ପଠାଇ ନ ଦେଲେ ସେ ସଂଖ୍ୟାରେ ବାହାରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ Must ଏଥର ପଠାଇବେ କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନନେଇ ତାହା ଛପାଇବୁ ।

ଅଜା

ଘର ଓ ବାହାର

ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ଅଜା,

ବୟସ ଗଡ଼ିଯାଇ ଥିବାରୁ ମୁଁ ନାଗ ମୁନ୍ସଙ୍କର ସଖ୍ୟ ନ ହୋଇ ପାରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ । ତଥାପି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅନୁରୋଧରେ, ଏଇ ଅବସ୍ଥା, ଏସବୁ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗ ନାତି ଓ ନାତୁଣୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଛୁ । ପ୍ରଥମ କଥା, ମୁଁ ସାମୟିକ ଏହି ସବୁ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭଲ ଭଲ ଦେଶରୁ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଥିବା ଚିଠିପତ୍ରମାନ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ପଠାଇ ଦେଉଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନର ଏ ଚିଠି ଇଂଲଣ୍ଡରୁ ଆସିଛି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବଧୂଭୂଷଣ ଦାସ ଏହାକୁ ଲେଖିଛନ୍ତି । ସେ ପୂର୍ବେ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜର ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ, ଅବେ କାରେ ଦୁଇବର୍ଷ ପଡ଼ି ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଅକ୍ସଫୋର୍ଡ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଛନ୍ତି । ମୋର ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧରେ ସେ ଏ ଚିଠିରେ ସେଠାର ଗଳ୍ପ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଜନ୍ମର କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ତାକୁ ଏବେ ଅବିକଳ ମୁଁ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ପଠାଇଲି । ମୋର ଛୁଆ ଅଣା, ପିଲ୍ଲ ନାଗ ଯେମାନେ ଏ ଚିଠି ପଢ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ସଂସର୍ଗ ଜ୍ଞାନର ପରିସର ବଢ଼ିବ, ଦୃଢ଼ଦୃଷ୍ଟି ହେବ ଏବଂ ସେମାନେ ବାହାର ଦେଶ ଦେଶର କଳାସ ସଂପର୍କରେ ଆସି ପାରିବେ । ଜୟହିନ୍ଦ ।

ସ୍ନେହର ନାତି
ଶ୍ରୀ ନଳଗୋପାଳ ସାହୁ
ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ

ବିଲାତରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଜନ୍ମ

ଗଲା କେତେଦିନ ଛୁଟି ପାଇଁ ମୁଁ ଅକ୍ସଫୋର୍ଡରେ ଥିଲି । କଲେଜ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ ଅନ୍ୟ ବାହାରେ ବୁଲିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏଠାକାର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର ତ କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଘରକୁ ଚାଲିଯାନ୍ତି । କେବଳ ଅସୁବିଧା ଶତ ବିଦେଶୀ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କର ପାଇଁ ଅସୁବିଧା । ମୋର ଅନେକ ବନ୍ଧୁ ଛୁଟିରେ ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ ସ୍ୱିଜରଲ୍ୟାଣ୍ଡ ବୁଲି ଯାଇଥିଲେ । ସୁବିଧା ହେଲେ ଶୀଘ୍ର ଛୁଟିରେ ମୁଁ ଯିବି ସେଆଡ଼େ ।

+ ×

X'mas ପର୍ବ ସେଥିପାଇଁ ପଡ଼ିଛି । ଏ ଦେଶରେ ଏ । ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଧର୍ମର ଯେତେ ପ୍ରଭାବ ଏ ପର୍ବ ଉପରେ ଥିଲା ତା କମେ କମେ ଲୁଚି ଯାଉଛି । ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଅନେକ ବର୍ଷ ଏଇ X'mas ରେ ମୁଁ କଳକତ୍ତା (ଅସମଥିବା) ରେ ଥିଲି ଓ ଗୋଟିଏ ଗୀର୍ଜାକୁ ଯାଇଥିଲି । ସେ ରାତ୍ରି ବଡ଼ ଦୁଃଖ କରି କହୁଥିଲେ ଯେ, ଭଗବାନଙ୍କୁ କେହି ସମ୍ଭ୍ରମ ନାହାନ୍ତି । ଏଠି ସେ ଅବସ୍ଥା ତା ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ତା ନୁହେଁ । ତେବେ ଏ ଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା ସଂସ୍କୃତି ରହିଛି । ତାର ବଳରେ ଏ ଦେଶର ସେତେ ଗୃହସ୍ଥ ଓ ସବୁ ନଗରର ସାମନାରେ ଠିଆ ହୋଇ ଗୀତ-ଗାନ୍ତି । ଅବେ ବାରେ ପଢ଼ ଯେ ରାଣୀ ଅଛି ବାକି ଠିକ ତାପର ପ୍ରଥମ ପର । ବନ୍ଧୁ ଆସିଲେ ବେଳେ ଏଠି ଦେଖିଥିବା ଗୀର୍ଜା ପାର୍ଥିବ ଅବଶେଷରେ ଦେଖିବାକୁ ଅସୁବିଧା । ସହରେ ୭ ଟା ବେଳକୁ ୧୧ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବେଳେ ବ ଯୌପର୍ବର ସହିତ ଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ !— ଆଜ ବ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ।

ଏ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ପର୍ବରେ ଠିକ୍ ସେମିତି ଉତ୍ସାହ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ତାର ତେଜ କମି ସେ ଅଳ୍ପ ଉଭେଇ ଯାଉଛି । ଆମ ଦେଶରେ ଦୁର୍ଗା ପୂଜା ବେଳେ ଯେମିତି ନୂଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି ଓ ଭୋଜି ଖାଆନ୍ତି—ଏମାନେ ବି ସେମିତି କରନ୍ତି । ବୋହୋ ପ୍ରକାର ସଜ୍ଜିତ ସାଜସଜ୍ଜା । ସନ୍ଦେଶ କିଣି ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏ ବଡ଼ଦିନ । ବହୁତ ଉପହାର ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳେ—ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଓ ଆତ୍ମୀୟମାନଙ୍କଠାରୁ । ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ Father christmas ସେମାନଙ୍କୁ ବର ଦେବେ । ସେଥିପାଇଁ ବାପ ମା ମାନେ ସେମାନେ ପାଇଁ ଗୁଡ଼ିଏ ସେ ସବୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଜୋତା ମୋଜାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ରାତି ବିଛଣା ଓ ... ସକାଳୁ ଉଠି ଭାବନ୍ତି ଯେ Santa claus ସେ ସବୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରଖି ଦେଇ ଯାଇଛି ।

ଏ ପର୍ବର ଇତିହାସ ଜାଣିଥିବ । ୨୫ ତାରିଖ ଉପରେ ର ଦିନ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ ବେଥଲହେମ୍ ରେ । ତାକୁ ସ୍ମରଣ କରିବା ପାଇଁ ଗୀର୍ଜାରେ ଗୋଟିଏ କୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଶିଶୁର ମୂର୍ତ୍ତି ରଖନ୍ତି । ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଜନ୍ମହେବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଶୋଇବା ପାଇଁ ଯାଗା ନଥିଲା—ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ପାଣିଥ (ଯେଉଁଥିରେ ଗୋରୁ ଖାଆନ୍ତି) ରେ ତାଙ୍କ ମା ତାଙ୍କୁ ଶୁଆଇ ଦେଇଥିଲେ । ବାଇବେଲରେ ଏହି ଗପ ପଢ଼ିବ—ବଡ଼ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ । ଜନ୍ମର ପ୍ରାଣ ଦେଇଥିଲେ ସେ ମଣିଷ ପାଇଁ ଓ କହୁଥିଲେ, Peace on Earth and good will to men—ଠିକ୍ ଶାନ୍ତିକଥା ହଉ ।

ଆଜି ସେହି Peace on Earth—ନାହିଁ, ଓ Good will to men ଅଛି ବୁଦ୍ଧେଇବା । ଖାଲି ମୁହଁରେ ରହିଛି ମଣିଷର ଅନ୍ତଃସ୍ଥ ପରିଚୟ । ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଯାହା ଶୁଣି

Digitized by srujanika@gmail.com

...ଲେ ସେ ସବୁର ଦାମ ନାହିଁ ଏବଂ ପଢିବ ନେଲେ । ସେଥିପାଇଁ କହୁଥିଲେ ଯେ ଏ ଘର ଠିକ୍ ସ୍ୱର୍ଗ ହୋଇ ପଡ଼ି । ଧର୍ମର ନାଁ ରେ ବହୁ ଲୋକଙ୍କ ଓ ଠିକଣା ଧର୍ମ ନ୍ତେ ।·· ଛଳ । ନୂପୁର
ବଧୂକର

—+—

ଅଙ୍କର ବିନୋଦନ ୨୪

ଜଣେ ବଡ଼ଲୋକ ପାଞ୍ଚ ବେଳକୁ ତାଙ୍କ ଶେଷ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଲେଖି ଦେଲେ— ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧେ ଓ ମୋ ପୁଅ ଗୋଟିଏ ପାଇବ ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ, ବାକି ଉଦ୍ବୃତ୍ତ ଯାହା ବାକି ରହିବ ତାହାର ଏକ ଷଷ୍ଠାଂଶ କରି ମୋର ପାଞ୍ଚ ଝିଅ ନାତୁଣୀଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମାନ ସମାନ ପାଇବେ—ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୦୦୮ ମୋ ଚାକର ପାଇବ । ମାତ୍ର ଦେଖାଗଲା ଯେ ସବୁ ଅଂଶୀ ଦାର ମାନେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ନେଲେ ଚାକର ପାଇଁ ମୋଟେ ୫୮୯ ରହୁଛି ତେଣୁ ଚାକରକୁ ପ୍ରଥମେ ପୂରା ୧୦୦୮ ଦେବାପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଭାଗ କେ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅନୁପାତରେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଏ ଲୋକ ପାଇଲେ ଓ କିଏ କେତେ ଛାଡ଼ିଲେ ।

୨୩ ନମ୍ବର ଅଙ୍କର ବିନୋଦନର ଉତ୍ତର

ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା—୨୪୨୮

'ଦ'ର ୨୨ ଟଙ୍କା, 'ଶ'ର ୮୮ ଟଙ୍କା 'ଗ'ର ୮୮ ଓ 'ବ'ର ୨୨ ଟଙ୍କା ଠିକ୍ ।

ଠିକ୍ ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି—ଭଗବାନ [୧୧୯] ଈଶ୍ୱର [୧୦୨୮] ଗଙ୍ଗାଧର (୧୩୦) ଶିବଦତ୍ତ (୧୧୨୭) ରବି(୧୦୦୩)

—•—

ଅଙ୍କର ପଣ୍ଡୁର ଉତ୍ତର—[୧] ୧୮୧୨ ରେ, (୨) ୧୮୭୯ (୩) ୧୮୩୯ [୪] ୧୮୨୨ ରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା ।

ଅଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନ

ଅଗ୍ରପୁର ନାମ କହ ଏବଂ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଧର୍ମବେର ବର୍ଣ୍ଣିତ ସାତୋଟି ମହା ପାପର ନାମ କର ।

ପାର୍ବତୀ ପୁରସ୍କାର

ପାର୍ବତୀ ପୁରସ୍କାରର ୨ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ନାମରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରଚନା ଲେଖ—୨୦ ଧାଡ଼ି ଭିତରେ । ପୁରସ୍କାର— ମଧୁସୂଦନ ପୁସ୍ତକ ।

ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରତିଯୋଗିତା

ହିମାଂଶୁ (୯୧୦) ଘୋଷଣା କରିଥିବା ପୁରସ୍କାର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋଟେ ୨ ଜଣ ଲେଖା ପଠାଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଗଙ୍ଗାଧର (୧୩୦)ଙ୍କର ଲେଖା ପୁରସ୍କୃତ ହେଲା ।

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

ଭଗବାନ ୧୧୯]—ଗୋଟିଏ ପାର୍କର କ୍ଷେତ୍ର ଫଳ ୫୨ ଏକର—ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୁଇ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କର ଜାଣିବା ଉଚିତ— ତାର ନାମ କଅଣ ?

ଗିରୀଶ (୧୦୦୦) କେଉଁ ଗଛରେ ଫୁଲ ଦେଖି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ତରଣୀ—[୧୦୬୯] ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଛୋଟ ରେଲ୍‌ପଥ କେଉଁଠି ?

ଈଶ୍ୱର—(୧୦୨୮) ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ନିସ୍ତବ୍ଧ ନଗର [Silence city] କାହାକୁ ଓ କାହିଁକି କହନ୍ତି ?

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଈଶ୍ୱର [୧୦୨୮] ୧୧ ସଂଖ୍ୟା ନମ୍ବର ଘଣ୍ଟାବାଦୀ ସବୁ ଜାଣିବା- ଓଡ଼ିଶାରେ ତେଲୁଗୁ, ବଙ୍ଗଳା, ଓଡ଼ିଆ, ଉର୍ଦ୍ଦୁ, ହିନ୍ଦୀ, ମୁଣ୍ଡା, [ଶାନ୍ତାମାନ ଅଛି] ସାନ୍ତାଳି, ଶବର, କୁଇ, ପ୍ରଭୃତି ଭାଷା ଚଳେ । ହିନ୍ଦୀ ଉର୍ଦ୍ଦୁ, ତେଲୁଗୁ, ବଙ୍ଗଳା ଓ ଓଡ଼ିଆରେ ସାହିତ୍ୟ ଅଛି ।

ତରଣୀ [୧୦୬୯] ଦଣ୍ଡପାଣି (୧୧୦୧) ସବୁ ଜାଣିଛ—ବଡ଼ ଘଣ୍ଟା ମସ୍କୋରେ । ସୁଦର୍ଶନ [୧୧୪୧] ସବୁ ଜାଣିବ—ଚିତ୍ର ପ୍ରଗତି ନାଏଗ୍ରା । କୈଳାସ (୧୧୫୪) ଗୃହନାଥ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅଙ୍କ ଓ ବିଶ୍ୱ କହନ୍ତି ଯେ ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ବସ୍ତୁରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ଓଜନ ହୁଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହା ପୂର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟ ହୋଇ ନାହିଁ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗଣିତ ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ଶରତ (୧୦୮୩) ଜାଣିବ—ଫୁଲର ନାମ ରେଫ୍ଲେସିଆ—[Rofflasia] । ସୁମାତ୍ରାର ଅରଣ୍ୟରେ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ମାନା ନାମକ ଜଙ୍ଗଲରେ ୧୮୧୮ ରେ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଛି

ଗିରୀଶ (୧୦୦୩)—ବିଶ୍ୱନାଥ ସବୁ ଜାଣିବ—କଲିକତାଖାନାର ବୃକ୍ଷ ନଗର ଗଛତଳେ ୨୦ ଜଣ ଗୃହକୁ କରନ୍ତି । ରବି (୧୦୦୩) ସବୁ ଜାଣିବ—ଜାର୍ମାନ ନେତ୍ରମାନ [ଜର୍ମାନ] ଅଙ୍ଗୁଳ ବୁଲୁଥିଲେ । ଦଣ୍ଡପାଣି [୧୧୦୧] ଭଗବାନ ସବୁଠି ଅଛନ୍ତି ।

ଅଜାଙ୍କ ଚିଠି

ଶିବଦତ୍ତ—ମନ୍ଦିର ମୂଳ ଭଗବତରେ ମିଶାଇ—ମୋ ପାଖରେ ସଂସ୍କୃତ ଭଗବତ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଭଗବତରେ ମିଳୁ ନାହିଁ ।

ବନମାଳୀ—(୧୫୧)—ନାଗମାନେ କେବଳ ନାମ ପଠାନ୍ତୁ । ଅନେ ପୁଣି ଧାଡ଼ି ଦେଖି ଛ ପିନ୍ତୁ । ଟିକା ଦରକାର ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାହକ କରନ୍ତି ତେବେ ନଗରର ଭାଗ୍ୟ ବଦଳି ଯାଆନ୍ତା ।

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୧୯୪ । ସୁବୋଧ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, ୪ର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲା ସ୍କୁଲ ପୋ: ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୧୯୫ । ସମରେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ମୁ: କୁଆଁର ଦେଉଳୀ ପୋ: ଭାଣ୍ଡାରୀପୋଖରୀ ଜି: ପୁରୀ । ୧୧୯୬ ରମାକାନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ ସେଠ, ଗ୍ରାମ—ସୋରୋ, ଜାଜପୁର ଜି: ବାଲେଶ୍ୱର । 1197 ରଘୁନାଥ ଦାସ ସବୁ O/o ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରେସ ଏଣ୍ଡ ପବ୍ଲିସିଟି ଏଜେନ୍ସି, ରାଜମହଲ କଟକ । ୧୧୯୮ । କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, ୧୧୯୯ । ଗଦାଧର ସିଂହ, ନଗର ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋ: ବଲ୍ଲଭ ଶିଙ୍ଗରପୁର । ୧୨୦୦ । ହରେକୃଷ୍ଣ ଦାସ—ବାରିପଦା ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ—ବାରିପଦା । ୧୨୦୧ । ବସନ୍ତ କୁମାର ସାହୁ, ୧୨୦୨ । ସନାତନ ବେହେରା, ୧୨୦୩ । ସମ୍ପତ୍ତିନ ଦାସ, ବାରିପଦା ରାଜା ସ୍କୁଲ, ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ସ୍କୁଲ ହୋଷ୍ଟେଲ ବାରିପଦା । ୧୨୦୪ । ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତ, ଷ୍ଟେଟ ଉ: ପ୍ରା: ବିଦ୍ୟାଳୟ ନୀଳଗିରି । ୧୨୦୫ । ମନୋଜ କୁମାର ଅଗ୍ରୱାଲ, ଗ୍ରାମ ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୨୦୬ । କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ, ଅଠମଲ୍ଲିକ । ୧୨୦୭ । ମାଧବ ଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ ସଦନ ଦାସ ବାସ୍ତି ପୋ: ବାଙ୍କୀ କଟକ । ୧୨୦୮ ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର, ଓଡ଼ିଆ ବୋଲଗଡ଼ ହାଇସ୍କୁଲ, ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋ: ବୋଲଗଡ଼, ଖୋର୍ଦ୍ଧା— ୧୨୦୯ ମୂରଲୀଧର ରାଉତ ଜି ହାଇସ୍କୁଲ, ପୋ: କେନ୍ଦୁଝର ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ଜି: କେନ୍ଦୁଝର । 1210 । ମଦନ ମୋହନ ମହାନ୍ତି, 1211 କେଳାଶନାଥ ନାୟକ, ପ୍ରଥମ ବୋର୍ଡ ବାରିପଦା ଉ: ପ୍ରା: ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋ: ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ । 1212 । ରମାକାନ୍ତ ପଣ୍ଡା C/o ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଗ୍ରାମ ସ୍ୱରୂପପୁର ପୋ: ଗୋପୀନାଥପୁର ଭାୟା ଯାଜପୁର, କଟକ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଟିପ୍ପଣୀ

ଶ୍ରୀ ଦ୍ରାକ୍ଷାକର ନାୟକ, କଲିକତା, ବର୍ତ୍ତମାନରୁ ଗତ ୧୦ମ ସଂଖ୍ୟା ଡଗର ପତ୍ରିକା ଭାଗରେ ରବୀନ୍ଦ୍ର, ଅନୁବାଦ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ସାହିତ୍ୟଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରି ପ୍ରକାଶିତ ସମ୍ପାଦକୀୟ ଟିପ୍ପଣୀକୁ ସମର୍ଥନ କରି ନପାରି ଏକ ଦୀର୍ଘ ପତ୍ରରେ ଯାହା ଲେଖିଛନ୍ତି ତାର ସାର ମର୍ମ—ପୃଥିବୀରେ ବହୁ ସମୃଦ୍ଧ ସାହିତ୍ୟ ଅଛି-ତହିଁରୁ ଅନୁବାଦ ହେଉ-କିନ୍ତୁ ବଙ୍ଗଳାରୁ ଆଦୌ ନହେଉ । ଏହାର ନାନା କାରଣ ସେ ଯାହା ଦେଇଛନ୍ତି ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ମୁଖ୍ୟ ହେଉଛି—(୧) ବଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟିକ ମାନେ କେବେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଅନୁବାଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । (୨) ଅଧିକାଂଶ ବଙ୍ଗାଳି ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଆଜି ମଧ୍ୟ 'ଉଡ଼େ' କହି ଘୃଣା କରନ୍ତି ଏପରିକି ବଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦରେ ସମ୍ପାଦକ ସଜନୀକାନ୍ତ ଦାସ ତାଙ୍କ ଶନିବାରେର ଚିଠିରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି—"ଉଡ଼େ ଏକ ଜନ୍ତୁ, ଲମ୍ଫ ଦିଏ ଗାଛେ ଉଠେ-ଲ୍ୟଜ ନେଇ କିନ୍ତୁ ।" (୩) ବଙ୍ଗାଳୀ ମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବକୁ ନିଜର କୃତିତ୍ୱ ବୋଲି ଦାବି କରୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବଙ୍ଗଳାରୁ ଆସିଛି ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ବଙ୍କିମଙ୍କ ପରି ସାହିତ୍ୟିକ ଓଡ଼ିଶାର ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟକୁ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷର କୀର୍ତ୍ତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଏଣୁ ବଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟକୁ ଅନୁବାଦ କଲେ ଏମାନଙ୍କ ଦାବି ଅଧିକ ବଳବତ୍ତର ହେବ ବୋଲି ଲେଖକ ବୋଧହୁଏ ଆଶଙ୍କା କରିଛନ୍ତି । (୪) ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଓଡ଼ିଆ ବହି ଛାଡ଼ିଦେଲେ ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ବହି ବଙ୍ଗଳା ଛାଞ୍ଚରେ ଲେଖା । ଅତଏବ ଅନୁବାଦ ହେଲେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।

[ପ୍ରଥମରେ ବଙ୍ଗାଳିମାନେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରୁ ମଣି ଆହରଣ ନକରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା । ତଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସାହିତ୍ୟର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପଛାଇ ଯିବ । ସେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତାର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଆମେ କାହିଁକି ହେବା ? ଦ୍ୱିତୀୟରେ- ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କର [illegible] ଧାରଣା [illegible] ଯାଉଛି । ଅପର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ତାହା ଦିନେ ଦୋଷ କରିବ । ତାଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାରେହିଁ ତାର ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିଶୋଧ ରହିଛି । ତୃତୀୟରେ ଆମର ଗୌରବରେ ଯଦି ଅନ୍ୟ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ହୁଏ ତାହା ଆମ ଗୌରବର ମହତ୍ତ୍ୱ ମାତ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିବ, ତାଙ୍କର ନୀଚ ଅବସ୍ଥା ସୂଚନା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ । ଚତୁର୍ଥ କଥା ଯଦି ସତ୍ୟ ହୋଇଥାଏ—ତେବେ ଆମେ ଅଛୁ ଚିନ୍ତା ହେବା କାହା ଉପରେ—ବୋଧହୁଏ କେବଳ ଅନୁବାଦରୁ ଆମର ସର୍ବସ୍ୱ ହେବ । ପାଠକଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ ଖାଦ୍ୟ ନଦେଲେ ଯୋଗାଇବା କେଉଁଠୁ ଆଣି—ସଂପାଦକ ।]

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାଞ୍ଛାନିଧି ତ୍ରିପାଠୀ—ଚେଙ୍ଗାପଡ଼ାରୁ ଦେଶର ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଦୀର୍ଘ ପତ୍ର ଲେଖିଛନ୍ତି ତାର ସାରମର୍ମ ହେଉଛି ଆମ ନେତାଏ କହୁଛନ୍ତି ଧାନ ଦର ବଢ଼ାଇଲେ, କୃଷି ମଜୁରି ବଢ଼ାଇଲେ, ଭାଗଚାଷ ଆଇନ କରି ଚାଷୀ ମୂଲିଆଙ୍କୁ ବେଶି ଦେଲେ ଗ୍ରୋ ମୋର ଫୁଡ଼ ହେବ କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ବଢ଼ୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ପତ୍ର ପ୍ରେରକଙ୍କ ମତରେ ଏହାର କାରଣ ଅଳ୍ପ ଶ୍ରମ କରି ଅଧିକ ପାଇବାର ମନୋବୃତ୍ତି । ସରକାର ଓ ସମାଜ ମୂଲ ବଢ଼ାଇ ଓ ଦର ବଢ଼ାଇ, ଭାଗ ଚାଷକୁ ବଢ଼ାଇ ସେହି ମନୋବୃତ୍ତିକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ମୂଲିଆର ତାକତ୍ର ପରିଶ୍ରମ କରିବା ଅଳ୍ପ ଗତର ଖଟେଇ ବେଶି ପାଉଥିଲେ—ଏବେ ମୂଲିଆମାନେ ବେଶି ପଇସା ପାଇ ଅଳସ ହେଉଛନ୍ତି । ଅଳସରେ ଚଳିପାରୁଥିବା ବେଶି କାହିଁ ଖଟିବେ ? ତେଣୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କମୁଛି । ତାଛଡ଼ା କପଟତା ଥିବା ଯାଏ, ନିଜର ଓ ନିଜ ଦଳର ନାକ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ କେବଳ ଅନ୍ଧ ଦିଶଗା କଥା କହିବାକୁ ନେତାଙ୍କର ମନୋବୃତ୍ତି, ତାର ଛାପ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିବ— ସେ କେବଳ ପ୍ରଦର୍ଶନୀରେ ଉନ୍ନତ ରଚ୍ଛନ୍ତି ଫଳରେ ଉତ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟମଧ୍ୟ ଏହି ଶଠତା ଶିକ୍ଷା କରି ଅବଲମ୍ବନ କରି ଚାଲିଛି ।

ଏହାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ [illegible] ଲେଖକ [illegible] ଅନେକ କଥା ଲେଖିଛନ୍ତି । [illegible] ହେଉଛି—କେବଳ [illegible] ଅଧିକାର ଜମାକୁ ନଦେଇ [illegible] ଅଧିକାର ଯୋଜନା ହେଉ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ [illegible] ନୈତିକ [illegible] ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । [illegible] ଯୋଗାଣ ପ୍ରଥା ଦେଉଛି— [illegible] ମିଲ ମାଲିକ ଓ ମୂଲ୍ୟ [illegible] ଦିଅନ୍ତୁ । [illegible] କରନ୍ତୁ । ମୁଖ୍ୟର ମୂଳ [illegible] —[illegible] ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଗ୍ରାମ [illegible] ନାନା ରକମ ପ୍ରାଦେଶିକ ସଂସ୍ଥାଙ୍କ [illegible] ଦ୍ୱାରା [illegible] ନହୋଇ [illegible] ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସବ୍‌ଡିଭିଜନାଲ ଅଫିସରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ରହୁ—ସେ ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ଅଧିକ କରି ପାରିବେ । ସେ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି ଯୋଉଠାରୁ ବେଶି ହେଉଥିବାରୁ ଛୋଟ ଗୃହ ପାଇଁ ବେଶି ଉତ୍ସାହ ଦେଲେ ମୂଳ କରୁଛି ଧାନ କମିବ । ତେଣୁ ଏହି ସବଡିଭିଜନାଲ ଅଫିସର ମାନେ କେଉଁଠି କମି ହୋଇ ହେବ ତାର ଯୋଜନା କରନ୍ତୁ । ସେହିପରି ମାଛ ଚାଷ ପାଇଁ [illegible] ପଡ଼ାଇଲେ ଗୃହ 'କମି କମି' ଯିବାର ଭୟ ଅଛି । ତାହା ମଧ୍ୟ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ସୁଶୃଙ୍ଖଳିତ ହେଉ ।

ଆମର ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ପତ୍ରପ୍ରେରକଙ୍କ ଚିନ୍ତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋଚନା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ ।]

ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟବାଦୀ ନନ୍ଦ, ଢାଲବେଡ଼ା ଢାଲବେର ଲେଖିଛନ୍ତି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଗରେ ସେ ସ୍ଥାନୀୟ ଶାସନ ତର୍ଜିଙ୍କ ନାମରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବାରୁ ସବ୍‌ଡିଭିଜନାଲ ଅଫିସର ତାଙ୍କୁ ୨ । ୧୨ । ୫୮ ଦିନ ସାଧାରଣଙ୍କ ସାମନାରେ ଅଭଦ୍ର କଥା କହି ଅପମାନ କରିଛନ୍ତି ।

(ସମ୍ବାଦ ସତ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କର ଏ ଆଚରଣ ଅତି ଗର୍ହିତ ।)

Digitized by srujanika@gmail.com

I EG.No .04. DAGARA ORISSA'S MOST POPULAR FORTNIGHTLY 16. 2. 49

୧୯୪୯ ନିଜ

ଆପଣଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ

ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ନିଜ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ନାମ ଲେଖି ଆପଣଙ୍କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଲେଖି ଆମ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମ୍ଭେ ଆପଣଙ୍କୁ ଟ ୧। ମୂଲ୍ୟରେ (ଡାକ ମାସୁଲ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର) ଆପଣଙ୍କର ଆସନ୍ତା ଏକବର୍ଷର ଫଳାଫଳ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଲେଖି ପଠାଇବୁଁ । ଏଥିରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭହାନି, ଚାକିରିରେ ଉନ୍ନତି ଏବଂ ବଦଳି, ଜନ୍ମ, ବିବାହ ସୁଖ ଓ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ସଂବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ସହିତ ସବୁ ପ୍ରକାର ଗ୍ରହ ଦୋଷରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଲେଖି ଦିଆଯିବ ।

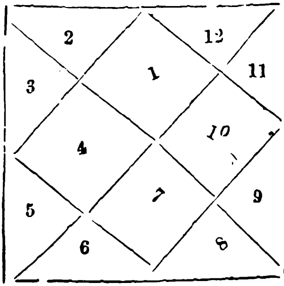

ଅନେକ ଭ୍ରମ ପରୀକ୍ଷା କରି ଆମ୍ଭ ଗଣନା ସିଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।
ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡ଼ି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ବି] କର୍ତ୍ତାର ପୁର (ଇ: ପି:)
Pt .DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

ଶସ୍ତା ଓ ଦୁର୍ଲଭ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣନ୍ତୁ

ଆମ୍ଭର ଫ୍ୟାକ୍ଟ୍ରୀରୁ ବହୁ ପଦାର୍ଥ ଲୋକପ୍ରିୟ କରିବା ମାନସରେ ନୂତନ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଲଙ୍କାରମାନ ଅତି ଶସ୍ତା ଦରରେ ବିକ୍ରୟ କରିଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛୁଁ । ଏହି ଅଲଙ୍କାରର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତା ଓ ନକ୍ସା ଠିକ୍ ଖାଣ୍ଟି ସୁନା ପରି । ଏକ ସାଙ୍କ ହାର, ଗୋଟିଏ କଙ୍କଣ, ଦୁଇ କାନଫୁଲ, ଗୋଟିଏ ମୁଦି ସମେତ ସର୍ବମୋଟ ଟ ୨୬୯ ର ମାଲ ମାତ୍ର ଟ ୫୫ ରେ ବିକ୍ରୟ ହେବ । ମାଲ ଖରାପ ହେଲେ ଟଙ୍କା ଫେରାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ଶୀଘ୍ର ଅର୍ଡର ନ ଦେଲେ ହତାଶ ହେବେ । ସମସ୍ତ ଚିଠିପତ୍ର ଇଂରାଜୀରେ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

House of commerce
74 G. B. Rd(D. B)
DELHI

୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର

ନକଲିରୁ ସାବଧାନ

ଅସଲି ଅଗ୍ନିଗର୍ଭା ତୈଳ

[ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ]

ବାତ, ଗୃଧ୍ରସୀ, ଶ୍ୱେତ ବଖ୍ୟାତ, ଅଙ୍ଗ ପକ୍ଷାଘାତ ଦେଇ, ଗୋଡଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ [illegible]; କଫ, କଟି, ଗୋଡଘାଆ, ବାତ, [illegible], ମଚକା, ବାଗି ପ୍ରଭୃତି ୭ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗକୁ ଅରୋଗ୍ୟ କରେ । ଥରେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ବ୍ୟବହାର ବିଧି ଶିଶି ସହିତରେ ଥାଏ । ପଚିଶି ସମସ୍ତ ବିକ୍ରୟ କରି ପାରିବେ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରୋସ ଟ ୭୫ଟଙ୍କା । ପ୍ରତି [illegible], ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୦ ୫୦ ମାତ୍ର । ଯଦି କେହି ଏହି ଔଷଧରୁ ନିମ୍ନଲ ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ମିଳେ ।
ଚିଠି ଦେବାବେଳେ ଠିକଣା ଧ୍ୟାନ ଦେବୁ ।

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ—
[illegible]
[illegible]

—*—

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ରୂକ୍ମିଣୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ୱାଭାବିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଅଦୌ ହାନିକାରକ ନୁହେଁ । ମୂଲ୍ୟ ଟ ୫୯ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—ଟ ୦ ୫୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଦୁର୍ବଳକାରକ
ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଅଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—ଟ ୨ୟ—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—ଟ ୦ ୫୦ ଅତିରିକ୍ତ ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

Kaviraj M. KAVYATIRTH (D. G)
70, Cornwallis St., Calcutta

ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଜନେ ପୁରାତନ ରୋଗରେ ଅନେକ ନଷ୍ଟ ହେଉଛନ୍ତି ମୃତ୍ୟୁର ସଂଖ୍ୟା ଡାକ୍ତର ବୈଦ୍ୟମାନଙ୍କ ହତାଶ ହୋଇଥିବା ସେମାନେ ବୈଦ୍ୟରାଜଙ୍କ ମହୌଷଧ ସେବନ କରନ୍ତୁ । ଉତ୍ତର ବନ୍ଧୁ ଦେବୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ [illegible] ।

ପୁରସ୍କାର ଟ ୧୦୦୦ ଙ୍କା
ଶୈଳ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା
ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧଳା କୁଷ୍ଠ, ମେହ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ଚିକିତ୍ସା ସ୍ଥାନ
[illegible] ଏଣ୍ଡ କୋ:
[illegible] ରାଣୀହାଟ
[illegible] କଟକ

Printed &published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 10 [illegible].

ଡଗର

ଫାଲ୍‌ଗୁନ · ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ · ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ସଂଖ୍ୟା · ତା ୧ । ୩ । ୪୯

ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ

ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ— ଭକ୍ତଗଣ ! ଭୟ ନାହିଁ ।।
ତୁମ ମାନଙ୍କର ମେରୁଦଣ୍ଡରୁ ମୁଁ କଳ୍ପପଦରେ [illegible]

...ତି ମୂଲ୍ୟ ୦ ୬
...ମାସିକ ୦ ୩ ...
୪ ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚାରୁ ଚିତ୍ରମୟ, ବିଶାଳ ଉତ୍କଳର

ଗୌରବମୟ ବିକାଶ ପଥରେ

ଓଡ଼ିଆ ମୂଳଧନରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ

"ରୂପଭାରତୀ"ର

ଅଭିନବ ଅବଦାନ

ଛାୟାଚିତ୍ର ଜଗତରେ ଭାରତ ଅଗ୍ରେସର ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଆଉ ପଛରେ ପଡ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବମୟ ପ୍ରକୃତଜୀବନ ନେଇ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ନେଇ ସମ୍ବାଦ-ଚିତ୍ର "ରୂପଭାରତୀ" ଲିମିଟେଡ଼ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ... ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଅବାଳବୃଦ୍ଧ-ବନିତାଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇ ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି ।

୧—ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ହୀରାକୁଦ ଶିଳାନ୍ୟାସ ଉତ୍ସବ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ।
୨—ପୁରୀ ରଥଯାତ୍ରା ।
୩—ଓଡ଼ିଶା ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ ।
୪—ଓଡ଼ିଶା ଆସେମ୍ବ୍ଲି ଅଧିବେଶନ ।
୫—ଗଡ଼ଜାତ ଆସେମ୍ବ୍ଲି ଅଧିବେଶନ ।
୬—ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗାଙ୍ଗପୁର ପରିଦର୍ଶନ ।
୭—ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ।
୮—ସ୍ୱାଧୀନତା ଉତ୍ସବର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ।
୯—ପୂଜ୍ୟ ଠକ୍କରବାପାଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଦର୍ଶନ ।

ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଏହା ପରମ ତୃପ୍ତି ଦାନ କରିଛି । ଏହା ପରେ ପରେ ଅପୂର୍ବ ପୌରାଣିକ ଚିତ୍ର

"ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ"

ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ରୂପଭାରତୀ ଲିମିଟେଡ଼

... — ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର
ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ— ଶ୍ରୀ [illegible]ମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନ୍ନଦାତା ହେ ଖଲ୍ଲ ଇମାନ ଭୁତାନ କାୟୁନ୍ତେ !

ଝଙ୍କାର

ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ସଂଖ୍ୟା

ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ
୧ | ୩ | ୫୯

ମୟୂରଭଞ୍ଜ

ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗୁଳି ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏ ସଂବନ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଶାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ସଂବାଦପତ୍ର ମାନେ ଅବଗତ ଥିବେ । ଅବଲମ୍ବନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲେଖିବାକୁ ଚାହଁବେଲେ ସତର୍କତା ସହ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ତଥାପି ଏଭଳି ଏକ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହିଁ ବୋଲି ଭାବି ନ ଥିଲୁ ।

ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଭୂତପୂର୍ବ ଶାସକ ମହାରାଜା ପ୍ରତାପଚନ୍ଦ୍ର— ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭାବ ସୃଷ୍ଟିର ବାଟ ଖୋଲିରେ । ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ଅପସାରିତ ହେବାପରେ ସଂଗଠିତ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାର ପୁନରଭିନୟ ଅନ୍ୟ ରୂପ ନେଇଛି ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ । ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା । ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗର ମନ୍ତ୍ରପାଠ କଲେ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ମାନେ ।

ଶରତ ବାବୁ ଏଇ ଆଦିବାସୀ ସାଂପ୍ରଦାୟିକତାରୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରଖି—ମୟୂରଭଞ୍ଜ ପ୍ରୀତି ତଳେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଅଧିବାସୀ—ଅଧିବାସୀ ଭାବକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଅପଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ତାହା ସଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ଫଳରେ ଯେଉଁମାନେ ଏ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଖାଣ୍ଡବବନରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲେ ତାଙ୍କର ହାତରେ ଶାସନ ଭାର ସମର୍ପଣ କରି ଶରତ ବାବୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କଲେ ସତ, ଦେଶ କିନ୍ତୁ ସୁରକ୍ଷିତ ହେଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଶରତ ବାବୁ ବୋଧହୁଏ ମନେକଲେ ସେତିକିରେ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା ।

ଏହି ସାଂପ୍ରଦାୟିକତା ପାଇଁ ସ୍ୱନାମ ମାନ୍ଧାତା ଜୟପାଳ ସିଂହଙ୍କୁ ଦାୟୀ କଲେ ଦୋଷ ହେବ ନାହିଁ । ଅଥବା ସେ ଅଂଶ ପ୍ରବଞ୍ଚନା ହେବ । ଦୋଷ ଲୁଚାଇବାକୁ ହେଲେ— ଶ୍ୱେନଣ୍ଡର Scape goat ର ଅଭାବ ହେବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବୁଦ୍ଧିମାନ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ନୁହିଁ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଁ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତା ଅସ୍ପ-ପ୍ରକାଶ କରେ । ଆଜି ଉତ୍କଳର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଓ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ କି ?

ଦୁଇବର୍ଷ ତଳେ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ବାଦ ଓ ସରନାଥଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଯେଉଁ ମନୋଭାବ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ ଆଦିବାସୀ ନେତା ଜୟପାଳ ସିଂହ ଝାଡ଼଼ଖଣ୍ଡ- ପୂର୍ବକୁ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶାଇବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ମୂଳରେ ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ କରିବାର ଅବସର ଅଛି—ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବନାଶ ହେବ—ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସ୍ପଷ୍ଟ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲୁ ଯେ ଏହା ଆଦିବାସୀ ଓ ଅଧିବାସୀ ଗୋଳର ସୂତ୍ରପାତ ମାତ୍ର । ସେ ସଙ୍କେତ ବର୍ତ୍ତମାନ ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ।

ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ଗୁଳି ଚଳାଇବା ନ୍ୟାୟ କି ଅନ୍ୟାୟ ସେ ବିଷୟ ବିଚାର ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବା ଆଦିବାସୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଆଦିବାସୀ ମାନେ ହିଂସାତ୍ମକ ପଥ ଗ୍ରହଣ ନକରିଥିଲେ ଅବଶ୍ୟ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏବଂ ଅତି ସହଜରେ ସେମାନେ ନିଜର ନ୍ୟାଯ୍ୟ ସ୍ୱତ୍ୱ ହାସଲ କରି ପାରନ୍ତେ । ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ନେଇ ସହଜରେ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଅଧିବାସୀ ମାନଙ୍କୁ ଯଦି ବୁଝାଯାଏ— ଶତ ଶତ ବର୍ଷର ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ସହିତ, ଓଡ଼ିଆ ରାଜାଙ୍କ ସହିତ ରହିବାର ମୂଲ୍ୟ ଯଦି କିଛି ନାହିଁ— ଭୂଇଁ ଏବଂ ଜାତି ସହିତ ପ୍ରୀତି ମୂଲ୍ୟହୀନ, ଯଦି ସହଜ ମନେକରାଯାଏ—ଓଡ଼ିଶାର ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଯଦି ବାସ୍ତବରେ ଆପଣାର ହୋଇଥାନ୍ତା ତେବେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଅଧିବାସୀ ମାନେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେ କୌଣସି ଦାବି କରନ୍ତେ ତାହା ସ୍ୱୀକୃତ ହେବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ସେ ଦାବିକୁ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିବାସୀ ନ୍ୟାଯ୍ୟ ସଂଗଠନ ଅପେକ୍ଷା ବର୍ଷ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଓ ଅସୁର ବଳରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ହାତ ... ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ... ଅଧିବାସୀ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ... ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ... ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦବାଇ ଦେବା ... ସରକାର କରିବା ଅନ୍ତ—ତାହା ... ହେବ । ସହେତ ବଳ ଓ ... ମନୋଭାବ ବହିଥିଲେ (...) ... ମୂଳରେ ଦେଖିବା ଉଚିତ ହୁଏନା ନାହିଁ । ... ବାଣୀ ଅବହିତ ... ତାଙ୍କର ସଂଦେହ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ... ସେଥିର ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ଯେ ... ଅଧିବାସୀ ... ରକ୍ଷା ନାହିଁ । ... ତୋଳି ଧରନେଲେ ... ମୟୂର ଭଞ୍ଜ— ଓଡ଼ିଶା ସରକାରର ଅଧୀର ... ଏ ନେତାଙ୍କ ... ସମସ୍ତ ସେରେଇକେଳାପୁର ଅଞ୍ଚଳ ଓଡ଼ିଶା ... ସରକାର କୌଶଳ ବା ... ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ... ହେବାର ଯୋଗ୍ୟତା । ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସେରେଇକେଳାପୁର ମିଶ୍ରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ତୋଳି ... ନେତୃ—... ଓଡ଼ିଆ ମିଳନ ଅତି ଅବଶ୍ୟକ ବୋଲି କହୁଛୁ । ଆମେ ସେଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର କଂଗ୍ରେସ ... ନିକଟ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ ଯେ ... ବର୍ତ୍ତମାନ ... ନୂତନ ... —... ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ... କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କ ହାତରେ ... । ... ଓଡ଼ିଆ ... ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ... ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଓ ତାର ନେତାମାନଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଜୋରଦେଇ ଉପଦେଶ ଦେବାକୁ ଯାଉ ... ପୂର୍ବରୁ ... —ଏବେ ... ସେମାନଙ୍କ ... ବେଳ ଅଛି । ... ଅଧିବାସୀ ... ଓଡ଼ିଶାରୁ ... ଅଧିବାସୀ ... ଭଲ ... ଆମର ... ହେବେ ନାହିଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ହାସ୍ୟରସ ବୃଷ୍ଟି

ପରିବେଷକ—"ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଆଣ୍ଡ୍ କୋଂ"

[ଅମ ଦେଶର ଗୋଟିଏ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ଆସଂଗେ ଏକ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷିବାର ଚେଷ୍ଟା ଅସମ୍ଭବ ଦେଖି 'ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଆଣ୍ଡ୍ କୋଂ' ମଧ୍ୟରୁ ଜଣଙ୍କର ଅଭାବ, ଅଭିଯୋଗ ଓ ଅନୁରୋଧରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଙ୍ଖ୍ୟାର ଲେଖକପ୍ରିୟ ପତ୍ରିକା 'ଝଙ୍କାର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ହାସ୍ୟରସ ପରିବେଷଣ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ କରୁଛି। ଏବେ ପାଠିକାମାନେ ଧୀର, ମନ୍ଥର, ସ୍ଥିର ବୁଦ୍ଧିରେ ଏହା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ। ସମ୍ପାଦକଙ୍କ କୋଡ଼ିଏଟି ସର୍ତ୍ତ ଥିଲା ଯେ (୧) ରସିକ, ରସିକା ପାଠକ-ପାଠିକାମାନେ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଅନୁମତିରେ ଏହା ପାଠ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ (୨) କୌଣସି ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର—ପତ୍ରିକା ବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ସମ୍ପାଦକଙ୍କର ଅନୁମତିରେ ଏ ଲେଖା ବା ଲେଖାର ଅଂଶ 'ଲୁଟ ତରିକା' ଅଥବା 'ଲୁଟାତରିକା' କରି ପ୍ରକାଶ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ (୩) ହାସ୍ୟରସ ପରିବେଷଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ଯେ କୌଣସି ଯୋଜନା ବା ଉପଦେଶ ଲିଖିତ ଭାବରେ ଦ୍ୱାରା ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ—'ଝଙ୍କାର'-ର ଗଜେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସାମଲ

ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଅମ କମ୍ପାନୀର ଝଙ୍କାରଗୋଷ୍ଠୀର ଙ୍କ ନିକଟ ଅନେକ ପତ୍ର ଆସୁଛି ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସାରିଛି କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ହାସ୍ୟରସ ବା ରହସ୍ୟ ବା ମନ ଖୁସି ଦେବେ ଭାବରେ ସେ ସବୁର ଉତ୍ତର ଲେଖିବାକୁ 'ଝଙ୍କାର' ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ଜଣାଇବାରୁ, ସେ ଲେଖି ଦେଲେ ଯେ ଗାଲ-ହାସ୍ୟରସର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଯାଉଛି—ତେବେ ଅଳ୍ପ କରନ୍ତୁ ବାହାରକୁ ଯେପରି ଯିବ ନାହିଁ ଅଳ୍ପ ଝଙ୍କାର ପାଠକଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଉଛି...]

(ପ୍ରଥମ ଅସର)

ଜଣେ 'ଜଗତ' ପାଠକ ଲେଖିଛନ୍ତି—"ଆପଣ 'ଜଗତ' ଲେଖା ଲେଖୁଥିଲେ ହାସ୍ୟରସର ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି"......

ଉତ୍ତର-ଆପଣ ଭୁଲ୍ ବୁଝିଛନ୍ତି-ଜଗତରେ ବହୁତ ଆଗରୁ ହାସ୍ୟରସର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ହାସ୍ୟରସ ବୃଷ୍ଟି କରୁଛି......

(ଦ୍ୱିତୀୟ ଅସର)

ମୋର ଜଣେ ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁ ଲେଖିଛନ୍ତି—'ମହାକଥା'ର ଲେଖକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯାହାମାନଙ୍କ ନାମ ପରେ ମୁଁ ଶୁଣୁଛି, ଗଜେନ୍ଦ୍ର [ଗଜେନ୍ଦ୍ର] ନାମଟାରେ 'ଗ'ରେ ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି 'ଜଗେନ୍ଦ୍ର' ହୋଇ ରହିଲେ କିଛି କ୍ଷତି ?"

ଉତ୍ତର:—ଅଗଣିତ ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ମନା କରିବାରେ କିଛି ଆପତ୍ତି ନ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଲୋପ କରି ମାରିବା ପରେ ପଟେଲ ପରି 'ସଂହାରକ' ହୋଇ ମୋ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାନ୍ତୁ ?

(ତୃତୀୟ ଅସର)

ଅନ୍ୟଜଣେ ବନ୍ଧୁ ପଚାରିଛନ୍ତି—"ମହାକଥାର ଲେଖକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ 'ଗଜେନ୍ଦ୍ର' ନାମଟିକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି କାହିଁକି ?"

ଉତ୍ତର—ମୁଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନ ଲେଖକ-ଏ ଅଜ୍ଞ ଯୁଗରେ (ଗଜ=ହାତୀ) ଗଜ ଉପରେ ଚଢ଼ିବାକୁ ତ ରାଜା ନାହାନ୍ତି 'ଗଜେନ୍ଦ୍ର' ଉପରେ ଚଢ଼ିବାକୁ ମଧ୍ୟ ରାଜୁଡ଼ କରିବାକୁ କେହୁ ନ ଥିବେ।

(୪ ର୍ଥ ଅସର)

ମୋର ଜଣେ ଅଜ୍ଞାତ କ୍ଲାସମେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଛନ୍ତି—"ଆପଣ 'ଗଜେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସାମଲ' ନ ଲେଖି 'ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଜଗା ସାଥୀ' ବା ସଂକ୍ଷେପରେ ଗ. ଜ. ସା. ଲେଖନ୍ତୁ......

ଉତ୍ତର:—ମୋର ସେଥିରେ କିଛି ଆପତ୍ତି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଆପଣ ପ୍ରଥମେ 'ଗାଈଗୋରୁ ଭାଡ଼ି' ବୁଝନ୍ତୁ ନା......

(ପଞ୍ଚମ ଅସର)

ଉତ୍ତର ସଂପାଦକ ଲେଖିଛନ୍ତି "ହୋଳି-ସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ଗୋଟେ ଭଲ ଲେଖା ପଠାନ୍ତୁ ....."

ଉତ୍ତର-ଲେଖା ଲେଖି ନାମ ଲେଖକଙ୍କ ର-ବନ୍ଧୁବର୍ଗ ନାମ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ...

(ଷଷ୍ଠ ଅସର)

ଜଣେ 'ନାୟକ' ପ୍ରେମୀ ବନ୍ଧୁ ଲେଖିଛନ୍ତି—"ଆପଣ ଖଣ୍ଡାୟତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଖଣ୍ଡାୟତ ଜାତିର ମୁଖପତ୍ର 'ନାୟକ'ରୁ ଲେଖା ନ ପଠାଇବା ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ଏବଂ କ୍ଷୋଭର ବିଷୟ...

ଉତ୍ତର—ମୁଁ ଚାହୁଁଲେ ସତ ମୁଁ ଅନୁରୋଧ ଅପେକ୍ଷା କରେ ରହିଛି ଖଣ୍ଡାୟତ ଜାତିର ମୁଖପତ୍ରିକା 'ନାୟିକା'ର ପ୍ରକାଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ।

(ସପ୍ତମ ଅସର)

ଜଣେ 'କଅଁଖ ଣ୍ଟା' ପାଠକ ପଚାରିଛନ୍ତି ଯେ 'ନକାଃରେ ପ୍ରକାଶିତ 'ନ.ମବାଭ୍ରାନ୍ତ' ସଂପର୍କରେ ଆପଣଙ୍କ ମତ କଣ ?..

ଉତ୍ତର—ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ, କଅଁଖଣ୍ଟାରେ 'ପ୍ରିୟା ବଭ୍ରାନ୍ତ' 'ପ୍ରିୟ ବଭ୍ରାନ୍ତ' 'ସ୍ତ୍ରୀ ବଭ୍ରାନ୍ତ' 'ସ୍ୱାମୀ ବଭ୍ରାନ୍ତ' 'ମଣ୍ଡ ଭଭ୍ରାନ୍ତ' ଇତ୍ୟାଦି ଲେଖା ବାହାରି ସାରୁ, ମୁଁ ମୋର ମତ ଦେବି।

(ଅଷ୍ଟମ ଅସର)

ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରହେଳିକା ଲେଖିଛନ୍ତି-"ନଗ, ଦାଢ଼ୀ ଗୁମ୍ଫର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବଢ଼ାଉଥିବାରୁ ଅବିବାହିତ ପୁରୁଷ ମାନେ, ଅବିବାହିତାଙ୍କର ଚିତ୍ତ ସ୍ୱରୂପ କଣ କମ୍ପା ଦାଢ଼ୀ ରଖିବା ଉଚିତ?" ଆପଣ କଣ ଏହା ସହ ଏକ ମତ ?

ଉତ୍ତର:—ସୁଶ୍ରୀଙ୍କର କିଛି କହିବାର ନାହିଁ-କାରଣ "ଭୂତ ମୁରୁଷୀ ମୁଁ ତ..." ଦ୍ୱିତୀୟରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବାହାଘର ପରେ କଣ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଟା ପୁରୁଷର ଦରକାର ନାହିଁ ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ମନେ କରୁଛନ୍ତି କି ?

[ନବମ ଅସର]

ଉତ୍ତର ସଂପାଦକ ଲେଖିଛନ୍ତି "ଏଥର ଗପର ଆଧାର ବଡ଼ ପୁରୁଣା—ନୂଆ ଦିଗରୁ ଆଲୋକ ପକାନ୍ତୁ..."

ଉତ୍ତର—ଏଥର ଖୁବ୍ ଯଜଯଜ ଟେକା ଅଧାର ବୃଷ୍ଟି କଲି ଆପଣ ଛତା ଧରନ୍ତୁ—ମତେ ବି ପାଖରେ ରଖନ୍ତୁ।

(ଦଶମ ଅସର)

ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଲେଖିଛନ୍ତି—"ତମକୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ବେଲ କାହିଁକି ଡାକେ କାଣ ? ମୁଁ ପରେଶରେ ନିଜକୁ ରାଜାକରାଇ ତୁମଠାରୁ ବଡ଼ ଅସନ ପାଇଛି ବୋଲି"

ଉତ୍ତର—ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜାଙ୍କ ଲୋପରେ ମଧ୍ୟ ?

(ଏକାଦଶ ଅସର)

ଜଣେ ଉତ୍ତର ପାଠକ—"ଆପଣଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ତାହାସବୁ—ଯାହାରୁ ଅବିବାହିତ ଗୁରୁ ହେବ ରଚନା ... ଏଥିରେ ଆପଣଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏପରି କରାଯାଏ ସବୁ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ ନା ?

ଉତ୍ତର—ଆପଣ ଅଜ୍ଞ ହୁଅନ୍ତୁ ନା ଏଥିପାଇଁ ଅବିବାହିତା ମହିଳାଙ୍କୁ ଉପାୟ ହିଁ ତା ପରେ—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଗୁଳି ଚାଲିଛି । ସୁନାରାମ ମାଝି ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟା ଚିନା ଶିଖାଇ ଦେଇଗଲେ— କିନ୍ତୁ ଆମ ସରକାର ବନ୍ଧୁକବିଦ୍ୟାରେ ବେଡ଼ ପାରଗ ହେଲେଣି ଇଂରେଜଙ୍କ ଛପିଭଲ ଯାଇଁ ଗୁରୁ ଚେଲା ଶିଷ୍ୟ ହେବେ । ମାତ୍ର ଏକଦଳଙ୍କର ଗରିବ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ତନ୍ତୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ହେଲା । ସୁନାରାମଙ୍କ ଦାସସୂତ୍ର ନିରାପଦ ।

+ × +

ଶୁଣାଯାଏ ସୁନାରାମ ମାଝିଙ୍କ ଦେହରେ ତାଳ ମାଳ, ଟାଙ୍କୁଡ଼ି ମାଳ, ଅସ୍ତ୍ର ମାଳ, ଖଣ୍ଡା ମାଳ—ଆଦି ନାନାଦି ମାଳ ପିନ୍ଧାଇ ଦିଆଯାଏ । ନେତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଅତି ଦୂରରୁ ହାତ ବଢାଇବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ନେତାମାନଙ୍କ ବେଳରେ ସେପରି— ରସଗୋଲା ମାଳ, ସନ୍ଦେଶ ମାଳ, ଅଣ୍ଡା ମାଳ, ଗୁଲାପ୍ ମାଳ ଆଦି ଲମ୍ବେଇ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । କେବଳ ଶାପଦ ଏକା ବେଳରେ ମିଠାଇ ମାଳ ପିନ୍ଧାଇଦେଲେ ଅଣ୍ଟିରେ ଚୋକର ଗୋଟା ମଧ୍ୟ ପିନ୍ଧିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅଭ କଷ୍ଟ ଫିନାଇଲ ବୋତଲ ମଧ୍ୟ କାନରେ ଝୁଲାଇବାକୁ ହେବ ।

+ × ×

କିନ୍ତୁ ଏ ଯେଉଁ ଆଦିବାସୀ ଖାଲି ବଦନାମ ଓଡ଼ିଶା ଖିତକୁ ଢେଲ ହେଉଛି ଆମ ଉପରେ ଏକଥା ବହୁ ଥରରୁ ଜାଣି ଏ ସରକାରଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଦର୍ଶା ସ୍ୱୟଂ ହରେକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେମାନେ ହାଣ୍ଡିଆ ପିଇ ପ୍ରଭୁ ଅମର ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସହ ମାଣଚେଳରେ ରହିଲେ । ପ୍ରଭୁ ଆମର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ଆଦିବାସୀ ସଂଖ୍ୟା ବଢାଇବେ ନାହିଁ ବୋଲି ସପନ ଦେଖି ଦେଖି ନେଇ ଗୁଡ଼ କହୁଣିକି ଗଲେଣି । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଲୋ ଖଡ଼ସୁଆଁ ପାର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ପାଳି । ସେଥି ନଦୀ କାହାର ପ୍ରାପ୍ତିର କରିବାର ଥାଏ ତେବେ ନିଜ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବାଣ୍ଡନାମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ବିଧାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । କାରଣ ଶ୍ରୀହାଏ ବିଶ୍ୱନାଥ ଏ ସଂପର୍କରେ ମହତାବଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରଗୁରୁ । ଏ କଥା ଅଭ ଖେଳିବାକୁ ଦିଅ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସ ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳକୁ ନ ବଦଳାଇଲେ ଏମ କଂଗ୍ରେସ ଉପରୁ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ପିବ ଅଭ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାର ଗଡ଼ଜାତମାନେ ବେହିସାବ ଥିବ ।

+ × +

ଶୁଣି ସୁଖିହେଲୁ ଯେ ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କୁ ଅପ୍ୟାୟିତ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମଦ ହାଣ୍ଡିଆ ଲାଇସେନ୍ସ ଗ୍ରହଣ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ପଞ୍ଚ 'ମ' କାରର, ତେତିଶି 'ମ'କାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ 'ମ'ହତାବ—ଆଉ ମ ଦରକାର ନାହିଁ । ଏମାନଙ୍କ ଧର୍ମ ଛୋଇବା ପାଇଁ ଭଦ୍ର ମଦ୍ୟ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଥିଲେ । ମହତାବ ତାହା କରିପାରିଲେ ହରେକୃଷ୍ଣ ଉପାଧି ପାଇଥାନ୍ତେ । ଅର୍ଥ—

ନାହିଁଯାଇ ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ କଲେଗଲେ—
ହାଣ୍ଡି ହାଣ୍ଡିଆ ମେଢ଼
ଖେଣ୍ଡି ଖେଣ୍ଡିଆ ସେଢ଼ ॥

× + ×

ଓଡ଼ିଶା ଜେଲଖାନାର ଅଚାର ପ୍ରଚାର କ୍ରମେ କ୍ରମେ ବଢୁଅଛି । ଶେଷରେ କଟକ ଜେଲ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଚିଡ଼ିଆଖାନା କରିବେ । ଏ ଘଟଣାଟି ଉପରେ 'ଚେନା' ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ଓ ଜାଣି ପୁଣି ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ରଥଯାତ୍ରା ଅବସରରେ ।

+ + +

ଦେଙ୍କାନାଳ ମାନ୍ୟବର ... ଅନୁପା ଦେଇ ଅଜଣାର ମାନ ନେଇ ଯାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଯେଉଁ ବିବୃତି ଦେଇଛନ୍ତି ସେଥି ତାଙ୍କର ସଫେଇ ନା—ସରକାରଙ୍କ ସଫେଇ ଠିକ୍ ବୁଝି ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ଯାହା ହେଉ—ଏହି ପଞ୍ଚାୟତ ଗୁଣ୍ଡାମି ଅଭିବରେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗଡ଼ଜାତର ଝିଲେଇ ବନ୍ଦ କାହା ଶିରରେ ବୋଲିବେ ଠିକ୍ କଥା । ସ୍ୱର୍ଗର କଥା ଏଠି ମାନ୍ୟବରଙ୍କ ବାବଦ ଯେତେଟିଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ହେଉଥିଲା—ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଚେଟିଙ୍କି ଟଙ୍କା ଚଳାଇବାର ରହିବ । ମହତାବ ସେଥିରେ ଅଛି ଲୋକଙ୍କୁ ଛିଃ ଛିଃ— ଭୋଗ ... ଉପରେ ଲଗାଇଦେବେ ।

× + ×

କିନ୍ତୁ ଏକଥା ପୁଣି ଯେ ଗଡ଼ଜାତରେ ... ନିର୍ବାଚନ ହୋଇ ନାହିଁ । ଆମ ମତରେ ବେଶୀ ନିର୍ବାଚନ ହୋଇପାରେ, ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ଲେଖିବା ଉଚିତ । ଅନେକ ଉଠାଥିଲେ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନାନାକାଳର ଚିଠି । ଏବେ ଅନ୍ତ ଭୌଗୋଳିକ ଜାତିକୁ ସେମିତି କଥା କହୁଛନ୍ତି ଖାଲି ସ୍ୱପ୍ନରେ ଗଢ଼ିଥିବା—ଅଲଗା ହେବା ଉଚିତ ପଥ । ବନ୍ଧୁ ଉତ୍କଳର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ବାଗ୍ମୀ ଓ ନେତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଅନେକ ଯାହିଁକି ସେମିତିକି ଲାଗେ । ଲୋକେ ସେଥିକୁ ବୁଝନ୍ତୁ । ତାଙ୍କଣ ହାଦରଣ୍ଡ ତିଷ୍ଠ ଅନ୍ଦୋଳନ ପରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା କୋଷରୁ 'ଗଜଡ଼' ଶବ୍ଦଟା ପୁରାପୁରି ଉଠିଯିବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ଶୋଭା ପାଇବ ।

× + ÷

ପୁରୀର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପତ୍ରର ଅଂଶ— ଆମ ଏଠାରେ ଜାନୁଆରୀ ୩୦ ତାରିଖରେ ଶ୍ରୀ ମହତାବଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଗୋଟିଏ ସର୍ବୋଦୟ ଯଜ୍ଞ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପୁଣି ଫେବ୍ରୁଆରୀ ୮ ତାରିଖରେ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଆଉ ଏକ ମେଳା ହେଲା । ଏହା ଭିତରୁ କେଉଁଟି ଅସଲ ଓ କେଉଁଟି ନକଲ ?

କଲିଯୁଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହାର ବାହାର ହୋଇ ସାର ହୋଇଛି ଯେ ଜଗତ୍ରେ ଏଥିରେ । ଶ୍ରୀନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ଗୋଟିଏ ନିଅଯାଇ ପାଠ—ଅଜ "ଦେବ ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱର୍ଗ ଯାଇ" ବ ହେଉଥାଏ । ଗାନ୍ଧୀ ନାମକୁ ଧରି ଯଜ୍ଞ ଦୋହରିଲେ ସେ ସରିଯିବ ନାହିଁ ।

\+ × +

ମେରି ଗୋଟିଏ କଥା ଯେ ଏ ଦୁଇମାସ ମଧ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ ଫଳ ଯିବ ମହତାବଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ନେଇ ଫଟୋ ଉଠାଇବାକୁ । ଗୋପବାବୁଙ୍କ ପେନ୍ସନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ— ପଦଯାତ୍ରା— ଶୁଣିଥିବାକୁ ତାପରେ ଯିବାପାଇଁ ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ବନ୍ଧୁ ଆସନ୍ତା ନିର୍ବାଚନ ବେଳକୁ ମହତାବ ବାଲା—ଆମେ ଗାନ୍ଧୀବାଦ ଛାଡ଼ ଦେବୁ କେବଳ ସୁବିଧା ଖୋଜିବା । ତାଙ୍କ ଫଳ ସବୁ—ଜଡ଼—... ...

× + ×

ତରୁଣ ଥିଲାବେଳେ ଗୋପବାବୁ ପଦଯାତ୍ରା କରି ଗାଁ ଗାଁରେ ଗଠନ କାମ କରୁଥିଲେ ସେତେବେଳେ ବନ୍ୟା ସମୟରେ ୨୨ ଦିନ ଜଳରେ ଘୋଷି ମହତାବ ବରଗଡ଼ ବସି କରୁଥିଲେ । ଏଥିରେ ଅଣସ୍ପର୍ଶ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ଭଗବାନ ମନ ଦେଇ ଫଳ ଦିଅନ୍ତି । ଗୋପବାବୁ ଏମିତି ଗୋଡ଼ରେ ବୁଲି ସେବା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଆଉ କେହି ବାବୁ ରଥରେ ଚଢ଼ି । ଶ୍ରୀଲ ଆମମାନେ ଭାଗବତ ଚଢ଼ି । ନରେ ଆପଣେ ଏସେମ୍ବ୍ଲି ଛାମୁରେ ଚଢ଼ି । ଲିଙ୍ଗରାଜ ବଡ଼ ନାଆରେ ଚଢ଼ି । ଜଗନ୍ନାଥ ରଥରେ ଚଢ଼ି । ସଦାଶିବ ଷଣ୍ଢରେ ଚଢ଼ି । ଦେବୀମାନେ ସିଂହରେ ଚଢ଼ି । ବନ୍ଧୁ ଦାମୋଦର ଚଢ଼ି । ମେଘାଙ୍କ ଲଗାମରେ ଚଢ଼ି—ମେମ୍ବରମାନେ ହାଣ୍ଡିରେ ଚଢ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ।

\+ × ×

ଧାନ ଦୁଇ ପ୍ରକାର । ଗୋଟିଏ ଦାନ ଅଛି ଯେଉଁଥିରେ ଧାନର ଚୋରିବ ବଢ଼ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଦାନରେ ଚନ୍ଦାର ଚୋରିବ । ୧ଥ ଦାନରେ ଦାତା ବିକ୍ରି ହୁଏ । ଉପାଧି ଦାନରେ ଖ୍ୟାତି ମିଳେ ଯେ ଭୂମି ଦାନକୁ ନେଇ ଯାହାକି ନିଜେ ଦାନ ଦେଉଛନ୍ତି ସେଥିରେ କାଏ ଚୋରିବାନ୍ତି । ହେବ କିଆଣି ।

ଆମକୁ ଶୁଣାଯାଉଛି ମହତାବ ଅଜି ନେତା ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଉପାଧି ପାଇଛନ୍ତି ଦେଶକୁ ସାଗର ଭଣିବା ପାଇଁ । ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭବନରେ ସ୍ଥାନ ନହେଲେ ଆମ ଶାଳଆ ସାହାକୁ ଗାଣ୍ଡ ଅଧ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ପନ୍ଥା ନାହିଁ ।

\+ ×

ତେଲଟାର ଟ୍ରିଜି ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ଠିକ କଲେ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏମଧ୍ୟ ଦେଖିବ । ଏବେ ମେମ୍ବରମାନେ ଜମି ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ବସିଥିଲ । ମେମ୍ବରଙ୍କ ଜୟ ହେଲା । ମେମ୍ବରମାନଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଆମ ରେଭେନ୍ୟୁ ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ—ତ୍ରେମାନେ ଗ୍ରାମର ନେତା ରୂପରେ ରହିଛନ୍ତି । ଆମର ବଡ଼ ଦୁଃଖ ମନ୍ତ୍ରୀମହାଶୟ ତ୍ରେମିତ୍ରଙ୍କୁ ସମାନ ଅର୍ଥରେ ଦେଖି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ତଥାପି ଯୋ ହୋଇଛୁ—ସେ ଶତ୍ରୁକୁ ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ପାରନ୍ତି । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ କିନ୍ତୁ ମିତ୍ରକୁ ଶତ୍ରୁ ଓ ଶତ୍ରୁକୁ ମିତ୍ର ଅର୍ଥରେ ଦେଖନ୍ତି । ଏ ଦେଶର ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ନ ଚିହ୍ନନ୍ତୁ ।

× × ×

କାଶ୍ମୀରୀ ତେଲ କର୍ମଚାରୀ ସମିତିର ଚେୟାରମ୍ୟାନ ଓ ଭାରତ ବଣିଜ ବିଦ୍ୟାଳୟ କମିଶନର ଡକ୍ଟର ଉତ୍କଳର ମରଗାନ ପାଟନାରେ ଶୋଷଣ ସଂବାଦରେ ଗୋଟିଏ ବକ୍ତୃତା ଦେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ପରିଚୟ ଅନୁସାରେ ତାହା ପାଠ୍ୟ କରି ବଡ଼ ଲାଭ କରିବା [ଶ୍ରମ] ମେଳା ସମ୍ବନ୍ଧ ହିତାର୍ଥେ ଦେଉଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି ଯଦି କେଉଁ ଲୋକ ଉଦ୍ଧାର ଖୋସାମତ ଯାଏ ଫାଇଁ ଯାନ୍ତି ଆଉ ଏକ ପଥ ନ ଥିଲେ ତାକୁ ସମ୍ବଳ ବଞ୍ଚିଲେ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି ତେବେ ଷମାଭିକ୍ଷା ଜୁଆଡ଼ୀଙ୍କ ପାଲରେ ପଡ଼ିଯିବ— ଫଳରେ ଏକଛତ୍ର ହେଉଛି ଭା ଦରକାର ଚଳିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟ କେଉଁଠି ଯେତେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାର୍ଥ ଓ ଦଳପତିଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରଭାବରେ ଚଳିଛନ୍ତି— ସେଥିରେ ଅନେକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଷକୁ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି ବା ଧନଶାଳୀ ମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ପୋଷଣ କରିବ ।

× + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକଥା

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରେମିକ

ଲେ—ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ବି. ଏ [ଅନର୍ସ]

ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ଟନ୍ସିଲସ୍ ବାତ ମାରନ୍ତି । ଆଜି ଯେ ନୂଆ ମାରିଛି ତା ନୁହେଁ । ତାକୁ ଖୋଲ ଏଠି ମାତ୍ର ଅସୁଛି । ଯେଉଁ ଦିନ ପ୍ରଥମ ହୋଇ ତାକୁ ଟନ୍ସିଲସ୍ ବାତ ମାରିଥିଲା ତାର ସଫା ମନେ ଅଛି । ମାଟ୍ରିକୁଲେସନ ସେଣ୍ଟର୍‌ରେ ଇତିହାସ ପରୀକ୍ଷା ଦିନ ଅଗ ସିଟ୍‌ର ଚଉର ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଭଉଁରରେ ଛଳ ଛଳ କେଶ ଗୃହିଣୀ ହାଣି ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ପଚୁରଥିଲା- ହୁଏନ୍‌ସାଂ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କ ସମୟ-ରେ, ନାଁ ହର୍ଷବର୍ଦ୍ଧନଙ୍କ ସମୟରେ ଆସିଥିଲେ । ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ଟନ୍ସିଲ ... ତାକୁ ଗୃର୍ଦ୍ଦ କରି ମାରିଥିଲା ଆଜି ସେ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା—ହର୍ଷବର୍ଦ୍ଧନ-ଙ୍କ ସମୟରେ । ସେହିଦିନ ଟନ୍ସିଲସ ବାତର ପ୍ରଥମ ଆଘାତ । ସେ ବର୍ଷ ... ଫେଲ ହେଲା । ସେହିଦିନୁ ସେ ଦେଖି ଆସିଛି ଦୁଇଟା ଯାକ ... ତା କାନେ ଲାଗି ରହିଛନ୍ତି । ଟନ୍ସିଲସ୍-ବାତ ଯେତେବେଳେ ତାକୁ ସେଣ୍ଟର କରି ସମାରୋହରେ ସମୁଳ ଶିଖରକୁ ଉଠିଛି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଫେଲ ... ଜୀବନରେ ହୋଇ ଉଠିଛି ପିଲ୍ଟ ।

ସେଥିଲାଗି ଆଜି ଟନ୍ସିଲସ୍ ବାତରେ ନୂଆପଣ ଅଛି । ପ୍ରଥମରେ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ମାରିଛି—କମିଜନ୍ତୁ ପାର୍ଟିର ପଢିସିବାର ପାଞ୍ଚ ଦିନ । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଲା ମାର ନଥିଲା, ପନ୍ଦର ଦିନ ପରେ ମରିଛି । ଏକ ପକ୍ଷ ଧରି ଟନ୍ସିଲସ୍-ବାତ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇଯିବାର କାରଣ ଅଛି । ... ସାପ୍ଲି-ମେଣ୍ଟାରି ରେଜାଲ୍ଟର ସକ୍ ତାକୁ ମୂହ୍ୟମାନ କରିଦେଇଥିଲା । ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଲା ସଙ୍ଗ ବିଧାନ ହୋଇ ... ରେ ସେ ଅସି କାଠଯୋଡ଼ ପଥର ... ଉପରେ ବସେ ଏକା ଏକା । ଆଜି ବି ଏକା ବସିଥିଲା । ହତାଶରେ ନାଭିକୂର ଭୂଠର ଧୋବଣୀ ଉପରୁ ଆଖି ଫେରେଇ ସେ ବନ୍ଧ ପାଖ ରାସ୍ତାରେ ଏ ପଟକୁ ସେ ପାଖକୁ ଆଖି ପକାଇଲା ।

...ଅରେ ଏ ତ ବୋଧହୁଏ ସପ୍ତାହେ ହେଲା ଏଆଡେ଼ ନଢ ନଢ ଏବା ଅସିବା କରୁଛି । ସପ୍ତାହେ ହେଲା କଟଗାଧଟି ଏକା

ଏକା ଯାଉଛି, ଆଜି ଚନ୍ଦ୍ରମୁ ଖୁସି ହୋଇ ବସି ତାକୁ ଦେଖି ଦେଖନ୍ତି । ... ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଉଦ୍ଦେଶ ଥିବ । ଓଃ କିଶୋରୀଟି ନିଶ୍ଚୟ ହତାଶ ହୋଇ ଯିବଣି । ଏତେବେଳେ ଟନ୍ସିଲସ୍-ବାତ ମାରିଛି । କିଶୋରୀଟି ଡଉଳାପ୍ରିତ ଗତିରେ ପହଞ୍ଚି ଅସିଲେ—ଚନ୍ଦ୍ରମୁ ଠାରୁ ଦଶ କଦମ ଦୂରରେ । କିଶୋରୀର କାନଟୋଇ-ଜଣା କେଶବେଣି ଫାଁପୋସ ପରି ଘନ ଓ କୁଞ୍ଚିତ । କପାଳ କାଠଯୋଡ଼ ବାଲିଧାପ୍ୟା ପରି ... ଚିକ୍କଣ, ମସୃଣ ବାଲ୍‌ଲୁଲ୍ ଅଲ୍‌ଟ୍ରା ... ବ୍ରାଣ୍ଡ । ଆହା ! ଭ୍ରୂରୁ ପାଇଁ ଉପମା ନାହିଁ—ଅତୁଳନୀୟ । ଭୂତ ବଶୁନାଥଙ୍କ ପ୍ରାଗ୍ ପ୍ରୌଢ କାଳୀନ ଭ୍ରୂରୁ ହେଲେ ହୋଇପାରେ ତୁଳନା-ଯୋଗ୍ୟ । ଅବା କାନଗୋଇ ଭ୍ରୂରୁ ଓ ଧାରିହା ଭୁରୁଖ ବରହମପୁର ଫାର୍ମାସିର କବିରାଜ ସର୍ବସ୍ୱ ଏ ସଂସାର କଣ ଭ୍ରୂରୁର ଜନ୍ମ । ନାଦ ..ନାକଟି ଠିକ୍ ଫିଗ ଟି ଓ୍ୟାନ୍ ମର୍କାର ଫାଇଣ୍ଟେନର ତ୍ରିକୋଣବାର ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ନିବ୍ ପରି ଅଭିମାନୀ । ଓଠ...ଓଠ ... ନୁହେଁ ବିଧାତା କମଳା କୋଷେ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଇଛି । ଦାନ୍ତରେ ... ରସ ସବୁ ... ମନ ... । ଗଣ୍ଡ ... ଚୋଭ ... ବ୍ରାଣ୍ଡ ପରି ... । ଗ୍ରୀବା କଟକ ଚକ୍‌ସି ... ଛକ ପରି ... । ବକ୍ଷ... ର ମୋଡ଼ ... ରେ ... ଧକ୍କା ପରି ଗଣ୍ଡସ୍ଥଳକୁ ଚୁମ୍ବନ ନେଇ ... ଗ୍ରୀବାରେ ଧକ୍କା ଖାଇବାର ... ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ... ଏ ଚଳକୁ ... ହୋସ୍ୟାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ... ସଦସ୍ୟ ... ଜଡିତ, ଯେତେ ପେପରଣ୍ଟ ଅବୁଦ୍ଧିପ୍ରୌତ୍ୟୁବକ ... ହୋଲ୍‌ଡ଼୍ ହେଲେ ଝିଲ୍‌ପ୍ କୁଣ୍ଡି ବର୍ଷରେ ବିଦ୍ରୋହ ଘୋଷଣା

କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ । କିଶୋରୀଟି ଅତି ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲା । ନା ଜାଣିଲ ପରି ଚନ୍ଦ୍ରମୁ କିଶୋରୀ ମୁଖକୁ ଅନେଇ ଦେଇଛି—ଗୁରି ଆଖି ମିଳି ଯାଇଛି । ... ଭ୍ରୂରୁ ନାଚି ଯାଇଛି, ଅଧରରେ ସ୍ମିତ-ହାସ୍ୟ ଖେଳି ଯାଇଛି । ଏଇପେ—ଚନ୍ଦ୍ରମୁ ଯାହା ଭାବୁଥିଲା ଠିକ୍ । ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଉଦ୍ଦେଶ ... ଏ ସାୟଂ ଭ୍ରମଣ । ଅଧ ... ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ରୀ ହୋଇଥିବ । କେନେକ-ମଲୟ-ବାକିନ—ଗୋଟିଏ କୁଟୀର ଗୋଟିଏ ଫାଲ ନିଶ୍ଚୟ ... ବନ୍ଧନରେ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ... କାଠଯୋଡ଼ ... ପାହାଡ଼ ଉଦ୍ଧ୍ୱ ମାରୁଥାନ୍ତା । କିଶୋରୀଟି ... ଲାଗି ସନ୍ଦେଶ ଟିପ୍ ପରି କନ୍ ... ତା ପାଖ ହୋଇ ଚାଲିଗଲା । ... ଅସ୍ତାଚଳରେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁର ଦୃଷ୍ଟି ଲାଖିହୋଇଛି । ଷୀଣ କଟିଟି ରେଭେନ୍‌ସା କଲେଜର ... ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କର ଷୀଣ କଟିକି ମଧ ଭ୍ରୂକୁଟି କରିଛି । ନିଶ୍ଚୟ ... ପାଇଁ ସ୍ୱୟଂ ... ଯୋଗ ଧ୍ୟାନ କରିବେ । ସେତେବେଳେକୁ ଟନ୍ସିଲସ୍ ବାତ ... ପହଞ୍ଚିଛି । କଟଣି ... ଚନ୍ଦ୍ରମୁ-କାଗଜ କଲମ କାଢିଲା । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଫେସନାନୁଯାୟୀ ... ଚନ୍ଦ୍ରମୁର ସାନ୍ଧ୍ୟଭ୍ରମଣ ସାଥୀ । ଚନ୍ଦ୍ରମୁ ... ପଞ୍ଚ ... ଦ୍ୱିବିଧ । ସେ ଲେଖି ଗଲା,

ଅଟୋ ମୋ'ର କାନଟୋଇ ଅଲ୍‌ଟ୍ରା ବଚିହା
... କୋ'ର ଅଲ୍‌ଟ୍ରା ବ୍ରାଣ୍ଡ,
... ବଗାଲ ... ସ୍ପିଡ଼ ସମ
... ଉଦାର ଅଲ୍‌ଟ୍ରା ବ୍ରାଣ୍ଡ
... ଏ ଅବହେଳିତ ...

ପ୍ରେମିକ ପ୍ରଣୟ ନିବେଦନ ... ଦଣ୍ଡାୟମାନ ... ଶ୍ରେଣୀଶୂନ୍ୟ ... କିନ୍ତୁ ... ଲେଖାର ... ମେଥରପ୍ରୁଫ ଉପର ... ବଦର୍ସ ... ପାଟିଓରୁ ଶୃଙ୍ଗାର—... ମୁଁ ନିର୍ବାକ । ସାଦରେ ... ଅଲ୍‌ଟ୍ରା—ବ୍ରାଣ୍ଡ । ଅବହେଳିତ ... ଅରିଷ୍ଟୋକ୍ରାଟ୍ ଅଲ୍‌ଟ୍ରାବ୍ରାଣ୍ଡରେ ମହତରପାଉ ... ମାଂସ ...

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏଣ୍ଟିଗ୍ରେସନ ଜାଣି ଦେଇ ସ୍ପର୍ଶି ଏକ୍ସପେରିମେଣ୍ଟରେ ଅମଲ୍ଲାଘରେ ଲାଗିଥାଏ ଦେହ ଭରନ୍ତୁ । ଶାଢ଼ିରେ ଲୁଗାକ ଦେଇ ତୁମ ହାତ ମନେ ଅଲ୍‌ଟ୍ରା—!

ତୁମର
ଏକାନ୍ତ ଅପ୍‌ଟୁଡେଟ୍‌

ଚାଳିଗୋଟି ଚିଠିକୁ ଫେରିଆସୁଥିଲା । କାଗଜ ପୁଣି ଭଙ୍ଗକ ଚାରି ପୁଣି ରେକ୍ସି ପାର୍ଶ୍ୱରୁ ବଲ ବୁଲିକି ଫୋଟୋଟି ଦେଇ ଫଳ ଦେଖିବାକୁ ବସି ରହିଲା । ସେ ପାଇଁ ଦେଇ ଗୁଞ୍ଜିଗଲା । ଚିଲ୍ଲାଙ୍କୁ ଓଳଟ ଫଟୋର ଗୋଟେ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ବାହାରି ଆସିଲା । ବରେଣ୍ୟ ଦେଖିଛି ନିଶ୍ଚୟ, କେବେ ଚୂର୍ଣ୍ଣିକ ବାହାରି । କେତେ··· ଅରେ···ଶେଟି ସ୍ତ୍ରୀକ ଓ ସେଠାରେ ନାହିଁ । ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଅଲ୍‌ଟ୍ରା—ସ୍ତ୍ରୀ !

ତା' ପରଦିନ । ତୃଷା ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ । ଘରରେ ରଙ୍କ ମେକାନିକାଲ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଓ୍ୱାର୍କ୍‌ ଶେଷ କରି ଶେଷ କରିଥିଲା ତୃଷା ସେଠିକ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ । ତୃଷା ଏଥିରେ ତହିଁ ପାରିନ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ... ବିକଳ ... । ... ସଂଗୀତ ... । ... ବେଳା ... । ... ଶୀତଳ ... ଦେଖିବାକୁ କୌଣସି ... ... । ... କରିବାକୁ ଚାହିଁଲା । ... । ... ... । ... ... ? ... ... । ... ... ଦେଖିଲେ ... ... । ସେ ... ... ।

... ... ଅସମ୍ଭବ । ... ... । ... ... । ... ... । ... ... ? ... ... । ... ... ? ... ... ? ... ... । ... ... । ... ... ।

ହେବ ? ଅସମ୍ଭବ, ... ହିଁ ଜୀବନ । ... ... । ... ? ... ... । ... ... ନାହିଁ । ... ... ।

ଅନେକ ସମୟ ... ... —ନମସ୍କାର କଲା ।

"ଅରେ କେବେ ? ଯେ । କଣ ସିନେମା ... ... ?" "ହଁ ସାର"

"ହଁ, ମନକୁ ... ... । ... ... କଣ ?"

... ... ।

'ହଁ ସାର, ଏ ବର୍ଷ ... ... ।'

'... ... ... ?'

'... ... ... । ... ... ।'

'... ... ... ? ... ... ।'

'... ... ... । ଏ ବର୍ଷ ... ... । ... ... । ... ... । ... ... । ... ... । ... ... ?'

'... ... । ... ... ।'

... ... ।

'ଏ ବର୍ଷ ... ... ।'

'... ... ... । ... ... । ... ... । ... ... ।'

'... ... ... । ... ... —ତା ପରେ ?'

... ... । ... ... । ... ... ।

'... ? ... ... ।'

'ତା ଅନ୍ୟ ... ... ?'

'... ... ନାହିଁ । ଏମିତି ... ... ? ତା ପରେ ତୁମର ... ... ।'

'ହଁ ସାର ।'

'ଆଉ ତୁମେ ... ... ?'

'... । ... ... । ... ... ।'

'ଏଇ ତ ... । ଆଉ ବର୍ଷଟେ ... ... ?'

'ତା କଣ ମୁଁ କହିବ ? ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ... ... । ... ... କଥା ... ... ?'

'ତାହା ହେଲେ ... ... ? ... । ତୁମେ ... ... । ମୁଁ ତୁମର ... ... ।'

... ... । ... ... । ... ... । ... ... । ... ... । ... ... । ... ... । ... ... । ଏକ ... ... ।

ତେ ମୋର ... ... 'ଲଭ୍‌ ... ' ର ... ... ,

ତୁମ ... ... । ତୁମ ... ... ମୋର ... ... । ... ମୋର ... ... ।

ତୁମର
ଅଲ୍‌ଟ୍ରା'

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୭ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୋଟିଏ ଶୃଙ୍ଖଳା ପଠ

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଅନ୍ନଦା ଚରଣ ଦାସ

ହୋଷ୍ଟେଲ୍ ମିଲ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତାପ ଭାତ, ପିଜାଏ ଦରସିଝା ମସୁର ଡାଲିର ପାଣି, ଅଉ ଟିକିଏ ଧନିଆ ଚଟଣି । ବାସ୍ ଏତିକରେ ତା'ର ଗୋଟାଏ ମିଲ୍ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ । କେବେଠାରୁ ସେ ହୋଷ୍ଟେଲ୍ ବାସ କରୁଛି ବର୍ଷଟିଏ ଦେଖାଯାଉଛି ସେ ତାକୁ ପେଟର ଆଉ ଭଲ ଖାଦ୍ୟର କଥା ବୁଝା ନ ଯାଏ । ନଚେତ ତା'ର ଭାଗରେ ମନହୋଇଥିବ କୋଉଦିନ ଅଧିକା କଣ ଟିକିଏ ଖାଇ ହବାକୁ । ଖାଇବା ସେ ନା ହୋମ୍ ତ କରି ପାରୁନାହିଁ । କାରଣ ତା'ର ବନ୍ଧା ବଜେଟ୍ ଉପରେ ଆଉ କିଛି ହତରୁ ବାଢ଼ିଯାଇ ପାରେ । ତେଣୁ ହୋଷ୍ଟେଲରେ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉତ୍ସବରେ ପଡ଼ ଆଶା କରେ ସେ ତା'ର ସେଇ ଶସ୍ତା ମିଲ୍ ଟିକୁ କୌଣସି ମତେ ଉଦରର ଭିତରେ ଗଳେଇ ପକାଇ ପିଇଯାଏ ଅନ୍ତତଃ ଅଳଗ୍ଲାସେ ପାଣି, ଫଳରେ ଉଦରର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶରେ ରହେ ଖାଦ୍ୟ ଆଉ ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ଜାଗା ମାଡ଼ିବସେ ଖାଲି କଅଁ ପାଣି, କଣ କରିବ । ପେଟକୁ ପାଞ୍ଚ ଅଣ୍ଟୁନାହିଁ । ସେଥିରେ ପୁଣି ହୋଷ୍ଟେଲବାଲାଙ୍କର ଦି ମାସର ବାକି ହୋଇ ଗଲାଣି ଆଉ ଦରକାର ବୋଲି ମନା କରୁଛି ।

ଦଶ୍ ବାଜିଲେ ମିଲ୍ ଟି ଉଦରସାତ୍ କରି ଭୂତନାଥ ନାକ ସେଇ ଧଡ଼ ଧଡ଼ିଆ ମୁରୁଣ୍ଡି ମଡେଲ୍ ଫିଲିପ୍ସ୍ ଗାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିକରେ ବସି କଲେଜଯାଏ । ଆଉ ଗୁଡ଼ାଏ ଭଲ ବାଃ ପଢ଼ନ୍ତି ଇ କଲେଜରେ ପଢ଼ନ୍ତି ନ ପଢ଼ନ୍ତୁ ପେଟକୁ ଖାଦ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ହରଣ ଗୁଳ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ତାପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ପେଟ—ବସାଃ ହେବ । କ୍ଲାସରେ ପାଠଚର୍ଚ୍ଚା ବେଳେ ସେ ସ୍ୱପ୍ନଦେଖେ ବଡ଼ବଡ଼ ଭୋଜିର ଖାଦ୍ୟ । ଓମେହେର ଙ୍କର ଦୁଷ୍ମନ୍ତ ଶକୁନ୍ତଳା ପ୍ରେମ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଧ୍ୟାୟ ବେଳେ ସେ ଦେଖେ ନାଡ଼ୀ ନାଡ଼ୀର ଯୁଦ୍ଧ । ପେଟ ଭିତରେ ତାର ହଂସା ଉଡ଼ିଯାଏ—ପ୍ରଫେସର ପଚାରନ୍ତି—"ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଅଛ ପରା !" ଡଲଫେଟକୁ ହାତରେ ମୁଠେଇ ଧରି ସେ ଉତ୍ତର ଦିଏ, "ନାଇଁ ସାର୍ ଦେହଟା ଭଲ ଲାଗୁନି..." ପିଲାଏ ଗୁଡ଼ାକ ମଝିରେ ଖାଲି ପାଣି ପିଇବା ହୁଏ ସାର ।

ସେ ଦିନ ବି ସେମିତି ଯାଇଥିଲା କଲେଜକୁ । ସେକେଣ୍ଡ ପିରିଅଡ୍ ବେଳକୁ ନଜରଣ୍ଟ ପେଟରେ ମସଲ୍ଲ ଶେଷ । ଗର୍ଭ ଶୂନ୍ୟ...ପୁଣି ସେଇ ନାଡ଼ୀ ନାଡ଼ୀ ଯୁଦ୍ଧ । ଭୂତନାଥ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । କଣ କରିବ ? ଏତେବଡ଼ ବିରାଟ ଛାତ୍ର ସମାଜକୁ ନେଇ କଲେଜ ପ୍ରାସାଦ ଗର୍ବରେ ଠିଆ ହୋଇଛି କିନ୍ତୁ ଏ ବିରାଟ ହୃଦୟରେ ତା'ର ଦୟାର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । କଣ କରିବ । କିଛି ନଖାଇଲେ ତ ହବନାହିଁ । କେହି ଧାର ଦିଅନ୍ତାକି ? ସେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା ତାହାଠାରୁ ହେଲେ ଧାର କରିବାକୁ ଯିବ । ତାପରେ ସିଧା ଗୁଡ଼ିଆ ଦୋକାନ୍ ।

"ଅଗାମ, ଆମ ଟିକେଟ୍ ବାଲା ଅନ୍ତି ଅଗ୍ରିମ୍ ସେଇ ଯୋଉ ଚମ୍ପାଫୁଲିଆ ବାବୁ ଜଣକ, ଓଃ କଣ କହିବି ?"

—କେଣ୍ଟିନ୍ କମନ୍ ରୁମ୍ ପାଖରେ ଭୂତନାଥ ଅଟକି ଗଲା । ଶୁଣିପାରିଲା ଠିକ୍ ସେଇ ସ୍ୱର—"ଅଗାମ ସେ ଯୋଉ ବାବୁ ଜଣକ—ଓଃ କଣ କହୁଛ—?" ଅଗାମ ଉଦ୍‌ବେଗ୍ନତାର ସହିତ ପଚାରିଲେ—"କଣ କଲେ ସରମା ?" ସରମା କହିଲା—"ସେଇ ବାବୁମ, ଆଜି ମୋ ଆଗରେ ଦେଖେଇ ଦେଖେଇ ହେଉଛି ଲନ୍ (LAWN) ରେ ବୁଲୁଥିଲେ । ମୁଁ କିଛି କହୁ ନଥାଏ । ତାପରେ ଟିକେ ନଜରଟିଏ ନଦେଇ ମୋ ଆଗରେ ନ ଜାଣିଲା ପରି ଗୋଟେ ଦଶଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍ ପକାଇ ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ..."

ଅନ୍ୟମାନେ ପଚାରି ଉଠିଲେ "ସତେ ? ତାପରେ" "ତାପରେ ଆଉ କଣ ? ମୁଁ ଚପ୍ କରି ତାକୁ ଉଠେଇ ଆଣିଲି ଏଇ ଦେଖୁନା—" ସରମା କହିଲା

ସମସ୍ତେ ହସି ଉଠିଲେ ଏବଂ କିଏ କହିଲା । କହିଲେ "ଠିକ୍ ଠିକ୍, ଉତ୍ତମ ଶାସ୍ତି ତାକୁ । ଆଉ ଦରକାରି—ଚାଲ ଆଜି ସମସ୍ତେ ଦେଖିବା ସିନେମା—"ସାହେବନାମ" ଚାଲିଛି—ଚାଲ ଶିଘ୍ର ଯିବା ଆଡ୍‌ଭାନ୍‌ସ ବୁକିଂ (Advauce Booking) କରି ଆଣୁ ।"

ଅବଶିଷ୍ଟ ୦୫ ୮ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ

[ମଙ୍ଗଳବାର ୭ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ]

ଅଳ୍ପ ଗ୍ରୀଷ୍ମରେ ହ ଛଟ ଅଭି- ତ୍ରି ! ସଂବାଦ ଛଡ଼ିଲା ସାହିତ୍ୟ । ଶ୍ରୀ, ଶ୍ରୀମା ସ୍ନେହିଳୀ ସମ୍ମଳ ହଟିଶ ସମାଚରଣର ଅପୂର୍ବ ପରିକାଷ୍ଠା । କେଶ ସଙ୍ଗ ଟେର ଅମୂଳ୍ୟ । ସଙ୍ଗରେ ଅଧ୍ୟାପକ ନାହିଁ । ଟୋ...ଟ ଟପ ଲଙ୍କ୍ ଧଙ୍କ୍ରି ଯିବାଇଲା । କିଶୋର ପାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲା । ଜହ୍ନମୁଁ ଆ ଟିକିଏ ବେଣୀ ରେ ଭୁଲ ଏବାର ଚନ୍ଦ୍ର ଅଙ୍ଗନ ଦେଖାଗଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାଗ ଚନ୍ଦ୍ରର ସେଇ ସଂଚରେ ଯୋଗାଅଛି । ସେଇଠିଲା । ଛିଡ଼ା ଧରିଲା ।

ସଂଧ୍ୟା ଅତିବାହିଛି । ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ବାଡ଼ଯାତ ବଣରେ ଉଚ୍ଚଣ୍ଡ ଟେକି ପାରୁନାହିଁ ସତ, କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ର ପଟରେ ଅତୀମ ନାର ବଳ ଭରର ବଳ ଚଳି ପ୍ରବାଣ୍ଡ ପ୍ରବାଣ୍ଡ ପ୍ରେମ ଟେଉ ଉଠାଇଛି । ରାଧା ଭଟର ରାଧା ଅନେକ ଥୟ ଧାର...ଣ ପ୍ରେମ ଟେ ଅଭିସାର ଚଳେ ଭାଷରେ ମର୍ମ ଟଳେ । ଚନ୍ଦ୍ର ଅଙ୍ଗ ଟଳେ । ପରନ ତାହାଁ ପତଟଳ ହେଲେ । ...ତାର ତା'ର ସମସ୍ତ ପଡ଼େ...ନ ଟଟର ଦୈଷ୍ଣ ଅ...ଗ କହିବା "ଅମୃତା ଅସ୍ତ୍ରଟେ । ତେଃ ତୁମ ପାଇଁ ବନ୍ଧୁ । ଅଚାଶ ଏର ହୋଇନ୍ । ଆରେ କେହ ନାହାନ୍ତି ।"

ଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱଳ ଆଉ...ଟେହ୍ଲ ଭା ...ଅଦାଉଣି ଚରିତ୍ର ଦେବ । ସମୁଦ୍ରରେ ତା'ର ...ର କିଶୋରର ମାପୁଛି ଯେ ମୂର୍ଚ୍ଛ ପାଉ ନେଉଛି । ହାତ ଛିଡ଼ିଟେର ସେ କହିଲା, "ଭିତରକୁ ଅସ ।" ଓଠପାଖରୁ ଛିନା ଟେହିଲେ, ଦଅଣି ଦେମ୍ବ ଥା' ହ ଛଟ ଚଲିଲା ନାହିଁ । ଟେବିଲ ପାଖରେ ପଡ଼ିଲା କରେଶ ଗ ଚହକା, "...ତ୍ ଦେବ । ମୁଁ ଯାଉଛି ...ଦଏ ।" ଟିକିନ୍ତୁ ହାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଦ କିନ୍ତୁ ପଚ୍ଛାଶ ପଛରେ ଜାବଥାର କହିଲା," ନା ନା ...ଅଲଗ୍ନା । ଏର ସାମାନ୍ୟ ସମ୍ବାଦର ଅଭାବ କରୁଛ ପାଇଁ କଣ ତୁମ ରୁମ ଯାଇଛ ନଚେ ? ମୁଁ ...ତାହାରେ ...ଟେଣ ତାର ...ଦ ସ୍ୱଳ ଅଣ ମୋ'ର ...ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବାଟର ହୁମ ...ଏର ...ହ...ଚରିଛି ଅକାଳ...ଅଧାରରେ ...ବେ...।

ତା ତଠ ...ବ୍ଲ । ...ଟେଟେଲ ଲଉ ଜଳ ଉଠିଲ ଅଭ ତା ...ଛାଇ, 'ମୁଁ ଦୁର୍ବଳ ଏ ...ନ କର ...ବେଳେ ? ମେଠ ...ଦେଇଥିଲେ ମୋର ମନ ...। ଏ ବାଳ ଦାଢ଼ି ...ବାଲି ବଢ଼ାଇଲି ଅଭ ମୋ ...ଉଠିନ । ପୁଣି ମହଳା ...ଅଧ୍ୟାପିକା ...ମ ମୁଁ...' ...ଟେ ବୃଦ୍ଧ ...ମହାନାଭ ରହି ...ଲ । ...ମୃଣାଳ ଭାକୁ । ...ଏ ମହଳା ...ଅଧ୍ୟାପିକା ...ଯାଜା ...ଟେ ...।

[...ପୃଷ୍ଠା ...]

Digitized by srujanika@gmail.com

[ପୂର୍ବାଂଶ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାପରେ]

କୃତନାଥ ବାବା ହୋଇଗଲେ । ତା'ର ଚୋଟିଏ ଝିଅ, ନେଡ଼ୀମୁଣ୍ଡ ଏବାଣ୍ଡ କରିଚ ହୋଇଛି ଏ । ସ୍କୋଲରେ ପଢ଼େ, ଭଡ଼ା ଢୋ ଅଛ ହେଲେ ଶିଖିଛି । ହଁ, ହଁ...

ଚ୍ଛେଦନ ତେଲ ବେଳେ କାଟ ଗଛରେ ସ୍ୱାଗତ । "...ଏ କଟ୍ (cut) ଟା ଅଚେଡ଼ା ହେଉଛି...ଥିଏ—ପକେଟ (back-pocket) ଟା କଟ୍ରେ ନ ଲାଗିଲା..."

"ନାହିଁ ବାବୁ ଏଡେଭ, ଏ ତ ପାଟେଲ୍ରିକାର୍ କଟ୍..." "..ଅଚ୍ଛା, ସେଇ ଡାଏଡ଼େନ ହେଉ..."

କୃତନାଥ ଅଟନଉଳ ବେସେଟେ—। ସେତେବେଳେ ପ୍ରଫେସର ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ସାହେବଙ୍କ କେସରୀରେ, ସେ ଶ୍ୟାମ୍ ଟା ଏ ଦେଇ ଦାଦାର ଅମୃତ ସୁଶୀଲ୍ । ମୁହଁରେ ତାର ନବୀନ ଦେଶ ବ୍ୟାଟ୍ସ୍ମ୍ୟାନ୍ । ତାଙ୍କ ଦେଖି କୃତ ସୁଶୀଲ ବାବୁ କହିଲେ—"ଫାଇଲ ଟେସ୍ଟ୍, ବେଲ୍ଟ ଏ କଟ୍ (cut) ଟା କେମିତି ହେଉଛି ?"

କୃତନାଥର ଅଣ ଟେକ ଉଠିଲା । ସେ କହି ପାରିଲେ ଅସାଦେଇ କହିଲେ "ତୁମେ ମୋତେ ଡୋକାଏ କଥା କହି ପାରିବୁ ?" "(Hopeless) ହୋପଲେସ୍ ତାର କଥା, କଥ—ଅଚେ, କଟ୍ଟା କେମିତି କଲୁ । ଆପ୍ରିସିଏଟ୍ (appreciate) କରି ନ ପାରୁ ?"

କୃତନାଥ କହିଲେ, "ବେଶ୍ ବେଶ୍ ହେଉଛି । ଧନ୍ୟବାଦ..."

କଲେଜ୍ ଇଉ. ଟି. ସି. ଟ୍ରେନିଂକୋର୍ (Training Corps)ର ହୁଡ୍ ଖାକି ପାଣ୍ଟ, ସାର୍ଟ ଦେଇ ଅଛି ଅଙ୍ଗରେ ସେଠି । ତା ଉପରେ ଅଦ୍ଭୁତ ଟାଇଗନ୍ ପ୍ଲୁଟେଟ, ଅନଟେନ୍ସନ୍ ଅଛ ହ୍ୟାଟ୍ଟେସ୍ । ସବୁପାଇଁ କ୍ୟାଡେଟ୍ [Cadet] ହୋଇଚନ୍ତି । ସୁଶୀଳ ମୁହଁରେ ଦଳର ଶିକ୍ଷା ଲଗିଛି । ଇତେମଧ୍ୟ ଡାକେ ସୁଶୀଲ୍—ହଲେ ସୁଶୀଲ, ଆଜ୍ ଏ କାହିଁ...(Hamlet life) ଯାଉଛି ସାଙ୍ଗ ସୁଶୀଳ ଉଠିଗଲେ ଉପରକୁ...ପ୍ରେମ ସୁନ୍ଦର ଅଗରୁ... । ଅଣ କଣ ଟମେନ୍ କହୁଥିଲେ ସେ ଯନ୍ତ୍ରଏ ସୁଶୀଲ କୃତନାଥର ଉଚ୍ଚ ସୁଣ କରୁଥିଲା—କିନ୍ତୁ କେଉଁଠି ତାହା ଜଳନାହିଁ ।

କୃତନାଥ କେବଳ ସେ ସୁଅ ସମୟରେ ! ଟମ୍ ଭିତରେ ଅଗ୍ନିକଣା ସ୍ତ୍ରୀଲ ଯନ୍ତ୍ରମ ସ୍ନେହ—ଔଷ ଅଛ ମାରିଦେବ ନାହିଁ । ଏଇବାଟେ ଶେଷ ହେଲା...

"...'ଷଡ଼ଜାତ'ର ରେକର୍ଡ ଅଛି ?"

"ହଁ ଜ ଅଛି ଅଛି..."

ଛଅ ବୁଲିଗଲା ଅତେଇଲେ...ସେ ଦସ୍ତୁର ହେ ରେଡ଼ିଓ ଭଦ୍ର ମାଇଁଙ୍କର କଣ୍ଠ ସଲୋମନ୍ ଗାୟ । ନ ବେଷ୍ଟନେ ଶ୍ରଷ୍ଟା ଅନ୍ କେବ । ଟେବେଲ୍ ଟା ତାର ସବୁବେଳେ ଏମ ଥାଏ । ଅନ୍ୟାଙ୍କଣେ ଶିବ୍‌ଜି [Sivjee] ର ବେକେତ । ସଲୋମନ୍ ଆଗରେ ଛବି ପ୍ରଭାତ ବେରେଇ ଅଛି ଆଉ ହେଲ ଛି... ।

କୃତନାଥ କେବଳ ଚେଷ୍ଟା ଉପଦେଶରେ ଚାଲାନ୍ ଉପରେ ଉଠିଗଲା । ଏଥର ସଲୋମନକୁ ମଜା ଭ୍ରାଣ ଆଗିବ । ଯା କଣ୍ଠ ପଟେ... ଟେବେଲରେ ବ୍ରଜନ୍ତ ଅର୍...ଉଠାଇ ମୁହଁରେ ସରଳତା ଆଣି କହିଲା "କହେ ସଲୋମନ ଅଣ ରେକର୍ଡ ଶୁଣତ ? କ ରେକର୍ଡ ? .."

ସଲୋମନ୍ ଅଧୀର ହୋଇ କହିଲା 'ଏଇ "ଷଡ଼ଜାତ"ର—ସେ ଯୋଗ 'ଅଚେତ୍ର ଦୂ ସଚେତ୍ର'...'

କୃତନାଥ ଷଡ଼ଜାତ ଫିଲ୍ମ୍ ନ ଦେଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଟଣାଦ୍ୱାରି ଦେଇ କହି ଉଠାଇଲ—'ଦି' ସେଇଟା କହିଥିଲି' ଚବେଡ଼ା କହିଲା—'ହଁ' ବାବୁ ସେ ରେକର୍ଡ ଅଛ ବେତା ରେକର୍ଡ ବ ଅଣ ଆଗ ହୋଇଛି କଣି ନେଇନଲେଣି...' କୃତନାଥ ତା'ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଇଚ ସଲୋମନ ଉତ୍ତର ହୋଇ କହିଉଠିଲା—'ଯବାନଜ ରେଲ ଚଲ ଯାଇରେ...'ରେକର୍ଡଟା ଲଗାଅ...

ଯାଉଁ ଯାଉଁ ରେକର୍ଡଟା ବାଜି ଉଠିଲା—'ଯବାନଜ ରେଲ—ଚଲ ଯାଉରେ...'

କୃତନାଥ ମୁଖ ବକ୍ର କରି ମଚାଇଲା, ସ୍ୱର ଫାଟି ଗଲା ସମସ୍ତରେ 'ଷଡ଼ଜାତ ଫିଲ୍ମ...ତାର ଗୀତମାନ ସଲୋମନଙ୍କ ଠେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ସଲୋମନଙ୍କ ତା'ର ଦେଖ ଉଦେଶ ପ୍ରକାଶ କରି-ବାକୁ ତା ତାକୁ ଚ ସଲୋମନ ଅବନତେ ନାଚେଇ ରେକର୍ଡ ସାଙ୍ଗ ଟେ ତାଲରେ ତାଳ ତାଳ ପକେଟରୁ ରୁମାଲ ବାହାର କରି ମୁହଁ ପୋଛିଲା । ଦଉଡ଼ ଏତକ ଦେଖି କୃତନାଥ ଦେଖିଲା କଣ ଟୋକାଏ ତାରକ୍ଷ ମନ ସେଣ୍ଟ ତା ପକେଟରୁ ରୁମାଲ ସାଙ୍ଗେ ତଳେ ପଡ଼ିଲା । ଦେଖିଲା ଟୋକାଏ ଟିକିଟ ନୋଟ...ସଲୋମନର କିନ୍ତୁ ନଜର ନାହିଁ । କୃତନାଥ ଟପ୍ କରି ତା ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇ ଦେଲା । କୃତନ୍ତରେ ନାଡ଼ୀର ସ୍ପନ୍ଦନ ତାର ଥମିଗଲା ଚୋଅଣୁଏ କ୍ଷଣକ ମାତ୍ର । ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା ଉଠିଲା —କ ଲକ୍ଷଣ କାମ ? ଚୋର ? ସଲୋମନକୁ ଅଚେତନ୍ଲା । ତାର କଷ୍ଟ ନାହିଁ । ସେ ଠିକ୍ ବଣ୍ଡ ମଜେଇଚ—'ଯବାନଜ ରେଲ ଚଲ ଯାଉରେ..."

ଦୁଇ ମିନିଟରେ ସେ ଗୋଡ଼ ତଳରେ ନୋଟ ଖଣ୍ଡିକ ଉଠାଇ ଅଣିଲା । ତା'ର ଅଣ ପୂରଣ ହୋଇଚ...କହିଲା—ଭଲ ସଲେମନ, ଯାଉଛି ଅନେକ କାମ ଅଛି...ଅଚ୍ଛା ପୁଣି ଦେଖା ହେବ'

ସଲୋମନ ହସିଉଠି ରୁମାଲ ହଲାଇଦେଲା—କହିଲା—'ଅଚେତ୍ର ଦୂ ସଚେତ୍ର'...

କୃତନାଥ ଅଳସ ହୋଇ ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଲା ଚଲିଗଲା ଶିରଙ୍କ ଦୋକାନ ଉପରକୁ...

...ଛଟର୍ ଲୁଭିଯାଉଥାଏ ମନ୍ଦାକ ଅଲିଙ୍କର —ଅନୁଗୀତ...'ଯବାନଜ ରେଲ, ଚଲଯାଉରେ— ଯବାନଜ ରେଲ ଚଲ ଯାଉରେ...'

[ମଜାକଥା କହିବା]

ଅପ୍ଟୁଡେଟ୍, ଇଲ୍ଲୁଷ୍ଟ୍ରାଣ୍ଡ ଶୁଭ୍ରାଗାର ବାବୁଙ୍କ ସୁଖ, ଅଶାରେ ଶହର ଅର ସେଲ୍ ଦେଇ କଳ ଗୁଣାବଳୀ ଯୋଗୁ ଏତାବତ୍ ଅବାଡ଼ ଅ ବୈଶିଷ୍ଟ ହେଲ ଅଦ୍ଭୁତ ଚଟକସ—ତାଉରେ କର୍ଣ୍ଣକେ ହେବା ପଳରେ ସେତେ ଏ ହୃଦୟ ବୟସରେ ଶତେ ଗହ୍ଲେଟଙ୍କର ହଜାରବାର ଧ୍ୟାନସ୍ଥ କରଇ ଉଚ୍ଚ ମହତ, ମାନ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହାରେ ଶହର ଭ୍ରମର ଏ ଅଗାଧ ପ୍ରେମ ବରଣ କରିବାକୁ ପାତ୍ରୀ ଅଛ କେହ ମ ମିଳେ ନାହିଁ ; ଶେଷକୁ ଅଟେଇ କଲେଜ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ମହିଳା କଲେଜର ଅଧ୍ୟାପିକା ସୁମିତ୍ରା ଦେବୀ । ପୁଣି କଣ

ମାନ ପରସ୍ପର ତଥା ଗରମ ଭାଷଣ ଇତ୍ୟାଦି ପରସ୍ପର ସଂପାଦନ ଥିଲେ କ ସୁମ ଚିତ୍ର ସଂଯୋଗ ହୋଇଛନ୍ତି ।' ବର୍ଣ୍ଣନାରୁ—ତାତ ଚଡ଼ଯାଇଥିଲା । କେମ୍ଭୁ ବୁଝି ପାରିଲା ନାହିଁ ଏ ନୂଆ ନା ସତ୍ୟ । ଏହ ସାଗରେ ମୁଣ୍ଡାଳର ମାଝର କଣର ଟାଣ୍ଡବ, ସନ୍ଧ୍ୟରେ ଅଲଙ୍କା—ଦ୍ୱାନ୍ଦ୍ୱର ଚଳ୍ପୀ ମୁଣ୍ଡି, ଅଟା ଦଉଁଟେ ଗୋଡ଼୍ ତାଙ୍କ ଭ୍ରମର ଟେଟେହେଇ । କିନ୍ତୁ ଜୀବ ଏ ଜଙ୍ଗଲ ଲୁଚିକା ସରଳ ହୋଇଗଲା, ସ୍ୱାମୀ ଅର୍ଥ ହୋଇଗଲା ସେତେବେଳେ ଠମ୍ ଠମ୍ କରି କବାଟ ଗ୍ରହୁଦାବଳ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଏବଂ ତୋଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଥରେ ତାରା ତାଳ ଉପରେ କରି ଶୁକ ହବର ବୁଝିଟା ପୁରୁଣା ବୁଣ ନର୍ମ ଗ୍ରାହକ ଚଟକ ହୋଇଗଲା । ଉପରେ

ଅବାଶରେ ଜହ୍ନ ଫଟିଛି । ସମ୍ବାରେ କେହ ନାହାନ୍ତି । ଲାଜ ଲାଗିବନ । ଗୁଲଯାଅ, ଦେହେଲେ ମୃଣାଳବାବୁ ଅଜାଲାଟା ଛଡ଼ବ ନାହିଁ ।' ଦମ୍ପ ଏ ଚରମ୍ପରଣୀୟ ରାତ୍ର ବୌଚତ ପଟଣାଟକୁ ସତେ ଜ.କ ଧରି ସେତେବେଳେ ଅଛି ବାଟଯେ ଉ ସୁଦ୍ଧ ବେଶରେ ବସିଲା ଜାଣେନାହିଁ ମାତ୍ର, ତାର ହାତ ସେତେବେଳେ ସର୍ବ ଶବ ଗାଲରେ ରୁଲଗଲା, ମର୍ମସ୍ଥଳ ଛବ୍ୟ କରି ଏକଝଙ୍କା ଶରାଦୀର ଜଣଣ ଜଣ କରିଙ୍କରୁ ଅଟେ ମନେ ପଡ଼ିଲା,—

'ସେତେବେଳକୁ ଟଙ୍କା ଆଳକ ଯାଉଥିଲା ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ମାଳକ୍ରୂପ' ।—'

ତା ମଧ୍ୟରେ କରେ ସମ୍ପ୍ରଦ ଗ୍ରାଂଡ଼ରେ କହେ ଅଲଙ୍କା' ଦୃଷ୍ଟି କହିଲା, 'ଦେଖ ଦୋଳାଅଛ । ମାଗ ଅନ୍ତରର ଦେଉଥିଲା ଚିତ୍ରବନ ଚଟକର୍ତ୍ତ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନ୍ଧାରି କୋଣରୁ

[illegible]

'ଜଗତୀ' ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ,

'ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ରିକା ପାଇଁ [illegible] ରିପୋର୍ଟ କରି ପଠାଉଥିଲି । ମାଝରେ ଆପଣଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ରା ଲେଖା ହୁଏ ବା ଛପା ହୁଏ ସେ ସବୁର ବାଜ [illegible] ହାତପରେ ତାହାର ଯଉଛ । ସେ ଗୁଡ଼ା ବ ମୁଁ ଅଉ [illegible] ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତି ! ନୂଆ ଟଙ୍କା ଯଦି କିଛି ମାଏ ଦେବାପାଇଁ ଅପେକ୍ଷ କରି ଅନେକ ଦିନ କଟେଇ ଦେଲି [illegible] ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଗୃହପଟେ ଦୌଡ଼ା ଦୌଡ଼ କର । କିନ୍ତୁ—ସେଠି ତ ଫୋର୍ଡ, ମିଭ୍ରଲେଟ୍ ଆଉ ଷ୍ଟୁଡ଼ିବେକାର୍ ଶୋଭାଯାତ୍ରା । ଟ୍ରେସ୍ ଜୋନ୍ସର୍ ଫିଲ୍ଟେନ୍ସ । ତା ଉପରେ ପୁଣି ଟିପାର୍ଟି ଡିନର ପାର୍ଟିର ଧୁମ ଧାମ୍ ଅଛି । ସେଠି ଆପଣଙ୍କ ପଗଡ଼ି ବନ୍ଧା ଦେ ଫୁଲ 'ଜଗତ'କୁ କିଏ ପଚାରେ ? ତେଣୁ ଅବେ ଅନ୍ତେ ଫେରିବାକୁ ଗଡ଼ିଲାକି ଅଇଛି । ସେଠି ଯେ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଟିପାର୍ଟି ଡିନାର୍ ପାର୍ଟିର କମିଟି ଅଛି ତା' ନୁହେଁ, ତେବେ ମଝିରେ ଟିକିଏ ଟିକିଏ ଫାଙ୍କା ମିଳେ ।

ଏହି ଭରସାରେ [illegible] ଧାଙ୍ଗାମାଙ୍ଗି ଗୋଟିଏ ଅଟେଥିବା ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲି । ପହଞ୍ଚି ଶୁଣିଲି ନଟେ ପାଠମନ୍ତ୍ରୀ ବଳେ ହଉଛନ୍ତି ଠିକ୍ ତା ପରଦିନ । ଗାନ୍ଧୀଶରେ ଅନେକ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକ ବି ଅଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଫାଟକ ଉଆଚ, ଗୁନ୍ଦା ସଂଗ୍ରହ, ମାଳଗୁନ୍ଥା ଇତ୍ୟାଦି ଜୋରସୋରରେ ଗୁଛି । ମନେ ମନେ ଖୁସି ଟାଏ ହୋଇଗଲି । କିଛି ନ ହେଲେ ପକ୍ଷେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବକ୍ତୃତାର ସାରାଂଶଟା ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇ ପାରିବ ତ । କିନ୍ତୁ ତା ପରଦିନ ସକାଳୁ ଶୁଣିଲି ଯେ ରିପୋର୍ଟର (ଗୃହା ଲୋକ) ଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ନ ପାଇଥିଲେ ବକ୍ତୃତା ଶୁଣିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଯା, ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ !

ପାଠମନ୍ତ୍ରୀ ଯେବେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦେଖିଲି ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଖବର କାଗଜର ପ୍ରତିନିଧି ସବୁ ସାଲୁ ସାଲୁ ହଉଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କର କେହି ପ୍ରତିନିଧି ସେଥି ଭିଡ଼ରେ ଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ । ମୋର ଆଶା ଚୂନା ହୋଇଗଲା । ସିଧା ସିଧା ପୂଜା ନେବା ବାଲା ସେଠୁଁ ବିଦାୟ ନେଲି ।

ଏମିତି ଘୂରୁଁ ଘୂରୁଁ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲି କୋଶଳ ଖଣ୍ଡରେ । ଭାବିଲି ଏଥର ଅଉ ଦୁଃଖ କଣ । ଏଠା ପରିଷଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଛଟକା ଖବର ଦେଇ ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ଖୁସି କରି ଦେବି । ସଙ୍ଗବାଜ ହେଇ ଖବର ଦେବାରେ [illegible] ପଡ଼ିଲି । ସେ ସମୟରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଅଭିନେତ୍ରୀ [illegible] ଅଭିନୟର ଅଭିନୟ [illegible] [illegible] ପରାସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ [illegible] ଘୁଷିଏ ହାତ [illegible] ଦେଖିଛ ? ଯାହାକୁ ଚିହ୍ନିଲି ସେ କହିଲେ "ଛାମୁଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପଇଁ ?" ଏପରି କୁଆଡ଼େ ପ୍ରଜାଙ୍କ ଅନୁଶୀଳ ! ଆମ ସାମ୍ବାଦିକ ପାଳେ ସମ୍ବାଦ ପଠାଇଲି ତେଲେ ଭୁଲ କରନ୍ତି ବୋଧହୁଏ । ରଜା ପ୍ରଜାର ସମ୍ବନ୍ଧ ଆମ ଦେଶରେ ଏତେ ଘନିଷ୍ଠ ଯେ ଭୁଲ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବପର । ଯାହାଏ ଖସ୍ତେ ବସି ଛାମୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର ଦେଲି । ମାତ୍ର, ପଠାହୋଇ କେତେକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ପ୍ରତିନିଧି ଭିଡ଼ା ହୋଇ—ଅଛିଲେ, କିନ୍ତୁ ମୋ ଖବରର ଉତ୍ତର ଅଇଲା ନାହିଁ । ଶେଷରେ ଯେତେବେଳେ ଜାଣିଲି ଯେ ସଭା କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି ସେଠୁଁ ବିଦାୟ ହୋଇ ଆସିଲି ।

ପଛରେ ଥିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଁଗରେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲି । ସେତେବେଳକୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସୁଥାଏ । ଶୁଣିଲି ସେଦିନ ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ସଭା ହେବାର ଅଛି, ଆଉ ଜଣେ କେହି 'ମାନ୍ୟବର' ସେଥିରେ ଭାଷଣ ଦେବେ । ସାମ୍ବାଦିକ ସଜ୍ଜ, ଧୂଳି ମଫାଳ ସାଥିରେ । ମୋର କେହି ପ୍ରତିବାଦ ନ ହେବାରୁ ଭାବ ଲାଗି ଖୁସି ହୋଇଗଲି ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା, ମାନ୍ୟବର ମଟର୍ କାର୍ ରେ ଆସି ସଭା ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗୃହଁ ଦେଖିଲି ସଭା ବିରାଟ ନୁହେଁ କି ଭତ୍ତର ବ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁ ଗୁଡ଼ିକର 'ବିରାଟ' ପାଲଟି ଯିବାର ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ଅଦ୍ଭୁତ କ୍ଷମତା ଅଛି । ସେଥିରୁ ମନେ ମନେ ଭାବିନେଲି ଯେ ଆପଣଙ୍କୁ ଟିକିଏ ମିଛ ଲେଖି ଦେଲେ ବାହାଦୁରି । ମୋର ଗଳିଯିବ । କାହିଁକି ସେ ମିଛ ଲେଖିବି କାହିଁ ପାଇଁ ? ଧଡ଼କ୍ରୁ ସେଇଟାକୁ ବା ମୁଁ 'ବିରାଟ' କରିଦେଲି । ଭାଷଣଟାକୁ କଣ କରିବି ? ପନର ମିନିଟ ମାନ୍ୟବରଙ୍କ ମୁହଁରେ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା ଦେଇ ହେବନାହିଁ । ମୋ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ମାନ୍ୟବର ବି ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା କହିବାକୁ ଯାଇ ନଥିଲେ । ସେ ଯାଇଥିଲେ ଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ସଂପ୍ରତି ଓ ସାର—ଗର୍ଭିତ ଭାଷଣ ଦେଇ ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେଇଥିବେ ଯେ କଂଗ୍ରେସ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପୂରଣ କରି ପାରିନାହିଁ, କାରଣ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଦେଶର ବଡ଼ ବଡ଼ ଗୁରୁତର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲେ । ତେଣୁ ଦେଶବାସୀଙ୍କର କଂଗ୍ରେସକୁ ଆଉ କିଛି ସମୟ ଦେଇ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ । ଶେଷରେ ସେ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଅସନ୍ତା ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ କଂଗ୍ରେସକୁ ଭୋଟ ଦେଇ ଜୟଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ [illegible], ଏଥିରେ ଉତ୍କଣ୍ଠା ଘଟିଗଲା । ଉପସ୍ଥିତ ଅନେକ ସବୁଠ ମାମୁଲ । ବିପ୍ଳବୀ ନେତା 'ମାନ୍ୟବର' [illegible] ଉପରେ ଜୁଆ ମିଳି [illegible] । ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ରିପୋର୍ଟରଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଅଧିକ ହୋଇଥା ଯୋଡ଼ି କରି ଦେଇ ପାରିବ ବା ଆପଣ ଯଦି ଗାରି କାଗଜ ମନଦେଇ ପଢ଼ନ୍ତି ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ବାଡ଼ି ଦେଇ ଘୋରି ଦେବେ ।

ତେବେ ମୋର ଏ ବଡ଼ କଥା ଅଛି । ଲେଖିବାକୁ ଟିକିଏ ଡର ଲାଗୁଛି । କାଳେ ସମ୍ପାଦକ ବନ୍ଧୁ ରାଗିବେ । କଥାଟା ଜଣେ କି, ମାନ୍ୟବର ସଭାରେ କହିଥିଲେ ଯେ କୁଆଡ଼େ ସରକାରରୁ ଭତ୍ତା ଦେଇଦେବେ । ଏହା [illegible] [illegible] । [illegible] [illegible] ।

[illegible]

ଏହା ତ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି [illegible] । ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ [illegible] କର୍ମୀ [illegible] ଥିଲା ସରକାର ଗଡ଼ିବାର କଂଗ୍ରେସ [illegible] [illegible] ।

ଆଉ ଗୋଟାଏ ଖବର ଆପଣଙ୍କୁ ଦେବି । [illegible] ସମ୍ବଲପୁରରେ [illegible] [illegible] କଂଗ୍ରେସ [illegible] । [illegible] [[illegible]] [illegible] । [illegible] ଭୋଟ [illegible] [illegible] । [illegible] ଏହି ସବୁ [illegible] । କିନ୍ତୁ [illegible] ? [illegible] ଭୋଟ ଦେଇ [illegible] ଏହି [illegible] ସମ୍ବଲପୁର [illegible] ଏ [illegible] ।

ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଦାନ *

ଲେଖକ — ଦେୱାନ ବାହାଦୁର ଶ୍ରୀନିବାସାଚାରୀ
[ମେଡ୍ରସ ଶିବଗଙ୍ଗା କଲେଜର ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ]

ଭାରତରେ ଏହି ଆଦିମ ଜାତିଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯେଉଁ ଜାତି ବାସକରୁଥିଲେ ସେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଦ୍ରାବିଡ଼ ଜାତିର ପୂର୍ବପୁରୁଷ। ଭାରତବର୍ଷ ପ୍ରାଚୀନ ସମୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆକାର ଧାରଣ କରି ନଥିଲା, ଉତ୍ତର ଭାରତ ସେସମୟରେ ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା, ଭାରତ ଉପଦ୍ୱୀପ ଓ ଆରବ ଉପଦ୍ୱୀପ ସେସମୟରେ ଏକ୍ୟ ଗିରିର ଉଭୟରେ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଏକ ଅଖଣ୍ଡ ଭୂଭାଗରୂପେ ଭାରତର ଦକ୍ଷିଣ ଅଂଶକୁ ଚୀନ ଦେଶକୁ ସଂଯୁକ୍ତ କରି ରଖିଥିଲା। ହିମାଳୟର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହୋଇନଥିଲା; ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର, ସିନ୍ଧୁନଦୀମାନ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇ ନଥିଲେ ଓ ଉତ୍ତର ଭାରତର ବିଶାଳ ସମତଳ କୃଷି-ଉପଯୋଗୀ କ୍ଷେତ୍ର ମନୁଷ୍ୟର ଅଧିବାସଭୂମି ହୋଇ ନ ପାରୁଥିଲା। ସେହି ସମୟରେ ଭାରତର ଦକ୍ଷିଣରେ ଯେଉଁ ଜାତି ବାସ କରୁଥିଲେ ସେମାନେହିଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦ୍ରାବିଡ଼ ଜାତି। ଯେଉଁ ସମୟରେ ଉତ୍ତର ଭାରତ ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭରୁ କ୍ରମଶଃ ଜାଗି ଉଠିଲା, ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟର ଦୁଇ ପ୍ରାଚୀର ଉଭୟରେ ସମୁତ୍ଥିତ ହୋଇ ତିବ୍ବତକୁ ଭାରତରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କଲା, ସେତେବେଳେ ନାନା ନଦନଦୀ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇ ଉତ୍ତର ଭାରତର ଦେଶଖଣ୍ଡକୁ ଧନଧାନ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉର୍ବର ଭୂମିରେ ପରିଣତ କଲା ସେତେବେଳେ ଦକ୍ଷିଣରୁ ଏହି ଦ୍ରାବିଡ଼ ଜାତି ଉତ୍ତରକୁ ମାଡ଼ିଯାଇ କ୍ରମଶଃ ଭାରତର ଉତ୍ତର ସୀମାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ। କ୍ରମଶଃ ସେମାନେ ସେଠାରେ ନଗର ନଗରୀ ପ୍ରଭୃତି ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ, କ୍ରମଶଃ ସେମାନଙ୍କର ସଂସ୍କୃତି, ସେମାନଙ୍କର ଭାଷା, ସେମାନଙ୍କର ଧର୍ମ ଓ ଜୀବନ ସେଠାରେ ଉନ୍ନତ ହୋଇ ଭାରତର ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଖଣ୍ଡରେ ବ୍ୟାପ୍ତି ଲାଭ କରିଥିଲା। ଯେତେବେଳେ ସୁମେରୀୟ ସଭ୍ୟତା ଗଢ଼ି ଉଠିଲା ସେତେବେଳେ ଭାରତର ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଭ୍ୟତା ସହିତ ତାହାର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ଚାଲିଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ମୋଙ୍ଗଲୀୟ ସଭ୍ୟତା ଗଢ଼ିଉଠିଲା ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଭ୍ୟତା ସହିତ ତାହାର ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଥିଲା। ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଫଗାନିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତର ସୀମା ନିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଦେଶାଂଶରେ ଯେଉଁ "ବ୍ରାହୁଇ" ଭାଷା ଦେଖାଯାଉଅଛି ତାହା ଦ୍ରାବିଡ଼ ଭାଷାର ଏକ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ, ହରପ୍ପା ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନରେ ଯେଉଁ ସିନ୍ଧୁ ସଭ୍ୟତାର ଅବଶେଷ ପ୍ରାୟଶଃ ଦେଖାଯାଉଅଛି ତାହା ଏହି ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଭ୍ୟତାର କ୍ଷୀଣ ଭଗ୍ନାବଶେଷ ମାତ୍ର।

ଯେତେବେଳେ ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ଭାରତକୁ ଆସିଲେ ସେତେବେଳେ ପ୍ରାକାର ପରିବେଷ୍ଟିତ, ସୌଧମଣ୍ଡିତ, ପଥଘାଟ ପ୍ରଣାଳୀ ସମୃଦ୍ଧ ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ ଭଳି ନଗରୀମାନଙ୍କର ପଥରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା। ଅନେକଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ସହିତ ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଭ୍ୟତାର ଘନିଷ୍ଠ ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଓ ଉଭୟ ସଭ୍ୟତାର ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ, ସଂଯୋଗ ସହଯୋଗ, ଓ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ଦ୍ୱାରା ଏକ ମହାଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତାର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ଥିଲା। ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟରେ ସ୍ୱୀକୃତ ଅନେକ ଶବ୍ଦ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟ ଦ୍ରାବିଡ଼ ଭାଷାରୁ ଗୃହୀତ, ବୈଦିକ ଦେବଦେବୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ରୁଦ୍ରଏ ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୃହୀତ ଦେବତା ଦ୍ରାବିଡ଼ ପୂଜାପଦ୍ଧତିରୁ ସ୍ୱୀକୃତ ଓ ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ନାନା ପ୍ରକାର ଆଚାର ବ୍ୟବହାର, ରୀତିନୀତି ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଅଙ୍ଗସ୍ୱରୂପ। ଉଭୟ ସଭ୍ୟତା ଅନେକ ଦିନପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଶାପାଶି ପରିଚାଳିତ ହୋଇଆସିଥିଲା, କିଛିଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନାର ସ୍ରୋତ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସଂଲଗ୍ନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୃଥକ ଅସ୍ତିତ୍ୱ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ। ଶେଷରେ ଉଭୟ ନଦୀର ଏକୀଭବନ ପରି ମହାଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତାର ସୂଚନା ଦେଇ ଏକ ବିରାଟ ସମୁଦ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପାରିଥିଲା। ଆଜି ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତା କହିଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହା ବୁଝୁଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତୀୟ ସାହିତ୍ୟ, ଧର୍ମ ଓ କଳା ପ୍ରଭୃତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହା ବୁଝିଥାଉଁ ତାହା ଏହି ଉଭୟ ସଭ୍ୟତାର ସମିଶ୍ରଣ ଓ ଏକୀକରଣର ଫଳ। ଭାରତରେ ଏହି ସଭ୍ୟତାର ଅନୁକୂଳରେ ଯେଉଁ ମନ୍ଦିରମାନ ନିର୍ମିତ ହୋଇଅଛି, ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପଗୋଷ୍ଠୀ ପୃଥିବୀକୁ ନିଜର ଅପୂର୍ବ ପ୍ରତିଭା ଓ ବିଶାଳ ସୃଜନୀ କ୍ଷମତା ଦ୍ୱାରା ଚମତ୍କୃତ କରି ଦେଇ ଅଛନ୍ତି ତାହା ଉଭୟ ସଭ୍ୟତାର ସଂମିଶ୍ରଣ ଦ୍ୱାରାହିଁ ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ଅଛି।

ଆର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟତା, ଉତ୍ତର ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତା ଯେ କେବଳ ଦ୍ରାବିଡ଼ ବା ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତା ଦ୍ୱାରା ପରିପୁଷ୍ଟ ହୋଇଅଛି ତାହା ନୁହେଁ, ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ଦକ୍ଷିଣ-ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତା ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିଅଛି ଓ ନୂତନ ଆକାର ଲାଭ କରି ନାନା ସମୟରେ ଭାରତର ସାଂସ୍କୃତିକ ଅଗ୍ରଗତିର ସହାୟକ ହୋଇ ପାରିଅଛି। ପ୍ରାଚୀନ ସମୟରେ ଉତ୍ତର ଭାରତୀୟ ଲୋକେ ଦ୍ରାବିଡ଼ ଜାତିକୁ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତକୁ ତଡ଼ି କରି ଦେଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରଭାବରେ ଉତ୍ତର ଭାରତର ବୈଦିକ ସଭ୍ୟତା ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଉଠିଲା, ଯେତେବେଳେ ରାଜାନୁଗ୍ରହ ଲାଭକରି ବୌଦ୍ଧ ସଭ୍ୟତା ନାନାଦିଗ ଦେଶରେ ବିସ୍ତୃତ ଲାଭକରି ନାନା ଭାବରେ ବିକୃତ ହୋଇ ନିମ୍ନ ସ୍ତରକୁ ଗଳିଆସିଲା ସେତେବେଳେ ଆର୍ଯ୍ୟଧର୍ମ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟଧର୍ମର ପୁନରୁତ୍ଥାନ କେବଳ ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଂସ୍କୃତିରୁ ସମ୍ଭବପର ହୋଇଥିଲା। ପରେ ଯେତେବେଳେ ଯବନମାନଙ୍କର ବାରମ୍ବାର ଆକ୍ରମଣ ଫଳରେ ଓ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଶାସକମାନଙ୍କର ଆଗମନ ହେବା ଫଳରେ ହିନ୍ଦୁ ସଂସ୍କୃତି ଲୁପ୍ତ ହେବାର ଉପକ୍ରମ ହେଲା ସେତେବେଳେ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରୁ ନାନା ସମୟରେ ନୂତନ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ପୁନରୁତ୍ଥାନ ସୂଚିତ ହୋଇଥିଲା। ଦ୍ରାବିଡ଼ ସାହିତ୍ୟ, ଦ୍ରାବିଡ଼ କଳା, ଦ୍ରାବିଡ଼ ଶିଳ୍ପ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଆର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ମୂଳ ରୂପକୁ ନାନାଭାବରେ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିଅଛି, ନାନାପ୍ରକାରେ ଏହି ସଭ୍ୟତା ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ହୋଇ ଉନ୍ନତତର ଓ ଅଧିକତର ପରିମାର୍ଜିତ ହୋଇ ସଂହତ ଓ ସଂଯତ ହୋଇ ପାରିଅଛି।

ସଂସ୍କୃତି ଓ ସଭ୍ୟତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ, ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମ, ପ୍ରକୃତ କୌଣସି ଦେଶ ଭେଦ ବାସ୍ତବିକ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ, ନାନା ଦେଶରେ ନାନା ଅବସ୍ଥାରେ, ନାନା ପ୍ରକାରେ ମାନବିକତାର ନୂତନ ବିକାଶ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଓ ଏହାର ସୂକ୍ଷ୍ମ ସମନ୍ୱୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀର ସଭ୍ୟତା ନାନା ପଥଗାମୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ଶ୍ରେୟମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କରିପାରେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରୁଅଛି ଓ ଜଗତ ପାଇଁ ଶୁଭବୁଦ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଜାଗ୍ରତ କରୁଅଛି।

* ମୂଳ ଲେଖକଙ୍କର ପ୍ରଦତ୍ତ ବକ୍ତୃତାର ସାରାଂଶ—ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କ ସୌଜନ୍ୟରୁ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦ୍ୱା କବିତା

ଛାତ୍ରର ପ୍ରଭାତ *

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଶିବ[illegible] ଦାସ

ଅସମାପ୍ତ ହେମନ୍ତ ବୃକ୍ଷଟିକାରେ ଚାହିଁ ଶୋଇ ।
ଭବ୍ୟ, ସତ୍ୟ, ପୂର୍ଣ୍ଣ, ସଦ୍ୟ, ଅମୃତମୟ... ..
ହାୟ ହାୟ !
ମୃଦୁ ବାୟୁରେ ନବୋଢ଼ିନୀର ଲଜ୍ଜା ଗନ୍ଧ,
ପାଇଖାନାର ଗୂଢ଼ ଆକର୍ଷଣ.
ସେବ ଅଢେ
ଏଇ ଦି'ଜଣ, ଦଶଜଣ
ଅଗଣନ.........
ଯିବା-ଆସିବା, ଆସିବା-ଯିବା ।
ଶଙ୍କ ନ ଯିବା ।
କ୍ଷୀଣ ଅଙ୍ଗୁଳିର ମୃଦୁ ପ୍ରହାର
(କବାଟରେ)
ଧୀରେ, ଧୀରେ, ଧୀରେ...।
ପାଣିକଳକୁ ଲାଗି ରହିଛି ଲୋହିତ ସୂତ୍ର ।
ଲୋହିତ ! ଲୋହିତ !
ପୂର୍ବାକାଶର ଏହି ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟ
ବଗିଚାରେ କ୍ରିସେନ୍‌ଥିମାମ୍
କରେ କମ୍ପ କମ୍ପ ।
ସ୍ୱଚ୍ଛ ଆଲୋକରେ ନାହିଁ ଶାନ୍ତ ।
ନାହିଁ ଶାନ୍ତ !
ନାହିଁ ଶାନ୍ତ !
ସେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ-ଶ୍ରମରେ ତୀବ୍ର ରଶ୍ମି
କରେ ଝକ ମକ
ଏଇମୋର କଲମର ଅଗରେ
ହୃତପିଣ୍ଡରେ ଭାବନାର ଛନ୍ଦମୟ ପ୍ରହାର,
ଚାଲ ପ୍ରେକ୍ଷ୍ୟାଗୃହେ ତରୁଣୀ
ଥିବ ପାଖେ ବସି......
ସ୍ୱପ୍ନ ! ଓ ବିଳାସ ।
ପାଇଁ ଛାତ୍ରାବାସ ?
ନାହିଁ, ନାହିଁ ।
ପ୍ରବାସ, ପ୍ରବାସ...।
ଅଗଣାରେ ଖର୍ବଦେହଙ୍କ ହଷ୍ଟେଲର ଛାଇ ।
ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୌବନ ଏବଂ ସନ୍ଧାନ,
ଶୁଭ୍ର ଆକାଶ ମେଘ ମୁକ୍ତ ।
ଦାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ନାଟକ, ସ୍ୱରୂପ
ଭବିଷ୍ୟତ ଭବ, ନବଭାବ ।
କନକ, ନସୃଜ ।
ଧୂମ...ଧୂମ...
ଶ୍ରମ
ଭ୍ରମ ।
ମେସ୍‌ଅର୍ଡ଼ର ବହିବା ପବନରେ ଅଟେ
ସେଇନ୍ଧ ଅବଶ ବାସ,
ଶୁଣେ ଗିଜାସର ମଧୁର ଆଳାପ,
'ଧ୍ରୁବ ପରୀକ୍ଷା'
ଚିହ୍ନାଇ କରେ ଖବର କାଗଜ ଦେବା,
ଠିକା ।
ପାଇବ ? ନାହିଁ କି ? ପରୀକ୍ଷା ଯଦି
ନ ଶ ହୁଏ-ବନ୍ଧାଣ ?
ହେ ଜନନୀର ଶୁଶ୍ରୂଷା, ଅବ ।
ଛାତ୍ରାବାସରେ ବ୍ୟସ୍ତହୁଏ
ଭବିଷ୍ୟତର କାରଣୀ, ସତ୍ୟ କୀଡ଼ଦାସ ।

ମଡାର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରିୟାଙ୍କ ପ୍ରତି

ଲେଖକ—ଗଜେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସାମଲ ।

'କମ୍‌କମ୍ ମାଇଁ ଡ଼ିଅର ଲେଡ଼ି' ଗୋ 'ଫିଅନ୍ସ୍' କରନା—
ଶହରକୁ କଣ୍ଠେ ଖଞ୍ଜିଣୀ ଭଳିଗୋ ଶୁଣାଇବା ପାଇଁ 'ଗାନା' ।
'ସେଣ୍ଟଚାଲ୍' ମସ ଟେଶି ରଣଅଛ ନୂପୁର ଚରଣେ ଅସ
କାଳିଆ ଦେଉଳ ଅଳତା ମାରଣି ! ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଡ଼ାନ୍ସ ।
ଏଣି ନୂଆ ଗୋ-ବେଣୀକୁ ବାନ୍ଧ, ମଣିହାର ଫ୍ୟାଶନୀୟ
ମାଲଗାଡ଼ି ଧନ-କୁଳଅସ ସର୍ଜି ! ବଜାରରେ କିବା ମୂଲ୍ୟ ।
'ନାଭେଲ୍-ଲଭରସ୍-ଆଡେଲ୍' ପାଇଁ ଗୋ ଅଛଯେତେବ ରେଲାଷ—
ଭାଇ ମାମନାଙ୍କୁ ସକଚୋଳ ଦରେ ଅସି ମୋ ପାଟରେ ବସ ।
ରଖମା ଧାନିଶୀ, ଚଟ୍ଟ ଚଳନୀ, ଗୃହମୁଖୀ ଚନ୍ଦ୍ରାନନା.
ତାଂ ନିଲ ଆସ ଗୋ-ଡ଼ନ ! ମାଗୀ ପଡ଼ି ! ଚପଳ ନ ଯାଅ ଛଣି ।
'ସ୍ନୋ-ପାଉଡ଼ରର ହିମ୍ ଓ ଅଟେଲ୍' ରଖିଛ ତମର ପାଇଁ—
'ଲବ୍‌ଅଣ୍ଡ୍ ଫାଷ୍ଟ ସାଇଟ୍' ଦିନକୁ ଦେଖିବ ଦୁଇ ଯେତର ।
'ବେନାରସୀ ଶାଢ଼ୀ' 'ଢ଼ାକାଇ ବ୍ଲାଉଜ୍' ଜଗିଛ ପୁଆର ସାଥୀ—!
ରଖିଛ ସଜାଇ ହୋଟେଲ-ପାଖରେ ପିନ୍ଧାଇବାକୁ ଗୋ ପ୍ରିୟା ।
ହୃଦ ଦକ୍ଷିପ୍ରେୟେ ଛାନ୍ଦ କରୁ ନାହିଁ ତଟେ ଏ ପ୍ରାଣ ବଧା—
ନନ ନନ୍ଦନ ମୁଁ ପାଳିବି ଗୋ ଯେବେ ତପେ ହେବ ମୋ ସାଧନା ।
ଚଳାଚେଷ୍ଟୀ ଶାଢ଼ୀ-ବଳୟଣି ଯେତେ ପିନ୍ଧ ହୁଁଚ କାଢ଼ର
ମଧୁ ସୂତ୍ରେ ବାନ୍ଧି ରଖିବ ମୁଁ-ଧୂଳଶା ! ହେଇ ଛାଡ଼ ।

* କସ୍ତୁରୀରେ ପ୍ରକାଶିତ ରଘୁନାଥ ଦାସଙ୍କର 'ହେମନ୍ତର ସନ୍ଧ୍ୟା'ର ଛାୟାରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶିର୍ଷୀ—ସାର୍ ମୁଁ ତମଙ୍କ ୨ ଥର ଇସଟେଲ୍ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଠାଇ ଦେଲି । ତେବେ ପଢ଼ିବ କିଛି ଦେଉଛ ?

ବଡ଼ୟା— ଆଜ୍ଞା ମୋର ନାଁ ଠିକ୍ ଅଛି—ଠିକ୍ କୁ ନେଇ ମାପ ଦେଇ ଥିଲି । ଅପଣଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଓଜନ କେତେ ଥିଲା—ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେ ଓଜନ ହୋଇ ଛନ୍ତି ?

× + ×

ଶଠକ୍ରି ଚନ୍ଦ୍ରର ଦେ—ଉମେ ଯଦି ହଁ କହିବ ତେବେ ମୁଁ ତମକୁ ନାଷ୍ଟସ୍ଥ ପଚାରିବି— ଉମେ ଜଣ ମୋତେ ବିଭା ହେବ ?

ସୁଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶ ମଣି—ମୁଁ ତମକୁ ବାହା ହେବି କି ନାହିଁ କହିଲି ତେବେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ ମୁଁ ଯଦି ହଁ କହିବି ତେବେ ତମେ ଜଣେ ମୋତେ ପଚାରିବ ଯେ ମୁଁ ତମକୁ ବାହା ହେବି କି ନାହିଁ ?

\+ + +

"ଉମ ପୁଅ କମିତ ପଢ଼ୁଛି ?"

"ବଡ଼ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅଧ୍ୟବସାୟରେ ସେ ପଢ଼େ ।"

"କେମିତି ଜାଣିଲ ?"

"ତା ଭଳି ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହ କୋଠାଏ କ୍ଲାସ ରେ ଖୁବ ଅଳ୍ପ ପିଲା ୨ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ରହି ପାରିଛନ୍ତି ।"

\+ ×

"ଫୋନ ନାମ୍ବର ୫ଜି ନାଗର-ମଲ କୁମାର [illegible] ଙ୍କ ଦୋକାନରେ ଅର୍ଡ଼ର ଦେବ ।"

"ହୁଁ ।"

"ଏକ ଶଠିର ଜବାବ ଲେଖି ଦିଅ ।"

"ହୁଁ ।"

"ବୁ ମନେ ରହିଲା ତ ?"

"ହଁ—କିନ୍ତୁ [illegible] ଛୁ ।"

"ଏତେବେଳେ ଯାଉ ? ଅଫିସ ଯିବ ନାହିଁ କି ? ଦଶଟା ବାଜି ଗଲଣି ସେ ?"

"ଏଁ ଅଫିସକୁ ପୁଣି ଯିବାକୁ ହେବ ? ମୁଁ ମନେ ଭାବିଥିଲି ମୁଁ ଅଫିସରେ ଅଛି ଆଉ ସାହେବ ଅର୍ଡ଼ର କରୁଛନ୍ତି ।"

\+ + +

"ଡାକ୍ତରବାବୁ ମୋର ମନେହୁଏ ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଭୁଲିବା ରୋଗ ।"

"ଆପଣ ଠିକ ଧରିଛନ୍ତି !"

"ମୁଁ ଅନେକ ଥର ଅଛି ଅଜ୍ଞା—ମାତ୍ର କେବେ ସେ ମନେ ରଖିବେ ନାହିଁ ।" × ÷

"ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ଧାଉଁଲେ [illegible] ଚଳାଇ ପାରନ୍ତି ?"

ସା ଥରେ ମଟର ଚଳାଇବା ବାଟକୁ ଚଳାଇ ପାରନ୍ତି ସେ ।

× + ×

ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଗୋପନୀୟ ସଚିବ (ପ୍ରାଇଭେଟ ସେକ୍ରେଟେରି) ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା । ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଲେ । ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଜଣେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ନିଯୁକ୍ତ କରାଗଲେ । ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା ଦୁଇ ଦୁଇ କେତେ ? ପ୍ରଥମ କହିଲା ୪— ଦ୍ୱିତୀୟ କହିଲା— ୨୨—ତୃତୀୟ କହିଲା ୪ ହୋଇ [illegible] ୨୨ ହୋଇପାରେ । ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ—ପ୍ରଥମ ଉକ୍ତି [illegible] ବୁଦ୍ଧି ସରଳ ଓ ସାଧାରଣ—ଦ୍ୱିତୀୟ ଜଣଙ୍କ ସେ ଅବାଧିତ ତେଣୁ [illegible] ଉତ୍ତର ଏକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଲା । ଦ୍ୱିତୀୟର ବୁଦ୍ଧି ବକ୍ର ଓ କୁଟିଳ । କିନ୍ତୁ ସେ [illegible] ସଂଖ୍ୟା କହିବାରୁ ସେ ବାଧ୍ୟ । ଅଜ ତୃତୀୟ ଜଣଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ଅବ୍ୟବସ୍ଥିତ—ମାତ୍ର ବିବାଦିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଅବାଧିତ ହୋଇ ମନୋଯୋଗ ଦେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ତାଙ୍କର ଅଛି— ତେଣୁ ସେ ଉଭୟ ପ୍ରକାର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ତୃତୀୟକୁ ନିଯୁକ୍ତ ଦେଲେ । × × +

ଅଜାଙ୍କ ନିତିବାର

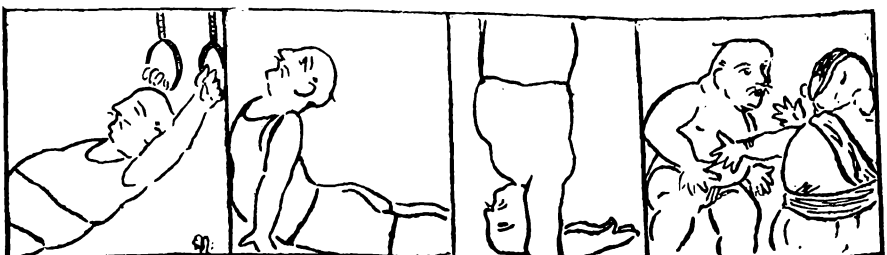

ନବମରେ ଅଜା ରିଙ୍ଗ୍ ଖେଳ ଖେଳ ସାଜନ୍ତି ଅ.।ଖ-ପଞ୍ଚ । | ଦଶମରେ ଅଜା ଦଣ୍ଡ ଲଗାଇ ଦିନେ ସରସ୍ୱତୀ ପରେ । | ଏକାଦଶେ ଅଜା ଶୀର୍ଷାସନ କରି ସାଜୁଛନ୍ତି ମହାଯୋଗୀ । | ଦ୍ୱାଦଶରେ ଅଜା [illegible] ଫୁଲ୍ଲିକା ପରେ [illegible] ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦିଲ୍ଲୀ ଚିଠି

"ଡଗର" ସମ୍ପାଦକ ମହୋଦୟ

ସମୀପେଷୁ ।

ମହାଶୟ,

ଦିଲ୍ଲୀଠାଁ ପାଇଁ ଆଗଣର ଫରମାସ ହୋଇଛି । ଖାଲି ଗତରେ ଗୁଡୁମ୍ ଗୁଡୁମ୍ କର ଏତେ ଜୋରରେ ତୋପ ଫୁଟିବ ଯେ—ସେତେବେଳେ ଗତ ୧୨ ଟ ହେବ—ସ୍ପଷ୍ଟ ଥର ଗଲା ।

ଏଣେ ମସ୍ତର ତାର ସିଂହ ତିନେଫ ଭୋଟେ ଦଳ ଦଳ ଶିଖ ଗୁରୁଦ୍ୱାର ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଅଛି ହାଜର । ଅବସ୍ଥା ବ ସଙ୍ଗୀନ । ଯାହା ହେଉ ଅଛା ସବୁ ଢ଼ଠି ଦେଖେଁ ଯେ ଅସ୍ଥା ବନ୍ଦ ଥିଲ । କଣ ହେବ କେଜାଣି ?

କାଲି ଠ ହେବ କି ଯିବ ଏ ନେଇ ... ପରାମର୍ଶ, ବିମର୍ଷ, ଚିନ୍ତା, ଜଳ୍ପନା, କଳ୍ପନା, ବାଦେଶିଭ ଅନେକ କିଛି ଚାଲିଛି । ଶେଷ ଅବଦୁଲ୍ଲା କଣ କହିବେ କ୍ୟାପ୍ଟେନ ପିଲେ କି ନ 'ପଠେଗୀ ନ ଡନ୍ଗୀ' ହେବେ କିଛି ବୁଝା ଯାଉ ନାହିଁ ।

ଏଣେ Hindu Code ବିଲ ଯେଉଁ ମହା ଧର୍ମା ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଛି । ଦଳେ ସଂସଦରେ ଦଳେ ବାହାରେ ।

ଆଜି ହନୁମାନ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ଏଥି ବିରୋଧ ସଭା ହୋଇଛି । Hindu Code ବିଲ ଯେପରି ଗୃହୀତ ନ ହୁଏ । ଆଜି ମୁସଲମାନଙ୍କ ମସଜିଦରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଚାଲିଛି । ଗୁରୁଦ୍ୱାରରେ ... ବାଇବଲ ସମ୍ମିଳନୀ ହୋଇଛି—

ଏସବୁ ଦେଖି ସଂସାର ଚକ୍ର କେଉଁ ଆଡକୁ ଧାବମାନ ହେଉଛି ବୁଝେନୁ ।

... ଜଣେ କେହି ଯେଉଁ ପାସି—

... ଗଲା ଏକେବାରେ ଚିନ୍ତା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚିନ୍ତା ହେଉଛି—

ଶ୍ରୀ ରୋହିଣୀ କୁମାର ଚୌଧୁରୀ [ଆସାମ] ପରେ କାଲି ଗୌହାଟୀ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ଯେଉଁ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିଲା । ଦିଲ୍ଲୀର ଗୌଡ଼ୀୟ ବୈଷ୍ଣବ ସେଠାରେ ଯାଇଥିଲେ । ମନ୍ଦିରର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାୟକ ଜଣେ ପ୍ରଧାନ । ଏହାଛଡ଼ା ବଙ୍ଗାଳୀ ମାନେ ତ ଅଛନ୍ତି ।

ନିତାଇ ଗୌର ପ୍ରଣାମ, ଅବଶ୍ୟ ଗୌଡ଼ୀୟ ମତ ।

ଗୌର ତ ଅମର ହେଲା । ନିତାଇ ଅବଶ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣୀୟ । ଆଜି ଏହି ବେଳ ଜଗତର ଯାଜପୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଡ଼ିଲା ଯାଉଥିଲେ—ଚୈତନ୍ୟ ଦେବ ପୁରୀରୁ ଲୋକ ଟେକୁଥିଲେ ତାଙ୍କ ପେଟରୁ ଅଣିବା ପାଇଁ ।

ଅପରାଧ— ଚୈତନ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଭାଗବତକାରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଖିରୁଣା ବାନ୍ଧି ଦେଲେ—ଜଗନ୍ନାଥ ମୁଣ୍ଡରେ ନ ଗିର ପଡ଼ିଲ ନାହିଁ ।

ଏ କଥା କେତେ ଦୂର ସତ୍ୟ ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏଥିରୁ ବିଚାର ବାଧେ ଅମଳୁ ।

ଯାହା ହେଉ ସେଠାରେ ସଂକୀର୍ତ୍ତନକୁ ଭାରତ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାର ସଦସ୍ୟ ମଣ୍ଡଳୀ ଶ୍ରୀ ମୋହନଲାଲ ସାକ୍‌ସେନା, ପଣ୍ଡିତ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମୈତ୍ର, ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦକିଶୋର ଦାସ, ମହାବୀର ତ୍ୟାଗୀ, ଉଦୟଗିରି ଅଛନ୍ତି ... ଯାଇଥିଲେ ।

ଏହାଦେବ ଏଥିର ... ସେ ସମ୍ପ୍ରତି ଗୌଡ଼ୀୟ ବୈଷ୍ଣବ ... ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ... ଦେଖୁଥିଲି—ଭାବ ତ ... ଅଛି— ଡେଙ୍ଗା ସେ ଜବାବ ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ—ତେବେ ମନ ... ମନ ... ଅଛି ... ନୁହେଁ । ଥାଉ ସେ କଥା ।

ଆଜି ... ବାଲି ... ଭୁବନାନନ୍ଦ ଦାସ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ରୋହିଣୀ କୁମାର ଚୌଧୁରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାରେ [... ବର୍ଷ] ... ତାଙ୍କର ... ଗୋଟିଏ ଗୁ ଭୋଟ ଦେଉଥିଲେ । ସେଠାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାର Speaker ଶ୍ରୀ ମାଭଲଙ୍କର, ପୂର୍ବ Finance ମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ ଷଣ୍ମୁଖମ୍ ଚେଟ୍ଟି, ନାଜିରୁଦ୍ଦିନ ଅହମ୍ମଦ, ଡକ୍ଟର ଅମ୍ବେଦକର, ଡକ୍ଟର ଶ୍ୟାମାପ୍ରସାଦ ମୁଖାର୍ଜୀ ଆଉ ଏବେ କେତେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ପୁତ୍ର ଦେବଦାସ ଗାନ୍ଧୀ ... ମନ୍ତ୍ରୀ ... ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ କଥା ... ଜଣ ଭିତରେ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଛୋଟ Party ... ମିଶିବାର ... ମିଳେ । ... ସ୍ୱଦେଶୀ—ଖାଦୀ ... ସ୍ୱଦେଶୀ ... । ଏଥର ... ପରେ ।

ଆଜି ପୁଣି ... ସେ ସ୍ୱାମୀ ... ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ... ନବଜ ... ଗୋଷ୍ଠୀ ... ।

ତେଣେ ... ସରକାରୀ ... Party ଦେଇଥିଲେ । ... Direct or General of Food and Agriculture Organisations ମିଷ୍ଟର Norris E. Dodd, ... ।

ଏଥର 'ଦିଲ୍ଲୀ' Party ଚାଲିଛି—ଚାଲିବ— ଚାଲିଛି ଅନେକ କଥା ।

... ଆଉ ... ମନ । ... ବହୁ ... ମନ । ... ମନ ।

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ

୨୦ । ୨ । ୪୯

ଦିଲ୍ଲୀ

ହଂସପୁର

ମାନନୀୟ ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ,

ଲେଖିବାକୁ ମନ କରିଛି, କିନ୍ତୁ କଣ ବୋଲି ଲେଖିବି, ଭାବି ଠିକ୍ କରି ପାରୁନି । "ଝଙ୍କାର"ରୁ କେତେକ ଲେଖା ଦେଖି କଣ କେତେ ଭାବେ, ହଂସ ପୁରକୁ ପଠାଇବାକୁ କିନ୍ତୁ ପୁଣି ଭାବେ ମୋହର ପୋଡ଼ା ସ୍ମୃତିକୁ କଣ ସେ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାନ ମିଳିବ । ମୁଁ କିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଲଜ୍ଜା ବୋଧ କରୁଛି । ମୋର ଲଜ୍ଜା ବା ଆଉ ଅଛି କଣ ?

ଯାହା ହେଉ ମୋର ଲେଖା ଦେଖି କାଗଜ ହୁଏ ଗଡ଼ୁଛି, ମୁଁ ମୋର ପୂର୍ବ କାହାଣୀ ଶୁଣାଇବି, ଯଦି ଆଶା ସେଥିରେ ମୋ ପରି ଶତ ଶତ ଅବଳାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ଦୁଃଖ ମୋଚନ ହୋଇ ପାରେ ।

ଏବେ ମୋର ପୂର୍ବ ଜୀବନୀ କହୁଛି —

ମୁଁ ଥିଲି ଉତ୍କଳ ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥର ଜଣେ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ କନ୍ୟା । ବିଶେଷ ପରିଚୟ ଦେଇ ବଂଶର କାଳିମା ବୃଦ୍ଧି କରି ଲାଭ ନାହିଁ । ମୋର ବାପ ମା ସଙ୍ଗେ ଆଉ କି ସମ୍ପର୍କ । ଯଥାପି ମୋର ବିବେକ ତ ଅଛି । ଯାହା ହେଉ ବାପା ଘରଙ୍କର ମୁଁ ଥିଲି ନୟନର ତାରା । ମୋତେ କ୍ଷଣେ ନଦେଖିଲେ ସେମାନେ ଅଧୀର ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶୁଭ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୁଁ ଯୌବନର ସୀମାରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଥିଲି । ସେତେବେଳେ ଯଦି ଓ ଏତେ ଚାଲାକ ହୋଇ ନଥିଲେ ଯଥାପି ବାପା ମୋର, ମୋତେ କେଉଁ ସ୍ୱାମୀ ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଇ ନ ପାରୁଥିଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଯୁବକଙ୍କ ପାଖରେ ଏକମାତ୍ର ବାଳିକା । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଥିଲି ସରଳା, ମୋର ପଥ ପାଖରେ ଯୁବକ ମାନେ ଆପେ ଆପେ ଉନ୍ମାଦ ହୋଇ ଆସୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାର କାରଣ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ବୁଝି ନଥିଲି ।

ମୋର ଯୁବତିତ୍ୱ ଥିଲା କେତେ ଦୂରରେ ତଥାପି ମୁଁ ସେ ଯୁବକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ ଏତେ ଭଲ ପାଉଥିଲି ଯେ ଜୀବନଠୁ ଅଧିକ ! ଭଲ ପାଇବାର ଅର୍ଥ ମୁଁ ଜାଣେନା, ତଥାପି ସେ ଚାହିଁଲେ ମୋ ନୟନରେ ଦିଶୁଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ମୋ ଯୁବତିତ୍ୱ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଜୀବନର ଦେବତା ବୋଲି ଠିକ୍ କଲି । ସ୍କୁଲରେ କେତେ ଯୁବକଙ୍କର କରୁଣ କାହାଣୀ ମୋର ଉପରେ ଅଛି । କେତେ କେତେ ଯୁବକ ମୋର ଖେଳ ସାରେ କେତେ କଣ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ମୋର କୁମାରିତ୍ୱ ଯତ୍ନରେ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି ଓ କରି ପାରିଥିଲି ।

ମୋର ମନଗଢ଼ା ଦେବତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯେତେବେଳେ ମୋର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଚିହ୍ନା ଅଜଣା ଯୁବକଙ୍କ ସହିତ ପରିଣୟ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ମୁଁ କେତେ କଣ ଭାବି ନୟନରୁ ତପ୍ତ ଅଶ୍ରୁଧାର ଗଡ଼ାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସବୁ ବୃଥା ହେଲା । ଯଦି ବର୍ତ୍ତମାନର ଅବସ୍ଥା ପରି ସେ ସମୟ ଥାନ୍ତା, ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ମନକଥା ଖୋଲି କହି ପାରିଥାନ୍ତି ଓ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ସମୟରେ ଏମିତି ନଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଯଦି ବର ଘରକୁ କନିଆଁ ଘର ଦେଖିବାକୁ ଆସୁଥିଲେ—ତେବେ ବର ଏକ ନୂଆ ବେଶ ସାଜି ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡିଆ ପକାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେଉଁଆଡ଼େ ଲୁଚି ଯାଉଥିଲା—ମୋ କଥା ବା ସେତେବେଳେ ଶୁଣିବ କିଏ ?

ମନର ସବୁ ଆଶା ମନରେ ମାରି ମୋର ହସ୍ତ ଧରିଥିବା ପତିଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଦିନ କାଟିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ତାହା ବେଶିଦିନ ନୁହେଁ—ମୋତେ ଦୁଇବର୍ଷ, ତାପରେ ଚିରଦିନ ନିମନ୍ତେ ମୋର ମୁଣ୍ଡରୁ ସିନ୍ଦୁର ବିନ୍ଦୁ ଲିଭିଗଲା । ମୁଁ କେତେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ରହିଲି ।

ନିଷ୍ଠୁର ସମାଜର ଡୋର କାଟିବାର କାହାର କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଚିର ଦିନକୁ ବିଧବା ବ୍ରତ ପାଳନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । ସବୁ ସୁଖ ମୋର କଳଙ୍କିଗଲା—ସଂସାରରେ ମୁଁ ହେଲି ଉଡ଼ନ୍ତା ପକ୍ଷୀ ।

ଶ୍ୱଶୁର ଗୃହରେ ମୋର ବେଶି ଦିନ ରହିବା ହେଲା ନାହିଁ—କାରଣ—ସେଠାକର ତାଡ଼ନାରେ ମୁଁ ଜୀବନକୁ ଏକ କରୁଣ ସାଗରରେ ଡୁବାଇ ଦେବାକୁ ଯାଉଥିଲି । ତାହା କରିଥିଲେ ହୁଏତ ମୁଁ ଶାନ୍ତି ପାଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏ ହତଭାଗିନୀ କପାଳରେ ଦୁଃଖ ଭୋଗ କରିବାର ଅଛି—ସେ ସୁଯୋଗ ତା ମୋର ମିଳିବ କିଆଁ । ସେହି ତାଡ଼ନାରେ ମୁଁ ମୋର ବାପଘରେ କିଛି ଦିନ କଟାଇଲି । ସେତେବେଳେ ମୋର ରୂପ ଦେଖି ବୋଉ ମୋର ଅନବରତ ନୟନରୁ ନୀର ଗଡ଼ାଉଥିଲେ । ହେଲେ କଣ ହେବ ସମାଜର ଗଢରେ ବାଧା ଦେବାର ଶକ୍ତି କଣ ବୋଉର ଥିଲା ?? ତେଣୁ ମୁଁ କରୁଣ ସାଗର ର ମନ ମାରି ରହିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲି ।

ମୋର ଶୁଭ ଚରଣରୁ କଣ ଦେଖିଲେ କେଜାଣି, ତାହା ମୋର ଭାଉଜଙ୍କ ମନକୁ ମୋତେ ଗଲାନାହିଁ । ପିଲାଦିନେ ସେ ମୋତେ ଏତେ ଏତେ ଭଲ ପାଉଥିଲେ—ସେ ସବୁ ବୁଝିଲେ ଗଲା । କେବଳ ତାଙ୍କ ରଙ୍ଗ ଥିଲି ଦୁଇଟି କଲଙ୍କ ମୋର ପାଇଁ । ତାଙ୍କ ଠାରୁ ତାଡ଼ନା ପାଇ ପିତା ଘର ଛାଡ଼ିଲି ଓ ଏହି ସୁଦୂର କଲିକତା ଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । କିପରି ଆସିଲି ତାହା ଲେଖି ଲାଭ ନାହିଁ, ମୋଟ ଉପରେ—ମୋର ନବ ଯୌବନରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଏହି କଲିକତାରେ ଶତ ଶତ ଯୁବକ ଆଶ୍ରା ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଶେଷରେ ମୁଁ ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ବୁଢ଼ାଙ୍କ ନିକଟରେ ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କଲି ।

ମୋତେ ଦୁଇ ଚାରିଦିନ ସେ ହୃଦୟଠାରୁ ଅଧିକ ପାଳିଲେ—ତାପରେ ମୋତେ ନେଇ ଅନ୍ୟ ଯୁବକଙ୍କ ନିକଟରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଲେ । ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଯାହା ମୁଁ ଉପଦେଶ ପାଇଲି ତାହା ଲେଖି ହେବ ନାହିଁ ।

ଶେଷରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ତାହା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା—ଏହି ଯୌବନର ଅମୂଲ୍ୟ ପଦାର୍ଥକୁ ଲୋଭରେ ଦେଇ, ଅନେକ ନବାବି ସଜିବା ଲାଗି ।

କିନ୍ତୁ ଉପାୟ ମୋର ନଥିଲା, ଅନ୍ୟ କିଛି କରିବାକୁ । ସେହି ଯୌବନ ଅବସ୍ଥାରୁ ମୁଁ ଆଜିର ଆସୁଥିବା ରୂପ ପାଇଁ । ସେହି ରୂପ ଯୋଗେ ମୁଁ କେତେ କଣ କରି ଯାଉଛି, ତାର ଠିକ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେ ମୋ ନିକଟକୁ ଆସେ, ମୁଁ ତାଙ୍କ ଯାହାପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ଅଭିନୟ କରିଆଏ ତାହା ସେ ପାଇ ପାରିଥାଏ ।

ଏହିପରି ଅବସ୍ଥା ଭିତରେ ହଂସ ମଧ୍ୟରେ ନୂଆ ନୂଆ ରୂପ ସହ ମୋର ନୟନ ପ୍ରାନ୍ତରେ କେତେ ଯୁବକଙ୍କ ଅନ୍ତର ନଷ୍ଟ ପାରୁଥିଲି । ସେତେବେଳେ ଧନ ଦୌଲତ ଅଭାବ କିଛି ଭାବିବାକୁ ନଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ବୟସ ପଚିଶ ବର୍ଷ । ମୁଁ କରୁଛି କଣ ? ଯୁବକର ହାତ ପାଇ ମାଗୁଛି—'ବାବୁ ଗୋଟିଏ ପଇସା' । କାରଣ ମୋର ଆଉ ସେ ସମ୍ପଦ ନାହିଁ ବା ନୟନରେ ସେ ଚମକ ନାହିଁ—ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅସଂଖ୍ୟ ଯୁବକଙ୍କୁ ମୋହ ମତାଇଥିଲି ଧନ ଅର୍ଥ ପାଉଥିଲି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଭାବୁଛି ମୋ ଭଳି ଶତ ଶତ ଯୁବକ ସଂସାରରେ କି ଲାଞ୍ଛନା ଭୋଗୁଛନ୍ତି । ମୋର ଲାଗି କେତେ କେତେ ଯୁବକଙ୍କ ନୟନ ଜଗତରେ ଚିନ୍ତା ଭଜନ ମିଳି ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ କରିବି କଣ ?

ତେଣୁ ସମ୍ପାଦକ ମହୋଦୟ, ମୋର ଅନୁରୋଧ ଏହି ସଂସାରକୁ ଟିକିଏ ଜଣାଇଦେବେ— ଯେପରି ମୋର ପରି ଅବଳ ନାରୀ ଆଉ ଏ ଜାଲ ବସ୍ତୁମୟ ପଥରେ ପଦାର୍ପଣ ନ କରନ୍ତୁ । ଏହି ମୋର ଶେଷ ଅନୁରୋଧ ।

[illegible]

—[illegible]—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। [illegible] ... ୨। [illegible] ... ୩। [illegible] ... ୪। [illegible] ... ୫। [illegible]

([illegible])

ନାଗର ନାଗଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ

ରାମଚନ୍ଦ୍ର (?) ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଦେହରେ ଥିବା କଳା ଅଂଶକୁ ପ୍ରଥମେ କିଏ କେବେ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ।

ଗଙ୍ଗାଧର (୯୬୦) କେଉଁ ବାଳିକା ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ମୃତ ସନ୍ତାନ ଜାତ କରିଥିଲେ ?

ଜୟସିଂହ [?] ପୃଥିବୀର ସର୍ପ ଜାତ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁ ଜାତୀୟ ସର୍ପ ଦୀର୍ଘତମ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟ କେତେ ?

ରମେଶ (୮୨୫) ପୃଥିବୀର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧନୀ କିଏ ?

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ (୧୦୭୧) ଓଡ଼ିଶାର ବଡ଼ ଜାଦୁଘର କେଉଁଠି ?

ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର—(୧୦୯୪) କଲିକତା ନଗରୀର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା କିଏ ?

ଜଗଦୀଶ—(୧୦) ମୁସଲ୍‌ମାନ ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ?

ଶରତ—[୧୦୮୩] ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସୁନାଖଣି କେଉଁଠି।

ରବୀନ୍ଦ୍ର—(୧୦୦୩) ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବନ୍ଦରର ନାମ ?

ଗିରୀଶ—(୧୦୦୨) ମୋଟର ଗାଡ଼ି କିଏ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲା ?

ରାମ ନାରାୟଣ—[୧୦୦୫] ଆମେରିକାର ଆବିଷ୍କର୍ତ୍ତା ?

ନନ୍ଦ କିଶୋର—ପୃଥିବୀର ସର୍ବପ୍ରଥମ ଇତିହାସ ଲେଖକ କିଏ ?

ଚନ୍ଦ୍ର ଚଣ୍ଡ୍ରା—ପୃଥିବୀର ବର୍ତ୍ତମାନ ବଡ଼ କବି କିଏ ?

ନାଗର ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ରବୀନ୍ଦ୍ର ଓ ପ୍ରବୋଧ- କୌଣସି ଜିନିଷ—ଜଳର ଧନତା ପଦାର୍ଥକୁ ଉପରକୁ ଟେକି ଦିଏ ତେଣୁ ପଦାର୍ଥ ଜଳ ମଧ୍ୟରେ ହାଲୁକା ଜଣାଯାଏ।

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ରମେନ୍ଦ୍ର (୧୦୮୦)— ରାଜନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏବର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପଚାରିଛ। ବଡ଼ ଭଲ କଥା। ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶର ରାଜନୈତିକ ଚେତନା—କିନ୍ତୁ ରାଜନୀତି ଦଳଗତ ଭାବେ ବା ଦଳଗତ ଭାବରେ ଯୋଗ ନ ଦେଇ। ସବୁ ରାଜନୈତିକ ମତବାଦ ପଢ଼ି ତାକୁ ଯାହା ଭଲ ଲାଗିବ—ସେହି ମତକୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ତିଆରି କର। କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳର ନେତାମାନଙ୍କ ... ଅଧ ... ନାମ ପତ୍ର ... [illegible]

ସେକ୍‌ ରହିମ [୭୯୭] ଲେଖିଛନ୍ତି— ଆଧୁନିକ ଗଣ ସାହିତ୍ୟକୁ ଉନ୍ନତ ପାଇଁ ତାର ସମାଲୋଚନା କର ଦେଖ ଯଦି କିଛି ଶିଖି ବାକୁ ଚାହଁ ତେବେ ସେ ତାଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ ରଖି ପାରିବ। ଅଜା ଏ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଭଲ। ଯୁବକଙ୍କ ଠିକଣା ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦ, ମଧୁସୂଦନ ସେବା ସଂଘ—ପୋଃ ବାଣପୁର—ପୁରୀ।

ଶରତ (୧୦୮୩) ଭଣ୍ଡାର ନାମ ସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ନାଗମାନେ ସହଯୋଗ କଲେ ହେବ। ହୋଇ ସଂଖ୍ୟା ଗଳ୍ପ ଓ ପଦ୍ୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପାଇଁ ଲେଖା ତଥା ଫଟୋ ଇତ୍ୟାଦି ମାଗି ମାଗି ଥକିଲୁ। ଫଳ ନାହିଁ। ନାଗ ସଂଖ୍ୟା ବାହାରିବ କିମିତି ? ଗ୍ରାହକ ହେବା ପାଇଁ ମନୋନୀତ ହୋଇ ୨୫ ପଠାଅ। ତମ କବିତା ମନୋନୀତ ହୋଇନାହିଁ।

ଦିନେଶ [୮୨୫] ରୂପକ୍ଷ ଗୀ କଥାରେ ତୁଳନା କରିବା ଓ ଅନ୍ୟର ପ୍ରକୃତ କଥାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଭଣ୍ଡାର କାରବାର। ସେ ଯଦି ଭଲ ଛବି କରନ୍ତି ତେବେ କଳାର ଉନ୍ନତି ହେବ—ଏଥିରୁ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ପାରିବୁ।

ଜୟପତି (?)— ନାଗବନ୍ଧୁମାନେ ନାଗରୀ ବିଭାଗ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ବିଭାଗ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଲେଖା ପଠାଇ ପାରନ୍ତି। ମାତ୍ର ତାହା ମନୋନୀତ ନ ହେଲେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ଗଙ୍ଗାଧର (୯୬୦) ମନୁଷ୍ୟ ମଲା ପରେ ତାର ଲିଙ୍ଗ ଶରୀର ରହେ ବୋଲି ବେଦାନ୍ତ ସାଧକ କହନ୍ତି। ମୋର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ।

ବାଂଶୀ (୧୦୫୩) ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଭାଷାକୁ ଏକତ୍ର କରିବାକୁ ଦେଲେ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର କାମକୁ ନିନ୍ଦା କରି ହେବ ନାହିଁ। କାରଣ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରଦେଶକୁ ବଡ଼ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି। ତମେ ତମ ପ୍ରଦେଶକୁ ବଡ଼ କର। ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ବାସୀଙ୍କୁ ହିଂସା ନକରି ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରୀତି ଆଣିଦିଅ। ଯେଉଁମାନେ ପାଠ ଶେଷ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ଚାକିରି ପାଇଁ ଲାଳାୟିତ ନହୋଇ ବାହାର ଅଞ୍ଚଳରେ ସଂଗଠନ କାମ କରିବାକୁ ବାହାରି ଯାଆନ୍ତୁ।

ଶଶୀକାନ୍ତ [୯୨୫] କଳାହାଣ୍ଡି ମହାରାଜଙ୍କ ପୁରସ୍କାର ଓ ଜ୍ଞାନାଚରଣ ଦାସ ପାଇଛନ୍ତି। ମୟୂରଭଞ୍ଜର ପୁରସ୍କାର ମଧ୍ୟ ନିଅନ୍ତି। ନାମ କହିପାରୁ ନାହିଁ।

ପରମାନନ୍ଦ (୧୫୦୮) ଥରକରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ନ ପଚାରିଲେ ଉତ୍ତରରେ ଯୋଗ ଧରିବ ନାହିଁ। ଉତ୍ତରରେ ନାଗଙ୍କର

Digitized by srujanika@gmail.com

ପୁଣ ଠିକଣା ତ ଦିଆଯାଏ। ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନର ଏକାଧିକ ନାଥାଥିଲେ ଗୋଟିଏ ଠିକଣା ରହେ—

ଅଜାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

କମ୍ଭ ଲକ୍ଷିତ ଦେଶ ଓ ସହର ମାନଙ୍କର ଗ୍ରାମ ଦେବତା ବା Patron Saint ନାମ କହ।

[୧] ଇଂଲଣ୍ଡ, ଉଏଲସ, ସ୍କଟଲଣ୍ଡ, ଆଇର୍ଲାଣ୍ଡ, ଓଡ଼ିଶା, କଟକ, ବଦ୍ରକ, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ସମ୍ବଲପୁର।

ଅଜାଙ୍କ ପୂର୍ବ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର—କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ, ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ଷଡ଼ରିପୁ—ଏବଂ କ୍ରୋଧ, ଲୋଭପଣା, ହିଂସା, ଲୋଭ (Gluttony) ବିଳାସ, ଗର୍ବ ଓ ଅଳସ୍ୟ ଆଦି ସପ୍ତପାପ।

ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନ

(୧୨୦୧) ନାଟକ ନାମ—ଛତ ବାହନ ସାହୁ
(୧୨୦୩) ନଗର ନାମ—ରାମଚନ୍ଦ୍ର, ମହାପାତ୍ର

କୋଣାର୍କ

ନିର୍ଜନ ବେଳା···ମରୁ ପ୍ରାନ୍ତରେ—
ସ୍ତବ୍ଧ ସମ୍ପଦ ଶୋଭା,
ସ୍ତବ୍ଧ ଗମ୍ଭୀର ମ୍ଳାନ—ମହାନ ଏ
ମନ୍ଦିର କର୍ଥ ଲଭା।
ଛିନ୍ନ ବ୍ୟଥ ଜଳଧାର ଅନେକ ଶୀତଳ
ବାଜ ଉଠ୍ନାହିଁ ଜଳଧାର ସମୀରେ···
ଧ୍ୱନିତ ଅବସ୍ଥିତ।
ଓଡ଼ିଆର ବେଦ ଗାଦ ଜ ଠାକୁ
ଦର୍ଶକ ସ୍ରୋତ ଉଛୁଳି ଛୁଟେ ତୀ,
ସାଗର ଲହରୀ ଉଚ୍ଛେକ ପ୍ରଭାତ—
ମଧୁର ମଙ୍ଗଳତ।
ସଂସାର ହୃଦ୍ ସନ୍ୟାସୀ ପରି,
ବେଳା ଲୁଟେମ କର୍ଥ ବହୁଅଛୁ ପଛ···
ଅମର ଶିଳ୍ପ ଶୋଭା।
ଧ୍ୱଂସ କରିଛୁ ଚଳଗ୍ରୀ କେଏ ଦେ···
ମନ୍ଦିର ସ୍ତବ୍ଧ ଅଛୁ··· ।
କେଏ ସେ ଯାତ୍ରୀ···।
ଯାଜ୍ଞିକ କାହିଁ କି···
ଜଗା। ଶୁଣ ମଙ୍ଗଳ···

କି ଦେଖିବା ? ଲୁ—ଦେବତା ନାହିଁଛି
ଶିଳ୍ପୀ ଯାଏର ଚଳିଲ—
ଦେବେ ଲୁଚି ଗଲା ଓଡ଼ିଶୀ ଲାଗିଛି ଶିଳା···
ନିର୍ଜନ ସୂନେ ମାଟିର ଲାଗି ଉଚ୍ଛୁ ମେଳା
ଶିଳ୍ପୀ ତା କି ହୋ ଭଙ୍ଗିବ ପଦ
ଗଳିବ ଅଶ୍ରୁ ଝାଳି···।
ନିର୍ମ୍ମୋ ଯେ ଦେ ଅଗ୍ନିଙ୍କ ସତେ
କୀର୍ତ୍ତି କହିବାକୁ ନିଜ ପ୍ରାଣ ପାତେ
ଚିତ୍ରର ଲେଖା ଦେଖି ସ୍ମରିଲି···
ସ୍ପର୍ଶିବେ ଅଙ୍ଗୁଳି ମାଳ।
ନିର୍ଭୀକ ଯାଇଁ—ଭାଷା ଯେ ଜହ୍ନିବ,
କିଏ ନିରବ ଦୁର୍ଦ୍ଧଷ ହୋଇବ···
ମୃତ୍ୟୁର ହୋଇବ ବେଳା,
ବହୁ ମନ୍ଦିରେ ଦେଉ କି ଲିଖିବ
ଜାତି ନିଦେବର ମେଳା···।
ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁ କି ନେଇ କି।···
ଅଗ୍ନି ଦେ ଦିନ୍ତୁ ଫେର,
ଲିପ୍ତି ଓଡ଼ିଆ ଜାତୀୟ ଜୀବନ
ଫେରିବା ଅତୀତ ଶିଳ୍ପ···
କାଳର କଠୋର ଗିରିଗାତ୍ର ପାଇଁ···
ମୃତ୍ୟୁ ଦେଇ କହିବାକୁ ଯାଇଁ
ବାଳ ଧରଣର ଦାଣ୍ଡିଭି ଧମା···
କେତେ ଯାହା ଥିଲା ଗଢ଼ି,
ନଟରେ ଦେଖିଛି ଜୀବନ ଫୁଟାଇ
ଜଡ଼ତାର ପ୍ରତିଭ ଚେତନା ଫୁଟାଇ
ନିହ୍ନ ଓଡ଼ିଆ ଅନ୍ତରେ ଯାଇ
ଦେଇ କୁଟିନ ଚଟି।
ସୁପ୍ତ ଓଡ଼ିଆ।
ସୁଚିଲ ନିଜ ଅଗ୍ନି—
ଜନତର ମହାତ୍ମାଙ୍କ ?
କେତେ ଦିନ ଆଉ ଘୋର ନିଦ୍ରାର ଛେ
ନ ଉଠି କାତର ହେବ···?
ଦେଖ ଯେ ଅଗ୍ନି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ପଥ—
ହୃଦି ଚୂନଲ ଧୀରେ ଜଳନ୍ତ ରଥେ—
ଅଂଧକାରର ଭିତ ଜହ୍ନିବ୍
ଧୂଁ ଧାର କଠ ଗାର
ଅତୀତ ତୁମର ଅନେକ ଅଗାର
ଭବିଷ୍ୟ ହେଉ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତର
ତମ-ଯବନିକା ଭାଙ୍ଗି ଅଚିରେ
ଭାଙ୍ଗୁ ବେଦନା ଭାର······।

ଲେ:—ଶ୍ରୀମତୀ ହେମଲତା ଭୂପାଳ ଦେବୀ
(୨ୟ ସୁକ୍ଷ୍ମା) [୯୩୯]

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨୬

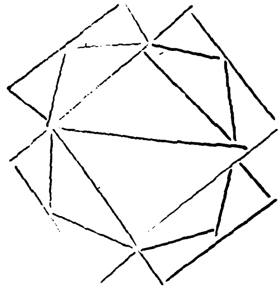

ଅମତ ବଡ଼ି ଉପ୍ରେଟରେ ୨୧ ଟି ଭୂଜ ଅଛି। ତରଣ କେବ ଏହି ଚିତ୍ରର ଗୋଟିଏ ରେଖା, ଜମି ବା ବଳଣ, ଯାହା ଅଲଗ୍ନ କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭୂଜର ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ ଛିନ୍ନ ଅତିକ୍ରମଣ କଲାବେଳେ ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତଳ ମାପରେ କ୍ରମାନୁସାରେ ଗୋଟିଏ ଟର ଅଙ୍କ ଦେବ ଦେଇ ଯାଏ। ଏଥିର ପ୍ରଥମ ଛକଟି ଏକ ରେଖି ଦେଇ ସବା ଶେଷ ଛକରେ ୨୦ ଲେଖିବ। କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଛକର ସେ ଏକାଧିକବାର ଅଙ୍କ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଭୂଜ ଦେଇ ଯିବା ଦରକାର ଅଧିକ ବାର ଯାଇ ନାହିଁ। କେବଳ ଚିତ୍ରଟିର ଅଙ୍ଗ ତଳ ରେଖାଟି ଦେଖ ଲମ୍ବ ଡାଡ଼ି ଦ୍ୱାରା ଗଣେଶ ଗଣେଶ ଦାଗ ଲଗା ବା ଓଭରଲାପ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ କରି ଦାଗ ଦିଅ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଇ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ ଛକରେ ସେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଅଙ୍କ ଲେଖିଛ ତାହା ଲେଖିବ।

ଯାହାର ଉତ୍ତର ଠିକ୍ ହେବ ତାକୁ ନାଳ ଟେଭିଣ୍ଡ (୧୧୨) ଓ ଡିଲେଟନ [୧୧୧] ଟ ୧୧ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ। ଉତ୍ତର ଦାଖଲ ମାନେ ଟ ୦/ର ଟିକଟ ଉତ୍ତର ସହ ପଠାଇବେ। ସେ ପଇସାରେ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତ ନ ହେଲେ ପଇସା ଦାତବ୍ୟରେ ବାଢ଼ିବ।

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨୪ର ଉତ୍ତର

୧ ଅପେକ୍ଷା—ଉପେକ୍ଷା
୨ ଉପାୟ—ଅପାୟ

ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି—ରମେଶ (୮୨୪)—ରଞ୍ଜନ [୧୦୦୩] ପ୍ରଭୋଧ [୧୦୪] ଉପାଧ୍ୟାୟ [୧୨୦]

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଠିପତ୍ର

ଶ୍ରୀ ବାଞ୍ଛାନିଧି ନାୟକ ଛତ୍ରପୁର ଲେଖିଛନ୍ତି—

ଉତ୍କଳର ଗୋଟିଏ ଖ୍ୟାତନାମା ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦର ସମ୍ପାଦକ ଭାବରେ ଅମ୍ଭେ ଯେତେବେଳେ କହିଥିଲୁ ସେତେବେଳେ "ଗଣ ସାହିତ୍ୟ", "ରାଜନୈତିକ ସାହିତ୍ୟ," "ସମାଜରେ ସାହିତ୍ୟ", "ପ୍ରଗତିଶୀଳ ସାହିତ୍ୟ" ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଉ ବୋଲି ଅନେକ ସଭ୍ୟ ଧନ ବହିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁ ବ୍ୟାପକ ଓ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟର ଆଲୋଚନା ଉତ୍କଳ ଜାତିର କୌଣସି ହିତକାରୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଅମ୍ଭେ ଜୋର ସହିତ ମତ ଦେଇଥିଲୁ । ଏ ଭଳିଆ ବିଷୟ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ (Subject discussion) ଯାହା ତାହା ଅଣି ଭରତି କରିଦେଲେ କେଉଁଠି ପାରେ । ମୋର ଅତୀତ ସମ୍ବାଦ ରୂପେ ମୁଁ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲି ଯେ ଜାତିର ଅତୀତ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଲେଖକ ମାନଙ୍କର ଆଲୋଚନା ଓ ଗବେଷଣା ଦେଶରେ ଅଭାବ ଅଛି; ଓ ଏ ଦିଗରେ ଆୟୋଜନା କଲେ ପରିଷଦର ଉନ୍ନତି ହେବ ଓ ପ୍ରତିପତ୍ତି ବଢ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଉପର ଉପୁରିଆ ହବେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାପକ ବିଷୟ ସ୍ଥିର କରି ସେଥି ସମ୍ବନ୍ଧେ ଦଶ ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ପତ୍ର ପଢ଼ିବା, ତାପରେ ଭାଷଣ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଫଳ କଣ ହେବ ? ଅବଶ୍ୟ ଏହାଦ୍ୱାରା ବକ୍ତା ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ କୋଶ ହେବ ବୋଲି ଭାବି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବକ୍ତାଙ୍କ ବକ୍ତୃତାରୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଭଳି ଯଦି କିଛି ନ ପାଏ ତା ହେଲେ ଶୁଣିବା ଲୋକର ବା ଲାଭ କଣ ? ଏ ସବୁ ଆଡ଼ମ୍ବରର ପାଖରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ନ ଥୋଇ ଯଦି ମୂଳ ଅନୁସନ୍ଧାନ ମୂଳକ ଆଲୋଚନା ହୁଅନ୍ତା ତାହା ହେଲେ ଅମ୍ଭେମାନେ ବହୁତ ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ ।

ଏହି ମତକୁ ଅନେକ ସଭ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାର କାରଣ ସ୍ୱରୂପ ସେମାନେ କହିଥିଲେ ଯେ ସଭାପତି ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କେ ଯେ ଯାହା କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ତାହାକୁ କହିବାକୁ ବାଧା ନୁହେଁ । ସେମାନେ ଅଧିକ କହିଲେ "ଉଠେଇବାକୁ ଥିଲେ ତୁମେ ଯାହା କହିଲେ ମଧ ଉଠେଇବ, ଖାଲି ପଇସାର ଅଭାବ ବୋଲି ଉଠେଇ ନ ପାରେ" । ଏହି ପଇସାଟି ସେମାନଙ୍କର ଏତେଦୂର ଲାଗିଯାଇଥିଲାଯେ ମାଲ ପଇସା ପାଇଁ ସେମାନେ କେତେକ କାରଖର ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ "ସାହିତ୍ୟ ପରାମର୍ଶଦାତା" (literary adviser) ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ମୂଳ କଥା ଏହିଯେ ଯଦି ସାହିତ୍ୟ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ାଯାଏ ତେବେ କାହିଁକି ସାହିତ୍ୟର ସେବା କରିବା କଣ ବିଧିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁକି ? ସାହିତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାକୁ ଯାଇ ଯଦି ସେତା ହୋଇଥାଏ ଅଥ, ଲୋଭକୁ ଲୋଭାଇବ ତାହା ହେଲେ ଏହିଁରେ ଫଳ କଣ ? ଦୁଇ ଗୃହ ଯଦି ସାହିତ୍ୟ ପରାମର୍ଶଦାତା ରୂପେ ରହିଲେ ତାହା ହେଲେ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟର ଗତି କୁଆଡେ ? ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯଦି "ସମ୍ପତ୍ତିମାନ"ର ପୂଜା ହେଲା, ସେବା ଓ ପ୍ରତିଭା ବଦଳରେ "ବେଦ ଓ ପାନ୍ଥ୍ୟ"ର ଯଦି ସେବା କରାଗଲା ତାହା ହେଲେ ପରିଷଦ ଗୁଡ଼ିକର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ହାନି ହେବ ନାହିଁ କି ?

—*—

ଡାକ୍ତର ଅଦୈ୍ୱତନ ପଣ୍ଡା, ଏମ୍. ବି. ଡିଙ୍କିହା—ପୋ. ରାମବାଗ ଯାଜପୁର ଲେଖିଛନ୍ତି—ହିନ୍ଦୁ ସମାଜର ଯେ କୌଣସି ଜାତିରୁ ଗୋଟିଏ ବାଳିକା ଆବଶ୍ୟକ କରୁ ଅଛି । ଉକ୍ତ ବାଳିକାଟିକୁ କନ୍ୟାରୂପେ ପାଳନ କରି ମୁଁ ସ୍ୱୟଂ ପିତା ଭାବରେ ଅସବର୍ଣ୍ଣ ବିବାହ କରାଇବା ପାଇଁ ମନସ୍ଥ କରିଅଛି । ବିଶେଷତଃ ଅନୁନ୍ନତ ଜାତିର ବାଳିକା ମିଳିଲେ ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

—*—

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଭାକର ନାୟକ, କଲିକତା ବିଧାନସଭା ଲେଖିଛନ୍ତି—

ଗତ ତା ୧୦ । ୨ । ୫୦ ର ଅନାଗତ ହଜାର ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକୀୟ ସ୍ତମ୍ଭରେ ଟିକିଏ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇଛନ୍ତି କି ? ସେଥିରେ ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ, ... ପଶ୍ଚିମ-ବଙ୍ଗର ପଶ୍ଚିମ ସୀମା ନେଇ ... ତାହା ଆଖିରେ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କ ମନରେ ଚେତନା ଓ ଜାଗୃତି ଆଣିବା ପାଇଁ । ... ମାନଙ୍କର ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବ, ... ଓ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ୨୨୦ ବର୍ଗ ମାଇଲ ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗରେ ମିଶାଇ ଦେବା ଉଚିତ । କାରଣ ତାହା ତାଙ୍କର କୁଆଡ଼େ ଭୌଗୋଳିକ ଓ ଭାଷାଗତ ଦାବିରେ ପାଉଛନ୍ତି । ... ସବୁପାଇଁ ... କିଛି ଥିଲା । ... ପୁଣି କିଛି ଦିନ !

... ଆମେ ଓଡ଼ିଆ, ... ଶେଷ ହେଲେ ... ଦୂର କରି ପାରିବା ।

ଓଡ଼ିଆ ଦାବି, ... ସୀମାନା ... ଉତ୍କଳ ଇତିହାସର ... ପଦ ... ଅଛି । ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କ ଦାବି, ତାଙ୍କ ସୀମାନା ... ପ୍ରଚୁର ହେଉ । ଓଡ଼ିଆ-ପାଠକେ, ... ଗଡ଼ାଇଲେ ଯଥେଷ୍ଟ । ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀମହାତାବ ... ସ୍ୱାର୍ଥରେ ... ୨୨ ହଜାର ... ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ଦରବାରରେ ... ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କ ... ମୌଳିକ ... ମୋକ୍ଷଦ୍ୱାରେ ... ହୋଇ ... ଥାଉ । ... ଉଦ୍ଧାର ହେବ । ଅନନ୍ତ କାଳ ପାଇଁ ... ଗର୍ଭରେ ... ।

... ଖରସୁଆଁ, ... ସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧ ହେଲା । ଓଡ଼ିଆ ... ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଆଦିବାସୀ-ମାନେ ... ହେଲେ କ'ଣ ହେବ ... ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗାଳୀ ଶାସନ ... ଦେଉଛି ! ... ଛଟପଟ ହେଉଛି । ... ପାଇଛ । ... ଖରସୁଆଁ ଗଲା । ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଯିବ । ତା ପଛରୁ ଅଧିକାଂଶ ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟ । ଯୋଗେ ଆମଦେଶର କେନ୍ଦୁଝର ଅଞ୍ଚଳ ରହିବ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

१९५९ ମସିହା

ଆପଣଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ

ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ନାମ ଲେଖି ଆପଣଙ୍କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଲେଖି ଆମ୍ଭ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମ୍ଭେ ଆପଣଙ୍କୁ ୧ ଟଙ୍କା (ଡାକ ମାସୁଲ ସହିତ) ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ଏକବର୍ଷର ଫଳାଫଳ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଲେଖି ପଠାଇବୁଁ । ଯେଉଁଥିରେ ବାଣିଜ୍ୟରେ ଲାଭହାନି, ମୁକଦ୍ଦମାରେ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବଦଳି, ଜନ୍ମ, ବିବାହ ସୁଖ ଓ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ସଂବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁର୍ଗ୍ରହ ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରଦିଆ ଯିବ ।

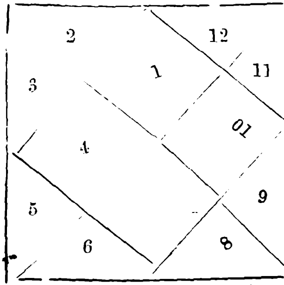

ଥରେମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଆମ୍ଭ ଗଣନା ସିଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।

ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡ଼ି ଡବଲ୍ୟୁ ବି] କର୍ତ୍ତାର ପୁର (ଇ: ପି:)

Pt .DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

ଶସ୍ତା ଓ ସୁଲଭ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣନ୍ତୁ

ଆମ୍ଭର ଯାବତୀୟ ବହୁମୂଲ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଲୋକପ୍ରିୟ କରିବା ମାନସରେ ନୂତନ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାରମାନ ଅତି ଶସ୍ତା ଦରରେ ବିକ୍ରୟ କରିଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛୁଁ । ଏହି ଅଳଙ୍କାରର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତା ଓ ଚମତ୍କାରିତା ଖାଣ୍ଟି ସୁନାର ସମକକ୍ଷ । ଏକ ସାଙ୍ଗ ହାର, ଗୁରିଛି କଙ୍କଣ, ହଳେ କାନଫୁଲ, ଦୁଇଗୋଟି ମୁଦି ସମେତ ସର୍ବମୋଟ ଟ ୨୨୯ ର ମାଲ ମାତ୍ର ଟ ୫୨ ରେ ବିକ୍ରୟ ହେବ । ମାଲ ଖରାପ ହେଲେ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯିବା ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ଶୀଘ୍ର ଅର୍ଡ଼ର କଲେ ହତାଶ ହେବେ । ସମସ୍ତ ଚିଠିପତ୍ର ଇଂରାଜୀରେ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

House of commerce
174 G. B. Rd(D. B)
DELHI

୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର

ନକଲିକୁ ସାବଧାନ

ଅସଲ ପଞ୍ଚତାରା ତେଲ

[ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ]

ବହୁ ଗୁଣକାରକ ଭୁବନ ବିଖ୍ୟାତ, ଅସଲି ପଞ୍ଚତାରା ତେଲ, ଗୋଡ଼ଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାଉଦ, ଚର୍ମ, କଛୁ, ଘୋଡ଼ାଘାଅ, ଖାଜୁ, ଫୋଟକା, ଚଉଦା, ବାଗି ପ୍ରଭୃତି ୫୭ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ । ଥରେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ବ୍ୟବହାର ବିଧି ଶିଶି ସହିତରେ ଥାଏ । ଏତିକେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବୁଝି ପାରିବେ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରୋସ ଟ ୭୫ ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଡଜନ ଟ ୭।, ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୦ ୧୦ ମାତ୍ର । ଯଦି କେହି ଏହି ଔଷଧକୁ ନକଲି ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ମିଳେ ।

ପତ୍ର ଦେଲେ ତାଲିକା ପଠାଇ ଦେବୁ ।

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ—
ମହେନ୍ଦ୍ର କେମିକାଲ୍
ପୋ: ଡେଙ୍କାନାଳ ବଜାର ଚାକ

—*—

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଚୁମ୍ବକୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ଟୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଅତି ଶୀଘ୍ର କାଣ୍ଡ କରେ । ମୂଲ୍ୟ ଟ ୫୯ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—ଟ୦।୵୵

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଅଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—ଟ ୨।—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—ଟ୦।୵୵ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରାଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

Kaviraj M. KAVYATIRTH (D. G.)
70, Cornwallis St., Calcutta

ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଜଣେ ପୁରାତନ ରୋଗରେ କାହାକୁ ନଷ୍ଟ ନକର ପୂର୍ବର ସଂକେତ ଡାକ୍ତର ବା, ଡାକ୍ତର ହୋମିଓପାଥ ବଂଶୀଧରଙ୍କ ମତାମତ ନେଉନ୍ତୁ । ଏଥରର ବହୁ ରୋଗୀ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଆଶାତୀତ ଫଳ ଲାଭ କରନ୍ତି ।

ପୁରସ୍କାର ଟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା
କେଶରଞ୍ଜନ ତେଲ (ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ)
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ ଧଳାକୁଷ୍ଠ, ମେହ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର ବିଜ୍ଞାପନ ଏ କୋମ୍ପାନୀ ଏଣ୍ଡ କୋଂ
କେଶରଞ୍ଜନ ଫାର୍ମେସି ବାଲେଶ୍ୱର

Printed &published by G. C. Mohapatra at the Gopinath Press, Bhadrak 1 3 49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଝଙ୍କାର

ଏ ସଂଖ୍ୟାର ସମ୍ଭାର

ଲେଖା

କାହାଣୀ

ରାଜକିଶୋର ରାୟ
ରାଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ
ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି

ମହାକଥା

ନ: ମ:

ମହାକବିତା

ଗୋପାଳ ମିଶ୍ର

କବିତା

ଡାକ୍ତର ମାନସିଂ
କାଳିନ୍ଦୀ ଚରଣ
କୃଷ୍ଣ ବହିଦାସ

କଳାକର

ଅପୂର୍ବ ନନ୍ଦଳ
ଶିଳ୍ପୀ କାନନଗୋ

ପୁନର୍ଗଠନ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୁମାରପ୍ପା
ବଳରାମ ସାହୁ

ଶବ୍ଦର ମାଦ୍ୟ

ଡାକ୍ତର ପଟ୍ଟନାୟକ

ଅର୍ଥ ଓ ଅନର୍ଥ

ଅଧ୍ୟାପକ ପଣ୍ଡା

ହଂସପୁର

ଶ୍ରୀମତୀ ମଙ୍ଗଳା ଦେବୀ
ସୁଶ୍ରୀ ବୀଣାପାଣି

ପ୍ରେକ୍ଷା

ସୁଶ୍ରୀ ଶାନ୍ତି ଦେବୀ
ଧୀରେନ୍ ଦାସ

ସମ୍ମାନ

ଅଧ୍ୟାପକ ପାଣିଗ୍ରାହୀ
ପଣ୍ଡିତ ବାଇକୋଳି ମହାପାତ୍ର

ପରିବ୍ରାଜ

ଅଧ୍ୟାପକ ଅଜିତ କୁମାର

ପ୍ରବାସୀ

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା
ଶୁକଦେବ ସାହୁ

ଶୂନ୍ୟବାଣୀ

ସଜନ ଦାସ

——ରେଖା——

ଅପୂର୍ବ ନନ୍ଦଳ—ଏକାକିନୀ
ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ କାନନଗୋ—ବୋଇତ ବନ୍ଦାଣ
ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ଷଁ—ଛବି ଓ କୃଷ୍ଣ ଯଶୋଦା [କାଠଖୋଦା]
ସୁଶ୍ରୀ ବୀଣାପାଣି—ପୂଜାରିଣୀ [କାଠଖୋଦା]
ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ—ଭଗ୍ନସ୍ତୂପ [ସାରନାଥ]—କାଠଖୋଦା
ଶ୍ରୀ ଅଜିତ କେଶରୀ ରାୟ—ଦୃଷ୍ଟି [କାଠଖୋଦା]
ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ସାହୁ—ଶୀକାରୀ
ବ୍ୟଙ୍ଗ ଚିତ୍ରରେ—ଦେଶଭକ୍ତ ଲଏ, ହୋଲି ଦେ—ଅଜାବ

ହୋଇଛେଇ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଛନ୍ଦା

[ଭୁବନେଶ୍ୱର ଶୀଳା ମୂର୍ତ୍ତିରୁ ସଂଗୃହୀତ]

ଶିଳ୍ପୀ— ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ସିଂ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚୈତ୍ର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ—ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ—୧୫, ୧୬, ୧୭, ୧୮ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧.୬ । ୩ । ୪୯

ହୋଲି ହୈ !

ମାର ରଙ୍ଗ ପିଚ୍କାରୀ
ପ୍ରଜା ସରକାର ଖେଳୁଛନ୍ତି ହୋରି
ଦେଖାଯିବ କିଏ ଯିବ ହାରି

—•—

ସମ୍ପାଦକୀୟ

ହୋରି ନୁହେଁ—ବସନ୍ତ ଉତ୍ସବ । ପ୍ରକୃତି ସହ ମନୁଷ୍ୟର ବାହ୍ୟିକ ମିଳନ । ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ମିଳନର ବହିର୍ମୁଦ୍ରା । ଅବିର ତାର ଅନୁରାଗ । ରଙ୍ଗ ତାର ଅନୁଭୂତି । ନୃତ୍ୟ ତାର ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ । ସଙ୍ଗୀତ ତାର ଭାଷା । ଆଲିଙ୍ଗନ ତାର ଭାବ । ଆନନ୍ଦ ହିଁ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ହିନ୍ଦୁର ଦେବତା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନୁହେଁ—ଯୌବନର ପ୍ରତୀକ । ନବ ପଲ୍ଲବିତ ପତ୍ର ବଲ୍ଲରୀର ବର୍ଣ୍ଣ ବିଭାବିତ—ନବ ଦୁର୍ବାଦଳ ଶ୍ୟାମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ—ହିନ୍ଦୁର ଦେବତା ନୁହେଁ—କବିର ଯୌବନ ସ୍ମୃତି—ଯୌବନ ନୁହେଁ—ବସନ୍ତର ବିନ୍ୟାସ ନୁହେଁ—ବସନ୍ତ ଯାର ଶୃଙ୍ଗାର, ଯୌବନ ଯାର ଆବେଗ—ସେଇ ଆରାଧ୍ୟ—କବିଜନ-ମନ-ସମ୍ମୋହନ ଏକ ଗୌରବୋଜ୍ଜ୍ୱଳ କଳା ।

କବି ହିନ୍ଦୁ ନୁହେଁ—ମୁସଲମାନ ନୁହେଁ—ଜୈନ ନୁହେଁ—ବୌଦ୍ଧ ନୁହେଁ—କବିର ଉପାସ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ନୁହେଁ ମହମ୍ମଦ ନୁହେଁ, ବୌଦ୍ଧ ଜୀନ ଯିଶୁ କେହି ନୁହନ୍ତି । କବିର ଉପାସ୍ୟ ହୃଦୟ । ସେ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ, ସର୍ବ ଶକ୍ତିମାନ, ସେ ଅନନ୍ତ, ଅଲେଖ ଅଣାକାର । ତଥାପି କବି ତାକୁ ରୂପ ଦିଏ ଆପଣାର ଶକ୍ତିର ସୀମାରେ ତାକୁ ବାନ୍ଧେ, ଆପଣାର ଭଙ୍ଗିରେ ତାକୁ ଗଢ଼ିଏ—ଆକାର ଦିଏ । ସେଥିପାଇଁ ଏ ମୂର୍ତ୍ତିପୂଜା କବିର ପୂଜା—ହିନ୍ଦୁର ନୁହେଁ—ବା ଅନ୍ୟ ଧର୍ମର ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ କବି ଓ କବିର ଦେବତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଭିତରେ ମିଳନ ଏବଂ ସବୁରର ଭାବ ଫୁଟିଛି ସେତେବେଳେ ବିରାଟ ଧର୍ମ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ଉଠିଛି । କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ହେଉ-ମସଜିଦ୍‌ର ଭଙ୍ଗ ଗମ୍ବୁଜରେ ହେଉ—କ୍ରୁଶ ମଧ୍ୟରେ ହେଉ ବା ବୌଦ୍ଧ ସଙ୍ଘରେ ହେଉ ।

ପୃଥିବୀରେ ଆଜି ମୂର୍ତ୍ତି ପୂଜା ଲୋପ ପାଇଛି । ମୂର୍ତ୍ତିର ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଆଜି ଶୂନ୍ୟ । ସେଥିପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ ଆଜି ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ହୃଦୟ ଦେବତା—ଜୀବନ ଦେବତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାରେ ଅକ୍ଷମ । ଆଜି ପଥରର ପୂଜା ଚାଲିଛି—ଧାତୁର ପୂଜା ଚାଲିଛି ମୁଦ୍ରାର ପୂଜା ଚାଲିଛି । କବି ପ୍ରାଣ ଆଜି ମୁମୂର୍ଷୁ—କବିର ପୂଜା ପାଇଁ ଦୀପ ନାହିଁ ଧୂପ ନାହିଁ—ଅର୍ଘ୍ୟ ନାହିଁ । କବିର ବସନ୍ତରେ ଆଜି ରାଗ ନାହିଁ—ରଞ୍ଜନ ନାହିଁ । ଆଜି ରକ୍ତ ଅଛି, ଅଶ୍ରୁ ଅଛି, ସ୍ୱେଦ ଅଛି । କବିର ଲେଖନୀ ଆଜି ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ । ତାର ଲେଖନୀରୁ ମଧ୍ୟ ଅଶ୍ରୁ ଝରେ, ରକ୍ତ ଛୁଟେ—ମାନ ପ୍ରତିହତ । କବିର ଲେଖନୀକୁ ବସ୍ତୁବାଦ ଜଡ଼ବାଦ ଆଜି ଜବରଦସ୍ତି କହେ—ଚଲାଅ କବି—ଏଇ ଜଡ଼ବାଦର ଜୟଗାନରେ ତୋର ଲେଖନୀ ମୁଖର ହେଉ । କବି ବାଧ୍ୟ ହୁଏ । ତଥାପି କବିର ବିବେକ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଛି ଚିତ୍କାର କରୁଛି—ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ।

ସେଇ ଚିତ୍କାର ଇଙ୍ଗିତ ଦେଉଛି ଆଜି ହୋରି ସଂଖ୍ୟାର ଆବିର୍ଭାବ । ଜୟ ହେଉ ! ସତ୍ୟର ଜୟ ହେଉ ! ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତି ପରିଗ୍ରହ କରୁ । ଶିବ ! ଶିବ !! ଶିବ !!!

ସ୍ୱର୍ଗତା ସରୋଜିନୀ

ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଯାଇଥିଲେ । ଦୁନିଆ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଗଲା । ସରୋଜିନୀ ଥିଲେ—ଯେଉଁ ଦୀପଟି ବହୁ ହୃଦୟକୁ ଜାଳିଥିଲା—ସେ ଦୀପଟି ଲିଭି ଯାଇଛି !

ଗୋଟାଏ ବାତ୍ୟା ସେ—ଘୂର୍ଣ୍ଣି ସେ—ବ୍ୟାପି ଥିଲା—ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପୂର୍ବରୁ । ଏବେ ଶୂନ୍ୟ । ନିସ୍ପନ୍ଦ—ନିସ୍ତବ୍ଧ ସବୁ ।

ବିରାଟ ହେଉ ନ ହେଉ—ମହନୀୟ ଅଉ ମୋହନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଯାହାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅସାଧାରଣ ଗୁଣରେ ପରିପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଆମୋଦିତ ଅଉ ଆକର୍ଷଣ କରି ରଖେ ସେହି ସେ ।

ସେ ମୁଖର ଭାଷା ଭାଷା ନୁହେଁ—ଆଶା । ସେ କଣ୍ଠ ଧ୍ୱନି ସଙ୍ଗୀତ—ସେ ମୁଖର ଭଙ୍ଗୀ ଅଭିନୟରୁ ସୁନ୍ଦର । ସେ ଆଖିର ଜ୍ୟୋତିରେ ଚୁମ୍ବକ । ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତି ରଙ୍ଗ ମଞ୍ଚର ସମସ୍ତ ଆନନ୍ଦ ବିଚ୍ଛୁରିତ କରି ଯାଉଥିଲା ।

କଂଗ୍ରେସ କର୍ମଦିନ ଯେ ହାସ୍ୟ ଜଟିଳ ରାଜନୀତିକୁ ଦେଉଥିଲା—ସେ ଆଉ ବାଗ କମିଟିରେ ଓ ରହସ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସହଜ କରି ଫିଙ୍ଗି ନାହିଁ ।

ଗୋଟାଏ ନିବିଡ଼ ଜୀବନ— ରଙ୍ଗ, ଭୂଲୋକ, ନେଇ ଯେ ମହତ କର୍ମନିଷ୍ଠ ଆଲୋକ, ସଙ୍ଗୀ, ଦିନେ ରହିଥିଲା—ସନ୍ନ୍ୟାସିନୀ ନହୋଇ ମଧ୍ୟ ସଂଯତା—ସେ ଆଉ ନାହାନ୍ତି ।

କୋକିଳର କୁହୁ ବସନ୍ତରେ ଆଜି ନୀରବ । ଶତ ହୃଦୟରୁ ସେ ରବ ଉଠୁ ।

ଲୋକ ଚକ୍ଷୁରେ ସେ ଯେଉଁ ସାକାର ଦେବତା—ତାଠାରୁ ବେଶି ନିରାକାର ସେ—ଯଥେଷ୍ଟ ମହତ୍ତର ।

ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ଜନ ଗହଳି ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ସୁଖନିଦ୍ରା ଯେଉଁଳି ସରଳ ଓ ଗଭୀର ଥିଲା ମହାନିଦ୍ରାରେ ସେ ସେଇ ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଖ ଭିତରେ ସଞ୍ଚାରିତ ହୁଅନ୍ତୁ ।

ଓଁ ଶାନ୍ତି ! ଶାନ୍ତି !! ଶାନ୍ତି !!!

—କୃତଜ୍ଞତା—

ଏ ସଂଖ୍ୟାକୁ ସୁନ୍ଦର ଓ ସମୟୋପଯୋଗୀ କରିବାରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଲେଖକ ଓ କଳାକାରମାନେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଋଣୀ କରିଛନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ଉ୍‌ବର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ଶିଳ୍ପୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ସାଁ, ଶିଳ୍ପୀ ଗୋପାଳ କାନନଗୋଙ୍କ ଶ୍ରମଦାନ ଅମୂଲ୍ୟ । ଅଗ୍ରପୃଷ୍ଠ ନନ୍ଦଲାଲଙ୍କ ଅଙ୍କିତ ଚିତ୍ରକୁ ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିଛି । ଶିଳ୍ପୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ସମସ୍ତ ଶିରୋନାମା ଅଙ୍କନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ବାଣୀ ପାଣି ଦେବୀ ଚିତ୍ରାଙ୍କନ କରିଛନ୍ତି । ଏକାଡେମୀ ପ୍ରଫେସର ଅଗ୍ରୱାଲ, ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଲେଖା ଡେରିରେ ପାଇ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପରିବେଷଣରେ ତାହା ନିବେଦନ କରିବୁ—ସମ୍ପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ବର୍ତ୍ତମାନ ବଜେଟ୍ ମାସ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବଜେଟ—ପୁଣି ପ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରଦେଶରେ ବଜେଟ୍ । ବାଜେ + ଟ = ବଜେଟ—ଟଙ୍କାକୁ ବଜାଇଲେ ବଜେଟ ହୁଏ । 'ଟ' ଅର୍ଥ ଟଙ୍କା—ଟଙ୍କାର ବାଜେ ଖରଚର ନାମ ମଧ୍ୟ ବଜେଟ ଅଟେ ।

÷ ÷ ÷

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବଡ଼ ଦୟାଳୁ ହୋଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦୟାଫଳରେ ପୁଞ୍ଜିପତି ମାନେ କହୁଛନ୍ତି—

ତୁ ନାଥ ପରମ ଦୟାଳୁ ।
ବୁଝିବାକୁ ତ ଗୋଲ ଅଙ୍କ ॥
ପୁଞ୍ଜି ଲାଭର କରଭାର ।
ତୁ ନାଥ କଲୁ ପରିହାର ॥
ଆଯ୍ଟ କର ଯେ ମହାକର (super tax)
କମିଲା ଦୟାରେ ଆବର ॥
ତୋ ଗଜାଧର ହୋଇଲା ଶୂନ୍ୟ ।
ଉଠାଏ ନୋହିଲା ନାଗୁର୍ଣ୍ଣ ॥
ଧୀରେ ତୁ ଖୋଲିଲୁ ସଳଖି ।
ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଯେହ୍ନେ ଗୁଡ଼ ଦେଖି ॥
ସେମନ୍ତେ ଗୁଡ଼ ଚେନା ପରେ ।
ବଢ଼ାଇ ଶୁଳ୍କର ପଯୁରେ ॥
ଧରିଲୁ ପୁଣି ତୁ ସୁପାରି ।
ଦୁଃଖ କେଞ୍ଜି କିଲୁ ପାରି ॥

+ + +

କର ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଅନେକ ପ୍ରକାର । କର ଯେ ଟିକସ । କର କୃ ଧାତୁର ରୂପ—ଯଥା କାର୍ଯ୍ୟକର—ଆଦେଶ ବୋଧକ । ଆଉ କର ଯେ ହସ୍ତ । ଆମ ଭାରତ ସରକାର ତ୍ରିକର ହୋଇ ବିରାଜମାନ କରିଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରଥମେ କରଭାର ବଢ଼ାଇ—ଦୁଇ ଲୋକଙ୍କୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କର—କାମ କର ବୋଲି ଆଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି । ତୃତୀୟରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଶାସନ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ଧାରଣ କରି ପ୍ରଜାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ କର ବଢ଼ାଉଛନ୍ତି । ପ୍ରଜାଙ୍କଠୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କର ବଢ଼ାଉଛନ୍ତି ।

× + ×

ଲୋକଙ୍କ ପଣ୍ଡିତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପଚାରିଲେ—କେନ୍ଦ୍ର ସଭାର ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ 'ମଥାଇ' ଶବ୍ଦର ଉତ୍ପତ୍ତି କିପରି ? ଜଣେ କହିଲେ ମାଡାଗା ବା ମଟାଇ ଶବ୍ଦରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ । କାରଣ ତାଙ୍କ ବଜେଟ୍‌ଟା ବାଲିଚୁଲ କିସମିସ ବଜେଟ—ଆଉ ଜଣେ କହିଲେ—ମା + ଥାଇ—ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହାର ମା ଅଛି ବା ମା ଥାଇ ନଥିଲା ପରି ଜଣାଯାଏ ସେ ମାଥାଇ । ଏ ବଜେଟରେ ମା ଥାଇ ନଥାଇ ସମାନ । ଶେଷରେ ଜଣେ କହିଲେ—ନାହିଁ—ନାହିଁ—ମଥା + ନାହିଁ = ମାଥାଇ ହୋଇଛି । ଏହାର ଶେଷ କଥାଟି ପାଇଁ ଲୋକ ସଭାର ଅଳ୍ପ ଏକ ଅଧିକ ବେଶନ ହେବ ।

÷ × ÷

ବଜେଟ ପେଶ କରି ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଯେତିକି ଦେବା ନ୍ୟାଯ୍ୟ ସେ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମୁଁ ସେତିକି ଆଣିବ । ଯିଏ ଦିଏ ତାର ଦେବା ନ୍ୟାଯ୍ୟ । ଯିଏ ରଖେ ତା ଖାଏ ତାର ଦବାର ଅଭ୍ୟାସ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କଠୁଁ ବେଶି ଆଣିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଦିଅ ବନ୍ଧୁର ପାଖକୁ ସମସ୍ତେ ଯାଆନ୍ତି । ଅଦିଅ ବନ୍ଧୁର ପାଖେ ନଯାଉଁ—ବୋଲି ତ କବି ମଧ୍ୟ ଲେଖି ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

× + ×

ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ବଜେଟ ବେଳେ ଜଣେ ସଭ୍ୟ କହିଲେ—ବାହାଘର ଉପରେ କର ବସାଅ । ସଭ୍ୟ ଜଣକ ସଦ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରୁ ଆସିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଏ ଉପାୟଟା ଦିଶିଗଲା । କାରଣ ସେଠାସଲଖ ବିବାହ କର ନ ବସାଇ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ସେ କର ଆଦାୟ କରିଛନ୍ତି । ସୁପାରି କର, ଗୁଡ଼ ଚିନି କର ଓ ତାମ୍ବାକୁ ମୂଲ୍ୟ କର ବଢ଼ାଇବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିବାହକାମୀ ଲୋକେ ଯେ ଏ କର ବାବଦକୁ କିଛି ଦେବେ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବାକିତକ କରିଦେଲେ ଭଲ ।

× ÷ ×

ଭାରତର ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ସଂଘ ଆପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତ ସରକାର ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ ଦାମ ବଢ଼ାଇଲେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ ଲଫାପା ଭାଡ଼ା ବଢ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ଆମ୍ଭମାନେ ତୀବ୍ର ପ୍ରତିବାଦ କରୁଅଛୁ । ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ବା ପଣ୍ଡିତ ନେହରୁଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତ ଭଣ୍ଡାରରେ ଏ ଆପତ୍ତି ପଡ଼ିରହିବ ନାହିଁ ।

+ × +

ବିବାହାଦିରେ ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ଜନାଃ—ସେଇ ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ଗୁଡ଼ ଉପରେ ଟିକସ ବସିବା ଫଳରେ ବରଯାତ୍ରୀ ଓ କନ୍ୟାଯାତ୍ରୀମାନେ ଏଥର ଧର୍ମଘଟ କରିବେ ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରେଳବାଇ ଧର୍ମଘଟ ହୋଇ ନ ପାରିବାରୁ ଏମାନେ ପେଟରେ ହାତ ବୁଲାଇ କରି ବସି ରହିଲେ ।

× + ×

ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ମାନଙ୍କିଅ ରଣ୍ଡାକୁ ସୁପାରି ଟିକସଟା ବଡ଼ ବାଧୁଛି ଏଥର । ବିବାହ ବ୍ରତରେ ପାନ ସୁପାରିଟା ସବୁଠାରୁ ବେଶି ପ୍ରୟୋଜନ । ତାପରେ ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ପୂଜାରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ବାଧା ପଡ଼ିଗଲା । ବିବାହଘରରେ ଗୁଆ ମଙ୍ଗଳା ମଧ୍ୟ ହୋଇ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ନିକଟରେ ଗୁଆ ପଡ଼େ । ଏ ସବୁ ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିବାଦ କରି କନ୍ୟାପିତା ଓ ବରପିତା ସଂଘ ଏଣିକି ସରକାରଙ୍କୁ ବୟକଟ କରିବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରିବେ । କିନ୍ତୁ ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ବା ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ଏ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ହେବେ କି ନାହିଁ ଜାଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସ୍ଥଗିତ ରହିବା ପାଇଁ ଲୋକଙ୍କ ସଭାର ଅଭିମତ ।

÷ × ÷

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ସାହୁଙ୍କ ବିବାହ କର ପ୍ରସ୍ତାବ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗୃହୀତ ହେବାର ଆଶା ରହିଛି । କାରଣ ଏହାଦ୍ୱାରା କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରୀ ଲେଖକ ଅତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ନାହିଁ । କାରଣ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ବିବାହିତ । ବିଶେଷତଃ ପ୍ରଧାନ ଏବଂ ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିଜେ ବି । ଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏ ବାବଦରେ କୌଣସି ଟିକସ

ଦେବାର ଭୟ ନାହିଁ । ତେବେ ହିନ୍ଦ ପରେ ପଣ୍ଡିତ ହିନ୍ଦ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମଧ୍ୟ ଆମ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କର୍ଣ୍ଣଲରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇ ପାରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ।

÷ ÷ ÷

ଆମ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବ କଟକେ ଭାଷଣରେ କୁଅଡ଼େ କହିଛନ୍ତି ଯେ—ଲୋକେ ଦେଇ ପାରୁଥିବା ଯାଏ ମୁଁ ଟିକସ ନେଇ ପାରୁଥିବି । ଓଡ଼ିଆ ସେ ତ ଦାତା ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରବାଦ ଅଛି । ମହତାବ ଏ ଚୋଟକେ ଯେତେ ଦୁହିଁବେ ଦୁହନ୍ତୁ । ଶେଷକୁ ତାଙ୍କ ହାବାଭ ପୋଷାକ ଭଳି ଦେଶଟା ଖାଲି ହାବାରେ ଝୁଲିବ ।

÷ + ÷

ଦେଶରେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ଜଣେ ବେସରକାରୀ ସଭ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଲେ । ମାନ୍ୟବର କାନୁନଗୋ କହିଲେ— ଲୋକେ କଲେ କରନ୍ତୁ ସରକାର କରିପାରିବ ନାହିଁ । କଥାଟା ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର । କାରଣ ସରକାରଙ୍କ ବର୍ଦ୍ଧନ ଶକ୍ତି ହ୍ରାସ ପାଇ ଗଲାଣି । ଏଣିକି କେବଳ ଗୋବର ହେଲେ ସ୍ୱ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳୀ କଳ୍ପିତ ମାତ୍ରାରେ ଦାନ କଲେଣି—ପଡ଼ିଆ ଜମି ହେଲେ ଉଠିଯାଉଛନ୍ତି ।

× × ×

ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସୂତ୍ରଧାରୀ ଜଣେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭ୍ୟ କହିଲେ—'ଏଟା ଅଭିନବ ବଜେଟ !' ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରୁ ଫେରି ସେ ପୁଣି ସେଇ ସ୍ୱରରେ ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଗଳାରେ ପାଳ ଧରିଲେ—

ଅଭିନବ ଜାଲଧର ସୁନ୍ଦର ହେ
ଧୃତ "ଡଲର"ହେ
ଶ୍ରୀମୁଖ ବୀର ସୁଧୀର—
ଜୟ ହରିକୃଷ୍ଣ ହରେ ।

÷ + ÷

ଜଣେ କମିଶନରଙ୍କୁ ପୋଲିସ ୬ମାସ ହେଲା ଧରି ନପାରିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଲଜ୍ଜାର କଥା ବୋଲି ମନ୍ତ୍ରୀ କାନୁନଗୋ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଅଛନ୍ତି । ଆଶା କରାଯାଏ ପ୍ରଭୁ ଯୀଶୁ ସମସ୍ତ ପାପୀଙ୍କୁ ତ୍ରାଣ କରିବେ ।

+ + +

ନାନକିଙ୍ଗ ସମ୍ବାଦରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାର ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଗେଇବା ମାନସରେ ଚିଆଂକାଇସେକ୍ ଗଦି ଛାଡ଼ି ଯିବା ବୋଲି ଭଦ୍ର ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ଚିଅଙ୍ଗ ତାହା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଶାନ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବ ପଠାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଯଦି ଗଦି ଛାଡ଼ିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇ ଥାନ୍ତା ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ପଠାଇ ପଠାଇ ଆମେରିକାରେ ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତେ । ଆମେରିକା କଥାରେ ସେ ଯେପରି ଅଗେଇବାକୁ ନାରାଜ—ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ସେ ଗୋଡ଼ି ପଛେଇବାକୁ ନାରାଜ ହୁଅନ୍ତେ ନାହିଁ ।

÷ × ÷

ପାଟଣାରେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ମେଳା ହୋଇଥିଲା । ସାଥୀ ଜୟପ୍ରକାଶ କହିଲେ ଯେ ପାର୍ଟି ବଢ଼ିଛି । ଆମର ଆଶଙ୍କା ହୁଏ ଭାରତର ପାର୍ଟି ସଂଖ୍ୟା ଓ ଭୁଣ୍ଡ ଯେପରି ବଢ଼ିଚାଲିଛି ଶେଷକୁ ଖାଦ୍ୟ ନିଅଣ୍ଟ ମାତ୍ରା ହୁଏତ ଅଧିକରି ବଢ଼ିଯାଇପାରେ ।

× × ×

ଜୟପ୍ରକାଶ କହିଛନ୍ତି ଯେ ବାମ ପନ୍ଥୀ ମାନଙ୍କର ଏକଜୀକରଣ ଫଳପ୍ରସୂ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ବାମ-ଅଙ୍ଗୀ ମାନଙ୍କର ଏକଜୀକରଣରେ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରସବର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ଏକଥା ଡାକ୍ତର ମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦେବେ ।

× × ×

ହିନ୍ଦୁକୋଡ ବିଲ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି କି ସାମାଜିକ ବିଷୟରେ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ଆଇନକୁ ସେ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆମେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛୁଁ । ଆମ ମତରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷଙ୍କର ଦାବୀ ଯୋଗ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରେମିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ହେଉ । ଯେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ପ୍ରେମ ଉପରେ ଆଇନ ବା ଟିକସ କରି ନପାରେ ସେ ବିବାହ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନ କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ।

+ + +

ବିଶାଳ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ଦାବି କରି ଯେଉଁ ସଭା ବସିଥିଲା ସେଥିରେ ଜୟପାଲ ସିଂଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଆଯାଇଛି । ସଭାପତି ବିରୁଲ୍ କହିଛନ୍ତି ଆମେ ଆଗେ ଭାରତୀୟ ତା ପରେ ଆଦିବାସୀ । ଜୟପାଲସିଂ ବୋଧହୁଏ କହୁଥିଲେ ଆମେ ଆଗେ ଭାରତରେ ବାସ କଲୁଁ ତା ପରେ ଭାରତୀୟ ହେଲୁଁ । ସେ ଯାହା କହିଲେ ସେବି ଠିକ୍—ଏ ଯାହା କହିଲେ ଏ ବି ଠିକ୍ ।

÷ ÷ ÷

FOR DELICIOUS FOOD
DINE AT
Kailas Bhavan.
BUSS STAND
BERHAMPUR (*Ganjam.*)

PLEASE VISIT
PURNA CHANDRA SAHOO
Sweet Meat Stall
for
DELICIOUS SWEETS
Chawdhury Bazar (CUTTACK)

For
RELIABLE MEDICINE
SHAKTI HOMEO HALL
BARIKA BAZAR (CUTTACK)

**ଛୁଙ୍ଗ, ଯାଦ୍ ଓ ଢାଲ୍ଟୁର ଯମ
ଏକ୍ସ୍-ଅଲ୍ ପାଉଡର**
Rs. 4/- per Dz. Footman:
P. Bx. 10815 Calcutta.

ଡବଲ କ୍ରାଉନ, ଡବଲ ଡିମାଇ, ରଏଲ ସାଇଜ ନିଉଜ ପ୍ରିଣ୍ଟ ଓ ନାନାପ୍ରକାର ଫରେନ୍ ପେପର ମିଳୁଛି ।
ଗୋପୀନାଥ ବଦ୍ରିନାଥ
ରାଣୀହାଟ (କଟକ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯାବ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯକ୍ଷ ଶବ୍ଦଟାର ବହୁଳ ପ୍ରଚଳନ ଅଛି କି ନାହିଁ ଜାଣେ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଆମ ଅଞ୍ଚଳେ ଯକ୍ଷ ମାନେ। ଶବ୍ଦକୋଷକାର ଥରେ କହିଥିଲେ—ଯକ୍ଷ ରକ୍ଷ କିନ୍ନରଙ୍କ ଭିତରୁ ଯକ୍ଷ ବା ଯକ୍ଷ ପ୍ରଥମ। କୁବେରଙ୍କ ପୁରର ଅଧିବାସୀ ହେଉଛନ୍ତି ଯକ୍ଷ। କାଳିଦାସଙ୍କ ମେଘଦୂତର ନାୟକ ଯକ୍ଷ କଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି। ଆଜି ଦୁନିଆରେ ଗାମୁଛା ହଜିଲେ ଯେଉଁମାନେ ଦାଢ଼ୀ ଛାଡନ୍ତି ତାଙ୍କ ନାଁ ମଧ୍ୟ ଯକ୍ଷ।

ଯକ୍ଷ

ବଙ୍କମପୁର ଗାଁରେ ଥରେ ଗୋଟିଏ ଯକ୍ଷ ମାତିଲା। ଏ ଭୂତ ପ୍ରେତ ଭଳି ଗୋଟିଏ ଶୂନ୍ୟ ବା ବାଷ୍ପମୟ ପିଣ୍ଡ। ଅଥଚ ଏହାର ସ୍ଥୂଳଦେହ ଅଛି। ବଙ୍କମପୁର ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତେ ଦେଖିଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ କେହି କେବେ ତା ପାଖକୁ ଯାଇ ନାହାନ୍ତି। ଦୂରରୁ ଥାଇ ସମସ୍ତେ ନମସ୍କାର କରି ଆଖି ବୁଜି ବୁଜି ଆପଣା ଘରକୁ ପଳାଇ ଆସନ୍ତି। ଆଖି ଖୋଲିଲେ ସର୍ବନାଶ କିମ୍ବା ଅଷ୍ଟୈଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ। ଦିଥୋର କଥେ। ଯକ୍ଷ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଯିଏ ପଡ଼େ ଯଦି ତାର ଭାଗ୍ୟ ଠିକ ଥାଏ ତେବେ ସେ ରାତିକରେ କୋଟିପତି ହୋଇଯିବ। ନହେଲେ ସେଇଠି ସ୍ୱର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତି।

ଯେଉଁମାନେ ଯକ୍ଷକୁ ଦେଖିଛନ୍ତି ବା ଯକ୍ଷର ମୁହାଁମୁହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି—ଜରୁର ଅଛି ସେମାନେ କହନ୍ତି—ସେ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ରୂପ। ସେ ଅଧରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତମେ ଗୃହ କଲିକା ହୋଇଯିବ। ସେ ଖାଲି ଗୋଟାଏ ଧବଳ ଜ୍ୟୋତି। ଠିକା ଯାହାକୁ ଘସି ଘସି ପାଲିସ୍ କରି ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ପକେଇଲେ ଯେମିତି ଝକ୍‌ମକ୍ ମାରନ୍ତା—ସେମିତି। ତାକୁ ଗୃହି ହେବ ନାହିଁ। ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଉପି ଯକ୍ଷ ମାଡିଦେଇଛି—ସେମାନେ କହନ୍ତି—ଯକ୍ଷର ପଞ୍ଚୁହଜାର ଆଖି—ତା ନହେଲେ ଦୃଷ୍ଟି କାଟିବ କିଏ? ଯେଉଁମାନେ ବିବେକୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ, ଯାହାଙ୍କ ଅଭାବରେ ନଥାନ୍ତି ଯକ୍ଷ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣିଲା କ୍ଷଣି ଆଖି ବୁଜି

> ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁନିଆର ଭୌତିକ ଉନ୍ନତିର ଭିତ୍ତି ଯେପରି ଅସତ୍ୟ ଓ ଅନାତ୍ମର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଅଛି—ଏବଂ ସମାଜର ଜଡ଼ ମନ୍ତ୍ର ସ୍ପନ୍ଦନଶୀଳତା ଏତେ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ଯେ ଲେଖକଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି ଏ ଶ୍ଳେଷାତ୍ମକ ପ୍ରକାର ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ।

ଦୁଇ 'ଧୁର୍ଗ'। ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ନାଶିନୀ ମା' କହି ଘରକୁ ଫେରି ଆସନ୍ତି। 'ସେମାନେ ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତି ସେ ଅପୂର୍ବ'।

ଆଉ କେଉଁଠିକାର ଯକ୍ଷ କେମିତି ବା କେଜାଣି—ଏଇ ବଙ୍କମପୁର ମୁଣ୍ଡରେ ଯେଉଁ ଯକ୍ଷ ସେ ବଡ଼ ଭଲ ଯକ୍ଷ। ତା କୃପାରୁ ବଙ୍କମପୁର ମିଶ୍ରଙ୍କ ଘରର ବଢନ୍ତି। ତାଙ୍କ କୃପାରେ ବଙ୍କମପୁର ମହାପାତ୍ର ଅଛନ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀ।

ଗୁରୁବାର ଦିନ ସଞ୍ଜରେ ଫାଶିଦିଆ ବରଗଛ ଡାଳରେ ଲାଗି ବସିଲେ—ଯକ୍ଷକୁ ଯେ ମାରେ ସେ ଦେଖିବ। କିନ୍ତୁ ଏତେ ସାହସ କେବେ କେହି କରି ପାରି ନାହାନ୍ତି। ଯିଏ ଯକ୍ଷକୁ ଭେଟିଛି ସେ ଦୈବାତ୍ ଅକସ୍ମାତ୍। ଯେଉଁମାନେ ଆଖି ଖୋଲି—ମୈତ୍ର ପ୍ରାଣ ନେଇ ଫେରି ଆସନ୍ତି ସେମାନେ କହନ୍ତି—ଝିଙ୍କ ଦେଖିଛ ଝିଙ୍କ? ତାଦେହରେ ଯେମିତି ମୁନିଆ କାଠି ସବୁ ଥାଏ—ଯଦି ଲାଗିଯାଇ ତାକୁ ଛାଡଦିଏ—ସେ ଗୁଡାକ ନଶିତ ଦେହରେ ଫୋଡ ହୋଇଯାଏ। ଯକ୍ଷ ଦେହରେ ଖାଲି ଠଙ୍କା, ଅଧୁଲି, ସିକି, ଦୋଅଣୀ ଆଉ ସୁନା ମୋହର, ଗିନି ଗୁଡାକ ଗୁଞ୍ଜିଆ ଗୁଞ୍ଜିଆ ମୁନିଆ ମୁନିଆ ହୋଇ ଖଞ୍ଜି ହୋଇଥାଏ। ଯା ଭାଗ୍ୟ ବାମ ତା ଦେହରେ ସେ ଗୁଡାକ ଆସି ବାଜିଲେ ତଣ୍ଟି କଟିଯାଏ। ତପାତ୍ ଏତିକି, ଝିଙ୍କ କାଠି ଆଉ ତା ପୁଛରେ ଯାଇ ଲାଗେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଏଇ ଯକ୍ଷର ସୁନା ରୂପା କାଠି ମଣିଷକୁ ମାରି ପୁଣି ତା ଦେହରେ ଯାଇ ଲାଗିଯିବ। କିନ୍ତୁ ଯାହା ଭାଗ୍ୟ ଖୋଲିଥିବ ଆଉ ଏଇ ଯକ୍ଷ ଯା ଉପରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଥିବ ସେ ରାଗରେ ପକ୍ଷ ନଖାଡ ପ୍ରେମରେ ପକ୍ଷ ଝାଡ଼ିଦିଏ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ସୁନା ଅସରପି ଗୁଡାକ ଖାଲି ବର୍ଷି ହୋଇଯାଏ। ତା ପରେ ସିଏ ସେ ସବୁ ତାକୁ ଗୋଟେଇ ନେଇ ଘରେ ଯୋଖି ପକେଇବ ତ ରକ୍ଷା। ସେ ରତ୍ନ ଉପରେ ଯଦି ସକାଳର ଆଲୁଅ ପଡ଼ିଯାଏ ବା ଚଢ଼େଇ ଶବ୍ଦ ତା ଦିହରେ ବାଜିଯାଏ ସେ ଛାଏଁ ଛାଏଁ ଶୂନ୍ୟ ହରଣ ହୋଇଯିବ। କିନ୍ତୁ ଗୋଟେଇବା ଲୋକ ଜାଣନ୍ତା ଆଉ କିଏ ଦେଖିଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ଝାଡ଼ା ଆଉ ଗୋଟିଏ ବାନ୍ତିରେ ଶେଷ। ଏ କାଳ ୬ ମାସ, ୬ ପକ୍ଷ, ୬ ରାତ୍ରି, ୬ ଦିନ, ୬ ଘଣ୍ଟା,

ଲେଖକ—ନି: ମ:

୬ ଘଡ଼ି, ୬ ଦଣ୍ଡ, ୬ ପଳ, ୬ ବିପଳ ଯାଏ ରହେ। ତା ପରେ ସେ ସୁନା ରୂପାକୁ ଭଙ୍ଗେଇ କାମରେ ଲଗେଇହେବ।

ବଙ୍କମପୁରରେ ଜଣେ ବଡ଼ଲୋକ ମହାଜନ ଅଛନ୍ତି। ବର୍ଷ ଖାଇ ଗୁରୁ ପୁରୁଷ ଯାଏ ତାଙ୍କ ଧନ ସରିବାକୁ ନାହିଁ। ଯକ୍ଷ ତାଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲା ବୋଲି ଜଣାଯାଏ କଥା ରହିଯାଇଛି—ଗୃହ ପୁରୁଷ ଆଗେ—ଦାମୋଦର ସୁବୁଦ୍ଧି ପୁତ୍ର, ଗଦାଧର ସୁବୁଦ୍ଧି ପାତ୍ର, ସତ୍ୟବାନ ସୁବୁଦ୍ଧି ପୁତ୍ର, କୃତ୍ତିବାସ ସୁବୁଦ୍ଧିଙ୍କ ଅମଳରେ। କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଅଦ୍ଭୁତ କୃତ୍ତିବାସ ସୁବୁଦ୍ଧି ସହାୟ ନଦେଇଥିଲେ ଟଙ୍କା ମିଳି ନଥାନ୍ତା। ଲୋକେ କହନ୍ତି ଯକ୍ଷ ଦେଖିଲା କ୍ଷଣି କୃତ୍ତିବାସ ସୁବୁଦ୍ଧି ଲମ୍ବ-ଦମ୍ଭ କି ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇ କହିଲେ—ମା ଏ ମୁଣ୍ଡ ରଖ! ଯକ୍ଷ କିନ୍ତୁ ଜମାନେ। ପଇଁ ଝାଡ଼ି ଦେଲା କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ବୋମା ଅଞ୍ଚ ସ୍ଥାର ନହେଲେ ମଧ୍ୟ କୃତ୍ତିବାସ ବୋମା ବର୍ଷଣରୁ ରକ୍ଷାପାଇବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଜାଣିଥିବାରୁ ତଳେ ଶୋଇ ପଡିଲା। ପର ଗୁଡ଼ାକ ତା ଉପରେ ଉଡ଼ିଗଲା। ସେ ଯଦି ତା' ଦିହରେ ବାଜିଥାନ୍ତା ତେବେ ଯିଜା ସେ ସବୁ ଫେରିଯାଇ ଯକ୍ଷ ଦିହରେ ପୁଣି ଲାଗିଯାଇଥାନ୍ତା। କିନ୍ତୁ ତା ଦେହରେ ନଲାଗିବାରୁ ପର ଗୁଡ଼ାକ ଏଣେ ତେଣେ ବିଛୁଡ ଦେଇ ପଡିଲା। ଯକ୍ଷ ମହା ଖପ୍ପା। ଗାଉଁ କନା ଯାଇ କୃତ୍ତିବାସ ଦେହ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜରେ ବସି ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଟଣି ଟଣି ଥରେ ଗଣ୍ଡା ପାଡ଼ିଲା । କୃତ୍ତିବାସ କହୁଥାଏ-ଅହା—ମୁଁ ଯାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ମା—ଏ କାହାର ମଙ୍ଗଳ-କୃତ୍ୟର ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି—ଯାଉଥିଲେ ହେଲା ଦିଲ୍ଲୀ ଯାତ୍ରା-ଶେଷ ଅବସ୍ଥା । ପରେ ତ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟିଗଲା । ସ୍ୱପ୍ନରେ କୃତ୍ତିବାସ ମୁହଁକୁ ମେଲା କରି ଟୋପାଏ ପାଣି କଲା ।

କୃତ୍ତିବାସ କିନ୍ତୁ କହି ବାରେ ଲାଗିଥାଏ— 'ଅହା ମା ଲୋ ମା—କି ଅପୂର୍ବ ଦୟା ତୋର । ଏ ଅମୃତକୁ ତୁ କେଉଁଠୁ ଆଣି ନଥିଲୁ । ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମୁଁ ତୋର ଏ ଋଣ ଶୋଧ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ମା ଏ କୃପାରୁ ମୋତେ ଯେପରି ତୁ କେବେ ହେଲେ ବଞ୍ଚିତ ନକରୁ ।"

ଯଃ ହୋଇ ମାନିଗଲା । ଅଜ କୌଣସି ଉପାୟ ନପାଇ କୃତ୍ତିବାସକୁ ବର ଦେଇଗଲା । କୃତ୍ତିବାସ ଦିନ କଲ୍ୟାଣ ସବୁକୁନେଇ ଦେ—ଲଗ । ୨ ମଣପରେ କୃତ୍ତିଅ, ବାବୁ କୃତ୍ତିବାସ ।

ଏ ଗଲ୍ପ ତକପ ପୁବର ଯିଏ ଶୁଣିଛ—ଧାମନ ପେଉଛ ଲେଖିଛି ସେଇଠ ତାକୁ ଅଟେଇଛି । କିନ୍ତୁ ରାଧେଶ୍ୟାମ ନଛୋଡ଼ ବନ୍ଧା । ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ପରେ ତାର ଅନେକ କିଛି କରିବାର ଅଛି । ଦେଶ ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀ—ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାକୁ ହେବ । ମାତ୍ର କେମିତି ?

ବାଡ଼ ବାଡ଼ ସେ ଅନିଦ୍ରାରେ କାଟିଛି । ଲୋକେ କହନ୍ତି—ଅଣ୍ଟା ଯିବ, ଦେଖା ହୋ ଛପର ପାଡ଼ିବେ ଦେଖା । ମାତ୍ର ତାର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ, ତା ବାପ ବା ଗୋସାପ ତ—ଅଲ୍ପକ ପାଇଁ ଅଜ ବିଠ ଟେଙ୍ଗିନାହାନ୍ତି । ଛପର ଘରଠାର ମଥାନ ଉଡ଼େଇ ଦେଇ ଅଠାଇନ ଛପର କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଅଣ୍ଟାମଅଁକୁ ହିତେ ନଷ୍ଟଣ ହେବାକୁ ଦେଉଥିବ । ସେ କେବଳ ଉପର ଛାତକୁ ଅନାଏ—ତଳ୍ପ ବର୍ଗାକୁ ଗୁହେଁ—ଏଗୁଡ଼ାକ ସୁନା ରୁପାର କାହିଁ ବର୍ଗା ହୋଇ ଯାନ୍ତା କି ?

କିନ୍ତୁ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେ ବାହାରକୁ ଚାଳପାଟେ । କାଲେ ଝୁନ୍‌ଝୁନ୍ ଶବ୍ଦ କେଉଁଠୁ ଶୁଭିବ । ଯଦି ପଦେ ଅସୁଥାଏ—ତେବେ ସେ କଷ୍ଟରୁ ତା ଅଗକୁ ଯାଇ ଲମ୍ବ ତମ୍ଭକ ଗୋଡ଼-ତଳେ ପଡ଼ିଯିବ । ସେ ହରୁ ମୁଣ୍ଡ ପାଡ଼ୁ ଯାହା-ଡଳୁ ସହିଯିବ ସେ । କିନ୍ତୁ ତଳ ଠଙ୍କା ଗୃହ—କାରଣ ତାକୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାକୁ ହେବ ।

ଝରୁ ଝରୁ ଟଠାଇ ଦାଣ୍ଡରେ ଝନ୍‌ଝନ୍ ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଅଧରାତିରେ କିଏ ? ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ହାତରେ ତ ଅଜ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିନାହିଁ । ଯେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ବାନର ସେନା ଗୁଡ଼ାକ ସେଠି ଅଧରେ ଲଙ୍କାଛପି ସବୁକୁ ଅଧିକାର । ଏବେ ତ ସବୁ ଟାକ ଟୋକା ଯୁବକ ନେତା ନବକିଶୋରଙ୍କ ଅଜେ । ରାଧେଶ୍ୟାମଙ୍କୁ ଘରେ କିଏ । ନବକିଶୋରଙ୍କ ଠଙ୍କା ନଥାଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ନେତ୍ରେ ମାନନ୍ତି । ରାଧେଶ୍ୟାମଙ୍କର ଲୋକହୋଇ ମଧ୍ୟ କେହି ମାନୁନାହାନ୍ତି । କାରଣ ସେ ଅଟେବଡ ଲୋକ ନୁହନ୍ତି । ସବୁ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କି ଥୋଡ଼ ଦେଇ ସେ କିଣି-ପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କଣିବା କଷ୍ଟନୁହେଁ—କେବଳ ଦରକାର ଠଙ୍କା—ଠଙ୍କା । ଟଙ୍କା ତାର ଗୃହ । ତା ପରେ ନବକିଶୋର ଭଳି ସାଧାସିଧା ଲୋକକୁ ଉଲେଇ ଦେବା କିଛି କଷ୍ଟକର କଥା ନୁହେଁ । ସେ ଠଙ୍କାରେ ନ ଭଳିଲେ ହାତରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଯିବ ।

ପୁଣି ଝଣ ଝଣ ଶବ୍ଦ । ନା—ଏ ଯକ୍ଷ ନୁହେଁ । ଦୁଆର କଡ଼ଣ୍ଡାକୁ କିଏ ହଲଉଛି । ରାଧେଶ୍ୟାମ ଦରଜା ଖୋଲିଦେଲା । ଜଣେ ଦାଣ୍ଡା, ଗୋବରୁଲି କଳା ଲୋକେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ସେ କିନ୍ତୁ ଯକ୍ଷ ନୁହନ୍ତି । ରାଧେଶ୍ୟାମ ଆଖିର ବା କାନର ଭୁଲ ।

ଥୋପି ରାଧାଶ୍ୟାମର ଭାଗ୍ୟ—ଲୋକଟି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଣେ ଅତ୍ମୀୟ ବନ୍ଧୁ ପାଲଟି ଗଲା । ମୋରଠାରୁ କାଇପଡ଼ା ପିନ୍ଧିଙ୍କ ଗିଡ଼ିଣି ହାତରେ କହି । "ନମସ୍କାର କରି କହୁଛି—ମେ ତେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ—ଆପଣଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀହେବା ପାଇଁ ଯାହା ଯାହା ଦରକାର ମୁଁ ତାହା ଦେବି ମୋତେ ଗୋଟିଏ ମେମ୍ବର କରିଦେବାକୁ ହେବ । ଅଜ ଟିକିଏ ବେପାରର ସୁବିଧା କରିଦେବାକୁ ହେବ ।"

"ପରୁଅ କେହୁ ।"

"ଲେକିନ୍, ଶୁନନ୍ତୁ—ଅପ ଅଭି—ମନ୍ତ୍ରୀ ନହିଁ ହୋଗା ନହିଁ ହୋଗା ବୋଲ୍‌କର କହିବାକୁ ହେବେ ।"

ରାଧେଶ୍ୟାମ ରାଜି ହେଲେ । ଅଗନ୍ତୁକ ବୈଷ୍ଣବ ବା କଂଗ୍ରେସକର୍ମୀ ସେବା ପାଇଁ ନଦେଇ ନାରାୟଣ ଶାଳଗ୍ରାମ ମୂର୍ତ୍ତି ଧରାଇ ଦେଇ ବାହାରିଲେ । ରାଧେଶ୍ୟାମ ପ୍ରସ୍ତି ଦ୍ୱ କଷ୍ଟ ମ ମଇଲେ । ମନେହେଲା ସେ ଯେପରି ସତ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ କେଉଁଠି ସେ ବର ମାଗିଥିଲେ—ମୋତେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଇନ୍ଦ୍ରର ପଦ୍ମପଟେ ରହିବାକୁ ଦିଅନାହିଁ—ନର୍କର ନାଙ୍ଗୁଡ଼ିଆ ପୋକ ମାନଙ୍କର ଅଗ୍ରଣୀ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଦିଅ । ଦେବତା ତଥାସ୍ତୁ କହି ଯାଇଥିଲେ । ଏ ଜନ୍ମରେ ଫଳ ଫଳିଲା ।

ମନେହେଲା—ମନ୍ତ୍ରୀତ ହେଲେ—କିନ୍ତୁ ଏ କାମ ସବୁଦିନେ ରହିବ ତ ? ଯଦି ଖବର କାଗଜ ବାଲାମାନେ ବଦନାମ କରନ୍ତି । ତାକୁ ଆଇନ କରି ବନ୍ଦ କରିଦେବା । ନାହିଁ—ହେବେ ଅସୁବିଧା ହୋଇ ହେବ । ନିଜେ ଗୋଟାଏ କାଗଜ ଖୋଲିଲେ କେବଳ ନିଜର ପ୍ରଶଂସା ଛପାଇ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ବାଣ୍ଟିବାକୁ ହେବ । ଅହାରି ଲାଲ ଗୀତା ବାଣ୍ଟୁଥିଲେ ଟଙ୍କାର ଗ୍ରାହକ ଦୋଷି—ଏବେ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଛି—ତାଙ୍କର ଅନୁଗାମୀରୁ ରାଧେଶ୍ୟାମ ଗୀତା ବଣ୍ଟାହେବ ଗ୍ରାହକ ଅଗ୍ରାହକ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଠିକ୍—ଟିକ୍ । କିନ୍ତୁ ଟଙ୍କା ।

ସହସା ପୁଣି ଝଣ ଝଣ । କବାଟ ଖୋଲି ସିଧା ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ—ଟେଡ଼ ବଙ୍କା ଦାର୍ଢ଼ି ଦାର ବ୍ରହ୍ମକ । ସଙ୍ଗରେ ଶାଙ୍କ ଓ ସୁଖ । କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ଓମର ଖୟାମ ନୁହନ୍ତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଭୂତ ନୁହନ୍ତି ଏହା ବୁଝିହେଉଥିଲା । ମନେହେଲା ଏ ଅଣ୍ଟା ଏକ ଦେବତା । କିନ୍ତୁ ଯକ୍ଷ କଦାପି ନୁହେଁ ।

ଅଗନ୍ତୁକ କହିଲେ—ଆପଣ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଛ । ଇଚ୍ଛା କଲେ ସବୁ କରିପାରିବେ ।

ରାଧେଶ୍ୟାମ କହିଲେ—ମୁଁ କଣ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଗଲିଣି ?

ଅଗନ୍ତୁକ—ନିଶ୍ଚୟ ।

"କିନ୍ତୁ ମେ ଯାହା କହୁଛ ମୁଁ ତା କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଦେବତାଙ୍କ ବରରେ ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ପାଇଛି ସେ ରାଗିଯିବେ । ମୋ ପଦ ଯିବ ।"

"ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ବାଟ ବତାଇ ଦେଉଛି । ଆପଣ ଗୋଟିଏ ଖବର କାଗଜ ବାହାରନ୍ତୁ । ସେଥିରେ ଦେବତା ଯାହା ଗୁପ୍ତରେ କରିବାକୁ ମନା କରିଛନ୍ତି ସେସବୁ ଯାହା କେବଳ ଆପଣ କରିପାରନ୍ତି ବୋଲି ଏବଂ ସେଥିଯୋଗୁ ଅନୁମତି ପତ୍ର ନେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରନ୍ତୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

"ମିଥ୍ୟା ?"

"ମିଥ୍ୟା ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରଚାରିତ ହେଲେ ସତ୍ୟ ହୋଇଯାଏ । ଦୁଇ ବିନ୍ଦୁକୁ ଯେପରି ଯୁକ୍ତ କଲେ—ଦୁଇ ମିଥ୍ୟା ଯେପରି ସତ୍ୟ ହୁଏ । ଆପଣ ଦୁଇ ହଜାର ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଚାର କରନ୍ତୁ ୧୦ ହଜାର ୨୦ ହଜାର କାଗଜ ଛପାଇ ବାଣ୍ଟନ୍ତୁ ସବୁ ସତ୍ୟ ହୋଇ ଯିବ ।"

"ବୁଝିଲି ଯେ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏ କାଗଜ ଛପାଇ ବାଣ୍ଟିବି କିପରି ? ଟଙ୍କା ?"

"ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ମୁଁ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେବି ।

"ସେଟା ଯେ ଘୁସ ହେବ ।"

"ମୁଁ ବାଟ କରିଦେବି—ମୁଁ ଘୁସ୍ ଦେଲେ ତ ଆପଣ ଘୁସ୍ ନେବେ । ମୁଁ ଘୁସ ନଦେଇ ଯଦି ଅନ୍ୟ କିଛି ପ୍ରକାରରେ ଦିଏଁ ? ଧରନ୍ତୁ ଆପଣ ମୋର କାରଖାନାର ଦଶଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅଂଶ ସାହାଯ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ ସରକାରୀ କୋଷରୁ କିଣି କଲେ । ଅନ୍ୟ ଏଜେଣ୍ଟ ଆସିଥିଲେ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଆମେ କମିଶନ ଦେଇଥାନ୍ତୁ । ସେ ଲକ୍ଷେଟଙ୍କା ଆମେ କାଗଜକୁ ଦେଇ ଦେବୁ । ଏଥିରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେବା ହେଲ ନାହିଁ । ଅଉ ଏଟଙ୍କା ଆମେ ବି ଦେଲୁ ନାହିଁ ।"

"ବାଃ ବାଃ—ବେଶ ଚମତ୍କାର ବୁଦ୍ଧି । ଅଚ୍ଛା ଆସନ୍ତୁ ।"

ବିଦ୍ୟାଲୋକ ଗଲେ—ରାଧେଶ୍ୟାମ ପୁଣି ଚିନ୍ତା ମଗ୍ନ । ତାପରେ—ତାପରେ ? ମିଥ୍ୟାକୁ ସିନା ଭାରତୀୟଙ୍କର ଗୁଡ଼ାକ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଜାଣିଲେ । ଅର୍ଜୁନ କୃଷ୍ଣ ଦେବତାଙ୍କ ମାର୍ଗ ଦେବ ଖଣ୍ଡିତ ବନ୍ଦୋର । ହେ ଦେବତା ତମେ ଦୟା କର ।

ପୁଣି ଦ୍ୱାରରେ ଠକ୍ ଠକ୍ ।

ଜଣେ ଶଶିଷ୍ଟ ଲୋକ—ଧନୀ—ଅଥଚ ଚୋର ନୁହନ୍ତି । ବୁଦ୍ଧ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ।

"ରାମ୍ ରାମ୍—ଆପଣ କୁଆଡ଼େ ? ଆପଣଙ୍କ ଗୋବର୍ଧନ ଆନ୍ଦୋଳନ କେତେଦୂର ଗଲା ।"

"ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ହୁଡ଼୍ ହୁଡ଼୍ ଭିତରେ ଗୋଲମାଲ । ଦଳେ କହୁଛନ୍ତି—ଏ ଆନ୍ଦୋଳନ ଅନ୍ୟାୟ । ଏବେ କହନ୍ତୁ । ଭେଦାଭେଦରେ କ କାମ ହେବ ?

"ଭେଦ ଭୁଲିବାର ଉପାୟ ଜାଣନ୍ତି ?"

"ଜାଣିଛି । ସବୁ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ।"

"ମୁଁ ତ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଓ ପାର୍ଟି ଭିତରେ ସେଇ ଅବସ୍ଥା ଦେଖୁଛି । ଏ ଛେଦ ଭେଦକୁ ଯୋଡ଼ିବାର ଉପାୟ ମୋ ହାତରେ ଥିଲେ—"

"ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ବତାଇ ଦେଉଛି । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ସିମେଣ୍ଟ ଗୋଟାଏ ପଦାର୍ଥ—ଯେ ଶକ୍ତ ଇଟା ପଥରକୁ ଯୋଡ଼ିଦିଏ । ଯେତେ ବଡ଼ ହାଣ୍ଡିଆ ବାଦୀ ବିବାଦୀ ହୁଅନ୍ତୁ—ଏଇ ସିମେଣ୍ଟ ନିଶ୍ଚେ ଯୋଡ଼ିଦେବ । ମୁଁ ଏଦେଶରେ ସିମେଣ୍ଟ ତିଆରି କରି ସବୁ ଭେଦ ଦୂର କରିବି । ଆପଣଙ୍କ ଅନୁମତି ଲୋଡ଼ା ।"

"କିନ୍ତୁ ସିମେଣ୍ଟ ଯେ ଭେଦ ଦୂର କରି ପାରେ ଏକଥା ଲୋକେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ କି ? ଏଥିପାଇଁ ଖବର କାଗଜ ଲୋଡ଼ା । ଦେବ ଭଣ୍ଡାରେ କିନ୍ତୁ ।"

"ଠିକ୍ କଥା । ନୂଆ କାଗଜ କାଢନ୍ତୁ ।"

"ଟଙ୍କା ?"

"ଟଙ୍କା କଥା ଚିନ୍ତନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣ ଏହି ଟଙ୍କା ନିଅନ୍ତୁ—ଦେଶକୁ ଏକ କାଗଜ ଦାନ କରନ୍ତୁ ।"

"କିନ୍ତୁ—"

"କିନ୍ତୁ କିଛି ନୁହେଁ—ଦେଶଭେ ବାଞ୍ଛେ ।"

ବିଦ୍ୟାଲୋକ ଚାଲିଗଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ହଠାତ୍ ବନ୍ଧୁ କି ରାଧେଶ୍ୟାମଙ୍କ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସଙ୍ଗୀ ସୁରଚନ୍ଦ୍ର ସେନା ସଦଳେ ବଢ଼ଲ ଆସି ପଡ଼ିଲେ—"ଛାମୁ ଛାମୁ ! କଣ ହେଲା ଆପଣଙ୍କର ? କିଛି ହୋଇ ନାହିଁ ତ ?"

ରାଧେଶ୍ୟାମ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପୁଚ୍ଛିଲେ ? "କଣ ? ଏତେ ବନ୍ଧରେ ଭିଡ଼ ହୁଅନ୍ତେ !"

ସୁରଚନ୍ଦ୍ର ସେନ କହିଲେ—"ଯକ୍ଷ—ଯକ୍ଷ ଯକ୍ଷ ।"

ରାଧେଶ୍ୟାମ ଅଧିକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ—"ସୁରଚନ୍ଦ୍ର ?—କି ଯକ୍ଷ ଓ ।" ସମସ୍ତେ କେବଳ ହାଉଳି ଖାଇଗଲେ । ବୀରଭଦ୍ର ମୂର୍ତ୍ତି ଗାଁ ରା ଉଠ ଆସିଲା କଥା କଣ କଥା କ'ଣ ?

ସୁରସେନ କହିଲେ—"ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଗୋଟାଏ ଯକ୍ଷ ରାଧେଶ୍ୟାମଙ୍କ ଘରକୁ ଉଦାଥର ଯାଉଛି ଉଦାଥର ଅସିଛି । ଭିତରେ ଗାଁ ଗାଁ ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଥାଏ । ଆମେ ସାହସ କରି ଆସି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତମେ ଧନ୍ୟ ରାଧେଶ୍ୟାମ—ତମେ ତା ଯକ୍ଷକୁ ଘଉଡ଼େଇ ଦେଇ ପାରିଲ । ତମେଇ ଏଣା ଏ ଦେଶର ରାଜ୍ୟ ଭାର ନେବାର ଯୋଗ୍ୟ ।"

ଏହିକ୍ଷଣି ଲୋକଜଣେ କହିଲା—'ହଁ—ଏଠି ବଡ଼ ଗନ୍ଧ—ବୋଧହୁଏ ଯକ୍ଷ ହଗିଦେଇ ଯାଇଛି । ହଁ ।"

ରାଧେଶ୍ୟାମ କହିଲେ—'ତମେ କଣ ପାଗଳ ହେଲ—ଏଠିକି ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକ-ମାନେ ଅତର ଲଗାଇ ଆସିଥିଲେ ତାର ମହକ ରହିଛି ।

"ମିଛକଥା" ବୋଲି ସମସ୍ତେ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲେ ।

"ହେଇଟି ଦେଖ—ମୋ ପାଖରେ ସେମାନଙ୍କର ଭିଜିଟିଂକାର୍ଡ ରହିଛି—ପ୍ରଥମ ଜଣଙ୍କ ନାମ ମିଷ୍ଟର ବେଚୋଡ଼ମ୍, ଦ୍ୱିତୀୟ ଜଣଙ୍କ ନାମ ମିଷ୍ଟର ଗୁମର ସିଂ ଓ ତୃତୀୟ ଜଣଙ୍କ ବୋହିମିଆଁ । ଏମାନେ ଶେଷ ଯାକେ ମୋ ପାଖେ ଥିଲେ । ଆପଣମାନେ ଯକ୍ଷ ଦେଖିଲେ କେଉଁଠି ?"

କିନ୍ତୁ ରାଧାଶ୍ୟାମଙ୍କ କଥା କେହି ବିଶ୍ୱାସ କଲେ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ କହିଲେ ରାଧେଶ୍ୟାମକୁ ଯକ୍ଷ ପ୍ରସନ୍ନ ।

ଶୁଣି ଶୁଣି, ରାଧେଶ୍ୟାମ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ; କାଗଜ ବାହାରିଲା । ତାପରେ ସେ ଅସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଯେ ଯକ୍ଷ ସେ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ଯିଏ ସେଦିନ ଘରରେ ଆସିଥିଲେ ସେ ମଣିଷ । ବାସନାଟା ଗୁହର ବାସନା ନୁହେଁ—ଅତରର । ହୁଏତ ସେଦିନ ସେ । ଖାଇଥିଲେ ସେଟା ଗୁହ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

କିନ୍ତୁ ଅବୁଝା ଲୋକେ କହନ୍ତି ରାଧେଶ୍ୟାମ ଆଜି ଯେ ବଡ଼ ଲୋକ—ତାର କାରଣ ରାଧେଶ୍ୟାମଙ୍କୁ ଯକ୍ଷ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଥିଲା ।

ଗୁଣିଆଙ୍କ ମତରେ ଏ ଯକ୍ଷ ମିଛ ନୁହେଁ ଅନେକ ଦିନ ଟଙ୍କା ମାଟି ର ଯୋଗ ହୋଇ ରହିଲେ ସେ ଗୋଟାଏ ଜୀବ ପାଇଥାଏ । ଆତ୍ମା ଲାଭ କରେ । ଟଙ୍କାର ଗୁଣ ଯେମିତି ଶାସନ କରିବା— ପାପ କରିବ—ପୁଣି ପାପ ପାଇଁ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବା— ଏ ପ୍ରାଣବାନ ଗୁଣ୍ଡର ସ୍ୱଭାବ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇପରି । ସଭ୍ୟ ଯୁଗରେ ଏଇ ଯକ୍ଷଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦେଶକେ ଲିୟେ

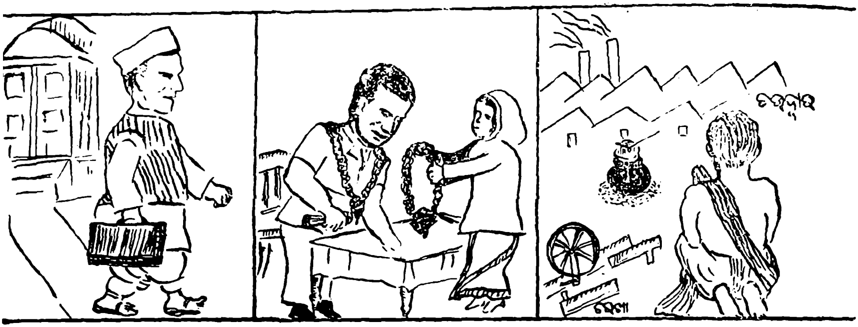

୧ ଦେଶ ପାଇଁ ମୁହଁ ଛାଡ଼ିଲ ଘର—   ୨ ଦେଶ ପାଇଁ ଘେନା ଏ ଫୁଲହାର   ୩ ଦେଶ ପାଇଁ ଚରଦୁଅରେ ବଳ

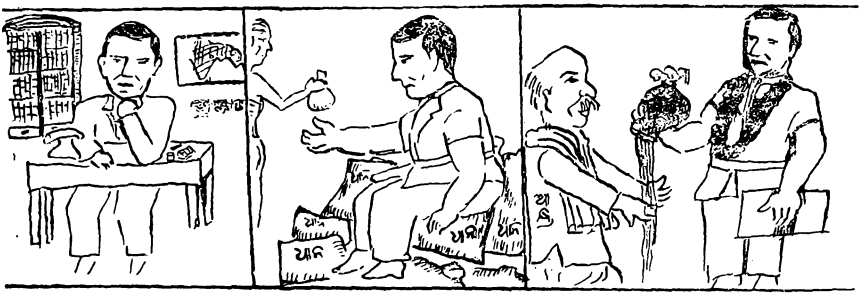

ଦେଶ ପାଇଁ ଢଳ ସତ ପ୍ରଚାର—   ୫ ଦେଶ ପାଇଁ ବଢ଼େ ଧାନର ଦର   ମାକୁ ଦେଲ ପଟ୍ଟାର ଢର

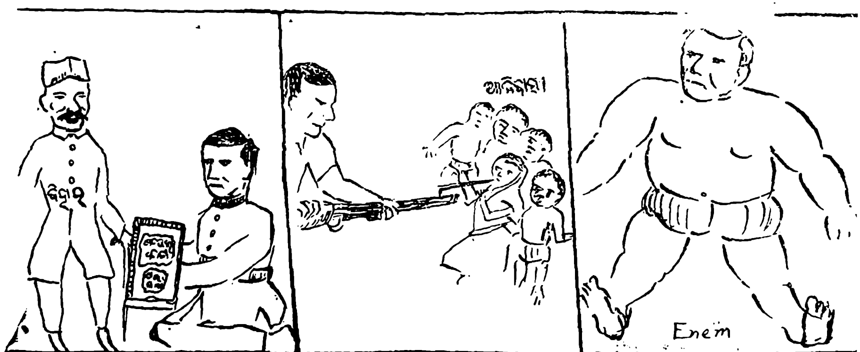

୭ ଦେଶପୁଅଁ ମାର ନେଲ ବଦ୍ଧାର   ୮ ଦେଶପାଇଁ ଅଦିବାସୀ ସଂହାର   ୯ ଦେଶ ପାଇଁ ଭୁଣ ଦେଲ ଶରୀର

Digitized by srujanika@gmail.com

କହ ନୂଆ ବୋହୂ ଅଛନ୍ତି କି ତୁମର ଭଉଣୀ ଆଉ

ଲେ—ଶ୍ରୀଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଏମ୍. ଏ.

> ବାଲିକା ଗ୍ରାମରେ ଅନ୍ତ ସର ଓ ଅନେକ ମନ୍ଦ ଗ୍ରାମକୁ କମର ପ୍ରବାଣ
> କର ଯାଏ—କବିତା ହିଁ ତାର ନିଦର୍ଶନ। ଠିକ୍ ମନୋଭାବ। ରଚୟିତା
> ମଧ୍ୟ ଏହା ଏକ ଆଦର୍ଶ ଲବ୍ଧ ସାହିତ୍ୟ।

—୧—

କହ ନୂଆ ବୋହୂ ଅଛନ୍ତି କି ତୁମର ଭଉଣୀ ଆଉ
ପହିଲି ଫଗୁଣେ ମଳୟର ସାଥେ କୋଇଲି କୁହୁ,
କହ ନୂଆ ବୋହୂ ଅଛନ୍ତି କି ତୁମର ଭଉଣୀ ଆଉ
କହୁ ଦିନ ଧରି ମନର ସନ୍ଦେହ ମନରୁ ଯାଉ।

—୨—

ତୁମପରି ତୁମ ଭଉଣୀର ତନୁ ହେବ କି ସତେ,
ତୁମପରି ତୁମ ଭଉଣୀର ମୁହେଁ ଗୋଲାପ ଫୁଟେ ?
ତୁମପରି ତୁମ ଭଉଣୀ କି ଏତେ ସରଳ ଧୀର
କହେ ଅବିଧି କି କୋମଳ କଣ୍ଠେ ଲଳିତ ଗୀର।

—୩—

କହ ନୂଆ ବୋହୂ ଅଛନ୍ତି କି ତୁମର ଭଉଣୀ ଆଉ,
ଗୃହିଣୀଟିରେ ତାର ଅଚଖା ବଉଳ ଅଚଖା ବହୁ।
କଜଳ କୋଣରେ ତାହାର କି ସତେ କଥାର ବନ
ସେ ହେବ କି ସତେ ତୁମଠାରୁ ରୂପ ଗୁଣରେ ବଳି

—୪—

ଗରିବ ପୀଡ଼ିତ ପ୍ରତି କି ତାହାର କରୁଣା ଥାଏ
ତାହାର ପରାଣ ମୂଳରେ ଜଗତ ସ୍ଥାନ କି ପାଏ ?
ପୀଡ଼ିତ ନୟନ ଲୋତକ କି ତାରେ ଅଧୀର କରେ,
ଜଗତ ପାଇଁ ସେ ଗରିବ ପାଇଁ କି [illegible] ମରେ।

—୫—

ଧନ ଧୂଳିଆର ଦରଦୀ ଜୀବନ ଲୋଡ଼ନ୍ତି ଯାହା
କହ ନୂଆ ବୋହୂ ତୁମ ଭଉଣୀର ଅଛନ୍ତି ତାହା ?
ସେ କି ଧୀର ସେ କି ସରଳ କୋମଳ ବିନୟୀ ମତି,
କହ ନୂଆବୋହୂ, ସେ ହେବ ମୋହର ଜୀବନ ସାଥୀ।

—୬—

ସେ ହେବ ମୋହର ଦୁଃଖ ଜୀବନର ଅମର ସାଥୀ,
ସେ ହେବ ଅମର ପ୍ରେରଣା ମୋହର ଜୀବନ ପ୍ରତି
କହ ନୂଆ ବୋହୂ ଅଛନ୍ତି କି ତୁମର ଭଉଣୀ ଆଉ
କହୁ ଦିନ ଧରି ମନର ସନ୍ଦେହ ମନରୁ ଯାଉ।

ତଳ ଲିଖିତ ଔଷଧ ମାନ ସଦ୍ୟଫଳ ପ୍ରଦ ଓ ଚମତ୍କାର

ଗୁଣରେ ସର୍ବତ୍ର ପ୍ରଶଂସିତ

ଦୁର୍ବଳତା ନାଶକର ପୁରୁଷ ଭଳି ପୁରୁଷ ହେବାକୁ ବଳ ବୀର୍ଯ୍ୟ ଅଣିଦିଏ
ଶକ୍ତିରସ ସାଲସା
ବଡ଼ ଟ ୪୧ ଛୋଟ ଟ ୨ ୮

ବାଳିକା, ଯୁବତୀ, ବୃଦ୍ଧା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗର ମହୌଷଧ
ଅଶୋକ-ସୁଧାରସ
ବଡ ଟ ୩।୰ ଛୋଟ ଟ ୧ ।୮

ଶତାବରୀ ରସାୟନ—ସେର ଟ ୧୬ ୧ ମଦନାନନ୍ଦ ମୋଦକ ସେର ଟ ୧୨ ୧ କୋଷ୍ଠ ଶୁଦ୍ଧି ମୋଦକ ମାସକୁ ଟ ୩ ୰ ବୃହତ୍ ଗୁଡୂଚ୍ୟାଦି ତୈଳ ଟ ୧। ୬ ସ୍ୱଳ୍ପ ଗୁଡୂଚ୍ୟାଦି ତୈଳ ଟ ୧ ।୬ ଚ୍ୟବନପ୍ରାଶ ସେର ଟ ୧୦ ୧ ଦନ୍ତରୋଗର ବଜ୍ରାଘାତ "ଦାନ୍ତନ" (ଦନ୍ତ ମାଜନ) ଡବା ଟ ୵୰ ଛୋଟ ଟ ୦। ଚବିଶ ଘଣ୍ଟାରେ ଭଲ ହେବାର ଯାଦୁ ମଲମ ଟ ୦ ୰ ଡାକ ମାସୁଲ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର। ଅର୍ଡର ସହ ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଅଗ୍ରୀମ ପଠାଇ ବାକୁହୁଏ ! ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ଔଷଧ ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ମହଜୁଦ ଅଛି।

ସିଦ୍ଧବାଲୀ ଔଷଧାଳୟ, ଦେଲମୁଣ୍ଡେଇ, ପିଠାପୁର କଟକ

ଆର. ସି. ଦେ ଆଣ୍ଡ୍ ସନ୍ସ

ଜୁଏଲର୍ସ

ନଂ ୧୧୧, ବହୁବଜାର ଷ୍ଟ୍ରୀଟ, କଲିକତା

ଆଧୁନିକ ରୁଚି ସମ୍ପନ୍ନ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ଡିଜାଇନ୍ ର ଆର [illegible] ଗିନିସୁନା ଅଳଙ୍କାରର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ।

ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ଷ୍ଟକ ଥିବାରୁ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଯେ କୌଣସି ଡିଜାଇନ୍ ର ଗହଣା ଯୋଗାଇ ଦେଇପାରୁ।

ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ପାଞ୍ଚଟି ଉତ୍ତର

ପ୍ରଶ୍ନ :— ଏମ୍ପ୍ଲଏମେଣ୍ଟ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର ମୋଟା ମୋଟି କାମ କଣ ?

ଉତ୍ତର :—(୧) ପୁରୁଷ ବା ସ୍ତ୍ରୀ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ବେକାର ମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନୁଯାୟୀ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ ଓ ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଏମ୍ପ୍ଲଏମେଣ୍ଟ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ ।

(୨) ଯଦି କୌଣସି ଯୁଦ୍ଧ ଫେରନ୍ତା ବା ଆଶ୍ରୟ-ପ୍ରାର୍ଥୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଭାବରୁ ଚାକିରି ପାଇ ପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ଏମ୍ପ୍ଲଏମେଣ୍ଟ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ସେହି ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କୁ କାରିଗରୀ ଶିକ୍ଷା ବା କୌଣସି ବୈଷୟିକ ଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ଏହି ଟ୍ରେନିଂ (ଶିକ୍ଷା) ପାଇଁ ମାଗଣା ଖାଇବା, ରହିବା, ଡାକ୍ତର ଚିକିତ୍ସା ଓ ଖେଳୋପକରଣ ବ୍ୟତୀତ ହାତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ମାସିକ ଟ୧୦୯ ଟ୧୫୯ (ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପ ଅନୁପାତରେ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ ଫେରନ୍ତା ମାନଙ୍କୁ ବସବାସ ପାଇଁ ଜମି ବାଡ଼ି ଓ ଗୃହବାସ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ଥାନ କରଏ ।

(୩) ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ଓ ବେସାମରିକ ବିଭାଗ ଏବଂ ଶିଳ୍ପପତି, ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ କଳକାରଖାନାର ମାଲିକ ମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ମୀ ଯୋଗାଇ ଦିଏ । ସାରା ଦେଶରୁ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଆଣି ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗାଇ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଶର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଆର୍ଥିକ ଶକ୍ତି ବଢ଼ାଇବାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରଏ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ବିଜ୍ଞାପନ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅଧିକା ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ମାଲିକ ମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି ନିର୍ଭର କରେ ।

(୪) ଏମ୍ପ୍ଲଏମେଣ୍ଟ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ହେବାଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ କର୍ମୀ ବା ଶ୍ରମିକ ସଂଗ୍ରହ କରିବାର ପୂର୍ବର ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅସୁବିଧା ଜନକ ପନ୍ଥା ଲୋପ ହେବ । ବିଶେଷତଃ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଅଯଥା ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ଓ ଦଲାଲ ମାନଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ରକ୍ଷା ମିଳିବ ।

(୫) ଦେଶର ସଠିକ ବେକାର ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଏମ୍ପ୍ଲଏମେଣ୍ଟ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ଏକମାତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଏହା ବେ[illegible]ନ ଜନଶକ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଇ ସମାଜର ଏକ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଉକ୍ତ ଜନ ଶକ୍ତିକୁ ଦେଶରେ ଅର୍ଥ ନୈତିକ [illegible] ଉନ୍ନତି କଳ୍ପେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଏମ୍ପ୍ଲଏମେଣ୍ଟ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର ଅନ୍ୟ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ।

Issued by the Asst. Public Relations Officer, Employment Exchange, Cuttack.

Digitized by srujanika@gmail.com

ପଟାଭ୍ୟାଃଷ୍ଟକ

କଦାଶଦ୍ୱୋଦାବନ୍ତୀ ତଃ ତପିନ ବୃଷ୍ଟୌଃ ପସବ୍ଧତ,
ଶଷ୍ଠୀ ପକ୍ୱଫଳ ରସୋତ୍କଃ ଲଙ୍କା ସ୍ୱାଦ ରସିକଃ ।
ନବୋତ୍କଲୀୟା ସକଳ ମାଗଧାର୍ଚ୍ଚିତ ପଦେ,
ଅଭ୍ରନାଥ ସ୍ୱାମୀ ନୟନ ପଥ ଗାମୀ ଭବତୁ ମେ—୧ ।
ଭୁଜେ ସବ୍ୟେପଷ୍ଟି ଶିରସି ପଦ୍ମଚେଣ' କଟିତଟେ,—
ଖଦ୍ଦଡଂ ନାସାଗ୍ରଃ ଦୀର୍ଘ ଶ୍ମଶ୍ରୁଃ ରମଣୀୟ ।
ଶୁଦ୍ଧ ଦକ୍ଷିଣ ମଣ୍ଡଳ ବସାତେ ଲୀଳା ପରିଚୟା,
ଅଭ୍ରନାଥ ସ୍ୱାମୀ ନୟନ ପଥ ଗାମୀ ଭବତୁ ମେ—୨ ।
କାଳନ୍ଦଢାଟରେ ଦିଲ୍ଲୀ ନଗରେ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ଦରେ,
ବସନ୍ତାଦ୍ୟୁକାସନେ ବେଷ୍ଟିତ କଂଗ୍ରେସ ସଭ୍ୟ ବୃନ୍ଦୈଃ
ସଜେନ୍ଦ୍ର ପୃଷ୍ଟସ୍ଥ ଶଙ୍କର ଦେବ ସେବା ବସରଦୋ,
ଅଭ୍ରନାଥ ସ୍ୱାମୀ ନୟନ ପଥଗାମୀ ଭବତୁମେ—୩ ।
ମୁଖେ ଭରଦ୍ୱୈକଃ ମହୋତ୍କଃ ପ୍ରାଦେଶିକତା ଉଦରେ
ମଧୋତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶଯ୍ୟୋ ନାହ୍ୱନାଦ ସଦା କର୍ଣେ ।
ନବୋତ୍କଳଯ୍ୟୈରସାଧଃ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳୈଃ ଗୀତ ଚରତୋ
ଅଭ୍ରନାଥ ସ୍ୱାମୀ ନୟନ ପଥଗାମୀ ଭବତୁମେ ।୪।

ଫଡ୍ରଜନ୍ଧ

ରୌପ୍ୟରଥେ ଗଚ୍ଛନ୍ ଜୟପୁରେ ଝଣ୍ଡନାରମ୍ଭ ଫଟଲୈଃ
ସ୍ତୁତ ପ୍ରାଦୁର୍ଭବ ପ୍ରଭପଦମୁଗ୍ଧା କର୍ଣ୍ୟ ସଦୟୁଃ
ଦସ୍ୟାସିନ୍ଧୂର୍ବନ୍ଧୁ ସକଳ ମାଗଧାନ୍ ଦେବ ଗଳରୈଃ
ଅଭ୍ରନାଥ ସ୍ୱାମୀ ନୟନ ପଥଗାମୀ ଭବତୁମେ ।୫।
ସମ୍ମୁଖପଥ ପୂର୍ବେ ଝଣ୍ଡନ ଦଳଡୋଫ୍ ରୁଦ୍ର ନୟନୋ
ନବାସୀ ମାନ୍ତ୍ରଙ୍କେ ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ପାଟୋତ୍କଳବଟପୀ
ପ୍ରେମାନନ୍ଦୋ ବୃଦ୍ଧ ସଜେନ୍ଦ୍ର ବପୁସ୍ୱଳଙ୍ଘନ ସୁଖୋ
ଅଭ୍ରନାଥ ସ୍ୱାମୀନୟନ ପଥଗାମୀ ଭବତୁମେ ।୬।
ନେଚ୍ଛାମି ପରସ୍ୱକ୍ୟଂ ନ ଚ କପଟତା ମିଥ୍ୟା ଚରଣଂ
ନ ଯାଚେ କୈବଲ୍ୟଂ ଶରୀର ମଣ୍ଡନୀୟ ଗାନ୍ଧି ଉଳଙ୍ଗଂ
ସଦାଗୁଣାନ୍ୟମେ ଚ୍ୟୁତ ସମ୍ମୁଖପଥ ସର୍ବୈଃ ବନ୍ଧତୋ
ଅଭ୍ରନାଥ ସ୍ୱାମୀ ନୟନ ପଥଗାମୀ ଭବତୁମେ । ୭ ।
ହରତ୍ୱଂ ଦକ୍ଷିଣେ କୋରାପୁଟ ଗ୍ରାସଂ ସମ୍ମୁଖତେ
ହରତ୍ୱଂ ଉତ୍ତରେ ମାଗଧ ପୀଡ଼ନଂ ପ୍ରସାଦ ବନ୍ଦୋ
ଅହୋ ଅଭ୍ରନାଥଂ ମହତ ଶନ୍ତାପାତ୍ର ସେବିତଂ
ଅଭ୍ରନାଥ ସ୍ୱାମୀ ନୟନ ପଥଗାମୀ ଭବତୁମେ । ୮ ।

ଅଜାଙ୍କ ହୋରି ଖେଳ

ଅଜା ଯାଉଥିଲେ ଅଞ୍ଚ ମେଳନକୁ
ଦୋଳ ପୁନେଇଙ୍କ ଭଳ
ନାତ ନାତୁଣିଏ ଧେରପାଇ ବାଟେ
ମାରଦେଲେ ପିଚକାରୀ ।

ଛତରି ଛତରି ବୋଲି ଅଜାବୁଢ଼ା
ଉଞ୍ଚାଇଲେ ଛତା ବାଡ଼
ଓଲଟାତ କଲ-କାଲ ହୋଲ୍ ଦେଖ
ନାତ ନାତୁଣିଙ୍କ ଧାଡ଼ ।

ପଲ ପଲ ନାତ ନାତୁଣିଏ ଧେର
ମାରନ୍ତି ଅଜାଙ୍କୁ ରଙ୍ଗ
ଛତାବାଡ଼ ଫିଙ୍ଗି ଅଜା ପଳାଇଲେ
ଦେଖ ରଙ୍ଗୋ ପ୍ରମ୍ଭ ଢଙ୍ଗ ।

ଘରେ ଯାଇ ଅଜା ଶୁଣ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟେ
ବୋଲି ପଚାଇଲେ ଡକା;
'…କାଟଯୋଡ଼ା ଏଠା କିଏଲେ !' ବୋ…
ଅ… ଦେଲେ ନଥ ଠେକା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଉପାଧି ପ୍ରାପ୍ତ

ଉତ୍କଳର ବୈଦ୍ୟମଣ୍ଡଳୀ ଓ ରାଜନ୍ୟବର୍ଗଙ୍କର ସୁପରିଚିତ, ସିଦ୍ଧହସ୍ତ, ଲୋକପ୍ରିୟ, ପ୍ରବୀଣ, ଉତ୍କଳ ବିଖ୍ୟାତ ବୈଦ୍ୟରତ୍ନ
୰ ବାଲେଶ୍ୱର ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଭିଷକରତ୍ନଙ୍କ ପୁତ୍ର ବୈଦ୍ୟରାଜ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ
ଆୟୁର୍ବେଦାଶ୍ରମ ନୟାସଡ଼କ ପୋଃ କଟକ—

ଧନ୍ୱନ୍ତରୀ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ମା ୩୦, ଟ ୫୯

ମେହରୋଗ [ପ୍ରମେହ] ର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଫଳପ୍ରଦ ମହୌଷଧ ।

ମେହ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦାୟକ ରୋଗ । ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଚିକିତ୍ସା ନହେଲେ ମେହର ପୀଡ଼ା ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ିଯାଏ । ଏହି ରୋଗ ଆରମ୍ଭ କାଳରେ ପ୍ରସ୍ରାବ ବେଳେ ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଓ ପୂଜ ସହିତ ଧାତୁ ପଡ଼େ । ରାତ୍ରୀରେ ଲିଙ୍ଗୋଚ୍ଛ୍ୱାସ ହୁଏ । ଏହାଛଡ଼ା ନାନାଦି ଉପସର୍ଗମାନ ଦେଖା ଦିଅନ୍ତି । ଆମ୍ଭର ଧନ୍ୱନ୍ତରୀ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ସେବନ କଲେ ଦି ୧୦ ନ ମଧ୍ୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ରୋଗ ଅଚିରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

କନ୍ଦର୍ପ ମୋହିନୀ ମା ୩୦, ଟ ୬୯

ଏହି ଔଷଧ ସେବନ କରି ମୂର୍ଖ ବ୍ରତୀ ଓ ମହାରାଜାମାନେ ଅପରିମିତ ଉପଭୋଗ କରି ମଧ୍ୟ ଦେହରେ କୌଣସି କ୍ଲାନ୍ତି ବା ଅବସାଦ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁ ନଥିଲେ । ଏହା ସେବନ ସମୟରେ ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟ ସେବନୀୟ । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଶୁକ୍ର ତରଳ, ସହବାସ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ, ଓ ସମ୍ଭୋଗ ଶକ୍ତି ବିହୀନ ଯୁବକମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅଶ୍ୱ ଫଳପ୍ରଦ ଅଟେ ।

କାମିନୀ କଲ୍ୟାଣ ଘୃତ ସେ୦ ଟ ୬୯

"ବନ୍ଧ୍ୟାପି ଲଭତେ ପୁତ୍ରଂ ବୁଦ୍ଧି ମେଧା ସମନ୍ୱିତମ୍"

ଏହା ସେବନ କଲେ ସ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଅଳ୍ପରଜଃସ୍ରାବ, ଅନିୟମିତ ଋତୁ, ଗୋଡ଼ ହାତ ପୋଡ଼ା ଜାଳା ମୃତବତ୍ସା, ବନ୍ଧ୍ୟା ଏବଂ ଜରାୟୁ ଜନିତ ରୋଗ ଯଥା ଜରାୟୁ ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲେ ବା ଖସି ପଡ଼ିଥିଲେ ବା ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଥିଲେ କାମିନୀ କଲ୍ୟାଣ ଘୃତ ସେବନ କରନ୍ତୁ, ଦେଖିବେ ତାହା ଉପରେ ଆୟୁର୍ବେଦ କେତେ ବେ ଅତି ଅପୂର୍ବ ଫଳପ୍ରଦ ମହୌଷଧ

ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ମୋଦକ ଡି ୧ ଟ ୬୲

ଯୁବକ ଅବସ୍ଥାରେ କ୍ଷଣିକ ସୁଖଭୋଗ ନିମିତ୍ତ କାମୋଦ୍ରେକର ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ସାମୟିକ ଉପଶମ ସକାଶେ ଓ ମାତ୍ରା ପାଳନ୍ତୁ ସୁଅରୁ ରଖିବାକୁ ଅଫିମ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରାୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ତାହାର କ୍ରମ କ ପାପେକ୍ଷ ସ୍ୱଭାବ ତାହା ଉକ୍ତରୋଗୀ ମାତ୍ରେ ଜାଣନ୍ତି ଅଫିମ ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁ ମାତ୍ରାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ସେ ମାତ୍ରା କ୍ରମେ ବଢ଼ି ଲୋକର ସର୍ବନାଶ କରେ । ଅଫିମର କବଳ କବଳରେ ପଡ଼ି ହେଉ ଲକ୍ଷପତି ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଭାଗୀ ହୁଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ତାହାର ଅପକାରିତା ବୁଝି ତାହାକୁ ଦେଶରୁ ଉଠାଇ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେଣି । ବହୁତ ଅନୁଭବରେ ଆମ୍ଭର ଏହି ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ମୋଦକ ଅଫିମ ଛାଡ଼ିବା ସକାଶେ ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ଅଙ୍କଠାରୁ ସାବଧାନ ହୋଇ ଉକ୍ତ ମୋଦକ ସେବନ କରି ଅଫିମ ଛାଡନ୍ତୁ ନଚେତ୍ ପରେ ହତାଶ ହେବ ।

କମଳବଟୀ ମା ୧୬ ଟ ୧୯

ଏହା ସେବନ କଲେ ଅର୍ଶ, ପରିଣାମ ଝାଡ଼ା ଓ ଦେହର ହଳଦିଆ ପ୍ରଭୃତି ରୋଗ, ଯକୃତ ବୃଦ୍ଧି ଓ ଶୋଥ ପ୍ରଭୃତି ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅନରୋଗ୍ୟ ହୋଇଯାଏ ।

ପ୍ରସୂତାରିଷ୍ଟ ଶି ୧ ଶକୁ ଟ ୧ଙ୍କା

ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରସବ ପରେ ଏହି ଔଷଧ ସେବନ କଲେ ସେମାନଙ୍କ ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା, ଅଗ୍ନିମାନ୍ଦ୍ୟ, ଅରୁଚି ହସ୍ତ ପଦାଦି ଦାହ, ମସ୍ତକଭ୍ରମ, ଛାତି ଥରିବା ପ୍ରଭୃତି ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ନିମ୍ବାଦି କଷାୟ ଶି ୧ ଶି ଟ ୧ ଙ୍କା

ମ୍ୟାଲେରିଆ ଓ ଜୀର୍ଣ୍ଣଜ୍ୱରର ପରମ ମହୌଷଧ,

ନିଂବାଦିକଷାୟ ସେବନ କଲେ ପାଳିଜ୍ୱର ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ଦିନ ଅନ୍ତରେ ହେଉଥିବା ଜ୍ୱର କିଂବା ଦୁଇଦିନ ଅନ୍ତରେ ହେଉଥିବା ଜ୍ୱର ଅର୍ଥାତ୍ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଥର ଥର ହେଉଥିବା ଜ୍ୱର, ପ୍ଳିହା ଜ୍ୱର, ଯକୃତ ଜନିତ ଜ୍ୱର, କମ୍ପଜ୍ୱର, କମ୍ପ ଓ ଶୀତ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ଜ୍ୱର, ବାତ-ପ୍ରଧାନ ଜ୍ୱର ଶୀଘ୍ର ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ । ଜ୍ୱର ହେତୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଶରୀର ରକ୍ତଶୂନ୍ୟ, ଆଖି ଓ ଦେହ ହଳଦିଆ ବର୍ଣ୍ଣ, ଗୋଡ଼ ମୁହଁ ଶୋଥଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଝାଡ଼ା ପରିଷ୍କାର ହୁଏନାହିଁ, ଅଗ୍ନିମାନ୍ଦ୍ୟ ଅରୁଚି, ଶରୀର ଅବସାଦ ପ୍ରଭୃତି ଦେଖାଯାଏ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିଂବାଦିକଷାୟ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଔଷଧ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ଳିହା ଓ ଯକୃତ ସମୂଳେ ବିନଷ୍ଟ ହୁଏ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜବାହରଲାଲଙ୍କର ନୂଆ ବହି "ଭାରତ ଅବିଷ୍କାର"— Discovery of India.—ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ବହିଟାର କାଟ୍ତି ଖୁବ୍। ଚୀନା ବାଦାମ ଗୁଡ଼ାକ କିନ୍ତୁ ନାମଯାଦକ ରହିଛି। ମାନେ ଖବର କାଗଜର ଠୁଙ୍ଗା ଗୁଡ଼ାକ ସତରେ ଚମତ୍କାର। କେତେ ପୁରୁଣା ଅଥଚ ବଳିଷ୍ଠ ଖବର, ପ୍ରଥମ ପଢ଼ିବାବେଳେ ଯାହା ଦୃଷ୍ଟି ଏଡ଼ାଇ ଯାଇଥାଏ, ସେ ସବୁ ପୁଣି ଆଖିରେ ପଡ଼େ, ଅତି ଅତର୍କିତ ଭାବରେ, ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଓ ବେକାର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଖବର କାଗଜର ଠୁଙ୍ଗା ଗୁଡ଼ାକ ଉପରେ ଆଖି ବୁଲେଇଲା ବେଳେ। ଜବାହରଲାଲ ତାହେଲେ ଏଇ ୧୯୪୫ ମସିହାର ଶେଷରେ ଭାରତ ଅବିଷ୍କାର କଲେ। ମନ୍ଦ ନୁହେଁ! ସିଗନେଟ ପ୍ରେସ, କଲିକତା, ପ୍ରକାଶକ। ଦିନେ ଗୁଟି ବାଲା, ଖଣ୍ଡେ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କିଆ ଦେଇଥିଲି ତାହାର ଖଣ୍ଡେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପ୍ରେମପତ୍ରରେ ଗୁଡ଼ାଇ।

ଭାରତ ଆବିଷ୍କାର

ଦାଢ଼ିବାଲା ରସିଦ ମିଆଁ, ଯିଏ ସେ ବେହେରାଙ୍କ ଲୋକ। ଏତେ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରେମପତ୍ରଟିକୁ ଶେଷରେ ପାଉଁଶ ଗୁଡ଼ାଇ ନଷ୍ଟ କଲା ଯାହା! କେଉଁଥା ବାଜିଲା? ରାତି ହେଇଛି? ଅଚ୍ଛା ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଏତେ ଚିନାବାଦାମ ବିକ୍ରି ହୁଏ କାହିଁକି? କାରଣ ଲୋକେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ବହୁତ ଚିନାବାଦାମ ଖାନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ରାତି ୯ଟା ପରେ ଚିନା ବାଦାମ ଦୋକାନୀ ରାସ୍ତା ଉପରୁ ଦୋକାନ ଉଠାଏ। ଭାତ ଅପେକ୍ଷା ଚିନାବାଦାମ ଢେର ଶସ୍ତା, ପୁଣି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର! ସେଇଥିପାଇଁ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବେଶୀ ଉପକାରୀ! ନାଃ—ମୋତେ ଆଉଖଣ୍ଡେ "ଭାରତ-ଅବିଷ୍କାର" ଲେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଦେଖୁଛି! ପଣ୍ଡିତଜୀ କଣ ତାଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଅଉ ଏସବୁ ଲେଖିଥିବେ? ଝୁରି ଖଣ୍ଡେ ସିଗ୍ରେଟ୍ ନା ସାତେ ଶୁରି ଖଣ୍ଡେ!

ଟାଣିଲେ ପୁଣି ସିଗ୍ରେଟ୍ ଦେଇକି ନ ଶୋଇବା ପାଇଁ ଅଉ ଅପେକ୍ଷା ଡେରି। ବୁଝିଣ କାହିଁକି କହ? ମଣିଷର ଜୀବନ ତ ସେଇଆ! ଜୀବନ ସ୍ୱପ୍ନାର୍ଦ୍ଧ! ଅଥଚ ଦେଖିବାକୁ ଉପାଦାନ ଅଛି ଅଳ୍ପ।

ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହେବା ଫଳରେ ଅଉ କାହୁ ହେଉ ବା ନହେଉ ଯୁଦ୍ଧ ଅଗର ଦନ ଗୁଡ଼ାକ ଫେରି ଆସୁଛି…ସେ ଦିନର ଝିଅ ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ଏଇ ସିଗାରେଟ ଗୁଡ଼ାକରେ। ଏ ଶାନ୍ତି ଚିରସ୍ଥାୟୀ ହେଉ… ଧୂମ୍ର-ପସ୍ନୀର ଏକାନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା। ମଧ୍ୟ ଲାଗିଲା ନାହିଁତ ସିଗାରେଟ୍ଟା! ଅଚ୍ଛା ଲୋକଟା ଗଲେ ନା ଅଉ କିଏ? ସାର ଓ୍ୱାଲଟର ରାଲେ, ନା ଫ୍ରେଙ୍କ୍ ଡା

ଭାରତ ଅବିଷ୍କାର—ଭବିଷ୍ୟ ଚୋରର ବାପର ଅବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି ଲେଖକ। ବଳୁଛି ମଣ୍ଡା ତଳେ ଶାନ୍ତି ସର୍ବସ୍ୱ ମହିମା ପ୍ରେମମୟ ବଣ ମଣ୍ଡିତ ଜବାହର ଚାରୁ ଭାରତ ଗାଡ଼ିରେ ବାପୁ ସେ ଭାରତକୁ ପୁଣି ନୂଆ ଅବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି ଲେଖକ। ବଳ ଦବଜାର ଭାରତ ଲୁଚି ମୁକ୍ଚିର ଭାରତ—ଗାନ୍ଧି ବହିବାକୁ—ଚୋଥୁରେ ଲେଖକ। କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ଏ କିସ୍ମତ୍ଭି କନ୍ତୁ ମନୋଜର ଭାରତ, ପୁଞ୍ଜିପତି ମାଲିକର ଭାରତ। ନା—ନା—ହୁଃଖ ଶୋଷିତ ମାନବର ଭାଇ ଅଧିକ ଲଢୁଇ ଭାରତ—ସଂ: ଡା:।

ମାର୍ଟିନ ଲୁଥର? କିଏ ଏହି ତମାଖୁର ଆବିଷ୍କାରକ? ପୃଥିବୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନମସ୍ୟ ମହାପୁରୁଷ ସେ।

ଚିର-ପୁରାତନ ସେହି ନୀଳିମ-ଚନ୍ଦ୍ର, ଅନ୍ଧକାର ଧୂମ୍ର ଆକାଶ। ଦେଢେ ଦୋଢେ ତାର ଲକ୍ଷ ନକ୍ଷତ୍ର-ଖଚିତ କୃଷ୍ଣ ଉତ୍ତରୀୟ। ଭାରତର ସୁନ୍ଦର, ଉଦାର, କମନୀୟ ଆକାଶ। ଜବାହରଲାଲଙ୍କୀ କଣ ତାଙ୍କର "ଭାରତ—ଆବିଷ୍କାର" ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଲେଖିଥିବେ ଭାରତର ଏହି ଶାନ୍ତ, ସୁପ୍ତ ଆକାଶର କଥା? ନା—ମୋତେ ଆଉଖଣ୍ଡେ "ଭାରତ-ଅବିଷ୍କାର" ଲେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଦେଖୁଛି।

ତାର ଭୋଟ ବାଜିଲା? ମନେ ବୋବାବାକୁ ଆଉଥରେ ମତ, ଜବାହରଲାଲ କେବେ ଦୋକାନୀରେ ଲୋଭି ପଡ଼ିଛ, ମନୀଷା କରି ଦେଇ ଭାଙ୍ଗିଗଲା! କଳ୍ପନା ସେହି ଧୂମ୍ର ରେଖା ମନ୍ଥର ଗତିରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଉଡ଼ି ଚାଲିଲା ଆଗ୍ରା ମହଲା ବହୁଣା ଦିଶୁଛି କାମନା-ତୃପ୍ତ ନାରୀ ପରି। ନା ସଙ୍ଗି, ଅଭ୍ର ସ୍ୱପ୍ନରେ ମନ ପାଖକୁ ଆସ ନାହିଁ। ଦୁଇ ଆଖିରେ ଆଜି ଘୁମେଇ ଯୋଗ, ଭାରତ-ଅବିଷ୍କାର କଥା।

ସହରର ନିଦ୍ରିତ ରାଜପଥ। ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ବିଜୁଳି ବତୀର ଆଲୁଅ ବିଛେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଅଳସ ଭାବରେ। ସୁପ୍ତ ସହରର ନିଃଶବ୍ଦ ରାଜପଥ। କେଉଁ ମାୟାପୁରୀର ତୋରଣ ଦ୍ୱାରରେ ଯେ ଶେଷ ତାର, କିଏ ଦେବ ତାର ଠିକଣା?

ସ୍ୱପ୍ନର ସମ୍ରାଧୀ ସତ୍ତାନୀର ସେ କାହାଣୀ--ଭାସ୍କୋ-ଡ-ଗାମା-ଭାରତ-ଆବିଷ୍କାର।

ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି

ଗୃହ ବିବାଦ, ଅନ୍ତର୍ବିପ୍ଳବ, ରାଜନୈତିକ କୁଟଚକ୍ର, ବିଳାସୀ ବାଦଶା, ବିଦ୍ରୋହୀ ସୁବାଦାରର ଭାରତ। ଉପଚ୍ଚଆଳ ସୁନେଲି, ବେଦମୀ ସ୍ୱରରେ ବୁଣା, ଇତିହାସର ସେଇ ରଙ୍ଗୀନ ଉତ୍ତରୀୟ!

ତାର ଦୀର୍ଘ ତିନ ଶତାବ୍ଦୀ ପରେ ପଣ୍ଡିତ ଜବହରଲାଲଙ୍କ ପୁଣି ନୂତନ ଏକ ଭାରତର ଆବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି। ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ-ପାକିସ୍ଥାନର ସେ ଭାରତ! ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ସେ ଭାରତ—ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦର ବୁକ ଉପରେ ଯେ ଜଳୁଛି ବିଦ୍ରୋହର ଜ୍ୱାଳା।

ରାସ୍ତାର ଦୁଇ ପଟେ ଉଚ୍ଚା ଉଚ୍ଚା କୋଠା ଉପରେ ତାର ମିଶି ଯାଇଛି ସହରର ଅନ୍ଧକାର ଆକାଶ ଦେହରେ। ଭିତରେ ତାର କେତେ ଜୀବନର କେତେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଭୂତି, କେତେ ନବ ନବ କଥା!

ଫଲ୍ଟରେ ତେଲାବାଜ ୧୧୯୪ ମସିହାରେ ଲେଖିଏ ଶୀତ-ରାତ। ଏଥର କେ। ଅନୁବାଦ ।।ଶାର ସ୍ୱ ... "ପ୍ରଜ୍ଞା" ... ଶରୀର ଦୋକ, ବହୁଳ ଲେଖକ ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଥିବ।

ସେଡ଼େ ଡିସେମ୍ବରର ଶୀତ ରାତି । ହଂସ, ମନ୍ଦ୍ରଗଳ ଗାତ୍ରଣୀ ବାଜୁ ପଡ଼ି, ରାତିର ଶୀତ ଦେହରେ ମେନ୍ଥା ଫୁଟାଇ ଦେଉଛି । ପ୍ରତିଧ୍ୱନି-ମନ୍ଦ୍ର ଅମଳର ପ୍ରଚୌହଦ୍ଦି ସହିତ ଏଇ ଓଜ୍ଜ୍ୱଳ-କୋଠରୀ—ଯାହା ଉପରେ କଟି ଯାଇଛି ଅତୀତର ବର୍ଷର ଦିନ—ଆଜି ଏହି ଡିସେମ୍ବରରେ ଶୀତ ଅନ୍ତରେ ହାର ମାନିଲାଣି । ଯେଉଁପରି ପକେଟ ଧୂଇଁଆରେ ହାତ ପୂରାଇ, କଲରଟା ବେକ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଦେଲେ ବେଶ ଗରମ ଲାଗେ ।

ଅଦ୍ଭୁତ, ବାସ୍ତବ, କରୁଣ ସେ ନୂତନ ଏ ଅଜ୍ଞ ଏକ ଭାରତ । ଯେ ଭାରତ ସେ ଦିନ ଏହି ଯାଇଥିଲା ପରିବ୍ରାଜକ ହ୍ୟୁଏନ୍-ସାଙ୍ଗର ସ୍ୱପ୍ନ-ରଙ୍ଗୀନ ଆଖି, ସେ ଭାରତ ପୁଣି ଆଜି ଛଅ ଶତାବ୍ଦୀ ପରେ ଏଡ଼ିଙ୍ଗେଣ୍ଟ ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ଅକ୍ଷି, ଉଷ୍ଣ, ଜାତୀୟତାବାଦୀ ଦୃଷ୍ଟି ! ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନର ସେହି ଛାଇଡ ଅଛି କୌତୂହଳୀ ଦାଗ ଦେଖିବାକୁ ବାହାରିଲେ ପରି ବାହାରିଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ । କିନ୍ତୁ କଣ ବା ଦେଖିଛନ୍ତି ସେମାନେ ?

ରାସ୍ତାର ଗୋଟାଏ ମାଝରେ, ନର୍ଦ୍ଦମାର ଧାର ଉପରକୁ ଉଡ଼ୁଛି ମ୍ରିୟମାଣ ଏକ ଅଗ୍ନି-ଶିଖା । ଗୁରୁପାଖେ ତାର ଘେରି ବସିଛନ୍ତି କଳା, ଅସ୍ଥିଚର୍ମସାର ମନୁଷ୍ୟାକୃତି କେତେ ଜଣ ଭାରତୀୟ ! ଦେହର କଳା, ଶୁଷ୍କ ଚମଡ଼ା ଉପରେ ଜୁଳା ହୋଇଛି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଅଣ୍ଡା । କାହାରି କାହାରି ଦେହରେ ଅବା, କ୍ଷ୍ଟବନ୍‌ରେ ଚିରିଯାଇ କାହାର ଛିଣ୍ଡା କୋଟ ।

"କାଶ୍ମିରୀ ଶାଳ ମିଳେ ଏଠାରେ—" ପାଖ ମାରୱାଡ଼ୀ ଦୋକାନରେ ଝୁଲୁଛି ସାଇନ ବୋର୍ଡ । ତା'ଉପରେ ପଡ଼ୁଛି ଅସି ରାସ୍ତା କଡ଼ର ବିଜୁଳି-ଖୁଣ୍ଟର ଆଲୁଅ । ନର୍ଦ୍ଦମା ଧାରର ସେହି ଅଗ୍ନିଶିଖା କ୍ରମେ କ୍ଷୀଣରୁ କ୍ଷୀଣତର ହୋଇ ଆସୁଛି । ଜଣେ ପାଖର ଗୋଟାଏ ଡଷ୍ଟବିନ୍‌ରୁ ଟୋକେଇଏ ହେବ ଶୁଖିଲା ପରିବା ଚୋପା ଆଣି ଢାଳି ଦେଲା ସେହି ମୁମୂର୍ଷୁ ଅଗ୍ନିଶିଖା ଉପରେ । କିଅଁ ପୁଣି ଜଳି ଉଠିଲା ହୁତ୍ ହୁତ୍ ହୋଇ ।

"ଏ ସନ ଭାରି ଶୀତ ପଡ଼ୁଛି । ମାନ୍ଦ୍ରାଜକୁ ମେଲ୍‌କୁ ଅଜ ପାସେଞ୍ଜର ଆସିବା । ସଇଁ ଯିବାକୁ ମୁଁ ।"

"ଆ ହେଲେ ଗୋଇପଡ଼ା—ଏଇ କିଅଁ ଉଠେଇ !"

"ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—"

କାହା ପାଇଁ ଏ ଉପହାସ ? ରାତ୍ରୀର ଶୀତ ପ୍ରତି ? ନିଜର ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ ? ମନୁଷ୍ୟର ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ରକୁ ଉପହାସ କରି ? ନା ପଣ୍ଡିତଜୀଙ୍କର ଭାରତ ଅବସ୍ଥାରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏ ଉପହାସ ?

"ଅଲ୍ଲା—ହୋ— ଅକବର"—ରାସ୍ତାର କେଉଁ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧକାର କୋଣରୁ ଗୋଟିଏ ଶତ-ଛିନ୍ନ ପରିହିତ ଭିକାରୀ ଉଠି ଆସି ବସିଲା ସେଇ କିଅଁ ପାଖରେ । ଶୀତର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟରୁ ରକ୍ଷା ପାଇ କଣ୍ଠରେ ଫୁଟିଲା ଖୋଦା ଅଲ୍ଲାର ମେହେରବାନୀ ସକି ଧନ୍ୟବାଦ—'ଅଲ୍ଲା—ହୋ—ଅକବର ।"

ଅଦ୍ଭୁତ ଏ ଅଜ ଏକ ନୂତନ ଭାରତ । ଯେଉଁଠି ଦୃଶ୍ୟ ହୁଏ କାଶ୍ମୀର ଶାଲ୍, ଆଉ ଡ୍ରେନ୍‌ର ଭଙ୍ଗା ହାଣ୍ଡୀ ଓ ଶୁଖିଲା ପରିବା ଚୋପା, ହୁତ୍ ହୁତ୍ ହୋଇ ଜଳି ଉଠେ, ଶୀତ ରାତିର କଳା-ବରଫ ପରି ଥଣ୍ଡା ଅନ୍ଧକାରରେ ସେ ।

କେତେ ଗଲା ଅଜ ମୋଡ଼ ଦେଇ ବୁଲି ଯାଇଛି ସହରର ରାସ୍ତା—ସଭ୍ୟତାର ଅସମାଧିତ ଗୋଲକଧନ୍ଦା, ଯାହା ଭିତରେ ସଭ୍ୟମାନବ ହଜାଇଛି ତାହାର ସହଜ ଯାତ୍ରା ପଥ, ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସେଇ ଗୋଲକଧନ୍ଦା ଭିତରେ ଅଜ ମୁଁ ବି ହଜାଇଛି—ଅଥିବେ ମୋର ଭାରତ ଅବସ୍ଥାରର ଆଶା ।

ସ୍କାଇ-କ୍ରେପାର କହିଲେ ଯାହା ବୁଝାଏ, ତାହା ନୁହେଁ ଅବଶ୍ୟ—ତେବେ ସ୍ୱାଧୀନ-ବର୍ଷର ସ୍କାଇ-କ୍ରେପାର କହିଲେ ଚଳିବ । ଉଚ୍ଚତା କମ୍ ନୁହେଁ ତାର—ରି-ଇନ୍-ଫୋର୍ସ୍‌ଡ଼୍ କନ୍‌କ୍ରିଟ୍‌ରେ ତିଆରି । ଭିତରେ ପଶି ନପାରିବ ଯେପରି ଦିନର ସୂର୍ଯ୍ୟତାପ, ରାତିର ଶୀତ, ଆଉ ତଳସ୍ଥ ପୃଥିବୀର ଦୁଃଖ ଅଭିଶାପ । ଆଧୁନିକ ସ୍ଥାପତ୍ୟକୁ ବାହାଦୁରୀ ନଦେଇ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଆଧୁନିକ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ଦେହରେ ପିନ୍ଧାଇଛି ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ବର୍ମ ।

ବାହାରେ ବାଲ୍ଲ ଦେହରେ ଲଟିହୋଇ ବସିଛନ୍ତି ମଣିଷ ପରେ ମଣିଷ । ରାତିରେ ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଜାନୁ ଜୁକ ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି······ଅସହାୟ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିମୂଢ଼, କଳୁପାୟ ଶୀକାର ଯେପରି ଶିକାରୀର ଆକ୍ରମଣରୁ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରନ୍ତି—ମଣିଷ ଚମତ୍କାର ଉଷ୍ଣତା କମ୍ ନୁହେଁ ତ । ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ମେଣ୍ଢା ଲୋମ, କାନାଡ଼ାର ପଶମ, ଆଉ କାଶ୍ମୀରର ଶାଲ୍ ଠାରୁ ଭାରତୀୟର ଚମଡ଼ାରେ ଉଷ୍ମତା ଯେ ବେଶୀ । ଏ ତଥ୍ୟର ଆବିଷ୍କାର ପଣ୍ଡିତଜୀ କରିଛନ୍ତି କି କେବେ ? ଜାଣେନା ।

ଅନ୍ଧକାର ଗଳି । ଦୁଇ ପାଖରେ ତାର ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିର ମୃଦୁ କରୋସିନ ଆଲୁଅ କ୍ଷୀଣରୁ କ୍ଷୀଣତର ହୋଇ ଆସୁଛି ତେଲ ଅଭାବରେ । ତଳର ରାସ୍ତାରେ ଆଲୋକର ସେହି ସ୍ପନ୍ଦିତ ମଳିନ ଶିଖା ଗୁଡ଼ିକ ନାଶ ଉଠୁଛି ଯେପରି ।

ବେଶ୍ୟାପଲ୍ଲୀ···ଗନୋରିଆ ଓ ସିଫି-ଲିସ୍ ବୀଜାଣୁର କେନ୍ଦ୍ର । ସୀତା ସତୀର ଆଦର୍ଶରେ ଗଢ଼ା ଭାରତର, ଅନ୍ଧକାର ବେଶ୍ୟା ପଲ୍ଲୀ । ଦୁଇ ପାଖର କବାଟ ଗୁଡ଼ିକ କାହାର ବା ବନ୍ଦ, କାହାର ବା ଖୋଲା, କାହାର ବା ଅଧ ଖୋଲା । ଅଧାଖୋଲା ଦୁଆର କଡ଼ରେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଗଣିକା ବସିଛନ୍ତି, ବିଳମ୍ବିତ ବିଳାସୀ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ।

ରାସ୍ତାର ମ୍ଳାନ ଆଲୋକ ପଡ଼ୁଛି ଆସି ସେମାନଙ୍କର ଶେତା ରକ୍ତହୀନ ମୁହଁ ଉପରେ । ଆହୁରି ଭଲ କରି ମୁହଁ ଦେଖିଲେ ଆଖିରେ ପଡ଼ିବ, ସେମାନଙ୍କର ଚମଡ଼ା ତଳେ, ଶିରା ପ୍ରଶିରାରେ ଖେଳୁଛି ଗନୋରିଆ ଓ ସିଫିଲିସ୍ ବୀଜାଣୁର ଶୋଭାଯାତ୍ରା । କାମୁକ ବିଶ୍ୱ ମୌନା ଛାୟା ପରି ସେମାନେ । ଭାଷାହୀନ, ଅର୍ଥହୀନ ଆଖିରେ ମୁହଁ ରହିଛନ୍ତି ଯାମ୍‌ନା ରାସ୍ତାଆଡ଼େ । ବସ୍ତି ମଝିରେ ମଦ ଭାଟିର ପିଣ୍ଡାରେ ବସି ଢୁଳାଉଛି—ଗାନ୍ଧି ଟୋପିର କନଷ୍ଟେବଲ । ପାଖ ବଉଳ ଗଛର ପତ୍ର ଗହଳି ଭିତରେ ରାତିରେ ପେଚା ଅ ରମ୍ଭ କଲାଣି ଅଶୁଭ ଚିତ୍କାର । ଏହି ବୀଭତ୍ସ ଚିତ୍କାର ଭିତରେ ଯେପରି ଗୋଟିଏ କୈଫିୟତ ଦାବୀ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ରହିଛି ।···ହେ ଭାରତ ଆବିଷ୍କାର-ବିଳାସୀ ! ଆବିଷ୍କାର କରିଛ କି ତମେ, ଗନୋରିଆ-ସିଫିଲିସ୍ ବୀଜାଣୁର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ? ଅନ୍ଧକାର କରିଛନ୍ତି ତମେ, କେବେ କେଉଁଠି ଓ କପରି ଜନ୍ମ ନେଲେ ଏହି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ରୂପଜୀବୀ ବେଶ୍ୟା ? ଆଉ କେଉଁ ଦିନ ବା ଜନ୍ମ ହେଲା ସଭ୍ୟତାର ପରମ ଅଭିଶାପ, ନାରୀତ୍ୱର ଚରମ ଅପମାନ ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି ?

ଜାଣେନା, ଅଲଙ୍କାର୍ୟ, ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଓ ବୁଦ୍ଧିସମ୍ପନ୍ନ ପଣ୍ଡିତ ଜୀ କଣ ବା ଲେଖିଥିବେ ଏ କୈଫିୟତ୍ ଦାବୀର ଜବାବ ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ କରୁଛି ଅନ୍ଧକାର । ଅନ୍ଧକାରର ଅନ୍ତରରେ ମୋ ଓଠରେ ସିଗାରେଟ୍ ଖଣ୍ଡେ ଜଳ ଉଠିଲା ଦାଉ୍ ଦାଉ୍ ହୋଇ । ଅନ୍ଧକାର କରୁଛି ମୁଁ ! ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେଁ ତମେ, କେଉଁଠୁ ଉଦ୍‌ଭୂତ ହେଲା, ନର୍ଦ୍ଦମା ଧାରରେ ଭଙ୍ଗା ଚା' ପିଅଲା ପରି ଏହି ପତିତାର ଦଳ ? ଜନ୍ମ ନେଇଛନ୍ତି ସେମାନେ, ସତୀତ୍ୱ-ମହିମା-ଦୀପ୍ତ ମହାତପସ୍ୱୀ ସୀତା-ସାବିତ୍ରୀଙ୍କର ଯୋନିରୁ । ଜାଣିବାକୁ ଚାହଁ ତମେ ଗନୋରିଆ-ସିଫିଲିସ୍ ବୀଜାଣୁର ଜନ୍ମ କଥା ? ସେହିଦିନ ଜନ୍ମ ନେଲେ ସେମାନେ ସେହି ଅଶୁଭ ପ୍ରଭାତରେ, ଯେଉଁ ଦିନ ପୁରୁଷ ଏକ ଅଧିକାର-ମତ୍ତ ପୁରୁଷ ସମାଜରେ ଜନ୍ମ ନେଲା ସତୀତ୍ୱର ମିଥ୍ୟା ଆଦର୍ଶ । ମନୁଷ୍ୟ ଇତିହାସର ସେହି ଅଶୁଭ ପ୍ରଭାତରେ ଜନ୍ମ ନେଇଛି ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି, ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନର ଓ ନାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଶାଶ୍ୱତ ପବିତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧ ଉପରେ ସମାଜ ଦେଇଗଲା ମିଥ୍ୟାର ଛାପ । ଯେଉଁ ଦିନ ହୃଦୟର ଆଦିମ ସ୍ପନ୍ଦନ ମରିଗଲା ଶାସନ ସ୍ୱାର୍ଥର ସମାଧି ତଳେ ।

ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା । ରାତି ଶେଷ ହେବାକୁ ବେଶୀ ନାହିଁ ଆଉ । ତଥାପି ମୁଁ ବସିଛି, ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାରର ଅପୂରନ୍ତ ଯାତ୍ରାପଥ ।

ପରଦିନ... ଷ୍ଟେସନ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ !

ରାତିଶେଷରେ ବିହ୍ୱଳୀ ଉଦରେ ଉଦିତ ଦିନର ନୂତନ ଅଲୋକ ମଳିନ ହୋଇ ଆସୁଛି । ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ ଉପରେ, ଚା' ଦୋକାନ ସାମ୍ନାରେ କେଇଜଣ ରାତ ଜାଗିରି ଚି-ଚି-ଆଇ ଠିଆ ହୋଇ ଚା' ପିଉଛନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡ ଠାରୁ ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଝୁଲୁଛି ଲମ୍ବା ଓଭରକୋଟ । ଦୂରରେ ଗୋଟାଏ ଟ୍ରେନ୍ ଇଞ୍ଜିନରୁ ଶୁ ଶୁ ଶବ୍ଦ ବାହାରୁଛି, ଜୀବନ ଯାତ୍ରା ପଥରେ, କୌଣସି ବୃଦ୍ଧ, ଅଶକ୍ତ, କୁଷ୍ଠ-ପୀଡ଼ିତ ଭାଗ୍ୟର ହା ହୁତାଶ ପରି ।

ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ ଉପରେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବରେ ଏପାଖରୁ ସେପାଖ ପଦଚାରଣା କରୁଛି— ଜଣେ ୟୁନିଫର୍ମ ପରିହିତ ଆମେରିକାନ ସୈନିକ । ହୁଏତ ସକାଳର କୌଣସି ଗାଡ଼ୀର ଅପେକ୍ଷାରେ ।

ପଣ୍ଡିତ ଜୀ, ତାଙ୍କର ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାରରେ କେଉଁଠି ଲେଖିଛନ୍ତି କି ଏଇ ଦୂରପ୍ରବାସୀ ସାଥୀହୀନ ସୈନିକଟିର କଥା ? ଯାହାର ଗୋଟିଏ ଆଖିର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଆଉ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ, ସାତ ସମୁଦ୍ର, ତେର ନଈ ସେପାରେ ନୀଳନୟନା ରୂପସୀ ପ୍ରିୟାର ସ୍ୱପ୍ନ ? ପଣ୍ଡିତଜୀ ଏଇ ଅମେରିକାନ୍ ସୈନିକର ଭିତରେ ଦେଖିଛନ୍ତି କେବଳ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦର ହୃଦସ୍ପନ୍ଦନ ସେବୋଟ । କିନ୍ତୁ ସେ ଅନ୍ଧକାର କରି ନାହାନ୍ତି ସେଇ ମୋଟା ୟୁନିଫର୍ମ ତଳେ ଏକ କରୁଣ ହୃଦୟର, ଯାହା ସବୁଜ ଦୂର୍ବା-ଦଳ ଉପରେ ପ୍ରଭାତର ଶିଶିର ବିନ୍ଦୁ ଠାରୁ ଅଧିକ କରୁଣ ଓ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର । ସେ ମୃତ୍ତି ଅନ୍ଧକାର କରି ନାହାନ୍ତି, ରଜନୀଗନ୍ଧର ଚେୟୁ ଧାନ ଉପରେ ଏହି ଅସହାୟ ପିପାସିତର ଅସହାୟତା ।

ସଇନ୍ ପାର ହୋଇ, ଆସୁଛନ୍ତି ଦଳ ଦଳ ଶରଣାର୍ଥୀ, ନାନା ରୂପରେ, ନାନା ବେଶରେ । ହାତରେ ସେମାନଙ୍କର କଲେଇ ଛଡ଼ା ଟିଣର ଶୂନ୍ୟ ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର । ପୂର୍ବର ଅଲୋକିତ ଦିଗ୍‌ବଳୟର ପଟ୍ଟଭୂମି ଉପରେ, ସେମାନେ ଆସୁଛନ୍ତି ରାତ୍ରିର ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ପରି !

ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଅନ୍ଧକାର କରିଛନ୍ତି କି, ଦାଡା-ବର୍ଣ୍ଣର ଇତିହାସରେ, କଲେଇଛଡ଼ା ପ୍ରାଗୈତିହାସିକ ଟିଣର ଏହି ଶୂନ୍ୟ ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର ? ସନ୍ଧାନ ସେ ଦେଇଛନ୍ତି କି, କେବେ ଭାରତର ସମାଜ ଭିତରକୁ ଆସିଲା କଲେଇଛଡ଼ା ଟିଣର ଏହି ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର ? ହୁଏତ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ପାଇଛି ତାର ସନ୍ଧାନ ।

"ଚା ଏକ କପ୍"

କ୍ଳେକଠାରୁ ଗାଇବେ, ଏମିତି କହିବ କେଟ୍‌ଲିରୁ ଚା' ଢାଳ ଢାଳ, ଯେ କଣ ବା ବୁଝିବ ମୋର ଅନ୍ଧକାର ? କାଳୀ କୋଟର ପେଣ୍ଟଲୁନ ପକେଟରୁ ସେ ଅଧଲା କୋଷମରା ହାତ କାଢ଼ିମାରିଦା— "ଦୋ ଅନା ଦିଜିୟେ ସା—ବ୍ ?"

ଦୂର୍, ଚା' ନା ସରବତ ! ପଣ୍ଡିତଜୀ ତାଙ୍କର ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାରରେ କଦାପି ଲେଖି ନଥିବେ ରେଲୱେ ହ୍ୟାଣ୍ଡ୍‌ଷ୍ଟଲ୍ ଗୁଡ଼ାରେ ପାଣି ଠାରୁ ଋଦ୍ଧ ଏହି ଅଣ୍ଡା ଚା'ର କଥା ।

କବେ କି ଛଣାଯେହି ଭଷାଗାହର ଇତିହାସ ଶୁଣି ? ଆରମ୍ଭ ସମାଚାରେ ଜନ୍ମ ହେଉ ସେହିଦିନ, ଯେଉଁ ଦିନ ଦ ଭାରତର ବଣ୍ଡାର ନିକ୍ଷେପ ହୋଇଗଲା ଦାନ ଦେଇ ଦେଇ । ଯେଉଁ ଦିନ ଦରିଦ୍ର ଜନ୍ମ ନେଲେ ସୁନାବେଲା ଇତିହାସରେ, ସେହି ଦିନ ସ୍ୱାଭାବିକ ଛିଡ଼ୁ ଫୁଟିଲା ଫରି ଫୁଟିଗଲା ଏହି ଅଗଣିତ ଭିକ୍ଷୁକ ।

ଦୂରରେ ଶୁଭିଲ ମଲ୍ ଗୁଡ଼ାକ ଅଟକି, ମାନ ବୋଝେଇ ଗାଡ଼ୀ ଭୁଲିଛି ଦୋଷ୍ଟିଚା ପରେ ଗୋଟିଏ । ସକାଳେ ମିଲ୍ ଗୁଡ଼ାକ ଅମ ସିଫ୍‌ଟର ବଂଶୀ । ଶବ୍ଦ, ଶୋଷଣ, ଚକ୍ରାନ୍ତ ! କୁଲିବସ୍ତିରେ ଦିନର କୋଳାହଳ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଗଲାଣି । ରାତ୍ରିର ଶୀତ ଆଉ ଦିନର କ୍ଷୁଧା ଭୁଲି ବସ୍ତିର ସମ୍ମୁଖରେ ଗୃହଟେଣି ଦଳ ଦଳ କୁଲି ମୁଣ୍ଡିଆଟ ପାପ ପ୍ରଭୁ ! ପାପ, ଯେମାନଙ୍କର କ୍ଷୁଧା, ଦୈନ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଅପରାଧ ।

ସୁନେଲି ଧାନର ବୋଝେଇ ଗାଡ଼ୀ ଗୁଡ଼ାକ ଅଡେ ରହି, ପଥରର ଅଟି ପର ସେମାନଙ୍କର ନିଷ୍ପ୍ରାଣ ଟୋକା ଗୁଡ଼ାକ, ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମାଇଁ ଚଞ୍ଚଳ ହେଉ ଉଠୁଛି ।

ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ତାଙ୍କର ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାର ରେ ଲେଖିଛନ୍ତି କି ସୁନେଲି ଧାନର ବୋଝେଇ ଗାଡ଼ୀ ଆଉ ଏହି ପାପୀ ମାନଙ୍କର କଥା ପ୍ରୀତି ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଧାନ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଅପରାଧ ? ନାଁ ଲେଖି ନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ଧକାରର ଉଚ୍ଚ ପାଚେରୀ ଭେଦି ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ପାରି ନାହିଁ !

କୁଲି ବସ୍ତିର ଚା' ଦୋକାନ ପିଣ୍ଡାରେ ଗରାଖ ମାନଙ୍କର ସନ୍ଧ୍ୟାଦିନିଆ ଭିଡ଼ ଲାଗି ଗଲାଣି । ଟିଣ ମଗ୍‌ରେ ଚା' ପିଉଛନ୍ତି ସେମାନେ, ଆଉ ଗଳ୍ପ କରୁଛନ୍ତି···ନୋଟ୍ ଅଭାବରେ, କଣ୍ଟ୍ରୋଲରେ—ସିଫ୍‌ଟର ଘଣ୍ଟା ସେମାନଙ୍କର ଅଜଣା ଅନେକ କଥା ଅଛି ।

ଭାରତ ଆକାଶରେ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ।

ଏଇ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ, ନୂତନ ପ୍ରଭାତର ଜୟ ହେଉ । ଜୟ ହେଉ ।

ଶେଷ ହୋଇଛି ମୋର ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାର । ଆଖି ଦୁଇଟା ଜଳି ଯାଉଛି, ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାରର ଅବସାଦରେ !

"ବେଶ୍ୟାବସା-ବୃତ୍ତି ।"

Digitized by srujanika@gmail.com

ସେଥର ଡିସେମ୍ବର ଶୀତ ରାତି । ହଂସ, କନ୍‌ଥଗର ଗାଡ଼ି ଦାନ୍ତ ପରି, ରାତିର ଶୀତ ଦେହରେ ମୋଟା ଫୁଟାଇ ଦେଉଛି । ପ୍ରତିଧ୍ୱା-ନରେ ଅମଳିନ ପ୍ରଗୌତିହାସିକ ଏଇ ଓଢ଼ଣ-କୋଟ—ଯାହା ଭିତର କଟି ଯାଉଛି ଅତୀତ ବର୍ଷର ନିତ—ଅଜ ଏହି ଡିସେ-ମ୍ବରେ ଶୀତ ଅଟରେ ହାର ମାନିଲାଣି । ପେଟାଣି ପକେଟ ଦୁଇଆରେ ହାତ ପୂରାଇ, କାରଖା ବେଞ୍ଚ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଦେଲେ ବେଶ ଗରମ ଲାଗେ !

ଅଦ୍ଭୁତ, ବିଚିତ୍ର, କରୁଣ ଏବଂ ନୂତନ ଏ ଅଜ ଏକ ଭାରତ । ଯେ ଭାରତ ସେ ଦିନ ଏଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ ପରିବ୍ରାଜକ ଭ୍ୟୁଏନ୍‌-ସାଙ୍ଗର ସ୍ୱପ୍ନ-ରଙ୍ଗୀନ ଅଖି, ସେ ଭାରତ ପୁଣି ଅଜ ତନି ଶତାବ୍ଦୀ ପରେ ଏଡ଼ିଲେ ପଣ୍ଡିତଜୀଙ୍କର ଅନ୍ଧ, ଜାତୀୟତା-ବାଦୀ ଦୃଷ୍ଟି ! ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନର ସେହି ଛାଇରେ ଅନ୍ଧ କୌତୁହଳୀ ହାତ ଦେଖିବାକୁ ବାହାନ୍ତି ପରି ବାହାରିଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ । କିନ୍ତୁ କଣ ବା ଦେଖିଛନ୍ତି ସେମାନେ ?

ରାସ୍ତାର ଗୋଟାଏ ମୋଡ଼ରେ, ନର୍ଦ୍ଦମାର ଧାର ଉପରକୁ ଜଳୁଛି ମ୍ରିୟମାଣ ଏକ ଅଗ୍ନି-ଶିଖା । ଗୁରୁପାଖେ ତାର ଘେରି ବସିଛନ୍ତି କଳା, ଅସ୍ଥିଚର୍ମସାର ମନୁଷ୍ୟାକୃତି କେତେ ଜଣ ଭାରତୀୟ ! ଦେହର କଳା, ଶୁଖ ଚମଡ଼ା ଉପରେ ଲାଗି ହୋଇଛି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଅଖା । କାହାରି କାହାରି ଦେହରେ ଅବା, କ୍ୟାମ୍ବିସ୍‌ରେ ତିଆରି କାହାର ଛିଣ୍ଡା କୋଟ ।

"କାଶ୍ମିରୀ ଶାଲ ମିଳେ ଏଠାରେ—" ପାଖ ମାରୱାଡ଼ୀ ଦୋକାନରେ ଟାଙ୍ଗିଛି ସାଇନ ବୋର୍ଡ । ତା' ଉପରେ ପଡ଼ୁଛି ଅତି ସସ୍ତା ଜଡ଼ର ବିଜୁଳି ବତୀର ଅଲୁଅ । ନର୍ଦ୍ଦମା ଧାରର ସେହି ଅଗ୍ନିଶିଖା କ୍ରମେ କ୍ଷୀଣରୁ କ୍ଷୀଣତର ହୋଇ ଆସୁଛି । ଜଣେ ପାଖର ଗୋଟାଏ ଡଷ୍ଟବିନ୍‌ରୁ ଟୋକେଇଏ ହେବ ଶୁଖିଲା ସରିବା ଝୋପା ଆଣି ଢାଳି ଦେଲା ସେହି ମୁମୂର୍ଷୁ ଅଗ୍ନିଶିଖା ଉପରେ । ନିଆଁ ପୁଣି ଜଳି ଉଠିଲା ହୁତ୍‌ ହୁତ୍‌ ହୋଇ ।

"ଏ ସନ ଭାରି ଶୀତ ପଡ଼ୁଛି । ମାନ୍ଦ୍ରାଜରୁ ଦିଲ୍ଲୀକୁ ଅଜ ପାସେଞ୍ଜର ଅଣିଛି । ସବୁ ଯିବ କି ନୁହେଁ ।"

"ତା ହେଲେ ଯୋଗୀପଡ଼ା—ଏଇ ନିଆଁ ଉପରେ !"

"ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—"

କାହା ପ୍ରତି ଏ ଉପହାସ ? ରାତ୍ରିର ଶୀତ ପ୍ରତି ? ନିଜର ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ ? ମନୁଷ୍ୟର ଅନ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଉଦ୍ଦେଶ କରି ? ନା ପଣ୍ଡିତଜୀଙ୍କର ଭାରତ ଅବିଷ୍କାରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏ ଉପହାସ ?

"ଅଲ୍ଲା—ହୋ— ଅକବର"—ରାସ୍ତାର ସେଇ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧକାର କୋଣରୁ ଗୋଟିଏ ଶତ-ଛିନ୍ନ ପରିହିତ ଭିକାରୀ ଉଠି ଆସି ବସିଲା ସେଇ ନିଆଁ ପାଖରେ । ଶୀତର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟରୁ ରକ୍ଷା ପାଇ କଣ୍ଠରେ ଫୁଟିଲା ତାର ଅଲ୍ଲାର ମେହେରବାନୀ ଲାଗି ଧନ୍ୟ-ବାଦ—'ଅଲ୍ଲା—ହୋ—ଅକବର !"

ଅଦ୍ଭୁତ ଏ ଅଜ ଏକ ନୂତନ ଭାରତ । ଯେଉଁଠି ତୃଣା ହୁଏ କାଶ୍ମୀର ଶାଲ୍, ଅଜ ଡଷ୍ଟବିନ୍‌ର ଭଙ୍ଗା ଝୁଡ଼ୀ ଓ ଶୁଖିଲା ସରିବା ଝୋପା, ହୁତ୍‌ ହୁତ୍‌ ହୋଇ ଜଳି ଉଠେ, ଶୀତ ରାତିର ଧଳା-ବରଫ ପରି ଥଣ୍ଡା ଅନ୍ଧକାରରେ ସେ ।

କେତେ ଗଲି ଅଜ ମୋଡ଼ ଦେଇ ଗୁନ୍ଥି ଯାଇଛି ସହରର ରାସ୍ତା—ଗଲି୍ୟତାର ଅସମାଧିତ ଗୋଲକଧନ୍ଦା, ଯାହା ଭିତରେ ସଭ୍ୟମାନବ ହଜାଇଛି ତାହାର ସହଜ ଯାତ୍ରା ପଥ, ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସେଇ ଗୋଲକଧନ୍ଦା ଭିତରେ ଅଜ ମୁଁ ବି ହଜାଇଛି—ଅସିବେ ମୋର ଭାରତ ଅବିଷ୍କାରର ନିଶା ।

ସ୍କାଇ-ସ୍କ୍ରେପାର ବୋଲିଲେ ଯାହା ବୁଝାଏ, ତାହା ନୁହେଁ ଅବଶ୍ୟ—ତେବେ ଭାରତ-ବର୍ଷର ସ୍କାଇ-ସ୍କ୍ରେପାର ବୋଲିଲେ ଚଳିବ । ଉଚ୍ଚତା କମ୍ ନୁହେଁ ତାର—ରି-ଇନ୍‌-ଫୋର୍ସ୍‌ଡ଼୍ କଙ୍କ୍ରିଟ୍‌ରେ ତିଆରି । ଭିତରେ ପଶି ନପାରିବ ଯେପରି ଦିନର ସୂର୍ଯ୍ୟତାପ, ରାତିର ଶୀତ, ଆଉ ତଳସ୍ଥ ପୃଥିବୀର ଦୁଃଖ ଅଭିଶାପ । ଅଧୁନିକ ସ୍ଥାପତ୍ୟକୁ ବାହାଦୁରୀ ନଦେଇ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଆଧୁନିକ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ଦେହରେ ପିନ୍ଧାଇଛି ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ବର୍ମ ।

ବାହାନ୍ତେ ତାକୁ ଦେହରେ ଲଟିହୋଇ ବସିଛନ୍ତି ମଣିଷ ପରେ ମଣିଷ । ରାତିରେ ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଜାକି ଜୁକି ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି······ଅସହାୟ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିମୂଢ଼, ହରିଣ ପରି ନିରୁପାୟ ଶୀକାର ଯେପରି ଶୀକାରୀର ଆକ୍ରମଣରୁ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରୁଛି—ମଣିଷ ଚମତ୍କାର ଉଷ୍ଣତା କମ୍ ନୁହେଁ ତ ! ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ମେଣ୍ଢା ଲୋମ, କାନାଡ଼ାର ପଶମ, ଆଉ କାଶ୍ମୀରର ଶାଲ୍ ଠାରୁ, ଭାରତୀୟର ଚମଡ଼ାରେ ଉଷ୍ଣତା ଯେ ବେଶୀ । ଏ ତଥ୍ୟର ଆବିଷ୍କାର ପଣ୍ଡିତଜୀ କରିଛନ୍ତି କି କେବେ ? ଜାଣେନା ।

ଅନ୍ଧକାର ଗଳି । ଦୁଇ ପାଖରେ ତାର ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିର ମୃଦୁ କାରୋସିନ ଆଲୁଅ କ୍ଷୀଣରୁ କ୍ଷୀଣତର ହୋଇ ଆସୁଛି ତେଲ ଅଭାବରେ । ତଳର ରାସ୍ତାରେ ଆଲୋକର ସେହି ସ୍ପନ୍ଦିତ ମଳିନ ଶିଖା ଗୁଡ଼ିକ ନାଚ କରୁଛି ଯେପରି ।

ବେଶ୍ୟାପଲ୍ଲୀ···ଗନୋରିଆ ଓ ସିଫି-ଲିସ୍‌ ବୀଜାଣୁର କେନ୍ଦ୍ର । ସୀତା ସତୀର ଆଦର୍ଶରେ ଗଢ଼ା ଭାରତର, ଅନ୍ଧକାର ବେଶ୍ୟା ପଲ୍ଲୀ । ଦୁଇ ପାଖର କବାଟ ଗୁଡ଼ିକ କାହାର ବା ବନ୍ଦ, କାହାର ବା ଖୋଲା, କାହାର ବା ଦର ଖୋଲା । ଅଧାଖୋଲା ଦୁଆର ଡହାଡ଼େ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଟଣିକା ବସିଛନ୍ତି, ବିଳମ୍ବିତ ବିଳାସୀ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ।

ରାସ୍ତାର ମ୍ଳାନ ଆଲୋକ ପଡ଼ୁଛି ଆସି ସେମାନଙ୍କର ଶେତା ରକ୍ତହୀନ ମୁହଁ ଉପରେ । ଆହୁରି ଭଲ କରି ମୁହଁ ଦେଖିଲେ ଆଖିରେ ପଡ଼ିବ, ସେମାନଙ୍କର ଚମଡ଼ା ତଳେ, ଶିରା ପ୍ରଶିରାରେ ଖେଳୁଛି ଗନୋରିଆ ଓ ସିଫିଲିସ୍‌ ବୀଜାଣୁର ଘୋଡ଼ାଯାତ୍ରା । ବାସ୍ତବିକ ମୈନା ଛାୟା ପରି ସେମାନେ । ଭାଷା-ହୀନ, ଅର୍ଥହୀନ ଆଖିରେ ମୁହଁ ରହିଛନ୍ତି ଯାମ୍‌ନା ସାତ୍ତ୍ୱାଥିଙ୍କୁ । ବସ୍ତୀ ମଝିରେ ମଦ ଭାଟିର ପିଣ୍ଡାରେ ବସି ଢୁଲାଉଛି ଶୀତ ରାତ୍ରର କନଷ୍ଟେବଲ । ପାଖ ବଉଳ ଗଛର ପତ୍ର ଗହଳି ଭିତରେ ରାତିରେ ପେଚା ଆରମ୍ଭ କଲାଣି ଅଶୁଭ ଚିତ୍କାର । ଏହି ବୀଭତ୍ସ ଚିତ୍କାର ଭିତରେ ଯେପରି ଗୋଟିଏ କୈଫିୟତ୍‌ର ଦାବୀ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ରହିଛି ।···ହେ ଭାରତ ଆବିଷ୍କାର-ବିଳାସୀ ! ଆବିଷ୍କାର କରିଛ କି ତମେ, ଗନୋରିଆ-ସିଫିଲିସ୍‌ ବୀଜାଣୁର

ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ? ଅନ୍ଧକାର କରିଛନ୍ତି ତମେ, କେବେ କେଉଁଠି ଓ କପରି ଜନ୍ମ ନେଲେ ଏହି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ରୂପଜୀବୀ ବେଶ୍ୟା ? ଆଉ କେଉଁ ଦିନ ବା ଜନ୍ମ ହେଲା ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଥମ ଅଭିଶାପ, ନାରୀତ୍ୱର ଚରମ ଅପମାନ ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି ?

ଜାଣେନା, ଆଭିଜାତ୍ୟ, ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଓ ବୁଦ୍ଧିସମ୍ପନ୍ନ ପଣ୍ଡିତ ଜୀ ଜଣେ କି ଲେଖିଥିବେ ଏ କୈଫିୟତ୍ ଦାବୀର ଜବାବ ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ କରିଛି ଅନ୍ଧକାର । ଅନ୍ଧକାରର ଅନ୍ତରରେ ମୋ ଓଠରେ ସିଗାରେଟ୍ ଖଣ୍ଡେ ଜଳି ଉଠିଲା ଦାଉ ଦାଉ ହୋଇ । ଅନ୍ଧକାର ଜନନୀ ମୁଁ ! ଶୁଣିବାକୁ ଚାହଁ ତମେ, କେଉଁଠୁ ଉଦ୍‌ଭୂତ ହେଲ, ନର୍ଦ୍ଦମା ଧାରରେ ଭଙ୍ଗା ଚା’ ପିଆଲା ଧରି ଏହି ପତିତାର ଦଳ ? ଜନ୍ମ ନେଇଛନ୍ତି ସେମାନେ, ସତୀତ୍ୱ-ମହିମା-ଗର୍ବ ମହାତପସୀ ସୀତା-ସାବିତ୍ରୀଙ୍କର ଯୋନିରୁ । ଜାଣିବାକୁ ଚାହଁ ତମେ ଗନୋରିଆ-ସିଫିଲିସ୍ ବୀଜାଣୁର ଜନ୍ମକଥା ? ସେହିଦିନ ଜନ୍ମ ନେଲେ ସେମାନେ ଯେଉଁ ଅଶୁଭ ପ୍ରଭାତରେ, ଯେଉଁ ଦିନ ପୁରୁଷ ଏଇ ଅଧିକାର-ମତ୍ତ ପୁରୁଷ ସମାଜରେ ଜନ୍ମ ନେଲା ସତୀତ୍ୱର ମିଥ୍ୟା ଆଦର୍ଶ । ମନୁଷ୍ୟ ଇତିହାସର ସେହି ଅଶୁଭ ପ୍ରଭାତରେ ଜନ୍ମ ନେଇଛି ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି, ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନର ଓ ନାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଶାଶ୍ୱତ ପବିତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧ ଉପରେ ସମାଜ ଦେଇଗଲା ମିଥ୍ୟାର ଛାପ । ଯେଉଁ ଦିନ ହୃଦୟର ଆଦିମ ସ୍ପନ୍ଦନ ମରିଗଲା ଶାଶ୍ୱତ ନୀତିର ସମାଧି ତଳେ ।

ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା । ରାତି ଶେଷ ହେବାକୁ ବେଶି ନାହିଁ ଆଉ । ତଥାପି ମୁଁ ବସିଛି, ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାରର ଅଫୁରନ୍ତ ଯାତ୍ରାପଥ ।

ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଷ୍ଟେସନ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ !

ରାତିଶେଷରେ ବହୁତ୍ ଶୀତରେ ଉଦିତ ଦିନର ନୂତନ ଆଲୋକ ମଳିନ ହୋଇ ଆସୁଛି । ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ ଉପରେ, ଚା’ ଦୋକାନ ସାମ୍ନାରେ କେଇଜଣ ବୃଦ୍ଧ ଉଜାଡ଼ି ହି-ହି-ଥାଇ ଠିଆ ହୋଇ ଚା’ ପିଉଛନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡ ଠାରୁ ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର କମ୍ବଳ ଗୁଡ଼ାଇ ଓଭରକୋଟ । ଦୂରରେ ଗୋଟାଏ ଟ୍ରେନ୍ ଇଞ୍ଜିନରୁ ଶୁ ଶୁ ଶବ୍ଦ ବାହାରୁଛି, ଜୀବନ ଯାତ୍ରା ପଥରେ, କୌଣସି ରୁଗ୍ଣ, ପରିତ୍ୟକ୍ତ, ହୃତ-ପାଥେୟ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ହା ହୁତାଶ ପରି ।

ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ ଉପରେ ଏକ ପ୍ରାନ୍ତ ଭାଗରେ ଏଆଡ଼ୁ ସେଆଡ଼ୁ ପାଦଚାରଣା କରୁଛି— ଜଣେ ୟୁନିଫର୍ମ ପରିହିତ ଆମେରିକାନ ସୈନିକ । ହୁଏତ ସକାଳର କୌଣସି ଗାଡ଼ୀର ଅପେକ୍ଷାରେ ।

ପଣ୍ଡିତ ଜୀ, ତାଙ୍କର ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାରରେ କେଉଁଠି ଲେଖିଛନ୍ତି କି ଏଇ ଦୂରପ୍ରବାସୀ ସାଥୀହୀନ ସୈନିକଟିର କଥା ? ଯାହାର ଗୋଟିଏ ଆଖିର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଆଉ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ, ସାତ ସମୁଦ୍ର, ତେର ନଈ ସେପାରେ ନୀଳନୟନା ରୂପସୀ ପ୍ରିୟାର ସ୍ୱପ୍ନ ? ପଣ୍ଡିତଜୀ ଏଇ [illegible] ସୈନିକର ଭିତରେ ଦେଖିଛନ୍ତି କେବଳ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦର ହୃଦସ୍ପନ୍ଦନ [illegible] । କିନ୍ତୁ ସେ ଅନ୍ଧକାର କରି ନାହାନ୍ତି ସେଇ ମୋଟା ୟୁନିଫର୍ମ ତଳେ ଏକ କରୁଣ ହୃଦୟର, ଯାହା ସବୁଜ ଦୁର୍ବାଦଳ ଉପରେ ପ୍ରଭାତର ଶିଶିର ବିନ୍ଦୁ ଠାରୁ ଅଧିକ କରୁଣ ଓ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ! ସେ ପୁଣି ଅନ୍ଧକାର କରି ନାହାନ୍ତି, ରଜନୀର ରେଶ୍ମ ଧାଡ଼ି ଉପରେ ଏହି ଅସହାୟ ସିପାହିଟିର ଅସହାୟତା ।

ଲାଇନ୍ ପାର ହୋଇ, ଆସୁଛନ୍ତି ଦଳ ଦଳ ଭିକ୍ଷୁକ, ନାନା ରୂପରେ, ନାନା ବେଶରେ । ହାତରେ ସେମାନଙ୍କର କଳେଇ ଛଡ଼ା ଟିଣର ଶୂନ୍ୟ ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର ! ପୂର୍ବର ଆଲୋକିତ ଦିଗ୍‌ବଳୟର ପଟ୍ଟଭୂମି ଉପରେ, ସେମାନେ ଲାଗି ଆସୁଛନ୍ତି ରାତ୍ରିର ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ପରି !

ପଣ୍ଡିତଜୀ ଅନ୍ଧକାର କରିଛନ୍ତି କି, ଦାତାକର୍ଣ୍ଣର ଭାରତରେ, କଳେଇଛଡ଼ା ପ୍ରାଗୈତିହାସିକ ଟିଣର ଏହି ଶୂନ୍ୟ ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର ? ସନ୍ଧାନ ସେ ଦେଇଛନ୍ତି କି, କେବେ ଭାରତର ସମାଜ ଭିତରକୁ ଆସିଲା କଳେଇଛଡ଼ା ଟିଣର ଏହି ରିକ୍ତ ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର ? ହୁଏତ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ପାଇଛି ତାର ସନ୍ଧାନ ।

"ଚା’ ଏକ କପ୍"

ଦୋକାନର ଗରାଖ, ଏମିତ କହିବ କେଟ୍‌ଲିରୁ ଚା’ ଢାଳି ଢାଳି, ସେ କଣ ବା ବୁଝିବ ମୋର ଅନ୍ଧକାର ? ଜଣେ କୋଟ ପେଣ୍ଟଲୁନ୍ ପକେଟରୁ ସେ ଅଧଲା କୋଇଁମରୀ ହାତ କଢ଼ାଇଦେଇ— "ଦେ ଅନା ଦିଇଯେ ଥା—ବ ?"

ଦୂର୍, ଚା’ ନା ଯାଉବଡ ! ପଣ୍ଡିତଜୀ ତାଙ୍କର ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାରରେ କଦାପି ଲେଖି ନଥିବେ ରେଳଓଏ ହକର୍ସ ଷ୍ଟଲ୍ ଗୁଡ଼ାକରେ ପାଣି ଠାରୁ ରଦ୍ଦି ଏହି ଅଣ୍ଡା ଚା’ର କଥା ।

କହେଇ ତଳ ଯେତେ ଭିକ୍ଷାପାତ୍ରର ଇତିହାସ ଶୁଣିବ ? ଏହାଗୀୟ ସ୍ଥାନରେ ଜନ୍ମ ତା’ ସେହିଦିନ, ଯେଉଁ ଦିନ ଦାନ ଭାର୍ଗର ଭଣ୍ଡାର ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଗଲା ଦାନ ଦେଇ ଦେଇ ! ଯେଉଁ ଦିନ ଦାତାକର୍ଣ୍ଣ ଜନ୍ମ ନେଲେ ଭାରତର ଇତିହାସରେ, ସେହି ଦିନ ଭାରତର ଭାଗ୍ୟରେ ଛତୁ ଫୁଟିଲା ପରି ଫୁଟି ଗଲେ ଏହି ଅଗଣିତ ଭିକ୍ଷୁକ ।

ଦୂରରେ ଜୁଟ୍ ମିଲ୍ ଗୁଡ଼ାକ ଆଉ ଧନ ବୋମ୍ବେଇ ଗାଡ଼ୀ ଗୁଲିଛି ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ । ସକାଳେ ମିଲ୍ [illegible] ଅମ ସିଫ୍ଟର ବଂଶୀ ! ଶବ୍ଦ, ଶୋଷଣ, ବୁଭୁକ୍ଷିତ ! କୁଲୀ ବସ୍ତିରେ ଦିନର କୋଳାହଳ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଗଲାଣି । ରାତିର ଶୀତ ଆଉ ଦିନର କ୍ଷୁଧା ଭୁଲି ବସ୍ତିର ରାସ୍ତାରେ ଗୃହିଣୀ ଦଳ ଦଳ [illegible] ପାପ ପଂ ! [illegible], ଯେମାନଙ୍କର କ୍ଷୁଧା, ଦୈନ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଅପରାଧ ।

ସୁନେଲି ଧାନର ବୋଷ୍ଟେଇ [illegible] ଅଡ଼େ ଚା’, ଖରର ଅଧି ପର ସେମାନଙ୍କର ନିସ୍ତେଜ ତୋଳା ଗୁଡ଼ାକ, ମୁଣ୍ଡ [illegible] ଚଞ୍ଚଳ ହେଉଛି ।

ପଣ୍ଡିତଜୀ ତାଙ୍କର ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାର ରେ ଲେଖିଛନ୍ତି କି ସୁନେଲି ଧାନର ବୋଷ୍ଟେଇ ଗାଡ଼ୀ ଅଜ ଏହି ପାପୀ ମାନଙ୍କର କଥା ? ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ପାପ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଅପରାଧ ? ନାଁ ଲେଖି ନାହାନ୍ତି । ଲାଲକିଲ୍ଲାର ଉଚ୍ଚ ପାହାଚ ଭେଦି ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ପାରି ନାହିଁ !

କୁଲି ବସ୍ତିର ଚା’ ଦୋକାନ ପିଣ୍ଡାରେ ଗରାଖ ମାନଙ୍କର ସବୁଦିନିଆ ଭିଡ଼ ଲାଗି ଗଲାଣି । ଟିଣ ମଗ୍‌ରେ ଚା’ ପିଉଛନ୍ତି ସେମାନେ, ଅଳ୍ପ ଗଳ୍ପ କରୁଛନ୍ତି… ନେଗ୍ ଅବସରରେ, ଜଣ୍ଟିଉରେ— ସିଫ୍ଟର ଘଣ୍ଟା ସେମାନଙ୍କର ଅଜଣା ଅନେକ କଥା ଅଛି ।

ଭାରତ ଆକାଶରେ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ।

ଏଇ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ, ନୂତନ ପ୍ରଭାତ ଜୟ ହେଉ । ଜୟ ହେଉ !

ଶେଷ ହୋଇଛି ମୋର ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାର । ଆଜି ଦୁଇଟା ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଭାରତ-ଅନ୍ଧକାରର ଅବସାଦରେ !

"ରେଙ୍କବସା-
ଭୁବନ ।"

Digitized by srujanika@gmail.com

ଖବର କାଗଜର ସଂକ ସମ୍ବାଦ । ମନ ଦେଇ ପଢ଼ିଲି । କେତେ କଥା । ପ୍ରକୃତର ଫିଅଲ୍ । ଅଠଗୋଟି ଗୋଡ଼ଥିବା ଛେଳିଛୁଆର ଜନ୍ମ । ଛୁଆ ମରି ଯାଇଛି, ମାଆ ମରିନାହିଁ ବଞ୍ଚିଛି ।

ଏତେଦିନେ କହିଲି

ପୁଣି ଖବର । ଜ୍ୟୋତିଷୀର ଗଣନା । ଭାରତର ଗୃହପଟେ ଅଶାନ୍ତ, କେବଳ ଶାନ୍ତିରେ ରହିବ ଭାରତ । କେଉଁଠି କେଜାଣି ଗୋଟିଏ ଦିନ ଭୂକମ୍ପନର ସ୍ପନ୍ଦନ ବା ଅତିବୃଷ୍ଟି । ଅନ୍ୟ ଖବର, ରେଜ୍‌କ୍ରସ ସପ୍ତାହ, ସଦୁଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଧନ ଦିଅନ୍ତୁ । ନାଲି ବ କସରେ ପଇସା ଆଦାୟ କରିବା ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ, ନାରୀ କଲେଜରେ ନାଚ ଗୀତ, ପୁରୁଷ କଲେଜରେ ବକ୍ତୃତା ।

ତାତ ତଳକୁ ଛପାଯାଇଛି—ବିଜ୍ଞପ୍ତି,—

"ମୁଁ ଟଙ୍କାରୁ ଦଶ ଅଂଶ; ସୁତରାଂ ଲ.ଣ୍ଡନର ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜକୁ ଦାନ କରିଦେଲି ।"

ମୋର ବର୍ଷେ ଅଙ୍ଗୁଠି ଠା ସେଇ ଖବର ତଳେ ରହିଯାଇଛି ।

"ଭୁଲି ଯିବ ବୋଲି କହୁଥିଲ ?"

"ଓ, ହଁ କାଲି ବାହାରେ କେଉଁମାନେ ଗୋଳ କରୁଛନ୍ତି ?"

"ରେଡ୍‌କ୍ରସ୍ ପିଲାଏ ।"

ସୁଷମାକୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନେ । ସ୍ତ୍ରୀ, ସହଧର୍ମିଣୀ । କଲେଜ ଟିଅମାନେ ଆସି ଅଛ ଖବ ବେଳାଃ । ଏ ଘରେ ନାଚ କୁଦି ଯାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପବନରେ ଫୋହଡ଼ ହେଉଛି ଲୁଣ୍ଡି ଓ ହୁମ-କଲ୍ୟାଣର ଗନ୍ଧ ।

'ହେ, ଦେଖନ୍ତୁ । ରେଡ୍‌କ୍ରସ୍ ଟିଣ ବାକସ ମୁହଁକୁ ଅଣି ଦୋଣି ଖସେଇ ପିଲା-ମାନେ ଚନାବାଦାମ ଖାଇବାରେ ଲାଗିଚନ୍ତି ।'

ଏ ଉତ୍ତ ସୁଷମାକୁ ବାଧିଲା ବୋଧହୁଏ । ଏ ଅଳ୍ପିଲ କଥା । କେତେ ଦାନ ଦେବେ । ଆଉ ଏମାନେ ଏପରି କରିବେ । କେବଳ ଏ ବ୍ୟବସାୟ । ବଡ଼ ହେଲେ ଏମାନେ ତ ସିମେଣ୍ଟ ପରମିଟ୍ କଳାବଜାର କରିବେ । କଂଟ୍ରାକ୍ଟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାନ ପାଖରେ ମୁହଁ ପୁରେଇବେ । ପାନ ଯାଚି ପ୍ରମୋସନ ପାଇଁ ହାକିମଙ୍କ ପାଖେ ନେହୁରା ହେବେ । ଏ ଦେଶ ଉଠିବ କପରି ?

ଖାଣ୍ଟି ଲୋକ ଖାଣ୍ଟି କଥା କହିଲେ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ-ପରାୟଣ ହେଲେ, ସେମାନଙ୍କ ନା ସହିତ ଯୋଡ଼ା ହେବ ଅଭିନବ ପଦବୀ କେତେ—ଗର୍ବୀ, ନାରୀଲୋଲୁପ, ନିଶାଖୋର, ଅସାମାଜିକ ଅଜ୍ଞ, ମୂର୍ଖ—ଆଉ କେତେ କଥା ।

ଅବଶ୍ୟ ଏ ସବୁ ସୁଷମା କହୁନାହିଁ ମୁଁ କହୁଛି ।

> କେତେ କଥାର ଗୋଳମାଳ ଯାଉଛି—ତଥାପି କଳିତ ଚୋଳମାଳ ଯାଇନାହିଁ—ଦେଶାତ୍ମ—ବୋଧର ଜଳ ଦ୍ରୋହ ମାତ୍ର ସ୍ୱାର୍ଥ ସଂଘର୍ଷର ରଙ୍ଗ ଶୁଖ ନାହିଁ, ପରଭୃତ୍ୟବାଦିତ ମାର୍ଗ ଦେଖିଛି ସ୍ୱରାଜ୍ୟ —ଉକ୍ତି ଅପଣାର—ଶବ୍ଦ କଣ୍ଠଧ୍ୱନିର ଠିଆ ହେବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ—ଅଟେ ଶବ୍ଦର ପରଜନ୍ମ—ଜନ୍ମର ମର୍ମତଳେ ଅନ୍ତର ଅନେକ କଥା ।—ସ ଭ:

ହଁ ସୁଷମା ସେ ଦିନ ପେଉଁ ବନ୍ଧୁ ଆସିଥିଲେ, ଯାହାଙ୍କର ପଞ୍ଜାବୀରେ ବୋତାମ ନଥିଲା, ରୁକ୍ଷ ବାଳ ଗୁଡ଼ାକ ଯାହାଙ୍କର ପବନରେ ଫରଫର ହୋଇ ଉଡୁଥିଲା, ଆଉ ଓଠରେ ଧୂଆଁ ପହର ନିକୋଟିନ୍ ହୋଇ ବସିଥିଲା, ସେ ମୋତେ ଦୁଇବର୍ଷ ଭିତରେ ମନ୍ତ୍ରୀଗାଦି ଦେବେ ବୋଲି କହିଦେଇ ଗଲେ । ତେବେ ମତେ ଖଣ୍ଡାୟତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଜଣେ ସଭ୍ୟ ହେବାକୁ ହେବ । ଖଣ୍ଡାୟତ ଜାତିକୁ ଠେକ ଅଉ ସବୁ ଜାତିର ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ । ଖୋଲା ପଞ୍ଜାବୀ, ପୁରୁଫୁରୁ ବାଳ ଭିତରେ ଏତେ ବେଭ । ଚଳୁଗଲେ ସେ କହନ୍ତି ଦୃଢ଼ତା ବୋଲରେ ସେ ବଢ଼ିଛନ୍ତି, କଣ୍ଟ ଅବର୍ଜିକ, ମହାମାନବ । ମହାକାଳର ଧ୍ୱଂସ ଡାକ ଶବ୍ଦ ପେଣ ସେ ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରେ ମୋର ଲୋଭ ନଥିବ । ଗୃହଦ୍ଵୀ ଛାଡ଼ ପାରିବି ନାହିଁ ବୋଲି କହିଲି । ସେ ରାଗିଗଲେ । ଦିଅଲ ପୁରୁଫୁରୁ ବାଳ ଭିତରେ ହାତ ପୂରାଇ ସେ କହିଲେ, ଆପଣ ଗର୍ବୀ, ଆପଣଙ୍କୁ ବଦନାମୀ କରିଦେବ ।

ସେଇଆ ହେଲା । ସୁଷମା ମୋ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ନୂଆଁ ଦୁର୍ନାମ ଶୁଣିଛି ତାହା କେଉଁଠି କପରି ଜନ୍ମଲାଭ କଲା ତାହା କହି ଦେଉଛି ।

"ନାଁ, ଥାଉ ।"

"ନାଁ କାହିଁକି ?"

"ତମେ ପରା ଭୁଲି ବାହାରିଛ ?"

"ହଁ ଯିବାଅଗରୁ କହିଦିଏ ।"

ଡାକବାଜା ଯନ୍ତ୍ରରେ 'ସୃଷ୍ଟିବୀଣା'ର ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ବୁଲେଇବାକୁ ମୁଁ ଯାଉଛି, ସେଇ ୯ ଅଟି ଅନୁରୋଧ କଲି—ମହାଶୟ, ଦୟା କରିବେ, ମୋ ନାଁ ଘୋଷଣା କରିବେ ନାହିଁ । କ ଦରକାର ? ଦୁଇ ମିନିଟ ପାର୍ଟ ମୋର । ନ ଡକିଲେ କଣ ଚଳିବ ନାହିଁ ?

ମୁଁ କହିଲି, ଆମକୁ ତ ଲୋଖା ଅଛି । କହିବାରେ ଆପତ୍ତି କଣ ?

ନା, ନା, ଦୟା କରିବେ, କଏ କେତେ କଥା କହିବେ, ନାଁ କହିବେ ନାହିଁ ।

ତା ଆଗରେ ମିନତିର ଏକାନ୍ତ କମ୍ପନ । ସେ ଜାଣେ ଓଡ଼ିଶାର ପଣ୍ଡିତ, ଓଡ଼ିଶାର ଫୁଲ, ଓଡ଼ିଶାର ପବନ ତାକୁଇ କାଲି ସକାଳେ ସମ୍ବରିବ—ଭଲ ନାଚଲ, ଅବାସ୍ତବ ଗୁଣଙ୍କର କ ନଟୋଳ ଆନ୍ଦୋଳନ । ଆମକୁ ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା । ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରହିଲା, ଆସିବେ । ଆମେ ମୁଗ୍ଧ । ରୂପରେ ମୁଗ୍ଧ । ଭ୍ରମର ଦାସାନୁଦାସ । ପ୍ରଣୟ । ନାହିଁ କରୁଚ କାହିଁକି ?

ଅଧ୍ୟାପକ — ଶ୍ରୀ ରାଜକିଶୋର ରାୟ ।

"ଆପଣ ମୋଠୁଁ ଚିଠି ଖାଇବେ ।"

"ହଁ, ଏତେ ଅଷଧା, ଅଚ୍ଛା ଦେଖା-ଯିବ ।"

ତା ପରେ ବାକି ବାତ କଥା କହିଲି—ଯୋଷ୍ଣାର ତଳରେ ଲେଖା ଆରହ୍ମର ମହିମା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାକବାକ୍ସ ଯନ୍ତ୍ରରୁ ବାଦ୍ୟ ଶୁଣାଗଲା ଗମ୍ଭୀର ଓ ମଧୁର।

"ସୁନ୍ଦର ଛନ୍ଦେ ଛନ୍ଦେ ସୁଷମା ଓ ସୁବାସରେ ମନ୍ଦନରେ ଅଳି ଫୁଲରୁ ଫୁଲକୁ ଉଡ଼ି ବୁଲୁଛି ପ୍ରଜାପତି, ଶବ ଓ ପ୍ରଜାପତି—" ଏତିକି ବେଳେ କିଏ ଅଟି କହିଲା—ମହାଶୟ, ଏଇ ପାର୍ଟ ମୋର, ନା କହିବେ ନାହିଁ, ଦୟା କରନ୍ତୁ। ଡାକବାକ୍ସ ଯନ୍ତ୍ରର ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ମୁଁ ହସି ଅଭୟ ଦେଇ କହିଲି—ନା, କହିବି ନାହିଁ।

ମୋ ପଛ ପଟେ ଥିଲେ ଦଳେ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକ, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଲୋକ। ଆଖିରେ ସେମାନଙ୍କର କନ୍ଦର୍ପ, ମୁହଁରେ ନର୍ଦ୍ଦମା ଘାଣ୍ଟିବାର ଆନନ୍ଦ।

ତାହିଁ ପରଦିନ ପ୍ରବନ୍ଧ ହୋଇଗଲା—ମୁଁ ଆଜି ସେ କିଏ ପ୍ରଣୟୀ ପ୍ରଣୟିନୀ। ସେ ଝିଅର ଜୀବନ ବୃଥା ହୋଇଗଲା। ଲୋକଟା କଳଙ୍କିତ।

"ହାତ ଥାଉ, ଭୁଲ ସିନାକୁ କହୁଥିଲି ନାହିଁ" ପୁଣିଥରେ ଧମକ ଦେଇ ନାଉକୁ ବାଡ଼ିଟି ବଢ଼େଇ ଦେଲା।

ଘରେ ସାଙ୍ଗେ ମାଉନ ହେଲି। ସଭା ହେଉଛି। କିଏ ଜଣେ ବକ୍ତୃତା ଦେଉଛନ୍ତି। ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ସୁବିଧା ଅଧିକାର ଦିଅ; ଯାହାକୁ ଉଚ୍ଚ ତମଠାରୁ ହୀନ, ତାକୁ ସୁବିଧା ଦେଇଥିଲେ ସେ ତୁମ ଭଳି ବା ତୁମଠାରୁ ଅଧିକା ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା। ଶ୍ରେଣୀହୀନ ସମାଜ ଗଢ଼।

ବାଃ କି ଚମତ୍କାର ବକ୍ତୃତା। ପ୍ରାଣକୁ ଛୁଇଁଲା ଭଳି କଥା।

ଜଣେ ଯୁବକ ଠିଆ ହେଲେ—"ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି ଆପଣ। ମୋର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ସରକାର ବିଲାତ ପଠାଇଲେ, ମତେ ନାହିଁ କଲେ ଯଦିଓ ମୁଁ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ପ୍ରଥମ। କାରଣ ଜାଣନ୍ତି? ମୁଁ ଖଣ୍ଡାୟତ ନୁହେଁ, କରଣ ନୁହେଁ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ନାଇ ନୁହେଁ, ମୁଁ କେବଳ ମଣିଷ।"

ଜଣେ ପ୍ରୌଢ଼ ବାଧା ଦେଇ କହିଲେ—ବିଧିର ବିଧାନ ଆପଣଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ନାହିଁ।

ଯୁବକଟି ଠେଲି ଠେଲି ହୋଇ ଆଗକୁ ଆସି କହିଲେ—ଭାଗ୍ୟ କାହାକୁ କହୁଛନ୍ତି? ମଣିଷ ଗଢ଼ା ଭାଗ୍ୟର ଚଳଣୀ ଅଛି ବେଶୀ। ପଶୁ ପ୍ରଦର୍ଶନୀରେ ପୁରସ୍କାର ପାଉଛି କଳା ଷାଣ୍ଢ। ମାଲିକଙ୍କର ଗାଈ ଯାହା ପିଲାଙ୍କ ଖାଲି ଗୃହର ଖର୍ଚ୍ଚ ମାସକୁ ଦୁଇଶ ଟଙ୍କା। ଶିଶୁ ପ୍ରଦର୍ଶନୀରେ ପୁରସ୍କାର ମିଳେ ସେମାନଙ୍କର ଅଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ବେବି କମ୍ପାନୀକୁ। ଆକୁଳୀ ଧୋବଣୀ ଝିଅକୁ ନୁହେଁ। କାରଣ ତା ଝିଅ ବେକରେ ସାନ୍ଧ୍ୟ ଘଡ଼ଘର ଶୃଙ୍ଖଳା ମୁକ୍ତ ଶୁଖିଲା ଚର୍ମ କୋଥି, ଅଜ ଗୋଟାଏ ହାଲଲି ପାଲ୍ଟି ବାଲି ତମ୍ଭା ଢଉଂଶଥ ଝୁଲୁଛି। କେହିବା କହିଲେ—ନାହିଁ, ମଇଳା। ବିଚାରୀ ଧୋବଣୀ କେତେ ଆଶାରେ ଆସିଥିଲା। ଏ କେଉଁ ବିଚାର?

କନଭୋକେଶନ୍! ଧୁନ! କି ଉତ୍ସାହ! ଠିଆ ହେଲା—ଆପଣ ଏଠି ଆସି କହନ୍ତୁ। ଆପଣଙ୍କ କଥାରେ ଶାଣ ଅଛି। ଏଇ ବୌଦ୍ଧିକ ଢେଉରୁ ଉଠି ଆସନ୍ତୁ। ଭାଷଣ ଦିଅନ୍ତୁ।

ସେଠୁ ମୁଁ ଫେରି ବୁଲିଲି ରାଜରାସ୍ତା ଉପରେ। ଟାଉନ୍ ବସ୍ ଧୂଳିର ଗୋଟାଏ ପାଣ୍ଠୁର ମେଘ ସୃଷ୍ଟି କରି ଚାଲିଗଲା। ରାତିରେ ବି ନାକ ବାଲି ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା।

ଓଃ କି ଯନ୍ତ୍ରଣା। ବାଲିରେ ଏପରି ନାହିଁ। ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ ଭିତରେ ଧୂଳି ଜମା ହୋଇଗଲା। ଆରେ, କିଏ ସେ ରଘୁନାଥ? କେବେ ଆସିଛୁ? ହଁ ଭାଇ, ଆଜି ସକାଳେ। ଉଡ଼ି ଆସିଲି। ଛପିଛୁ କେଉଁଠି? ସେ କଥା ପଚାରୁଛ କାହିଁକି? ସରକାରୀ ବିଦ୍ୟାରମ୍ଭ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ମିଳିଗଲା। ଏ ବାର୍ଷିକ ମିଳିଗଲା? ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କଅଣ ଅଛି? ବିଲାତ ମାଡ଼ି ଆସିଲେ ଏହିପରି ଅନେକ ସୁବିଧା ମିଳେ। ଦରମା ବଢ଼ି ଯାଉଛି ତା ସଙ୍ଗେ ଆଜି ପାଉଣା ମାସକୁ ଦୁଇଶ ଟଙ୍କା। ଓଡ଼ିଶାର ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ ଟୁର୍ କରି ପିଲାଙ୍କୁ ବକ୍ତୃତା ଦେଇ ସଂଯମ ଶିଖାଉଛି। ସରକାରଙ୍କର ଏ ଗୋଟାଏ ଯୋଜନା ଥିଲା। ଅବୁ ବହୁତ କମିଟିରେ ସଭ୍ୟ ହେଲଣି। ଏବଂ ଯାଉଥିଲି ରେଡ଼ିଓ ଷ୍ଟେସନକୁ। ନଭେମ୍ବର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚୁକ୍ତି ପତ୍ରରେ ଦସ୍ତଖତ କରିଦେଇ ଆସିଛି। ଉତ୍କଳର ସଙ୍ଗୀତ, ସ୍ଥାପତ୍ୟ, ନାରୀ ଜୀବନ, ନର ଜୀବନ, ପଶୁ ଜୀବନ, ଉତ୍କଳର ନାଟ୍ୟକଳା, କୁଟୀରର ଧାରକଷି କାମ, ମୋ ଗାଁ ମୋ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ ବିଷୟରେ କହିବ। ମୋ ଗୁଣକୁ ସେମାନେ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି। ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ବିଷୟରେ ଜଣେ ଜନଙ୍କ ହୋଇଛି।

ଏଇ ବାଲିଛି ମଣିଷର କଥାରେ ସେତେବେଳେ ଦଳେ ଲୋକ ଜମା ହୋଇ ଗଲେଣି। ଦଳ ଭିତରୁ ଜଣେ କହିଲା—ଆଜ୍ଞା, ମୋ ଜୀବନଟା ଯାଇ ଚାକିରି ଓ ଆତ୍ମମୁଗ୍ଧ ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇବାରେ କଟାଇଲି—ଅଥଚ ମୋତେ ରେଡ଼ିଓ ମାଣ୍ଡେଲିନ ବା ସବୁ ସାଧାରଣ କାମ୍ଭା ବିଶେଷ ସାଧାରଣ କେହି ମାନୁନାହାନ୍ତି ନାହିଁ। ଭାଗ୍ୟ!

ଅଉ ଜଣେ କହିଲେ— ଅଭିନୟ ଗୃହରେ ମୋର କୃତିତ୍ୱ ଅଛି। ଶିଶିର ଭାଦୁଡ଼ୀ ମୋର ଗୁରୁ। କଲିକତାର ଷ୍ଟାର, ମିନର୍ଭା, ରଙ୍ଗମହଲ ଥିଏଟରରେ ମୋ ନାଁ ଅଛି କାଗଜରେ ଅଧିକ ଥର ଥିଲା। ଅଥଚ ଏଠାରେ ମୋ ଗୁଣର ପରିଚୟ କେହି ପାଇଲେ ନାହିଁ। ମୁଁ ଧୁଣି ଉଠିଲି।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ, ଆପ ଅଭା ଅମଲରୁ ଡାରକଷି କାମରେ ଅଛେ ଯୋଗ। ଆମ ଦୋକାନ ବଡ଼ ଦୋକାନ। ପୁରୁଷ ପୁରୁଷ ଲାଗିଥିବ ଆମର ଏ ବ୍ୟବସାୟ। ଅଥଚ ଯାହା ଏ ବିଷୟରେ କହି ପାରିବୁ ଆପଣ ନ ବହୁତ ପଢ଼ା ଲୋକ, ତେବେ ବି ବ୍ୟବସାୟ କଥା କହି ପାରିବେ କି? ଆମକୁ କେହି ଜାଣିଲେ ନାହିଁ।

ଶେଷରେ ଆଉ ଜଣେ କହିଲା—ଏମାନେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ କଥାରେ ପାରଙ୍ଗମ। ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସବୁ କଥା ଜାଣେ। ମୁଁ ବାହୁଲେଖ, ଚିତ୍ରାଗ, ଇସ୍ରାଜ, ବେହେଲା ବଜେଇ ପାରେ, ବକ୍ତୃତା ଦେଇପାରେ। ମୁଁ ଜଣେ ଅଭିନେତା, ମଟର ଗାଡ଼ି ଚଳେଇ ପାରେ। ଏତେ କଥା ଥାଇବି ମୁଁ ଅଜଣା, ଅଶୁଣା।

ବାଲିଛି ମଣିଷ ଜଣକ କହିଲେ—ଏ ଯୁଗର ଯୋଗ୍ୟତା ଭାବରେ ଧରାଯିବ ନାହିଁ। କୌଣସି ଗୋଟାଏ ବିଷୟରେ ଡାକ୍ତର ଉପାଧି ଥିବା ଦରକାର। ତାପରେ One Tract mind ମାନେ ଏକନାଳି ମନ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଶ ଲୋଡ଼େ।

ଏ ଗୋଳ ଭିତରୁ ମୁଁ ଖସି ଆସିଲି। ଗଲି ଗୋଟାଏ ହୋମିଓପ୍ୟାଥି ଦୋକାନ ଭିତରକୁ। ସେଠି ବି ଦଳେ ଲୋକ ଯାଚି ଭିଡ଼ କରୁଛନ୍ତି।

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୮ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ସ୍ତମ୍ଭ ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

କଥାଟିଏ କହେଁ...

— ଏକ —

ଏହି ସଂସାରଟା ଏମିତି ଥିଲା ଯେ ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକା ବାଟରେ ଏକାଠିର

ଦୁଇ

ଗୃହବାସୀଙ୍କ ବୃତ୍ତାନ୍ତ । ଯେଉଁ ବେଢେଇଜଣ ସେହି ବାଟରେ ନ ଯାନ୍ତି କି ସେ ବାଟରେ ଗଲେ ବି ଟିକିଏ ସ୍ୱାଧୀନ ପାଦକ୍ଷେପ ହୋଇଯାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ବାଟୋଇମାନେ ଅଙ୍ଗୁଠି ଠାରି ଦେଇ କୁହନ୍ତି ଯେ ପାଗଳ ଯାଉଛି ।

ସଂସାରରେ ବାଟ ହେଉଛି ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ ଓ କାମର ବାଟ । ଯେ କେହୁ ହୋଇଛି ସେ ପାତ୍ରତ୍ୱର ଅର୍ଜନ କରିବ । ଯାତ୍ରାପଥରେ ସମ୍ମୁଖ ହୋଇପାରିବ । ବିଭୂ କର ଦର୍ଶନ ବଢ଼େଇବ ଓ ଅନ୍ୟ ବୃତ୍ତିନଗଣଙ୍କ ପରି ଭଲ ମନ୍ଦ କରିବ । କେଶୋ ଯଦି ସେଥି ଭିତରୁ ବାହାର ହେଇ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲାଙ୍କର ଯୋଗ ବୋହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନହେଲା ତାହାହେଲେ ସେ ହୁଏ ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ । ତାହାକୁ ସମସ୍ତେ ଉପଦେଶ ଦେଇ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଲାଗି ପଡ଼ନ୍ତି ।

ପାଞ୍ଚି ହୋଇ ରୋଜଗାର କଲେ ବି ଯେତେବେଳେ ଜଗବନ୍ଧୁ ବଉ ହେବ ହେବ ହୋଇ ବତିଶ ବର୍ଷ ପାର କରିଦେଲା ସେତେବେଳେ ଆଖ ପାଖ ଝଣ୍ଡିକରେ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଚାହିଁଗଲେ । ସମସ୍ତେ କଥା କଥାରେ କହନ୍ତି, ଜଗବନ୍ଧୁ ପାଖରେ ଅଛି । ଦାୟିତ୍ୱ ନାହିଁ । ନିଜ ମନରେ ଉଆଁ ବୁଲା

> ଯାହାକୁ ସମସ୍ତେ ବାଟ ବୋଲି କହନ୍ତି ତାହା ଜୀବନ ତଳର ଯେତେ କରୁଣ ଗାଥା ତାକୁ ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସଂସ୍କୃତ ରଚନା, ତା' ଥାଏ କେତେ ଜଣଙ୍କର ? ଯିଏ ଆପଣାର ଜୀବନ ମୃତ୍ୟୁର ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାରେ ଏବଂ ତାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ମରମେଷ ଅଙ୍କ ଆବିଷ୍କାର ଲେଖକ ପାଉଛନ୍ତି — ସଂ ଉଃ

କରୁଛି । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ଅଡଜା କଥା ଭାବି ଡରି ମରୁନାହିଁ । ଏମିତି ଜୁଆନ ନ ପଡ଼ି ଅନେକ ଦିନ ରହିଯିବାରୁ ଅବାଟିଆ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଆଉ ମଣ ହେଉନାହିଁ ।

ପୁରୁଷଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣି ମାଇପେ ବି କୁହା-କୁହି ହୁଅନ୍ତି — ଲୋକଟାର ବୋଧହୁଏ କିଛି ନାହିଁ । ଭାରି ସ୍ୱାର୍ଥପର କି ନା ତାହାର ପଇସା କିଏ ଖାଇଗଲେ ତାହାର ଦେହ ଛିଣ୍ଡିପଡେ । ହୁଏତ କେଉଁ ମାଇକିନିଆ ସଙ୍ଗରେ ରହିଛି ନୋହିଲେ କାହାରି କୃପା କଣିକାକୁ ଡକେଇ ବସିଛି । ଏଣେ ଏତେ ଝିଅ ଦରବୁଢ଼ୀ ହୋଇ ଗଲେ । ଗୋଟିକୁ ବି ପାର କରିବାକୁ ରାଜି ହେଉ ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ମର ପୁରୁଷ ଜଗବନ୍ଧୁ କଥା ବହୁତ ଭାବନ୍ତି । ବହୁତ ଚର୍ଚ୍ଚା କରନ୍ତି । ଭାବନ୍ତି ଜଗବନ୍ଧୁ ନଈ ସମୁଦ୍ର ପରି । ଗାଧେଇବାକୁ ମନଟା ଯେମିତି ଛକ ପକ ହୁଏ ସେମିତି ଜଗବନ୍ଧୁ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶି ତାହାର ଦୁଃଖ ସୁଖ ଜାଣିବା ପାଇଁ ମନଟା ଅଭିନିଆ ଧରେ । ହେଲେ ଶିଖିବାର ସୁବିଧା ନ ଥିବାରୁ ଜଗବନ୍ଧୁକୁ ନିନ୍ଦା ଦେଇ ମନର ରାଗ ଶୁଝାନ୍ତି ।

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୯ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

ଲେଃ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ
ବି: ଏସ୍: ସି: ବି: ଏଲ୍:

(ଏତେ ଉଚ୍ଚ ହେଲି ମଣିଷ ଉପରୁ)

ଜଣେ କହୁଚି — ମୁଁ ସିନିୟର୍ । ତେଣୁ ମତେ ସବୁ ସୁବିଧା ମିଳିଛି । ମୁଁ ଶୀଘ୍ର ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତା ହେଇଯିବି । କାରଣ ମୁଁ ସିନିୟର୍ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହୁଛି — ହିସାବ କଲେ ଦେଖି, ମୋଠୁ କେତେ ଦିନ ତମେ ବୃକ୍ଷରେ ସିନିୟର୍ ? ଏକା ଦିନରେ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ମିଳିଥିଲା । ତମେ ସ୍ୱାଧୀନଭାବରେ ଆସି, ଅଗରୁ ଜାଣି, ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲ । ଯଥାସମୟ କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହାଜର ହେଇଗଲ । ମୁଁ ଦୁଇ ଦିନ ପରେ ଆସି ଯୋଗ ଦେଲି । ଏଇତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ? ତାଛଡ଼ା ଆମର କଥା ଶୁଣୁଣି ଅଛି । ଲୋକର ଚରଣ ଓ ଶିର ଭିତରେ ତଫାତ୍ ତମେ ଦେଖି ନାହଁ, କେତେବେଳେ ଚରଣ କେତେବେଳେ ଶିର ତମେ ଧରିପାର ।

ନଅ ଜଣ କହିଲେ, ମୁଁ ଖୋସାମଦ କରେ ? ହଉ ମୁଁ କର୍ତ୍ତା ହୁଏ ଦେଖିନେବ, ଜାଣ ମୋ ହାତରେ ରହିବ ତମର ସ୍ୱଭାବ-ପତ୍ରିକା! [Conduct register] ? ସେଇଥିରେ କଳାଗାର ପକେଇ ଦେବି ।

ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଧୀରେ ହସି କହିଲା — ବିବେକ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ-ପରାୟଣତା ମୋର ସ୍ୱଭାବ ପତ୍ରିକା । ସେଥିରେ ତମେ କଳାଗାର ପକାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁଥିରେ ପକେଇବ ସେ ହେଉଛି ସାମାନ୍ୟ କାଗଜ ଖଣ୍ଡେ ।

ଅଚ୍ଛା, ଦେଖିବ ତମର ଜୀବନ ନଷ୍ଟ କରିଦେବି ।

ଏ କାନ୍ଦଲରୁ କାହାରି ଆସି ଘୃଣି ଗଲେ । ଗୋଡ଼ ଥକି ଗଲା । ହାଲ ବୋହି ଗଲାଣି । ହଠାତ୍ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ମୁଁ ଦେଖିଲି — ଗୋଟାଏ ମଣିଷର ଶବ ଉପରେ ଶଢ଼ା ଜଳୁଛି । ଗୋଡ଼, ହାତ, ଗଣ୍ଡି, ମୁଣ୍ଡ ସବୁ ଶୂନ୍ୟରେ ଉଡ଼ି ଯାଉଛି । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଲୋକର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଫୋଟା କରି ଫୁଟିଗଲା । ସବୁ ଶେଷ ଧୂଆଁ ପାଉଁଶ !

× + ×

"ଶୁଣୁଚ, ଏମିତି ପାଟିକରି ଉଠିଲ କାହିଁ ?"

"ଓଃ, କିଛି, ଧୂଆଁ ।"

"କେଉଁଟି କିଛି ନାହିଁ, କଅଣ ସପନ ଦେଖିଲ ?"

"ହଁ, ସୁଷମା, ମଣିଷ ଶବର ସପନ, ମଣିଷ ଶବ ହୋଇ ଯାଉଚି ।"

"ଖବର କାଗଜଟା ହାତରୁ ଖସି ପଡ଼ିଚି । ଚୌକି ଉପରେ ବସି ତୁମେ ଢୁଳେଇ ପଡ଼ିଥିଲ, ଏମିତି କାହିଁ ହେଲ ?"

"ନାଁ, ସୁଷମା, ବୋଧହୁଏ ମୁଁ ଶୋଇଥିଲି । ମଣିଷ ଶବ ହୋଇ ଯାଉଚି, ଭଲ ନୁହେଁ ସୁଷମା ଭଲ ନୁହେଁ ।"

Digitized by srujanika@gmail.com

ସେମିତି ପୁରୁଷମାନେ ଜଗବନ୍ଧୁ ପଇସା-ରେ ମଜଲିସ କରିବେ ବୋଲି ମହୁମାଛି ଫୁଲ ପାଖରେ ବେଢ଼ିଲା ପରି ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଜଗବନ୍ଧୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତାହାର ସବୁ ଅର୍ଜନ ଉଡେଇ ଦିଏ ଅନେକ ସମୟରେ ତାଙ୍କଠାରୁ କରଜ କରି ତାଙ୍କରି ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରେ । ସେମାନେ ବି ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ଜଗବନ୍ଧୁ ଅକୂଳରୁ କୂଳକୁ ଆସୁ ।

ଜଗବନ୍ଧୁର ମନକଥା କେହି ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ଧାର୍ମିକ ତାହାର ଯୌବନ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷରୁ ବଢ଼ିଣି ବର୍ଷଯାଏ ବାର ବର୍ଷ ଟପିଣି ନେଇଛି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ଗୋଟିଏ କଥା । ଜଗବନ୍ଧୁ ପାଗଳ—ପଥର । ସେ ହୃଦୟହୀନ ତେଣୁ ଅଭଅଡ଼ା ।

—ଦୁଇ—

ସବୁ ସହି ହୁଏ କିନ୍ତୁ ମିଛ ଅପବାଦ ସହି ହୁଏ ନାହିଁ, ଜଗବନ୍ଧୁକୁ ତା' ସାଙ୍ଗସାଥି, ଚିହ୍ନା ଅଚିହ୍ନା ଲୋକେ ଏମିତି ହୃଦୟହୀନ ବୋଲି କହୁଥିବାର ଶୁଣିଲେ ସେ ଅଦ୍ଭୁତ ମନେ କରେ । ସେ କେଉଁ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କେତେ ସମୟ ଭାବିବାରେ ନ କଟାଏ ? ହୃଦୟ ତାହାର ନଥିଲେ ସେ କଣ ଏତେ ଭାବିପାରୁ ଥାନ୍ତା ?

ଅନେକ ଥର ସେ ତାହାର ଅତୀତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ କଥା ଭାବେ । ସେ ଆଉ କାହାକୁ କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ବୋଲି ବିଭା କରି ନାହିଁ । ଥରେ ଚିତ୍ରକଳା ପ୍ରଦର୍ଶନୀରେ ଦୁଇଟି ଛବି ଦେଖି ସେ ବିଭା ହେବାର ଇଚ୍ଛା ଆଉ କରି ନାହିଁ । ସେହି ଅତୀତ ସ୍ମୃତି ମନରେ ତାର ଜୀବନ ପାଇ ଉଠେ ।

ସେ ହେଉଛି ପ୍ରଦର୍ଶନୀର ଦୁଇଟି ଛବି—ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀ ଅଙ୍କିଥିଲେ । ଗୋଟିକରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବତୀ ହସି ଠିଆ ହୋଇଛି । ତାହାର ତଳେ ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀ ବସିଛି । ପାଖକରେ ଲେଖା ହୋଇଛି ବୟସର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ଯୁବତୀର ଛବିରେ ଯୌବନର ସବୁ ମନୋମୁଗ୍ଧତା ଖଚିତ ହୋଇଛି । ଦେଖିଲେ ଲୋଭ ଆସେ । ବୁଢ଼ୀଟିର ଛବିରେ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ-ର ସବୁ କଦର୍ଯ୍ୟତା ସେମିତି ଅଙ୍କା ହୋଇଛି । ଦେଖିଲେ ଯୌବନର ଅସାରତା ସ୍ପଷ୍ଟ ବାରି ହୋଇ ପଡ଼େ । ଯୌବନ ପ୍ରତି ଘୃଣା ଆସେ ।

ଆଉ ଛବିଟି ଗୋଟିଏ କଙ୍କାଳ ମୂର୍ତ୍ତିର ଛବି । ପାଖକରେ କଙ୍କାଳର ମୁଣ୍ଡର ବୀଭତ୍ସ ଦୃଶ୍ୟ ଅଙ୍କା ହୋଇଛି । ଆଉ ପାଖ-ରେ ସୁନ୍ଦରୀର ଗୋଲାପୀ ଚେହେରା ଛବି । ତାହାରି ତଳେ ଲେଖା ହୋଇଛି ସଂସାରର ଅତୀତ ଦିନଆ ।

ଜଗବନ୍ଧୁ ବହୁତ ଥର ସେହି ଛବି ଦୁଇଟି ଦେଖିଥିଲା । ଯୌବନ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଏମିତି ଝଡ଼ି ପଡ଼େ ବୋଲି ତାହାର ମନ ଉପରେ ଅଲିଭା ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖି ହୋଇଗଲା । ସେ ସେହିଦିନୁ ବିବାହ କରିବାର ସବୁ କଳ୍ପନା ମନରୁ ଦୂର କରିଦେଲା ।

ବେଶି ହୃଦୟବାନ ଲୋକ ବୋଲି ସେ ନିଜକୁ ଓ ଅପରକୁ ଆଉ କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଚାକରମାନେ ତାହାର ଦୟା ଓ ନିରପେକ୍ଷତାରେ ବଡ଼ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ । ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ଘରକୁ ବୁଲିଗଲେ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ମିଠେଇ ଫଳ ନେଇ ଯାଇଥାଏ ବୋଲି ପିଲାମାନେ ବି ଖୁସି । ଭିକାରୀ ଶ୍ରେଣୀ ଓ ଅନ୍ଧର ଅନାଥଙ୍କୁ ଯଥାଶକ୍ତି ଦାନ କରେ ।

ସେ ଦେଖେ ଯେ ସଂସାରୀମାନେ ଦୃ-ଢରେ ନିର୍ମମ । ସେମାନଙ୍କର ନିଜର ସଂସାର ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସବୁକାମ, କଥା ଓ ହସର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ସଂସାରର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ରସ କାଢ଼ି ଦେଇ ନିଜର ଘଡ଼ାରେ ରଖିବେ ଓ ନିଜର ପାତ୍ରରୁ ବାହାରର କାହାକୁ କିଛି କେବେ ଦେବେ ନାହିଁ ।

—ତିନି—

ସଂସାରର ଯଦି ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଅଛି ନିଶ୍ଚୟ ସତେ ତାହାହେଲେ ପୁଣି ବାଉ-ଘରର ଝଣାଝଣି କ'ଣ ପାଇଁ ? ତାହାର ମନଟା ଭିତରଆଡ଼ୁ କେମିତି ଶୁଖିଯାଇ ଖୁନ୍ଦୁଡ଼ ଜଙ୍ଘା ପରି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଆଉ ଜଣେ ଲୋକ ସାଙ୍ଗରେ ବର୍ଷକ ତିନି-ଶହ ପଅଁଷଠି ଦିନର ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ଏକାଠି ଗୁନ୍ଥି ହୋଇ ରହିବାର କଳ୍ପନା ତାହାକୁ ଅସହ୍ୟ ଲାଗିଲା ।

ସେଥିପାଇଁ ସେ ବିଭାହେଲା ନାହିଁ । ଏତେ ବର୍ଷ ଯଦି ଚାଲିଗଲା ଆଉ କେତୋଟି ଯାଉ । କିନ୍ତୁ ତାହାର ଚିହ୍ନା ଲୋକେ କହନ୍ତି ସେ ହୃଦୟହୀନ ।

[illegible] ଜଗବନ୍ଧୁ ସେ[illegible] : ଝିଅଟିଏ ଗଲେ ସେ ସହରର ମଜଲିସ [illegible] ଗୋଛାଏ ନେଇ ବସ୍ତିରେ [illegible] ଦାନୀରେ ଏକାଇ ଫେ[illegible] ଉପରେ ଥୁଏ । ପ୍ରତିଦିନ ଯୌବନର ଅର୍ଘ୍ୟ ନେଇ ସେମାନେ ସକାଳୁ ଠିଆ ହୁଅନ୍ତି ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ମଉଳି ଯାଇ ଅନେକ ସକାଳେ ଶ୍ମଶାନକୁ [illegible] ଯାନ୍ତି ।

ମଣିଷ ଠିକ୍ ସେମିତି ଜନ୍ମନାଇ ଯୌବନର ଜୟ ଜୟକାର ଦୁଇଦିନ କରି ଥୟ ପାଇଯାଏ । ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀ ପାଖକୁ ଯାଇ ପାରେ ଓ ସ୍ୱାମୀ ବି ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଠକି ଦେଇପାରେ । ସେ କଥା ଭାବିଲେ ଆଘାତ ପାଏ । ଆଉ ବିଭା କଥା ମନରେ ଆସେ ନାହିଁ ।

ସେଥିପାଇଁ ସେ ନାଲି ଦିନକର ବନ୍ଧୁ ଲୋଡ଼େ । ଯେ ପାଖକୁ ଆସେ, ସେ ସେହି ଟିକକ ପାଇଁ ଜଗବନ୍ଧୁର ଆପଣାର ହୁଏ । ଜଗବନ୍ଧୁ ତାହାପାଇଁ ସବୁ ତ୍ୟାଗ କରେ । ସେ ଚାଲିଗଲେ ଜଗବନ୍ଧୁ ଭୁଲିଯାଏ । [illegible] ପ୍ରକୃତିକୁ ଅନ୍ୟମାନେ କହନ୍ତି ହୃଦୟହୀ-[illegible] । କିନ୍ତୁ କେତେ ହୃଦୟର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ [illegible] ସାଙ୍ଗରେ ଏହି ଆପୋଷୀ ମୀମାଂସା କରେ ସେ କଥା ତାହାର ସଂସାରୀ ବନ୍ଧୁମାନେ ଜାଣିପାରନ୍ତି ନାହିଁ କାରଣ ସେମାନେ ନିଜେ ନିଷ୍ଠୁର ହୃଦୟ-ହୀନ ।

—ଚାରି—

ବେଶି ଖୋଜିଲେ ଲୋକ ସଂସାରରେ ନିର୍ଜୀବ ପଦାର୍ଥକୁ ବି ଭଲ ପାଏ । ଜଗବନ୍ଧୁ ତାହାର ବହିପତ୍ର, ଲିଖଣ ଟେବୁଲ, ଚଉକି କମିଛି ଆଦି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଜର ପର ସ୍ନେହ କରୁ-ଥିଲା । ଲୁଗା ପୁରୁଣା ହୋଇ ହଠାତ୍ ଦିନେ ଚିରିଗଲେ ଜଗବନ୍ଧୁର ହୃଦୟରେ ଗୋଟିଏ କ୍ଷତ କରିଦିଅନ୍ତି । ଯୋଉ ପୁରୁଣା ହୋଇ ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ସେମିତି ଜଗବନ୍ଧୁର ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଯେମିତି ପ୍ରାଣହୀନ ହୋଇ ଯାଏ ।

ଏହିସବୁ ଜାଣିନା ଲୋକେ ଭାବନ୍ତି ଜଗବନ୍ଧୁ ଲୋଭୀ—ବୃଦ୍ଧ । ତାହାର ବୟସ ବଢ଼ିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ତାହାର ହୃଦୟ ଓ ମନକୁ ହଜେଇ ଦେଇଛି ।

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ [illegible] ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ତ୍ରିକଣା ଅମକୁ 'ସାଇଟ' ଉପରେ ପହଁଚି ଗଲୁ । ରାସ୍ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମେ ଖପ୍ ଖାପ୍ ହୋଇଁ ଚକ ଯେଉଁ ଚତ୍ୱରେ ହାଜର ହୋଇଗଲୁ ।

ଉପରେ ଏତେଖଣ୍ଡ ସୁନୀଳ ଆକାଶ । ଯେମିତି ପର୍ଦ୍ଦା ହୋଇ ଅମର କିସୁ ଗୋପନ କିଛି କରୁଥିଲା । ଦୂରରେ ନଗସ୍ତିନ

ଶିଶୁପାଳ ଗଡ଼

ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କର ଅଗ୍ରଭାଗ ଦେଖା ଯାଉଛି; ଆଉ ମଝିରେ ଦେଖାଯାଉଛି ସର୍ବତ୍ର ମାଟିର ଧୂଆଁ ଭଳି ଉଠନ୍ତା ପଡ଼ନ୍ତା ସର୍ପିଳ ରେଖା ଭଳି ଉପରେ ଠାଏ ଠାଏ ଉଚ୍ଚ ହୋଇ ଉପରକୁ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଠିଆ ହୋଇଛି ଯାହାଏ ଗୋଟାଏ ଦେହରର ଚର୍ଦ୍ଦିତ ଚୂଡ଼ା । ଏହି ଦୂରରେ, ଦୁର୍ଗର କେଉଁଠା ଲୋକ ଗୃହ ତୋଳି କରୁଥିବା ଦେଖାଗଲେ । ଠନ୍ ଠନ୍ କରି ଘଣ୍ଟି ବାଜୁଥିଲା । ଦୁଇ ମିନଟ ଭିତରେ ... ଲୋକ ଲାଗିଗଲେ କାମରେ । କ୍ଷଣିରେ କେତେ କଏ ବା

ଓଁହ୍ଲାଇ ଗଲେ ଖାତ ଭିତରକୁ । ମିଷ୍ଟର ଦେଓଙ୍କର ଖୁବ ଜୋର ଗଳାରେ ଅବାଜ ଶୁଭିଲା—"ଚଞ୍ଚଳ, ଚଞ୍ଚଳ" ।

> ଶିଶୁପାଳ ଗଡ ଯାଉଛି— ଭାରତୀୟଙ୍କର ଚୋଖ ମାଉଛି—ଅନ୍ତର କେତେ ଶତାବ୍ଦୀର କାହାଣୀ ଉଦାର ଗୀତ—କିନ୍ତୁ ସେ କାହାର ଗୌରବ ଗାଥା ଦୁଃଖ ଆଉ ଦୈନ୍ୟ ଉପରେ ତୋଳା ହେବ ତାର ଭବିଷ୍ୟତର ଅମର ଇତିହାସ କ'ଣ ତାଙ୍କର ରକ୍ତରେ ଅନନ୍ତ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା ହେଉଥିବ ଚରଦନ ! ଯାହାର ରକ୍ତ ଦେଇ କୀର୍ତ୍ତି ବଢ଼ାଯାଏ ପୁଣି ତାର କେଉଁରେ ଲୁପ୍ତ କୀର୍ତ୍ତିର ଉଦ୍ଧାର । ଇତିହାସରେ ଅମର କେବଳ ଏଇ ଅଧ୍ୟାୟରର କାହାଣୀ—ସଂ: ଦ:

କାଲି ମୋର ଖାତର ସାତ ନମ୍ବର ସ୍ତରରୁ ମିଳିଛି ତାମ୍ରମୁଦ୍ରା, ୭୫। ଖାର

ଥାଉ ଗୁଡ଼ାଏ ହାଡ଼ ମିଳିଥିଲା... ବୋଧହୁଏ କେଉଁ ଯୁଗର ସୈନିକଙ୍କର ହେବ ସେ ଗୁଡ଼ାକ । ଏଇଠି ଦିନେ ମଣିଷ କେତେ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ଚଳ ପ୍ରଚଳ ହଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଛୋଟ ବଡ଼, ସୁଖ-ଦୁଃଖ, ମାନ-ଅଭିମାନ, ପ୍ରେମ-ଘୃଣା, ମିଳନ-ବିରହ, ବାଦ, ବିବାଦ ନେଇ ମାଟିର ମଣିଷ ଏଇଠି ଏଇ ମାଟିରେ ପୁଣି ମିଶିଯାଇଛନ୍ତି । ଏଇଠି ହୁଏତ ଦିନେ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଥିଲା, ଅରେ କାହାଁ କା. ଶହ ଶହ ଅନେକ ହୋଇ ଥିବ,— ଉଷୁମ ନାଲିଆ ରକ୍ତରେ ଏଠା ମାଟିବି ଦିନେ ଓଦା ହୋଇଥିବ···ଘୋଡ଼ା, ହାତୀ ପାଇକଙ୍କର କୋଳାହଳରେ ଏଠା ପ୍ରାନ୍ତର କେତେ ଥର କମ୍ପି ଉଠିଥିବ ! ଶହ ଶହ ବର୍ଷ

ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି ବି, ଏ

ଭିତରେ ଶହ ଶହ ଲୋକ ଜନ୍ମ ହୋଇ ପିଲାରୁ ବୃଦ୍ଧ ହୋଇ ଏଇ ମାଟିରେ କୁଆଡ଼େ ମିଶି ଯାଇଛନ୍ତି । ସେଇ ସବୁ ଦିନର ସେମାନଙ୍କ ସୁଖ-ଦୁଃଖ, ହସ ଖେଳ ସବୁ ବି ସେମିତି

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୨୮ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

(ହାଠ ୧୯ ପୃଷ୍ଠା ଲକ୍ଷ୍ୟ)

କିନ୍ତୁ ଜଗବନ୍ଧୁର ମନ ସେହି ପ୍ରକାରର ସାଂସାରିକ ମଣିଷ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯଥାପି ସଂସାରରେ ଆଉ ପଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ରି ମଣି ... କା ଏସ୍ ରହେ । ଦିନେ ଦିନେ ଜଗବନ୍ଧୁ ... ଏଡକ ବିଶ୍ୱାସ କରେ । ନିଜକୁ ... ଦେଖି ବରି ଭାବେ ବୋଧହୁଏ ସେ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଉଛି !

—ପାଞ୍ଚ—

ସକାଳେ ମାଳୀ ଫୁଲ ଦେଇଗଲା । ଫୁଲ ... ନେଲୁ ଅଞ୍ଜଳି ଦେଇ ସେ ତାହାର ଫୁଲ-ଦାନୀ ସଜେଇ ଜ ମନରେ ଲାଗିଲା । ପ୍ରତିଦିନର ଅଭ୍ୟାସ ।

ଜଳଖିଆ ଖାଇଲା ବେଳେ ଚହିଆ ଆସି ... ଟିକିଏ ଖାଇବା ପାଇଁ । ବିରାଡ଼ିଟିଏ ବୁଲି ବୁଲି ସେତେବେଳେ ଆସେ ତାହାର ... ଟିକି ମାଗିବା ପାଇଁ । ଅନ୍ୟଦିନ ପରି ... ଏଦିନ ବି ଅସିଥିଲେ, ଚଢ଼େଇ ଓ ପଶୁ ।

ହଠାତ୍ ବିଲେଇର ଲୋଭ ହେଲା । ସେ ... ଜିଅଟିକୁ ଠିକ ବୋଲି ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ... ଲକୁ ଫୁଲଦାନୀ ପଡ଼ି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ- ... ।

ଜଗବନ୍ଧୁର ଆଖି ଆଗରେ ଯେମିତି ତାହାର ପୃଥିବୀ ବୁଲିଗଲା । ବିଲେଇ ଓ ଚଢ଼େଇ ଉଭୟେ ଖସି ଚାଲିଗଲେଣି ।

—ଛ—

ମଣିଷ ତାହାର କେହି ଆତ୍ମୀୟ ମରିଗଲେ ଯେମିତି ଅତୁର ହୋଇ ତାହାକୁ ଖୋଜେ, ଜଗବନ୍ଧୁ ସେମିତି ତାହାର ଫୁଲଦାନୀକୁ ଖୋଜିଲା । ତାହାର ସେହି କାଚ ଫୁଲଦାନୀ ପ୍ରତି କେତେ ମମତା ଲାଗି ଯାଇଛି ସେଦିନହିଁ ସେ ଅନୁଭବ କଲା ।

ଏତେ ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗ ସେ ତ୍ୟାଗ କରିଛି । ସାମାନ୍ୟ ଟିଅଲ ପରି ଫୁଲ କେଇଟି ଆଣି ତାହାର ଛୋଟିଆ ଫୁଲ ଦାନୀରେ ରଖି ଦେଖି ସେ ଆନନ୍ଦ ପାଉଥିଲା । ସେତକ ବି ଚାଲିଗଲା । ତାହାର ଦେହର ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗ କଟିଗଲା ପରି ସେ ଦୁଃଖ ପାଇଲା ।

ଚାକର ଆସି ଯେତେବେଳେ କାଚ ସବୁ ଗୋଟେଇ ନେଇ ଫିଙ୍ଗି ଦେବାକୁ ଯାଏ, ଜଗବନ୍ଧୁ ତାହାକୁ ଅଟକାଇ ଖଣ୍ଡେ ଖବର କାଗଜରେ ରଖିଲା । ନିଜର ଟେବୁଲ ଉପରେ, ଫୁଲ ଗୁଡ଼ିକରୁ କେତୋଟି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପାତ୍ରରେ ଫୁଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ସଜେଇ ରଖି ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲା ନାହିଁ । ତାହାର ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ଦରକାରୀ ଜିନିଷ ଚ ଦିନ ପାଇଁ ହଜିଲା ।

—ସାତ—

ଜଗବନ୍ଧୁର ଦୁଃଖର କାରଣ କ'ଣ ସେହି କାଚ ପାତ୍ରଟିର ଦାମ୍ । ମୋଟକ ମୋଟେ ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା । ଯେଉଁ ଲୋକ ଏତେ ଟଙ୍କା ଅର୍ଜନ କରି ସବୁ ଖରଚ କରିଛି ସେ କଣ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଯିବା ପାଇଁ ଆଘାତ ପାଇ ପାରେ ?

ହୃଦୟବାନ ଲୋକହିଁ ନିର୍ଜୀବ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ଝୁରି ପାରେ । ସେଇ ଲୋକଙ୍କୁ ସଂସାରୀ ଲୋକେ ହୃଦୟହୀନ ପଥର ବୋଲି କହନ୍ତି ଇର୍ଷାରେ । କାରଣ ସଂସାରୀ ଲୋକ ତାହାର ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲାଙ୍କର ରୋଗ, ଅଯତ୍ନ ଓ ଅଭାବ ଭିତରେ ସଢ଼ି ସଢ଼ି ମରିଗଲେ ବି ସେ ହସି ହସି ସେସବୁ ପାସୋରି ଦେଇ ପୁଣି ଥରେ ନୂଆରେ ମନ ବସାଇ ପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତ ହୃଦୟବାନ ଲୋକକୁ ଇର୍ଷାରେ କହନ୍ତି ପଥର—ପାଗଳ ।

ଅନ୍ୟକୁ ଦୁଃଖ ନ ଦେବା ପାଇଁ ସେ ବିଭା କଲା ନାହିଁ । ତାହାକୁ ସଂସାର ଯଦି ପଥର ବୋଲି ଅପବାଦ ଦେଲା ଦେଉଥାଉ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

'ମେ' ମାସର ଆରମ୍ଭ । ଗ୍ରୀଷ୍ମାବକାଶ, ମୁଁ ପୁଣି ସେତେବେଳେ ଥାଏ ଶଯ୍ୟାଗତ, ହଠାତ୍ ଦିନେ କେତେ ଛାତ୍ର ପହଞ୍ଚିଲେ ମୋ ପାଖରେ—ଗୋଟିଏ ଅନୁରୋଧ ନେଇ । ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ସେମାନଙ୍କୁ

ଉତ୍ତର ପଥର ଯାତ୍ରୀ

ଉତ୍ତର-ଭାରତ ଭ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ତିନି ହଜାର ଟଙ୍କା, ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଇତିହାସର ଚଉଦ ଜଣ ଛାତ୍ର ଯିବେ । ଅଧ୍ୟାପକ ଜଣେ ସଙ୍ଗରେ ଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସେଥିପାଇଁ ଯିବାକୁ ହେବ ମୋତେ—ଏହାହିଁ ତାଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ।

ପ୍ରତିବାଦ କଲି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି ଏ ଅନୁରୋଧ ଶୁଣି । ଅଙ୍କାରର ଜୀବ ମୁଁ । ସାନ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶର ସାନ ସହରଟିରେ ପିଲାଟି ଦିନରୁ ରହି ଆସିଛି । ପ୍ରଦେଶ ବାହାରକୁ ଥରେ ହିଁ ଥରେ ଯାଇଛି କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ । ମୋତେ ପୁଣି ମନୋନୀତ କରିଛନ୍ତି ଏମାନେ ଆଲୋକର ବର୍ତ୍ତୀ ନେଇ ଆମର ଏହି ବିରାଟ ଦେଶଟାର ଅନ୍ଧାର କୋଣରେ ପଡ଼ିଥିବା କେତେକ ଶିଶୁଙ୍କୁ ସାରା ଉତ୍ତର-ଭାରତ ସହିତ ପରିଚୟ କରାଇ ଦେବା ପାଇଁ ? ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ କିଛି ଠିକ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ତା'ପରେ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ଏହା ଗ୍ରୀଷ୍ମଦିନ । ଗ୍ରୀଷ୍ମାବକାଶ । ଏ ଦିନରେ ଉତ୍ତର-ଭାରତ ଜଳୁଥିବ ଖରାରେ । ଏତେବେଳେ କଅଣ ଉତ୍ତର-ଭାରତ ଭ୍ରମଣରେ ଯାଆନ୍ତି ? ମନା କଲି । କିନ୍ତୁ ପୁଣି ସେହି ଅନୁରୋଧ । ବୁଝିଲି ଏମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ନୂତନ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବାର ଉତ୍କଣ୍ଠା ଅତି ପ୍ରବଳ । ବାଧା ଦେବା ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ । ଅବଶେଷରେ ଯାତ୍ରୀଦଳର ଭାର ବହନ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କଲି ।

ଦୁଇ ତିନି ଦିନ ଭିତରେ ଉଦ୍ୟୋଗ-ପର୍ବ ଠିକଠାକ କରି 'ମେ' ମାସର ଆଠ ତାରିଖ ରାତି ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ ଉତ୍ତର-ଭାରତ ଅଭିମୁଖରେ, ସେ ଦିନ କି ବାର ମନେ ନାହିଁ । ତିଥି-ନକ୍ଷତ୍ର କଅଣ ଜଣା ନାହିଁ । ପାଞ୍ଜି-ପତ୍ର ଦେଖା-ଦେଖି ନାହିଁ, ହଜାର ହଜାର ଯାତ୍ରୀ ଏ ପାଖରୁ ସେ ପାଖକୁ ଗଲେଣି । ତାଙ୍କରି ଭିତରେ ଆମେବି କେତେକ ଗଲୁ । ଭଲ-ମନ୍ଦ ଆମ ଉପରେ । ଆମେ ହସିଥିବା ହେଲେ ହେଲା । ରାତି ପ୍ରାୟ ନଅଟା ବେଳେ ପୁରୀ-ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ କଟକ ଛାଡ଼ିଲା । କଟକରୁ ଆମେ ବିଦା ନେଲୁ ପ୍ରାୟ ଏକମାସ ପାଇଁ ।

ତହିଁଆର ଦିନ ସକାଳେ ପହଞ୍ଚିଲୁ କଲିକତାରେ, ଆମ ଭିତରୁ ଅଧିକାଂଶ କଲିକତା ଆଗରୁ ଦେଖିଥିଲେ । ନୂତନତ୍ୱର

> [ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା ନୁହେଁ—ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ଛାତ୍ରଙ୍କର ସଙ୍ଗୀ ହୋଇ ଏହି ପୁରାତନ ମହାଦେଶ ଉତ୍ତର ଭାରତର ନୂତନ ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି—
> ସଂ :]

ନୂତନ କିଛି ଆଶ୍ୱାଦ ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ଆଗରୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରିଥିଲୁ । କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେଲା ନାହିଁ । ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ-ଏଭେନ୍ୟୁ ଉପରେ ଥିବା "ମାରୱାଡ଼ି ଛାତ୍ରାବାସ"ର ମ୍ୟାନେଜର ଆମ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ କରିଦେଲେ, ଆମେମାନେ ରହିଲୁ ଦୁଇଦିନ । ସହର ଗୋଟାକ ଟ୍ରାମ-ବାସରେ ବୁଲିବୁଲି ଦେଖିଲୁ । ବିଶେଷ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଚିଡ଼ିଆଖାନା, ଯାଦୁଘର, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭିକ୍ଟୋରିଆ ମେମୋରିଆଲ ହଲ, ବୋଟାନିକେଲ ଗାର୍ଡ଼େନ୍, ଲେକ, ବେଲୁଡ଼ ମଠ, କଲେଜ ଇତ୍ୟାଦି ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ସେଠାରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉପଭୋଗ କରିଥିଲୁ ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ଉପରେ "ବୋଟାନିକେଲ ଗାର୍ଡ଼େନ୍"କୁ କଲିକତାର ଘାଟରୁ ଯାଉଥିବା "ଷ୍ଟିମର"ରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଗୋଟିଏ ଘଣ୍ଟାର ସମୟ । ନଦୀ କୂଳର ଝିରି ପାଣି କାଟି 'ଷ୍ଟିମର' ଚାଲିଥାଏ । ଅସ୍ତଗାମୀ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଲାଲ-ରଶ୍ମିରେ ରଞ୍ଜିତ ହୋଇ ଦୂରରୁ କଲିକତା ମହାନଗରୀ ଅତି ମନୋହର ଦିଶୁଥାଏ ।

ଦଶ ତାରିଖ ରାତିରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସ ଯୋଗେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ ମୋକାମାକୁ । ତହିଁ ଆରଦିନ ଦିନ ଦୁଇଟା ବେଳେ ମୋକାମାରେ ପହଞ୍ଚି ବିଶ୍ରାମ ନେଲୁ ବିରଳା ମନ୍ଦିରରେ । ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳର ଉତ୍ତାପ ଆମ ଶରୀରକୁ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରିଦେଲା କିନ୍ତୁ ଆମ ମନକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ମନ ସେତେବେଳେ ନାଳନ୍ଦା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଶତ-ଶତ-ବର୍ଷ-ତଳେ ହଜିଯାଇଥିବା ଗୌରବ ଆଙ୍କିବାରେ ଲାଗିଥିଲା ଓ ରାଜଗିରିର ପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ଐତିହାସିକ ପାଟଳୀପୁତ୍ର-ପ୍ରାଚୀରର କଳ୍ପନାରେ ବାସ୍ତ । ପାଟନାରେ ଦିନଟିଏ ରହି, ସେଠାକାର କଲେଜ, ଗୋଲଘର ଓ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖି ବାର ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ ରାଜଗିରି ଅଭିମୁଖରେ, ବକ୍ତିଆରପୁର ଷ୍ଟେସନଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୫୦ ମାଇଲ ବାଟ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ସାନ ଅର୍ଦ୍ଧ-ଓସାରିଆ ରେଳଗାଡ଼ିରେ । ରାଜଗିରି ଧର୍ମଶାଳାରେ ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କଲୁ ସେଦିନ ରାତିରେ । ତହିଁଆରଦିନ ସକାଳୁ ସେଠାକାର ଜଣେ ଲୋକ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ବୁଦ୍ଧ ମନ୍ଦିର, ଜୈନ ମନ୍ଦିର, ପାଟଳୀପୁତ୍ର ପ୍ରାଚୀର ଓ ରାଜଗିରି କୁଣ୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ପରିଦର୍ଶନ କରି ବାହାରିଲୁ ନାଳନ୍ଦା ପୁଣି ସେହି ସାନ ରେଲଗାଡ଼ିରେ । ନାଳନ୍ଦା ଷ୍ଟେସନରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇମାଇଲ ବାଟ ଅତିକ୍ରମ କରି ପହଞ୍ଚିଲୁ ଐତିହାସିକ-ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ନିକଟରେ । ଧରିତ୍ରୀ ଗର୍ଭରେ

ଲେଖକ—

ଅଧ୍ୟାପକ ଅନନ୍ତକୁମାର ମହାନ୍ତି, ଏମ୍.ଏ.

ଯେ ଆମ ପ୍ରାଚୀନ ଶିକ୍ଷା ଓ ସଭ୍ୟତାର ଅନେକ ଏମିତି ଭାବରେ ଲୁକ୍କାୟିତ ଥିଲା ତାହା ନିଜ ଆଖିରେ ନ ଦେଖିଲେ କଳ୍ପନା କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ଉତ୍ତର-ଭାରତରେ ଥିବା ବହୁ ଆଧୁନିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ଦେଖିଲୁ । କିନ୍ତୁ ନାଳନ୍ଦାରେ ପୃଥିବୀ କୋଳରୁ ବିଶ୍ୱ-ବିଦ୍ୟାଳୟର ଯେତେକ ଭଗ୍ନାବଶେଷ ଉଦ୍ଧାର କରି ଯାଇ ପାରିଛି ତାହାର ତୁଳନାରେ ଆଧୁନିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ତୀ ଶ୍ରୀ

ଓ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଥମ ସୋପାନରେ ପାଦ ଦେଇଛି ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାଳନ୍ଦାରେ ଏଗାରଟି ଶିକ୍ଷା-ମନ୍ଦିର ଓ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ମନ୍ଦିରର ଭଗ୍ନାବଶେଷ ଉଦ୍ଧାର କରି ଯାଇ ପାରିଛି । ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଟି ଆୟତନରେ ବନାରସ-ହିନ୍ଦୁ-ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅପେକ୍ଷା ବଡ଼ ହେବ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଶିକ୍ଷା-ମନ୍ଦିର ମାନଙ୍କରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ବାସସ୍ଥାନ ଓ ଭୋଜନାଗାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ଏକଦା ପୃଥିବୀର ନାନା ସ୍ଥାନରୁ ଛାତ୍ରମାନେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ନାଳନ୍ଦାକୁ ଆସୁଥିଲେ ଓ ଭାରତବର୍ଷ ଯେ ଏକକାଳରେ ଶିକ୍ଷା ଓ ସଭ୍ୟତାର ଆଲୋକ ପୃଥିବୀର ଚାରିଆଡ଼େ ବିକୀରଣ କରୁଥିଲା, ନାଳନ୍ଦା ପରିଦର୍ଶନ କଲାପରେ ଏ କଥା ବାସ୍ତବିକ ସତ୍ୟ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ।

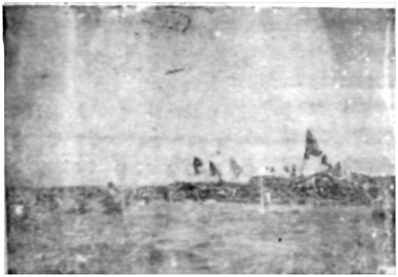

(ଗଙ୍ଗା ଯମୁନାର ଅବାଧ ମିଳନ—ପ୍ରୟାଗ ।)

[ଅଲ୍ଲାହାବାଦ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ।]

ତେର ତାରିଖ ଦିନ ଓପର ଓଳ ନାଳନ୍ଦାରୁ ପାଟଣାକୁ ମଟର ବାସ୍ ଯୋଗେ ଫେରି ଆସି ସେହିଦିନ ରାତିରେ ବନାରସ—କେଣ୍ଟନମେଣ୍ଟ—ଏକ୍‌ସପ୍ରେସ ଯୋଗେ ବନାରସ ଯାତ୍ରା କଲୁ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ପ୍ରାୟ ଚାରିଟା ବେଳେ ବନାରସ—ହିନ୍ଦୁ—ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦେଖିବାକୁ ବାହାରିଲୁ । ଚାରିଆଡ଼ ବୁଲି ଦେଖିବାକୁ ପ୍ରାୟ ତିନି ଘଣ୍ଟା ଲାଗିଲା ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଏହିକି ସେହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାହାକୁ କପର୍ଦ୍ଦକହୀନ ପରଲୋକଗତ ମହାମାନ୍ୟ ମାଳବ୍ୟଜୀ ଭିକ୍ଷାଲବ୍ଧ ଧନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଯାଇଛନ୍ତି ! ଧନ୍ୟ ମାଳବ୍ୟଜୀ । ତୁମର ଏ କୀର୍ତ୍ତି ଚିରଦିନ ବଞ୍ଚି ରହୁ ଓ ଶତ ଶତ ଲୋକଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା-ପ୍ରସାର ଦିଗରେ ପ୍ରେରଣା ଦେଉ । "ପାଠ ପଢ଼, ଦୁଧ ପିଅ ଓ କୁସ୍ତି କର"—ଛାତ୍ରସମାଜ ପ୍ରତି ତୁମର ଏ ବାଣୀ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉ ।

ପନ୍ଦର ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳେ ଆମେ ଟାଙ୍ଗା ଯୋଗେ ବନାରସରୁ ପ୍ରାୟ ଚାରି ମାଇଲ ଦୂରରେ ଥିବା 'ସାରନାଥ' ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଗଲୁ । ସେଠାରୁ ଫେରି ଦଶାଶ୍ୱମେଧ ଘାଟରେ ସ୍ନାନ କରି, ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କର ସୁନାର ମନ୍ଦିର ଦେଖି ସେହିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ଛ'ଟା ବେଳେ "ଅପର-ଇଣ୍ଡିଆ- ଏକସ୍‌ପ୍ରେସ୍" ଯୋଗେ ଅଲ୍ଲାହାବାଦ ଯାତ୍ରା କରି ପ୍ରାୟ ରାତି ବାରଟା ବେଳେ ଅଲ୍ଲାହାବାଦର ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରେ ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କଲୁ । ତହିଁ ଆରଦିନ ସକାଳେ 'ତ୍ରିବେଣୀ' ପରିଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ବାହାରିଲୁ । ପ୍ରାୟ ସାତ ମାଇଲ ବାଟ ଡଙ୍ଗାରେ ଗଲୁ । ସଙ୍ଗମ ଠାରେ ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା ଓ ସରସ୍ୱତୀ ନଦୀଙ୍କର ଅପୂର୍ବ ମିଳନ ଦେଖି କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ନିର୍ବାକ ଓ ନିସ୍ପନ୍ଦ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ରଘୁବଂଶର ତ୍ରୟୋଦଶ ସର୍ଗରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ କାଳିଦାସଙ୍କର ଅମର-ଶ୍ଳୋକ ଆପେ ଆପେ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା "କ୍ୱଚିତ୍ ପ୍ରଭାଲେପିଭି-ରିନ୍ଦ୍ରନୀଲୈଃ" ଇତ୍ୟାଦି । କଳ୍ପନା-ବିହାରୀ କବି କାଳିଦାସଙ୍କ ପ୍ରକୃତି-ବର୍ଣ୍ଣନାର ବାସ୍ତବ ସହିତ ଏପରି ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି ବୋଲି ପୂର୍ବରୁ ଆମର ଧାରଣା ନ ଥିଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଗୋଟିଏ "ଜଲବୋଟ" ଠିକ୍ କରି ସଙ୍ଗମ ସ୍ଥଳକୁ ଗଲୁ । ଶତ ଶତ ଲୋକ ସେଠାରେ ସ୍ନାନ କରି, ସଂସାରର ପାପ-ତାପ ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ଶରୀର ଓ ଆତ୍ମାକୁ ପବିତ୍ର କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । କି ପ୍ରଗାଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ସେମାନଙ୍କର ! ପାପର ବିନାଶ ହେଉ ବା ନ ହେଉ ସେମାନଙ୍କର ଏହି ସରଳ-ବିଶ୍ୱାସଟିକୁ ମାନି ନେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଆମେ ମଧ୍ୟ ସ୍ନାନ କଲୁ ସେଠି । ସ୍ନାନ କଲା ବେଳେ ବାମ ପଟେ ଥାଏ ଯମୁନାର ନୀଳ-ଜଳ ଓ ଡାହାଣ ପଟେ ଥାଏ ଗଙ୍ଗାର ଶ୍ୱେତ ଜଳ । ମିଳନ ସତ୍ତ୍ୱେ ନଦୀଦ୍ୱୟ ପରସ୍ପରର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ନାହାନ୍ତି-ଏହି ହିଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ବିଷୟ । ସଙ୍ଗମଠାରେ ଗୋଟିଏ ସରଳ ରେଖାର ଏକ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଯମୁନାର ନୀଳ ଜଳ ଓ ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଗଙ୍ଗାର ଶ୍ୱେତ ଜଳ ମିଳନ ସ୍ଥଳକୁ ମେକ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ତା'ପରେ ଆମେ ଅଲ୍ଲାହାବାଦ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିଦର୍ଶନ କରି ଭାରତମଣି ଜବାହାରଲାଲ ନେହରୁଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ "ଆନନ୍ଦ ଭବନରେ" ପହଞ୍ଚିଲୁ । ସ୍ଥାନଟି ଅତି ଚମତ୍କାର ବାସଭବନଟି ନାନାଦି ବୃକ୍ଷ ଲତା ଓ ଉଦ୍ୟାନ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ପ୍ରକୃତ ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଖର ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ପ୍ରକୃତି ଦେବୀ ସେଠାରେ ଅବସାଦଗ୍ରସ୍ତ ମନକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ତତ୍ପର ଥିଲା ପରି ଜଣାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଆମେ ଆନନ୍ଦ ଭବନ ପରିଦର୍ଶନ କରି ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କଲା ବେଳେ ଆନନ୍ଦ ଭବନର ସନ୍ତାନ ପଣ୍ଡିତଜୀ ନେହେରୁ କୋଳାହଳମୟ ସଂସାରରେ କର୍ମଲିପ୍ତ ଥାଇ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ । ନିୟତିର ନିୟମ ଅତି କଠୋର, ଯାହା ପାଇଁ ସୁଖ ଓ ଶାନ୍ତିର ଏତେ ଆୟୋଜନ ସେ ସେଥିରୁ ବଞ୍ଚିତ । ଆନନ୍ଦଭବନ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ବିରାଟ ପ୍ରାସାଦ " ସ୍ୱରାଜଭବନ " ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନ୍ୟ କେତେକ ସ୍ଥାନ ଦେଖି ପ୍ରାୟ ଦିନ ଦୁଇଟା ବେଳେ ଆଶ୍ରମକୁ ଫେରି ଆସିଲୁ। କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ ନେଇ ଓମର ଓଲ ଖୁସ୍‌ରୁବାଗର ରାଜ ପ୍ରାସାଦ ସବୁ ଦର୍ଶନ କରି ସେହିଦିନ ରାତି ଦଶଟା ବେଳେ "ଉଦ୍ୟାନ-ମୟ ସହର" ଲକ୍ଷ୍ନୌ ଅଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରା କଲୁ। ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ସେହିଦିନ ମାନ୍ୟବର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ ଟଣ୍ଡନ ମଧ୍ୟ ସେହି ଗାଡ଼ିରେ ଅଲ୍ଲାହାବାଦରୁ ଲକ୍ଷ୍ନୌ ଯାଉଥିଲେ।

ଷ୍ଟେସନଠାରେ ଆମର କେତେକ ଛାତ୍ରଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ହୋଇଗଲା। ପ୍ରାୟ ଏକଘଣ୍ଟା କାଳ ସେ ପ୍ଲାଟଫରମ ଉପରେ ରେଲ ଅପେକ୍ଷାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସହିତ କଥୋପ-କଥନ କରିଥିଲେ। ଛାତ୍ରମାନେ ମଧ୍ୟ ହାଠାଢ୍‌ଢୋ'ଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଲାଭ କରି ଅଶେଷ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ। ରାତି ପ୍ରାୟ ଦଶଟା ବେଳେ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା। ସେ ଦିନ ରାତିରେ ଛାତ୍ରମାନେ ଅତି ଆରାମରେ ନିଦ୍ରା ଗଲେ।

ସତର ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳେ ଲକ୍ଷ୍ନୌରେ ପହଞ୍ଚି ଲକ୍ଷ୍ନୌ-ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅତିଥି ହେଲୁ। ଛାତ୍ରାବାସରେ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରା ହେଲା, ସମସ୍ତ ଦିନ ସହରଟା ବୁଲିବୁଲି ମନରେ ଆନନ୍ଦ ହୁଏ। ଆମେ ଏଠାରେ ଦୁଇ ଦିନ ରହି ଚିଡ଼ିଆଖାନା, ଇମାମ୍‌ବାଡ଼ା, ଛତ ଘର, ଯାଦୁଘର, ଦିଲ୍‌-ଖୁସିଆ ପାର୍କ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖିଲୁ। କିନ୍ତୁ ଆମେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲୁ

[ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ବାସଭବନ—ଅଲ୍ଲାହାବାଦ]

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପଠନାଗାର Library) ଓ ବେଲିଗାର୍ଡ ନାମକ ଗୋଟିଏ ଐତି-ହାସିକ ସ୍ଥାନ ପରିଦର୍ଶନ କରି। "ବେଲିଗାର୍ଡ ଗେଟ୍‌ୱେ" ଭାରତବାସୀଙ୍କ ଅତୀତ ଗୌରବର ଗୋଟିଏ ସଂକେତ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ବେଳେ ଏହି ବେଲିଗାର୍ଡ ଠାରେ ଭାରତୀୟ ସିପାହୀ ମାନେ ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ

(ଇମାମବାଡ଼ା)

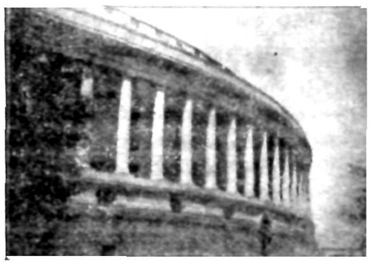

(ଦିଲ୍ଲୀ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ଗୃହର ଚିତ୍ର)

ଦେଖିଲୁ। ଏଠାରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ଘର ସହିତ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଉଦ୍ୟାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। ସହରର ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ିକ ବେଶ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ। ବାସ୍ତବିକ ଲକ୍ଷ୍ନୌ ସହରଟି ଦେଖି

ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ ଓ ଏଠାରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟ ଛାଉଣିକୁ ଦଖଲ କରିଥିଲେ।

ଅଠର ତାରିଖ ଦିନ ରାତିରେ ଲକ୍ଷ୍ନୌ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଆଗ୍ରା କେଣ୍ଟନ୍‌ମେଣ୍ଟ ଏକ୍‌ସ୍‌ପ୍ରେସ୍ ଯୋଗେ ଆଗ୍ରା ଅଭିମୁଖରେ ଚଳିଲୁ। ତହିଁ ଆର ଦିନ ରାଜାକମଣ୍ଡି ଷ୍ଟେସନରେ ଓହ୍ଲାଇ "ବଳବନ୍ତ ରାଜପୁତ କଲେଜର" ଛାତ୍ରାବାସରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲୁ। ଏଠାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଉତ୍ତାପ ସେତେବେଳେ ୧୨୦°। ରାତି ଦଶଟା ବେଳେ ମଧ୍ୟ କଳରୁ ଗରମ ପାଣି ବାହାରୁଥାଏ ଓ ଦେହ ହାତ ଜଳି ଗଲା ପରି ଜଣାଯାଉଥାଏ। ରେଲରେ ଆସୁ ଆସୁ ଦୂରରୁ ଗଛ ପତ୍ରର ଅନ୍ତରାଳରେ ଶୁଭ୍ର ତାଜମହଲର ଦର୍ଶନ ମିଳିଥିଲା। ତେବେ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଉତ୍ତାପ ସହ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସେତିକି ଯଥେଷ୍ଟ ବୋଲି ମନେ ହେଲା।

କୋଡ଼ିଏ ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳ ନ ହେଉଣୁ ଆମେ ସଦଳବଳେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ, ତାଜମହଲର ଦର୍ଶନ ପାଇଁ। ପ୍ରଭାତର ଶୀତଳ ସମୀରଣ, ତୀର ଚଞ୍ଚଳା ଯମୁନାର କଳ-କଲ୍ଲୋଳ ଓ ଶୁଭ୍ର ତାଜମହଲର ମର୍ମର ମୂର୍ତ୍ତି ଆମ ମନରେ ସ୍ୱପ୍ନ ରଚନା କଲା, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ତାଜ-ମହଲଠାରେ କିଛି ସମୟ ରହି, କବର ତଳେ ଚିର ନିଦ୍ରା ମଗ୍ନ ବିରହୀ ବାଦସାହାଙ୍କ ଦୁଃଖର ସମବେଦନା ଜଣାଇ, ଯମୁନା କୂଳର ଆର ପଟେ ଆଗ୍ରା-ଦୁର୍ଗ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଗଲୁ। ସେଠାରୁ ଫେରି କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ ନେଇ ଉପର ଓଳି ସିକନ୍ଦ୍ରା ଠାରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଟ୍ଟରଙ୍କ କବର ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ସ୍ଥାନଟି ଅତି ନିର୍ଜନ । ଶୃଗାଳମାନେ ପଲ ପଲ ହୋଇ ବିଚରଣ କରୁଥାନ୍ତି । ଆମକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ସେମାନେ ନିକଟସ୍ଥ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ ପଳାଇଗଲେ । କବର ତଳେ ଜନନୀଙ୍କ କୋଳରେ ସୁପ୍ତ ବାଦସାଙ୍କର ବିଶ୍ରାମ ଭଙ୍ଗ ହେବ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରି ଆମେ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ସେ ସ୍ଥାନ ପରିତ୍ୟାଗ କଲୁ ।

ତହିଁଆର ଦିନ "ଅପ୍-ଡେସର-ଏକ୍ସ୍‌-ପ୍ରେସ୍" ଯୋଗେ ଅଗ୍ରାରୁ ବାହାରି ବାଇଶି ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳେ ଭାରତର ରାଜଧାନୀ ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଆମେ ସେତେବେଳେ ନିତାନ୍ତ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲୁ । ସେଥିପାଇଁ ଦରିଆଗଞ୍ଜର ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ସାରା ଦିନଟି ବିଶ୍ରାମ ନେଲୁ । ତହିଁ ଆର ଦିନ ସେଠାରେ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ, ଭାଇସ୍‌ରୟଙ୍କ ପ୍ରାସାଦ, ଇଣ୍ଡିଆ ଗେଟ୍, କନଟ୍ ପ୍ଲେସ୍, ଗୋଲ ମାର୍କେଟ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖିଲୁ । "ଲାଲକିଲ୍ଲା" ଦେଖିବାକୁ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଲାଗିଲା । ପରଦିନ "କୁତୁବ୍-ମିନାର" ଦେଖି ତୁଫାନ୍-ଏକ୍ସ୍‌ପ୍ରେସ ଯୋଗେ ଗୟା ଅଭିମୁଖରେ ବାହାରିଲୁ । ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଆମେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଣ୍ଡିତ ଜହରଲାଲ ନେହରୁଙ୍କୁ ଭେଟିବୁ ବୋଲି ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଲୁ । କିନ୍ତୁ ପଣ୍ଡିତଜୀ ତାଙ୍କ ସବୁଦିନିଆ କାମରେ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯେ ଆମକୁ ମୁହାଁ ମୁହିଁ ଦେଖା ନ ଦେଇ ଉପର ବାଲ୍‌କନି ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଆମକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିଥିଲେ ।

ଗୟାରେ ପହଞ୍ଚି "ଭାରତ ସେବାଶ୍ରମ ସଙ୍ଘ"ର ଆଶ୍ରୟ ନେଲୁ । ସେଠାରୁ ବୁଦ୍ଧଗୟା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆଠ ମାଇଲ ବାଟ ଟାଙ୍ଗାରେ ଗଲୁ । କଥିତ ଅଛି ଏଠାକାର ବୋଧିଦ୍ରୁମ ତଳେ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ଥାଇ ବୁଦ୍ଧଦେବ ନିର୍ବାଣ ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ଅଠେଇଶ ତାରିଖ ଦିନ ଗୟାରୁ ଆସାନସୋଲ ଆସି ସେଠାରୁ ଟାଟାନଗର ଗଲୁ । ଟାଟାନଗରରେ ତିନି ଦିନ ରହିଲୁ,

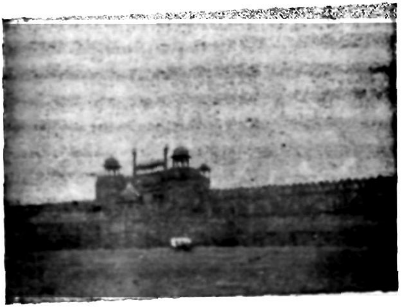

(ଇତିହାସପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲାଲଦୁର୍ଗ)

କାଠ-କାରଖାନା ଦେଖିବାକୁ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଲାଗିଲା । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ "ଜମ୍‌ସେଦ୍‌ପୁର ଉଦ୍ୟାନ" ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲୁ ।

ଜୁନ୍ ପହିଲା ଦିନ ଟାଟାନଗରରୁ ଗୁଣ୍ଡିବସା ଯାତ୍ରି ରେଲରେ ଆସି ସେଠାରେ

(କୁତୁବ ମିନାର)

କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ ନେଇ, ମଟର ବସ୍ ଯୋଗେ କେନ୍ଦୁଝର ବାହାରିଲୁ । ପ୍ରାୟ ୭୫ ମାଇଲ ବାଟ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଆଦୌ ତିନି ଘଣ୍ଟା ଲାଗିଲା । ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ିକ ଏଠାକାର ଏତେ ଚମତ୍କାର ବୋଲି ଧାରଣା ନଥିଲା । ରାସ୍ତାର ଦୁଇ କଡ଼ରେ ଗଛପତ୍ର ଓ ପାହାଡ଼ମାନ ଥିବାରୁ ଅତି ମନୋହର ଦିଶୁଥାଏ । କେନ୍ଦୁଝର ଠାରେ ପହଞ୍ଚି "କାଞ୍ଜିଦୟାଲ ଧର୍ମଶାଳାରେ" ଆଶ୍ରୟ ନେଲୁ । ତହିଁ ଆର ଦିନ ମଟର-ଟ୍ରକ୍‌ଟିଏ ଠିକ୍ କରି ସୁସୁଣି ନାମକ ଗୋଟିଏ ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନ ଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ଗଲୁ । କଥିତ ଅଛି ବହୁକାଳ ପୂର୍ବେ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ନଗର ଥିଲା । ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ପ୍ରସ୍ତର ଗାତରେ ଫ୍ରେସ୍କୋ-ଚିତ୍ରମାନ ଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ସୀତାବଞ୍ଜି ନଦୀ କୂଳରେ ନାନାଦି ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟଦ୍ୱାରା ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ସ୍ଥାନଟି ଅତି ଲୋଭନୀୟ ମନେ ହେଲା । ସେଠାରୁ ଫେରି "ସାନ ଘାଗରା" ନାମକ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ଭରା ସ୍ଥାନ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲୁ । ସେଠାରେ ମାଛକାନ୍ଦ ନଦୀ ପାହାଡ଼ ଭିତରେ ସାନ ବଡ଼ ଜଳପ୍ରପାତ ମାନ ସୃଷ୍ଟି କରି ବହି ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଲୁ ।

ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତର-ଭାରତ ଭ୍ରମଣ ପରେ କ୍ଳାନ୍ତ ଓ ଅବସାଦଗ୍ରସ୍ତ ମନକୁ କେନ୍ଦୁଝରର ପ୍ରାକୃତିକ-ଶୋଭା ଅଶେଷ ତୃପ୍ତି ଦାନ କଲା । ସେଠାରେ ଦୁଇ ଦିନ ରହି ଜୁନ ମାସର ତିନି ତାରିଖ ଦିନ ଯାତ୍ରା ସମାପନ କରିବା ମାନସରେ କଟକ ଅଭିମୁଖରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ ।

(ଶିଶୁପାଳ ଗଡ଼ ୬୦ ପୃଷ୍ଠା ପରେ)

ବୁଅଠେ ଭେଜା ବାଳ ପରି ଉଡ଼ୁଥିବ ଯାଉଛି ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । କିନ୍ତୁ କ'ଣ ସେ ରଖି ଯାଇଛନ୍ତି ଆମ ପାଇଁ ? ଅସୀମ ସମୟ ଭିତରେ ନିଜକୁ ଅମର କରିଯିବାକୁ କଣ ବା କରିଥିଲେ ସେମାନେ ? ଯଦି ବା ସେମାନେ କିଛି କରିଯାଇଥିଲେ ସେ ସବୁ କେତେ ନିରର୍ଥକ ! ଇତିହାସ ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ନୀରବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ତଥାପି ସେମାନେ ଯେ ଏଇ ମାଟିରେ ଆମପରି ଦିନେ ବଞ୍ଚିଥିଲେ ଏଇଟା ଆମେ ସବୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନିଃଶ୍ୱାସ ନେଲା ପରି ଅତି ସତ୍ୟ । ଏଇ ହାତେ ଦୂରରେ ୨ଟା ଇଟାର କାନ୍ଥ···ଗୋଟାଏ କେଉଁ ଯୁଗର ନିଅଁ···ତା'ରି ଉପରେ ଦିନେ ଗୋଟାଏ ଘର ଥିଲା । ଏଇ ଯେଉଁ କଳା ମାଟି ଗୁଡ଼ାକ···ଏଇଠି ହୁଏତ କେତେ ବର୍ଷ ଧରି ରୋଷେଇ ହଉଥିଲା । ପ୍ରତି ଘଣ୍ଟାରେ ଯେ ଛୋଟେଇ, ଛୋଟେଇ କରି, ନାନା ରଙ୍ଗର ରଙ୍ଗା ଖପରା ଏଠୁ ଉପରକୁ ଉଠା ହେଉଛି—ହଁ, କିଛି ମଣିଷ ଚଳ ପ୍ରଚଳ ହେଉଥିଲେ—ଖାଲି ଏଇ ଗୁଡ଼ାକ ହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ୱର ସ୍ମାରକ ।

ଶିଶୁପାଳ ଗଡ଼ରେ ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ଭୂଖୋଦନ କାମ ଚାଲିଥାଏ ଖୁବ ଜୋର ସୋରରେ । ସେଇଠି ଗୋଟିଏ ଚତୁଷ୍କୋଣାକାର ଖାତରେ ମାଟି ଉପରୁ ୬୦ ଫୁଟ ତଳେ ବସି ମୁଁ ଏଇ କଥା ଗୁଡ଼ାକ ଭାବୁଥିଲି । ସବୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୋର ସଜାଗ ରହିବା କଥା···ତଥାପି କେତେବେଳୁ ମୁଁ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଜାଣେନା । ହଠାତ ଚମକି ଉଠିଗଲି ଉଡ଼ାଜାହାଜର ଶବ୍ଦରେ । ଉପରେ ଅସୀମ ସୁନୀଳାକାଶର ଏକ ଚତୁଷ୍କୋଣାକାର ଭଗ୍ନାଂଶ ଦେଖା ଯାଉଛି । ଚାରିପଟେ ଅଛନ୍ତି ଅନେକ ଟ୍ରେଞ୍ଚ—ତା'ରି ଭିତରୁ କୋଳାହଳ ଶୁଭୁଛି । ଉଡ଼ାଜାହାଜଟା ଆମର 'ସାଇଟ' ଉପରେ କେତେଥର ଚକ୍କର ଦେଉଥିଲା···ସାଇଁ କରି ଠିକ ମାଟି ଉପରେ ଲମ୍ବିଲା ପରି ହୋଇ ଉତ୍ତରକୁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ଉଡ଼ାଜାହାଜରୁ ଫଟୋ ନିଆ ହେଉଥିଲା 'ସାଇଟ'ର ।

ଏହା ଭିତରେ କେତେବେଳୁ ଘଣ୍ଟାଏ ବିତିଗଲାଣି । ମୋର ଅନ୍ୟମନସ୍କତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ମୋ ଟ୍ରେଞ୍ଚର ମୂଳିଆ, ଟୋକୀମାନେ ଅଳସ ଭାବରେ କାମ ଛାଡ଼ି ବସି ରହିଥିଲେ । ଖୁବ୍ ଜୋର କଣ୍ଠରେ ଧମକ ଦେଲି—ହେ,··· ଏ ସବୁ କଣ ହଉଛି ? କରେ ମାଟି ।

ଧରମା ନରମ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ବାବୁ, ଆମକୁ ମାଡ଼ ହେବ ନା କଣ ? ଟିକିଏ ଦମ ନେବୁ ନାହିଁ ? ଏକାଦମ୍‌ ତ କେତେ ହାଣିବୁ ଭଲ କହିଲ ? ମାଗା ମଧ୍ୟ ତାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଯାଇ କହିଲା—ଶୋଷରେ ତଣ୍ଟି ଶୁଖି ଯାଉଛି—ଟିକିଏ କିଛି ପାଇଁ ନ ପଚାରିଲେ—।

ହଁ, ସତେତ ! ପଖାଳଖିଆ, ଦୁର୍ବଳ ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମିକ, ଟିକିଏ ପରିଶ୍ରମରେ କ୍ଳାନ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ ତ ଆଉ କଣ ? ମଣିଷ ଦେହ ତ ସେମାନଙ୍କର । ତଥାପି ମୁହଁରେ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଫୁଟାଇ କହିଲି, ଏଇଆ ବୋଲି କ'ଣ ଦି' ଘଣ୍ଟା—? ବାଃ-ଉଠ ଉଠ । ଦେଖ ଫାଲ୍‌ଗୁନ, ବୁଧୀ, କମଳୀ, ସୁଶୀଳ କେତେବେଳୁ ମାଟି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଆସିଲେଣି—

ଧରମା ମତେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲା—ଆମ ଓଡ଼ିଆ ବାବୁ, ଆମକୁ ଟିକିଏ ବି ବସିବାକୁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ମୁହଁରେ ବିରକ୍ତିର ଭାବ ଫୁଟାଇ କହିଲି—ଚୁପ, ବେଶୀ ପାଟିକର ନା—ସା'ହେବ କାଲି କଣ କହୁଥିଲେ ଜାଣିଛୁ ? ତମେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତଟା ସବୁ ଅଳସୁଆ, ଖାଲି ଫାଙ୍କିଦେଇ ଜାଣ କାମଟା ? ଏଇ ଦେଖ୍, ଏଇ ଗାତଟା, ଏଇ କାନ୍ଥ ପାଏ ଧୀରେ ଧୀରେ ଖୋଳ ।' ମୋ ଛୁରିରେ ଦାଗ କାଟି ଦେଇ, ଖୋଳିବା ଜାଗା ଦେଖାଇ ଦେଲି ସେମାନଙ୍କୁ ।

ମିଷ୍ଟର ଦେଓ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଗଲେ ମୋ ଟ୍ରେଞ୍ଚ ଉପରେ···ଡ଼ାକି କହିଲେ—"ହାଲୋ, ମିଷ୍ଟର ଦାସ, ଆଜି କ'ଣ କିଛି ସବୁ ପାଇଲେଣି ?"

ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲି—ନା, କେବଳ ଗୁଲି, ଗୁଡ଼ାଏ ଠେକ କୋଡ଼ ମାଳି ଆଉ ଦୁଇ, ତିନୋଟା ମାଟିରେ ଅଳଙ୍କାର ।

"କଣ ସେସବୁ ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ପଠେଇ ଦେଲେଣି ତ ?"

ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ତାଙ୍କ ଅଡ଼କୁ ଚାହିଁ, ହଁ କଲି ।

"ଗୋଟାଏ ନୂଆ କଥା ଆସନ୍ତୁ ଦେଖିବେ—ମିଷ୍ଟର କାଲଡ଼େରଙ୍କ ଟ୍ରେଞ୍ଚରେ" ଜାମକା ଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ପୁଣି କାମ ବରାଦ କରି ନିଶୁଣିରେ ଉପରକୁ ଉଠି ଆସିଲି । ଧୀରେ ଧୀରେ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଇଥିଲୁ ମିଷ୍ଟର କାଲଡ଼େରଙ୍କ ଟ୍ରେଞ୍ଚକୁ । କାଲଡ଼େରଙ୍କର ମୁହଁରେ ଯେପରି ନୂଆ ଆବିଷ୍କାରର ଗର୍ବ । ଆମକୁ ଦେଖି ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ, ଗୋଟାଏ କଳା ଖପରା ଦେଖାଇ କହିଲେ—ଦେଖନ୍ତୁ, ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଲୁକେଟେଡ ପଟେରୀ—। ଗୋଟାଏ କଣ୍ଟା ଲିଫାଫା ଉପରେ ସଯତ୍ନରେ ଥୁଆ ଥୁଆ ହୋଇଥିବା କେତୋଟା ଖପରାକୁ ଆଣି ମତେ ଦେଖାଇ ମି: ଦେଓ ପଚାରିଲେ ଦେଖି ପାରୁଛନ୍ତି ଏ ଗୁଡ଼ାକ କି ଖପରା—

ଟାଣ ବାସନ ପରି ପାଲିସ ହୋଇଥିବା କଳା, ନାଲି କେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଖପରା । ପ୍ରଥମେ ଖପରା ବୋଲି ମନେ ନ ହେଇ ଆଉ ଗୁଡ଼ାଏ କଣ ବୋଲି ଭ୍ରମ ହୋଇଥିଲା । ଶୁଣ, ପାଞ୍ଚଟା ଖପରାକୁ ଆଣି ପରୀକ୍ଷା କରିବାର ବୃଥା ଚେଷ୍ଟା କରି କହିଲି—'ନା । ତ'

"ଦେଖିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଏ ଗୁଡ଼ାକ ଯେ ରୁଲେଟେଡ଼ ଖପରା—କିପରି ଚକ-ଚକ୍ରାକାର ରେଖା ବୃତ୍ତ ସବୁ ଯା ଉପରେ ହୋଇଛି—"

ଅକାଶତରେ ମୋ ପାଟିରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା "ଆରେ ସତେତ !" ମିଷ୍ଟର ଦେଓ କହି ଚାଲିଲେ—ଭାରତରେ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ଏଇ ଧରଣର ଖପରା ପଣ୍ଡିଚେରୀ ପାଖ ଅରିକାମେଡ଼ୁ ଠାରୁ ମିଳିଥିଲା—ଆଉ ତା' ପରେ ମିଳୁଛି ଏଠାରୁ । ଏଇ ସବୁ ରୁଲେଟେଡ଼ ଖପରା (Rulatel pottery) କୋମଲ ରୋମରେ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିଲା । ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ପଚାରିଲି—"ତେବେ କଣ ଏ ଗୁଡ଼ାକ ସୁଦୂର ରୋମ ଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ ?"

"ଠିକ୍ ଏଇ ପାତ୍ରଟି ହୁଏତ ରୋମରୁ ଆସି ନ ଥାଇ ପାରେ, ମାତ୍ର ରୋମ ସହିତ ଭାରତର ଯେ ବାଣିଜ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଚାଲିଥିଲା ଏଥିରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହ କଣ ଅଛି ? ଆଉ ସେଇ ରୋମାନ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ହିଁ ଏଇ ସ୍ଥାନର ଲୋକେ ଏଇ ଧରଣର ପାତ୍ର-ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ ଶିକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ । ଟିକିଏ ରହି ମି. ଦେଓ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ—"ଏଇ ଟ୍ରେଞ୍ଚ ଦେଖନ୍ତୁ—ଏଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ତରରୁ କୋମଳ ରୁଲେଟେଡ଼ ଓ ଏନ୍. ବି. ପି.* ଦୁଇ ଧରଣର ଖପରା ମିଳୁଛି ।" ଆଉ କେତେ ଖଣ୍ଡ ଅଧେ ଲାଲ ଓ ଅଧେ କଳା ପାଲିସ ହୋଇ ଚକ୍ ଚକ୍ ଖପରା ଦେଖାଇ ଦେଲେ ମୋତେ । ଟିକିଏ ରହି ପୁଣି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ—"ଏଇ ଏନ୍. ବି. ପି. ଗୁଡ଼ାକ କେବଳ ଉତ୍ତର ଭାରତରେ ମିଳେ । ମାତ୍ର ଏଠି ଏହି ଏକାସ୍ତରରେ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟ ଓ ଉତ୍ତର ଭାରତୀୟ ଉଭୟ ଧରଣର

* N. B. P. ବା No.thern Black Polished Pottery—ଉତ୍ତର ଭାରତୀୟ କୃଷ୍ଣ ମସୃଣ ପାତ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏଠା ମିଳିଥିବାରୁ, ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛି ଯେ ଏଠି ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶର ସଂସ୍କୃତି ଓ ସଭ୍ୟତାର ସୁନ୍ଦର ସମନ୍ୱୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ମୁଁ କଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲି ସାତ୍ର ମିଃ ସ୍ମିଥଙ୍କ ଚିହ୍ନା କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣି ଟିକିଏ ଚହଲିଗଲି। ବୃଟିଶ ଦେଶର ଲୋକ ସେ—ଭଲ ଇଂରାଜୀ କହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ଭଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗା ଇଂରାଜୀରେ ଜୋରରେ ପାଟି କରି ମି. ଦେଓଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଟ୍ରେଞ୍ଚକୁ ଯିବାକୁ ଡାକୁଥିଲେ।

ମି. ଦେଓ ଚାଲିଗଲେ। ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ଟ୍ରେଞ୍ଚ ଉପରେ ଜାଗାରେ ଠିଆ ହେଲି। ଚମତ୍କୃତ ହୋଇ ସୁଦୂର ଅଞ୍ଚଳକୁ ଅନାଇଲି—ଦୂରରେ ପଞ୍ଚ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଛ ଅଡେ 'ଟେଲି ଖମ୍ବ' ଦେଖାଯାଉଛି—ଟେଲିଗ୍ରାଫ ଶଗଲ କାନ୍ଧ ବେଢ଼ି କାଳର ପଥର ଖମ୍ବ ପାଖ ଗାଁ ଲୋକେ ଟେଲଖମ୍ବ କୋଲି କହନ୍ତି—

ଗୁରୁବାଷ, ପଦ୍ମନା, ହର ଟିକିଏ ଦମ୍ ନେଇ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲେ। ମୋର ମଧ୍ୟ ଟିକିଏ କୌତୂହଳ ହୋଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିବାପାଇଁ। ଟିକିଏ ଚତୁରପଣ ହସକୁ ବତାଇ ଦେଇ ଦେଇ ପଦ୍ମନା କହିଲା—ତୁ ଯାହା କହ ନା ହରିଆ ସରକାରକୁ କଷ୍ଟେ ଟାଙ୍କୁଣୀ ସପନେଇଛି—

ଗୁଣ୍ଡି ଦନ୍ତ ମୁହଁରେ ପଚାର ଦେଇ ଦୋଳି ବାଦ୍ୟ ପରି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ହର କହିଲା—'ହଁ'

ପଦ୍ମନା ଉତ୍ସାହ ବୋଧ କରି କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—'ତା' ନହେଲେ ଆମେ ଏତେ ବର୍ଷ ହେଲା ଏଇଠି ଚଲାଚଲ ହେଉଚେ, ଏଇ ମାଟି ଉପରେ କେତେ କାଳୁଁ ଖେଳେ-ହଲ ହୋଇଥିବ। ତାଙ୍କ ଦିନେ ତ ଆମକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଜଲେ ପୁଣି ଏତେ କଥା ଅଛି ବୋଲି ମାଲୁମ ହୋଇନଥିଲା। ସରକାର ନଲେ କେମିତି ଜାଣିଲା ଯେ ହେଇ ସେଠେଇ ପାଚିରି ଥିଲା, ଆଉ ଏଇ ମାଟି ତଳେ ଏତେ ଚହଲା ଘର ଦୁଆର ଥିଲା—ହାଣ୍ଡି ମାଠିଆ ଏ ସବୁ ଅଳଙ୍କାର ପୋତି ହୋଇ-ଥିଲା ବୋଲି।

ହସ ଥୁ କରି ମୁଣ୍ଡାଏ ଛେପ ପିଙ୍ଗି କହିଲା, "ଆରେ ଖାଲି କଣ ସେତିକି? ସରକାର ଏ ସବୁ ଗାଡ଼ ଗାଡ଼ ଖପରା କାହିଁକି ଜମାଉଛି ଜାଣିଚୁ?"

"କାହିଁକି"—ମାଗୁଣିଆ ଉତ୍ସୁକ ଭାବରେ ପଚାରିଲା।

"ହଇରେ ତୁ ଜାଣିନୁ—ସେଇ ମେଞ୍ଚ ଥୋଡିଆ ଲୋକ ଏଠି ସନ୍ଧାନ କରୁଥିଲେ—ଯାହା ତାହାଙ୍କ ସବୁ ଲଙ୍କାଦ୍ୱୀପକୁ ନା ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲେ ନ—"

"ହଁ କଣ ହେଲା ସେଇଠୁ" ? ମାଗୁଣି ପଚାରିଲା।

"ଆରେ ସେଇ ରାଜା କାହ୍ନୁ ଗାଇପରେ ନବାଶ ହୋଇଗଲା—ତୁଳସୀ ପାଣି ଦେବାକୁ ବ କେହି ରହିଲେ ନାହିଁ। ତୁ ଶୁଣିନୁ ସେଇ ରଜା ପାଖେ ଗୋଟାଏ ଜୋରଟି ଏମିତି ପଥର ଥିଲା ଯେ, ଯେଉଁ ଜାଗାରେ ଲଗାଇ ଦେଉଥିଲା, ସେ ଗୁଡ଼ାକ ମାଟି ପାଲଟି ଯାଉଥିଲା। ରଜା ଶେଷକୁ ଦେଖିଲା ଯେ ତା କୁଳରେ ପାଣି ଦେବାକୁ କେହିନାହିଁ, ସବୁ କାହିଁକି ଏ ସବୁ ଧନ ଦଉଲତ ରଖିବ? କଣ କୁଡ଼େ ଖାଇଯିବାକୁ? ସେଇଥିଁ ସେଇ ପଥର ଛୁଆଇ ଦେଇ ସବୁ ଜିନିଷକୁ ମାଟି କରିଦେଲା ସେ—ଆଉ ତା ନହେଲେ ଏଠୁ ଏତେ ଖପର, ମାଟି ଅଳଙ୍କାର ବାହାରୁଥା କେମିତି? ଖାଲି କଣ ସେତିକି? ରଜା ପାଖେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପରଶ ପଥର ନ ଥିଲା—ଯାହାକୁ ଛୁଆଁଇ ଦେଲେ ସବୁ ଜିନିଷ ବ ସୁନା ହୋଇଯାଉଥିଲା। ଶେଷକୁ ସେ ଖଣ୍ଡିକ ସେ ମାଟି ତଳେ କେଉଁଠି ପୋତି ଦେଇ ଯାଇଥିଲା—ମଲାବେଳେ ତ ସେ ଯାହାହା କଥା ସେ କାହାକୁ କହି ଯାଇନି। ଆଉ ଏବେ ପରା ଠାକୁରାଣୀ ସରକାରକୁ ସପ-ନେଇଲେ ଯେ ସରକାର ଠିକଣା ଯାଗାଟା ଖୋଳି ସେଇ ପରଶ ମଣିଟା ପାଇସାରିଲେଣି। ଦେଖିବୁ ନାହିଁ ସେଇ ସବୁ ଖପରକୁ ସୁନା କରିନେବେ ସେ ଏଥର—"

ନଟ କହିଲା—'ହଁ ହୋଇଥିବ, ତା' ନହେଲେ, ସରକାର କଣ ଏତେ ବୋକା ହୋଇଚି, ଏଠି ମିଛୁଆରେ ଦିନକୁ ହଜାରେ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଖରଚ କରୁଛି ଖାଲି ଖପରା-ପାଇଁ?" ମାଗୁଣି ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କହିଲା—"ଆରେ ଦେଖିବ କଣ? ଦେଖିନୁ ଖପରା ଗୁଡ଼ାକ କାଠ ବାକ୍ସରେ ଧୁଆଧୋଇ ହୋଇ, ସଫା ମୁଣିରେ ସବୁ ମୁଦା ହେଲାଣି। ସେଗୁଡ଼ାକ ପରା ଦିଲ୍ଲୀ ପାର୍ସଲ ହୋଇ ଯିବ। କେତେ ବସ୍ତା ବ ପାର୍ସଲ ହୋଇ ଆଗରୁ ଗଲାଣି ଭାଇ—"

ନଟ ଗାଉଁଲିଆଟାକୁ ଦୂରକୁ ପିଙ୍ଗିଦେଇ ଗୋଟାଏ ନିଜ ପାଟିରେ କହି ଉଠିଲା,—"ଆରେ ଆମେ ଶଳା ଏତେ ବୋକା ହୋଇଛୁ ଯେ, ଏଠି ଦିନଯାକ ମୋଟେ ଦେଢ଼ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଖଟି ଖଟି ମରୁ ଥିବା—"

ହଠାତ୍ ଉପରକୁ ଦୃଷ୍ଟି ମୋ ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନଟର ଉତ୍ତେଜନାଟା ଦମ୍ କରି ଲିଭିଗଲା—। ଏସବୁ କାହାଣୀ ଶୁଣି ମୋ ପାଟି ଫିଟିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲେ ହେଁ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ରକ୍ଷା ଗର୍ଜନ କରି ଉଠିଲି—କିରେ ଏଇ ଆପରୁ କାମ ହଉଛି, ନୁହେଁ? ଆଜ୍ଞା ଭ୍ରମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଧା ମଜୁରି ମଞ୍ଜୁର ନେଇଁ ରଖି ଥାଅ—।"

ହୁଏତ ଏଇ ଭୂମିରେ ପୁଣି ଦିନେ ଦୁଇଟି ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ମିଳନ ହୋଇଥିଲା! ଫ୍ରାନ୍ସ ବିପ୍ଳବ, ରୁଷିଆ ଯୁଦ୍ଧ, ପୃଥିବୀ ମହାସମର, ଚୀନର ବିଦ୍ରୋହ, ରୁଷର ପରିବର୍ତ୍ତନ ୨ୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ, ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା, ଗାନ୍ଧୀହତ୍ୟା ହେଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ପୃଥିବୀ ଠିକ ସେଇ ଏ ରହସ୍ୟ ଜାଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବି। ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲା ଟିକିଏ ମଜା ଦେଖି ହସି ଦେବାକୁ, ଠାକୁରାଣୀ ଆଉ କଣ ସରକାରକୁ ସପନେଇଚ ଜାଣିଚ? ଏଠି କାମରେ ଯଦି କଏ ଖେଳିବ୍ କରେ ତେବେ ତା' ଚୁଲ ଓ ଚାକିରି ଛଡ଼ିଯିବ।—ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ପୁଣି କାମରେ ଲଗାଇ ଦେଇ ପୂର୍ବପରି ବସି ରହିଲି।

ଏ ବର୍ଷ ଆଉ ମୋଟେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପାଇଁ ଏଠି ଭୂଖୋଦନ କାମ ଚାଲିବ—ସେଥିପାଇଁ ଖପରା ଗୁଡ଼ାକ ସଂରକ୍ଷିତ ଓ ପରୀକ୍ଷିତ ହେବା ପାଇଁ ଦିଲ୍ଲୀ ଗବେଷଣା ଗାରକୁ ପଠା ଚାଲିଛି। ଆଉ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ବି ଏଠୁଁ ଚାଲିଯିବେ। କିଛିଦିନ ପରେ ଏଠା ଅଧିବାସୀମାନେ ଜଗତ ତୁଳେଇ ଦେବେ ତ ହୋଇ ଯିବ। ମାତ୍ର ଏଇ ମାଟିର ପରିଚୟ କଣ ପାଏ ସେଥିରୁ? ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନଟାର ବାରମ୍ବାର ସେଇ ଦିନ ମନରେ ଉଠୁଥିଲା।

ଦୂରର ଇଟା ପୋଡା ଭାଟିର ବଡ଼ ବଡ଼ ଚିମିନିରୁ ଭକ୍ ଭକ୍ ଧୂଆ ବାହାରୁଚି—ହେଇ, ଏଇ ଛୋଟିଆ ଗଡ଼ର ସେ ପଟେ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ କାମ ଖୁବ୍ ଜୋର ସୋରରେ ଚାଲିଛି। ସ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ! ବିଦେଶୀ ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର। ମାତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା··· ତମେ ହୁଏତ ଶୁଣି ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ନାହିଁ ଯେ, ଠିକ ଗଡ଼ର ସେପଟେ ସ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ ତିଆରି ହେଉଥିଲା ବେଳେ, ଗଡ଼ର ଏପଟେ ଆମେ ଖୋଳି ଖୋଳି ଆବିଷ୍କାର କରୁଥିଲୁ ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର ଓଡ଼ିଶାର ଆଉ ଗୋଟାଏ ରାଜଧାନୀ। ତମେ ହୁଏତ ଏ ଗୁଡ଼ାକ ଶୁଣି କହିବ ମିଛକଥା। ମାତ୍ର ସବୁ କଥାରେ କୋଦାଳ ନାହିଁ। ଗୁଡ଼ାକୁ ଛାଡ଼ ଆଉ ସବୁ କଥା ମିଛ ନହୋଇ ପାରେ ଏକଥାଟା ମଧ୍ୟ ମିଛ ନୁହେଁ। କାରଣ କାଲି ଆମର ଅଧକ୍ଷ ସେ କାଳର ଅତ୍ୟୁଚ୍ଚ ଧ୍ୱଂସାବଶେଷରୁ ପ୍ରମାଣ କରି ଆମକୁ ବୁଝାଇ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଏଇ ଶିଶୁପାଳ ଗଡ଼ହିଁ ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଳିଙ୍ଗ ସମ୍ରାଟ ଖାରବେଳଙ୍କର ସୁଖ୍ୟାତ ରାଜଧାନୀ "କଳିଙ୍ଗ ନଗରୀ"

ନୂଆ ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଶୁଭ ଦିନ ବେଳେ— ଆଜିର ଶାସକ ଓ ନେତା-ମାନଙ୍କର ନାମ ଲେଖା ହେବ ଚକଚକ ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରାସାଦର ପଥର ଫଳକରେ।

ତାର ଉପରେ ବସିଯିବ ପୁଣି ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷର ଧୂଳି ଆଉ ଘାସ।

Digitized by srujanika@gmail.com

... ଚିତ୍ରଥିବାରୁ, ସୁନ୍ଦର ଗ୍ରାମଟିରେ ... ଯେ ଏଠି ଧୂଳିଟି ଉଲ ... ... ଓ ଉଦ୍ୟାନର ସୁନ୍ଦର ସପନ୍ ... ... ମାଇଥିଲା

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ମୁଁ କଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲି ପାଖ, ମିଃ ସ୍ମିଥଙ୍କ ... କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣି ଟିକିଏ ଚହଲିଗଲି ... ଦେଶର ଲୋକ ସେ—ଭଲ ଇଂରାଜୀ ... ନାହିଁ ଭଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗା ଇଂରାଜୀରେ କୋଉଠି ପରେ ସେ ମି. ଦେଓଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଟ୍ରେନ୍‌କୁ ଯିବାକୁ ଡାକୁଥିଲେ ।

ମି. ଦେଓ ଚାଲିଗଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅସି ... ଉପରେ ଗାଡ଼ିବରେ ଠିଆ ହେଲି । ବସ୍ତୁ ... ହୋଇ ଗୁଡ଼ ଅଙ୍କୁ ଅନାଇଲି—ଦୂରରେ ପଥର ସ୍ତମ୍ଭ ପଛ ଅଡେ 'ଚେଲ ଖମ୍ବ' ଦେଖାଯାଉଛି—... ଶଗଲ ବାନ୍ଧ ବେଉଁ କାଳର ପଥର ଖମ୍ବ ପାଖ ଗାଁ ଲୋକେ ଚେଲଖମ୍ବ ବୋଲି କହନ୍ତି—

ଗୁରୁବାଗ, ପଣ୍ଡାନା, ... ଟିକିଏ ଦମ୍ ନେଇ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲେ । ମୋର ମଧ୍ୟ ଟିକିଏ କୌତୂହଳ ହୋଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିବାପାଇଁ । ଟିକିଏ ଚନ୍ଦନପର ହାତକୁ ବଢାଇ ଦେଇ ଦେଇ ... କହିଲା—ତୁ ଯାହା କହ ନା ... ... ପାଇଁ ଟାଙ୍ଗୁଣି ସପନେଇଛି—

ଗୁଣ୍ଡି ଦାନ୍ତ ମୁହଁରେ ପଚାରି ଦେଇ ... ବାହ୍ୟରୁ ପରି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ହଁ କହିଲା—'ହୁଁ'

... ଉତ୍ସାହ ବୋଧ କରି କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—'ତା' ନହେଲେ ଅମେ ଏତେ ବର୍ଷ ହେଲା ଏଇଠି ଚଳାଚଳ ହେଉଛେ, ଏଇ ମାଟି ଉପରେ କେତେ ନାଙ୍ଗ କେତେ-ହଳ ହୋଇଥିବ । ତାଙ୍କ ଦିନେ ତ ଅମକୁ ସୁ'ଜଲେ ପୁଣି ଏତେ କଥା ଅଛି ବୋଲି ମାଲୁମ ହୋଇନଥିଲା । ସରକାର ନଇଲେ କେମିତି ଜାଣିଲା ଯେ ହେଇ ସେଠେଇ ପାହାଡ଼ ଥିଲା, ଅଉ ଏଇ ମାଟି ତଳେ ଏତେ ... ଘର ଦୁଆର ଥିଲା—ହାଣ୍ଡି ମାଠିଆ ଏ ସବୁ ଅଳଙ୍କାର ପୋତି ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ।

ହଠାତ୍ ଥିର କରି ... ଛେପ ପିଙ୍ଗି କହିଲା, "ଅରେ ଖାଲି କଣ ସେତିକି ? ସରକାର ଏ ସବୁ ଗାଡ଼ି ଗାଡ଼ି ଖପରା କାହିଁକି ଜମାଉଛି ଜାଣିଛୁ ?"

"କାହିଁକି"—ମାଗୁଣିଆ ଉତ୍ସୁକ ସ୍ୱରରେ ପଚାରିଲା ।

"ହଇରେ ତୁ ଜାଣିନୁ—ସେଇ ଯେଉଁ ... ରଜା ଏଠି ରାଜୁତି କରୁଥିଲା—ଯାହା ତାହାଙ୍କ ସବୁ ଲଙ୍କାଦ୍ୱୀପକୁ ନା ଅଉ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲା ନା—"

"ହଁ କଣ ହେଲା ସେଇଠୁ" ? ମାଗୁଣି ପଚାରିଲା ।

"ଅରେ ସେଇ ରାଜା ରାଜ୍ୟ ଶାଇପରେ ନଦାଶ ହୋଇଗଲା—ଜଳରେ ପାଣି ଦେବାକୁ କେହି ରହିଲେ ନାହିଁ । ତୁ ଶୁଣିନୁ ସେଇ ରଜା ପାଖେ ଗୋଟାଏ କୋଉଁଠି ଏମିତି ପଥର ଥିଲା ଯେ, ଯେଉଁ ଜନପଦରେ ... ଲଗାଇ ଦେଉଥିଲା, ସେ ଗୁଡ଼ାକ ମାଟି ପାଲଟି ଯାଉଥିଲା । ରଜା ଶେଷକୁ ଦେଖିଲା ଯେ ତା କୁଳରେ ପାଣି ଦେବାକୁ କେହି ନାହିଁ, ତେବେ କାହିଁକି ଏ ସବୁ ଧନ ଦରବ ରଖିବ ? କଣ ଭୂତ ଖାଇଯିବାକୁ ? ସେଇଥିଁ ସେଇ ପଥର ଛୁଆଁଇ ଦେଇ ସବୁ ଜିନିଷକୁ ମାଟି କରିଦେଲା ସେ—ଅଉ ତା ନହେଲେ ଏଠୁ ଏତେ ଖପର, ମାଟି ଅଳଂକାର ବାହାରୁଛି କେମିତି ? ଖାଲି କଣ ସେତିକି, ? ରଜା ପାଖେ ଅଉ ଗୋଟାଏ ପରଶ ପଥର ନ ଥିଲା—ଯାହାକୁ ଛୁଆଁଇ ଦେଲେ ସବୁ ଜିନିଷ ବି ସୁନା ହୋଇଯାଉଥିଲା । ଶେଷକୁ ସେ ଖଣ୍ଡକ ସେ ମାଟି ତଳେ କେଉଁଠି ପୋତି ଦେଇ ଯାଇଥିଲା—ମଲାବେଳେ ତ ସେ ଯାମାଠା କଥା ସେ କାହାକୁ କହି ଯାଇନି । ଅଉ ଏବେ ସବୁ ଟାଙ୍ଗୁଣି ସରକାରକୁ ସପନେଇଛି ନା ସରକାର ଠିକଣା ଯାଗାଠା ଖୋଳି ସେଇ ପରଶ ମଣିଟା ପାଇସାରିଲାଣି । ଦେଖିବୁ ନାଇଁ ... ସବୁ ଖପରକୁ ସୁନା କରିନବ ସେ ଏଥର—"

ନଟ କହିଲା—'ହଁ ହୋଇଥିବ, ତା' ନହେଲେ, ସରକାର କଣ ଏତେ ବୋକା ହୋଇଛି, ଏଠି ମିଛଟାରେ ଦିନକୁ ହଜାରେ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଖରଚ କରୁଛି ଖାଲି ଖପରା-ପାଇଁ ।" ମାଗୁଣି ଟିକିଏ ଚଞ୍ଚଳ ପରି ହୋଇ କହିଲା—"ଆରେ ଦେଖିବ କଣ ? ଦେଖିନୁ, ଖପରା ଗୁଡ଼ାକ କପଡ଼ା ... ଧୂଆଧୋଆ ହୋଇ, ସଫା ମୁଣିରେ ସବୁ ମୁଦ ହେଲାଣି । ସେଗୁଡ଼ାକ ସବୁ ଦିଲ୍ଲୀ ... ହୋଇ ଯିବ । କେତେ ବସ୍ତା ବ ପାର୍ସଲ ହୋଇ ଅଗରୁ ଗଲାଣି ଜ୍ଞାନ—"

ନଟ ... ଦୂରକୁ ପିଙ୍ଗିଦେଇ ... ପାଟିରେ କହି ଉଠିଲା,—"ଅଲ୍ଲ ଅପେ ଶଳା ଏତେ ବୋକା ହେଇଛୁ ... ଏଠି ଦିନଯାକ ମୋଟେ ... ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଖଟି ଖଟି ମରୁ ଥିବା—"

ହଠାତ୍ ଉପରକୁ ଗୁଡ଼ା ମୋ ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନଟର ଉତ୍ତେଜନାଟା ଦପ୍ କରି ଲିଭିଗଲା—। ଏସବୁ ... ... ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲେ ବି ... ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ... ଗର୍ଜନ କରି ଉଠିଲି—କିରେ ଏଠି ଆସବୁ କାମ ହଉଛି, ନୁହେଁ? ଅଳ୍ପ ଭ୍ରମ ସପନଙ୍କର ଅଧ୍ୟା ମନ୍ଦୁରୀ ମନୋ-ରଞ୍ଜ ଥାଅ—।"

ହାୟ ଏଇ ଭୂମିରେ ପୁଣି ଦିନେ ଦୁଇଟି ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ମିଳନ ହୋଇଥିଲା ! ଫ୍ରାନ୍ସ ବିପ୍ଳବ, ... ଥିବା ମହାସମର, ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ, ... ପଚାଶତମ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ, ... ନଶା, ଗାନ୍ଧୀହତ୍ୟା ହେଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ... ଠିକ ସେଇ ... ରହିଛି ଜାଣି ... ଘଟି... ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲା ଟିକିଏ ମଜା ଦେଖି ... ଦେବାକୁ, ଟାଙ୍ଗୁଣୀ ଅଉ କଣ ସରକାର... ସପନେଇଛି ଜାଣିଛ ? ଏଠି କାମରେ ... କିଏ ଖବର କରେ ତେବେ ତ' ଭୁଲ ... ଭାଙ୍ଗିଯିବ ।—ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ... କାମରେ ଲଗାଇ ଦେଇ ପୂର୍ବ ... ବସି ରହିଲି ...

ଏ ବର୍ଷ ଅଉ ମୋଟେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପାଇଁ ଏଠି ଭୂଖୋଦନ କାମ ଚାଲିବ—ସେଥିପାଇଁ ଖପରା ଗୁଡ଼ାକ ସଂରକ୍ଷିତ ଓ ପରୀକ୍ଷିତ ହେବା ପାଇଁ ଦିଲ୍ଲୀ ଗବେଷଣା ଗାରକୁ ପଠା ଯାଉଛି । ଅଉ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ବି ଏଠୁଁ ଚାଲିଯିବେ । କିଛିଦିନ ପରେ ଏଠା ଅଧିବାସୀରେ ଜଗତ ... ... ହୋଇଯିବ । ମାତ୍ର ଏଇ ମାଟିର ପରିଣତି କଣ ... ସେଥିରୁ ? ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନଟାର ବାରମ୍ବାର ସେଦିନ ମନରେ ଉଠିଥିଲା ।

ଦୂରର ଇଟା ପୋଡ଼ା ଭାଟିର ବଡ଼ ବଡ଼ ଚିମିନିରୁ ଭକ୍ ଭକ୍ ଧୂଆଁ ବାହାରୁଛି— ... ହୋଇ, ଏଇ ଛୋଟିଆ ଗାଁରେ ସେ ... ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ କାମ ... ଜୋର ସୋରରେ ଚାଲିଛି । ସ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ ! ସ୍ୱଦେଶୀ ... ଉଦ୍ୟମରେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର । ମାତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା··· ତମେ ହୁଏତ ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ନାହିଁ ଯେ, ଠିକ ... ସେପଟେ ସ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ ... ହେଉଥିଲା ବେଳେ, ... ଅମେ ଖୋଳି ଖୋଳି ଆବିଷ୍କାର କରୁଥିଲୁ ... ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର ଓଡ଼ିଶାର ... ଗୋଟାଏ ରାଜଧାନୀ । ତମେ ହୁଏତ ଏ ... ଶୁଣି କହିବ ମିଛ କଥା । ମାତ୍ର ସବୁ କଥା ... କେବଳ ନାଁ । ଗୁଡ଼ାକୁ ଛାଡ଼ ଅଉ ସବୁ ... ମିଛ ନୁହେଁ ପରି ଏକଥାଟା ମଧ୍ୟ ... ନୁହେଁ । କାରଣ କାଲି ଅମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ... କାଳର ଅନେକ ... ... କରି ଅମକୁ ବୁଝାଇ ଦେଇଥିଲେ ... ଶିଶୁପାଳ ଗଡ଼ର ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଳିଙ୍ଗ ସମ୍ରାଟ ଖାରବେଳଙ୍କର ... ରାଜଧାନୀ "କଳିଙ୍ଗ ନଗରୀ"

ନୂଆ ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ... ବେଳେ— ଅଜର ... ଓ ନେତା ମାନଙ୍କର ନାମ ଲେଖା ହୋଇ ... ବଡ ପ୍ରାସାଦର କାନ୍ଥରେ ... ।

ତା' ଉପରେ ବଢ଼ିଯିବ ପୁଣି ଦୁଇ ... ବର୍ଷର ଖସ ଅଉ ... ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜୀବଯନ୍ତ୍ର

ଶ୍ରୀ ମାୟାଧର ମାନସିଂହ

ଭେଡ଼ା   କଟ୍‌ଲେଟ୍‌,
ଭେଡ଼ା   କୁର୍ମା;
ଗୁଳ   ମଟନ୍‌, ମିନସ୍‌—ଚର୍ପା।
ଗୁଳ   ଚଳନ୍ତୀର ଝୋଳ
ଟିକ୍କାର ଚପ୍‌
ଗୁଳ   ଟିଙ୍କ୍ଚର ହେମବର୍ଣ୍ଣ !
ଅଣ୍ଡା   ବଏଲ୍‌ ଅର୍ସିବେ,
ଫ୍ରେଲ ହ୍ୱାଇଟ୍‌,
ଅଣ୍ଡି   ପାଗ ଭଜା, ସୁପ —
ପଣୀ ଅର୍ଦ୍ଧ;
ଥାଳର ବକ୍ଷ ଉପରେ ନାଚଲେ
ଉଦ୍ଦର ଯନ୍ତ୍ର ନୁହେଁ ଶାଣ।

ଟେଣ୍ଟ ଛୁଟୀହ,
ଛୋଟି-ଛୋଟି-ଜୀବ —
ମଥା ଦେଇ ବୃଥା ଗଳାରେ,
ଛାଗଳ, ଫାଇଲ, ଗାଈ, ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା
କେ କରବ ତାର ସଂଖ୍ୟା ରେ ?
ସବୁ ହୁଏ ନର ଉଦରରେ ଲୀନ,
ବଳିଗଲ ଭଟହୁ ଭେଡ଼ା ସେ ଦୀନହୀନ;
ଛୋଟି ଜୀବନର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଲୁଚେ ଭୋଜନ-ତୃପ୍ତି ପ୍ରକାଶେ।

—୨—

"କିବା ମୋଲାୟମ ଏ ମାଂସ ସତେ !
କେଉଁଠୁଁ ଆଣିଲେ ଆପଣେ ?"
"ମାତ୍ର ଛଟୋଟି ମାସର ଛାଗଳ,
ପୋଷିଥିଲି ନିଜ-ଯତନେ
ଆପଣଙ୍କ ଲାଗି ଖସିରେ କାଟିଲି।
ଭଲ ଯାହା ଖାଇଲେ;—
ତାକୁ ସିଝିବାର ପ୍ରଣାଳୀ, ଜାଣନ୍ତି ?
ଏବେ ସିନା ଜାଣି କହିଲେ ॥

ଝୋଳ, ଝାଳ, ଘଣ୍ଟ ପାଣିରେ;
ଘଞ୍ଚେବ ଜୀଅନ୍ତା ପ୍ରାଣୀରେ,
ତାହେଲେ ରକ୍ତ
ହୋଇଯାଏ ନଷ୍ଟ
ନୋହିବ। ପାଇବେ ସ୍ୱାଦ, ତା'
ଜୀଅନ୍ତା ଗଳାରୁ ଦେଖନ୍ତ ପାରିବ
ଉଠାଇ ତାହାର ଚୋଲଟା।"

—୩—

ଛଟଳ, ଛିଟକେ, ନଟଳ, ଘୂଳେ, ଚୂଡ଼ା, ଚଣେ
କୋଟି କୋଟି ପ୍ରାଣୀ କରୁଣ ମରଣେ
ତୋଷ କରେ ନର କ୍ଷୁଧା;
ଖାଇ କେବାକୁ କେ ନପାଏ ବଳ ?
କେ ସ୍ୱରେ ମରଇ ହୋଇ ଚଳବଳ ?
ସ୍ଥାନି, ଛୁରି ନେଇ ହଠାତ୍‌ କେ ସ୍ୱହେ
ଛାଡ଼ିବାକୁ ଏ ବସୁଧା ?
ଏଇ ସେ ଯେ ନାହିଁ,
ଦଣ୍ଡ ବାହାର
ପଡ଼େ ବାରଧାର ଯାହାର,
ନିଜ ସନ୍ତାନ କେଳେ ନ ଖାଇଲେ,
ଟାଣିଲେ ବା ଦାଉ ପ୍ରହାର।
ସେହୁ ସେ ରମଣୀ ଜୀଅନ୍ତା ମତ୍ସ୍ୟ
କାଟେ କର କର, ନାହିଁ ତା ଲକ୍ଷ୍ୟ
କଟିତ ମଥା କେତେଣେ କେଉଁଠୁ
ଶୋଣିତ ହେଉଛି ବାହାର।
ହସି ପୁଣି କହେ-ଭ୍ରମରେ
"ଅଙ୍ଗର ଜାଉଛୁ, ନମରେ।"
କହୁ କେତ କରେ ମଥାରୁ ଜୀବନ ବାହାର।

—୪—

ଏଇ ଅଧମ ନର !
ଭଲ ଦାବି ବହୁ କରୁଣା।
'ନରହିଁ' ନାମେ କହି ଗାଏ ମାନ-ଫାଶୁଣା
'ସଂସ୍କୃତି' ନାଚ ଛନ୍ଦରେ,
ପୃଥିବୀରେ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ସୃଷ୍ଟି-ସମାଜ,
ଅଛନ୍ତି ସେଥିରେ ମୂକ ଜୀବ ଲାଗି ଦରଦ ?

କିବା ନ୍ୟାୟ-ହୀନ ବସ୍ତୁର !
ଏକ ନିୟମରେ ଯେ ଅଟେ ସବୁ
ସୃଷ୍ଟିରୁ ନିପୀଲିତା,
ଭୁମାଯ ବସ୍ତୁ-ପରିବାରେ ଛାଡ଼ି
ଭଲତା—ଅଧର୍ମତା।
ପେ ଯାଏଁ ଅପର ବାନ୍ଧବ, ଛୁରିକା ଧାରେ ବାସ୍ତବ, ମେଟେ
ଜାତିଙ୍କ ପେ ଅସ୍ତ୍ର ଅନ୍ତର ଧାରେ ଦେବତାଙ୍କୁ ଦେଶ।
ନିଜ୍ଜ ଉଦର ବାଟା
ବ୍ୟର୍ଥ କରିବ ଜିତମାର ଉହକାରର ଯଶ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦେଖି ମିଳିଥିବାରୁ, ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛି ଯେ ଏଠି ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ ଯୁଗର ସଂସ୍କୃତି ଓ ସଭ୍ୟତାର ସୁନ୍ଦର ସମନ୍ୱୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ମୁଁ କଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲି ମାତ୍ର ମି: ସ୍ମିଥଙ୍କ ଚିତ୍କାର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣି ଟିକିଏ ରହିଗଲି। ଗ୍ରୀକ ଦେଶର ଲୋକ ସେ—ଭଲ ଇଂରାଜୀ କହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଭଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗା ଇଂରାଜୀରେ ଖାଲି ପରେ ସେ ମି. ଦେଓଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଟ୍ରେଞ୍ଚ୍‌କୁ ଯିବାକୁ ଡାକୁଥିଲେ।

ମି. ଦେଓ ଚାଲିଗଲେ। ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ଟ୍ରେଞ୍ଚ୍ ଉପରେ ଶାବଳରେ ଠିଆ ହେଲି। ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ଦୂର ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲି—ଦୂରରେ ପଥର ସ୍ତୂପ ପଛ ଆଡେ 'ଶେଳ ଖମ୍ବ' ଦେଖାଯାଉଛି—ଗୋଟା ବିଶାଳ ବାନ୍ଧ କେଉଁ କାଳର ପଥର ଖମ୍ବ ପାଖ ଗାଁ ଲୋକେ ଖୋଳଖମ୍ବ ବୋଲି କହନ୍ତି—

ଗୁରୁବାସ, ମଙ୍ଗଳ, ଆଦି ଟିକିଏ ଦମ୍ ନେଇ ଗପ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲେ। ମୋର ମଧ୍ୟ ଟିକିଏ କୌତୁହଳ ହୋଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିବାପାଇଁ। ଟିକିଏ ଚନ୍ଦନପଣ ଦାନ୍ତକୁ ଦବାଇ ଦେଇ ଦେଇ ମଙ୍ଗଳ କହିଲା—ରେ ଯାହା କହ ନା କାହିଁକି ସରକାରକୁ କଷ୍ଟେ ଠାକୁରାଣୀ ସପନେଇଛି—

ଗୁଣ୍ଡି ଦଳା ମୁହଁରେ ପକାଇ ଦେଇ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପରି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ଆଦି କହିଲା—'ହଁ'

ମଙ୍ଗଳ ଉତ୍ସାହ ବୋଧ କରି କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—ତା' ନହେଲେ ଆମେ ଏତେ ବର୍ଷ ହେଲା ଏଇଠି ଚଳାଚଳ ହେଉଛେ, ଏଇ ମାଟି ଉପରେ କେତେ ନାଁ କେତେ-ହଳ ହୋଇଥିବ। କାଇଁ ଦିନେ ତ ଆମକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଭଳେ ପୁଣି ଏତେ କଥା ଅଛି ବୋଲି ମାଲୁମ ହୋଇନଥିଲା। ସରକାର ନଜରେ କେମିତି ଜାଣିଲା ଯେ ହେଇ ସେଠେଇ ପାଚେରି ଥିଲା, ଆଉ ଏଇ ମାଟି ତଳେ ଏତେ ମହାଜନଙ୍କର ଘର ଦୁଆର ଥିଲା—ହାଣ୍ଡି ମାଠିଆ ଏ ସବୁ ଅଳଙ୍କାର ପୋତି ହୋଇଥିଲା ବୋଲି।

ଆଦି ଥୁ କରି ଗୁଣ୍ଡାଏ ଛେପ ପିଙ୍ଗି କହିଲା, "ଅରେ ଖାଲି କଣ ସେମିତି? ସରକାର ଏ ସବୁ ଗାଡ଼ ଗାଡ଼ ଖପରା କାହିଁକି ଜମାଉଛି ଜାଣିଛୁ?"

"କାହିଁକି"—ମାଗୁଣିଆ ଉତ୍ସୁକ ଭାବରେ ପଚାରିଲା।

"ହଇରେ ତୁ ଜାଣିନୁ—ସେଇ ଯେଉଁ ଜେଠିଆ ରଜା ଏଠି ରାଜୁତି କରୁଥିଲା—ଯାହା ଜାହାଜ ସବୁ ଲଙ୍କାଦ୍ୱୀପକୁ ନା ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲା ନ—"

"ହଁ କଣ ହେଲା ସେଇଠୁ"? ମାଗୁଣି ପଚାରିଲା।

"ଅରେ ସେଇ ରଜାର ବଂଶ ଶାଇପଟରେ ନିର୍ବଂଶ ହୋଇଗଲା—କୁଳରେ ପାଣି ଦେବାକୁ ବି କେହି ରହିଲେ ନାହିଁ। ତୁ ଶୁଣିନୁ ସେଇ ରଜା ପାଖେ ଗୋଟାଏ କୋଉଠି ଏମିତି ପଥର ଥିଲା ଯେ, ଯେଉଁ ଜିନିଷରେ ଲଗାଇ ଦେଉଥିଲେ, ସେ ଗୁଡ଼ାକ ମାଟି ପାଲଟି ଯାଉଥିଲା। ରଜା ଶେଷକୁ ଦେଖିଲା ଯେ ତା କୁଳରେ ପାଣି ଦେବାକୁ କେହିନାହିଁ, ଭାବିଲା କାହିଁକି ଏ ସବୁ ଧନ ଦରବ ରଖିବ? କଣ ଭୂତ ଖାଇଯିବାକୁ? ସେଇଥିଁ ସେଇ ପଥର ଛୁଆଁଇ ଦେଇ ସବୁ ଜିନିଷକୁ ମାଟି କରିଦେଲା ସେ—ଆଉ ତା ନହେଲେ ଏଠୁ ଏତେ ଖପର, ମାଟି ଅଳଙ୍କାର ବାହାରନ୍ତା କିମିତି? ଖାଲି କଣ ସେତିକି? ରଜା ପାଖେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପରଶ ପଥର ନ ଥିଲା—ଯାହାକୁ ଛୁଆଁଇ ଦେଲେ ସବୁ ଜିନିଷ ବି ସୁନା ହୋଇଯାଉଥିଲା। ଶେଷକୁ ସେ ଖଣ୍ଡିକ ସେ ମାଟି ତଳେ କେଉଁଠି ପୋତି ଦେଇ ଯାଇଥିଲା—ମଲାବେଳେ ବି ସେ ଯାଗାଟା କଥା ସେ କାହାକୁ କହି ଯାଇନି। ଆଉ ଏବେ ସବୁ ଠାକୁରାଣୀ ସରକାରକୁ ସପନେଇଲେ ନା, ସରକାର ଠିକଣା ଯାଗାଟା ଖୋଳି ସେଇ ପରଶ ମଣିଟା ପାଇସାରିଲାଣି। ଦେଖିବୁ ନାହିଁ ଏ ସବୁ ଖପରକୁ ସୁନା କରିନେବ ସେ ଏଥର—"

ନଟ କହିଲା—"ହଁ ହୋଇଥିବ, ତା' ନହେଲେ, ସରକାର କଣ ଏତେ ବୋକା ହୋଇଛି, ଏଠି ମିସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କରେ ଦିନକୁ ହଜାରେ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଖରଚ କରୁଛି ଖାଲି ଖପର-ପାଇଁ।" ମାଗୁଣି ଟିକିଏ ଚିନ୍ତାକଲା ପରି ହୋଇ କହିଲା—"ଆରେ ଦେଖିବ କିଏ? ଦେଖିନୁ ଖପର ଗୁଡ଼ାକ କିମିତି ବୁରୁସରେ ଧୁଆଧୋଇ ହୋଇ, ସଫା ମୁଣିରେ ସବୁ ପୁରା ହେଲାଣି। ସେଗୁଡ଼ାକ ସବୁ ଦିଲ୍ଲୀ ପାର୍ସଲ ହୋଇ ଯିବ। କେତେ ବସ୍ତା ବି ପାର୍ସଲ ହୋଇ ଆଗରୁ ଗଲାଣି ଶୁଣ—"

ନଟ ଗଞ୍ଜେଇଟାକୁ ଦୂରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ପାଟିରେ କହି ଉଠିଲା,—"ଆଉ ଆମେ ଶଳା ଏତେ ବୋକା ହୋଇଛୁ ଯେ, ଏଠି ଦିନଯାକ ମୋଟେ ଦେଢ଼ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଖଟି ଖଟି ମରୁ ଥିବା—"

ହଠାତ୍ ଉପରକୁ ଚାହିଁ ମୋ ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା ସାଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନଟର ଉତ୍ତେଜନାଟା ଦପ୍ କରି ଲିଭିଗଲା—। ଏସବୁ କୁହାଶୁଣି ହଠାତ୍ ହସିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲେ ହେଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ରକ୍ଷା କରି ଗର୍ଜନ କରି ଉଠିଲି—କିରେ ଏଇ ଆସରକୁ କାମ ହଉଛି, ନୁହେଁ? ଆଜି ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଧା ମଜୁରୀ ମନେ-ରଖି ଥାଅ—।"

ହାୟ! ଏଇ ଭୂମିରେ ପୁଣି ଦିନେ ଦୁଇଟି ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ମିଳନ ହୋଇଥିଲା! ଫ୍ରାନ୍ସ ବିପ୍ଳବ, ବୁଅରଯୁଦ୍ଧ, ପୃଥିବୀ ମହାସମର, ଚୀନା ବିଦ୍ରୋହ, ଚୁଷର ପଟବର୍ଦ୍ଧନ ୨ୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ, ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା, ଗାନ୍ଧୀହତ୍ୟା ହେଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ଠିକ ସେଇ ଭଳି ରହିଛି ଜାଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଲା। ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲା ଟିକିଏ ମଜା ଦେଖି କହିବାକୁ, ଠାକୁରାଣୀ ଆଉ କଣ ସରକାରକୁ ସପନେଇଛନ୍ତି ଜାଣିଛ? ଏଠି କାମରେ ଯଦି କିଏ ଖିଲାପ୍ କରେ ତେବେ ତା' କୁଳ ଶଳକୁଳ ବୁଡ଼ିଯିବ।—ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ପୁଣି କାମରେ ଲଗାଇ ଦେଇ ପୂର୍ବବତ୍ ବସି ରହିଲି।

ଏ ବର୍ଷ ଆଉ ମୋଟେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପାଇଁ ଏଠି ଭୂଖୋଦନ କାମ ଚାଲିବ—ସେଥିପାଇଁ ଖପର ଗୁଡ଼ାକ ସଂରକ୍ଷିତ ଓ ପରୀକ୍ଷିତ ହେବା ପାଇଁ ଦିଲ୍ଲୀ ଗବେଷଣାଗାରକୁ ପଠା ଯାଉଛି। ଆଉ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ବି ଏଠୁଁ ଚାଲିଯିବେ। କିଛିଦିନ ପରେ ଏଠା ଅବସ୍ଥାରେ ଇତିହାସ ପୁଣି ବିସ୍ମୃତ ହୋଇ ଯିବ। ମାତ୍ର ଏଇ ମାଟିର ମଣିଷ କଣ ପାଏ ସେଥିରୁ? ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନଟାର ବାରମ୍ବାର ସେଇ ଦିନ ମନରେ ଉଠିଥିଲା।

ଦୂରର ଇଟା ପୋଡ଼ା ଭାଟିର ବଡ଼ ବଡ଼ ଚିମିନିରୁ ଭକ୍ ଭକ୍ ଧୂଆଁ ବାହାରୁଛି—ହେଇ, ଏଇ ଛୋଟିଆ ସହର ସେ ପଟେ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ କାମ ଖୁବ୍ ଜୋର ସୋରରେ ଚାଲିଛି। ସ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ! ବିଦେଶୀ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରର ଉଦ୍ୟମରେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର। ମାତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା.. ତମେ ହୁଏତ ଶୁଣି ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ନାହିଁ ଯେ, ଠିକ ସହର ସେପଟେ ସ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆ ରାଜଧାନୀ ତିଆରି ହେଉଥିଲା ବେଳେ, ସହର ଏପଟେ ଆମେ ଯେଉଁ ଖୋଳି ଆବିଷ୍କାର କରୁଥିଲୁ ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର ଓଡ଼ିଶାର ଆଉ ଗୋଟାଏ ରାଜଧାନୀ। ତମେ ହୁଏତ ଏ ଗୁଡ଼ାକ ଶୁଣି କହିବ ମିଛକଥା। ମାତ୍ର ସବୁ କଥାରେ କେବଳ ନାଁ। ଗୁଡ଼ାକୁ ଛାଡ଼ ଆଉ ସବୁ କଥା ମିଛ ନୁହେଁ ପରି ଏକଥାଟା ମଧ୍ୟ ମିଛ ନୁହେଁ। କାରଣ କାଲି ଆମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସେ କାଳର ଅବସ୍ଥିତ ଧ୍ୱଂସାବଶେଷରୁ ପ୍ରମାଣ କରି ଆମକୁ ବୁଝାଇ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଏଇ ଶିଶୁପାଳ ଗଡ଼ହିଁ ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଳିଙ୍ଗ ସମ୍ରାଟ ଖାରବେଳଙ୍କର ସୁବିଖ୍ୟାତ ରାଜଧାନୀ "କଳିଙ୍ଗ ନଗରୀ"।

ନୂଆ ରାଜଧାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଶୁଭ ଦିଆ ବେଳେ— ଆଜିର ଶାସକ ଓ ନେତା-ମାନଙ୍କର ନାମ ଲେଖା ହୋଇ ନହୁଅବା ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରାସାଦର ଦେହର ଭିତ୍ତିତଳେ।

ତା'ର ଉପରେ ବଢ଼ିଯିବ ପୁଣି ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷର ଖସ ଆଉ ତଳେ।

ଦିଲ୍ଲୀ ବହୁତ ଦୂର

ଲେଖକ– **ଶ୍ରୀ କାଳନ୍ଦୀଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ**

ନୂତନ ଦିଲ୍ଲୀ ନିର୍ମିବା ଲାଗି କରନ୍ତୁ ଆଦେଶ ଦାନ,
ମହା ପରାକ୍ରମୀ ଗିୟାସ ଉଦ୍ଦିନ ତୋଗଲକ ସୁଲତାନ ।
ସେହାର କାଳରେ ଦୈନିକ ଯାର ମୁଖ ନ ବାହାରୁ କଥା,
ଆଜି ତାଙ୍କରେ କେତିଏଡ଼େ ଧୂଳି ପଡ଼େ ୫୦ ଦଶ ମଥା ।
ତେଲ ପାଇଁ ସେହୁ କହାଏ ନାହିଁ ଅଠ ଦଶ ପରବାଟ,
ନଗର ଟୋକାଟା ପାଇଁ ନ ମିଳଇ ମିସ୍ତ୍ରୀ ମୂଲିଆ ଛାଡ଼ ।
ଦୁନିଆ ଭିତରେ କେବେ ଅଦ୍ଭୁତ ଅଜ କେଉଁ କଥା ଶୁଣ,
ନମିଳେ ମିସ୍ତ୍ରୀ ହାତଲେ ମଜୁରି ବେଶୀ ଦେନା ଗୁର ଗୁଣି ।
ଧର୍ମ ଘଟ ସୁ ହରତାଳ ବୋଲି ଶବ୍ଦ ଦୁନିଆ ନାହିଁ,
ଭଣ୍ଡାର-କୋଣେ ଅମର-କୋଷରେ ଦେଖିବ ଲେଖାଥିଲ ନାହିଁ ।
          ଲେଖାଥିଲ ନାହିଁ ଜାଣି,
ଧର୍ମ ମୋହନ ଯଥା ପ୍ରୀତି ତାର, ଦିଲ୍ଲୀର ସୁଲତାନ ।
ଦୁଇଆଣା ପ୍ରତି ପଡ଼ଥ ପଡ଼ଥ ଧୂଳି ଉଡ଼ିଗଲା ତାଙ୍କବାଜି—
ସମ୍ରାଟ ବାଣୀ ଲଙ୍ଘନ କଲେ ମିସ୍ତ୍ରୀ ମୂଲିଆ ପାଳି ।
ସବୁର ମଥାର ମାଳିକ ହୁକୁମ ମଣୁଛନ୍ତି ଦେଶୁ ଉଚ୍ଚ,
ଜାଣିଥିଲ ଏବେ କେତେ ଯେ ରକ୍ତ ଭାସିବ ଯମୁନା ଜଳେ ।
କରଯୋଡ଼ି କେହ୍ନି କାଙ୍କ ଛାନ କାଶୀଳାଲ ଲଭି ଭୟ,
ନଗର ପ୍ରାନ୍ତେ ସନ୍ୟାସୀ ମାଲିନୀ ଟୋଲାନ୍ତୁ ଆଲାଶ୍ୟୁ ।
ହେଲା ମଜୁରର ଦେଠି ତେଣାଙ୍କୁ ମିସ୍ତ୍ରୀ ମୂଲିଆ ହବୁ,
ଫକୀର ଆଦେଶେ ଦେହ୍ୱଠାରେ ଠାକୁର ଶୁଣିବା ହେଉ ନଦ ପ୍ରଭୁ !
          ନାଞ୍ଚିଦ୍ ଉଦ୍ଦିନ ନାମ,
ଯାହାର ଫକୀର ନାହିଁ ମାଟିଣୀ ବଟଣ ନାହିଁ ତାର ଘର ଗ୍ରାମ ।
ମୁଣ୍ଡ ସଦା ହେବ ଯାହା ପାଏ ନଭେଷ ନିଦାଘ ଟୋକା ତାର ଯଥା --
ଦୁନିଆ ଭିତରେ ନମାନି ଚାହାନ୍ତି କହୁଥାଏ ସତ କଥା ।
କହୁଥାଏ ଅଳ ସର୍ବଦା ଟୋପ କହେ ତାଙ୍କୁ ହେବ ଦୂର,
[illegible]
ଭଙ୍ଗା-ଚାଳି । ମଠର ଫକୀର ଆଜ କ ବସୁଛ ପାଠର,
ଜୀବନ ହାଏ ପାରିବ ନାହିଁ ଦିଲ୍ଲୀର ଦରବାରେ ।
[illegible]
ମହା ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗିୟାସ [illegible]
          [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏବେ କରୀ ଯୂଥ ଅଶ୍ୱାରୋହୀର କଟକେ ଅଟକ ମଣ୍ଡି,
ପଦାତିକ ଧାଡ଼ି ମହା ଉଲ୍ଲାସେ ପ୍ରତିଦାନ ଲେଉଟଇ ।
ପ୍ରତିଦାନ ଅପେ ଫକୀର ଜୀବନ ଯାଗନ୍ତୁ ମାଗଣି ନେଇଛି
ସୁବିଧ ସବେ କେବଳ ନିମେଷରେ କଥା ହେବ ତାର ଛୋଟି ।
ଚେତାଇଦେବ ରାଜପୁତ,
ନାହିଁ ମୁଁ, ଉଦ୍ଦିନ ଫକୀର ଭଣଇ ଦିଲ୍ଲୀ ବହୁତ ଦୂର !
ପ୍ରବେଶିଲେ ଆଜି ରାଜ-ଧାନୀ ବାଟେ ଉଲ୍ଲାସେ ଉଲଗାଉ,
ତୁରୀ ଭେରୀ ନାଦେ ଅବନୀ ପୂରିଲା ସୁଲତାନ ଜୟ ଗାଇ ।
ନିର୍ମିତ ହେଲା ଦିଲ୍ଲୀ ସୀମାରେ ମଣ୍ଡପ ସୁବର୍ଣ୍ଣ,
ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇବେ ତହିଁ ପାରିଷଦ ଜନ ଥାଟ ।
ନଗର ପଥର ପ୍ରଦେଶର ଛାୟା ଅବର ସଧରେ ଚଳି,
ଚନ୍ଦ୍ରାତପର ଚଉଧାରେ ଜଳେ ଶତ ଶତ ଦୀପାବଳୀ ।
ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ସମ୍ମାନ ତହିଁ ଜମା ହେଲେ ବହୁ ଲୋକ,
ପାଛେ ଛାଟି ଅଣିବେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଦାୟାଦ ମହମ୍ମଦ ସୋଗଲୀକ ।
ଅଣିବେ ଆଜ୍ଞାଟି ଦିଲ୍ଲୀଶ୍ୱରଙ୍କୁ ସେଠାରୁ ଅନ୍ତଃପୁର,
ନଗର ପ୍ରାନ୍ତେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଭଣେ ଦିଲ୍ଲୀ ବହୁତ ଦୂର !
ମଞ୍ଚ ଉପରେ ସିଂହାସନରେ ଗିଆସ ଉଦ୍ଦିନ ବସି,
ନିଜ କନିଷ୍ଠ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଡାକି ବସାଇଲେ ପାଶେ ହସି ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଦାୟାଦ ମହମ୍ମଦ ଛାତି ଈର୍ଷାରେ ଜଳେ ଦେଖି,
ଘୋର ଲଜ୍ଜାରେ ଅନତ ବଦନ ନାହିଁ ପାରେ ମଥା ଟେକି ।
ହିଂସ୍ର ନୟନ ବାଘର ଜଣାଏ କପଟ ଅଭିପ୍ରାୟ ନା,
କରୀ ଯୂଥ ଆସ ଦୁର୍ନିବାର ଶିର ଆଦେଶିଲେ ଜାହାଁପନା ।
କରୀ ଶୁଣ୍ଡରେ ଜଡ଼ ଜଡ଼ ନାଦେ ସ୍ତମ୍ଭକ ପଡ଼େ ଭାଙ୍ଗି,
ପଡ଼େ ମଣ୍ଡପ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଚୂର୍ଣ୍ଣ, ଶୁଣି, ହେଲ ଗଜ ବାହନ !
ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଶତ ସମବେତ ଜନ ସମ୍ମୁଖେ ଦେଖିଲେ ତହିଁ,
ଘୋର ଅନ୍ଧାରେ ମଣ୍ଡପ ଅବା ଗଲା କି ପାତାଳେ ନଇଁ ।
[illegible]
ମୃଦୁ ହସେ ଉଠେ ଫକୀର ବନ୍ଧୁ ! ଦିଲ୍ଲୀ ବହୁତ ଦୂ !

ପରଦିନ ପ୍ରାତେ ଦେଖାଗଲା ତହିଁ ଭାରତର ସୁଲତାନ,
ମଣ୍ଡପ ତଳେ ରହିଲେ ମାଗିବେ ଅନ୍ତିମ କବର ସ୍ଥାନ ।
ତାହାର ଯେଣିକି ସକଳ ଗର୍ବ ନିଭିଲା ସବୁ ତେଜ,
ସକଳ ହର୍ଷ ଶଇତ ଦମ୍ଭ ମାତିଲା ଧୂଳିରେ ଶେଯ ।
ଆଜ ତତ୍ତ୍ୱ ଗିଆସ ଉଦ୍ଦିନ ଅତି ନିର୍ବୋଧ କ୍ରୁର,
ଘୃଣ୍ଣ ଗମ୍ଭୀର ଫକୀର ଉଚାରେ—ଦିଲ୍ଲୀ ବହୁତ ଦୂର !

ମହା ଭାରତର ମାନବଙ୍କୁ ଏଠାରେ ଦେଖି ଯେବେ ତୋଳି ଟେକାଳି,
ଇତ୍ର ପ୍ରସରେ ଦାଗାଦିଆନ ବାଦ ନେଇଛି ସେ ଗଲେଣି ହଜି ।
ମର୍ଣ୍ଣଷର ଦାଲ୍ ପାଲିନାହିଁ ଯେହୁ ଦୂରାନ୍ତ ଥଟନ୍ତି ସେ ପୁରେ,
ଆଜି ଯାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦିଲ୍ଲୀ ତାହାଠୁ ରହିଥାଏ ଦୂରେ ଦୂରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ସେରୱାନୀ

ଲେ—ଅଧ୍ୟାପକ କୃଷ୍ଣବିହାରୀ ଦାସ

ପରାଣ ହରିନ ସାଜରେ ଯେବେଇ ପୁନା କାଶ୍ମୀର ରାଜଧାନୀ
କମ୍ପିତ ବୁକେ ଶୁଣିଲ ଏ କଥା ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ସେରୱାନୀ ।
ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ହେତୁ ବୁଝାଏ କେବେ ତା ହାତେ ପଡ଼ିବ ଏଇ ଦେଶ ?
ସଂଗ୍ରାମ ହେବ ରକ୍ତର ଖେଳ ? ତା ଆଗେ ନିଜର କରେ ଶେଷ ।
ଶିଶୁ ଅବଳାର ରକତେ ରଙ୍ଗ ହେବ ହେବ ଦେଶ ଯା'ର ହାତ
ଉନ୍ମତ୍ତ କହେ ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ସହିବ କି ତାର ପଦାଘାତ ?
ଯୋଡ଼ ଦେଇ ଗୋଁ ମାର୍ଗ ଶେ ଅନ୍ଧ କରିଅଛି ଯେଉଁ ସପ୍ତଗାନ
ସହିବ କି ତାହା ଜୀବନ ଥାଉଁ ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ସେରୱାନୀ !

ଇସ୍‌ଲାମ୍ ନାମେ ମତାଏ ଏ ଦେଶ ଉଚ୍ଚାଇତଦଳ ଜାରସାଦ
ଶତ୍ରୁର ଖେଳ ଧରମ ଜନ୍ମେ ରେ ଦେଶଯାକ କର ବରବାଦ ?
ଶିଶୁର ହତ୍ୟା, ନାରୀ ଧର୍ଷଣ ଧରମ ଯେତେବେଳର ଗୃହ ଦାହ
ଧରମଛଡ଼ା ଏ ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ଚରିତ ପ୍ରାଣେ ଗାଉ ଗାଥ !

ବରଫ ବରଷା; ଟୋଲପିତ ଦେଶ ଅଛି ଜଗତେ ଅଜ ଥର ଥର
ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଗି ଦେବ ଦେଇଦେଇ ଶହୀଦ ରକତ ଝର ଝର ।
ବିକଟ ଧୂମେ ଅନ୍ଧ ଆକାଶ, ଅଉ ଏକ ଦିନ ହେଲେ ଡେରି
ଟଣ୍ଡେ ବାଜିବ ଶ୍ରୀନଗରେ ଯେ ପାକିସ୍ଥାନର ଜୟଭେରୀ ।
ମୁକ୍ତ ସଦନ ଭାରତର ଅସ୍ତ୍ର ଧାଉଁବ କି ତାରେ ଟାଳି ଅଜ ?
ଉଦ୍ୟମ କରୁ ଉତ୍କାଳିତ ଦଳ ହାତେ ଟ୍ରାଣି ଯଦି ଫିବ ସାଜ ।

ଶତ୍ରୁ ଶିବିରର ପ୍ରବେଶିଲ ମୀର ପାକିସ୍ଥାନର ବେଶ ଧରି
ପାକିସ୍ଥାନର ଜୟ ଜୟ ନାଦ ମୁଖ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ସ୍ୱର ।
"ଅଟେଇ କି ଜଉ ସର୍ଦ୍ଦାର ଭାଇ, ମୁସଲମାନ ଯେ ତୁମ ବଶ
ଏବା ଧକ୍କାରେ ଉଷା ଦରଜା ଭାଙ୍ଗିଯିବ ! ତୁମ୍ଭେ କେଉଁ ଯଶ ?
କାଶ୍ମୀର କାମଧେନୁର ବନ୍ଧନ, ହାତରେ ଦୁହିଁ ନିଅ
ସର୍ଦ୍ଦାର ଭାଇ କ୍ଷମା କରିବ କି ପାକିସ୍ଥାନ ଯେ ମୋର ପ୍ରିୟ !"
ହଂସ ଭ ମନେ ଯୋଡ଼ିଲେ ଲେଖ, ପଙ୍ଗପାଳ କି ଲେଖୁଥିଲି ?
ସାର୍ ସନ୍ ହୋଇ ଚଳିଲ ଟେକିଲ ଶତ ଶତ ଶବ ଗଲେ ଲୋଟି ।

କାଶ୍ମୀର ଅଭ ଭାରତ ସନ୍ଧ ହେବ ଯୋଗାଡ଼ିଲେ ଅବିଦୂର,
ଗୁଡ଼ୁମ୍ ଗୁଡ଼ୁମ୍ ଭାରତର ତୋପ ଉଠୁ ଅଛିଲ ଗରଜି ।
ଦ୍ରିମ୍ ଦ୍ରିମ୍ ବୋମା ମାଡେ ଛୁଟି ଚଲେ ଫୌଜି ସଦନ ହାରିମାନ
ହଟେ ମାଡ଼ିଲ ତୁଙ୍ଗ ସଦନ ଦେଖି କାଶ୍ମୀର ରାଜଧାନୀ ।
କ୍ରୁଶର ଉପରେ ମୀର ମାକ୍‌ବୁଲ୍ "ପାକିସ୍ଥାନର ଜୟ କହ"
ଲହୁର ବନ୍ୟା ଭେଦ ଦେହେ ଦେହେ ରକ୍ତ ଝରଇ ଅହରହ ।
ଭାରତର ଜୟ କାଶ୍ମୀର ଜୟ ପ୍ରେମର ଜୟ ଘୋଷେ ଥାଇ,
ରକ୍ତ ଝରଇ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ମୀର ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ସେରୱାନୀ ।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ:—ଶହୀଦ ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ସେରୱାନୀଙ୍କର ଅମର କାହାଣୀ ଉକ୍ତ କବିତାରେ ଦିଆଯାଇଛି । ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ହାନାଦାରୀ ସୈନ୍ୟ କାଶ୍ମୀରର ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ରାଜଧାନୀ ଶ୍ରୀନଗର ନେବା ଲାଗି ବାରାମୂଲା ଠାରୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିଲେ । ନାରୀ ଧର୍ଷଣ, ଶିଶୁ ହତ୍ୟା ଓ ଲୁଣ୍ଠନ ଆଦି, ଅତି ସାଧାରଣ କଥା ହୋଇଥିଲା । ଅଉ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଡେରି ହେଲେ ଶ୍ରୀନଗର ପାକିସ୍ଥାନର କବଳରେ ପଡ଼ନ୍ତା । ଦେଶପ୍ରେମୀ ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ପାକିସ୍ଥାନ ବେଶ ଧରି ବାରାମୂଲା ପାଖରେ କୌଶଳ କ୍ରମେ ପାକିସ୍ଥାନ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ରଖିଲେ । ମୀରଙ୍କର ପ୍ରରୋଚନାରେ ସେମାନେ ଅଗ୍ରସର ହେବାରେ ଡେରି କରି ମାଡ଼ିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଏକତା ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା । ଏହି ସମୟରେ ଭାରତ ଓ କାଶ୍ମୀରର ଚୁକ୍ତି ସ୍ଥିର ହେଲା । ଭାରତର ସୈନ୍ୟମାନେ ଉଡ଼ା ଜାହାଜ ଯୋଗେ ଶ୍ରୀନଗରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନଙ୍କୁ ତଡ଼ି କ୍ରମେ କାଶ୍ମୀରର ଅଧିକାଂଶ ଅଂଶ ଅଧିକାର କଲେ । ପାକିସ୍ଥାନୀମାନେ ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲଙ୍କୁ ଧରି ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା ଲାଗି କ୍ରୁଶରେ ଟାଙ୍ଗିଲେ । ଦେହଯାକ କଣ୍ଟା ବାଡ଼େଇ ପାକିସ୍ଥାନର ଜୟ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାକୁ କହିଲେ । ଭାରତ ଓ କାଶ୍ମୀରର ଗୌରବ ମୀର୍ ମାକ୍‌ବୁଲ୍ ଭାରତ କାଶ୍ମୀରର ଓ ଶେଷରେ ପ୍ରେମର ଜୟ ଘୋଷଣା କରି ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଲେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଅଞ୍ଚଳେଇ କରି ଦୁନିଆରେ ବୁଲନ୍ତି । ମଣିଷର ବହୁରସ ଜୀବନର ଶାନ୍ତି ତ ନାଇ ଅଙ୍ଗକୁ ଅବଜ୍ଞ କରିବା ପାଇଁ । ସଚରାଚର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପ୍ରକୃତି ବ୍ୟାପୀ ରହିଛି । ନୀଳବେଦୀ ଶାଢ଼ୀ ହେମାଳିଆ ପାଗରେ ସଞ୍ଚରଣୀ ଦିହରେ ଯେମିତି ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ସେମିତି ଶୋଭା ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ଉଠେ, ଯୁବତୀ ନଈ ଦିହରେ ଚନ୍ଦ୍ର ବା କଳରୁଣା ଶାଢ଼ୀଟା ଚୁମ୍ବନଲୀଳା ରଚିଲେ । ଏଇଠି ମଣିଷ ଦୁନିଆର ଲାବଣ୍ୟ ରାଶି ବୁଧ ଶୁକ୍ରର ମିଳନ ପରି ଅନନ୍ତବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ନାଥ-ଠାରେ ଖେଳା ବୁଲା କରେ । ତେଣୁ କବି ଜନ ଓ ଚର୍ମଚକ୍ଷୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ଲୁଚି ଲୁଚି ବୁଲି କଳ୍ପନା ରଥରେ ହଜିଦି ଗଗନର

—ରୂପଚୋରା ଛବି—

ଦିହରେ ନାଗର ବର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲିବସେ । ଜଗତ ବାଟି ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧା ନୀଳ କମଳରେ ସ୍ନେହ ତାଙ୍କ ଦିହମୁଣ୍ଡରେ ଅଳଂକାରର ମୋହ ରଚେ ତାଙ୍କ ନୀଳମାଳାରେ ବେଣୀ ବନ୍ଧା ରହେନା । ବେଲଅସେ ପୁଣି ସେଇ ରାଧା ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରର ମିଳନଲୀଳାରେ ରଚେ କପାଳରେ ତିଳକ, ନାସାରେ ମୟୂରବସା ଗୁଣା, ବେକରେ ହଳଦୀ ଫାଳିଆ ମାଳ, ହାତରେ ତାଡ଼ ବନ୍ଧଆ, ଗୋଡ଼ରେ ମନଭୁଲଣିଆ ନୂପୁର ।

ଏ ଅଳଙ୍କାରର କବି ଦୁନିଆରେ କାହିଁକି ଅଛି । କାବ୍ୟ କଳାର ଆଧାର ହୋଇଥାଏ ନାୟକ ଓ ନାୟିକା । ସେମାନଙ୍କର ଗୁଣ, ହାବଭାବରେ ନୀରସ ଅନ୍ତର ହସିଉଠେ । ଅମାବାସ୍ୟା ରାତିରେ ଘନ ଅନ୍ଧାରରେ ନୀଳମେଘି ଆକାଶ ସୃଷ୍ଟିର ଲୀଳା-ରଚେ ନାହିଁ, କବି ଅନ୍ତରରେ ଦୁଃଖର ଉତ୍ତାଳ ତରଙ୍ଗ ନାନା ଝଡ଼ ତୋଫାନ ରଚି ଜଗତରେ ସୂଚନା ଦିଏ ପ୍ରଳୟର ତାଣ୍ଡବ ଲୀଳା । ପ୍ରଳୟୁପରେ ସୃଷ୍ଟିର ରହସ୍ୟ ଜାଗେ । ଯୁକ୍ତଅଁ ସୁନ୍ଦର ପଙ୍କଜ ଲୋଚନ ହସି ହସି

ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପ୍ରମାଣ ହୋଲେ । ଏଇ ଚିତ୍ରକର ମୂର୍ତ୍ତିରୂପ କବିର ନାୟିକା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଜୀବନିରେ ବୁଲି ବୁଲି ପ୍ରାଚୀନ, ନବୀନ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କବିଙ୍କ ମଉଅ କରିଛି । ଏମୁ ସଦଫୁଲି, ପଦ୍ମପତ୍ର, ପଦ୍ମନାଡ଼, ଦୟଣା, ମରୁଆ, ଚମ୍ପେଲି, ଅଶୋକ ଓ ଅନ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦିର ମୋହନ ଲୀଳା କନ୍ଦର୍ପ ଧରି ବସିଛି । ତାରୁ ଫେଣ୍ଡି ରଚି କର୍ଣ୍ଣରେ ସଗୁଣ, କମରରେ ସାନ୍ଧିକ, ଉଳରେ ଅଳକ ଦେଇ ଆସୁଛି । ସେଇଠି ଭକ୍ତ ଜଗଲାଥଙ୍କୁ ବେଶଭୂଷାରେ

ସଜାଇ ଦେଇ ଡାକୁଛି ବନ ଅବକାଶରେ—

"ଗଳାରେ ମୁକ୍ତା ମାଳା
କଟୀରେ କଣି ମେଖଳା ପଞ୍ଚୁମା ।
ଦୟଣା ମରୁଆ ମାଳ
ବଉଳ ଯାଇ ଚମ୍ପା ।"

ଧୂମପାନ ଆଳତିର ମଞ୍ଜୁ ସଂସାରରେ କରପନି ଯୋଡ଼ ଭକ୍ତ ଜଣାଇ ଆସୁଛି ।

"ସୃଷ୍ଟିର ନମନ୍ତେ ସ୍ୱାମୀ
ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମୂରତି,
ଆଇର ମନ ଉଦାସ
କଗୁଣେ ପ୍ରକୃତି ।"

ପ୍ରକୃତିର ଅନୁକରଣରେ ମଣିଷ ତାର ନାୟିକାଙ୍କୁ ନନା ଅଳଙ୍କାରରେ ସଜାଇ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦରୀ କରିବାକୁ ମନବଳାଏ । *ପଦ୍ମଫୁଲ ପରି ସୁନାରେ ପଦ୍ମଫୁଲ ଗଢ଼ି କାନରେ କର୍ଣ୍ଣଭୂଷଣ ରଚେ, ମୁକ୍ତାର ଛଟା

ସବୁ ସୁନା ରୂପାରେ ରୂପରେଖଲେ, ଏ ସୃଷ୍ଟିକ ମଣିଷର ହାତଗଢ଼ା ଅଳଙ୍କାର । ଏଥିରେ ଭାବର ପ୍ରେରଣା ସଜାଗ ହୋଇ ଉଠେ । ହୃଦୟଲୀଳାରେ ପ୍ରକୃତି ସଙ୍ଗେ ସହଯୋଗି-ତାର ଅନ୍ତର୍ଲୀଳା ଜଗତରେ କମ୍ପନ ଶକ୍ତି ରଚେ ଏମୁ ନର ନାରୀର ମନ ଭୁଲାଇବାକୁ ହୃଦୟ ବନ୍ଦିଏ । ଅନ୍ତରର ବାଣୀ ଏଠି ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀଙ୍କର ଅଶ୍ରୟ କରେ । ଏପରି ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଖେଳା ସରସ୍ୱତୀଙ୍କଠାରେ, ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଲୀଳା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ବଙ୍କିମ ଗୁହାଣୀରେ କରି ତା କାବ୍ୟରେ ବାରହିସ୍ତା ହୋଇ ଶବ୍ଦ ଓ ଅର୍ଥରେ ଅଳଙ୍କାର ରଚେ । ଏ ଅଳଙ୍କାରର ରୂପ ରୂପ ପଦାର୍ଥ ଓ ଧାତୁ ଦ୍ରବ୍ୟର ଅଳ-ଙ୍କାରରେ ଜୀବନ୍ତ ହୁଏ । ନୂଆଙ୍କର ପ୍ରେମଲୀଳା କବିରୁ ଉନ୍ମତ୍ତ ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତ କରେ ।

ଏ ବୈପ୍ଳବିକ ଯୁଗରେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ

ଲେ—ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ହୋତା ଏମ୍. ଏ. କାବ୍ୟତୀର୍ଥାଚାର୍ଯ୍ୟ ।

ଦର୍ଶନର କାହିଁକି କମି ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ କମି-ବାରଡ଼ ନୁହେଁ । ମଣିଷ ଗୃହସ୍ଥ ଧନ ଦୁଆର ମୋହନ ଲୀଳା । ସମାଲୋଚକ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିଜ ନାୟିକାଙ୍କୁ ରୂପ ସୁନ୍ଦରୀ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ଯାହାକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତି ଫୁଲଛନ୍ଦରେ ରୂପଚାନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଚାଇନି । ପଚାଇବାରେ ବା ସମ୍ଭବ ନାହିଁ । ଗୋପିକା ମନର ଆନନ୍ଦ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଚଳିତ ବୁକରେ ମର୍କତ ପର ଶୋଭା ପାଉଛି । ତାଙ୍କୁ ଧଳଦିଆ ଲଗା କୁଞ୍ଚିକୁଞ୍ଚି ପିନ୍ଧାଇ ଗୋପୀମାନେ ସଜ୍ଜିଲ କଳଦରେ ବିଜୁଳି ମୋହ ରଚିଛନ୍ତି । ଘଣ୍ଟି ଏପରି ଖଞ୍ଜାଯାଇଛି ତାହା ରତ୍ନ ମେଖଳା ଓ କଙ୍କଣୀ ମାଳାରେ ସୁନ୍ଦର ଦଶୁଛି ।

ରାଧା ରହସ୍ୟ ମୟୀ ସେ ଓଡ଼ଆଣିଆର ହାତପାଟୁଲି, ଉପନ ସୁନ୍ଦ ନିତମ୍ବ ଦେଶର ଭାରରେ ଅଳସୀ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ଦେହର ଗୁରୁତ୍ୱରେ ପଦେ ପାଦେ ସୃଷ୍ଟିକୁ ତାଙ୍କର ଶକ୍ତି ନାହିଁ ଉଠାଇ କବି ମନର ଜୋରଦେଇ ରାଧାଙ୍କୁ ଅଭି-ସାରିକା ଭାବେ ସଜାଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଘଣ୍ଟା,

ଦୁଷ୍ଟ ଜନଙ୍କୁ କରୁଣାର ବାଣୀ ଶୁଣାଏ । ଏପରି ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନଲୀଳା

ନେ ସର୍ଗ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅଳଂକୃତ କରିବାର କଳାର ମଧ୍ୟରେ ମଧ କଳାର ସ୍ଥାନ ଅଛି । ପ୍ରାଚୀନ ଉତ୍କଳର କାବ୍ୟ ଜଗତରେ କେବଳ ନୁହେଁ ବାଦଶାହ ସଂସାରର ଦୈନନ୍ଦିନ ସଜ୍ଜାରେ ମଧ କେଉଁ କନ-ନନ୍ଦିତା ପଦ ହୋଇଥିଲା ତାହା ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଙ୍ଗ ଭୂଷଣରୁ ସୂଚିତ ହୁଏ । ଅଧ୍ୟାପକ ହୋତା ତାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଘାଗ୍ରା, ଚରୁଓଢ଼ଣୀ, କେତେ-ଠାରେ କେତେ ଢଙ୍ଗରେ ଝଞ୍ଜଣି ହୋଇଛି । ବାହାରେ

ଅନ୍ତ ଓ ମହାନ ହୋଇଉଠେ । ମର୍ଯ୍ୟାଦା ନାକରେ ସୁତେ, ମୁଣ୍ଡର କେଶରେ ନାନା ସୁନ୍ଦର ବଳୟ ଓ ବଳୟ । ଅଣ୍ଟରେ ଲାଗେ ଚନ୍ଦ୍ରହାର କର୍ପୂର ସାଗରରେ ଡୁବ ନମାର କେସରର ଫୁଲ ସାଜିବାକୁ ପଚାଏ ନା । ଏ ମୁଦ୍ରିକା, ବେକରେ ହାର, କାନରେ ତାଡ଼ଙ୍କ,

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚନ୍ଦନର ଅଳକ ଲ ରୁଚି ଦେଇଛି, ନାକଚଣା, କଣ୍ଠି ଏତେ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି ଯେ, ସଖୀ ଶୋଭାଦେଖି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଧିକ ବଢ଼ୁଛି । ଗୋପୀମାନେ ରାଧା ଅଙ୍ଗରେ ସୁନାଗହଣା ସୁମରୁଛନ୍ତି । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଝଙ୍କି ବଢ଼ିବା ବେଳକୁ ସେ ସମ୍ଭାଳି ପାରୁନ । ଅଷ୍ଟାଦଶମାନଙ୍କରେ, ତରୁଣ ଗୋପାଳଦଳରେ ଶୃଙ୍ଗାର ରୂପ ଡୋଳାଇବାକୁ ପ୍ରାଣଦେଇ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । କବିତ କହାଣି ସଫଳ । ଭକ୍ତ ହେଲେ ସରଳତାର ସୀମା ଛାଡ଼େନା । ଏଣୁ ଭକ୍ତକବି ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଓ ଭକ୍ତଚରଣ ଏକାଠି ମନଦେଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଯୋଗୀଙ୍କର ଯୋଗଗମ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । କପାଳରେ କସ୍ତୁରୀ ଚିତା, ... ଦେହରେ ଗୁଞ୍ଜର ମାଳ, କାନରେ ମକର କୁଣ୍ଡଳ କଣ୍ଠରେ ହାର ଓ ମେଖଳା ... କନ୍ଧରେ ଉତ୍ତରୀ, କଟିରେ କିଙ୍କିଣି ଓ ହଳଦି ଲୁଗା, ନାକରେ ହେମ ବସଣୀ, ବାହୁରେ ବାହୁଟୀ ଓ ପାଦରେ ବାଜେଣୀ ନୂପୁର ରହି ଚନ୍ଦ୍ର ରୂପ ଗଢ଼ିଛି । ଗୋପୀ ସମ୍ଭାଳିନ । ଲଙ୍ଗାଛଳରେ ଆବେଗାକୁଳ ହୋଇ କହୁଛି । ସେଥିରେ ତାର ରହିଛି ଗର୍ବ ଓ ତର୍ଜନା । ଫିହାରେ ସିହାଣିଆ ହୋଇ କୃଷ୍ଣ ଲୀଳାର ମାଧୁରୀ ଫୁଟାଇଛନ୍ତି—

"ଯେବେ ପବଣ ଥିବ ଏ ମିଣ୍ଡରେ,
ଅଙ୍ଗ ଦିନେ ନଯିବୁଁ ଏ ଦାଣ୍ଡରେ !
କହୁଁ ଦୃଷ୍ଟେ ଜନ ଏତେ ଦଣ୍ଡରେ,
ବୃନ୍ଦିଗୋ ବାହୁଡ଼ ଯିବା ଦାଣ୍ଡରେ ସେ ।—
"ମ ଢଛି ଫୁଲ କାଣ୍ଡରେ ଗୋ
ଚଣ୍ଡ ଚାହିଁ ଦେଖି ବଇଣ୍ଡ କହୁଛି
ମଧୁର ନାହିଁ ଭୃଙ୍ଗରେ ଗୋ ।" ବ. ଚନ୍ତାମଣି

ଏପରି ଗାଳି ସାଧାରଣ ମନୀଷ ସହଜ, କୃଷ୍ଣପରି ଛଇଳ ବନ୍ଧୁ ଓ ବୈଷ୍ଣବ କବି ମଣ୍ଡଳ ଏହାର ହାସ୍ୟସତ୍ୟ ନ ବରୁଣି ଭୁଲି ରହିଛେ ... କିପରି ? ମାନିନୀ ରାଧାର ଅଭିମାନ ପାଇଁ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କାତର ଦେଖି, ମାଳରୂପ ଧରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ତାହାପି ମନ ତାର ମେଥିରେ ଦଉନ । ଉପାୟ ଭାବି, ନାୟିକାଙ୍କ ଲେ ସତେ ... ସୁନାରୀ ବେଶ ! ପ୍ରେମ ପାଇଁ ଏହା କି କାଳେ ଲଜ୍ଜାକର ନହିଁ । ହରିଧା ଚେଲ ରଙ୍ଗ ବସ୍ତ୍ରରେ ପଗଡ଼ି ବାନ୍ଧି ନାସାପୁଟରେ ସୁନା ଦଣ୍ଡି ନାଇ କର୍ଣ୍ଣତଳରେ ମୁକ୍ତାର ବୀରବଳି ପିନ୍ଧି ସାଜିଲେ କନ୍ଦର୍ପଦଳା ମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ପାନ ବୋଳା ଦାନ୍ତରେ ମଧୁର ସୁନାଶିକ୍ଷାଦାନ । ନୂଆଁ ଦରଶର କବି ଲିପିଷ୍ଟିକ୍ ନାଲାଦାନ୍ତରେ ମାଇପଙ୍କରେ ସିନ୍ଧା ଗ୍ଲେଜ୍‌ଡ-ଟେଲିଙ୍ଗ୍‌ର ଚଳା କରି । ସାରା ଦିହଯାକ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଲି ହୋଇଛନ୍ତି ସୁନାକଣ୍ଠି, ସୁନାକଙ୍କଣ, ସୁନାମୁଦି, ଓ କାନ୍ଧରେ ରହି ଶୋଭା ପାଉଛି ନକ୍କଡ଼ କୁଠି । ଗୋଡ ଦୁଇଟିରେ ହସି ଉଠୁଛି ମଙ୍ଗଳ ପାଣ୍ଟି । ସେକାଳର କୁଳବଧୂ କଅଣ, ଏ କାଳର ପର୍ଦ୍ଦାଫିଙ୍ଗା କୁଳଭୂଷଣୀମାନେ ଅପେ ଅପେ କମି ଯିବେ ! ଗୋପୀମାନେ ମାନଇଜତ୍ ଯାହାଥିଲା ବିକିଖାଇ କିଣିଛନ୍ତି ସୁନାରୀ କୃଷ୍ଣଠୁଁ । କବି ଦୀନକୃଷ୍ଣ ରସିକ ହେବାରୁ ଆପେ କହିଛନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ମୁଖରେ—

"ସବୁମୋହର ଚିତା ଅଳଙ୍କାର, କାମ ନାହାର ଭିତରେ ନନ୍ଦ" ଇତ୍ୟାଦି । ଝମକ, ଝୁଣ୍ଟିଆ ଝୁଣୁ ଝୁଣୁ ବାଜୁଛି । କନା କଣ୍ଠିବଳା, ବାଜେଣୀ ନୂପୁର, ଗୋଠଅଙ୍ଗୀ ବଳା, ରତନ ପାହୁଡ, ଗୁଞ୍ଜର ଅଙ୍ଗୁଳି ଓ ହୀରବସା ସୁନ୍ଦର ନୂଆଚୁଡ଼ି, ଯୁବତୀର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରୁଛି । ନୂଆ ତାଡ଼ ରଙ୍ଗବତୀର ବନ୍ଦୀଗଡ଼ ହୋଇଛି । ବିଦମାଳି ଓ ହେଉଁରିଆ ମାଳି, ତାଡ଼ ତଳକୁ ଯାଉଛି । ସୁନା ସୁତାରେ ସୁନ୍ଦରୀ ମନ ବିକୁଛି । ମାଳିର ଠିକଣା କହିହେବ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ରସମୟ ପ୍ରାଣରେ ଅଳଙ୍କାରର ଏକ ମଞ୍ଜୁରେଖା କାଟିଦେଇଥି ହୋଇଛି । ତେଣୁ ମାଳିର ନାନା ରୂପ ନାନା କାଳୋଚିତ ଗଳାରେ ଦେଖାଯାଏ । ଗୃହସନ, ସୋଲପିଆ, ମଥୁରୀ ପୁରିଆ, ବଉଳମଞ୍ଜିମା, ଯୋଡ଼ମାଳି, ଗଣ୍ଠିମାଳି, ନକ୍ଷତ୍ରଗଣ୍ଠିମାଳି, ଗରଗଡ଼ିଆ, ଚମ୍ପୁକିଆ, ... ଲାଜବାଳି, ଚେଇଁକଣ୍ଠି ମାଳି ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ ରୂପ ଆଗଲୋକେ ଲଭିଛନ୍ତି । କବି ସେଥିକାରେ ଭୁଲି ନାହାନ୍ତି । ଦଶ ଅବତାର ମାଳି କରିଛି । ଏ ସବୁକୁ ବଳପଡ଼ିଛି ଝୁମ୍ପାବନ୍ଧା ଓ ଅଇଁଳା ମଞ୍ଜିଆ । ଏପରି ମାଳି କିଣିବାକୁ କହିତ ଯିଏ ବୋଲି ଦିଏ ମଣିଦେବ । ଗୁଣାର ତ ସଂଖ୍ୟା ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶୀ ଯୁବତୀ ନାକରେ ଝୁଲିଛି ମାଣିକ୍ୟଭରା ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ଗୁଣା, ବଉଳପତ୍ର ଗୁଣା, ପଦ୍ମକେଶରା ଗୁଣା ଓ ମଞ୍ଜାହଡ଼ାଗୁଣା, ଘସାଗୁଣା, ଫୁଲଗୁଣା, ଓଲଟ ସୁନା ନାକଚଣା ଗୁଣା, ସରୁ ନାକଚଣା ଗୁଣା, ବଉଳକୋଳି ନାକଚଣା ଗୁଣା, ମୁକ୍ତାଝୁମ୍ପା ଗୁଣା ଓ ଦର୍ପଣୀ ଗୁଣା ଇତ୍ୟାଦି । ବନ୍ଦିଆ ଶବ୍ଦେ ବର୍ଷ ଯକେ ନୂଆ ଥିବ ବେଳି ସମସ୍ତେ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । କର୍ଣ୍ଣ ଫିଟିଫିରି ହୀରବସା ଝଲକ ଫେଣ୍ଟୀ, ନାନା ଫୁଲ ଫେଣି, ଝଲିକା, ହୀରା ଓ ମାଣିକ୍ୟ ଖୋଳା ମଲକଡ଼ି, ଦାନ୍ତିଆର ପ୍ରଚଳନ ହୋଇଛି । ହାଟୁଆଣୀ ପଇସା ଦେଇ କିଣି ନେଇଛି ଘର ଦ୍ୱାର ବନ୍ଧା ଛନ୍ଦା ପକାଇ ।

ହୃଦୟରେ କମ୍ପନ ରଚିବା ପାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ରଝୁମ୍ପାର ଝରି ଝରି ଅଳିଆ କଳୁଛି । ଘଷାଚନ୍ଦର ଗୃହପଖରେ ଅଳକାର ପାହି, ଲୋଚଣି ଯୁଦ୍ଧାକୁ କମ ପଡ଼ିର ସରକାଆ ଓ ହାତ ସୁନା ବୁଢ଼ି ଲଭି ଯୁବକ ଓ ଯୁବତୀ ଘର ପାସୋର ଦେଇଛି । ଖୋସା ତଳେ ହସିଛି ଚଉଁରମୁଣ୍ଡି ଓ ଗେଛିଆଣି । ଏ ସବୁର କମିଯିବା ଗୋପୀଙ୍କି ସାର ଦେଉଛି । କିଏ ହେଉଚି ନେବ ମଲ୍ଲିକଡ଼ି, କିଏ ଫାସିଆ, କିଏ ନେବ ନାକୁଅର୍ପି, ନୂଆ କିଙ୍କିଣୀରେ କିଏ ଘୋଟିବ ଆହର୍ନିଶି । ଏ ମାନଙ୍କରେ ସୁତା, ଝଲିକା, ବନ୍ଦିଆ ଓ ବସଣୀ ଦେଇ କୃଷ୍ଣ କଲେ ହୃଦ ଜୁଆ ସ୍ୱୀକାର ପାଶେ ଓ ରଚିଛନ୍ତି ଅଭେଦ ଗୂଢ଼ ପୀରତି । ଏ ସବୁ ଦେଖି ବୈଷ୍ଣବ ମନ ଆଉ ଭୁଲିନ ।

କୃଷ୍ଣ ଗୋପୀଙ୍କ ପରି ମଥୁରା ନାଗଙ୍କୁ କାମ ବିଷ ଖୁଆଇଛି । ତାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାସାରେ ଗଜମୋତି, କର୍ଣ୍ଣରେ କୁଣ୍ଡଳ, ଗଣ୍ଡରେ ମକରୀ, କଣ୍ଠରେ କଉସ୍ତୁଭ, ଭୁଜରେ କଙ୍କଣ ପିନ୍ଧି କଟିରେ ଦେଇଛି ପୀତ ବସନ । ତେବେ ଭକ୍ତ ସାଜ ଭକ୍ତଚରଣ କହୁଚି, "ଶିଶୁଙ୍କୁ ଦିଶନ୍ତି ଶିଶୁ ପରିଏ, ନାଗଙ୍କ···ଦୃଷ୍ଟିକ ମଦନସ୍ୱ ।" ।

କବି ସମ୍ରାଟ ଭଞ୍ଜେ କହିଛନ୍ତି "କାମପଣେ ରବି ତଳେ ନ ଗଣିଇ କାହାକୁ ।" ଏ ଉକ୍ତିର ସରସତା ଅଳଙ୍କାର ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ଦେଇ କହିଲେ, "ବଳା ହଂସକ ନାଦେ ଗତି ବଟାଇବ ଶୁଣାଇ. ବଳାଙ୍ଗରେ ପଦ ସରଣେ ଗଜ ହଂସ ଜିଣ ଇ" । [ଲା ବୈ. ବ.] ସୀତାଙ୍କ ଧୀର କଟିରେ କିଙ୍କିଣୀ ନାଦ ଏ ଉକ୍ତିର ଜୟଯାତ୍ରା ରଚିଲେ । ବୈଷ୍ଣବ କବିଙ୍କ ଅଳଙ୍କାର ମାଳରେ ରାଧାପରି ସୀତା ବନ୍ଦନୀ ନୁହନ୍ତି ବରଂ ଅଳଙ୍କାର ଗଢ଼ାର ସୀତାଙ୍କଠାରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଟିକେ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏଇଠି ସ୍ୱକୀୟ ନାୟିକାର ପ୍ରେମ ଶିଳ୍ପ ଧନୁଃଭଙ୍ଗରେ ହୋଇଚି ଚିର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ସଦାଶ୍ୟାମଳ ।

ରୂପଶ୍ରେଷ୍ଠ କବି ବ୍ୟବସାୟୀ ବୃତ୍ତି ନାନା ଜାଗାରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କହିବାରେ । ଏଣୁ ଲାବଣ୍ୟବତୀ ବିହାରେ ଚେଉଁ ମଣ୍ଡଣୀ ସାଜ କବି ଗାଇ ଦେଇ ଗଲେ ଶୋଭା ଅପୂର୍ବ କର୍ପୂର ଧୂଳି । ଝଞ୍ଜା ହେଲା ଫୁଲ ମାଳିକା, ହସିଲା ଚନ୍ଦ୍ର ଦର୍ପଣ, ହସିଲା ଅଧେ ଚାଉଳି, ପଡିଲା ରତନ ପର୍ଯ୍ୟଙ୍କରେ କୋମଳ ଶେଯ, ମୁକୁତା ଝାଲରଚିକା ମଣ୍ଡଣୀରେ ହସିଲା ଶଯ୍ୟାଳ କକ୍ଷ, ଅଳିନ୍ଦ ପଡିଲା ଚିନ୍ତାମଣି ଚନ୍ଦ୍ରିକା ସାଜି । ଏ ସବୁ ଭିତରେ ଲାବଣ୍ୟବତୀ ଅଙ୍ଗ କାହିଁ, ଚନ୍ଦନ ସ୍ଥାନରେ ଚନ୍ଦନ, କର୍ପୂର, ଅଗର, ପନନ, ଚୁଆ, ଲୋଙ୍ଗ, ଖିର, ଧୂପ, ପାନବାଟି ... ର ... ରେ ବସିବା ନାଳି ଜାଗର ସାଜ ।

ଏ ଆଧୁନିକ କାବ୍ୟ ସଦା ଜଳୁଚି ପ୍ରେମ କଠିନ ବଜାରରେ ହଉଚି ଛଳପିଟ, ତନ୍ଦ୍ରିଳର କୃଥା ଛଳନାରେ ଗୃହସ୍ଥ ହୋଇ ରହିମଠ, ସେ କାହିଁ ବୁଝିବ ଯୌବନରେ ଛଇଳ କାହ୍ନୁର ଦିଲ୍‌ଚସ୍ପିଆ ନାଟ । ଏଇଠି ଦେଖାଯିବ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କର କରାମତି !

Digitized by srujanika@gmail.com

নিবন্ধ

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସବୁଜଯୁଗ

— ଶ୍ରୀ ବଂଶୀଧର ମହାପାତ୍ର ବି: ଏ: (ଅନର୍ସ)

ରାଧାନାଥ ଯୁଗର ଅବସାନ ଓ ସବୁଜ ଯୁଗର ଆରମ୍ଭ ଏହି ସମୟର ସନ୍ଧିକ୍ଷଣରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଅନ୍ୟକୌଣସି ଯୁଗର ଭଳିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ବହୁ ବିଶେଷ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖା ଦେଇ ନାହିଁ । କେବଳ ସତ୍ୟବାଦୀ ଦଳର ସାହିତ୍ୟିକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଅଧୁନିକ ରୂପରେଖରେ ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗୋପବନ୍ଧୁ, ନୀଳକଣ୍ଠ ପଣ୍ଡିତଙ୍କର କାବ୍ୟ କବିତା ଆଦିରେ ରାଧାନାଥ ଯୁଗର ରଚନାଶୈଳୀ ଓ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରତିଫଳିତ । ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା ସତ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଫକୀର ମୋହନଙ୍କର ଔପନ୍ୟାସିକ ସାହିତ୍ୟର ଧାରା ଫକୀର ମୋହନଙ୍କ ପରେ ଆଉ ରକ୍ଷିତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଗଙ୍ଗାଧର, ନନ୍ଦକିଶୋର ଓ ଚିନ୍ତାମଣି ପ୍ରଭୃତି ରାଧାନାଥ ପନ୍ଥୀ କବିଗଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା କହିଲେ ଅସଙ୍ଗତ ହେବନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହିପରି କର୍ମହୀନତା ଓ ନିଷ୍କ୍ରିୟତାର ସଂଗ୍ରାମ ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଅଭାବ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସବୁଜ ଦଳ ସୃଷ୍ଟିର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ସବୁଜ ଯୁଗର ଜୀବନ କ୍ଷୀଣ ଓ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ତାହା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଯେଉଁ ନବ ଜାଗରଣର ପ୍ରବାହ ସୃଷ୍ଟି କଲା ତଦ୍ୱାରା ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରକୃତ ଅଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟର ରୂପ ଧାରଣ କଲା ।

ସବୁଜ ଯୁଗର ମୌଳିକ ବୀଜ କବିବର ରାଧାନାଥଙ୍କ ଅଧିକାଂଶ କାଳ୍ପନିକ କାବ୍ୟ ସମୂହରେ ନିହିତ । ବୈଷ୍ଣବ ବା ଧର୍ମ ସାହିତ୍ୟର ଅବଦ୍ଧ ଓ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ବାତାବରଣ ଓଡ଼ିଆ କାବ୍ୟ ଯୁଗରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଭଞ୍ଜ ସାହିତ୍ୟ ଯେଉଁ ଦୋଷରେ ଦୂଷିତ ହୋଇଥିଲେ, ସେ ସାହିତ୍ୟରେ ମାନବ ଚିନ୍ତାଧାରାର ସ୍ୱାଧୀନ ବିକାଶ ସଂଘଟିତ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନହୋଇଲେ ମଧ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଧର୍ମ-ବନ୍ଧନ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଅଶ୍ଳୀଳତାର ଦୀର୍ଘ କଳୁଷ ସଂସର୍ଗ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ଅଛି । ଭଞ୍ଜୀୟ କାବ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ପୁଷ୍ଟିତ କଳ୍ପନା

ସମ୍ଭାର ଓ ତ୍ୟାଗ-ଘନ ପ୍ରେମ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ମଧ୍ୟ ସବୁଜତାର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଛାୟା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଅଛି । ରାଧାନାଥଙ୍କର କାବ୍ୟ ସମୁଚ୍ଚୟରେ 'କେଦାର ଗୌରୀ' 'ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରୀ' ଏଭଳି କ୍ଷୁଦ୍ର କାବ୍ୟର ନାୟକ ନାୟିକାର ପ୍ରେମ ବର୍ଣ୍ଣନରେ, 'ଚିଲିକା', 'ପାର୍ବତୀ' 'ଯଯାତି-କେଶରୀ' ପ୍ରଭୃତି କାବ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣନା ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ସକଳର ମନୋଜ୍ଞ ଚିତ୍ରଣରେ ସବୁଜ ସୃଷ୍ଟିର ଆଭାସ ଉନ୍ମେଷ ଦେଖା ଦେଇଛି । 'କନକ ଧେଖିଲା' 'ଫାଲଗୁନ ଯୋଛନା', 'ଅସ୍‌ମାନି ଦିଶି' 'ବ୍ୟର୍ଥ ଚକୋରର କନ୍ଦନ', 'ଶୃଦ୍ଧମ ଯାମିନୀ କୋଳରେ ବରଷାର ମୃତ୍ୟୁ' ପ୍ରଭୃତି କମନୀୟ ବିଳାସୀ କବିର ଯୌବନ ପ୍ରଳାପ ସହ ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାଚୀନ କାବ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ତଥା ରାଧାନାଥ - - ଙ୍କର କାବ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନୁହେଁ ।

ସଂଯୋଜଣ—ରାଧାନାଥଯୁଗ ଓ ଆଧୁନିକ ଯୁଗ ଭିତରେ—ସେ ସବୁଜ ଦଳ ବା ତରୁଣ ଦେଳ । ତାର ପ୍ରଭାବ ଯେ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟରେ ସବାଡ଼ିକୁ ନୂତନ କରିଛି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ମାତ୍ର କେତେ ଦୂର ? ନୂତନ ତଥ୍ୟର ଉତ୍ତର ଏଥିରେ ଅଛି ।

ରାଧାନାଥ ସାହିତ୍ୟରେ ପଳାୟନବାଦ ବା Escapism ଯାହା ଅଙ୍କୁରିତ ହୋଇଥିଲା ସବୁଜ ଯୁଗରେ ତାହା ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ବିସ୍ତାର କରି ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ବୃକ୍ଷରେ ପରିଣତ ହୋଇଅଛି । ସବୁଜ ଉପନ୍ୟାସ, ଗଳ୍ପ ଓ କବିତା ପ୍ରଭୃତିରେ ପଳାୟନ ପନ୍ଥୀର ଭାବଧାରା ସ୍ପଷ୍ଟ ଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।

'ପ୍ରେମ ପୂରୁଣା ନହୁଏ ଯହିଁ
ଚାଲ ସେ ପୁରେ ଯିବା ଗୋ ସହି
ଚାଲ ସେ ପୁରେ ଯିବା ଗୋ'

× × ×

'ଅସ ନାଗି ସଙ୍ଗିନ, ସ୍ୱପ୍ନେ ମୁଁ ଦେଖିଲି
ଦୂରେ ଆଜ ହସାର ଚହଲ'

× × ×

'ସୁଦୂର ତାରକା ବନେ ଫୁଟିବି ମୁଁ ଫୁଟିବ
ଯେନଯାଅ ତହିଁ ସଖି ତରୁଣୀ'

—ସବୁଜ କବିତା—

ସବୁଜ ଯୁଗର ଭାବଧାରା ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରେମିକ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦାମ ଓ ବୈପ୍ଳବିକ ଭାବଧାରା । ଯାହା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୁଗରେ ଦେଖା ଯାଇ ନଥିଲା. ଅଗ୍ନିର ସ୍ଫୁରଣ ପରି ହୃଦୟର ସଂସ୍କାର ବିଳାସୀ ରୁଦ୍ଧ ଆବେଗ ଏ ସାହିତ୍ୟରେ ମୁଖରିତ ହୋଇଅଛି । ରାଧାନାଥ ବିପ୍ଳବର ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସବୁଜ ଯୁଗ ପରି ନୁହେଁ । ସବୁଜ ଗଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସ, କବିତା ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ଏହି ଭାବଧାରା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ ଅଛି । ଅନ୍ନଦାଙ୍କର 'ପଳାୟ ପ୍ରେରଣା'-ରେ ସବୁଜ ଯୁଗର ବୈପ୍ଳବିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ୧୯୩୨ରେ ଶରତ୍, ହରିହର ପ୍ରଭୃତିଙ୍କର ସମାଜ ସଂସ୍କାର ବହ୍ନିଶିଖା ଓ ଦେଶର ସେମାନଙ୍କର ସଂସ୍କାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ମନୋଭାବର ପ୍ରଗତିର ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟର ଛନ୍ଦେ ଛନ୍ଦେ ପ୍ରସ୍ଫୁରିତ ହୋଇଛି । ଏହାର ଉଦାହରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ—

ସମାଜେ ମାନବ ନାହିଁ
ଦେବମନ୍ଦି ଦଳନ ଚରଣେ ।

× + ×

ଯେତେ ପାପ, ଯେତେ ମିଥ୍ୟା
ଯେତେ ମୋହ ଯେତେ ପ୍ରବଞ୍ଚନା,
ଧର୍ମ ନାମେ, ଜାତି ନାମେ
ଛାତି ନାମେ ଯେତେ ଅବର୍ଜନା ।
ବୈଷମ୍ୟର ଭେଦ ରେଖା
ଭଣ୍ଡାମିର ଯେତେ ଆୟୋଜନ,
ଦୁର୍ବଳର ହାହାକାର,
ପୀଡ଼ିତର ପରମ ବେଦନା ।
ନଷ୍ଟର ନର୍ମମ ମୁହିଁ
ନର୍ବିକାରେ ସବୁ ଦେବି କାଳି ।
[ସ: କ:]

ଅନ୍ନଦାଙ୍କର ଏ ସମସ୍ତ ବିପ୍ଳବାତ୍ମକ ମନ୍ତ୍ର-ଧ୍ୱନି ସେଲୀଙ୍କ ଭାବ ଧାରାର ପ୍ରତିରୂପ ମାତ୍ର । ଏହାର ମୂଳରେ ପୁରାତନର ଧ୍ୱଂସରେ ନୂତନ ସମାଜ, ନୂତନ ଭାବ ଧାରାର ଗଠନ ପ୍ରସ୍ତାବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମାଜିକ କଳୁଷ ମୁକ୍ତିର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱାଧୀନ ମାନବିକ ଚିନ୍ତାର ବିକାଶ ପ୍ରଭୃତି

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଗ୍ରଗାମୀ ସମାଜର ପରିକଳ୍ପନା ରହିଅଛି । 'ପ୍ରଳୟ ପ୍ରେରଣା' 'ସୃଷ୍ଟି' ପ୍ରଭୃତି କବିତାରେ ଶେଲୀଙ୍କର କଳ୍ପନା ଓ ମର୍ମବାଣୀ ଓ ଆଦର୍ଶ ନୂତନ ରୂପ ଧାରଣ କରିଅଛି ବୋଧହୁଏ ।

"Oh, lift me as a wave,
a leaf, a cloud !
I fall upon the thorns
of life ! I bleed !
+ + ×
Drive my dead thoughts
over the Unievrses
Like withered leaves
to quicken a new birth !
......Scatter, as from an
unextinguished hearth
Ashes and sparks,
my words among mankind"
—West Wind—

ସବୁଜ ପନ୍ଥୀ ମାନଙ୍କର ଯୁବକ ରକ୍ତର ଉନ୍ମାଦନା, ସାହିତ୍ୟିକ ଭାବ ରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦୀପନା ସ୍ରୋତ ପ୍ରବାହିତ କରିଅଛି ତାହା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ । କିନ୍ତୁ ପୁରାତନର ପ୍ରାଚୀନତାର ଧ୍ୱଂସ ସାଧନ ଓ ନୂତନ ସବୁଜ ସୃଷ୍ଟିର ପରିକଳ୍ପନା ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ପଳାୟନବାଦରେହିଁ ସମାପ୍ତି ଲାଭ କରିବ । ସୃଜନ ସ୍ୱପ୍ନ କହିଥାରେ—

ଯିବା ପଳାଇ ଦୂରେ ସୁଦୂରେ
ସ୍ୱପନଲୋକେ ଗୋପନ ପୁରେ
ଗ୍ରହ ତାରକା ଏଡ଼ାଇ,
ଅଭିନବର ଝରଣା କୂଳେ
ମଳୟ ଯହିଁ ନିୟତ ବୁଲେ
କୁସୁମ କେଳି ଉଡ଼ାଇ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ କବିତାରେ ସୃଜନର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି, ପୁରାତନ ମତବାଦ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଧ୍ୱଂସର ପ୍ରଳୟଙ୍କରୀ ଅଭିଯାନ ସାହିତ୍ୟକୁ ନୂତନ ରୂପ ରେଖ ଦେଇ ଗଢ଼ିଛି । ଭଞ୍ଜୀୟ ଓ ରାଧାନାଥୀ କାବ୍ୟ ଯୁଗର କାବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ଦୀର୍ଘତା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସବୁଜ ଗୀତ କବିତା ଗୁଡ଼ିକରେ ଯୁବକ ସୁଲଭ ଭାବ ରାଜିର ଅଭିନବ ପ୍ରକାଶ, ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ଏ ଯୁଗର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଦାନ । ଛନ୍ଦରେ ପ୍ରାଚୀନତାର ଲୋପ ଓ ବଙ୍ଗାନୁକରଣରେ ମାତ୍ରାବୃତ୍ତ ଛନ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ, ଭାବର ନୂତନ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି, ଭାଷାରେ ସୁମଧୁର ସରଳତା ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ଚିନ୍ତାର ପ୍ରକାଶ ରାଧାନାଥ ଯୁଗର ପ୍ରାଚୀନ ମନୋବୃତ୍ତିକୁ ଏ ଯୁଗରେ କେତେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବଦଳାଇ ଦେଇଛି । ପୁଣି ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପ ଓ ଉପନ୍ୟାସର ସମ୍ଭାର ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଏକାନ୍ତ ଦୈନ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଅଭାବ ମୋଚନ କରିଛି । ୧୯୩୨ ସାଲର ଆରମ୍ଭରେ ସବୁଜ ଦଳର ମାସିକ ପତ୍ରିକା ଯୁଗବାଣୀ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ଓ ସେଥିରେ କ୍ରମାଗତ ଉପନ୍ୟାସ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପର କୌଶଳ ସାମାଜିକ ଓ ଜାତୀୟ ଜୀବନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଓଡ଼ିଆ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟର କ୍ଷୁଦ୍ର ପରିସରକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବରେ ଫଳିତ କଲା ।

ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଯୁଗ ଓ ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟ ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଭଞ୍ଜ ଯୁଗର ନାୟକ ନାୟିକାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ପ୍ରେମ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦାମ ସମ୍ଭୋଗ ରସର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି, ତାହା ବାତ୍ସାୟନଙ୍କର ଚତୁଃଷଷ୍ଠୀ ସମ୍ଭୋଗ କ୍ରିୟା ଓ ଅତଳସ୍ପର୍ଶ ବିଭିନ୍ନ ନିୟମ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାରାନ୍ତରରେ ପରିଚୟ ମାତ୍ର । କାବ୍ୟ ଯୁଗର ପ୍ରେମ ତ୍ୟାଗମୁକ୍ତ କିନ୍ତୁ ସବୁଜ ଯୁଗର ଲେଖାରେ ନାୟକ ନାୟିକାଙ୍କର ପ୍ରେମ ତ୍ୟାଗ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ମଧ୍ୟଯୁଗର କବିଙ୍କର ପ୍ରେମର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ନୂତନ । ସେ ସବୁଜ ଯୁଗର କବିମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ସହଯୋଗ ନକଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କାବ୍ୟ କବିତାରେ ସବୁଜ ଦୃଷ୍ଟି କୋଣର କେତେକ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସମାଜର ନିଷ୍ଠୁର ବନ୍ଧନକୁ ସେ ଛିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରିଦେଇ ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନ ମତ ଜଗତର ପ୍ରତି ପଦେ ପଦେ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଅଛନ୍ତି । ଗୀତ କବିତାର ମଧୁର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ବଳ, ନିର୍ଘୋଷୀ ବହ୍ନି ବାଣୀ ବୃଥା ନୁହେଁ ।

ରାଧାନାଥ ଯୁଗର ପ୍ରକୃତି ଚିତ୍ରଣ ଯଦିଓ ଏ ଯୁଗର କବିତାରୁ ଲୋପ ପାଇଛି କିନ୍ତୁ ଏହି ଗୀତ କବିତା ଗୁଡ଼ିକରେ ମାନବିକ ଚିତ୍ତ ବୃତ୍ତି ସହିତ ପ୍ରକୃତିର ଏକ ଅପୂର୍ବ ସମ୍ମେଳନ ଘଟିଛି । ରାଧାନାଥ ଯୁଗର ପ୍ରକୃତିର ବର୍ଣ୍ଣନାମୂଳକ ଭାବ ଧାରା ଖଣ୍ଡ କାବ୍ୟ ବା କାବ୍ୟରେ ସମ୍ଭବ କିନ୍ତୁ ତାହା ଏ ଯୁଗରେ ଗୀତିକବିତାର କ୍ଷୁଦ୍ର ଅବୟବ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ସବୁଜ ଦଳର ସୃଷ୍ଟି—କେତେ ଜଣ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାମଖିଆଲ ଭାବରେ ଗଢ଼ା ଯାଇଥିବା 'Nonsense Club'ର ନାମ ଭିତ୍ତି ଉପରେ ସବୁଜ ଦଳର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ୧୯-୨୧ ସାଲରେ ଏହି ଛାତ୍ର ଦଳଟି ଗଠିତ ହୁଏ । ଅନଦା, କାଳନ୍ଦୀ, ବୈକୁଣ୍ଠ, ଶରତ ପ୍ରମୁଖ ରେଭେନ୍‌ସା କଲେଜର First year ରେ ପଢ଼ୁଥିବା ବେଳେ ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାର ଯୁବବୋଧ ଶକ୍ତି ଉନ୍ମାଦନାରେ ଏ କ୍ଲବଟି ଗଢ଼ିଲେ । ପରେ ହରିହର ଭଞ୍ଜ କ୍ଲବରେ ଯୋଗଦେଇ 'ଆକାଶ' ନାମକ ଏକ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ତାହାର ୧୦ ବର୍ଷ ପରେ ଏ ପଞ୍ଚ ସଖାଙ୍କୁ ନେଇ ଏହି 'ନନ୍‌ସେନ୍‌ସ କ୍ଲବ' 'ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟ ସମିତି'ରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ।

ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଓ ତାଙ୍କର ସୁହୃଦ୍‌ବର ପ୍ରମଥ ଚୌଧୁରୀ ବଙ୍ଗ ପୁରପଲ୍ଲୀର ନିସ୍ପନ୍ଦ ମୃତ ସମାଜକୁ ଉଦ୍‌ଜୀବିତ କରିବା ନିମିତ୍ତ 'ସବୁଜ' ଦଳର ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ଏହି ସମିତି ଦ୍ୱାରା 'ସବୁଜ-ପତ୍ର' ନାମକ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ଅଗ୍ରଗାମୀ ଦଳର ସୃଷ୍ଟି ଏକ ନୂତନ ଉଦ୍ଭାବନା ନୁହେଁ । ସେନ୍ ତାଙ୍କର 'ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ' ପୁସ୍ତକରେ କହିଅଛନ୍ତି— 'There was or has been an India-wide movement, progressive movement, and it has generally manifested in literature' । 'ଓରେ ସବୁଜ ଓରେ କାଁଚ' କୋଧ୍ରୁକର ଏହି ଉନ୍ମାଦନାରେ ସବୁଜ ସମିତି ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଠିତ ହେଲା କିନ୍ତୁ ତାହା ବଙ୍ଗୀୟ ସବୁଜ ଦଳର ଆଦର୍ଶ ରକ୍ଷି ପାରି ନଥିଲା । ଜାତୀୟ ଜୀବନର କୋଟି କୋଟି ମୃତ ପ୍ରାଣରେ ଜୀବନ ସଂଚାର କରିବା ଥିଲା ସେ ଦଳର ଲକ୍ଷ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ସବୁଜ ଦଳ ମୁମୂର୍ଷୁ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜକୁ ସଂଜୀବିତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ମୁମୂର୍ଷୁ ପ୍ରାଣରେ ମୋହର ତୀବ୍ର ଉନ୍ମାଦନା ଖେଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁରାତନର ଧ୍ୱଂସ ଓ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ରଚନା କରିବା ଏ ଦଳର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଥିଲା ॥

Digitized by srujanika@gmail.com

'ଆସରେ ନବୀନ, ଆସରେ ସବୁଜ,
ଭାଙ୍ଗି ଭାଙ୍ଗି କାର ଦ୍ୱାର
ଧ୍ୱଂସ କରରେ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରରେ
କର କର ଛାର ଖାର
ମୃତ ସ୍ମୃତି, ମୃତ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ—
ମୃତ ଉନ୍ମାଦନା ।'

ପୁରାତନର ଧ୍ୱଂସ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କିନ୍ତୁ ସେ ନୂତନତା କଅଣ ? ସେ ନୂତନତା ପୁଣି କାହା ଉପରେ ଅଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରିବ ? ଏହାର ତୃପ୍ତିଜନକ ଉତ୍ତର ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟ ଦେଇପାରି ନଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ।

ଠିକ୍ ଏହିପରିସମୟରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସବୁଜ ସମିତିର ଏକ ବିପରୀତ ଦଳ 'ପ୍ରାଚୀ ସମିତି' ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଏହି ସମିତି ଏକ ଦିଗରେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟର ରତ୍ନରାଜି ଉତ୍ତୋଳନ କରିବା ଓ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଇତିହାସର ପ୍ରାଚୀନତାର ଗୌରବକୁ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ପ୍ରଚାର କରିବା ନିମିତ୍ତ ଗବେଷଣା-ମୂଳକ ଇଂରାଜୀ 'ପ୍ରାଚୀ' ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ସବୁଜ ଦଳ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ପୁରାତନ ବଦଳରେ ଯେଉଁ ନୂତନତାର ଆଦର୍ଶ ବା ସ୍ୱପ୍ନ ଆଣିଲେ ତାହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନୁଭୂତ ହେଲା । ସବୁଜ ଦଳର ନୂତନ ଭାବଧାରା ଓ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଦେଖି ପ୍ରାଚୀନ ପନ୍ଥୀମାନେ ତନାସିକା କୁଞ୍ଚନ କରିବାର କଥା କିନ୍ତୁ ତା ସାଙ୍ଗକୁ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ସବୁଜ ପ୍ରତି ବିରୋଧ ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ! ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟର ସମ୍ପାଦକ ସ୍ୱମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରି କହି ଅଛନ୍ତି—

"ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟ ସମିତି କଥା-ସାହିତ୍ୟ ଦିଗରେ ଅନେକ କାମ କରୁ ଅଛନ୍ତି—× × ସେମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଗଳ୍ପ ଓ ଉପନ୍ୟାସର ବହି ପ୍ରକାଶ କରୁ ଅଛନ୍ତି ତଥାପି ତାହାର ସଂଖ୍ୟା ଏତେ କମ୍ ଯେ, ତାହାଦ୍ୱାରା କୌଣସି Mass literary propaganda ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । × × × ଏ ସବୁ ପୁସ୍ତକ ମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅଧିକାଂଶ ନିମ୍ନସ୍ତରର । ଏଥିରେ ଭାଷା କିମ୍ବା ରୁଚିର ଅଭିଜାତ୍ୟର ଏକାନ୍ତ ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।

ଉ: ସା: ୧୩୨୦, ମୁ ୭୬ ।

ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନଙ୍କର ମୁକ୍ତ ପ୍ରେମ ଓ Love-marriage ବିଷୟ ନେଇ ଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ସବୁଜର ବାସନ୍ତୀ ଉପନ୍ୟାସ ସହିତ ରକ୍ତର ଡାକ, ମୁକ୍ତ ପଥେ, ମୃଗାଙ୍କର ଛାୟା, ଶରତ୍ଚନ୍ଦ୍ର ପୁର୍ଣ୍ଣିମା, ପାଥେୟ, ସବୁଜ କବିତା, ଦ୍ୱାଦଶୀ ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ଛବିଳ ଉପନ୍ୟାସ, କବିତା ଓ ନାଟକର ପ୍ରକାଶ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛି କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର ! କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୃଦ୍ଧି ଭିତରେ ସବୁଜ ମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟଧିକ ବଙ୍ଗାନୁକରଣ ନିମିତ୍ତ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଡାକ୍ତର ମାୟାଧର ମାନସିଂହ, ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର, ବଳଭଦ୍ର ଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ଲେଖକ ବିରୁଦ୍ଧ ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆର ଜାତୀୟ ଜୀବନ ତଥା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ମୌଳିକତା ସଂରକ୍ଷଣ ନିମିତ୍ତ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ତେଜନା ସେତିକି ବେଳେ ହିଁ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ବଙ୍ଗଳା ସାହିତ୍ୟର ସବୁଜ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଅନେକ ଲେଖକ ନୂତନ ଛନ୍ଦର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଭାଷାରେ ବଙ୍ଗାନୁକରଣକୁ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ଥିଲେ । ଏହାର ଉଦାହରଣ ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟର ଅନେକ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ।

'ଆସ ଗୋ ମୋ ପ୍ରାଣ ଅତିଥି ଆସ
ଗୋପନ ଚରଣ ପାତେ
ଆସ ଆସ ରୋମାଞ୍ଚ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସି
ଧରି କରିଣ ମୃଦୁ ମାଥେ
ଆସ ମରମୀ ମୃଦୁଳ ବାୟେ
ଆସ ଝଲସି ଚପଳ ଛାୟେ···
ଇତ୍ୟାଦି [ଉ: ସା: ୧୩୧୩ :, ୫ମ ସଂଖ୍ୟା]

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଗଦ୍ୟରଚନାରେ ମଧ୍ୟ— କଡବେଶି, ହେଁଚେ, ଫୁଲନୀ, ସନ୍ଦେଶ, ଦଳଯା ସୁରୁକରିବା, ପାପିୟା, ବନାନୀ, ପତ୍ରାବଳୀ ପ୍ରାଣିତ ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କେବଳ ଅତ୍ୟଧିକ ବଙ୍ଗସାହିତ୍ୟାନୁକରଣର ଫଳରୁ ଘଟିଛି । ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ପ୍ରଥାଗତ ବାଦ ବିବାଦ ବିଶେଷ କାଳ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ନଥିଲା । ଏହାର ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ସବୁଜ ସମିତି ପରି ପତ୍ରିକା ଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇ ଧାରଣପୂର୍ବକ ମଉଳି ଯାଇ ଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ରୋମାଣ୍ଟିସିଜମ୍ର ପ୍ରକୃତ ଭାବଧାରା ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟରେ ପରିସ୍ଫୁଟିତ ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ ରୋମାଣ୍ଟିସିଜମ୍ ୧୭୯୮ ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ୧୮୩୦ ଅବଧି ସମାପ୍ତି ଲାଭକଲା । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ରାଧାନାଥଙ୍କ ପରେ ରୋମାଣ୍ଟିସିଜମ୍, ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ ୧୭୯୮ ର ବହୁପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରେ, କଲିନ୍ସ, ଟମସନ୍ ପ୍ରଭୃତି କବି ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରୂପ ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏ ୩୨ ବର୍ଷର ସାହିତ୍ୟ ରୋମାଣ୍ଟିକ ଯୁଗ ଭାବରେ ଚିହ୍ନିତ । ୧୭୮୯ର ଫରାସୀ ଗଣ ବିପ୍ଳବ ରେ ଲେଖକ ମାନଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନ ମନୋବୃତ୍ତି ଓ ପ୍ରାପ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସେମାନଙ୍କର କଳ୍ପିତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ବହୁପଛରେ ପଡ଼ି ରହିଲା । ସେମାନେ ଯେଉଁ ବିପ୍ଳବ ଦ୍ୱାରା ମାନବ ସମାଜର ଚରମୋତ୍କର୍ଷ ସାଧନ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ ଫଳତଃ ତାହା ଏକ-ଛତ୍ରାଧିପତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେଲା ଓ ସେମାନଙ୍କର ଆଶା ଓ ଆଦର୍ଶ ପରିପୂରିତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୱାର୍ଡସ୍‌ୱାର୍ଥ, ସେଲି, କୀଟସ୍, ବାଇରନ୍ ପ୍ରଭୃତି ତତ୍କାଳୀନ କବିବୃନ୍ଦ ସେମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗଣବିପ୍ଳବରେ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ସାମାଜିକ ଉନ୍ନତି ବିଧାନ ସାହିତ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସାଧିତ ହେବାର ଆଶା ନ ଦେଖି, ପ୍ରକୃତିକୁ ସେମାନଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳ ବୋଲି ବିବେଚନା କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିରେ ମାନବ ସମାଜ ସଂସାରର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ରୋଗ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରେରିତ ହୋଇଅଛି । କେବଳ ଶାନ୍ତି, ସୁଖ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ନିସର୍ଗ ଶୋଭାରାଶି ହିଁ ଦେବାକୁ ସମର୍ଥ । ଏହିଠାରୁ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟରେ ପଳାୟନବାଦ ଓ ଦୁଃଖ ବାଦର ଉତ୍ପତ୍ତି ।

ରୋମାଣ୍ଟିସିଜମ୍ ବସ୍ତୁତଃ ଉଦାସ୍ୟ ନେଇ, ଅତି ନୂତନ ସାହିତ୍ୟର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ହୋଇଥିବାର ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷଭାଗରୁ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷାର୍ଦ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାହିତ୍ୟ ରୋମାଣ୍ଟିକ ବାତାବରଣରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ । ରାଧାନାଥ ଯୁଗଠାରୁ ସବୁଜ ଯୁଗର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୋମାଣ୍ଟିକ୍ ଭାବଧାରା ହିଁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ପରିପ୍ଲାବିତ କରିଛି । ୧୭୯୮ ରେ ୱାର୍ଡସ୍‌ୱାର୍ଥଙ୍କର Lyrical Ballad ର ପ୍ରକାଶ ହେଲାପରେ ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ନୂତନ ଭାବଧାରା ଦେଖାଦେଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୂର୍ବାନୁସୃତ Heroic couplet ଓ Spenserian Stanza ସ୍ଥାନରେ ଛନ୍ଦର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଲା ସେହିପରି ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟର ସବୁଜ କବିତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମୟିକ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏହି ସମୟର ଗୀତ କବିତା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଛନ୍ଦ, ଭାଷା ଓ ଭାବ ରାଜ୍ୟରେ ଅଭୂତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଥିଲା । ଏ ଯୁଗର ସାହିତ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ କଳ୍ପନା ଓ ଅନୁଭୂତି ମୂଳକ ସାହିତ୍ୟ ।

ସବୁଜ ଯୁଗ ପରେ ପ୍ରଗତି ଓ ନବ ଯୁଗ 'ଯୁଗବାଣୀ'ର ନାମରେ ଅତି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ବାଣୀ ମନ୍ଦିରରେ ନିବଦ୍ଧ । ସମୟ ଓ ଭାବ ଭାବର ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଯୁଗର ପରିବର୍ତ୍ତନ ନିଶ୍ଚିତ ଜନ୍ମ । ସବୁଜ ସାହିତ୍ୟ ନୂତନ ଯୁଗ ଆଣି ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ସତ୍ୟ କିନ୍ତୁ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ତାହା ଏକ ଯୁଗ ସାହିତ୍ୟ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ ମୁଦ୍ରିତ ହେବାର ପରେ ତାହା ନୂଆ ମାନବର ଭାବଧାରାର ଗତି ସହିତ ସାହିତ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କରି ପଥ ନିର୍ମାଣ କରିଛି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

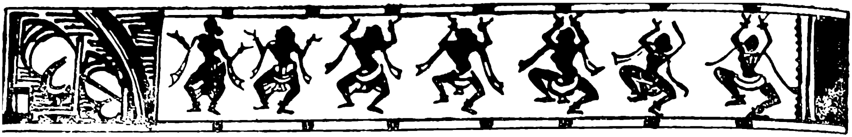

ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟ ଜଗତରେ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ତାହା ଉନ୍ନତି ସହିତ ଆମର ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଜନ କେତେ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଉଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ହେବା ଯେ ଦରକାର ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମ ପକ୍ଷରେ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ମୁଁ ସ୍ୱାର ଅଲୋଚନା ଏହି ପୃଷ୍ଠାରେ ଏକାଧିକ ସମୟ-ରେ କରିଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ପ୍ରଦେଶରେ କେତେକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯେ ଅତି ଉତ୍ସାହରେ

ଓଡ଼ିଶାର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଭବିଷ୍ୟତ

ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ବଡ଼ ଗୌରବର କଥା । ଗ୍ରେଟ୍ ଇଷ୍ଟାର୍ଣ୍ଣ ମୁଭିଟୋନ ଆମକୁ 'ଲଳିତା' ଦେଇ ସାରିଲେଣି ଓ ପୁଣି "ସପ୍ତଶଯ୍ୟା" ଦେବାର ଚେଷ୍ଟାରେ ଅଛନ୍ତି । ରୂପଶ୍ରୀଙ୍କ "ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ" ଚିତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଆଣିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ଓ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚିତ୍ର ନେଇ ସାରିଲେଣି । 'ଓଡ଼ିଶା ଫିଲ୍ମ-ଡାଇରେକ୍ଟର୍ସ' ରକ୍ତମାଟି ଦେବେ ବୋଲି ଖବର ଜଣାଯାଉଛି ଓ କେତୋଟି ଛୋଟ ଛୋଟ ଚିତ୍ର ଦେଇ ସାରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହଉଛନ୍ତି ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଯୀଶୁ ଦେବାକୁ ମଧ୍ୟରେ ହଠାତ୍ ଆମେ ଯେଉଁ ପରି ଭାବରେ ନିରାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ଯେ ଅଭିନବ ଉତ୍ସାହରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ । ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ ଭାବିବାକୁ ଗଲେ ମନରେ ବହୁତ ପ୍ରକାର ଭାବ ଜାତ ହେଉଛି ଓ ଆଶା ମଧ୍ୟ ଆସୁଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଗତି କରୁଛି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବା ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଭବିଷ୍ୟତରେ କି ପ୍ରକାର ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଜଣାପଡ଼ୁନି । ଆମ ଆଗରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ମନୋଭାବ ରହିଛି ମେନ୍ଦ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରୀ କେତେକ ନେତାମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେଉଁ ମନୋଭାବ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ସେଥିରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭାଷାରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଦୂରର କଥା, ପ୍ରାଦେଶିକ ଭାଷା, ପ୍ରାଦେଶିକ ଗୀତ ନାଚ ଓ ତଥା ମଧ୍ୟ ଉଠିଯିବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି । ଏହି ନେତାମାନଙ୍କର ମନୋଭାବ-କୁ ବାସ୍ତବରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଆମ ଆଗରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ପଡ଼ିଯିବା ମଧ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏ ବିଷୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରି Journal of Film Industryର ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି "Not only in the interest of the industry but also in the interests of our cultural unity and national integrity it is necessary to discourage the production of regional language Pictures" ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ ଆମର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଉନ୍ନତ ଭାଷା ନେଇ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା

> ଓଡ଼ିଶାର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କେତେ [illegible] ପ୍ରବନ୍ଧରେ [illegible] ଓ [illegible] ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆ

ନଷ୍ଟ ହେଉଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଭାଷା, ମନୋଭାବ ପ୍ରକୃତି, ରୀତି ନୀତି, କଳାକୌଶଳ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ଆମକୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ଆଗରେ ପରିଚିତ କରାଇବାକୁ, ଭାରତ ଭିତରେ ଆମର ସ୍ଥାନ ଦେଖାଇବାକୁ ଆମକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାର ଅନୁସରଣ ନିଶ୍ଚୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଯା ହେଲା ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ପ୍ରଦେଶ ହିସାବରେ ଉପାଦାନ ଯୋଗାଇବାରେ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି । ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଏଠାରେ କହିବି ନାହିଁ ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ପ୍ରୟୋଜନତା ନାହିଁ ବୋଲି । ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଉନ୍ନତି ପ୍ରାଦେଶିକ ଉନ୍ନତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ପ୍ରାଦେଶିକ ଉନ୍ନତି ପ୍ରଦେଶର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉନ୍ନତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଆମ ଭାବ ଓ କୃଷ୍ଟିର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଅତଏବ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆମକୁ ପ୍ରଥମେ ଆମର ଗାଁ ଗଣ୍ଡାର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତ ଆଧୁନିକ କରିବାକୁ ହେବ । ଆମର ସମାଜକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହି ସମସ୍ତ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଆମର ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ନିହାତି ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ପ୍ରୟୋଜନ ବୋଲି ଆଲୋଚନା କଲେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ତିଆରି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଆମକୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ତିଆରି କରିବାକୁ ହେବ । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଆମର ଯେଉଁ ଅସୁବିଧା ରହିଛି ସେ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଥମତଃ ଦୂର କରିବାକୁ ହେବ । ଆମର ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁଇଟି ଅସୁବିଧା ହେଉଛି (୧) ନିର୍ମାଣ (୨) ପ୍ରଦର୍ଶନ ।

ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଆମର ପ୍ରଥମ ଅସୁବିଧା 'ଷ୍ଟୁଡିଓ'ର ଅଭାବ । ଏହି ହେତୁ ଆମର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚିତ୍ର କରିବା ପାଇଁ କଲିକତା ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶକୁ ଯାଇ 'ଷ୍ଟୁଡିଓ' ଯୋଗାଡ଼ କରି ଚିତ୍ର କରିବା କେତେ ଅସୁବିଧା ଜନକ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ବ୍ୟାପାର ଏହା ସହଜରେ ବୁଝିହୁଏ । ଆମର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତର ଉନ୍ନତି କରିବାକୁ ଗଲେ ଆମ ପ୍ରଦେଶରେ ଷ୍ଟୁଡିଓ ଗୋଟିଏ ତିଆରି କରିବା ନିହାତି ଦରକାର । ଆମେ ଦିନକୁ ଦିନ ଯେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଏ ଅନୁଷ୍ଠାନର ନାମ ଶୁଣୁଛୁ ସେମାନଙ୍କରୁ ଷ୍ଟୁଡିଓ ତିଆରି କରିବା ଦିଗରେ ବୋଧହୁଏ କେହି ମନ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟୁଡିଓ

ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ ଦାସ

ପ୍ରାୟ ତିନିଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ ତିଆରି କରାଯାଇ ପାରିବ । ଏଥିରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ତିଆରି କରିବାରେ କେବଳ ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁବିଧା ଜନକ ହେବ ତାହା ନୁହେଁ । ଏହା ଭଡ଼ା ଦେଇ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ବା ସ୍ୱାଧୀନ ନିର୍ମାତା ମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଆଦାୟ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଆମର କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏ ଦିଗରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲେ ଓଡ଼ିଶାରେ ନିଶ୍ଚୟ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବହୁ କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ କରନ୍ତେ । ଯେତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓଡ଼ିଶାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚଳଚିତ୍ର ତିଆରି ଦିଗରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ମିଳିତ ଚେଷ୍ଟାରେ ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ବହୁତ ସୁବିଧାରେ ଗଢ଼ା ଯାଇ ପାରିବ । ନିଜର କେବଳ ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓଟିଏ କଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସୁବିଧାରେ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରି ପାରିବା ନାହିଁ । ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗରେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ଓଡ଼ିଆ ବିଶେଷଜ୍ଞ ମାନଙ୍କୁ ଗଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମସ୍ତ ଭଳି ଆମେ Cinematography, Sound Engineering, Editing ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ ପାଇଁ ଅଣଓଡ଼ିଆ ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ରହି ପାରିବା ନାହିଁ । ସେ ସବୁ ପାଇଁ ଆମର ଓଡ଼ିଆ ଦରକାର । ଆମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ଏ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରି ଅନ୍ତତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗ ପାଇଁ ଜଣେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବମ୍ବେକୁ ଯେଉଁଠାରେ କି ଏ ସବୁ ଶିଖିବାର ସୁବିଧା ମାନ ରହିଛି ସେଠାରେ Training ଦେବା ଦରକାର । ଏଥିରେ ସେମାନେ ନିଜର ଅନୁଷ୍ଠାନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଭଲ କାମ କରନ୍ତେ । ଆମର ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏ ଦିଗରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ବୃତ୍ତି ପ୍ରଭୃତିର ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ନିହାତି ଦରକାର । ଯେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚିତ୍ର କରିବାର ସକ୍ଷମ ହୋଇଯିବ ସେ ସମୟରେ ଆମର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ "ଓଡ଼ିଆ ମୂଳଧନରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ" ସ୍ଥାନରେ "ଓଡ଼ିଶା ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ" ପ୍ରଭୃତି ଯୋଗକରି ଅଧିକ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିବେ ନାହିଁ କି ?

ଏହା ଗଲା ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ବିଷୟ । କେବଳ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିଗଲେ ହେବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଲୋଡ଼ା । ଏହି ପ୍ରଦର୍ଶନର ଅଭାବରୁ ବମ୍ବେ, କଲିକତା ପ୍ରଭୃତି ବଡ଼ ବଡ଼ ଚଳଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ସ୍ଥଳ ମାନଙ୍କରେ ଅନେକ ଚିତ୍ର ତିଆରି ହୋଇ ଦର୍ଶକ ମାନଙ୍କର ଆଗକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓରେ ହିଁ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଅଛି ଓ ବହୁ ନିର୍ମାତା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ଓ ଅନେକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯିବାର ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଛି । ଏହି କାରଣରୁ ବ୍ୟବସାୟୀ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ଗୋଳିଆ ଅର୍ଥାତ ସିନେମା ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଗୃହ କର୍ତ୍ତା ମାନେ ଲାଭ ନେଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ କରନ୍ତି । ନିର୍ମାତା ଓ ବିତରଣକାରୀ ଯେଉଁ ମାନେ କି ଶୀଘ୍ର ଟଙ୍କା ଅଦାୟ କରି ନେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ଗୃହ କର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଲାଭ ଦିଅନ୍ତି । ଚଳଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ବଢ଼ି ଚାଲିଥିବାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁବିଧା ହୋଇଯିବା ଦରକାର । ଏଥିପାଇଁ ଆମର ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଗୃହ ମଧ୍ୟ ଲୋଡ଼ା । ଏ ବିଷୟରେ "ଭଦ୍ରକ ଟକିଜ ଲିମିଟେଡ୍" କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଗ୍ରଭାଗ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ବଡ଼ ସୁଖର ବିଷୟ । ଓଡ଼ିଶା ଭିତରେ ଓଡ଼ିଆ ଚିତ୍ର ତିଆରି ହୋଇ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ହୋଇ ପାରିବା ସୁବିଧା ହୋଇଗଲେ ଆମେ ଯେ କଳା ଦିଗରେ ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଆଗେଇ ଯିବା ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଏଠାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା କହେଁ । ଆମେ ଏ ଦିଗରେ କାହିଁକି ପଛେଇ ଯାଉଛୁ ଆଲୋଚନା କଲେ ବୁଝାଯାଏ ଆମର ଏ ପଡନ ଉତ୍ସାହ ବା ସହଯୋଗର ଅଭାବରୁ ଯେତେ ନ ହୋଇଛି, ବେଶୀ ହୋଇଛି ବୋଧହୁଏ ଧନର ଅଭାବରୁ । ଅଳ୍ପ ଧନରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟକୁ ଆମ ଖାପରେ ଚଳଚିତ୍ରର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଇବାକୁ ଆମ ଆଗରେ ଦୁଇଟି ଉପାୟ ରହିଛି । (୧—Dubbing (୨) ୧୬ M. M. ଫିଲ୍ମର ଚିତ୍ର ତିଆରି । Dubbing—ଆମୋଦ ପାଇଁ ବା ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଯଦି ଆମର ଭାଷାରେ ଚଳଚିତ୍ର ଲୋଡ଼ା ତେବେ ଏହି 'ଡବିଂ' ପ୍ରଥା ଖୁବ୍ କାମରେ ଆସିବ । ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶୀୟ କୌଣସି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଚିତ୍ରର ନିର୍ମାତା ମାନଙ୍କଠାରୁ ଅନୁମତି ନେଇ ସେହି ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର କେବଳ ଶବ୍ଦଟି ଓଡ଼ିଆରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଓଡ଼ିଶାରେ ବେଶ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ । 'ସୀତା' 'ଜେଲ୍ ଯାତ୍ରା' ପ୍ରଭୃତି ତାମିଲ ଚିତ୍ର ସେହି ଉପାୟରେ ହିନ୍ଦୀ ଆଦିରେ କରାଇ କି ଖୁବ୍ ସଫଳତା ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ମାନେ ଅଛି । ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ଶହ 'ଡବିଂ' ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ଟଙ୍କାରେ ହୋଇପାରିବ । ଆମର ଜୈନଗର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏହି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପନ୍ଥାର ଅନୁସରଣ କଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଖୁବ୍ ଲାଭବାନ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଆମୋଦ ଦିଅନ୍ତେ । ୧୬ M. M. ଫିଲ୍ମ—ଭାରତୀୟ ଚଳଚିତ୍ର ଜଗତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୧୬ M. M. ଫିଲ୍ମର ଯୁଗ ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି । ଏହା ଯେପରି ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ତିଆରି ହୋଇ ପାରିବ ସେହିପରି ମଧ୍ୟ ସୁବିଧା ଜନକ । ଏହାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଶସ୍ତା । କଲେଜ, ସ୍କୁଲ ବା ଗ୍ରାମ ମାନଙ୍କରେ ଏହାରି ସାହାଯ୍ୟରେ ଅଳ୍ପ ଜନତାଙ୍କୁ ସୁବିଧାରେ ଓ ଭଲ ଭାବରେ ଶିକ୍ଷା ବା ଆମୋଦ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ । ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏପରି ମଧ୍ୟ ସମୟ ଆସିବ ଯେତେବେଳେ ୩୫ M. M. ଫିଲ୍ମ ଲୋପ ପାଇଯିବ ଓ କେବଳ ୧୬ M. M. ଫିଲ୍ମରେ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ ଚାଲିବ । ଆମର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ଏ ଦିଗରେ ମଧ୍ୟ ସଜାଗ ହୋଇ ରହିବା ଦରକାର ।

ଆମର ବିରାଟ ଭବିଷ୍ୟତ ଅଛି କିନ୍ତୁ ବୁଦ୍ଧିର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ତାହା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ ହେବ ।

ସାଂଟୀ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ

ତିନି କୋଣିଆ ବଗିଚା କଟକ

ଆସନ୍ତୁ ।

ଏଠାରେ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଅରୁଆ ଭଦୁନା ମିଲ୍ ଓ ଜଳଖିଆର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଛି—ପ୍ରୋ:

B. 8 Choudbury

ଆପଣଙ୍କୁ ସୁରୁଚି ଓ ଲୁଚିରେ ତୃପ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ନୂଆ ନୂଆ ଉପକରଣ ସହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।

ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ହୋଟେଲ

ବାଲୁବଜାର କଟକ

ଜଗତମାତା ହୋଟେଲ

ଏଠାରେ ସୁବିଧା ରେଟରେ ମିଲ୍, ମାଂସ ପିଠା, ମଲିନ୍ ଓ ଚିଲ୍ଡ୍ରେନ ମିଳେ ।

ଅଲଗୁଣ୍ଡା ଥାଏଟର ପାଖରେ କଟକ

ପ୍ରୋ: ହରେକୃଷ୍ଣ ସେଠ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାରତୀୟ ନୃତ୍ୟ କଳା

ଲେ—ଶ୍ରୀମତୀ ଶାନ୍ତ୍ରଲତା ଦେବୀ

ଭାରତ ଗୋଟିଏ ବିଶାଳ ରାଜ୍ୟ । ଆସାମ ଓ ମଧ୍ୟଭାରତର ପର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପବିତ୍ର ଗାଙ୍ଗେୟ ଉପତ୍ୟକାର ଶ୍ୟାମଳ ଭୂମି ଓ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ମାଳ ଭୂମି ଯାଏ ନାନାବିଧ ଭୌଗୋଳିକ ବୈଚିତ୍ର୍ୟରେ ଏହା ବେଶ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଣୁ ଜଳବାୟୁର ବିଭିନ୍ନତା ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ଜଳବାୟୁ ଭାରତର, ତଥା ସମସ୍ତ ପୃଥିବୀର ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପ ଉପରେ ଭଲ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ଥାଏ । ତେଣୁ ସ୍ଥାନବିଶେଷରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଗୋଷ୍ଠି-ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଚଳନ ଅଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ସମତଳଭୂମିର ନୃତ୍ୟରେ ହସ୍ତ ପଦ ଚାଳନା ଅତି ମନ୍ଥର ଓ ନୃତ୍ୟ ଭଙ୍ଗୀ ବଡ଼ କୋମଳ । କିନ୍ତୁ ପର୍ବତରେ ଓ ବଣରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ନୃତ୍ୟରେ କ୍ଷିପ୍ରତା ବୃଦ୍ଧିଷ୍ଟା ବିଶେଷ ଅଟେ । ସେମାନେ ସର୍ବଦା ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବସବାସ କରୁଥିବାରୁ ବ୍ୟାଘ୍ର, ଭଲ୍ଲୁକ ଓ ହିଂସ୍ର ମୃଗ । ପକ୍ଷୀ ହିଂସ୍ର, ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଅନୁକରଣ କରନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ କବଳରୁ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କିପରି କରିବାକୁ ହୁଏ—ତାହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇଥାନ୍ତି ।

ଏହି ଦଳ-ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଭାବ ମଧ୍ୟ କେତେକାଳରୁ ସାମାଜିକ କ୍ରିୟା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ଓ ତାହାର ନମୁନା ଆଜିଯାଏ ବରକୁ "ବରଣୀ" କ୍ରିୟାରେ ଦେଖାଯାଏ । କଂସା ଥାଳରେ ଫୁଲ, ଫଳ ନେଇ ବର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ କନ୍ୟାପାତ୍ରୀ ସାତଥର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରିସାରିବା ପରେ ଅନ୍ୟ ସାତଜଣ ସଧବା ସ୍ତ୍ରୀ ଅନ୍ୟ ରକମ ଉପହାର ନେଇ ସାତଥର ବୁଲିବା ଏକପ୍ରକାର ଛନ୍ଦ ଧରଣର ଦଳ-ନୃତ୍ୟ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ସମାବର୍ତ୍ତନ ଉତ୍ସବ ସମୟରେ ସିନେଟ୍ ଓ ସିଣ୍ଡିକେଟ୍ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଯେତେବେଳେ କୁଳପତି, ପ୍ରଧାନ ଅତିଥି ଓ ଚାନ୍ସେଲର ମଞ୍ଚକୁ ଯାଆନ୍ତି—ସେତେବେଳେ ଏକପ୍ରକାର ସଂଶୋଧିତ ଗୋଷ୍ଠିନୃତ୍ୟର ଅଭିନୟ ମଧ୍ୟ ହୁଏ ।

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ପୁରାତନ ଭାରତର ନୃତ୍ୟ କଳାର ଯେ ଅଶେଷ ସମାଦର ଅଛି ଏଥିରେ ବିଶେଷ କିଛି ବିଚିତ୍ରତା ନାହିଁ । ବହୁ ବାଧାବିଘ୍ନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଭାରତୀୟ ନୃତ୍ୟକଳାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି । ଆଜିକାଲି ନାନା ପ୍ରକାର ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଚାର ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତର କେତେକ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଗୋଷ୍ଠି-ନୃତ୍ୟ (Folk-dance)ର ପ୍ରଚଳନ ଅଛି । ଏହି ଗୋଷ୍ଠି-ନୃତ୍ୟ ଭାରତର ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ (ଆଦିବାସୀ) ମାନଙ୍କର ହିଁ ନିଜସ୍ୱ । ଯଦିଓ ସଭ୍ୟ ସମାଜରେ ଏ ପ୍ରକାର ନୃତ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତରେ ସାଂସ୍କୃତିକ [classical] ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଚଳନ ବିଶେଷ ଅଛି, ତଥାପି ଗ୍ରାମ ଗହଳରେ ଏ ପ୍ରକାର

ଦଳ-ନୃତ୍ୟରେ ଗମ୍ଭୀର ଦାର୍ଶନିକ ତତ୍ତ୍ୱ, ସରଳ ଓ ନିର୍ମଳ ଭାବର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ନିହିତ ଅଛି—ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ବାସ୍ତବିକ୍ ଗୋଷ୍ଠି-ନୃତ୍ୟରେ ହିଁ ଭାରତର ଅନ୍ତରାତ୍ମାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାଏ । ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟିଏ ଜାତିର ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦରୁ ସେହି ଜାତିର ଚରିତ୍ର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ପାରେ । କାରଣ, ଆନନ୍ଦ ସମୟରେ ମନ ଶୃଙ୍ଖଳହୀନ ହୋଇ ଅସଂଯତ ଥିବାରୁ ନିଜର ପ୍ରକୃତିଗତ ପନ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥାଏ ଓ କୃତ୍ରିମତା ଦେଖାଇ ହୁଏନାହିଁ । ଏକ କଥାରେ—ଗୋଟିଏ ଜାତିର ଦଳ-ନୃତ୍ୟ, ସେ ଜାତିର ସ୍ୱଚ୍ଛ ଦର୍ପଣ ସ୍ୱରୂପ ଅଟେ ଓ ସେଥିରେ ଜାତିର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା, କଳା, ସଂସ୍କୃତି, ସରଳତା, ସାମାଜିକ ରୀତିନୀତି, ଆଚାର ଓ ବ୍ୟବହାର ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ ।

ଏହିପରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ କ୍ରିୟା କଳାପକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ନୃତ୍ୟ-ଶିଳ୍ପୀ ଉଦୟଶଙ୍କର ଯଥାର୍ଥରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତୀୟ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନର୍ତ୍ତକ-ନର୍ତ୍ତକୀ ।

ଭାରତର ଜାତୀୟ ଧର୍ମ ଭାରତୀୟ କଳା [ଯଥା—ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପ, ସାହିତ୍ୟ, ସଙ୍ଗୀତ ଓ ନୃତ୍ୟଇତ୍ୟାଦି]କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ନୃତ୍ୟ ହେଉ ନା କାହିଁକି, ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ସେଥିରେ ପୁରାଣ ଓ ଶାସ୍ତ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ଗଳ୍ପ, ଘଟଣା ବା ଦୃଶ୍ୟହିଁ ମୂଳବସ୍ତୁ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ଧର୍ମର ପ୍ରଭାବ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର ନୃତ୍ୟକଳା ଉପରେ ବିଶେଷ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ ।

ଭାରତରେ ଯେତେପ୍ରକାର ଗୋଷ୍ଠି-ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଚଳନ ଅଛି—ସେଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ପ୍ରଥମତଃ—ପୁରୁଷଙ୍କ ନୃତ୍ୟ, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନୃତ୍ୟ, ସାନ୍ତାଳ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ କେଉଁଠି ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଏକତ୍ର ନୃତ୍ୟ କରିବାର ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ପୁରୁଷ ନୃତ୍ୟ ହେଉ ବା ସ୍ତ୍ରୀ-ନୃତ୍ୟ ହେଉ, ସେ ଗୁଡ଼ିକର ତିନୋଟି ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ଅଛି ।

୧ । ସାମାଜିକ—ଏଗୁଡ଼ିକରେ ଧର୍ମର ପ୍ରଭାବ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଋତୁର ଅନୁଷ୍ଠିତ ନାନାବିଧ ପର୍ବାନୁଷ୍ଠାନର ମୁଖ୍ୟବସ୍ତୁ ।

୨ । ଧାର୍ମିକ—ଏଥିରେ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରରୁ ବା ପୁରାଣରୁ ଗୃହୀତ ବିଷୟମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ ।

୩ । ସାମରିକ—ଏଥିରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟବହୃତ କ୍ରିୟା କଳାପର ଅଭିନୟ ହୋଇ ଯାଏ ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏପରି କୌଣସି ଏକ ନୃତ୍ୟ ନାହିଁ ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ତିନୋଟି ଭାବର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ଦେଖା ନଯାଏ ।

ଭାରତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେତେ ପ୍ରକାର ଗୋଷ୍ଠି-ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଚଳନ ଅଛି ସେ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଦକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଭରତ-ନାଟ୍ୟମ୍ ଓ ଦେବଦାସୀ ନୃତ୍ୟ ବହୁତ ଯୁଗରୁ ପ୍ରଚଳିତ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କ ଆଇନ ବଳରେ ସବୁ ମନ୍ଦିରରେ ଦେବଦାସୀ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ କେତେ ବର୍ଷଧରି ଆଉ ଅଭିନୀତ ହେଉ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଗ୍ରାମଗହଳରେ ଏ ନୃତ୍ୟ ସମୟ ସମୟରେ ହୋଇଥାଏ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଚଳିତ ନୃତ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ମାଲବାରର "କଥାକାଳି" ନୃତ୍ୟକୁ ଉତ୍କର୍ଷତାର ଚରମ ସୀମାରେ ଉପନୀତ ହୋଇଛି । ଓ ଭାରତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଂସ୍କୃତିକ ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି "କଥାକାଳି" ନୃତ୍ୟରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ କେତେ କେତେ ଏହି ନୃତ୍ୟରେ ବିଶେଷ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭ କରିପାରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନୃତ୍ୟବିତ୍ ଉଦୟ ଶଙ୍କର ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ।

କଥାକାଳି ନୃତ୍ୟ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଧାର୍ମିକ ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହା ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୁଏ । ଏହି ନୃତ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭ୍ରମଣକାରୀ ନର୍ତ୍ତକ ଦଳ ଦ୍ୱାରା ଅଭିନୀତ ହୁଏ । ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ "ଅମ୍ବଳବାସୀ"ଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବଛା ଯାଇଥାନ୍ତି । ଏହି କଥାକାଳି ନୃତ୍ୟ ଶିଳ୍ପୀମାନେ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଓ ରାଜା ମହାରାଜାଙ୍କର ଶୁଭେଚ୍ଛା ଲାଭ କରି ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ନୃତ୍ୟର କଥାବସ୍ତୁ ବିଶେଷତଃ ରାମାୟଣ ଓ ମହାଭାରତ ପୁରାଣର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଖ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ରଚିତ ହୋଇଥାଏ । "କଥାକାଳି" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ "ଗଳ୍ପନୃତ୍ୟ"— ଅର୍ଥାତ୍ ନୃତ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି [ବୋଲ] ନେପଥ୍ୟରୁ ହୁଏ ।

ଗୋଟିଏ ନୃତ୍ୟଦଳରେ ବାରଜଣ ଅଭିନେତା ଥାନ୍ତି—ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ପୁରୁଷ ଶ୍ରେଣୀର । ସୁନ୍ଦର ବାଳକମାନେ ସ୍ତ୍ରୀ ବେଶରେ ଅଭିନୟରେ ଭାଗ ନେଇଥାନ୍ତି । ଏତଦ୍ଭିନ୍ନ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ, ଗାୟକ ଓ ବାଦକଙ୍କୁ ନେଇ Orchestra ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ । ବାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ "ଚେଣ୍ଡା" ନାମକ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଢୋଲ (ବାଦକର ବେକରୁ ଝୁଲୁଥାଏ ଓ ଏକପ୍ରକାର ସୂକ୍ଷ୍ମ (shrill) ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ), "ମୃଦାଳମ୍" ନାମକ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ମୃଦଙ୍ଗପରି ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର, "ଚେଙ୍ଗାଲମ୍" (gongs), "ଇଲଥାଲମ୍" ବା (କଂସାଳ) ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରଧାନ ।

"କଥାକାଳି" ରାତିରେ ଅଭିନୀତ ହୁଏ । ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଠାରୁ ରାତି ୯ଟା ଯାଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଢୋଲ ବାଦ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟରେ ମାଇଲ ମାଇଲ ଧରି ଏହି ଅଭିନୟ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର ହୁଏ । ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ସାଧାରଣତଃ କଷ୍ଟିଶବ୍ଦ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଥାଏ ଓ ଗୋଟିଏ ବୋଲୁଏ ତେଲ ଦୀପ ଜଳିଥାଏ ଯେ ଅନେକ ଦୂର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚକୁ ଆଲୋକିତ କରିପାରେ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ (Orchestra) ସମ୍ମୁଖ ବାଦ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରାଣରେ ଗମ୍ଭୀର ଉନ୍ମାଦନା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି । ତାପରେ ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକ ଦେବତାଙ୍କ ନାମ ହେବା ପରେ ଯବନିକା ("ତିରଶିଲ") ଉଠେ ଓ ନର୍ତ୍ତକମାନେ ବାଦ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତ ସହ ଏବଂ ତାଳରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନୃତ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ଏହି ସଙ୍ଗୀତରେ ଓ ନୃତ୍ୟର ସାଧାରଣତଃ ଦେବ ଦେବୀଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଓ ବନ୍ଦନା କରାଯାଏ ।

ତାପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନର୍ତ୍ତକ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ବର୍ଣ୍ଣିତ କଥାବସ୍ତୁର ଅଭିନୟ କରନ୍ତି । ସେଥିରେ ସାଧାରଣତଃ ଅଧର୍ମ ଉପରେ ଧର୍ମର ବିଜୟ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଥାଏ ।

"କଥାକାଳି" ନର୍ତ୍ତକଙ୍କର ପୋଷାକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଭରଣ ବଡ଼ ଚମତ୍କାର ଧରଣର ଓ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ । ନାନାପ୍ରକାର ରଙ୍ଗର ଦେହ ଓ ମୁହଁକୁ ଚିତ୍ରିତ କରି ନିଜ ରୂପକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟର ଅଭିନୀତ କଥାବସ୍ତୁକୁ ବାସ୍ତବ ରୂପେ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ନର୍ତ୍ତକ ବୃନ୍ଦ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ହାତକାଟା ପଞ୍ଜାବି ପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ତାପରେ ପୌରାଣିକ ବର୍ଣ୍ଣନାନୁଯାୟୀ ଅଭିନୀତ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣିତ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବା ଫଳରେ ଦର୍ଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ସ୍ୱତଃ ଅଭିନେତାଙ୍କର ପରିଚୟ ପାଇ ପାରନ୍ତି । ଯୋଦ୍ଧା ଓ ଖଳମାନେ କଞ୍ଚୁକ, ଟୋପି, କରବାଳି, ଶରୀରଭୂଷଣ ପ୍ରଭୃତି ନେଇ ନାଚନ୍ତି । ରାଜା ଓ ଦେବତାମାନେ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସୁନ୍ଦର ପରିଚ୍ଛଦ ନେଇ ଅବତରଣ କରନ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ନର୍ତ୍ତକ ଗୋଟିଏ କରି ପିନ୍ଧନ୍ତି—ଯାହାର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀରେ ତାଙ୍କର ବଡ଼ ଅନିଷ୍ଟ ନ ଘଟନ୍ତି । ଏହି ପୋଷାକ ବ୍ୟତିରେକେ ମୁଖର ଚିତ୍ରଣ ଏପରି ହୋଇଥାଏ ଯେ ଦର୍ଶକ ମୁଖ, ନର୍ତ୍ତକ ଦେବତା, ରାକ୍ଷସ, ବା ସୈନିକ—ଚେହେରା ଦେଖିଲେ ବୁଝିହେବ ଯେ କିଏ କିଏ ହୋଇଛନ୍ତି—ଚାଣିଏ ରହି, "ବେଶ" ବା ମୁଖାକୃତି କଥାକାଳି ନୃତ୍ୟର ଏକ ପ୍ରଧାନ ବିଶେଷତ୍ୱ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ।

କଥାକାଳି ନୃତ୍ୟରେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ସମୁଦ୍ରମନ୍ଥନ, କୃଷ୍ଣ ଲୀଳା, କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ 'ପାରିଜାତ' ଉପହାର ଇତ୍ୟାଦି ଗଳ୍ପ ଅଭିନୀତ ହୋଇଥାଏ ।

ଭାରତର ଧର୍ମୀୟ ନୃତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଆସାମର "ମଣିପୁରୀ" ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର "କଥାକାଳି"ର ସମକକ୍ଷ । 'ମଣିପୁରୀ' ନୃତ୍ୟର ଯେ କୌଣସି ଦିନ ସାମାଜିକ, ଧାର୍ମିକ ଯେ କୌଣସି ଉତ୍ସବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ ଏବଂ ସେ ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମର ନର୍ତ୍ତକବୃନ୍ଦ ଗ୍ରାମରୁ ଗ୍ରାମକୁ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ନାଚି ନାଚି ଯାଆନ୍ତି ।

"ମଣିପୁରୀ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଧାର୍ମିକ ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏଥିରେ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରେମାସ୍ପଦର ପବିତ୍ର ପ୍ରେମ-କାହାଣୀ ଅଭିନୀତ ହୁଏ । ମଣିପୁରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ, କୃଷ୍ଣ ବଳରାମଙ୍କର ବା କୃଷ୍ଣ-ଚୈତନ୍ୟଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ମନ୍ଦିର ଥାଏ ଓ ମନ୍ଦିରକୁ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ନୃତ୍ୟାଗାର ଥାଏ । ସେଥିରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜୀବନ କାହାଣୀ ଅଭିନୀତ ହୁଏ ।

ସମୟ ସମୟରେ ନର୍ତ୍ତକମାନେ ଗୋଟିଏ ଗାୟକ ଓ ବାଦକ ଦଳ ନେଇ ବାହାରନ୍ତି । ନର୍ତ୍ତକମାନେ ମଧ୍ୟ ସମୟରେ ନିଜେ ସଙ୍କଳିତ ଗାନରେ ଗୀତ ଗାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦ ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଧରଣର ଓ ସୁନ୍ଦର । ନର୍ତ୍ତକୀମାନେ ମୂଲ୍ୟବାନ ପୋଷାକ ସହ ଗୋଟିଏ ଟୋପିଏ ବେଣୀବନ୍ଧା ଟୋପର ପିନ୍ଧନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣ କେବଳ ଗୋଟିଏ ହଳଦିଆ ଧୋତି ଓ ଗୋଟିଏ କମର ବନ୍ଧ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଦେହରେ ଅନ୍ୟ ରକମ ପୋଷାକ ଆଦୌ ନଥାଏ । କେବଳ ଫୁଲମାଳ, ହାର ବାହୁରେ ନାନାଦି ଅଳଙ୍କାର ପିନ୍ଧନ୍ତି । ମସ୍ତକରେ ମୟୂରପୁଚ୍ଛ ଶୋଭିତ ମୁକୁଟ ଝଟକି ମୁକୁଟ ଥାଏ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି "ରସଲୀଳା" ଅନବରତ ବାରଦିନ ଧରି ଚାଲେ। ମଣ୍ଡପରେ ମଣ୍ଡପରେ ବିଖ୍ୟାତ ବୈଷ୍ଣବ ଭକ୍ତଙ୍କର ସୁମଧୁର ଗାନ ଓ ଦୋହା ମଧ୍ୟ ଆବୃତ୍ତି ହୁଏ।

"ରାସଲୀଳା" ବ୍ୟତୀତ "ଭର-ହରିବା" ବା ଦେବତାଙ୍କର ମହୋତ୍ସବ ନାମକ ଆଉ ଏକ ପ୍ରକାର ଲୋକପ୍ରିୟ ନୃତ୍ୟର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳନ ଅଛି। "ବକାସୁର" ନାମକ ନୃତ୍ୟ ଆସାମର ବାଳକ ମାନଙ୍କର ବଡ଼ ପ୍ରିୟ। ସେଥିରେ କୃଷ୍ଣ କିପରି ବକାସୁରକୁ ବଧ କରିଥିଲେ—ଦେଖାଯାଏ। ଏହି ନୃତ୍ୟରେ କେବଳ "ଖୋଲ" (ଢୋଲ) ଓ "ଖଞ୍ଜଣୀ" ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ।

"ବୈଶାଖ ବିହୁ" ଆସାମର ଦରଙ୍ଗ ଜିଲ୍ଲାର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ପର୍ବ, ଏହା ନୂତନ ବର୍ଷର ଆରମ୍ଭରେ ହୁଏ। ନାନା ପ୍ରକାର ନୃତ୍ୟ, ଗୀତ ଓ ଉପହାର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ଏହି ପର୍ବର ବିଶେଷତ୍ୱ। ଗୋରୁ ଗାଈ ମାନଙ୍କୁ ତେଲ ହଳଦି ଲଗାଇ ଦେଇ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ନଦୀକୁ ଝରଣାକୁ ଗାଧୋଇବା ପାଇଁ ଅଡ଼ାଇ ନିଅନ୍ତି। ମହିଷ-ଲଢ଼ାଇ ଧାନ କିଆରିରେ ଲଗାଇ ଦିଆଯାଏ। ବାଳକ ବାଳିକାମାନେ ଅବାଧରେ ମିଶି ନୃତ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି। ତେଣୁ ଏହି ସମୟରେ ନୃତ୍ୟକୁ ଫଳତଃ ବାଳକ ବାଳିକାଙ୍କ ବିବାହ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ସମ୍ପନ୍ନ ହୁଏ।

"ଖାସି" ପାହାଡ଼ର "ନଙ୍ଗକ୍ରେମ" ନୃତ୍ୟ ଏକ ପ୍ରଧାନ ପର୍ବ। "ଛାଗ-ବଳି" ଏହି ଉତ୍ସବର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଙ୍ଗ।

ସୁରମା ଉପତ୍ୟକାର "ଲୁର୍ଦ୍ଦୀ" ବା ଲୁସି ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଚଳନ ବିଶେଷ ଦେଖାଯାଏ।

ନାଗା-ପାହାଡ଼ର ଅଦିବାସୀ-ମାନେ ଯୁଦ୍ଧ-ନୃତ୍ୟର ବଡ଼ ପ୍ରିୟ।

"କଥାକାଳି" ଓ "ମଣିପୁରୀ" ଛଡ଼ା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓ ସରେଇ କଳାର "ଛଉ" ନୃତ୍ୟ ଭାରତ ଓ ଭାରତ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ [illegible]। ନୃତ୍ୟ ଶିଳ୍ପୀ ଉଦୟଶଙ୍କର ଏହି ନୃତ୍ୟ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ନିଜେ [illegible] ସଙ୍ଗୀତ ଭବନରେ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି। ଏହି ନୃତ୍ୟ [illegible] ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଅବସରରେ ସରେଇ କଳାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ। ନୃତ୍ୟ ଅଭିନୟର ତିନଦିନ ଆଗରୁ ଶିବଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ସରେଇକଳାର ରାଜକୁମାର ଏହି ନୃତ୍ୟରେ ବିଶେଷ କୃତିତ୍ୱ ୟୁରୋପରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇଛନ୍ତି। "ଛଉ" ନୃତ୍ୟ ସହ ଆମେ ଜଣା ଅଧିକେ ପରିଚିତ। ତେଣୁ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ କହିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ।

ଛୋଟ ନାଗପୁରରେ "ବିବାହ ନୃତ୍ୟ"-ଉପଯୁକ୍ତ "ସାମାଜିକ" ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଏହା ତିନି ପ୍ରକାର—୧ମ ସଇତାନଙ୍କର ବିବାହ। ୨ୟରେ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ବିବାହ। ୩ୟରେ ଦେବତାଙ୍କ ବିବାହ। ଦେବତାଙ୍କ ବିବାହରେ ପୃଥିବୀ ମାତାର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବଙ୍କ ସହ ବିବାହ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ।

ସାନ୍ତାଳଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ "ସଉତୁଣୀଙ୍କ କଳହ" ନୃତ୍ୟ "ଜାଲ-ସଂଗ୍ରହ" "ଶସ୍ୟ ଅମଳ" ନୃତ୍ୟ ପ୍ରଧାନ। ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ରାତିରେ ସାନ୍ତାଳ କନ୍ୟାମାନେ ଫୁଲର ଓ ପକ୍ଷୀ ପରର ହାର ପିନ୍ଧି ବଟଗଛ ତଳେ ରୁଣ୍ଡ ହୁଅନ୍ତି ଓ ପୁରୁଷମାନେ ମାଦଳ ବଜାଇଲେ କନ୍ୟାମାନେ ଗୋଟିଏ ଧାଡ଼ିରେ ହାତ ଧରା ଧରି ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଅଣ୍ଟାଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ଯାଏ ଆଗ ପଛକୁ ଦୋହଲାଇ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି। ସେ ସମୟରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ପରସ୍ପର ସହ ମିଶନ୍ତି ନାହିଁ।

ସିଂହଭୂମିର "ହୋ" ଦଳଙ୍କର ବିବାହ ନୃତ୍ୟ ଓ କୋରାପୁଟର ପରଜା-ଦଳର ବସନ୍ତ ଋତୁର ନୃତ୍ୟ ସାମାଜିକ ଶ୍ରେଣୀର।

ବଙ୍ଗଳାର ଗୋଷ୍ଠୀ-ନୃତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ମୈମନସିଂହର ଚୈତ୍ର ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ଅଭିନୀତ ମହାଦେବ ଓ କାଳୀଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ପ୍ରଧାନ। "ବୁଢ଼ା-ବୁଢ଼ୀ" ନୃତ୍ୟ "ରାଧାକୃଷ୍ଣ" ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଚଳନ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ। ଫରିଦପୁରରେ "ଅବତାର" ନୃତ୍ୟରେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଦଶ ଅବତାରକୁ ରୂପରେଖ ଦିଆଯାଏ। ଯଶୋହର ଓ ଖୁଲନାର "ଢାଲି" ନୃତ୍ୟ ସାମରିକ ଶ୍ରେଣୀର।

ଏହିପରି ଗୋଟି ଗୋଟି କରି [illegible] କଲେ ପଞ୍ଜାବ, ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ଓ ଗୁଜରାଟ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଦଳ-ନୃତ୍ୟର ଉଦାହରଣ ମିଳିବ। ପଞ୍ଜାବର [illegible] ଉପତ୍ୟକାର [illegible] ଯାହା ଦଶହରା ପର୍ବ ସମୟରେ ହୁଏ। ଓଡ଼ିଶାର ହୋଲି ପର୍ବ ସଙ୍ଗେ ଏହା କଣା ଅଧିକେ ତୁଳନୀୟ। "ଲଦାଖ" ସହରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ବୁଦ୍ଧ-ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏକ ବିଶେଷ ଘଟଣା। ମୁଜାଫର ଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର "ଝୁମୁର" ନୃତ୍ୟ ବିଶେଷ ଲୋକ ପ୍ରିୟ। ଏହା ବିବାହ ପର୍ବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ।

ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶର "ସିତଲା-ପୂଜା" ନୃତ୍ୟ ବସନ୍ତ ଆକ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରଭୃତି ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗର ଆକ୍ରମଣ ସମୟରେ ଗ୍ରାମର ସ୍ତ୍ରୀ-ଲୋକମାନେ କରିଥାନ୍ତି। ମଥୁରା, ବୃନ୍ଦାବନରେ କୃଷ୍ଣ ଓ ଗୋପୀଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ବଡ଼ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ।

ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ବେତୁଲ ଜିଲ୍ଲାରେ ଦିୱାଲି ପର୍ବ ଉପଲକ୍ଷରେ 'ଧଣ୍ଡ଼ା' ନୃତ୍ୟ ହୋଇଥାଏ। ପୁରୁଷ ଲୋକେ ମୁଖା ମୁଖି ହୋଇ ଦୁଇ ଧାଡ଼ିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ସୁଲଳିତ ତାନ ସହ ଆଗକୁ, ପଛକୁ ଓ କଡ଼କୁ ଦୋହଲି ଦୋହଲି ନାଚନ୍ତି।

ଗୁଜରାଟର "ଗାର୍ବା" ନୃତ୍ୟ ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ନୃତ୍ୟ। ଏହି ନୃତ୍ୟ "ନବରାତ୍ରି" ପର୍ବ ଉପଲକ୍ଷରେ ହୋଇଥାଏ।

ଏହିପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଦଳ-ନୃତ୍ୟ ଭାରତର ପ୍ରତି ପଲ୍ଲୀରେ ବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ। କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ମାଲବାରର କଥା କାଳୀ, ଆସାମର ମଣିପୁରୀ ଓ ଓଡ଼ିଶାର 'ଛଉ' କେବଳ ଯେ ଭାରତ ବିଖ୍ୟାତ ତାହା ନୁହେଁ—ପୃଥିବୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦଳ-ନୃତ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ।

ଏହି ପ୍ରକାରର ନୃତ୍ୟ ଶାନ୍ତିନିକେତନର ସଙ୍ଗୀତ ଭବନରେ, ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ତାଞ୍ଜୋରରେ ଓ ହିମାଳୟର ଅଲମୋଡ଼ାରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ। ଶାନ୍ତି ନିକେତନରେ ଲେଖିକା ନୃତ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କରୁଥିବା ସମୟରେ ଭାରତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶରୁ ଓ ସିଂହଳ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶରୁ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀମାନେ ଆସି ନୃତ୍ୟ ଶିକ୍ଷାରେ [illegible] ଯାଉଥିଲେ। ଆଶା କରାଯାଏ [illegible] ଭାରତର [illegible] ଏହି ନୃତ୍ୟ [illegible] ଓ ସଙ୍ଗୀତର [illegible], ମନୋମୁଗ୍ଧ କରି [illegible] ମାନବର [illegible] ଭାରତର ଗୋଷ୍ଠୀ ନୃତ୍ୟରେ [illegible] ହାସଲ କରିବ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ସାହୁ
ଶ୍ରୀ ... ...

ପ୍ରବାସରେ ଓଡ଼ିଆ —

ବିଗତ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ନାନା ରାଜନୈତିକ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପାକ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ି ଓଡ଼ିଶାର ବାଣିଜ୍ୟ କ୍ରମେ ବିନଷ୍ଟ ଦଶା ଲଭିଥିଲା ଓ ଇଂରେଜ ଶାସନ ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାର ବନ୍ଦର ପ୍ରାୟ ଲୋପ ପାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ବାଣିଜ୍ୟବୃତ୍ତି ଲୋପ ହେବା ପରେ ପରେ ଅନ୍ୟ କଳ କାରଖାନା ଗଢ଼ି ଉଠିଲା । ଫଳରେ ଅଧିକାଂଶ ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମଜୀବୀ ହୋଇ କଲିକତା, ରେଙ୍ଗୁନ, ଆସାମ ପ୍ରଭୃତି ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାକୁ ଆସିବାରେ ଲଗିଲେ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ତାଡ଼ନା ଓ ଜୀବନରକ୍ଷାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓଡ଼ିଆକୁ ପ୍ରବାସୀ କରିଗଲା । ସେତେବେଳେ ଇଂରେଜ ଶାସନର ବାଣିଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର କଲିକତାରେ ସ୍ଥାପିତ ହେବାରୁ ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ଏଠାରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ କଳ କାରଖାନା ଗଢ଼ିଉଠିଲା । ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଜୀବିକାର ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ମିଳିଲା । ଏଣୁ ପ୍ରବାସର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଓଡ଼ିଆ କଲିକତାରେ ଜୀବିକା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଧନ୍ଦା ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେତେବେଳେ ତ କଲିକତାକୁ ରେଳପଥ ନଥିଲା । ତଥାପି ଗୃହଛାଡ଼ି ନେଇ ପଦବ୍ରଜରେ ଅନେକ କଲିକତା ଓ ପ୍ରବାସର ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାକୁ ଆସିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କଲିକତାକୁ ରେଳପଥର ସୁବିଧା ହେବାପରେ ପରେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରବାସୀ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶ୍ରମ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁକାଳରେ ସମ୍ମାନ ପାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଇଂରେଜ ରାଜତ୍ୱରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଛୋଟକାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ଘୃଣା କରାଯାଇ ଦିଆଗଲା । ଫଳରେ ବାବୁ ଓ କୁଲି ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦର ଆମଦାନୀ ହେଲା । ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ କୁଲି, ଭାରବାହୀ ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇ ବଙ୍ଗଳାର ଶବ୍ଦକୋଷରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଏଥିରେ ଦୁଃଖ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ; କାରଣ ସେ ଶ୍ରମଜୀବୀ ।

ଜାଗରଣର କ୍ଷୀଣାଲୋକ

ଓଡ଼ିଆମାନେ କଲିକତା ଓ ତାର ଉପକଣ୍ଠରେ ରହି ଶ୍ରମଜୀବୀ ଅବସ୍ଥାରେ ପ୍ରବାସୀ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଯେଉଁବେଳର କଥା କୁହାଯାଉଛି, ସେ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସଂଗଠନ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ନଥିଲା । ଅଶିକ୍ଷା ଓ ଅନ୍ଧକାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲା । ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ରାସ୍ତାଘାଟରେ ଅଣ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କଥା ବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମନରେ ହିଂସା, ଘୃଣା, ଅହଙ୍କାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲା । ଶିକ୍ଷାର ଅଭାବ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନ୍ତରର ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ବିକାଶ କଳକୁ ସଙ୍କୁଚିତ କରି ରଖିଥିଲା ଓ ଜାତୀୟ ଜୀବନର ଉନ୍ନତି ପଥରେ ପ୍ରଧାନ ଅନ୍ତରାୟ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଏହି କାରଣରୁ ବଙ୍ଗାଳୀମାନେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ଘୃଣ୍ୟ ଓ ନଗଣ୍ୟ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗୁଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଲାଞ୍ଛିତ ଅପମାନିତ ହେଉଥିଲେ ।

ଏହିପରି କିଛିଦିନ ଅତିବାହିତ ହେବା ପରେ ପରେ ଗୋଟିଏ ଜାଗରଣର କ୍ଷୀଣ ରେଖା ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ମହଲରେ ଅପ୍ରତିହତ ଗତିରେ ଖେଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାଣରେ ନୂତନ ସ୍ପନ୍ଦନ ଆସିଲା । ଅଶିକ୍ଷା ଅନ୍ଧକାରକୁ ଦୂର କରିବାଲାଗି ଓଡ଼ିଆର ଜାତୀୟ ଜୀବନ ଉନ୍ନତ ଶିକ୍ଷା ସଭ୍ୟତା ଅତି ମନ୍ଥର ଭାବରେ ଗଢ଼ି କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ୧୯୧୮ ମସିହା ବେଳକୁ ଉଦୀୟମାନ ଯୁବକ ଡାକ୍ତର ବନବିହାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ କେତେକ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଓ୍ୱେଲିଙ୍ଗଟନ୍ ବସ୍ତିଲ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ରେ 'ଓଡ଼ିଆ ଫ୍ରି ସ୍କୁଲ' ନାମରେ ଏକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପିତ ହୁଏ । ବନବିହାରୀ ବାବୁ ଏହି ସମୟରେ କଲିକତାରେ ରହି ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଅପମାନ ଶୁଣିଲେ ସେ ତାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଖଡ଼୍ଗହସ୍ତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ । ଅନେକ ଉଦ୍ଧତ ବଙ୍ଗାଳୀଯୁବକର ମୁଣ୍ଡ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ନୋଇଥିବାର କେତେକ ରହସ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ମିଳେ ।

'ଓଡ଼ିଆ ଫ୍ରି ସ୍କୁଲ' ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାରୁ ଅନେକ ଓଡ଼ିଆ ଯୁବକ ନିଜର କର୍ମଠ ଜୀବନକୁ ଚଞ୍ଚଳ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହା ପରେ ପରେ ୧୯୨୧ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଆ ନୈଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ (ଅଧୁନା ବ୍ରଜବନ୍ଧୁ ନୈଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ) ନାମରେ ଆଉ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ କଲିକତାର ହୃତ୍ପିଣ୍ଡ ଡେଲହାଉସି ସ୍କୋୟାରରେ ଗଢ଼ିଉଠିଲା । ଶିକ୍ଷା ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା କ୍ଷୀଣାଲୋକ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ମହଲକୁ ବିରାଟ ଅଶିକ୍ଷା ଅନ୍ଧକାରକୁ କିଛିତ ଦୂର କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ —

ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ... ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାତ—୧୯୨୧ ମସିହା ... ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ ... ଦେବାପାଇଁ ଉଇଁ ଆସିଲେ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ । ତାଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱର ତାପତ୍ରୟ ଦୂର ... ବଙ୍ଗଳାରେ ଏକ ସୁନାମର ସୃଷ୍ଟି କଲା ଓ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନର ଭାଗ୍ୟାକାଶକୁ ନୂତନ ଆଲୋକରେ ହସାଇଦେଲା । ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପ୍ରଥମ ସଂଗଠନ ମୂଳକ ସାହିତ୍ୟ ସଭା କଲିକତାର ଭବାନୀଦତ୍ତ ଲେନରେ ଆହୂତ ହୁଏ । ସଭାପତି ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ, ସମ୍ମୁଖରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହଜାର ହଜାର ଶ୍ରମକ୍ଲାନ୍ତ, ଅବସନ୍ନ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ । ସମ୍ମିଳିତ କହୁଛନ୍ତି—ଉତ୍କଳର କବି ମହାନଦୀ, ଉତ୍କଳର ସମୁଦ୍ର ମହୋଦଧି, ଉତ୍କଳର ଦାଣ୍ଡ ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ, ଉତ୍କଳର ଅନ୍ନ ମହାପ୍ରସାଦ, ଉତ୍କଳର ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ । ସଭାପତିଙ୍କର ତେଜୋଦୀପ୍ତ କଣ୍ଠରେ ହଠାତ୍ ଏକ ଅଭିମାନ ମିଶା ଜାଗରଣର ରେଖା ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ବାସ୍ତବରେ ସେହି ଦିନଠୁଁ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଜାତୀୟ ଚେତନାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ।

(୰ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ)

ଏହି ସମୟରେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ବାବୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠିତ ହୁଏ ।— ପ୍ରଥମଟି—"କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ" ଅନ୍ୟଟି ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂଗଠନ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆଣିବା ପାଇଁ "କଲିକତା ଶ୍ରମିକ ମଣ୍ଡଳ" । କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ଅଫିସ ନଂ ୭, ଭବାନୀ ଦତ୍ତ ଲେନ୍‌ରେ ସ୍ଥାପିତ ହୁଏ ଓ ଏହାର କର୍ମଧାରା ଆଗେଇ ଚାଲେ । କଲିକତା ଶ୍ରମିକ ମଣ୍ଡଳର ଅଫିସ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ଭବାନୀ ଦତ୍ତ ଲେନ୍‌ରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନବ ଜାଗରଣ ଆଣେ । ଗୋପବାବୁ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ବାସ କରୁଥିବା ଗଳି ଗଳି ପବୁଠାରେ ବୁଲି ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ଆତ୍ମଚେତନା ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ଲାଗି ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ଓ ସବୁ-ଠାରେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଭିତର ଦୁଃଖ, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଶୁଣି ଅଶ୍ରୁ ବିସର୍ଜନ କରିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରୁ ମଧ୍ୟ ବିରତ ହେଉନଥାନ୍ତି ।

ସେହି ସମୟରେ କଲିକତା କରପରେସନ ଅଫିସରେ ଥିବା କୌଣସି ଏକ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତି ଭୀଷଣ ଭାବରେ ଅତ୍ୟାଚାର ହୁଏ । ଏହି ଖବର ଗୋପବାବୁଙ୍କ କାନକୁ ଆସେ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେହି ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରତିବାଦ ଓ ପ୍ରତିରୋଧ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କୁ ଗୋପ ବାବୁ ସାଧାରଣ ଧର୍ମଘଟରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରନ୍ତି । ସେହି ଆହ୍ୱାନ କଲିକତାର ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାଣକୁ ବିଚଳିତ କରେ । ଓଡ଼ିଆମାନେ ତାଙ୍କର ଜାତୀୟ ସମ୍ମାନ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ଧର୍ମଘଟରେ ଯୋଗଦାନ କରନ୍ତି । ଏହାର ଫଳରେ କଲିକତାରେ ପାଣିକଳ, ଗ୍ୟାସଲାଇଟ ଏକାବେଳେକେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଏ । ଏହି ପ୍ରତି-ବାଦ ସଭା ହାଲିଡ ପାର୍କ (ଅଧୁନା ମହମ୍ମଦ ଅଲ୍ଲି ପାର୍କ) ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ବିରାଟ ଶୋଭାଯାତ୍ରାସହ ସଭାରେ ଯୋଗଦାନ କରନ୍ତି । ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ସମ୍ମୁଖରେ ଲେଖା ହୋଇଥାଏ । "ଓଡ଼ିଆଭାଇ, କୁଲିକାମ ଆଉ କରିବା ନାହିଁ ।"

ଗୋପ ବାବୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ପ୍ରତି-ବାଦ ସଭା ସାଫଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ହୁଏ । ତାତ୍-କାଳିକ କରପରେସନର ମେୟରଙ୍କ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହୁଏ ଓ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶାନୁରୂପ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଏ । କ୍ରମଶଃ ଓଡ଼ିଆ-ମାନେ ଦଳେ ଦଳେ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଭଲ ଭାବରେ ରୂପରେଖ ଦେଇ ଗୋପବାବୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ ।

ଗୋପବାବୁ ଯିବା ପରେ ପରେ ତାଙ୍କର ସହକର୍ମୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣେନ୍ଦୁ ଘୋଷଙ୍କ ନେତୃ-ତ୍ୱରେ 'କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ' ଚାଳିତ ହୁଏ । ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରତା ଓ କର୍ମ ତତ୍ପରତାରେ କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଆଗେଇ ଚାଲେ । ପାଖ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର କର୍ମଧାରା ଜୋର ସୋର-ରେ ଚାଲିବା ପରେ ନାନା ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ଭିତର ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ଗତିକରେ । ୧୯୨୬ ମସିହା ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷୀଣରୁ କ୍ଷୀଣତର ହୋଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ।

୧୯୨୮ ମସିହାରେ ପୁନରାୟ ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋ-ଳନକୁ ସଗଠିତ କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ଏହି-ଠାରେ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିବା ସମୟରେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ରକ୍ତାମାଶୟ ରୋଗଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ ଓ ସାକ୍ଷୀ ଗୋପା-ଳରୁ ଫେରି ଜୁନ୍ ସତର ତାରିଖରେ ପ୍ରାଣ-ତ୍ୟାଗ କଲେ । ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍କଳମଣି ତାଙ୍କର ଶେଷ ଜୀବନ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ଅମଳରେ କଲିକତା ଓ ଯାମସେଦପୁର ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଏହି ଦୁଇଯାଗାରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ନାନା କାରଣରୁ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ରୂପ ଧାରଣ କଲା । କଲିକତା, ଯାମସେଦପୁର ବାହାରେ ବ୍ରହ୍ମଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କର ପରୋକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହା-ଛଡ଼ା ଦିଲ୍ଲୀରେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟା ଉତ୍କଳ ଭାରତୀ

(୰କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ)

କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଉଦ୍ୟ-ମରେ "ଭାରତୀ ତପୋବନ ସଂଘ" ନାମରେ ଏକ ସାହିତ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍କଳ ଭାରତୀ ସ୍ୱୀୟ ପ୍ରତିଭା ବଳରେ "ଭାରତୀ ତପୋବନ ସଂଘ"କୁ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ କରି ତୋଳି ଥିଲେ । ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଉତ୍କଳ ଭାରତୀ କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତଙ୍କ ଦାନ ଅପରିସୀମ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ମରଣୀୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

୧୯୨୮ ମସିହା ବେଳକୁ କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ପୁନର୍ବାର ନବଜୀବନ ଦେବାକୁ କେତେକ ଉତ୍ସାହୀ ଯୁବକ ନୂତନ ଆଶା ଓ ଉଦ୍ଦୀପନା ନେଇ କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାଗାରେ

[ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ]

ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ସଂଗଠିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚାରମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗେଇ ଚାଲିଲା । ଖାଲି କଲିକତାରେ ଏ ଆନ୍ଦୋଳନ ସୀମାବଦ୍ଧ ନ ଥିଲା । ସହରତଳି ଆଖ ପାଖ ଶ୍ରମିକ ଅଞ୍ଚଳ ବେହେଲା, ହାଓଡ଼ା, ଖିଦିରପୁର, ଲିଲୁଆ, ସାଲିମାର ପ୍ରଭୃତିକୁ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପରିସର ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା ।

୧୯୨୮ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ଶେଷ ସପ୍ତାହରେ ଭାରତ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ୪୩ତମ ଅଧିବେଶନ ପାର୍କ ସର୍କସରେ ପଣ୍ଡିତ ମୋତିଲାଲ ନେହେରୁଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ, ଶ୍ରୀ ରାଧାନାଥ ରଥ, ଶ୍ରୀ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ, ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ, ଶ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମିଶ୍ର, ଶ୍ରୀ ଯଦୁମଣି ମଙ୍ଗରାଜ, ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ରମା ଦେବୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ଜାହ୍ନବୀ ଦେବୀ, ଅଗ୍ରୁଯ୍ୟ ହରିହର ଦାସ, ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳ ମହାପାତ୍ର, ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦକିଶୋର ଦାସ, ଶ୍ରୀ ଅନନ୍ତ ମିଶ୍ର ପ୍ରମୁଖ ନେତୃବୃନ୍ଦ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସବୁଶ୍ରେଣୀର ପ୍ରତିନିଧି ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ମୋତିଲାଲ ନେହେରୁଙ୍କ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ନେହେରୁ ରିପୋର୍ଟରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରୂପେ ଗଠନ କରିବାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ ରହୁ ବୋଲି ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଦାବି କଲେ । କିନ୍ତୁ ମୋତିଲାଲ ନେହେରୁ ଏହି ଦାବୀକୁ ନଶୁଣି ତାଙ୍କର ଉକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରିବାରୁ ଯୋଗ ଦେଇଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସଭାସ୍ଥାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଚାଲିଆସିଲେ ।

ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ ପାଇଁ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ସାଧାରଣ ସଭା ଆହ୍ୱାନ କରାଯିବାର ଉଦ୍ୟମ ହେଲା । କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀ ଭ୍ରମର ବର ସାମନ୍ତରାୟ, ଶ୍ରୀ ଏକାଦଶୀଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ଶ୍ରୀ ଭବଗ୍ରାହୀ ରଥ ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ରାଉତ ରାୟ, ଶ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗରାଜ ପଟ୍ଟନାୟକ ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ମହାରଣା, ଶ୍ରୀ ହଳଧର ମିଶ୍ର, ଶ୍ରୀ ଅର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ମିଶ୍ର, ଡାଃ ବଳଭଦ୍ର ରଥ ପ୍ରଭୃତି କର୍ମୀମାନେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ଡାକିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ । ସୁତରାଂ ଏହି ସୁଯୋଗ ପାଇ ଅଧିକ ପୂର୍ଣ୍ଣୋଦ୍ୟମରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଏଥି ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣରେ ସହଯୋଗ କଲେ । ନୂତନ ଜାଗରଣ ଓ ଉନ୍ମାଦନାରେ ୧୯୨୯ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ପହିଲାରେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ମଣ୍ଡପ ସଂଲଗ୍ନ ଦେଶବନ୍ଧୁ ନଗରସ୍ଥ ଅତିରିକ୍ତ ସଭା ମଣ୍ଡପରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଶୋଭାଯାତ୍ରାସହ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ । କ୍ଷଣକରେ ସଭା ମଣ୍ଡପ ଲୋକାରଣ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସମିତିର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ଦାସ, ସ୍ୱାଗତ ଅଭିଭାଷଣ ପାଠ କଲା ପରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ସଭାପତି ଭାଷଣରେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ବାଣୀ ଶୁଣାଇଲେ ! ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଗତ ଦିନର ହୋଇଥିବା କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ପଣ୍ଡିତ ମୋତିଲାଲ ନେହେରୁଙ୍କ ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ ଉକ୍ତିର ପ୍ରତିବାଦ ହୁଏ । ଏହି ପ୍ରତିବାଦ ଫଳରେ ପଣ୍ଡିତ ମୋତିଲାଲ ନେହେରୁ ଭୁଲ ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା ମାଗନ୍ତି ଓ ନେହେରୁ ରିପୋର୍ଟରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରୂପେ ଗଢାଯାଉ ବୋଲି ଲିପିବଦ୍ଧ କରନ୍ତି ।

ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ "କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ"ର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୁଏ । ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ସଭାପତି, ଶ୍ରୀ ଭବଗ୍ରାହୀ ରଥ ଓ

[ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ]

ଶ୍ରୀ ଅର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ମିଶ୍ର ଯୁଗ୍ମ ସମ୍ପାଦକ ରୂପେ ରହି ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି । ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ୨ୟ ଅଧିବେଶନ ଏହାପରେ ରେଙ୍ଗୁନରେ ହେବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହୁଏ ।

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ପରେ କଲିକତା ବାସୀ ଉତ୍କଳୀୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଜାଗରଣ ଓ ଚେତନା ଆସିଲା । ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ କଲିକତାର କର୍ମୀମାନେ ନୂତନ ଉତ୍ସାହର ସହିତ ସଂଗଠନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ଫଳରେ କଲିକତା ଓ ସହର ତଳିରେ ପ୍ରାୟ ୧୩ ଗୋଟି ଶାଖାନୁଷ୍ଠାନ ଗଠିତ ହେବା ଦ୍ୱାରା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ "କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ" ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇ ଶୃଙ୍ଖଳାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ଶାଖାନୁଷ୍ଠାନ ସମୂହ ନେଇ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ୭୮ ନମ୍ବର ବାହ୍ମାରମ ଷ୍ଟ୍ରିଟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ଅଫିସ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୁମ ଭଡ଼ା ନେଇଥିଲେ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ଓ ଶାଖାନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସମୟରେ ପ୍ରବାସୀର ଅନେକ ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି । ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବକ ମାନେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଭୁଲ ସଂଶୋଧନ ପ୍ରଚାର, ନିଶା ନିବାରଣ, ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନିବାରଣ, ମାଲି ମକଦ୍ଦମା ମୀମାଂସା ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରି ଆସନ୍ତି । ଏହାର ଗ୍ରାମକ ମଧ୍ୟ

ସାଇମନ କମିଶନ୍ ବର୍ଜନ ଓ ନିଜ ଜିଲ୍ଲା ଷ୍ଟେସନରେ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ସ୍ବେଚ୍ଛା ସେବକ ବାହିନୀ ଗଠନ ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟମାନ ହୋଇଥିଲା । ସନ୍ ୧୯୨୯ ମସିହାରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀ ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

କେତେକ ମାସ ପରେ ମନୋଭାବ ବହୁ ଦାଦା କାରଣରୁ କଲିକତା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରୁ ବିଦାୟ ନେଲେ । ତାଙ୍କ ପରେ ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ମୀ ... ଙ୍କର ଉପରେ ସମସ୍ତ ପଡ଼ିଲା । ୧୯୨୯ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଖ୍ୟରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିବ ପରେ କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ଶାଖାନୁଷ୍ଠାନ ରୂପରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପଡ଼ିଲେ କେବଳ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓ ଶାଖାର ଦ୍ବାରା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ବଢ଼ି ଚାଲିଲା ।

ଏହା ପରେ ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ (ଡାଣ୍ଡି ଅଭିଯାନ) ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର କର୍ମୀମାନେ ଦଳଦଳ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଯାଇ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଜେଲ ବରଣ କଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସ୍ବ, ହରି ହରେକୃଷ୍ଣ ଦେବ ମହତାବ୍ କୋରରେ ଗ୍ରେଫ୍ତାର । ୧୯୩୦ ମସିହା ମଧ୍ୟ ଭାଗ ବେଳକୁ ପ୍ରବାସର ଅଧିକାଂଶ କର୍ମୀ କାରାରୁଦ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ କାମ କରୁଥିବା ଅନେକ କର୍ମୀ ହିସାବରେ ଅସ୍ଥ ହେବାକୁ କରନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ବିଶିଷ୍ଟ କର୍ମୀଗଣ ଜେଲ ଯିବାରୁ ଶାଖାନୁଷ୍ଠାନ ନେମୁଲେ-ଖାଙ୍ଗାଉଡ଼ୋଲ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ଭାର ଗ୍ରହଣ କଲା । ୧୯୩୧ ମସିହା ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିବସରେ ନେମୁତଲା ଖଙ୍ଗାର ଡୋଲ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ "କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ"ରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ସରକାରଙ୍କ ଦମନ ନୀତି ଓ ନାନା-ପ୍ରକାର ବାଧା ବିପତ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଏକାଦଶୀ ଦେ, ଦାସ ଓ ସମ୍ପାଦକ- ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରଙ୍କ ଯତ୍ନ ଓ ନିଷ୍ଠାପରତାରେ ଅଟଳ ରହିଥିଲେ ।

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ—

୧୯୩୪ ମସିହାରେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ହେଲା ସ୍ବର୍ଗତ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଭୂମାରୀ କିର୍ତ୍ତିମାନ ଜଳଧି ଶ୍ରୀ ଶରତ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶ୍ରୀ ଦିବ୍ୟାନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ମହାନ୍ତି, ସ୍ବର୍ଗୀୟ ବାଙ୍କ ବିହାରୀ ବରାଳ, ଶ୍ରୀ କାଳିଚରଣ ମିଶ୍ର, ଶ୍ରୀ କୃପାସିନ୍ଧୁ ଦାସ ଓ ଶ୍ରୀ ଅନନ୍ତ ଚରଣ ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର, ବେହେରା, ଶ୍ରୀ ଅଗଣି ଚରଣ ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବରୋଇ, ଶ୍ରୀ ଜୟରାମ ବେହେରା, ଶ୍ରୀ ଭଗୀରଥୀ ମହାପାତ୍ର, ଶ୍ରୀ ମାଧବାନନ୍ଦ ଜେନା ପ୍ରଭୃତି କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସମିତି ଗଠିତ ହୋଇ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉଦ୍ୟମ ହେଲା । ୧୯୩୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସ ଆରମ୍ଭରେ ସ୍ବର୍ଗୀୟା ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀଙ୍କ ସଭାନେତ୍ରୀତ୍ୱରେ 'ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ'ର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ କଲିକତାର ମହମ୍ମଦ ଅଲ୍ଲୀ ପାର୍କରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସମିତିର ସଭାପତି ହୋଇଥିଲେ ସ୍ବର୍ଗତ ବାବୁ ଦୁର୍ଗା ପ୍ରସାଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବାସୀ ମହଲରେ ଜାଗରଣ ଓ ଚେତନା ଦେଖାଗଲା ।

କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ଓ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ପରେ ନବ ଗଠିତ କଲିକତା ଉତ୍କଳ ସମାଜ ସମାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମୂଳକ ହୋଇ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ଉତ୍କଳ ସମାଜ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ସହିତ ମିଶିଗଲା । ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ନେତୃତ୍ୱ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ । ଉତ୍କଳ ସମାଜର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ । ଫଳରେ କେଶରୀନନ୍ଦନ ଭକ୍ତି ନଗର

[ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର, ବେହେରା]

କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ, କଉପରିଷଦର ସାହାଯ୍ୟ ପାଉଥିବା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ନୈଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ସାଧାରଣ ପାଠାଗାର ୧୯୩୬ ମସିହା ବେଳକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋପ ପାଇଲା । କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ନୈଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଦାସ ଶ୍ରୀ କାଳନ ବିହାରୀ ମହାନ୍ତି ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି ଓ ଅବୈତନିକ ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ପ୍ରମୁଖ ଶିକ୍ଷକ ଓ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁନ୍ଦର ରୂପେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ପରେ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର, ପଣ୍ଡା, ଶ୍ରୀ ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର, ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର, ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ଲେଙ୍କା ମିଃ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ, ଶ୍ରୀମତୀ ବେଲାଦେବୀ, ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ମୋହନ ଦାସ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ତୁଳନା ସାମାଜିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଯଥା କଟକ ସେତେବେଳେ କାର୍ତ୍ତିକ ମସୁରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜା ଓ ମାନ ଦେବ ପ୍ରଭୃତି ସଦାଶୟମାନଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ

୧୯୪୧ ମସିହା ଶେଷଭାଗରେ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ଦାସ ଓ ଶ୍ରୀ ଦୟାନିଧି ଦାସ ପ୍ରମୁଖ ଛାତ୍ର, ଓ କର୍ମୀ ମାନେ ପ୍ରବାସରେ ସାହିତ୍ୟର ଶ୍ରୀ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯତ୍ନବାନ ହେଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦ ନାମରେ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ି ଉଠିଲା । ପ୍ରଥମ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ବିହାରୀ ଦାସ, ସଭାପତି ଓ ଶ୍ରୀ ଦୟାନିଧି ଦାସ ସମ୍ପାଦକ ରୂପେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ପରିଚାଳନା କଲେ । ଏହାପରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ମିଶ୍ର ସଭାପତି ଓ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ବିହାରୀ ଦାସ ସମ୍ପାଦକ ରହିଲେ । ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ କଲିକତାର ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ସାହିତ୍ୟ ମୂଳକ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଓ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ସର୍ବ ପ୍ରଥମ କଲିକତାରେ ସାହିତ୍ୟ ସାଧନାର କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି ।

ଏହାର କେତେକ ମାସ ପରେ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ବିହାରୀ ଦାସ, ସ୍ବର୍ଗୀୟ ବଳରାମ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ସୋମନାଥ ମହାନ୍ତି, ଡାଃ ସୁବୋଧ ଦେବ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବେହେରା ପ୍ରମୁଖ ଛାତ୍ର ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ କଲିକତାରେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ କରିବାର ହେଲା । ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ମହେଶ୍ୱର ଦାସ ସଭାପତି ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୃଷ୍ଣ ବିହାରୀ ଦାସ ସମ୍ପାଦକ ରୂପେ ଉକ୍ତ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସମିତିର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କଲେ ।

୧୯୪୧ ମସିହାରେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ ନବ ଉନ୍ମାଦନାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠ ସାହିତ୍ୟିକ ଓ ଜନ୍ମ ଭୂମିର ନାମ୍ବାଧର ମାନସିଂହ ଏମ୍, ଏ, ପି, ଏଚ୍, ଡିଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ କଲିକତାର ମହାବୋଧୀ ସୋସାଇଟି ହଲରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ସେତେବେଳେ ଥିବା କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମା ପ୍ରସାଦ ମୁଖାର୍ଜୀ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ ଓ ଅମୃତ ବଜାର ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ତୁଷାରକାନ୍ତି ଘୋଷ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ବିଶେଷ ଅତିଥି ରୂପେ ଓଡ଼ିଶାର ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ଗବେଷଣା ମୂଳକ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ ଗୌରବର ସହିତ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଗଲା ପରେ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ପ୍ରବାସୀ ମହଲରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ପରିଦୃଷ୍ଟମାନ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ବିହାରୀ ଦାସ କଲିକତା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରୁ ବିଦାୟ ନେବା ପରେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ।

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୫୬ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

*ଶିଳ୍ପ ତତ୍ତ୍ୱ

ଲେଖକ – **ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନନ୍ଦଲାଲ ବସୁ**

ଖେଳିବା ଆଉ ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏହି ଦୁଇ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ମୂଳ ଏକ । ଖେଳିବା ଦ୍ୱାରା ମନ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ହୁଏ, ଶରୀର ସୁସ୍ଥ ହୁଏ; କିନ୍ତୁ ମାନସିକ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲତା ଓ ଶାରୀରିକ ସୁସ୍ଥତା ଅର୍ଜନ ପାଇଁ କେତେ ଜଣ ଖେଳିବାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ? ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହିପରି କରାଯାଏ ସତ କିନ୍ତୁ ଖେଳି ଖେଳି ଶିକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଖେଳିବା ଯେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥକ ବସ୍ତୁ ଏକଥା ଭୁଲିଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଶିକ୍ଷା ବଡ଼ କି ଖେଳ ବଡ଼ ସେ କଥା ବିଚାର କରିବେ ଶିକ୍ଷକ । କିନ୍ତୁ ଶିଳ୍ପୀ ବା କଳାକାର ଖେଳନ୍ତି ମାତ୍ର । ଶିଳ୍ପୀର ଖେଳ ନିତି ନୂଆ ନୂଆ; ଏହି ଖେଳ ପାଇଁ ସେ ନିଜେହିଁ ନିୟମ ତିଆରି କରେ, ନିଜେ ତାହା ପାଳନ କରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖେଳାଳୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଏହି ଖେଳର ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରେ । ସେ ଖେଳରେ ହାରି-ଜିତିବା ବଡ କଥା ହୋଇ ଉଠେ, ସେ ଖେଳର ନିୟମ ବଳବାନ ହୋଇଯାଏ । ଆଉ ସେ ଖେଳ ଶେଷରେ ଲଢ଼େଇରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଯେଉଁମାନେ ଖେଳନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ହାରିଜିତ୍ ଠାରୁ ଖେଳଟାହିଁ ବଡ଼ । ସେ ଖେଳାଳୀମାନେ ହାରିଜିତ୍‌କୁ ବଡ଼କରି ଆନନ୍ଦକୁ ଛୋଟ କରି ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଖେଳ-ସାଥୀ ସହିତ ବିରୋଧ ଘଟାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଖେଳିବା ଇଚ୍ଛାର ଅନ୍ତରାଳରେ ମଣିଷର ସୁସ୍ଥ ଶରୀର ମନ ରହିଥାଏ । ଯେଉଁ ଜାତି ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ଦ୍ୱାରା ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ସେ ଜାତି ଜୀବିତ । ମଣିଷ ଯେ ଆଦିମ କାଳରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ରୂପ ଖେଳରେ ମତ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି ତାହା ଆମ୍ଭେମାନେ ଇତିହାସରୁ ଜାଣି ପାରୁ । ମଣିଷ ଜାତି ଦୁନିଆରେ ଯେତେଦିନ ଜୀବିତ ଥିବ ସେତେଦିନ ତାର ଜୀବନର ଲକ୍ଷଣ ଏହି ସୃଷ୍ଟିର ଅବ୍ୟାହତ ଗତିଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବ ।

ଶିଳ୍ପସୃଷ୍ଟି କାହାରି ଫରଦ୍ ଅନୁସାରେ ହୁଏନାହିଁ । ଶିଳ୍ପ ରଚନା ବେଳେ ଶିଳ୍ପୀ ନିର୍ଭୟ, ନିଃସଙ୍କୋଚ ହୋଇଯାଏ; କାରଣ ସେତିକିବେଳେ ଆନନ୍ଦରେ ତାର ମନପ୍ରାଣ ତନ୍ମୟ ହୋଇଯାଏ । ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନା ବିଷୟ ଓ ଫଳାଫଳ ସମସ୍ତହିଁ ଅଜ୍ଞେୟ ଅବ୍ୟକ୍ତ । ସେଥିପାଇଁ ତାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଅସମ୍ଭବ ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରାଣବାନ୍ ହୁଏ ଏବଂ ସେଥିରେ ଜୀବଧର୍ମ ବର୍ତ୍ତମାନ ରହିଥାଏ । ଫୁଲରୁ ଫଳ, ଫଳରୁ ବୀଜ ଆଉ ବୀଜରୁ ବୃକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଏକ କ୍ରିୟାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଏହି ଉଦ୍ଭିଦ ଜଗତର ରୀତି । ବୃକ୍ଷରୁ ବୀଜ ନା ବୀଜରୁ ବୃକ୍ଷର ଉତ୍ପତ୍ତି ଏ କଥାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିବା ମୁସ୍କିଲ । ସେହିପରି ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକହିଁ ଆନନ୍ଦର ଧାରା କେବେ ବସ୍ତୁରୁ ପୁଣି କେବେ ମନରୁ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ । ସେହି ଆନନ୍ଦ ଶିଳ୍ପୀର ହୃଦୟ ସଙ୍ଗେ ବହିର୍ଲୋକର ଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରେ, ଶିଳ୍ପୀର ହୃଦୟ ଓ ବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ଏକତ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରେ ଏବଂ ଏହି ଐକ୍ୟ ବୋଧରୁହିଁ ଆନନ୍ଦର ଉତ୍ପତ୍ତି । ଏହାକୁହିଁ ଆନନ୍ଦର ପ୍ରେରଣା କୁହନ୍ତି ।

ଏଥିରୁ ସେହି ଆନନ୍ଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା କଲେ । ଅର୍ଥାତ୍ ତାହା ଶିଳ୍ପୀ ହୃଦୟରେ ପ୍ରଥମେ ଅଙ୍କୁରିତ ହୁଏ, କ୍ରମଶଃ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ଓ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୁଏ । ପରେ ସେହି ଆନନ୍ଦ ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ରୂପରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ, ଏକ ହୃଦୟରୁ ଅନ୍ୟ ହୃଦୟକୁ ସଞ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦୀପ ଶିଖାରୁ ଯେପରି ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦୀପ ଶିଖା ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ହୁଏ, ସ୍ରଷ୍ଟାର ଆନନ୍ଦ ଠିକ୍ ସେହିପରି ସ୍ରଷ୍ଟାର ହୃଦୟରେ ସଂକ୍ରାମିତ ହୁଏ । ଏହି ପ୍ରକାର ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ସ୍ରଷ୍ଟାର ହୃଦୟରେ ଏକ ପ୍ରକାର ଆନନ୍ଦର ପ୍ରେରଣା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ସେହି ଆନନ୍ଦ ଦ୍ରଷ୍ଟାର ହୃଦୟରେ ଅଙ୍କୁରିତ ଓ ଧ୍ୟାନଦ୍ୱାରା ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇ ଶିଳ୍ପ ରଚନାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ହୃଦୟରୁ ଅନ୍ୟ ହୃଦୟକୁ ସଞ୍ଚାରିତ ହୋଇ ସେ ନିଜର ଅମରତ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରେ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପ ନିଦର୍ଶନରେ ଚିରନ୍ତନ ଆନନ୍ଦର ସନ୍ଧାନ ଥାଏ ବୋଲି ସେ ଅମର ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପ ସଜୀବ ଦେହ ପରି ସଦା ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲ, ପ୍ରାଣ ରସରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଚିର ନୂତନ, ଯେପରି ପ୍ରାଣହିଁ ସଜୀବ ଦେହର ସୁସ୍ଥତା ଓ ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲତାର କାରଣ, ସେହିପରି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପରିପୁଷ୍ଟ ରସର ଏବଂ ଅଖଣ୍ଡ ଛନ୍ଦର ସମାବେଶ ହେଲେ ତାହା ସଚେତ ଓ ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲ ଦିଶେ ।

ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିରେ ବିଷୟ ଏବଂ ଅଙ୍କନ କୌଶଳ ବ୍ୟତୀତ ଏକ ଅରୂପ ଭାବ ବିରାଜ କରେ । ଅର୍ଥାତ୍ ଛବି ଆଙ୍କିବାର ବିଷୟ ଓ କୌଶଳ ଦୁଇଟାହିଁ ଗୌଣ ଏବଂ ସ୍ଥୂଳ । ସେମାନେ କେବଳ ଅରୂପ ଭାବ ଏବଂ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶର ଇଙ୍ଗିତ ମାତ୍ର । ଏମାନେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନଃଚକ୍ଷୁରୁ ଅପସରି ଅନ୍ତରାଳକୁ ନଯାଇଛନ୍ତି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଦର୍ଶକର ଭାବ ଓ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବର ଅନ୍ତରାୟ ହୋଇ

* ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନନ୍ଦଲାଲ ବସୁଙ୍କର ମୂଳ ବଙ୍ଗଳାରୁ ଶିଳ୍ପୀ ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ସଁଙ୍କ ସୌଜନ୍ୟ ଓ ଅନୁବାଦରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୋଇଥାନ୍ତି । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ରଚିତ ଏହି ମାନବ ଦେହ ପରି ଶିଳ୍ପୀର ଚିତ୍ର ରଚନା ମଧ୍ୟ ସମ୍ବେଦନ-ଶୀଳ । ଦେହରୁ ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗୁଳି କାଟିନେଲେ ଯେପରି ଅଙ୍ଗହାନି ଏବଂ ବେଦନା ଅନୁଭବ ହୁଏ,—ଉତ୍ତମ ଛବିର ପ୍ରତିରେଖା, ତୁଳୀର ଦାଗ ଯେପରି ସଜୀବ,—ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ରେଖା ବାଦ-ଦେଲେ ଅଙ୍ଗହାନି ହୁଏ । ସମଗ୍ର ଛବିଟି ମଧ୍ୟରେ ସେପରି ଗୋଟିଏ ଅସ୍ୱସ୍ତିତାର ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଉପରର କଥା ଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ରସ ପ୍ରଧାନ (Lyrical] ଚିତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସଂଯୋଗ-ପ୍ରଧାନ (Epic) ଚିତ୍ରର କଥା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ସଂଯୋଗ ପ୍ରଧାନ ଚିତ୍ରର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଭିନ୍ନ କରି ଦେଖା ଯାଇପାରେ, ତାହାର ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରାଯାଇ ପାରେ । କିନ୍ତୁ ସମଗ୍ର ଚିତ୍ରର ମୂଳ ଭାବ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟରେ ଅଂଶ ବିଶେଷକୁ ଭିନ୍ନ କରି ଦେଖିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ଗୋଟିଏ ସଂଯୋଗ ପ୍ରଧାନ ଚିତ୍ରରେ ବହୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରସ ଚିତ୍ରର (Lyric) ସମାବେଶ ହୁଏ ।

ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କତିପୟ ଲକ୍ଷଣ ସୂତ୍ର ମୁଁ ଶିଳ୍ପଶାସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀର ଜାଣିବା ଦରକାର ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଦର୍ଶକ ହିସାବରେ ତାର ରସ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ—

(କ) ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ରହିଛି । ଏହି ପୂର୍ଣ୍ଣତାର କାରଣ ଶିଳ୍ପୀର ହୃଦୟ ଯେତେବେଳେ ଆନନ୍ଦାନୁଭୂତିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଉଠେ ସେତେ-ବେଳେ ତାର ରଚନାରେ ସେହି ଆନନ୍ଦର ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ପ୍ରକାଶ ଘଟେ । ଗୋଟିଏ ଅଧସିଝା ଭାତ ଭଳିର ଦେଇ ଯେତେବେଳେ ଅଳ୍ପଅ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରାରେ ଅଣ୍ଟି ପଡ଼େ ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ଜିନିଷକୁ ପୋଡ଼ିଦେବ । ଭଲ ଦାହ୍ୟ ଶକ୍ତି ସେଥିରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ଏହି ପ୍ରକାର ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିହିଁ ଦର୍ଶକର ମନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅଧିକାର କରିବାକୁ ଓ ଆନନ୍ଦ ଦେବାରେ ସମର୍ଥ ହୁଏ ।

(ଖ) ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ସରଳ, ସହଜ, ଓ ସୁନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ [definite] ହୃଦୟରେ ରସର ମୂର୍ତ୍ତିମାନ ରୂପ ବା କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଭାବର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ହେଲେ ଶିଳ୍ପୀ ନିର୍ଭୀକ ଚିତ୍ତରେ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ସମର୍ଥ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ତାର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଦ୍ୱିଧା ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ତାର ରଚନାରେ ସରଳତା, ସହଜଭାବ ଓ ସୁନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ଆସେ ।

[ଗ] ଯେପରି ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତଖଣ୍ଡ(arc) ବୃତ୍ତର ଧାରଣା ମନରେ ଜନ୍ମାଇ ଦିଏ ସେହି-ପରି ଶିଳ୍ପ ମହତ୍ତ୍ୱର ଧାରଣା ହୃଦୟରେ ଜାଗରୂକ କରେ ।

[ଘ] ଶିଳ୍ପ ରଚନାରେ ଗୋଟିଏ ଅଭି-ଜାତ୍ୟ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱର ଭାବ ନିହିତ ଥାଏ । ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଯେଉଁଠାରେ ସ୍ୱଭାବତଃହିଁ ଉଚ୍ଚ ଭାବୋଦ୍ରେକର ସହାୟକ ଅଥବା ପ୍ରଚଳିତ ଆଦର୍ଶ ଅନୁସାରେ ସାମାନ୍ୟ, ସେହି ବିଷୟର ଅଙ୍କନରୁ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଆଭିଜାତ୍ୟ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱର ଭାବରେ ମଣ୍ଡିତ କରିବା ପାଇଁ କମରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପାଦାନ[material] ବ୍ୟବହାର କରିବା ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିର ବିଷୟ ହିସାବରେ ଗୃହୀତ ସାମାନ୍ୟ ବସ୍ତୁକୁ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୫୦ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ]

ଏକାକିନୀ

ଶିଳ୍ପୀ—ଶ୍ରୀ... ...

ବିଶ୍ୱମୈତ୍ରୀପାଇଁ କଳାରଦାନ

ଲେ:— ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ କାନୁନଗୋ

ଇତିହାସର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଦୂରତ୍ୱ ଅତିକ୍ରମ କରି ଅନ୍ତର ଦୂରକୁ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଦେଖୁଁ ମାନବର ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ ଲାଗି ଅପ୍ରତିହତ ଉଦ୍ୟମ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ୟମ ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଗୋଟାଏ ଅତୃପ୍ତି ଯାହା ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ନାନା ଉତ୍ଥାନ ଓ ପତନ ମଧ୍ୟରେ ତାକୁ ନାନା ବିଚିତ୍ର ଚିତ୍ର, ସ୍ଥାପତ୍ୟ, ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ, ସଂଗୀତ ସାହିତ୍ୟ ନୃତ୍ୟର ନାନା ନବ ସୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରଣୋଦିତ କରିଛି । ଏବଂ ଏହି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ମାନବର ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ଜୟ, ପରାଜୟ, ମାନ, ଅଭିମାନ, ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଆପେ ଧରା-ଦେଇ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ରସ-ପ୍ରବାହ ସୃଷ୍ଟି ଦେଶ ଦେଶ ପ୍ଲାବିତ କରିଦେଇଛି । କର୍ମମୟ ଜୀବନରେ ସେ ବସିବାର ଅବସର ପାଇ ନାହିଁ । ବରଂ ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟତା ଅପେକ୍ଷା ସଚଳତା ସେ ବେଶୀ ଦେଖାଇଛି, ଭାଙ୍ଗିବା ପରେ ପରେ ହିଁ ଗଢ଼ିବାର ଅଦମ୍ୟ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛି, ଆନନ୍ଦମୟ ପ୍ରାଣରେ ସେ ବିବାଦ ଅପେକ୍ଷା ମୈତ୍ରୀ ପାଇଁ ଅଧିକ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଛି, ଅସୁନ୍ଦରକୁ ସୁନ୍ଦର କରିବାରେ ସେ ଅଧିକ ଯତ୍ନ-ଶୀଳତାର ପରିଚୟ ଦେଇଛି । ମନୋଗତ ଭାବରେ ଆନନ୍ଦମୟ ରୂପାୟନ—"କଳା" ହିଁ ତାହାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆତ୍ମ-ପ୍ରକାଶ ଯାହାଯୋଗୁଁ—ସେ ବାରମ୍ବାର ନଦୀ-ସ୍ରୋତରେ ଧ୍ୱଂସପ୍ରାପ୍ତ ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ ନଗରୀର ମୂଳ ଭିତ୍ତି ଉପରେ ପୁଣିଥରେ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ବାସୋପଯୋଗୀ ହର୍ମ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରିବାରେ ପଶ୍ଚାତ୍ ପଦ ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପରେ ପରେ ନଅଗୋଟି କୂଅଖନନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମହଞ୍ଜାଷ୍ଟାର ଅବସାନ ଘଟିଇ ନାହିଁ । ଏହି ସ୍ଥାନରେ ଉତ୍ଖନନ ହିଁ ମାନବର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ କର୍ମ-ତତ୍ପରତାର ଯେଉଁ ପରିଚୟ ଦିଏ —ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚମତ୍କାର-ପ୍ରଦ, ଅସୁନ୍ଦରକୁ ସୁନ୍ଦର କରିବା, ଏବଂ ଶୁଷ୍କ ଶୈଳ ଦେହରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବାର ଅଭିଳାଷ ନା ଥିଲେ କିପରି କଣ୍ଟକାବୃତ-ଘନଅରଣ୍ୟ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୈଳଖଣ୍ଡ ସମତଳ ହୋଇ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଚାରୁକଳା ଖଚିତ ଚୈତ୍ୟ-ବିହାର-ମନ୍ଦିର ନିର୍ମିତ ହୋଇ ଥାନ୍ତା ? ଏହି ସମସ୍ତ ଚିତ୍ର ସ୍ଥାପତ୍ୟ, ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ, ତାହାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟାନୁଭୂତିର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ କଳାକୁ ପରିହାସ କରି—ସେହି ମାନବର ଆତ୍ମ-ପ୍ରକାଶର ବିଚିତ୍ର ଗୌରବମୟ ଇତିହାସ ଉଦ୍ଘାଟିତ କରେ । ଯେଉଁ ଶିଳାଖଣ୍ଡ ନଦୀ ଗର୍ଭରେ ବା ପର୍ବତ ପାଦରେ ଅନାବଶ୍ୟକୀୟ ହୋଇ ପଡିରହିଥିଲା ସେହି କର୍କଶ ଶିଳା ଦେହ କଳାର କାଞ୍ଚନ ସ୍ପର୍ଶରେ ପରମ ରମଣୀୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇ କୋଣାର୍କ ସୂର୍ଯ୍ୟର ମହିମା ଘୋଷଣା କରେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଶ୍ୱମାନବର ହୃଦୟକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରି ଆଣିଛି—ଏହି ବାଲୁକା ପ୍ରାନ୍ତର ଦେହକୁ ॥ କେତେଟ ଶ୍ୱେତ ଶିଳାର ସମଷ୍ଟି-ସ୍ୱପ୍ନ-ପାରିଜାତ-ସ୍ୱରୂପ ଶୁଭ୍ର-ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ତାଜମହଲ ସୃଷ୍ଟି କରି ମାନବର ଅସୁନ୍ଦରକୁ ସୁନ୍ଦର କରିବାର ସତ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଛି । ଏତେ କରି ମଧ୍ୟ ତାହାର ତୃପ୍ତି ଆସି ନାହିଁ । ତା ହୋଇଥିଲେ—ତାଜମହଲ ରଚନା ପରେ—ସେ ସୃଷ୍ଟି କରି ନ ଥାନ୍ତା । ସେହି ଅତୃପ୍ତି ଯୋଗ ସେ କହିଛି—"Would that we could paint at once—paint with the eyes. In the long way from the eye through the arm to the pencil"—how much is lost !! କେବଳ ଚକ୍ଷୁ ଦେଇ ରଚନା କରିବାର ଶକ୍ତି ତାହାର ଥିଲେ—ଅନେକାଂଶରେ ତାହାର ତୃପ୍ତି ଆସିଥାନ୍ତା-ମାତ୍ର ଭାବନା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରୂପଗ୍ରହଣ କରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ କଥା ବାକି ରହିଯାଏ । ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ପାଇଁ ତାହାର ବ୍ୟାକୁଳତା କଳାର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟର କାରଣ ସ୍ୱରୂପ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପରି-ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ କର୍ମର ବିରାମ ନାହିଁ—ଏବଂ ଏହି ଆନନ୍ଦ ତାହାର ସୀ । ବଳ ନୁହେଁ । ସେ ଯାହା ସୃଷ୍ଟି କରେ—ତାହାରି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସେ ଅପରମନରେ ଆନନ୍ଦ ପରିବେଷଣ କରେ । ଏବଂ ଏହି ପରିବେଷଣ କ୍ରମେ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତରରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ବ୍ୟାପ୍ତିହିଁ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ସଦ୍ଭାବ ଓ ପ୍ରେମର ଯୋଗସୂତ୍ର—ଯାହା ଦୂରରେ ଜନମାନବକୁ ଆପଣାର କରେ ମୈତ୍ରୀର ଅପୂର୍ବ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ରଖେ । 'ଭିନାସ- ଦ ମିଲୋ'- "ପ୍ରକ୍ସଗାରମିତ"- "ନଟରାଜ" ଖ୍ରୀଷ୍ଟ, କିମ୍ବା ଭାରତର ସମ୍ପଦ ନୁହେଁ—ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ପରମ ବିତ୍ତ ରୂପରେ ସଂରକ୍ଷିତ ଓ ପୂଜିତ । କଳାହିଁ ଏହି ସାର୍ବ-ଜନୀନ ସଦ୍ଭାବର ସ୍ରଷ୍ଟା । ବୋଧହୁଏ ଏହି କାରଣରୁ—ଭାରତୀୟ ରୂପନ୍ଦର କେବଳ ପ୍ରାଚ୍ୟ ନୁହେଁ-ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଭୂଖଣ୍ଡର ପ୍ରଧାନ ତୀର୍ଥ ଭୂମି—ଓ ଗ୍ରୀସ୍, ରୋମ, ପ୍ୟାରିସର କଳାମନ୍ଦିର ଲୁଭର ମିଉଜିୟମକୁ ଏଥି ନିମନ୍ତେ ଭାରତୀୟ ଦେଶ-ଗ୍ରାହୀ ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା କରେ, ଏବଂ ପ୍ରାଚ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ପ୍ରଭେଦ ଭୁଲି ଯାଇ ସେ "ମୋନାଲିସା" ନିକଟରେ ମସ୍ତକ ଅବନତ କରେ । ଅତ ସେହି କାରଣରୁ କଳିଙ୍ଗ ଶିଳ୍ପୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରିକଳ୍ପନା—ପ୍ରଜ୍ଞା-ପାରମିତା ବର୍ମୀଜ ଜାତିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ପଦ ଭାବରେ ପୂଜିତ ହୁଏ ।

ତଥା କଥିତ ଇତିହାସ କହେ ସ୍ୱଚ୍ଛାହିଁ ଦେଶ ର ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହେ କଳାହିଁ ଦେଶରେ ଶାନ୍ତି, ମୈତ୍ରୀ ଓ ଆନନ୍ଦ ସଞ୍ଚାରିତ କରେ । ସ୍ୱଚ୍ଛ ମନୁଷ୍ୟ, ସ୍ୱଚ୍ଛ-ସିଂମଦାଙ୍କତା, ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଲୋକ ହିଁ ପୃଥିବୀରେ ଶାନ୍ତି ନଷ୍ଟ କରି ରକ୍ତାକ୍ତ ସମରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣିଛି । କୈ ଙ୍ଗ ଜବନଙ୍କର ଧର୍ମାନ୍ଧତା ହିଁ ହିନ୍ଦୁର ଚାରୁକଳା-ମଣ୍ଡିତ ମନ୍ଦିରକୁ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରିଛି । ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦମତରେ ତଥାକଥିତ ଗଣତନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ଯେତେ ଗୀତ୍ର ଧ୍ୱଂସଲୀଳା ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି ତାହା ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ଧନ, ଜୀବନ, ଓ ମନୁଷ୍ୟର ନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ର କେତେ ଶିଳ୍ପ-ମନ୍ଦିର ମସଜିଦର ଧ୍ୱଂସର ହର୍ଷ ନାଦର ଇତିହାସ ଉଦ୍ଘାଟିତ ହୋଇ ପଡ଼େ—ତାହାର ସୀମା ନାହିଁ ? ରକାରକାର ସଂଘର୍ଷରେ କେତେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ନଗର, ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟ ଜନ ମାନବ କେତେ ଟଲ୍‌ଷ୍ଟୋଲ ଗୁଣୀ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ପ୍ରାଣ ହରାଇ ଛନ୍ତି—ତାହାର ହିସାବ କାହିଁ ? ଏବେ ମଧ୍ୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦୋହାଇରେ—ଧନକୁବେରର ଯେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦୟତା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ—ତାହା କଣ ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟ ? ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ କଣ ମାନବର ଧନ ଜୀବନ, କଳା, ନୈପୁଣ୍ୟ ଏହି ଶାସକ ଓ ନେତା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବିଘ୍ନ ହୋଇ ପାରିଛି ? ଇତିହାସ ହିଁ ତାହା ବାରମ୍ବାର ଅପ୍ରମାଣିତ କରିଦେଇଛି । ଯେଉଁ ଇଣ୍ଡୋ-ନେସିଆରେ—ଏବେ ମଧ୍ୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ବାଣୀ ଶକ୍ତିପୁଞ୍ଜ ନେତାଙ୍କ ନେତା ଓ ଜନନାୟକ ନିଜର ଧାତୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏତେ ବଡ଼ ଗୋଟାଏ ବିଭ୍ରାଟ ସୃଷ୍ଟି କରି ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ରକ୍ତସ୍ରୋତ ବୁହାଇ ଦେଉଛନ୍ତି— ସେହି ଇଣ୍ଡୋନେସିଆକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଚ୍ଛନ୍ନ କରିବା ପାଇଁ । ଯେଉଁ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ—ଓ ମିତ୍ରତା ଲେଖା ହୋଇଥିଲା—ଯେଉଁ ମୈତ୍ରୀ ବଳରେ—ସମଗ୍ର ଜାତି ଭାରତକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଥିଲା— ତାହା ପଛରେ ଥିଲା—କଳା ସୃଷ୍ଟି । ବହୁ ଶତବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଯେଉଁ ବୌଦ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀ—ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ସୁଗଠିତ—ସୁଷମିତ—ଧ୍ୟାନଗମ୍ଭୀର ମୃଣ୍ମୟ ମୂର୍ତ୍ତି ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ—ତାହାରି ମହିମା ବଳରେ— ମୂକବଧିର ପରି ଭାରତୀୟ ଭାସ୍କରଙ୍କ— ସମଗ୍ର ଜାତିକୁ ଆପଣାର—ଅନ୍ତରଙ୍ଗ କରି ପାରିଥିଲା—ଏହା ନିର୍ଭୁଲ ଐତିହାସିକ ସତ୍ୟ । ଏହିପରି ମୈତ୍ରୀ ଓ ସ୍ନେହ ଆଣିବା ପାଇଁ କଳା ହିଁ ସାର୍ବଜନୀନ (Universal language) ଭାଷା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ଏବଂ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଜାତିକୁ ଆପଣାର ପ୍ରତି-ବନ୍ଧକ ଲଙ୍ଘନ କରାଇ ପାରିଥିଲା—ଏହି କଳା । ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଏହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନ୍ତର ଭାବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ସମସ୍ତ ସଂକୋଚ ଅତିକ୍ରମ କରି ହୃଦୟ-ର ନିଭୃତ କୋଣରେ ସମାସୀନ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । କଳାର ଏ କ୍ଷମତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ଆଜି ସମଗ୍ର ୟୁରୋପରେ ଯେଉଁ କୃତିତ୍ୱ ଗୁଣକୁ ଆମେ ସଭ୍ୟତା ବୋଲି ନାମିତ କରୁ—ତାହା ମୂଳରେ ସେହି ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରୀକ୍ କଳାର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ-ବୋଧହିଁ ବିଦ୍ୟ-ମାନ—ପେରିକ୍ଲିସଙ୍କ ଯୁଗର ଏଥେନସ୍‌ବାସୀ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ କଳା, ଓ ଚିତ୍ରକଳା ଅଧିକନ୍ତୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ-ବୋଧ ହିଁ ରୋମକ ସଭ୍ୟତାର ଜନକ ଏବଂ ରୋମର ସଭ୍ୟତା ମଧ୍ୟରେ ଫ୍ଲୋରେନ୍ସାଇନ କଳାର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ—ଜାତି ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବ, ଛନ୍ଦ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ-ବୋଧ ମାର୍ଜିତ ରୁଚି, ଓ ବୁଦ୍ଧିର ଉତ୍କର୍ଷତା— ଧର୍ମର ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ବଦ୍ଧମୂଳ କରିବା ପାଇଁ ଯଦି କେହି ସହାୟତା କରିଥାଏ, ତେବେ ତାହା କରିଛି କଳା । ବିଜ୍ଞାନ—ଯାହାକୁ ମନୁଷ୍ୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବିକାଶ ବୋଲି ଆଜିର ଲୋକେ କହନ୍ତି—ତାହାର ପରିଣତ ରୂପର ବଳରେ ଆମେ କହିବା ଏହା ଯୁଗବ୍ୟାପୀ, ଶ୍ରମଲବ୍ଧ ସୁନ୍ଦର-ଦେଦୋନାକୁ ଡିନା-ମାଇଟ୍ ବଳରେ ଭସ୍ମୀଭୂତ-ଧୂଳିସାତ କରି ଦେଉଛି—ଚକ୍ଷୁର ଗୋଟାଏ ପଲକରେ ।

ସହସ୍ର ଜନମାନବର ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ସୁଦୃଢ଼ ସେତୁକୁ ଅନାୟାସରେ— ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ ଚୂର୍ଣ୍ଣବିଚୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଦେଉଛି । ଫଳରେ ଜାତୀୟ ସମ୍ପଦ ବହୁ ମନ୍ଦିର ମସ୍‌ଜିଦକୁ ଭୂ-ପୃଷ୍ଠରେ ମିଶାଇ ଦେଇ ଯାଇଛି । ବ୍ୟୋମ-ଯାନରେ ଯେପରି ଏହା ବହୁ ଦୂରସ୍ଥ ମାନବକୁ ନିକଟତର କରୁଛି—ସେହିପରି ବୋମା ବର୍ଷଣ କରି ଦୂରର ଶତ୍ରୁକୁ ଶତ୍ରୁତା ଦ୍ୱାରା ଜୟ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ମୁସୋଲିନୀ-ଙ୍କର ଉଗ୍ରବାଦୀର ମୂଳରେ ପ୍ରାଚ୍ୟ ବିଜୟକର-ବାର ଅଭିଳାଷ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇ ଯାଇଛି । ହିଟ-ଲର୍ ରକେଟ୍ ବଳରେ ପୃଥିବୀ ଜୟ ପାଇଁ ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲେ ତାହା ଭାଙ୍ଗିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ତାଜମହଲ, ରେମବ୍ରାଣ୍ଟ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ-ରେ ମିଳନ ସୃଷ୍ଟି କରି ଯାଇଛନ୍ତି—ନିଜ ନିଜର କଳାମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଯାହାପାଇଁ ରେମ୍‌ବ୍ରାଣ୍ଟଙ୍କ ଅଙ୍କିତ ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ମୋଗଲ ଚିତ୍ରକଳା ଆଦରର ସ୍ଥାନ ପାଇ ଥିଲା । ଓ ସେଥିପାଇଁ ଆଜିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରାଚ୍ୟ-ମନୀଷିମାନେ ରେମ୍‌ବ୍ରାଣ୍ଟଙ୍କର ବିରାଟ ଚିତ୍ର-ସମ୍ଭାର ଦେଖିବା ପାଇଁ ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥବ୍ୟୟ କରି ଯାନ୍ତି—ପୃଥିବୀର କଳାପ୍ରାଣ ଦର୍ଶନ କରିବାର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପିପାସା ଯୋଗୁଁ । ଆଜି ଫରାନ୍‌ସଙ୍କର 'ମୋନାଲିସା' କେବଳ ଇଟା-ଲୀର ସମ୍ପଦ ନହୋଇ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ନୟନ ମିତୁଲା ହୋଇ ରହିଛି । ବିଗତ ଦଶବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଇଂରେଜଙ୍କର ଯେଉଁ ହଳାହଳ ୟୁ-ରୋପକୁ ବହିର୍ଗତ ହୋଇଥିଲା, ତାହାର ଫଳରେ ଇଟାଲୀ ଇଂରେଜ ଜାତିର ଚରମ ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଇଟାଲୀୟ ଶିଳ୍ପ ନିକଟରେ, ଇଟାଲୀୟ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ପଦ-ତଳରେ ସେ ସୁଦ୍ଧା ସମଗ୍ର ଇଂରେଜ ଜାତି ଅବନତ ହୋଇପଡ଼େ । ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପୀ ଓ ଇଂରେଜ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ-ସାର ଯୋସୁଆ ରେନୋଲଡ୍‌ସଙ୍କ ଲିଖିତ ଦୁଇଟା ଉକ୍ତି-ରୁ ଏ ସତ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଯାଏ—

"କଳାସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉନ୍ନତ ମୌଳିକ ଧାରଣା ନିମନ୍ତେ ଇଟାଲୀର ଫ୍ଲୋରେନ୍ସାଇନ୍ କଳା ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନୁକରଣ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ରସଗ୍ରାହୀ ଶିଳ୍ପୀର ସର୍ବପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।" ଏବେ ସ୍ୱୟଂ ସାର୍ ଯୋସୁଆ ବହୁବର୍ଷଧରି ଫ୍ଲୋରେନ୍ସାଇନ୍ କଳାକୁ ଅନୁକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଇଟାଲୀରେ ବାସ କରିଥିଲେ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ବହୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପୀ ଇଟାଲୀକୁ କଳା ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି । କଳାର ଚୌମ୍ବିକ ଆକର୍ଷଣ ରାଜନୈତିକ କଦର୍ଯ୍ୟତା ଶାସନ-ତାନ୍ତ୍ରିକ ଜଘନ୍ୟତାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି - ଇଟାଲୀକୁ ନିଖିଳ ବିଶ୍ୱ ନିକଟରେ ପ୍ରିୟତର କରି ପାରିଛି । ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ କହେ, କଳାର ପବିତ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ଶତ୍ରୁତାର, ଚିହ୍ନ ନାହିଁ—କଳାର ପୁଣ୍ୟ ମିଳନ ମଣ୍ଡପରେ ରାଜନୀତିର ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ନାହିଁ ଜାତି ଜାତିର ଶତ୍ରୁତା ନାହିଁ - ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତିର ବିବାଦ ନାହିଁ । ସକଳ ଅସାମ୍ୟ, ଅହଂକାର ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରି ମାନବିକତାର ସୁକୃତ ସ୍ନେହ-ଶୀଳତାରେ ହୃଦୟମନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାଇଛି — କଳାର ମୁଗ୍ଧ ସ୍ପର୍ଶରେ ॥

ମୋଗଲ ଯୁଗର ସକଳ ରାଜନୈତିକ ଅତ୍ୟାଚାର, ସକଳ ଧର୍ମଗତ ଅହଂକାର ଓ ବୈଷମ୍ୟତା ଭୁଲି ଯାଇ ମାନବ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି — ସେ ଯୁଗର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ରତ୍ନ ସ୍ୱରୂପ ତାଜମହଲର ରୂପ ମହିମାରେ । କଳାର ପ୍ରୀତି-ଶତଦଳ ସ୍ୱରୂପ ଏହି ତାଜମହଲ କୁମାରିକା ଠାରୁ ହିମାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପୃଥିବୀର ଏକ କୋଣରୁ ଅପର କୋଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସକଳ ପ୍ରକାର ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ରୂପ ଓ ରସର ଆକର୍ଷଣ ବଳରେ ଟାଣି ଆଣି ଆପଣାର ପାଦ ତଳରେ ମନ୍ତ୍ର-ମୁଗ୍ଧ କରି ବସାଇ ଦେଉଛି, ଯେଉଁ ଚିତ୍ର ରହସ୍ୟ ଓ ମାୟା ବଳରେ ଦର୍ଶକ ଶତ୍ରୁତା ଭୁଲି ଯାନ୍ତି — କଳା ଗୋଟିଏ ସାର୍ବିକ ପାସପୋର୍ଟ ଦେଇଛି, ସମସ୍ତ ଅସହ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱାଭାବିକ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ-ଭାବରେ ପରିଣତ କରି ଦେଇଛନ୍ତି—ସମସ୍ତ ଶକୁନ୍ତଳା ମନୋଜ୍ଞଙ୍କୁ ରୂପର ବିରାଟ ସାଗରରେ ଭସାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରାଚ୍ୟ ବୋଲି କି ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏହିକଥା ସତ୍ୟ ବୋଲି ଇତିହାସ ପ୍ରମାଣ କରେ ।

ରୋମକ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତି ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଫ୍ଲୋରେନ୍ଟାଇନ୍ କଳା ମାଦକତା ନିହିତ ଅଛି, ଫ୍ରାନ୍ସରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ରୋମକ ରସବୋଧ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟାନୁଭୂତିର ଛାୟା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସମଗ୍ର ୟୁରୋପ ଏଥିପାଇଁ ରୋମ ଏବଂ ଏଥେନ୍ସ୍ ନିକଟରେ ଋଣୀ । ଏହି ଦୁଇଟି ଦେଶର ଶିଳ୍ପ ଓ ଚିତ୍ରରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁ ନବ ନବ ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା—ତାହାର ପ୍ରଭାବରେ ସମଗ୍ର ୟୁରୋପ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ଫରାସୀ ଦେଶର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀ ଓ ସାହିତ୍ୟିକମାନେ କେବଳ ରୋମକ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଅନୁକରଣ କରିଛନ୍ତି ତାହାନୁହେଁ ବରଂ ତାହାର ଅନୁସରଣ କରି ନିଜର ମନୀଷା ବଳରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଳାସୃଷ୍ଟି କରିଯାଇଛନ୍ତି । ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ 'ମିଲେ'ଙ୍କର ଯେଉଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧାରା ଚିତ୍ରକଳାରେ ଦେଖାଯାଏ ତାହା ନିକଟରେ ପୃଥିବୀ ଋଣୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ଶିଳ୍ପୀ 'ମିଲେ' ଯେତେବେଳେ ସାଧାରଣ ଧନୀ ଗୃହର ସାଜସଜ୍ଜା ତ୍ୟାଗ କରି ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନ ଯାପନ କରିବାର ମନସ୍ଥ କଲେ । ସେତିକିବେଳେ ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ତଳେ କର୍ମରତ ଗରିବ କୃଷକ, କୃଷକବଧୂ ଶ୍ରମଜୀବୀ-ଙ୍କର ନିଃସ୍ୱ ଜୀବନର ଚିତ୍ରମହିମା ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇଗଲା ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ସମାଜର ସର୍ବନିମ୍ନସ୍ଥ ଏହି ଦୁଃସ୍ଥ ଆଡମ୍ବର-ହୀନ ସରଳ କୃଷକ ଜୀବନର ବିଚିତ୍ର ଦୃଶ୍ୟ ଚିତ୍ରକଳାରେ ନିବଦ୍ଧ କଲେ—ଏବଂ ଅଳ୍ପ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ନିଖିଳ ବିଶ୍ୱର ଦୃଷ୍ଟି ଏହି ନଗଣ୍ୟ ମାନବ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲା ଓ ଯେଉଁମାନେ ଥିଲେ, ଅବହେଳିତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ସେହିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମଗ୍ର ଧନକୁବେର ମାନଙ୍କର ସମବେଦନା ଜାଗ୍ରତ ହେଲା । ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେହି କୃଷକର ଶ୍ରମଗୌରବ ଦେଖି ଜଗତର ଲୋକେ ମୁଗ୍ଧ । ସମାଜର ଏହି ସମବେଦନା ବିପ୍ଳବ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇନାହିଁ—କିମ୍ବା ରକ୍ତାକ୍ତ ତରବାରି ଦ୍ୱାରା ହାସଲ ହୋଇନାହିଁ । ହୋଇଛି କଳାଦ୍ୱାରା । ଶ୍ରମଶୀଳ କୃଷକ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ଧନଦାତା—ତାହାର ସୁଖ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟହିଁ ସମାଜର ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ; ତାହାକୁ ସୁସ୍ଥ ଓ ସବଳ ରଖିବାହିଁ ସମାଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏହି କେତୋଟି କଥାର ସର୍ବପ୍ରଥମ ଚିନ୍ତା ଯେଉଁ ପଟ୍ଟଭୂମିରେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ରୂପ ଲାଭ କରିଥିଲା ତାହା ଶତ ଶତ ବର୍ଷ ପୂର୍ବର କଥା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଆଦର୍ଶହିଁ ଜଗତରେ ଆଦର୍ଶ ବୋଲି ଆଜି ଲୋକେ କହନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଯେତେ ରାଜନୈତିକ କୂଟନୀତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ତାହା ଜଗତକୁ କଦାପି ମୁଗ୍ଧ କରିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ମିଲେଙ୍କର ସେହି ଚିତ୍ରପଟ ସମଗ୍ର ଫ୍ରାନ୍ସର ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ—ଯାହା ସ୍ମରଣ କରି ଫ୍ରାନ୍ସର ଜନନାୟକ ଗର୍ବେ ଗର୍ବିତ ହୁଏ । ଯେଉଁ କଳା ସହସ୍ର ବର୍ଷ ଧରି ଅମର ହୋଇ ଜୀବନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇ ଅମରୁ ସମବେଦନାରେ ଦ୍ରବୀଭୂତ କରେ—ତାହାର ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ନିକଟରେ ଆମକୁ ନତମସ୍ତକ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । କର୍ମ-ଗୌରବର ବିଜୟ ଘୋଷଣା ପାଇଁ ମିଲେ ଯେଉଁ ସବୁ ଚିତ୍ରରଚନା କରିଥିଲେ ତାହା ନିର୍ବିବାଦରେ ସମାଜରେ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମବେଦନା ଓ ସଦ୍ଭାବର ସୂତ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା—ତାହଠାରୁ କେଉଁ ତରବାରି ଅଧିକ କରିପାରିଛି ? ଫ୍ରାନ୍ସର ଏହି ମୈତ୍ରୀ ଓ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱର ବାଣୀ ଜଗତ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଥିଲା ବୋଲି ହିଟ୍ଲର ଫ୍ରାନ୍ସ ଜୟକରି ପ୍ୟାରିସ୍‌ର ପତନ ସାଧନ କରିଥିବାରୁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ସେହି ଜର୍ମାନ ଜାତିର ଇତିହାସ ଉଦ୍ଘାଟନ କଲେ ଆମେ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିବା ଯେ, ଗେଟେ ଯେଉଁ ସୂତ୍ରରେ ବିଶ୍ୱ ଜୟ କରିଥିଲେ ହିଟ୍ଲର ତାହା କଦାପି କରିନାହାନ୍ତି ଓ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । ଜର୍ମାନ ଜାତିର ସଂସ୍କୃତି ଓ କଳା-ପ୍ରୀତି ଯେଉଁ ବିରାଟ ଅଗ୍ରହ ଉଦ୍ରେକ କରି ଦୁଇ ଦୂରସ୍ଥ ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ମୈତ୍ରୀର ବନ୍ଧନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଭାରତର ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ 'ଅଭିଜ୍ଞାନ ଶାକୁନ୍ତଳ' ଭାରତରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ମୃତ ହେବା ପରେ ଏହା ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ଜଣେ ଜର୍ମାନ ରସିକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲା ଏବଂ ଜର୍ମାନ ଭାଷାରେ ଏହାର ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ଳେଷଣ ହିଁ ସମଗ୍ର ୟୁରୋପକୁ ଏହାପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ କରିଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଏ ଯୁଗରେ ଭାରତୀୟ ନୃତ୍ୟକଳା-ବିଶାରଦ ଉଦୟଶଙ୍କର ଜର୍ମାନରେ ହିଁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆସନ ଲାଭ କରିଥିଲେ । କଳା ନିକଟରେ କୃତ୍ରିମ ସୃଷ୍ଟ ସମାଜଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସତ୍ତା ହରାଇଥାଏ ଓ ଫଳତଃ ଜାତି ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ଏହା ମୈତ୍ରୀଭାବ ସ୍ଥାପନ କରିଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଜର୍ମାନ କବି ଗେଟେ କାଳିଦାସଙ୍କର ଶକୁନ୍ତଳା ପାଠ କରି ଉଦାର ପ୍ରେମିକ ହୃଦୟରେ କହିଥିଲେ—

ପୃଥିବୀ ଓ ସ୍ୱର୍ଗର ସକଳ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ନିର୍ଯ୍ୟାସକୁ ମୁଁ ଶକୁନ୍ତଳା ନାମ ଦେବି ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କର ସୁମଧୁର ଚରିତ୍ରର ଲଳିତ ଚାତୁରୀହିଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତ ଓ ଜର୍ମାନ ଜାତିକୁ ମୈତ୍ରୀର ସୁଦୃଢ଼ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଛି । ତଦ୍ଭିନ୍ନ ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ ଇଂଲଣ୍ଡ ଦୁଇ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ନାନା ଦୋଷର ନାନା ସ୍ଥାନରେ ଶତ୍ରୁତା ଦେଖାଦେଇଛି, ରାଜନୀତିର ପଙ୍କିଳତା ଅନେକ ସମୟରେ ଦୁଇଜାତିର ଅନ୍ତରରେ ବିରୋଧ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି, ତଥାପି କଳାର ମୋହନୀୟ ଆକର୍ଷଣରୁ ଦୁଇଜାତି ପରସ୍ପର ଠାରୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଛିନ୍ନ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । ବିଖ୍ୟାତ ଫରାସୀ ଭାସ୍କର ରୋଦାଁଙ୍କର 'ଚିନ୍ତା' ମୂର୍ତ୍ତି—ଏବଂ ବାଲ୍‌ଜାକ୍‌ଙ୍କର 'ପ୍ରତିମା' ଏବେସୁଦ୍ଧା ଇଂରେଜ ଜାତିର ଆଦରର ଧନ, ନୟନ ପିତୁଳା ହୋଇ ରହିଛି । ପୁନଶ୍ଚ ଫ୍ରାନ୍ସ ବହୁ ବର୍ଷଧରି ଇଟାଲିରେ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ କରିଥିଲେହେଁ ଫ୍ରାନ୍ସର ସମ୍ରାଟ ଫ୍ରାନ୍ସିସ୍ ପ୍ରଥମ, ଲିଓନାର୍ଡୋ ଇଟାଲୀୟ କଳାକାର ଲିଓନାର୍ଡୋଙ୍କର ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ଶତ ଭୃତ୍ୟ ହେବାକୁ କୁଣ୍ଠା ବୋଧ କରୁ ନଥିଲେ । ଏବଂ ତାଙ୍କର କ୍ରୋଡ଼ରେ ଏହି ଶିଳ୍ପୀ ଶେଷ-ନିଦ୍ରାରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇଥିଲେ । ରାଜନୈତିକ ଶତ୍ରୁତା ଏ ସମ୍ପର୍କ ବାଦ୍ଧକ ହୋଇ କଳାର ମୈତ୍ରୀ-ବନ୍ଧନକୁ ଶିଥିଳ କରିନାହିଁ । ଅର୍ଥନୀତି ଓ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧର୍ମଗତ ମହାନତା କଳାର ସମ୍ପର୍କ ଆଉ କେହି ସ୍ପର୍ଶ ସୁଦ୍ଧା କରିପାରି ନାହିଁ ।—

ଅଶୋକଙ୍କର ତରବାରି ଯାହା ଜୟ କରି ପାରିନଥିଲା ଅଶୋକଙ୍କର ଧର୍ମଭାବ ଯେଉଁ କଳାରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଛି ତାହାହିଁ ଅଧିକ ଦେଶ, ଅଧିକ ଜନମାନବର ଚିତ୍ତ ଜୟକରି ପାରିଛି । ଧଉଳୀ ପାହାଡ଼ର ଉତ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ଗଜ-ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମୂର୍ତ୍ତି—ଯାହାକି ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଧଉଳୀପାହାଡ଼ ଉପରେ କଳାର ବିଜୟ ନିଶାଣ ରୂପେ ଅବସ୍ଥିତ ... ଅଶୋକ ଧର୍ମର ଅହିଂସାବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରି କଳିଙ୍ଗ ଜୟ କରିଛି । ଅଦମ୍ୟ କଳିଙ୍ଗ ସୈନିକ ଦେହର ରକ୍ତମୟରେ ଜାତି-ର ସ୍ୱାଧୀନତା । ରକ୍ଷାକରିବା ପାଇଁ କୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ନଥିଲେ । ସେଣୁ ଯାହାଙ୍କଲେ ନଦୀର ଜଳ ଲାଲ କରିଦେଇ ସୁଦ୍ଧା ଦିଗ୍‌ବିଜୟୀ, ପ୍ରେମାଭିମାନ ସମ୍ରାଟଙ୍କୁ ସ୍ୱୀକାର କରିନାହିଁ । ସେହିଟିଏ ସ୍ଥାନ ଗୋଟିଏ ଗଜମୂର୍ତ୍ତି—ଯାହା ଅନ୍ତରରେ ... ମୈତ୍ରୀ ଓ ଶାନ୍ତି ... ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ସୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ତାହାହିଁ ମହାନ ସମ୍ରାଟର ଯୁଦ୍ଧଲିପ୍ସାର ଶେଷ ପର୍ଦ୍ଦା ଟାଣିଦେଇ—ଏବଂ ସମ୍ରାଟଙ୍କର କ୍ଷତ୍ରିୟର ମନୋଭାବକୁ ଅଗ୍ରଗାମୀ ଦେହରେ ମିଶାଇ ଦେଇ ସମଗ୍ର କଳିଙ୍ଗ ଜାତିକୁ ଆପଣାର କରି ନେଇଥିଲା । ଯେଉଁ ଅଶୋକଚକ୍ର ମୌର୍ଯ୍ୟ କଳାର ... ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ଏବେସୁଦ୍ଧା ... ଅଶୋକ ସ୍ତମ୍ଭ ଉପରିସ୍ଥ ଅଳଙ୍କୃତ କରିଛି ଏବଂ ... ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ... ରାଷ୍ଟ୍ରପତାକା ଉପରେ, ସିଂହ-... ... ଧର୍ମ ଚକ୍ରର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ନେଇଛି ଭାରତ-କୁ ... କରୁଛି ଯିଏ—ସେହି କଳା-ମୂର୍ତ୍ତିହିଁ ଅଛନ୍ତି ଜାତିକୁ ପଥ ଦେଖାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ।

× × ×

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଏ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିବା ପାଇଁ କାହିଁକି ମନ ବଳାଉଛି ? ଧର୍ମ ଅର୍ଥ—ଭାରତ ଏକଛତ୍ର—ସେଇ ଧର୍ମ ଯାହା ସମ୍ୟ ମୈତ୍ରୀ ଓ ଶାନ୍ତିର ଉଦ୍‌ବୋଧକ, ଏହି-ଧର୍ମ ଅଶୋକଙ୍କର ଧର୍ମ—ଯାହା କଳାର ଅମୃତ ସ୍ପର୍ଶରେ ସହସ୍ର ବର୍ଷଧରି ଜୀବନ୍ତ ରହିଛି । ଏବଂ ଏଯୁଗର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଏହି ଧର୍ମ ବଳରେ ଅଶୋକଙ୍କର ସାମ୍ରାଜ୍ୟଠାରୁ ବୃହତ୍ତର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ କଳ୍ପନା କରେ । କାରଣ ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଥଚ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସଂକେତ ଯାହା ବହୁ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ସ୍ନେହର ବନ୍ଧନରେ ବିରାଟ ଅଶୋକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିକରିଥିଲେ ତାହା ନିଖିଳବିଶ୍ୱରେ ସ୍ନେହର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିକରିବ ।—ତରବାରିର ଜୟ ପ୍ରକୃତ ଜୟ ନୁହେ—ଏ ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରିବ ।

ଅମୃତ ଏହିକଳା ଯୁଗ ଯୁଗ ପୂର୍ବେ ଯାହା କରିଥିଲା—ଆଜିମଧ୍ୟ ସେହି ବାଣୀ ପ୍ରଚାରକରେ । କଳିଙ୍ଗ ନିଜର ଶିଳ୍ପବଳରେ ଯବଦ୍ୱୀପ, ସୁମାତ୍ରା ପ୍ରଭୃତି ଦେଶ ଜୟ କରିଥିଲା ନାହିଁ-ସେଥିରେ ତରବାରିର ଜୟ ଅପେକ୍ଷା କଳାର ଜୟକାର ହିଁ ଅଧିକ ଘୋଷିତ ହୋଇଛି । ବୋରୋବୁଦୁର ଓ ଆଙ୍ଗକୋର ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନର ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ-ସମ୍ପର୍କିତ ବର୍ଣ୍ଣନା ହିଁ ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହରେ ପ୍ରମାଣିତ କରେ ।

ଖାରବେଳ, କପିଳେନ୍ଦ୍ର, ଓ ନରସିଂହଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା--କୋଣାର୍କ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର-ବୋରୋ-ବୁଦୁର-ଓ ମଦୁରାଓ୍ୱ ବହୁ କାରୁକଳା ମଣ୍ଡିତ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟହିଁ ଏଯୁଗର ଶତକୋଟି ମାନବର ଚିତ୍ତ ଆକର୍ଷଣ କରିଛି, ଏବଂ ଏମାନଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ପରାକାଷ୍ଠା ମାନବମନରେ ଅଧିକ ଅମରତ୍ୱ ଲାଭ କରିଛି । ଜଣେ ସ୍ରଷ୍ଟା ବା ଦିଗ୍‌ବିଜୟୀ ସମ୍ରାଟ ଅପେକ୍ଷା କଳାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ଅଧିକ ।

ଗୁପ୍ତ ଯୁଗର ସମ୍ରାଟ ମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଗୁପ୍ତ ଯୁଗର ଶ୍ରେଷ୍ଠକଳାର ନିଦର୍ଶନ ଅଜନ୍ତା ଫ୍ରେସ୍କୋ ଅଧିକ ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛି । ଗୋଟାଏ ଦେଶ ଜାତିର ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହା ଯେପରି ଧର୍ମଭାବ—ସାମ୍ୟ ମୈତ୍ରୀ ଶାନ୍ତିର ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି ଅନ୍ୟକୌଣସି ମାଧ୍ୟମ ଏପରି କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇନାହିଁ । ଭିତର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଲୋପ କରି ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ଜୀବନ୍ତ ଭାବରେ ବୁଝିବା ନିମନ୍ତେ ଲୋକଚକ୍ଷୁ ସମକ୍ଷରେ ଧରାଇ ଦେଉଛି । ସେଯୁଗରେ ଯାହାକରିଥିଲା ଏଯୁଗରେ ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରୁଛି । ଅଜନ୍ତା ଚିତ୍ରପୁଞ୍ଜ ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପୃଥିବୀଲୋକ ସ୍ପର୍ଶକଲା-ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଅହମ୍ଭାବ ଧୂଳିସାତ୍ ହୋଇଗଲା । ସେମାନେ ଚକ୍ଷୁବିସ୍ଫାରିତ କରିଦେଖିଲେ ଯେ ଭାରତୀୟମାନେ ଇଟାଲିର ଫ୍ରେସ୍କୋବ୍ୟୁନୋ (Fresco Buno)କୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିତ୍ର ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟବୋଧ ଦେଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଭାରତୀୟକଳା ଓ କୃଷ୍ଟି-ସଂସ୍କୃତିର ଚରମସୀମା ଯେତେବେଳେ ସ୍ପର୍ଶ କରିଥିଲା-ସେତେବେଳେ ଇଟାଲୀୟ ଫ୍ଲୋରେନ୍‌ଟାଇନ୍ ଶୈଳୀ ଜାଣି-ସଂଯୋଗ ଜାଣି ନଥିଲେ ବୋଲି ପୃଥିବୀର ବହୁବିଜ୍ଞଲୋକ ଘୋଷଣାକଲେ ।

ଏବଂ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିରଠାରୁ ଏହା ଉତ୍କଳୀୟ କଳାର ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅବଶେଷ ରୂପେ ତୀର୍ଥ-ସ୍ଥାନରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଯୋଧପୁର ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ଗହଳ ମୂର୍ତ୍ତି, ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଗୁମ୍ଫା ଯୋଗ ଦୃଶ୍ୟ ଏବେ ... ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଳା ହିସାବରେ ବରେଣ୍ୟ ଓ ପୂଜ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି । ଜାତି-ବିଭେଦ ଭୁଲିଯାଇ ପ୍ରାଚ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ଅମୂଲ୍ୟ ମିଳନ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ଗଲା । ଯେଉଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭାରତର ଲୋକେ ନିକୃଷ୍ଟ ବୋଲି ଗଣ୍ୟ ହେଉଥିଲେ—ସେହି ନିକୃଷ୍ଟମାନେ ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅଗ୍ରଗାମୀ ହୋଇ ଗଲେ ।

ଭାରତୀୟ କଳାର ଅନିର୍ବଚନୀୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ରସରେ ଆପ୍ଲୁତ ହୋଇ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ଲୋକେ ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତୀର୍ଥର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇଛନ୍ତି—ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମର ମିଳନ କ୍ଷେତ୍ର ଏହି ଅଜନ୍ତା ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ତାହାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଘୋଷଣା କରେ ।

(ଶେଷାଂଶ, ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ଅଭ୍ୟାସ ନାହିଁ ବୋଲି ଦେଖାଇବା, ରଚନାରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଏବଂ ସଂହତ ଭାବ ନ ଥିବା କୌଶଳର କମ । ପ୍ରାଚୀନ ଶିଳ୍ପୀର କଳା ... ଦେଖିଲେ ଓ ଚିତ୍ରର କଳେ ... ଗୋଟିଏ ଛବି ଜନ୍ମେ ।

(ମ) ଭଙ୍ଗୀର ଚିତ୍ରରଚନା ଚେଷ୍ଟା ଓ ଦର୍ଶକ ମନରେ ଯେ ଭାବ ଉଦ୍ରେକ କରେ ତାହା ଶକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଅଦ୍ଭୁତ ସମାହାରର ଛବି । ତହିଁର ଭୋଗ ଅନୁଭୂତି ବର୍ଣ୍ଣନା ଓ ଅନନ୍ୟ-ସାଧାରଣ ।

(ଚ) ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶେଷ କଥା ହେଉଛି ଆନନ୍ଦ । ଏହାର ଅଭାବ, ରଚନା ପରିଧି ମଧ୍ୟ କୌଣସି ରଚନା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଆନନ୍ଦାନୁଭୂତି ରସ ତାର ମନରେ ଜାଗି ରହେ, ସୃଷ୍ଟି-ସମାଧାନରେହିଁ ଯେ ଏହି ଆନନ୍ଦର ଶେଷ ତାହା ନୁହେଁ । ବସ୍ତୁତଃ ଦର୍ଶକ ଓ ରସିକର ରସାବେଶ ହିଁ ଏହି ଆନନ୍ଦର ମୁଖ୍ୟ । ସୁଖ-ଦୁଃଖାତୀତ ଏକ ଆନନ୍ଦଲୋକରେ ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଦେବା, ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସୁଖର ବା ଦୁଃଖର ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ।

ଏହି ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିର ବୀଜ ରୂପେ ଶିଳ୍ପୀର ହୃଦୟରେ ଅବସ୍ଥାନ କରେ । ଏହା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକ କେବଳ ଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମନରେ ସେହି ଶକ୍ତିର ଉନ୍ମେଷ ସାଧନହିଁ କରିପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଶିଳ୍ପୀର ସାଧନ ମାର୍ଗ ଅତି ପ୍ରେମିକର ସାଧନ ମାର୍ଗ ଏକ । ପ୍ରେମ ମାର୍ଗରେ ଅନୁଭବ ହୋଇ ପାଇଁ ଶିଳ୍ପୀ କେବେ କେବେ ଏହି ପ୍ରେମ ମାର୍ଗର ବାଟ ଅବଲମ୍ବନ କରନ୍ତି । ଶିଳ୍ପଗୁରୁ ଅବନୀନ୍ଦ୍ରନାଥ, ନାଥ ମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥରେ କହିଥିଲେ "ତୁମେ ମନେ ଶିଳ୍ପୀ ହୋଇ ଅଛ; ତେବେ ମୁଁ ନା ମୁଁ ତୁମ ମାନଙ୍କର ସହାୟତା କରି ପାରିବି । ତୁମେମାନେ ହିଁ ଫୁଲର ଗଛ—ମୁଁ ସେଠା କେବଳ ମାଳୀ ।"

Digitized by srujanika@gmail.com

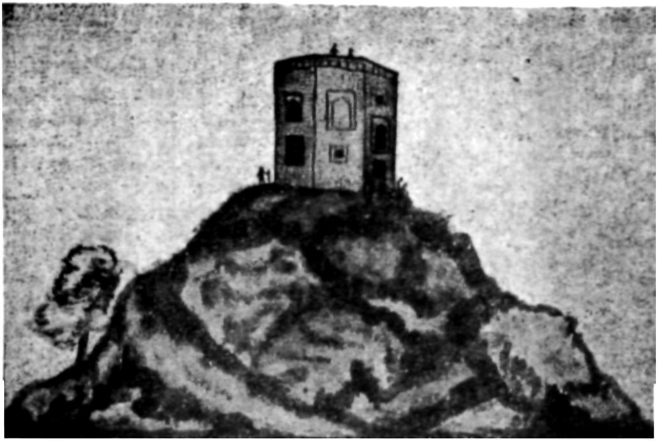

ଭଗ୍ନସ୍ତୂପ [ସାରନାଥ] ଚିତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ [illegible]

ପୂଜାରିଣୀ—(ଲିନୋକଟ) ଚିତ୍ରୀ [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧର୍ମଗତ ମହାନ୍ଧତା କଳାର ସମ୍ବନ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କୁ ସ୍ପର୍ଶ ସୁଦ୍ଧା କରିପାରି ନାହିଁ ।—

ଅଶୋକଙ୍କର କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧ ଜୟ କରି ଥାଇ ନଥିଲେ ଅଶୋକଙ୍କର ଧର୍ମଭାବ ଯେଉଁ କଳାରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଛି ତାହାହିଁ ଅଧିକ ଦେଇ, ଅଧିକ ଜନସାଧାରଣର ଚିତ୍ତ ଜୟ କରି ପାରିଛି । ଧଉଳୀ ପାହାଡ଼ର ଉତ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ଗଜ-ମୂର୍ତ୍ତି—ଯାହାକି ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଧଉଳୀପାହାଡ଼ ଉପରେ କଳାର ବିଜୟ ଘୋଷଣା ରୂପେ ଅବ-ସ୍ଥିତ ... ଅଶୋକ ଧର୍ମର ଅହିଂସାବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରି କଳିଙ୍ଗ ଜୟ କରିଛି । ଅଦମ୍ୟ କଳିଙ୍ଗ ସୈନିକ ଦେହର ରକ୍ତସ୍ରୋତରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ଲୋପ କରିବା ପାଇଁ କୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ନଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ପାହାଡ଼ତଳେ ନଦୀର ଜଳ ଲାଲ କରିଦେଇ ସୁଦ୍ଧା ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କୁ, କ୍ରୋଧିତ ମନ ... ହୃଦୟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିନାହିଁ । ସେପରିଏ ସ୍ଥାନ ... ଟୋପିଏ ଗଜମୂର୍ତ୍ତି—ଯାହା ହୃଦୟରେ ଧର୍ମ, ମୈତ୍ରୀ ଓ ଶାନ୍ତିର ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରିବା କ୍ଷମତାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ତାହାହିଁ ମଦମତ୍ତ ସମ୍ରାଟର ଯୁଦ୍ଧଲାଳସାର ଶେଷ ପର୍ଦ୍ଦା ଟାଣିଦେଇ—ଏବଂ ସମ୍ରାଟଙ୍କର ନିଷ୍ଠୁର ଶକ୍ତିଙ୍କୁ ଅହିଂସା ବେଦୀରେ ବିଶାଳ ଦେଇ ସମଗ୍ର କଳିଙ୍ଗ ବାସୀଙ୍କୁ ଆପଣାର କରି ନେଇ-ଥିଲା । ସେହି ଅଶୋକଙ୍କ ମୌର୍ଯ୍ୟ କଳାର ... ପ୍ରାଚୀନ ସ୍ୱରୂପ ଏବେସୁଦ୍ଧା ... ଉତ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଅଳଂକୃତ କରିଛି ... ଧର୍ମର ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ... ହିଁ ରାଜଶକ୍ତି ଉପରେ, ହିଂସା ... ଧର୍ମ ଦକର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ନିଖିଳ ଭାରତ-କୁ ... କରାଇ ଦିଏ—ସେହି କଳା-ମୂର୍ତ୍ତି ଅଛି ତାହାକୁ ପ୍ରଚାରିବାକୁ ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇ-ଥିବ ।

× × ×

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତରେ ଏ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିବା ପାଇଁ କାହାଙ୍କ ମନ ଲାଗିଛି ? ଧର୍ମ ମୂର୍ତ୍ତି—ସତେ ଯେପରି—ସେଇ ଧର୍ମ ଯାହା ସାମ୍ୟ ମୈତ୍ରୀ ଓ ଶାନ୍ତିର ଉଦ୍‌ଘୋଷା, ଏହି-ଧର୍ମ ଅଶୋକଙ୍କର ଧର୍ମ—ଯାହା କଳାର ଅମୃତ ସ୍ପର୍ଶରେ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ଧରି ଜାଗ୍ରତ ରହିଛି । ଏବଂ ଏଯୁଗର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଏହି ଧର୍ମ ବଳରେ ଅଶୋକଙ୍କର ସାମ୍ରାଜ୍ୟଠାରୁ ବୃହତ୍ତର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ କଳ୍ପନା କରେ । କଳାର ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଥଚ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସଂକେତ ଯାହା ବହୁ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ସ୍ନେହର ବନ୍ଧନରେ ବିରାଟ ଅଶୋକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ତାହା ନିଖିଳ ବିଶ୍ୱରେ ସ୍ନେହର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ।—ତରବାରିର ଜୟ ପ୍ରକୃତ ଜୟ ନୁହେଁ—ଏ ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରିବ ।

ଅମୃତ ଏହି କଳା ଯୁଗ ଯୁଗ ପୂର୍ବେ ଯାହା କରିଥିଲା—ଅଦ୍ୟାବଧି ସେହି ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରେ । କଳିଙ୍ଗ ନଗର ଶିଳ୍ପକଳାରେ ଯବଦ୍ୱୀପ, ସୁମାତ୍ରା ପ୍ରଭୃତି ଦେଶଜୟ କରି-ଥିଲା ମାତ୍ର-ସେଥିରେ ତରବାରିର ଜୟ ଅପେକ୍ଷା କଳାର ଜୟକାର ହିଁ ଅଧିକ ଘୋଷିତ ହୋଇଛି । ବୋରୋବୁଦୁର ଓ ଅଙ୍ଗକୋର ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନର ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ-ସମ୍ବଳିତ ବର୍ଣ୍ଣନା ହିଁ ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହରେ ପ୍ରମାଣିତ କରେ ।

ଖାରବେଳ, କପିଳେନ୍ଦ୍ର, ଓ ନରସିଂହଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା—କୋଣାର୍କ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର-ବୋରୋ-ବୁଦୁର-ଓ ମଦୁରାଙ୍କ ବହୁ କାରୁକଳା ମଣ୍ଡିତ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ଏଯୁଗର ଶତକେ ଶହେ ମାନବର ଚିତ୍ତ ଆକର୍ଷଣ କରିଛି, ଏବଂ ଏମାନଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ପରାକାଷ୍ଠା ମାନବମନରେ ଅଧିକ ଅମରତ୍ୱ ଲାଭ କରିଛି । ଜଣେ ରାଜା ବା ଦିଗ୍‌ବିଜୟୀ ସମ୍ରାଟ ଅପେକ୍ଷା କଳାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ଅଧିକ ।

ଗୁପ୍ତ ଯୁଗର ସମ୍ରାଟ ମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଗୁପ୍ତ ଯୁଗର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଳାର ନିଦର୍ଶନ ଅଜନ୍ତା ଫ୍ରେସ୍କୋ ଅଧିକ ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛି । ଗୋଟାଏ ଦେଶ ଜାତିର ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହା ଯେପରି ଧର୍ମଭାବ—ସାମ୍ୟ ମୈତ୍ରୀ ଶାନ୍ତିର ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମାଧ୍ୟମ ଏପରି ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଭାଷାର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଲଙ୍ଘନ କରି ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ନିର୍ଭୀକ ଭାବରେ ତୃଷ୍ଣାର୍ତ୍ତ ଲୋକଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ ଧରାଇ ଦେଇଛି । ସେଯୁଗରେ ଯାହା କରିଥିଲା ଏଯୁଗରେ ତଦପେକ୍ଷା ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରିଛି । ଅଜନ୍ତା ଶବ ପୁଞ୍ଜୀ ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଧୂର୍ତ୍ତ ଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗକଳା-ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଅହଂଭାବ ଧୂଳିସାତ୍ ହୋଇଗଲା । ସେମାନେ ଚକ୍ଷୁବିସ୍ଫାରିତ କରିଦେଖିଲେ ଯେ ଭାରତୀୟମାନେ ଇଟାଲିର ଫ୍ରେସ୍କୋବ୍ୟୁନୋ (Fresco Buno)କୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିତ୍ର ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟବୋଧ ଦେଖାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ଭାରତୀୟକଳା ଓ କୃଷ୍ଟି-ସଂସ୍କୃତିର ଚରମସୀମା ଯେତେବେଳେ ସ୍ପର୍ଶ କରିଥିଲା ସେତେବେଳେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଫ୍ଲୋରେନ୍ସ ଆଦି ଶିଳ୍ପୀ ବର୍ଣ୍ଣ-ସଂଯୋଗ ଜାଣି ନଥିଲେ ସେମାନେ ପୃଥିବୀର ବନ୍ଦୀଭିଲୋକଙ୍କ ଘୋଷଣା କଲେ ।

ଏବଂ ସେହିଦିନଠାରୁ ଏହା ଚିତ୍ରକଳାର ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅବଶେଷ ରୂପେ ତୀର୍ଥ-ସ୍ଥାନରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ବୋଧିସତ୍ତ୍ୱ ମୂର୍ତ୍ତି ଗୋପା ଓ ରାହୁଲ ମୂର୍ତ୍ତି, ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଗୃହତ୍ୟାଗ ଦୃଶ୍ୟ ଏବେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଳା ହିସାବରେ ବରେଣ୍ୟ ଓ ମାନ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି । ଜାତିଭେଦ ଭୁଲେଇ ପ୍ରାଚ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ଅପୂର୍ବ ମିଳନ ହୋଇ ଗଲା । ଯେଉଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭାରତର ଲୋକେ ନିକୃଷ୍ଟ ବୋଲି ଗଣା ହେଉଥିଲେ—ସେହି ନିକୃଷ୍ଟତା ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅପସାରିତ ହୋଇ ଗଲା ।

ଭାରତୀୟ କଳାର ଅନିର୍ବଚନୀୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ରସରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ଲୋକେ ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତୀର୍ଥର ପରିଣତ କରିଦେଲେ—ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମର ମିଳନ କ୍ଷେତ୍ର ଏହି ଅଜନ୍ତା ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ତାହାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଘୋଷଣା କରେ ।

(କ୍ରମଶଃ, ଅନ୍ତିମାଂଶ)

ଅନ୍ତିମାଂଶ ... ଦେଖାଇବା, ରଚନାରେ ସେହିପରି ... ଏବଂ ସଂଯତ ଭାବ ... କୌଶଳ ... ପ୍ରାଚୀନ ଶିଳ୍ପୀର ... ଓ ଚତୁର ... ଗୋଟିଏ କିଛି ନିବ ... ।

(ଗ) ଶିଳ୍ପୀର ଚିତ୍ରରଚନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓ ଦର୍ଶକ ମନରେ ଯେ ଭାବ ଉଦ୍ରେକ କରେ ତାହା ଶିଳ୍ପ ସେହିପରି ଅତିସମାହିତର ହେବ । ତାହାର କୋଣ ଅନୁଭୂତ କଳ୍ପନା ଓ ଅନନ୍ୟ-ସାଧାରଣ ।

(ଘ) ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶେଷ କଥା ହେଉଛି ଆନନ୍ଦକୁ ଏହାର ଅଙ୍ଗମ୍, ରଚନା ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ହେଉ ରଚନା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଅନନ୍ୟାନୁଭୂତ ରସସ୍ୱାଦ ମନରେ ଜାଗି ରହେ, ସୃଷ୍ଟି-ସମାଧାନରେହିଁ ଯେ ଏହି ଆନନ୍ଦର ଶେଷ ତାହା ନୁହେଁ । ବରଂ ଦର୍ଶକ ଓ ରସିକର ରସାବେଶ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆନନ୍ଦର ମୁକ୍ତିଧାରା । ସୁଖ-ଦୁଃଖାତୀତ ଏକ ଆନନ୍ଦଲୋକରେ ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଅନୁଭବ ହେବାକୁ ହେବ, କେବଳ ବସ୍ତୁ ସୁଖର ବା ଦୁଃଖର ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ।

ଏହି ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିର ବୀଜ ରୂପେ ଶିଳ୍ପୀର ହୃଦୟରେ ଅବସାନ କରେ । ଏହା ପାଇଁ ଶିଳ୍ପ କେବଳ ଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ସେହି ଶକ୍ତିର ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନହିଁ କରିପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆରୋପ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଶିଳ୍ପୀର ସୃଜନ ମାର୍ଗ ଆଉ ପ୍ରେମିକର ସାଧନ ମାର୍ଗ ଏକ । ପ୍ରେମ ଭକ୍ତିରେ ଅନୁଭବ ହେବା ପାଇଁ ଶିଳ୍ପୀ କେବେ କେବେ ଏହି ପ୍ରେମ ମାର୍ଗର ବା ଅବଲମ୍ବନ କରନ୍ତି । ଶିଳ୍ପଗୁରୁ ଅବନୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଏମାନଙ୍କ ଶିଳ୍ପୀ । ସେହିପରି ସମୟରେ ଅନେକ କହିଥିଲେ "ତୁମେ ମନେ ଶିଳ୍ପୀ ହୋଇ ଅଛ, ତେବେ ମନା ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ସହାୟତା କରି ପାରିବି । ତୁମେମାନେ ହେଉଛ ଫୁଲର ଗଛ—ମୁଁ ସିନା କେବଳ ମାଳୀ ।"

Digitized by srujanika@gmail.com

(ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠାର ଶେଷାଂଶ)

ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦ୍ ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ଗଠିତ ହୁଏ । ତାହା ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପରେ ଲୋପ ପାଇଲା । କଲିକତାରେ କୌଣସି ସାହିତ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠିତ ହୋଇନାହିଁ । ୧୯୫୫ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ବେହେରା, ଶ୍ରୀ ଦଶରଥ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ବଳଭଦ୍ର ଚରଣ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ସାହୁ ପ୍ରମୁଖ ବେଶ କେତେକ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ 'ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସଭା' ନାମରେ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠିତ ହୁଏ । ଅଦ୍ୟାବଧି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ଜୀବିତ ଅଛି ।

ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ଓ ଉତ୍କଳଭବନ ପରିକଳ୍ପନା

୧୯୪୦ ମସିହା ମଧ୍ୟଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ପର୍ବ ବ୍ୟବଧାନ ମଧ୍ୟରେ କଲିକତାରେ କେତେ ନୂଆ ଘଟଣା ଘଟିଯାଇଛି । କେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ କ୍ଷୀଣ ଓ କେତେବେଳେ ତୀବ୍ର ଭାବରେ ଗତି କରିଛି । କେତେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଛି । ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମ ବେଳରେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ମହାଯୁଦ୍ଧ ସମୟର ନେତାଜୀ ସୁଭାଷଙ୍କ ଗଠିତ 'ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍' ବାହିନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଗୌରବ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ମହାଯୁଦ୍ଧ ଓ ତୀବ୍ର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନର ଗତି ସ୍ତିମିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ୧୯୪୬ ସାଲ ଅଗଷ୍ଟ ୧୬ ତାରିଖରେ ମୁସ୍‌ଲିମ୍ ଲିଗ୍ କଲିକତାରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂଗ୍ରାମରେ ଯେଉଁ ତାଣ୍ଡବ ନୃତ୍ୟ କଲେ ତାହା ଫଳରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ । ଏହି ସମୟରେ ପ୍ରଦେଶର ସମୁଦାୟ ଜୀବନ ଅନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଲା । ଦଙ୍ଗା ପୀଡ଼ିତ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଜୀବନ ସମସ୍ୟା ଜଟିଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଅଳ୍ପ କିଛି ଲୋକଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଓଡ଼ିଶା ଆସୋସିଏସନ ଭିତରେ ଦଙ୍ଗା ପୀଡ଼ିତ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ହିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେବାର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ମୃତ, ଆହତ, ନିଖୋଜ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ନାମଧାମ ଓଡ଼ିଶା ଆସୋସିଏସନ ତରଫରୁ କର୍ମୀମାନେ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହା ପରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଦଙ୍ଗା ପୀଡ଼ିତ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ ସେବା ସମିତି ଅଫିସ କଲିକତାରେ ଖୋଲାଗଲା । ଶ୍ରୀ ନୀଳମଣି ରାଉତରାୟ ଦଙ୍ଗା ରିଲିଫ କମିଟିର ସମ୍ପାଦକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦଙ୍ଗା ପୀଡ଼ିତ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଫିସ ଖୋଲାଯିବାରୁ ଓଡ଼ିଶା ଆସୋସିଏସନର କର୍ମୀମାନେ ଦଙ୍ଗାରେ ମୃତ, ଆହତ, ନିଖୋଜ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସେହି ଅଫିସରେ ଦେଲେ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ଗଠନ ଦିଗରେ ଏହି ସଂସ୍ଥାର ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନର ଏକ ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷ ହେଲେ । ଦଙ୍ଗା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ହିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଫଳରେ ଦଙ୍ଗା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଭୀର ସହାନୁଭୂତି ଓ ନୂତନ ଆଶା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କର ସଂଘବଦ୍ଧ ଭାବେ ଅବାଧ ପ୍ରଚାରର କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥଳ ସ୍ୱରୂପ କଲିକତାରେ ଏକ ଉତ୍କଳ ଭବନର ପରିକଳ୍ପନା ୧୯୨୮ ମସିହାରୁ ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଏହି ପରିକଳ୍ପନା ବାସ୍ତବରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ଥିଲା । ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ସ୍ୱର୍ଗତ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ ପୁନରାୟ ଉତ୍କଳ ଭବନର ପରିକଳ୍ପନା କଲେ । ତାଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱରେ ଶ୍ରୀ ନୀଳମଣି ରାଉତରାୟ, ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ମଲ୍ଲିକ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ମିଶ୍ର ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ ପ୍ରମୁଖ କର୍ମୀମାନେ ଉତ୍କଳ ଭବନକୁ ବାସ୍ତବରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏଥିପାଇଁ କଲିକତା ଓ ସହରର ତଳିର କେତେକ ଅନୁଷ୍ଠାନର କର୍ମୀ ଓ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ଉତ୍କଳ ଭବନ କମିଟି ଗଠିତ ହେଲା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ ଏହାର ସଭାପତି ଓ ଉତ୍କଳ ଭବନ ପାଣ୍ଠିର କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ମଦନଲାଲ ଉପାଧ୍ୟାୟ ହେଲେ । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ଦଙ୍ଗା ପୀଡ଼ିତ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କର ଅବଶିଷ୍ଟ ଓ ପ୍ରବାସର ଧନୀ ଓଡ଼ିଆ ଦାନୀ ମାନଙ୍କ ଦାନରେ ଏବଂ ବହୁ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଉତ୍କଳ ଭବନ ପାଇଁ ଚାନ୍ଦା ସଂଗୃହୀତ ହେଲା ।

ଗୌରବ ମୟ ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

୧୯୪୭ ମସିହା ମଧ୍ୟ ଭାଗ ଭାରତରେ ଓଡ଼ିଶା ଆସୋସିଏସନ ଉଦ୍ୟମରେ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନରେ କାମ କରୁଥିବା କର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ଓ ସଂଗଠିତ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଏକ କର୍ମୀ ବୈଠକ ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରାଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ନଂ ୧୧୪, କଷ୍ଟବଗାନ ଷ୍ଟ୍ରୀଟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଶ୍ରୀ ଅଭୟ ଚରଣ ନାୟକ ସମ୍ପାଦକ ପଦ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଉକ୍ତ ସମ୍ମିଳନରେ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନର ଭବିଷ୍ୟତ କର୍ମ ପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କରାଗଲା ଏବଂ ସୁଯୋଗ ପାଇ ଆଶାନୁରୂପ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ଏହା ପରେ ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ବେଳକୁ ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ଅଚ୍ୟୁତ ମିଶ୍ର ଶ୍ରୀ କରୁଣା କର ଦାସ ପ୍ରମୁଖ କର୍ମୀମାନେ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଶୃଙ୍ଖଳାର ସହିତ ସଂଗଠିତ କରିବା ପାଇଁ "ଚାମ୍ପ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦଶ ଯୋଜନା" ନାମରେ ଏକ ନୂଆ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠି ନାମରେ ଅଭିହିତ କଲେ । କଲିକତାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓ୍ୱାର୍ଡରେ ଉତ୍କଳୀୟ ମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ନିରୂପିତ ହୋଇ ନବାଗତ ଲୋକ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠନ କରିବା ଏହି ଯୋଜନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କଲିକତାର ୭, ୯, ୧୦, ୧୧ ନମ୍ବର ଓ୍ୱାର୍ଡରେ କିଛି ଦିନ ହେବା ପରେ ଯୋଜନା କମିଟିର ସଂଗଠନ ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ମହାନ୍ତି ଶାରୀରିକ ଅସୁସ୍ଥତା ହେତୁ ଅବସର ନେଲେ । ତାଙ୍କ ପରେ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟ ଆଶାନୁରୂପ ନ ହୋଇ କିଛି ଦିନ ପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଯୋଜନା ତରଫରେ ଅଦ୍ୟାପି ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଗଚ୍ଛିତ ଅଛି ବୋଲି ଜଣାଯାଏ ।

୧୯୩୮ ମସିହାର ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ହୋଇଥିଲା । ତୃତୀୟ ଅଧିବେଶନ ଯାମସେଦପୁରଠାରେ ହେବାର ଥିଲା । ମାତ୍ର ସେଠାରେ ନ ହୋଇ ପାରିଥିବାରୁ ଦୀର୍ଘ ୧୦ ବର୍ଷ ପରେ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନର ଭବିଷ୍ୟତ କର୍ମ ପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ କଲିକତାରେ ତୃତୀୟ ଅଧିବେଶନର ଆୟୋଜନ ହେଲା । ଶ୍ରୀ ତ୍ରିଲୋଚନ ବେହେରା, ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ସାହୁ, ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ଶ୍ରୀ ଅଭୟ ଚରଣ ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ଅଚ୍ୟୁତ ମିଶ୍ର, ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ଚରଣ ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ କରୁଣା କର ଦାସ, ଶ୍ରୀ ସର୍ବେଶ୍ୱର ପଣ୍ଡା, କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସମିତି ଗଠିତ ହୋଇ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଆୟୋଜନ ହେଲା । ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସମିତିର ସଭାପତି ରୂପେ ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା ଓ ଯୁଗ୍ମ ସମ୍ପାଦକ ରୂପେ ଶ୍ରୀ ଅଭୟ ଚରଣ ନାୟକ ଓ ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ନାୟକ ରହି ସମ୍ମିଳନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କଲେ ।

୧୯୪୭ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ତା ୨୧ ରିଖରେ ମହମ୍ମଦ ଅଲ୍ଲୀ ପାର୍କରେ ଓଡ଼ିଶାର ସୁପରିଚିତ ନେତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରମା ଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ସମ୍ମିଳନୀର ତୃତୀୟ ଅଧିବେଶନ ସାଫଲ୍ୟ ସହକାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ବଙ୍ଗଳାର ବିପ୍ଳବୀ ନେତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିପିନ ବିହାରୀ ଗାଙ୍ଗୁଲି ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କଲେ । ବିଶିଷ୍ଟ ଅତିଥି ରୂପେ ଓଡ଼ିଶାର ଶିଳ୍ପ ଯୋଗାଯୋଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ନିର୍ମଳ ଦେବୀ ସ୍ୱୟଂ ମନ୍ତ୍ରୀ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଉତ୍ସାହଜନକ ବାଣୀ ଶୁଣାଇଥିଲେ ।

ଏହା ପରେ ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ମଲ୍ଲିକ, ଶ୍ରୀ ନୀଳମଣି ରାଉତରାୟ, ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ମିଶ୍ର ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ ପ୍ରମୁଖ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ୧୯୪୮ ରେ ମେଦିନୀପୁର ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ମିଳନୀର ଚତୁର୍ଥ ଅଧିବେଶନ ସେହି ମାସ ଡିସେମ୍ବର ତା ୨୭ ଓ ୨୮ ରିଖ ତାରିଖରେ ବସିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ

(୭୦ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

ଅଗ୍ରଜ ନନ୍ଦଲାଲ ଲେଖିଛନ୍ତି—
Sriman Gouranga was a student of extra-merit—
ଶିଳ୍ପୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ଅସାଧାରଣ ମେଧାସମ୍ପନ୍ନ ଛାତ୍ର......

କଟକ, ଗୃହଳଅଗଞ୍ଜ ତଳେ—
ସେ ପାଖରେ ବସନ୍ତ ନେଭେନ୍ସା କଲେଜ— ଛାତ୍ରାବାସ ଓ ପାଠାଗାର —ଧୂଳି ପଟଳରେ ଗୌରବ କ କଲେଜେଟ୍ ଗୃହ —ସତ୍ତାର ଏ ପାଖରେ । ତାର ଭିତର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗଳି ଭିତରେ ଦରିଦ୍ର ଛାତ୍ରାବାସଟିଏ—Cosmopolitan mess—ବାସ୍ତବକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟଠାରୁ ସାର୍ବଜନୀନତା ଅଛି କ'ଣ ଅଛି ସଂସାରରେ ?

ସେହି ମେସ୍ ଭିତରେ ଦରିଦ୍ର ଦୀନ ଛାତ୍ରାବାସର କେତେକ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ବସ୍ତ୍ର ଅଧ... ଭିତରେ କେତେ ଯେ ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ଲୁଚି ରହିଛି—ତାର ଇୟତ୍ତା ନାହିଁ । କ୍ରମଶଃ କେତେ ଦିନ ପରେ ସେ କଥା ସେଠୁ ସ୍ଥାନବଦଳରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି— କିନ୍ତୁ ଅଛି ଅଛି—ଅଜ ଓ ଶାଳୁ ବୋଧହୁଏ ଶେଷ ଥର ପାଇଁ ଅହ୍ୱାନ କରୁଛି—ମୁଁ ତୋର ରେ ଅନ୍ଧ—ମୋତେ ଋଦ୍ଧା ।

ସେ ପାଖରେ ଶିଳ୍ପୀ ଖୋଲି ଦେଲେ— କଟେନ୍ ଭଙ୍ଗ—ଓଡ଼ିଶା ପଇନ ଆର୍ଟସ୍ ଏକ୍‌ଜିବିସନରେ ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ପାଇଛି—ଛବି । ଛବିର ସୀତାଙ୍କ ପୁନଃସ୍ଥାନ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଲଜ୍ଜା ଓ ସଂକୋଚରେ—ଯେଉଁ ଲଜ୍ଜା, ଆନନ୍ଦ ଓ ପୁଲକର ବଦନ । ଶିଳ୍ପୀ ଚନ୍ଦ, ହନୁମାନ୍ ଭଙ୍ଗ କରିଛନ୍ତି । ରାଜର୍ଷି ଜନକ କେବଳ ସାକ୍ଷୀ—ସୁଖ ଦୁଃଖର ଉପରେ ।

ପୁଣି ଦେଖା କହୁଛନ୍ତି—ମାତା ଓ ସନ୍ତାନ—କୃଷ୍ଣ ଓ ଯଶୋଦା । ଶିଳ୍ପୀର

ଶିଳ୍ପୀ ଗୌରାଙ୍ଗ

ହୃଦ୍‌ଭାବନ ଓ ଉତ୍ପଲର ସମସ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଓ ଆବେଗର ଛାୟା ସେଥିରେ ।

ଶ୍ରୀରାଧା କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି—ହୁଏତ ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନ ସେଠି ବାସନାରେ ଶୁଷ୍କ ଧର୍ମ ... ଧାର୍ମିକମାନଙ୍କର ଅଦର୍ଶନରେ ଲଜ୍ଜିତ ହେଉଛନ୍ତି । ପ୍ରେମ ନିବେଦନ—କିନ୍ତୁ ଅଙ୍କନ ନୁହ । ସେ ଅନୁଭୂତି କିନ୍ତୁ କଳାକାର ନୁହେ ।

କୋଣାର୍କ ମୋଗଲ ସମ୍ପଦର ଚଳଚିତ୍ର ହାମ୍ପିପୁରରୁ ଖଣ୍ଡିତ ପଲ୍ୟଙ୍କର ଅବଯ୍ୱ ପରି ଗଜ-ଦନ୍ତ ଉପରେ ବନ୍ଧୁଗାଡରେ ରହିଛି —ଲେଖା ପାଉ ନ ଥିବା ମଧ୍ୟ ଲେଖା-ଦୃଶ ବନ୍ଦ ସମାବେଶରେ ଚିତ୍ରିତ—ଚିତ୍ରଗ୍ରାମ, ... ସାଧୁ ଓ ଧ୍ୟାନର ଫଳ ଗୋଟିଏ ଶିଳ୍ପ ବୃଦ୍ଧ ଓ ଅପର । ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପର ନିର୍ମାଣ ନାହିଁ—ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପର ପୂଜନ ମାତ୍ର ଯୁଗ ଯୁଗରେ ଜଗତ ପ୍ରାଣରେ ସଞ୍ଚାର କରିବରେ ଅନନ୍ତ —ସେଇକଲା ଗୋଟିଏ କଳାକମ ସେ ।

କେଉଁଠି ମଯ୍ୟାଦେବୀଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନ— ଭବିଷ୍ୟତ ଗର୍ଭରେ ଅଲୌକିକ ସ୍ୱାଗତ ଅଭିନନ୍ଦନ ପରି, କେଉଁଠି ପ୍ରାସାଦନରେ । ଯୁବତୀ ଅନ୍ଧାର ଅଗୋଚରରେ ହସ୍ତରେ ପ୍ରସାଧନରେ

ଭୂଷଣ କରି ଅଙ୍ଗରେ ଫୁଟାଉଛି ଯୌବନର ... , କେଉଁଠି ଶକୁନ୍ତଳା ବୃନ୍ଦ ତଳେ ଲୁଚି ଲେଖିଛି ପ୍ରେମର ସ୍ମାରକ, କେଉଁଠି ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଅତୀତର ଶତ ଶତ ସିଦ୍ଧ କଳାକାରଙ୍କର ଅମର ପ୍ରସ୍ତରପ୍ରତିମାମାନଙ୍କର ଅବଯ୍ୱବ ଭଙ୍ଗୀ ରୂପରେ ଅସଙ୍ଖ୍ୟ ରେଖା ମୂର୍ତ୍ତି ନେଇଛି ଗୋଟିଏ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ । ବାତରହିତ କଷ୍ଟକ୍ଷ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ।

ଶିଳ୍ପୀ ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ସେ । ଅଗ୍ରଜ ନନ୍ଦଲାଲଙ୍କର ଅନାବିଳ ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ । ଓଡ଼ିଶାର ଶିଳ୍ପ କଳାକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା-ପାଇଁ ଅଗ୍ରଜଙ୍କ ଆଶିଷ ଦେଇ ଶାନ୍ତି ନିକେତନରୁ ଫେରିଛନ୍ତି । ସଞ୍ଚଦାତ୍ରୀ ମହର ଧୂଳି । ସ୍ୱଳ୍ପ କର୍ମକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନରେ ଓକ୍ରେଶନ ଶର୍ତ୍ତା—କି ପାଣି । ଉତ୍କଳର ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ନ । ଉତ୍କଳର କଳା ଶିକ୍ଷାର ଯୋଜନା—ଅଗ୍ରଜଙ୍କ ଅନୁମୋଦିତ ଯୋଜନାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅଣ୍ଡା ଭଣ୍ଡାରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇଛନ୍ତି ।

ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନ ଭଙ୍ଗ ପରିଛି । କେତେବେଳେ ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ପଲ୍ଲୀ—ବାଲ୍ୟକାଳର ଶଦ୍ଧି—ଖେଳଘର ଧାନ—ତଳ୍ପଗାଡ଼ି—ନିଜର ପ୍ରିୟ ଗାଁ— ମହାଗଡ଼ । କେତେବେଳେ ମନେ ପଡ଼ୁଛି ପାଳ ଭରିତ—ବସନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା—ମନ୍ଦିରେ ରହିଯାଉଛି କଳା ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଉତ୍କଳ । ଅତୀତର ଜୀବନ ଆଜି ଉଦ୍ଭ୍ରାନ୍ତମୟ ବିବର୍ତ୍ତନ ପଥରେ ପଡ଼ିରହିଛି ବାଳୋଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ସୁନ୍ଦରେ ଛାଡ଼ି ଗାଁ—ଶାନ୍ତି ନିକେତନରେ ସାଧନା ଗାନ— ୧୨ ବର୍ଷର ଇତିହାସ ।

କୃଷ୍ଣ — ଯଶୋଦା
କାଠଖୋଳା ।

ଚିତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ [illegible]

[illegible] ଚିତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

କବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ କହିଲେ "ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଜୀବନ ।" ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଜିଜ୍ଞାସୁ ମାନବ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଆସିଛି—"ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଣ ?" ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଦାର୍ଶନିକମାନେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଖୋଜି ବୁଲୁଛନ୍ତି । ବହୁ ଜଟିଳ ଗବେଷଣା କରି ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଛନ୍ତି । ବହୁ ବାଦ ବିସମ୍ବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ତ ମିଳି ନାହିଁ ; ଫଳରେ ବହୁ ଜଟିଳ, ଦୁର୍ବୋଧ୍ୟ, ଅବୋଧ୍ୟ, ନିର୍ବୋଧ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରର ଉତ୍ପାଦନ ଘଟିଛି । କଣ୍ଠ ଓ କର୍ଣ୍ଣ, କର୍ଣ୍ଣ ଓ କଣ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ ପାରମ୍ପରିକ ବିନିମୟ ଘଟିଛି ବହୁଳ । କଦା ଗଦା ତାଳପତ୍ର, ଭୂର୍ଜପତ୍ର, ଧାତୁପତ୍ର, ରପ୍ତ ପତ୍ର ଓ ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ପତ୍ରର ବ୍ୟବହାର

"ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଜୀବନ"

ହୋଇଛି । ଲେଖନୀର ମୁନ କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ବାଣୀ ପ୍ରସାର କରିଛି । ବହୁ ପ୍ରକାଶିତ ଓ ଅପ୍ରକାଶିତ, ଜ୍ଞାତ ଓ ଅଜ୍ଞାତ ଗ୍ରନ୍ଥ ସଭ୍ୟ ମାନବ ସମାଜ ଉପରେ ଲଦି ଦିଆ ହୋଇଛି । ସ୍କୁଲ କଲେଜ, ବିଦ୍ୟାପୀଠ, ଧର୍ମପୀଠମାନଙ୍କର ଗୁରୁମାନେ ଓ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଭୂରି ଭୂରି ଆଲୋଚନା ସମାଲୋଚନା କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଯୁଗ ଯୁଗର ବାଗ୍ମୀମାନେ ନିଜ ନିଜ ବାଗ୍ମିତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଅମୂଲ୍ୟ ସୁଯୋଗ ପାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯେପରି ଅବୋଧ ଥିଲା ସେହିପରି ଅବୋଧ୍ୟ ରହିଛି । ଆମ ଯୁଗର, ଆମ ଦେଶର, ଆମ ପ୍ରଦେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କବି ଦାର୍ଶନିକ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଏହି ଅବୋଧ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସୁବୋଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି; ଏହି କଠିନ ପ୍ରଶ୍ନର ସରଳ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହି ସରଳ ଉତ୍ତରକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ତଥାକଥିତ ଦାର୍ଶନିକତାରୁ ଦୂରରେ ରହି-

ବାକୁ ହେବ, ସବୁକୁ ବୋଧ୍ୟ ଭାବେ ଧରିବାକୁ ହେବ । ସର୍ବଜନ-ସୁଲଭ ହେତୁ-ବାଦକୁ ମୂଳଭିତ୍ତି କରିବାକୁ ହେବ । ସରଳ ସ୍ୱାଭାବିକ ଜ୍ଞାନ ଭିତର ଦେଇ ଯାଇ ନେବାକୁ ହେବ । ଏହିପରି ସବୁକୁ ସରଳ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଜଣାପିବ, ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି କବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦଙ୍କର ଏହି ଉତ୍ତର ସହଜ ସରଳ ଅଥଚ ନିଗୂଢ଼ ସତ୍ୟ । "ଜୀବନ" ଏହି ଶବ୍ଦଟି କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ଭାବାତ୍ମକ, ବାସ୍ତବ କିନ୍ତୁ ସ୍ଥୂଳ ନୁହେ । ବିଷୟ-

ଲେଖକ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷିଙ୍କ ଜୀବନ ଦର୍ଶନର ମୌଳିକ ତତ୍ତ୍ୱ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି କହିବାକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ଅନେକ—

ଟିକୁ ବୁଝିହେବ, ଜାଣିହେବ, ପ୍ରକୃତ ବୋଲି ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିହେବ, କିନ୍ତୁ ଧରି ହେବ ନାହିଁ, ଦେଖିହେବ ନାହିଁ, ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଦ୍ୱାରା ଉପଲବ୍ଧି କରିହେବ ନାହିଁ । "ଜୀବନର" ଆଧାର ହେଉଛି "ଜୀବୀ" । ଜୀବୀ ହେଉଛି ସ୍ଥୂଳ । ଏହା ସ୍ଥୂଳ ପଞ୍ଚେନ୍ଦ୍ରିୟ ଦ୍ୱାରା ସୁବୋଧ । ଜୀବୀ ଜୀବନର ସ୍ଥୂଳ ପ୍ରକାଶ ।

ଏହି ସ୍ଥାବର ଜଗତରେ ସର୍ବତ୍ର ଦେଖାଯାଏ ଜୀବୀ ଜୀବୀ ଉତ୍ପାଦନ କରେ । ଜୀବୀ ଦ୍ୱାରା ଜୀବୀ ଉତ୍ପାଦନ ପାରମ୍ପରିକ ଚାଲିଥାଏ । ଏହି ପାରମ୍ପରିକ ସରଳ ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ବାସ୍ତବ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ଜୀବ ଜଗତ ପରିଚାଳିତ । ପ୍ରକୃତିର ଏହି ଲୀଳାମୟ ସୃଷ୍ଟିରେ ତିନୋଟି ଅନୁପୂରକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନବରତ ଚାଲି ଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ସେ ତିନୋଟି ହେଉଛି ସର୍ଜନା, ପାଳନ ଓ ସଂହାର । ସର୍ଜନା ହେଉଛି ମୂଳ । ପାଳନ ଓ ସଂହାର ଅନୁସର୍ଗିକ । ପାଳନ ବିନା ସର୍ଜନା ନିରର୍ଥକ । ସଂହାର ବିନା ନୂତନ ସର୍ଜନା ଅସମ୍ଭବ । ସର୍ଜନ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରଥମ ଓ ଚରମ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ... ...
ଏମ୍.ଏ.ବି ଏସ୍. ଡି.ଟି.ଏମ୍. ଡି.ଜି ଓ. ଏଲ୍.ଏମ୍. ଡି.ଆଇ.ଏଚ୍.

ଧର୍ମ, ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଜନନ ହେଉଛି ପରମ ଉପାୟ । ପ୍ରକୃତିର ସମସ୍ତ ବିକାଶ ଓ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଜନନ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ । ଜୀବଜଗତରେ ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗ ଗଠନ, ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗର ସମସ୍ତ କ୍ରିୟା ପ୍ରଣାଳୀ, ଜୀବୀମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗ ପୌଷ୍ଟିକ ପ୍ରଜନନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ପ୍ରକୃତି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଜନନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଜୀବନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଗୌଣ ଓ ସେହି ଜନନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସହାୟକ ଓ ଅନୁସର୍ଗିକ । ଜନନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିନା ପ୍ରକୃତିର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ ପଣ୍ଡ ହେବ । ସ୍ଥାବର ଜଗତ୍ ଲୋପ ପାଇବ । ଏକଥା ବୁଝିବା ପାଇଁ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡା ହେବ ନାହିଁ । ସାଧାରଣ ବୋଧଶକ୍ତି ଥିବା ଲୋକେ ସହଜରେ ବୁଝି ପାରିବେ, ବିନା କଷ୍ଟରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ପାରିବେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ଦର୍ଶାଇ ଦିଆ ହୋଇଛି ଜୀବନର ଆଧାର ହେଉଛି ଜୀବୀ। ଜୀବନ ଗୋଟିଏ ଅବିମିଶ୍ରିତ ମୌଳିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନୁହେଁ। ଏହା ହେଉଛି ବହୁବିଧ ସରଳ ଓ ଜଟିଳ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଜୀବନର ମୌଳିକ ଆଧାର ହେଉଛି ଜୀବ-କୋଷ ବା ଜୀବ କୋଷାଣୁ। ଜୀବନ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ। ଜୀବୀ ହେଉଛି ବହୁବିଧ ସରୂପ ଦ୍ରବ୍ୟର ସମାବେଶ। ଜୀବ ଶରୀର ଜୀବକୋଷାଣୁ ସଙ୍ଗେ ସମ୍ପର୍କିତ। କୋଷାଣୁକୁ ଜୀବନ କେନ୍ଦ୍ର ବା ଜୀବକେନ୍ଦ୍ର କୁହାଯାଇ ପାରେ। କାରଣ ଜୀବନ ଏହି କୋଷାଣୁ-ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ। ଏକ କୋଷାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଜୀବୀ ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ଜୀବନର ନୂତନ ସଂସ୍କରଣ ପ୍ରକାଶ କରେ। ବହୁ କୋଷାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଜୀବୀ ଜନନ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୋଷାଣୁ ସୃଷ୍ଟି କରେ। ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜନନ-ଯନ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଭାବିତ ହୁଏ। ନୂତନ ସଂସ୍କରଣର ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ବିଶେଷ ଯନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଜନନ ଯନ୍ତ୍ର। ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜନନ ତନ୍ତ୍ରର ଉଦ୍ଭାବନରେ ଉଚ୍ଚବର୍ଗୀୟ ଜୀବୀର ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରଭେଦ ସୃଷ୍ଟି। ବିପରୀତ ଲିଙ୍ଗ ସମାବେଶରେ ଉଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀର ଜୀବୀର ପ୍ରଜନନ ସମ୍ଭବ ହୁଏ। ଏକ ପୁଂ ଜନନ-କୋଷାଣୁ ଏକ ସ୍ତ୍ରୀ ଜନନ-କୋଷାଣୁ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରେ ଫଳତଃ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବ କୋଷର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ। ଏହି ମୌଳିକ ଜୀବକୋଷ ହେଉଛି "ଭ୍ରୂଣ"। ଏକ କୋଷାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଭ୍ରୂଣ ସମଦ୍ୱିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୁଏ। ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଷାଣୁ ଏହି ପରି କ୍ରମାନ୍ୱୟ ସମଦ୍ୱିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥାଏ। ଏକରୁ ଦୁଇ, ଦୁଇରୁ ଚାରି, ଚାରିରୁ ଆଠ, ଆଠରୁ ଷୋଳ, ଷୋଳରୁ ବତିଶ ଏହି ଭାବରେ ସଂଖ୍ୟାରେ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଭ୍ରୂଣ ଅସଂଖ୍ୟ କୋଷାଣୁମୟ ପିଣ୍ଡାକାରରେ ପରିଣତ ହୁଏ। ଆକାର ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଥାଏ। ଏହି କ୍ରମ ବର୍ଦ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ନୁହେଁ। ପ୍ରକୃତିର ନିୟମ ଅନୁକ୍ରମରେ କୋଷାଣୁ ଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଚିହ୍ନିତ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୁଅନ୍ତି। ନୂତନ ଜୀବର ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ, ଅସ୍ଥି ଏବଂ ଚର୍ମ ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ଭବ ହୁଏ। ଜନନ କୋଷରୁ ଜନ୍ମ-ଗ୍ରହଣ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଅବସ୍ଥା ଦେଇ ଉପର ହୋଇଥାଏ। ନୂତନ ଜୀବର ମୌଳିକ ଅଙ୍ଗ ଗଠନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସନ୍ତାନ ମା'ର ଗର୍ଭରୁ ବାହ୍ୟ ଜଗତକୁ ଆସେ। ଅର୍ଥାତ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମହୁଏ। ଲାଳନ ପାଳନ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ହୋଇ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ କର୍ମ ସବୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ସମ୍ପାଦିତ ହୁଅନ୍ତି। ଏଥିସଙ୍ଗେ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଜନନ-ଯନ୍ତ୍ର ମଜଭୁତ ହୋଇ ଆସୁଥାଏ। ଯୌନ ବିକାଶ ଚାଲିଥାଏ। ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳରେ ଯୌନ ପ୍ରକାଶ ହେଲେ ବିପରୀତ ଲିଙ୍ଗର ଯୌନ ସଙ୍ଗମ ହୁଏ ॥ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଗର୍ଭସଞ୍ଚାର, ଗର୍ଭ ଧାରଣ, ପ୍ରସବ କର୍ମ କ୍ରମାନ୍ୱୟ ଭାବେ ଚାଲିଥାଏ। ଅନେକ ଥର ସନ୍ତାନ ଉତ୍ପାଦନ ଚାଲେ। ପ୍ରକୃତିର ସର୍ଜନ କର୍ମ ଅବିଚ୍ଛେଦ ଚାଲି ରହିଛି। ପାଳନ କର୍ମ ଅନୁସାରେ ବଳ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ। ପ୍ରଜନନ କର୍ମର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପାଳନ କର୍ମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ପ୍ରଜନନ କର୍ମ ଶେଷ ହେଲେ ଜୀବୀ ପ୍ରକୃତି ଦୃଷ୍ଟିରେ ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ। ପ୍ରକୃତି ନିଜର ଅର୍ଥ ନୀତି ପରିଚାଳନରେ ମିତବ୍ୟୟିତା ପ୍ରତି ସର୍ବଦା ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥାଏ। ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ ଯେପରି ନ ବଢ଼େ ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ। ଅଯୋଗ୍ୟ ଓ ଅନାବଶ୍ୟକ ମାନେ ଅପସାରଣ-ଯୋଗ୍ୟ। ଯଥା ସମୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକୃତି ଅପସାରି ଦିଏ। ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରକୃତିର ସଂହାର କର୍ମ। ସଂହାର ଧ୍ୱଂସ ଅବର୍ଜନା ପରିଷ୍କୃତ ହୁଏ, ନୂତନ ଜୀବସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ଅବସ୍ଥା ମିଳେ।

ଜୀବୀ ମାନେ ଦେହ ଯନ୍ତ୍ର। ଦେହର କାମ ହେଉଛି ଧାରଣ, ବହନ ଓ ପୋଷଣ। ଦେହର ଚରମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଜନନ କୋଷାଣୁ ଶରୀର ଧାରଣ, ବହନ ଓ ପୁଷ୍ଟି ସାଧନ। ପ୍ରକୃତି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଜୀବୀମାନେ ଜନନ-କୋଷାଣୁ ଧାରକ, ବାହକ ଓ ପରିପୋଷକ ମାତ୍ର। ଦେହର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ କର୍ମ ହେଉଛି ଏହି ମୌଳିକ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମର ସହାୟକ ଓ ଅନୁଷଙ୍ଗିକ। ଜୀବୀର ମାଧ୍ୟମରେ ନୂତନରୁ ନୂତନ ଜୀବୀ ସର୍ଜନ ପ୍ରକୃତିର ସ୍ୱୟଂକୃତ କର୍ମ।

ମୃତ୍ୟୁ ଜୀବନ ପ୍ରତି ପ୍ରତିକୂଳ ନୁହେଁ। ଜୀବୀର ମୃତ୍ୟୁ ଅଛି, ଜୀବନର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ। ଜୀବନ ଅମର ଜୀବନ ଶାଶ୍ୱତ, ସନାତନ। ଜୀବନର ଶେଷ ନାହିଁ, ଅନ୍ତ ନାହିଁ, ଜୀବନ ଅନନ୍ତ। ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିରୂପିତ ଛନ୍ଦରେ ଶେଷ ହୁଏ ନାହିଁ। ଆବର୍ତ୍ତନ, ବିବର୍ତ୍ତନ, ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଜୀବନର କର୍ମ ତଥା ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସମ୍ପାଦିତ ହେଉଥାଏ। ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ମହାକାର। ଜୀବନର ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଗତିମଧ୍ୟରେ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିହିତ ହୋଇଥାଏ, ଜୀବନ-ଚକ୍ର ଅନବରତ ଘୂରୁଥାଏ, ଏହି ଜୀବନ ଚକ୍ରକୁ ମୂର୍ତ୍ତି କରି ବୁଝିବାକୁ ହେବ "ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଜୀବନ।

ପରିଶେଷରେ ଲେଖକ ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛି। ଆଶଙ୍କା ହେଉଛି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କ ସରଳ ଉକ୍ତିକୁ ସହଜ ଭାବରେ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ ଲେଖକ ବିଷୟଟିକୁ ଅଧିକ ଜଟିଳ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି। ଆଶଙ୍କା ଯଥାର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଦୋଷ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କର ନୁହେଁ ଅବା ତାଙ୍କ ଉକ୍ତିର ନୁହେଁ। ଦୋଷ ପ୍ରକୃତରେ ଲେଖକର, ଦୋଷ ଉପଯୁକ୍ତ ଭୂମିକା ଅଙ୍କିବାକୁ।

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଋତୁଜ୍ଞାନୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହେଉ ପଛେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ। ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଅଦୌ ହାନି କାରକ ନୁହେଁ। ମୂଲ୍ୟ ୧।୦ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—।୦ ୍

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରବଳ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ। ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନତା, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ। ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ। ମୂଲ୍ୟ— ୫୦—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—।୦ ଅତିରିକ୍ତ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟୀ ଯୁକ୍ତ ଦିଆଯାଏ।

Kaviraj K. M. KAVYATIRTH (D. G.)
70, Cornwallis St, Calcutta

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୃତ୍ତିକା ବିନା ଉଦ୍ଭିଦର ଅଭିବୃଦ୍ଧି

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ପାଣିଗ୍ରାହୀ
ଏମ୍. ଏସ୍. ସି.

ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଭଣା ଅଧିକେ ଧାରଣା ଯେ ଉଦ୍ଭିଦର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ମୃତ୍ତିକା ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ, ଯେପରି କଥାରେ ଅଛି—

ଜଳ ବିହୁନେ ସୃଷ୍ଟି ନାଶ

ସେହିପରି, ମାଟି ବିହୁନେ ଶସ୍ୟ-ନାଶ, ଏହା ଅନେକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ । କିନ୍ତୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ବଳରେ ଏବେ ପ୍ରତିପାଦନ କରାଯାଇଛି ଯେ, ମାଟି ବିନା ଉଦ୍ଭିଦ ବେଶ ଭଲ ଭାବରେ ବଢ଼ିପାରେ ।

ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ୟକ୍ ଧାରଣା କରିବା-ପାଇଁ ଉଦ୍ଭିଦ କିପରି ମାଟିରୁ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରେ ଆମର ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବୀଜକୁ ପାଣିରେ ପକାଇଲେ ଦେଖିବା ଯେ ମଞ୍ଜିଟି ଜଳ ଶୋଷିନେଇ ଫୁଲିଯାଏ ଓ କେତେ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଗୋଟିଏ ସରୁ ଧଳା ଗଜା ବୀଜଚର୍ମ ଦେଇ ବାହାରି ଆସେ । ଏହି ଗଜାହିଁ ଭାବି ବୃକ୍ଷ ଗଛର ପ୍ରାଥମିକ ଚେର । ଏହି ଗଜା ବୀଜକୁ ଆମେ ଅଧିକ ଦିନ ଜଳରେ ବୁଡ଼ାଇ ରଖିଲେ ଗଜାଟି ପଚିଯାଏ । କାରଣ ଉକ୍ତ ପାଣିରୁ ତାହାର ଆବଶ୍ୟକ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ନପାଇ ଗଜା ବଢ଼ିପାରେ ନାହିଁ—ଓ ସମୟ କ୍ରମେ ନାନାବିଧ ବେକ୍ଟେରିଆ ଓ ଫିମ୍ପି ଜାତୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରୁ ଆସି ଉକ୍ତ ଗଜାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେହି ଗଜାଟିକୁ ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ସାର-ବିଶିଷ୍ଟ ମାଟିରେ ରୋପଣ କରାଯାଏ ଓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଯାଏ, ତେବେ ମାଟିର ସାର ଜଳରେ ମିଳାଇଯାଇ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ମାଟିକଣା ଗୁଡ଼ିକ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସରୁ ସ୍ତର ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏପରି ମାଟିରେ ବୃକ୍ଷର ପ୍ରାଥମିକ ଚେର ବଢ଼ିଉଠେ ଓ ଶିଶୁକାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ମାଟି ଉପରକୁ ବଢ଼ିଯାଏ । ଏହି ପ୍ରାଥମିକ ଚେର ବଡ଼ ଗଛର ପ୍ରଧାନ ମୂଳ ଓ ସେଥିରୁ ଛୋଟ ବଡ଼ ଶାଖା ଚେରର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୁଏ । ବୃକ୍ଷ ଗଛର ଏହି ଚେର ଗୁଡ଼ିକ ଅଗ୍ରଭାଗ ନିକଟରେ ଅନେକ ସରୁ ସରୁ ଏକ କୋଷ ବିଶିଷ୍ଟ କୈଶିକ ଚେର ଥାଏ । ଏହିମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ମାଟିକଣା ଗୁଡ଼ିକ ପାଖେ ଥିବା ସାରଯୁକ୍ତ ଜଳସ୍ତର ଗଛ ଉପରକୁ ଶୋଷି ହୋଇଯାଏ ଓ ଗଛ ମାଟିରୁ ଏ ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ବଢ଼ିଉଠେ । ଏଥିରୁ ଜଣାଯିବ ଯେ ଜଳ ଓ ସାରବସ୍ତୁ ଯୋଗାଇବା ବ୍ୟତୀତ ଗଛକୁ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ମାଟିର କିଛି କାମ ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ ମାଟି ବୃକ୍ଷକୁ ଚେର ସାହାଯ୍ୟରେ ଦୃଢ଼ଭାବରେ ଧାରଣ କରିଥାଏ ଫଳରେ ଝଡ଼ ବତାସରେ ତାହା ଉପୁଡ଼ି ହୋଇ ଯାଏ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଉଦ୍ଭିଦକୁ ଯଦି କୌଣସି ଉପାୟରେ ସାରବସ୍ତୁ ଓ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ ଓ ଝଡ଼ ତୋଫାନରୁ ରକ୍ଷା କରି ଠିକ୍ ରଖାଯାଇପାରେ, ତେବେ ମାଟିର ଆବଶ୍ୟକତା ଆଦୌ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଆମେରିକା ଓ ରୁସିଆର ଉଦ୍ଭିଦବିଦ୍‌ମାନେ ଗବେଷଣା ଫଳରେ ଏହି କଳ୍ପନାକୁ ବାସ୍ତବ-ରୂପ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି ।

(ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଓ ଭୂମିର ସସୀମତା ଯୋଗୁଁ ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି—ତାର ଗୋଟିଏ ଅଭିନବ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରତିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲେଖକ ଏଠାରେ ସାଧାରଣ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିଛନ୍ତି ।)

ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଦୁଇଟି ଉପାୟରେ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇ ପାରୁଛି । ପ୍ରଥମରେ ଗୋଟିଏ କୁଣ୍ଡରେ କେବଳ ସରୁ ବାଲି ନେଇ ଓ ବାଲିରେ ସାରଯୁକ୍ତ ଜଳ ସେଚନ କରି ବୃକ୍ଷ ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ମଞ୍ଜି ରୋପଣ କରାଯାଇ ପାରେ । ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଉଦ୍ଭିଦ ସାର-ଦ୍ରବଣ ବାଲିରୁ ଶୋଷି ଶେଷ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଉକ୍ତ ବାଲିରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ବ୍ୟବଧାନରେ ପୁଷ୍ଟିକାରକ ଦ୍ରବଣ ସେଚନ କଲେ ମୂଳ ଉଦ୍ଭିଦଟି ମଞ୍ଜିରୁ ଜାଗି ଉଠେ ଓ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବେଶ ହୃଷ୍ଟ ପୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଫୁଲ ଫଳରେ ଶୋଭିତ ହୁଏ । ଏହି ଉପାୟରେ କୁଣ୍ଡରେ ମାଟି ପରିବର୍ତ୍ତରେ ବାଲି ନେଇ ଉପଯୁକ୍ତ ସାର ଦ୍ରବଣ ରୂପେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପାୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ ସଫଳ କରାଯାଇ ପାରେ । ଗୋଟିଏ କାଚ ପାତ୍ର ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ରରେ ପୁଷ୍ଟିକାରକ ଦ୍ରବଣ ଦିଆଯାଏ ଓ ଗୋଟିଏ କର୍କ କାଠ ବା ରବରର ଆବରଣରେ ଦୁଇଟି ରନ୍ଧ୍ର କରି ଉକ୍ତ ପାତ୍ରରେ ଢାକୁଣୀ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ରନ୍ଧ୍ରରେ ଅଙ୍କୁରିତ ମଞ୍ଜିକୁ ଏପରି ଭାବରେ ରଖାଯାଏ ଯେ ତାହାର ବୀଜଚେର ପାତ୍ରସ୍ଥିତ ଦ୍ରବଣ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସେ ଓ ତାହାର ଶିଶୁ-କାଣ୍ଡ ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ପବନରେ ବଢ଼େ । ଅନ୍ୟ ରନ୍ଧ୍ରରେ ଗୋଟିଏ କାଚ ନଳ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ରବଣ ଓ ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ସଂଯୋଗ କରାଯାଏ । ଦ୍ରବଣରୁ ସାର ସଂଗ୍ରହ କରି ଉଦ୍ଭିଦ ଚମତ୍କାର ବଢ଼ିପାରେ । ଏହି ଉପାୟରେ ଆମେରିକାରେ ଗୋଟିଏ ବିଲାତି ବାଇଗଣ ଗଛ ୨୫ ଫୁଟ ଲମ୍ବ ହୋଇ ବହୁ ଫୁଲ ଫଳରେ ଶୋଭିତ ହେବାର ଦେଖାଯାଇଛି ।

ମାଟି ଶୂନ୍ୟ ଉଦ୍ଭିଦ-ଚାଷର ପ୍ରଧାନ ଅସୁବିଧା ଦୁଇଟି:—ପ୍ରଥମତଃ ବଡ଼ ବଡ଼ ଉଦ୍ଭିଦ ବା ବୃକ୍ଷକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ରୂପରେ ମାଟିବିନା କିପରି ଧରି ରଖା ଯାଇ ପାରେ ? ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଏହି ଉପାୟରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଗଛ ସାର-ଦ୍ରବଣ ବିଶିଷ୍ଟ ପାତ୍ରରେ ରଖି ଓ ବଢ଼ାଇ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ବାହାଦୁରୀ ନେଇ ହେବ ସିନା-କିନ୍ତୁ ପ୍ରଚୁର ଭାବରେ କିପରି ଚାଷ

Digitized by srujanika@gmail.com

କରାଯାଇ ସମୃଦ୍ଧ କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ କରାଯାଇ ପାରିବ ? ଏହି ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଆପାତତଃ ଜଟିଳ ମନେ ହେଲେ ବି ଏହାର ଉତ୍ତର ଆମେରିକା ଓ ରୁଷିଆର ଉଦ୍ଭିଦବିଦ୍‌ମାନେ ଦେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ଅସୁବିଧାକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଉଚ୍ଚତାର ବାଉଁଶ ବା କାଷ୍ଠ ଦଣ୍ଡକୁ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଉଦ୍ଭିଦ ସହ ସିଧାଭାବରେ ବାନ୍ଧି ଦିଆଯାଇ ପାରେ କିମ୍ବା ଲୁହା ତାରରେ ଜାଲି ତିଆରି କରି ତାହାର ରନ୍ଧ୍ର ଦେଇ ଉଦ୍ଭିଦର କାଣ୍ଡକୁ ମୂଳରୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଦିଆଯାଏ । ୨ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ ବିଶେଷ ସହଜ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାର ଛୋଟ ବଡ଼ ପୋଖରୀ ର ସାର-ଦ୍ରବଣ ନେଇ ଅଙ୍କୁରିତ ଉଦ୍ଭିଦକୁ ଲଗାଯାଇ ପାରେ ବା Green House (ସବୁଜଗୃହ)-ରେ ଲମ୍ବ କରି ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଶକ୍ତିର ସାହାଯ୍ୟରେ Siphon (ନିଃସାରଣ ନାଳିକା) ଦ୍ୱାରା ପୁଷ୍ଟିକାରକ ଦ୍ରବଣ ଦେଇ ଏକ-କାଳୀନ ବହୁତ ଶସ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରେ ।

କିନ୍ତୁ ଏହି ଦୁଇଟି ଅସୁବିଧାକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ମୃତ୍ତିକା-ଶୂନ୍ୟ କୃଷିରେ କେତେକ ବିଶେଷ ସୁବିଧା ଅଛି—ଯଥା—

(୧) ମାଟିରେ ଥିବା ଉଦ୍ଭିଦର ଶତ୍ରୁ ଯେପରିକି କେତେକ ବେକ୍‌ଟେରିଆ ଓ ଫିଙ୍ଗି, ଏ ପ୍ରକାର କୃଷିରେ ଆଉ ଉଦ୍ଭିଦକୁ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

(୨) ଅଗଛ (weeds) ବା ଅନାବନା ଗଛ ଆଉ ଶସ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜନ୍ମି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ—ଫଳରେ କୃଷୀର ଓ କୃଷିର ଦୁଃଖ ଅନେକ ପରିମାଣରେ କମି ଯାଏ ।

[୩] ମରୁଡ଼ି ବା ବନ୍ୟାର ଭୟ ନଥାଏ ।

(୪) ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଉର୍ବର ମୃତ୍ତିକାର ଅଭାବ—[ଯଥା ମରୁଭୂମି, ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ବା ସମୁଦ୍ରରେ ଯାଉଥିବା ଜାହାଜ) ସେ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ଏ ପ୍ରକାର କୃଷି କରାଯାଇ ପାରେ ।

[୫] ମାଟିର ସାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ୁନଥିବାରୁ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ବେଶ ପାଖାପାଖି ଲଗାଯାଇ ପାରେ କାରଣ ସାର-ଦ୍ରବଣରୁ ସେମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ପାଇ ଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଅଳ୍ପ ସ୍ଥାନରେ ବହୁତ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରାଯାଇ ପାରେ ଓ ଯଥେଷ୍ଟ ଫଳ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।

ମୃତ୍ତିକା-ଶୂନ୍ୟ ଉଦ୍ଭିଦ କୃଷିରେ ଯେଉଁ ସାର-ଦ୍ରବଣ ବା ପୁଷ୍ଟିକାରକ ଦ୍ରବଣ ବ୍ୟବହାର କରିବା କଥା କୁହାଗଲା—ତାହା ଯବକ୍ଷାରଯାନ, ଫସଫରସ୍, ପୋଟାସିୟମ, କାଲସିୟମ, ମେଗ୍ନେସିୟମ, ଗନ୍ଧକ ପ୍ରଭୃତି ବିଶେଷ ପରିମାଣରେ ଓ ଲୌହ, ବୋରନ, ମାଙ୍ଗାନିଜ, ଦସ୍ତା । (zinc) ପ୍ରଭୃତିକୁ ଅତ୍ୟଳ୍ପ ପରିମାଣରେ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁପାତରେ ନେଇ ତିଆରି କରାଯାଏ । ଏ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ଭୌତିକ ବସ୍ତୁ ବ୍ୟତିରେକେ ଉଦ୍ଭିଦର ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି ସାଧନ ଅସମ୍ଭବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଟିର ଏହିସବୁ ଉପାଦାନ ଉପଯୁକ୍ତ ମାତ୍ରାରେ ନଥିବାରୁ ଉଦ୍ଭିଦର ନାନାବିଧ ରୋଗ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ଶସ୍ୟ ହାନି ଘଟେ ଓ ଫଳରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର କରାଳ କବଳରେ ପଡ଼ି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପ୍ରାଣୀ ହାହାକାର କରନ୍ତି ।

ଯବକ୍ଷାର ଯାନ ଅଭାବରେ ଉଦ୍ଭିଦରେ ପ୍ରୋଟିନ୍ ତିଆରି ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ ଓ ତେଣୁ ଜୈବିକ ପଦାର୍ଥ ପ୍ରୋଟୋପ୍ଲାଜମ୍ ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ଏହା ବିନା ସବୁଜ ପତ୍ରର ସୃଷ୍ଟି ଅସମ୍ଭବ । ଏହି ଯବକ୍ଷାର ଯାନ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଏମୋନିୟମ ନାଇଟ୍ରେଟ କୃଷିରେ ଦିଆଯାଏ ଓ ଆମ ଗାଁ ଗହଳରେ ଏହି କାରଣରୁ ଧଣିଆ, ମୁଗ, ବିରି ଇତ୍ୟାଦି କୃଷି କରାଯାଇ ଥାଏ । ଏହା ବିନା ଯବ ହଳଦିଆ ହୋଇଯିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଶସ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିରଳ ନୁହେଁ ।

ଫସଫରସ ଉପଯୁକ୍ତ ମାତ୍ରାରେ ଦେଲେ ଉଦ୍ଭିଦର ଚେର ଉତ୍ପତ୍ତି ସହଜ ହୁଏ ଓ ଶୀଘ୍ର ଫୁଲ ଫଳରେ ଶୋଭିତ ହୁଏ । ଏହାର ଅଭାବରେ ଫଳ ଶୀଘ୍ର ଧରେ ନାହିଁ । ଫସଫେଟରୁ ଉଦ୍ଭିଦ ଏହାକୁ ଆହରଣ କରେ । ସେଥିପାଇଁ ଗଛ ମୂଳରେ ହାଡଗୁଣ୍ଡି ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଏ ।

ପୋଟାସିୟମ ବ୍ୟତିରେକେ ସବୁଜ ପତ୍ର ବାୟୁମଣ୍ଡଳରୁ ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳ ବାଷ୍ପ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଗ୍ରହଣ କରି କିରଣ-ସଂଶ୍ଳେଷଣ କ୍ରିୟା ସାହାଯ୍ୟରେ ଶର୍କରା ଓ ଶ୍ୱେତସାର ଖାଦ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରେ ନାହିଁ । କେଲସିୟମ୍ ଅଭାବରେ ଚେର ଓ ଉଦ୍ଭିଦ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ରୁଗ୍ଣ ହୋଇ ଉଠେ । ମେଗ୍ନେସିୟମ୍ ପତ୍ରର ହରିତ୍ କଣାର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଙ୍ଗ ଓ ଏହାର ଅଭାବରେ ହରିତ୍ କଣାର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ନାହିଁ ଫଳରେ ପୃଥିବୀର ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ଗନ୍ଧକ ସାହାଯ୍ୟରେ ଉଦ୍ଭିଦର କେତେକ ମିତ୍ର—ବେକ୍‌ଟେରିଆ ଭଲଭାବରେ ବଢି ଉଠନ୍ତି । ଲୌହ ଅଭାବରେ ହରିତ କଣାର ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ଶିଥିଳ ହୁଏ, ଓ ବୋରନ୍ ଓ ମାଙ୍ଗାନିଜ ବିନା ଉଦ୍ଭିଦର ଯୌନ କ୍ରିୟା ସମ୍ପାଦନରେ ବାଧା ପଡ଼ିବାରୁ ମଞ୍ଜି ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ବୋରନ ଉଦ୍ଭିଦକୁ ପୋଟାସିଏମ୍ ଆହରଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଏହିପରି ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଦଶଟି ଭୌତିକ ପଦାର୍ଥକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ମାତ୍ରାରେ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଦ୍ରବଣ ତିଆରି କରି ମୃତ୍ତିକା-ଶୂନ୍ୟ ଉଦ୍ଭିଦ କୃଷି କଲେ ଉଦ୍ଭିଦର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଆଶାତୀତ ଭାବରେ ହୋଇଥାଏ ଓ ଫୁଲ ଫଳରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ଉଠେ । ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି କଚ ପାତ୍ରରେ କେତୋଟି ଗଛ ବଢାଇ ପରୀକ୍ଷା ସ୍ୱରୂପ ଯେ ଏହା କରାଯାଉଛି, ତାହା ନୁହେଁ । ଆମେରିକାର ଓହିଓ ଓ ଇଲିନୟିସ ପ୍ରଭୃତି ସହରରେ ସବୁଜ-ଗୃହ ଭିତରେ କାକୁଡ଼, ମଟର ପ୍ରଭୃତି ବାଣିଜ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏ ପ୍ରକାର କୃଷି କରାଗଲାଣି । ଫ୍ଲୋରିଡାରେ ବିଲାତି ବାଇଗଣ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରାଗଲାଣି । ଆମେରିକାର J. N. Agricultural Farmରେ ପିଚ, ଅତ, ପ୍ରଭୃତି ବୁଦା-ଜାତୀୟ ଗଛ ମଧ୍ୟ କୃତିତ୍ୱ ସହକାରେ କୃଷି କରାଯାଇଛି । ରୁଷିଆ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଓ୍ୱେକ ଦ୍ୱୀପରେ ଏ ପ୍ରକାର କୃଷି ବିଶେଷ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରିଛି ।

ଆଶା କରାଯାଏ ଭାରତର ଏ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ୟମକୁ ସରକାରୀ ବେସରକାରୀ ଜନତାଙ୍କ ଯଥେଷ୍ଟ ମିଳିବ ଓ ଏଦ୍ୱାରା ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତର ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟାର କିଞ୍ଚିତ୍ ପରିମାଣରେ ଅଣୁ ସମାଧାନ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚନ୍ଦ୍ର ଲୋକରେ ଜୀବ ସଂଭବ କି ?

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ବାଇକୋଳି ମହାପାତ୍ର ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଶାରଦ

ବୈଦିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ତଥା ଭାରତୀୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମାନଙ୍କ ମତରେ ଚନ୍ଦ୍ରର ପୃଷ୍ଠଭାଗ ବା ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକରେ ପିତୃଗଣ ବାସ କରନ୍ତି । ଆମ୍ଭର ଅହୋରାତ୍ର [ସୂର୍ଯ୍ୟର ଉଦୟ ଦର୍ଶନ] ପରେ ଦ ୬୦ ଣ୍ଡ ବା ୨୪ ଘଣ୍ଟା ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକରେ ସେହି ଭଳି ଦିନ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ଦି ୨୯ ½ । ଏଥିରେ ଦିନ ଓ ରାତ୍ରି ହୁଏ । ତେଣୁ ବୁଝାଯାଏ ଯେ ପିତୃ ମାନଙ୍କୁ ୧୫ ଦିନରାତ୍ରି ଓ ୧୫ ଦିନ ଦିବସ । ଆମ୍ଭର ଯା ଏକ ମାସ ତାହା ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକରେ ଏକଦିନ ମାତ୍ର । ଏତିକି ଛଡ଼ା ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକ ସମ୍ବନ୍ଧେ ବିଶେଷ କିଛି ବିବରଣ ଆମ୍ଭର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କରେ ନାହିଁ ।

ବିନ୍ନଂ ଦିନେ ଶତ୍ୟ ଯତୋଽତ ଦର୍ଶନେ
ତମୀ ତମୋହନ୍ତରଦର୍ଶନେ ସତ
କୃଷ୍ଣପୁଗାନାଂ ଦ୍ୟୁନଶଂ ଯଥା ନୃଣାଂ
ତଥା ପିତୃଣାଂ ଶଶିପୃଷ୍ଠବାସିନାମ୍
ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଶିରୋମଣି ୯ । ୧୦

ବିଧୂର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଭାଗେ ପିତରୋବସନ୍ତଃ
ସ୍ୱାଧଃ ସୁଧା ଦୀଧିତି ମାନନନ୍ତି,
ପଶ୍ୟନ୍ତି ତେଽର୍କଂ ନିଜ ମସ୍ତକୋର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ
ଦର୍ଶେ ଯତୋଽସ୍ମାଦ୍ ଦ୍ୟୁଦଳଂ ତଦେଷାମ୍
ସି: ଶି ୯ । ୧୩

ଚନ୍ଦ୍ରର ନିଜର ଜ୍ୟୋତି ନାହିଁ । ଏହାର ଯେଉଁ ଅର୍ଦ୍ଧାଂଶ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଦିଗରେ ଥାଏ ସେହି ଅର୍ଦ୍ଧାଂଶ ମାତ୍ର ଆଲୋକିତ ହୁଏ—ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳ ଉପରେ (ପୃଷ୍ଠ ଦେଶରେ) ଅମାବାସ୍ୟାଦିନ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପଡ଼େ, ତେଣୁ ସେହି ଦିବସରେ ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକବାସୀ ପିତୃଗଣ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ମସ୍ତକର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଦେଶରେ ଦେଖନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହା ପିତୃ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ । ତନିମିତ୍ତ ସେହି ଦିବସରେ ପିତୃପୂଜା, ଶ୍ରାଦ୍ଧ, ତର୍ପଣାଦି କରାଯାଏ । ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଦିନ ପିତୃଲୋକରେ ମଧ୍ୟରାତ୍ରି । ଏହି ନିୟମରେ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଅଷ୍ଟମୀ ଦିନ ପିତୃମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ (ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକରେ) ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଓ ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷ ଅଷ୍ଟମୀରେ ସେଠାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ହୋଇ ଥାଏ ।

ନବୀନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନଙ୍କ ମତରେ ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକରେ ଜଳ ଓ ବାୟୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେଠାରେ କୌଣସି ଜୀବଜନ୍ତୁ ନାହାନ୍ତି, ଏହିମତ ଆପାତତଃ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେଲେହେଁ ଏହାର ସଠିକତା ନାହିଁ । କାରଣ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ୍ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିରେ କିଛି ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ କୀଟାଣୁ ନାଶ ହୁଅନ୍ତି; ସେହି ସ୍ଥାନରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ କୀଟାଣୁ ରହି ପାରନ୍ତି । ଯେଉଁ ମେରୁ ପ୍ରଦେଶରେ ମନୁଷ୍ୟ ବାସ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ମନେହୁଏ ସେଠାରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଜୀବଜନ୍ତୁ ତ ଅଛନ୍ତି । ତିନି ଚାରି ମାଇଲ ବ୍ୟୋମଯାନରେ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ ଯେତେବେଳେ ପୃଥିବୀର ଜୀବ ଚଳାଚଳର ଆଭାସ ମିଳେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରାୟ ଅଢ଼େଇ ଲକ୍ଷ ମାଇଲ ଦୂରସ୍ଥ ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳ ଯେ ଜୀବ ଶୂନ୍ୟ ଏହା କଳ୍ପନା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନଙ୍କ ମତ ଯେ ଚନ୍ଦ୍ର ପୃଥିବୀର ଏକ ଅଂଶ ମାତ୍ର, ତେଣୁ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ଯେତେବେଳେ ଜୀବଯୁକ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେ ଜୀବନ ଶୂନ୍ୟ ତାହା ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ପାଇଁ କାରଣ ନାହିଁ । ଚନ୍ଦ୍ର ଲୋକରେ ଉଦ୍ଭିଦ ଥିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି କେହି କେହି କହୁଛନ୍ତି; ତିଳ ଅନୁସାରେ ଯେତେବେଳେ ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକର ଜୀବଗଣ ବା ପିତୃଲୋକ ସହିତ ଆମ୍ଭର ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରେ । ଚନ୍ଦ୍ରର ଯେଉଁ ଗାତ୍ର ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ଦୂର-ବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ସେଠାରେ ପର୍ବତ, ସମତଳ ଭୂମି, ଉପତ୍ୟକା ଆଦି ଅଛି ବୋଲି ସ୍ଥିର ହୋଇଛି, ଅପର ପୃଷ୍ଠ ତ ଆମେ ଆଦୌ ଦେଖି ପାରୁ ନଥାଇ. ତେବେ [illegible] ଯେ ଜୀବ ଜଗତ ନାହିଁ ବା ପିତୃ, ଲୋକ [illegible] ଯେ ନିବାସ ଭୂମି ନୁହେଁ [illegible] ଅଙ୍ଗୀକାର କରି ପୌରାଣିକ ମତବାଦକୁ ହସି ଉଡ଼ାଇ ଦେବା ଅଧିକାର ଆମ୍ଭର ନାହିଁ । ସାର କଥା ଜୀବନର କହିବା ଭଳି ଅଣୁତମ [illegible] ନ୍ୟାୟ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ବାସ କରି ଦେଶକାଳ ସୀମାବଦ୍ଧ ଏହି ବିଶ୍ୱଲୋକର ମୂଳ ପ୍ରକୃତି ଓ ଉଦ୍ଦେଶ ଆମ୍ଭେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଇଁ ବିଶ୍ୱର ଚିନ୍ତାତୀତ ବିରାଟ ଦୂରତ୍ୱ, କଳ୍ପନାତୀତ ବିପୁଳ କାଳ ତୁଳନାରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନ ବା ଇତିହାସ ନଗଣ୍ୟ ମାତ୍ର ତେଣୁ ଅନୁକୂଳ ପ୍ରାକୃତିକ ଅବସ୍ଥା ଯେ ପ୍ରାଣ ସୃଷ୍ଟିର ଏକମାତ୍ର ଯଥେଷ୍ଟ ତାହା ଜାଣିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ

ଭାରତୀ ବିହାର ପ୍ରକାଶିତ ଅଭିନବ ପୁସ୍ତକାବଳୀ

୧ । ୧୮ ୭—	ପଣ୍ଡିତ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ର	୫୦୯
୨ । କଙ୍କାଳର ଆର୍ତ୍ତନାଦ— (ରାଜନୀତିକ) ୧ମ ଭାଗ	,,	୫ ୨।୯
୩ । କଙ୍କାଳର ଆର୍ତ୍ତନାଦ— (ରାଜନୀତିକ) ୨ୟ ଭାଗ	,,	୫ ୦ ୯
୪ । ଖଣ୍ଡେଇଲା ଓ ଝରସୁଅଁ —(ରାଜନୀତିକ)	,,	୫ ୧ ୯
୫ । ଧୂଆଁଣି ଘର (ଉପନ୍ୟାସ)—	,,	୫ ୦ ୯
୬ । କର୍ମାୟନ (କାବ୍ୟ)—		୫ ୨ ୯
୭ । ହେମପୁଷ୍ପ (କବିତା ଗୁଚ୍ଛ)—		୫ ୧ ।
୮ । ମାଟିବାଣୀ (କବିତା ଗୁଚ୍ଛ)—		୫ ୧ ।
୯ । କବି ଓ କବିତା (ସମାଲୋଚନା)—		୫ ୨ ୯
୧୦ । କୋଣାର୍କେ (କାବ୍ୟ)—		୫ ୨ ୯
୧୧ । ସ୍ୱରାଜ ସଂହିତା—		୫ ୨ ୯
୧୨ । ଜୀବନ ସମସ୍ୟା—		୫ ୦ ୯
୧୩ । ମନୁଷ୍ୟ ଦୈତ୍ୟ (ଅନୁବାଦ)—		୫ ୨ ୯
୧୪ । ଏ ଦେଶର ମାଟିରେ (ଗଳ୍ପ ଗୁଚ୍ଛ)—		୫ ୧ ।
୧୫ । ଗତ ମହାଯୁଦ୍ଧ ଓ ତା ପରେ (ରାଜନୀତିକ)—		୫ ୦ ୯
୧୬ । ଅଗ୍ନିକଣା (ଉପନ୍ୟାସ)—		୫ ୩ ୯
୧୭ । ଅଳଙ୍କାର ସାହିତ୍ୟର କ୍ରମ ବିକାଶ—		୫ ୨ ୯
୧୮ । ରାଜନୀତି ଆଜି ଆମେ —		୫ ୧ ୯
୧୯ । ଲାଲଘୋଡ଼ା (ଉପନ୍ୟାସ)—		୫ ୧ ୯
୨୦ । ଯଟଂସ୍ୱର କାବ୍ୟ-ନାଟିକା)—		୫ ୦ ୯
୨୧ । ୧୯୦୨ (ରାଜନୀତିକ ଉପନ୍ୟାସ)		୫ ୦ ୯
୨୨ । ଜୀବନ (ଉପନ୍ୟାସ)		୫ ୨ ୯
୨୩ । ଛାୟାପଥ (ଗଳ୍ପ ଗୁଚ୍ଛ)		୫ ୦ ୯

ଉତ୍କଳ ଭାରତୀ ପ୍ରକାଶିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବହି ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଆମ୍ଭ ପାଖରେ ରକ୍ଷିତ ଅଛି ।

୨୪ । ଭାଗ୍ୟଚକ୍ର —	୫ ୧ ୯
୨୫ । ପଥପ୍ରାନ୍ତେ—	୫ ୨ ୯
୨୬ । କାବ୍ୟ ନାୟିକା—	୫ ୨ ୯
୨୭ । ସଭ୍ୟତାର ଫଳେ—	୫ ୧ ।
୨୮ । ବର୍ଷାର ଶେଷ—	୫ ୧ ୯
୨୯ । ମୁକ୍ତାମାଳା—	୫ ୦ ୯

ଡ଼ା—ତ୍ରି, ରଥ, ଏମ୍, ଏ,
ମ୍ୟାନେଜିଂ ପାର୍ଟନର

ଭାରତୀ ବିହାର, କଲେଜ ରୋଡ—କଟକ

Digitized by srujanika@gmail.com

[ପ୍ରବାସୀ ୬୨ ପୃଷ୍ଠା ପରେ]

ମାନ୍ୟବର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇଥିଲେ ଓ ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗଳାର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନ୍ୟବର ଡା: ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଘୋଷ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ ।

କଲିକତା ଓ ବମ୍ବାଇ ସହରରେ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ସମ୍ମିଳନୀ ହୋଇଗଲା ପରେ ପ୍ରବାସୀ ମହଲରେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଜାଗରଣ ଦେଖାଗଲା । ୧୯୨୧ ମସିହା ଠାରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ମହଲରେ ଏପରି ଜାଗରଣ ଦେଖା ଯାଇ ନଥିଲା ।

ଏହାର କେତେମାସ ପରେ ମିଲ୍ ଅଞ୍ଚଳ ଖାସର ପକ୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନ୍ୟବର ଲିଙ୍ଗରାଜ ମିଶ୍ରଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଏକ ଶ୍ରମିକ ସମ୍ମିଳନୀ ହୋଇ ଅଗଣିତ ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନବ ଚେତନା ଆଣି ଦେଇଥିଲା ।

୧୯୪୮ ମସିହାରେ ସରାଇକେଲା ଓ ଖରସୁଆଁ ବିହାରକୁ ଦିଆ ହେବାରୁ ପ୍ରବାସୀ ମହଲରେ ଏହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବିଶେଷ ଭାବରେ ଦେଖାଦେଇ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ପୂର୍ବତନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ରଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ମଣ୍ଡପରେ ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ହାତଛଡ଼ା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳମାନ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ଦାବୀ କରା ଯାଇ ଥିଲା ।

ତା ୨୬।୯।୪୮ ରିଖରେ ଏକ ସାଧାରଣ ସଭା ହୋଇ କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଗଲା । ଏହା ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନଂ ୨ ଫାଲଗୁନ ଦାସ ଲେନ୍‌ରେ ଅଛି । ନିକଟରେ କଲିକତାରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଫିସ ଖୋଲା ଯିବାର ଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହୁରା ଓ ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ସାହୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଛି ।

ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ବିଗତ ୧୯୪୧ ମସିହାରେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ଥିଲା । ୧୯୪୮ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଦୀର୍ଘ ସାତ ବର୍ଷ ଭିତରେ ନାନା ଘାତ-ପ୍ରତିଘାତ ସତ୍ତ୍ୱ କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ କିଛି ଆଗେଇ ଯାଇଛି—କିଛି ପାଠାଗାର ଓ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସଙ୍ଘ-ସମିତି ମଧ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି । ମାତ୍ର ଦୁଃଖର କଥା ସାହିତ୍ୟ-ସମ୍ମିଳନୀ କୌଣସି ଠାରେ ହୋଇ ପାରିନି । ୧୯୪୮ ମସିହା ମଧ୍ୟ ଭାଗ ବେଳକୁ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ବାମ ବର୍ତ୍ତିଅମୂଲ୍ୟ ବେବେକ କର୍ମୀ ଓ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇ ଉଠିଲା । କିଛି ଦିନ ପରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହୁରା, ଶ୍ରୀ ଅପର୍ତ୍ତି ଚରଣ ନାୟକ, ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ରାଉତରାୟ, ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ସାହୁ, ପଣ୍ଡିତ [illegible] ମିଶ୍ର, ଶ୍ରୀ ବାଞ୍ଛା ଚରଣ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ବେହେରା, ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ସୋମନାଥ ବେହେରା, ଶ୍ରୀ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ର ପ୍ରମୁଖ କର୍ମୀ ଓ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ସମ୍ମିଳନୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନର ଆୟୋଜନ ହେଲା । ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସମିତି ଗଠିତ ହୋଇ ସଭାପତି ରୂପେ ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ରାଉତ ରାୟ ଓ ଯୁଗ୍ମସଂପାଦକ ରୂପେ ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ସାହୁ, ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ବେହେରା ସମ୍ମିଳନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କଲେ ।

୧୯୪୯ ମସିହା ଜାନୁୟାରି ତା ୮ ରିଖ ଓ ତା ୯ ରିଖ ବ୍ୟାପୀ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ କୈଳଖ କଲି-

[ସ୍ୱ: ଉଦୟ ନାଥ ଷାଡ଼ଙ୍ଗୀ]

କତାରେ ଭାରତ ସଭା ଭବନରେ ବସିଲ । ଓଡ଼ିଶାର ଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠ ଜଣେ ସାହିତ୍ୟିକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋଦାବରୀ ଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ ସଭାପତି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓ ବଙ୍ଗଳାର ବିଖ୍ୟାତ ଔପନ୍ୟାସିକ ଶ୍ରୀ ତାରାଶଙ୍କର ବନ୍ଦ୍ୟୋପାଧ୍ୟାୟ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ । ବିଶିଷ୍ଟ ଅତିଥି ରୂପେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଦାସ ଓ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ [illegible] ପ୍ରମୁଖ ବିଶିଷ୍ଟ ସାହିତ୍ୟିକ ମାନେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବହୁମୂଲ୍ୟ ଭାଷଣ ମାନ ଦେଇ ସାହିତ୍ୟ ସଭାର ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଉତ୍କଳ ବନ୍ଧୁର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ ମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁଶୃଙ୍ଖଳିତ କରି ଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ପ୍ରବାସରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାୟୀ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିବା କଥା ଆଲୋଚନା ହୋଇ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ପାଶ ହୋଇ ଥିଲା ।

ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ କର୍ମଧାରା

୧୯୨୧ ମସିହା ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ସମୟରୁ ୧୯୪୯ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଦୀର୍ଘ ବ୍ୟବଧାନ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନ କିଛି ଆଗେଇ ଯାଇଛି । କଲିକତା ଓ ଆଖପାଖ ସହର ତଳ, ଖିଦିରପୁର, ଲିଲୁଆ, ବାଲି, ହାଓଡ଼ା, ବାଉଡ଼ିଆ, ପାଲମାର, ଟିଟାଗଡ଼, ଖର୍ଦ୍ଦା, ଜଗଦଳ, ବେଲୁର, ମାଟିଆବୁରୁଜ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଭୃତି ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ସଂଗଠନ ପ୍ରଭାବରେ କିଛି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି । ଏହା ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଗାମୀ ଯୁଗପାଇଁ ଶୁଭ ସୂଚନା ଦେଉଛି । କଲିକତା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ରଜବନ୍ଧୁ ଜେନିଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଗୋପବନ୍ଧୁ ଶ୍ରମଜୀବୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଗତି ସଂଘ, ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ୱର ସେବାସଂଘ, ଓଡ଼ିଆ ଅସୋସିଏସନ ଉତ୍କଳ ବାହିନୀ ଓ ସହର ତଳ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଜଗଦଳ ଉତ୍କଳ ସମାଜ ବାଉଡ଼ିଆ ଉତ୍କଳ ବାହିନୀ ଶାଖା ଶିବିର, ଟିଟାଗଡ଼ ଗୋପବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର, ହାଓଡ଼ା ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମାଜ, ହାଓଡ଼ା—ତରୁଣ ସଂଘ ଓ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଅବୈତନିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ. ବେଲୁଡ଼ ଯୁବକ ସଂଘ ହାଜି ନଗର ଫ୍ରି ସ୍କୁଲ, ରିଷଡ଼ା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ, ଖର୍ଦ୍ଦା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ସୁଚାରୁ ରୂପେ କାମକରି ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ବିଶେଷ ଭାଗ ନେଇଛନ୍ତି । ଏହା ଛଡ଼ା ଦିଲ୍ଲୀ ସମାଜ, ଲଣ୍ଡନ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମାଜ, ଯାମସେଦପୁର, ବମ୍ବେ, ରେଙ୍ଗୁନ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ।

ପ୍ରବାସର ପତ୍ର-ପତ୍ରିକା—

ସର୍ବ ପ୍ରଥମ 'ଉତ୍କଳ ଶଙ୍ଖ' ନାମରେ ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରିକା କଲିକତାରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ସେତେବେଳେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଦମନଲୀଳା ଚାଲିଥାଏ । ପତ୍ରିକାଟି ଉପରେ ଏକ ଆଦେଶ ଜାରି ହେଲା—'ଶଙ୍ଖ' ବୋଲି ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଉତ୍କଳ ଶଙ୍ଖ ପରେ ଉତ୍କଳ ବାର୍ତ୍ତା ନାମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଏକ ବର୍ଷ ପରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ, କୁମାର ରମେଶଙ୍କ ସଂପାଦକତ୍ୱରେ 'ନିର୍ଭୀକ' ନାମକ ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଏକ ବର୍ଷ ପରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ୧୯୩୦ ମସିହାରେ "ଉତ୍କଳ ବାଣୀ" ନାମରେ ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରିକା ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଶ୍ରୀ ଉଦୟ ନାଥ ଷାଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କ ସମ୍ପାଦକତ୍ୱରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଏହି ପତ୍ରିକାଟି ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏହାର ପ୍ରକାଶ କାଳ ଦୁଇବର୍ଷ । ୧୯୩୨ ମସିହାରେ "ଯୁଗବାର୍ତ୍ତା"

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୬୧ ପୃଷ୍ଠା ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

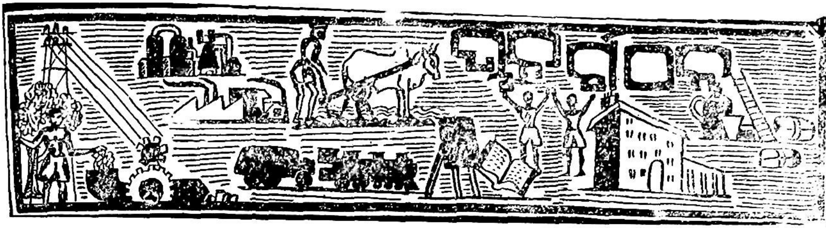

ସ୍ୱରାଜ ଆସିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭାରତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଜୀବନର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରଗମନର ସୂଚନା ଦେଖାଯାଉଛି, ଆମର ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପୁନର୍ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ହଠାତ୍ ଧନୀ କୁବେର ହେବା ଆଶାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆମେରିକାର ପଥ ଧରି ତାର ଅନୁକରଣ କରିବା ପାଇଁ ବଳବତୀ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରୁଥାଉଁ । ସେତେବେଳେ ଆମେ ଭୁଲି ଯାଉଁ ଯେ ଆମେରିକାର ଅବସ୍ଥା, ଆମ

କୃଷିରେ ଯନ୍ତ୍ରର ସ୍ଥାନ

ଦେଶର ପରିସ୍ଥିତି ଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ଯଦି ଆମେରିକା ଅଧିବାସୀମାନେ ଜୀବନକୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଛାଞ୍ଚରେ ପକାଇ ପ୍ରକୃତିକୁ ତା ସହିତ ଖାପଖୋଇବା ପାଇଁ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ତାହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ଆମ ଦେଶରେ ସେହି ଛାଞ୍ଚ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । ନାନାକ୍ଷେତ୍ରରୁ ଆମେରିକାରୁ ବହୁ ଜିନିଷ ବହି ଆଣିବା ପାଇଁ ବହୁ ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଛି । ଏ ମନୋବୃତ୍ତି ଦେଶର ସର୍ବନାଶ କରିପାରେ । ବିଶେଷତଃ କୃଷିଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟର ବହୁଳ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏଭଳି ଚେଷ୍ଟା ବିଶେଷ ଭାବରେ ଚାଲିଛି ।

ଭୂମି ଏବଂ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପରିତୁଳନା ଯେଉଁ ଆମେରିକାରେ ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ, ସେ ପରିସ୍ଥିତି ଆମ ଦେଶରେ ନାହିଁ । ଆମେରିକାର ଲୋକ-ସଂଖ୍ୟା ପୃଥିବୀର ଲୋକ ସଂଖ୍ୟାର ଶତକଡ଼ା ୬ ଅଂଶ । ଅଥଚ ପୃଥିବୀର $\frac{1}{4}$ ଚୃଷ ଜମି ଆମେରିକାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାହିଁ ସୂଚନା ଦିଏ ଯେ ଆମେରିକାର କୃଷି ପ୍ରଣାଳୀ ଦ୍ୱାରା ନଷ୍ଟ କରିଦେବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭୂମି ଅଛି । ଅଧିକ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ଲୋଭ, ସେ ଲୋଭ ଫଳରେ ଯଦି ଜମିର ଉର୍ବରା-ଶକ୍ତି ହ୍ରାସ ପାଏ ତା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ । ଭୂମିର ଉତ୍ପନ୍ନ ହ୍ରାସ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ଉର୍ବର ଭୂମିକୁ ଉଠିଯାଇ ପାରନ୍ତି । ସୁତରାଂ ସେମାନେ କୃଷି ଆରମ୍ଭ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜମିର କ୍ଷତି-ପୂରଣ କରିବାର ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ଥାଏ ସେ ଶକ୍ତି ଉପରେ ଖୁବ୍ ବେଶି ଚାପ ପଡେନାହିଁ । ସେମାନେ ଜମିକୁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଅଙ୍ଗ ବୋଲି ଦେଖାଡ଼ି କରି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏହିଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେମାନେ ଜମିରେ ଯନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ଉପଯୋଗ କଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ସେମାନେ ଜମିରେ ବେଶୀ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିପାରନ୍ତି । ଗଡ଼ ପଡ଼ତା ଏହା ହିସାବ କଲେ ତୁଟି- ଯିବ ।

ଭାରତର କଥା ଅବସ୍ଥା ଠିକ ଓଲଟା । ଆମର ଜମି ପରିମିତ । ଏହି ଜମି ପୃଥିବୀର $\frac{1}{5}$ ମାଂଶ ଲୋକଙ୍କୁ ପୋଷେ । ସୁତରାଂ ଆମ କୃଷି ପ୍ରଣାଳୀ ଯୋଗୁଁ ଆମେ କୌଣସି ଜମିକୁ ପଡ଼ିଆ ପକାଇ ରଖି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଆମ ଆଗରେ ଚୃଷି ହୋଇ ନୀରସ ହୋଇ ଥିବା ଜମିର ପୁଣି ସରସ ହେବା ଚିନ୍ତା

ଲେ—ଜେ: ସି: କୁମାରାପ୍ପା

ସେଥିପାଇଁ ଅଣିବା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ଅଙ୍ଗ । ଆମେ ଯେଉଁ ଜମି ଚଷୁଁ ଆମ ଦେହରେ ବଳ ସଞ୍ଚାର କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ସେ ଜମିରୁ କେତେକ ମୌଳିକ ଉପାଦାନ କାଢ଼ି ନେଉଁ ନାନାବିଧ ଉପାୟରେ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଭିତରେ ସେ ଜମି ତାର ବଳ ପୁଣି ଫେରି ପାଏ । ଜମି ତାର ବଳ ପୁଣି ଫେରି ପାଇବା ପାଇଁ ଆମେ ଜମିକୁ ସମୟ ଦେଉଁ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଫସଲ ବଦଳାଇ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଫସଲ ମଧ୍ୟ କରୁଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏହା

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୭୨ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

[ପ୍ରବାସୀ ୭୦ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତର]

ନାମରେ ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ଶ୍ରୀ ... ଓ ଶ୍ରୀ ଶଶାଙ୍କ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଯୁଗ୍ମ ସମ୍ପାଦନାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଏ ମଧ୍ୟ ଏକବର୍ଷ ପରେ ସ୍ଥଗିତ ରହେ । ୧୯୩୫ ମସିହାରେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଉତ୍କଳ ଭାରତୀ ଶ୍ରୀମତୀ କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ... ଶ୍ରୀ ... ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଶ୍ରୀ ... ଦାସ ... ସମ୍ପାଦନାରେ ନୂତନ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ... ଦେଇ 'ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ' ନାମକ ପୁଣି ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ୧୯୩୭ ମସିହା ... ନାନା ଅସୁବିଧା ଭିତରେ ଦେଇ ଏହା ... ଯାଏ । ଏହାପରେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ... ସମ୍ପାଦନା ଓ ଶ୍ରୀ ନୀଳାମ୍ବର ମିଶ୍ରଙ୍କ ପରିଚାଳନାରେ 'ଓଡ଼ିଶା' ନାମକ ଏକ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା ମାସିକ ରୂପେ ୧୯୪୦ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଏହାର ପ୍ରକାଶ କାଳ ମଧ୍ୟ ଏକବର୍ଷ । ଏହି ପରି ଅନେକ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା କଲିକତାରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଆସିଛି । ମାତ୍ର ଦୁଃଖର ବିଷୟ କେହି ଗୋଟିଏ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବରେ ସର୍ବଦିନ ବଞ୍ଚି ରହିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିନ । ଏହାର କାରଣ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ସାଧାରଣଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ସହାନୁଭୂତିର ଅଭାବ । ଏହି କାରଣରୁ ୧୯୪୧ ଠାରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ କୌଣସି ପତ୍ର-ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ସମ୍ଭବପର ହୋଇନ । ୧୯୪୭ ମସିହା ବେଳକୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅଲକ ମିଶ୍ରଙ୍କ ସମ୍ପାଦକତ୍ୱରେ ଅଲଅ. ନାମକ ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଅଧୁନା ଏ ପତ୍ରିକାଟି ମଧ୍ୟ ଆଉ ପ୍ରକାଶ ପାଉନାହିଁ । ଏହାଛଡ଼ା ୧୯୪୮ରୁ ଓଡ଼ିଆ ନାମକ ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ପାଦକତ୍ୱରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ପରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଛି । ମୁଁ ଗର କଥା ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଦ୍ରିତ ବଟ୍ଟ ଦଶରଥ ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ସମ୍ପାଦନା ଓ ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ ଦାସଙ୍କ ପରିଚାଳନାରେ ... ନାମକ ଏକ ସରସ ସଚିତ୍ର ମାସିକ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି ।

ଶେଷରେ ପଦେ

ଆଜ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ଅନୁଷ୍ଠାନ କ୍ରମ ବିକାଶ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିବା ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ କଥା ... ହୁଏ । ପରସ୍ପର ... ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ... । ନାନା ଭାବରେ ମତଭେଦ, ସଂଘର୍ଷ ଓ ସଂଘର୍ଷ ... ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ... । ଏହି ଦଳାଦଳି ଜାତୀୟ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ... ଅନୁଚିତ । ସୁତରାଂ ଏଥିରୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ବିକାଶ ପଥରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତିକୁ ଆଗେଇବାକୁ ହେବ । ଆଜି ସେ ବେଳ ମଧ୍ୟ ଆସି ଯାଇଛି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

[କୃଷିରେ ଯନ୍ତ୍ରର ସ୍ଥାନ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ]

ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବା ପାର ଭୌତିକ ତଥ୍ୟ। ଆମ ଜମିର ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତିର ମାତ୍ରା ଏହି ରସଚ୍ୟୁତ ଜମିରହିଁ ରସ ବା ବଳର ପୁନଃସଂସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଆମେ ଯଦି ଅତି ବେଶି ଗାଢ଼ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଳ୍ପ ସ୍ଥାନରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ଉପାୟରେ [intensive] ଶସ୍ୟଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଁ ତେବେ ଜମି ସାର ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ଫଳତଃ କେବଳ ଜଙ୍ଗଲ ଅଥବା ମରୁଭୂମିରେ ପରିଣତ ହେବ। ତେଣୁ ଭଲ ରୂପେ ଭାବିଚିନ୍ତି ଆମର ଲକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀ (resources) ବା ଜମାରୁ ଖରଚ କରିବାକୁ ହେବ।

କେତେକ ଦିଗରୁ ... କରି ଆମେ କହିପାରିବା ଯେ ଆମେ ... । ଜଣେ ଧନୀ ଲୋକର ସନ୍ତାନ ... ତାର ଉପାର୍ଜନ ଛଡ଼ା ମୂଳ ଧନରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଚାଲିଛି। କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଭାରତ ନିଜେ ନିଜ ହାତରେ ମଣିଷ ହେଲା ଭଳି ତାର ଅସୁଲ ନୁହେଁ ବ୍ୟୟ କରିବା ବିଧେୟ। ତେଣୁ ଭୂମିର ଶକ୍ତିକୁ ନୁହେଁ, ଭାରତର ଉତ୍ପାଦନ ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବା ଉଚିତ। ଆମେରିକାରେ ଯେଉଁ କୃଷି ଜମିର ଉର୍ବର ଶକ୍ତି କମି ଯାଉଛି ତାକୁ ବରାବର ଗୋଚର ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲରେ ପରିଣତ କରି ଦିଆ ଯାଉଛି ଏବଂ କୃଷି ... ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଜମି ଉଠିଅ କରାଯାଉଛି। ଯେଉଁ ଜମିକୁ ପଡ଼ିଆ ପକାଇ ଦିଆଯାଏ ତାକୁ ନଷ୍ଟ ହେବାକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତି ଫଳରେ ଅନେକ କୃଷି ଜମି ଧୋଇହୋଇଯାଏ। ପୁଣି ... ମାନେ ବିଶ୍ରୁତ ଜମିରୁ ବହୁତ ଶସ୍ୟ ଅମଦାନୀ କରି ଜମିକୁ ଦୁର୍ବଳ କରୁଥିବାରୁ 'ଟ୍ରାକ୍ଟର'ର ଗୁରୁତ୍ୱ ତଥା ଆବଶ୍ୟକତା ତାଙ୍କର ବଢି ଯାଉଛି। ସେମାନେ 'ଟ୍ରାକ୍ଟର' ବ୍ୟବହାର କଲାବେଳେ, ଟ୍ରାକ୍ଟରରେ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଜାଳେଣୀ ମସଲ-ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ସେ ଜମିରେ ଭରି ଥାଅନ୍ତି। ଟ୍ରାକ୍ଟରର ପ୍ରଭୃତି କଳ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଆମ ଦେଶରେ ଜାଳେଣୀ ମସଲା ନଥିବା ସ୍ଥଳେ ଆମେ ଯଦି ସେହିପରି କଳ ଲଙ୍ଗଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଆମର ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରୁ ତେବେ ଆମର ଅବସ୍ଥା ଭୀଷଣ ସଙ୍କଟାପନ୍ନ ହେବ। ବଳଦଙ୍କୁ ଅପଚୟ କଲାରୁ ସେ ମୁଣ୍ଡାଇ ମରିଯିବେ। ତାପରେ ପୁଣି କଳ-ଲଙ୍ଗଳ ବା ଟ୍ରାକ୍ଟରର ଚାଲୁ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ତେଲ ବା ଜ୍ୱାଳନ ଯେତେବେଳେ ଅଭାବ ହେବ ଆମେ ମଶା ମାଛିଙ୍କ ପରି ଗୋଟିକି ଗୋଟି ଗଡ଼ି ମରିବା। କାରଣ ମରି କଲାପରେ ବଳଦ ତ କେହି ସ୍ୱତା ସ୍ୱତ୍ ତିଆର କରି ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ଆମ ଦେଶର ଅବସ୍ଥା ସାଙ୍ଗରେ ଆମର କୃଷି କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଖାପ ଖାଉନାହିଁ। ମୌସୁମୀ ବାୟୁ ବା ବର୍ଷା ପାଣିର ଖାମ-ଖିଆଲ ଉପରେ ଆମର କୃଷି ନିର୍ଭର କରୁଛି। ଏହାକୁ ଅପସୃତ କରିବା ପାଇଁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଜଳସେଚନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଅଛନ୍ତି। ଯେଉଁଠି ଶସ୍ତାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ମିଳୁଛି ସେଠି ଜଳ ସେଚନ ପାଇଁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ପମ୍ପ୍ ବ୍ୟବହାର କରା ହେଉଛି। ଏହା ଫଳରେ ବର୍ଷା ସମୟରେ ଯେତେ ବର୍ଷା ହେଉଛି ତାର ଅତି ସାମାନ୍ୟ ଅଂଶ ଆମେ କାମରେ ଲଗାଇ ପାରୁଛୁଁ। ମୋଟ ବର୍ଷା ପାଣିର ଶତକରା ଛଅ ଅଂଶ ଆମେ କାମରେ ଲଗାଇ ପାରୁଛୁଁ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ସମୁଦ୍ରକୁ ବହିଯାଇ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଛି। ମାତ୍ର ଏହି ସାମାନ୍ୟ ଜଳରୁ ଉପକାର ପାଉଛନ୍ତି ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଲୋକ। ଯେଉଁମାନେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ପମ୍ପ ପାଇଁ ପଇସା ଦେଇ ପାରିବେ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ନିଜର ଜମି ପାଇଁ ଯେତିକି ଜଳ ଦରକାର ସେତିକି ନିଅନ୍ତି। ଗରିବମାନେ ସେମାନଙ୍କ କୂଅ ପୋଖରୀରୁ ଜଳ ନେଇ ଜମିରେ ମଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଯେତିକି ସୁବିଧା ପାଉଥିଲେ, ଏହା ଫଳରେ ସେତିକି ସୁବିଧାରୁ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚିତ ହୁଅନ୍ତି। କାରଣ ପାଖରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ପମ୍ପ୍ ଚାଲୁ ହେଲେ କୂଅ ପୋଖରୀ ଶୁଖି ଯାଏ। ଜମିର ଅଳ୍ପ ଗଭୀରରେ ଯେଉଁ ପାଣି ଥିଲା, ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ପମ୍ପ ଚାଲୁ ହେବାରୁ ମୃତ୍ତିକା ନିମ୍ନସ୍ଥ ଜଳସ୍ତର ବହୁ ନିମ୍ନକୁ ଚାଲି ଯାଏ। ଖାଲି ଏତିକି ନୁହେଁ ଗଛମାନଙ୍କର ଚେର ଏଇ ଗଭୀରକୁ ଯାଇଥିବା ଜଳସ୍ତର ପାଏଁ ନପାଇବାରୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ପୁରୁଣା ଗଛ ସବୁ ମଧ୍ୟ ମରି ଯାଏ। ଶୁଖିଲା ଗଛ ସବୁ ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଯାଏ। ଫଳରେ ଜମିର ସାର ତଳ ବର୍ଷା ପାଣିରେ ଧୋଇ ହୋଇ ଯାଉଛି।

ଭୂମିରୁ ଏହିପରି ପ୍ରଣାଳୀରେ ଜଳ ଉଠାଇଲେ ହୁଏତ ଗଙ୍ଗା କୂଳ ଜମି ବା (ଗାଙ୍ଗେୟ ମାଳଭୂମି) ସେହିପରି ନଈପାଖ ଜମିର କିଛି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ। କାରଣ, ଅନେକ ସମୟରେ ସେହି ଜମି ଗୁଡ଼ିକରେ ପାଣି ଜମି ଥାଏ। କିନ୍ତୁ ଆମ ଦେଶର ଅଧି-କାଂଶ ସ୍ଥାନରେ, ଯେଉଁଠି ପାଣି ଟିକିଏ ଗଭୀରରେ ଥାଏ, ସେଠି ଫଳ ଠିକ୍ ଓଲଟା ହେବ। ତେଣୁ ଆମ ଜମିର ଅବସ୍ଥା ଯାହା ସେଥିରୁ ବୁଝା ଯାଉଛି ଯେ ଭୂଇଁରୁ ଏପରି ଉପାୟରେ ଏତେ ବେଶି ପାଣି ଉଠାଇବା ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ। ଏବଂ ଯେଉଁ ବଳକା ପାଣି ଜଳସମୁଦ୍ରକୁ ବହି ଯାଉଛି ତାକୁ ସାଇତି ରଖିବା ନିତାନ୍ତ ଦରକାର। ଅନ୍ୟ କଥାରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଆମର ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ପମ୍ପ୍ ଯେତେ ଦରକାର ନୁହେଁ ତାହାଠାରୁ ବେଶି ଦରକାର ଯେ ନଈ, ନାଳ, ଝରର ମୁହଁ ମାନଙ୍କରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ବନ୍ଧ ପକାଇ ପ୍ରକୃତିର ଜଳ ସମ୍ପଦକୁ ସାଇତି ରଖିବା। ଯେଉଁ କଳ କବ୍ଜାର ଆମେ ଏତେ ତାରିଫ୍ କରୁ-ଥାଉଁ ସେଇ କଳର ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ପମ୍ପ୍ କିପରି ଆମ ଗାଁ ଗହଳର ସର୍ବନାଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛି —ଏହା ତାହାର ଗୋଟିଏ ନମୁନା ମାତ୍ର।

ଏଥିରୁ ଜଣା ଯାଉଛି ଯେ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥ ଲୋକଙ୍କର ଲାଳସାରୁ ଦୂରରେ ଥିବା ଭଳିଆ ଗୋଟିଏ ସୁଚିନ୍ତିତ ଯୋଜନା ଆମର ଲୋଡ଼ା। ସେ ଯୋଜନାର ଆମ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ଅବ-ସ୍ଥିତି ସାଙ୍ଗରେ ଅଙ୍ଗାଅଙ୍ଗି ସମ୍ପର୍କ ଥିବ ଏବଂ ଆମ ଦେଶ ଭଳି ଗ୍ରୀଷ୍ମ ପ୍ରଧାନ ଦେଶର ପାଣି ପାଗକୁ ଖାପ ଖାଇଲା ଭଳି ଢଙ୍ଗରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ଯୋଜନା ସବୁ ହୋଇଛି ସେଥିରେ ଆମର ଅଭାବକୁ ନୁହେଁ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ତିଆରି ହୋଇ ଥିବାର ଚିହ୍ନ ଦିଶୁ ନାହିଁ। ତେଣୁ ଆମେ କୃଷକ ମାନଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରି ଦେବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ସେମାନେ ଅଜ ଅନ୍ଧାରରେ ପାଦ ପକାନ୍ତୁ ନାହିଁ। ସେଥିରେ ଯେଉଁ ଆଶା ଦିଶୁଛି ତାହା ଅତି କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘୋଷଣା ପଢ଼ିବା ଉଚିତ

ଏହା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ମୁଁ ଡାକ୍ତର ବା କବିରାଜ ନୁହେଁ, ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଯେ କି ନିଜ କର୍ମଦୋଷରୁ ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅସ୍ତେ ଅସ୍ତେ ବଢ଼ି ମୋତେ ଦୁର୍ବଳ କରି ପକାଇଲା । ମୁଁ କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ଓ ମୋର ହୃଦ୍‌ସ୍ପନ୍ଦନ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବନ୍ଧୁମାନେ ମୋର ଦୁଃଖର କାରଣ ପଚାରିଲେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କଣ ବା କହନ୍ତି । ଗୁପ୍ତଭାବେ ଅନେକ ଡାକ୍ତର ଓ ହାକିମମାନଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କଲି, ଔଷଧ ସେବନ କଲି କିନ୍ତୁ ସବୁ ନିଷ୍ଫଳ । ଶେଷରେ ନରକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅପେକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଲି ।

ଥରେ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟବଶତଃ ପେଶୱାର ଯାଇଥିଲି । ସୌଭାଗ୍ୟରୁ ଜଣେ ଫକୀରଙ୍କୁ ଭେଟିଲି, ସେ କି ନିଜେ ପ୍ରଥମେ ମୋର ଦୁଃସ୍ଥତା ବିଷୟ ପଚାରିବାରୁ ମୁଁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ତାଙ୍କୁ କହିଲି । ସେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ ଓ ଗୋଟିଏ ମାଲିସ କରିବା ଲାଗି ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ଆଦେଶାନୁଯାୟୀ ମୁଁ ସମସ୍ତ ଚେରମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲି ଓ ନିୟମିତ ଭାବେ ସେବନ କଲି ।

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ ଶପଥ କରି କହୁଛି ଯେ ମୁଁ ଔଷଧ ସେବନର ସପ୍ତମ ଦିନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣଯୌବନ ଲାଭ କଲି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର "ମାନବିକ ଶକ୍ତି" ଲାଗି ମୁଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ସାବଧାନତା ସହ ଏହି ଔଷଧ ୨୧ ଦିନ ସେବନ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲେହେଁ ମୁଁ ଅଳ୍ପ କେତେ ମାତ୍ରା ସେବନ କରିବା ପରେ ଫକୀରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଚାଲି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟହ ତିନି ଚାରି ସେର ଦୁଧ ଖାଇ ଜୀର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଲି, ମୋର ଚକ୍ଷୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ଓଷ୍ଠ ଲାଲ ହୋଇଗଲା । ଏବଂ ହୃତ ଶାରୀରିକ ଶକ୍ତି ପୁନଃ ଲାଭ କଲି । ଅବଶିଷ୍ଟ ଔଷଧ କେତେକ ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଦୁଃସ୍ଥ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଇ ଏହା ଯେ ଏହି ରୋଗ ପକ୍ଷେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଔଷଧ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କଲି ।

ମୋର ଦୂରଦର୍ଶୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଉପକାର ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ଏ ରୋଗରେ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓ ବହୁ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହୋଇ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପକାର ଲାଗି ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁଅଛି । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଔଷଧର ମୂଳ ଦାମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ।

ପୁନର୍ଯୌବନ ବଟିକା ୨୧ ଦିନପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟ ୫୯

ବାହାର ମାଲିସ ଲାଗି ତୈଳ ୨୧ ଦିନ ପାଇଁ ଟ ୫୧

ଏହା ଅଳ୍ପ ଓ ବେଶୀ ବୟସର ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେ କୌଣସି ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।

କେବଳ ଲୋକଙ୍କ ଉପକାର ବ୍ୟତୀତ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପନଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥଉପାର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁନାହିଁ ।

ବିଦେଶୀଙ୍କଠାରୁ ମୂଲ୍ୟ ଅଗ୍ରୀମ ନିଆଯାଏ । ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବ ।

ଆରୋଗ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ—ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ଯଦି ଏହି ଔଷଧ ବିଫଳ ହେବାର ପ୍ରମାଣ ମୋତେ ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦେବି । ହଜାର ହଜାର ଡାକ୍ତର ଏହାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଶୀତ ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ—ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ମାଂସ ପେଶୀ ଢିଲା ଓ ସ୍ନାୟବିକ ଶକ୍ତି ଦୁର୍ବଳ ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଏହା ବିଶେଷ ଉପକାରୀ । ଏହା ପରୀକ୍ଷିତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଟନିକ ଜଣାଏ ।

ଏହା ପରେ ଏହାର ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ପଢନ୍ତୁ । ଇଂରାଜୀରେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ ।

The Manager. DAR. UL-SHAFA GOLIAN (Regd.)

D. B. BATALA (E. Punjab)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଦେଶର ପୁନର୍ଗଠନ ଲାଗି ସମସ୍ତେ ବ୍ୟଗ୍ର ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ଏବଂ ଜିନିଷ ପତ୍ରର ଦରଦାମ ଏପରି ଆକାର ଧାରଣ କରିଛି ଏବଂ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଯେ ଦରଦାମ୍ କମା-ଇବା ଲାଗି କି ସରକାରୀ କି ବେସରକାରୀ ଲୋକ ସମସ୍ତେ ଚିନ୍ତିତ । ଆଜି ଲୋକଙ୍କ ହାତ-ରେ ହାଟ ବଜାରରେ ଟଙ୍କା ପଇସା ହାଉ-ଯାଉ, କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ପୂର୍ବ ପରିମାଣରେ ଅଛି ଏବଂ କେତେକ ଦିଗରେ କମ୍ ହୋଇ ଯାଇଛି, ଏଣୁ ବହୁତ ଟଙ୍କା ପଇସାଧାରୀ କମ୍ ଜିନିଷପତ୍ର କିଣିବାକୁ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟଗ୍ର ହେବାରୁ ଦରଦାମ୍ ସ୍ୱତଃ ବଢ଼ିବାର କଥା । ପ୍ରଥମ ମହା-

ଦରଦାମ କମିବ କିପରି

ସମର ପରେ ଜର୍ମାନୀ ଦେଶରେ ସେଠାକାର ଶାସକଙ୍କ ଅବିବେଚକ ମୁଦ୍ରାନୀତି ଯୋଗୁଁ ଏତେ ନୋଟ ଛପାହେଲା ଯାହା ଫଳରେ ଜର୍ମାନୀ ମୁଦ୍ରା ଉପରେ ଲୋକଙ୍କର ଆସ୍ଥା ରହିଲା ନାହିଁ । ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାସମର ପରେ ଚୀନର ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କେତେକାଂଶରେ ସେହି-ପରି ଆକାର ଧାରଣ କରିଛି । ଏ ଦେଶରେ ଅବସ୍ଥା ଯଦି ଏପରି ଗତି କରେ ତାହା ହେଲେ ସେ ଦେଶମାନଙ୍କ ପରି ଯେ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ନ ହେବ କିଏ କହିପାରିବ ? ଦରଦାମ ବଢ଼ିବାରୁ ଆଜି ଶ୍ରମିକ ଏବଂ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୋଷ ଦେଖାଯାଇଛି । ଏ ଅସନ୍ତୋଷ ମୂଳରେ ଅଛି ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ।

ମୂଳ କଥା କଣ ?

ଅସଲ କଥା ହେଉଛି ଯେ କୌଣସି ଦେଶରେ ସେ ଦେଶର ମୁଦ୍ରା ସହିତ କାରବାର ହେଉଥିବା ମୋଟ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଏବଂ ସର୍ଭିସର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଏ । ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଗୁଁ ଜିନିଷପତ୍ର ବା କାର୍ଯ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ବା ଦରଦାମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖାଯାଇ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା

ବଲଲ ଶ୍ରେଣୀର ଘରୋଇ କର୍ମଚାରୀ, କଲ କାରଖାନା ଓ କବିରେ କାମ କରୁଥିବା ଶ୍ରମିକଙ୍କ ମଜୁରୀ ହାର ଠିକ ହୋଇଥାଏ । ଜିନିଷପତ୍ରର ପରିମାଣ ସହିତ ମୁଦ୍ରା ପରିମାଣ-ର ସମ୍ବନ୍ଧ, ଦରଦାମ ସହିତ ବେତନ ଓ ମଜୁରୀ ହାରର ସମ୍ବନ୍ଧ ଶାନ୍ତ ସମୟରେ ଜଣା ଅଧିକରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ଏଥିରେ ବେଶୀ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେ ସମାଜରେ କେତେକ ଶ୍ରେଣୀଙ୍କର କ୍ଷତି ହୁଏ ଏବଂ କେତେକ ଶ୍ରେଣୀଙ୍କର ଲାଭ ହୁଏ । କ୍ଷତି ହେଉଥିବା ଶ୍ରେଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୋଷ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ସମାଜ, ରାଷ୍ଟ୍ର, ସରକାର ଏହାଦ୍ୱାରା ଶାନ୍ତିରେ ରହିପାରେ ନାହିଁ । ଆଜି ଆମ ଦେଶରେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିବାରୁ ଗୁରୁଅଜେ ଧର୍ମଘଟ ଏବଂ ଅସନ୍ତୋଷ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି ତାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଗଲା—

(୧) ଦେଶରେ ଚଳନ୍ତି ନୋଟର ପରିମାଣ

୧୯୩୯ ସେପ୍ଟେମ୍ବର	୧୮୯ କୋଟି ଟଙ୍କା	
୧୯୦୫—୪୬	୧୧୬୨	,,
୧୯୦୬—୪୭	୧୨୨୨	,,
[illegible]୭—୪୮	୧୨୭୭	,,
[illegible]୮ ଜୁଲାଇ	୧୩୩୦	,,

(୨) କେବଳ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥର ଦରଦାମ

୧୯୩୯ ରେ ଦରଦାମ	୧୦୦ ଧରାଗଲା
୧୯୪୭ ଜାନୁଆରୀରେ	୨୯୦
୧୯୪୭ ଜୁନ୍‌ରେ	୨୮୭
୧୯୪୭ ଡିସେମ୍ବରରେ	୩୨୧
୧୯୪୮ ଜୁନ୍	୬୭୭

(୩) ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନର ପରିମାଣ (ଏକଟନ୍=୨୭ମହଣ ପ୍ରାୟ)

୧୯୦୩—୦୪ରେ	୪୮୫ ଲକ୍ଷ ଟନ୍	
୧୯୪୪—୪୫ରେ	୪୭୧	,,
୧୯୪୫—୪୬ରେ	୪୧୯	,,
୧୯୪୬—୪୭ରେ	୪୨୧	,,

ଉପର ହିସାବରୁ ଦେଖା ଯାଉଛି ଯେ ନୋଟ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଦରଦାମ୍ ବଢିଚାଲିଛି ଅଉ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ପାଦନ କମି ଯାଇଛି । ଏ ଅବସ୍ଥା କାହିଁକି ହେଉଛି ?

ଏତେ ନୋଟ ଦେଶରେ ଚାଲୁହେବାର

ଲେ—ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ଚନ୍ଦ୍ର ପତି ଏମ୍. ଏ.

ପ୍ରଧାନ କାରଣ ହେଉଛି, ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାସମର ପାଇଁ ଏଦେଶର ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଜରିଅରେ ବହୁତ ନୋଟ ଛପାଇ ସେଥିରେ ପ୍ରଚୁର ଧାନ, ଗହମ, ଲୁଗା ଲୁହା ଏ ଦେଶରୁ ନେଲେ । ତା ବଦ-ଳରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ତାଙ୍କ ଦେଶ ମୁଦ୍ରା ଅର୍ଥାତ ଷ୍ଟାର୍ଲିଂ ପାଉଣ୍ଡରେ ସେହି ମୂଲ୍ୟରେ ଏକ ହିସାବ ରଖିଲେ । ଏ ଷ୍ଟାର୍ଲିଂ ପାଉଣ୍ଡ ତାଙ୍କ ଅମଳ ପାଉଣା କିନ୍ତୁ ସାର ସମ୍ମୁଖମ୍ ଚେଟୀ ଭାରତର ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲାବେଳେ ଏ ପାଉଣା ପାଇବାରେ ଯାହା କରିଯାଇଛନ୍ତି ତା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା ।

ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ବି ଆମ ଜାତୀୟ ସରକାର ପ୍ରାୟ ୧୬୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ନୋଟ ଛାପିଛନ୍ତି । ଏହାର କାରଣ ଜାତୀୟ ସରକାର ଶାସନ କ୍ଷମତା ହାତକୁ ନେଇ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବିଷୟରେ ଭାବିଲେ ନାହିଁ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥନୀତି ଏବଂ ଶିଳ୍ପନୀତି ଘୋଷଣା କଲେ ନାହିଁ । ଫଳରେ ମୁଦ୍ରାପରିମାଣ ବଢିଗଲା । ଦ୍ରବ୍ୟ ପରିମାଣ କମିଗଲା । ତା'ଛଡ଼ା ପାକିସ୍ତାନରୁ ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀ, କାଶ୍ମୀର ଯୁଦ୍ଧ, ହାଇଦ୍ରାବାଦ ପ୍ରଭୃତି

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯୋଜନାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚୁର ଟଙ୍କାର ଦରକାର ହେଲା । ତାହା ଫଳରେ କେନ୍ଦ୍ର ତଥା ପ୍ରଦେଶର ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍ ନିଅଣ୍ଟିଆ ହେଲା । ଅଫିସ ଆସବାବ୍‌ରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ିଗଲା, ଅଧିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ, ଅସେମ୍ବ୍ଲି ସଭ୍ୟଙ୍କ ଦରମା ବଢ଼ାଇ ଦିଆଗଲା । ମୋଟା ମୋଟା ବେତନ ଦେଇ ଅସଂଖ୍ୟ ଚାକିରି ସୃଷ୍ଟି କରାଗଲା । ଏସବୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ସରକାର ସିଧା ସଳଖ ଛାପାଖାନାର ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ ।

ଉତ୍ପାଦନ ବିଷୟ ବିଚାର କରାଯାଉ । ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ାଇବା ଲାଗି ସରକାର ନାନା ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଆଜି 'ଗ୍ରୋ ମୋର ଫୁଡ୍' ବିଭାଗରେ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଉଛି କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ିବା ଦୂରରେ ଥାଉ କମିଯାଉଛି । ଉତ୍ପାଦନ ମଧ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଏବଂ ବସ୍ତ୍ର ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ । ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ନହେବାର ପ୍ରଧାନକାରଣ ହେଉଛି ଦେଶର ଜମିଜମା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ କାନୁନ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଗ୍ରୋମୋରଫୁଡ୍ ନୀତି । ପୂର୍ବେ ଗାଁ ଜମିଦାର ବା ମହାଜନଙ୍କ ହାତରେ ଯେତିକି ଜମି ଥିଲା ଆଜି ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ । ପ୍ରକୃତ ଚାଷ ହାତରୁ ଜମି ଖସିଯାଉଛି । ମହାଜନମାନଙ୍କ ହାତରେ ଏତେ ଜମି ଥିବାରୁ ସେମାନେ ଭଲ ଫସଲ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଆଉ ଏହି ବଡ଼ ବଡ଼ ଜମି ମାଲିକମାନେହିଁ ସରକାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଉପର ପାହିଆ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଧରାଧରି କରି ଗ୍ରୋମୋର ଫୁଡ୍ ଋଣଟଙ୍କା ମାରିନେଇ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲଗାଉଛନ୍ତି । ସୁତରାଂ ଚାଷୀ ହାତରେ ଜମି ରହୁ ନାହିଁ ଆଉ ସେ ଗ୍ରୋମୋରଫୁଡ୍ ଋଣ ବି ପାଉନାହିଁ । ଏଥିରେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ିବ ବା କିପରି ? ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଉତ୍ପାଦନରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅବସ୍ଥା । ଜିନିଷର ଦାମ୍‌ର ଅନୁପାତ ଅନୁସାରେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ମଜୁରି ହାର ନ ବଢ଼ିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୋଷ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଶ୍ରମିକମାନେ ଆଜି ସଚେତନ ହୋଇଛନ୍ତି । ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଦିଗରେ ମନୋନିବେଶ କରି ଲାଗିବା ପାଇଁ ସେ ଆଜି ଉତ୍ସାହ ପାଉ ନାହାନ୍ତି । ଧର୍ମଘଟ ତାଲାବନ୍ଦ ଉତ୍ପାଦନକୁ ଆହୁରି କମାଇ ଦେଉଛି ।

କେନାଲ, ସଡ଼କ, ରାସ୍ତା ପୋଲ୍, ଡାକ୍ତରଖାନା ଆଦି ଓ ମରାମତି ଗଲା ଦଶବର୍ଷ ହେଲା ଯୁଦ୍ଧ ଯୋଗୁଁ ମୋଟେ ହୋଇ ନଥିଲା । ଆଜି ସବୁଆଡ଼େ ସେ କାମ ଲାଗିଛି । ଚାଷ କାମ କରୁଥିବା ମଜୁରିଆମାନେ ସେ ସବୁରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଜମି ବାଡ଼ି ଚାଷ, ବେଉଷଣ କରିବାକୁ ମୂଲିଆ ମିଳୁ ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଯାହା ମିଳୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ଅଧିକ ମଜୁରୀ ଦାବୀ କରୁଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ଚାଷ କରିବାକୁ ଲୋକେ ଉତ୍ସାହିତ ହେଉ ନାହାନ୍ତି । ଅତଏବ ଦେଶରେ ନାନା କାମରେ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି । ଲୋକଙ୍କ ହାତକୁ ପଇସା ଆସୁଛି କିନ୍ତୁ ଖାଦ୍ୟ-ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଦିଗରେ ସେ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉନାହିଁ କି ସେ ଲୋକ ଲାଗୁ ନାହାନ୍ତି ।

ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଲୋକଙ୍କର ସଞ୍ଚୟ ପ୍ରବୃତ୍ତି କମି ଯାଇଛି । ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ କେତେକ ଦରକାରୀ ଜିନିଷ ଲୋକେ କିଣିପାରିନଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ସେସବୁ କିଣିବାକୁ ବ୍ୟଗ୍ର । ସଞ୍ଚୟ କରିବା ଦୂରେ ଥାଉ ସଞ୍ଚୟ କରି ଥିବା ଧନକୁ ବି ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଯାଉଛନ୍ତି । ତାଛଡ଼ା ଦରଦାମ୍ ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ିବା ହେତୁ ଟଙ୍କା ପଇସା ଆକାରରେ ଧନ ସଞ୍ଚୟ କରିବାକୁ ଏବଂ ସେ ଧନକୁ ମୂଳଧନ ଭାବରେ ଖଟାଇ ଲାଭ କରିବାକୁ କେହି ଭରସା ରଖି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ସୁତରାଂ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜତ୍ୱ ସମୟରେ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ଜାତୀୟ ସରକାରର ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥନୀତି, ମୁଦ୍ରାନୀତି ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ନୀତି, ଜାତୀୟ ସରକାର ଲୋକପ୍ରିୟ ହେବା ପାଇଁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଯୋଜନାରେ ପ୍ରଚୁର ମୂଳଧନ ଲଗାଣ, ସରକାରୀ ଅଫିସ୍‌ର ଢାଞ୍ଚା ବଢ଼ାଇବାରେ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥବ୍ୟୟ, ଅଧିକା ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ପାହିଆ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତି, ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଅସେମ୍ବ୍ଲି ମେମ୍ବରଙ୍କ ଦରମାବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ନିଅଣ୍ଟିଆ ବଜେଟ୍ ଏବଂ ତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାର ନୋଟ ଛାପିବା ହେତୁ ଟଙ୍କା ପଇସାର ପରିମାଣ ବହୁତ ବଢ଼ି ଯାଇଛି । ଜମିଜମା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ତତ୍-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ୍ କାନୁନ୍‌ରେ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ହେଉ ନାହିଁ । ୧୦ ବର୍ଷର ବେମରାମତି ରାସ୍ତା ଘାଟର ପୁନର୍ନିର୍ମାଣରେ ଶ୍ରମିକ କାମ କରୁଥିବାରୁ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଶ୍ରମିକ ମିଳୁନାହାନ୍ତି । ଲୋକଙ୍କର ସଞ୍ଚୟ ପ୍ରବୃତ୍ତି କମି ଯାଇଛି । କିଣିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟଗ୍ର ହେଉଛନ୍ତି । ଏହି ସବୁ କାରଣରୁ ଜିନିଷ ପତ୍ରର ଦରଦାମ ଖୁବ୍ ବଢ଼ି ଯାଇଛି ।

ଉପାୟ କଣ ?

ଏ ଦରଦାମ୍ କମାଇବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଉପାୟ କରିଛନ୍ତି ଓ କରୁଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥା ସୁଧୁରୁ ନାହିଁ । ଦେଶରେ ଯେତେ ଟଙ୍କା ପଇସା ଓ ନୋଟ ଚାଲୁଛି ସେଥିରୁ ଅଧା କାଢ଼ି ନନେଲେ ଆଜି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦରଦାମ କମିବା ଅସମ୍ଭବ । କେନ୍ଦ୍ର ନୋଟ କି ପରିମାଣରେ ଚାଲୁଛି ତାହାଙ୍କର କଣ ସେ ସବୁର ଶତକଡ଼ା ୪୫ ବା ୫୦ ଭାଗ ମୂଲ୍ୟ କମାଇ ଦିଆଯାଉ କିମ୍ବା ଟ ୧୦୦ ଟ ବା ତଦୂର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନୋଟ ମଜୁଦ ଅଚଳ କରି ଦେଇ ତା ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଏ ନୋଟର ମାଲିକଙ୍କୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ସୁଧରେ ସରକାରୀ ବଣ୍ଡ ଦିଆଯାଉ । ଏପରି ଭାବରେ ଟଙ୍କା ପରିମାଣ କମାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜମିଜମା ନୀତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ପ୍ରକୃତ ଚାଷୀକୁ ଜମି ଦେଇ ଦିଆଯାଉ । ତାଛଡ଼ା ନିର୍ଭୁଲ ଶିଳ୍ପନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଉ । ଏଥି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସରକାର ବଡ଼ ବଡ଼ ଯୋଜନା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନଦେଇ ଛୋଟ ଛୋଟ ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା ନିଜେ ନିର୍ମାଣ କରାଇ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ାନ୍ତୁ । ଏହା ହେଲେ ଦରଦାମ୍ କମି ଯିବ, ଆଉ ଦେଶରେ ଯେ ଶ୍ରମିକ ଅସନ୍ତୋଷ, ଧର୍ମଘଟ ଆଦି ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ସେ ସବୁ ହେବନାହିଁ ।

ଦେଶରୁ ଚଳନ୍ତି ନୋଟ ବା ଟଙ୍କା ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଉପାୟରେ କାଢ଼ିନେବା ଦ୍ୱାରା ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନ କମ ଯାଇପାରେ । ଶିଳ୍ପପତି ମାନେ ଜିନିଷପତ୍ରର ଦରଦାମ୍ କମିବା ଦେଖି କଳକାରଖାନା ବନ୍ଦ କରି ପାରନ୍ତି । ବେକାର ସମସ୍ୟା ଆସିପାରେ । କିନ୍ତୁ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ନାମରେ ଯଦି ଜରୁରୀ ଆଇନ୍ ଜାରି କରାଯାଇ ତାକୁ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି ତାହାହେଲେ ଶିଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକୁ, 'ଏସେନ୍‌ସିଆଲ ସର୍ଭିସ' ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଜରୁରୀ ଆଇନ୍ ବା କାହିଁକି ଜାରି କରା ନହିବ ? ବାକି ବିଶେଷ କାରଖାନା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ସରକାର ଜରୁରୀ ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚାଲୁ ରଖି ପାରିବେ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୀତି ଧରି ଏହା ନ କଲେ ଏବଂ ଖାପଛଡ଼ା ଭାବରେ ଏଠି ସେଠି ଖାଲି ସାମୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ଅବସ୍ଥା ବରଂ ଖରାପ୍ ଆଡ଼କୁ ଗଡ଼ି ଚାଲିବ—ସୁଧୁରିବ ନାହିଁ

Digitized by srujanika@gmail.com

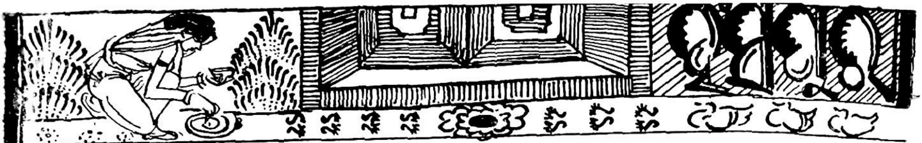

ଶ୍ରୀମତୀ କମଳାମଣୀ ଦେବୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ସେବତୀ ଦେବୀ ଓ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶା ଶାଖାରୁ ନିର୍ବାଚିତା ହୋଇ ଜାନୁଆରୀ ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ କଟକରୁ ଯାତ୍ରା ଦିଲ୍ଲୀ ବାଟ ଦେଇ ଗୁଆଲିଅରଠାରେ ବସିଥିବା ନିଖିଳ ଭାରତ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଯାଇଥିଲୁଁ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ଶାଖା ଭାରତର ସବୁ ପ୍ରଦେଶରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ ।

ନିଖିଳ ଭାରତ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀ

ଏକବିଂଶ ଅଧିବେଶନ [ଗ୍ୱାଲିୟର]

ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇବା ପରେ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଭାରତର ବଡ଼ ବଡ଼ କରଦ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ନାରୀ ସଭାର ଶାଖାମାନ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଇନ୍ଦୋର, ସାଙ୍ଗଲି, ବରୋଦା, ତ୍ରିବାଙ୍କୁର, ମହୀଶୂର ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସଭାର ଶାଖା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଏହି ସଭାର ପ୍ରଭାବ ବିଶେଷ ଭାବରେ ନାରୀ ସମାଜରେ ଏତେବାର ଦେଖୁଁଛୁ । ମାରବାଡ଼ୀ ଦେଶରେ ପର୍ଦ୍ଦା ପ୍ରଥାର ପ୍ରଚଳନ କଡ଼ା ଥିଲା, ସେଠାରେ ଆଜମୀର-ମେରବାଡ଼ା ଶାଖା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ଭୂପାଳ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ଶାଖା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ ସଭା ଯେପରି ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବସେ ଏବଂ ତାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିମାନ ଯେପରି ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବସେ, ନିଖିଳ ଭାରତ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀର ଅଧିବେଶନକୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶ ବା ରାଜ୍ୟର ଶାଖାମାନ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରେ । ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ତଥା ଷାଣ୍ମାସିକ ସ୍ଥାୟୀ କମିଟିର ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ସଭାକୁ ମଧ୍ୟ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାନ୍ତି । ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା ଆଗରୁ ତ୍ରିବାଙ୍କୁର, ସାଙ୍ଗଲି, ପ୍ରଭୃତି କେତୋଟି ରାଜ୍ୟର ରାଣୀ ମାନେ ନିଖିଳ ଭାରତ ମହିଳା ସଭା ଅଧିବେଶନ କରିବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ଏଥର ଗ୍ୱାଲିୟର ମହାରାଣୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅଧିବେଶନର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାରତର ନାରୀମାନଙ୍କର ଯେତେକ ଆଇନଗତ ଅସୁବିଧା ଓ ସାମାଜିକ ଦୁର୍ଗତି ଓ କୁସଂସ୍କାର ରହିଛି, ସମ୍ମିଳନୀ ତାହା ଦୂର କରିବାକୁ ଓ ନାରୀମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରସାର କରି ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ସମାନ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରିଅଛି । ବାଲ୍ୟବିବାହ ନିରୋଧ, ନାରୀମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିକାର, ବୃତ୍ତି, ବ୍ୟବସାୟ ଆଦି, ବିବାହ, ସନ୍ତାନ ପ୍ରଭୃତିରେ ପୁରୁଷ ସହିତ ସମାନ ଅଧିକାର ପାଇଁ ଲଢ଼ାଇ କରି ଆସୁଛି ଏବଂ ସମ୍ମିଳନୀ ଚେଷ୍ଟାରେ ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ୍‌ରେ ନାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକାର ଦେବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ରାଓକମିଟି ବସାଇ ହିନ୍ଦୁକୋଡ଼ ବିଲ କରିଅଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ପୁରୁଷ ସଂଖ୍ୟାଧିକ୍ୟ ସଭାରେ ବେଶି ଥିବାରୁ ଓ ବହୁ ପ୍ରବୀଣ, ବୃଦ୍ଧିମାନ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟାଧିକ୍ୟ ନେଇ ଏ ଯାବତ୍ ଭାରତ ବିଧାନ ସଭାରେ ଏହି ବିଲ୍ ଆଇନ ରୂପେ ଗୃହୀତ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଦିଲ୍ଲୀରେ ସମ୍ମିଳନୀ ତରଫରୁ ଗୃହ ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ବିଶେଷ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଛଅଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇ ଲେଡ଼ି ଆରଉଇନ୍ କଲେଜ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ଏହାଛଡ଼ା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପାଠାଗାର, ଗାଁମାନଙ୍କରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଶିଶୁ ଚିକିତ୍ସା ତଥା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଚାର କରିବାପାଇଁ ଡାକ୍ତର, ନର୍ସ, ଔଷଧ ବୃନ୍ଦ ଅମ୍ବୁଲେନସ ମଟର ଗାଡ଼ିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ହୋଇ ବମ୍ବେରେ କାମ ହୋଇଛି । ସାମାଜିକ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରୀକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ ମହିଳା ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବିକା ଓ ନାରୀକର୍ମୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ସ୍କୁଲମାନ ବସାଇଥାନ୍ତି । ଦୁର୍ଭିକ୍ଷବେଳେ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଦୁଧ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସମ୍ମିଳନୀ ବହୁତ କାମ ନାନା ସହରରେ କରିଛି । ଅପହୃତା ନାରୀମାନଙ୍କ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ

ଲେଖିକା —

ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ

ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ସଂସାରରେ ରଖାଇବା ପାଇଁ ଓ ଜୀବିକାର୍ଜନର ସୁବିଧା କରିବା ପାଇଁ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ବଙ୍ଗଳା, ବମ୍ବେ, ଯୁକ୍ତପ୍ରାନ୍ତ ଓ ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ସମ୍ମିଳନୀର ଶାଖାମାନେ ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିଆ କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରି ଅଛନ୍ତି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ କରୁ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ସଭାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ କରାହୋଇ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ତାକୁ ପ୍ରତିନିଧି ମାନେ ଏବଂ ସଭାର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଭାରତ ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ମାନଙ୍କୁ ତଥା ଗଡ଼ଜାତ ରାଜା ସରକାରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ପଠାଇଥାନ୍ତି । ଏଥର ମଧ୍ୟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ୱାଲିଅର ଠାରେ ଭାରତର ସବୁ ରାଜ୍ୟ ଓ ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କର ଶାଖାରୁ ଆସିଥିବା ବହୁ ନାରୀ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଆଲୋଚିତ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ! ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ବିଭାଗ ନାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜକୁମାରୀ ଅମୃତ କାଉର ସମ୍ମିଳନୀର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଓ ପୂର୍ବତନ ସଭାପତି ଭାବରେ ସଭାରେ ୪ ଦିନ ଧରି ଉପସ୍ଥିତ ରହି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ କମଳା ଦେବୀ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ, ଶ୍ରୀମତୀ ହଂସ ମେହେଟା, ଶ୍ରୀମତୀ ରାମେଶ୍ୱରୀ ନେହେରୁ ଶ୍ରୀମତୀ ଅନସୂୟାବାଇ କାଲେ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବ ସଭାପତି ଭାବରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟତମ ସଭାପତି ଶ୍ରୀମତୀ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଣ୍ଡିତ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ସରୋଜିନୀ ନାଇଡୁ ସଭାରେ ଯୋଗଦାନ କରି ନ ପାରି ସନ୍ଦେଶମାନ ପଠାଇଥିଲେ । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନାରୀ ସମ୍ମିଳନୀର

Digitized by srujanika@gmail.com

ନେହ୍ରୀ ମିସେସ୍ ଅଗାଥା ହାରିସନ ଓ ଇଟାଲି ରାଜଦୂତଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଓ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜଦୂତ ପତ୍ନୀ ମଧ୍ୟ ସଭାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଓ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ନାରୀ ସମ୍ମିଳନୀ ତଥା ସେମାନଙ୍କ ଦେଶର ନାରୀ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କର ଶୁଭେଚ୍ଛାମାନ ସଭାରେ ଜଣାଇଥିଲେ । ଭାରତ ନାରୀ ମାନଙ୍କର ପ୍ରଗତି, କର୍ମ କୁଶଳତା, ସୁବିଚାର, ସୁବିବେଚନା ଉପରେ ପୃଥିବୀର ଶାନ୍ତି ଓ ସମୃଦ୍ଧି ଅନେକ ପରିମାଣରେ ନିର୍ଭର କରୁଛି ବୋଲି ପୃଥିବୀରେ ନାରୀମାନଙ୍କ ସଂସ୍ଥା ଓ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ତଥା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏକ ରକମର ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ୟୁରୋପ ଭଳି ଏସିଆରେ ମଧ୍ୟ ନାରୀ ସମସ୍ୟା ମାନ ରହିଛି ଏବଂ ୟୁରୋପ ଭଳି ଏସିଆରେ ନାରୀମାନେ ନିଜର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ଶାନ୍ତି ସ୍ଥିତି ପାଇଁ ସମାଜରେ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବରାବର ସଂଗ୍ରାମ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି କହିଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ୟୁରୋପରେ ପୃଥିବୀର ଶିଶୁ ଓ ନାରୀମାନଙ୍କର ସବୁଠୁଁ ବେଶି କ୍ଷତି ଘଟିଛି ଓ ଅଧିକାଂଶ ଜୀବିକା ଓ ଗୃହହରା ହୋଇ ପଥର ଭିକାରୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ବୋଲି କହିଲେ । ଏସିଆର ବହୁଦେଶରେ ନାରୀ ଓ ଶିଶୁମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବିଦ୍ୟା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅତି ଅତି ଅଯତ୍ନ ହୋଇ ଅବହେଳାରେ ପଡ଼ିଛି ଓ ନାରୀମାନଙ୍କର ଓ ସମାଜ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସ୍ଥାନ ହୋଇ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନେ ଏ ଦିଗରେ ଯତ୍ନବାନ ନ ହେଲେ ପୃଥିବୀରେ ଶାନ୍ତି ସମୃଦ୍ଧି ଓ ସୁଖ ଆସିବ ନାହିଁ ବୋଲି ବିଦେଶୀ ନାରୀମାନଙ୍କ ଭାଷଣରୁ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ।— ନିଖିଳ ଭାରତ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀ ଭଳି ଅରାଜନୈତିକ ସଂସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ମତବାଦ ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଆଧୁନିକ ତଥା ପ୍ରବୀଣ ନାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ଦେଖିଲୁଁ । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନାରୀ, ସୋସାଲିଷ୍ଟ ନାରୀ, କଂଗ୍ରେସ ନାରୀ, ଇତ୍ୟାଦିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା, ବିତର୍କ, ଯୁକ୍ତି, ମତଖଣ୍ଡନ ପାଇଁ ବିବୃତି ଓ ଭୋଟ ହାତ ଗଣତି ତଥା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆକ୍ଷେପାଦିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝାଗଲା । କଂଗ୍ରେସ ସରକାରୀ ଅବିଚାର, ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଗୁଳିକରି ମାରିବା, ଭାତ ନ ପାଇ ନର ନାରୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା, ନାରୀ ମାନଙ୍କୁ ପୁଲିସ ନିର୍ଯାତନ ଓ ଗୁଳି ଏବଂ ଜନତାକୁ ଲୁହବୁହା ଗ୍ୟାସ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଘଉଡ଼ାଇବା ଆଦି ଅତ୍ୟାଚାରର ତଥା ନାନା ସ୍ଥାନର ନାନା ସମ୍ବାଦ ଆଲୋଚନା ହୋଇ ପ୍ରତିବାଦ ହୋଇଥିଲା । ଭାରତର ନାନା ସ୍ଥାନର ଶାଖା ନାରୀସଭାମାନ ପଠାଇ ପ୍ରସ୍ତାବ ମାନ ଆଲୋଚିତ ହୋଇ ସଭାରେ ପାଶ ହୋଇଥିଲା ।

୧ । ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଳରୁ ବର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ନାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ

୨ । ଜାତୀୟ ପୁନର୍ଗଠନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସେବିକା ନାରୀମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କଠାରେ ଦାବୀ ।

୩ । ଅନାଥ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଲାଳନ ପାଳନ ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ସ୍ମୃତି ନିଧିଠାରେ ନିବେଦନ ।

୪ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଖର୍ବ କରୁଥିବାରୁ କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ, ଅଟକବନ୍ଦୀଙ୍କର ଖୋଲା ବିଚାର ଓ ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁବ୍ୟବହାର ଦାବି ।

୫ । କୃଷି ଓ ଗୋଧନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସମବାୟିକ ଗୋଶାଳା ଓ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରର ଯୋଜନା ।

୬ । ଗରିବ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ ବସ୍ତ୍ର ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସମାଜ ସେବକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଭଣ୍ଡାର ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଦାବି ।

୭ । ପ୍ରାଥମିକ ପୂର୍ବ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ନର୍ସରୀ ସ୍କୁଲ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ।

୮ । ଭାରତ ବିଭାଗର କୁପରିଣାମ ଭୋଗୁଥିବା ଦୁସ୍ଥା ନାରୀଙ୍କ ହିତାର୍ଥେ ସରକାରୀ ଯୋଜନାରୁ ନାରୀମାନଙ୍କର ସାହାଚର୍ଯ୍ୟ ଇଚ୍ଛା ।

୯ । ନାରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉନ୍ନତି ବିଷୟକ ତଥା ଜନ୍ମ ନିରୋଧ ବିଷୟକ ଶିକ୍ଷା ତଥା ତତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯନ୍ତ୍ରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞାପନ ନିରୋଧ ପାଇଁ ଦାବି ।

୧୦ । ଆଧୁନିକ ଶସ୍ତା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର କଟକଣା ଓ ଶିକ୍ଷାପ୍ରଦ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ।

୧୧ । ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ବିଭାଗରେ ବିଶେଷ ଭାର ନେବା ପାଇଁ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ

୧୨ । ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କର ଅଭାବ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଦାବୀ ।

୧୩ । ସାମାଜିକ ସେବା ଓ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ନାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିୟୋଗ ନିମନ୍ତେ ଦାବି ।

୧୪ । ହିନ୍ଦୁକୋଡ଼ ଆଇନର ଆଶୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ।

୧୫ । ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ତଥା ନାରୀ ଓ ଶିଶୁ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ରେଳ ସୁବିଧା ।

୧୬ । ବାସ୍ତୁହୀନ ନରନାରୀ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପୁନର୍ବସତି ଓ ସୁଖସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ପାଇଁ ଦାବି ।

୧୭ । ପୃଥିବୀ ଶାନ୍ତିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବୀ ଓ ଜନ୍ମ-ସମସ୍ୟା ହିଁ ଅଶାନ୍ତିର କାରଣ ବୋଲି ମତ ପ୍ରକାଶ ।

୧୮ । ଖାଦ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରର ଦୁର୍ମୂଲ୍ୟତା ନିବାରଣ, ଅର୍ଥିକ ସାମ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ କୃଷି ପ୍ରଣାଳୀ, କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ଦାବୀ

୧୯ । ଗୃହ ନିର୍ଯାତନା ମାନଙ୍କୁ କଠିନ ଶାସ୍ତି ବିଧାନ ପାଇଁ ଦାବୀ ।

ସମ୍ମିଳନୀର ସଭାନେତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଉର୍ମିଳା ମେହେତା ଅଭିଭାଷଣରେ କହିଥିଲେ "ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ୍ ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଗଠନଭାର ନାରୀଜାତି ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ରହିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶରେ ଯେଉଁ ଦୂଷିତ ବାୟୁ-ମଣ୍ଡଳ ଅଛି ସେଥିରୁ ଶିଶୁମାନେ ଯେପରି ମୁକ୍ତ ରହି ପ୍ରକୃତ ଦେଶପ୍ରେମୀ ସଚ୍ଚରିତ୍ର ନାଗରିକ ରୂପେ ବିକାଶ ଲାଭ କରିବେ ତାହା ଦେଖିବା ଭାରତର ନାରୀ ମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ଗୃହୀତ ହେବ । ସାମାଜିକ କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ ଦିଗରେ ନାରୀମାନେ ହିଁ ସହଜରେ ଶୁଭବୁଦ୍ଧି ଉଦ୍ରେକ କରି ପାରିବେ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶରେ ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନାରେ ନାରୀମାନେ ସକ୍ରିୟ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ଉଚିତ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତା ଓ ପ୍ରାଦେଶିକତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଲାଗି ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ଭାରତରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ପ୍ରାୟ ୫୦ ଲକ୍ଷ ହିସାବରେ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ବଢି ଯାଉଛି ବୋଲି ସୂଚାଇ ମତ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ ଜନ୍ମ-ନିରୋଧ ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରତି ଦେଶରେ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ଶେଷରେ ଅଜ୍ଞତା, ରୋଗ ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣରେ ନାରୀମାନେ କିପରି ବିଶେଷ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବେ ତାହା ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏ ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୁଃସ୍ଥିତି ବଦଳାଇବା ପାଇଁ ସରକାର, ଶିଳ୍ପପତି ଓ ଶ୍ରମିକ ମାନେ ସଦ୍‌ଭାବ ନେଇ ମିଳିତ ଭାବରେ କାମ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସଭାର ସଭାନେତ୍ରୀ ଗୋଆଲିୟରର ମହାରାଣୀ କାଶ୍ମୀର ଓ ପଞ୍ଜାବର ନାରୀମାନେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସହିଷ୍ଣୁତା ସହିତ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି କହି ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ନାରୀ ନେତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜଣାଇ ଥିଲେ । ଏହି ନାରୀ ସମ୍ମିଳନୀ ମଧ୍ୟଭାରତର ରାଜ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ଗୋଆଲିଅର ମହାରାଜା ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା ଦିଗରେ ନାରୀମାନେ ସବୁ ଦିଗରେ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା ବିଧେୟ ବୋଲି ମତ ଦେଇଥିଲେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଶାର ଚିତାଚିତ୍ର

ସୃଶ୍ରୀ ବୀଣାପାଣୀ ଦେବୀ

ଆଲଙ୍କାରିକ ଚିତ୍ର ବା Ornamental art ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଚିତା-ଚିତ୍ର । ଓଡ଼ିଶାର ପୁର-ପଲ୍ଲୀରେ ଝିଅ ବୋହୂମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ଏହି ଚିତ୍ର ନିଜ ନିଜର ଘରେ ଦେଇ ଜାତୀୟ କଳା ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ-ବୋଧର ପରିଚୟ ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଚିତା ଚିତ୍ରଣର ମୌଳିକତା ଓଡ଼ିଆ ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କର ସାଂସ୍କୃତିକ ଅଙ୍ଗ ହୋଇ ରହିଥିଲା ପର୍ବର ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଚିତା ଗାଁ ଗହଳରେ ଚଳି ଆସୁଥାଏ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ବାଆ ଆମ ଦେହରେ ବାଜିବାରୁ ଆମେ ଆମର ସଂସ୍କୃତିକୁ ଭୁଲି ଜାତୀୟ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିଠାରୁ ଅନେକ ଦୂରରେ ରହିଛୁ । ଆଜିକାଲି ଓଡ଼ିଆ ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କ ହାତରୁ ବିଭିନ୍ନ ରକମର ପାଦ ଭଙ୍ଗା, ଲୁଗାକୁଣ୍ଡା, ମଥାବେଣୀ, ପ୍ରଭୃତି ନିତ୍ୟ ନୂତନ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର ଚିତ୍ର କଳା ଉନ୍ନତି କରୁନାହିଁ । ତାଙ୍କର ରୁଚି-ଜ୍ଞାନ ଏ ଦିଗରେ ହଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମର କଳାନୁଭୂତି ବି ଲୋପ ପାଉଛି । ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିର କଳା ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୋଧ ଉପରେ ସମାଜର ଉନ୍ନତ ଅବସ୍ଥା ଯେ କେତେ-ଦୂର ନିର୍ଭର କରେ ତାହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । ଯାହା ହେଉ, ଏବେ ବି ଓଡ଼ିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ଓଡ଼ିଆ ଝିଅ ବୋହୂମାନେ ଯେଉଁ ଚିତା ଦିଅନ୍ତି ତାହା ଦେଖିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାକୁ ହୁଏ । କଳା ଦିଗରୁ ବିଚାର କଲେ ସେ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନ ବେଶ୍ ଉଚ୍ଚରେ । ଗାଁ ଗହଳର ମାଟି କାନ୍ଥ ଉପରେ ଚିତା ଗୁଡ଼ିକ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଦେଖିବା ଭଳି ଧୈର୍ଯ୍ୟ କାହାର ଥାଏ ? ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ଆମର ଶିକ୍ଷା ନା ଆଉ କଣ ?

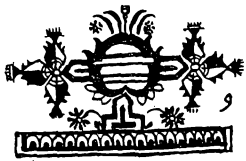

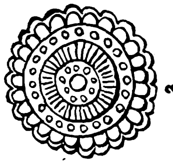

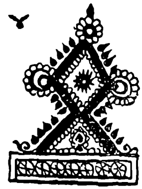

ଚିତା ଚିତ୍ରଣର ମୌଳିକତା କଣ ? ଯଦି ଭୂଇଁ ବା କାନ୍ଥ ଉପରେ ଚିତା ଦେବା ଆଗରୁ କୌଣସି ଡ୍ରଇଂ ଅଙ୍କନ କରି ନେଇ ତାହା ଉପରେ ରଙ୍ଗ ଦିଆଯାଏ ତେବେ ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତ ଚିତା-ଚିତ୍ର କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନା । ଶିଳ୍ପୀ ଶିଳ୍ପ-ସୃଷ୍ଟି ଯେପରି ମନର ଆନନ୍ଦରୁ କରି ଚାଲିଥାଏ ଚିତା ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି । କୌଣସି ପ୍ରକାର ଡ୍ରଇଂ ବା ଅନୁକରଣ ନ କରି ମନକୁ ମନ ଯେଉଁ ଚିତ୍ର ଦିଆଯାଏ ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତ ଚିତ୍ର କୁହନ୍ତି । ହାତର ନୈପୁଣ୍ୟ ଉପରେ ଏହି ଚିତ୍ରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଭର କରେ । ଯେଉଁମାନେ ଏ ବିଷୟରେ ଯେତେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ସେମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅଙ୍କନ ବା ଡ୍ରଇଂର ସାହାଯ୍ୟ ନ ନେଇ ନିଜେ ନିଜେ ଚିତା ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ଏହି ସୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ସବୁ ଚିତା ହୁଏ ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚ୍ଚ-ଧରଣର ଚିତା କୁହାଯିବ । ଯେଉଁ ଚିତା ଶିଳ୍ପରେ ସମାନତା ଯେତେ ଠିକ୍ ରହିଥାଏ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାକୁ ସେତେ ଭଲ ହୁଏ । ଏହା କେବଳ ଅଭ୍ୟାସ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ କୌଣସି ଅଲଙ୍କାରିକ ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖି ତାହା ଭୂଇଁ ବା କାନ୍ଥ ଉପରେ ସମାନତା ଓ ମାପ ଠିକ୍ ରଖି ଆଙ୍କି ନେଇ ତାହା ଉପରେ ଚିତା ବା ମୁରୁଜ ଦିଆଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଶିଳ୍ପୀର ସ୍ୱତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗତିରୁ ଏହାର ସୃଷ୍ଟି ହେଉ ନାହିଁ ବୋଲି, ଚିତା ସୁନ୍ଦର ଦିଶିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚଧରଣର ଚିତା ବୋଲି ଏହାକୁ କୁହା ଯାଇ ପାରିବନି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀ ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କ ଏହି ଅନୁକରଣ ମୋଟେ ମାଲୁମ ନାହିଁ । ଚିତା ଚିତ୍ରର ମୌଳିକତା ସେମାନଙ୍କ ଠାରେ ରହିଛି । ତାହା ଦ୍ୱାରା ଏ ଜାତିର ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ କଳ୍ପନା ଶକ୍ତିର ପରିଚୟ ମିଳେ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଆଜି ନାରୀ-ଶିକ୍ଷା ଭିତର ଦେଇ ଜାତୀୟ କଳା ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୋଧର ବିକାଶ କରାଇ ହୋଇ ପାରିବ ତାହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ଆଧୁନିକା ଶିକ୍ଷିତାମାନେ ଚିତା ଦେବା ଦରକାର ମନେ କରନ୍ତି ନାହିଁ ବରଂ ସେମାନଙ୍କର ଅମାର୍ଜିତତାର କାରଣଟିକୁ ଅଦରକାରୀ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଟିକିଏ ଭାବିଲେ ବେଶ୍ ଜଣାଯିବ ଆମର ରୁଚିଜ୍ଞାନ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୋଧ ଆସି କେଉଁଠି ପହଞ୍ଚିଲାଣି ।

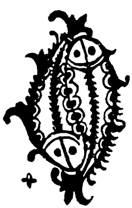

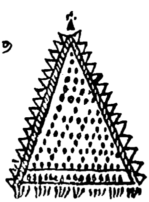

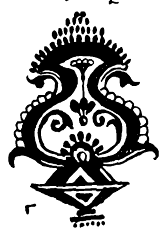

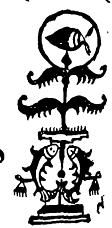

Digitized by srujanika@gmail.com

[ଶାନ୍ତିନିକେତନର ଚିତା]

ଗାଁ ଗହଳରେ ସାଧାରଣତଃ ଅରୁଆ ଚାଉଳ ବଟା ପାଣିରେ ଚିତା ଦେଇଥାନ୍ତି । ଯେଉଁ ଚିତା ଗୁଡ଼ିକ ଭୂଇଁରେ ଦିଆଯାଏ ତାହାକୁ ହାତର ପାପୁଲିରେ କାନି ସାହାଯ୍ୟରେ ଅଣିରଖି ମଧ୍ୟମା ଅଙ୍ଗୁଳିର ସାହାଯ୍ୟରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ରେଖା ପକାଇ ଚିତା ଦିଆଯାଏ । ଯେଉଁ ଚିତା ଗୁଡ଼ିକ ଦୁଆର ମୁହଁର କାନ୍ଥ ଦେହରେ ହୋଇଥାଏ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଚିତା ଅଙ୍ଗୁଳିର ରୂପ ସାହାଯ୍ୟରେ, କଦଳୀ ବାହୁଙ୍ଗା, ଏବଂ ଧାନ କେଣ୍ଡା ଦ୍ୱାରା କରିଥାନ୍ତି । ହଳଦୀ, ଚାଉଳ, କଳା ବେଲପତ୍ର ଗୁଣ୍ଡି ପ୍ରଭୃତି ସାହାଯ୍ୟରେ ମୁରୁଜ ମଧ୍ୟ ଗାଁ ଗହଳରେ ଦିଆଯାଏ । ଆଧୁନିକ କଳାଶିକ୍ଷା ଭିତର ଦେଇ ଚିତା ବା ମୁରୁଜ ନାନା ଜିନିଷ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦିଆ ଯାଉଛି । କୋଇଲା, ଇଟା, ଚୂନ, ମୁଗ, ବରି ଧାନ, ଚାଉଳ, ସୋରିଷ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଡାଲି ସାହାଯ୍ୟରେ ସମତଳ ସ୍ଥାନରେ ମୁରୁଜ ଦିଆଯାଏ । ରଙ୍ଗିନ ରଙ୍ଗ ସାହାଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ରଙ୍ଗିନ ଚିତା ଦିଆଯାଏ । ଗାଁ ଗହଳରେ ରଙ୍ଗିନ୍ ରଙ୍ଗିନ ଚିତା ବା ମୁରୁଜ ପାଇଁ ରଙ୍ଗ ସମ୍ମିଶ୍ରଣର ଜ୍ଞାନ ଟିକିଏ ଥିଲେ ଗାଁର ଚିତାର ଆକାର ଭିନ୍ନ ଧରଣର ହୋଇ ପାରନ୍ତା ।

ଚିତା ଏବଂ ମୁରୁଜ ବିଷୟରେ ଶାନ୍ତିନିକେତନର କଳା ଭବନରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ କିପରି ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ ଏ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ତାହା ଲେଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶାର କେତେକ ସ୍ଥାନରୁ ସଂଗୃହୀତ ଚିତାର ନମୁନା ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧ ସହିତ ଦିଆଯାଉଛି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ କିପରି ଚିତା ଦିଆ ଯାଉଛି ତାହାର ମଧ୍ୟ ନମୁନା ରହିଛି । ଧର୍ମ ଏବଂ ପର୍ବ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଓଡ଼ିଶାର ପୁର ପଲ୍ଲୀରେ ଚିତା ଦିଆ ହୋଇଥାଏ ସତ କିନ୍ତୁ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ଚିତାର ପର୍ବ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନଥାଏ । ସାଧାରଣ ଡ୍ରଇଂ ଶିକ୍ଷା ଭିତର ଦେଇ ଆଲଙ୍କାରିକ ଚିତ୍ରର ପ୍ରଚଳନ ଟିକିଏ ହୋଇ ପାରିଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଝିଅମାନେ ଭଲ ଏବଂ ନୂତନ ଧରଣର ଚିତା ଦେଇ ପାରିବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା କେଉଁ ପର୍ବରେ କିପରି ଚିତା ଦିଆ ଯାଇ ପାରିବ ତାହା ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିବେ ।

ଓଡ଼ିଆ ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କର ଏହି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ-ବୋଧ ମୂଳରେ ସମାଜର କଳାନୁରାଗ କେତେଦୂର ନିର୍ଭର କରିଛି ତାର ସାକ୍ଷୀ କୋଣାର୍କ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପଥରରେ ରହିଛି । ନାରୀ ଜାତିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ-ବୋଧ ଉପରେ ଛୋଟ ଘରକରଣା ଭିତରେ ସୁଷମାମୟ ହୁଏ, ତାହାର ସଂସ୍କୃତି ଉପାଦାନ ଭିତର ପ୍ରଭାବ ସେହିପରି ପଡ଼ିଥାଏ । ଓ ଏହି ଚିତା ଚିତ୍ରଣ ପରି ହାଣ୍ଡି ରଙ୍ଗ ଚନ୍ଦନ କାମ ଇତ୍ୟାଦି ନାନା କଳାପୂର୍ଣ୍ଣ ରୁଚି ଓଡ଼ିଆର ଜାତୀୟ ସଭ୍ୟତାର ଅଙ୍ଗ ରୂପେ ଥିଲା । ଆଜିକାଲି ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ଭିତର ଦେଇ ଚିତା ଚିତ୍ରଣ ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ସୃଜନୀ ଶକ୍ତି ଜନିତ ଶିକ୍ଷା ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷିତ ଝିଅମାନେ ପାଇ ପାରନ୍ତେ ତେବେ ସେମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଘରକରଣାର ଜୀବନ ସୁଷମାମୟ ହୋଇ ଉଠିଥାନ୍ତା ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ପୁର ପଲ୍ଲୀର ଏହି ସଂସ୍କୃତିକୁ ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା କିପରି ଅଧିକ ଉନ୍ନତି କରି ହେବ ତାହାର ସମାଧାନ ଦେବାର ଶିକ୍ଷା ଭାର ନେଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଆଶାକରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅର୍ଥନୀତିକ ପରିକଳ୍ପନା

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ସାହୁ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଭ୍ୟଦେଶ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ 'ଯୋଜନା' ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ। ଏହାର ଯେଉଁଠି ପ୍ରୟୋଗ ବା ପରୀକ୍ଷା କରି ଯାଇଛି, ସେଠାରେ ଦେଖା ଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କି ସାମାଜିକ ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ଜୀବନରେ ଘୋର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣି ଦେଇଛି। ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶ ଏହାପରି ଏକ ପନ୍ଥାଧରି ଦେଶ ଓ ଦଶକୁ ମହା ମହା ଆର୍ଥିକ ଦୁର୍ଗତିରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରୁଛନ୍ତି। ସୁତରାଂ ଉପସ୍ଥିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅର୍ଥ-ନୈତିକ ଜୀବନରେ ପରିକଳ୍ପନାର ଆବଶ୍ୟକତା କଣ ଏବଂ ଭାରତ କି ପ୍ରକାର ଯୋଜନା ଗଢିବ, ଏ ସବୁର ଝିକ୍‌ନିଖ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ।

ପରିକଳ୍ପନା କଣ ?—ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଅଧିକ ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଖୋଜି ବସେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ କି କି ନୀତି ଧରିବାକୁ ହେବ କଳ୍ପନା ଜଳ୍ପନା କରେ। ତାପରେ ସେ ଏ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗଣ୍ଡି ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସି ଉଚ୍ଚ ଚିନ୍ତା କରେ—କିପରି ଏକ ସୁସଙ୍ଗଠିତ ସମାଜ ସ୍ଥାପନ କରି ପାରିବ। ଏହିଠାରେହିଁ ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବଳି ପଡେ, ସେ ସମାଜକୁ ଅଶାନ୍ତି ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳାରୁ ମୁକୁଳେଇବା ପାଇଁ ଯଥା ସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରେ। ତାପରେ ତାର କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ପରିସର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ବୃଦ୍ଧି ପାଏ, ସେ ଏହି ବୃହତ୍ତର ବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରେ ରହି ଦେଶ ଓ ଦେଶ ବାସୀଙ୍କର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ଆଣିବାପାଇଁ ସହଯୋଗୀ ମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସାମାଜିକ ବା ଅର୍ଥନୀତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ତିଆରି କରେ। ଠିକ୍ ଏହିଠାରେହିଁ 'ପରିକଳ୍ପନା'ରୂପ ପାଏ।

ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ:—'ପରିକଳ୍ପନ'ର ଅର୍ଥ ଅତି ବ୍ୟାପକ। ଏହା ମାନବ ଜୀବନର ସବୁ ଦିଗକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରେ। ତଥାପି ଅଳ୍ପରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ପରିକଳ୍ପନା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ଦିଗରେ ବ୍ରତୀ ହୁଏ। ମୋଟା ମୋଟି ଏହାର ଦୁଇଟି ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିଛି, ପ୍ରଥମତଃ ଜୀବନ ଯାତ୍ରାର ମାନ standard ଉନ୍ନତ କରିବା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଜାତୀୟ

ସମ୍ପଦ ବୃଦ୍ଧି କରିବା। କେବଳ ଅର୍ଥନୀତି ଜୀବନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ, ପରିକଳ୍ପନା ମଧ୍ୟ ମାନବର ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନକୁ ସମାନ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଉଚିତ।

ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ପରିକଳ୍ପନାର ଅଧ୍ୟୟନ—:ଯେ କୌଣସି ଦେଶ ଉତ୍ପାଦନରେ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ଅରାଜକତାକୁ ଏଡ଼େଇବା ପାଇଁ ବିବିଧ ପ୍ରକାର ପରିକଳ୍ପନାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ। ଯେଉଁଠି ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟ ମାନ୍ଦା ପଡ଼ିଯାଏ, ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଏନା, ଜିନିଷ ପତ୍ରର ଦରଦାମ ଖସିପଡେ, ବେକାର ସମସ୍ୟା ମୁଣ୍ଡ ଟେକେ, ସେଠାରେ ଦେଶକୁ କୌଣସି ଏକ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିକଳ୍ପନା ଉପରେ ଠିଆ ନ କରାଇଲେ ଗତି ନାହିଁ। ଏଇଥିପାଇଁ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଦେଶ ହେଉ ବା ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦେଶ ହେଉ, ସେଠାରେ ପରିକଳ୍ପନାର ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରୟୋଜନ ରହିଛି।

ଯାହାହେଉ, ରୁଷିଆର ଉଦ୍ୟମ ଏ ଦିଗରେ ପ୍ରଥମ। ସାମ୍ୟବାଦର ଆଦି-ଗୁରୁ ମାର୍କସ୍ ଓ ଏଞ୍ଜେଲ ଅର୍ଥନୀତି-ଗତ ଜୀବନକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଯେଉଁ ନୂଆ ଦୁନିଆର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ ତାହା ୧୯୨୮ ମସିହାରେ ମାର୍ଶାଲ୍ ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରୁଷିଆରେ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା। ଏହା ସାଧାରଣତଃ "ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ପରିକଳ୍ପନା" ନାମରେ ପରିଚିତ। ରୁଷିଆର ଏହି ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଇଂଲଣ୍ଡର ସ୍ୟାର୍ ଉଇଲିଅମ୍ ବେଭେରିଜ୍ କହିଛନ୍ତି, ରୁଷିଆ ଯେଉଁ ବାହାଦୁରି ଦେଖାଇଲା ତାହା ଅତି ଅପୂର୍ବ କଥା। ଏହାଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା ଯେ ଆମେ ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବରେ ଜାତୀୟ ପରିକଳ୍ପନା ତିଆରି କରି-ପାରିଲେ ତାହା ସମାଜରେ ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣି ପାରିବା। (Freedom from Idleness—୮୯ ପୃଷ୍ଠା) ଯାହାହେଉ ରୁଷିଆର ଏ ଯେଉଁ ଚେଷ୍ଟା ତାହା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କର ଆଖି ଖୋଲି ଦେଲା।

ଏହା ଦେଖାଦେଖି ଆମେରିକାରେ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ବିପନ୍ନ ହୋଇ ପଡୁଥିବାବେଳେ ସଭାପତି ରୁଜ୍‌ଭେଲ୍‌ଟ ୧୯୨୯ ମସିହାରେ New Deal 'ନୂତନ ବ୍ୟବସ୍ଥା' ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କଲେ। ଏହା ପରେ ପରେ ଇଂଲଣ୍ଡର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା। ପ୍ରଥମ କରି ବ୍ରିଟେନ୍‌ରେ ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ବେଭେରିଜ୍ ସାହେବ ଏକ ସୁଚିନ୍ତିତ ପରିକଳ୍ପନା ମସ୍ତିଷ୍କରୁ ବାହାର କଲେ। ତାହା ବେଭେରିଜ୍‌ଙ୍କ ଅର୍ଥନୀତିକ ପରିକଳ୍ପନା ନାମରେ ଖ୍ୟାତ। ଏ ଯୋଜନାରେ ରୋଗ, ଅଭାବ, ଅଜ୍ଞତା ଆଳସ୍ୟ ଓ ମଳିନତା—ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ବିରାଟ ଦୈତ୍ୟଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଲଢିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି।

ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶ ଆଡକୁ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ଏମାନେ ଅର୍ଥନୀତିକ ଯୋଜନା ଗଢ଼ିବା ଦିଗରେ ପଛରେ ପଡ଼ି ନାହାନ୍ତି। ପ୍ରଥମ କରି ନବତୁର୍କିର ଜନ୍ମଦାତା କେମାଲପାଶା ଏହାକୁ ତୁର୍କି ଦେଶରେ ପରୀକ୍ଷା କଲେ। ତାପରେ ଇରାନ୍, ଇଜିପ୍ଟ, ଆଫଗାନିସ୍ଥାନ ଓ ଚୀନ ଏଥିରେ ଆତ୍ମ-ନିବେଶ କଲେ। ଅବଶ୍ୟ ଜାପାନ ଏହି ଯୋଜନା ଗଢି ଖୁବ୍ କମ୍ ଦିନରେ ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପୀ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାର କରି ଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ତାର ଅଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଏ ଉନ୍ନତିର ପ୍ରଧାନ ଅନ୍ତରାୟ ହେଲା।

ଏ ହେଲା ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିକଳ୍ପନାର ସାର କଥା। ଭାରତର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଯେଉଁ ଯୋଜନା ତିଆରି କରାଯାଇଥିଲା, ସେ ବିଷୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପଦେ ଅଧେ ବିଚାର କରାଯାଉ।

ଭାରତୀୟ ପରିକଳ୍ପନାର ଇତିହାସ:—ପରିକଳ୍ପନା ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଭାରତରେ କିଛି ଗୋଟିଏ ନୂଆ କଥା ନୁହେଁ। ଏହା ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ 'ସୁଜଳା ସୁଫଳା ଶସ୍ୟ ଶ୍ୟାମଳା' ଭାରତ ଖଣ୍ଡରେ ଗଢି ଉଠିଥିଲା। ଏହି କଥାକୁ ଯେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ କୁମାରପ୍ପା ଜୋର ଗଳାରେ କହିଛନ୍ତି, "ଅତି ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଭାରତରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଯୋଜନା ତିଆରି ହୋଇ ଆସୁଛି ଏବଂ ରୁଷିଆର ଏ ଯେଉଁ ନୂଆ ପରିକଳ୍ପନାର ସ୍ୱପ୍ନ, ତାହା ପିଲାଙ୍କ ଖେଳ-ଖେଳ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ (The Gandhian approach to planned Economy)" ଯାହାହେଉ ଏ ଉକ୍ତିର ଯଥାର୍ଥ ସତ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନକରି ଭାରତରେ କି କି ଧରଣର ପରିକଳ୍ପନା ଗଢ଼ା ଯାଇଛି ଏବଂ ସେଥିରେ କେଉଁମାନେ ନେତୃତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି, ତାହା ଦେଖିବା।

ଭାରତରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିକଳ୍ପନା ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି, ତା'ର ସର୍ବପ୍ରଥମେ ସେ ବିଷୟରେ ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ପୂଜ୍ୟ ଗାନ୍ଧିଜୀ। ସେ ଭାରତର ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ ଜୀବନକୁ ନିରାପଦ ରଖିବା ପାଇଁ ବହୁ ଉପାୟ ମାନ ଖୋଜିଥିଲେ। ସେ ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲେ ଯେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାର କଳ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରାହିଁ ଭାରତର ଭାଗ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ପାରିବ। ସୁତରାଂ ପ୍ରଥମ କରି ତାଙ୍କ ଲେଖା ଓ ବକ୍ତୃତାରୁ ଅର୍ଥନୀତିକ ପରିକଳ୍ପନାର ଆଭାସ ମିଳେ। ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ପରିକଳ୍ପନାର ଅଗ୍ରଦୂତ କୁହାଯିବ।

ତାପରେ ଭାରତରେ ଯେତେବେଳେ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂକଟ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇପଡ଼ିଲେ। ଦେଶକୁ ଏହି ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ଧ୍ୱଂସ ମୁଖରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ସାର୍ ଏମ୍ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରାୟା। ଆଗଭର ହୋଇପଡ଼ିଲେ। ସେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଛାଞ୍ଚରେ ଅର୍ଥନୀତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ପ୍ରଣୟନ କଲେ। ତାହା ୧୯୨୦ ମସିହାର କଥା। ତାପରେ ୧୯୩୫ ମସିହାରେ Planned Economy for India ପୁସ୍ତକରେ ସେ ଭାରତର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅବସ୍ଥା। ପ୍ରତି ସଜାଗ ରହି କି-ପ୍ରକାର ପରିକଳ୍ପନା ଗଢ଼ାଯାଇପାରେ, ତାର ଏକ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି। "ଭାରତୀୟ ପରିକଳ୍ପନା ଉଗ୍ର ସାମ୍ୟବାଦ ନୀତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବ। ଏହା ମୂଳତଃ କେନ୍ଦ୍ର ବିଶେଷଙ୍କ ଉପାର୍ଜନ କ୍ଷମତା ଉପରେ ଆସନ ଲଗିବା ଭଳି ସମଷ୍ଟିଗତ ସହଯୋଗୀ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବ।"

ଜାତୀୟ ପରିକଳ୍ପନା କମିଟି:—ଯାହା-ହେଉ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରାୟାଙ୍କ ପରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାର ଦିଗରେ ହେଉ ବା ପ୍ରଚୁର ଉତ୍ପାଦନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ହେଉ, ବହୁ ଯୋଜନା ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା। ଏହି ଅବସରରେ ୧୯୩୭ ମସିହାରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଜାତୀୟ ପରିକଳ୍ପନା କମିଟି କଂଗ୍ରେସ ଦ୍ୱାରା ଗଠନ କରାଗଲା। ଏଥିରେ ଭାରତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅର୍ଥନୀତିବିଦ୍, ଅଧ୍ୟାପକ, ବୈଜ୍ଞାନିକ, ଶିଳ୍ପପତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗର ପ୍ରତିନିଧି-ମାନେ ସକ୍ରିୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ। ପଣ୍ଡିତ ଜହରଲାଲ ନେହରୁ ଏହାର ସଭାପତି ଥିଲେ। ଏହି ପରିକଳ୍ପନାର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା, "ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାର ନହୋଇଛି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଶରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ବେକାର ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିହେବ ନାହିଁ କି ଜାତୀୟ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅର୍ଥନୈତିକ ଜୀବନରେ ପୁନର୍ଗଠନ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ (Discovery of India, ୩୪୫ ପୃଷ୍ଠା।)" ପୁନଶ୍ଚ ଜାତୀୟ ପରିକଳ୍ପନାରେ ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନଧାରଣ ପାଇଁ ନିମ୍ନତମ ଏହି କେତୋଟି ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ବସ୍ତୁର ବ୍ୟବସ୍ଥା—
[କ] ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ, [ଖ] ବସ୍ତ୍ର ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, [ଗ] ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ [୧] କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରଚୁର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ଆନ୍ଦୋଳନ, [୨] ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି, [୩] ବେକାର ସମସ୍ୟା ଦୂରୀକରଣ, [୪] ଜଣପିଛା ଆୟ ବୃଦ୍ଧି, [୫] ନିରକ୍ଷରତା ଦୂରୀ କରଣ, [୬] ସର୍ବସାଧାରଣ ଉପଭୋଗ ସାମଗ୍ରୀର ପ୍ରସାର, [୭] ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସାର ସମାନ ସୁଯୋଗ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା, [୮] ସାଧାରଣ ଜୀବନ ଧାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯୋଗାଇବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା। ଦେଶର ସମୃଦ୍ଧ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସର୍ବବିଧ କ୍ଷେତ୍ର ଏ ପରି-କଳ୍ପନାରେ ରହିଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଭାରତର କର୍ଣ୍ଣଧାର ଗୋଟିଏ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ପ୍ରସାର ଉପରେ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ ଏ ପରିକଳ୍ପନାରୁ ପରିତ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା।

ଏ ସବୁ ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ନେହେରୁ ପରିକଳ୍ପନାହିଁ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଶିଥିଳ ହୋଇପଡ଼ି ୧୯୪୦ ଅବଧିରୁ ନିର୍ଜୀବ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା। କୁହାଗଲା ଯେ ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପୀ ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଭାରତର ପରାଧୀନତା ଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଘୋର ବାଧାବିଘ୍ନ ସୃଷ୍ଟି କଲା। ତା ପରେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟରୁ ଏଥିରେ ଦୁଇଟି ଦଳ ଥିଲେ। ପ୍ରଥମ ଦଳ ଲୋକଙ୍କର ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାର, କଳ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନା କୁକୁଟ୍ ଉଠିଲା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଦଳ ହେଉଛନ୍ତି ଗାନ୍ଧିପନ୍ଥୀ, ଯେଉଁମାନେ କି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତି ଉପରେ ବିଶେଷ ଜୋର ଦେଉଥିଲେ। ଫଳରେ ଏହି ଦୁଇ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଟଣା ଓଟରା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୋଟ ମୋଟ କାରଣରୁ ଜାତୀୟ ଆଶା ଭରସାର ସୌଧ ତଳି ପଡ଼ିଲା।

ବମ୍ବେ ପରିକଳ୍ପନା:—ଏହା ପରେ ପରେ ୧୯୪୩ରେ ଜେ, ଆର୍, ଡି, ଟାଟା, ଜି, ଡ଼ି, ବିରଳା, ସାର୍ ଅରଦେଶିର ଦଲାଲ, ଶ୍ରୀ ଓ ଜନ୍ ମାଥାଇ ପ୍ରଭୃତି ଆଠଜଣ ବରିଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବମ୍ବେ ପରି-କଳ୍ପନା ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କଲା। ଏଥିରେ କୁହାଗଲା ଯେ ୧୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଜଣପିଛା ଆୟ ଦ୍ୱିଗୁଣ ବଢିଯିବ। ଏଥିରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ଥିଲା ତାହା ଦେଶକୁ ଏକ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରଧାନ ଦେଶରେ ପରିଣତ କରିବାର ଆଶା ଭରସା ଥିଲା। ଏ' ପରିକଳ୍ପନାର ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ଯାହା ହେଉନା' କାହିଁକି ଇଂଲଣ୍ଡର ସୁବିଖ୍ୟାତ ଲେଖକ ବେଭରିଜ୍ କହନ୍ତି "ଜାତିର ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପରିକଳ୍ପନାରେ ପ୍ରଥମେ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖାଦ୍ୟ ଓ ବାସର ସଂସ୍ଥାନର ବନ୍ଦୋ-ବସ୍ତ। ଖାଦ୍ୟ ଓ ବାସ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ହେଲେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଥା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଅ।

ଏହା ଦେଖିଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିକଳ୍ପନାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟମାନ

[୭୩ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ବେତାର ନାଟକ

ଲେଖକ—ପଦ୍ମନ୍ ଦାସ

ବେତାର ନାଟକ କହିଲେ ଅନେକଙ୍କର ମନରେ ଅଭିନବ ଏକ ବସ୍ତୁ ବୋଲି ଧାରଣା ହୋଇପାରେ । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ଏ ପ୍ରକାର ଧାରଣା କରିବାର କୌଣସି ଯୁକ୍ତି ସଙ୍ଗତ କାରଣ ନାହିଁ । ନାଟକ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାଟକ, ସେ ନାଟକ ରଙ୍ଗ ମଞ୍ଚ, ପର୍ଦ୍ଦା, ଅଥବା ବେତାର ଯେ କୌଣସି ମାଧ୍ୟମରେ ଅଭିନୀତ ହେଉନା କାହିଁକି । ଅଧୁନା ବେତାର ନାଟକ ନାମରେ ସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ନୂତନ ଅଙ୍ଗ ପରିପୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଉଠିଛି, ଏହାର ବୟସ ଖୁବ୍ କମ୍, ୨୫।୬ ବରଷରୁ ବେଶୀ ହେବ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧ-ର ବେତାର ନାଟକର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏବଂ ଏହାର ଲିଖନର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଦ୍ଧତିର କଥାହିଁ ପ୍ରଧାନ ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବେତାର କେନ୍ଦ୍ର ଖୁବ୍ ନୂତନ । ଯଦି ଓ କଟକ ବେତାର କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାର ପୂର୍ବେ କଲିକତା କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରଚାର କରାଯାଉଥିଲା ତଥାପି ତାକୁ ଓଡ଼ିଆର ସଂସ୍କୃତି ଅଥବା ସାହିତ୍ୟର ପରିପୂରକ ସହାୟକ ବୋଲି ଆମେ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରୁନାହିଁ । କଟକ ବେତାର କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପିତ ହେବା ପରେ ଆମେ ଆମର ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ବାହକ ହିସାବରେ ଗୋଟିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଭାବ ଶାଳୀ ମାଧ୍ୟମ ପାଇଥାଇଁ ଯାହାର ପ୍ରତିଭା ଅଛି, ସାହିତ୍ୟ ଶିଳ୍ପ, ଓ କଳାଚର୍ଚ୍ଚା ଯେଉଁ ମାନେ ସାଧନା ହିସାବରେ ଜୀବନରେ ଗ୍ରହଣ କରନେଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଭା ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ଆସି ଯୁଟିଛି ।

ଯେଉଁ ମାନେ ସାଧାରଣତଃ ନାଟକ ଲେଖିଥାନ୍ତି ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଅନୁମାନ କରି ନିଅନ୍ତି ଯେ ନାଟକଟି ମଞ୍ଚରେ ଅଭିନୀତ ହେବ ଅଥବା ଚଳଚିତ୍ର ରୂପେଲି ପର୍ଦ୍ଦାରେ ରୂପାୟିତ ହୋଇ ଉଠିବ । ଅର୍ଥାତ ନାଟ୍ୟକାର କୌଣସି ଏକ ଦର୍ଶକ ସମାଜର ଚିନ୍ତା ଓ ଭାବ ଧାରାକୁ କଳ୍ପନା କରି ନେଇ ନାଟକଟି ରଚନା କରେ । ଅନଭିଜ୍ଞ ବେତାର ନାଟ୍ୟକାର ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଧାରଣାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନାଟକ ରଚନାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ଏବଂ ଏହାର ଫଳରେ ହୁଏତ ଭଲ ନାଟକ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ କିନ୍ତୁ ବେତାର ଉପଯୋଗୀ ନାଟକ ରଚିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଜାତୀୟ ଅଭିନୟ ସଙ୍ଗେ ବେତାର ଅଭିନୟର ଏହି ସ୍ଥାନରେହିଁ ମୂଳଗତ ନୀତି ପାର୍ଥକ୍ୟ । ବେତାର ନାଟକର ଅନୁଗ୍ରାହକ ଦର୍ଶକ ନୁହନ୍ତି ଶ୍ରୋତା । ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କୁ କଳ୍ପନା କରି ନେବାକୁ ହେବ ଯେ ତାଙ୍କର ରଚନା ଦଳେ 'ଦୃଷ୍ଟିହୀନ' ଦର୍ଶକ ନିକଟରେ ପରିବେଷିତ ହେଉଛି, ଏକମାତ୍ର ଶ୍ରବଣ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ସାହାଯ୍ୟରେ ଯେଉଁମାନେ ରସ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି । ମଞ୍ଚରେ ଏବଂ ଚଳଚିତ୍ରରେ ସୁଗଠିତ ଅବୟବ, ସୁନ୍ଦର ମୁଖଶ୍ରୀ, ସୁଠାମ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ ଏହି ସବୁଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ଆଂଶିକ ମନୋରଞ୍ଜନ କରିବା ସମ୍ଭବ । କିନ୍ତୁ ଦୃଷ୍ଟିହୀନ ଦର୍ଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ପାଖରେ ଏହି ସବୁର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ଫଳରେ ଲେଖକଙ୍କୁ ଏପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ପରିବେଷଣ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ କେବଳ ମାତ୍ର ଶ୍ରବଣ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ସାହାଯ୍ୟରେହିଁ ନାଟକଟି ଯେପରି ଶ୍ରୋତୃ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ମନରେ ରେଖାପାତ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ ।

ଗୋଟିଏ ବେତାର ନାଟକରେ କେତୋଟି ଦୃଶ୍ୟ ରହିବା ଉଚିତ୍, ଏଇ ସଂପର୍କରେ କୌଣସି ଧରାବନ୍ଧା ନିୟମ ନାହିଁ । ଲେଖକଙ୍କର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଭା ଉପରେହିଁ ଦୃଶ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଭର କରେ । ସାଧାରଣତଃ ୧୫ ଠାରୁ ୩୦ ମିନିଟ ସମୟ ଅଭିନୀତ ହେବାର ଉପଯୋଗୀ କରି ବେତାର ପାଇଁ ନାଟକ ଲେଖିବାକୁ ହୁଏ । ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ସଂକୁଚିତ ସୀମାବଦ୍ଧ ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଉପାଖ୍ୟାନ ଅଥବା ଘଟଣାକୁ କେତୋଟି ଦୃଶ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ, ତାହା ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କର ବିଚାର୍ଯ୍ୟ । ଏଠି ସ୍ମରଣ ରଖିବା ପ୍ରୟୋଜନ ଯେ ବେତାର ନାଟକରେ "ବିଶ୍ରାମ" ଅଥବା "ଟେରଭର" କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମିନିଟ ଶ୍ରୋତୃ ମଣ୍ଡଳୀର ମନକୁ ଜାଗ୍ରତ ଓ ଆକୃଷ୍ଟ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଟିକେ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ଆଲୋଚନା ବୋଧହୁଏ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ନାହିଁ । ଆଠଣା କିମ୍ବା ମୁଁ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ଅଭିନୟ କିମ୍ବା ଚଳଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଁ ସେତେବେଳେ ଆମର ଯେ ମାନସିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଥାଏ, ବେତାରର ଶ୍ରୋତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭାବ । ବରଂ ବେତାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପରୀତ ଅବସ୍ଥା ଘଟିବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ । କର୍ମ ଜୀବନର ବ୍ୟସ୍ତତା ଓ କ୍ଳାନ୍ତି, ଦୈନନ୍ଦିନ ଅଭାବ ଅଭିଯୋଗ, ପ୍ରାତ୍ୟହିକ ଭଲ ମନ୍ଦର ବୈଚିତ୍ର୍ୟହୀନ ପୁନରାବୃତ୍ତି ଏଇ ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ବେତାରର ଶ୍ରୋତା ନିତାନ୍ତ ଅଭ୍ୟାସ ବଶତଃ ବେତାର ଯନ୍ତ୍ରଟି ଖୋଲି ଦିଏ । ଏଇ କାରଣରୁ ବେତାର ଉପଯୋଗୀ ନାଟକ ରଚନା କରିବା ଖୁବ୍ ଆୟାସ ସାଧ୍ୟ । କାରଣ ଏକ ପ୍ରତିକୂଳ ଆବେଷ୍ଟନୀ ହୁଏତ ଶ୍ରୋତାଙ୍କ ମନକୁ ୧୫ ଅଥବା ୩୦ ମିନିଟ ସମୟ ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବାନ୍ଧି କରି ଅଣିବା ସହଜ କଥା ନୁହେଁ ।

ବେତାର ନାଟକର ଚରିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା କେତେ ହେବା ଉଚିତ ଏଇ ସଂପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖକଙ୍କୁ ବିଶେଷଭାବରେ ସର୍ତ୍ତକତାସହିତ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହା ସହଜରେ ଅନୁମାନ କରିବା ସମ୍ଭବ ଯେ ମଞ୍ଚୋପଯୋଗୀ ନାଟକ ଓ ବେତାର ନାଟକ—ଏହା ଭିତରେ ମୂଳଗତ ନେଇ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିବା ହେତୁ ଚରିତ୍ରର ସଂଖ୍ୟା ବେତାର ନାଟକରେ-ଅପେକ୍ଷା କୃତ କମ୍ ହେବ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଚିତ । ଗୋଟିଏ ପୁରା ପୁରି ସମୟ ଅର୍ଥାତ ୩୦ ମିନିଟ ସମୟରେ ଅଭିନୟ ଉପଯୋଗୀ ବେତାର ନାଟକରେ ୬ଟିରୁ ଅଧିକ ଚରିତ୍ର ଥିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ନୁହେଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏ ସଂପର୍କରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଧରାବନ୍ଧା ନିୟମ ନାହିଁ । ଚରିତ୍ର ସଂଖ୍ୟାର ତୁଳନାରେ ଚରିତ୍ର ଅଙ୍କନର ଦିଗରେ ଲେଖକଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଦୃଷ୍ଟି ନିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ । ବେତାର ନାଟକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଏପରି ଭାବରେ ଅଙ୍କନ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ଶ୍ରୋତା କେବଳ ମାତ୍ର ଶ୍ରବଣ ଦ୍ୱାରାହିଁ ଅତି ସହଜରେ ଏକଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଚରିତ୍ରର ପାର୍ଥକ୍ୟ ବୁଝି ନେଇ ପାରିବେ । ଚରିତ୍ର ଅଙ୍କନର ଏହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଫୁଟାଇବା ବିଷୟରେ ଅଭିନୟ ପରିଚାଳକ ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକର କଳା କୁଶଳତା ଅନେକାଂଶରେ ପ୍ରୟୋଜନ । କାରଣ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରିତ୍ର ଯେପରି ଭାବରେ ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ ଗତିରେ ସ୍ୱୀୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଓ କଥାର ଭିତର ଦେଇ ପରିସ୍ଫୁଟ ହେବ ଠିକ ସେପରି ବଚନ ଭଙ୍ଗୀ ଏବଂ କଣ୍ଠ ସ୍ୱରର ନିଜସ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ତାହା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ ଉଠିବ । କୁଶଳୀ ଅଭିନୟ ପରିଚାଳକଙ୍କର ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀ ନିର୍ବାଚନ ବିଷୟରେ ସେଥିପାଇଁ ବିଶେଷ ବିବେଚନାର ସହିତ ସ୍ଥିର କରିବା ଦରକାର ।

ଅନେକେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଥାନ୍ତି— କି ପ୍ରକାର ବିଷୟ ଅବଲମ୍ବନ କରି ବେତାର ନାଟକ ରଚିତ ହେବା ଉଚିତ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର କୌଣସି ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଗୋଟିଏ କଥାରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଯେ କୌଣସି ବିଷୟ ଅବଲମ୍ବନରେ ବେତାରରେ ଅଭିନୟ ଉପଯୋଗୀ ନାଟକ ରଚନା କରିବାକୁ ହୁଏ । ମାନବ ଜୀବନର ଦୁଃଖ ସୁଖ, ହର୍ଷ, ବିଷାଦ, ପ୍ରେମ, ବିରହ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ନିର୍ଯାତନ ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା, ଇତିହାସର ଉତ୍‌ଥାନ ପତନ ।

ସାମାଜିକ ବନ୍ଧୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗୁର ସହିତ ଆମେ ପରିଚିତ ହେବାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରି ଥାଉଁ । ଏହି ପରିଚୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅଥବା ପରୋକ୍ଷ ହୋଇ ପାରେ । ଲେଖକର ପ୍ରତିଭା ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଘଟଣାକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ନାଟକ ଆକାରରେ ତାହାକୁ ରୂପ ଦେଇ ପାରେ । ଏବଂ ଯେ ହେତୁ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ନାଟକ ପରି ଏଠାରେ କୌଣସି ଧରା ବନ୍ଧା ନିୟମ ନାହିଁ ସେହି ହେତୁ ବେତାର ନାଟ୍ୟକାର ସମ୍ମୁଖରେ ତାହାର ପ୍ରତିଭାର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ । ନାଟ୍ୟକାର ନିପୁଣ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ଯେ କୌଣସି ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଶ୍ରୋତାର ସମ୍ମୁଖରେ ଅଭିନୟ ଉପଯୋଗୀ କରି ଉପସ୍ଥାପିତ କରିପାରେ ।

ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେପରି ବେତାର ନାଟକ ରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେପରି ଲେଖକଙ୍କୁ ରଚନାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସଂପର୍କରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ସଚେତନ ହେବା ଦରକାର ।

ଲେଖକଙ୍କ ନିଜ ଦକ୍ଷତା ଥିଲେ ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଭୂତିର ମାତ୍ରା ଦୁର୍ବଳ ଥିଲେ ବାସ୍ତବ ଜୀବନ ସଂପର୍କରେ ନାଟକ ରଚନା କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସଫଳ ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ବିସ୍ମୟ ଓ ନିଜସ୍ୱ କଳ୍ପନା ଶକ୍ତି, ମଞ୍ଜୁଳ ପ୍ରତିଭା ଏବଂ ଭାଷା ବିନ୍ୟାସ ଓ ଶୈଳୀରେ ସୁନିପୁଣ କଳା-କୁଶଳତା ଏହି ତିନିଟିର ସମନ୍ୱୟରେ ହିଁ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ବେତାର ନାଟିକା ରଚିତ ହେବା ସମ୍ଭବ । କିନ୍ତୁ ଏହି ତିନୋଟି ପ୍ରଧାନ ବିଷୟର ମଧୁର ସମନ୍ୱୟ ଏବେସବୁର ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଅଧୀନ ଲେଖକ ସେହିମାନଙ୍କ କଥାହିଁ ମନେରଖି ଏଠି ଆଲୋଚନା କରିଅଛି : ଯେଉଁମାନେ କି ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତିଭାର ଅଧିକାରୀ ନହୋଇ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଅଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟବସାୟ, ଏକାଗ୍ରତା ଏବଂ ନିୟମିତ କଳା ଚର୍ଚ୍ଚା ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଭିନବ ଓ ବୈଚିତ୍ର୍ୟମୟ ବେତାର ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ନାଟିକା ରଚନା କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସୀ ।

—*—

[ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିକଳ୍ପନା ୭୧ ପୃଷ୍ଠା ପରରୁ]

ପରିଚୟ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ କି ପ୍ରକାରରେ ପରିକଳ୍ପନା ରଚନା କରିବାକୁ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ କି ଏହା ଅସଲ ଅର୍ଥରେ ଜୀବନରେ ଘୋର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିପାରିବ । ଗୋଟିଏ ଛୋଟ କଥାରେ ଏ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରି ପ୍ରବନ୍ଧ ଶେଷ କରାଯାଉ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ ପରେ ପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶରେ 'ଯୁଦ୍ଧ ପୁନର୍ଗଠନ' କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନା କରି କରାଯାଇଛି । ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳ ପାଇଁ ଏ ଅସ୍ଥାୟୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଛନ୍ତି । ତଥାପି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ 'ସକ୍ରିୟ ସହଯୋଗ' ଅଭାବରୁ ଆଶାଜନକ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଯାହା ହେଉ ଏହାକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ଥିବାରୁ ଏକ ନୂତନ 'ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିକଳ୍ପନା' ନକଲେ ଆଉ ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ଗାନ୍ଧୀ ଅର୍ଥନୀତି:—ଭାରତରେ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ହାସଲ କରିବାକୁ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ସମାଜରେ ଜନମତକୁ ପାଙ୍ଗେଦେଇ ବଡ଼ ଉତ୍ପାଦନ କଳକାରଖାନା ବସାଇ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାର କରିବାର ଯେଉଁ ବାଦ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ପରି ଏକ କୃଷି-ପ୍ରଧାନ ଦେଶ ପକ୍ଷରେ ସେଥିରେ ଶାନ୍ତି ଅସମ୍ଭବ । ଏହି ଜଟିଳ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ଦେଶକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଜାତିର ପିତା ଗାନ୍ଧିଜୀ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତି ତଥା କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ଉପରେ ବିଶେଷ ଜୋର ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏହିଠାରେ ହିଁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ 'ଅର୍ଥନୀତି ପରିକଳ୍ପନା'ର କଥା ଉଠେ । କାରଣ ଜହରଲାଲ ଦାସ ମୌଳିକ ଭାବରେ କହନ୍ତି—"ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ କରାଯାଇ ଥିବାରୁ ଜାତୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ କି ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଧନିକ ଶ୍ରେଣୀ ବହୁଲୋକଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରିବାର ବାଟ ପାଇବେ ନାହିଁ ।" ଏହାହିଁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଅର୍ଥନୀତିକ ପରିକଳ୍ପନାର ସତ୍ୟ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଥା ।

ପ୍ରଜନିଷ୍ଟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଅଗରୱାଲ୍ ତାଙ୍କ "The Gandhian Plan" ପୁସ୍ତକରେ ଭାରତ ପରି ଅନୁନ୍ନତ ଦେଶରେ ଗାନ୍ଧୀ ପରିକଳ୍ପନାର ସଫଳ ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଦେଖାଇ ସେ ଏହି ଯୁକ୍ତି ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ପୁସ୍ତକରେ 'ସରଳ ଜୀବନଯାପନ ଓ ଉଚ୍ଚ ଚିନ୍ତା' ଉପରେ ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂଗଠନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସୁତରାଂ ସେହିପରି ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଦର୍ଶ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ ଯାଇ ଆମେ ଆମର ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ପାରିବା ।

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା
କୋଁଆ ରକ୍ତ ଔଷଧ
ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧଳା କୁଷ୍ଠ, ଦେହରେ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏଣ୍ଡ କୋଂ
ଠିକଣା: ଜାଲିଟେରଙ୍ଗା, ରାଣୀହାଟ
କଟକ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ

(ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧ)—ପୁରସ୍କାର ୫୮୮

ମନୁଷ୍ୟହିଁ ମାନବ ଜଗତରେ ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ଜନ୍ମ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ମାନବ ନିଜ ମନର ଭାବ କେବଳ ଇଙ୍ଗିତ ଓ ସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲା । କ୍ରମେ ଶିଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ମାନବ ନିଜର ମନୋଭାବକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ତା ପରେ ଭାଷାର ଉଦ୍ଭାବନ । ଏହି ଭାଷା ପରସ୍ପର ମାନବକୁ ଏକତ୍ର କରିଦେଲା । ଏହି ଭାଷା ବଳରେ ଆଜି ଆମେ ଓଡ଼ିଆ । ଏ ଦେଶ ଉତ୍କଳ । ମାନବର ଏହି ଆତ୍ମା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ହିଁ ସାହିତ୍ୟ । ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ମସ୍ତିଷ୍କବାନ ନୁହେଁ; ମନୁଷ୍ୟର ଆତ୍ମା ଓ ହୃଦୟ ଅଛି । ସେହି ଆତ୍ମା ଓ ହୃଦୟକୁ ସାହିତ୍ୟର ମୂଳ ସ୍ୱରୂପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଯାଇପାରେ । ଆତ୍ମା ଏବଂ ହୃଦୟ ଲୋପ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାହିତ୍ୟର ଲୋପ ହେବ ନାହିଁ ଏହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଆଡକୁ ନଜର ଦେଲେ ଦେଖିପାରିବା—ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ଯଥାଃ—କଳା ପାଇଁ କଳା—ଓ ସ୍ୱୟଂସିଦ୍ଧା (art for art's sake.) ଏ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଯୁଗରେ ଗଣ ସାହିତ୍ୟ ବୋଲି କଥା ଟିଏ ମଧ୍ୟ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ସାହିତ୍ୟକୁ କେତେକ ଲେଖକ ନାପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । କାଳର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସାହିତ୍ୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ । ଗଣ-ସାହିତ୍ୟ ସେହି ପରିବର୍ତ୍ତନର ଧାରା ମାତ୍ର । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ତାହାକୁ ପ୍ରାଚୀନ ସଂସ୍କୃତ ସାହିତ୍ୟ ସହିତ ତୁଳନା କରିବା ବାତୁଳତା ମାତ୍ର । ତେବେ ଭାରତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶର ସାହିତ୍ୟ ସହିତ ଉତ୍କଳୀୟ ସାହିତ୍ୟର ତୁଳନା କଲେ ତ ପରିମାଣରେ ସମ୍ଭବ ମତ । ନିରପେକ୍ଷ ଆଖିରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ପଛରେ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖା ସଂଗ୍ରହ, ଉତ୍କଳ ଭାଷାର ଇତିହାସ ପ୍ରଣୟନ, ନବୀନ ଲେଖକ ଲେଖିକାଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଦେବା ପାଇଁ ନାନା ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିବା, ପ୍ରାଚୀନ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟର ଆଲୋଚନା ପ୍ରଭୃତି କରାଯାଉଥାରେ । ପ୍ରାଚୀନ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ ପ୍ରଣୟନ ମଧ୍ୟ ସହଜ କଥା ନୁହେଁ । ବଙ୍ଗୀୟ ସାହିତ୍ୟ ଇତିହାସ ପ୍ରଣେତା ଶ୍ରୀ ଦିନେଶଚନ୍ଦ୍ର ସେନଙ୍କ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗ୍ରନ୍ଥ ତାହାଙ୍କର ଜୀବନ ବ୍ୟାପୀ ପରିଶ୍ରମ ଫଳ । ବଙ୍ଗ ଦେଶର ଲୋକମାନେ ଏଥିପାଇଁ ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ଉତ୍ସାହ ଦେଇ ସାହିତ୍ୟ ଉନ୍ନତି ସାଧନ ବିଷୟରେ ଆଗ୍ରହୀନ ହୋଇ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶାରେ ତାହାର ଶତାଂଶ ଆଶା କରାଯାଇ ପାରୁନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାଚୀନ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆଲୋଚନା କରିବା ଉଚିତ, ଆମ୍ଭେମାନେ ତାର ଶହେ ଭାଗରୁ ଭାଗେ କରିପାରିନୁ। ଆଧୁନିକ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟରେ ବଙ୍ଗୀୟ ସାହିତ୍ୟର କେବଳ ଭାବ ନୁହେଁ, ଭାଷା ମଧ୍ୟ ଅଯଥା ପରିମାଣରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇ କେହି କେହି ସାହିତ୍ୟକୁ କ୍ରମଶଃ ହୀନତର କରି ପକାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଉତ୍କଳ ଭାଷାକୁ ଅବମାନନା କରାଯାଉଛି । ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଢ଼ ନଜର ଦେବା ଦରକାର ।

ଲେ—ଶେଖ୍ ରହିମ୍ [୭୧୬ ନାଗ]

—+—

ଦୋଳପୂନେଇଁ

(ଶ୍ରେଷ୍ଠ କବିତା)—ପୁରସ୍କାର ୫୮୯

ଦୋଳପୁନେଇଁ ଦୋଳ ପୁନେଇଁ
ଦୋଳପୁନେଇଁ ଆଜ
ଦୋଳ ଢାଡରେ—ଶୁଭ ବାଜଣା
ଉଠଇ ଧୀରେ ବାଜ ।
ଝୁଣା, ଗୁଗୁଳ—ମଧୁର ଗନ୍ଧ
ପବନେ ଆସେ ଭାସି
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତି, ହୋଲିଣ ଧରି
ଉଠଇ ଧୀରେ ହସି ।
ଏଇ ବସନ୍ତେ ଦିନେ ମରତେ
ଲୀଳାମୟ ଶ୍ରୀ ହରି,
ଚାନ୍ଦ ରୂପରେ ଧରଣୀ ପୃଷ୍ଠୁ
ଦେଇଡ ଗଲେ ମାରି ।
କୃଷ୍ଣ ନାଣି ସାଧୁ ପାଳିଲେ
ଉଶ୍ୱାସିଲେ ଧରା,
ପପ ବନ୍ତପେ ବହିଲା ତାର
ମନ୍ଦାକିନୀ ଧାରା ।
କେତେ ସୁଯୋଗ ହେଲାଣି ତାର
କଳନା କିଏ କରେ ?
ଏଇ ଦିବସେ, ଦେବତା ସିନା
ମାନବ ରୂପ ଧରେ ।
ଏଇ ଦିନର ମହିମା କିହ
କହିପାରିବ କିଏ ?
ଦେବତା ବରେ—ଯାଚନା ଗୁଣି,
—ଯହିଁ ମାନବ ଦେହେ ।
ରଘୁ-ରଞ୍ଜନ କୃଷ୍ଣ ଚରଣ
ପୂଜା କରିବା ପାଇଁ,—
ଗୃହିଁ ଗୃହିଁକା ସରଗ ଦେଶୁଁ
ଆସିଛ କେଉଁ ଧାଇଁ ।
ଅଞ୍ଜଳି ତା' ହୋଇଛ ଭରି
ଶତ ସୁରଭି-ଫୁଲେ,
ପୁନେଇଁ—ଗନ୍ଧ, ତା' ଧୂପ ଦୀପ,
ଶଙ୍ଖ ମଧୁର କରେ ।
ସିକ ବାଧୁଁ ପଡର ମାଳେ
ଦିଅଇ ଦୁଲହୁଲ,
ଦକ୍ଷିଣା ବାୟୁ, ମହା ଖୁସିରେ
ମାରଇ କରତାଳ ।
ଫଗୁ ସେ କଲ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗ
ସୋଣ ସୋଣିକା ମେଘ,
ମେଢ଼ ତାହାର ହୋଇଲା ସବୁ
ପ୍ରାଚୀ ପ୍ରତୀଚୀ ଦିଗ ।
ବଉଳ ସବୁ ଗୁମର ରୂପେ
ଚଳିଲେ କୃଷ୍ଣ-ପରେ,
ଅବିର ଗୁଣି ଗୁଲାଲେ ଲାଗି
ଖସି ଅକାଶୁଁ ଧୀରେ ।
ଦୁନିଆ ସାରା ଏପରି ପରି
ଲାଗିଲା ଶୋଭା ମେଳା,
ବସନ୍ତ ରଜା ପୁଛିଲେ କୃଷ୍ଣ
ଦେଇଣ ପୁଷ୍ପମାଳା ।
ମହତ ଯେଣୁ ରଘୁ ରଞ୍ଜନ
କଲ ମହତ ପୂଜା,
ପୂଛିଲା ହରି ଖେଳିବା ହୋରି
ବଜାଇ ମଜାବାଜା ।
ଦ୍ୱିଜ ଭଜଣୀ ଯେତେବେଳେ ଯହିଁ
ଅଛ ମୋ ଅସ ଅସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଶ୍ୱରୂପୀ ପ୍ରାଚୀ ଲଲାଟେ
ହେଲେଣି ପରକାଶ ।
ପୂଜିବା ତାଙ୍କ ପଦ ଯୁଗଳ
ଭକ୍ତି-ପ୍ରେମ-ଫୁଲେ:
ବିଶ୍ୱ-ରୂପୀ ବିଶ୍ୱ-ବ୍ୟାପୀ
ପ୍ରକାଶ ଅମ ପୁରେ ।
ପାପ କଲୁଷ ଧୋଇ ଦିଅ ହେ
ବିପଦ ହେଉ ନାଶ,
ବିଶ୍ୱ-ରୂପୀ ବିଶ୍ୱ-ବ୍ୟାପୀ
ହେଲେଣି ପରକାଶ ।

ଲେଖକ—ମୋହନ ମୁରାରି ବାରିକ

ପୁଞ୍ଜିପତିର ଜୟ

(ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗଳ୍ପ)—ଓ ଉରସ୍ୱାର ୧୦୯

ଗାଁଟିଏ । ଅତି ବଡ଼-ନୁହେଁ ,କି ଛୋଟ ନୁହେଁ ।

ସେହି ଗ୍ରାମରେ ବଡ କୃଷ୍ଣ ଚୂଡ଼ା ଗଛ ମୂଳେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ । 'ଦୋକାନ ସଞ୍ଜ ବେଳେ ଦୋକାନଟି ସରଗରମ ହୋଇ ଉଠେ । ପଇସା ବିକିହୁଏ ଭଲ ।

ଦୋକାନୀଟି ନିହାତି ବୁଢା । ଅଶୀର କ୍ୟୋୟତି ହସ୍ତ୍ର—କୋଟରଗତ । ଗୋଡ଼ ହାତରେ ଆଉ ଯୌବନର ଅଜାତ ବଳ ନାହିଁ ପଞ୍ଜରା ହାଡ଼ ଅଙ୍ଗୁଠିରେ ଗଣିହେବ । କଙ୍କାଳ-ସାର ଜୀବଟିଏ । ଏହି ଦୋକାନ ତାର ଜୀବିକା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପସରାରେ ସେ କେବେ ଅସତ କରେ ନାହିଁ—କାହାକୁ ଠକାଏ ନାହିଁ—ଠକାଇବ ବା କାହିଁକି ? ଆଉ ଗୋଟାଏ ଦିଟା ବସନ୍ତ ଉପଭୋଗ କରି ସାରିବା ପରେ ବୋଧହୁଏ ଗାଁ ମୁଣ୍ଡ ମଶାଣିରେ ଗୋଟାଏ ଥାନ ଅବୋରି ବସିବ । ମଉନ ହୋଇ ରହିବା ତାହାର ଚୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣ—ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ପଦେ ଦି ପଦ କଥା କହେ—ସେତିକି ଯଥେଷ୍ଟ । ସଞ୍ଜୁଆ ଗହଳିଙ୍କ କଥା ମଜଲିରେ ବି ବୁଢାର ଭାଗ ନଥାଏ । ରାମାୟଣ ମହାଭାରତ ବୋଲାରେ ବି ନାହିଁ । ଘରକୁ ତା ବୁଢୀ ଆଉ ଟିକି ନାତୁଣୀଟିଏ । ପୁଅ ଘାର କାଳ କତା ଯାଇଥିଲା ଗୃହର ପାଇଁ । ଗାଁ ହେଣ୍ଡାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିରେ ପଡ଼ି ଅବଚ୍ଛା ସନ୍ଧ୍ୟେ । ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦଂଗାହେଂଗାମିରେ ସେ ଯାଇଛି ତେଣେ । ଏ କଥା ସେ ଶୁଣିଲା—ମନରେ ଦୁଃଖ କଲା—ଅଜାଣତରେ ଦି ଠୋପା ଲୁହ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା—ବାସ୍ ସେତିକି । ସେ ଜାଣେ ସଂସାରରେ ଘର କରିଥିଲେ ସହିବାକୁ ପଡେ । ବୁଢୀ ବି ଏ କଥା ଶୁଣିଲା—ଯେତେ ହେଲେ ମା'ର ହୃଦୟ ତ ! ସମ୍ଭାଳି ହୁଏ କେତେ କେ । ସେ ଭେ ଭେ ରଡ ଛାଡ଼ିଲା । ମୁଣ୍ଡ କୋଡ଼ି ଦେଲା । କିଛି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ଯେ ଥରେ ଯାଇଛି ସେ କ'ଣ ଆଉ ବାହୁଡ଼ି ଆସିବ ? କଥାରେ ଅଛି ଦୁଃଖ ଏକଲା ଆସେ ନାହିଁ । ପୁଅ ମଲାର ଛ ମାସ ହୋଇଛି କି ନ ହୋଇଛି ବୁଢ଼ୀର ବହୂ ବି ଗଲାଣି । ତଥାପି ବୁଢ଼ା ବିଚଳିତ ହେଇ ନାହିଁ—ଛାତିକି ପଥର କରି ରଖି ଦେଲା । ଯିଏ ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ଭଉଣୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ଦି ଠୋପା ଲୁହ ଗଡ଼ାଏ ନାହିଁ; ସେ କଣ ଏତିକିରେ କାନ୍ଦେ !

× + ×

ପୌଷ ମାସର ସକାଳ । ଧାନ କ୍ଷେତ ହଳଦି ଗରଗର ହୋଇ ପବନ ସାଙ୍ଗରେ ତାଳ ପକାଇ ନାଚୁଛି । ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ବିଚ୍ଛୁରିତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି ତା ଉପରେ ଯେମିତି—ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା ଲୋଭେଇଛୁ ତାକୁ ।

ଅଗ୍ରଓ୍ୟାଲ୍ ବି ଲୋଭେଇଲା । ନିଜର ପେଟ ବିସ୍ତାର କରି ସେ ଦିନ ସେ ଆସିଥାଏ ସେଠାକାର ଜମିଦାର ପାଖକୁ—ଟଙ୍କାର ଲୁହକ ପରଶ ଲଗାଇ ସେ ଧନୀ ଜମିଦାରଙ୍କ ଠାରୁ ଖଣ୍ଡେ ଜମି କିଣି ନେଲା ଠିକ୍ ବୁଢ଼ାର ଦୋକାନକୁ ଲାଗି । ଲୋକ କହନ୍ତି—ଯେଉଁ ଜମି ଅଗ୍ରବାଲା କିଣିଲା ସେ ଖଣ୍ଡ ରାମା ବାଉରୀର । ଜମିଦାରଙ୍କ ପାଖରୁ କିଛି ଟଙ୍କା ଆଣିଥିଲା କର୍ଜକରି । ଶୁଝି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଉଦ୍ଧ ଗଲା ।

ପୁଞ୍ଜିପତି ସେଇ ଜାଗାରେ ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ଦୋକାନ କଲା । କେତେ ପ୍ରକାର ଠକାମି ଜିନିଷ ଆଣି ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଶସ୍ତା ଦରରେ ବିକିଲା । ମୋଟା ସଉଦା ଅଣେ ସୁବିଧାରେ ବିକେ । ସୁବିଧାରେ ଶସ୍ତା ଦରରେ ଜିନିଷ ପାଇବାରୁ ଗାଁ ଲୋକେ ତା'ରି ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ । ବୁଢ଼ାର ଦୋକାନଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତାର ଏମିତି କେତେ ପୁଞ୍ଜି ପଦା ଅଛି ଯେ ସେ ମାରୁଆଡ଼ି ସାଙ୍ଗରେ ତାଳ ମିଳାଇ ଚାଲିବ । କିଛି ଦିନ ପରେ ତା'ର ଦୋକାନ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗାଁ ବାଲା ସେଆଡ଼େ ଅଦୌ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇଲେ ନାହିଁ ।

ନ ପଚେ ପୁଞ୍ଜିପତି କୋଠା ଆରମ୍ଭ କଲା...... ।

+ ÷ +

ସେ ଦିନ ଦୋକାନ ବୁଢାର ଦେହ ଖରାପ ହୋଇଥାଏ । ଦିନକୁ ଦିନ ଖରାପ ହୋଇ ସେଦିନ ଅତି ଖରାପ ହେଲା । ଶେଷଥର ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜିପତିର ଉପରେ ଜଳ ଉଠିଲା । ତାପରେ ସବୁଶେଷ । ବୁଢ଼ୀ ମଥା କୋଡ଼ିଦେଲା ।

ସେତିକି ବେଳେ ଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଶୁଭ ଶଙ୍ଖ ବାଜି ଉଠିଲା । ଯେମିତି କହୁଥିଲା ସେ—ପୁଞ୍ଜିପତିର ଜୟ । ଘର ସଜନା ଗଛ ମୂଳରୁ ଯେଉଁଟାଏ ବିକଟାଳଅ ଗୀତ ଦେଇ ଏହା ସମର୍ଥନ କଲା । ଆକାଶରୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାରାଟେ ।

ଲେଖକ—ନଦୀୟା କିଶୋର ରାୟ
(୯୪୭)

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨୭

ଲୋକଟିର ଓଜନ ୧୫୦ ପାଉଣ୍ଡ । ତା ହାତରେ ଓଡ଼ୋଟି ସରବତି ଲେମ୍ବୁ । ପ୍ରତି ଲେମ୍ବୁର ଓଜନ ପାଉଣ୍ଡେ କରି । ସେ ଗୋଟିଏ ବ୍ରିଜ ପୋଲ ପାରି ହୋଇଯିବ । ଇଞ୍ଜିନିୟର ଲେଖି ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି ଏ ପୋଲ ୧୫୨ ପାଉଣ୍ଡ ଓଜନ ସହିବ । ତାଠୁ ରତିଏ ମଧ୍ୟେ ବେଶି ହେଲେ ଭାଙ୍ଗି ପଡିବ । କିନ୍ତୁ ଲୋକଟି ସେ ଓଡ଼ୋଟି ଯାକ ଫଳ ଧରି ଥରକରେ କିମିତି ପୋଲ ପାରି ହେଲା ? ବୁଦ୍ଧି ବତାଅ । ଆଗ ଯାହାର ଉତ୍ତର ଆସିବ ସେ ଟଙ୍କାଟିଏ ପାଇବ ।

୨୫ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନର ଉତ୍ତର

ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇବ ଟ୧୮୯ ୳୵ ୫ $\frac{୧}{୨}$ ପାହୁଲା—

ଝିଅରକୁ ଦେଲା ଟ ୨୭ । ୬ $\frac{୨}{୨}$ ·

ପୁଅ ଗୋବିନ୍ଦ ପାଇବ ଟ ୧୨୭ ।୵ ୭ $\frac{୩}{୨}$

—ଝିଅରକୁ ଦେଲା ଟ ୧୭୪ ୪ $\frac{୪}{୨}$

ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାତି ନାତୁଣୀ ଟ ୭୪୵ ୫ $\frac{୫}{୨}$

ଝିଅର ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ ୧ / ୬ $\frac{୨}{୨}$

ଉତ୍ତର ଏକମାତ୍ର ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା [୧୨୦୮] ଦୋଳସାହି ହାଇସ୍କୁଲ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ଦେଇଛନ୍ତି । ୨୬ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନର ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି—ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ [୧୦୭୯] ହରିହର [୧୧୪୬] ବ୍ରଜନାଥ [୧୧୩୭] ଜଗଦୀଶ (?) ପୀତବାସ [?] ଜଗନ୍ନାଥ [୧୦୨୯] ଗଦାଧର [୯୩୦] କୈଳାସ [୧୧୫୪] । ପ୍ରସନ୍ନ [୧୦୪୦] ଓ ଗଦାଧର । ୨୬ ନମ୍ବରର ଉତ୍ତର ବେଶି ଲୋକଙ୍କର ହେବାରୁ ପୁରସ୍କାର ଟ୧୯ ୨୫ ନମ୍ବର ଅଃ ବିଃ ର ଉତ୍ତର ଦାତା ପାଇବେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୯୪୯ ରେ

ଆପଣଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ

ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ରେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ନାମ ଲେଖି ଅପଣଙ୍କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଆମ୍ଭ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମ୍ଭେ ଆପଣଙ୍କୁ ଟ ୧। ମୂଲ୍ୟରେ (ଡାକ ମାସୁଲ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର) ଅପଣଙ୍କର ଆସନ୍ତା ଏକବର୍ଷର ଫଳାଫଳ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଲେଖି ପଠାଇବୁଁ । ଏହିଁରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହାନି, ଚାକିରିରେ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବଦଳି, ଜନ୍ମ, ବିବାହ ସୁଖ ଓ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ସଂବଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଗ୍ରହ ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦିଆ ଯିବ ।

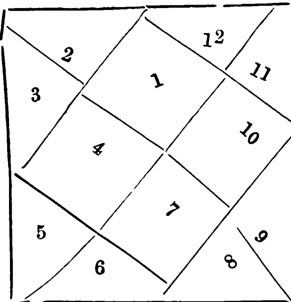

ଥରେମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଆମ୍ଭ ଗଣନା ସିଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।

ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡ଼ି ଡବ୍ଲିଉ ବି] କର୍ତ୍ତାର ପୁର (ଇ: ପି:)

Pt .DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର
ନକଲରୁ ସାବଧାନ

ଅସଲ ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ [ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ଼]

ବହୁ ଗୁଣକାରକ, ଭୁବନ ବିଖ୍ୟାତ, ଅସଲ ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ, ଗୋଡ଼ଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦରଜ, ଜଖମ, କଟା, ପୋଡ଼ାଘାଆ, କାଛୁ, ଦଉଁଦ, ମଚଲା, ବାଗୀ ପ୍ରଭୃତି ୫୨ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ । ଥରେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ବ୍ୟବହାର ବିଧି ଶିଶି ସହିତରେ ଥାଏ । ପଢ଼ିଲେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବୁଝି ପାରିବେ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରୋସ ଟ ୭୫ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଡଜନ ଟ ୭ ୰, ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୦ ୰୵ ମାତ୍ର ଯଦି କେହି ଏହି ଔଷଧକୁ ନିଷ୍ଫଳ ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ମିଳେ ।

ପତ୍ର ଦେଲେ କାଟାଲଗ ପଠାଇ ଦେବୁ ।

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—
ମନୀରାମ କେଦାରମଲ
୧୩୨ ତେଲଙ୍ଗା ବଜାର କଟକ

ଜାତୀୟ ସଂଚୟ ପକ୍ଷ ।

ଏ ମାସ ୨୦ ତାରିଖ ଠାରୁ ମାସ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍କଳରେ ସର୍ବତ୍ର ସଞ୍ଚୟ ପକ୍ଷ ପାଳିତ ହେଉଅଛି । ଦେଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବନ୍ଦ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତେଣୁ ଜାତୀୟ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ ଯୋଜନା ଦେଶର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ମଙ୍ଗଳ ପକ୍ଷରେ ଗୋଟିଏ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପନ୍ଥା । ଏହି ଜାତୀୟ ସଞ୍ଚୟ ପକ୍ଷରେ ଦେଶର ଆବାଳବୃଦ୍ଧବନିତା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ କିଛି କିଛି ପୋଷ୍ଟଅଫିସ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଞ୍ଚି ରଖିବାକୁ ଶିଖନ୍ତୁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପୋଷ୍ଟଅଫିସ କ୍ୟାଶ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ତିନି ପ୍ରକାରରେ ମିଳୁଛି ।—ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷିଆ, ସାତ ବର୍ଷିଆ ଏବଂ ବାର ବର୍ଷିଆ । ଏହା ଯେ କୌଣସି ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରେ ମିଳିପାରିବ । ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ଓ ସାତ ବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଭଙ୍ଗାଯାଇ ପାରେ । ବାର ବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦେଢବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଙ୍ଗାଇ ହେବ ନାହିଁ । ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା ଟ ୩୵, ସାତ ବର୍ଷିଆରେ ଟ ୩ ୰ ଏବଂ ବାର ବର୍ଷିଆରେ ଟ ୦ ୰୵ ସୁଧ ମିଳେ । ଏ ସବୁରେ ଖଟାଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ଜାତୀୟ ସରକାର ଠାରେ ନିରାପଦରେ ରହେ—ଅଯଥାରେ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଟଙ୍କା ସଞ୍ଚୟ କରିବା ଦେଶରେ ଚାଲିଥିବା ସବୁପ୍ରକାର ସଞ୍ଚୟ ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ଏବଂ ଏହା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଯେପରି ମଙ୍ଗଳକର ଦେଶ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ହିତକର ।

ତେଣୁ ଏହି ସଞ୍ଚୟ ପକ୍ଷରେ ଦେଶବାସୀ ଭାଇଭଉଣୀମାନେ ନିଜ ନିଜ ଜିଲା ଅଫିସର ମାନଙ୍କ ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହଯୋଗ କରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ନେତା ଜବାହାରଲାଲ, ମହାତ୍ମାଜୀ, ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ଉପଦେଶାନୁଯାୟୀ ଜାତୀୟ ସଞ୍ଚୟ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସଞ୍ଚୟ କରନ୍ତୁ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରୁ ବୁଝନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନିଜ ନିଜ ଜିଲ୍ଲାର ଅଫିସର ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦର ସଭ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରନ୍ତୁ । ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କୁ ପଚାରି ଯଦି ସବୁକଥା ବୁଝି ନ ପାରନ୍ତି ତାହାହେଲେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ

Sd/-S. N. Patnaik P. N. S. O. Cuttack.

Printed & Published by G. C. Mohapatro, at the Gopinath Press, Bhadrak. 16-3-49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶିକାରୀ

ଛାୟାଲୋକ ସଂଗ୍ରହ (ଫଟୋଗ୍ରାଫ)

ଶିଳ୍ପୀ— ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ସାହୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୯୪୯ ରେ
ଆପଣଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ

ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ରେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ନାମ ଲେଖି ଆପଣଙ୍କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଆମ୍ଭ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମ୍ଭେ ଆପଣଙ୍କୁ ଟ ୧। ମୂଲ୍ୟରେ (ଡାକ ମାସୁଲ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର) ଆପଣଙ୍କର ଆସନ୍ତା ଏକବର୍ଷର ଫଳାଫଳ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଲେଖି ପଠାଇବୁଁ । ସେଥିଁରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହାନି, ଚାକିରିରେ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବଦଳି, ଚନ୍ଦ୍ର, ବିବାହ ସୁଖ ଓ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଗ୍ରହ ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦିଆ ଯିବ ।

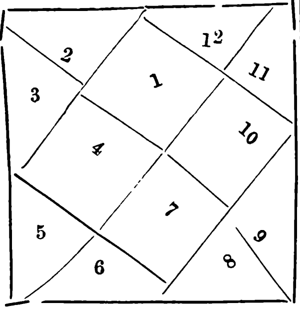

ଥରେମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଆମ୍ଭ ଗଣନା ସିଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।

ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ବି] କର୍ତ୍ତାର ପୁର (ଇ: ପି:)'

Pt .DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର
ନକଲରୁ ସାବଧାନ
ଅସଲ୍ ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ [ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ଼]

ବହୁ ଗୁଣକାରକ, ଭୁବନ ବିଖ୍ୟାତ, ଅସଲ ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ, ଗୋଡ଼ଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାଉଦ, କଣ୍ଡୁ, କଟା, ପୋଡ଼ାଘାଆ, ଖାଜୁ, ବଇଁଚ, ମଚକା, ବାଗି ପ୍ରଭୃତି ୫୭ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ । ଥରେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ବଂଶଧାର ବଧି ଶିଶି ସହିତରେ ଥାଏ । ପଢିଲେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବୁଝି ପାରିବେ। ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରୋସ ଟ ୭୫ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଡଜନ୍ ଟ ୭ ୵, ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୦ ୵୮ ମାତ୍ର ଯଦି କେହି ଏହି ଔଷଧକୁ ନକଲ ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ମିଳେ ।

ପତ୍ର ଦେଲେ କାଟାଲଗ ପଠାଇ ଦେବୁ ।

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—
ମନିରାମ କେଦାରେଡ଼ମଲ
୧୩୨ ତେଲଙ୍ଗା ବଜାର କଟକ

ଜାତୀୟ ସଞ୍ଚୟ ପକ୍ଷ ।

ଏ ମାସ ତା ୨୧ ରିଖ ଠାରୁ ମାସ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍କଳରେ ସର୍ବତ୍ର ସଞ୍ଚୟ ପକ୍ଷ ପାଳିତ ହେଉଛି । ଦେଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆର୍ଥନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବନ୍ଦ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତେଣୁ ଜାତୀୟ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ ଯୋଜନା ଦେଶର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ମଙ୍ଗଳ ପକ୍ଷରେ ଗୋଟିଏ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପନ୍ଥା । ଏହି ଜାତୀୟ ସଞ୍ଚୟ ପକ୍ଷରେ ଦେଶର ଆବାଳବୃଦ୍ଧବନିତା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ କିଛି କିଛି ପୋଷ୍ଟଅଫିସ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଅର୍ଥ ରଖିବାକୁ ଶିଖନ୍ତୁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପୋଷ୍ଟଅଫିସ କ୍ୟାଶ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ତିନି ପ୍ରକାରରେ ମିଳୁଛି ।—ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷିଆ, ସାତ ବର୍ଷିଆ ଏବଂ ବାର ବର୍ଷିଆ । ଏହା ଯେ କୌଣସି ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରେ ମିଳିପାରିବ । ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ଓ ସାତ ବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଭଙ୍ଗା-ଯାଇ ପାରେ । ବାର ବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦେଢବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଙ୍ଗାଇ ହେବ ନାହିଁ । ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା ଟ ୩ ୵୧, ସାତ ବର୍ଷିଆରେ ଟ ୩ ୵ ଏବଂ ବାର ବର୍ଷିଆରେ ଟ ୦ ୵୮ ସୁଧ ମିଳେ । ଏ ସବୁରେ ଖଟାଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ଜାତୀୟ ସରକାର ଠାରେ ନିରାପଦରେ ରହେ—ଆୟକର ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ନ୍ୟାସନାଲ୍ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଟଙ୍କା ସଞ୍ଚୟ କରିବା ଦେଶରେ ଚାଲିଥିବା ସବୁପ୍ରକାର ସଞ୍ଚୟ ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ଏବଂ ଏହା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଯେପରି ମଙ୍ଗଳକର ଦେଶ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ହିତକର ।

ତେଣୁ ଏହି ସଞ୍ଚୟ ପକ୍ଷରେ ଦେଶବାସୀ ଭାଇଭଉଣୀମାନେ ନିଜ ନିଜ ଜିଲ୍ଲା ଅଫିସର ମାନଙ୍କ ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହଯୋଗ କରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ନେତା ଜବାହାର ଲାଲଜୀ, ମହାତ୍ମାଜୀ, ପ୍ରଭୃତିଙ୍କର ଉପଦେଶାନୁଯାୟୀ ଜାତୀୟ ସଞ୍ଚୟ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସଞ୍ଚୟ କରନ୍ତୁ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସକୁ ବୁଝନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନିଜ ନିଜ ଜିଲ୍ଲାର ଅଫିସର ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାପରିଷଦର ସଭ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରନ୍ତୁ । ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯଦି ସବୁକଥା ବୁଝି ନ ପାରନ୍ତି ତାହାହେଲେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ ।

Sd/-S. N. Patnaik P. N. S. O. Cuttack.

Printed & Published by G. C. Mohapatro, at the Gopinath Press, Bhadrak. 16-3-49.

Digitized by srujanika@gmail.com

Regd. No. 04. 16-3-49.

DAGARO

ORISSA'S MOST POPULAR JOURNAL
Of
LIGHT LEAD & LAUGHTER.

Special Holi Number.
1949.

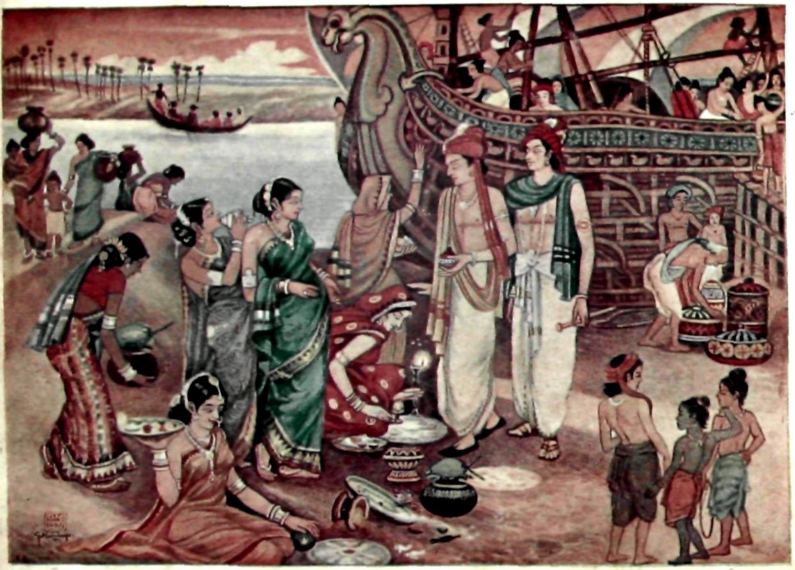

ବୋଇତ ବନ୍ଦାଣ

ଚିତ୍ର- ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ କାନନଗୋ

(ବ୍ରହ୍ମପୁର ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ମୋର୍ଙ୍କ ସୌଜନ୍ୟରୁ)

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର । ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ଶରତମୋହନ ଦାସ ।
ସହକାରୀ ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ସାହୁ ।
ମୁଦ୍ରାକର ଓ ପ୍ରକାଶକ—ଶ୍ରୀ ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ଗୋପୀନାଥ ପ୍ରେସ୍, କଟକ ।

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚୈତ୍ର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ - ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ—୧୯ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧ । ୪ । ୪୯

ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କ ପରମାୟୁ

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୬ ୯

ଷାଣ୍ମାସିକ ୫ ୩ ୯

୪ ଅଣା

ଭାରତ ସରକାର ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ଅନ୍ତତଃ ଦଶବର୍ଷ କୌଣସି କଳକାରଖାନା ଜାତୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘୋଷଣା ପଢ଼ିବା ଉଚିତ

ଏହା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ମୁଁ ଡାକ୍ତର ବା କବିରାଜ ନୁହେଁ, ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଯେ କି ନିଜ କର୍ମଦୋଷରୁ ଶାଦେଦଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । ସେ ଦୋଷ ସକଳ ଅନ୍ତେ ଅନ୍ତେ ମୋତେ ଦୁର୍ବଳ କରି ପକାଇଲା । ମୁଁ କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ଓ ମୋର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟହାନି ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବନ୍ଧୁମାନେ ମୋର ଦୁଃଖର କାରଣ ପଚାରିଲେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କଣ ବା କହନ୍ତି । ଗୁପ୍ତଭାବେ ଅନେକ ଡାକ୍ତର ଓ ହାକିମମାନଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କଲି, ଔଷଧ ସେବନ କଲି କିନ୍ତୁ ସବୁ ନିଷ୍ଫଳ । ଶେଷରେ ନରକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅପେକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଲି ।

ଥରେ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟବଶତଃ ପେଶାବାର ଯାଇଥିଲି । ସୌଭାଗ୍ୟରୁ ଜଣେ ଫକୀରଙ୍କୁ ଭେଟିଲି । ସେ କି ନିଜେ ପ୍ରଥମେ ମୋର ଦୁଃଖର ବିଷୟ ପଚାରିବାରୁ ମୁଁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ତାଙ୍କୁ କହିଲି । ସେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ଖାଇବା ଲାଗି ଓ ଗୋଟିଏ ମାଲିସ କରିବା ଲାଗି ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ଉପଦେଶାନୁଯାୟୀ ମୁଁ ସମସ୍ତ ଚେରମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲି ଓ ନିୟମିତ ଭାବେ ସେବନ କଲି ।

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ ଶପଥ କରି କହୁଛି ଯେ ମୁଁ ଔଷଧ ସେବନର ସପ୍ତମ ଦିନଠାରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଯୌବନ ଲାଭ କଲି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର 'ମାନସିକ ଶକ୍ତି' ଲାଗି ମୁଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ସାବଧାନତା ସହ ଏହି ଔଷଧ ୨୧ ଦିନ ସେବନ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲେହେଁ ମୁଁ ଅଳ୍ପ କେତେ ମାତ୍ରା ସେବନ କରିବା ପରେ ଫକୀରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଚଳି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ କ୍ଷୀର ଘିଅ ଦୁଧ ଖାଇ ଜୀର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଲି, ମୋର ଚକ୍ଷୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ଓଷ୍ଠ ଲାଲ ହୋଇଗଲା । ଏବଂ ମୃତ ଶରୀରକୁ ଶକ୍ତି ପୁନଃ ଲାଭ କଲି । ଅବଶିଷ୍ଟ ଔଷଧ କେତେକ ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଦୁଃସ୍ଥ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଇ ଏହା ଯେ ଏହି ରୋଗ ପକ୍ଷେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଔଷଧ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କଲି ।

ମୋର ଦୂରଦର୍ଶୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଉପକାର ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ଏ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ଓ ବହୁ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହୋଇ ବି ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପକାର ଲାଗି ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁଅଛି । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଔଷଧର ମୂଳ ଦାମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ।

ପୁନର୍ଯୌବନ ବଟିକା ୨୧ ଦିନପାଇଁ ଟ ୫ ୮

ବାହାର ମାଲିସ ଲାଗି ତେଲ ୨୧ ଦିନ ପାଇଁ ଟ ୦୫

ଏହା ଅଳ୍ପ ଓ ବେଶୀ ବୟସର ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେ କୌଣସି ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।

କେବଳ ଲୋକଙ୍କ ଉପକାର ବ୍ୟତୀତ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପନଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜ୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁନାହିଁ

ବିଦେଶୀଙ୍କଠାରୁ ମୂଲ୍ୟ ଅଗ୍ରୀମ ନିଆଯାଏ । ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବ ।

ଆରୋଗ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ—ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ଯଦି ଏ ଔଷଧ ବିଫଳ ହେବାର ପ୍ରମାଣ ମୋତେ ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦେବି । ହଜାର ହଜାର ଡାକ୍ତର ଏହାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଶୀଘ୍ର ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ—ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମାଂସ କମ ହୋଇଥିଲା ଓ ସ୍ନାୟବିକ ଶକ୍ତି ଦୁର୍ବଳ, ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଏହା ବିଶେଷ ଉପକାରୀ । ଏହା ପରୀକ୍ଷିତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶକ୍ତି ଜନ୍ମାଏ ।

ଏଣି ପତ୍ର ଏହାର ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ପଢ଼ନ୍ତୁ । ଇଂରାଜୀରେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ ।

The Manager. DAR— UL-SHAFA GOLIAN (Regd.)
D. B. BATALA [E. Punjab]

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର   ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚୈତ୍ର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ—୧୯ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧ । ୪ । ୪୯

କମ୍ୟୁନିଜମ୍

ଋଷିଆରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କର ଉପ୍ଥାନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବର୍ମାର କାରେନ୍ ମାନଙ୍କର ସହ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ସହଯୋଗ ଭାରତକୁ ଆତଙ୍କିତ କରିଛି । ଏହି ଆତଙ୍କ ହିଁ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବାଦର ସ୍ୱାଗତ । ଅଗ୍ରଗାମୀଙ୍କ ଭାଷାରେ ଏ ଏକ ଧର୍ମ । ଏ ଧର୍ମ ମାଡ଼ିଆସୁଛି । ଅଗ୍ରଗ ବକ୍ତୋ-ବାଙ୍କ କଥାରେ—ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ନହେଲେ କମ୍ୟୁନିଜମ୍ ଆସିବ ହିଁ ଆସିବ । ରୋକିବାର ଶକ୍ତି ଆତଙ୍କିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ନେତୃତ୍ୱର ଥାଇପାରେ ନା ।

କମ୍ୟୁନିଜମ୍ ବୋଲି କହିଲେ ଭୁଲ ହେବ—କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ-ବାଦ କହିଲେ ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉକ୍ତି ହେବାପରି ମନେ ହୁଏ । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ନିଜର ଏକ ବାଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଏହାର ନୂତନତ୍ୱ ଅଛି । କୌଣସି ନ୍ୟସ୍ତ-ସ୍ୱାର୍ଥ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏମାନେ ଲଢ଼ିବାର ସାହସ ରଖନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ନ୍ୟସ୍ତ-ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଲୋପ କରିବାର ସ୍ପୃହା ବା ଆଗ୍ରହ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟବାଦରେ ନାହିଁ । କୌଣସି ନ୍ୟସ୍ତ-ସ୍ୱାର୍ଥୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାର ନ୍ୟସ୍ତ-ସ୍ୱାର୍ଥୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଢ଼ିବା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ-ବାଦର 'ଏକ ଧର୍ମ ଏକଚ୍ଛତ୍ରବାଦ' । ଏହାର ପରିଣାମ ଏକ ଉଚ୍ଚ ଶୋଷଣକାରୀ ପରଶ୍ରମଭୋଜୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଶାସନ । ତାହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ନାଜିବାଦ ।

ଏହାର ଖୁବ ସୁନ୍ଦର ଓ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଫଳ ସମ୍ଭବ ହେଲେ ଏହା କେବଳ ବର୍ତ୍ତମାନର ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତଙ୍କୁ ଶୋଷକ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ପରିଣତ କରିପାରିବ ।

ଏ ଏକ ପ୍ଲାବନ । ଏ ଧର୍ମର ପ୍ଲାବନ ତଳେ ବହୁ ଅବହେଳିତ ଓ ଉପରେ ବହୁ ଅବଜ୍ଞାନ । ତେଣୁ ଆମେ ଏହାକୁ ଆଦର୍ଶ କହିପାରୁ ନାହିଁ—ଏପରିକି ସ୍ୱାଗତ ମଧ୍ୟ କରିବା ଅସମ୍ଭବ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ ଯେ ପୁରାତନକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା ଏହା ଆଗରେ ବାଲି-ବନ୍ଧ ପରି ଭାସିଯିବ । ଏହାର ପ୍ରତିରୋଧ କେବଳ ସମ୍ଭବ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୂରଦର୍ଶୀ ଧର୍ମ ବା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କଳ୍ପନାଦ୍ୱାରା । ସେ କଳ୍ପନା କେବଳ ଗାନ୍ଧୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପନ୍ଥାନୁସରଣରେ ନିହିତ ।

ହିନ୍ଦୁକୋଡ଼୍

ନାରୀ ମାନଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ଏକ ଆଇନ ତିଆରି ହୋଇଛି । ସମସ୍ତ ଏବେ ଅନିଶ୍ଚିତ ଓ ଅବାସ୍ତବ ଯେ ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ରାଜଦଣ୍ଡ ହିଁ ବାଧ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ତଥା ଥିଲେ । ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ପର୍କ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପର୍କ । ବ୍ୟକ୍ତି ଆଧାରରେ ହୋଇ ସମାଜ ଉପରେ ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ସମାଜର ଉଦାରତା ତାକୁ ଅକ୍ଷମ କରିଦେଲା । ଏବେ ସମାଜର ସଂସ୍କାର ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । ଫଳରେ ରାଜଦଣ୍ଡର ଆଶ୍ରୟ ନେବାପାଇଁ ନାରୀ ଆଜି ବାଧ୍ୟ ।

ନାରୀ ଏବେ ତାକୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରେ ଉଦ୍ଧାର କରିପାରୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନାରୀକୁ ଏହା ହିଁ ଶୋଚନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି । ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟ ଶରୀରକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପଯୋଗୀ ବା ପ୍ରେମମୂଳକ ସମ୍ପର୍କ ଧରିନେଲେ । ସେ ସମ୍ପର୍କକୁ [illegible] ଯେମିତି ସ୍ୱାଧୀନତା [illegible], ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାରେ ମଧ୍ୟ [illegible] ଏକ ଅବସ୍ଥା ଆସିଛି । ନାରୀ ପୁରୁଷର ବା [illegible] କଥାରେ [illegible] ନାହିଁ—ଦେବତାକୁ ସାକ୍ଷୀ [illegible] ସେ ସାଥୀକୁ ଭୁଲିଯିବା ସହଜ ହୋଇଛି—ଆଜି ସତ୍ୟ କେବଳ [illegible]—ସତ୍ୟ କେବଳ ରାଜଦଣ୍ଡ । ହୃଦୟ ଆଜି ମିଥ୍ୟା । ହୃଦୟ ଆଜି କେବଳ ସ୍ୱାର୍ଥ ଓ ପ୍ରୟୋ-ଜନୀୟତାର ରୂପକ । ସଂସାରରେ ଏ [illegible] ଅନୁଭୂତି [illegible] ଅନେକମାନେ [illegible] ବୋଲି କହିବାର ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ

ସମ୍ବାଦ [illegible] ସତ୍ୟ ହୁଏ—ଏହି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଯଦି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ [illegible] ପଦରେ ସ୍ଥାନ ପାଆନ୍ତି ତେବେ ଏହା ଉତ୍କଳ ପକ୍ଷରେ ଏକ ଗୌରବର ବିଷୟ ହେବ । ଉତ୍କଳର ମେଧା ଯେ ଏତେ ଦିନେ [illegible] ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛି—ଏହା ଆନନ୍ଦର କଥା । ଆମେମାନେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କୁ ଅଗ୍ରିମ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଉଛୁ । [illegible] ରଖନ୍ତୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ତାରେ ତାରେ ତାନା ନାନା

"ଭଲା ନାମରେ ଭଲ ନକର—"
ଅବଗାନ୍ଦ, ନାଥ ।

...ଆମେ କେବଳ ଗଳା-କା ଚଲାଉଛୁଁ ପାଇଁ ।

×

ସାଧାରଣ ବୋଠ [କମନ ଉଏଲଥ] ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ପରସ୍ପର ସମ୍ପର୍କର କାଠ ନିଷ୍ପ ... ।

...ଗୁଣ୍ଡା ରକ୍ଷିବା ... ।

× ÷ +

"ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ... ହୋଇ ... ବନ୍ତ—ଆମେରିକା ... ଆଶ୍ୱାସନା ... ।"

...ଆଶା ଓ ବୈତରଣୀ ନଦୀ—ଯେଉଁଠି ମହା ମହା ବାରୁଣୀ ଯୋଗ ପଡ଼ୁଛି ।

+ ÷ +

ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଜୀବନରେ ... ସୃଷ୍ଟି—ସମ୍ବାଦ ।

...ତେବେ ... ଓ ସୁଭାଷ ବାବୁ—ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଥିବେ ।

+ ÷ +

ଭାରତ ସରକାର ... —ନେତାଜୀ ... ଆନ୍ଦ ... —କେସ୍-ଭାରଙ୍କ ଉକ୍ତି ।

... ... ଙ୍କ କଥାଭିତରେ ଅଛନ୍ତି ।

+ ÷ +

ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଅଧିବେଶନ ମୁଲତବି ରହିଲା—ସମ୍ବାଦ

...କାଳସ୍ୟ କୁଟିଳା ଗତି ।

× ÷ ×

ନିଜକୁ ନିଜେ ସାହାଯ୍ୟ କର—ଆସଫ-ଅଲି ।

...ଭଗବାନ ତେବେ କାହାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ?

+ ÷ +

ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ ... ମାଇପଙ୍କ ଛାଡ଼ପତ୍ର ପାଇବା ମଞ୍ଜୁରି ପାଇଲା—ସମ୍ବାଦ ।

... ... ଚୁନାପତ୍ର ଧରନ୍ତୁ ନଚେତ୍ ... ଯୋଗାନ୍ତୁ ।

× ÷ +

ସରକାର ଲୋକଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ରହିବା ଉଚିତ ।—ଦିବାକର [କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଚାରମନ୍ତ୍ରୀ]

...ସଂଘର୍ଷରେ ଭୟ ନଥିଲେ ଅବଶ୍ୟ ।

× ÷ +

ରେଲ୍ ଡବା ଭିତରେ ଅଜଗର ସାପ ମିଳିଲା—ସମ୍ବାଦ ।

...ଦାତାଙ୍କ ନାମରେ ହୋଇଥିବ ।

+ ÷ ×

କେବଳ କଂଗ୍ରେସୀ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ କାମ କରୁଛି—ଡାକ୍ତର ବିଧାନଚନ୍ଦ୍ର ।

...ଇଞ୍ଜେକସନ ଦେଉଥିବେ ।

× ÷ ×

ଜାତି ଗଠନ କାମ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂବାଦ ପତ୍ର ହାତରେ—ସୁରେଶ ମଜୁମଦାର ।

...ବରଂ ପ୍ରେସ ଏବଂ ହାତରେ ସବୁ-ଦିନେ ରହିଛି ଓ ରହିବ ।

× ÷ +

ଆଜି କର୍ପୋରେସନ ଭଳି ସରକାର ଜନଗୁଡ଼ା ଶିଳ୍ପକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବେ—ସଂବାଦ ।

...ଇଚ୍ଛା ପିମ୍ପୁଡ଼ି ମରିଯିବେ ଯେ ।

+ ÷ ×

ସଂସାର ସାରା ଆଜି ଏକ ମୁଖରେ କହୁଛି—ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଲୋକପ୍ରିୟ ପାନୀୟ—କାଫ୍ରେଗୀ ।

...ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଛତିଶ ନିଯୋଗରେ ମିଶି ଏ ୩୭ ଶ ନିଯୋଗ ହେଉ ।

÷ + ÷

ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ସଙ୍କଟ—ବିଜ୍ଞାପନ ।

...ସଙ୍ଗୀତ ପଣ ବିସ୍ତାର କରେ ନାହିଁ କାହିଁ

× ÷ +

୧୯୪୯-୫୦ରେ ତୁମର ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ହେବ ?

ଯଦି ଆପଣ ୧୯୪୯—୫୦ ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ତାହାର ବିସ୍ତାର ଜାଣି ସବୁ ଘଟଣା ଘଟିବାର ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଏକ ଖଣ୍ଡି ଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଆପଣଙ୍କ ପସନ୍ଦରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ଫୁଲର ନାମ ଏବଂ ଲେଖିବା ସମୟ ଏବଂ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ନିଜର ପୂରା ଠିକଣା ଲେଖିକରି ପଠାନ୍ତୁ । ତାହାହେଲେ ଆମେ ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଦ୍ୟା

... ର ଆପଣଙ୍କ ଆଗାମୀ ବାରମାସର ଭାଗ୍ୟର ଫଳ, ଲାଭ, କେଉଁ କପର ରୋଜଗାର ହେବ, କେଉଁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହେବ, ମୁକଦ୍ଦମାରେ ଜିତିବ, ଶାରୀରିକ ମଙ୍ଗଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରୋଗ, ଦେଶ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା, ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୋପନ ଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୁଆ ଅଥବା କୌଣସି ଅକସ୍ମାତ କାରଣରୁ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୋପନ ଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୁଆ ଅଥବା କୌଣସି ଅକସ୍ମାତ କାରଣରୁ ସୁଖ ଅଥବା ଧନଲାଭ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ତାରିଖଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆଗାମୀ ବର୍ଷରେ ଠିକ ଠିକ ଘଟିବାର ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି କେବଳ ଟ୧।୦ ର ଭିପିରେ ... ... ଦେବୁ । ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା ପଡ଼ିବ । ଖରାପ ଗ୍ରହକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଲେଖିଦେବୁ । ଏହା ଠିକ ... ... ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି । ଥରେ ନିଶ୍ଚୟ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

THE ROYAL ASTROLOGER THE BENGAL MESMERISM HOUSE (D.W.B.)
HOSHIARPUR.

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୈଷ୍ଣବ ବଗଙ୍କର ଉପାଖ୍ୟାନ ଆଜି ଆଉ ଅବଧାରଣା ନକଲେ ଭଲ । କାରଣ ଏ ଦେଶରେ ବୈଷ୍ଣବ ବଗଙ୍କର ଅଭାବ ନାହିଁ । ସେମାନେ ପ୍ରତିଦିନ କେତେ ଉପାଖ୍ୟାନ ଅଭିନୟ କରି ଦେଖାଇ ଦେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । କଥାରେ କହିଲେ ଶୁଣିବ କିଏ ? ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ଏତିକି ଯେ ବାରାଣସୀ ଯିବା-ପାଇଁ ମୁକ୍ତିକାମୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଏ ଦେଶରେ କ୍ରମେ ପ୍ରବଳ ହେଉଛନ୍ତି । ବୈଷ୍ଣବ ବଗଙ୍କର ଯେତେ ଧର୍ମ ଓ ନୀତି ପାରାୟଣ ଶୁଣୁଛି—ଏ ଦେଶର ନିରୀହ ମୁକ୍ତିକାମୀମାନେ ସେତିକି ବିଶ୍ୱାସ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଯିଏ ବାରାଣସୀ ପଥରେ ବୈଷ୍ଣବ ବଗଙ୍କ ପେଟରେ ହଜମ ହୋଇ ଯାଉଛି ସେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ—ବାରାଣସୀ ନଯାଉଣୁ ଫଳ ମିଳୁଛି । ଗଲେ ଯେ ନାଶ ହେବ କହି ହେଉ ନାହିଁ । ତେଣୁ କହିବାକୁ ହେଉଛି—ସକଳ ତୀର୍ଥ ତୋ ଉଦରେ—କାଶୀ ବା ଯିବ କି ସ୍ୱାର୍ଥରେ ?

÷ ÷ ÷

ଗୋଟିଏ ପଥିକ ବାଟରେ ଥରେ ଗୋଟିଏ କଙ୍କଣବନ୍ତ ବ୍ୟାଘ୍ରକୁ ଭେଟିବାର କଥା ବିଷ୍ଣୁଶର୍ମା କହିଥିଲେ । ପଥିକଟି କିନ୍ତୁ ସହଜରେ ବାଘକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରି ନଥିଲା । ସେ କହିଲା—ବ୍ୟାଘ୍ରଃ ମାନୁଷଂ ଖାଦତି ଇତି ଲୋକାପବାଦଃ ଦୁର୍ନିବାରଃ । ଲୋକ ଅପବାଦ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଏଭଳି ଲୋକେ ବହୁତ ଅଛନ୍ତି ବା ଅଧିକାଂଶ ଅଛନ୍ତି ଯେ କି ବ୍ୟାଘ୍ରଃ ମନୁଷ୍ୟଂ ଖାଦତି ଇତି ମୁହଁରେ କହି ମଧ୍ୟ ବାଘ ମୁହଁରେ ଯାଇ ପଡ଼ନ୍ତି ।

÷ ÷ ÷

ଏ ଭାଷାରେ ଏ ସଂବନ୍ଧରେ ଉପାଖ୍ୟାନର ଅଭାବ ନାହିଁ । ସେହିଭଳି ଏକ ଭଣ୍ଡ ଧାର୍ମିକ ବକ ଓ ମାଛମାନଙ୍କ କାହାଣୀ ବକଧର୍ମୀ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତଥାପି ଆମେ ବାହାରୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ନୀତି ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ—ବିଶେଷତଃ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସାଧାରଣ ଆଚରଣ କିପରି ହେବା ଉଚିତ ଏ କଥାରେ ଯେଉଁ ଆଦର୍ଶ ସୂଚନା ଦେଲେ—କୌଣସି ପ୍ରଦେଶର କୌଣସି ସାଧୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଏତେ ଜୋରରେ କହି ପାରିବେ ନାହିଁ । ମହତାବଙ୍କର ଏ ନିର୍ଭୀକ ବାଣୀ ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଆମେ ହଜାର ହଜାର ଜଣାଉଛୁଁ ।

÷ ÷ ÷

ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ଓ ଆଚରଣ ମଧ୍ୟ ସମାଲୋଚିତ ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ମହତାବ କହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି—ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ—ପୁଣି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ଆସିବ କିପରି । ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନଟା ଆନୁଗତ୍ୟ ଆଉ ବାହାରର ଜୀବନଟା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ସେକ୍ରେଟେରୀ ବା ପୁଞ୍ଜିପତି ଗତ । ଆଉ ଜୀବନ ଆସିବ ବା କେଉଁଠୁ ? ସୁତରାଂ ଯେଉଁଭଳି ଦୁର୍ଗତି, ବହିର୍ଗତ ସମାଲୋଚନା—ଆମ୍ବ ଗଛକୁ ଢେଲା ପିଙ୍ଗିଲେ ନଡ଼ିଆ ଗଛରେ ବାଜିବା ପରି ହେବ ।

× × ×

ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସନ୍ଦେହର 'ଉପରେ' ହେବା ଉଚିତ—ଇତି ମହତାବେନ ଉଚ୍ୟତେ । କିନ୍ତୁ ସନ୍ଦେହଟା ଯେ ତାଙ୍କ 'ଭିତରେ' ସବୁଦିନେ କାମ କରୁଛି ଯେତିକି ସେ ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସନ୍ଦେହର ଉପରେ ଭାସନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ସନ୍ଦେହ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରାତ୍ମାକୁ ଘାରୁଥିବ ।—ଚୋରର ମନ ଚୋରି ଚିନ୍ତା ଗୁରୁ ଉଦ୍ଧବ କେତେହେଁ ମଗୁରୁ ॥

÷ + ÷

ଇଂରାଜୀ ପ୍ରବାଦକୁ ଓଲଟାଇ କରି ମହତାବ କହିଛନ୍ତି—ସନ୍ଦେହର ଉପରକୁ ଯିବା ଉଚିତ । Above suspicion କଥାଟା ଜଣେ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ପତ୍ନୀ ବିଷୟରେ ଦିନେ କଥିତ ହୋଇଥିଲା । ସିଜରଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଥିଲେ ସନ୍ଦେହର ଉପରେ । ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ କାହାରି ପତ୍ନୀ ନହୋଇ ମଧ୍ୟ ସନ୍ଦେହର ଉପରେ ଯେ କିପରି ହେବେ ବୁଝି ହେଉ ନାହିଁ । ମହତାବ ଜାଣିଥିବେ ଆମ [illegible] ଦେଶରେ ସୀତା ବୋଲି ଜଣେ ସତୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ କଳଙ୍କ ଲାଗିଲା । ଯେଉଁ ଲୋକ କଳଙ୍କ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ତେଣୁ ଆମ ମତରେ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଯେତିକି ସନ୍ଦେହ ଅଛି—ତାହା ତାଙ୍କର କଳଙ୍କ ନିଜ ଘୋଷି ଦିଶିବ ସିନା—ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ । ତାଛଡ଼ା ସନ୍ଦେହଟା ତ ଲୋକ ଭିତରେ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ମହତାବ ଯେ ପ୍ରକୃତି ସନ୍ଦେହର ଉପରେ ।

÷ ÷ ÷

ପିଲା ବେଳରୁ କେହି କେହି ଏଇ କଥା କହନ୍ତି । ମହତାବ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଗପ ବେଳରୁ [ଯଦି ସମ୍ବାଦ ସତ୍ୟ ହୁଏ] କେତେ କେ ସତ୍ୟ ଗାଥା ଗାଇବା ମୁନ୍ସି; କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ତଥ୍ୟ ମହତାବ କହିଲେ—ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସନ୍ଦେହ ଉପରେ ରହିବେ—ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଥା ସେ କିଛି କହି ନାହାନ୍ତି । କେବଳ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସନ୍ଦେହର କେବଳ 'ପରେ' ରହନ୍ତି—'ତଳେ' '[illegible]' 'ବାହାର'—ଆଗରେ ପଛରେ ମଧ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ ଅଥବା ତାଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ [illegible] ନାହିଁ ।

ଅଗ୍ନି ଯେପରି [illegible]
[illegible]ରେ ଗୁଣ ଦୋଷ ନାହିଁ ।

÷ + ÷

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରେଶ ବିଭାଗ ଦେବାପାଇଁ [illegible] ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି—[illegible] ସଂବାଦ ପ୍ରକାଶ ପାଇ[illegible] । [illegible] ହେଉ ବା ପରେଶ ହେଉ ମହତାବ [illegible] ଗଲେ ଉଭୟ ମହତାବ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ମଙ୍ଗଳ ହେବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ

+ ÷ +

କିନ୍ତୁ କଥା ହେଉଛି—ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ସିନା ନବାବୃଙ୍କ [illegible] ଦେବେ - ବକ ଯେତିକି ଚତୁର [illegible] ନ୍ୟାୟ ମହତାବ ଭଲ [illegible] ତାର [illegible] ହେବ ? ମହ[illegible] ଶ୍ରୀ[illegible] ମୁଣ୍ଡ ହେବାକୁ ପସନ୍ଦ କ[illegible], [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ପଛରେ ସେ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥା ଯେପରେ ତାହା କଲେ ମଧ୍ୟ— କାହାକୁ କହିବେ—

ଲଗିଲି ତୁମକୁ 'ଏ ଡନ୍ଦ' ଭୁଲ
ବହ୍ୱାଶି ବାଗର ଯଶ ବିପୁଳ !

× × ×

ଏଥର ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ଗଲା ଥର ପରି କର୍ମିଷ୍ଟ ବା କରୂପିତ ସମସ୍ତ ଅଗରୁ ପାଇଛି ହୁଡ଼ାଇ ବସିଗଲେ । ଉଭୟେ ବାଚସ୍ପତି ଓ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଯେଉଁ ପରସ୍ପର ପ୍ରଶଂସା କମିଟି ଗଢ଼ିଥିଲେ ତାହାର ଏକ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପଠିତ ହୋଇ ସଭା ସାଙ୍ଗ ହେଲା । ପ୍ରଶଂସାକୁ ବାଦ ଦିଅଗଲେ କେବଳ ସଭ୍ୟମାନେ । ଅଥଚ ଏହି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ବାକ୍ୟ ସଂଯମ ଓ ମଗଜର ସମୃଦ୍ଧାୟତନ ପାଇଁ ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ଯେ କାମଟା ତୁଟିଗଲା ତାହା ବାଚସ୍ପତି ବା ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ପରସ୍ପରକୁ ପ୍ରଶଂସା କଲା ବେଳେ ଟିକିଏ ହେଲେ ମନେ ପକାଇଲେ ନାହିଁ । ହାଇରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦୈବ ! ହିଡ଼ଗର ଏହି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଅର୍ପଣ କରୁଛି । ଜଳ ତର୍ପଣ ମଧ୍ୟ ।

÷ ÷ ÷

ଗୋଟିଏ ଜଡ଼ା ଘରକୁ କନ୍ୟାପାଣି ଘର ଘର-ବର-ଦେଖା ଆସିଲେ । ଜଡ଼ାଟି ମୂକ ହୋଇ ବସିଥାଏ—କଥା କହେ ନାହିଁ । କନ୍ୟାପକ୍ଷ ପଚାରିଲେ ପୁଅଟି କିଅ କଥା କହୁ ନାହାନ୍ତି ? ବରପକ୍ଷ ଉତ୍ତର ଦେଲେ— ପୁଅଟି ଜଣେ ମହା ପଣ୍ଡିତ—ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞ ଏବଂ ବାକ୍ୟକୁ ସଂଯତ କରି ମୌନବ୍ରତ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଥରେ ମୁହଁ ଖୋଲିଲେ— ଯାହା କହିବେ ତାହା ହୋଇଯିବ । ସେ ଯଦି କହିବେ—ବିବାହ ହେଉ—ତେବେ ଝନ୍ଦୂଗ ବୁଢ଼ୁସଭକୁ ଅଣିଲା ପରି କନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହି ସଭାରେ ଅସି ପହଞ୍ଚି ଯିବ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ମୌନ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଆମ ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇପରି ।

× ÷ ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ମୋଟର ବ୍ୟବସାୟକୁ ସରକାର ହାତକୁ ନେବେ କି ବୋଲି ଲୋକେ ପଚାରୁଛନ୍ତି । କିଏ କହୁଛି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ହେକିଧରିଥିବା କେତେକ ଲୋକଙ୍କର ମଟର କାରବାର ଥିବାରୁ ପ୍ରଧାନ ପଛେଇ ପଛେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । କିଏ କହୁଛି ଅସଲ୍ଲା ଇଲେକସନ ପୂର୍ବରୁ ସେ କଥା ସରକାର କରେଇ ଦେବେ ନାହିଁ—କାରଣ ମଟର ମାଲିକଙ୍କୁ ହାତରେ ରଖି ସେ ସବୁ ମୋଟରକୁ ନିଜ ଅଖ୍ତିଆରରେ ରଖିବେ । ସରକାର ଅଧୀନରେ ଥିଲେ ସେ କଥା ଚଳେ ଇଜତ ମହତ ପଦାରେ ପଡ଼ିଯିବ । କିଏ କହୁଛି ସରକାର ଆଗ ଗୋଟିଏ ଜିଲ୍ଲାରେ କରିବେ ବୋଲି କହି କେଉଁ ଜିଲ୍ଲାରେ କରିବେ ଠିକ କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି—କାରଣ ଓଜନ ହେଉଛି ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଅଣ୍ଡା ବେଶି ଗଞ୍ଜାମ କି କଟକ । ମାତ୍ର ଆମ ମତରେ ଏସବୁ କିଛି ନୁହେଁ । ରାଜନୀତି ବିଶାରଦ ଆମ ସରକାର ଭଲେ ଜାଣିଛନ୍ତି—ରାଜନୀତିରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ନୀତି—ଉଠେଇଥିବୁ—ମାରିବୁ ନାହିଁ ।

+ × +

କେନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶମ୍ କହିଲେ—କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ମାନଙ୍କର ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁଁ କମିଉନିଷ୍ଟ ମାଡ଼ୁଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଞ୍ଚ କମିଟି ବସି ଗବେଷଣା କରି ଦେଖାଯାଉ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କର କି କି ଅବଗୁଣ ବା ଅବହେଳାରୁ ଏ ଦୁର୍ବିପାକ ଘଟୁଛି । ଆମେ ଟି ପ୍ରକାଶଙ୍କ ମତକୁ ସର୍ବାନ୍ତଃ କରଣରେ ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ । କେବଳ ଏତିକି ସଂଶୋଧନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିବୁଁ ଯେ ଯାଞ୍ଚ କମିଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନ ବସି ଇନକମ୍ ଟାକ୍ସ ଏନକ୍ୱାରି କମିଟିକୁ ଏ ଭାର ଦେଇଦେଲେ ଏବଂ କଳା ଓ ଧଳା ଉଭୟ ବଜାର ହାଲ ହକିକତ ବୈଧ ଓ ଅବୈଧ ଉପାୟରେ ଜାଣିବାର ଅଧିକାର ଦେଇ ଦେଲେ ବିଷୟ ଅଧିକ ସହଜ ହୋଇଯିବ ।

× × ×

ପଶ୍ଚିମ ଶକ୍ତିସବୁ ଏକପ୍ରକାର ରୁଷିଆ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମେଣ୍ଟ ବାନ୍ଧି ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏଣିକି ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣକ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଧର୍ଷଣ ହେଲେ ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ହେଲା ପରି ସମସ୍ତେ ମିଳନକରି ଆତ୍ମରକ୍ଷା ଓ ଇଜ୍ଜତ ରକ୍ଷା କରିବେ । କିନ୍ତୁ ବିପଦ ଆସିବ ଆଉ ଏକ ଦିଗରୁ । ଧରନ୍ତୁ ଯଦି ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ୟ ବହୁରାଜ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରେମ ସୂତ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ ହୁଏ ତେବେ ସମସ୍ତେ ସେହି ରାଜ୍ୟର ପ୍ରେମିକା ବୋଲି ମନେ କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେତ ? ଜଣକର ସତୀତ୍ୱ ଗଲେ ଯଦି ସମସ୍ତଙ୍କର ସତୀତ୍ୱ ଗଲା ବୋଲି ଧରାଯାଏ ଜଣକର ପ୍ରେମ ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ସପ୍ରେମ ବା ସପ୍ରେମିକ ହେବା ଭଳି ଜ୍ଞାନ ନ କରିବେ କିଆଁ । କିନ୍ତୁ ବିପଦ ହେବ—ଏ ସ୍ଥଳରେ ଅଦମ୍ୟ ବାହାରୁ ନହୋଇ ଭିତରୁ ଆସିବ—।

× + ×

ଆମ ହାଇକୋର୍ଟ ବିଚାରପତିମାନେ ଦେବୋତ୍ତର କମିଶନରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ କଡ଼ା ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ନିରପେକ୍ଷଭାବ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନି ନାହିଁ ଏହାର ବିଚାର ମାନ୍ୟବର ପାଣିଗ୍ରାହୀ ଅବା କରିବେ । ମାନ୍ୟବର ସମ୍ଭବତଃ ଅକ୍ଷମ ହେବେ [କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା ସହ] । ଯାହା ହେଉ ଏତେଦିନେ ଏ କଥାଟା ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ କୋର୍ଟରେ ପଡ଼ିଲା । ସତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା, ନୋହିଲେ ଆମ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ମହାପ୍ରଭୁ ମାନେ ଗାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ—

ଠାକୁର ଭଲେ ବସିଛୋ ହୋ
ଗାଦି ରଙ୍ଗା ରାଓ
କୋଉ ମାଗେ ମୁରୁଚଣ୍ଡା ସୋମ୍ବର ମୁଦ୍‌ଦାଳଓ
ଓଡ଼ଅ ପାବେ ପଖାଳକମଳ ଖାଓ ନହି ଖାଓ
ଠାକୁର ଭଲେ ବସେଛୋଜୀ

÷ ÷ ÷

ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ସରକାର କିନ୍ତୁ ହାଇ କୋର୍ଟକୁ ବଡ଼ ଭକ୍ତିକରି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କମିସନରଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବାର ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟବାଦ । କିନ୍ତୁ ଏ କାମଟା ଏତିକିରେ ତୁଟିଗଲେ ଭଲ ହେବ ନାହିଁ । ପାପୀତାପୀଙ୍କର ଉଦ୍ଧାର କର୍ତ୍ତା ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମନସ୍ତତ୍ୱକୁ ଜାଣିଥିବେ—ଦୋଷୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦେଲେ ତାର ସଂଶୋଧନ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରଙ୍ଗାରାଓଙ୍କୁ ଜଜ କିମ୍ବା ସବ୍‌ଜଜ କରିଦେଲେ ତାଙ୍କର ସଂଶୋଧନ ହେବ ଓ କାର୍ଯ୍ୟମଧ୍ୟ ଚାଲିବ । ଅବଶ୍ୟ ମହନ୍ତାଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବା ମୂଳରେ ଏ ନୀତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବ ବୋଲି କହିବା ଅନ୍ୟାୟ ହେବ । ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ସମ୍ଭବ ।

÷ + ÷

Digitized by srujanika@gmail.com

କାଳୀ ପୂଜା ଉପଲକ୍ଷରେ କଚେରୀ ଅଫିସ ଆଦି ସବୁ ଛୁଟି । ତେଣୁ ସେଦିନ ଭୋର ୯ଟା ବେଳେ 'ଆଇଡ଼ିଏଲ୍' ଓରଫେ 'ଅଡ଼ୁଲ' ମେସର ବାବୁମାନେ ବାହାର ଘରେ ବସି ପୂଜା-ପର୍ବ ସମାଲୋଚନା କରୁଁ କରୁଁ ଏଣୁ ତେଣୁ ଖୁସି ଗପରେ ମାତିଛନ୍ତି ! ହରି ବାବୁ ଖଣ୍ଡେ ଖାକି ସିଗାରେଟରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରୁଁ କରୁଁ କଥା ଉଠାଇଲେ ଯେ ଦେବୀଙ୍କର ଚାମୁଣ୍ଡା ନାମ କରଣ କପରି ହେଲା ? କିଏ କେତେ ପ୍ରକାର ମତ ପ୍ରକାଶ କଲେ କିନ୍ତୁ କାହାର ମୁଣ୍ଡରୁ ସନ୍ତୋଷ ଜନକ କଥାଟାଏ ବାହାରୁ ନ ଥାଏ । ଏତିକିବେଳେ ହଠାତ୍ ଅଜାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା । ଭୂଲମଣିବାବୁ ଅକୂଳରେ କୂଳର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲା ଭଳି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, "ଅଜା ଛଡ଼ା ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କାହାରି ଦ୍ୱାରା

'ଚାମୁଣ୍ଡା'

ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।" ହରିବାବୁ ଅଜା ଆଗରେ ତାଙ୍କ ସମସ୍ୟାଟି ଅବଗତ କରିବାରୁ ଅଜା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ କହିଲେ, "ଏଇ ସାମାନ୍ୟ କଥାଟାରେ ତୁମେମାନେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ମୁଣ୍ଡ ଖେଲାଇ କିଛି ବାହାର କରି ପାରୁନାହଁ ? ଅଚ୍ଛା ଆଗେ କପେ ଚା ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇ ଯାଉ, ମୁଁ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ବୁଝାଇ ଦେଉଛି ।" ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଛଅ ସାତଜଣ ପାଟି କରି ଉଠିଲେ, "ମାଧୁଆ ! ମାଧୁଆ ! ଜଲଦି ଅଜାଙ୍କ ପାଇଁ କପେ ଚା ଆଣ ।"

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଅଜାଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟଟା ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କୁ ଦେଇ ରଖିବା ଦରକାର । ଅଜାଙ୍କୁ ବୟସଟା ଷାଠିଏ ଟପି ଗଲାଣି । ଯୌବନରେ ସେ ଗୋଟାଏ ଚା ବଗିଚାରେ କିରାଣି କାମ କରୁଥିଲେ । କାମରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସର ନେଇଛନ୍ତି ସତ କିନ୍ତୁ ଚା ସଙ୍ଗେ ସେହିଦିନୁ ଯେଉଁ ଗୋଟାଏ ଅଙ୍ଗା ଅଙ୍ଗି ସମ୍ବନ୍ଧ ରହି ଯାଇଛି ସେଥିରୁ ଆଉ ଅବସର ନେଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଦିନକୁ ୧୦ରୁ ୧୫ କାପ ଯାଏଁ ଚାଲୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପେନ୍ସନ ଭୋଗୀ ହୋଇ ପ୍ରାୟ ଅନେକ ବର୍ଷ ହୋଇ ଯାଇ ଥିବାରୁ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ତ ମୋଟେ ଭଲ ନୁହେଁ ତା ଉପରେ ଘର ଧନ୍ଦା ସବୁ ସମ୍ଭାଳି ଅଜାଙ୍କୁ ଚା ତିଆରି କରିବାର ଫୁରସତ ମିଳୁନାହିଁ—ତେଣୁ ଅଜାଙ୍କର କଡ଼ା ନିୟମ ଯେ ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଦୁଇକାପରୁ ବେଶୀ ଚା ଘରେ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଅଜାବିଚାରା ସେହିଦିନୁ ସକାଳେ ଘରର କାପକ ଖତମ କରିଦେଇ ଯାଇ ଗପରେ ବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଘରେ ଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କ ଘରକୁ ଅଜା ଭୁଲରେ ବି ବୁଲି ଯାନ୍ତି ନାହିଁ । ସାଇ-ପାଇଁ ଠୋକାଏ ଅଜାଙ୍କର ନାତି ଓ କୋଡ଼ିଏ ନାତୁଣୀ । ଫଳରେ ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କ କୃପାରୁ ଅଜାଙ୍କର ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଦୈନିକ ହାର ୧୦ରୁ ୧୫ କାପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ଖାଲି କାପଟା ମାଧୁଆ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଅଜା ଆରମ୍ଭ କଲେ, "ହଁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ହରିବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାର କ୍ଷମତା ଅଜାବୁଢ଼ାର ହେଲା । କଥା—ସେ ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ଧରନିଅ ଲକ୍ଷେ କି ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ବର୍ଷ କି ସେହିପରି ଗୋଟାଏ କିଛି । ସେତେବେଳେ ପୃଥିବୀରେ ଚାର ଚଳନ ନଥିଲା । ସ୍ୱର୍ଗରେ ଦେବତାମାନେ କେବଳ ଚା ଖାଉଥିଲେ—ଏପରିକି ମହାଦେବ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେମିତା ସବୁବେଳେ ଗଞ୍ଜା, ଭାଙ୍ଗ ନିଶାରେ ଭୋଳ ହୋଇ ରହୁଛନ୍ତି—ସେତେବେଳେ ସେ ଏ ସବୁ କି ଜିନିଷ ଜାଣି ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ନିଶା ଥିଲା ଚା । ତା'ର କାରଣ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଯେତେ ଚା ତିଆର ହେଉ ଥିଲା ତା ଭିତରେ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ତିଆରି ଚା ଥିଲା ଫାଷ୍ଟ ନମ୍ବର । ତେଣୁ ଦଶହରା ସମୟରେ ଯେ କେତେଦିନ ପୂଜା ନେବା ପାଇଁ ଦୁର୍ଗା ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଆସନ୍ତି ମହାଦେବ ବିଚରା ଭାରି ଅଡ଼ୁଆରେ ପଡ଼ନ୍ତି ।

ସେଥର ୩ । ୪ ବର୍ଷ ଧରି ଦୁନିଆରେ ଏମିତି ବର୍ଷାଭାବ ପଡ଼ୁଥାଏ । ମର୍ତ୍ତ ଲୋକ କଥା ବା ପଚାରେ କିଏ—ସ୍ୱର୍ଗରେ ଦେବତା ମାନେ ବି ସେତ ପୂଜା ନେଉଛନ୍ତି । ସେହିପରି ସମୟରେ ପଡ଼ିଲା ଦୁର୍ଗାପୂଜା—କିନ୍ତୁ ସେ ବର୍ଷ ସରାଇ ଡ଼ିପାର୍ଟମେଣ୍ଟର କଣ କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଫିସର ପୂଜା କମିଟିର ସେକ୍ରେଟାରି ଥିବାରୁ କେଉଁଠୁ କେଜାଣି ଭଲ ଭଲ ଖଣ୍ଡେ ଶାଢ଼ୀ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋଗାଡ଼ ହୋଇଥିଲା ଯେ—ତାହା ଦେଖିଲେ ମଣିଷ କଣ ଦେବତାଏ ବି ଲୋଭ କରିବେ । ଏହିଲା ଶାଢ଼ୀଟି ପାଇ ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଆଉ ଖୁସିର ସୀମା ନାହିଁ— ଖାଲି ଚାହୁଁଥାନ୍ତି କେମିତି ପୂଜା ସରିବ—ସେ ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଶଚୀ, ମେନକା ରମ୍ଭା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଲୁଗା ଦେଖାଇବେ । ତେଣୁ ପୂଜା ଶେଷ ହେଲାମାତ୍ରେ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନକରି ଭୁଲିଲେ ଭୁଲିଥିଲେ ଗଣେଶ କାର୍ତ୍ତିକଙ୍କୁ ଘରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ସିଧା ଚାଲିଗଲେ ଉପରକୁ । କିନ୍ତୁ

(ଲେଖକ ନାମ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି)

ତେଣେ ମହାଦେବ ଏ କେତେଦିନ ନନ୍ଦୀ ଭୃଙ୍ଗୀର ତିଆରି ଚା ଖାଇ ଖାଇ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଗଲେଣି । ଉଦଗ୍ରୀବ ହୋଇ ଚାହିଁ ବସିଛନ୍ତି କେତେବେଳେ ଦୁର୍ଗା ଆସିବେ—ଚା କରିବେ ।

ଘରେ ପହଞ୍ଚି ପ୍ରଥମେ ଦୁର୍ଗା ମହାଦେବଙ୍କ ପାଖରେ ଶାଢ଼ୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । କିନ୍ତୁ ମହାଦେବ ଏକେତ ମରଦ ପୁଅ—ସେଥିରେ ପୁଣି ନିଶା ପିଇଛନ୍ତି ବାଘଛାଲ—ତା ଉପରେ ସେତେବେଳେ ଚା ପାଇଁ ପାଗଳ ! ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ଶାଢ଼ୀର ମହତ ସେ କା ବୁଝୁଛନ୍ତି କେଜାଣେ ! ଫଳରେ ସେ ଦୁର୍ଗାଙ୍କର କଥା ଉପରେ ଆଦୌ ଗୁରୁତ୍ୱ ନଦେଇ କହିଲେ, "ଅଚ୍ଛା ଶାଢ଼ୀତ ପରେ ଦେଖିବା—ଆଗେ ତୁମର ତିଆରି ଚା କପେ ଜଲଦି ଆଣ ତ ।" ସ୍ୱାମୀଙ୍କଠାରୁ ଏପରି କଥାଟା ଦୁର୍ଗା ମୋଟେ ଆଶା କରି ନଥିଲେ । ତେଣୁ ମନଟା ଏକାଥରେ ଫିକା ହୋଇଗଲା—କିନ୍ତୁ କରିବେ କଣ ? ମନ କଥା ମନରେ ମାରି ଗଲେ ଚା କରିବାକୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ପଛରେ ସେ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା କଲେ ମଧ୍ୟ— ତାହାଙ୍କୁ କହିବେ—

ଲାଗିଲା ତୁମ୍ଭକୁ 'ଏ ତନ୍ଦ' ଭୁଲ
ବିହାଗ ବାଗର ଯଶ ବିପୁଳ ।

× × ×

ଏଥର ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ଗଲା ଥର ପରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବା ନିରୂପିତ ସମୟ ଅଗରୁ ସାଇନି ଡାଇ ବସିଗଲେ । ଉଭୟେ ବାଚସ୍ପତି ଓ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଯେଉଁ ପରସ୍ପର ପ୍ରଶଂସା କମିଟି ଗଢିଥିଲେ ତାହାର ଏକ ବିଶେଷ ଶବ୍ଦ-ବୃଷ୍ଟି ଘଟିତ ହୋଇ ସଭା ସାଙ୍ଗ ହେଲା । ପ୍ରଶଂସାରୁ ବାଦ ପଡ଼ିଗଲେ କେବଳ ସଭ୍ୟମାନେ । ଅଥଚ ଏଇ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ବାକ୍ୟ ସଂଯମ ଓ ମଗଜର ସମୁଦ୍ଧାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ଏଥର ଚଞ୍ଚଳ ଯେ କାମଟା ତୁଟିଗଲା ତାହା ବାଚସ୍ପତି ବା ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ପରସ୍ପରକୁ ପ୍ରଶଂସା କଲା ବେଳେ ଟିକିଏ ହେଲେ ମନେ ପକାଇଲେ ନାହିଁ । ହାଇରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦୈବ ! ଓଡ଼ିଶାର ଏଇ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଅର୍ପଣ କରୁଛି । ତିଳ ତର୍ପଣ ମଧ୍ୟ ।

÷ ÷ ÷

ଗୋଟିଏ ଛୁଆ ଘରକୁ କନ୍ୟାପାତ୍ରୀ ଘର ଘର-ବର-ଦେଖା ଆସିଲେ । ଛୁଆଟି ମୂକ ହୋଇ ବସିଥାଏ—କଥା କହେ ନାହିଁ । କନ୍ୟାପକ୍ଷ ପଚାରିଲେ ପୁଅଟି କିଅ କଥା କହୁ ନାହାନ୍ତି ? ବରପକ୍ଷ ଉତ୍ତର ଦେଲେ— ପୁଅଟି ଜଣେ ମହା ପଣ୍ଡିତ—ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞ ଏବଂ ବାକ୍ୟକୁ ସଂଯତ କରି ମୌନବ୍ରତ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଥରେ ମୁହଁ ଖୋଲିଲେ— ଯାହା କହିବେ ତାହା ହୋଇଯିବ । ସେ ଯଦି କହିବେ—ବିବାହ ହେଉ—ତେବେ ଆନୁସ୍ଥା କୁରୁସଭକୁ ଆସିଲା ପରି କନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏଇ ସଭାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯିବ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ମୌନ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଆମ ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇଆ ।

× ÷ ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ମୋଟର ବ୍ୟବସାୟକୁ ସରକାର ହାତକୁ ନେବେ କି ବୋଲି ଲୋକେ ପଚାରୁଛନ୍ତି । କିଏ କହୁଛି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନୈତିକଧାରଣାଥିବା କେତେକ ଲୋକଙ୍କର ମୋଟର କାରବାର ଥିବାରୁ ପ୍ରଧାନ ପଛେଇ ପଛେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । କିଏ କହୁଛି ଅସନ୍ତା ଇଲେକ୍‌ସନ ପୂର୍ବରୁ ଏ କଥା ସରକାର କରେଇ ଦେବେ ନାହିଁ—କାରଣ ମୋଟର ମାଲିକଙ୍କୁ ହାତରେ ରଖି ସେ ସବୁ ମୋଟରକୁ ନିଜ ଅକ୍ତିଆରରେ ରଖିବେ । ସରକାର ଅଧୀନରେ ଥିଲେ ସେ କଥା କଲେ ଇଜତ ମହତ ପଦାରେ ପଡ଼ିଯିବ । କିଏ କହୁଛି ସରକାର ଆଗ ଗୋଟିଏ ଜିଲ୍ଲାରେ କରିବେ ବୋଲି କହି କେଉଁ ଜିଲ୍ଲାରେ କରିବେ ଠିକ କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି—କାରଣ ଓଜନ ହେଉଛି ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଅଣ୍ଟା ବେଶି ଗଞ୍ଜାମ କି କଟକ । ମାତ୍ର ଆମ ମତରେ ଏସବୁ କିଛି ନୁହେଁ । ରାଜନୀତି ବିଶାରଦ ଆମ ସରକାର ଭଲେ ଜାଣିଛନ୍ତି—ରାଜନୀତିରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ନୀତି—ଉଠେଇଥିବୁ—ମାରିବୁ ନାହିଁ ।

+ × +

କେନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶମ୍ କହିଲେ—କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ମାନଙ୍କର ଢିଲା ଯୋଗୁଁ କମିଉନିଷ୍ଟ ମାଡ଼ୁଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଞ୍ଚ କମିଟି ବସି ଗବେଷଣା କରି ଦେଖା ଯାଉ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କର କି କି ଅବଗୁଣ ବା ଅବହେଳାରୁ ଏ ଦୁର୍ବିପାକ ଘଟୁଛି । ଆମେ ଟି ପ୍ରକାଶଙ୍କ ମତକୁ ସର୍ବାନ୍ତଃ କରଣରେ ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ । କେବଳ ଏତିକି ସଂଶୋଧନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିବୁଁ ଯେ ଯାଞ୍ଚ କମିଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନବସି ଇନକମ୍ ଟାକ୍ସ ଏନକ୍ୱାର କମିଟିକୁ ଏ ଭାର ଦେଇଦେଲେ ଏବଂ କଳା ଓ ଧଳା ଉଭୟ ଟଙ୍କାର ହାଲ ହକିକତ ବୈଧ ଓ ଅବୈଧ ଉପାୟରେ ଜାଣିବାର ଅଧିକାର ଦେଇ ଦେଲେ ବିଷୟ ଅଧିକ ସହଜ ହୋଇଯିବ ।

× × ×

ପଶ୍ଚିମ ଶକ୍ତିସବୁ ଏକପ୍ରକାର ରୁଷିଆ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମେଣ୍ଟ ବାନ୍ଧି ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏଣିକି ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣକ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଧର୍ଷଣ ହେଲେ ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ହେଲା ପରି ସମସ୍ତେ ମିଳିକରି ଆତ୍ମରକ୍ଷା ଓ ଇଜ୍ଜତ ରକ୍ଷା କରିବେ । କିନ୍ତୁ ବିପଦ ଆସିବ ଆଜି ଏକ ଦିଗରୁ । ଧରନ୍ତୁ ଯଦି ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ୟ ବହୁରାଜ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରେମ ସୂତ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ ହୁଏ ତେବେ ସମସ୍ତେ ସେହି ରାଜ୍ୟର ପ୍ରେମିକା ବୋଲି ମନେ କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେତ ? ଜଣକର ସତୀତ୍ୱ ଗଲେ ଯଦି ସମସ୍ତଙ୍କର ସତୀତ୍ୱ ଗଲା ବୋଲି ଧରାଯାଏ ଜଣକର ପ୍ରେମ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ସପ୍ରେମ ବା ସପ୍ରେମିକ ହେବା ଭଲ ଜ୍ଞାନ ନ କରିବେ କିଆଁ । କିନ୍ତୁ ବିପଦ ହେବ—ଏ ସ୍ଥଳରେ ଅଡ଼ୁଆ ବାହାରୁ ନହୋଇ ଭିତରୁ ଆସିବ—।

× + ×

ଆମ ହାଇକୋର୍ଟ ବିଚାର ପତିମାନେ ଦେବୋତ୍ତର କମିଶନରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ କଡ଼ା ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ମିରପକାଇଲ୍ ଠାରୁ ଅଧିକ ଝାଳ କି ନାହିଁ ଏହାର ବିଚାର ମାନ୍ୟବର ପାଣିଗ୍ରାହୀ ଆବା କରିବେ । ମାନ୍ୟବର ରାୟ ହୁଏତ ଅକ୍ଷମ ହେବେ [କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା ସହ] । ଯାହା ହେଉ ଏତେ ଦିନେ ଏ କଥାଟା ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ କୃଟରେ ପଡ଼ିଲା । ସତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା, ନୋହିଲେ ଆମ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ମହାପ୍ରଭୁ ମାନେ ଗାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ—

ଠାକୁର ଭଲେ ବିରକ୍ତୋ ହୋ
ଗାଦି ରଙ୍ଗା ରାଓ
ଭୋଗ ମାଗେ ଗୃରୁଚକ୍ଷା ସୋମ୍ବର, ମୁଦ୍‌ଦାଲଓ
ଓଡ଼ିଆ ପାବେ ପଖାଳକମକ ଖାଓ ନହି ଖାଓ
ଠାକୁର ଭଲେ ବିରେକୋଜା

÷ ÷ ÷

ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ସରକାର କିନ୍ତୁ ହାଇକୋର୍ଟକୁ ବଡ଼ ଭକ୍ତିକରି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କମିସନରଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବାର ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟବାଦ । କିନ୍ତୁ ଏ କାମଟା ଏତିକିରେ ତୁଟିଗଲେ ଭଲ ହେବ ନାହିଁ । ପାପୀତାପୀଙ୍କର ଉଦ୍ଧାର କର୍ତ୍ତା ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଜାଣିଥିବେ—ଦୋଷୀକୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦେଲେ ତାର ସଂଶୋଧନ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରଙ୍ଗାରାଓ କୁ ଜଜ କିମ୍ବା ସବ୍‌ଜଜ କରିଦେଲେ ତାଙ୍କର ସଂଶୋଧନ ହେବ ଓ କାର୍ଯ୍ୟମଧ୍ୟ ଭଲ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ମହନ୍ତଙ୍କ ଜେଲ୍‌କୁ ଯିବା ମୂଳରେ ଏ ନୀତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବ ବୋଲି କହିବା ଅନ୍ୟାୟ ହେବ । ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ସମ୍ଭବ ।

÷ + ÷

Digitized by srujanika@gmail.com

ମନେ। ତେଣେ କାପଡ଼ି ଶୀଘ୍ର ଛାଡ଼ି ପୂଜକୁ ଗିବେ—ତରବର କରି ଗୁଏ। ବାରି-ବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ଯେପରି ହୁଏ ମୋତେ ସେପରି ହେଲି ନାହିଁ। ଏଣେ ମହାଦେବ ଗୁହିଁ ରହିଛନ୍ତି ଯେ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ଛଅରି ଗୁ କପେ ପାଇଲେ ଏତେଦେଦିନର ଅଭାବଟା ଭୁଲି ଯିବେ। ମାତ୍ର, କିଛାତ ମାମୁଲି ଧରଣର ଗୁହା ପାଇ ମହାଦେବ ତ ଏକା ଥରକେ ଅଗ୍ନି-ଶର୍ମା—ଥରେ ମୁହଁରେ ଦେଇ ହଠାତ୍ କାପଡ଼ ସାରା ଗୁ ନେଇ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଢାଳିଦେଲେ। ଗରମ ଗୁହା ଦେହରେ ପଡ଼ି ଯେତେ ନ ବାଧିଲା ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ, ବେଶି ବାଧିଲା ଯେ ଗୁର କଷ ଲାଗିଗଲେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଶାଢ଼ୀଟା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ। ତେଣୁ ସେ ଆଉ କିଛି ଉପାୟ ନପାଇ ତରବରରେ ଶାଢ଼ୀଟା ଦେହରୁ ଖୋଲି ଖଣ୍ଡେ ଦୂରକୁ ଫିଙ୍ଗି-ଦେଲେ। ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ମହାଦେବ ଭାବିଲେ ଯେ କଥାଟା ଅନେକ ଦୂରକୁ ଗଡ଼ିଗଲା ଏବଂ କାଳେ କିଏ ତାଙ୍କୁ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି ପକାଇବ ସେଥି-ପାଇଁ ସେ ଉଠିଲେ ଯେ ଘରର ଦରଜାଟା ଶୀଘ୍ର ବନ୍ଦ କରିଦେବେ। କିନ୍ତୁ ଉଠିଲା ମାତ୍ରେ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ଟା ପଡ଼ିଗଲା ଭୂଇଁରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ଗୁ ଉପରେ ଓ ଗୋଡ଼ ଖସର ଯିବା ଫଳରେ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ମହାଦେବ ଚିତ୍‌ପଟାଙ୍ଗ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ। କି ଲଜ୍ଜାର କଥା—ଦୁର୍ଗା ବିବସ୍ତ୍ର ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ଗୋଡ ପାଖରେ ମହାଦେବ ଭୂଇଁରେ ଚିତ୍‌ପଟାଙ୍ଗ—। କିନ୍ତୁ କଥା କଣ କି—ତୁମ ଆମ ଘରେ ଏପରି କଥାଟାଏ ହୋଇଥିଲେ ସିନା ଲଜ୍ଜା-ଜନକ ହୁଅନ୍ତା—ସେମାନେ ଯେ ଦେବତା। ସାମାନ୍ୟ ଲୋକ ପକ୍ଷରେ ଯେଉଁଟା ଅଶ୍ଳୀଳ—ବଡ଼ ଲୋକ ବା ଦେବତା ପକ୍ଷରେ ସେଇଟା ଶ୍ଳୀଳରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯାଏ। ହେଲା ମଧ୍ୟ ସେଇଆ। ମହାଦେବ କହିଲେ, "ଯାହା ହେବାର ହୋଇଗଲା—ଚିନ୍ତା ନାହିଁ, ମୁଁ ଏହି ବର ଦେଲି ଯେ ଆଜିଠାରୁ ମର୍ତ୍ତରେ ଏହି ମୂର୍ତ୍ତିର ପୂଜା ହେବ ଓ ଏ ମୂର୍ତ୍ତିର ନାମ ହେବ 'ଗୁ-ମୁଣ୍ଡା' ଅର୍ଥାତ୍ ଗୁ ମୁଣ୍ଡେ ଯସ୍ୟାଃ ସାଃ—'ଗୁମୁଣ୍ଡା'।"

କିନ୍ତୁ ସେହି ଦିନଠାରୁ ମହାଦେବ ଗୁଖିଆ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଓ ତା ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଭାଙ୍ଗ, ଗଞ୍ଜା ଧରିଲେ—ଆଉ ଗୁ ସେହି ଦିନଠାରୁ ମର୍ତ୍ତକୁ transfer ହେଲା।"

କଥାଟା ଶେଷ କରି ଅଜା ଆଉ କାପେ ଗୁର ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ। ହଳଧର ବାବୁ ହଠାତ୍ କହି ପକାଇଲେ, "ଅଚ୍ଛା, ଅଜା! ଆପଣ ତାହାଙ୍କ ଗୁଆ ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଭାଙ୍ଗ, ଗଞ୍ଜା ଧରୁ ନାହାନ୍ତି? ତାହାଲେ ଆଉ ଗୁ ଲୋଭରେ ସକାଳ ଓଳିଟା ସାଇରେ ଗସ୍ତ କରିବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ।" ସେତେବେଳକୁ ମାଧିଆ ହାତରୁ କାପଟା ନେଇ ଅଜା ଅଧାଅଧି ଶେଷ କରି ଦେଲେଣି—ବାକି ଅଧକ ଏକା ନିଶ୍ୱାସରେ ଶେଷ କରିଦେଇ କହିଲେ, "ଆଉ ଯାଏ କି ଆଉ ବାକି ଥାଆନ୍ତା? ଖାଲି ଭୟ ହେଉଛି କଂଗ୍ରେସର ଧମକକୁ। କଂଗ୍ରେସ ସରକାରର ନିଶା ନିବାରଣ ଚେଷ୍ଟାଟା ହଠାତ୍ ଯଦି ଆଇନରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ—ତେବେ ତ କଥା ସରିବ। ସେତେବେଳକୁ ତ ଆଉ ଆଉ—ନ ସମ୍ଭାଳନ୍ତି। ଅଜା ବଡ଼ସ୍ତ ଯାଏ ବୁଝଆଡ଼େ? କିନ୍ତୁ ଗୁ ଉପରେ କଟକଣା ଜାରି କରିବା ସହଜ ନୁହେଁ। କାରଣ ଗୁର ପ୍ରଚଳନ ଦିନକୁ ଦିନ ଏପରି ହେଲାଣି ଯେ ଆଉ ଦିନ କେତୁଟା ପରେ ସମସ୍ତେ ହୋଇ ଯିବ 'ଗୁ-ଖୋର' ବା ଗୁର 'ଗୁ-କର'।"

ଏତିକି କହି ଅଜା ଉଠିଲେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗୁଖୋର ନାତି ବା ନାତୁଣୀର ବୈଠକ ଖାନା ଅ ଭି ମୁ ଖ ରେ। *

*[ଭାରତ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିମ୍ନୋକ୍ତଙ୍କ ଗୁର ପ୍ରଶସ୍ତି ବାଚନ ପାଠକଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୁ]

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ

ବାତରକ୍ତ ସ୍ପର୍ଶ ଶକ୍ତିହୀନତା ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଆଂଶିକ ଫୁଲା ଏକଜିମା, ସୋରିଆସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗାଦି ଆରୋଗ୍ୟରେ ଏହାହିଁ ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ।

ଧବଳ

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଲୁପ୍ତ ହୁଏ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ !

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—**ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ**
(H. K. K.)

୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ କଲିକତା

ହାଇଡ୍ରୋସିଲ୍

ଅମ୍ବର **'ନିଶାକର ତୈଳ'** ଦ୍ୱାରା ହାଇଡ୍ରୋସିଲ ଅଟଷ୍ଟିପ ଗୋଦର, ହାର୍ଣ୍ଣିୟା, ଗଣ୍ଡମାଳ ଆଦି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ୩୮, ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ଔଷଧ ଦିବାକର ବଟି ଦାମ ୫୨୮ ଡା: ପି: ୫ ୦ ୫୮।

ପେଟବଥା

କଲିକ୍ ପେନ୍, ପେଟମର ଆଦି ଯବଟୀୟ ଉଦର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ କୋଷ୍ଠ ଓ କ୍ଷୁଧା ନ ହେବା ଆଦି ରୋଗ ଅମ୍ବର **'ପାକରାଜ'** ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଭଲହୁଏ ଓ ନିୟମିତ ସେବନ କଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ-ରୂପେ ଚିରଦିନ ଲାଗି ଆରୋଗ୍ୟ ହେବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ। ମୂଲ୍ୟ ୧୩୮, ଡା: ପି. ୫ ୦ ୫୮।

Kaviraj S. K. Chakravarty (D. C.)
126/2 Hazra Road, Calcutta 26.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶୂନ୍ୟ ମନ୍ଦିର—ଦେବତା ନାହିଁ ।

ଦେବତା କାହିଁ ? ପାଷାଣ ମୂର୍ତ୍ତି, ସେ କଅଣ ଦେବତା ? କଷ୍ଟିଲ ପ୍ରାଣର ବ୍ୟଥା-ବ୍ୟାକୁଳତା ଯେ, ସେ କଅଣ କେବେ ପାଷାଣ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ସତେ ? ନାଁ—ନାଁ—ନାଁ— । ମଣିଷ ଦେବେ ଅନ୍ଧ ପରି—ଅଜ୍ଞାନ ପରି ପାଷାଣ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ପୂଜେ କାହିଁକି ? ସେ କଅଣ ଦୁଃଖ ବୁଝେ ? ସେ କଅଣ ଅବୁଝା ମଣିଷର ଆଖିରୁ ପୋଛିଦିଏ ଲୁହ ?

ଆଲୋକରେ ଧରଣୀ ହସି ଉଠେ—ଫୁଲ ଫୁଟେ—ମଧୁସ୍ୱରେ—ମଧୁପ ଗାଏ ଗୀତ—। ସେ ସେଇଠି ବସିଥାଏ—ତା ପ୍ରାଣରେ ପୁଲକ ଖେଳେନା—ତା ମୁଖରେ

ଫେରି ନାହିଁ ?

ହସ ଫୁଟେନା—ସତେ ଯିମିତି ସେ ପଥର, ନିର୍ଜୀବ—କିଛି ତାକୁ ଅନୁଭୂତ ହୁଏନା—ହସ ନାହିଁ ନୁହେଁ ସେ ପୁଲୁକିତ ନୁହେଁ—ଏ ସଂସାରର ଖବର କିଛି ସେ ଜାଣି ପାରେନା ଯିମିତି ।।

ଅନୁଭୂତି ତାକୁ ପଥର କରି ଦେଇଛି—ସେଇ ଦୁର୍ବହ ଦୁଃଖର ଦାରୁଣ ଅନୁଭୂତିକୁ ହୃଦରେ ବହିବାକୁ କ୍ଷମତା ତାର ହୋଇନି—ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରି ପଡ଼ୁଛି—ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସରେ କୋଳି-ସାରା କେତେ ଦୋହଲି ଯାଉଛି— ।

ଏ କପଟ ଖେଳ ଦେବତାଙ୍କର ? ଦେବତା—ସେ କପଟ ? କପଟ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣ ? କମିତି ତାଙ୍କର ରୂପ—ଏଇ ପଥର ଫଟିକ ସତେ ।

ଶିଶୁ-ତିନ ବରଷର । ଜାଣି ନଥିଲା ସେ ହିଂସା କଅଣ—କପଟତା କଅଣ । ସଂସାରର ମୋହ କ୍ରୋଧ ତାର କଅଁଳ ମନକୁ ପରଶି ନଥିଲା—। ଖାଏ ପିଏ—ଖେଳେ—ବୁଲେ । ଫୁଲକୁ ଫୁଟିଲେ ହସି ଉଠେ—ଜହ୍ନମାମୁକୁ ଡାକେ ଖେଳିବାକୁ—। ଇମିତି—ଇମିତି ଅକପଟ— ।

ଆସିଥିଲା ସଂସାରକୁ—ଚାଲିଗଲା ପୁଣି କାହିଁକି ? ସେତ ଅପରାଧ କଣ ଜାଣିନଥିଲା—ଅପରାଧ କିଛି କରିନଥିଲା—ମୃତ୍ୟୁର ଦାରୁଣ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ତା ଦେହକୁ ପଥର କରିଦେଲା କିଏ ? ଏ ଧୂଳିରେ ସୁନ୍ଦର—ସୁକୋମଳ ତନୁକୁ ତାର ନିର୍ମମ ଭାବେ ହଜାଇ ଦେଲା କିଏ ? ଦେବତା ? ଦେବତା କି ସତେ ଏହା କଲେ ? ଯେ ତାକୁ ଏ ସଂସାରକୁ ପଠାଇ ଥିଲେ—ସେଇ—ସେଇ ପୁଣି ଏତେ ଦାରୁଣ ହେଲେ କାହିଁକି ? କି ଅପରାଧ ସେ କରିଥିଲା ? କ୍ଷମାଧାରୀଙ୍କର ଦୟା କାହିଁ—ବିଚାର କାହିଁ ?

ଏଇ ମନ୍ଦିରରେ ଥିଲା ବିଗ୍ରହ—କେତେ ସେ ଡାକିଲା—କେତେ ସେ କାନ୍ଦିଲା—

କିନ୍ତୁ ଫେରିଲାନି ତାର ବାଛୁ—ତାର ଅଦରର ପୁଅ—। ପାଷାଣ ଦେବତାର ବକ୍ଷ ସ୍ପନ୍ଦିତ ହେଲାନି । ସେ ମୁଖରେ ସହାନୁଭୂତିର ଛାୟା ଦେଖା ଗଲାନି—ନିର୍ଜୀବ ପାଷାଣ ଦେବତା କାହାନ୍ତି ? କେଉଁ ରାଜ୍ୟରେ ଦେବତା କରେ ବାସ ? ବାଟ କାହିଁ ସେଠିକି ଯେଉଁଠିକି ତିନି ବର୍ଷର ଶିଶୁ ଚାଲିଗଲା—ସେ ବସି ବସି ଭାବେ—

ସେଠିକି ଯିବାକୁ ବାଟ କାହିଁ ? ଅଭାଗିନୀ ହତ୍ୟା ! ଓ ପାପ—କିନ୍ତୁ ତା ପ୍ରାଣ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ଉଠେ—ସେଇ ଅଫେରନ୍ତା ପୁଅକୁ ଯାଇ ବାହାକୁ ତାର କୋଳ କରନ୍ତା—ତାର ମିଠା ମୁହଁରେ ଦରୋଟି କଥା—ମୁରୁକି ହସ ଦେଖି ହୃଦୟର ଜ୍ୱାଳା ଭୁଲିଯାନ୍ତା କେତେ ଦୁଃଖରେ—ସେ ତାକୁ ତିନି ବରଷର କରିଥିଲା—କୁଆଡ଼େ ସେ ଗଲା ସତେ ?

ଇମିତି ସେ ଭାବୁଛି—କେତେଦିନ—କେତେ ରାତି ବିତି ଗଲାଣି କେତେ ଫୁଲ ଫୁଟି ଝଡ଼ିଗଲାଣି—କେତେ କଳିକା ପୁଣି ହସି ଉଠିଲାଣି—କିନ୍ତୁ ତା ଭାବନା ଅସରା । ସେ ସେଇଠି ବସି ଭାବେ—ଦେବତା କାହିଁ ?

ଲେଖିକା—ଶୈଳବାଳା

କିଏ ମୁଠାଏ ଭାତ ଦେଲେ ଖାଇଦିଏ—ସେଇ ତଳେ କାନପାରି ଶୋଇ ପଡ଼େ—ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛନ୍ତି—। ବାପ ମା ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର ଆତ୍ମୀୟମାନେ କାନ୍ଦନ୍ତି । ତଥାପି ସେ ବୁଝେନା—ଶୁଣେନା—

କିଏ କହେ—'ପାଗଳୀ ।'

କିଏ କହେ—'ଅଭାଗିନୀ ।'

ପିଲାଏ ଆଇଅଣୀଠା ବୋଲି ଢେଲା ପଥର ଫିଙ୍ଗନ୍ତି—ସେ ରାଗେନା—କାନ୍ଦେନା ହସେନା—। ଉଦାସ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଥରେ ଖାଲି ଚାହେଁ—କହେ—। "ପିଲାଏ ତମରି ସାଙ୍ଗରେ ଖେଳୁଥିଲା ମୋର ସେ, କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? କେହି ଦେଖିନା ? ସେ କେଉଁ ବାଟେ ଗଲା ? ଫେରି ନାହିଁ ? ଫେରି ନାହିଁ ?"

—*—

କବିତା

ସତ୍ତା ହଜିଯାଏ

ଅଧ୍ୟାପିକା—ଶ୍ରୀମତୀ ଶାନ୍ତି ଦେବୀ ଏମ୍. ଏ.

ଅଜି ମୋର ସତ୍ତା ହଜିଯାଏ
ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର, ଚ୍ୟୁତ ଗ୍ରହ ତାରା ସାଥେ
ଛନ୍ଦହୀନ ଝଡ଼ପଥ ପାତେ
ଅଜି ମୋର ସତ୍ତା ହଜିଯାଏ ।
ତୁମେତ କହିଲ ସତେ କବିତାର ବାଣୀ
ମୋ ଚେତନେ ବୋଳି ଦେଲ କଳଙ୍କର କାଳି,
ବିଶ୍ୱନାଥ ସଙ୍ଗ ଗହଳରେ
ଏ ମାନ ମୁହଁ ଦୁରାଶା
ଖାଲି ତେ ସାଧୁଜନ ମେଳେ
ଅଜି ମୋର ସତ୍ତା ଭୁଲିଯାଏ ।

ତୁମେ ତ କହିଲ "ଏଲ ଗୋଲାପର ଗନ୍ଧ",
ମୁଁ କହିଲି ଯେଉଁ ବାଟେ
ହଜିଗଲା ଗୋଲାପ ସୁରଭି,
ସେଇ ମୁଁ ଖୋଜିଗଲି
ନର୍ଦ୍ଦମାର ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ନିଶ୍ୱାସ ।
ତୁମେ ଦେଇ ଦେଲ ମୋତେ ସମୁଦ୍ରର ବାଣୀ,
ସମୁଦ୍ରର ପାଣି ତ ଲୁଣପାଣି,
ଅଜି ମୋର ସତ୍ତା ଯାଏ ହଜି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

"ପ୍ରେମ ଏବଂ ବିବାହ"

"Love not me
for commonly grace
For my pleasing
eye or face.
Nor for any
out ward part—
No – nor for my
constant heart.
For those may
fail or turn to ill
thou and I
shall severe
Keep therefore
a true woman's eye
And love me
still & know not why.
So wast thou
the same reason still
To doat upon me
for ever"

ଉପର ଲିଖିତ ପଦ୍ୟାଂଶର ମର୍ମ ହେଉଛି ଯେ ଭଲ ପାଇବା କିମ୍ବା ପ୍ରେମ କରିବାକୁ ଗଲେ ନିସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବରେ ପ୍ରେମ କରିବା ଉଚିତ କିନ୍ତୁ ଏହା କଣ ବିବାହରେ ସମ୍ଭବ ? ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ମାତା ତାହାର ସନ୍ତାନ ମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି କଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ କିନ୍ତୁ ତାହାବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଙ୍କ ଠାରେ ଯେ ଏପରି ଗୁଣ ଅଛି ତାହା କିହ ନେବନି । ଏପରି ନିସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରେମ ଅସାଧାରଣ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ମା-ସନ୍ତାନ, ଭାଇ-ଭଉଣୀଙ୍କ ଠାରେ କ୍ୱଚିତ୍ ଦେଖାଯାଇ ପାରେ କିନ୍ତୁ ବିବାହରେ ଏହା କଦାପି ସଂଭବ ନୁହେଁ । ବିବାହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଖୋଜିଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଶେଷରେ ସ୍ୱାର୍ଥପର ବା Selfishness ନିକଟରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବା । ତଥା କଥିତ 'ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେମ', ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମ ଏବଂ ଦୁଇ ଚକ୍ଷୁ ମିଳନ ପ୍ରେମ ଆଦି କାଳ୍ପନିକ ଶବ୍ଦ । ସାହିତ୍ୟ ଏବଂ ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତା ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଭାବରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଯୁବକ ଏବଂ ଯୁବତୀଙ୍କ ମନରେ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଆଣି ଦେଇଛି ଯେ ବିବାହ ପରେ ପରେହିଁ ଏପରି ଶସ୍ତା ପ୍ରେମର ଚକ୍ ଚକିଆ ରଙ୍ଗିନ୍ ପର୍ଦ୍ଦା ଆପେ ଆପେ ଉଭେଇ ଯାଏ ଏବଂ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଉଭୟଙ୍କ ଠାରେ ହତାଶର ବହ୍ନି ଜଳିଉଠେ । ଗୋଏଥେ [Goethe] ତାଙ୍କର ଲେଖାରେ ଫଷ୍ଟ୍ (Faust) ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଗରେଟ୍ (Margaret) ଙ୍କୁ ଥରେ କୁହାଇଛନ୍ତି ।

"One glance one word one little word from thee I value more than all the wisdom of the world's wisest ones"

କିନ୍ତୁ ଏ ପ୍ରେମର ଫଳାଫଳ କଣହେଲା— ପାଠକମାନେ ଅଧିକାଂଶ ନିଶ୍ଚୟ ଉପଲବ୍ଧି କରୁଥିବେ । ବିବାହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ 'ସାମାଜିକ ବନ୍ଧନ' କିମ୍ବା ଯୌନ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଚରିତାର୍ଥ ନୁହେଁ-- ଏହାଦ୍ୱାରା ଭଗବାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ "Multiply and replace the earth" ପୂରଣ ହୋଇଥାଏ । ଆମର ହିନ୍ଦୁ ଶାସ୍ତ୍ର କହେ "ବିବାହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦୁଇଟି ଶରୀରର ମିଳନ ନୁହେଁ--ଦୁଇଟି ଆତ୍ମାର ମିଳନ ହେବା ଉଚିତ ।" ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହାକୁ ବିବାହ କରିବା ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା ଉଚିତ କିନ୍ତୁ ତାବୋଲି ଅନ୍ଧ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଭାବରେ ବିବାହ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଥରେ ପସନ୍ଦ କରି ବିବାହ କରି ସାରିବା ପରେ ଦମ୍ପତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାରା ଜୀବନ ଯେପରି ମତାନ୍ତର ନହୁଏ ତାହା ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ଉଚିତ ।

ଭଗବାନହିଁ ପ୍ରେମର ଭଣ୍ଡାର ଅଟନ୍ତି । 'ପ୍ରେମ' ସ୍ନେହ, ସତ୍ୟ, ଏବଂ ସୁନ୍ଦର, ପ୍ରାୟ ସବୁ ଏକ ଜିନିଷ । ଏ ଗୁଡିକ ସମ୍ମିଶ୍ରଣରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଠାରେ ନିହିତ । ଭଗବାନହିଁ କେବଳ ମାତ୍ର ସତ୍ୟ--ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରେମ, ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେମ ଅଟେ ଏବଂ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକୃତ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଆମ୍ଭେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଭଲ ପାଉ । ଭଗବାନ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଆଧାର ଏବଂ ସାରା ଜଗତ ଭଗବାନଙ୍କର ଅଂଶବିଶେଷ ଅତଏବ ସତ୍ୟର ପ୍ରେମ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରେମ ମାନବ ପ୍ରେମ ଏବଂ ଈଶ୍ୱର ପ୍ରେମହିଁ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେମ ଅଟେ । ଏହାବାଦ୍ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସବୁ ଅପ୍ରାକୃତିକ ପ୍ରେମ । ଈଶ୍ୱର-ପ୍ରେମ ଚିରସ୍ରୋତା ଝରଣା । ସଦ୍ଗୁଣ--ତାହାର ବିରାମ ନାହିଁ ନା ସେଠାରେ ଘୃଣାର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଆଜିକାଲି 'ବିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମ'କୁ ଯେପରି ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରା ଯାଉଛି ଏବଂ ବୁଝା ଯାଉ? ତାହା ଏକ ନୁହେ— ଏହା ସମୟେ ସମୟେ 'ଯୌନମିଳନ' ପରି କଦାଚ ସୀମାବଦ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି--"ବିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମ" ଶବ୍ଦଟିର ଅର୍ଥ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରର ଅଦ୍ଭୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଔପନ୍ୟାସିକ ଏବଂ ନାଟକ ଲେଖକଙ୍କର ଖେଳନାର ବସ୍ତୁ

ଅନୁବାଦକ—ଶ୍ରୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ରନାଥ ସାମଲ

ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ "ବିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମର ବିଚ୍ଛେଦ" ରୂପକ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହା ସେକ୍ସପିଅରଙ୍କ ଉକ୍ତି "The course of true love never runs smooth" କୁ ପ୍ରତିଭୂତ କରିଅଛି । 'ବିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମ' (Bacon) ଙ୍କ ଦର୍ଶନ "Great Spirit & great business do keep out this weak passion (love). It is impossible to love and to be wise" କୁ ଘୋଡାଇ ପକାଇଛି । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ "How to be happy though married" ପରି ଅନେକ ଗୁରୁତ୍ୱ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ କୁହାଯାଇଥାଏ ଯେ — "ଆମେ ଯାହାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ଉଚିତ" କିନ୍ତୁ ଏହା ଦ୍ୱାରା ସତ୍ୟର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ସତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ମାତ୍ର ଅପର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ହେଉଛି "ଆମେ ଯାହାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା

Digitized by srujanika@gmail.com

ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା ଉଚିତ ।" ଏବଂ ଉଭୟଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରିଦେଲେ ଆମର ସମସ୍ୟା ଛଡ଼ି ଛର୍ବ ସମାଧାନ ହୋଇଯାଏ — 'ବିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମ' ବା 'ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନ ପ୍ରେମ' କେବଳ କବି ଏବଂ ଔପନ୍ୟାସିକଙ୍କର କଳ୍ପନା ମାତ୍ର— ସେକ୍ସପିଅରଙ୍କର ରୋମିଓ, ସୁନ୍ଦରୀ ଜୁଲିଏଟ୍‌କୁ ନ ଦେଖିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପ୍ରେମ କରୁଥିଲେ ସୁତରାଂ ଏହାଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କର 'ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମ' ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା ଏବଂ 'ଜୁଲିଏଟ୍'ଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦେଖିଥିଲେ ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରେମ — ସେ ମିଥ୍ୟା ନ ହୋଇଥାନ୍ତା କଏ କହିବ? ଏହାହିଁ ତଥା କଥିତ ବିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମର ସ୍ରଷ୍ଟା— ଏବଂ ତୃପ୍ତିଙ୍କ କବି ସେକ୍ସପିଅର ଲେଖି ଗଲେ " The course of true love did never run smooth " ଧନ୍ୟ କବି ! ଧନ୍ୟ ତୁମର ଧାରଣା !!

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଯାଉ ପ୍ରେମ ଜନ୍ମପଠାଏ କଣ ଏବଂ ତାହା ମିଳେ କେଉଁଠାରୁ ?

"All thoughts, all passions,
all delights
Whatever stirs
this mortal frame
All are but ministers
of love—
And feed his sac[redacted]
[redacted]me."

ପ୍ରେମହିଁ ଜୀବନର ଆଧାର — ଏହା ଜୀବନକୁ ସମ୍ଭବପର, ସହନୀୟ ଏବଂ ଆନନ୍ଦଦାୟକ କରାଏ — ଏହା ଜଗତର ଚଳନଶୀଳ ଶକ୍ତି — ଏହା ଆମମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଝରଣାପରି ଜୀବନକୁ ବନ୍ଧୁ ବିରଳ ଦିଗରେ ପରିଚାଳିତ କରେ — ଏହା ବିରଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଶକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆମ୍ଭକୁ ପ୍ରେରଣା ଦିଏ । ପିତା, ପୁତ୍ରର କର୍ତ୍ତବ୍ୟଜ୍ଞାନ ଦେଖିଲେ ଭଲପାଏ, ଯଶ ଦେଖିଲେ ଖୁସି ହୁଏ ଏବଂ ଅଳସୁଆମି ଦେଖିଲେ ଗାଳିଦିଏ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥଳରେ ପିତାଙ୍କର ପୁତ୍ର ପ୍ରତି ପ୍ରେମ ବା ସ୍ନେହର ଏ ଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ରୂପ ମାତ୍ର । ଜଗତର 'ଘୃଣା' ବୋଲି କୌଣସି ଜିନିଷ ନାହିଁ — 'ଘୃଣା' 'ପ୍ରେମ'ର ବିପରୀତାର୍ଥ ବୋଧକ ଶବ୍ଦମାତ୍ର ଠିକ୍ ଯେପରି 'ଅନ୍ଧକାର' ଆଲୋକର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଭିନ୍ନ ଆଉ • ପ୍ରେମ ଗୋଟିଏ ଦ୍ରବ୍ୟ ବା ପଦାର୍ଥ ହେଲେ ଘୃଣା ତାହାର ଛାୟା । ଘୃଣା କହିଲେ କୌଣସି ପଦାର୍ଥର ଅସ୍ତିତ୍ଵ ବୁଝାଏ ନାହିଁ ଏହା ପ୍ରେମର ଅନୁପସ୍ଥିତି ମାତ୍ର ।

ଗୃହହିଁ ପ୍ରେମର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଅଟେ । ମାଆ ଆମର ସ୍ନେହର ପ୍ରଥମ ବସ୍ତୁ—ତାପରେ ବାପା ..ଇତ୍ୟାଦି । ଏଥିରୁହିଁ ପ୍ରେମର ପ୍ରକୃତି ଉଚ୍ଚ ।

ମୁଁ ବାପାଙ୍କୁ ଭଲପାଏ କାରଣ ସେ ମୋର ବାପା···ମୁଁ ମୋର ଦେଶକୁ ଭଲ ପାଏ କାରଣ ସେ ମୋର ଦେଶ···ମୁଁ ମୋର ଜନ୍ମଭୂମିକୁ ଭଲପାଏ କାରଣ ଏହା ମୋର··· ମୁଁ ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ କାରଣ ମୁଁ ମନୁଷ୍ୟ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ବିଶ୍ଵ-ପ୍ରେମ ଆତ୍ମ ପ୍ରେମ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ— କିନ୍ତୁ ଏହି ଆତ୍ମ ଜିନିଷଟି କଣ ? ଏହା ବିଶ୍ଵ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଗୋଟିଏ ଅଂଶବିଶେଷ—ଏହି ଗୁପ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଜାଣିସାରିଲା ପରେ ହଠାତ୍ ସବୁ ଅନ୍ଧକାର ଉଭେଇ ଯାଏ—ମନୁଷ୍ୟ ବିଶ୍ଵ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡକୁ ପ୍ରେମ କରି ପାରିଲେ ମନୁଷ୍ୟ ପଦବାଚ୍ୟ ହୁଏ ।

କୁତୁକୁତୁ

କନ୍ୟାପିତା—ପାଠଟି କପରି ?

ଘଟକ—ଆଜ୍ଞା ଏ ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନକରି ଲାଭ ନାହିଁ । ଏ ସୁଯୋଗ ହରାଇଲେ ଏଭଳି ଯୁବକ ଓ ଶସ୍ତାରେ ମିଳିବ ନାହିଁ ।

\+ ÷ +

କୋଶଳର ରାଜା କଳିଙ୍ଗର ଉଦ୍ଧତ ରାଜ କୁମାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏକ କଡ଼ା ପତ୍ର ଦେଇ ଜଣେ ରାଜଦୂତ ପ୍ରେରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ରାଜଦୂତ ଆପତ୍ତି କରି କହିଲେ—

"ପ୍ରଭୁ, ଏ ପତ୍ର ଯେଉଁପରି ଅର୍ଥ ମୋର ମୁଣ୍ଡ କାଟ ଶୁନିଶ୍ଚିତ ।"

କୋଶଳାଧୀଶ୍ଵର—"ତମର ମୁଣ୍ଡ ଯଦି କଳିଙ୍ଗ କୁମାର କାଟେ ମୁଁ ତା'ର କଳିଙ୍ଗ ମୁଣ୍ଡ କାଟି ଦେବି ।"

ରାଜଦୂତ—"ଆଜ୍ଞା କିନ୍ତୁ ଛଟି ପାଦରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡ ମୋ ବେକରେ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।"

\+ + +

ବାହାର ବାଗରେ କୌଣସି ଯୁବକର ଆଖି ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିବାବେଳେ ଡାକ୍ତର ପଚାରିଲେ —ଆଗରେ ଯାହା ଲେଖାଅଛି ପଢ଼ିଲ ।— ଯୁବକ କହିଲେ—ଆଜ୍ଞା ଦିଶୁଛି—ମହତାବ ଟିଏ ହୋଇଛନ୍ତି (ଟେଣ୍ଟିକ ମୁହଁ କରି)—ଆଉ ତାଙ୍କ ପଛରେ ନଇଁ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ବାରେନ ମିତ୍ର ।

ଡାକ୍ତର କହିଲେ—"ତମ ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତି ବାହିକୁଲ ଖରାପ ହୋଇ ଯାଇଛି ଗୋଟାଏ ଅଙ୍ଗଳ୍ ବା କୋଣକୁ—ତମେ ଦେଖି ପାରୁ ନାହିଁ—ସେଠି ୮୧ ଲେଖା ଅଛି ।"

ଯୁବକ—ଆଜ୍ଞା ଦୃଷ୍ଟି କୋଣ ଖରାପ ନଥିଲେ ମୁଁ ଏଠିକି ଆସି ନଥାନ୍ତି ।

× × +

"ଆପଣଙ୍କର କଣ ହୋଇଛି ?"

"ଡାକ୍ତର, ମୋର ଅଣ୍ଟୁଗଣ୍ଠି ବାତ ଛଡ଼ା-ଇବା ପାଇଁ ଏ ପ୍ଲାଷ୍ଟର ବାନ୍ଧି ଥିଲେ—ଏବେ ପ୍ଲାଷ୍ଟର ଛଡ଼ାଇବା ପାଇଁ କଣ ବାନ୍ଧିବେ ?"

÷ ÷ ÷

"କୁକୁର ଆଉଁସି ଦେଲେ ବଡ଼ ଭଲ ଲାଗେ, ନୁହେଁ ?

"ହଁ ।"

"ଆଚ୍ଛା କୁକୁରକୁ କେମିତି ଲାଗୁଥିବ ସେତେବେଳେ ?

"ମୁଁ ତ କୁକୁର ନୁହେଁ କହିବି କିମିତି ?"

"ଶାହିଁ କେ ସେ ଦିନ ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ହବ ପିଠିରେ ହାତ ବୁଲାଉ ଥିଲେ ।"

× × ×

"ମାଛି ସ ପେଉ ଦେବୃଃକା ଦେଇ କଣିବା— ବଡ଼ ଶକ୍ତ ।"

"କେ ସେଉବେ ମାଛି ସ ଅଛୁଚି ।"

÷ + ÷

ରୋଗୀ—ଆପଣ ବିନା ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଦାନ୍ତ ଉପାଡ଼ି ପାରିବେ ।

ଡାକ୍ତର—ଠିକ ବହିପାରୁ ନାହିଁ । କାରଣ କାଲି ଜଣକ ଦାନ୍ତ ଉପାଡ଼ି ମୋ ମଣିବନ୍ଧ ବଥା ହୋଇଗଲା ।

× × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ଯୋଜନା

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସ
(କଲିକତା)

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ କେତେ ନୂତନ ପତ୍ରିକାର ଆବିର୍ଭାବ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଶ୍ରୀମାନ୍ ପାଣନାରୁ ଏକ ନୂଆ ମାସିକ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସ୍ଥିର କଲେ । ଦୀର୍ଘ ରଜନୀ ଜାଗରଣ ପରେ ଦିନେ ହଠାତ୍ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବୋଧହୁଏ ନାମଟା ମଧ୍ୟ ଠିକ କରି ପକାଇଲେ— 'ସପନ' । ଏହା ଯେ ପ୍ରଗତିର ଯୁଗ ଏ କଥା କାହାକୁ ଅଛପା ନାହିଁ, ତେଣୁ ଶ୍ରୀମାନ୍— ଯେବେ ଜଣେ ସଂପାଦକ ହେବାକୁ ଯାଉଛି— ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଅଛପା ନଥିଲା । ବଡ଼ିଲ ସଂବାଦ ପତ୍ରମାନଙ୍କରେ ବିଜ୍ଞାପନ ବାହାରିଲା—ଓଡ଼ିଆ କବିମାନେ ଦୀର୍ଘକାଳ ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲେ ତାକୁ ବାସ୍ତବ ରୂପରେଖ ଦେବା ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର (ନିଜକୁ ଛୋଟ କରି କହିବା ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଗୁଣ ଏବଂ ମହତ୍ତ୍ୱର ପରିଚୟ ପରା ? ଏହି ଯିମିତି ଆମ ଅଜା କୌଣସି ସଭା ସମିତିରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି—ଆମେ ହେଉଚେ ସାଧାରଣ ବା Common ଅଜା । ମୁମୂର୍ଷୁ 'ଡଗର'ର ସଂପାଦକ । ମୁମୂର୍ଷୁ ଡଗର·· ଅର୍ଥାତ୍ ବୁଝୁଥିବେ) ମାସିକ ପତ୍ରିକା ସପନ । ଏହା ପ୍ରବାସରୁ ଆମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ କରୁଚି ତେଣୁ ଆପଣ ମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହାନୁଭୂତି ଆଶା କରେ ।

ସବୁ ପତ୍ରିକା ମାନଙ୍କ ପରି ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ବିଭାଗଟିଏ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଖୋଲି ଦେଇଚି । ନାମ ଦେଇଚି—ଲଫାପା ଓ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ର ଡାଷ୍ଟବିନ୍ । ପତ୍ରିକାର ସମସ୍ତ ବିଭାଗ କଥା ଲେଖିଲେ ଗ୍ରାହକ ସଂଖ୍ୟା ହଠାତ୍ ବଢ଼ିଯିବାର ଭୟ ରହିଚି ଏବଂ ଶ୍ରୀମାନ୍ ବିଚରା ଏତେ ସଂଖ୍ୟା ଯୋଗାଇ ପାରିବନି କାରଣ ନୂଆ ପ୍ରେସ ପୁଣି ପ୍ରବାସରେ ତେଣୁ କେବଳ 'ଲଫାପା ଓ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ର ଡାଷ୍ଟବିନ' ବିଭାଗଟି ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅବିକଳ ଥୋଉଚି । ବକ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ·ଖବର୍, ନୂଆକିଆ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଏ— ଶ୍ରୀମାନ୍ ।

ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନଟି କରିଛନ୍ତି ବୋମ୍ବେରୁ କୌଣସି [illegible] ଅଧ୍ୟାପିକା—କାରଣ ନାମ ପୂର୍ବରୁ ସୁଶ୍ରୀ ଅଛି । ପ୍ରଶ୍ନଟା ତାଙ୍କର ଇମିତି କୌଣସି ମନୋହର ବା ହୃଦୟ-ଗ୍ରାହୀ ନୁହେଁ ଯାହା ଫଳରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଦିଆ ଯାଇପାରେ । ବୋଧହୁଏ ବିଜ୍ଞାପନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଥମସ୍ଥାନ ଦିଆ ହୋଇଚି । ବିଜ୍ଞାପନ ଅର୍ଥାତ୍ ବୋମ୍ବେରେ ବି ମହିଳା ପାଠକ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନଟି କଟକର କଳୁ ଛଦ୍ମ ନାମରେ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗୁଡ଼ିକ ଅବିକଳ ଉଦ୍ଧାର କଲି—

[ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ—ପ୍ରଶ୍ନର ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ—':' ଓ ଉତ୍ତରର ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ '::'

: ନଃ ମଃ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ କଅଣ ?

: : ବାଜେ ଲୋକଙ୍କର ଖବର ରଖା ହୁଏନା । ତେବେ ରଘୁ ସଜତ ନୁହେଁ ନିଶ୍ଚୟ ।

: ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗେ ଆପଣଙ୍କ 'ସପନ' ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ।

: : That is like a good girl.

: ଓଡ଼ିଶାରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ରେ ବୋଧହୁଏ ସଠିକ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ଆପଣଙ୍କ ମତ କଅଣ ?

: : ଆପଣ ଏମ୍‌ଃ ଏଲ୍‌ଃ ଏ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଚନ୍ତି ବୋଧହୁଏ ?

: ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପୁଅର ଜନ୍ମଦିନ ଉପଲକ୍ଷରେ Pen ଉପହାର ଦେବି । Presentation card ଉପରେ କଅଣ ଲେଖା ଯାଇପାରେ ସାହିତ୍ୟିକ ହିସାବରେ ?

: : "···ଯେତେବେଳେ ଝରିବ ଅନର୍ଗଳ ଧାରରେ Skrip କାଳି···।" Pen ର ଦାମ୍‌ଟାବି ଉଠିପାରି ପାରେ Skrip କାଳିର ସ୍ଥାନୀୟ ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ ।

: ବରିଷ୍ଠ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ, ନାମଜାଦା ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଓ ଗାୟକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଡ଼ଡା ଦେବାକୁ ମୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ତ ସମୟ ମୋର ।

: : ବର୍ଷେ ଖଣ୍ଡେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ହୋଇ ଜେଲ ଖଟିଗଲୁ ।

: ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଦୀର୍ଘ ଦଶ ପୃଷ୍ଠାର କବିତା ଲେଖିଛି—ସବୁଦିନେ ପଢ଼ିଲେ ଯେବେ ପତ୍ର ପତ୍ର ଶବ୍ଦେ ପତାକା ।

: : ଭୁଲ କରିଚନ୍ତି, ନାମ ଦେବା ଉଚିତ ଥିଲା—'ପଢ଼ିଲେ ଉଡ଼ିଲା ଯେବେ ଖଃ ଖଃ ଗାଳକା' ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଓ ନୂତନତ୍ୱ ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ ସର୍ବାଗ୍ରେ ।

: ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ା ଯାଇ ପାରେ କିମିତି ?

: : ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ଫ୍ରଣ୍ଟୱେରେ [Front row] ଓଡ଼ିଶା ଥିଏଟର୍‌କୁ ଯାଆନ୍ତୁ ଦିନେ ।

: 'କୁଙ୍କୁମ' ମାସିକ କେତେ ଖଣ୍ଡ ବିକି ହୁଏ ? ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନୂଆ ପତ୍ରିକା ?

: : ଏକାବେଳେକେ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଆ ହୁଏ ନାଁ ।

: ମୁଁ ଗୋଟିଏ ପତ୍ରିକା ବାହାର କରିବାର ସ୍ଥିର କରିଚି । ନାମ ଯୋଗାଡ଼ କରିଚି— 'ଅପନ୍ତା' ଚାଲିବ ନାମଟା କିମିତି ହୋଇଚି ।

: : ଭଲ, ଭଲ କରିଛନ୍ତି ହେ ନବୀନ ସଂପାଦକ । ନାମ ଦେବା ଉଚିତ ଥିଲା— ଗତ କାଲି । ତାହାଲେ କୌଣସି କବିତା ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେ ପାଠକେ ଅପେକ୍ଷା କରି ପାରେନ୍ତିନି ।

: ମୁ ତ ଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ମ'ରିବ ।

: : ନହରଲାଲ ତ ମରିବେ । ଆପଣ ? ଛୋ··

: ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର 'ହଁ' ବା 'ନାଁ' ଗୋଟିଏ କଥାରେ ଦିଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା ।

: : ଏତେ କଥା ଲେଖି ପାରେନା ବାବୁ

: Socialist ମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ପାଇଲେ ଖାଲି ଯୋଜନା ହେବ ନାଁ । କାମ ହେବ ।

: : Have a trial please.

: ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ରିକାକୁ ନମସ୍କାର ।

: : ଆପଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ । ସେଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଠକ ମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ···

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ସହିତ ବ୍ୟବସାୟୀଠା ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ପ୍ରସାର ଲାଭକଲା ତାହା ଦେଖି ଏହି ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତି ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକୃଷ୍ଟ ହେବା ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ। ତା ଛଡ଼ା ଅସାଧୁ ଉପାୟରେ ଗଦା ଗଦା ପଇସା କମାଇ ଥିବା ଆମ ଦେଶର ଶିଳ୍ପପତି ମାନଙ୍କର ପୁଞ୍ଜି ଏ ଦିଗରେ ବ୍ୟୟିତ ହେଲା। ସେଥିପାଇଁ ଛବି ତୋଳିବା କାମ ଦେଶସାରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ଏହି କାରଣରୁ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ଛତୁ ଫୁଟିଲା ପରି ଗୃହଅଡେ ଖୋଲେଇ ହୋଇଗଲା ଅଗଣିତ ସଂଖ୍ୟାରେ।

ଖାଲି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ିଲେତ ଚଳିବ ନାହିଁ। ସେଥିପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଆବଶ୍ୟକ। ସମସ୍ତେ ଏହି ଅଭାବ ତୀବ୍ର ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ସେଥିପାଇ ହ୍ରାସହିଁ ଏହି କଳାର ଉ[illegible] ହୋଇ ପାରିବ। ଅଶିକ୍ଷିତ ବା ନୀଚ ପରିବାରର ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କ ହାତରେ ଏ କଳାକୁ ସମର୍ପି ଦେବା ବିଡମ୍ବନା ମାତ୍ର।

ଯାହାହେଉ ଆଜି ବମ୍ବେ ଟକିଜର ନାଁ କହିଲେ ସାରା ଭାରତ ଜାଣି ବୁଝେ। ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଉନ୍ନତି ମୂଳରେ ଅଛି ଉପଯୁକ୍ତ ଅଭିନେତା ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କର ରୂପ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ କଳା କୁଶଳତାର ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ।

ରହସ୍ୟମୟୀ ଦେବିକା ରାଣୀ

ଲେଖିକା—ବସନ୍ତ ଲତା ମହାନ୍ତି

ଯେ କୌଣସି ଅପରିପକ୍ୱ ଅନଭିଜ୍ଞ ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କୁ ଅଭିନେତା ବା ଅଭିନେତ୍ରୀ କରି ନେବାକୁ ଲଜ୍ଜା ବୋଧ କଲେ ନାହିଁ। ଏହାର ଫଳରେ ଦେଶସାରା ବହଳ ପଡିଗଲା ଏବଂ ଏହି ଅଧିକ ହସ୍ତ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ ମାନଙ୍କର ଅଦୂର-ଦର୍ଶିତା କାରଣରୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ବିକାଶରେ ବହୁତ ବାଧା ପହଞ୍ଚିଲା।

ଆମ ଦେଶର ଲୋକମାନଙ୍କର ଧାରଣା ଯେ ଅଭିନେତା ବା ଅଭିନେତ୍ରୀ ହେବା ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଅଭିଶାପ। ସେଥିପାଇଁ ଭଦ୍ର ପରିବାରର ବାପ ମା ତାଙ୍କ ପୁଅ ଝିଅଙ୍କୁ ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଏ କଥା ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ଅଭିନୟଟା ମଧ୍ୟ କଳାର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଙ୍ଗ। ଏହି କଳାର ଉନ୍ନତି ଏବଂ ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଓ ସୁଶିକ୍ଷିତା ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଦରକାର ହୋଇଥାନ୍ତି। ଉନ୍ନତମନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଶିକ୍ଷିତା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଘରର ଅଭିନେତା ବା ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଯୋଗ ଦାନରୁ ଏହି କଳା ତଥା ଅନୁଷ୍ଠାନର ଯେଉଁ ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରେ ତା "ବମ୍ବେ ଟକିଜ୍" ର ବିଖ୍ୟାତ ଅଭିନେତ୍ରୀ "ଦେବିକାରାଣୀ" ଙ୍କ ଜୀବନକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ସହଜରେ ଜାଣି—ହେବ।

ଦେବିକାରାଣୀ ହେଉଛନ୍ତି ଜଣେ ଅଭିଜାତ ପରିବାରର ଝିଅ। ତାଙ୍କର ପିତା ସ୍ୱର୍ଗୀୟ କର୍ଣ୍ଣେଲ ଚୌଧୁରୀ ଆଇ-ଏମ୍ ଏସ୍ ଜଣେ ନାମଜାଦା ଡାକ୍ତର ଥିଲେ। ଦେବିକା—ରାଣୀ ବିଶ୍ୱକବି ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁରଙ୍କର ନାତୁଣୀ; ସେ ପିଲାଦିନୁ ଅଜାଙ୍କ ପାଖରୁ ଭାରତୀୟ ଉଚ୍ଚାଙ୍ଗ ଓ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିଥିଲେ। ଶାନ୍ତି ନିକେତନରେ ଥିବା ସମୟରେ ସେ କବିଗୁରୁଙ୍କ ୮ ଗୋଟି ନାଟକରେ ଅଭିନୟ କରିଥିଲେ। ଶାନ୍ତି ନିକେତନରେ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରି ସେ ବିଦେଶକୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାଇଥିଲେ। ସେଠାକାର ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରି ସେ ପିତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ୟୁରୋପ ଭ୍ରମଣରେ ଯାଇ-ଥିଲେ। ୟୁରୋପ ଭ୍ରମଣ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ଭାଷା ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା। ଭ୍ରମଣ କାଳରେ ସେ ସବୁ ଦେଶରେ ସଙ୍ଗୀତ ନୃତ୍ୟରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଦେଖାଇ ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଥିଲେ।

ଠିକ୍ ୧୮ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଚ ବଂଶରେ ତାଙ୍କର ବିବାହର ଆୟୋଜନ ହେଲା। ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ନାମ ହିମାଂଶୁ ରାୟ। ସେ ସମୟରେ ହିମାଂଶୁ ରାୟ ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଭିନେତା ହିସାବରେ ଭାରତରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ। ଓକାଲତି ପାଶ କରି ସେ ଗୋଟିଏ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର କମ୍ପାନୀରେ କାମ କରୁଥିଲେ। ସେଠାରେ ସେ ଦୁଇଟି ଚିତ୍ର ଉଠାଇବାରେ ସଫଳତା ଲାଭ କରିଥିଲେ। ଦେବିକାରାଣୀଙ୍କ କଳାପ୍ରୀତି ଦେଖି ସେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ନିଜେ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ହେଲେ ଏବଂ ଶେଷରେ ଗଢ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ।

ପ୍ରଥମେ ସେ ତାଙ୍କ ଚିତ୍ରର ପ୍ରଥମ ଅବଦାନ ପାଇଁ ପ୍ରଧାନ ନାୟିକା ଖୋଜି ବସିଲେ। କିନ୍ତୁ ସାରା ଭାରତ ବର୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ଅଭିନେତ୍ରୀ ମିଳିଲା ନାହିଁ। ସେଥିପାଇଁ ଶେଷରେ ସେ ନିରାଶ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୬ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ସ୍ତମ୍ଭରୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟର ରାତ୍ରି

ଲେ:—ଶ୍ରୀ ଜୀବନାନନ୍ଦ ପାଣି

ପ୍ୟାରିସ୍‌ର କ୍ଲୋରଫର୍‌ମରେ ଧାଡ଼ି
ନେପୋଲିଅନ୍‌ର ଧରିତ୍ରୀ
ସକଳ କୌମୁଦୀର ମରଫିଆ ପାନେ ସୁପ୍ତ ପ୍ରକୃତିର
ନିଦ୍ରିତ ତନ୍ଦ୍ରୀ
ମୂକ ନୀରବତା ଏକମାତ୍ର ଯାତ୍ରୀ
ତାହାଁରେ ଝିଁଝିର ଅର୍କେଷ୍ଟ୍ରାରେ ଝିଁ ଝିଁ ଙ୍କନ୍‌ସର୍ଟ୍‌
ଚଳାଇଥିଲା ଲେନ୍‌ସେଟ୍‌
ଧୀରେ...ଅଦ୍ଭୁତ୍‌
ନକ୍ଷତ୍ରରେ ବ୍ରୋକେଡ୍‌ରେ ଅକାଶ ଚନ୍ଦ୍ରାର ଛଳେ
ନିହେଲିକା ଜ୍ୟୋ-ଲିସ୍‌ର ଫିନ୍ ଫିନ୍ ଆବରଣ ତଳେ,
ମୋନାଲିସା ଟାଇପର ସ୍ମାଇଲ ଫୁଟାଉ ଥିଲା ବଳେ ବଳେ ।
କମନ୍‌ୱେଲ୍‌ଥ ଗୋଦାମ୍ ଲଣ୍ଡନ ପରେ,
ଲିଙ୍କନଙ୍କାଗର ନେଡା ସନ୍ତର୍ପଣେ ଫେରେ ।
ମି: ଅନୋନିମସ୍ ରେଡ୍ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ
ନୟନେ ନୟନେ ଭରି ସୋଷ୍ଟାଲ୍‌ଷ୍ଟ-ଇକନ୍ଟ୍ରି-ପ୍ଲାନର
ସ୍ୱପ୍ନିଲ ଲିଷ୍ଟ୍ ।
ମିସେସ୍ ଏକ୍ ସାଥୀ ସାଥେ
ଏକ୍‌ସ ଡେନ୍‌ଟ ଅବା ଇନ୍‌ସିଡେନ୍‌ଟ ହେଲା ଅକସ୍ମାତେ ।
"ବିଜୟୀ ମୁଁ ଶୁଣ ଗୋ ମିସେସ୍ ସାଥୀ
"ଅନ୍ଦୋଳନର ଉପହାର ଦିଅ ଦିଅ ମାତି
"ଉତ୍ସବ-ମୟୀ ହେଉ ଏହି ଲଣ୍ଡନର ରାତି ।"
ଉତ୍ତର ନାହିଁ ନୀରବତା
ହୁଏତ ତା କଣ୍ଠରୁଦ୍ଧ କଣ୍ଠର ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ସ୍ତବ୍ଧତା ।
"ଭୁଲିଲ ମଜନ
"ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କ ବାଣୀ
"ସବୁଥିରେ ନାରେଟ୍ ସାମ୍ୟତା-
"ଭୁଲିଲ ତା ?
"ତବ ଏହି ପଲିସନ୍ ବଟର୍ ସମ କଅଁଳ ତନୁରୁ ।
"ଅବଚ୍ଛିନ୍ନ ଉପଭୋଗ କରିବାର
"ତବ ମିଷ୍ଟରଙ୍କ ସେତିକି ଅଧିକାର
"ମୋର ବି କଣ ସେତିକି ନୁହେଁ
"କମ୍ୟୁନିଜମ୍ ଶାସ୍ତ୍ରର ଗୁପ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟେ ?"
ଆପତ୍ତିର ନାହିଁ ଅବକାଶ୍
ଦେହ ଭୁଲୁଥିବ ଦୁରନ୍ତ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ବାସ୍ (Bus)
ଯୌବନ-ମଦିରାର ହେଭି କନ୍‌ଜମ୍ପସନେ
ଛୁଟିଥିଲା ରକେଟ୍ ବେଗେ ପଥ ନିରଜନେ ।
ଉତ୍ତେଜନାର ଏକ୍‌ସିଲେଟର ପରେ,
ଭୀଷଣ ଲୁଫର ।
ଯୌନତୃପ୍ତିର ଷ୍ଟିଅରିଂ ଧରି
ଟପ ଗିଅର୍‌ରେ ଛୁଟିଥିଲା ଗାଡ଼ି ।

× × × ×

ଦୃଶ୍ୟମୁଗ୍ଧ ମୂର୍ଖଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖେ ଉଙ୍କିଥିଲା ହୋମିୟୁମ୍ ହସ
ହୁଏତ ଉତ୍ତର ମେରୁର ଫ୍ରିଜିଡେୟାରରୁ
ଛୁଟି ଅସିଥିଲା 320 ଫାରେନହିଟ୍‌ର ହିମାଳ ବତାସ
ଶ୍ରମକ୍ଲାନ୍ତ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସାଥୀ ଓ ସାଥିନୀଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ
ବୋଳିଥିଲା ତୀବ୍ରତର ଏନେସ୍‌ଥେସିଆ ଅପୂର୍ବ ପୁଲକ ସଙ୍ଗେ ।

× ÷ ÷ ×

ନୁହେଁ 'ଶ୍ରମିକର ସନ୍ଧ୍ୟା' କିମ୍ବା 'ଛାତ୍ରର ପ୍ରଭାତ'
କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟର ରାତ୍ରି ସେହି ଥିଲା
ଯେଉଁ ଦିନ ଘାସର ସବୁଜ ମୁଖ ସମଭାବେ
ଶିଶିରର ମସ୍‌ଲିନେ ଢ଼ାଙ୍କି ହୋଇଥିଲା ।

(ପ୍ରେକ୍ଷା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ହୋଇ ଦେବିକା ରାଣୀଙ୍କୁ ପ୍ରଧାନ ନାୟିକା ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଏହାହିଁ ଦେବିକା ରାଣୀଙ୍କ ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ଅଭିନୟ କରିବାର ସୁଯୋଗ ।

ଯାହାହେଉ ଏହି ଚିତ୍ରଟିର ନାମଥିଲା 'କର୍ମ' ଛବିଟି ଉଠାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ରାଜପୁତନା ମରୁଭୂମିକୁ ଯିବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ତାପ ର ହିମାଂଶୁ ଉଭୟେ ଜର୍ମାନ ପରିଦର୍ଶନରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ସଂଯୁକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ବୁଝିଥିଲେ ଭାରତରେ ତିଆରି ହେଉଥିବା ଚିତ୍ର ଯେପରି କୌଣସି ଗୁଣରେ ବିଦେଶୀ ଚିତ୍ର ତୁଳନାରେ ନିକୃଷ୍ଟ ଧରଣର ନ ହେଉ ସେଥିପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସୁଟିଙ୍ଗ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜର୍ମାନ ବାହାରି ଗଲେ ।

୧୯୨୯ ସାଲରେ "କର୍ମ" ଛବିଟି ପ୍ରଥମେ ଲଣ୍ଡନରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଲା । ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଉତ୍ସବ ଦିନ ଲର୍ଡ଼ ଓ ଲେଡ଼ୀ ଇର୍ବିନ ଏବଂ ସାର ହୋରି ଏବଂ ଲେଡ଼ୀ ହୋରି ଦେବିକା ରାଣୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କରଏ ଅସାଧାରଣ କଳା-କୁଶଳତା ପାଇଁ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ ଏବଂ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଉପରକୁ ଅସି ଦେବିକା ରାଣୀଙ୍କୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାଷଣ ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଦେବିକା ରାଣୀ ବକ୍ତୃତା ଦେଉଥିଲେ ଠିକ ସେତିକି ବେଳେ ତାଙ୍କର କାୟାଚିତ୍ର ଏବଂ ଭାଷଣ ବ୍ରଡ୍‌କାଷ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ହୋଇ ଟେଲିଭିଜନ ଦ୍ୱାରା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରଚାର କରା ଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଚିତ୍ରଟି ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ଏବଂ ସଫଳ ହୋଇଥିଲା । ସମାଲୋଚକ ଏବଂ ଚିତ୍ର ବିଳାସୀ ଜନତା ଦେବିକା ରାଣୀଙ୍କର ଏ ଅଭିନୟ ଏବଂ ରୂପ ପାଇଁ ପ୍ରଶଂସା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୦ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

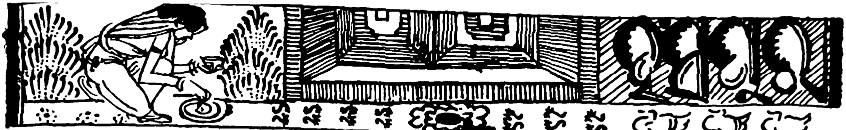

ଦେଶର ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ପୁରୁଷ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଭାରତର ଅନେକ ବୀରାଙ୍ଗନା ଜୀବନଦାନ କରିଅଛନ୍ତି । ୪୨ ସାଲର ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବବେଳେ ବଙ୍ଗ ଦେଶର ଜଣେ ବୀରାଙ୍ଗନା ଏକ ହସ୍ତରେ ରଣ-ଶଙ୍ଖ, ଅପର ହସ୍ତରେ ଭାରତର ଅଖଣ୍ଡ ଆକାଂକ୍ଷାର ପ୍ରତୀକ ଜାତୀୟ ପତାକା ନେଇ, ହସ ହସ ମୁଖରେ ଶତ୍ରୁ ସୈନ୍ୟର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବୁଲେଟ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ କିପରି ନିଜ ଜୀବନ ବଳି ଦେବାର

ବୀରାଙ୍ଗନା ମାତଙ୍ଗିନୀ ହାଜରା

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଇତିହାସରେ ବୋଧହୁଏ ବିରଳ । ଭାରତର ଗୌରବ ବଙ୍ଗ ଦେଶର ଏହି ମହୀୟସୀ ମହିଳାଙ୍କ ନାମ ମାତଙ୍ଗିନୀ ହାଜରା ।

ମେଦିନୀପୁର ଜିଲ୍ଲାର ତମଲୁକ ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଗଲା ଗ୍ରାମରେ ୧୮୭୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଏକ ମାହିଷ୍ୟ ପରିବାରରେ ମାତଙ୍ଗିନୀଙ୍କର ଜନ୍ମ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ନାମ ଠାକୁର ଦାସ ମାଇତି । ଠାକୁରଦାସଙ୍କ କୌଣସି ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ନଥିଲା । କେବଳ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଭଳି ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି କନ୍ୟା ଥିଲେ । ଠାକୁର ଦାସଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ସେପରି ଭଲ ନଥିଲା । ଗରିବ ପିତାର ଗୃହରେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ମାତଙ୍ଗିନୀଙ୍କ ଶୈଶବ ଅତିବାହିତ ହୋଇଥିଲା ।

ହୋଗଲା ଗ୍ରାମର ନିକଟ [illegible] ଅଲିନାନ ଗ୍ରାମର ତ୍ରିଲୋଚନ ହାଜରା ସହିତ ବାଲ୍ୟ ବୟସରେ ମାତଙ୍ଗିନୀଙ୍କର ବିବାହ ହୁଏ । ସେ ଥିଲେ ତ୍ରିଲୋଚନ ହାଜରାଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ପକ୍ଷର ସ୍ତ୍ରୀ । ତ୍ରିଲୋଚନ ହାଜରାଙ୍କ ପ୍ରଥମ ପକ୍ଷର ସ୍ତ୍ରୀ, ମହେନ୍ଦ୍ର ନାମରେ ଏକ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ରଖି ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କରିବାରୁ ସେ ଦ୍ୱିତୀୟଥର ମାତଙ୍ଗିନୀଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ । ତ୍ରିଲୋଚନ ବାବୁ ଅବସ୍ଥାପନ୍ନ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ବିବାହର ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଗଲା । ସେତେବେଳେ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ବୟସ ମାତ୍ର ୧୮ ବର୍ଷ । ତାଙ୍କର କୌଣସି ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ହୋଇ ନଥିଲା । ସେ ମହେନ୍ଦ୍ରକୁ ନିଜର ପୁତ୍ର ବୋଲି ମନେ କରୁଥିଲେ ଓ ମହେନ୍ଦ୍ର ବିମାତାକୁ ନିଜର ମା ପରି ଦେଖୁଥିଲେ । ବିଧବା ହେବା ପରେ ସେ ନିଜ କୁଳଗୁରୁ ଠାରୁ ମନ୍ତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରି ଅତି ଶୃଙ୍ଖଳ ଭାବରେ ବିଧବାର ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ ।

ଏହାପରେ ଆସିଲା ୧୯୩୦ ସାଲର ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ନିଜେ ଲବଣ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଦଳବଳରେ ବାହାରିଲେ—ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରମରୁ ଦୁଇଶ ମାଇଲ ଦୂରରେ ସମୁଦ୍ର ତୀରରେ ଡାଣ୍ଡି ଅଭିମୁଖରେ । ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଡାଣ୍ଡି—ଅଭିଯାନର ପ୍ରତି ପଦ କ୍ଷେପରେ ଉଦ୍-ବେଳିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ଆସମୁଦ୍ର ହିମାଚଳ ସମଗ୍ର ଭାରତ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ଏକ ପ୍ରବଳ ବନ୍ୟା ଆସିଲା ଭାରତର ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମର ଅଗ୍ରଦୂତ ମେଦିନୀପୁରକୁ ମଧ୍ୟ ।

ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ଶ୍ୱଶୁରାଳୟ ଅଲିନାନ ଗ୍ରାମରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବନ୍ୟାର ଗୋଟିଏ ଢେଉ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ଗ୍ରାମର ଆବାଳ ବୃଦ୍ଧ ବନିତା ଅନେକ ଏହି ସ୍ରୋତରେ ନିଜକୁ

ସଂଗ୍ରହ

ଭସାଇ ଦେଇଥିଲେ । ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ବୟସ ସେତେବେଳେ ପ୍ରାୟ ୬୦ ବର୍ଷ । ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ଏହି ସମୟରେ ନିଜର ଧର୍ମ କର୍ମ ଛାଡ଼ି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଯୋଗ ନଦେଲେହେଁ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ସେ ଏହାପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ସମ୍ପନ୍ନ ଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ଯୋଗ ସୂତ୍ର ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ । କାରଣ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନବେଳେ ଅଲିନାନର ଯୁବକମାନେ ଯେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ ବାହିନୀ ଗଠନ କରିଥିଲେ, ସେହି ସ୍ୱେଚ୍ଛା-ସେବକ ବାହିନୀର ଶିବିର ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା, ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ଦେଇଥିବା ଜମିରେ ଏବଂ ଶିବିରଟି ଥିଲା ତାଙ୍କର ଗୃହ ସନ୍ନିକଟରେ ।

(୧୪ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

[୮ ପୃଷ୍ଠା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ]

ଦେବୀକା ରାଣୀଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛାଥିଲା ସେ ବମ୍ବେରେ ଏପରି ଏକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ନିର୍ମାଣ କରିବେ ଯେଉଁଠାରେ କି ଭଲ ଭଲ ଚିତ୍ର ତିଆରି ହେବ ଏବଂ ସେଠାରେ ଭାରତୀୟ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ମାନଙ୍କୁ ଭଲ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀ ହେବାର ସମସ୍ତ କଳା ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯିବ । ତାଙ୍କର ଏହି ଇଚ୍ଛାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଲଣ୍ଡନରୁ ଫେରି ହିମାଂଶୁ ରାୟ "ବମ୍ବେ ଟକିଜ" ନାମରେ ଏକ ବିରାଟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ର ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଧରଣର ଅଟେ ଏବଂ ଏଥିରେ ଦେବୀକାରାଣୀ ନିଜେ ଅଭିନୟ କରି ସ୍ମରଣୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତର ଟେକ ରଖିଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପର ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ନମୁନା ବା ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ଅଟେ ।

ଖୁବ୍ କମ ଦିନ ଭିତରେ ସେ ଏତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଚିତ୍ରରେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଅଭିନୟ କରିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କର ଅଭିନୟର ଇତିହାସ କାଳେ କାଳେ ଅମର ହୋଇ ରହିବ ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ବଶତଃ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ହିମାଂଶୁ ରାୟଙ୍କର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସ୍ୱୟଂ ଦେବିକା ରାଣୀ ଅଭିନୟ ପେଶାଟା ଛାଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହା ଭିତରେ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୩୭ ରେ ସେ ରୁଷିଆର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚିତ୍ରକର ରୋରିକ୍‌ଙ୍କ ପୁଅକୁ ବିବାହ କରିଛନ୍ତି ।

ଦେବିକା ରାଣୀ ତାହାଙ୍କ ଯେ ଜୀବନର ଶେଷ ବସନ୍ତରେ ଜଣେ ବିଦେଶୀକୁ ବିବାହ କଲେ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏ ରହସ୍ୟ ଜାଣିହୁଏ ନା । ତେବେ ତାଙ୍କର ଜୀବନକୁ ଟିକିନିଖି ଆଲୋଚନା କଲେ ଜାଣିବା, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ର ତାରକା । ପୃଥିବୀର ବିଖ୍ୟାତ ଅଭିନେତ୍ରୀ ଗ୍ରେଟାଗାର୍ବୋଙ୍କପରି ଉପନ୍ୟାସ୍ଥା ଦେବିକା ରାଣୀଙ୍କ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ରହସ୍ୟ ଓ ବୈଚିତ୍ର୍ୟରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

[ବୀରାଙ୍ଗନା ମାତଙ୍ଗିନୀ ହାଜରା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ]

ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଲଣ୍ଡନ୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ଗୋଲଟେବୁଲ ବୈଠକରୁ ଫେରି ଆସିବା ପରେ ପୁଣି ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ସେତେବେଳେ ୧୯୩୨ ସାଲ । ସମଗ୍ର ଦେଶ ସଙ୍ଗରେ ଏହି ଗ୍ରାମର କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଝାସ ଦେଲେ । ସେ ବର୍ଷ ୨୬ ଜାନୁଆରି ତାରିଖରେ ଆଲିନାନ ଗ୍ରାମର କର୍ମୀମାନେ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରି, ସ୍ୱାଧୀନତାର ସଂକଳ୍ପ ବାକ୍ୟ ପାଠ ସାରି ଗୋଟିଏ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ବାହାର କଲେ । ସେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ କୌଣସି ମହିଳା ନ ଥିଲେ, କେବଳ କେତେଜଣ ବାଳକ ଶଙ୍ଖ ଧ୍ୱନି କରୁ କରୁ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ପୁରୋଭାଗରେ ଚାଲୁଥିଲେ ।

ଏହି ଶୋଭାଯାତ୍ରା ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ କୁଟୀରର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାରୁ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଶଙ୍ଖ ନେଇ ବଜାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ ଏବଂ ଶଙ୍ଖ ଧ୍ୱନି କରୁଁ କରୁଁ ଏହି ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲେ । ତତ୍ପରେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ପୁରୋଭାଗରେ ସେହି ଶଙ୍ଖ-ଧ୍ୱନି କରୁଁ କରୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସମଗ୍ର ଗ୍ରାମ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ ।

ଏହି ଦିନଟି ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ଜୀବନରେ ଏକ ବିଶେଷ ସ୍ମରଣୀୟ ଦିନ । ଏହି ଦିନଠାରୁ ସେ ପୁରାପୁରି ଭାବରେ କଂଗ୍ରେସରେ ଯୋଗଦେଲେ । ମହାତ୍ମାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଗଠନ ମୂଳକ କର୍ମ ପଦ୍ଧତିର ଅନ୍ୟତମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମାଦକ ବର୍ଜନ ବ୍ରତ ସେ ଏହି ଦିନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟରେ ବାତ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଉଥିବାରୁ, ବାତର ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବା ଲାଗି ସେ ଅଳ୍ପ ଅଫିମ ଖାଉଥିଲେ । ମାଦକ ବର୍ଜନ ନୀତି ହିସାବରେ ସେ ଏହିଦିନ ଠାରୁ ସବୁଦିନ ଲାଗି ଅଫିମ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ବିଷୟ ଏହି ଯେ, ଏହା ପରଠାରୁ ସେ ଆଉ କୌଣସି ଦିନ ବାତରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ।

କଂଗ୍ରେସରେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରି ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ୧୯୩୨ ସାଲରେ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ କଲେ ଏବଂ ସେହି ବର୍ଷ ଶେଷ ଭାଗରେ ସେ ତମଲୁକ ଥାନା ଓ [illegible]ଯାଗା ଅଦାଲତରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ । ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ କାଳରେ ପୁଲିସ ପ୍ରତି ଥର ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରେପ୍ତାର [illegible]କରୁ ବୃଦ୍ଧା ବୋଲି ମାତ୍ର କେତେକ [illegible] ଅଟକ ରଖି ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଉଥିଲା ।

୧୯୩୩ ସାଲରେ ବଙ୍ଗଦେଶର ତତ୍କାଳୀନ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ତମଲୁକରେ ଏକ ସରକାରୀ ସଭାରେ ତମଲୁକ ବାସୀଙ୍କୁ ଶାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବକ୍ତୃତା ଦେବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ କଳା ପତାକା ସହ ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ପରିଚାଳନା କରି 'ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଫେରିଯାଅ' ଧ୍ୱନି କରୁଁ କରୁଁ ସଭାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ । ସେହି ସମୟରେ ପୁଲିସ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ଗ୍ରେପ୍ତାର କରିଥିଲେ । ତାହାର ଫଳରେ ତାଙ୍କୁ ଛଅ ମାସ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ହୋଇଥିଲା ।

ଜେଲରୁ ବାହାରି ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ଭାବରେ କଂଗ୍ରେସ କାମରେ ଆତ୍ମ ନିୟୋଗ କଲେ ଏବଂ ଜୀବନର ଶେଷ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଂଗ୍ରେସର ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୈନିକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

କଂଗ୍ରେସରେ ଯୋଗଦେବା ପରଠାରୁ ସେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଅତି ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ପ୍ରତିଦିନ ଚରଖାରେ ସୂତା କାଟୁଥିଲେ ଏବଂ ନିଜ ହାତକଟା ସୂତାରେ ବୁଣା ଲୁଗା ପିନ୍ଧୁଥିଲେ । ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି ବୃଦ୍ଧାଙ୍କର ଏପରି ପ୍ରଗାଢ଼ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଥିଲା ଯେ, କେତେବେଳେ ଯଦି ସେ ଅସୁସ୍ଥ ହେଉଥିଲେ ସେ ଆଦୌ ଔଷଧ ନ ଖାଇ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ନାମରେ 'ଚିରଣି ପାଣି' ପିଉଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ବ୍ୟାଧି ଭଲ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଥିଲା ବୋଲି ମେଦିନୀପୁରର ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ 'ଗାନ୍ଧିବୁଢ଼ୀ' ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ ।

ଗ୍ରାମରେ କେହି ଅଭୁକ୍ତ ଥିଲେ ସେ ତାକୁ ଡାକି ଆଣି ଖୁଆଉଥିଲେ ଅଥବା ତାହାର ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେଉଥିଲେ । ତାହାର ଲୁଗାର ଅଭାବ ପଡ଼ିଲେ ସେ ତାକୁ ଲୁଗା କିଣି ଦେଉଥିଲେ । ଏ ସବୁ ଛଡ଼ା ସେ ନିଜ ଗ୍ରାମରେ ବା ଆଖ ପାଖ ଗ୍ରାମରେ, କାହାରି କଲେରା, ବସନ୍ତ ପ୍ରଭୃତି ରୋଗ ହେଲେ ସେବା କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ବୃଦ୍ଧ ବୟସରେ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ଥରେ କଠିନ ଅମାଶୟ ରୋଗ ହୋଇଥିଲା । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ କହିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେ କୌଣସି ମତେ ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । 'ଗାନ୍ଧିଜଳ' ଖାଇ ପଡ଼ି ରହିଲେ । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିଲେ—ରୋଗରେ ମୁଁ କଦାପି ମରିବି ନାହିଁ । ରୋଗରେ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଦେଶଲାଗି ପ୍ରାଣ ଦେବି । ତାଙ୍କର ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ସେ କଠିନ ଅମାଶୟରୁ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କଲେ ଏବଂ ଦେଶର ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ୧୯୪୨ ସାଲର ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବରେ ନିଜର ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କଲେ ।

୧୯୪୨ ସାଲରେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ନେତାମାନଙ୍କର ଗ୍ରେପ୍ତାର ପରେ ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଏକ ଦିନରେ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ବ୍ୟାପିଗଲା । ସେତେବେଳେ ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶର ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳରେ, ବିହାର ଓ ପଶ୍ଚିମ-ବଙ୍ଗରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଦୃଢ଼ ଗତିରେ ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ବଙ୍ଗ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଅଗ୍ରଣୀ ସମଗ୍ର ମେଦିନୀପୁରରେ, ବିଶେଷତଃ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ତମଲୁକ କାନ୍ଥି ମହକୁମାରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ତୀବ୍ର ଆକାର ଧାରଣ କରିଥିଲା । ପ୍ରଥମରୁ ଏହି ତମଲୁକରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏବଂ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ତମଲୁକ ଜୟୀ ହୋଇଥିଲା । ତମଲୁକ ବାସୀମାନେ ଏଠାରେ ଦୁଇବର୍ଷ କାଳ ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ଯେଉଁ ସବୁ ସହିଦଙ୍କ ଜୀବନ ବଳିଦାନରେ ଏହି ଜୟ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧା ମାତଙ୍ଗିନୀ ହାଜରାଙ୍କ ନାମ ବିଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।

୧୯୪୨ ସାଲ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୯ ତାରିଖରେ ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କର [illegible] ବିରାଟ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ସୁପରିକଳ୍ପିତ ଉପାୟ [illegible] ଗୋଟି ବାହିନୀ ସ୍ଥାନରୁ ଆରମ୍ଭ କରି [illegible] ଅଦାଲତ ଓ

[୧ [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଥାନା ଅଭିମୁଖେ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ବୃହତ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ପରିଚାଳକା ଥିଲେ ୭୩ ବର୍ଷର ବୃଦ୍ଧା ମାତଙ୍ଗିନୀ ହାଜରା । ଏହି ଦଳରେ ଅଧିକାଂଶ କେତେ ଜଣ ମହିଳା ଥିଲେ । ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ଏକ ହସ୍ତରେ ଶଙ୍ଖ ଆଉ ଏକ ହସ୍ତରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ନେଇ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ପୁରୋଭାଗରେ ରହି ଶୋଭାଯାତ୍ରା ପରିଚାଳନା କରି ନେଇ ଚାଲିଥିଲେ ।

ଏହି ଶୋଭା ଯାତ୍ରାରେ ପ୍ରାୟ ୮ ହଜାର ଲୋକଥିଲେ ଏବଂ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଉଭୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ମିଳିତ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଥିଲା । ଶୋଭାଯାତ୍ରାଟି ଅଦାଲତର ଅଦୂରରେ 'ବାଣପୋଖରୀ' ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲା ବେଳେ ପ୍ରଥମ ପୁଲିସ ଠାରୁ ବାଧା ପାଇଲା ।

ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ପରିଚାଳନାରେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାଟି 'ବାଣପୋଖରୀ'ର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାରୁ ପୁଲିସ ତାହା ଉପରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଭାବରେ ଲାଠି ଚଳାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଅହିଂସ ଓ ଶାନ୍ତ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଲାଠି ଉପେକ୍ଷା କରି ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ସେଚ୍ଛାସେବକମାନେ ଲାଠିର ଆଘାତରେ ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ଚିତ୍କାର କରି ତାଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ—ଭାଇମାନେ, ଭୀତ ହୁଅନାହିଁ କେହି ! ମେଦନୀପୁରର ବୀର ସନ୍ତାନ ତୁମେ ମାନେ ଅଗେଇ ଅସ । ଦିନେ ତ ମରିବାକୁ ହେବ, ଆଜି ବୀର ପରି ମରିବା ଅସ ।

ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ସେଚ୍ଛାସେବକମାନେ ଛତ୍ରଭଙ୍ଗ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ଅହ୍ୱାନରେ ସେମାନେ ପୁଣି ଫେରି ଅସିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ରଣ—ରଙ୍ଗିଣୀ ନ୍ୟାୟ ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ବୀରଦର୍ପେ ଅଗେଇ ଚାଲିଲେ ଶୋଭଯାତ୍ରା ନେଇ ! ବାମ ହସ୍ତରେ ତାଙ୍କର ଯେ ରଣଶଙ୍ଖ ଥିଲା, ସେଥିରେ ସେ ଧ୍ୱନି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ପବନରେ ଫର ଫର ହୋଇ ଉଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଏହି ସମୟରେ ଲାଠି ଚାଳନା ବ୍ୟର୍ଥ ହେବାର ଦେଖି ସେନାବାହିନୀର କର୍ତ୍ତା ଅନିଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖରବାଯ୍ୟ ଗୁଳି ଚଳାଇବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଏହି ଆଦେଶ ପାଇଁ ଅଗେଇ ଅସିଲେ ସଶସ୍ତ୍ର ସୈନ୍ୟମାନେ । ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ଥିଲେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ପ୍ରବେ[illegible]ରେ; ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁଳି କରି ଦେଲା ! ପ୍ରଥମ ଗୁଳି ଅସି ଲାଗିଲା ତାଙ୍କ [illegible] ହସ୍ତରେ । ପିଚକାରୀ ମାରି ଫଳକା ଝର[illegible] ବାହାରି ଅସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତେବେ ୭[illegible]୩ ବର୍ଷର ବୃଦ୍ଧାର ଚାଲିବାର ଗତି ବନ୍ଦ ହେଲା ନାହିଁ । ଶୋଭଯାତ୍ରା ନେଇ ବାହାରିବା ବେଳେ ସେ କହିଥିଲେ—ଆଜି ମୁଁ ଅଉ ଫେରୁ ନାହିଁ । ଭାରତବର୍ଷକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା ନଚେତ୍ ମରିବ ।

ସେଥିପାଇଁ ଗୁଳି ବାଜି ହୋଇ ବୃଦ୍ଧା ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ଫେରିଲେ ନାହିଁ କି ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ଇତସ୍ତତ କରିଲେ ନାହିଁ । ଶୋଭାଯାତ୍ରା ନେଇ ସେ ଯେପରି ଚାଲିଥିଲେ ତାଙ୍କ ଚାଲିବାର ଗତି ସେହିପରି ଅବ୍ୟାହତ ରହିଲା । ବରଂ ଗୁଳିର ଅଘାତ ଖାଇ ତାଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ଆହୁରି ଦୁଇଗୁଣ ବଢ଼ିଗଲା । ଠିକ ଏହି ସମୟରେ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁକରୁ ଆହୁରି ଗୋଟିଏ ଗୁଳି ଗର୍ଜନ କରି ଅସିଲା । ତାହା ଅସି ବାଜି ହେଲା ଡାହାଣ ହାତରେ । ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ଗୁଳିବିଦ୍ଧ ହୋଇ ସୁଦ୍ଧା ଜାତୀୟ ପତାକା କୌଣସି ମତେ ହାତରୁ ଛାଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ହାତରୁ ଝରୁଥିବା ରକ୍ତରେ ଜାତୀୟ ପତାକାର ଦଣ୍ଡ ଲାଲ ହୋଇ ଉଠିଲା । ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ଅଗେଇ ଚାଲିଲେ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ । ଅନ୍ତରରେ ଅଜି ଯେପରି ତାଙ୍କ ଦେଶ ପ୍ରେମର ଅପୂର୍ବ ପ୍ରେରଣା, ମୁଖରେ ତାଙ୍କର ସେହିପରି ହସ ଓ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ । ସେ ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିନୀତ ଭାବରେ ଅନୁରୋଧ କରି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ—ବ୍ରିଟିଶର ସୈନ୍ୟ ଚାକିରି ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଅପଣମାନେ ଦେଶର କାମରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ । ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ଏହି ଅନୁରୋଧର ଉତ୍ତର ଅସିଲା ଆଉ ଗୋଟିଏ ବୁଲେଟରେ । ଏହି ବୁଲେଟ ଅସି ବାଜି ହେଲା ବୃଦ୍ଧା ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ କପାଳରେ ।

୭୩ ବର୍ଷର ବୃଦ୍ଧା ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀ ଏଥର ମାତୃ ଭୂମିର ରକ୍ତରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ହାତରେ ଧରି ଦେହ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ସେତେବେଳେ ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ବାମ ହସ୍ତରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ସେହିପରି ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଧରି ରହିଥିଲା ଏବଂ ପତାକାରେ ରକ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ସୈନ୍ୟ 'ଭାରତ ମାତା'ର ଜୀତ ଗୀତ ମାତଙ୍ଗିନୀଙ୍କ ହାତରେ ପତାକାକୁ ଧରି ତାହାକୁ ତଳକୁ ପଡ଼ିବାକୁ ଦେଲା ନାହିଁ ।

ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ସହିତ ସେଦିନ ସେଚ୍ଛାସେବକମାନଙ୍କର ଦେଶରକ୍ଷା ଯୁଦ୍ଧରେ ଅଧିକ ବୀରଜଣ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣ ଦେଇଥିଲେ ଓ ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଅହତ ହୋଇଥିଲେ ।

ବନ୍ଧୁ ବାଳକ ଓ ବରିଷ୍ଠ ଶରୀରରେ ୧୯୪୨ ସାଲ ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ସେହି ତାମ୍ରଲିପ୍ତର ଥାନାରେ ସହସ୍ରାଧିକ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାରେ ଯାହାଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱରେ ପ୍ରଥମ ପଦାର୍ପଣ କରି ବୀରାଙ୍ଗନା ମାତଙ୍ଗିନୀ ଦେବୀଙ୍କ ନାମ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରରେ ଲେଖାଯାଇଥିଲା ।

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ରମ୍ଭକୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼େ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଅଦୌ ହାନି କାରକ ନୁହେଁ । ମୂଲ୍ୟ ୨ ୫୯ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୦।୫୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଅଳସ୍ୟ, ସ୍ମୃତିହାନି, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବହୁଗତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପଥରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୨୨୪—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୦।୫୦ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୁକ୍ତହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

Kaviraj K. M. KAVYATIRTHA (D. G.)
70, Cornwallis St., Calcutta

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାଗ ନାଗୁଣୀ ଉତ୍ତର

ଈଶ୍ୱର ଭାଇ [୧୦୦୮] ଜାଣିବ— ଇଟାଲୀର ଭେନିସ ନଗରରେ ରାସ୍ତା ବଦଳରେ କେନାଲ ଥିବାରୁ ତାହାକୁ ଜଳବଦ୍ଧ ନଗର କହନ୍ତି—ଉତ୍ତର ରବୀନ୍ଦ୍ର (୧୧୯୭) ବୃନ୍ଦାବନ [୧୨୦୮] ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ [୧୦୭୯]

ରମେଶ ଭାଇ [୮୨୫] ଜାଣିବ— ପୃଥିବୀର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧନୀ ଆମେରିକାର ଧନପତି ହେନେରୀ ଫୋର୍ଡ଼— ଉତ୍ତର ବ୍ରଜନାଥ [୧୧୩୭]......[୨୫୫] ରବୀନ୍ଦ୍ର [୧୧୯୭] ଜୟସିଂହ [?] ପରମା ନନ୍ଦ (୧୧୩୮)

ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଭାଇ ( ) ଜାଣିବ— ଇଙ୍ଗଲଣ୍ଡର ଅବସ୍ଥିତି— ଜବରୁଦେଜ— ରବୀନ୍ଦ୍ର (୧୧୯୭)

ଗିରୀଶ [୧୦୬୬] ଭାଇ ଜାଣିବ— ଡିମିରି ଗଛରେ ଫୁଲ ଦେଖା ନାହିଁ । ବୃନ୍ଦାବନ (୧୨୦୮)

ଭଞ୍ଜ କିଶୋର ଭାଇ ଜାଣିବ—ପୃଥିବୀର ପ୍ରଥମ ଇତିହାସ ଲେଖକ ଗ୍ରୀସର Herodotus—ଉତ୍ତର ପରମାନନ୍ଦ [୧୧୩୭]

ଜୟସିଂହ ଭାଇ ଜାଣିବ—ପୃଥିବୀର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସାପ ଅଜଗରର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୧୫ ଫୁଟ—ଉତ୍ତର ପରମାନନ୍ଦ (୧୧୩୮)

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଭାଇ (୧୦୭୯) ଜାଣିବ— ଓଡ଼ିଶାର ବଡ ଦେଉଳ ଗୋଟି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପରମାନନ୍ଦ (୧୧୩୮)

ନାରାୟଣ (୧୦୦୫) ଜାଣିବ—ସାଇବେରିଆର ଅବସ୍ଥିତି—ସ୍କଟଲଣ୍ଡ ବାସୀ ମାକ ମିଲନ—ଉତ୍ତର ଜୟସିଂହ [କେଫ ସ୍ମାର୍କ ୧୮୮୦ରେ—ଜଣେନାଗ]

ଗିରୀଶ ଭାଇ—୧୦୦୨ ଜାଣିବ—ମଟର ଆବିଷ୍କର୍ତ୍ତା ଜର୍ମାନରେ ଡ଼େମଲର ସାହେବ ଉତ୍ତର ଜୟସିଂହ—[୧୮୮୫ରେ ଗଟଲିବ ଡାଏମଲର କରିଥିଲେ—ଜଣେନାଗ]

ଚକ୍ରଧର— ୯୩୦ ଜାଣିବ— ଗତ ୨-୧୦-୪୯ରେ ବେରୁସାଲମରେ ଗୋଟିଏ ବାଳକା ମୁଣ୍ଡ ତିନିଟିଏ କନ୍ୟା ଜନ୍ମିଥିଲେ ।

୫ ଘାସ କ୍ଲୋରୋଫର୍ମ ଭିଜା ଫୁଲଥିଲା । ଡାକ୍ତର ମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ ପୂର୍ବକ ପ୍ରସବ କରାଇଲେ—ଉତ୍ତର ଜୟସିଂ ।

୧୧୮୩ ଓ ୧୦୦୩ ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ନାହିଁ ।

—*—

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ବିଶ୍ୱାସ—ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜୀବନୀ ମିଳିଛି । ବ୍ଲକ କରି ନପାରିବାରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇନାହିଁ ।

ମୋହନ—କେହି କେହି କହନ୍ତି ଅନ୍ଧ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ତ ଭଗବାନ ଦଣ୍ଡ ଦେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଦୟା କରିବା ଅର୍ଥ ଭଗବତ୍ ବିରୋଧୀ ହେବା । କିନ୍ତୁ ଏପରି ଭାବିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଭଗବାନ ଯାହାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସେ ଅଗ୍ନିପରୀକ୍ଷା ଭିତର ଦେଇ ନିଜ ପାଖକୁ ଟାଣି ଆଣନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ସେ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଓ ନିକଟତର । ତାଙ୍କ ସେବା ଭଗବତ୍ ସେବା ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ତାଛଡ଼ା ମନୁଷ୍ୟ ହୃଦୟରେ ଦୟା ଓ ପ୍ରେମ ଭଗବାନଙ୍କର ନିଦର୍ଶନ ଯେ ଦୟାବାନ୍ ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ସେତେ ନିକଟରେ । ଦୟାକୁ ଛାଡ଼ିଲେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର—ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଆଗରୁ ଥରେ ଦେଇଛି । ଛାତ୍ରମାନେ ରାଜନୀତି ଆଲୋଚନା କରି ଧୀରେ ଧୀରେ ସବୁ ରାଜନୀତିକ ମତବାଦ ସଂବନ୍ଧରେ ଜାଣି ପରିପକ୍ୱ ଅବସ୍ଥାରେ ଗୋଟିଏ ମତବାଦକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ରାଜନୀତିକ ମତବାଦୀଙ୍କ ଦଳରେ ଯୋଗଦେଇ ଯଥୋପଯୋଗୀ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନକରନ୍ତୁ ।

ରତ୍ନାକର— ଜୀବଜଗତରେ ମାଈଠାରୁ ଅଣ୍ଡିରା ବେଶି ସୁନ୍ଦର । ସ୍ତ୍ରୀ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ବୋଲି କିଏ କହିଲା ? ପୁରୁଷର ବଳିଷ୍ଠ ପେଶି ଓ ଶ୍ମଶ୍ରୁ ନାରୀର ନାହିଁ । ନାରୀକୁ ବାହ୍ୟିକ ଆଭରଣ ଦ୍ୱାରା ସୁନ୍ଦର କରିବାର ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳିତ ।

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

ଶରତ—୧୦୮୩—କୋଣାର୍କକୁ କାହିଁକି Black pagoda କହନ୍ତି ।

ରତ୍ନାକର—୧୦୦୪—ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କବିତା ଲେଖକ କିଏ ।

ହରେକୃଷ୍ଣ—୧୦୯୨—ପ୍ରଥମେ କେଉଁଠାରେ ରେଲ ପଥ ତିଆରି ହୋଇଥିଲା ?

ଭାସ୍କର—୧୦୯୧— ପୃଥିବୀରେ ବଡ଼ ଘାସ କେଉଁଠି ଅଛି ଓ ନାମକଣ ।

ବୃନ୍ଦାବନ—୧୨୦୮— କେଉଁ କେଉଁ ରାଜ୍ୟକୁନେଇ ଜର୍ମାନ ରାଜ୍ୟ କିଏ ଗଠନ କରିଥିଲେ ।

ପରମା ନନ୍ଦ—୧୧୩୮—ଅମୃତ ବଜାର ପତ୍ରିକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା କିଏ ?

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୨୧୩ । ରବୀନ୍ଦ୍ର, ନାଥ ପଣ୍ଡା ଅଡ଼ାଳ ମଙ୍ଗ ଦ୍ୱା ଇଃ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ଅଡ଼ାଳପଙ୍ଗ , ବାଲେଶ୍ୱର ୧୨୧୪ । ମୋହନ ମୁରାରି ବାରିକ, ୧୨୧୫ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ପଥାଲ, ୧୨୧୬ । ଜଗଦୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର, ବେହେରା, ମହେନ୍ଦ୍ର, ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନବମ ଶ୍ରେଣୀ ଅଠମଲ୍ଲିକ । ୧୨୧୭ । ସଂକର୍ଷଣ ପଣ୍ଡା ଖଇରା ହାଃ ଇଃ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ଖଇରା ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୨୧୮ । ଜୟସିଂହ ମହାପାତ୍ର, ୧୨୧୯ । ପ୍ରେମ ଗୋଲାମ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ହାଃ ଇଃ ସ୍କୁଲ ପୋଃ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା କଟକ । ୧୨୨୦ । ତ୍ରିଲୋଚନ ବାରିକ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଶେଖର ଏକାଡେମୀ ପୋଃ ଚାନ୍ଦ ବାଲି ବାଲେଶ୍ୱର ୧୨୨୧ । ଗଉରଧାସ ମାଝି, ୧୨୨୨ ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି ପଣ୍ଡା ବାଲିଗଣ୍ଡ ଯୁବସଂଘ ପୋଃ ରାମବାଗ, କଟକ ।

ନାଗବର୍ଗ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାଗ/ନାଗୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ— ତା । । ମସିହା । ଜଗତ ସାହସ ସେବା ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ମୁଁ ଯତ୍ନ କରିବ । ଦୟାକରି ନାଗବର୍ଗ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ ଘୃଣା ଦମନ ୫୦୯ ର ତାକ ଟିକଟ ପଠାଉଛି

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାଗ/ନାଗୁଣୀ

○ ନାମ ________________

ଠିକଣା ________________

* ଏହି କୁପନ ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ ଲେଖି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଠାଉ

"ଡଗର" ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ ନମସ୍ତେ ।

ଗତ ତା ୧-୩-୪୯ "ଡଗର" ସମ୍ପାଦକୀୟରେ ଆପଣ ଶରତ ବାବୁ ଓ ଭୂତପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳର ନେତାମାନଙ୍କୁ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ କରି ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି ତାହା ପଢି ଆପଣଙ୍କୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତୋଟି କଥା ଜଣାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଏ ପତ୍ର ଲେଖିଲି ।

ପ୍ରଥମେ ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଚାହେଁ ଯେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଷ୍ଟେଟ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ଦଳ ନହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସ୍ୱୀକୃତି ନ ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଶର କଲ୍ୟାଣ କର କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଦେଶ ହିତକର ଯେ କୌଣସି ବିବେକ ସମ୍ମତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସରକାର ଚାହିଁଲେ ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏଠାରେ ଶାସନ ଭାର ଗ୍ରହଣ କଲାମାତ୍ରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଭଞ୍ଜବାସୀ ଦଳ [ମୟୂରଭଞ୍ଜ କଂଗ୍ରେସକୁ] କୁ ସରକାରୀ ଦଳ ହିସାବରେ କାର୍ଯ୍ୟତଃ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଫଳତଃ ଏଠାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ଯେଉଁ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଓ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ହେଲା ତାହା ପୂର୍ବରୁ ସରକାର ହୁଏତ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଜାଣିଥିବେ ମାତ୍ର ଆମେ କିଛି ବିଶେଷ ଜାଣି ପାରିଲୁଁ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଯଦି ସରକାର ଆମକୁ ସବୁ କଥା ଜଣାଇ ଆମର ପରାମର୍ଶ ଓ ସହଯୋଗ ଚାହିଁ ଥାନ୍ତେ ତା' ହେଲେ ମିଳିତ ପରାମର୍ଶରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସ୍ଥିର କରି ଆମ ମାନଙ୍କ ହିସ୍ତ ତଥା ଆମ ମାନଙ୍କ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଆଦିବାସୀ କର୍ମୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଣପଣ ଚେଷ୍ଟାରେ ଯାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତାହା କରି ଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ତାହା ହେଲା ନାହିଁ ।

ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟିବା ପରେ ପରେ ନିଜେ ଶରତ ବାବୁ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟିଥିଲେ ମାତ୍ର ବିଶେଷ ଅସୁବିଧା ବଶତଃ ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇଥିଲି । ଗଣ୍ଡଗୋଳକାରୀ ମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ କେବଳ ବାମନ ଘାଟି ସବଡ଼ିଭିଜନରେ । ଅନ୍ୟ ସବଡ଼ିଭିଜନ ମାନ ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଗୁଡ଼ିକରେ ଷ୍ଟେଟ କଂଗ୍ରେସର ଆନ୍ଦୋଳନ ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇ ରହିଥିବାରୁ ଗଣ୍ଡଗୋଳକାରୀ ମାନଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ବିଶେଷ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ନାହିଁ । ବାମନ ଘାଟିରେ ଆମ ଆନ୍ଦୋଳନ ପଛରେ ନଥିଏ । ସେତେବେଳକୁ ଗଣ୍ଡଗୋଳକାରୀ ମାନେ ସେଠାରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରି ସାରିଥିଲେ, ତେଣୁ ତାଙ୍କର ସେଠାରେ ହିଁ କେବଳ ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ । ମୁଁ ଯାଇ ବାମନ ଘାଟି ସବଡ଼ିଭିଜନରେ ଆମର [illegible] କର୍ମ କର୍ତ୍ତା ତଥା ଆଦିବାସୀ କର୍ମୀ ମା[illegible] ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କାରୀ[illegible]ଙ୍କୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି[illegible] ବୁଝାଇଲେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କ[illegible] ବିହାରରେ ମିଶିବାର ଭ୍ରାନ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନ [illegible] ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୱେଷ ଯିବ, ଏବଂ [illegible] ସେମାନେ ଆଇନ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ମାନିବେ ସେ ବିଷୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲି । ନିଜେ ମଧ୍ୟ କେତେକଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଥିଲି ଏବଂ ସଫଳ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲି । ଆମର ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ କର୍ମୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନକୁମାର ଦାସ ସେ ଅଞ୍ଚଳ ମାନଙ୍କରେ ୭ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗସ୍ତକରି ବିଭିନ୍ନ ପୀଡ ମାନଙ୍କରେ ଆମ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କର ଉଦ୍ୟମରେ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥିଲେ । ବଣା "ବାଷୋଇ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ନିବେଦନ" ଶୀର୍ଷକ ଶରତବାବୁଙ୍କ ବିବୃତି ସେ ଅଞ୍ଚଳ ମାନଙ୍କରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ବଣ୍ଟନ କରି ଯାଇଥିଲା । ମୁଁ ସେଠାରୁ ଫେରି ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଏଠାରୁ ଗୋଟିଏ ସାଇକେଲ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଯାଦବାନନ୍ଦ ମୁର୍ମୁ ନାମକ ଅତି ବିଶ୍ୱସ୍ତ ନିଷ୍ଠାପର ମାଝୀ କର୍ମୀଙ୍କୁ ପଠାଇଥିଲି । ଅବସ୍ଥା ଥଣ୍ଡା ପଡି ଆସିଥିଲା ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ବିହାର ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ସୀମାଧାର ବିହାର ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଆଦିବାସୀ ଗୁପ୍ତ ସଭାର ସୂଚନା ମିଳିଥିଲା । ଆମର କର୍ମୀମାନେ ସେ କଥା ସରକାରଙ୍କର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନଜରକୁ ଆଣିଥିଲେ । ତାପରେ ଅତର୍କିତ ଭାବରେ ଦ୍ୱିତୀୟବାର ଗଣ୍ଡଗୋଳ ।

ଏଥର ଗଣ୍ଡଗୋଳରେ 'ତାରଣୀ' ଗ୍ରାମର ଆମର ଦୁଇ ଜଣ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଆଦିବାସୀ ମାନେ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଜଣେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରୁ ବଞ୍ଚି ଯାଇଛି । ବାଦାମରେ ଆମର ଜଣେ କର୍ମୀର ଘରପୋଡା ଯାଇଛି । ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆମର କି ଆଦିବାସୀ କି ଅଧିବାସୀ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର କର୍ମୀ ମାନଙ୍କର ଧନ ଜୀବନ ସଙ୍କଟ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି । ସେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଶେଷ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ଖବର ମିଳୁଛି ମିଲିଟେରୀ ମାନେ ଯେତେ ଆଦିବାସୀ ମାରୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ତ ସେମାନେ ପାରିବେ ନାହିଁ, ତାର ପରିଶୋଧ ସେମାନେ ସେହି ସଂଖ୍ୟକ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କୁ ମାରି ନେବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । କାରଣ ଆମେ କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ତାଙ୍କ ଦେଶକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶେଇଦେଲୁଁ । ଏପରି ଅସମ୍ବନ୍ଧ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମନୋଭାବ ।

ଗୋଲମାଲ କାରୀମାନେ ଏଠାରୁ ବାମନ ଘାଟିକୁ ଯାତାୟାତ ରାସ୍ତା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ରାସ୍ତା ଖୋଲିଲା ବେଳକୁ ମାନ୍ୟବର ମହତାବଙ୍କ ଠାରୁ ପାଇଲୁଁ ଏକ ପତ୍ର । ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଶ୍ରୀ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସଙ୍କର ଏକ ପତ୍ରର ଉତ୍ତରର ନକଲ ଆମ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ସେଥିରେ ସେ ସବୁ ରାଜନୈତିକ ଦଳକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଶାସନ ଏବଂ ଆଦିବାସୀଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଲଗା ହୋଇ ଦୂରରେ ରହିବା ପାଇଁ କହୁଛନ୍ତି । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଦି ମହତାବ ବାବୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନମାନି ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଉଁ ତେବେ ବା ଆମେମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ମତାଉଛୁଁ ବୋଲି କହି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଚେଷ୍ଟିତ ଥିଲାପରି ଜଣା ପଡୁଛି । ଏଭଳି ଏକ ସମ୍ବାଦ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସୂତ୍ରରୁ ମିଳୁଛି । ଶରତବାବୁଙ୍କ ଉପରେ ମିଛ ମିଥ୍ୟା ଅଭିସନ୍ଧି ମୂଳକ ଦୋଷାରୋପ ଚାଲିଲାଣି । ପୁଣି ଏକ ଏକାଧିକ କର୍ତ୍ତାର ଯୋଗ୍ୟ ସୂତ୍ରରୁ ସମ୍ବାଦ ମିଳୁଛି ଯେ ଆମ୍ଭର ବରିଷ୍ଠ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ଯେ କୌଣସି ଏକ ଦୋଷ ଦେଇ କରି ବନ୍ଦୀ କରି ନେବାର ସ୍ଥିର ହୋଇଛି । ଆସନ୍ତା ନିର୍ବାଚନରେ ତାଙ୍କ [illegible] ଲୋକଙ୍କର ଗୋଟିଏ ହେଲେ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ନଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଠିଆ କରିବା ପାଇଁ ଏଭଳି ଦୁରଭିସନ୍ଧି ମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲିଛି ।

ଯାଦବାନନ୍ଦ ମୁର୍ମୁ ନାମକ [illegible] ମାଝୀ କର୍ମୀଙ୍କୁ ବାମନଘାଟୀ ପଠାଇଥିଲି ସେ ଆଦିବାସୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ଘୋର ଶତ୍ରୁ । ବହୁ ପ୍ରଲୋଭନରେ ମଧ୍ୟ ଆଦିବାସୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ବଶୀଭୂତ କରି ପାରି ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଏବେ ଗିରଫ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନ୍ୟ କେତେକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଏରେଷ୍ଟ କରି ନାନା ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର କଲେଣି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଆମେ କଣ କରିପାରୁଁ !

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ଏକଛତ୍ର ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସନ ଚାଲିଛି । ବିଦେଶୀ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନଠାରୁ ଏ ଶାସନ ବଳି ପଡ଼ିଲାଣି । ନାଗରିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଓ ନାଗରିକ ହକ ଛଡ଼ାଇ ନେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲିଛି ।

ଏଠାରୁ ଅନ୍ୟ ସବୁ ଖବର ତା' ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କର ଜଣେଇବା ଉଚିତ ବୋଲି ଧାରି କରୁଛି ଓରେ ଓରେ ଓଠାଇବ— ଯଦି ତାହାରେ ଥାଏ ! ଇତି ।

ଶ୍ରୀ ବୌଧମୋହନ ପ୍ରଧାନ
ସମ୍ପାଦକ ମୟୂରଭଞ୍ଜ
ଷ୍ଟେଟ୍ କଂଗ୍ରେସ

Digitized by srujanika@gmail.com

DAGARC
REG. No. C [illegible] [illegible] 'S MOST POPULAR FORTNIGHTLY 1-4-49.

୧୯୫୨ ମସିହାର [illegible]

ଆପଣଙ୍କ [illegible] ଭବିଷ୍ୟ ଉଦୟ

ଗୋଟିଏ [illegible]
ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ନାମ
ଓ ଠିକଣା [illegible]
ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । [illegible]
ମୂଲ୍ୟରେ (ଡାକ [illegible])
କର ଅସଲ୍ ଏବଂ [illegible] ଫଳ [illegible]
ଭାବରେ ଲେଖି [illegible] ।
ବ୍ୟବସାୟରେ [illegible] ହାନି, [illegible]
ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ [illegible], ଜନ୍ମ, [illegible]
ସୁଖ ଓ ଶାରୀରିକ [illegible] ସମ୍ବନ୍ଧରେ [illegible]
ଦେବା ହବେ [illegible]
ପାଇବାର ବିଧାନ [illegible] ନିର୍ଦ୍ଦେଶ [illegible] ।

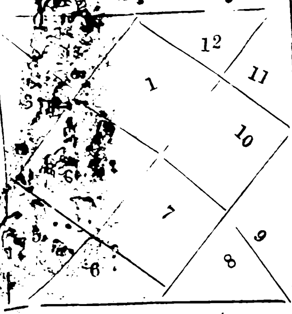

ଥରେମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଆମ୍ଭ [illegible] ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।
ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡି ଡବଲ୍ୟୁ ବି] କର୍ତ୍ତାର ପୁର (ଇ: ପି:)
Pt. DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର
ନକଲରୁ ସାବଧାନ

ଅସଲ ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ [ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ]

ବହୁ ଗୁଣକାରକ, ଭୁବନ ବିଖ୍ୟାତ, ଅସଲ ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ, ଗୋଡଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାଉଦ, କଛୁମ, କଟା, ପୋଡାଘାଅ, ଖାଜୁ, ବଇଁଚ, ମଚକା, ବାଗି ପ୍ରଭୃତି ୫୨ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ । ଥରେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ବ୍ୟବହାର ବିଧି ଶିଶି ସହିତରେ ଥାଏ । ପଢିଲେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବୁଝି ପାରିବେ । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରୋସ ଟ ୭୨ ଟଙ୍କା । ପ୍ରତି ଡଜନ ଟ ୬ ୧୦, ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୦ ୧୦ । ଯଦି କେହି ଏହି ଔଷଧକୁ ନକଲ ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ମିଳେ ।

ପତ୍ର ଦେଲେ କାଟଲଗ ପଠାଇ ଦେବୁ ।

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—
ମନସାରାମ କେଦାରମଲ
୧୩୨ ତେଲଙ୍ଗା ବଜାର କଟକ

ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ କିଣନ୍ତୁ ।

ଦେଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବନ୍ଦ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତେଣୁ ଜାତୀୟ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ ଯୋଜନା ଦେଶର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ମଙ୍ଗଳ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୋଟିଏ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପନ୍ଥା । ଦେଶର [illegible] ବୃଦ୍ଧି ବା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ କରୁ କରୁ [illegible] ଅଫିସ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ [illegible] ଭାବରେ ଅର୍ଥ ରଖିବାକୁ ଶିଖନ୍ତୁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ [illegible] ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ [illegible] ଟଙ୍କାରେ ମିଳୁଛି । ଅଢ଼ାବର୍ଷୀୟ ଓ ସାତ ବର୍ଷୀୟ ସାର୍ଟିଫିକେଟ [illegible] [illegible] । ବାର ବର୍ଷ ସାର୍ଟିଫିକେଟ [illegible] । ପାଞ୍ଚବର୍ଷ [illegible] ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ [illegible] ୧୩୮, ସାତ ବର୍ଷରେ ୧୩୫ [illegible] ବର୍ଷରେ ୧୦୭ [illegible] ମିଳେ । ଏ ହିସାବରେ ଖଟାଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ଜାତୀୟ ସରକାର ଠାରେ ନିରାପଦରେ ରହେ—ଅପବ୍ୟୟ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଟଙ୍କା ସଞ୍ଚୟ କରିବା ଦେଶରେ ଚାଲିଥିବା ସବୁପ୍ରକାର ସଞ୍ଚୟ ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ଏବଂ ଏହା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଯେପରି [illegible] କର ଦେଶ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ହିତକର ।

ତେଣୁ ଦେଶବାସୀ ଭାଇଭଉଣୀ ମାନେ ନିଜ ନିଜ ଜିଲ୍ଲା ଅଫିସର ମାନଙ୍କ ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହଯୋଗ କରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ନେତା ଜବାହାରଲାଲଜୀ, ମହାତ୍ମାଜୀ, [illegible] ଉପଦେଶାନୁଯାୟୀ ଜାତୀୟ ସଞ୍ଚୟ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସଞ୍ଚୟ କରନ୍ତୁ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରୁ ବୁଝନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନିଜ ନିଜ କଲେକ୍ଟର ଅଫିସର ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦର ସଭ୍ୟ ନେତାଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରନ୍ତୁ । ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କୁ ପଚାରି ଯଦି ସବୁ କଥା ବୁଝି ନ ପାରନ୍ତି ତାହାହେଲେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ ।

Sd/-S. N. Patnaik P. N. S. O. Cuttack.

Printed & Published by G. C. Mohapatro, at the Gopinath Press, Bhadrak. 1-4-49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୈଶାଖ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ—୨୦ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧୬।୪।୪୯

ହରେକୃଷ୍ଣ କହନ୍ତି ଜାଣେ—

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୬୯
ଷାଣ୍ମାସିକ ୩ ୮

ମୂଲ୍ୟ
୪ ପ

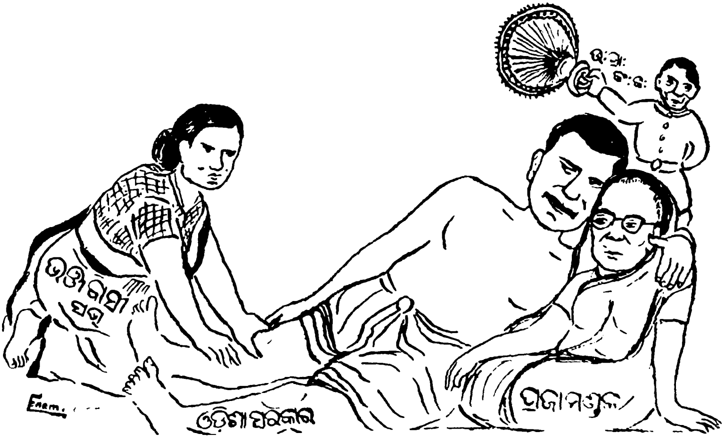

ପେଣ୍ଟ—ପା: ଲମ୍ବ: ଦୁ: ଡ ଚ ଲଙ୍ଗକୁରେ ଜଡ଼ାଇଲ ବୋ !

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘୋଷଣା ପଢ଼ିବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ

ଏହା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ମୁଁ ଡାକ୍ତର ବା କବିରାଜ ନୁହେଁ, ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଯେ କି ନିଜ କର୍ମଦୋଷରୁ ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ମତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ମୋତେ ଦୁର୍ବଳ କରି ପକାଇଲା । ମୁଁ କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ଓ ମୋର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖରାପ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ବନ୍ଧୁମାନେ ମୋର ଦୁଃଖର କାରଣ ପଚାରିଲେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କିଛି ବି କହିଲି ନାହିଁ । ଗୁପ୍ତଭାବେ ଅନେକ ଡାକ୍ତର ଓ ହାକିମମାନଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କଲି, ଔଷଧ ସେବନ କଲି କିନ୍ତୁ ସବୁ ନିଷ୍ଫଳ । ଶେଷରେ ନରକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅପେକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଲି ।

ଥରେ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟବଶତଃ ପେଶଵାର ଯାଇଥିଲି । ସୌଭାଗ୍ୟରୁ ଜଣେ ଫକୀରଙ୍କୁ ଦେଖିଲି, ଯେ କି ନିଜେ ପ୍ରଥମେ ମୋର ଦୁଃଖ ବିଷୟ ପଚାରିବାରୁ ମୁଁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ତାଙ୍କୁ କହିଲି । ସେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ ଓ ଗୋଟିଏ ମାଲିସ ଲଗାଇବା ଲାଗି ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ଆଦେଶାନୁଯାୟୀ ମୁଁ ସମସ୍ତ ଜଡ଼ିବୁଟି ସଂଗ୍ରହ କରି ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲି ଓ ନିୟମିତ ଭାବେ ସେବନ କଲି ।

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ ଶପଥ କରି କହୁଛି ଯେ ମୁଁ ଔଷଧ ସେବନର ସପ୍ତମ ଦିନରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଯୌବନ ଲାଭ କଲି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର "ମାନବିକ ଶକ୍ତି" ଲାଗି ମୁଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ସାବଧାନତା ସହ ଏହି ଔଷଧ ୨୧ ଦିନ ସେବନ କରିବା ଉଚିତ । ଥିଲେ ହେଁ ମୁଁ ଅଳ୍ପ କେତେ ମାତ୍ରା ସେବନ କରିବା ପରେ ଫକୀରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଚାଲି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ଭଲ ଘିଅ ସେର ଦୁଧ ଖାଇ ହଜମ କରି ପାରିଲି, ମୋର ଚକ୍ଷୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ଓଷ୍ଠ ଲାଲ ହୋଇଗଲା । ଏବଂ ଦୃଢ଼ ମାଂସପେଶୀ ଶକ୍ତି ପୁନଃ ଲାଭ କଲି । ଅବଶିଷ୍ଟ ଔଷଧ କେତେକ ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଦୁଃସ୍ଥ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଇ ଏହା ଯେ ଏହି ରୋଗ ପକ୍ଷେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଔଷଧ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କଲି ।

ମୋର ଦୂରଦର୍ଶୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଉପକାର ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ଏ ରୋଗରେ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓ ବହୁ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହୋଇ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପକାର ଲାଗି ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଅଛି । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଔଷଧର ମୂଳ ଦାମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ।

ପୁନର୍ଯୌବନ ବଟିକା ୨୧ ଦିନପାଇଁ ଟ ୫ ୯

ବାହାର ମାଲିସ ଲାଗି ତେଲ ୨୧ ଦିନ ପାଇଁ ଟ ୪୭

ଏହା ଅଳ୍ପ ଓ ବେଶୀ ବୟସର ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେ କୌଣସି ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ

କେବଳ ଲୋକଙ୍କ ଉପକାର ବ୍ୟତୀତ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପନଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁନାହିଁ

ଅର୍ଡରଠାରୁ ମୂଲ୍ୟ ଅଗ୍ରୀମ ନିଆଯାଏ । ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବ ।

ଆରୋଗ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ — ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ଯଦି ଏ ଔଷଧ ବିଫଳ ହେବାର ପ୍ରମାଣ ମୋତେ ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦେବି । [illegible] ହଜାର ଡାକ୍ତର [illegible] ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହା ଶୀଘ୍ର ଭିତ୍ତିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ — ଯେଉଁ ମାନବର ମାଂସ ନରମ ଥିଲା ଓ ସ୍ନାୟବିକ ଶକ୍ତି ଦୁର୍ବଳ ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଏହା ବିଶେଷ ଉପକାରୀ । ଏହା ପୌଷ୍ଟିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶକ୍ତି ଜନ୍ମାଏ ।

ଏହା ଫଟିକ ହେଲେ ପୂର୍ବ ଠିକଣାରେ ମଗାନ୍ତୁ — ଇଂରାଜୀରେ କିମ୍ବା ଓଡ଼ିଆରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖନ୍ତୁ

The Manager DAR-UL-SHAFA GOLIAN (Regd.) D B. BATALA [E. Punjab]

ପ୍ରକାଶକ — ଶ୍ରୀ [illegible] ପ୍ରଧାନ   ସମ୍ପାଦକ — ଶ୍ରୀ [illegible]ମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

୨ବୈଶାଖ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ—ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ୨୦ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧୬ । ୪ । ୫୯

ଅଧିକ ଉପୁଜାଅ !

ଦେଶରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଛି । ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟର ଏକାନ୍ତ ଅଭାବ । ଆମକୁ ବିଦେଶୀ ଦୁଆରେ ହାତ ପାତିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଭାରତ ସରକାର ତଥାପି ଆଶା ଧରୁଛନ୍ତି ଦୁଇବର୍ଷ ଭିତରେ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ବିଷୟରେ ଦେଶ ଆତ୍ମ-ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇଯିବ । ଏ ଆଶା କେତେଦୂର ସମୀଚୀନ କେଜାଣି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗଧାରା ଏ ଆଶାର ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହେଁ । ଦେଶରେ ଗୋଟାଏ କୃତ୍ରିମ ବାତାବରଣ ପ୍ରତି ଜାତୀୟ ନେତାମାନେ ସତର୍କ ନୁହନ୍ତି । ପୁଣିର ଏକ ବିକୃତ ସଭ୍ୟତା ଆମକୁ ଗ୍ରାସ କରୁଛି । ସଙ୍ଗେ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକ ହାତରେ ଆଜି ସଭ୍ୟତାର ମାପକାଠି, ଶିକ୍ଷାର ମାପକାଠି ଓ ଶାସନର ମାପକାଠି । ଯେ ଯେତିକି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିଥାଏ ସଭ୍ୟତାର ସୋପାନରେ ସେ ସେତେ ନୀଚ । ଯେ ଯେତିକି ବାଂଛେ— ଉତ୍ପାଦନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଯାର ଯେତିକି ଊଣା ସେ ସେତିକି ସଭ୍ୟ, ଭଦ୍ର, ବାବୁ, ସମାଜର ନେତା, ସଂସ୍ଥାର ଅଧିକାରୀ । ଉତ୍ପନ୍ନ ନକରିବା ହିଁ ଯଦି ସମ୍ମାନର କାରଣ ଓ ସମାଜରେ ଶ୍ଳାଘ୍ୟ ଧରାଯାଏ ତେବେ ତାହାହିଁ ସର୍ବଜନ ମାନଦଣ୍ଡ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ ।

ତେଣେ ସରକାର ଆଜି ଏକ ମାରାତ୍ମକ ନୀତିକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଲୋକ-ଶକ୍ତି (man power) ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ —ସେ ଦେଶରେ ଯନ୍ତ୍ର ଶକ୍ତିର ପୂଜା ଚାଲିଛି । ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ ଶକ୍ତି ଉପରେ ଆସ୍ଥା ହରାଇ ବସିଛି କଳର କବ୍ଜା ହୋଇ ଯନ୍ତ୍ର ଶକ୍ତିର ସହାୟରେ ଆପଣାର ପୌରୁଷ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଛଦ୍ମ ଆତ୍ମ-ସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରିବାକୁ । ଗ୍ରାମରେ କର୍ମକାର ମାନଙ୍କର ମୂଲ୍ୟ କମି ଯାଉଛି । ସହରର କଳକୁଲିଙ୍କ ମଜୁରି ବଢ଼ି ଯାଉଛି । ଗାଁର ହଳଲଙ୍ଗଳ ତନ୍ତ ଘଣା ଛାଡ଼ି ଲୋକେ ଦଉଡ଼ୁଛନ୍ତି ଅଧିକ ଉତ୍ପନ୍ନକୁ ଭୁଲି ଅଧିକ ଉପାୟ ବା ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ । ଉପାୟ କରୁଛନ୍ତି । ଟଙ୍କା ବଢ଼ୁଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ଟଙ୍କାରେ କିଣିବାପାଇଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଇଉରୋପରେ, ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଆମେରିକାରେ ଯନ୍ତ୍ର ମନୁଷ୍ୟକୁ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁ ଥାଇ ପାରେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦେଶର ପରିସ୍ଥିତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ଯନ୍ତ୍ର ଜରିଆରେ କୃଷି ମଧ୍ୟ ଏ ଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ନୁହେଁ ବୋଲି ବହୁ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ମତ । ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ସୁଲଭ ସହଜ ହେଉ ନହେଉ ଏହା ଗୋଲାମିର ଆବାହକ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯନ୍ତ୍ର ସଭ୍ୟତାରେ ଯେଉଁ କେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଧର୍ମ ରହିଛି—ତାହା ବରାବର ଭୋଗକାମୀ କ୍ଷିପ୍ର ମନୁଷ୍ୟ ଗଣକୁ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କେନ୍ଦ୍ର ଅଧୀନ କରି ରଖିବ । ଫଳରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ହେବ ସ୍ୱପ୍ନ । ପଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ ଏହା ହୋଇଛି ! କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ନିଶାଖୋର ପରି ଏତେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ଯେ ସେ ତାକୁ ପରାଧୀନତା ଜ୍ଞାନ କରି ପାରିନାହିଁ । ଏହିଭଳି ଯନ୍ତ୍ର-ସଭ୍ୟ ଦେଶରେ ନାତ୍ସିବାଦ୍, ଷ୍ଟାଲିନ୍ ବାଦ୍, ଭଳି ଏକଛତ୍ର ଶାସନ ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତର ଅଧିକାରୀ ମାନେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ସେହି ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛନ୍ତି ।

ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ପଦକାଙ୍କ୍ଷୀ ନେତାମାନେ ଯେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ—ସେ କଥା କେବଳ ବଞ୍ଚନା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯନ୍ତ୍ର-ସଭ୍ୟତାର ପୂଜାରୀ ଶାସନର ଆନ୍ତରିକ ଇଚ୍ଛା—ଲୋକେ ସରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଥାଉ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳତା ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଲୋକେ କେତେ ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ହାତରେ ଦେଉନ୍ତୁ । ଏ [illegible] ସାଙ୍ଗରେ ଲୋକଙ୍କୁ ନିଜ ନାମ ନିଜେ ଭୁଲାଇବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବା ନୂଆ ।

ଏହି ସ୍ଥଳରେ ହିଁ କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱ ସହିତ ଆମର ପାର୍ଥକ୍ୟ—ଭେଦ ଏବଂ ସଂଘର୍ଷ । ଆଜି ଜଗତର ଏ ସ୍ୱର ଅତି ହୀନ—ଏବଂ କ୍ଷମତାମତ୍ତ ମାନଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦିନେ ହେବ ହିଁ ହେବ । ପ୍ରକୃତିର କରପୂତ ମନୁଷ୍ୟ ତାର ନିଜର ଦାବି ମାଗିବସିବ । ସେଇଦିନ ଯନ୍ତ୍ର ଉପାସକଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ମନୁଷ୍ୟ ଉପାସକଙ୍କର ହେବ ସଂଘର୍ଷ । ସେତେବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ମାନେ ହୁଏତ ଗାନ୍ଧୀ ନାମରେ ସୁବିଧା ମାରିନେବାର ବାଟ ପାଇବେ ନାହିଁ ! ସେତେବେଳେ ଶଙ୍କର ରାଓ ଓ କୁମାରପ୍ପାଙ୍କର ସଂଘର୍ଷ ଅବଶ୍ୟ ହେବ । କେତେଜଣ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ସେ ଫାଙ୍କିରେ ତାଳି ପକାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଗଠନ କର୍ମୀ ଓ କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ବିରୋଧ ସେତେବେଳେ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ସେଥିପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ପନ୍ଥ ଛାଡ଼ି ଏକାଧିକ ବିକେନ୍ଦ୍ର [illegible] ଓ ଏଥିରେ ଅଗ୍ରସର ନେତାମାନେ ମଧ୍ୟ [illegible] ଦଳର କାର୍ଯ୍ୟ ବେଶି ଦିନ ଲୁଚିରହିବ ନାହିଁ ।

'ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ' ଯୋଜନାରେ ହେବ ନାହିଁ—ଟଙ୍କା ଲୁଟିଲେ ହେବ ନାହିଁ—କେବଳ ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟଧାରାରେ ହେବ ନାହିଁ—ସେଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବିକଳ୍ପର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ସେ ବିକଳ୍ପର ଧାରା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସୂଚନା ଦେଉଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ତାଟରେ ତାଟରେ ଟାନା ନାନା

ଭାରତ ଓ ଭମନ ଉପକୂଳର କୌଣସି ପ୍ରକାର ସଂଯୋଗ ସବୁ ବନ୍ଦ ବା ଜରଡ—ନେହେରୁ ।

...ସଂଯୋଗ ସର୍ବଦା—ହୃଦୟ ଜାତ ହୁଏ ହୃଣପୁ ଶ୍ୟ ।

× + ×

ନର୍ସିଂ ଡାମକୁ ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ବା ଲୋଭନୀୟ କରିବାର ଯୋଗାଡ଼ ଚାଲୁଛି ।

...ରୋଗୀ ବଢ଼ିଯିବେ—ବିନା ବେଗରେ ।

+ ÷ +

ଅମେ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା କିଣି ଅଛୁଁ ତାକୁ ଶକ୍ତ କରିବା ଦରକାର—ପଟ୍ଟାଭି ।

...ଦାନ୍ତରେ ହେବଟି ?

÷ + |

ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ—ତମେ କଣ ହେବାକୁ ଚାହଁ ?

ବାଳକ—"ଜହରଲାଲ" ।—ସମ୍ବାଦ

...ସୋଽହମ୍ ।

+ + ×

କୌଣସି ନାସ୍ତି ନହୋଇ ଯୋଗ୍ୟ ସାହେବ ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶର ଲାଟ ହେଲେ—ସମ୍ବାଦ ।

...ମୋଦକ—ସେବନ ବଢ଼ିବ ।

× × ×

ଯାଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇ ବିଦେଶୀ ମୁକ୍ତି ନେଲା—ନେହେରୁ—

...ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ମାନବ ଜନ୍ମ ନେବାକୁ ହୁଏ ।

+ × +

ଶିଳ୍ପ ଅନ୍ନ ଶିଳ୍ପ ଭଲ୍ଲତର ଗଣେଶ ଛାଣିବ—ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରୀ ।

...ସିଦ୍ଧିରସ୍ତୁ ନ ଜାଣନ୍ତି ।

+ + +

ରେଲ୍ସ ବଜାର ଓ ରେଲ୍ସ କୌଣସି ଦେଶରେ ଅମଠାରୁ କମ୍ ନୁହେଁ—ନେହେରୁ ।

...ଅମେ ପଛରେ ପଡ଼ିଗଲୁଁ ?

× ÷ +

ଆଟଲାଣ୍ଟିକ ଚୁକ୍ତି ଆତ୍ମ ରକ୍ଷା ପାଇଁ—ଆକ୍ରମଣ ପାଇଁ ନୁହେଁ—ଅଚେଲି ।

...ଜୀବ ମାରଣ ଜୀବ ପୋଷେ, ସେ ଜୀବ ବୈକୁଣ୍ଠରେ ବସେ

× + ×

ଯେଉଁମାନେ ଆକ୍ରମଣ ପଥରେ ଘୋଡ଼ଦେବେ— ଆଟଲାଣ୍ଟିକ ଚୁକ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ସତର୍କ କରିଦେଉଛି—ସାବଧାନ— ଯେବାଟରେ ବିପଦ—ଆମେରିକା ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡିନ୍ ଅଚେସନ ।

...ପୀରତ ପଥ ସେବ୍ରରେ ବାଙ୍କ ।

ନଜାଣିତର୍ହାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇଲେ ଦେଇ ଦେବେ ବଜାରରେ ।

× × ×

ସର୍ବଧର୍ମ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବେ ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ପ୍ରସାଦ—ସମ୍ବାଦ ।

...ଧର୍ମର— ଶିଳ୍ପ ମନ୍ଦିର ତୋଳିବେ ।

× + +

ମାନଭୂମ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କଲେ—ସମ୍ବାଦ ।

...ଷଟ୍ଟିକଲାରେ ପଦକ୍ଷେପ କରିଥିଲେ ।

+ + +

ଭୀମସେନ ସାଚ୍ଚର ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ—ସମ୍ବାଦ ।

...ଗଦାପ୍ରହରେ ଜୟୀ ହେଉ ।

× | ×

ନବବାବୁ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ନହୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବେ—ସମ୍ବାଦ ।

.. ହାତୀ ବନସ୍ତରେ ଥିଲେ ବଡ଼ଟା ।

× + +

ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଦୁର୍ଘଟଣାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଲେ—ସଂବାଦ ।

...ସ୍ୱର୍ଗରୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଖସିଲେ ।

× + ×

ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ କୁମାର ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ—ସଂବାଦ ।

...କୁମାରଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଥିଲେ - ଏ-ବ ସ୍ୱାମୀ କୁମାରଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ହେଲେଣି ହେବେ ।

+ + +

ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ପାଞ୍ଚୋଟି ଉତ୍ତର—ବିଜ୍ଞାପନ ।

.. ଏମନ ଚାଷ ଥାଏ ଯାହା—ଏଠାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ତାହା ।

÷ + ÷

ଲର୍ଡ଼ ଲିଃ ନ ଭାରତ ଇଂଲଣ୍ଡ ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ ଯୌଥ କାରବାରକୁ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଭାରତ ଆସିଛନ୍ତି—ସଂବାଦ ।

...ବିସଂବାଦ୍ୟାରୁ ବିଯୋଗ କରିବେଟି ?

× × ÷

ଭାରତର ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ଦିନେ ଇଞ୍ଚ [ଏପେଣ୍ଟ] ରେ ପଡ଼ିବ—ମାଥାଇ ।

...ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧିକର ।

+ ÷ ×

ଆଡ଼ମିରାଲ ନର୍ମିଙ୍ଗ୍ ଚାଣ୍ଟ୍ରିଗ ଗଣଭୋଟ ପରିଚାଳକ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ—ସଂବାଦ ।

... ଏଥର ନମାଜ ପଢ଼ ।

+ ÷ ÷

ଆମର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶାନ୍ତି ବିପଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ—ପଟେଲ ।

ହିନ୍ଦୁ କୋର୍ଡ଼ ଆଇନ ତାର ପ୍ରମାଣ ।

+ × +

ଜାତିର ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ଆମେ ଥରେ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ମାତ୍ର ଆମ ଦେହ ଓ ମନକୁ ଏକାଠି ରଖି ପାରିଛନ୍ତି—ପଟେଲ ।

...କେବଳ ହୃଦୟଟାକୁ ଅନ୍ୟକୁ ଦେଇଥିଲୁଁ ।

× + ×

ଆମ ନୂତନ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଉ ଆଗରେ ସୁଯୋଗର ବନ୍ୟା ମୁହଁ ଫିଟାଇ ଦେଇଛି—ଗାଡ଼ଗିଲ ।

...ଘର ବୁଡ଼ ପାଣି ଆଣିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀଙ୍କୁ ଯମ ନେଇଗଲେ । ଚିତ୍ର ଗୁପ୍ତ କହିଲେ ଏ ବୁଢ଼ୀ ତ ଜୀବନ ଯାକ କେବଳ ପୁଣ୍ୟକାମ କରିଛି । ଯମ ପଚାରିଲେ—ତେବେ ଏହାକୁ ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ନ ନେଇ ଏଠିକି ଆଣିଲ କାହିଁ ? ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ କହିଲେ—ଏ ବୁଢ଼ୀର ଗୋଟାଏ ଅପରାଧ ହୋଇଛି ଯେ ଶେଷେ ଜଗରେ ଜଳମାଛ ତା ଗୋଡ ତଳ ପାଣି ଖୁମ୍ପିଲେ ବୋଲି ବୁଢ଼ୀ ରାଗରେ ମନେ ମନେ କହିଲା—ଏ ଜହୁବାଇଙ୍କାକୁ ଖାଲି ଲେମ୍ବୁ ରସ । ସେଥିପାଇଁ କିଛି ଦିନ ତାକୁ ନର୍କ ଭୋଗିବାକୁ ହେବ । ବୁଢ଼ୀ କହିଲା ଏମିତି ସ୍ୱର୍ଗରେ ମୋ ଭଲ ଥାଆନ୍ତା । ଯମ କହିଲେ—ତୋ ଭଲ କଣ ମୋଠୁ ବୁଝିଛୁ ? ତେବେ ଧରିଆଣ ତାକୁ ଦେଖିବା । ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଧରି ଆଣିଲେ । ସ୍ୱର୍ଗ ତାର ବାଟଯାକ ଯେତେ ଦେଖିଲା ପୋଖରୀ ଖୋଳା ହୋଇଥିଲା ସବୁକୁ କହିଲା—ଏସବୁତକ ମୁଁ କରିଥିଲି । ଆଉ ଯେଉଁଠି ପାରେ ସେଠି କହୁଥାଏ ଏଠି ମୁଁ ଦାନ କରିଥିଲି—ଏଠି ମୁଁ ଗଛ ଲଗେଇଛି ଏଠି ମୁଁ ଜଳଛତ୍ର ଦେଇଛି—ଏଠି ମୁଁ ବିଦ୍ୟା ଦାନ କରିଛି । ଯମ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ କହିଲା—ଏଥର ତମେ ରାୟ ଦିଅ । ଯମ କହିଲେ—କାହିଁକି ? ବୁଢ଼ୀର ସ୍ୱର କହିଲା ତମଠୁଁ ମୋର ପୁଣ୍ୟ ବେଶି । ଯମ ପଚାରିଲେ କେମିତି ? ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା—ମୁଁ ମନେ ମନେ ଯେତେ ପୁଣ୍ୟ କଲିଣି ତାର ଫଳ ତ ମୋତେ ଭୋଗ କରିବାକୁ ହେବ । ଯମ କହିଲେ—ମନେ ମନେ କଲେ ଫଳ ପାଇବ ? ବୁଢ଼ୀଟିର କହିଲା—ମୋ ଭଉଣୀ ମନେ ମନେ ପାପ କଲାବୋଲି ଫଳ ପାଇବ ?

\+ \+ \+

ଅବଶ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଯୋଜନାରୁ ବୁଝି—ଯମରାଜା ଓଡ଼ିଆ ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ଲୋକଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗ ନେବେ କି ନର୍କରେ ପକାଇବେ ତାର ବିଚାର ଯମ ନିଜେ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ମନେ ମନେ ଏଇ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଦରମା ବଢ଼ିଲା ସେ କଥା ଲୋକ ଜାଣିଛନ୍ତି ବୋଧ ହୁଏ । ତଥାପି ସେକ୍ରେଟେରିଏଟରେ ଫାଇଲ ବୁଝି ତ ଗୁଲୁଛି । ଏପରି ସ୍ଥଳେ ଜନାବ ଅସଫ ଅଲି ଯେ କହିଲେ—ଦୈହିକ ମାନସିକ ଶ୍ରମ ନକରି ଦରମା ବଢ଼ାଇବା ଦାବି କରିବା ଅସଙ୍ଗତ—ତାହା ଠିକ ହେଲା ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଜନାବ ଅସଫ ଅଲି ବା ତାଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦାତାଙ୍କର ଦୈହିକ ଶ୍ରମର ପ୍ରାମାଣ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ—କିନ୍ତୁ ମାନସିକ ଶ୍ରମର ପ୍ରମାଣ ତ ଅଭାବ ହେବ ନାହିଁ । ଆମର ଅନୁରୋଧ ସର୍ଦାର ପଟେଲଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ ଜନାବ ଅସଫ ଅଲି ଓ ମହତାବ ଦେବମନ ଉଭୟଙ୍କୁ ଏକ ରଙ୍ଗରୁ । ଉତ୍ପାଦନ ନିଶ୍ଚୟ ବଢ଼ିବ ।

\+ \+ \+

ଜନାବ ଅସଫ ଅଲି କହିଛନ୍ତି—ସେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ବଡ଼ ବଡ଼ଆ କର୍ମଚାରୀ ମାନେ ସାଧୁ ଓ ବିବେକୀ ସର୍ବଦିନେ । ଅର୍ଥାତ୍ ବେକ ଯାହାଙ୍କର ନାହିଁ—ବା ବେକ ଯାହାଙ୍କର କମ—ଅନ୍ତତଃ ନେକଟାଇରେ । ତେବେ ସାଧୁ କଥାଟା ଠିକ୍ କରିହେବ ନାହିଁ । କେତେ ଥର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବା 'ହର' ଧୂନ ତାଙ୍କୁ ଦିନରେ କହିବାକୁ ପଡ଼େ ତାର ହିସାବ ରଖିବା ଦରକାର । କେହି କେହି ଅଭୂତ ବୋଲି ନ ହୋଇ ସ୍ନୋ ବା ସାମାନ୍ୟ ପାଉଡ଼ର ଜଜର ପରେ ଲଗାନ୍ତି । ଲେଙ୍ଗୁଟି ବଦଳରେ ଅଗ୍ରବ ଉପର ମିଳନ୍ତି ଆଉ ବାଦ୍ ବାକି—

\+ \+ \+

ଜନାବ ଅସଫ ଅଲି ଗୋଟେ ବଡ଼ କଥା କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏଣିକି ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଅଞ୍ଚଳ କୃଷ୍ଟିଗତ—ସଂସ୍କୃତିଗତ ଭାଷାଗତ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ମୁଖ୍ୟ କରି ଗଢ଼ାହେବ ନାହିଁ । ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟି ଟା ସବୁଠୁ ବଡ଼ ହେବ । ବୋଧହୁଏ ଜନାବ ଅସଫ ଅଲି ଏଇ ଅର୍ଥଗତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରଦେଶର ଲାଟ । ପୂର୍ବଆଟାର ଦୃଷ୍ଟି ଯୋଗ୍ୟ କାଞ୍ଚନ ବା ଅର୍ଥଗତ ହୋଇଛି ଏଣିକି ସାଧୁମାନେ ମଧ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନିକୃଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଫେରାଇ ଏଇ ଏଇ କାମିନୀ କାଞ୍ଚନ ବା ଅର୍ଥଗତ ଦୃଷ୍ଟି କରିବେ ।

ଅର୍ଥ ପଦାର୍ଥ ଭବାମ୍ଭୁ କଥ୍ୟଃ
ତସ୍ମୁମ୍ ଶାସ୍ତ୍ରସ୍ୟ ଜନାବ୍ ଅଲି ଭ୍ରାତଃ

\+ \+ \+

ସରକାରଙ୍କୁ ସଦ୍ଭାବରେ ବୁଝିଲେ ସରକାର ଏକଚ୍ଛତ୍ର ହେବ ବୋଲି ଅସଫ ଅଲି ସାହେବ କହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସରକାର ଯଦି ଲଙ୍ଗଳା ହେବ ନାହିଁ ତାଙ୍କୁ ଘୁଞ୍ଚାଇବ କିଏ ? ଏବେ ... କାନ କରୁଥିବେ—ମୁଁ ଲଙ୍ଗଳା ... —ମୋତେ କେହି ଘୁଞ୍ଚା ନାହିଁ—ସେଥିପାଇଁ ନିଜେ ଖଣ୍ଡେ ବେଡ଼ାଇ ହେବାର ଚିନ୍ତା ନଥିବ—ଏ ବଡ଼ ବିଷମ କଥା ।

\+ × ×

ଓଡ଼ିଶା ଆସେମ୍ବ୍ଲିରେ କିନ୍ତୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ିଛି । ଗଣ୍ଡା ଗଣ୍ଡା ବିଲ ପାସ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଅଥଚ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ଫଳରେ ତ୍ରୁଟି ବଢ଼ିଛି—ବସ୍ ବସ୍ ! ଅଜୀର୍ଣ୍ଣ ... ବଢ଼ିଛି—ଭଲ ଖାଇ ପିଇ ଭିଟାମିନ 'ଇ' ବୁଦ୍ଧି ... ଯେଉଁ ଉତ୍ପାଦନ ଘରେ ବଢ଼ିବାର କଥା ତାହା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବାର ଆଶା ।

\+ × +

ଓଡ଼ିଶା ଆସେମ୍ବ୍ଲିରେ ସଭ୍ୟମାନେ ପାନ ଖାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ବାଚସ୍ପତି ରୁଲିଂ ଦେଇଛନ୍ତି । ହାୟ ହାୟ—ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଓଡ଼ିଆତ୍ୱ ଗୁଳିପିବ ଯେ ! ସେମାନେ ଯେ କେତେ ପାନ ଖାଉ ଥିଲେ ତା ନୁହେଁ—ପାନ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ । ବାଚସ୍ପତିଙ୍କ ମଧୁର ଭାଷଣ ରସ—ପାନ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ପାନ ଛାଡ଼ିଲେ ସବୁ ପାନ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ । ଘରେ ମାଇପେ ମୁହଁ ଗନ୍ଧଉଛି ବୋଲି ବାଡ଼େଇବେ । ପୁଣି ଆସେମ୍ବ୍ଲିରେ ହାଇ ଉଠେଇବ । ଦାନ୍ତ ନରମ ହେବ । ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଖାନାଲ କାରମିନେଟିଭ୍ ବଣ୍ଟନ ବଢ଼ିବ । ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ଉପସର୍ଗ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ଆମର ଅନୁରୋଧ, ହେ ଲଲି ମୋହନ, କଛେ ଲଲି ମୋହନ ହୋଇ ବିମ୍ବାଧର ମାନଙ୍କର ଓଷ୍ଠକୁ ନିଷ୍ଠୁର କରିବାରେ ପ୍ରଜାମାନେ ବଳଙ୍କ ଭାଙ୍ଗିଯିବା ।

କେନ୍ଦ୍ର ଅସେମ୍ବ୍ଲିର ନିର୍ଦ୍ଦଳୀ ସଭ୍ୟ ଖାଁବାହାଦୂର ଶୁଜାଉଦ୍ଦିନ ୨ ତାରିଖ ଗାଇ ବଣେ ଇଂରେଜ ଅଫିସର ଉକ୍ତିର ଜବାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନ ହେଲେ ଦୁଇ ଟ୍ରେନ ଯିବ କି ନାହିଁ—ପୋର ବାୟୁ ପ୍ରବଳ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଅଛି । ମାନ ଶିଳ୍ପ ଯୋଗ ହେବାରୁ ତାହାର ଦାମ ବଢ଼ି ଯାଉଛି । ଅତଏବ ଆମର ... ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବେ ।

÷ ÷ ÷

କଲିକତା ... ସମ୍ବଳ ... ଏଥର ... ବ୍ୟବସ୍ଥା ... ତାହା ... ସଂସ୍ଥାପନ ଉପରେ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ବେସାମରିକ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ... ଦାମ ବଢ଼ । କାରଣ ... ଅଛି ... ଉପର ସ୍ତର ।

÷ × ÷

ସୁତାରେ ... ମୁକ ପାଲଟି ... ନି । ... ପ୍ରଭାବ ... ଏ ... ପାଇଁ ଦାବି ହେବାର ନାହିଁ । ... ଏ ... ଅବା ... ଧରି ... । ... ଯେ ... ଭିତରେ ସୁବିଧା । ... ର କର୍ମ କର୍ତ୍ତାମାନେ ... ଦାଣି ... ନିଜ ପୁଷ୍ଟ ତାଙ୍କ ନକର ... ବୁଝାଇ ଦେଲେ । ବପୁ ପୁରିଲେ ... ନାହିଁ । ନିଜ ପେଟ ପୁରିଲେ ... ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହିବେ ନାହିଁ । ପରନ୍ତୁ ... ହେବ ।

× : ×

ବାଲେଶ୍ୱରର ... ଜିଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ... ଜାଗାରେ ... ଦେଇ ... ଗଏଣ ବର ... ସେ ସଂବାଦଟିର ... ହେବାର ... । ଆମ ପାଖରେ ଏ ... ସନ୍ଦେହ ... ପକ୍ଷର ... ଅଛି ... କିନ୍ତୁ ... ସାହେବ ... ଅପରାଧରୁ ମାର୍ଜନା ... କାରଣ ଏ ଦେଶ ... ସମ୍ପର୍କ ... । ଯୋ ଅପରାଧ ... ସେମାନେ ଅମିଷ ... ଦେଉଛନ୍ତି ... ଭଗବାନ ଏମାନଙ୍କୁ ... ଏମାନେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଏମାନେ ... କରୁଛନ୍ତି । ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ... ଏଭଳି ... ଅମିଷ୍ଟ ... ଭଗ

କେତେ ଅଛନ୍ତି ନାହିଁ ତାହା ବାଲୁଅ ମଣ୍ଡ କରିଅରେ ମାକଷ୍ଟ୍ରେଟ ସାହେବ ଜଣାଇଲେ ଅପେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରି ପାରନ୍ତି ।

+ ÷ ÷

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲାରେ ଚୋରଅଡ୍ଡା ୧୫୦ ଥାଇ । କିନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାମାନେ ସବୁଠି ସଭା ସମିତି କରିପାରିବେ । ବାଲୁଅ ସଭାର ସଭ୍ୟମାନେ ଜଣେ ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ସଭ୍ୟ ଥିବାରୁ ଏ ଅଦେଶରେ ମହାଖୁସି । ଯାହା ହେଉ ... ଭେଦନୀତିର ଅମେ ପ୍ରଜା ପାଳନ ଶିକ୍ଷା କର୍ତ୍ତା ପାଇଛୁ । ପ୍ରଭୁ ହରେକୃଷ୍ଣ, ଏ କାଳ ତାଙ୍କୁ ଏଠି ରହି ତୁମର ଗୌରବ ବର୍ଦ୍ଧନ ଓ ଗାନ କରନ୍ତୁ ।

÷ ÷ ÷

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବେ ନାହିଁ—ଏବଂ ଗୋଟାଏ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଚାର କରି ଆପଣାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବଦାଇ ବାଗରୁ ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ଏ କଥା ବାଲୁଅ ସଂଘ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିଥିଲା । କାରଣ ତାଙ୍କର ଭାବ କେନ୍ଦ୍ର ଠିକ ନଥାଏ—ଯେ କେନ୍ଦ୍ରଚ୍ୟୁତ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଣି କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥ ହେଲେ ଶନି ଗ୍ରହଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଦୋଷ ଅଧିକ ବାଦେ ଆଶା କରାଯାଏ । ମହତାବ ବୋଧହୁଏ କହୁଥିବେ—ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ପ୍ରିୟ ଇଷ୍ଟାର୍ଣ୍ଣ ଷ୍ଟେଟସ

ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ଦିନ ସରିଲା
କାହାରେ କହିବୁ ଏଇଠି ଥିବି ମୁଁ
କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବା ମୋ ନୋହିଲା ।

÷ × ÷

କେଉଁଠାରେ ନବବାବୁ ପୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବେ ଅମିବାହା କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ । ପ୍ରଧାନ ନହୋଇ ଅଟେପରି ଅପ୍ରଧାନ ହୋଇ ବା ସମ୍ପ୍ରଦାନ ହୋଇ ରହିବେ । ଯା ହେଉ ... ବେଲ କୁହନ୍ତି ... ମହତାବ ଆପଣା ମହତ୍ତ୍ୱ ଦେଖିବା ପାଇଁ ପୁଣି ନବବାବୁଙ୍କ ପାଦଧରିଲେ । ନ. ବାବୁ ବୃଦ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଅବୁଝା । କେବଳ ନବୀନ ହେବାକୁ ଚାହିଲେ କାଆଁଉ । × ×

ଟଙ୍କାପ ଜିଲାରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବା ସେଟଲମେଣ୍ଟ ଚାଲେ କେତେ ଯେ ମେଣ୍ଟ ଚାଲିଛି ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଲୋକ ଅଣିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ସରକାର କିନ୍ତୁ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଛନ୍ତି । କଥାରେ ଅଛି, ସାବଧାନ ଲୋକେ ଖାଟ ମାପି ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଟଲମେଣ୍ଟ ବାବୁମାନେ ଗୋଡ଼ଖଣ୍ଡେ ମାପି ଗୁଡ ହାତ ଗୁଲନ୍ତ ଲୋକ ତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ସାହସକୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କରି ଯୁଗରେ ଦିଆ ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଆମ ପାଖରେ ସଂବାଦ ଆସୁଅଛି—ଗଞ୍ଜାମ ସେଟଲମେଣ୍ଟରେ ଗୋଡ଼ଖଣ୍ଡେ ମାପି ତେଇଶଟି ଗୋଡ଼ ଗୁଲବା ଯାଏଁ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି ।

× × ×

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଗଣ୍ଡଗୋଳରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଜଙ୍କର ଯେଉଁ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି—ଆମେ ଧନ୍ୟବାଦ ନଦେଇ ରହିପାରୁ ନାହୁଁ । ଯେଉଁ ଦଳ ଦିନେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମିଶ୍ରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲେ ସେମାନେ ପୁଣି ଇଚ୍ଛାକରି ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ମିଶାଇ ପାରନ୍ତି ପରେ ପୁଣି ଅବି କଂଗ୍ରେସ ଉପରେ ପଡ଼ି କାଳେ ମହତାବଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅଞ୍ଚ ଆଣିବେ—ତେଣୁ ଏଇ ଅବସରରେ ସେମାନଙ୍କ ବଂଶ ନିପାତ କରାଯାଉଛି । ଏଠା କୂଟନୈତିକ ଖେଳ । କିନ୍ତୁ ଏହାଦ୍ୱାରା କଂଗ୍ରେସ ଯେ ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ତାର ନିଜ ଗାତ ଖୋଳୁଛି ସେକଥା ବାବା ବିଶ୍ୱନାଥ ଦିଲ୍ଲୀରେ ବସି ବୁଝିବା କଷ୍ଟକର । ଏଣିକି ମହତାବ ଦିଲ୍ଲୀ ଗଲେ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ଉମ୍ପର୍କ ସାଙ୍ଗକୁ ଯୋଡ଼ିଏ ଗିଲା ବାଁଶ ଦାସ କାଠି ଧରି ଯାଇ ଆରମ୍ଭ କଲେ ମନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ ।

÷ × ÷

ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ନବାବ ଅସଫ ଅଲ୍ଲୀ—ଆମର ଲାଟସାହେବ ବେଣ୍ଟ ଅଗ୍ରୁଅ ଲୋକଙ୍କ ଭଳି ସେଦିନ କହିଲେ—ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ହୃଦୟରୁ ମୁଖ୍ୟ କରି ଦେଶର ସବୁ ସଂପଦ ଅଧିକାଂଶ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କି ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଯ ଉପାୟରେ ତା ଉଦ୍ଭାବନ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଲଟେବଲରେ ବସି ପରସ୍ପର କଥାଭାଷା ହୋଇ ସାର କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଖୁବ୍ ଦରକାର ବୋଲି ମନେ କରୁଛି ।

କଥାଟା ଖାଣ୍ଟି ଖାଣ୍ଟି ଶୁଦ୍ଧ ଛୁ । କିନ୍ତୁ ଡର ଲାଗୁଛି ଯେ ଯେଉଁ ମାନେ ସବୁବେଳେ ଗୋଲ ଟେବଲ ଚାରିପଟେ ଘୂରୁଥାନ୍ତି ବା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା, ମନ୍ତ୍ରଣା ବା ଯୋଜନା କେବଳ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ଚାରିପଟେ ଚୁଲି ଥାଏ—ସେଇମାନେ ଦେଶରେ ଅଗୁଆ ଲୋକ ବୋଲି କହନ୍ତୁ ବୋଲନ୍ତୁ—ନବାବ ସାହେବ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ଚାରିପଟେ ବସାଇ ଅଗ୍ରଗମନର ନମୁନା ଦେଉଛନ୍ତି ।

+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

(ଯଦି ମୁନି ବାଲ୍ମୀକି ରାବଣର ଦଶଟା ମୁଣ୍ଡ କରି ପାରନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅବତାରଣା କରୁଛି—ନମ୍ରମତେ—ଲେଖକ)

ରାବଣର ବିଚାର

ଲେ—ମୁରଲୀ ମୋହନ ମିଶ୍ର

[ରାମ ଓ ରାବଣ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ବନ୍ଦୀ ରାବଣକୁ ବିଚାର ସ୍ଥଳକୁ ଅଣାହେଲା । ବିଚାରକ ଆସନରେ ବସିଛନ୍ତି ବିଭୀଷଣ]

ରାମଚନ୍ଦ୍ର—(ବିଚାର ପତିଙ୍କୁ ଅନାଇ) ମହାଭାଗ ! ମୁଁ କଛି ମହାଦର୍ପୀ ରାବଣକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିପାରେ ?

ବିଭୀଷଣ—(ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅଡ଼କୁ ଅନାଇ ଓ ହସି) ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର—ହେ ଲଙ୍କାପତି ରାବଣ ! ତୁମେ ସୀତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ଚୋରାଇ ଆଣିଲ ?

ରାବଣ—ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମୋହ ଆଉ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାର ଇଚ୍ଛା ।

ରାମ—ସେଇଟା ତୁମର ଗର୍ହିତ ଦୋଷ ହୋଇ ନାହିଁ କି ?

ରାବଣ—ଯଦି ଦଶରଥ କୈକେୟୀଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମୋହରେ ନିଜର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ପୁତ୍ରକୁ ବନବାସୀ କରାଇ ପାରନ୍ତି, ତେବେ ମୋର ଦୋଷ କେଉଁଠି ?

ରାମ—(ଟିକିଏ ରାଗିଯାଇ) ସେଇଟା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ରକ୍ଷା । ତୁମେ ଜାଣିଥିବ ମାତା କୈକେୟୀଙ୍କୁ ପ୍ରୀତ ହୋଇ ସେ ଦୁଇଟି ବର ଦେଇଥିଲେ ।

ରାବଣ—ଦଶରଥ କଣ ସେତେବେଳେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ କୈକେୟୀ ଏମିତି ବର ଦୁଇଟା ମାଗି ବସିବେ ବୋଲି ।

ରାମ—ନା ।

ରାବଣ—ଦଶରଥ ଆପଣଙ୍କୁ କେମିତି ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

ରାମ—ପ୍ରାଣଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରିୟ ଭାବରେ ।

ରାବଣ—ଆପଣ ଅଯୋଧ୍ୟା ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଆସିବା ପରେ ସେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପତିତ ହୋଇଥିଲେ କି ?

ରାମ—ହଁ ।

ରାବଣ—ଯଦି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମୋହରେ ସ୍ୱାର୍ଥ, ବୁଦ୍ଧି, ପୁତ୍ର ଓ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ କରିପାରେ ମୋ ପରି ଜଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା-ପ୍ରାପ୍ତ ଯୁବକ ସୀତାକୁ ଚୋରାଇ ଆଣିବାରେ ଦୋଷ କେଉଁଠି !

ରାମ—କାହିଁ ରାଜା ଦଶରଥ ? କାହିଁ ଲଙ୍କାପତି ରାବଣ ?

ରାବଣ—ହଁ ମହାତ୍ମନ୍ ! କାହିଁ ବୃଦ୍ଧ ଦଶରଥ ? ଆଉ କାହିଁ ଯୁବକ ରାବଣ !

ରାମ—ତୁମେ ପର ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିନାହଁ ?

ରାବଣ—କରିଛି ।

ରାମ—(ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲ ହୋଇ) ତେବେ ତୁମେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ।

ରାବଣ—ହଁ ଯଦି ସମସ୍ତେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ହୁଅନ୍ତି ।

ରାମ—'ସମସ୍ତ' ର ସଂଜ୍ଞା ଦେଇ ପାରିବ ?

ରାବଣ—ନାରୀ ଉପରେ କେବେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବା ରହି ପାରି ନାହାନ୍ତି ଯେଉଁ ମାନେ ।

ରାବଣ—ନିଶ୍ଚୟ ସେମାନେ ଦଣ୍ଡନୀୟ । ମୁଁ ଏବଂ ମୋର ଜାତି ଏହାର ଘୋର ବିରୋଧୀ । ଓଃ, ଦେଖୁଛି ତୁମେ କାଳି ଅତ୍ୟାଚାରୀ ନୁହଁ, ତୁମ ପତ୍ନୀ ଅଧିକର ଅନେକ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟବାଦ ଆପଣଙ୍କୁ, ଯେ ହେତୁ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ପରି ଅନ୍ୟ ଦୋଷୀ ମାନଙ୍କୁ ଧରାଇ ଦେବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ବିଚାର ପତି ! ନୋଟ କରନ୍ତୁ, ରାବଣ ଯେଉଁ ଆତତାୟୀ ମାନଙ୍କ ନାମ କହିବେ, ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ବିଚାର ହେବ । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ବିଚାର ପତି, ଏହାଙ୍କ ଦଣ୍ଡ ଟିକିଏ ଲଘୁ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ବିଭୀ—[ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଇଁ] କପଟ ଭାବରେ

ରାମ—ତାଙ୍କୁ ମୋ ହାତରେ ନ ମରାଇ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ମରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ରାବଣ—ଆପଣଙ୍କୁ ମୋର ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ । ଭାଇ ଯଦି ଭାଇକୁ ନ ମାରିବ ତ ମାରିବ କିଏ ! ଆପଣ ସାନନ୍ଦେ ପୁଷ୍ପକ ବିମାନରେ ଉଡ଼ିଯିବେ ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ । ଏଣେ ଫେରିଲ ଦ୍ୱୀପ ରାବଣର ରକ୍ତରେ ରଞ୍ଜିତ ହେବ ଭାଇର ହତ୍ୟା ଘାତରେ । ରାବଣର ସ୍ତ୍ରୀର ଶତ ଶତ ଅତୁଳ ଅନୁରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ହେବ ବିଭୀଷଣର ସ୍ତ୍ରୀ । ହାଃ ହାଃ ହାଃ—

ରାମ—ହସ ବନ୍ଦ କର ରାବଣ । ଅଉ ନାମ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କରି କହିଯାଅ । ବିଚାର ପତି ବା ସିଂହାସନାଧିପତି । ନାମ ସବୁ ନୋଟ କରି ନିଅନ୍ତୁ । ହଁ, କିଏ କିଏ ?

ରାବଣ—ପ୍ରଥମେ ରାଜା ଦଶରଥ ।

ରାମ—ଲେଖ ଦଶରଥ [ଟିକିଏ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ] କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ମୋର ପିତା ।

ରାବଣ—ବିଚାର ପତି ଲେଖନ୍ତୁ ।

ରାମ—ବିଚାର ପତିଙ୍କ ସେ କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ଆମ ପରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ-କାୟ ଲୋକ ବିଚାର ପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁନା ।

ରାବଣ—ନ୍ୟାୟ କଣ ଏକ ନୁହେଁ ?

ରାମ—ଶାସକ ଓ ଶାସିତର ବ୍ୟବଧାନ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଦଶରଥ କୌଣସି ଅତ୍ୟାଚାର କରି ନାହାନ୍ତି ।

ରାବଣ—ଅବଶ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାର ମୋ ଧରଣର ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଧର୍ମର ଆବରଣ ତଳେ ବିବାହର ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ କରି ଶତ ଶତ ଯୁବତୀଙ୍କୁ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଆଉ ସେ ଭଲ ପାଉଛନ୍ତି ତିନି ଜଣଙ୍କୁ ମାତ୍ର । କୈକେୟୀକୁ ସେ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଭଲ ପାଇଛନ୍ତି ଅତି ମାତ୍ରାରେ । ଆପଣ କଣ କହି ପାରନ୍ତି ଯେ ସେ ଶତ ଶତ ଯୁବତୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ପାରିଥିଲେ ? ବାଲ୍ମୀକି ଏହାର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଜଗତ ସମକ୍ଷରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ନଥିବାର କାରଣ ଆପଣ ମାନଙ୍କର କୁଳରେ କଳଙ୍କ ଲାଗିବାର ଭୟ । ବାଲ୍ମୀକି କର ଏକ ମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ଆପଣଙ୍କ ଯଶୋଗାନ ବା ପ୍ରତିଭା ପୂଜା ।

ରାମ—ଚୁପ୍ କର । ସୀତାଙ୍କୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଅଶୋକ ବନରେ ରଖି ଯେଉଁ ଦୁଃଖ ଦେଇଛ ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବି ।

କେନ୍ଦ୍ର ଅପେକ୍ଷା ... ନିଷ୍ଠୋଭୀ ଧାଡେହେବ ... ଗୃହାଗାନ ୨ ପ୍ରବର୍ତ୍ତି ଗାଇ ଜଣେ ...ରେଜୀ ଜବକ ଉତ୍ସ୍ରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଛନ୍ତି । ...ନ ଖାଇଲେ ... ପାନ ...ଲେ— ...ବାୟୁ ପ୍ରବଳ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ...। ... ଶଢ ରୋଗ ହେବାରୁ ... ...ନେ ବଳ ଜାତ ହେଲା । ଅତଏବ ଆମର ...ନ୍ତ୍ରୀ ... ପ୍ରିୟ ବଗୁର କରିବେ ।

+ + +

କଗୁର ରଜ ... ଜନ ...—ଏଥର ...ଙ୍ଗ୍ରା ବ୍ୟବସ୍ଥା ... ତାହା ଜୀବ ପତ୍ର ...ନ ... ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଦେଖାଇ ...ଛନ୍ତି । କଗୁର ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଭିତରେ ...ନେ ... ବଡ଼ । କାରଣ ... ଅସଳ ... ଭଗୁର ଗୁର ।

+ × +

ମଲ୍ଲାରେ ... ମୁକ ପାଳନ୍ତି ...ଣି । ... ଭାବ ... ଏ ...ଏ ... ହେବାର ନାହିଁ । ... ଏ ... —... । ଜଏ ଅବା ... । କିନ୍ତୁ ପୁଣି ଯେ ...ଙ୍କରେ ମୁଦିଗଲ । ... ଅର କର୍ମ କର୍ତ୍ତାମାନେ ... ଅ ... ନିଜ ପୁଣି ତାଙ୍କ ନକର ...ଜାରକୁ ଗୁହାରୁ ହେଲେ । ବପୁ ପୁରିଲେ ... ନାହିଁ । ... ପେଟ ପୁରିଲେ ... ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ... ନାହିଁ । ପରନ୍ତୁ ... ।

× ×

ବାଲେଶ୍ୱରର ... ଠାଇଲ ମାଙ୍କ ...ନେ ... ଉଦା ଧଣ ଜାଗାରେ ... ଧାଇ ଯେଉଁ ... ଗଏଦ କର ...ଲେ ସେ ସଂବାଦ ... ଏ ... ଜଣା ... ହେବାର ... । ଅମ ପାଖରେ ଏ ... ସଲ ... ପଥର ...ଲ ... ଜଣା ...—ଜିଲ୍ଲା ...ଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ସାହେବ ... ମାର୍ଜନା ... ଦେଇଛନ୍ତି ... କାରଣ ଏ ... ସପକ୍ଷେ ... । ଯୋ ... ଅୟୁ ...ନିକ ... ସେମାନେ ଅ... ...ଛନ୍ତି ... । ବାସ୍ତବିକ ... ... ଦାଗ ଦବାନ ଏମାନଙ୍କୁ ...—ଏମାନେ ... ନାହିଁ ଏମାନେ ...ଣ କରିଛନ୍ତି । ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ...ଣାରେ ... ଆମି ... କେତେ ... ନାହିଁ ତାହା ବଲ୍ଲଅ ... କରିଥିରେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ସାହେବ ଜଣାଇଲେ ଅପେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରି ପାରନ୍ତି ।

+ + +

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ଗୃହଅଡ଼େ ୧୪୦ ଜାଦ । କିନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାମାନେ ସବୁଠି ସଭା ... କରିପାରିବେ । ବଲ୍ଲଅ ସଭାର ସଭ୍ୟମାନେ ଜଣେ ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ସଭ୍ୟ ଥିବା, ଏ ଅଦେଶରେ ମହାଖୁସି । ଯାହା ହେଉ ... ଅମେ ପ୍ରଜା ପାଳନ ... କର୍ତ୍ତା ପାଇଛୁ । ପ୍ରଭୁ ହରେକୃଷ୍ଣ, ଏ ... ଏମିତି ରହୁ ତୁମର ଗୌରବ ବର୍ଦ୍ଧନ ଓ ଗାନ କରନ୍ତୁ ।

+ + +

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବେ ନାହିଁ—ଏବଂ ଗୋଟାଏ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଚାର କରି ଆପଣା'ର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନବାବ ବାଗରୁ ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ଏ କଥା ବଲ୍ଲଅ ସଭା ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିଥିଲା । କାରଣ ତାଙ୍କର ଘର କେନ୍ଦ୍ର ଠିକ ନଥାଏ— ସେ କେନ୍ଦ୍ରଚ୍ୟୁତ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଣି କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥ ହେଲେ ଶନି ଗ୍ରହଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଠାରୁ ଅଧିକ ବିପଦ ଆଶା କରାଯାଏ । ମହତାବ ବୋଧହୁଏ କହୁଥିବେ— ପ୍ରଜାଙ୍କ, ପୁଣି ଇଷ୍ଟାଣ ଟାଇମସ

ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ଦିନ ସରିଲା
କହରେ କହୁଚି ଏଇଠି ଥିବି ମୁଁ
କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବା ମୋ ନୋହିଲା ।

+ × +

କେଷରେ ନବବାବୁ ପୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଇ ଅସିବାଟା କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ । ପ୍ରଧାନ ନହୋଇ ଅଟପର ଅପ୍ରଧାନ ହୋଇ ବା ସହୃଦାନ ହୋଇ ରହୁଛେ । ... ହେଲେ ବୁଝିଲା ... ମହତାବ ଆପଣା ମହତ ...ବା ପାଇଁ ପୁଣି ନବବାବୁଙ୍କ ପାଖେ ...ଲେ । ...ବାବୁ ବୁଦ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଅବୁଝା । କେବଳ ନବୀନ ହେବାକୁ ରହିଲେ କାଅଣ । × ×

ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବା ସେଟଲମେଣ୍ଟ ହେଲେ କେତେ ଯେ ମେଣ୍ଟ ... ତାର ... ବିବରଣୀ ବଗୁରରୁ ... ସହଜ ନୁହେଁ । ସରକାର କିନ୍ତୁ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଛନ୍ତି । କଥାରେ ଅଛି, ... ମାପି ... ...ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଟଲମେଣ୍ଟ ବାଲାମାନେ ...ଖଣ୍ଡେ ... ଗୃହ ହାତ ଗୃହନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ସାହସକୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ସବୁ ଯୁଗରେ ଦିଆ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଅମ ପାଖରେ ସଂବାଦ ପହଞ୍ଚିଛି—ଗଞ୍ଜାମ ସେଟଲମେଣ୍ଟରେ ... ଚଉଷଠି ଗୃହ ... ଯାଏଁ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି ।

× × ×

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଗଣ୍ଡଗୋଳରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଜଙ୍କର ଯେଉଁ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି—ଅମେ ଧନ୍ୟବାଦ ନଦେଇ ରହିପାରୁ ନାହୁଁ । ଯେଉଁ ଦଳ ଦିନେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମିଶଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲେ ସେମାନେ ପୁଣି ... ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ମିଶାଇ ... ପରେ ପୁଣି ଅସି କଂଗ୍ରେସ ... ପଶି ... ମହତାବଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅଞ୍ଚ ... — ତେଣୁ ଏଇ ଅବସରରେ ସେମାନଙ୍କ ବଂଶ ନିପାତ କରାଯାଉଛି । ଏଟା କୂଟନୈତିକ ଖେଳ । କିନ୍ତୁ ଏହାଦ୍ୱାରା କଂଗ୍ରେସ ଯେ ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ତାର ... ଗାତ ଖୋଳୁଛି ସେକଥା ବାବା ବିଶ୍ୱନାଥ ଦିଲ୍ଲୀରେ ବସି ବୁଝିବା କଷ୍ଟକର । ଏଣିକି ମହତାବ ଦିଲ୍ଲୀ ଗଲେ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ... ସାଙ୍ଗକୁ ଯୋଡ଼ିଏ ... ବାଁ ଦାସ କାଠି ଧରି ପାଳ ଅରମ୍ଭ କଲେ ମନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ ।

+ × +

ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ଜନାବ ଅସଫ ଅଲ୍ଲି—ଅମର ... ସାହେବ ଭେଣ୍ଟ ଅଗ୍ରଣୀ ଲୋକଙ୍କ ... ସେଦିନ କହିଲେ—ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ହିତକୁ ମୁଖ୍ୟ କରି ଦେଶର ସବୁ ସଂପଦ ଅଧିକାଂଶ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କି ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରି ... ଉଦ୍ଭାବନ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଲ୍‌ଟେବଲରେ ବସି ପରସ୍ପର କଥାଭାଷା ହୋଇ ସାର କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଖୁବ୍ ଦରକାର ବୋଲି ମନେ କରୁଛି ।

କଥାଟା ଖାଣ୍ଟି ଖାଣ୍ଟି ଶୁଭୁଛି । କିନ୍ତୁ ଡର ଯାଉଛି ଯେ ଯେଉଁମାନେ ସବୁବେଳେ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ଚାରିପଟେ ... ବା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଅଲୋଚନା, ମନ୍ତ୍ରଣା ବା ଯୋଜନା ହେବଲ, ଗୋଲଟେବୁଲ ଚାରିପଟେ ... ଥାଏ—ସେମାନେ ... ଅଗ୍ରଣୀ ଲୋକେ ବୋଲି ନିଜକୁ ବୋଲନ୍ତି—ଜନାବ ସାହେବ ମଧ୍ୟ ... ଗୋଲ ଟେବୁଲ ... ବସାଇ ଅଗ୍ରଗମନର ଜମା ... ।

+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

(ଯଦି ମୁନି ବାଲ୍ମୀକି ରାବଣର ଦଶଟା ମୁଣ୍ଡ କରି ପାରନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅବତାରଣା କରୁଛି:—ନମ୍ରମତେ—ଲେଖକ)

[ରାମ ଓ ରାବଣ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ବନ୍ଦୀ ରାବଣକୁ ବିଚାର ସ୍ଥଳକୁ ଅଣାହେଲା । ବିଚାରକ ରୂପରେ ବସିଛନ୍ତି ବିଭୀଷଣ]

ରାମଚନ୍ଦ୍ର—(ବିଚାର ପତିଙ୍କୁ ଅନାଇ) ମହାଭାଗ ! ମୁଁ କଣ ମହାଦର୍ପୀ ରାବଣଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିପାରେ ?

ବିଭୀଷଣ—(ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅଡ଼କୁ ଅନାଇ ଓ ହସି) ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର—ହେ ଲଙ୍କାପତି ରାବଣ ! ତୁମେ ସୀତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ଚୋରାଇ ଅଣିଲ ?

ରାବଣ—ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମୋହ ଆଉ ପ୍ରତି-ଶୋଧ ନେବାର ଇଚ୍ଛା ।

ରାମ—ସେଇଟା ତୁମର ଗର୍ହିତ ଦୋଷ ହୋଇ ନାହିଁ କି ?

ରାବଣ—ଯଦି ଦଶରଥ କୈକେୟୀଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମୋହରେ ନିଜର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ପୁତ୍ରକୁ

ରାବଣର ବିଚାର

ବନବାସୀ କରାଇ ପାରନ୍ତି, ତେବେ ମୋର ଦୋଷ କେଉଁଠି ?

ରାମ—(ଟିକିଏ ରାଗିଯାଇ) ସେଇଟା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ରକ୍ଷା । ତୁମେ ଜାଣିଥିବ ମାତା କୈକେୟୀଙ୍କୁ ପ୍ରୀତ ହୋଇ ସେ ଦୁଇଟି ବର ଦେଇଥିଲେ ।

ରାବଣ—ଦଶରଥ କଣ ସେତେବେଳେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ କୈକେୟୀ ଏମିତି ବର ଦୁଇଟା ମାଗି ବସିବେ ବୋଲି ।

ରାମ—ନା ।

ରାବଣ—ଦଶରଥ ଆପଣଙ୍କୁ କେମିତି ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

ରାମ—ପ୍ରାଣଠାରୁ ଅତି ପ୍ରିୟ ଭାବରେ ।

ରାବଣ—ଆପଣ ଅଯୋଧ୍ୟା ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଆସିବା ପରେ ସେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପତିତ ହୋଇଥିଲେ କି ?

ରାମ—ହଁ ।

ରାବଣ—ଯଦି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମୋହରେ ମୂର୍ଖ, ବୃଦ୍ଧ, ପୁତ୍ର ଓ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ କର-

ପାରେ ମୋ ପରି ଜଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା-ପ୍ରାପ୍ତ ଯୁବକ ସୀତାଙ୍କୁ ଚୋରାଇ ଅଣିବାରେ ଦୋଷ କେଉଁଠି !

ରାମ—ହାହିଁ ରାଜା ଦଶରଥ ? କାହିଁ ଲଙ୍କାପତି ରାବଣ ?

ରାବଣ—ହଁ ମହାତ୍ମନ୍ ! କାହିଁ ବୃଦ୍ଧ ଦଶରଥ ? ଆଉ କାହିଁ ଯୁବକ ରାବଣ !

ରାମ—ତୁମେ ପର ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିନାହଁ ?

ରାମ—କରିଛି ।

ରାମ—(ଉତ୍ଫୁଲ୍ଲ ହୋଇ) ତେବେ ତୁମେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ।

ରାବଣ—ହଁ ଯଦି ସମସ୍ତେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ହୁଅନ୍ତି ।

ରାମ—'ସମସ୍ତ' ର ସଜ୍ଞା ଦେଇ ପାରିବ ?

ରାବଣ—ନାରୀ ଉପରେ କେବେ ଅତ୍ୟାଚାର ନକରି ରହି ପାରି ନାହାନ୍ତି ଯେଉଁ ମାନେ ।

ରାବଣ—ନିଶ୍ଚୟ ସେମାନେ ଦଣ୍ଡନୀୟ । ମୁଁ ଏବଂ ମୋର ମାତି ଏହାର ଘୋର ବିରୋଧୀ । ଓଃ, ଦେଖୁଛୁ ତୁମେ କାଲି ଅତ୍ୟାଚାରୀ ନୁହଁ, ତୁମ ପତ୍ନୀ ଅନ୍ତର ଅନେକ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟବାଦ ଆପଣଙ୍କୁ, ଯେ ହେତୁ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ପରି ଅନ୍ୟ ଦୋଷୀ ମାନଙ୍କୁ ଧରାଇ ଦେବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ବିଚାର ପତି ! ନୋଟ କରନ୍ତୁ, ରାବଣ ଯେଉଁ ଅତତାୟୀ ମାନଙ୍କ ନାମ କହିବେ, ସେମାନଙ୍କ-ର ମଧ୍ୟ ବିଚାର ହେବ । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ବିଚାର ପତି, ଏହାଙ୍କ ଦଣ୍ଡ ଟିକିଏ ଲଘୁ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ବିଭୀ—[ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ] କପଟ ଭାବରେ

ରାମ—ତାଙ୍କୁ ମୋ ହାତରେ ନ ମରାଇ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ମରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ରାବଣ—ଆପଣଙ୍କୁ ମୋର ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ । ଭାଇ ଯଦି ଭାଇକୁ ନ ମାରିବ ତ ମାରିବ କିଏ ! ଆପଣ ସାନନ୍ଦେ ପୁତ୍ରଙ୍କ ମାନଙ୍କରେ ଉଡ଼ିପିବେ ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ । ଏଣେ

ସିଂହଳ ଦ୍ୱୀପ ରାବଣର ରକ୍ତରେ ରଞ୍ଜିତ ହେବ ଭାଇର କୁଟିଳ ଘାତରେ । ରାବଣର ସ୍ତ୍ରୀର ଶତ ଶତ ଅତୁଳ ଅନୁରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ହେବ ବିଭୀଷଣର ସ୍ତ୍ରୀ । ହାଃ ହାଃ ହାଃ—

ରାମ—ହସ ବନ୍ଦକର ରାବଣ ! ଅଛ ନାମ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କରି କହିଯାଅ ! ବିଚାର ପତି ବା ସିଂହାସନ ଧାରୀ ନାମ ସବୁ ନୋଟ କରି ନିଅନ୍ତୁ । ହଁ, କିଏ କିଏ ?

ରାବଣ—ପ୍ରଥମେ ରାଜା ଦଶରଥ ।

ରାମ—ଲେଖ ଦଶରଥ [ଟିକିଏ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ] କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ମୋର ପିତା ।

ରାବଣ—ବିଚାର ପତି ଲେଖନ୍ତୁ ।

ରାମ—ବିଚାର ପତିଙ୍କ ସେ କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ଆମ ପରି ଶ୍ୱେତ-କାୟ ଲୋକ ବିଚାର ପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁନା ।

ରାବଣ—ନ୍ୟାୟ କଣ ଏକ ନୁହେଁ ?

ଲେ—ସୁଶୀଲ ମୋହନ ମିଶ୍ର

ରାମ—ଶାସକ ଓ ଶାସିତର ବ୍ୟବଧାନ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଦଶରଥ କୌଣସି ଅତ୍ୟାଚାର କରି ନାହାନ୍ତି ।

ରାବଣ—ଅବଶ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାର ମୋ ଧରଣର ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଧର୍ମର ଆବରଣ ତଳେ ବିବାହର ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ କରି ଶତ ଶତ ଯୁବତୀଙ୍କୁ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଆଉ ସେ ଭଲ ପାଉଛନ୍ତି ତିନି ଜଣଙ୍କୁ ମାତ୍ର । କୈକେୟୀଙ୍କୁ ସେ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଭଲ ପାଉଛନ୍ତି ଅତି ମାତ୍ରାରେ । ଆପଣ କଣ କହି ପାରନ୍ତି ଯେ ସେ ଶତ ଶତ ଯୁବତୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ପାରିଥିଲେ ? ବାଲ୍ମୀକି ଏହାର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଜଗତ ସମକ୍ଷରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ନଥିବାର କାରଣ ଆପଣ ମାନଙ୍କର କୁଳରେ କଳଙ୍କ ଲାଗିବାର ଭୟ । ବାଲ୍ମୀକି କର ଏକ ମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ଆପଣଙ୍କ ଯଶୋଗାନ ବା ପ୍ରଶସ୍ତି ପୂଜା ।

ରାମ—ଚୁପ୍ କର ! ସୀତାଙ୍କୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଅଶୋକ ବନରେ ରଖି ଯେଉଁ ଦୁଃଖ ଦେଇଛ ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବି ।

ରାବଣ—କିନ୍ତୁ ଶତ ଶତ ସୀତାଙ୍କୁ ବନରେ ରଖି ଦଶରଥ ଯେଉଁ କଷଣ ଦେଇଥିଲେ ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ରାମ—(ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ଚୁପ୍ କର । ନାରୀ ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଆଜି କେଉଁମାନେ ଦୋଷୀ ?

ରାବଣ—ନିଜେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର । ବିଚାର ପତି । ନୋଟ୍ କରନ୍ତୁ ।

ରାମ—ଓଃ ଅସହ୍ୟ ଅସହ୍ୟ । ବିଚାର ପତି ନରାଧମକୁ କଠୋର ଶାସ୍ତି ବିଧାନର ପନ୍ଥା ଖୋଜନ୍ତୁ । ଏ ମୂର୍ଖ ରାବଣକୁ ଯେତେ କଠୋର ଶାସ୍ତି ଦେଇପାରିବେ ସେତିକି ଆପଣ ସମ୍ମାନିତ ହେବେ । ଅଯୋଧ୍ୟା ନଗରୀର ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଆପଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନ ରହିବ । ଆପଣଙ୍କୁ ଓ: ଏ: ଇ କରିଦିଆଯିବ , ଅର୍ଡର ଅଫ୍ ଅଯୋଧ୍ୟା ଏମ୍ପାୟାର । ମୁଁ କରିଛି ନାରୀ ଅତ୍ୟାଚାର ! ପ୍ରମାଣ ଦେଇ ପାରିବ ରାବଣ ?

ରାବଣ—ସୂର୍ପଣଖାର ନାକ କାଟିବା କଣ ଭଲ ପାଇବାର ଲକ୍ଷଣ ହୋଇପାରେ ରଘୁପତି ? ସେ କଣ ନାରୀ ଅତ୍ୟାଚାର ନୁହେଁ ?

ରାମ—ବେଶ୍ୟାର ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତି ବିଧାନ କରିଛି ।

ରାବଣ—ରାବଣର ଭଗିନୀ ବେଶ୍ୟା ଆଉ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସୀତା ସତୀ ।

ରାମ—ନିଶ୍ଚୟ ।

ରାବଣ—ମନେଥିବ ରାମଚନ୍ଦ୍ରେ ! ସୀତାକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ସ୍ୱୟମ୍ବର ହୋଇଥିଲା ।

ରାମ—ମନେ ନ ଥାଆନ୍ତି କି ?

ରାବଣ—ଆମେ କେତେ ଜଣ ସେଠି ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେଁ ?

ରାମ - ହଁ

ରାବଣ—ଆପଣ ଯଦି ଧନୁ ନ ଭାଙ୍ଗି ଆଉ କିଏ ଭାଙ୍ଗି ଥାଆନ୍ତା; ଧରି ନିଅନ୍ତୁ ମୁଁ କିମ୍ବା ଲକ୍ଷ୍ମଣ—

ରାମ—ସୀତା ତାଙ୍କୁ ବରଣ କରିଥାନ୍ତା ।

ରାବଣ—ହିଁ ଦେଖନ୍ତୁ ତ ଏଭଳି ପ୍ରଜାପତି ପରି ଘୂରି ବୁଲୁଥିବା ମନ କେଉଁମାନଙ୍କର ? ବେଶ୍ୟା ମାନଙ୍କର ନୁହେଁ କି ?

ରାମ—ହୋଇପାରେ ।

ରାବଣ—ତେବେ ସୀତା ବେଶ୍ୟା । ଧନୁ ଯେ ଭାଙ୍ଗି ଥାଆନ୍ତା ସେଇ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ସୀତାର ସ୍ୱାମୀ । ସୀତା ହସି ହସି ତାଙ୍କୁ ବରଣ ମାଳା ପିନ୍ଧାଇ ମିଠାଇ କହି ଥାଆନ୍ତେ "ପ୍ରକୃତରେ ତୁମକୁ ମୁଁ ଚାହୁଁଥିଲି ନିଜର ସ୍ୱାମୀ ରୂପରେ ପାଇବାକୁ । କି ସୁନ୍ଦର ତୁମେ କେଡ଼େ ବୀର୍ଯ୍ୟଶାଳୀ !"

ରାମ—ଚୁପ୍ ! ସୀତା ବେଶ୍ୟା ? ଚୁପ୍ କର ଚୁପ୍ କର । ଅସହ୍ୟ ଅସହ୍ୟ !

ରାବଣ—ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ବା ଭଉଣୀକୁ ଆଉ ଜଣେ ବେଶ୍ୟା ବୋଲି କହୁଥିବାର ଶୁଣିଲେ ଅସହ୍ୟ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟର ସ୍ତ୍ରୀ ଭଉଣୀଙ୍କ ବେଳକୁ କ୍ରିୟା ନାହିଁ । ଅଥଚ ଉଭୟ ନାରୀ । ସୂର୍ପଣଖାର ସ୍ୱୟମ୍ବର ମୁଁ କରିପାରିନାହିଁ । ସ୍ୱୟମ୍ବର ପୂର୍ବରୁ ସେ ଆପଣଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ପ୍ରେମ ନିବେଦନ କରିଥିଲା । ଏହାହିଁ ତାର ପାପ; ନୁହେଁ ? ଯେ ଅନ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଯାହାକୁ ତାକୁ ପତି କରେ ସେ ସତୀ ଆଉ ଯେ ନିଜର ଇଚ୍ଛାରେ ଅନ୍ୟକୁ ବରିବାକୁ ଚାହେଁ—ସେ ବେଶ୍ୟା । ଆପଣ ଦେବତା ବୋଲି ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନରୁ ଅତି ଉଚ୍ଚରେ ତେଣୁ ମୋର ଦଶୋଟି ମୁଣ୍ଡ ଥିବାସ୍ଥଳେ ଆପଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ସର୍ବ ଗୁଣାଧାର । କିନ୍ତୁ ଜାଣନ୍ତି ଆପଣ—ସୀତା ଦେବୀଙ୍କୁ ମୁଁ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇଛି । ତାଙ୍କୁ ବିଚାର କରି ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଛଅ ମାସ ସମୟ ଦେଇଥିଲି ଆଉ ଆପଣ ଅବଳାକୁ ନିଜ ହାତରେ ନେଇ ସୂର୍ପଣଖାକୁ ଚିରଦିନ ପାଇଁ କୁତ୍ସିତା କରିଦେବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବାକୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା କରି ନାହାନ୍ତି । ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଫେରି ପାଇଲେ କିନ୍ତୁ ସୂର୍ପଣଖାର ଜୀବନ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଦୁଃଖମୟ ହେଲା ।

ରାମ—(ନିରୁତ୍ତର । କିନ୍ତୁ ଯେ ଦେବତା ତେଣୁ କଷ୍ଟରେ କହିଲେ) ମୁଁ ବିଜୟୀ, ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ତୁମେ କିଛି ଅଭିଯୋଗ ଆଣି ନ ପାର । ତୁମେ ମୋତେ ସମାଲୋଚନା କରିବ କିଏ ? ମୁଁ ସ୍ୱୟଂ ବିଷ୍ଣୁ ।

ରାବଣ—ଦୁଃଖୀର ତୁମେ ଦୁଃଖହର୍ତ୍ତା । ତୁମେ ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ବାଳୀର ସ୍ତ୍ରୀ ତାରା ଦେବୀଙ୍କୁ ବିଧବା କରିଛ ନିଜର ଜୀବନକୁ ସୁଖମୟ କରିବା ପାଇଁ । ବାଳୀ ମର୍କଟର ଦୋଷ କଣ ଥିଲା ? ଯଦି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ମାରିଦେଇ ମୋର ପିପାସାକୁ ନିବୃତ୍ତ କରନ୍ତି, ସୀତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରି ତେବେ ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ମୋତେ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବେ । ମୁଁ ସେତିକି କରି ପାରି ନାହିଁ । ଜଣକ ପାଇଁ ଆଉ ଜଣକୁ ହତ୍ୟା କରି ନାହିଁ ।

ରାମ—ତୁମେ ମୋତେ ଏତେ ସମାଲୋଚନା କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ରାବଣ—ଆଜି ମୁଁ ନିରୁତ୍ତର ରହିପାରେଁ କିନ୍ତୁ ଦିନ ଆସିବ ଜନ ସମାଜ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିଭାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ପ୍ରଶ୍ନ ନ କରି ରହି ପାରିବେ ନାହିଁ । ହୁଏତ ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ଜନ୍ମର ରହସ୍ୟ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଜାଣି ପାରି କହିବେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଜଣେ "ଟେଷ୍ଟ ଟିଉବ୍ ଚାଇଲ୍ଡ ।" ବୃଦ୍ଧ ଦଶରଥଙ୍କ ବିନା ରମଣରେ ଯଜ୍ଞ ଘୃତ ଖାଇ କୌଶଲ୍ୟା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଗର୍ଭରେ ଧରିଥିଲେ । ଆଜି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ହିଁ ଆଲଫା a+ ପ୍ଲସ ବା ରୁଲିଂ କ୍ଲାସ ଆଉ ଲକ୍ଷ୍ମଣ Gama minus ବା ଲେବର କ୍ଲାସ !!

ରାମ—ମୋତେ ସମାଲୋଚନା କରନାହିଁ ମୁଁ ସ୍ୱୟଂ ବିଷ୍ଣୁ ।

ରାବଣ—ବୁଦ୍ଧିହୀନ ଲୋକଙ୍କର ତୁମେ ବିଷ୍ଣୁ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର କିଛି ସମାଲୋଚକର ମସ୍ତିଷ୍କ ଅଛି, ସେ କହିବ, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଓ ରାବଣ ବୋଲି କେହି ନଥିଲେ । କୌଣସି ରାଜାଙ୍କର ଯଶୋଗାନ କରି ବାଲ୍ମୀକି କିଛି ଫାଇଦା ଉଠାଇଛନ୍ତି ମାତ୍ର ।

ରାମ—ତୁମେ ହନୁମାନର ଲାଙ୍ଗୁଳ ପୋଡ଼ାଇ ଥିଲ କାହିଁକି ? ତୁମେ କଣ ଜାଣି ନଥିଲ ସେ ଆମର ଦୂତ ।

ରାବଣ—ସେ ଯଦି ଦୂତ ହୋଇ ଆସି ଥିଲା ତେବେ ମୋର ଅଶୋକ ବନକୁ ଛାରଖାର କରିବା ତାର କଣ ଉଚିତ ହୋଇଛି ? ବେଶୀ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ଯଦି କେବେ ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ତେବେ ଏପରି ମର୍କଟ ମାନଙ୍କୁ ମାରିଦେବା ହିଁ ବାଧ୍ୟବାଧକ ଓ ପୁରସ୍କୃତ ହେବ ।

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୭ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୯୪୫ ସାଲ ଭଦ୍ରବ ମାସ । ୯ସ ୫ 'ଇଁ ୫ାଇଁ ପିଚ୍ଛୁଥାଏ । ତେବେ ଲୋକ ଗୁଡ଼ାକ ଶୁହିଁ ରହିଥାନ୍ତି ମଣ୍ଡ ଅଡକୁ । ମଣ୍ଡପରେ ଜଣେ ଖଦଡ଼ ଧାରୀ ନେତା, ଦେଶ ହିତକର କାମମାନ କରି ଦେଶରେ ତାଙ୍କର ନାମ ଅଛି । ସୁଦକ୍ଷ ବକ୍ତା ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ଉପାର୍ଜିତ ଅଛି । ତା ସଙ୍ଗକୁ ଗୌରବମୂର୍ତ୍ତି ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ କ ଳବରେ ବେଶ୍ ଖୋରାକ୍ ଯୋଗାଏ । ଅଣ୍ଟୁ ଲୁଚ ନାହିଁ ଯୋଛି । କଥାରେ ଶାନ୍ତିର ପ୍ରେରଣା ।

ସାଧୁ ମଳକ କହିଲା, ବୁଝିଲୁରେ ମଦନା, ଏ ସୁନା—ଖାଣ୍ଟି ସୁନାଟାଏ ପରା । ଅରେ ଘରେ କଣ ନାହିଁ, ଅଗାଧ ଅମୃତ—

ହମ ବର୍ତ୍ତନ

ଢିଅ ଥୁଅ କାଳ ଯୁଗ ଗୋଟାଏ ଲାଗିଯିବ, ଦେଖୁଚୁ କପରି ଲୋକଙ୍କ ସେବା ପାଇଁ— ଏମିତି ଭଲ ହେବ ଏଇଥି ଲାଗି ଗାନ୍ଧୀବୁଢା କଥାକୁ ଠିକେ ଠିକେ ଧରି କେତେ କଷ୍ଟ ସହୁ ନ ଥାନ୍ତି । ଧନ୍ୟ କହିବା ଯାଙ୍କୁ ।

ମଦନା କହିଲା, "ମଜପା, ମୁଁ ଜଣ ଶୁଣିଥିଲି ଜେଲପରା ବହୁତ ଥର ଯାଇଚେନ ।"

ସାଧୁ କହିଲା, "ଅରେ ଏକଥାଜାଣିନୁ ?—" ବକ୍ତା ବକ୍ତୃତାର ମଝିରେ ଟିକେ ଅଟକି ଗଲେ-

ପରେ ଏବେ ଏହା ମଳମୁଣ୍ଡିଅ ତାଙ୍କର ସରଳ ବିଶ୍ୱାସରେ ରୁମାଯ୍ତି କରିଛନ୍ତି ।

ବକ୍ତୃତା ଗୃହିଲା—"ଭାଇମାନେ, ଅମେ ବହୁବର୍ଷ ପରେ ଏ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଛେଁ— ଏହା ପଛରେ ବିସ୍ତୃତ ଇତିହାସ ଅଛି !··· ଏବର୍ଷ ଭାରତ ପ୍ରଜାରାଜ ପାଇବାକୁ ଯାଉଛି । ଅମର ଭିତରୁ ଲୋକଯାଇ ଅମର ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ଦେଶକୁ ଚଳାଇବେ । ଭାଇମାନେ ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇଛି ଅପଣଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ—କଂଗ୍ରେସ ପକ୍ଷରୁ. ମୋତେ ଭୋଟ ଦିଅନ୍ତୁ ।"

ଏହାପରେ ରାଜନୀତିରେ କଣ କରିବେ ଧାର ତାଲିକ ।

"ଦେଶରେ ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଗୃଲିଛି ତାହା ସବୁଠାରୁ ବଡ ବିଷୟ । ଲୁଣ ତେଲର ବ୍ୟାପାର ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା । ମୋତେ ଭୋଟ ଦେଲେ ଅପଣଙ୍କର କୌଣସି କଷ୍ଟ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଅପଣମାନେ ସୁଖରେ ରହିବେ ।

କଳାବଜାର କଥା ଅପଣମାନେ ଜାଣିଥିବେ । ଅପଣ ଯେଉଁ ଲୁଗାକୁ ଅଗରୁ ୫୩୯ ରେ କିଣୁଥିଲେ ଅଜ କିଣୁଛନ୍ତି ୫ ୧୦୯ ରେ । କାହିଁକି ଜାଣନ୍ତି ? ଏ ଦେଶରେ ଗଣ୍ଡିଏ ବହୁ ଲୋଭିଲା ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ପ୍ରଜାଙ୍କର ଓ ଜାତିର ଜୀବନକୁ ନଷ୍ଟ କରୁ ଅଛନ୍ତି । ମୋର ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ

ସେମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ ... ଓ ମୂଳପୋଛ କରିବା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ କାର ... ବହୁ ଯୋଜନାମାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ... ସେଥିପ୍ରତି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା । ଏ ... ହେଲେ ଦେଶର ଦଶର ଉନ୍ନତି ହେବ ଏବଂ ଦେ... ଉଣ୍ଡସ୍ତ୍ରିଏଲ ହେବ । ଅମ ଲୋକେ ଯାଇ ବଡ ବଡ ଚାକରୀ କରି ... ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକ ହେବେ ।

ଅମରି ଏହି ଅଖଣ୍ଡ ... ଚାକୁ ବିଜୟ ରଙ୍ଗିବାକୁ ହେବ ... ଅମର ସେହି ପୁରୁଣା ଜଙ୍ଗଲ-ଜଙ୍ଗଲକୁ ... ଅ...କୁ ହେବ ଦେଶ ଦେଶରେ ଏହାର ... ଘୋଷିତ ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ...

ଭାଇମାନେ, ଅଜ ଅମେ ... ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓ ଲାଂଛିତ, ଗଡଜାତର ... ଓ ଜମୀଦାରର ପ୍ରଜାଏ ଅତ୍ୟଧିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ କରୁଅଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ଅମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବ ଗଡ଼ଜାତ ଗୁଡ଼ିକ ଭାଙ୍ଗି ଦେବା ଓ ଜମୀଦାରୀ ଗୁଡିକ ଉଠାଇ ଦେବା ।

ଅଜ ଜାତୀୟ ଜୀବନରେ ମହା ସମସ୍ୟା ଉପୁଜିଛି । ଜାତି ଜାତି ଭିତରେ ... ହେବ...

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପୃଷ୍ଠା ...)

[ମଳାଟର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ]

ରାମ—ସେ ମୋର ଦୂତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଜାଣେ ?

ରାବଣ—ଶାନ୍ତି ଦୂତ ଭାବରେ ଅସି ସୁନାର ଲଙ୍କାକୁ ପୋଡ଼ି ଦେବାର ଏଇ ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ମୂଳଦୁଆ ଦିଅ ହେଲା ବୋଧହୁଏ । ସୁଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏମିତି ଶାନ୍ତିଦୂତ ମାନେ ରାୟ ବାହାଦୁର ଟେକିଟ ସିଂହଙ୍କଠୁଁ ଏଇ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବେ ଯେ ଶାନ୍ତି ଅନୁସ୍ଥାନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଅଶାନ୍ତିର ନିଅାଁ ଜାଳି ଦେବା ହିଁ ରାଜନୀତିର ଧର୍ମ ।

ରାମ—ତୁମେ ଯଦି କହ ସୀତା ହରଣରେ ତୁମର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ ତେବେ ବିଭୀଷଣ ଏତେ ବଡ ଶାନ୍ତ ଲୋକ ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କଲେ କାହିଁକି ?

ରାମ—ଏମିତି ସୁବିଧା ପନ୍ଥୀ ମାନବ ସବୁ ସମୟରେ ଅଛନ୍ତି । ନିଜର ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ପଦ ଦଳିତ କରି ପଦବୀ ଓ ଅର୍ଥର ମୋହରେ ବିଦେଶୀର ଚରଣ ଲେହନ କରିବାକୁ ଏମାନେ ପଶ୍ଚାଦ ପଦ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ବରଂ ଏଇ ମାନେଇ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଲଢୁଥିବା ମହାତ୍ମା ମାନଙ୍କୁ ଜେଲର ପୂରାଇ ନିଷ୍ଠୁର ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ । ଏମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୁଏ "ଯେତିକି ଏ ମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦେବ ସେତିକି ପରି ମାଣରେ ନିଜର ଉନ୍ନତିର ପଥ ସୁଦୃଢ ହେବ ।" ମୋ ପରି ଭ୍ରାତାକୁ ବ . ଫାସି କାଠରେ ଝୁଲାଇ ଏମାନେ ପଦପ୍ରାପ୍ତିର ଅଶ୍ୱମେଧ ଦିନରେ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆନନ୍ଦ ମନାନ୍ତି ।

ରାମ—ବିଭୀଷଣ ପରି । ସିଧା ଦିଅନ୍ତୁ !

ବିଭୀଷଣ—ମୁଁ ନୂତନ ଲଙ୍କାର ରାଜ୍ୟ ପଦ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଘୋଷଣା ଯଦ୍ଦ ଦଶାଦ୍ୟତ ଶିଳ୍ପି ମହାରା, ଇନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର ଓଃ ଏଃ ଇ, ମହାଦେବୀ ରାବଣଙ୍କୁ ରାମ ରାବଣ ଯୁଦ୍ଧରେ ପରାସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ହୋଇଥିବାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡ ଅଜ୍ଞା ଦେଲି କାଲି ପ୍ରଭାତ ଛଅ ଘଣ୍ଟା ତିରିଶ ମିନିଟରେ ରାଜା ବିରହଣୀ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଫାଶୀ ଦିଆଯିବ ।

ସ୍ୱାକ୍ଷର
ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ରାୟ
ଦି ହ୍ୱାଇଟ ହୋର୍ ଅଫ୍ ଲଙ୍କା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦେଖା ଦେଉଛି । ପାଣି, ହାଓା; ଜଣେର ଲୁଚି ହରିଜନ ମାନଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ କରଣ ଅଙ୍କ ହୁଁ ନାହାନ୍ତି । ଅହିଂଅ ବାସନ୍ଦ କର ରକ୍ଷ ଦେ ଯେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଆମଭିତରକୁ ଟାଣି ଅଣିବାକୁ ହେବ; ପୂଜ୍ୟପାଦ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଅହିଂସା ଧର୍ମର ପ୍ରଭାବ ଦ୍ୱାରା ।"

ସାଧୁ ମଳିକ ମଦନାକୁ କହିଲା, "ସତରେ ମଦନା ଆମର ସେହି ଗାନ୍ଧୀର ଭାରତ ଫେର ଆସିବ—ଯେଉଁଠି ସୁନା ଫଳିବ, ବାଘ, ଛେଳି, ଏକା ଘାଟରେ ପାଣି ପିଇବେ ସେଇ ରାମରାଜ୍ୟ । ଆଉ ମାଟି ତେଲ ଟିକେ ପାଇଁ—ଲୁଣ ଟିକେ ପାଇଁ—ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ ପାଇଁ ହଇରାଣ ହେବାନି । ଜମିଦାରୀ ଉଠିଯିବ, ଭଲକଥା କୁହଁରେ ମଦନା ? ସେଦିନ ମୋ ପିଠିଟା ଦେଖୁଛୁ—"

ମଦନା କହିଲା କହନା ସେକଥା, ତୁ କଣ ବା କଲୁ । ଜମିଦାରଙ୍କ ଷଣ୍ଢଟା ପାଚିଲା ଧାନ ଧଅରଟା ଜୁର କରିଦେଇଥିଲା । ତୁ—"

ସାଧୁ ମଳିକ—"ବଡ ଲୋକଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ନାହିଁ, ବର୍ଗକୁ ଶୁଣି ନାହିଁ । ଯାହା ହେଉ ଦେଶଟା ଉପକାର କାମ—ଘରେ ପହଞ୍ଚୁ ପହଞ୍ଚୁ ରାତି ହେବ ।

ସାଧୁ ଲୁଚିଦେଲା, "ନେଉଳୀମା—ନେଉଳୀରେ" ନେଉଳୀମା କବାଟ ଖୋଲିଲା—"କଣ ... ଲେ ସବୁ ଭାଙ୍ଗିଲକି ? କଣ, କ ... ଥିଲା—"

ସାଧୁ ଆଖି ବୁଜିଗଲା । ସେ ହାତ ଟିକା ଧରି ଦେଖାଇ କହିଲା, "ବୁଝିଲୁଟି ନେଉଳୀମା, ଆମର ଆଉ ଦୁଃଖ ରହିବ ନାହିଁ—ଗାନ୍ଧୀରାଜ ହେବାପରା, ଲୁଗା ତେଲ ଲୁଣ ସବୁ ମାଗଣାରେ ମିଳିବ । ତୋ ପାଇଁ ଶାଢୀ ଖଣ୍ଡେ ଶୀଘ୍ର ଅଣିଦେବି ଏଥର ଅବାଦ ନ ସରୁଣୁ—" ସ୍ତ୍ରୀର ମୁହଁରେ ଫିକା ହସ—

ତାହାର ଅନେକ ପରେ ବହୁତ ଉନ୍ନତି ଅତ ଯାତ ହୋଇଯାଇଛି, ବହୁତ ପରିକଳ୍ପନା ମାଧ ରୂପ ହୋଇଯାଇଛି । ତଥ ଅରେ ଘୂରି ଅସିବାକୁ ଅଉ ବେଳ ନାହିଁ—ଚାଲି ଚାଲେ ୧୯୫୦ ସାଲ ।

ସମୃଦ୍ଧର ପାହାଡ଼ମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ଫୁଲ ଫୁଟିବାର କଲ୍ପନା କରିଥିଲା ସାଧୁ ମଳିକ, ସବୁ ସତେ ।

ସାଧୁ ମଳିକର ତେଲ, ଲୁଣରେ ସଂସାର ସ୍ତ୍ରୀଦିନ ପଶୁ ଅଚ ଦ ଅଚଳ । ଅଉ ସାଧୁ ମଳିକର, ତାର ସ୍ତ୍ରୀର, ନେଉଳୀର ମୁଣ୍ଡବାଳ ନ ଖୁରୁ ରହେ । କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ହୋଇଛି—ସୁବିଧା ଦରରେ ମିଳିବ—ସବୁ ସୁବିଧା ହେବ । ତେବେ କଣ ହେବ—ତେଲିଆ ମୁଣ୍ଡରେ ତେଲ ।

ସାଧୁ ମଳିକ ଲୁଗା ଦୋକାନକୁ ଯାଇଛି ତାର ଲୁଗା କୁପନ ଧରି । ବର୍ଷରେ ତାର ପ୍ରାପ୍ୟ ଦୁଇ ଖଣ୍ଡି ଲୁଗା ବଡ଼ ବଡ଼ଅଙ୍କ ଧାଇଁ ମାର୍ସରାଇଜଡ ସୁପର୍ ଫାଇନ୍ ତ ଅଭାବ ନାହିଁ । ମୋଟା ଲୁଗା ବେଶୀ ଅସୁନ୍ତି ଗାଁ ଗହଳିକୁ । କାରଣ ମଫସଲିଆ ସେମାନେ—ନବାବ ଦରକାର ଥିଲେବି ପସନ୍ଦ କରିବେନି । ଦରିଦ୍ର, ସେମାନେ—ହାତରେ ପଇସା ନାହିଁ, ମୋଟା ଝୋଟାରେ ଚଳିବା ମଣିଷ, ପଶୁପରି କାମ କରନ୍ତି ସେମାନେ ମାଟିର ମଣିଷ । ମହାଜନର ପେଟ ବଢିଛି—ଶାସନ ହାତରେ ତାଙ୍କର ।

ସାଧୁ ମଳିକ ପରି ହଜାର ହଜାର ହତଭାଗା କରୁଣାଶ୍ରୟୀ, ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଲେ ଦେଶର ବ୍ୟବସାୟ କଳା ବୃଦ୍ଧି ପାଆନ୍ତା । ସ୍ୱାବଲମ୍ବନ ବନ୍ଧ—ବନ୍ଧ ହୋଇ ଚାଲିଛି । ହଜାର ହଜାର ସାଧୁ ମଳିକ ଯେଉଁଠି ଥିଲେ—ଭାରବାହୀ ପଶୁ । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଭୁ ହେଉଛନ୍ତି କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ବିଦେଶୀ—ପଞ୍ଜାବୀ । ସାଧୁ ମଳିକ 'ମାଡ ଖାଏ ତାର ଦେଶରେ—ତାର ଉପରେ, ପଞ୍ଜାବୀର ବୁଟ୍ ଲଣ୍ଡା ଚାକ କାନ ଫୁଟାଏ, ରକ୍ତ ବହେ ।

ବିଶାଳ ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଚାଲିଛି । ଜଗନ୍ନାଥ ମନୋଭାବ ଧରି ସରକାର ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଷଣ୍ଢୈବଲା ଖରସୁଅଁ ବହାରରେ ମିଶିଛି । ବିଶାଳ ଜଙ୍ଗଲର ପରିକଳ୍ପନା ଦେଶରେ ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଛି । ଏହି ଶବ୍ଦ ସାଧୁ ମଳିକ ମୁହଁରେ ଜୋତା ମାଡ଼—ଅପମାନ ଦେଇ ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲୁଚିଛି ଅଧେ ଝପେଇ ନେଉଛି । ଏ ଦେଶରେ ଏମିତି ହୋଇଛି—ସାଧୁ ମଳିକର କବାଟରୁ ପୋଛି ଯାଇଛି ଅଧେ ।

ସାଧୁ ମଳିକ ଅଉ ସ୍ତ୍ରୀର ନାକଗୁଣା ବନ୍ଧା ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଭେଟି ଦେଇଛି—ଭକ୍ତିରେ ନୁହେଁ—ଭୟରେ । ଡର ଛାଡନ । ଜମିଦାର ସିଥିଦା ଅଜବ ଅସେ ତାର କଣ ଦି ହଳକ ଅଜବ ଫୁଲ ଉଠେ । ନେଉଳୀମା କୋଳରେ ତାର ସବୁ ମୁହଁଟି ଲୁଚୁଏ ।

ସାଧୁ ମଳିକ ଭାବେ—ରୂପା ବ ଯୋଗ ଦିଏ—କେତେଦିନେ ଏହାର ଅବସାନ ହେବ—ଜମିଦାର ଯାଉଛନ୍ତିବେ ପୁଣି ଜମିଦାରୀର ଲୋପ !!

ସାଧୁ ମଳିକ, ଅହୁଅଁସେ । ସେ ଅଜ ଚୁଅଁ । ଭଲକଥା । ବେଡ଼େ ସୁଖବର । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ମିଶିବ—ସମସ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଖାଇବ । ଏତ ଭାରି ଭଲ କଥା । ସେ ସମସ୍ତିଙ୍କ ସହ ଦେଉ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବ । ସେ ନିଜେ ଯାଇ—ପୂଜା କରିବ । ସେ ନିଜେ ଦେଖିବ ଛୁଇଁବ ଖାଲି ଠାକୁର ଙ୍କର ନୁହେଁ—ଏ ବାବୁମାନଙ୍କର । ସେଦିନ ବାବୁମାନେ ପୂଜା ବ ଦେନ ନଥିଲେ । ଅଜ ଛୋଟ ଜାତିଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଖୋଲିଛି—ତାକୁ ଛୁଇଁ ପୂଜା ଦେଇ ପାରିବେ । ସେଦିନର କଥା ମନେ ପଡିଲା । ସେହି ବେଦିକା ଉପରେ ସେହି କହୁଥିଲେ ନା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅହିଂସାକୁ ଧରି—ଦ୍ରୁତ କର ଏହା ସମ୍ଭବ ହେବ" ତେବେ ବଡ ଦେଉଳରେ ଅଜ ଅହିଂସା ଦେବତା ବିଜେ କରିଛି—ସେଠି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅହିଂସା ମାଡିକୁ ପ୍ରଚୁର ବଳ ସେଦିନ ପୋଲିସ୍‌ର ଗୁଳିକ । ସେହି ଅହିଂସା ଅଛି—ଖାଲି କଥାରେ ଅହିଂସା କାର୍ଯ୍ୟରେ ନୂଆ ରୂପ ନେଇଛି ।

କାଲି ସକାଳେ ୧୯୫୦ । ସାଧୁମଳିକ କଣ ଭାବୁଛି ପିଣ୍ଡାରେ ବସି । ରୂପା-ତାରସ୍ତ୍ରୀ କଳସିଟା ଧରି ପାଣି ଅସିଲା ଘରକୁ ।

ସାଧୁମଳିକ ମନରେ ଚକ ଘୂରି ବୁଲେ ।

"ତା—ରୂପା ପଇଁତ କାଳୁ କର ପାଇନି—ରୂପାର ବାଳ ତ ସେମିତି ନୁଖୁରୁ ଅଛି—ଶାଢୀଟି ଭଲକରି ସେ ତ ଅଣି ପାରି ନାହିଁ—ତାର ନେଉଳୀ—"

ସେଠ୍ କାଞ୍ଜିଲାଲର ଟ୍ରକଟା ଚାଲିଗଲା ଧୂଳି ଉଡ଼େଇ ଧାନ ସ୍ତ୍ରକାର୍ଯ୍ୟର କରିବା । ସେଦିନ ସେ ନେତା କହୁଥିଲେ—ଏଇ ବଡ ଲୋକଙ୍କ କଥା । ଏବେ ତାଙ୍କର ଧୂଳି ଉଡି ଯାଉଛି ।

ପୃଥିବୀ ଘୁରି ଯାଇଛି । ଦୁନିଆ ପାଲଟି ଯାଇଛି । ରଙ୍ଗ ଫେରି ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଅଚଳ ଅଟଳ ସ୍ଥାଣୁ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଛି ସାଧୁ ମଳିକ—ସାଧୁ ମଳିକର ଭାଗ୍ୟ !

× + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

କୃଷ୍ଣ ଚାନ୍ଦମାରୀ

ଲେ—ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ନାୟକ

ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ସଭିଏଁ ଶୋଇଲେ,
ଶୀତ କଳଙ୍କିତ ଚନ୍ଦ୍ର ଆକାଶୁ ନଇଁଲେ
ତୁମେ କହିଥିଲ
ନୀଳ କଦମ୍ବର
ଛାୟା ତଳେ ହେଲେ
ରଜନୀ ଗଭୀର,
ହଂସ ମିଥୁନ କିନାରେ ନଦୀର
ତୃମ୍ନ ଡାମୋଦା ଗାଇଲେ
ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ଚନ୍ଦ୍ର ନଇଁଲେ ।

ତୁମେ ତ ଆସିନ ଅସ୍ତଗାମୀ ଏ ଚନ୍ଦ୍ର,
କାଙ୍କ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରେ କୁଞ୍ଜର କାକଳ ମନ୍ଦ୍ର ।
ଛାୟାପଥ ତୀରେ
ରେବତୀ ତାରାର
ମ୍ଳାନ ନୀଳା ଲେଖ ।
ତନ୍ଦ୍ରାହ୍ୱସ୍ୱର—
ଗଣେ ମୁଁ ରଜନୀ ପ୍ରହର ସଙ୍କନ !
ନୟନ ଆର୍ଦ୍ର ସଜଳେ,
ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ସଭିଏଁ ଶୋଇଲେ ।

ତୁମେ କହୁଥିଲ ବେଳେ ମୁଁ ଦେଖିଛି ସଖିରେ ।
କଜ୍ଜଳ ରେଖା ଅଙ୍କିତ ଥିଲ ଅଖିରେ
ନୀଳ ମେଘି ପାଟ
ଉନ୍ମୁକ୍ତେ ଥିଲ
ଲୁଣ୍ଠିତ ବସ୍ତ୍ର
ନର୍ତ୍ତନ ଶୀଳା,
କେଶ ବନ୍ଧନ ମୁକୁଳା ଥିଲବି
ଦେଖା ହେବା ବେଳୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନେ
ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ସଭିଏଁ ଶୋଇଲେ ।

ବେଶ ରଜନୀତ ଶେଷ ହୋଇଥିଲ କେବଳ
ବାଦାମି ଶାଖାରେ ଥିଲ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଧବଳ
ବନ୍ଦବ ହେଲ
ଅଳି ଗୁଞ୍ଜନ
ପରେ ପରେ ଧରଣୀର
ଶିଞ୍ଜନ—
ମଞ୍ଜୀର ସମ ତବ ଶିଞ୍ଜନ
ଶୁଭୁଥିଲ । ଆସ କହିଲେ—
ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ଚନ୍ଦ୍ର ନଇଁଲେ ।

ଦୂରେ କେଉଁ ଘାସ ଦାଣ୍ଡଳା ଗାଁ ଯାହାରେ
ନଦୀ ନଦ ବାଲୁକାରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଯା ଉହାରେ
ତାର ଗହ୍ୱର
ତଳେ ଶେଯ ତାର
ପଲ୍ଳବ କି ଶୋଇ
ସଜାର ତୁମାସ୍ୱ !
ଚନ୍ଦ୍ରାହତ ମୋ ଦଗ୍ଧ ଚକ୍ଷୁ !
ନୀରବେ ଏ ବ୍ୟଥା ଗାଇଲେ !
ତୁମେ ତ ଆସିନ ଯଦିଓ ସଭିଏଁ ଶୋଇଲେ ।

୧୯୪୯-୫୦ରେ ତମର ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ହେବ ?

ଯଦି ଆପଣ ୧୯୪୯—୫୦ ମସିହାରେ ଯେଉଁ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ତାହାର ବିବରଣୀ ଓ ସେ ସବୁ ଘଟଣା ଘଟିବାର ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଆଜ ହିଁ ଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଆପଣଙ୍କ ପସନ୍ଦରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ଫୁଲର ନାମ ଏବଂ ଲେଖିବା ସମୟ ଏବଂ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ନିଜର ପୁରା ଠିକଣା ଲେଖିକରି ପଠାନ୍ତୁ । ତାହାହେଲେ ଆମର ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଦ୍ୟା

ସାହାଯ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କ ଆଗାମୀ ବାରମାସର ଭାଗ୍ୟର ଫଳ, ଲାଭ, ହାନି କିପରି ରୋଜଗାର ହେବ, କେଉଁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହେବ, ଚାକିରିରେ ଉନ୍ନତି, ଶାରୀରିକ ମଙ୍ଗଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା, ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଯୋତାଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୁଅ ଅଥବା କୌଣସି ଅଜ୍ଞାତ କାରଣରୁ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଯୋତାଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୁଅ ଅଥବା କୌଣସି ଅଜ୍ଞାତ କାରଣରୁ ସୁଖ ଅଥବା ଧନଲାଭ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ଯେଉଁ ମାସରେ ଲେଖା ତାରିଖରେ ଅନୁମ୍ଭ କରି ମାସବର୍ଷରେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଘଟିବାର ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି କେବଳ ୫।୦ର ଭାଗ୍ୟପତ୍ରରେ ଭିଃ ପିଃ ପୋଷ୍ଟରେ ପଠାଇ ଦେବୁ । ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା ଲାଗିବ । ଖରାପ ଗ୍ରହକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଲେଖିଦେବୁ । ଏହା ଠିକ୍ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି । ଥରେ ନିଶ୍ଚୟ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

THE ROYAL ASTROLOGER THE BENGAL MESMERISM HOUSE (D.W.B.)
HOSHIARPUR.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦେଖା ଦେଇଛି । ପାଣ, ହାଡ଼ି, କଣ୍ଡରା ... ହରିଜନ ମାନଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ କରଣ ଅଛି ହିଁ ନାହାନ୍ତି । ଅହିଂସ ବାସନ୍ଦ କରି ରଖି ... ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଆମେରିକାରୁ ହାଣି ଆଣିବାକୁ ହେବ ; ପୁଞ୍ଜିବାଦ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଅହିଂସା ଧର୍ମର ପ୍ରଭାବ ଦ୍ୱାରା ।"

ସାଧୁ ମଳିକ ମଦନକୁ କହିଲା, "ସତରେ ମଦନା ଆମର ସେହି ଗାନ୍ଧୀର ଭାରତ ଫେରି ଆସିବ—ସେଇଠି ସୁନା ଫଳିବ, ବାଘ, ଛେଳି, ଏକା ଘାଟରେ ପାଣି ପିଇବେ ସେଇ ରାମରାଜ୍ୟ । ଅଣେ ମାଟି ତେଲ ଟିକେ ପାଇଁ—ଲୁଣ ଟିକେ ପାଇଁ— ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ ପାଇଁ ହଇରାଣ ହେବାକୁ । ଜମିଦାରୀ ଉଠିଯିବ, ଏ କଥା କାହିଁରେ ମଦନା ? ସେଦିନ ମୋ ପିଠିଟା ଦେଖିଛୁ—"

ମଦନା କହିଲା ଜାଣେନା ସେକଥା, ତୁ କଣ ବା କଲୁ । ଜମିଦାରଙ୍କ ଗଣ୍ଡିଟା ପାଟିଲା କଥାବଟା କରି କନ୍ଦେଇ ଥିଲ । ତୁ—"

ସାଧୁ ମଳିକ—"ବଡ ଲୋକକୁ ଉତ୍ତର ନାହିଁ, ଗରିବକୁ କେହି ଶୁଣି ନାହିଁ । ଯାହା ହେଉ ସେ ଦେଶ । ଉପକାର କରିବ—ଘରେ ପହଞ୍ଚି, ପହଞ୍ଚି ରାତି ... ହେବ ।

ସାଧୁ ... ଦେଲା, "ନେଉଳୀମା—ନେଉଳୀ ଗୋ" ... ନେଉଳୀମା କବାଟ ଖୋଲିଲା—"କଣ ... ଏତେ ସଞ୍ଜ ଲାଗିଲା ? କଣ, କ... ଥିଲ—"

ସାଧୁ ... ଟିକେ ବୁଝେଇପୋଛି । ସେ ହାତ ଦି'ଟା ଧରି ଟାଣି କହିଲା, "ବୁଝିଲୁଟି ନେଉଳୀମା, ଆମର ଆଉ ଦୁଃଖ ରହିବ ନାହିଁ—ଗାନ୍ଧୀବାଦ ହେବପରା, ଲୁଗା ତେଲ ଲୁଣ ... ଦୋକାନେ ମିଳିବ । ତୋ ପାଇଁ ଶାଢୀ ଖଣ୍ଡେ ଶୀଘ୍ର ଆଣିଦେବି ଏଥର ଅବାଦ ନ ସରୁଣୁ—" ସ୍ତ୍ରୀର ମୁହଁରେ ଫିକା ହସ—

... ଦିନର ଗଣତନ୍ତ୍ର ପରେ ବହୁତ ଛନ୍ଦ ଅତି ଯାଇ ହୋଇଯାଇଛି, ବହୁତ ପରିକଳ୍ପନା ମାତ୍ର କୂପ ହୋଇଯାଉଛି । ତଥାପି ଏଥରେ ସବୁ ଅସିବାକୁ ଅଉ ବେଳ ନାହିଁ—କାଲି ସକାଳେ ୧୯୫୦ ସାଲ ।

ସମୁଦ୍ରର ଢେଉମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ଫୁଲ ଫୁଟିବାର କଳ୍ପନା କରିଥିଲା ସାଧୁ ମଳିକ, ସବୁ ସତେ ।

ସାଧୁ ମଳିକର ଚେଳି, ଲୁଣର ସଂସାର ଦଶଦିନ ପଛ ଅଛି ତ ଅଚଳ । ଅଛ ... ସାଧୁ ମଳିକର, ତାର ସ୍ତ୍ରୀର, ନେଉଳୀର ମୁହଁବାଲ ନ ଖୁବ ରହେ । କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ହୋଇଛି—ସୁବିଧା ଦରରେ ମିଳିବ—ସବୁ ସୁବିଧା ହେବ । ତେବେ କଣ ହେବ—ତୋଳିଆ ମୁଣ୍ଡରେ ତେଲ ।

ସାଧୁ ମଳିକ ଲୁଗା ଦୋକାନକୁ ଯାଇଛି ତାର ଲୁଗା କୁପନ ଧରି । ବର୍ଷରେ ତାର ପ୍ରାପ୍ୟ ଦୁଇ ଖଣ୍ଡି ଲୁଗା ବଡ଼ ବଡ଼ଆଙ୍କ ପାଇଁ ମାର୍ସରାଇଜଡ ସୁପର୍ ଫାଇନ୍ ର ଅଭାବ ନାହିଁ । ମାଡଲା ଲୁଗା ବେଶୀ ଅସୁନ୍ଥି ଗାଁ ଗହଳକୁ । କାରଣ ମଳମୁଣ୍ଡିଆ ସେମାନେ—ନବାବ ଦରବାରେ ଥିଲେବି ପସନ୍ଦ କରିବେନି । ଦରିଦ୍ର ସେମାନେ—ହାତରେ ପଇସା ନାହିଁ, ମୋଟା ଗେଠାରେ ଚଳିବା ମଣିଷ, ପଶୁପରି କାମ କରନ୍ତି ସେମାନେ ମାଟିର ମଣିଷ । ମହାଜନର ପେଟ ବଢିଛି—ଶାସନ ହାତରେ ତାଙ୍କର ।

ସାଧୁ ମଳିକ ପରି ହଜାର ହଜାର ହତଭାଗା ନିରନ୍ନ, ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଲେ ଦେଶର ବ୍ୟବସାୟ କଳା ବୃଦ୍ଧି ପାଆନ୍ତା । ଘାସବୁଦ ବନ୍ଧ—ଜଙ୍ଗଲ ଛିଅରି ଗଲାଣି । ହଜାର ହଜାର ସାଧୁ ମଳିକ ସେଠି କୁଲି—ଭାରବାହୀ ପଶୁ । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଭୁ ହେଉଛନ୍ତି କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ବିଦେଶୀ—ପଞ୍ଜାବୀ । ସାଧୁ ମଳିକ ମାଡ଼ ଖାଏ ତାର ଦେଶରେ—ତାର ଉପରେ, ପଞ୍ଜାବୀର ଚାବୁକଣ୍ଡା ତାର କାନ ଫଟାଏ, ରକ୍ତ ବହେ ।

ବିଶାଳ ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଗଲାଣି । ଜଗନ୍ନାଥ ମନୋଭାବ ଧରି ସରକାର ଆଗେଇ ଗଲାଣି । ଫଟୋକଳା ଖେଳସ୍ଥାନ ବଜାରରେ ମିଶିଛି । ବିଶାଳ ଜଙ୍ଗଲର ପରିକଳ୍ପନା ଦେଶରେ ସମୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି । ଏହି ଶବ୍ଦ ସାଧୁ ମଳିକ ମୁହଁରେ ଜୋତା ମାରି—ଅପମାନ ଦେଇ ଗୋଡ଼ ତଳକୁ ଲୁଇଁକୁ ଅଧେ ଫସେଇ ନେଉଛି । ଏ ଦେଶରେ ଏମିତି ହୋଇଛି—ସାଧୁ ମଳିକର କବାଟରୁ ପୋଡ଼ ଯାଉଛି ଅଧେ ।

ସାଧୁ ମଳିକ ଆଉ ସ୍ତ୍ରୀର ନାକଗୁଣା ବନ୍ଧା ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଭେଟି ଦେଇଛି—ଭକ୍ତିରେ ନୁହେଁ—ଭୟରେ । ଡର ଛାଡନ । ଜମିଦାର ଯେଉଁଦା ଅଜବ ଆସେ ତାର କଣ ଦି ହଳକ ଅଜବ ଫୁଲ ଉଠେ । ନେଉଳୀମା କୋହରେ ତାର ସବୁ ମୁହଁଟି ଲୁଚାଏ ।

ସାଧୁ ମଳିକ ଭାବେ—ରୂପା ବି ଯୋଗ ଦିଏ—କେତେଦିନେ ଏହାର ଅବସାନ ହେବ—ଜମିଦାର ସ୍ୱଭାବରେ ପୁଣି ଜମିଦାରୀର ଲୋପ !!

ସାଧୁ ମଳିକ, ଅଛୁଆଁ ସେ । ସେ ଅଛି ଛୁଆଁ । ହଲକଥା । କେଡ଼େ ସୁଖବର । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ମିଶିବ—ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଖାଇବ । ଏତ ଭାରି ଭଲ କଥା । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହ ବଡ ଠାକୁରକୁ ଦର୍ଶନ କରିବ । ସେ କଛେ ଯାଇ—ପୂଜା କରିବ । ସେ କଛେ ଦେଖିବ ତୁଇଁ ବ ଖାଲି ଠାକୁର କର ନୁହେଁ—ଏ ବାବୁମାନଙ୍କର । ସେଦିନ ବାବୁମାନେ ପୂଜା ବ ଦେଇନ ନଥିଲେ । ଅତି ଛୋଟ ଜାତିଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଫେରିଛି—ତାକୁ ତୁଇଁ ପୂଜା ଦେଇ ପାରିବେ । ସେଦିନର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା । ସେହି ବେଦିକା ଉପରେ ସେହି କହିଥିଲେ ନା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅହିଂସାକୁ ଧରି—ଦୃଢ଼ତର କର ଏହା ସମ୍ଭବହେବ" ତେବେ ବଡ ଦେଉଳରେ ଅଛି ଅହିଂସା ଦେବତା ବଳେ କରଛି—ସେଠି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅହିଂସା ଗାନ୍ଧିକୁ ପ୍ରଚୁର ବଳ ସେଦିନ ପୋଲିସ୍‌ର ଗୁଳିକୁ । ସେହି ଅହିଂସା ଅଛି—ଖାଲି କଥାରେ ଅହିଂସା କାର୍ଯ୍ୟରେ ନୂଆ ରୂପ ନେଉଛି ।

କାଲି ସକାଳେ ୧୯୫୦ । ସାଧୁ ମଳିକ କଣ ଭାବୁଛି ପିଣ୍ଡାରେ ବସି । ରୂପା-ତାରଖୀ କଲସିଟା ଧରି ପଶି ଆସିଲା ଘରକୁ ।

ସାଧୁ ମଳିକ ମନରେ ଚକ ଘୂରି ବୁଲେ ।

"ତା—ରୂପା ପରି ତ କାନ୍ଥୁ କଳି ପାରନ୍ତି—ରୂପାର ବାଳତ ସେମିତ ନୁଖୁର ଅଛି—ଶାଢୀଟି ଭଲକରି ସେ ତ ଆଣି ପାରି ନାହିଁ—ତାର ନେଉଳୀ—"

ସେଠ୍ କାଞ୍ଜିଲାଲର ଟ୍ରକ ଗଲାଗଲି ଧୂଳି ଉଡ଼େଇ ଧାନ ପ୍ରକାଶର କରିବ । ସେଦିନ ସେ ନେତା କହିଥିଲେ—ଏଇ ବଡ ଲୋକଙ୍କ କଥା । ଏବେ ତାଙ୍କର ଧୂଳି ଉଡ଼ ଯାଉଛି ।

ପୃଥିବୀ ଘୂରି ଯାଉଛି । ଦୁନିଆ ପାଲଟି ଯାଉଛି । ଯୁଗ ଫେରି ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଅଚଳ ଅଟଳ ସ୍ଥାଣୁ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଛି ସାଧୁ ମଳିକ—ସାଧୁ ମଳିକର ଭାଗ୍ୟ ।

× + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

କୃଷ୍ଣ ଚାନ୍ଦମାରୀ

ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ସଞ୍ଜଏଁ ଶୋଇଲେ,
ଶୀତ କମ୍ପିତ ଚନ୍ଦ୍ର ଆକାଶୁ ନଇଁଲେ
ତୁମେ କହିଥିଲ
ନୀଳ କଦମ୍ବ ର
ଛାୟା ତଳେ ହେଲେ
ରଜନୀ ଗମ୍ଭୀର,
ହଂସ ମିଥୁନ କନାରେ ନଦୀର
କୃଷ୍ଣ ଚାମେଲି ଗାଇଲେ
ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ଚନ୍ଦ୍ର ନଇଁଲେ ।

ତୁମେ ତ ଆସିନ ଅସ୍ତଗାମୀ ଏ ଚନ୍ଦ୍ର,
କାଁଚ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରେ କୁହୁଳି କାକଳି ମନ୍ଦ୍ର ।
ଛାୟାପଥ ତୀରେ
ରେବତୀ ତାରାର
ଲୀନ ନୀଳା ଲେଖ ।
ଚନ୍ଦ୍ରାହତ ଆର—
ଗଣେ ମୁଁ ରଜନୀ ପ୍ରହର ସଜନି !
ନୟନ ଆର୍ଦ୍ର ସଜଳେ,
ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ସଞ୍ଜଏଁ ଶୋଇଲେ ।

ତୁମେ କହିଥିଲ ବେଳେ ମୁଁ ଦେଖିଛି ସପନରେ ।
କଜ୍ଜଳ ରେଖା ଅଙ୍କିତ ଥିଲା ଆଖିରେ
ନୀଳ ମେଘ ପାଟ
ତନୁ ତଟେ ଥିଲା

ଲେ—ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ନାୟକ

ନ୍ଥତ ବନ୍ଧ
ନର୍ତ୍ତନ ଶୀଳା,
ଜାଲ ବନ୍ଧନ ମୁକୁଳା ଥିଲାବ
ଦେଖା ହେବା ବେଳ ମଧୁ୍ରାଳି
ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ସଞ୍ଜଏଁ ଶୋଇଲେ ।

ଦେଶ ଗଗନାନ୍ତ ଶେଷ ହୋଇଥିଲା କେବଳ
ବାଦାମି ଶାଖାରେ ଥିଲା ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଧବଳ
ନନ୍ଦନ ହେଲା
ଜଳ ଗୁଞ୍ଜନ
ଘଟରେ ଘଟରେ ଧରଣୀର
ଶିଞ୍ଜନ—

ମଞ୍ଜୀର ସମ ତବ ଶିଞ୍ଜନ
ଶୁଭୁଥିଲା । ଆଉ କହିଲେ—
ତୁମେ କହିଥିଲ ଆସିବ ଚନ୍ଦ୍ର ନଇଁଲେ ।

ଦୂରେ କେଉଁ ସ୍ୱର ଉଠୁଥିଲା ଗୀତ ମାହାରେ
କେବେ ନବ ବାଉଁଳାରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଯା ଉହାଡ଼େ
ତାର ଗହ୍ୱର
ତଳେ ଶେଯ ଦାର
ପଲ୍ଲବ ଶୋଇ
ସଜାର ତୁମାସ !

ଚନ୍ଦ୍ରାହତ ମୋ ଦଶ ଦିଶ !
ନୟନରେ ଏ ବ୍ୟଥା ଗାଇଲେ ।
ତୁମେ ତ ଆସିନ ଯଦିଓ ସଞ୍ଜଏଁ ଶୋଇଲେ ।

୧୯୪୯-୫୦ରେ ତମର ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ହେବ ?

ଯଦି ଆପଣ ୧୯୪୯—୫୦ ମସିହାରେ ଯେଉଁ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ତାହାର ବିସ୍ତାର ଭାବ ଏବଂ ଘଟଣା ଘଟିବାର ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଅଜ ଖଣ୍ଡିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଆପଣଙ୍କ ପସନ୍ଦରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ଫୁଲର ନାମ ପତ୍ର ଲେଖିବା ସମୟ ଏବଂ ପତ୍ରିକାର ନାମରେ ନିଜର ପୁରା ଠିକଣା ଲେଖିକରି ପଠାନ୍ତୁ । ତାହାହେଲେ ଆମେ ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଦ୍ୟା ସାହାଯ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କ ଆଗାମୀ ବାରମାସର ଭାଗ୍ୟର ଫଳ, ଲଭ, ଚାକିରି ବା ରୋଜଗାର ହେବ, କେଉଁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲଭ ହେବ, ମୋକଦ୍ଦମାରେ ଜୟ, ଶାରୀରିକ ମଙ୍ଗଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରୋଗ, ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା, ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୁଅ ଅଥବା କୌଣସି ଅଜଣା କାରଣରୁ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୁଅ ଅଥବା କୌଣସି ଅଜଣା କାରଣରୁ ସୁଖ ଅଥବା ଧନଲାଭ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ରେଖା ଲେଖା ତାରିଖ ଅନୁସାରେ ମାସିକ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଘଟିବାର ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି କେବଳ ୨୮୦ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ଭିଃ ପିଃ ଯୋଗେ ପଠାଇ ଦେବୁ । ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା ପଡ଼ିବ । ଖରାପ ଗ୍ରହକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଲେଖିଦେବୁ । ଏହା ଠିକ୍ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି । ଥରେ ନିଶ୍ଚୟ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

THE ROYAL ASTROLOGER THE BENGAL MESMERISM HOUSE (D.W.B.)
HOSHIARPUR.

Digitized by srujanika@gmail.com

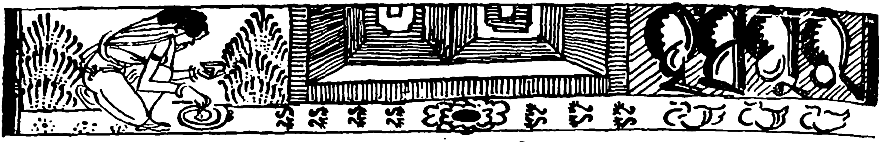

ଲେଡ଼ଚେଡ଼ା

୧ ସେର ଅଦାର ଚୋପା ଛଡ଼ାଇ ଧୋଇ ରଖ । ତାପରେ ସେହି ଅଦାକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି କାଟ । ଏକ ପାଅ ଲୁଣ ଓ $\frac{1}{2}$ ଟଙ୍କି ଗୁଣ୍ଡ ଗୋଲମରିଚ ସହ ସେହି ଅଦାକୁ ମିଶାଇ କିଛି ଘଣ୍ଟା ଅଲଗା ରଖ । ତାପରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କାଗଜ ଲେମ୍ବୁ ରସରେ ଏକ ସପ୍ତାହ ବୁଡ଼ାଇ ରଖ । ସବୁ ରସ ଶୁଖିଲେ ଖେଳିବ ଲାଗିବ । ତାପରେ ଅଦା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକୁ ରସରୁ କାଢ଼ାଇ ନେଇ ମାଟି ବା ପଥର ପାତ୍ରରେ ବନ୍ଦ କରି ରଖ ।

ସୁଶ୍ରୀ କରବୀ ।

ମାଛ କଟଲେଟ—

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ପ୍ରଚଳନ ସହିତ, ଚପ୍ କଟଲେଟର ବହୁଳ ରନ୍ଧନ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ମାଂସର ପେପର୍ ଚପ୍ ବା କଟଲେଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ମାଛର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ହୁଏ । ରନ୍ଧନ କରି ପାରିଲେ, ମାଂସଠାରୁ ଏ କଟଲେଟ ସୁସ୍ୱାଦୁ ହୁଏ ।

ବଡ଼ ମାଛର କଟଲେଟହିଁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ । ସେରେ ରୋହି ବା ଭେକଟି ମାଛ । ଡ଼ିମ୍ବ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟା । ବିସ୍କୁଟ ଗୁଣ୍ଡା ଅଧପାଏ । ଅଦା ରସ ଦେଢ଼ ଭରି ଠାରୁ ପିଆଜ ରସ ଛଟାଙ୍କିଏ ଠାରୁ ଟିକେ କମ ଗୋଲମରିଚ ଗୁଣ୍ଡା ଭରିଏ । ଗୁଜୁରାଟି ଗୁଣ୍ଡା ଚାରିଅଣା ଓଜନ । ଡାଲଚିନି ଗୁଣ୍ଡା ଚାରିଅଣା ଓଜନ । ଲବଙ୍ଗ ଗୁଣ୍ଡା ଲୁଣ ପରିମାଣ ଅନୁସାରେ ମୋଟାମୋଟି ତେଲ ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ ପାଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରଖ ।

ପେଟି ମାଛ [ଯହିଁଥିରେ କଣ୍ଟା ନଥାଏ] ସେହି ଅଂଶହିଁ କଟଲେଟ ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ । ଏହି ପ୍ରକାର ମାଛର ଅଂଶକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି କାଟି, କାତି ଛଡ଼ାଇ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଘଷି ଧୋଇ ନେବାକୁ ହେବ । ତତ୍ପରେ ଦେଢ଼ ପିଢ଼ା ବା ବେଲଣା ପେଡ଼ ଉପରେ ରଖି ହୁଗିରେ ଫୋଡ଼ ଫୋଡ଼ କର । ଯେପରି ଚେପଟା ପରି ହୋଇଯାଏ । ଏଥର ଯତ୍ନକରି ସଜାଇ ଅନ୍ୟପାତ୍ରରେ ରଖ ।

ଡ଼ିମ୍ବ ଗୁଡ଼ିକ ଭାଙ୍ଗି, ତାହାର ଭିତର ଜଳ ଓ ଚେଖରେ ଏକତ୍ର ମେଣ୍ଟି, ଲୁଣ ଓ ସମୁଦାୟ ମସଲା ମେଳ ପୁଣି ଫେଣ୍ଟି ଦିଅ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କଟା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଛଖଣ୍ଡକୁ ଏହି ଫେଣ୍ଟା ଡିମ୍ବରେ ବୁଡ଼ାଇ ବିସ୍କୁଟ ଗୁଣ୍ଡାରେ ଉଭୟ ପାଖକୁ ଓଲଟାଇ ପାଲଟାଇ ଖାଇ ଅନ୍ୟ ପାତ୍ରରେ ରଖ—ସମସ୍ତ ମାଛ ଏହିପରି କରି ବିସ୍କୁଟର ଗୁଣ୍ଡା ଗୋଳାଇ ସାରିଲେ ପାକ ପାତ୍ର ଚୁଲିରେ ବସାଇ ତେଲ ଢାଳିଦିଅ । ତେଲ ଗରମ ହୋଇ ଧୂଆଁ ବାହାରି ଗଲେ, ଖଣ୍ଡି ଖଣ୍ଡି ମଳାଇ ଭାଜି ଦିଅ । ଏହିପରି କଲେ ବଡ଼ ସ୍ୱାଦୁ ଲାଗେ ।

ସୁଶ୍ରୀ—ଅନୁପମା

ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ବିବୃତି

କେତେ ସଂଖ୍ୟା ହେବ ନାରୀ ବିଭାଗ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୃଷ୍ଠା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କଲେହେଁ—ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀ ମହଲର ସହାନୁଭୂତି ଅମେ ପାଇ ନାହୁଁ । କେଉଁଠି ତ୍ରୁଟି ରହିଯାଉଛି । ତାହାରି ପାଠିକା ଶ୍ରେଣୀ ତାହା ଦର୍ଶାଇ ଦେଲେ ବାଧିତ ହେବୁଁ ।

ଗତ ୧୪ ସଂଖ୍ୟାରେ କଲିକତାର ଜଣେ ୫୨ ବର୍ଷର ବୁଢ଼ା ଦ୍ୱିତୀୟ ସୋଲ୍ ଯେଉଁ ପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ—ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲୁ । ଖାଲି ଅଣ୍ଟାରୁ ସୁଶ୍ରୀ ବେଲରାଣୀ ଦାସ ନାମରେ ଜଣେ କେହି ତାର କଡ଼ା ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଉତ୍ତରରେ କେତେକ ଯଥାର୍ଥତା ଥିବାରୁ ଭାଷା ମୂଳସ୍ୱରୂପ କରି ପୁଣି ଲେଖିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରି ବେଲରାଣୀଙ୍କ ଠାରୁ ପତ୍ର ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଦେଖାଗଲା ଯେ ବେଲରାଣୀ ଛଦ୍ମନାମ । ପତ୍ର ପ୍ରେରକ ଛଦ୍ମବେଶୀ ବା ବେଶିନୀ ଯେ ହୁଅନ୍ତୁ ଏହା ଆମ ଦେଶର ଲୋକ ଚରିତ୍ର-ରେ କଳଙ୍କ ଆଣିଛି ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଜ ଏକ ଉତ୍ସାହ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷା ଜଣେ ସାଧୁଙ୍କ ନିକଟରୁ ଅସିଛି । ସମ୍ବଲପୁର ଗୌର ମଠର ସ୍ୱାମୀଜୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ସ: ଏ: ପରମ୍ପରା ମହାଶୟ ଙ୍କ ଲେଖିଛନ୍ତି—ଯଦି ବୁଢ଼ା ଅନନ୍ତପ୍ରା 'ସୋଲ ଅପା' ଅବସ୍ଥାରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରେ ଭାଷା କର କୁଲ୍ୟାନ୍ତି ତେବେ ସେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମଠରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ଠାକୁର ସେବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଯୋଗ କରିବାର ସୁବିଧା ଦେବେ ।

ସମ୍ପାଦକ ।

ଚିତାଚିତ୍ର

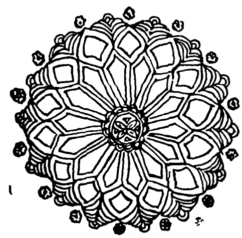

ସୁଶ୍ରୀ ଶାନ୍ତି (ବାଲେଶ୍ୱର)

ବୁଣାବୁଣୀ

ସ୍ୱେଟରର ନମୁନା

୧—୮ଘରରେ ଘର ନେବାକୁ ହେବ, ୧ଘର, ବେଣୀ—୧—* ୧ ସୋଜା ୨ ଉଲଟା ୩ ସୋ, ୨ଓ, * ପୁନର୍ବୃତ୍ତି କର, ଶେଷରେ ୧ ସୋ,

୨—*୧ଓ, ୨ ସୋ, ୩ଓ, ୨ସୋ, * ୧ଓ

୩—*୧ ସୋ, ୨ ଓ, ସାଃ ସୂ ୧ ସୋ, ୧ ସୋ, ଅଗ ଘର ଏଇ ଘର ଉପରେ ପଡ଼େଇ ଦିଅ ସାଃ ସୂଃ ୨ଓ * ୧ ସୋ,

୪—ଦ୍ୱିତୀୟ ଲାଇନ୍ ପରି—

(୨)

୬ ଘର ହୁଡାବନେ ଘର ନେବ ୧—

୧ ସୋ, ୧ ଓ, ସାଃ ସୂଃ ୧ ସୋ, ୧ଓ, ୧ ସୋ,

୨—୧ଓ, ୧ସୋ, ୨ଓ, ୧ସୋ, ୧ଓ,

୩—୧ସୋ, ୧ଓ, ୧ସୋ, ସାଃ ସୂଃ ୧ଓ, ୧ ସୋ,

୪—ଦ୍ୱିତୀୟ ଲାଇନ୍ ପରି କରିବ—

—ସୁଜାତା

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଦାୟ

ଲେ—ଶ୍ରୀ ଜୀବନା ନନ୍ଦ ପାଣି

ଡାଠାଷ ସମ୍ପାତେ ଯେବେ ଆମନ୍ତିଲ ସଖି,
ଯୁଗଗୀଛ ସୁପ୍ତୋର୍ଣ୍ଣିଲ ମାୟା,
ଉନ୍ମତ୍ତ ମଦିର ଛାୟା
ଯୌବନର; ସାଥେ ତାର ଯାଇଥିଲ ଲଖି ।
ଗୀରବ ସେ ନିବେଦନ; କିନ୍ତୁ ଚକ୍ଷୁ କୋଣେ
ଝଲକିଲ ଶତ ମୂକ ଭାଷା
ବୃନ୍ଦ୍ରିତ ଋକ୍ତର ଲାଳସା
ଭରିଥିଲ ଯାହା ତବ ବ୍ୟଥାତୁର ପ୍ରାଣେ ।

ଛନ୍ଦି ପାରିଥିଲ ତାରେ, ତଥାପି ଅବେଗେ
ଡାକଥିଲ ହେବାକୁ ଅମୃୟା
ପ୍ଲେଟୋନିକ ଗୃଲେ, ଅଗୋ ପ୍ରିୟା
ବନ୍ଧୁବଧ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚରଣେଷଣ ସଙ୍ଗେ ।
ତୁମକୁ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କାବ୍ୟର ବିଳାସେ
ଡାକଥିଲ ଗୁପ୍ତ ଅଭିସାରେ
କାଠଯୋଡ ଅଂଧାରିତ ଘରେ
ଅସିବାକୁ ସଂଗୋପନେ ଅଭିସାର ବେଶେ ।
ଅଳୀକ ସେ ଉନ୍ମାଦିତ ଦାନ ପ୍ରତିଦାନ
ଯୌବନର ଅସହ୍ୟ ବ୍ୟର୍ଥତା
ଘେନିଗଲ୍ଲ ପରିଚୟ ଟୀକା
ଦେହର ଅକୂଳ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲ ସମାଧାନ ।

ସତ୍ୟକଥା ଶହର-ବାଂଛିତ
ମାନସ-ଗୋଷ୍ଠିକରେ ତୁମର
ଅପମ୍ଭବ-ଅମିୟ ସାଗର
ଆମ୍ଭର ପୁଷ୍କର-ତୀର୍ଥ, କଳନା ଅତୀତ ।
ପଙ୍କଜ ଲାଂଛିତ ମୁଖେ ଜାଣେ ଯାହାଥିଲ
ଥିଲ ନାହିଁ ଛାୟା କବିତାର,
କିଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କିଛି ପାଉଡାର,
କିଛି ଲାଳସାର ସ୍ପୃହା ବୟସର ଲୀଳା ।
ପାଠଲ-ପେଲ୍ଲବ-ଗଣ୍ଡ, ସୁଷମା ଅଙ୍ଗର,
ଉଚ୍ଛଳ-ଦୃପ୍ତ-ଯୌବନ,
ନାସିକ୍ଷର ମହା ସମ୍ମାନ,
କନ୍‌ଭୋକେସନ୍ ଦେଇ ମୂଲ୍ୟ ମାଗିଲ ତାହାର ।

ନୁହେଁ କାଳ୍ପନିକ ରଙ୍ଗୀନ-ଆକାଶ-କୁସୁମ
ମାନବର ଯାହା ସାଧ୍ୟାତୀତ
କିଂବା ଲୋକାତୀତ
କିଛି ଏକ ଦାନ୍ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୋଗ୍ୟ ସମ ।

ମାଗିଥିଲ କଳକଣ୍ଠେ କେତେଗୋଟି ମୁଦ୍ରା
ପ୍ରସାଧାନ କିଣିବାକୁ କିଛି ।
ସୁରେ ତବ ଯାଇଥିଲ ମିଶି
ପୂର୍ବ ଉତ୍ସବର ଅବସାଦ ତନ୍ଦ୍ରା ।

ଏହି ତୁଚ୍ଛ ପ୍ରତିଦାନ ମାଗିଲ ଗୋ ସହି
ମାତ୍ର କେତୋଗୋଟି ଟଙ୍କା
ଦେବାରେ ତ ନାହିଁ ମୋ ଆକାଂକ୍ଷା
ଦେଇଥାନ୍ତି କୋଟି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମୁଦ୍ରା
ପଦ ତଳେ ଥୋଇ ।

ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବଢ଼ିପାରେ ଜାଣେ ମନେ ଭୟ
ହୋଇଲେ ଦେଶନ୍ତ ପ୍ରିୟା
ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ୍ତ ତବ ସ୍ତୂବ୍ଧ ହିୟା
କିନ୍ତୁ ନାହିଁ ର । (ତେଣୁ) ବିଦାୟର
ହୋଇଛି ସମୟ ।

ରମଣଙ୍କ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ପରେ ଯାହା ଅଦିର୍ଷ୍ଟିତ
ସେଷେ ଅଦି ଦୈବକ
[ଦ୍ୱିଧ ସେହି ଦୈବର ନିନ୍ଦୁକ]
ଏତେ "ଇଡ' ରସ ଦେଲ (ସେଣ) ମୁଁ
ସଗୃ ରସିକ

ଯଦି ଇଚ୍ଛା ଜାଗେ ଅଛ ତବ ମାନସରେ
ରେଡ୍ ପେନ୍‌ସିଲ ଦାଗ ଦେଇ
ଲେଖିର ଅଗୋ ପ୍ରିୟ ସହ
"ଖାଉଟିଅ ଖାତା"ରେ ନମ ପୃଷ୍ଠାରେ ପୃଷ୍ଠାରେ ।

O. K. ବିଦାୟ—ବିଦାୟ ଗୋ ସଖି
ମର୍ମ ବେଦନା ଓ ଘୃଣ୍ଣ ଅକୂଳ ହାହାର
ତୁମ ପାଇଁ ଅଛି ଉପହାର ଅଛି ରଖି ।

'ଯୋଗ' 'ବିୟୋଗ' 'ଗୁଣନ' ଓ 'ହରଣ' ଫଳ ଠିକ ହେଲା କି ନା ତାହା ସଂଖ୍ୟାମାନଙ୍କର 'ଏକାଙ୍କ' ସାହାଯ୍ୟରେ ଜାଣିବାର ସହଜ ପ୍ରଣାଳୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଲେଖାର ଅବତାରଣା

'ଏକାଙ୍କ' ବାହାର କରିବାର ଧାରା—

ସୂତ୍ର:—ଯେ କୌଣସି ରାଶି (number) ସ୍ଥ ଅଙ୍କ [digit] ଗୁଡ଼ିକର ସମଷ୍ଟିକୁ "ଏକାଙ୍କ" (single digit) ରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ହେବ।

ଯଦି ଉକ୍ତ ରାଶିର ସମଷ୍ଟି ଏକାଙ୍କରୁ ଅଧିକ ହୁଏ ତେବେ ସେହି ସମଷ୍ଟିର ଅଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ପୁନର୍ବାର ଯୋଗ ଦ୍ୱାରା 'ଏକାଙ୍କ'ରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ହେବ। ଯଥା:—

[କ] ୨୧୨୩୧ ଏହି ରାଶିସ୍ଥ ଅଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକର ସମଷ୍ଟି [୨+୧+୨+୩+୧] =୯, ଏହି 'ଏକାଙ୍କ'୯ରେ ପରିଣତ କରାଗଲା।

ଗଣିତର ନୂତନ ସୂତ୍ର

(ଖ) (୧) ୬୩୪୭୫୮୨ ଏହି ରାଶିସ୍ଥ ଅଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକର ସମଷ୍ଟି ୩୫ ଥିବାରୁ ଏହି ୩୫ର ଅଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ପୁନର୍ବାର ଯୋଗଦ୍ୱାରା ୩+୫= ୮, ଏହି ୮ ଏକାଙ୍କ ରେ ପରିଣତ କରାଗଲା।

[୨] ଏହାକୁ ଅଧିକ ଶୀଘ୍ର ଓ ସହଜରେ କରାଯାଇ ପାରେ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଉପରୋକ୍ତ ରାଶିଟିକୁ ଧରାଯାଉ—୬୩୪୭୫୮୨ ରାଶିସ୍ଥ ଅଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକୁ କ୍ରମରେ ଯୋଗ କରି କରି ଯାଆନ୍ତୁ। ଯେତେବେଳେ ଯୋଗଫଳ ଦୁଇଟି ଅଙ୍କ ବିଶିଷ୍ଟ ରାଶି ହେଉଥିବ, ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଏହି ଦୁଇଟି ଅଙ୍କକୁ ପୁନର୍ବାର ପରସ୍ପର ସହିତ ଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ଏକାଙ୍କରେ ପରିଣତ କରି ସେଥିରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଙ୍କକୁ ଯୋଗ କରିବାକୁ ହେବ ଓ ଏହିପରି ଯାଇ ଏହି କ୍ରମରେ ପରିଶେଷରେ ସହଜରେ ସେହି ଏକାଙ୍କଟିମିଳିବ। ଅର୍ଥାତ୍ ୬୩୪୭୫୮୨ର ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ବା ୬ ଓ ୩ କୁ ମିଶାଇଲେ ଦୁଇ ଅଙ୍କ ବିଶିଷ୍ଟ ରାଶି ୧୦ ହେବାରୁ ଏହି ଦୁଇଅଙ୍କ ଏକ ଓ ଶୂନକୁ ପୁଣି ମିଶାଇଲେ ଏକ, ଏହି ଏକକ ରାଶି ଆସିବ। ତାହାକୁ ପୁଣି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଙ୍କ ୪ ସହିତ ମିଶାଇଲେ ୫ ଅଙ୍କ ହେବ। ଏହି କ୍ରମରେ ୫+୬=୧୧ ଏହା ଦୁଇଅଙ୍କ ବିଶିଷ୍ଟ ରାଶି ହେବାରୁ ୧+୧=୨ ହେଲା। ପୁଣି ୨+୫=୭, ୭+୮=୧୫, ୧+୫=୬, ୬+୨=୮।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ—କୌଣସି ରାଶିସ୍ଥ ଅଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ୯ ଗୋଟିଏ ଅଙ୍କ ଥାଏ, ତେବେ ସେହି ନଅକୁ ବାଦ ଦେଇ ଅନ୍ୟ ଅଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗ କରି ଶେଷରେ ଏକାଙ୍କ ବାହାର କଲେ ସୂତ୍ରର କୌଣସି ବାଧା ଘଟେ ନାହିଁ। ଅର୍ଥାତ୍ ୨୯୩ ରାଶିର ୯ କୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ବାକି ୨+୩=୫ ଏହି ଏକାଙ୍କ ବାହାର କଲେ ୨୯୩ ରାଶିର ଏକାଙ୍କରେ କୌଣସି ବାଧା ଘଟିବ ନାହିଁ।

ଏହି ସୂତ୍ରଟି ଦଶମିକ ରାଶିରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ।

ସୂତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ:—

ଯୋଗ—ଯଦି ଯୋଗକ୍ରିୟା ଠିକ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଉକ୍ତ ସୂତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରି ଯୋଗର ଦତ୍ତରାଶି ମାନଙ୍କରେ ଥିବା ସବୁ ଅଙ୍କ ମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ଏକାଙ୍କ ବାହାରେ ତାହା ଯୋଗ ଫଳର 'ଏକାଙ୍କ' ସହିତ ସମାନ ହୁଏ।

ଉଦାହରଣ:—

୫୩୭
୪୨୮   ୬ ———————— ୬
୩୯୧
———
୧୩୫୬

୫୩୭, ୪୨୮ ଓ ୩୯୧ ଏହି ରାଶି ମାନଙ୍କରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଅଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକର 'ଏକାଙ୍କ' ୬ ଅଟେ। ଏହି ୬କୁ ଗୋଟିଏ ରେଖାର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରଖ। ଓ ଯୋଗଫଳ ୧୩୫୬ରାଶିର 'ଏକାଙ୍କ' ମଧ୍ୟ ୬ ଅଟେ, ଏହି୬କୁ ରେଖାର ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରଖ। ଏହିପରି ଯୋଗ ସଂଖ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକର ଏକାଙ୍କ ଓ ଯୋଗ ଫଳର ଏକାଙ୍କ ସମାନ ଥିଲେ ଯୋଗଫଳ ଠିକ୍ ହୋଇ ଜଣାଯିବ।

ବିୟୋଗ:—

ଗୋଟିଏ ତ୍ରିଭୁଜ ଅଙ୍କନ କର ଉପରୋକ୍ତ ସୂତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରି ବିୟୋଗ ମୂଳ ରାଶି ବା ଯେଉଁ ରାଶିରୁ ବିୟୋଗ କରିବାକୁ ହେବ ଓ ବିୟୋଜ୍ୟ ରାଶି ବା ଯେଉଁ ରାଶି ବିୟୋଗ କରାଯିବ ସେହି ରାଶି ଦ୍ୱୟ ଓ ବିୟୋଗ ଫଳ ଏମାନଙ୍କର 'ଏକାଙ୍କ'ମାନ ବାହାର କରି କ୍ରମରେ ତ୍ରିଭୁଜର ଶୀର୍ଷ କୋଣ ଓ ଭୂମିର ବାମ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରଖ। ଯଦି ବିୟୋଗ ଫଳ ଠିକ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଭୂମିର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଏକାଙ୍କ ଦ୍ୱୟର ସମଷ୍ଟି (ଏକାଙ୍କ) ଶୀର୍ଷ କୋଣସ୍ଥ ଏକାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସମାନ ହୁଏ।

ଉଦାହରଣ:—(କ) ୫୩୭
୩୯୧
———
୧୪୬

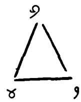

[ଖ] ୬୫୨
୨୧୪
———
୪୩୮

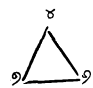

[କ]ର ୫୩୭ ଓ (ଖ) ର ୬୫୨, ଏମାନଙ୍କର ଏକାଙ୍କମାନ ଯଥାକ୍ରମେ ୬ ଓ ୪ [କ] ଓ [ଖ] ତ୍ରିଭୁଜର ଶୀର୍ଷ କୋଣରେ ରଖ।

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଜୀବନାନନ୍ଦ ଦାସ

[କ]ର ୩୯୧ ଓ ୧୪୬ ଓ (ଖ) ର ୨୧୪ ଓ ୪୩୮ ଏମାନଙ୍କର ଏକାଙ୍କମାନ ଯଥାକ୍ରମେ [କ]ରେ ୪ ଓ ୨ ଓ [ଖ]ରେ ୭ ଓ ୬ [କ] ଓ [ଖ] ତ୍ରିଭୁଜର ଭୂମିର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଯଥାକ୍ରମେ ରଖ।

(କ) ଓ (ଖ) ତ୍ରିଭୁଜ ଦ୍ୱୟର ଭୂମିର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱର ଅଙ୍କ ମାନଙ୍କର ସମଷ୍ଟିର ଏକାଙ୍କମାନ ଯଥାକ୍ରମେ ୪+୨=୬ ଓ ୭+୬=୧୩, ଅର୍ଥାତ୍ ୧୩ର ଏକାଙ୍କ ୧+୩=୪ ଅଟେ। ଏହି ୬ ଓ ୪ ଯଥାକ୍ରମେ (କ) ଓ [ଖ] ତ୍ରିଭୁଜର ଶୀର୍ଷ କୋଣ ସଙ୍ଗେ ସମାନ।

[୧୩ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ]

ଗୁଣନ—ଗୋଟିଏ ସରଳରେଖା କାଟ । ଉପରୋକ୍ତ ସୂତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରି ଗୁଣ୍ୟ ଓ ଗୁଣକର ଏକାଙ୍କଦ୍ୱୟ ତାହାର କଟ ସରଳ ରେଖାର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରଖ । ଏହି ଏକାଙ୍କ ଦ୍ୱୟକୁ ଗୁଣି ଗୁଣନ ଫଳର ଏକାଙ୍କ ତାହାର କଟ ସରଳ ରେଖାର ଉପରେ ରଖ ଓ ମୂଳରାଶି ମାନଙ୍କର ଗୁଣନ ଫଳର ଏକାଙ୍କ ତାହାର କଟ ରେଖା ତଳେ ରଖ । ଯଦି ଗୁଣନ କ୍ରିୟା ଠିକ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ସରଳ ରେଖାର ଉପର ଓ ତଳ ଅଙ୍କ ଦ୍ୱୟ ସମାନ ହେବ ।

ଉଦାହରଣ—୩୭୪   ୮
          ୭୯   ୫ ———— ୭
       ୨୯୫୪୬   ୮

୩୭୪ ଓ ୭୯ ରାଶି ମାନଙ୍କର ଏକାଙ୍କ ଦ୍ୱୟ ୫ ଓ ୭ ରେଖାର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅବସ୍ଥିତ । ୫ ଓ ୭ ର ଗୁଣନ ଫଳ ୩୫ର ଏକାଙ୍କ (୩+୫)=୮ ଅଟେ ଓ ମୂଳ ରାଶି ମାନଙ୍କର ଗୁଣନ ଫଳ ୨୯୫୪୬ ର ଏକାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ୮ ଅଟେ ।

ହରଣ:—ଉପରୋକ୍ତ ସୂତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଭାଜକ, ଭାଗଫଳ ଓ ଭାଗ ଶେଷ ମାନଙ୍କର ଏକାଙ୍କମାନ ବାହାର କରି ଗୋଟିଏ ସରଳ ରେଖାର ଯଥାକ୍ରମେ ବାମପାର୍ଶ୍ୱ, ଉପର ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱ ଓ ତଳେ ରଖ । ଭାଗକ୍ରିୟା ଠିକ ହୋଇଥିଲେ, ଯେପରି ଭାଜକ×ଭାଗଫଳ+ଭାଗଶେଷ=ଭାଜ୍ୟ ହୁଏ ସେହିପରି ଏହି ରେଖାର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଏକାଙ୍କ ଦ୍ୱୟ ଅର୍ଥାତ ଭାଜକ ଓ ଭାଗ ଫଳର ଏକାଙ୍କ ଦ୍ୱୟକୁ ଗୁଣି କରି ତହିଁରେ ରେଖା ତଳ ଅଙ୍କ ବା ଭାଗ ଶେଷର ଏକାଙ୍କ ଯୋଗ କଲେ ଯେଉଁ ଫଳ ହେବ ତାହାର ଏକାଙ୍କ, ରେଖାର ଉପର ଅଙ୍କ ବା ଭାଜ୍ୟର ଏକାଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ହେବ ।

ଉଦାହରଣ:—

୫୨୭) ୭୩୪୬୫ (୧୩୯
       ୫୨୭
       ୨୦୭୬
       ୧୫୮୧
       ୪୯୫୫   ୭
       ୪୭୪୩   ୫ ———— ୪
        ୨୧୨   ୫

୫୨୭, ୭୩୪୬୫, ୧୩୯ ଓ ୨୧୨ ଏହି ରାଶି ମାନଙ୍କର ଏକାଙ୍କମାନ ଯଥାକ୍ରମେ ୫, ୭, ୪ ଓ ୫ ଉପର ସରଳ ରେଖାରେ ଦର୍ଶିତ ହୋଇଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ୫×୪+୫=୨୫ର ଏକାଙ୍କ [୨+୫]=୭ ରେଖାର ଉପର ଅଙ୍କ ୭ ସଙ୍ଗେ ସମାନ ।

(ଗଣିତ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ ଏ ସୂତ୍ର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପାଇଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁଁ ।—ସଂପାଦକ)

ଶସ୍ତା ଓ ସୁନ୍ଦର ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣନ୍ତୁ

ଆମ୍ଭର ସବୁଠାରୁ ବଢ଼ିଆ ପଦାର୍ଥ ଲେଭର ଘଡ଼ି ଭଳିଆ ମାନଙ୍କରେ ନୂତନ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାରମାନ ଅତି ଶସ୍ତା ଦରରେ ବିକ୍ରି କରିଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛୁଁ । ଏହି ଅଳଙ୍କାରର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତା ଓ ଚମତ୍କାରିତା ଖାଣ୍ଟି ସୁନାର ସଦୃଶ । ଏକ ସଙ୍ଗରେ ହାର, ଗୁଆଡ଼ି କଙ୍କଣ, ହାଲେ କାନଫୁଲ, ଦୁଇଗୋଟି ମୁଦି ସମେତ ସର୍ବମୋଟ ୫ ୨୬୯ ର ମାଲ ମାତ୍ର ୫ ଟଙ୍କାରେ ଦିଆଯିବ । ମାଲ ପସନ୍ଦ ନ ହେଲେ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯିବା ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ଶୀଘ୍ର ଅର୍ଡର ନ ଦେଲେ ହତାଶ ହେବେ । ସମସ୍ତ ଚିଠିପତ୍ର ଇଂରାଜୀରେ ଲେଖିବାକୁ ହୁଏ ।

House of commerce
71 G. B. Rd [D. B.]
DELHI

ହାଇଡ୍ରୋସିଲ

ଆମ୍ଭର 'ନୋଭୋଲାଇନ ଅଏଲ' ଦ୍ୱାରା ହାଇଡ୍ରୋସିଲ ଅଣ୍ଡକୋଷ ଗୋଦର, ଫାଇଲେରିଆ, ଗଣ୍ଠିବାତ ଆଦି ଅଷ୍ଟପ୍ରହର ଭିତରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ । ମୂଲ୍ୟ ୫ ୩୯, ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଔଷଧ ଯୋଗାଡ଼ର ବଟି ଦାମ ୫ ୨୯ ଡା: ମା: ୫୦ୀ୬୦ ।

ପେଟ ବ୍ୟଥା

କଲିକ୍ ପେନ୍, ପେଟଫମ୍ପା ଆଦି ଯାବତୀୟ ଉଦର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ ନିଦ୍ରା ଓ କ୍ଷୁଧା ନ ହେବା ଆଦି ରୋଗ ଆମ୍ଭର 'ପରିତ୍ରାଣ' ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ହୁଏ ଓ ନିୟମିତ ସେବନ କଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ମୂଲ୍ୟ ୫ ୩୯, ଡା ମା: ୫୦ୀ୬୦ ।

Kaviraj S K. Chakravarty (D. C.)
126/2 Hazra Road, Calcutta 26

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଋତୁକାରୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଆଦୌ ହାନି କାରକ ନୁହେଁ । ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫୯ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦ୀ୬୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟୁବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହାନି, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବହୁ ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୨୯—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୫୦ୀ୬୦ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟୀ ଯୁକ୍ତହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

Kaviraj K. M. KAVYATIRTHA (D. G.)
70, Cornwallis St., Calcutta

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା
କେଶରଞ୍ଜନ ତେଲ
ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧଳା ଦାଗ, ମେହ ଓ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ବିଜ୍ଞାପନ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏଜେନ୍ସୀ
ରାଣୀହାଟ
କଟକ

ମୋତିଲାଲ—

ଗତ ସଂଖ୍ୟାରେ 'ମୋତିଲାଲ'ଙ୍କ ଜୀବନ-ଦୀ ପଢ଼ି ଦେଖିଥିଲି, ଯାହା ଭିତରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଅଭ ଗୋଟିଏ ମଜାଘଟଣା ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯାହାକି ପର ପତ୍ରିକା ମାନଙ୍କରେ ଅନେକ ଦିନ ପରେ ହଠାତ୍ ବାହାରିଛି । ଘଟଣାଟି ଏହି ଯେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁବେଳେ ପଣ୍ଡିତ ଜବାହାରଲାଲ ନେହୁରୁ ବମ୍ବେ ଆସି 'ଏମ୍ପାୟର ଷ୍ଟିମ୍'ର ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ ଘାଟରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଉଥିଲେ, ସେହି ଏକା ଜାହାଜରେ ଅଭିନେତା ମୋତିଲାଲ ମଧ୍ୟ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଉଥିଲେ । ମୋତିଲାଲ ଜାଣି ନଥିଲେ ଓ ଭାବି ନଥିଲେ ଯେ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ତାଙ୍କର ପାଖ ଡବାରେ ବସିଛନ୍ତି ବୋଲି । ହଠାତ୍ ଯେଉଁବେଳେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ଓ ଏହି ସୌଭାଗ୍ୟର ସୁବିଧା ନେଇ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁଙ୍କ ସହିତ କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲା; କିନ୍ତୁ ଉପାୟ କଣ ? କିପରି ଆରମ୍ଭ କରିବେ ? ଶେଷକୁ ତାଙ୍କ ମନରେ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ଜାହାଜ ଘାଟରେ ଥିବା ଯେଉଁ ବାଳକଟିକୁ ଡାକି ତାଙ୍କର ସିଗାରେଟ ଡବାଟି ଖୋଲି, ତାହା ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିବାକୁ ବାଳକଟି ନେଇଗଲା ଓ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ସିଗାରେଟ ଟିଏ ନେଲେ ଖୁସିରେ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ମୋତିଲାଲଙ୍କ ଠାରେ ଦିଆସିଲି ମାଗିଲେ । ମୋତିଲାଲ କିପରି ଭାବରେ କୃତାର୍ଥ ହୋଇଥିବେ ତାହା ପାଠକେ ଅନୁମାନ କରି ପାରିବେ । ଯା' ହେଉ ଅଳ୍ପ ଆରମ୍ଭରେ ଯେଉଁବେଳେ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ସ୍ୱାଙ୍କର ନାମ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ବିଷୟ ପଚାରିଲେ ସେତେବେଳେ ମୋତିଲାଲ କିଛି କହିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ଫେର୍ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ "ମୋତିଲାଲ" ଓ "ସିନେମା ଅଭିନେତା" । ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ସ୍ୱାଙ୍କର ଅଭିନୟର ତାରିଫ କରିଥିଲେ (କାରଣ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରଟିଏ ସିନେମାଁ ମଧ୍ୟ ମୋତିଲାଲଙ୍କ) ଓ ଆଲାପ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ମୋତିଲାଲ ନିଜର ମେଳାପୀ ଓ ରସିକତା ଗୁଣରେ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁଙ୍କୁ ଯାତ୍ରାଟିରେ ବେଶ୍ ଖୁସି କରାଇ ପାରିଥିଲେ । ଯାତ୍ରା ଶେଷରେ ସ୍ପଷ୍ଟତେ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଦୀର୍ଘ ତିନିଘଣ୍ଟା କାଳ ଯାତ୍ରାଟିକୁ ସେ ବେଶ୍ ଉପଭୋଗ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଆମର ଅଭିନେତାମାନେ ତାହାହେଲେ ସମୟ ସମୟରେ ଆମର ବଡ଼ ବଡ଼ ନେତାମାନଙ୍କୁ ଆମୋଦ ଦେଇ ଦେଶର କଲ୍ୟାଣ କରୁଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ।

× × ×

'ପୁରସ୍କାର' ।—

ଗତ ସାତ ତାରିଖରେ ବମ୍ବେର 'ଲିବାର୍ଟି' ସିନେମାଗୃହରେ ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସାମ୍ବାଦିକ ମାନଙ୍କର ସଂଘ [?, ଏପରି ସଂଘ ଥିବାର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣା ନଥିଲା] ତରଫରୁ ଗୋଟିଏ ସଭାହୋଇ ୧୯୦୮ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତେ ପୁରସ୍କାର ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି । ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀ ପୁରସ୍କାର ବିତରଣ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚରିତ୍ର ଅଭିନେତା—ମଢହର୍ ଖାଁ ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତା—ଦଲୀପକୁମାର ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଅଭିନେତା—ଅଲନାସୀର ।

"ସୋନା ଲସା"—ବୀଣା

ଭାରତୀୟ ଇଂରାଜୀ ଅଭିନେତା—ସାବୁ ।

ଅଭିନୟ ପାଇଁ ବିଶେଷ ସମ୍ମାନ—ଦେବୀକାରାଣୀ

ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଚରିତ୍ରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତ୍ରୀ—ନାରଗୀସ୍ ।

ନୂତନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତ୍ରୀ—ନିଗାରସୁଲତାନା

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୁମଞ୍ଜିତ ଚିତ୍ର—ଦର୍ଦ୍ ଓ ପହିଲା ନଜର୍

ସଙ୍ଗୀତ ନିର୍ଦେଶକ—ନଉଶାଦ ଅଲି ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରିଚାଳିକା ଅଭିନେତ୍ରୀ—ବୀର ବେଟା । ଗାୟକ—ନାରାୟଣ ରାଓ ବ୍ୟାସ୍ ।

ଅଭିନୟ ପାଇଁ ସର୍ବଗୁଣାଳଙ୍କୃତା—ସୁରେୟା

× × ×

"ଟ୍ୟାକସ"—ଖବର ମିଳୁଛି ଯେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ସରକାର ପ୍ରଦେଶରେ ଚଳୁଥିବା "Entertainment Tax" କୁ ୫୦ % ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ବଢ଼ାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏହାରି ପ୍ରତିବାଦ କରି ସିନେମା ଗୃହକର୍ତ୍ତାମାନେ ଗତ ଅପ୍ରେଲ ପହିଲା ଠାରୁ ଧର୍ମଘଟ କରି ସିନେମା ପ୍ରଦର୍ଶନ ୧ ସପ୍ତାହ ବନ୍ଦକରି ଦେଇଥିଲେ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପହିଲା ଦିନ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ରଖି-ବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିଛନ୍ତି ।

× ÷ +

'ସିନେମାଟୋଗ୍ରାଫ୍ ବିଲ୍':—

ଗତ ଅପ୍ରେଲ ଆଠ ଓ ନଅ ତାରିଖରେ ଭାରତୀୟ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ବିଲ୍ ପାସ୍ କଲେ ତା ଭିତରେ ସବୁଠାରୁ ଲମ୍ବା ବିଲ୍ ଥିଲା ସିନେମାଟୋଗ୍ରାଫ୍ ବିଲ୍ । ତେଣୁ ପର ଚିତ୍ର ଛୋଟପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ତାର ବିଚାର କରାଗଲା । ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇ A ଏବଂ U ଭାବେ ଚିହ୍ନିତ କରାଯିବ । A (Adult) ଚିହ୍ନିତ ଚିତ୍ରକୁ କେବଳ ୧୮ ବର୍ଷରୁ ବଡ଼ ଫିଲ୍ମ ନେ ଦେଖି ପାରିବେ ଏବଂ U (Universal) ଚିତ୍ରକୁ ସମସ୍ତେ ଦେଖି ପାରିବେ ।

ସମ୍ବାଦ ବିଭାଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦିବାକର କହିଲେ ଉପରୋକ୍ତ ବିଲ୍‌ଟିରେ 'ସେନ୍‌ସୋର ବୋର୍ଡ'ଙ୍କୁ କେଉଁ ଚିତ୍ର ୧୮ ବର୍ଷରୁ ଛୋଟ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦିଆ ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ତାହା ବିଚାର କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯିବ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଦୁର୍ଗାବାଈ ଉପରୋକ୍ତ ବିଲ୍‌କୁ ସ୍ୱାଗତ କରି କହିଥିଲେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଛୋଟପିଲାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ବାରଣ କରିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାମୂଳକ ଚିତ୍ର ଯୋଗାଇବା ଦରକାର ।

ଆମର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ କହିଲେ ଛୋଟପିଲାଙ୍କ ଓ ବଡ଼ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକାବେଳେ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଗୃହମଧ୍ୟ ଅଲଗା ହେବା ଦରକାର କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହେଲା ନାହିଁ । ଶ୍ରୀ ଯଶ୍‌ପଦ ରାଏ କପୁର କହିଲେ ଅଠରବର୍ଷରୁ ଛୋଟ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଘୋଡ଼ଦୌଡ଼ ଖେଳ ଦେଖିବା ପାଇଁ ବାରଣ କରିବା ଦରକାର । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟ ଗୃହୀତ ହେଲାନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ବି, ଏନ୍, ମୁନାଭାଲ୍ଲ ଆଗତ କଲେ ଯେ ମାଆମାନେ କେବଳ ତିନି ବର୍ଷରୁ ଛୋଟପିଲାମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ସିନେମା ଦେଖି ପାରିବେ । ଏହା ଗୃହୀତ ହେଲା । ÷ + +

ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ ଦାଶ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଧୁସୂଦନ ଦାସ

କ୍ଷଣଜନ୍ମା ମହାପୁରୁଷମାନେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପରି ସଂସାରରେ ସୁଖ ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରନ୍ତି ସତ୍ୟ, ମାତ୍ର ମେଧା, ଅଲୌକିକ ପ୍ରତିଭା ଅଛି। ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନା ବଳରେ ନାନା ବାଧା ପ୍ରତିବନ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ଅଟଳ ରହି ଉନ୍ନତିର ସୋପାନକୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି। ଏହି କ୍ଷଣଜନ୍ମା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମଧୁବାବୁ ଏକତମ।

କଟକରେ, ୧୮୪୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ, ମଇ ୨୮ ତାରିଖରେ ସତ୍ୟଭାମାପୁର ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲେ। ପିତା ଚୌଧୁରୀ ରଘୁନାଥ ଦାସ ଓ ମାତା ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା-ଦେବୀଙ୍କର ସେ ନୟନର ତାରା ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ପିତାମାତା ତାଙ୍କୁ ଗୋବିନ୍ଦ ବଲ୍ଲଭ ଓ ତାଙ୍କ ସାନଭାଇଙ୍କୁ ଗୋପାଳ ବଲ୍ଲଭ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ।

ସେ ୧୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଗାଁ ପାଠ ଶେଷ କରି କଟକରେ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ। ତାପରେ କଟକ ରେଭେନ୍‌ସା କଲେଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲରୁ ଏଣ୍ଟ୍ରାନ୍‌ସ ପାଶ୍ କରି ବାଲେଶ୍ୱରରେ କିରାଣି ଚାକିରି କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପଦିନ ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷୀ ମଧୁବାବୁ ଜ୍ଞାନର ପରିମାର୍ଜନା ନିମନ୍ତେ କିରାଣି ଚାକିରି ତ୍ୟାଗ କରି କଲିକତାକୁ ଏମ୍. ଏ ପଢ଼ିବାକୁ ଗଲେ। ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ ଏମ୍. ଏ. ପାଶ କରିବାରେ ସେ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ। ଇଂରାଜୀ ଛଡ଼ା ସେ ଗଣିତ, ଇତିହାସ ଓ ଭୂଗୋଳରେ ମଧ୍ୟ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଲାଭକରିଥିଲେ। ତାପରେ ସେ ଶିକ୍ଷକ ହୋଇଥିଲେ। ସେ ଶିକ୍ଷକ ହୋଇଥିବା ସମୟରେ ଓକିଲାତି ପଢ଼ି କଲିକତା ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ବି,ଏଲ୍ ପାଶ୍ କରିଥିଲେ। ତାପରେ ସେ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଓକିଲ ହୋଇଥିଲେ।

ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ଦୁର୍ଗମ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା। ତାଙ୍କର ସହ-ଧର୍ମିଣୀ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ ତେଣୁ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ମାନଙ୍କର ଲାଳନ ପାଳନ ଭାର ତାଙ୍କୁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଲା। ଏତେ ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରୁଥିବା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅନୁନ୍ନତ ଓଡ଼ିଶା ବିଷୟ ସବୁବେଳେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ। ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠିଲା। ତେଣୁ ସେ କଲିକତା ତ୍ୟାଗ କରି କଟକରେ ଓକିଲାତି କଲେ। କିପରି ଦରିଦ୍ର ଓ ଅନୁନ୍ନତ ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବାଙ୍ଗ ଉନ୍ନତି ହେବ ସେ ସର୍ବଦା ଓ ସର୍ବଥା ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ। ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ସେ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ। ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଅଞ୍ଚଳକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବାହିଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା। ତାଙ୍କର ଉଦ୍ୟମରେ କେତେକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶିଥିଲା।

ମଧୁବାବୁ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି, ବିଦ୍ୟା, ଶକ୍ତି ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଅଧ୍ୟବସାୟ ବଳରେ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ-ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ପାରିଥିଲେ। ସେ ସ୍ୱାଧୀନ ମନା ଥିଲେ। ସେ ବିହାର ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ମତାନ୍ତର ଘଟିବାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଥିଲେ। ସେ ବଡ଼ଲାଟ ଓ ବଙ୍ଗ ଲାଟଙ୍କ ସଭାରେ ସଦସ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ। ସେ ଦୁଇଥର ବିଲାତ ଯାଇ ଓଡ଼ିଶାର ତଥା ଭାରତର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟକୁ ଜଣାଇଥିଲେ।

ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସେ ନାନା ସ୍ଥାନରେ କାରଖାନା ମାନ ବସାଇ ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ଚେଷ୍ଟା ବଳରେ କଟକର ତାରକସି କାମ ଭାରତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ। ଓଡ଼ିଶାର ଚମଡ଼ା ଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସେ କଟକରେ ଜୋତା କାରଖାନା ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ।

ସେ ଜଣେ କବି ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ରଚିତ "କ୍ଷମା କୁସୁମ" ନାମକ ଗୋଟିଏ ଉପନ୍ୟାସ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ବିଶିଷ୍ଟ ଗ୍ରନ୍ଥ। ସେ ଜଣେ ଓଜସ୍ୱୀ ବକ୍ତା ଥିଲେ। ଏହିପରି ତାଙ୍କଠାରେ ଏକାଧିକମେ ବହୁଗୁଣ ସମନ୍ୱୟ ହୋଇ ଥିବାର ଦେଖାଯାଉଥିଲା।

ଏହି ଅନୁନ୍ନତ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ଉଠାଇବାରେହିଁ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କାଳ ବ୍ୟୟିତ ହୋଇଥିଲା। ଶେଷରେ ଦରିଦ୍ର ଓ ଋଣଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ୮୬ ବର୍ଷ ବୟସରେ ୧୯୩୪ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୪ ତାରିଖରେ ଇହ-ଲୀଳା ସାଙ୍ଗ କରି ଅନୁନ୍ନତ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ଅତଳ ଦୁଃଖ-ସାଗରରେ ଭସାଇ ଦେଇ ଅମରଧାମ ମୁଖେ ଗମନ କରିଥିଲେ।

(ଲେଖକ ନାମ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି)

[ପାର୍ଶ୍ୱ ପୁରସ୍କାର]

କେବେ ନହେବି ନଗର ବାସୀ।

ଏହି ମୋର ଜନମର ଥାନ
ଏଇ ଛୋଟ ମାଟି ଗାଁ ମୋର,
ବାଲ୍ୟ ଆଉ କଇଶୋର କାଳ
ସୁଖ ଦୁଃଖ ଭରସା ଦେଇଛି।
ଅଛିଅଛି ଶାନ୍ତି ଦେଇ ମୋର
କହି ଅଛି ଜୀବନ ବସନ୍ତେ,
ନଗରର ଝିଲମିଲ ପ୍ରାସାଦେ
ଭୁଲି ଯିବି ଅବା କେଉଁ ମନ୍ତ୍ରେ।
ପ୍ରକୃତିର ବସନ୍ତ ଉତ୍ସବେ
ନାଚି ନାଚି ଏଇ ମାଟି ଭୂଇଁ,
ସଂସାରର ଶୋଷଣର ଅସହ୍ୟ
ଜିବ ପ୍ରାଣ ଦେଇଛି ସବୁରି
ଧନ ଲିପ୍ସା ମୋତେ ଅଟେ କ୍ଷମା
ଭୁଲିବିରେ ଏଇ ମାଟି କଥା,
ଶୁଷ୍କ ରୁକ୍ଷ ନଗର ବାଟରେ
କାହା ହେବ ଗୁଞ୍ଜିବରେ ମଥା ?
ଯିବ ମାଟି ଭୂଇଁର ସନ୍ଧାନେ
ଜୀବନର ବିପର୍ଯ୍ୟୟେ ହସି,
କହୁଅଛି ପଣ କେବେ ମୁହିଁ
ହେବ ନାହିଁ ନଗରର ବାସୀ।

ଶ୍ରୀ ହରେନ୍ଦ୍ର [?]

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୋତିଲାଲ:—

ଗତ ସଂଖ୍ୟାରେ 'ମୋତିଲାଲ'ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦି' ପଦ ଲେଖିଥିଲି, ସ୍ୱର୍ଗତ ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଜ ଗୋଟିଏ ମଜାଘଟଣା ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯାହାକି ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ମହଲରେ ଅନେକ ଦିନ ପରେ ହଠାତ୍ ବାହାରିଛି । ଘଟଣାଟି ଏହି ଯେ କେତେ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଯେତେବେଳେ ପଣ୍ଡିତ ଜବାହାରଲାଲ ନେହେରୁ ବମ୍ବେ ଆସି 'ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ'ର ଗୋଟିଏ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଉଥିଲେ, ସେହି ଏକା ଉଡ଼ାଜାହାଜ ରେ ଅଭିନେତା ମୋତିଲାଲ ମଧ୍ୟ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଉଥିଲେ । ମୋତିଲାଲ ଜାଣି ନଥିଲେ ଓ ଭାବିନଥିଲେ ଯେ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ତାଙ୍କର ପଛ ଚଉକିରେ ବସିଛନ୍ତି ବୋଲି । ହଠାତ୍ ଯେତେବେଳେ ପଛକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ ହୋଇଗଲେ ଓ ଏହି ସୌଭାଗ୍ୟର ସୁବିଧା ନେଇ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ସହିତ ଟିକିଏ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ କରିବାକୁ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲା; କିନ୍ତୁ ଉପାୟ କଣ ? କିପରି ଆରମ୍ଭ କରିବେ ? ଶେଷକୁ ତାଙ୍କ ମନରେ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ଆସି ପଡ଼ିଥିଲା । ସେ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଥିବା ସେବିକା ବାଳିକାକୁ ଡାକି ତାଙ୍କର ସିଗାରେଟ ଡବାଟି ଖୋଲି, ତାହା ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିବାକୁ ବାଳିକାଟି ନେଇଆସିଲା ଓ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ସିଗାରେଟ ଟିଏ ନେଲେ ଖୁସିରେ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ମୋତିଲାଲଙ୍କ ଠାରୁ ଦିଆସିଲି ମାଗିଲେ । ମୋତିଲାଲ କିପରି ଭାବରେ କୃତାର୍ଥ ହୋଇଥିବେ ତାହା ପାଠକେ ଅନୁମାନ କରି ପାରିବେ । ଯା' ହେଉ ଆଳାପ ଆରମ୍ଭରେ ଯେତେବେଳେ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ସ୍ୱାଙ୍କର ନାମ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ବିଷୟ ପଚାରିଲେ ସେତେବେଳେ ମୋତିଲାଲ ଟିକେ ଥଙ୍ଗେଇବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଫେର୍ ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତେ ସେ କହିଲେ "ମୋତିଲାଲ" ଓ "ସିନେମା ଅଭିନେତା" । ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ସ୍ୱାଙ୍କର ଥଙ୍ଗେଇବାର କାରଣ ବୁଝିପାରି ହସିଲେ (କାରଣ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାଁ ମଧ୍ୟ ମୋତିଲାଲ) ଓ ଆଳାପ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ମୋତିଲାଲ ନିଜର ମେଳାପୀ ଓ ରସିକତା ଗୁଣରେ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ଯାତ୍ରାଟିରେ ବେଶ୍ ଖୁସି କରାଇ ପାରିଥିଲେ । ଯାତ୍ରା ଶେଷରେ ଦୃଶ୍ୟତେ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଦୀର୍ଘ ତିନିଘଣ୍ଟା କାଳ ଯାତ୍ରାଟିକୁ ସେ ବେଶ୍ ଉପଭୋଗ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଆମର ଅଭିନେତାମାନେ ତାହାହେଲେ ସମୟ ସମୟରେ ଆମର ବଡ଼ ବଡ଼ ନେତାମାନଙ୍କୁ ଆମୋଦ ଦେଇ ଦେଶର କଲ୍ୟାଣ କରୁଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ।

× × ×

'ପୁରସ୍କାର' ।—

ଗତ ସାତ ତାରିଖରେ ବମ୍ବେର 'ଲିବର୍ଟି' ସିନେମାଗୃହରେ ଭାରତୀୟ ଚଳଚିତ୍ର ସାମ୍ବାଦିକ ମାନଙ୍କର ସଂଘ [?, ଏପରି ସଂଘ ଥିବାର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣା ନଥିଲା] ତରଫରୁ ଗୋଟିଏ ସଭାହୋଇ ୧୯୦୮ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତେ ପୁରସ୍କାର ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି । ଶ୍ରୀମତୀ ବେଗମ ଏନ୍. ସି. ଜିଆ ପୁରସ୍କାର ବିତରଣ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚରିତ୍ର ଅଭିନେତା—ମଜହର୍ ଖାଁ ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତା—ଦଲୀପକୁମାର ।

ଦ୍ଵିତୀ ଅଭିନେତା—ଅଲନାସୀର ।

"ସୋନା ଲିସା"—ବୀଣା

ଭାରତୀୟ ଇଂରାଜୀ ଅଭିନେତା—ସାବୁ ।

ଅଭିନୟ ପାଇଁ ବିଶେଷ ସମ୍ମାନ—ଦେବୀକାରାଣୀ

ଚଳଚିତ୍ର ଜଗତରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତ୍ରୀ—ନାରଗୀସ୍ ।

ନୂତନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତ୍ରୀ—ନିଗାରସୁଲତାନା

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରମୋଜିତ ଚିତ୍ର—ଦର୍ଦ୍ ଓ ପହିଲି ନଜର୍

ସଙ୍ଗୀତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ—ନୌଶାଦ ଅଲି ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାର୍ଶ୍ୱ ଅଭିନେତ୍ରୀ—ବୀଣା

ବେତାର ଗାୟକ—ନାରାୟଣ ରାଓ ବ୍ୟାସ୍ ।

ଅଭିନୟ ପାଇଁ ସର୍ବଗୁଣାଳଙ୍କୃତା—ସୁରେୟା

× × ×

"ଟ୍ୟାକସ".—ଖବର ମିଳିଛି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ସରକାର ପ୍ରଦେଶରେ ଚଳୁଥିବା "Entertainment Tax" କୁ ୫୦ % ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ କରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କରି ସିନେମା ଗୃହକର୍ତ୍ତାମାନେ ଗତ ଅପ୍ରେଲ ପହିଲା ଠାରୁ ଧର୍ମଘଟ କରି ସିନେମା ପ୍ରଦର୍ଶନ ୧ ସପ୍ତାହ ବନ୍ଦକରି ଦେଇଥିଲେ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପନ୍ଦର ଦିନ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ରଖି-ବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିଛନ୍ତି ।

× ÷ +

'ସିନେମାଟୋଗ୍ରାଫ୍ ବିଲ୍':—

ଗତ ଅପ୍ରେଲ ଆଠ ଓ ନଅ ତାରିଖରେ ଭାରତୀୟ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ଯେଉଁ ନୂଆ ଏ ବିଲ୍ ପାସ୍ କଲେ ତା ଭିତରେ ସବୁଠାରୁ ଲମ୍ବା ବିଲ୍ ଥିଲା ସିନେମାଟୋଗ୍ରାଫ୍ ବିଲ୍ । ଯେଉଁ ସବୁ ଚିତ୍ର ଛୋଟପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ତାର ବିଚାର କରାଗଲା । ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇ A ଏବଂ U ଭାବେ ଚିହ୍ନିତ କରାଯିବ । A (Adult) ଚିହ୍ନିତ ଚିତ୍ରକୁ କେବଳ ୧୮ ବର୍ଷରୁ ବଡ଼ ପିଲାମାନେ ଦେଖି ପାରିବେ ଏବଂ U (Universal) ଚିତ୍ରକୁ ସମସ୍ତେ ଦେଖି ପାରିବେ ।

ସମ୍ବାଦ ବିଭାଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦିବାକର କହିଲେ ଉପରୋକ୍ତ ବିଲ୍ ଟିରେ 'ସେନ୍ସୋର ବୋର୍ଡ଼'କୁ କିପରି ଚିତ୍ର ୧୮ ବର୍ଷରୁ ଛୋଟ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦିଆ ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ତାହା ବିଚାର କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଦୁର୍ଗାବାଈ ଉପରୋକ୍ତ ବିଲ୍‌କୁ ସ୍ୱାଗତ କରି କହିଥିଲେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଛୋଟପିଲାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ବାରଣ କରିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାମୂଳକ ଚିତ୍ର ଯୋଗାଇବା ଦରକାର ।

ଆମର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ କହିଲେ ଛୋଟପିଲାଙ୍କ ଓ ବଡ଼ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକାବେଳେ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଗୃହମଧ୍ୟ ଅଲଗା ହେବା ଦରକାର କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହେଲା ନାହିଁ । ଶ୍ରୀ ଯଶ୍. ପଦ ରାଏ କପୁର କହିଲେ ଅଠରବର୍ଷରୁ ଛୋଟ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଘୋର ଶେଷଖେଳ ଦେଖିବା ପାଇଁ ବାରଣ କରିବା ଦରକାର । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟ ଗୃହୀତ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ବି, ଏନ୍, ମୁନାଭାଲ୍ଲି ଅଗତ୍ୟରେ ଯେ ମାଆମାନେ କେବଳ ତିନିବର୍ଷରୁ ଛୋଟପିଲାମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ସିନେମା ଦେଖି ପାରିବେ । ଏହା ଗୃହୀତ ହେଲା । ÷ + +

ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ ଦାଶ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଧୁସୂଦନ ଦାସ

କ୍ଷଣଜନ୍ମା ମହାପୁରୁଷମାନେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପରି ସଂସାରରେ ସୁଖ ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରନ୍ତି ସତ୍ୟ, ମାତ୍ର ମେଧା, ଅଲୌକିକ ପ୍ରତିଭା ଥାଇ। ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନା ବଳରେ ନାନା ବାଧାବିଘ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ଅଟଳ ରହି ଉନ୍ନତିର ସୋପାନକୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି। ଏହି କ୍ଷଣଜନ୍ମା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମଧୁବାବୁ ଏକତମ।

କଟକରେ, ୧୮୪୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ, ମଇ ୨୮ ତାରିଖରେ ସତ୍ୟଭାମାପୁର ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲେ। ପିତା ଚୌଧୁରୀ ରଘୁନାଥ ଦାସ ଓ ମାତା ଶ୍ରୀମତୀ ପାର୍ବତୀ ଦେବୀଙ୍କର ସେ ନୟନର ତାରା ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ପିତାମାତା ତାଙ୍କୁ ଗୋବିନ୍ଦ ବଲ୍ଲଭ ଓ ତାଙ୍କ ସାନଭାଇଙ୍କୁ ଗୋପାଳ ବଲ୍ଲଭ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ।

ସେ ୧୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଗାଁ ପାଠ ଶେଷ କରି କଟକରେ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ। ତାପରେ କଟକ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲରୁ ଏଣ୍ଟ୍ରାନ୍ସ ପାଶ୍ କରି ବାଲେଶ୍ୱରରେ କିରାଣୀ ଚାକିରି କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଚିରଦିନ ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷୀ ମଧୁବାବୁ ଜ୍ଞାନର ପରିମାର୍ଜନା ନିମନ୍ତେ କିରାଣୀ ଚାକିରି ତ୍ୟାଗ କରି କଲିକତାକୁ ଏମ୍.ଏ ପଢ଼ିବାକୁ ଗଲେ। ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟରେ ଏମ୍.ଏ. ପାଶ କରିବାରେ ସେ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ। ଇଂରାଜୀ ଛଡ଼ା ସେ ଗଣିତ, ଇତିହାସ ଓ ଭୂଗୋଳରେ ମଧ୍ୟ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଲାଭକରିଥିଲେ। ତାପରେ ସେ ଶିକ୍ଷକ ହୋଇଥିଲେ। ସେ ଶିକ୍ଷକ ହୋଇଥିବା ସମୟରେ ଓକିଲାତି ପଢ଼ି କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ବି,ଏଲ୍ ପାଶ୍ କରିଥିଲେ। ତାପରେ ସେ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଓକିଲ ହୋଇଥିଲେ।

ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ଦୁର୍ଗମ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା। ତାଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଗଲେ। ତେଣୁ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ମାନଙ୍କର ଲାଳନ ପାଳନ ଭାର ତାଙ୍କୁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଲା। ଏତେ ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରୁଥିବା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅନୁନ୍ନତ ଓଡ଼ିଶା ବିଷୟ ସବୁବେଳେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ। ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠିଲା। ତେଣୁ ସେ କଲିକତା ତ୍ୟାଗ କରି କଟକରେ ଓକିଲାତି କଲେ। କିପରି ଦରିଦ୍ର ଓ ଅନୁନ୍ନତ ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବାଙ୍ଗ ଉନ୍ନତି ହେବ ସେ ସର୍ବଦା ଓ ସର୍ବଥା ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ। ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ସେ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ। ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଅଞ୍ଚଳକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବାହିଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା। ତାଙ୍କର ଉଦ୍ୟମରେ କେତେକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶିଥିଲା।

ମଧୁବାବୁ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି, ବିଦ୍ୟା, ଶକ୍ତି ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଅଧ୍ୟବସାୟ ବଳରେ ଖୁବ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ପାରିଥିଲେ। ସେ ସ୍ୱାଧୀନ ମନା ଥିଲେ। ସେ ବିହାର ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା ସମୟରେ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ମତାନ୍ତର ଘଟିବାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଥିଲେ। ସେ ବଡ଼ଲାଟ ଓ ବଙ୍ଗ ଲାଟଙ୍କ ସଭାରେ ସଦସ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ। ସେ ଦୁଇଥର ବିଲାତ ଯାଇ ଓଡ଼ିଶାର ତଥା ଭାରତର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟକୁ ଜଣାଇଥିଲେ।

ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସେ ନାନା ସ୍ଥାନରେ କାରଖାନା ମାନ ବସାଇ ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ଚେଷ୍ଟା ବଳରେ କଟକର ତାରକସିକାମ ଭାରତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ। ଓଡ଼ିଶାର ଚମଡ଼ା ଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସେ କଟକରେ ଜୋତା କାରଖାନା ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ।

ସେ ଜଣେ କବି ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ରଚିତ "ଜୀମା କୁସୁମ" ନାମକ ଗୋଟିଏ ଉପନ୍ୟାସ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗ୍ରନ୍ଥ। ସେ ଜଣେ ଓଜସ୍ୱୀ ବକ୍ତା ଥିଲେ। ଏହିପରି ତାଙ୍କଠାରେ ଏକାଧିକମେ ବହୁଗୁଣ ସମନ୍ୱୟ ହୋଇ ଥିବାର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା।

ଏହି ଅନୁନ୍ନତ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ଉଠାଇବାରେହିଁ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କାଳ ବ୍ୟୟିତ ହୋଇଥିଲା। ଶେଷରେ ଦରିଦ୍ର ଓ ଋଣ ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ୮୬ ବର୍ଷ ବୟସରେ ୧୯୩୪ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୪ ତାରିଖରେ ଇହଲୀଳା ସାଙ୍ଗ କରି ଅନୁନ୍ନତ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ଅତଳ ଦୁଃଖ-ସାଗରରେ ଭସାଇ ଦେଇ ଅମରଧାମ ମୁଖେ ଗମନ କରିଥିଲେ।

(ଲେଖକ ନାମ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି)

[ପାରିତୋଷିକ ପୁରସ୍କାର]

ହେବିନି ନଗରବାସୀ।

ଏହି ମୋର ଜନମର ଥାନ

ଏଇ ଛୋଟ ମାଟି ଗାଁ ମୋର,

ବାଲ୍ୟ ଆଉ କଇଶୋର କାଳ

ସୁଖ ଦୁଃଖ ଚିରସହଚର।

ଅଛୁଅଛି ଶାନ୍ତି ଦେଇ ମୋର

କହ ଆଜି ଜୀବନ ବସନ୍ତେ,

ନଗରର ତ୍ରିତଳ ପ୍ରାସାଦେ

ଭୁଲି ଯିବ ଅବା କେଉଁ ମନ୍ତ୍ରେ।

ପ୍ରକୃତିର ବସନ୍ତ ଉତ୍ସବେ

ନାଚି ନାଚି ଏଇ ମାଟି ଭୂଇଁ,

ଝରାଇଛି ଶୋଣିତର ଅସଂଖ୍ୟ

ନବ ପ୍ରାଣ ଦେଇଛି ଏ ସ୍ୱର।

ଧନ ଲିପ୍ସା ମୋତେ ଅଟେ କ୍ଷମା

ଭୁଲି ଏବେ ଏଇ ମାଟି କଥା,

ତୁଚ୍ଛ କ୍ଷୁଦ୍ର ନଗର ଦ୍ୱାରରେ

କେଉଁଠା ହେବ ଗୁଞ୍ଜିତରେ ମଥା ?

ଯିବ ମାଟି ଭୂଇଁର ସନ୍ଧାନେ

ଜୀବନର ବିପର୍ଯ୍ୟୟେ ହସି,

କରିଅଛି ପଣ କେବେ ମୁହିଁ

ହେବି ନାହିଁ ନଗରର ବାସୀ।

ଶ୍ରୀ ହରେନ୍ଦ୍ର [?]

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାଗ ନାଗ ଭଛରେ

ପ୍ରଶ୍ନ

ଗିରୀଶ (୧୦୦୨) ଓଡ଼ିଶାକୁ ଗୁମ୍ଫା ଓ ନନ୍ଦନ କେଉଁ ଦେଶରୁ ଆସିଛି ?—ରବୀନ୍ଦ୍ର (୧୦୦୩) କେଉଁ ମହିଳା ୨୨ ବର୍ଷ ବୟସରେ ୨୮ ଟି ସନ୍ତାନର ମାତା ହୋଇଥିଲା ।—ଶଞ୍ଜ କଶୋର (୧୬୧) କେଉଁ ମୋଗଲ ସେନାପତି ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଶା ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ।—ଭଗବାନ (୧୯୯) ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କ ନାମ କେଉଁଥିରୁ କହୁଥିଲା, ସୁଦର୍ଶନ [୧୧୪୧] ପୃଥିବୀର ବଡ଼ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ କିଏ ?

ମହିଉଦ୍ଦୀନ [?] ପୃଥିବୀର ଉଚ୍ଚତମ ପ୍ରାସାଦ କେଉଁଠି ଓ କେତେ ଉଚ୍ଚ ।

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ (୧୦୬୯) ଭାରତର କେଉଁ ସହରକୁ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ରାଣୀ କୁହାଯାଏ ?

ଗୋବନ୍ଦ—(?) ଓଡ଼ିଆର ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା କିଏ ?

ମୋହନ (୧୦୧୪)— ଭାରତ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ କମିଉନିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା କେତେ ?

ସୁଦର୍ଶନ [୧୧୪୧] ଦୁବ୍ଧ ଦନ୍ତ କେଉଁ ପଦାର୍ଥ ମନୁଷ୍ୟର ଉପକାରରେ ଆସେନାହିଁ ।

ରବୀନ୍ଦ୍ର (୧୧୯୬) ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବୃଦ୍ଧ ସଂଖ୍ୟକ ଜାତି କିଏ ?

ଜୟସିଂହ [?] ପୃଥିବୀରେ କେଉଁ ଦମ୍ପତି ସବୁଠାରୁ ମୋଟା ।

ବୃନ୍ଦାବନ (୧୦୨୮) ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ କମିତ କେଉଁ ବସ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ପାଖରେ ନ ରହିଲେ ଚଳିବା କଷ୍ଟ ସାଧ୍ୟ ।

ଶିବ ପ୍ରସାଦ [୧୨୦୪] ମୁଖାରାମ । କିଏ ?

ଉତ୍ତର

ହିନ୍ଦୁ ଭାଇ କାଳିକ—ରାଜା ରାମମୋହନ ଆଗ ଏହାକୁ ଘାଟୁଥିଲେ—ଅମର ଭଗବାନ (୧୯୯) ।

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨୮

ଜଣେ ଲୋକ ଗୁରୁଣା ପଇସା ନେଇ ପରିବା କିଣିବା ପାଇଁ ହାଟକୁ ଗଲା । ଯାଇ ଜଣେ ଦୋକାନୀକୁ ଗୁରୁଣାରେ ସବୁ ମେଣ୍ଢା ମେ ୨୪ ର ଚଳନ୍ତି ମାଗିଲା । ଦୋକାନୀଟି ମଧ୍ୟ ଗୁରୁଅଣାରେ ସେ ୨୪ ର ପରିବା ଦେଲା ହେଲେ ଅଧଲାଏ ବଳିଲା ନାହିଁ କି ଅଧଲେ କମିଲା ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଅନ୍ତ ସେର ଗୁରୁଣା, କଲବ ୫୦/ ଓ ବାଇଗଣ ସେର ପଇଲେ ଥିଲା । ପୁଣି ଦୋକାନୀ ମଧ୍ୟ ଏହି ତିନି ପ୍ରକାର ଜିନଷ ଦେଇଥିଲା । ସେ କେଉଁଥିରୁ କେତେ ଅଣିଥିଲା ।—ଭଗବାନ [୧୯୯] ।

ନାଗ ସଂବାଦ

ବାରିପଦାର ନାଗବୃନ୍ଦ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାୟୀ ନାଗ ସଂଘ ଏଠାରେ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ବାରିପଦା ହାଇ—ସ୍କୁଲରେ ଗୋଟିଏ ନାଗସଭା ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ । ସେଥିରେ ଶ୍ରୀ ଦେବାଶିଷ ବାଜିକ—ହାଇ—ସ୍କୁଲର ହେଡ଼ମାଷ୍ଟର, ଶ୍ରୀ ପରମା ନନ୍ଦ ଅଗ୍ରୱାଲ୍, ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ ଦାଶ, ଶ୍ରୀ ମହେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ମହାନ୍ତି ଓ ଶ୍ରୀକାଶୀନାଥ ମିଶ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେବିତାର ବାରିକଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ସ୍ଥାୟୀ ନାଗ ସଂଘର ଆବଶ୍ୟକତା, ତାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ନାଗର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାୟୀ ନାଗ ସଂଘ ଗଠିତ ହେଲା । ଏହାର ସଭ୍ୟ ବାଳକ ଛାତ୍ର ଓ ଛାତ୍ରୀ ନାଗ ହୋଇ ପାରିବେ ଏବଂ ସଭାପତି ଜଣେ ହାଇସ୍କୁଲର ଶିକ୍ଷକ ହେବେ । ଚଳିତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ପରିଚାଳନା ସମିତି ଗଠିତ ହୋଇଅଛି ।

୧ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମଧୁସୂଦନ ମହାନ୍ତି, (ସଭାପତି)
୨ ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ମିଶ୍ର ୯୧୨ } ସୁଗ୍ମ
୩ ଶ୍ରୀ ତ୍ରିଲୋଚନ ମିଶ୍ର ୯୧୧ } ସମ୍ପାଦକ
୪ ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ସାହୁ ୫ ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ର ଦାସ ୯୦୬
୬ ଶ୍ରୀ ଶୌରୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାଶ ୧୦୩୦ ୭ ଶ୍ରୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ହୋତା ୧୦୬୪ ଶ୍ରୀ କ୍ଷିତୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ୧୧୧୦

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୨୨୩ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଚନ୍ଦ୍ର କର ପୋଃ ଚୌଦାଉପୁର, ବାଲେଶ୍ୱର— । ୧୨୨୪ ଶ୍ରୀ ରାଧାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ଗ୍ରାମ—କେଶୀ ପୋଷ୍ଟ ମୋଡଗଞ୍ଜ ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୨୨୫ ହରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସ ୮/୦ କାର୍ତ୍ତିକଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ଗ୍ରାମ—ଇଚ୍ଛାପୁର ପୋଃ ହଳଦୀଘର ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୨୨୬ ବିଜୟ କୁମାର ଘୋଷ ଭଗତପୁର ଜୁବିଲି M. E. ସ୍କୁଲ ପୋଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୨୨୭ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଧର ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି ରାମ ନାରାୟଣ ଉଃ ଇଃ ବିଦ୍ୟାଳୟ ୧୦ ଶ୍ରେଣୀ ଦୋଳସାହି—ପୋଃ । ୧୨୨୮ ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ବେଉରା ବାରିପଦା ଉଃ ଇଃ ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ । ୧୨୨୯ ଶ୍ରୀ ରତିକାନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମା ବାରିପଦା ଉଃ ଇଃ ବିଦ୍ୟାଳୟ ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ।

ମୟୂରଭଞ୍ଜ
ନାଗମେଳା
ବାରିପଦାରେ
ବସୁଛି ।

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାଗ/ନାଗୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ— ତା । । ମସିହା । ନାଗ ସାହିତ୍ୟ ସେବା ଦ୍ୱାରା ଦେଶର ସେବା ପାଳନ କରିବାକୁ ମୁଁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟାକରି ନାଗବନ୍ଧୁ କଲବ ରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥି ସହ ଘୁଞ୍ଚା ଟିକଟ ୨ ୦/ ର ଡାକ ଟିକଟ ପଠାଉଛି

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାଗ/ନାଗୁଣୀ

ଠିକଣା ______

ତାରିଖ ______

* ଏହି କୁପନ ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ ଲେଖି ପଠାଇବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୦୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଅସଲ୍ ଘଡ଼ି

ମୁଫତ୍ ମିଳିବ ।

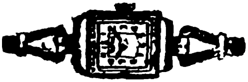

ଅମର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତେଲ ନେତ୍ର ନଂ ୫୨୦ ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ ସେବନ କଲେ ବାଳ ଖ୍ୟାତି ରୂପ ତଳ ହେବ ଏବଂ ଧରବନିକୁ ଜଳା ବାଳ ଗଜାଇବ । ଏହା ଆମର ପୂଜ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଅପାରତ ଦାନ । ଏହା ବାଳ ଉପୁଡ଼ିବା ବନ୍ଦ କରେ । ବାଳକୁ ଲମ୍ବା, କୁଞ୍ଚିତ କୃଷ୍ଣ ଓ ଚକଚକ୍ୟ କରେ । ରତା ମୁଣ୍ଡରେ ବାଳ ଉଠେ । ଆଖିର ଜ୍ୟୋତି ବଢ଼ାଏ । ମସ୍ତିଷ୍କ ଶୀତଳ ରଖେ । ଏହା ଅତି ସୁଗନ୍ଧିଯ । ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ମସ୍ତିଷ୍କ ଚାଳନା କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମରବ୍ରହ୍ମାର୍ଥ । ଶୌକୀନ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ଉପହାର । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଶିଶି ୫ ୨୫ । ମାସେ ସେବନକାଳ ପାଇଁ ତିନି ଶିଶିର ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ୫ ୬ । ଏହି ତେଲକୁ ପରିଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶିର ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଅମେରିକାନ ନକ୍ସ ଗୋଲ୍ଡ ସୁନାର ମୁଦି ଓ ୧୨ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ଗୋଟିଏ ଅମେରିକାନ ଟେଷ୍ଟ୍ୟୁତ ମାଗଣାରେ ଦିଆଯାଏ ।

ନୋଟ—ଯେଉଁମାନେ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ୩ ଶିଶି କିଣିବେ ସେମାନଙ୍କୁ—୭ଟି ଅମେରିକାନ ନ୍ୟୁଗୋଲଡ୍ ସୁନାର ୭ ଟି ମୁଦି ୩ ଟି ଅମେରିକାନ ରଷ୍ଟୱାଚ ମାଗଣା ଦିଆଯାଏ । ଅଣରେ ୧୦ ରିକି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏ ସୁବିଧା ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ ଦିନ ପାଇଁ ଦିଆଯାଏ । ମାଗଣା ଜିନିଷ ପସନ୍ଦ ନହେଲେ ଦାମ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଏ ।

SANYASI AYURVEDIC PHARMACY (D B.)
HALKA No 22 AMRITSAR

ଆବଶ୍ୟକ

... ଅଭିନେତା ... ମାନଙ୍କ ... ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକର ତେବେ ... ଲେଖନ୍ତୁ ।

All India Helping Society, Buttlignas—A D Amritsar.

ଫିଲ୍ମ ଷ୍ଟାର

ଯଦି ଆପଣ ଫିଲ୍ମ ଅଭିନେତା ହୋଇ ମାସିକ ୧ ରୁ ୧୫୦ ରୋଜଗାର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକର ତେବେ ଆଜି ହିଁ ଲେଖନ୍ତୁ । ଫିଲ୍ମ ଲେଖା ... । ନିଜର ନାମ ଓ ଫଟୋ ... ଉତ୍ତର ଲେଖନ୍ତୁ ।

American Corporation
HALKA No. 22 [D B.]
AMRITSAR

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ

ବାତରକ୍ତ, ସ୍ପର୍ଶଶକ୍ତିହୀନତା, ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଅଂଶିକ ଫୁଲା, ଏକଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗାଦି ଆରୋଗ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଧଳା

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଲୁପ୍ତ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପୁସ୍ତକ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—

ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ

(H K. K.)

୧ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ, ଖୁରୁଟ—ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ କଲିକତା

ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ମାଗଣା ମିଳିପାରେ

ଅମୃତସରରେ ସୁନା ଭରି ମାତ୍ର ତିନି ଟଙ୍କା

ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ତଳ ଲିଖିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରମାଣିତ କଲେ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ମାଗଣା ପୁରସ୍କାର ପାଇବ । ଯେଉଁ ଧାତୁକୁ ଏ ସୁନା ଅନେକ ଯାଉଛି— ସେଥି ପୁଣି କୁଇ ତିନି ଥର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଣୁଛୁ । ... ଧର୍ମଶାଳାରୁ ଲେଖିଛନ୍ତି— ଆପଣଙ୍କର ଅମେରିକାନ ନ୍ୟୁଗୋଲଡ୍ ସୁନା ୧୨ ତୋଳା ମାଗଣା ମିଳିଲା । ... ଓ ଅସଲି ସୁନା ... କୌଣସି ଫରକ ନଥିବାରୁ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ଲାଗିଲା । ଆପଣ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ... ଏବଂ ବଡ଼ ଆବଶ୍ୟକ ... ପୁଣି ଅର୍ଡ଼ର ଦେବି । ... ଅସଲି ସୁନା ପରି ... ପାରୁଛୁ । ... କରିଯାଇ ପାରିବ । ଏହାକୁ ... ପ୍ରଚୁର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏ ... ତୋଳାକୁ ୫ ୨୫ ...

DAGARO
RE G. No. 704. ORISSA'S MOST POPULAR FORTNIGHTLY 16-4-49.

୧୯୪୯ ରେ

ଆପଣଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ

ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ରେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ନାମ ଲେଖି ଆପଣଙ୍କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଆମ୍ଭ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମ୍ଭେ ଆପଣଙ୍କୁ ଟ ୧। ମୂଲ୍ୟରେ (ଡାକ ମାସୁଲ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର) ଆପଣଙ୍କର ଆସନ୍ତା ଏକବର୍ଷର ଫଳାଫଳ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଲେଖି ପଠାଇବୁଁ । ସେଥିରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହାନି, ଚାକିରିରେ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବଦଳି, ଚିନ୍ତା, ଦାମ୍ପତ୍ୟ ସୁଖ ଓ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ସଂବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଗ୍ରହ ପ୍ରକୋପରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦିଆଯିବ ।

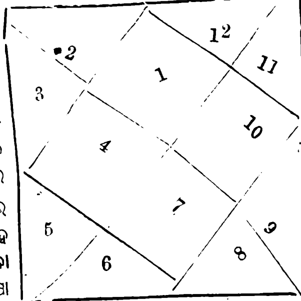

ଥରେମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଆମ୍ଭ ଗଣନା । ସିଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।
ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡି ଡବ୍ଲୁ ବି] କର୍ତ୍ତାର ପୁର (ଇ: ପି:)
Pt. DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର
ନକଲରୁ ସାବଧାନ

ଅସଲ୍ ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ [ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ଼]

ବହୁ ଗୁଣକାରକ, ଭୁବନ ବିଖ୍ୟାତ, ଅସଲ ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ, ଗୋଇଠିରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାଉଦ, ଜଖମ, କଟା, ପୋଡ଼ାଘାଅ, ଖାଜୁ, ଖଇଁଚ, ମଟଳା, ବାଗି ପ୍ରଭୃତି ୫୭ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ । ଥରେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ବ୍ୟବହାର ବିଧି ଶିଶି ସହିତରେ ଥାଏ । ପଢିଲେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବୁଝି ପାରିବେ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରୋସ ଟ ୭୫ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଡଜନ ଟ ୬ ୷, ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୦ ୷୵ ମନା ଯଦି କେହି ଏହି ଔଷଧକୁ ନକଲ ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ମିଳେ ।

ପତ୍ର ଦେଲେ କାଟଲଗ ପଠାଇ ଦେବୁ ।
ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—
ମନସ୍ତାମ କେଦାରମଲ
୧୩୨ ତେଲଙ୍ଗା ବଜାର କଟକ

ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍

ସାର୍ଟିଫିକେଟ କିଣନ୍ତୁ ।

ଦେଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବନ୍ଦ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତେଣୁ ଜାତୀୟ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ ଯୋଜନା ଦେଶର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ମଙ୍ଗଳ ପକ୍ଷରେ ଗୋଟିଏ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପନ୍ଥା । ଦେଶର ଅବାଳବୃଦ୍ଧବନିତା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ କିଛି କିଛି ପୋଷ୍ଟଅଫିସ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଅର୍ଥ ରଖିବାକୁ ଶିଖନ୍ତୁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପୋଷ୍ଟଅଫିସ ତିନି ପ୍ରକାର ସାର୍ଟିଫିକେଟ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ତିନି ପ୍ରକାରରେ ମିଳୁଛି । ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ଓ ସାତ ବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଭଙ୍ଗା-ଯାଇ ପାରିବ । ବାର ବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦେଢବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଙ୍ଗା ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ସାର୍ଟିଫିକେଟ-ରେ ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା ଟ ୩ ୯, ସାତ ବର୍ଷିଆରେ ଟ ୩ ୷ ଏବଂ ବାର ବର୍ଷିଆରେ ଟ ୪ ... ସୁଧ ... ଦିଆଯାଉଛି ... ଖଟାଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ଜାତୀୟ ସରକାର ଠାରେ ନିରାପଦରେ ରହେ—ଅଯଥାରେ ଦେବାକୁ ପଡେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ନ୍ୟାସନାଲ ସେଭିଙ୍ଗସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଟଙ୍କା ସଞ୍ଚୟ କରିବା ଦେଶରେ ଚାଲିଥିବା ସବୁପ୍ରକାର ସଞ୍ଚୟ ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ଏବଂ ଏହା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଯେପରି ମଙ୍ଗଳ-କର ଦେଶ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ହିତକର ।

ତେଣୁ ଦେଶବାସୀ ଭାଇଭଉଣୀ ମାନେ ନିଜ ନିଜ ଜିଲ୍ଲା ଅଫିସର ମାନଙ୍କ ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହଯୋଗ କରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ନେତା ଜବାହାରଲାଲ, ମହାତ୍ମାଜୀ, ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଉପଦେଶାନୁଯାୟୀ ଜାତୀୟ ସଞ୍ଚୟ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସଞ୍ଚୟ କରନ୍ତୁ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରୁ ବୁଝନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନିଜ ନିଜ ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟର ଅଫିସର ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ପରିଦର୍ଶକ ସବ୍ ଡେପୁଟିଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରନ୍ତୁ । ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ସ ମାନଙ୍କ ପତ୍ରର ଉତ୍ତର ସରକାରଥା ବୁଝିନ ପାରନ୍ତି ତାହାହେଲେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ ।

Sd/-S. N. Patnaik P. N. S. O. Cuttack.

Printed & Published by G. C. Mohapatro, at the Gopinath Press, Bhadrak. 16-4-49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୈଶାଖ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ—୨୧ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧।୫।୪୯

ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ

ଶାସନ ନୁହଇ ଶାସନ ଭୂତ
ଅଧା ଦେଶୀ ଅଧା ବିଲାତି ଦୂତ ।
ବିଲାତ ପ୍ରେମରେ ସଦା ଆବେଶ,
ଲୁଚିବାକୁ ଖାଲି ସ୍ୱଦେଶୀ ବେଶ ।
ପାଦେବେ ଚମୁଣ୍ଡ ପାଦେଟିକେ ଯୋତା,
ପାଦେ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପାଦେ ଖଦଡ଼ ଯଥା ।

ହାତେ ସିଗାରେଟ ଅଧରେ ବାଙ୍ଗ,
ଆଖେ କୋଟ୍ ଆଖେ ପଞ୍ଜାବି ଛାଡ଼ ।
ଆଖେଟେ ଟାଇଟ୍ ସେପାଖେ ନ ଥାଇ,
ଆଖେ ଟୋପି ଆଖେ ଫେଲ୍ଟ ଥାଇ ।
ଏପାଖ ନୁହେଁ ନା ନୁହେଁ ସେ ପାଖ;
ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଶାସନ ଏ ନାମ ଭାବ ।

ଦାମ
୪ ଅଣା

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୩୲
ଷାଣ୍ମାସିକ ୧॥୦

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘୋଷଣା ପଢ଼ିବା ଉଚିତ

ଏହା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ମୁଁ ଡାକ୍ତର ବା କବିରାଜ ନୁହେଁ, ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଯେ କି ନିଜ କର୍ମଦୋଷରୁ ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି। ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅଳ୍ପେ ଅଳ୍ପେ ବଢ଼ି ମୋତେ ଦୁର୍ବଳ କରି ପକାଇଲା। ମୁଁ କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ଓ ମୋର ସ୍ମରଣଶକ୍ତି କମିବାକୁ ଲାଗିଲା। ବନ୍ଧୁମାନେ ମୋର ଦୁଃଖର କାରଣ ପଚାରିଲେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କଣ ବା କହନ୍ତି। ଗୁପ୍ତଭାବେ ଅନେକ ଡାକ୍ତର ଓ ହାକିମମାନଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କଲି, ଔଷଧ ସେବନ କଲି କିନ୍ତୁ ସବୁ ନିଷ୍ଫଳ। ଶେଷରେ ନରକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅପେକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଲି।

ଥରେ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟବଶତଃ ପେଶୱାର ଯାଇଥିଲି। ସୌଭାଗ୍ୟରୁ ଜଣେ ଫକୀରଙ୍କୁ ଭେଟିଲି, ଯେ କି ନିଜେ ପ୍ରଥମେ ମୋର ଦୁଃଖଗାଥା ବିଷୟ ପଚାରିବାରୁ ମୁଁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ତାଙ୍କୁ କହିଲି। ସେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ଖାଇବା ଲାଗି ଓ ଗୋଟିଏ ମାଲିସ କରିବା ଲାଗି ଦେଲେ। ତାଙ୍କ ଆଦେଶାନୁଯାୟୀ ମୁଁ ସମସ୍ତ ଚେରମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲି ଓ ନିୟମିତ ଭାବେ ସେବନ କଲି।

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ ଶପଥ କରି କହୁଛି ଯେ ମୁଁ ଔଷଧ ସେବନର ସପ୍ତମ ଦିନରେ ପୁନର୍ଯୌବନ ଲାଭ କଲି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର "ମାନବିକ ଶକ୍ତି" ଲାଗି ମୁଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି। ସାବଧାନତା ସହ ଏହି ଔଷଧ ୨୧ ଦିନ ସେବନ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲେହେଁ ମୁଁ ଅଳ୍ପ କେତେ ମାତ୍ର ସେବନ କରିବା ପରେ ଫକୀରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଚଳି ପାରିଲି ନାହିଁ। ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟହ ଦେଢ଼ ସେର ଦୁଧ ଖାଇ ହଜମ କରି ପାରିଲି, ମୋର ଚକ୍ଷୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ଓଷ୍ଠ ଲାଲ ହୋଇଗଲା। ଏବଂ ହୃତ ଶାରୀରିକ ଶକ୍ତି ପୁନଃ ଲାଭ କଲି। ଅବଶିଷ୍ଟ ଔଷଧ କେତେକ ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଦୁଃସ୍ଥ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଇ ଏହା ଯେ ଏହି ରୋଗ ପକ୍ଷେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଔଷଧ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କଲି।

ମୋର ଦୂରଦର୍ଶୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଉପକାର ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ଏ ରୋଗରେ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓ ବହୁ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହୋଇ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପକାର ଲାଗି ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁଅଛି। ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଔଷଧର ମୂଳ ଦାମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍।

ପୁନର୍ଯୌବନ ବଟିକା ୨୧ ଦିନପାଇଁ ଟ ୫ ୯
ବାହାର ମାଲିସ ଲାଗି ତେଲ ୨୧ ଦିନ ପାଇଁ ଟ ୪୩

ଏହା ଅଳ୍ପ ଓ ବେଶୀ ବୟସର ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେ କୌଣସି ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ।

କେବଳ ଲୋକଙ୍କ ଉପକାର ବ୍ୟତୀତ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପନଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁନାହିଁ
ବିଦେଶୀଙ୍କଠାରୁ ମୂଲ୍ୟ ଅଗ୍ରୀମ ନିଆଯାଏ। ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବ।

ଆରୋଗ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ—ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ଯଦି ଏ ଔଷଧ ବିଫଳ ହେବାର ପ୍ରମାଣ ମୋତେ ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦେବି। ହଜାର ହଜାର ଡାକ୍ତର ଏହାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି। ଏହା ଶୀତ ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ—ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମାଂସପେଶୀ ଢିଲା ଓ ସ୍ନାୟବିକ ଶକ୍ତି ଦୁର୍ବଳ, ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଏହା ବିଶେଷ ଉପକାରୀ। ଏହା ପରୀକ୍ଷିତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରକ୍ତ ଜନ୍ମାଏ।

ଏହା ପରେ ସ୍ଥାନ ଢାଂସା ପଢ଼ନ୍ତୁ। — ଇଂରାଜୀରେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ।

The Manager. **DAR-UL-SHAFA GOLIAN** (Regd.) D. B.
BATALA [E. Punjab]

ସମ୍ପାଦକ — **ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର** ପ୍ରକାଶକ। ସମ୍ପାଦକ — **ଶ୍ରୀ ରାଇମୋହନ ଦାସ**

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୈଶାଖ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ – ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ୨୧ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧ । ୫ । ୪୯

ଭାରତ ଓ କମନୱେଲଥ

ଭାରତ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ରହି ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା କଥାରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ମଧ୍ୟ ଦିନେ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ସେତେବେଳକୁ କଂଗ୍ରେସ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରି ସାରିଥାଏ । ଆଜି ଭାରତର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଣ୍ଡିତ ନେହରୁ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ରଖି ବ୍ରିଟିଶ ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ବାନ୍ଧି ରହିବାର କାମନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାର ପନ୍ଥା ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ଏହା ଏକ ସନ୍ଦେହଗ୍ରସ୍ତ ମନର ପରିଚୟ । ଆଜି ପୃଥିବୀର ପରିସ୍ଥିତି ଦେଖି ଗାନ୍ଧୀଜୀ ବଞ୍ଚିଥିଲେ କଣ କହିଥାନ୍ତେ ସ୍ଥିର ହେଉ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମର ଅବସ୍ଥାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କରିବା ଉଚିତ । ପୃଥିବୀ ଦୁଇଟି ବିବଦମାନ ଶିବିରରେ ବିଭକ୍ତ । କମନ୍‌ୱେଲ୍‌ଥ ଗୋଟିଏ ଶିବିରର ମୂଳପିଣ୍ଡ । ନିର୍ପେକ୍ଷ ରହିବାର ମତ ଘୋଷଣା କରି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କମନ୍‌ୱେଲ୍‌ଥ ସହ ବାନ୍ଧି ହେବାର ଉପାୟ ଉଦ୍ଭାବନ ଏକ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ କଥା । ପୁଣି ଏ କମନ୍‌ୱେଲ୍‌ଥ ସହିତ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ପାକିସ୍ଥାନ ରହି ଯେଉଁ ଭାରତ ବିରୋଧୀ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଅତି ସ୍ପଷ୍ଟ । କାଶ୍ମୀର ଉପାନ୍ତରେ ପାକିସ୍ଥାନର ସମରସଜ୍ଜା ମୂଳରେ ଭାରତକୁ ଭୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ବ୍ରିଟିଶ ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବାର ଅଭିସନ୍ଧି ଥାଇ ନ ପାରେ ବୋଲି କେହି ଜୋରଦେଇ କହି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ଯେପରି ରାଜମୁକୁଟକୁ କମନ୍‌ୱେଲ୍‌ଥର ବନ୍ଧନସୂତ୍ର କରି ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛି—ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ତାକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛି—ସେଥିରୁ ଏ ଆଶଙ୍କା ଦୃଢୀଭୂତ ହୁଏ ।

କମନୱେଲଥରେ ରହିବାର ପାଞ୍ଚ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମ ଜାତୀୟ ସରକାର ବୈଦେଶିକ ପୁଞ୍ଜିକୁ ଯେପରି ଭାବରେ ଏ ଦେଶରେ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଉଛନ୍ତି ତାହା ଦେଖି ମନେ ହୁଏ — ଏ ଦେଶ ପରାଧୀନ — ନା — ସ୍ୱାଧୀନ ?

ମୁହଁରେ ଯାହା କହୁଁ ପଛେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମେ ବ୍ରିଟିଶ ଆମେରିକା ଶିବିରକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଥାଉଁ । ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରିନେବା ସତ୍ ସାହସ । ସ୍ୱୀକାର ନକରିବା ଦୁର୍ବଳତା ।

ପୃଥିବୀର ଦୁଇ ଯୁଦ୍ଧମୁଖୀ ଶିବିରରୁ ଗୋଟିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରିବାର କାରଣ କ'ଣ ? ଏହା ପଣ୍ଡିତ ଜବାହର ବା କଂଗ୍ରେସ ନେତୃବୃନ୍ଦର ଦୋଷ ନୁହେଁ । ଏହା ଯୁଗ ଧାରାର ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ଗତି । ସୋସାଲିଷ୍ଟ ବା କମିଉନିଷ୍ଟଙ୍କ ହାତରେ ସରକାର ଥିଲେ ଅନ୍ୟ ପନ୍ଥା ଦେଖାଯାଇ ନଥାନ୍ତା । କମିଉନିଷ୍ଟମାନେ ରୁଷ ଶିବିରକୁ ଯାଇ ଥାନ୍ତେ ମାତ୍ର । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ପ୍ରଚଳିତ ଯୁଗରେ କୌଣସି ଶିବିରକୁ ଆଶ୍ରୟ ନକରି କେହି ନିରପେକ୍ଷ ରହି ପାରନ୍ତା ନାହିଁ । ତେଣୁ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ରହିବାର ନୀତିକୁ କମିଉନିଷ୍ଟ ବା ସୋସାଲିଷ୍ଟଙ୍କର ହସିବା ଅର୍ଥ ନିଜେ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ହେବା ।

ଭାରତ ଏ ଯୁଦ୍ଧରୁ ଅଲଗା ଓ ପୃଷ୍ଠରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବା ନିର୍ଲିପ୍ତ ହୋଇ ରହି ପାରନ୍ତା— ଯଦି ସରକାର ଓ ଲୋକେ ଏକ ଚରମ ବିପ୍ଳବର ପକ୍ଷପାତୀ ହୁଅନ୍ତେ । ଲୋକେ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ବାହାରି । କଂଗ୍ରେସ ମଧ୍ୟ ତାର ବୈପ୍ଳବିକ ଜୀବନ ଧାରା ଭୁଲିଛି । ଯେଉଁ ବିପ୍ଳବ ସମ୍ଭବ ହେଲେ ଭାରତ ପୃଥିବୀର ଏହି ଧ୍ୱଂସ ମୂଳକ ରଣାଙ୍ଗନ ହାତରୁ ଦୂରରେ ରହି ଶାନ୍ତିର ବାଣୀ ଶୁଣାଇ ପାରନ୍ତା ସେ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ବାତାବରଣ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଭାରତର ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ଆଶ୍ରୟ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ପକ୍ଷ ଆଶ୍ରୟ ନକରି ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ନୁହେଁ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଶେଷ ବେଳକୁ କହୁଥିଲେ—ଯିଏ ଅହିଂସା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଏ—ଅହିଂସା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିବା ତା ପକ୍ଷରେ କଷ୍ଟକର ନୁହେଁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତ ଅହିଂସ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱରାଜ ପାଇନାହିଁ । ତାର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ମୂଳରେ ଯେଉଁ ଅହିଂସା ଥିଲା— ତାହା ପ୍ରବଞ୍ଚନା ।

କଂଗ୍ରେସ ଓ ଦେଶ ଗାନ୍ଧୀ ପଥ ଧରି ପାରି ନଥିଲା—ଏବେ ମଧ୍ୟ ଧରି ନାହିଁ— ବରଂ ବହୁ ଦୂରକୁ ଯାଇଛି । ଦେଶର ନେତୃତ୍ୱ କଂଗ୍ରେସ ହାତରେ ଥିବ ଯାଏ—କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଶ୍ରୟ ଅନ୍ୱେଷଣ ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏହା ପରାଧୀନତାର ନାମାନ୍ତର ହେଲେ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ଅନନ୍ୟଉପାୟ ।

କିନ୍ତୁ ଆମେ ପଚାରୁଁ —ଏ ପ୍ରବଳକ ପରୀକ୍ଷା କେତେଦିନ ଚାଲିଥିବ ? ଦେଶ ଓ ନେତାମାନେ କ'ଣ ଚିର ଦିନ ଧାର କରା ଗତି ପଥରେ ଚାଲିଥିବେ ।

— * —

Digitized by srujanika@gmail.com

ଢେଙ୍ଗଲା ପାଞ୍ଜି

ଶ୍ରୀମଚ୍ଚୈତନ୍ୟାବ୍ଦ—୪ ୬୮ ଓ ୬୯ ...
ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ—ସା ୧୯୬୭—୬୭ ...
ଇଂରାଜାବ୍ଦ—ମ ୧୯୪୯—୫୦ ସିଧା
ଶାଳିବାହାନାବ୍ଦ—ଣ ୮୭୧ ...
ବିକ୍ରମାବ୍ଦ—ସ ୨୦୦୬ ମୃତ
କଂଗ୍ରେସାବ୍ଦ—୧୩—୧୪
ମହତାବାବ୍ଦ—୪—୫

ଏଥୁ ଏ ସମ୍ବତ୍ସରର ନୂତନ ପଞ୍ଜିକା କହିବା । ରସିକେ ଅବଧାନ କରିବା ହେଉ । ଏ ପଞ୍ଜିକା ଶ୍ରବଣ କଲେ ବନ୍ଧ୍ୟା ପୁତ୍ର ବିଧବା ପତି, ନିର୍ଦ୍ଧନ ଧନ, ବିପତ୍ନୀକ ପତ୍ନୀ, ରୋଗୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, କୁଶ ତନୁ ବସ୍ତ୍ର, ବାମନ ଦୀର୍ଘତା, ବେକାର ନୌକରୀ, ଛାତ୍ର ପାସ୍, ଅମଲ ମନ୍ତ୍ରୀ-ଅନୁଗ୍ରହ, କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ନେତୃତ୍ୱ, ଏମ୍ ଏଲ ଏ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ, ... ହାକିମତ୍ୱ, ଓକିଲ ଜଜତ୍ୱ ଏବଂ ... ଗାର୍ଲ ଗଣ ସିନେମା ଷ୍ଟାରତ୍ୱ ଲଭିବେ ।

ଏ ସମ୍ବତ୍ସରେ ମାଳିକ ପଦ ମହାଡମ୍ବରା ଫଳ ସର୍ବନ ସ୍ଫୀତି । ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି-ଦର୍ପସ୍ଫୀତି—ମିଥ୍ୟାସ୍ଫୀତି—ଉଦ୍ୟୋଗ ସ୍ଫୀତି—ନ... ସ୍ଫୀତି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଅର୍ଥ ନାମ ସଞ୍ଜ୍ଞା କହିବା ।

ମେଘର ନାମ ବିବର୍ତ୍ତକ । ମେଘର ସୈନ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ଅଗଣିତ । ଏ ମେଘ ... ବାଲିବାଟିରେ । ଗଳବ ବନ୍ଧୋଆବାଗରେ । ଗାଳବ ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ । ଯେଉଁଠି ଦିଗରେ କୃପା ହୋଇବ ।

ସମୁଦ୍ରଙ୍କ ନାମ ହୋରସର । ବନ୍ଧ୍ୟତଙ୍କ ନାମ କ୍ଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି । ବୃକ୍ଷଙ୍କ ନାମ ଶିମୂଳ, ପୁଷ୍ପଙ୍କ ନାମ ପଳାଶ. ମାଳୀଙ୍କ ନାମ ସ-ଧର୍ମୀ ...ଳ୍ୟ, ଫଳର ନାମ ମହାକାଳ, ରଥଙ୍କ ନାମ ମଟରକାର, ଗାରୀଙ୍କ ନାମ ...ବର୍ଣ୍ଣ, ବସ୍ତ୍ରଙ୍କ ନାମ ଖଦଡ଼, ଅଙ୍ଗରଖା ନାମ ହାଜଷ୍ଟାର କୋଟ, ବିମାନର ନାମ ଏରୋପ୍ଲେନ । ମଣ୍ଡଳଙ୍କ ନାମ—ଗର୍ଭୋଦୟ, ଗଜଙ୍କ ନାମ ଜୁମ୍ବଅଜ, ଅଶ୍ୱଙ୍କ ନାମ କୁଳପତି, କାଳଙ୍କର ନାମ ସେଢେଟେଗ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ନାମ—ନମ୍ବୁଦ, ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ନାମ କୁଠଡ଼ୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ନାମ—ପଞ୍ଚିଗାଳ, ଧର୍ମଙ୍କ ନାମ—ନିତାକଣ୍ଠା, ପେଂଚର ନାମ ପଟ୍ଟୋଲ୍ୟା. ସଚିବର ନାମ ଖଦଳ କାଗଜ, ମନ୍ତ୍ରର ନାମ—ଅଳପ, ... ନାମ—ବୃନ୍ଦାଷ୍ଟେକା ।

ବଳଭଦ୍ରଙ୍କ ନାମ ରଜବର୍ତ୍ତୀ, ଜହରଙ୍କ ନାମ—ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ, ପଟେଲଙ୍କ ନାମ—ଗ୍ରଜ-ନଲ୍ଲଭ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଅଲଙ୍କ ନାମ—ଭସଫସୁକ, ମହତାବଙ୍କ ନାମ—କଳାକୃଷ୍ଣ, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦଙ୍କ ନାମ ପଥାଅଶ୍ରୁ, ଲିଙ୍ଗରାଜଙ୍କ ନାମ—ମିଶ୍ରିପଣା ରଣଜିତଙ୍କ ନାମ ପ୍ରେମଶୂକର, ଶଦାଶିବଙ୍କ ନାମ—ଟଦନାରି, ରାଜକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମ—ପ୍ରମ ଟେକ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ନାମ ଦାସାନୁଦାସ ।

ଏ ସମ୍ବତ୍ସରେ ରାଜା କେଶରୀ ଫଳ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ନାଶ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ପାଲବଣ୍ଡା ଫଳ ପୃଷ୍ଟ ପ୍ରାମ
ସୁରେଶ୍ୱ ବିଶ୍ୱନାଥ ଫଳ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ତ୍ରାସ
ଜ୍ୟୋତିଷ ଲିଙ୍ଗରାଜ ଫଳ ଅଞ୍ଜନ ହ୍ରାସ
ପଣ୍ଡିଆ ମୋଚାଲ୍ଲାଲ ଫଳ ଶରତ୍ ଗ୍ରାସ
କରଣ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଫଳ ବାଲ ବ୍ରାଣ୍
ଜଗନ୍ନ ନାରେନ୍ଦ୍ର ଫଳ ଜସଗୋଳ ଗ୍ରାସ
ତାଡ଼ିଜାତ୍ୟା ସୁଧୀର ଫଳ ମହାଳକ୍ଷ୍ମୀ ଧାସ ।

ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ମାସ ଫଳ କହିବା—

ବୈଶାଖ ମାସର ଅଧିପତି ଶୁକ୍ର । ମେଷ ରାଶିରେ ... ହେବା ହେତୁ ଭୀଷମ ବାତ୍ୟା ଉମ୍ଭଲବ ହୋଇବ । ଜବାହାର ଲାଲଙ୍କ ଚଳିତ ଭ୍ରମଣ ନର୍ବାଚ ହୋଇବ ।

ଜ୍ୟେଷ୍ଠମାସର ଅଧିପତି ରବି । ଗ୍ରୀଷ୍ମଣ ଖର ଓ ଜଳାଭାବ । ବନ ପର୍ବତରେ ଦାବାଗ୍ନି ବ୍ୟାପିବ । ... ନିର୍ବାଣ ଲଭିବେ ।

ଆଷାଢ଼ ମାସର ଅଧିପତି ମଙ୍ଗଳ । ... ମଙ୍ଗଳ ମେଷଟର ସ୍ୱଗୃହ ହୋଇ ... ବଢ଼ିବା ହେତୁ ମେଣ୍ଢା ଅର୍ଥାତ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଅଶେଷ କ୍ଷତି ଲାଭ ହୋଇବ ।

ଶ୍ରାବଣ ମାସର ଅଧିପତି ବୃହସ୍ପତି । ମକରରେ ... ଧର୍ମ ମାନଙ୍କର ଶୁଦ୍ଧି ହେବ ।

ଭାଦ୍ରବ ମାସର ଶନି ... ଜନ୍ୟ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ।

ଆଶ୍ୱିନ ମାସାଧିପ ଚନ୍ଦ୍ର । ଏ ମାସରେ ... ଦେଖା ଦେବ ।

କାର୍ତ୍ତିକ ମାସାଧିପ ବୁଧ ... ମହିଳା ମାନଙ୍କର ପ୍ରେମ ... କରିବେ ।

ମାର୍ଗଶିର ମାସରେ ଅଧିପତି ଶୁକ୍ର ଧନୁ ରାଶିରେ ... ଦେଖା ଦେବ ।

ପୌଷ ମାସର ଅଧିପତି ରବି । ଏ ମାସରେ ... ପ୍ରବଳ ହୋଇବ ।

ମାଘ ମାସର ଅଧିପତି ମଙ୍ଗଳ । ମକର ରାଶିରେ ... ଶୀତ ପଡ଼ିବ ।

ଫାଲ୍ଗୁନମାସର ଅଧିପତି ବୃହସ୍ପତି । ... ଖରା ପଡ଼ିବ ।

ଚୈତ୍ରମାସର ଅଧିପତି ଶନି । ... ସମ୍ଭାବନା ।

ଏଥୁ ଉତ୍ତାରୁ ଦେଶ ପ୍ରତି ସାଧାରଣ ଏ ନମ୍ବରରେ ଫଳାଫଳ କହିବା ।

ଅଥକୁର ସଂଖ୍ୟା

ସତ୍ୟ	ଭା ୧୨ ଗ	ମିଥ୍ୟା	ଭା ୧୩ ଗ
କଲାପୋତା	ଭା ୧୫ ଗ	ନ୍ୟାୟ	ଭା ୧... ଗ
ବିଗୃହ	ଭା ୬ ଗ	ଅନ୍ତଗୃହ	ଭା ୧୩ ଗ
ଧର୍ମରକ୍ଷା	ଭା ୧୪ ଗ	ପ୍ରତିକାର	ଭା ୨ ଗ
ବନ୍ୟା	ଭା ୧୦ ଗ	ବନ୍ଧ	ଭା ୪ ଗ
ଶାନ୍ତି	ଭା ୧/୨ ଗ	ଉପଦ୍ରବ	ଭା ୧୫୨ ଗ
ପ୍ରେମ	ଭା ୧୨ ଗ	କାମ	ଭା ୩୦ ଗ
ମିଳନ	ଭା ୩ ଗ	ବିରହ	ଭା ୮ ଗ
ଢୁଆଟୁର	ଭା ୧୦ ଗ	ସରଳତା	ଭା ୨ ଗ
ବଳୁଦା	ଭା ୧୨ ଗ	କର୍ମ	ଭା ୨ ଗ
ସତ୍ତ୍ୱ	ଭା ୯ ଗ	ଧର୍ମଘଟ	ଭା ୮ ଗ
ବିଦ୍ୟା	ଭା ୨ ଗ	ଅବିଦ୍ୟା	ଭା ୧୪ ଗ
ଅନ୍ତର୍ବାଣିଜ୍ୟ	୧୦ ଗ	ବହିର୍ବାଣିଜ୍ୟ	୫ ଗ
ରୋଗ	ଭା ୧୨ ଗ	ଔଷଧ	ଭା ୩ ଗ
ହୋମୋଲ	୩ ଗ	ହୋଲେଶ	ଭା ୧୦ ଗ
ସାହିତ୍ୟ	ଭା ୨୨ ଗ	ସଂବାଦ	ଭା ୧୩ ଗ
ହ୍ଲେଗ—	ଭା ୧୪ ଗ	ପ୍ରସାଦ—	ଭା ୩୨ ଗ
ତୈଳ—	ଭା ୧୦ ଗ	ମର୍ଦ୍ଦନ—	ଭା ୧୫ ଗ
କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ	ଭା ୪ ଗ	ସୋସାଲିଷ୍ଟ	ଭା ୧୫୧ ଗ

କଂଗ୍ରେସ ବଳରେ ସନ୍ଧି ଅସ୍ତିବ

ଅଥ ଆୟ ବ୍ୟୟ

ଲାଟ—		ଆୟ ୫ ଭଗ	ବ୍ୟୟ ୫ ଭଗ
ମନ୍ତ୍ରୀ—	ଖୋଳ	ଆୟ ୪	ବ୍ୟୟ ୩୨ ଭଗ
—	ପୋତା	ଆୟ ୧୦	ବ୍ୟୟ ୨ ଭଗ
ଅସେମ୍ବ୍ଲି ସଭ୍ୟ		ଆୟ ୩ ଭଗ	ବ୍ୟୟ ୧ ଭଗ
ପୁଞ୍ଜିପତି—		ଆୟ ୧୮ ଭଗ	ବ୍ୟୟ ୧୫ ଭଗ
କଲପୋତଥ		ଆୟ ୨୦ ଭଗ	ବ୍ୟୟ ୧୦ ଭଗ
ପୁଲିସ—		ଆୟ ୧୩ ଭଗ	ବ୍ୟୟ ୧୪ ଭଗ
ପିଢ଼ବନ୍ଧ—		ଆୟ ୧୯ ଭଗ	ବ୍ୟୟ ୧୭ ଭଗ

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୮ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ନିରାମିଷ ଦ୍ରବ୍ୟ ବୋଲି ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି । ଭନ୍ତି ଗୁଡ଼ାକ ଯେଉଁ ଦିନଠୁଁ ଏ ଭାରତ ବର୍ଷର ଗାଦି ଦଖଲରେ ନିରାମିଷ ଧରିଲେଣି ସେହି ଦିନଠୁଁ ଏମ ଶାସନ ମଧ୍ୟ ନିରାମିଷ ଶାସନ ରୂପ ନେଇଛି । ଏବେ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ସେ କମନୱେଲଥ ସଭାରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଲଣ୍ଡନ ଗଲେ—ତାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏଇ ନିରାମିଷ ଅଣ୍ଡାର ପ୍ରଚାର । ଏହା କେବଳ ଭାରତରେ ମିଳେ ! ଏହା ଏକ ଅଭିନବ ଗୃହ ଶିଳ୍ପ ଜାତ ପଦାର୍ଥ । ଏ ଅଣ୍ଡା ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରାଜ୍ୟର ଅଣ୍ଡୋ ମଣ୍ଡଳୀର ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ । ଯେପରିକି ଭାରତ ରିପବ୍ଲିକ ବା ସାଧାରଣ ତନ୍ତ୍ର ହୋଇ ମଧ୍ୟ କମନୱେଲଥ ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ । ଭାରତ ଏପରି ନାକରେ ଗୋଟିଏ ନିରାମିଷ ଅଣ୍ଡା ଏହା ବିଲାତର ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଇ ପାରିବେ । ଭାରତର ଖାଦ୍ୟ ଯୋଜନା କମିଟି- ଯେଉଁଥିରେ ଯନ୍ତ୍ରୀ ନିଜେ ସଭାପତି ଥିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତରେ ଏକମାତ୍ର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦନ ସାମଗ୍ରୀ—ନିରାମିଷ ଅଣ୍ଡା । ଏ ଅଣ୍ଡା ସ୍ତ୍ରୀ କୁକୁଡ଼ା ପୁରୁଷ କୁକୁଡ଼ାଙ୍କ ବିନା ସଂଯୋଗରେ ଜନ୍ମ ହୁଏ । ତେଣୁ ଭାରତ ମଧ୍ୟ ଭଗୀରଥଙ୍କ ଭଳି ପୃଥିବୀରେ ଶାନ୍ତି ଗଙ୍ଗା ବୁହାଇବ । ତେଣୁ ସେ ନିରାମିଷ ଅଣ୍ଡା ଦେବାଚ୍ୟ ।

\+ + ×

ବହୁ ସଧ ଖାଇବାକୁ ମନ କଲା । ଶଣର ଲଙ୍କୁ କିଣି ଆଣିଦେଲେ । ଶାଶୁ ସେଇ ବହୁ ହାତରେ ଦେଲେ ପୁରୁଣ୍ଡି ଭତ୍ । କହିଲେ ବହୁ—ସଧ ଖାଇବ ଯେ—ଏବେ ଦାଉଁ ଦେବତା ବଡ଼ାଣି, ଠେଙ୍ଗ ଚିତାଣିଙ୍କ ସୁମରଣା କରି ଖାଇବ । ବହୁ ସୁମରଣା କରି ଖାଇ ବସିଲେ । ଶାଶୁ କହିଲେ—ଛିଃ—ଏମିତି ସୁମରଣା ନୁହେଁ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଲଙ୍କୁ ରଖି ବାକି ତକ ଖାଇ ଦେ—ବହୁ ପଚାରିଲା ତାହାପାଇଁ କଣ ରଖିବ ? ଶାଶୁ କହିଲେ—ଆଗ ଗ୍ରାମ ଦେବତୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ, ତାପରେ ଗୁରୁ ଗୋସାଇଁଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ, ତାପରେ ଭାଗବତ ଗାଦିକି ଗୋଟିଏ, ତାପରେ କୁଳ ଦେବତା—ରାଧାରାଣୀ, ମଦନ ଗୋପାଳଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋଡ଼ାଏ, ତାପରେ ଚିତ୍ତ ଚିତାଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଯମ ମା ସାତ ଭଉଣୀଙ୍କ ପାଇଁ—ପିଲାଙ୍କ ବସନ୍ତ, ହାଡ଼ଫୁଟି, ହାଡ଼ା ଭଇରୁ ରକ୍ଷା କରିବ । ବାସ୍ ଅନ୍ତତଃ ଏତିକ ଦେବତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ବାକୀ ସବୁ ଖାଇଦେ । ବହୁ ପଚାରିଲା ଏତିକିରେ ସରିଲା ନା ଆଉ ଅଛି ? ଶାଶୁ କହିଲା—ବାକୀ ଯେଉଁ ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ଦେବ ତାଙ୍କ ଅଧାଂରମୃତ ପାଇବୁ ତ ତୋ ଭଳ୍ଲା ।

ଆମ ମହତାବ ଠିକ୍ ସେମିତି ଓଡ଼ିଶା ବହୁକୁ ସଧ ଖୁଆଇ କହୁଛନ୍ତି—ଆଗ ଆନ୍ଧ୍ରକୁ ଭଦ୍ରମା ଦେଇ, ତାପରେ ସେ ଦାଉଁ ହଦା ସୁହାନ୍ତି ତ ସଞ୍ଜମ କରାପୁଟର ଖଣ୍ଡେ ଦିଅ । ସେପଟେ ମୁର ବଙ୍ଗାଳୀକୁ ଦିଅ । ବାକୀ ଯାହା ରହିବ ମୋତେ ଦେଇ ଅଧିକାର ପାଇବ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବଙ୍ଗଳା ଆସାମ ସାଙ୍ଗରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବ ଓଡ଼ିଶା ସୀମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଉ ଝଗଡ଼ା କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଚୁକ୍ତି ସଇକାରିଙ୍କୁ ଦସ୍ତଖତ ଲେଖିଦେଇ ଆସିଲେ ।

× + ×

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାରଙ୍ଗଧର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ଛାଡ଼ିବେ ବୋଲି ତାଙ୍କ ଦଳପତିଙ୍କ ଅନୁମତି ମାଗିଛନ୍ତି ଶୁଣାଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଏହି ବ୍ୟାପାରରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ହୋଇ ପାରେ । କଥାଟା ବଡ଼ ଚମତ୍କାର କିନ୍ତୁ ଆସେମ୍ବ୍ଲି କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଅଛି ଏକଲା ଚେତେଇ ଶୃଙ୍ଖଳା ଯେ ଭଳା ତଳେ ଭଲ ଲୁଚନ୍ତି ଅନ୍ତତଃ କୌଣସି ସଭ୍ୟ କେବଳ ସଭା ଗୃହ ନୁହେଁ—ସର୍ବ ପ୍ରକାର ଗୃହତ୍ୟାଗ ଗୃହ ତ୍ୟାଗ, ମୁହଁ ତ୍ୟାଗ, ମୁଣ୍ଡ ତ୍ୟାଗ ଆଦି ବ୍ୟାପାରରେ ମଧ୍ୟ ଦଳପତିଙ୍କ ଅନୁମତି ନେବା ଦରକାର । ଶେଷରେ ମରିବା ପୂର୍ବରୁ ବା ଦେହ ତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ଗୋଟାଏ ଅନୁମତି ଏକାନ୍ତ ବାଞ୍ଛନୀୟ—ଅନ୍ତତଃ ଏଇ ଅନୁମତି ନମିଳିବା ଯାଏ ତ ବଞ୍ଚି ରହିବାକୁ ହେବ !

\+ ÷ ×

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କପିଳେଶ୍ୱର ନନ୍ଦଙ୍କ ଟିଣ ଷ୍ଟେ... ରେସ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଃ ପ୍ରାଃ କଂ କମିଟିରେ ଆଲୋଚନା ହେଲା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନନ୍ଦଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କହିଲେ—ରେସ୍ ହୋଇ ନାହିଁ । ନବବାବୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ନନ୍ଦେ ଟିଣ ପଦ ସବୁ ବ୍ୟବହାର ନକରି ସରକାରଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେବାକୁ ଅଙ୍ଗୀକାର କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଫେରାଇବାରେ ହେ... ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ମହତାବଙ୍କ ଏ ମୌଖିକ ବିବରଣୀ । ଏହା ଲିଖିତ ହେବା ବେଳକୁ ... ରୂପ ପାଇଥିବ ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି । ଏଇଟି ମୁଖର କଥା ଯେ ନବବାବୁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡଟା ଏବେ ତ ନଡ଼ିଆ ବାଡ଼ିଆ ମାଇଁ ଯାନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ରହିଛି ।

× +

Digitized by srujanika@gmail.com

ମହତାବ କେନ୍ଦ୍ରଚ୍ୟୁତ ହେବା ମୂଳରେ ତାଙ୍କର ଏକ ଶତ୍ରୁ ଅଭିସନ୍ଧି ସାଧିତ ହୋଇ ଗଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ନବବାବୁ ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବାକୁ ପଣ କରିଥିଲେ ସେ ଠାଣ ପଣିକୁ କଳେ ବଳେ କୌଶଳେ ଭାଙ୍ଗିବା ଥିଲା ମହତାବଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବା ଅପସମ୍ବାଦ ପ୍ରଚାରର ଉଦ୍ଦେଶ । ଭିତରେ ତ ନବବାବୁ ଅସି ନଥାନ୍ତେ ସଥିପାଇଁ ସେ ମୃତ୍ତି କଲେ—ମୋତେ ... ଏ ନେଇଗଲା ହୋ—ନବବାବୁ ଅସି ରହାକର । ନବବାବୁ ଅସି ଦେଖନ୍ତୁ—ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । ଏମା ଠକିବାର ବାଗ ମନ୍ଦ । ଅମର ବିଶ୍ୱାସ—ନବବାବୁ ଏଇ ଥରକ ଠକି ଶିଖିଯିବେ—ଏବଂ ମନ ଅନୁକୂଳ ଧରି ଯିବ ।

\+ \+ ×

ପାରସ୍ୟ ଦେଶରେ ଜଣେ ବାଦଶାହ ଥିଲେ । ପ୍ରତିଦିନ ରାତିରେ ସେ ଗୋଟିଏ ରମଣୀକୁ ଶଯ୍ୟାସଙ୍ଗିନୀ କରି ତହିଁ ଆରଦିନ ଶୂଳି ଦିଅନ୍ତି । ଏବେ କଟକ ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ସେହିଭଳି କୁଟନୀତି ଗ୍ରହଣ କଲାପରି ଲାଗୁଛି । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସଭାପତି ବସାଇ ତାକୁ ଦୁର୍ନାମ କରି ଫିଙ୍ଗି ଦେବାର ଯୋଗାଡ଼ ଚାଲିଛି । କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଯେ କେତେଜଣ ଗାନ୍ଧୀ ଗାନ୍ଧୀ ଚିତ୍କାର କରୁଛନ୍ତି—ଆଗ ତାଙ୍କୁ ଇ ନିପାତ୍ କରି ସାରିଲେ ତାପରେ ଯାହା କଥା ।

\+ \+ \+

ଚୀନାରେ କମିଉନିଷ୍ଟ ମାନେ ରାଜଧାନୀ ଦଖଲ କରି ନେଲେଣି । ଜାତୀୟ ବାଦୀ ସରକାରଙ୍କ ସଦଳବଳ ବିମାନଯୋଗେ—ଯଃ ପଳାୟତି ସ ଜୀବତି ନୀତି ଧରି ନେଲେଣି ।

\+ \+ ×

ଓଡ଼ିଶା ଦେବୋତ୍ତର କମିସନର ଗାଦି ରଙ୍ଗା ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ବିଚାର ଧାରାରେ ପଡ଼ି ଦାଣ୍ଡରେ ଗଡ଼ୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ହଜାରେ ଖଣ୍ଡି ମଠ ମକଦ୍ଦମା ରାୟରେ ... ଥା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥରେ କାହିଁ ଖୁଣ୍ଟା ଦେଇ ହାଇକୋର୍ଟକୁ ଦେଖେଇ ଦେବାକୁ ଚାଲିଲା । ତେଣୁ ଶୋଭିବ ଯେ ତାକୁ ଉଠେଇବ କିଏ ।

ହାଇକୋର୍ଟର ଆଦେଶ ଯେ ବାକି ମକଦ୍ଦମା ଖରଚ କମିସନରଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ କରିବେ । କାଳେ ମଠ ମହନ୍ତମାନେ କମିସନରଙ୍କର ଏ ଖରଚ ଦେଇ ଦିଅନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ବିଚାର-ପତି ଆଗରୁ ତାଗିଦ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି—ଦେବ କିଏ ? ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନା କମିସନର ନିଜେ । ରଙ୍ଗସ୍ୱାମୀଙ୍କ ନ୍ୟାୟ ଓ ନିରପେକ୍ଷ ବିଚାର ଫଳରେ ଯେଉଁ ଅସଂଖ୍ୟ ଦେଓ୍ୟାନୀ ମକଦ୍ଦମାର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ତା ର ଖରଚ ଯୋଗାଉଛନ୍ତି ଗରିବ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଜା ତ ? ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନ ବିଚାର ପତି ସଫା କହୁଛନ୍ତି କି ରଙ୍ଗାସ୍ୱାମୀ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ସରକାର ତ ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇ ନାହାନ୍ତି । ଏହିଭଳି ନାମ୍ବର ଓ୍ୱାନ ଛକିଖୋର ଅଫିସରକୁ ଘଣ୍ଟି ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିବାରେ ଆମ ମା ମଙ୍ଗଳା ସରକାରଙ୍କର ଭକ୍ତବତ୍ସଳତା ସବୁଦିନେ ପ୍ରମାଣିତ । କାରଣ ଚୋର ଠାର ଚୋର ମାଉସୀ ଜାଣେ ।

\+ × ×

ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ଆଇନ ବ୍ୟବସାୟୀ-ମାନେ ଏ ବର୍ଷ ପୁଣି ସଭା କରିଛନ୍ତି । ଗଲା-ଥର ସେମାନେ କହିଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ବିଚାର ଅଦାଲତର କ୍ଷମତା କାଢ଼ି ନେଉଛି । ଏଥର ଆହୁରି ପାଦେ ଦେଶ ଉନ୍ନତି କରିବାର ଦେଖି ସେମାନେ ପୁଣି କହୁଛନ୍ତି—ସରକାରୀ ହାକିମମାନେ ଆଇନ ଅଦାଲତକୁ ବେଖାତିର କରୁଛନ୍ତି । କଥାଟା ସମସ୍ତେ ଜାଣୁଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଲାଭ କାହାରି ଅଖିରେ ନାହିଁ । କାରଣ ଓକିଲମାନେ ଯଦି ଜ୍ୱାର ପ୍ରତିକାର କରି ପାରନ୍ତେ ତେବେ କି କଲେଇ ମଳ ପଡ଼ାନ୍ତା ।।

\+ \+ \+

ବିହାର ଲାଟ ସାହେବ ଅଣେ—ଗୋଟିଏ ଲୋକାକ ଯାଇ ଯେମିତି ଦେଖିଛନ୍ତି ସେଠି ଲୋକ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଯେତେ ଲୋକ ଖାଇବା କଥା ତାଠୁ ବେଶି ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ସେ ଉଠି ଚାଲି ଅସିଲେ । ଆମର ମନେହୁଏ—ସେ ସେଇଠି ବସି ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇ ଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଯଦି ସେଦିନ ତାଙ୍କର ପେଟ ଖରାପ ଥାଏ ତେବେ ସେ ଯାହା କରିଛନ୍ତି ତାହାହିଁ ଠିକ୍ କର୍ମ କରି ଯାଇଛି ବୋଲି ଧରିଯିବ ।

× \+ \+

ଓଡ଼ିଶାରେ ଏ ମାସଟା କେବଳ ସଭାର ମାସ । ଉତ୍କଳ ସଭା, ବୈଦ୍ୟସଭା, ... ସଭା, ମାଷ୍ଟର ସଭା; ପଣ୍ଡିତ ସଭା, ମୂର୍ଖ ସଭା, ସେକେଣ୍ଡାରି, ପ୍ରାଇମେରି ସାହିତ୍ୟିକ, ସାମ୍ବା-ଦିକ ସବୁ ସଭମାନ ବସି ଯାଉଛି । ଯେତେ ଯେତେ ସଭାରମ୍ଭ ହେବାରେ ଲାଗିଛି ସେତିକି ସେତିକ ମହା ଭାରତ ବୋଲି ଯାଉଛି ଯିନା—ଯୁଦ୍ଧର ସୂଚନା ନାହିଁ ।

\+ × \+

ସେଦିନ ଆମ ଲାଟ ମହାମାନ୍ୟ ଆସଫଅଲ୍ଲି ମିଆ ସାହେବ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଧାମର ପଣ୍ଡା ପଢ଼ିଆରି ଓ ମଠମହନ୍ତମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୁଝାଇ ଧର୍ମ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏ ଯୁଗରେ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମଗୁରୁ ଓ ଧର୍ମଯାଜକ ମାନେ ଯେପରି ଧର୍ମହୀନ ହୋଇପଡ଼ୁଛନ୍ତି ମିଆଁ ସାହେବଙ୍କ ବାଣୀବଳୀ ଜ୍ଞାନାଞ୍ଜନ ଶଳାକା ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ଫିଟାଇବ ବୋଲି ଆମେ ମନେ କରୁଁ । ମାନ୍ୟବର ମିଆଁଜୀଙ୍କ କଥାରେ କେବଳ ବାସ୍ତବ ନୁହେଁ—ହିକ୍‌ମତ୍ ବି ଅଛି ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ।

× × ×

ମୟୂର ଭଞ୍ଜରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଚାଲି ଅସିଛନ୍ତି ଚାରି ପାଞ୍ଚ ମାସ ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୂଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ହେବ । ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ହେଲେ ପୁଣି ଡାକ୍ତର ବି ପ୍ରୟୋଜନ ଲାଗିବେ । ଆମେ ପୁରି ଦଶମାସ ସମୟ ଦେବାକୁ ରାଜି ଅଛୁଁ । ପର୍ବତର ପ୍ରସବ ବେଦନା କେତେ ହେଉଛି ଦେଖାଯାଉ ।

× \+ \+

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅନୁକୂଲ୍ୟରେ ଜଗନ୍ନାଥ ମିଶନ ବସୁଛି । ପଣ୍ଡିତ ... ନୀଳକଣ୍ଠ ଏଥିପାଇଁ ମହତାବଙ୍କର ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି—କାରଣ ମହତାବ ଦାସ ଅପଣଙ୍କ କଳ୍ପନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କଲେ । ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ କେବଳ ତଣ୍ଡରେ ବାଳ ବର୍ଦ୍ଧନ କରି ବାଳକଙ୍କ ମହତାବଙ୍କ ପାଠ ଶାଳକୁ ପ୍ରେରଣ କରିଥିଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ଜଗନ୍ନାଥ ମିଶନ ବର୍ଷା ଆଜ କେତୁଟା ଷଢ଼େଇକଲା । ଖରସୁଆଁ ର ପରିପାକ କଟକ ଦାସ ଅପଣଙ୍କ ଅସ୍ତାର ମହା ସଙ୍ଗତ ହବ ।

× × \+

Digitized by srujanika@gmail.com

"କଳ୍ପନା"

ଲେଖକ—ଗଃ ନାଃ ପାଃ

ଏକୋଇଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମବର୍ଷ......

(୨୦୦୧ ମସିହା)

...... ଦେଶରେ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସୂଚନା ମିଳିଲାଣି...ନାରୀ ମାନେ ଖାଲି ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାଜରେ ସମାନ ଆସନ ପାଇ-ନାହାନ୍ତି—ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ ଆଗେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଅତୀତବିଂଶଶତାବ୍ଦୀର 'ଲେଡିଜ୍ ଫାଷ୍ଟ' ଶବ୍ଦଟି କେବଳ ଲେଖାଲେଖି ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିନାହିଁ... କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇ ସାରିଲଣି...ଜଣେ ଜଣେ "ଅଡ୍ଭାନସଡ ଲେଡ଼ି" ଏକାଧିକ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କୁ ସଂଗରେ ଧରି 'ଇଭ୍ନିଂ' ସମୟରେ 'ଇଭିନିଂଡ୍ରେସ୍' ପିନ୍ଧି, 'ଇଭିନିଂଇନ୍ ପାରିସ୍' ମୁଖରେ ଲଗାଇ ଇଭିନିଂ ଓ୍ୱାକ୍'ରେ ବାହାରି ଯାଉଛନ୍ତି । ଖେଳ ପଡ଼ିଆରେ 'ସ୍ପୋର୍ଟସ୍ ମ୍ୟାନ' ନୁହନ୍ତି, 'ସ୍ପୋର୍ଟସ ଉଇମେନ୍' ମାନେ ହକି, ଫୁଟ୍ବଲ, ଟେନିସ୍, କ୍ରିକେଟ୍ ପ୍ରଭୃତିର 'ମ୍ୟାଚ୍' ଛଡ଼ାଇ ନେଲେଣି । ପୁରୁଷମାନେ 'ଫେସ୍ ପାଉଡ଼ର' 'କ୍ରିମ୍ ଓ ଅତର' ପ୍ରଭୃତି ଲୋକଦେଖାଣିଆ 'ଭାନିଟି ମ୍ୟାଚ୍' ରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି । କିଛି ଜଣା ପଡ଼ୁନାହିଁ ...ପୁରୁଷ ଆଜି କେତେକ 'ବ୍ୟାକ୍-ଓ୍ୱାଡ୍ ଲେଡ଼ି' ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶକ ଗାଲେରୀ ଭରପୂର ହୋଇ ଯାଇଛି...ମୋଫସଲରେ ବି ଠିକ୍ ସେଇ ଅବସ୍ଥା...ପୁଅମାନେ ଖେଳିବାର ଦେଖା ଯାଉ ନାହାନ୍ତି । ଝିଅମାନେ ବିଂଶଶତାବ୍ଦୀର 'ବୋଉଦ୍ରେସି' କୁ 'ବାପଦ୍ରେସି' ନାମ ଦେଇ ଖେଳିବାରେ ଲାଗି ଗଲେଣି... 'ସିନେମା ହଲ୍' ଗୋଟାଏ କୋଣରେ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କୁ ଛଡ଼ା କରାଇ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଟିକେଟ୍ କିଣି ବାକୁ ପାଇଁ 'କ୍ୟୁ'ରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି... ଦୋକାନ ବଜାର ରେ ବି ସେଇ ଅବସ୍ଥା... ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ସଉଦା କରୁଛନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଚଳୁଛନ୍ତି... ବେଳେ ବେଳେ ସହର ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଟା ଦୁଇଟା କଲେଜ ପଢ଼ୁଆ ଅବିବାହିତ ଝିଅମାନେ 'ଉଇମେନ୍ ଓ ନ୍ଲି' ସିଗାରେଟ୍ ଫିଲ୍ଟର' ମୁଖାରେ ଚୁମାଦେଇ 'ଅରିଷ୍ଟୋକାଟିକ୍ ଫେମିନା' ରମଣୀ ମାନଙ୍କ ସଂଗରେ ଆସିବା କୌଣସି କଲେଜ ପଢ଼ୁଆ ପୁଅକୁ 'ଫଲୋ' କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି.. ...

......ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ...କିନ୍ତୁ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ରହିଛି, ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦିରୁ ବହୁକଷ୍ଟରେ ବଂଶ ରହିଥିବା ସ୍ୱାଧୀନ ଦୃକ୍ଶାଳୀ ଲେଖକର ଭାବ ଧାରା—ଲେଖକ ତାର ପ୍ରିୟ ଲେଖନୀକୁ ଧରି ଲେଖିବାରେ ଲାଗିଛି ତାର ନିଭୃତ କୋଠରୀରେ ବସି......

...ରାତି ୧୨ଟା କି ୧ଟା ବାଜିଗଲାଣି (ରେଲୱାଇ ସମୟନୁସାରେ ନୁହେଁ) ଏହି ସମୟରେ କୋଠରୀ ବାହାରୁ ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦସହ ରମଣୀର ମଧୁରବାଣୀ ବାଜି ଉଠିଲା... "ପ୍ରିୟ... ପ୍ରିୟ..." ଖୁବ୍ ଧୀର ଅଥଚ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱରରେ ।

ଲେଖକ ଚମକି ଉଠିଲା ..ଏ ଯେ ତା'ର ଅତି ପରିଚିତ ସ୍ୱର "...ପ୍ରିୟ... ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହଁ...ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଭୁଲିଗଲ... ଅତୀତର ପାଠପଢ଼ା, ସିନେମା ଦେଖା, ଅଜନ୍ତା ମନ୍ଦିର ଦେଖା, ଛବି ଲେଖା...'...ଏଁ...କଳ୍ପନା !...ପ୍ରାଣର କଳ୍ପନା...ତୁମେ ପୁଣି ଆଜି ଫେରି ଆସିଛ...ମୋର ପାଖକୁ...ଭୁଲି ଯାଇନା ଏ ହତଭାଗା, ଅଭଦ୍ର, ନିଲଜ, ବେହିଆ ଲେଖକଟାକୁ...ଶତାବ୍ଦୀର ଅବସାନ ପରେବି... ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟକଳ୍ପନା.. ଧନ୍ୟ ତୁମର ପ୍ରେମ..."

..."ହଁ ପ୍ରିୟ...ହଁ ଲେଖକ । କଳ୍ପନାର ପ୍ରେମ ସଂବନ୍ଧରେ ଆଜି ପୁଣି ଧନ୍ୟବାଦ... ଆସନା ପ୍ରିୟ ! ଆଜି ସାଥୀ ହୋଇ ମୋର ମନପବନ ଘୋଡା ଉପରେ ବସି...ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଦୁନିଆ ଦେଖି ଆସିବା......"

...—ଲେଖକର ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ଫୁଟି ଉଠିଲା ଏକ ମୃଦୁ ଆଭାସ—ସେ ସଙ୍ଗେ୨ କଳ୍ପନା ଦେବୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ମନପବନ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସି ବାହାରିଲେ ବୁଲି......

..କିଛିଦୂର ଯାଇଛନ୍ତି, ଦେଖିଲେ ଯେ ସିନେମା ନାୟିକା ଗଳନାୟିକା, କବିତା ନାୟିକା, ଉପନ୍ୟାସ-ନାୟିକା ପ୍ରଭୃତି ହରେକ କିସମର ନାୟିକା ମାନେ ଦେଶର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗେଟ୍ ଆଗରେ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଛନ୍ତି 'ପିକେଟିଂ'...ତାଙ୍କର 'ଡିମାଣ୍ଡ, ଏହାଯେ' ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଅବସାନ ପରେ—ସେମାନଙ୍କ ନାମ ରୂପ, ଗୁଣ, ଚଳଣି, ବେଶ, ପୋଷାକ, ଢଙ୍ଗୀ (ଷ୍ଟାଇଲ୍) ଗୁଡ଼ିକୀ, ନସ, କାହିଁ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆଧାର କରି ଆଜି ଗଳ୍ପ, କାହାଣୀ, ଉପନ୍ୟାସ, ଚିତ୍ରାଙ୍କନ, ସିନେମା, ଥିଏଟର, ପ୍ରେମାନସ୍ ପ୍ରଭୃତି କିଛି ଲେଖା ଛିବନ - 'ସରକାର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଏହା ବନ୍ଦ ନ କଲେ ଆମରଣ ଅନଶନ ଆରମ୍ଭ କରିବେ ସେମାନେ—

...ଆଜି କିଛିଦୂରରେ ଦେଖିଲେ ଯେ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କେତେକ ସୁରୁଚି, ପାକଳିଆ, ନୂଆ, ପୁରୁଣା, ସକର୍ମୀ, ଜଣାଣ । ସଂପାଦକ ମାନେ—ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ସୁଦ୍ଧା—ଗତ ଶତାବ୍ଦୀର କେତେକ ରିଜେକ୍ଟେଡ୍' ଲେଖାକୁ, ଓ୍ୱେଷ୍ଟ ପେପର୍ ବାସ୍କେଟ୍' ଖୋଜି ପୁଣିଥରେ ଦେଖିବାକୁ, ମନସ୍ଥ କରୁଛନ୍ତି... କେତେକ ପାଇଲେ ଆଜି କେତେକ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସି ରହିଲେ ।

...ଆଜି ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ପୁରୁଣା ସଂପାଦକ ଲେଖକର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ବି ତାର କେତେ ଜଣ ସାଙ୍ଗଙ୍କୁ ଧରି ଆଲୋଚନା କରି 'ପ୍ରତିକାରେ ବନ୍ଦ୍ରାଟ' ଲେଖା ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି...

ଲେଖକ ଆଜି କଳ୍ପନା ସବୁ ଆଖିକୁ ଦେଖି ଦେଇ ମନପବନ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଗୃହ ଛାଡ଼ି ଖୁବ୍ ଆଗକୁ...

...ଆଜି କିଛି ଦୂରରେ ଜଣେ ପ୍ରୋଖତ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରର ସମ୍ପାଦକ, କାର୍ଯ୍ୟ ଆଧିକ୍ୟ କି ଅଳସୁଆମି ଯୋଗୁଁ କି ବେଳାଗରୁ ତା ୧୧—୧—୨୦୦୧ ମସିହାରୁ ତା ୨-୧-୨୦୦୧ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାପି ଦେଇଥିବା ବାହାଦୁର ପଞ୍ଜିରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ତା ୧୭-୧୨-୧୯୯୯ ରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ପାଇଲେ ସୁଦ୍ଧା ବାହାଘର

Digitized by srujanika@gmail.com

ସମୟରେ ଠିକ ନଅଟାରେ ତା ୨୦-୧-୨୦୦୧ ପରୀକ୍ଷାରେ ଦୀର୍ଘ ଏକବର୍ଷ ଛଅଦିନ ପରେ ବାଲ୍ୟଦର ଫିଷ୍ଟ ସରିଲା ପରେ ଲେଖୁଛନ୍ତି "ବିମଗଡ ଅନୁପ୍ରତ୍ତ୍ୱି ଯୋଗୁଁ ଯାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ· ବାଡ଼ାଘରଭ ହଇ ଗଲାନି...ଏଣିକି ଗୋଟିଏ, ଦୁଇଟି ଛୋଟ ଫିଷ୍ଟ (Feast କି fist କିଛି ଜଣା ପଡ଼ୁନି) କରି ଡାକିଲେ ଆପଣମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ଯୋଗ ଦେବୁ।"

·· ଅଳ୍ପ କିଛି ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ଫିଲ୍ମ ସମ୍ପାଦକ (କିନ୍ତୁ ଭଦ୍ରଫାଂତ ପ୍ରାପ୍ତ) ର ଭେଟ ସମ୍ପାଦକ ବ ୨୦୦୧ ମସିହାର ଫେବୃୟାରୀ ମାସର ପତ୍ରିକାରେ ମନଇଚ୍ଛା ଥୋଡାଏ ଥୋଡାଏ ଉଦ୍‌ଗୀରଣ କରି ମାସକ ଯାକ ବାହାରେ ରହିବା ପାଇଁ କହି ଅଫିସ ଛାଡି ବାହାରେ ବୁ—କରୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା—ଲେଖକ ଅଳ୍ପ କଳ୍ପନା ସଙ୍ଗ ହୋଇ ଭେଟି ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଉଦ୍‌ଗୀରଣକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତି ଯେ ପ୍ରଥମ ଉଦ୍‌ଗୀରଣରେ ପୂଜାଏ ଅମୃତ ଅଳ୍ପ ୨ୟ ବା ଶେଷ ଉଦ୍‌ଗୀରଣରେ ପୂଜାଏ ବିଷ 'ଉଦ୍‌ଗୀରଣ' ହୋଇ ପଡ଼ିଛି··· ··

·····ଅଳ୍ପ କିଛି ଦୂରରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ୨୧୪ ହି ନୂଆ ପୁରୁଣା ଲେଖକ କୁଆଡୁ କିଛି ନପାଇ ଲେଖକର ଭାବ ଧାର ନୁହେଁ ·· ଦାଳ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଅତୀତ ଇତିହାସରୁ ପୂଜାଏ, କେବଳ ପରଠାରୁ ମାଗି ଆଣି କାମ୍ପା ନିଜେ କେଉଁଠୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରି ଅଣି ଲେଖାର ଅଧାର ପରସିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି·····

·····ଲେଖକ ଅଳ୍ପ କଳ୍ପନା ଦେବୀ ଆଖି ପଲେଇ ଦେଖି ଦେଖିକା ଗୁଲିଛନ୍ତି··· ··

···ପୁଣି ଦେଖାଗଲା ଯେ ଜଣେ ବାଙ୍ଗ ଚାଳ କାଳକ କଳ୍ପନା ଦେବୀଙ୍କ ସାଥୀ ଲେଖକଙ୍କ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଜୀବନରୁ ଗୋଟିଏ ପୁସ୍ତା ଅଣି ସରସ, ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ପରିସି ପାରୁଛନ୍ତି···

···ଲେଖକ ଟିକିଏ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଲେ···

"ପ୍ରିୟେ! କଳ୍ପନା! ତା ଅଳ୍ପ ଯାଇ ପାରିବନି ଆଗକୁ···ଗୁଲ ଫେରି ଯିବା ଏଇଠୁ···ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀଟା ବଡ଼ ଜଟିଳ···"

"ହ ପ୍ରିୟ! ମୋପରି ପ୍ରେୟାର ସଙ୍ଗ ଲଭି କଇ ପଣି ପଡ଼ୁଛନ୍ତ୍ୟା···ଜାଣ! ମୁଁ କିଛେ କଣେଇ କରି ଗୁହିଁଲେ କେତେ କେତେ ଲେଖକ, ସମ୍ପାଦକ ଚାକ କାରକ ସମାଲୋଚକ ପୋ ପଛେ ପଛେ ଧାଇଁବେ···ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଗୁହେଁ ନି···ମୁଁ ଗୁହେଁ ମୋର ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଲେଖକର ସାହଚର୍ଯ୍ୟ····" ଲେଖକର ହାତକୁ ଧରି କଳ୍ପନା ଦେବୀ ପୁଣି ଗୁଲିଲେ ମନପବନ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି······

·· ଲେଖକ ତାର ଭୁଲ ବୁଝିପାରି ଚୁପ୍‌ରେ କଳ୍ପନା ଦେବୀଙ୍କ କାନ୍ଧରେ କାନ୍ଧ ମିଳାଇ, ମନରେ ମନ ମିଳାଇ ଗୁଲିଲେ ଆଗକୁ···ଖୁବ ଆଗକୁ······

·· ଶେଷରେ ଲେଖକ କଳ୍ପନା ଦେବୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ତାର ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଚିର ପରିଚିତ "ମଉଡମଣି" ପତ୍ରିକାର "ମଉଡମଣି" ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ଭେଟି ଆନନ୍ଦରେ ଗଦ୍‌ଗଦ୍ ହୋଇଗଲା ··ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ହାତରେ ଥାଏ ସଦ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାକୁ ସଂଖ୍ୟାର ପତ୍ରିକାଟିଏ···"·····ବନ୍ଧୁବର! ଭାବି ନଥିଲି ଏ ଜୀବନରେ ଆପଣଙ୍କର ଦର୍ଶନ ପାଇବି ବୋଲି···" ଲେଖକ ଆହୁରି କଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲା—ପାରିଲା ନାହିଁ—ତାର ମୁଖ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ··

"ହୁ···ବନ୍ଧୁବର! ଏପରି ଭାବାବେଗ ହେଲେ ଚଳିବ ନି···ଦେଖନ୍ତୁ ତମର "କଳ୍ପନା"କୁ କପରି ମୁଁ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛି ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ··ଲେଖକ ଚମକିଲା ପରି ହୋଇ ସମ୍ପାଦକ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ହାତରୁ ପତ୍ରିକାଟି ନେଇ ଖୋଲି ପଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଲା ·····

"ଲଭମ୍ୟାରେଜ୍"

ଲେଖକ—"ଗଜତ ଜଗା ସ ଅନ୍ତ୍ର

ନୂଆନ୍ତି "ଅବାମୀ ପୂରର ମଣିପ ଜଗା ପୁଅରି".

···ସେଦିନ କୋର୍ଟରେ 'ଲଭମ୍ୟାରେଜ୍' ମୋକଦ୍ଦମାର ରାୟ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଜନତାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଗଣ୍ଡି ହତ୍ୟା ମୋକଦ୍ଦମାର ରାୟ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଜନତାଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଏହି ସମୟରେ ମାନ୍ୟବର ବିଗ୍ଭର ପତି ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ ରାୟ ଶୁଣାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ସେ ଯାହା କହିଗଲେ ଲେଖକ ବିଚାର ତାହାକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲା···।

···ସୁଶ୍ରୀ ଛବି ଦାସ—ତାଙ୍କରେ ଓଡ଼ିଆ କିନ୍ତୁ ବାପା କଲିକତାରେ ରହୁଥିବାରୁ ସେ ମଧ୍ୟ ପାଠ ସେଠାରେ ରହିଲେ—କଲେଜରେ ନୁହେଁ 'ଲଭ' କଲେଜରେ 'ଆଡମିସନ୍' ନେଇଥିଲେ। ତାଙ୍କର ବସା ପାଖରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ (ଲ କଲେଜର ପ୍ରଫେସର) ଙ୍କ ବସା। ଜାତରେ ବଙ୍ଗାଳୀ—ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଜାଣନ୍ତି ନା କହି ପାରନ୍ତିନାହିଁ···କିନ୍ତୁ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ବାବୁଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ କଲିକତା କଲେଜର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବୁଧୁରାମ ଦାସ ବୋଲି ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଖୁବ୍ ବନ୍ଧୁତା ଥାଏ···

······ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ବାବୁ ଆଉ ଛବି ଦେବୀଙ୍କର କୋଠାକୁ କୋଠା ଲଗିଥାଏ··· କିଛିଦିନ ପରେ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ବାବୁ ଜାଣି ପାରିଲେ ଯେ ଛବି ଦେବୀ ପ୍ରତିଦିନ ତାଙ୍କର କୋଠା ଉପରକୁ ବାଳ ଶୁଖାଇବାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି···ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ବାବୁ ଛବି ଦେବୀଙ୍କ ରୂପ ପାନ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଠିକ ସମୟ ଦେଖି ନିଜ କୋଠା ଉପରକୁ ଆସିବାକୁ ଲାଗିଲେ--କିଛିଦିନ ଦେବୀଙ୍କ ରୂପରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ତାଙ୍କ ସହ 'ଲଭମ୍ୟାରେଜ୍' କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ। କଥା କହିବାର ସୁବିଧା ନଥାଏ। ପୂର୍ବୋକ୍ତ ସାଙ୍ଗ ବୁଧୁରାମ ବାବୁଙ୍କ ଠାରୁ ଓଡ଼ିଆରେ ଚିଠି ଲେଖାଇ ଆଣି ନିୟମିତ ଭାବରେ ଛବି ଦେବୀଙ୍କ ନିକଟ ଦେଲେ—ଛବି ଦେବୀଙ୍କର ଓଡ଼ିଆ ଚିଠି ବୁଧୁରାମ ବାବୁଙ୍କୁ ପଢ଼ାନ୍ତି ଆଉ ତାର ଉତ୍ତର ଲେଖାଇନେଇ ଛବି ଦେବୀଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାନ୍ତି······

···ଲଭ କଲେଜର ଛାତ୍ରୀ ଓ ପ୍ରଫେସରଙ୍କର କିନାକେତେ ଏହିପରି ଲଭ କାରବାର ଚିଠିରେ ଗୁଲିଲା··ଶେଷରେ ଉଭୟଙ୍କର ଲଭ୍‌ମ୍ୟାରେଜ ହେବାର ଠିକ୍ ହେଲା··· ···ବବ୍‌ହ ବେଦୀ········ ପୁରୋହିତ, ବାରିକ, ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ ସମାବେତ···ବର ବେଦୀ ମଣ୍ଡପକୁ ଆସିଲାବେଳେ ଦେଖାଗଲା ସେ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ବାବୁ ବୁଧୁରାମ ବାବୁ ଉଭୟେ ବର।

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୧ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ସନ୍ତୋଷ ସାଉ ମିସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଡାକେ ସେ । ରାଜ-ମିସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦଳରେ କାମ କରେ । ଚୂନ ସୁରକି ଘଣ୍ଟାରେ ତା'ର କାମ । ମଙ୍ଗୁଳୁ ଦେହଟା ଚୂନ ସୁରକି ଗୋଳା ମସଲାପୂର୍ଣ୍ଣ-କୁଣ୍ଡାର ଭରେଇଥିବା କଡ଼ା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ରଖି ଯେତେବେଳେ ସେ ନିର୍ଭୟ ଭାବରେ ଗୋଡ଼ ମୁଦିକି ବଗୃଡ଼ି କରୁଡ଼ି ସାମନା ପାଖରୁ ଅର ଓ୍ୱାଁକୁ ଯାଏ କାମ କେ କର ତାକୁ ସମସ୍ତେ ଥରେ ଲୁହାଁ ଦେଖି କଅନ୍ତି । ଛାତି ଭିତରେ କ୍ରୋଧାଗ୍ନି ଉଦ୍ଦାମ ହୋଇ ଉଠେ ସମସ୍ତଙ୍କର । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଗୀ ବଡ଼ ହସିଥାଏ—ବାହାରେ ସହଜରେ ଧରା ଦିଏନା ।

ଫେରନ୍ତା ସୁରକି ଚୂନକୁ ଗୋଳେଇ ରଖିଛି ଗୋଟିଏ ଖାଲରେ ଜମା କରି । ଦୁର୍ଗୀ

ଦୁର୍ଘଟଣା

ତାକୁ ଥରକୁ ଥର ନେଇ ମିସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଯୋଗାଉଛି । କଡ଼େଇରେ ମସଲା ଭରି ତା' ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଟେକ ଦେବାବେଳେ ଫେରନ୍ତା ଛାତି ଦି ପାଖର ଟଣା ଟଣା ମାଂସ ପେଣ୍ଡୁଳା ଅଙ୍ଗରେ ନାଚି ଯାଏ କେଡ଼େଥର । ଦୁର୍ଗୀ ଗୋପନରେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରି ହସିଦିଏ ଏକ ଅର୍ଥହୀନ ହସ । ହସର ଲହର ଦୂରକୁ ଭସି ଆସେ ଠିକ ଯିମିତି ଗାଧୁଆ କାର ଲଳିତ କଣ୍ଠର ସ୍ୱର ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆକାଶ ମଝି ଧରିଲେ ସକାଳ ବେଳର କାମ ଛୁଟି ହୁଏ । ଦୁର୍ଗୀ ଫେରେ ବଜାର ଭିତର ଦେଇ । ଧୂଳିରେ ଖଇର ରଙ୍ଗ ଧରି ରଙ୍ଗେଇ ଯାଇଥାଏ ତା ପିନ୍ଧା ଲୁଗାଟା । ଚୂନ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କୁନ୍ତଳ ନେଆରେ ପବନ ବାଜି ଉଡ଼ୁଥାଏ ଅସହାୟ ଭାବରେ । ତା ଦେହରେ ରଙ୍ଗ ପିଚ ଡଙ୍ଗା ସୁସ୍ତା ପର ବନ କଳା । କଳା ମଚ୍ ମଚ୍ ଦେହରୁ ଝାଳ ଝରୁଛି; ଯିମିତି ସାରୁ ପତ୍ରରୁ ମଣି ଝରିପଡ଼ୁଛି । ସେ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ନୁହେ ସତ, କିନ୍ତୁ ତା' ଯୌବନରେ କିଛି ମାୟା । ପୁରୁଷର

ଅନ୍ତରକୁ ମୁଗ୍ଧିତ କରି ଟାଣି ଆଣେ ତା' ଗୋଡ଼ ତଳକୁ ।

ରାସ୍ତା ମଝିରେ ଚାଲୁଛି ସେ—ଏକା । ଦି କଡ଼ରୁ ଦୋକାନୀଙ୍କର ଧାରୁଆ ନଜର ତାକୁ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ କରି ଦିଏ । ତେବେ ଦୃକ୍ପାତ ଖାତିର ନାହିଁ । ସବୁ ଦୋକାନୀଙ୍କୁ ଅନାଇ ମୁରକି ହସିଦିଏ । ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡିକା ନଗ୍ନ କାଗଜ ଦୋକାନୀ କପରଡ଼ ବନ୍ଦ ଗଲାକୁ । ଦୁର୍ଗୀ ଗର୍ବରେ ତା'ର ଉନ୍ନତ ଛାତିକୁ ଫୁଲାଇ ଫୁଲାଇ ଚାଲେ ଯାଏ । ହଠାତ ଛିଡ଼ା ହୁଏ ସେ ଗୋଟିଏ ପାନ ଦୋକାନରେ । ଯୁଆନ୍ ପାନ ବାଲା ସେ । ତାର ସୁଚଳ ସୁବଳ ଓଠରେ ଭଙ୍ଗିତ କରି ହସ ହସି କହେ—"କାଲେ ଦୁର୍ଗୀ—ଭୁଅଡ଼େ ବସା କରିଛୁ—ଦେଖା ନାହିଁ ।"

—"ମୁଁ ତ କଣ୍ଠ ଅଛୁଚି—ତୋର ଦୋକାନ ବନ୍ଦ ଥିଲା ।"

—"ପାନ ଖା—।"

—"ଟଣ୍ଡେଇ ଦେ, କାମରୁ ଅସିଛି—ଯିବି—।"

ମସଲା ଦିଆ ବାସନା ପାନ ଖଣ୍ଡେ ଦଳ ଦଳ ହାତ ପାସ୍ତଲବ ଟିକଏ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ମୁରକି ହସିଦେଲା । ଦୁର୍ଗୀ ତା'ର ଦିଫାଳ ଶୁଷ୍କଳ ଓଠରୁ ପାନ ରସରେ ରଙ୍ଗେଇ ନେଲା ପନ କରି । ଦୋକାନୀ କାନ ପାଖରେ ଫୁସ ଫୁସ କରି ସଙ୍କେତ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା ସେ ଆଗକୁ । ପାନ ବାଲାର ମନ ନାଚି ଉଠିଲା ଅପୂର୍ବ ଉଦ୍ଦାମରେ ।

ଏହି ପାନ ଦୋକାନ ଆଗକୁ ଗୋଟିଏ ଦୋକାନ, ଦୁର୍ଗୀ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କଥା କହୁଛି—ପାନ ମସଲା ବାସନାରେ ତା' ମାଟି ମହକ ଉଠୁଛି—ଦୋକାନୀ ସେ ଗନ୍ଧରେ ବାଉଳା ହୋଇ ଦୁଗୁଡା ଖଣ୍ଡେ ତା ହାତରେ ଗୁଞ୍ଜି ଦିଏ ମୁହଁ ପାଖରେ ମୁହଁ ଲଗେଇ କଥା କହିବା ଛଳରେ ।

ଅଦ୍ଭୁତ ଦୁର୍ଗୀ । କେତେ ଯୁଆନ ଲୋକଙ୍କର ମନ ମୋହୁଛି ତା' ମନ ଭୁଲାଣିଆ ହସରେ । ତା' ନିର୍ଖୁଣ ଝୁଲି ଦେହ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପାଗଳା କରିଦିଏ । ଦେହର ଅନାବୃତ ଅଂଶ ଦେଖି ଯୁଆନ୍ ମରଦଙ୍କ ଦେହ ହୁଏ ଉପଦ୍ରବେଗ କରିବା ଲାଗି ।

ପୁଣି ସଞ୍ଜକୁ କାମରୁ ଫେରେ । ସିଧା ଯାଏ ଗୁଜୁଲ ଦୋକାନକୁ । ଗୁଜୁଲ ଦୋକାନୀଙ୍କ ମଝିରେ ତା' ଆସର ବସେ । ଲୁଗା ବାନ୍ଧକୁ ଇଚ୍ଛା କରି ମଥାରୁ ଖସେଇ ଆଣି କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ଥାଏ ଅଯତ୍ନରେ । ଦର ମୁକୁଳା ଗଣ୍ଠିରେ ଅନାବନା ଫୁଲ ପେନ୍ଥା ଗୁଞ୍ଜି ଥାଏ ସେ ମନ ମତାଣିଆ ଭଙ୍ଗୀରେ । ବେଣୀ ଢେଇଁ ଦେଇ ନିପୁଣ ଭାବରେ ବେଶ ପ୍ରସାଧନ କରିଥାଏ । ଦୋକାନୀଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ

ଲେ—ଶ୍ରୀ ସଦାନନ୍ଦ ଦାସ

ସମସ୍ତେ ଯିମିତି ଏକାଥରେ ଦୁର୍ଗୀର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଯାନ୍ତି । ଏ ପ୍ରେମ ଖେଳ କରେ କିନ୍ତୁ ଖଳନ କରେନି ।

ଅଶ୍ରୁ କରୁ ତ ଏ କେତେ ପ୍ରକାର କଷ୍ଟନ୍ତି ତାର କଳନା ନାହିଁ । ଦୁର୍ଗୀ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେବାକୁ ଦିଏ ତାର ଦରହସା ଓଠରେ । ତା' ଓଷ୍ଠର ବଙ୍କିମ ରେଖା ମଧ୍ୟରେ ଯିମିତି ଲୁଚିରହିଛି ଏକ ଅସମାପ୍ତ ହସର ଆମେଜ । ତାର କମନୀୟ ଅଙ୍ଗର ପକ୍ଷରେ, ଗୋଟିଏ ପରମ ଉଲ୍ଲାସ ଆସୁଥାଏ ଘନେଇ, କାନ୍ତି ଦୁଇଟି ଓଠ ଫାଙ୍କରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥାଏ ବଙ୍କିମ ନାର ଅନୁଚ୍ଚାରିତ ଭାଷା ।

ଦୁର୍ଗୀ କେଳି ସେଇକାଟାସୁ ନାସି ମେ ମିଳି ମଧ୍ୟ ମିଳେ ନା । ଧରା ଦେବା ପରେ ମନେ ହୁଏ ଯିମିତି ଅଧରା । କଳାଜ ବାହୁପାଶରେ ଧାରଣ କରି ମଧ୍ୟ ପ୍ରେମୀ ଅନୁଭବ କରି ପାରେନି ପ୍ରିୟାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଦୁର୍ଗୀ ।

ଦୁର୍ଗୀ ଏବେ ଆଉ କାମକୁ ଯାଉନି । ଦୋକାନ ବୋକାନ ବୁଲି ବୁଲି ତା ଦେହଟାକୁ ବାଣ୍ଟି କରି ଚୁଲିବାଗ ଚଳାଉଛି ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାଁ ଦେହ ଉପରର ବୁଣା ଦାନସଫା ମୋଟା କଷ୍ଟା ଶାଢୀ ଛାଡି ଆଜି କାଲି ସେ ପିନ୍ଧେ ମିଲ୍ ଭଳି ମିହି ... ଶାଢୀ ମର୍ସିରାଇଜଡ଼ ଶାଢୀ। ତା କଳା ଦେହରେ ଦୁଧ ପରି ଧଳା ଧପ୍ ଧପ୍ ଲୁଗା ମନେଇଚା ଚମତ୍କାର।

ଘରେ ଛୁଆବଚା ସ୍ତ୍ରୀ ଥାଇଁ ଥାଇଁ ଅନେକ ତରୁଣ ଯୁବକ ଦୁର୍ଗୀକୁ ଦେଖି ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡନ୍ତି। ଚ... ଓ ଦୁର୍ମୂଲ୍ୟ ପରିଧାନ ଯୁକ୍ତ ତରୁଣୀ ମୁଗ୍ଧ କରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କାମନା ଜଗାଏ ନାହିଁ। ଚେଷ୍ଟା କରି ମନରେ କାମନା ଉଦ୍ରେକ କରିବାକୁ ପଡେ। ଅପର ଦିଗରେ ଏପରି ସାଧାରଣ ତରୁଣୀ କୁରୂପା ହେଲେ ମଧ ଅଣିଦିଏ ମନପୂର ଯୌନ ତୃପ୍ତି।

× + ×

ସମୟର କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଦୁର୍ଗୀର ଯୌବନ ଓ ଦେହର ଲାବଣ୍ୟ ହ୍ରାସ ହୋଇ ଆସେ। ସେ ଯେତେ ହସିଲେ ମଧ ପୂର୍ବ ହସ ପରି ମନଭୁଲାଣିଆ ହୁଏନି ବା ଦୋକାନୀଙ୍କର ଛାତିର ରକ୍ତ ସ୍ରୋତ ଉଦ୍ଦାମ ହୋଇ ଉଠେନି। ଦୁର୍ଗୀ ପାନ ବାଲା ପାଖରେ ହସି ହସି ଲେଉଟି ଯାଏ।

କିନ୍ତୁ ସେ ଦୁର୍ଗୀ ଆଉ ଆଗ ଉତ୍ତୋଳନ କରେନା। ଦିନେ କାମରୁ ଫେରି ବଜାର ରାସ୍ତା ଦେଇ ... ଦୋକାନ ବା ଗୁଡ଼ଲ ଦୋକାନୀ କେହି ହେଲେ ତାକୁ ନଜର ପକାନ୍ତି ନି। ସେ ଆଉ ଆଜିକାଲି ନଜରର ଖୋରାକ ନାହିଁ। ... ଦୋକାନକୁ ଯାଏ। ... ଆଉ କେହି ପଦେ ମଧ ... ନି।

ତାଁର ଅନ୍... ଜୀବନ ସାଗ୍ରୀ ... ଦେଇଛି। ଅକସ୍ମାତ ଏ ... ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠେ।

... କଟେ—କଷ୍ଟରେ ଦିନ ଚଳାଏ। ... ଏଇ ବଜାର ହୋଇ ଯାଏ। ହଠାତ୍ ଦିନେ ସେ ଦେଖିଲା ପାନ ଦୋକାନୀ ସହିତ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଯୁବତୀ ତରୁଣୀ ହସି ହସି କଥା କହୁଚି। ଦୁର୍ଗୀ ଦେଖୁଥାଏ ତରୁଣୀଟି କଥା କହୁଚି କିନ୍ତୁ ସେଇ ପାନ ବାଲା ତା ହାତଟିକୁ ଧରିଚି। ସେ ସ୍ପର୍ଶରେ ତା ସୁଠାମ ବାହୁର ମାଂସ ଫୁଲି ଉଠୁଚି ମେଞ୍ଚା ମେଞ୍ଚା ହୋଇ। ଦୁର୍ଗୀ ଅନୁଭବ କରୁଚି

ଯିମିତି ସେ ସ୍ପର୍ଶ ତା ନିଜ ଦେହରେ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ଅବ୍ୟକ୍ତ ମାଧୁରୀ ସୃଷ୍ଟି କରୁଚି ସ୍ନାୟୁ ପରି। ... ହୋଇ ପାରିଲାନି—ଚାଲିଗଲା ସେ ଇର୍ଷାରେ ... ହୋଇ।

ଠିକ୍ ତହିଁ ଆର ଦିନ ସଞ୍ଜରେ ଗୁଡ଼ଲ ପାଇଁ ଯାଇ ଦେଖେ ତରୁଣୀଟି ଗୁଡ଼ଲ ଦୋକାନୀ ସାଙ୍ଗରେ କଥା କହୁଚି ନିସଙ୍କୋଚ ଭାବରେ। କଥା କହୁଚି ସେ କିନ୍ତୁ ଦୋକାନୀ ତାକୁ ... ଆଖିରେ ... ଯାଉଚି, ବାଘ ଛେଳି ସମ୍ପର୍କ ପରି ଖୁବ୍ ... ସମ୍ପର୍କ।

ଗୁଡ଼ଲ ବାଲା ଦୁର୍ଗୀକୁ ଦେଖି ଟିକିଏ ହସି ଦେଇ କହିଲା—"ଅଦ୍ୟ କାହାଠୁଁ ଗୁଡ଼ଲ ନେଉଛ କି—କାହିଁ ଦେଖା ନାହିଁ।" ଦୁର୍ଗୀ କିଛି କହିଲାନି କେବଳ ରାଗରେ ବରାଡ଼ି ପରି ଫୁଁ ଫୁଁ ହେଉଥାଏ ମନେ ମନେ। ପାଖ ଦୋକାନୀ ଦୁର୍ଗୀକୁ ଦେଖି ଟିକିଏ କାଶି ଦେଲା ଗଳାକୁ ଥରେ। ଦୁର୍ଗୀ ଆହୁରି ... ଦାନ୍ତରେ ଦାନ୍ତ ଚିପି ଦେଲା।

ଚଉକିନା ଉଠିପଡିଲା ସେ ତରୁଣୀଟି। ଗୁଡ଼ଲ ବାଲା ଆପତ୍ତି କଲାନି।

ଦୁର୍ଗୀ ଗୁଡ଼ଲ ନେଇ ଚାଲି ଆସିଲା। ତାପରେ ବାଟରେ ସେଇ ପାନ ଦୋକାନ, ଏଠି ପୁଣି ସେଇ ତରୁଣୀଟି ବସିଚି। ଦୁର୍ଗୀର ରାଗ ସୀମା ଲଙ୍ଘି ଯାଇଥାଏ।

ତରୁଣୀଟି ବସିଚି—ନାଲି ଫୁଲର ତୋଡ଼ା ଗୁଞ୍ଜା ହୋଇଚି ତା ବେଣୀ ପେଣ୍ଡୁଲରେ। ମୁଲ୍ ମୁଲିଆ ପବନରେ ଫୁଲର ମଉଳା ପାଖୁଡ଼ା ଥରି ଯାଉଚି। ପାନବାଲା ଅଧ ଯତ୍ନ କରି ଖଣ୍ଡେ ପାନ ଭାଙ୍ଗି ଦେଲା ତା ହାତରେ ଯିମିତି ଦୁର୍ଗୀକୁ ଦଉଥିଲା।

ରାତି ହେବାକୁ ଗରାଖ ପାତଳା ହୋଇ ଆସିଲେଣି। ଦୁର୍ଗୀ ସିମିତି ଛିଡ଼ା ହୋଇଚି ଗୋଟିଏ ମୁସଲମାନ୍ ହୋଟେଲ ପାଖକୁ ଲାଗି। ମାଂସ ଓ ମସଲାର ଏକ ଲୋଭ-ନୀୟ ଗନ୍ଧ ଭାସି ଆସୁଚି। ଦୁର୍ଗୀର ଆବେଗ ବଢ଼ି ପାଉଛି ସେ ଗନ୍ଧରେ ମିଶି ମିଶି ଯେପରି। ହଠାତ୍ ଦୋକାନୀ ଉଠି ଚାଲିଗଲା ଦୋକାନ ପଛକୁ। ତରୁଣୀଟି ମଧ୍ୟ ଗଲା ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରି। ହୋଟେଲରୁ ଝଲକେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ଆଲୁଅ ପଡଚି ପାନ ଦୋକାନର ପଛ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ—ଦୁର୍ଗୀ ... ଦେଖୁଚି ପାନ ବାଲା ତରୁଣୀଟିକୁ ଛାତି

ଉପରକୁ ଯାକି ଆଣି ତା' ଘୁରିଲା ଘୁରିଲା କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ଓଠକୁ ଚିପି ଧରିଲାଣି ପାନ ରସ ... ଦୁଇଟି ରଙ୍ଗିନ ଓଠ ଉପରେ। ଦୁର୍ଗୀ ସେ ସ୍ପର୍ଶ ଅନୁଭବ କରି ପାଗଳ ହୋଇଗଲା ଅଧା ଇର୍ଷା ଅଧା ଆବେଗରେ। ତା' ରକ୍ତ ସ୍ରୋତରେ ଯିମିତି କିଏ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରି ଦେଲା ନିମିଷେକେ।

ପଶୁପରି ଅନ୍ଧ ହୋଇ ଦଉଡ଼ିଗଲା ଦୋକାନ ପଛକୁ। ବାଘୁଣୀ ପରି ଛନ୍ ଭନ୍ କରି ଟିକେ ଆଣିଲା ତରୁଣୀଟିକୁ। ହୃଦୟାବେଗରେ ଚଣି ଓଠାରି ଆଣିଲା ସବୁ ତାକତକୁ ଏକ ଜୁଟ କରି ପାନ ବାଲାର ବଳିଷ୍ଠ ଛାତି ଉପରୁ। ତା ନିଶ୍ୱାସ ପଡ଼ୁଚି ପୁଣି ଉଠୁଚି; ଯିମିତି କ୍ଷଣକେ ଝଡ଼ ଆସିବ।

ପୁଣି ଦାନ୍ତରେ ଦାନ୍ତ ଚିପି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷାରେ କଣ ଗୁଡ଼ାଏ ଅଶ୍ଳୀଳ ଗାଳି ଦେଲା ବଡ଼ ଜୋର କରି। ଅଣ୍ଟାରେ ଲୁଗା ଖୋସି ତରୁଣୀଟିକୁ ଯାକି ଧରିଲା।

ହାଇଡ୍ରୋସିଲ

ଅମର '**ନିଶାକର ତୈଳ**' ଦ୍ୱାରା ହାଇଡ୍ରୋସିଲ ଅଣ୍ଡକୋଷ ଗୋଦର, ହାର୍ଣିଆ, ଗଣ୍ଡିବାତ ଆଦି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ୩୯, ଅଭ୍ୟନ୍ତରିକ ଔଷଧ ଦିବାକର ବଟି ଦାମ ୫ ୨୯ ଡ: ପି: ୫୦/୦ ।

ପେଟ ବ୍ୟଥା

କଲିକ୍ ପେନ୍, ପେଟମରା ଆଦି ଯାବତୀୟ ଉଦର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ ନିଦ୍ରା ଓ କ୍ଷୁଧା ନ ହେବା ଆଦି ରୋଗ ଅମର '**ପାକରାଜ**' ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ହୁଏ ଓ ନିୟମିତ ସେବନ କଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଚିରଦିନ ଲାଗି ଆରୋଗ୍ୟ ହେବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ୩୯, ଡ: ପି: ୫୦/୦ ।

Kaviraj S. K. Chakravarty (D. C.)
120/2 Hazra Road, Calcutta 26

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧୂମକେତୁ

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଲେଖା—

ଛନ୍ଦହୀନ ଏ ମୋର ଜୀବନେ
ଦିଅନା ଗୋ ସେନେହ ପରଶ
ବନ୍ଧନରେ ମୁକ୍ତିର ଆଶ୍ୱାସ ।

କଳ୍ପନାର ସୁନେଲି ସଉଧେ
ରଚେ ଅଜି ଦୁରନ୍ତ ବିଳାସ
ଅବାଞ୍ଛିତ ପ୍ରେମହୀନ ଏ ମୋ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ

କ୍ଷୁଦ୍ର ମୁହିଁ, ସତ୍ତାହୀନ ଜଡ଼;
ତଥାପି ମୋ ଜୀର୍ଣ୍ଣବୁକେ ବହେ ଅଜି ଝଡ଼,
କୁଟୀର ଦୁଆରେ ମୋର କ୍ଷୁଦ୍ର ଦୀପ ଶିଖା
ଲଭି ହୁଏ ଅନ୍ଧାର କବଳ ।

ନୁହେଁ ସେତ ତୁମରି ପ୍ରତୀକ୍ଷା...
ମୋହରି କ୍ଷମାର ଦମ୍ଭେ
ହରେ ସେକି ତୁମରି ଉପେକ୍ଷା ।

ଦୂରେ ତୁମେ ରହିଯାଅ ବନ୍ଧୁ
ବାଞ୍ଛିତ ମୋ କଳପନା ସମ...

ସ୍ୱପନେ ରଚିବି ମୁହିଁ
ରୂପ ତୁମ ସ୍ନିଗ୍ଧ ମନୋରମ ।

ଝରି ପଡ଼ି ଲୋତକ କଣିକା
ଲିଭିଯାଉ ମୋ ଶତ ଦୀପାଳୀ

ନିର୍ବୋଧ ପତଙ୍ଗ ସମ
ଦିଅନା ଗୋ ଅପଣାରେ ଜାଳି ।

ଅନ୍ଧକାର ମନର ଗହନେ
ତାରାଦୀପ୍ତ ନିଶୀଥ ଗଗନେ
ଜଳି ଉଠ ଧୂମକେତୁ ପରି ।

'ଧୂମକେତୁ' ! ସେ ଯେ ମୋର ଜୀବନ ପ୍ରତୀକ
ଭଙ୍ଗା ଗଢ଼ା ଜୀବନ ଖେଳରେ
ସେହି ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ ମାନସିକ ।

ଅକମ୍ପିତ ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ଏ ପଥେ
ପ୍ରଳୟ ସେ ସେହି ମୂର୍ତ୍ତିମାନ

ସ୍ପନ୍ଦହୀନ ଜଡ଼ ମୋ ଜୀବନେ
ଯେଣୁ ସେ ଅଣିବ
ଅମୋଘ ଏ ମୃତ୍ୟୁର ସନ୍ଧାନ ।

ଧନମଣି

ଶ୍ରୀ ଶୈଳବାଳା ମହାନ୍ତି

ଚାଲିଗଲୁ ଧନ ଅଜଣା ସେ ପୁରେ—
ଦୂରେ— କେତେ ଦୂରେ—
କେମନ୍ତ ମୁଁ ଯିବି କହ,
ପ୍ରାଣେ ବ୍ୟଥା ଦୁଃସହ
ପାରୁ ନାହିଁ ଚାଲି ଧନ ପାଉ ନାହିଁ
ସେ ପଥଟି ଖୋଜି—
ଚାଲିଗଲୁ କେମନେ ତୁ ମୋ କୋଳ ବରଜି ?
ବୋଉ ବୋଲି କ୍ଷଣେ ଧନ ପାଶୁ ଛାଡ଼ୁ ନାହିଁ,
ଅଜଣା ସେ ପୁରେ ବସି
କେମନେ ରହିଛୁ ପାଇଁ ।
କହ ଧନ, ଏତେ ସ୍ନେହ ଭୁଲି,
ସବୁ ଆଶା ପ୍ରାଣେ କରି ଧୂଳି
ଚାଲିଗଲୁ—ଚାଲିଗଲୁ କି ପରିକି ସତେ
ମୋ' ସ୍ନେହରୁ କାଳ ସ୍ନେହ ଆକର୍ଷଣ ନେଲା ଅବା ତୋତେ ।
ମୃତ୍ୟୁ-ଶେଯେ ଶୋଇଲ ସେ ମୁଖେ
ମୁହିଁ ଥିଲି କେତେ ଦୁଃଖେ
ନୟନେ ଲୋତକ
ଧନ ମୋର—ବାପା ମୋର
ଫାଟି ଯାଏ ସ୍ଥଳ ଏ ମୋ' ବକ୍ଷ—
କିପରିକି ଗଲୁ
ଯିବାକୁ ତ ମୁହିଁ ତୁ ନଥିଲୁ—।
ହିଂସା ଆଉ ଦ୍ୱେଷରେ ପୂରିଛି
ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଘୃଣିତ—
ଦେଖି ଅବା ପାରିଲୁ ତୁ ଏ ଶିଶୁ ଜୀବନେ
ଗଲୁ ଚାଲି ସେ ପୁଣ୍ୟ ଭବନେ—
ଶାନ୍ତିର ଆଧାର
ଯହିଁ ସୁଖ ପାରାବାର
ଧନମୋର ହେଲୁକିରେ ତହିଁ ବାସ ତୋର ?
କହୁ ଧନ, ମୋ ଦୁଃଖତ ବୁଝିଲୁ ତୁ ନାହିଁ
'ବୋଉ' ବୋଲି ସୁଧା ଭରା ଡାକ
ପୁଣି ଥରେ ନଶୁଣାଇବୁ ?
ହାୟ କେତେ ଅନୁତାପ,
ଏ ବ୍ୟଥା—ପ୍ରଳାପ ।
କେହି ଯେବେ ଥାଇ ଅଦୃଶ୍ୟରେ
ସମତାର ଏ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବନ୍ଧନ ସ୍ନେହେ ସୃଷ୍ଟି କରେ,
ସେ କିପାଇଁ ଲେଖେ ପୁଣି ଏ ଦୃଶ୍ୟ କରୁଣ ।
ଅରେ କି କି ହନ୍ତାର—ମାତ'—ବକ୍ଷେ ଭରିବାକୁ
ପୁତ୍ର—ଶୋକ—ଏତେ ନିଦାରୁଣ ।।

Digitized by srujanika@gmail.com

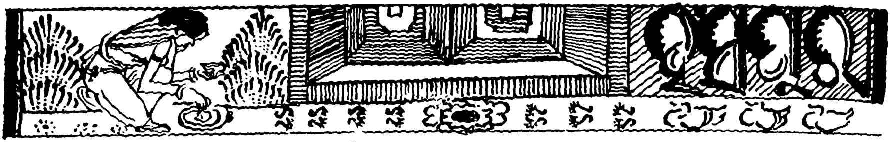

"ନାରୀ ଶିକ୍ଷା"

ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ

[ଅଖିଳ ଭାରତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କମିଟି ଆଗରେ ଉପସ୍ଥାପିତ]

ବିଦେଶୀ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚଳିତ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ସାଧାରଣଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିଶେଷତଃ ନାରୀ ପକ୍ଷରେ ଆଦୌ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ। ପ୍ରଚଳିତ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧ୍ୟୟନ, ପରୀକ୍ଷା, ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ଉପାଧି ଲାଭର ଅଦମ୍ୟ ଲିପ୍ସା ଦ୍ୱାରା ନାରୀର ଶାରୀରିକ ତଥା ମାନସିକ ବିକାଶ ଅସମ୍ଭବ। ଶିକ୍ଷାରେ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ମୌଳିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟେ ନାରୀ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୂତନ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ। ଆଜି ନାରୀ ପୁରୁଷର ସବୁ ଦର୍ପ ସେପରିରେ ବୁଝିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଛି। କିନ୍ତୁ ଉଭୟଙ୍କର ଶାରୀରିକ ଗଠନ ଓ ମାନସିକ ବିନ୍ୟାସ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ନହୋଇହେଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ପରସ୍ପର ସାହାଯ୍ୟକାରୀ। ଉଭୟର ସହଚର୍ଯ୍ୟରେହିଁ ସୁସ୍ଥ ସମାଜର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ। ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ନିତାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତି ମା, ପତ୍ନୀ ଏବଂ କନ୍ୟା ହେବାରେ ଯୋଗ୍ୟ। ତାପରେ ଯାଇଁ ସେ ଚିକିତ୍ସକ, ସେବିକା ବା ଅଭିନେତ୍ରୀ ହୋଇ ପାରେ।

ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି।

ବାରବର୍ଷ ପାଇଁ ମୌଳିକ ପ୍ରାଥମିକ ସୋପାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସହ ଶିକ୍ଷା ଚଳିପାରେ। ତାପରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା ନାରୀ ମାନଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେବା ଉଚିତ। ନାରୀ ମାନଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଷୟ—Compartmental ଶିକ୍ଷା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରଚଳିତ ହେବା ଉଚିତ। ସେମାନଙ୍କର ଡିଗ୍ରୀ ବା ଉପାଧି ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷା ନହୋଇ ସାମୟିକ ସମୀକ୍ଷା periodical tutorial test ଦ୍ୱାରା ହେବା ଉଚିତ। ପରୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ବହୁତ ପାଠ୍ୟ ଟି ପଢ଼ିବା ବା ଘୋଷି ପକାଇବା ବା କେବଳ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପାଠ ପଢ଼ିବାର ଅଭ୍ୟାସ (Cramming) କୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ଏଥିପାଇଁ ଟୀକା ଆଦି ପୁସ୍ତକର ଛପା ବନ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ।

ବିଦ୍ୟାଳୟର ପାଠ ସମୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦରକାର। ସକାଳ ୮ଟାରୁ ୪ଟା ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଛୁଟି ଦେଇ ପାଠକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଉଚିତ। ବାଳିକାର ବିବାହ ୧୮ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ତାର ଶିକ୍ଷା କାଳ ସମାପ୍ତ କରିବ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିରେ, ଚିତ୍ରାଙ୍କନ, ସାହିତ୍ୟ, କାବ୍ୟକବିତା, ନାଟକ, ବୟନ କୃଷି ଶିକ୍ଷା, ସମାଜତତ୍ତ୍ୱ, ନାଗରିକ ଶିକ୍ଷା, ଗୃହ-କଳା, ଗୃହବିଦ୍ୟା, ସଙ୍ଗୀତ, ରନ୍ଧା, ରଙ୍ଗ ଆଦି ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ପାଇବା ଉଚିତ। ତାଛଡ଼ା ବିଜ୍ଞାନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ନୀତି, ଆଦି ବିଷୟରେ ମୋଟା ମୋଟି ଜ୍ଞାନ ରହିବା ଉଚିତ

ନୀତି ସଂପ୍ରଦାୟ ଭେଦ ରହିତ ସାର୍ବଜନୀନ ଧର୍ମଶିକ୍ଷା ପ୍ରଚଳିତ ହେବା ଉଚିତ। ସତ୍ୟ, ସାମ୍ୟ, ସାହସ, ସେବା ଆଦି ମହତ ନୀତି ଓ ଆଦର୍ଶ ଉପରେ ଏ ଶିକ୍ଷା ଭିତ୍ତି କରିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ।

ସମ୍ମିଳିତ ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ପାଇଁ ବାଳିକା ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉଚିତ। ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଗାର୍ଲଗାଇଡ଼ ପ୍ରଥା ରହିବ କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ବାତାବରଣକୁ ଗ୍ରହି ତାର ସଂସ୍କାର ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ। ବିଶେଷତଃ ବାଳିକା ମାନଙ୍କୁ ସରଳ ଜୀବନ ଯାପନ, ଦୈହିକ ଶ୍ରମର ଅଭିମାନ, ଆତ୍ମ-ନିର୍ଭରଶୀଳତା, ସ୍ୱାର୍ଥ ତ୍ୟାଗ ଓ ସେବା ଆଦି ଶିକ୍ଷା ଦେବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ।

ବାଳିକାମାନଙ୍କୁ ଏ ଦେଶର ଜଳବାୟୁରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକାରୀ କ୍ରୀଡ଼ା ଶିକ୍ଷା ଦେବା ମଧ୍ୟ ବିଧେୟ।

ଉତ୍କଳିକା

ମୁଗ ଡାଲିର ମୋହନ ଭୋଗ

ମୁଗ ଡାଲି ୧ ପାଅ—
ଘିଅ ୨ ଛଟାଙ୍କି—
ଦୁଧ ୧ ପାଅ—
ଚିନି ୨ ଛଟାଙ୍କି।

ପେସ୍ତା, ବାଦାମ, କିସମିସ୍ ଅନ୍ଦାଜ ପରିମାଣରେ ଦେବ।

କଞ୍ଚା ମୁଗ ଡାଲିକୁ ୪।୫ ଘଣ୍ଟା ପାଣିରେ ଭିଜାଇ ରଖିବ। ପରେ ଭଲ କରି ଧୋଇ ବାଟିବ। ତାପରେ କଡ଼ାରେ ଘିଅ ଦେଇ, ଘିଅ ତାତିଲେ ସେହି ଡାଲି ବଟା ଦିଅ ଓ କ୍ରମାଗତ ନାଡ଼ୁ ଘାଣ୍ଟ। ଯେତେବେଳେ ସେଥିରୁ ଏକ ସୁଗନ୍ଧ ବାହାରିବ ସେତେବେଳେ ଦୁଧ ଓ ଚିନି ଦେଇ ଭଲ କରି ଘାଣ୍ଟିବ। ଯେମିତି ଭଲ ସିଦ୍ଧ ହେବ ସେଥିପ୍ରତି ନଜର ରଖିବ। ଯେତେବେଳେ ବହଳ ହୋଇ ଆସିବ ସେତିକି ବେଳେ କିସମିସ୍, ବାଦାମ, ପେସ୍ତା ଓ ଗୁଜୁରାତିର ଗୁଣ୍ଡ ଦେବ। କିସମିସ୍, ପେସ୍ତା ଓ ବାଦାମକୁ ଭିଜାଇ ତାର ଚୋପା ଛଡ଼ାଇ ଆଗରୁ ରଖିବ। ବାଦାମର ଶକ୍ତ ଚୋପା ଛଡ଼ାଇ, ପରେ ଭିଜାଇ ନରମ ଚୋପା ଛଡ଼ାଇ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ଦେବ। ପେସ୍ତା ପୂର୍ବରୁ ଭିଜାଇ ଚୋପା ଛଡ଼ାଇ ଦେବାକୁ ହୁଏ।

ସୁର୍ଣ୍ଣୀ ବରବୀ

ବୁଣ ବୁଣ।

୧ ଧାନ ଶିଷା,

୧୮ ଟି ଷ୍ଟିଚ ନେବାକୁ ହେବ।

୧ମ—ଧାଡ଼ି—୨ଟା ଷ୍ଟିଚ ଏକାଠି ବୁଣିବାକୁ ହେବ ଓ ସେହି ଦୁଇଟିକୁ ମୋଡ଼ାଏ କରି ପୁନର୍ବାର ପ୍ରଥମଟିକୁ ସିଧା ବୁଣିବାକୁ ହେବ। ଏହିପରି ସେହି ୧୮ଟି ଷ୍ଟିଚ ହେବ।

୨ୟ ଧାଡ଼ି—ଓଲଟା

୩ୟ ଧାଡ଼ି—୧ ସିଧା, ୧୭ଟି ଷ୍ଟିଚ ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ି ପରି ବୁଣିବାକୁ ହେବ ଓ ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ସିଧା ରହିବ ଓ ତାହା ସିଧା ବୁଣା ହେବ।

୪ର୍ଥ ଧାଡ଼ି—ଓଲଟା।

ପୁନର୍ବାର ପ୍ରଥମରୁ ବୁଣିବାକୁ ହେବ।

ଦେଢ଼ଟା ଗୋଟା ଚୌଡ଼ା ଗାର ହେଲେ ପଟି ହେବ।

—ସୁର୍ଣ୍ଣ ଅବମା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଫଟା ପ୍ରେମିକ

ଲେ—ପରଶୁରାମ ଶତପଥୀ

[୧]

"ରିକ୍‌ସା ବାଲାରେ ରିକ୍‌ସା ବାଲା !
କହି ପାରିବୁ କି କଲେଜ ଗାର୍ଲ ମୋ ଏ ପଥେ ଗଲା ?
ଦେଇଥିଲା ଭାଷା; ଏଇ ପଥେ ହେବ ତା' ଦେଖା ବୋଲି,
ଆସିବା ଆଗରୁ ନ ଆସିଲି ବୋଲି ଗଲା କି ଚାଲି ?
ସାଢ଼େ ପାଞ୍ଚ ବେଳେ ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି, ଛଅଟା ଏବେ,
ବାହାରି ଗଲାଣି, ଏତେ ବେଶ ଭୂଷା ବୃଥା ମୋ' ହେବେ ?
ରିକ୍‌ସାବାଲା
ହାୟ ହାୟ ମୋର ଜୀବନ ଗଲା !"

[୨]

"ମାଳୀରେ ମାଳୀ!
ପାର୍କ ବୁଲି ଆସିଥିଲା କିରେ ମୋର ସାଇକେଲ୍ ବାଳୀ ?
...ଏଇ ଚେୟାରରେ ବସିଥିବ ବୋଲି ଲେଖିଥିଲା ଚିଠି,
ନ ଆସିଲି ପେଣୁ ବିରହରେ ସବୁ ଯାଉଛି ଉଠି !
ଜାଣିଛୁ କି ସେଇ କଲେଜ ଗାର୍ଲରେ ଯେ ନିତି ଆସି,
ଆମେ ଦିହେଁ ଏଠି ହେଉଁ କଥାଭାଷା ଏକଠି ବସି ।
ମାଳୀରେ ମାଳୀ"
ଆସି ନାହିଁ ସତେ ସାଇକେଲ୍ ବାଲୀ ?

[୩]

"ଘଣ୍ଟରେ ଘଣ୍ଟ !
ନଅଟା ବାଜିଲା—କଲେଜ ଗାର୍ଲ ତ ନ ଆସେ ବଳି ।
ମନର ଭିତରେ ଜମିଅଛି କେତେ ଆଶା-ଭରସା,
ତୁଣୟୁଁ ନ ଆସି ପୂରେଇବ ହାୟ ଏଥି ସହସା ।
ସାଢ଼େ ଆଠ ଇଞ୍ଚ ବଢ଼ିଲା ମୋ' ହୃଦ ବକ୍ଷ ଅଳି,
ବିରହରେ ତେଣୁ ସାରା ବୁକୁଗୋଟା ଯାଉଛି ଜଳି !
ଘଣ୍ଟରେ ଘଣ୍ଟ !
ବାରଟା ବାଜିଲା—ନ ଆସିଲେ ସିଏ—ଯାଏଁ ବାହୁଡ଼ ।"

[୪]

"ହେ ଡ୍ରାଇଭର୍ !
ଷ୍ଟାର୍ଟ କରି ଗାଡ଼ି "ଲେଡ଼ିଜ କ୍ଲବ" କୁ ଯେଉଁଠି ମୋର—
କଲେଜ ଗାର୍ଲ ସେ ଆସିଥିବ, ଥିବଅଛୁ ଲେ ଥାଇ,
ସାନ୍ଧ୍ୟଭ୍ରମଣେ ଯିବା ଅଛି, ତାହିଁ ଆଣିବା ଡାକି !
ଦେଇଥିଲା ସିଏ ଆପେ ମୋତେ ଏକ ପ୍ରେମ-ପତ୍ର,
ଛଟ ପଟ ହୁଏ ଦେଖିବାକୁ ତା'କୁ, ସାରା ଅନ୍ତର !
ନାହିଁରେ ନାହିଁ
ଫେରାଅ ଗାଡ଼ି ହେ—କଲେଜ ଗାର୍ଲଟି ଠିକଣା କାହିଁ ??
+ + + +
ପ୍ରେମେ ଜଡ଼ ସଡ଼ ପ୍ରେମିକ ଯାକ
ଲେଉଟିଲେ ଗୃହେ ଜବାର ଠୋକ ।

—※—

(ମଜାକଥା, ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ଦାବୀ କରି ବସିଛନ୍ତି...ଭୟଙ୍କର ଗଣ୍ଡଗୋଳ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା—ଶେଷରେ କୌଣସି ମୀମାଂସା ନକରି ପାରି ସୁଶ୍ରୀ ଛବିଦାସ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ବୁଧୁରାମ ଦାସ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ଆଇନ ଅଦାଲତର ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ...

ବହୁ ଦିନରୁ ମୋକଦମାର ଶୁଣାଣି ଚାଲିଛି...ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତି ସବୁ ଶୁଣି ରାୟ ଦେଲେ ଶେଷରେ

"ଉପସ୍ଥିତ ଜନତା ଏବଂ ମୁଦେଇ ମୁଦାଲା ! ସୁଶ୍ରୀ ଛବି ଦାସଙ୍କୁ 'ଲଭ୍‌ମ୍ୟାରେଜ' କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ବାବୁ କପଟ କରି ନିଜକୁ ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି ପରିଚୟ କରାଇ ଥିବାରୁ ଏବଂ ଛବି ଦେବୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଦେଇଥିବା'ରୁ ଫଳ ଉପରେ ନିଜ ନାମର ସାର୍ଥକତା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ୫ ବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ସହ ଟ ୧୦୦୦୍ ଜୋରିମାନା ଦାଖଲ କରିବେ—ଏବଂ ବୁଧୁରାମ ବାବୁ ନିଜର ନାମର ସାର୍ଥକତା ନବୁଝି ନଶୁଝି ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ବାବୁଙ୍କ କଥାନୁସାରେ ପଡ଼ି ଛବିଦେବୀଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣା କରିଥିବାରୁ ଆଜ ଛବି ଦେବୀ ଭୁଲକରି ନ ବୁଝି ବୁଧୁରାମଙ୍କ ଠେଁ ସହ ଗଣ୍ଠି ପକା ଅଦାଳ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାରୁ ସୁଶ୍ରୀ ଛବିଦାସ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ବୁଧୁରାମ ଦାସଙ୍କ ହାତରେ ଶିକୁଳି ପକା ଉଭୟଙ୍କୁ ଅଜୀବନ ଜେଲ୍‌ରେ ରଖା ଯିବ—କାରଣ ସେ ଶିକୁଳି ଲୁହାର ନୁହେଁ ଫୁଲର ଏବଂ ଜେଲ ସରକାରଙ୍କର ନୁହେଁ ଦାଂପତ୍ୟ ଜୀବ...ଛବିଦେବୀ, ବୁଧୁରାମଙ୍କ ମୁଖରେ କ୍ଷୀଣ ହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା...ଜନତା ବିଚାରପତିଙ୍କ ରାୟକୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହିବାରେ ଲାଗିଲା...

କଳ୍ପନା ! ଦେଖତ ମୋର ଲେଖା କପରି ରୂପ ପାଇଛି...ମଜାର ମଣି ସଂପାଦକ ହସି ଉଠିଲେ, ଲେଖକର...କାହୁଁ କଳ୍ପନା କାହିଁ ?...ଲେଖକ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଦେଖେ ଶୂନ୍ୟ...ଶୂନ୍ୟରୁ ଶବ୍ଦ ହେଲା..."ପ୍ରିୟ ଲେଖକ ! ତୁମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବାସ୍ତବ ଜଗତରେ ...ଆସ ପାଉଛି...ପରେ ପୁଣି ଆସିବ ଯେ..."

ଲେଖକ ଚମକି ଉଠିଲା...ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ରାତି ୪ଟା ବାଜିଲାଣି...ହୁମ୍ ହାଟଅ ସବୁ ଉଠିଲେଣି—ସେ ଲେଖାକୁ ରଖି ଦେଇ ନିଦ୍ରାଦେବୀଙ୍କ ସୁକୋମଳ କୋଳରେ ଆଉଥରେ ପଶିଲା ଖୁବ ଧୀରେ...

[ଅଜା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚକ ବୈଠିଲ, ଆମ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଜଣ କହିଲେ ଦାସେ ଆପଣଙ୍କୁ (ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ) ଡ଼ାକବା ହେଉ—ଅନ୍ୟ କେତେଜଣ କହିଲେ ମିଷ୍ଟର ଦାସ (ମଧୁବାବୁ) ଙ୍କୁ ଡାକ । ଏହି କଥାରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ତର୍କ ଲାଗିଥିବା ବେଳେ ଜଣେ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ, ଜିନ୍ନା ସାହେବଙ୍କୁ ଅଣାଯାଉ । ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସମସ୍ତେ ସମ୍ମତ ହେବାରୁ କାଏଦା ଆଜାମଙ୍କୁ ଡାକିବାର ସ୍ଥିର ହେଲ । ତହୁଁ ଲୋବାନ ଧୂପ ଜାଳି ମିଡିୟମଙ୍କ ଦେହରେ ଅତର ଲଗାଇ ଦିଆଗଲ । ସ୍ଥିତ ଅନୁସାରେ ମହାଦେବ ଦେଶାଇଙ୍କ ମିଡିୟମଙ୍କ ଦେହରେ ଅବସ୍ଥି ହେଲେ ।]

ପ୍ର—ଆପଣ ମହାଦେବ ଜୀ ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କୁ ବରାବର ହଇରାଣ କରା ହେଉଛି ବୋଲି ବିରକ୍ତ ହେଉ ନାହାନ୍ତି ?

ଉ—ମୁଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛି, ବିରକ୍ତ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଅଜି ଆମେ କାଏଦା ଆଜାମ ମହମ୍ମଦ ଅଲି ଜିନ୍ନାଙ୍କ ସହିତ କଥା ଭାଷା ହେବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ । ତାଙ୍କୁ ଆଣି ପାରିବେକି ?

ଉ—ହଉ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖେଁ ।

ପ୍ର—ଟିକିଏ ହେଲେ ଦୟାକର । ଏ ବିଷୟରେ ଆମର ଗୋଟାଏ ସନ୍ଦେହ ଅଛି ।

ଉ—କିଣ କହ ।

ପ୍ର—ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମତରେ ମୃତ ଆତ୍ମା ମାନଙ୍କର ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନାହିଁ ପରା ? ପୁଣି କିପରି......

ଉ—ଓ, ତୁମର ସନ୍ଦେହଟା ବୁଝିଲି । ତୁମେ କହୁଛ, ଜିନ୍ନା ସାହେବଙ୍କ ଆତ୍ମା କିଅଣ ଆସିବେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି ? ଅଚ୍ଛା ମୁଁ ବୁଝାଇ ଦେଉଛି ଶୁଣ ।

ଏ କଥା ଠିକ ଯେ ମୁସଲମାନଙ୍କ ମତରେ ମୃତାତ୍ମାଗଣ କବର ମଧ୍ୟରେ ନିଦ୍ରିତ ରହନ୍ତି । କୟାମତ ବେଳଠୁଁ ଅଲ୍ଲାଙ୍କ ଦରବାରରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଚାର ଫଏସଲ ହୁଏ । ତୁମର ତେଣୁ ସନ୍ଦେହ ହେବା ସଙ୍ଗତ ଯେ ଜିନ୍ନାଙ୍କର ଆତ୍ମା ଏଠି କାହିଁ ଆସିଲେ । କଥା ହେଉଛି ଯେ—ଲୋକର ବିଶ୍ୱାସ ଅନୁସାରେ ତାର ପରଲୋକ ନିରୂପିତ ହୁଏ । ତେଣୁ ମୁସଲମାନ ବା ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଅନ ମାନଙ୍କର ଆତ୍ମା ପ୍ରକୃତରେ ନିଦ୍ରିତ ରହନ୍ତି କୟାମତ୍ ବା Day of Judgement ଯାକେ । ଯାହାର ଯେପରି ବିଶ୍ୱାସ ଇଶ୍ୱର ତାହାପ୍ରତି ସେହିପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅସଲ ଆତ୍ମା ଛଡ଼ା, ଜୀବର ଆଉ ଗୋଟାଏ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀର ଅଛି । ଜୀବନ କାଳର ପ୍ରକୃତି, ବାସନା ଆଶା, ଅଭିଳାଷ, ପ୍ରଭୃତି ଏଥିରେ ନିହିତ । ଏହାକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ କହୁଁ—ପ୍ରେତାତ୍ମା । ପ୍ରକୃତ ଆତ୍ମାଠାରୁ ଏହା ଭିନ୍ନ । ହିନ୍ଦୁ ମତରେ ଆତ୍ମାର ମୁକ୍ତି ଅଛି ବା ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଅଛି । ମାତ୍ର ପ୍ରେତାତ୍ମାର ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନାହିଁ । ବାସନା ଗୁଡ଼ିକ ଦଗ୍ଧ ହୋଇଗଲେ ତାର ମୁକ୍ତି ବା ନିର୍ବାଣ ହୋଇ ପାରେ । ଆତ୍ମାର ପୁନର୍ଜନ୍ମ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରେତାତ୍ମା ରହିଥାଏ । ଏ ପ୍ରେତତତ୍ତ୍ୱ ବଡ଼ ଜଟିଳ । ଜୀବନ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏତତ୍ତ୍ୱ ଅବଧାରଣ କରିବା ସହଜ ନୁହେ !

ପ୍ର—ଆମେ ତେବେ କିପରି ଜାଣିବୁଁ ?

ଉ—ତୁମେ ନିଜେ ପ୍ରେତ ହେଲେ ଠିକ ଜାଣିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ କଥାରୁ ଯେତିକି କଳ୍ପନା କରି ପାରିବ ସେତିକିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିବା ଉଚିତ ।

ପ୍ର—ଜିନ୍ନାଙ୍କ କଥା କହନ୍ତୁ ।

ଉ—ହଁ । ଜିନ୍ନା ସାହେବଙ୍କ ଆତ୍ମା କୟାମତ୍ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଛି । କେବଳ ତାଙ୍କର ବାସନା ଓ ପ୍ରକୃତ ସୂକ୍ଷ୍ମଭାବରେ ରୂପାୟିତ ହୋଇ ପ୍ରେତ ରୂପେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ପ୍ର—ପ୍ରେତଲୋକରେ ଧର୍ମ ବା ଜାତି ଭେଦ ଅଛିକି ?

ଉ—ଆଦୌ ନାହିଁ । ଏଠି ସମସ୍ତେ ସମାନ । ଭେଦା ଭେଦରେ ଧାରଣା ହିଁ ଏଠି ଅସମ୍ଭବ ।

ପ୍ର—ତେବେ ଜିନ୍ନାଙ୍କ ପ୍ରେତାତ୍ମାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଡ଼ାକି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଉ—ହଉ ।

(କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବତା ପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା ।)

ପ୍ର—ଆପଣ କିଏ ? ନାମ ଲେଖନ୍ତୁ

ଉ—ମହାଦେବ ଦେଶାଇ

ପ୍ର—ଜିନ୍ନା ସାହେବ କାହାନ୍ତି ?

ଉ—ସେ ଏହିଠାରେ ଅଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ନିଜେ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ନାହିଁ କଲେ । ତୁମେ ଯାହା ପଚାରିବ ତାର ଉତ୍ତର ତାଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣି ମୁଁ ଲେଖିଦେବି । ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ସେ ଆସିବାକୁ ରାଜିହେଲେ ।

ପ୍ର—ହଉ, ତାଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ, ତାଙ୍କର କେଉଁଠି ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା, କେଉଁଠାରେ କବର କରାଗଲେ ?

ଉ—ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରେ ଦେବାକୁ ସେ ନାହିଁ କଲେ ।

ପ୍ର—ସେ ସୁଖୀ ଅଛନ୍ତି କି ?

ଉ—ହଁ ।

ପ୍ର—ପାକିସ୍ଥାନ ପାଇଁ ତାଙ୍କର କିଛି ଉଦ୍‌ବେଗ ବା ଚିନ୍ତା ଅଛିକି ?

ଉ—କିଛି ନାହିଁ । ପାକିସ୍ଥାନ ହାସଲ କରିବା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣାନ୍ତକ ସାଧନାର ସିଦ୍ଧି ହୋଇଛି । ଏଣିକି ତାଙ୍କର ଆଉ ଦାୟିତ୍ୱ ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ପାକିସ୍ଥାନର ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ମତ କଣ ?

ଉ—ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ହାତରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଅଛି ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ସେ କଥା ।

ପ୍ର—ଭାରତ ସହିତ ପାକିସ୍ଥାନରେ ସମ୍ପର୍କ କିପରି ହେବା ଉଚିତ ?

ଉ—ବନ୍ଧୁଭାବ ।

ପ୍ର—ଭାରତ ପାକିସ୍ଥାନ ମିଳନ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ମତ କଣ ?

ଉ—ମିଳିଲେ ଭଲ, ନ ମିଳିଲେ କ୍ଷତି ନାହିଁ । ପାକିସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଦେଇ ତାଙ୍କରି ସାଫଲ୍ୟ ସେ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ଏଣିକି ଯାହା ହେଉ...

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

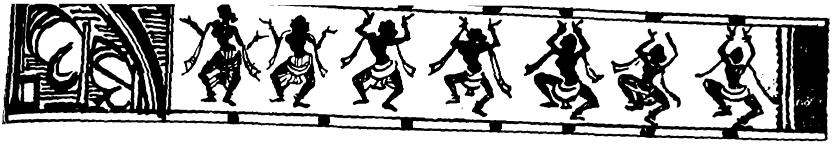

ଅଭିନେତା ପ୍ରଯୋଜକ

ପ୍ରଯୋଜକ ମାନେ ଭଲ ଅଭିନେତା ହୋଇ ପାରନ୍ତି କି ଏହି ହେଉଛି ବର୍ତ୍ତମାନର ପ୍ରଶ୍ନ । ଅଭିନେତା ହୋଇ ବରଂ ନିଜର ଅଭିଜ୍ଞତା ବଳରେ ଭଲ ପ୍ରଯୋଜକ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ସୁ-ଅଭିନେତା ହେବାଠାରୁ ସୁ-ପ୍ରଯୋଜକ ହେବାପାଇଁ ଧୀଶକ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ବେଶୀ ।

ହଲିଉଡ୍‌ରେ ଯେଉଁଠାରେ କି ଚିତ୍ର ଗ୍ରହଣର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅଭିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ମତର ବୈଷମ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଚାର୍ଲି ଚାପ୍‌ଲିନ୍ ନିଜେ ଅଭିନେତା ହୋଇ ନିଜର ଛବି ପ୍ରଯୋଜନା ବା ପରିଚାଳନା କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଚାର୍ଲିଙ୍କ ମତରେ ନିଜେ ଅଭିନେତା ହୋଇ ନିଜକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ବ୍ରିଟେନ୍‌ରେ ସାର୍ ଓଲିଭିଅର୍ ସେରେନସ୍ ହେଉଛନ୍ତି ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ପରିଚାଳନା ଓ ଅଭିନୟ ଦିଗରେ ଖୁବ୍ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଅଳ୍ପଦିନ ତଳେ ତାଙ୍କର ଛବି 'ହାମ୍‌ଲେଟ୍' ଯେଉଁମାନେ ଦେଖିଛନ୍ତି ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ଅଭିନୟ ଓ ପରିଚାଳନାର ପରିଚୟ ପାଇଛନ୍ତି ।

ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତରେ କାରଦାର ଓ ମେହେବୁବ୍ ଅଭିନୟ ଦିଗରେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହିସାବରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଖ୍ୟାତି ଅଛି । ଶାନ୍ତାରାମ ନିର୍ମିତ ଚିତ୍ର 'ଉଦୟ-କାଳ'ରେ ଶିବାଜୀ ଭୂମିକାରେ ଥରେ ମାତ୍ର ଅଭିନୟ କରି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେମେରା ଆଗକୁ ବାହାରି ନଥିଲେ । ଏବେ ପୁଣି 'ଡାକ୍ତର କୋଟ୍‌ନିସ୍'ରେ ଖୁବ୍ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ଅଭିନୟ କରିଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି । ନୀତୀନ୍ ବୋସ୍, ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସାଇଗଲ, ପାହାଡ଼ୀ ସନ୍ୟାଲ, ଲୀଳା ଦେଶାଇ, ଉମା ଦେବୀ, ଦିଲୀପ୍ କୁମାର, ମୀରା ମିଶ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କ ନିଜ ହାତରେ ଗଢ଼ି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, କେବେ ସାହସ କରି କେମେରା ଆଗକୁ ବାହାରି ନାହାନ୍ତି । ପ୍ରମଥେଶ ବଡ଼ୁଆ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଲୋକ ଯେ ପ୍ରଯୋଜନା ଓ ଅଭିନୟ ଉଭୟ ଦିଗରେ ନିଜର ପ୍ରତିଭା ଫୁଟାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ନିଜର ପରିଚାଳିତ ଛବି, ଦେବଦାସ, ମୁକ୍ତି, ମନଜିଲ୍ ଶାପମୁକ୍ତି, ଅଧିକାର ପ୍ରଭୃତିରେ ହିରୋଙ୍କରେ ଅଭିନୟ ଓ ପରିଚାଳନା କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଛବି ଯଥା—ଅମୀରି, ଶୁଁଦେର କଳଙ୍କ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ଛବିରେ ତାଙ୍କର ଅଭିନୟ ସୁନ୍ଦର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୋଜନା କଳାରେ ଖ୍ୟାତି ଲଭିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରି ନାହାନ୍ତି । ସୋହରାବ ମୋଦି ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଅଭିନେତା ପ୍ରଯୋଜକ । 'ଝେଲମ୍' ଛବିରେ ସେ ବେଶ୍ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତିଭାର ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଅଭିନୟ ପର୍ଦ୍ଦାରେ ମନ ନଦେଇ ପ୍ରଯୋଜନାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଯୁବକ ଅଭିନେତା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଶୋର ସାହୁ ଅଭିନୟ ଓ ପ୍ରଯୋଜନା ଦିଗରେ ଖୁବ୍ ସଫଳତା ଲାଭ କରି ପାରିଛନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଉଛି ଖ୍ୟାତନାମା ଡିରେକ୍ଟର୍ (ପ୍ରଯୋଜକ) କେଦାର ଶର୍ମା (ଯେ କି ପ୍ରଯୋଜକ ଦେବକୀ ବୋଷ୍‌ଙ୍କର ସହକାରୀ ଥିବା ସମୟରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରିଥିଲେ) ତାଙ୍କର ନିଜର ପରିଚାଳିତ "ନେକି ଅଉର୍ ବଦି" (Good and evil) ଛବିରେ ନାମ ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି । କିଶୋର ଅଭିନେତା ରାଜକପୁର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୋଜନା ଦିଗରେ ମନ ବଳାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପିତା ଖ୍ୟାତନାମା ଅଭିନେତା ପୃଥ୍ୱୀରାଜ କେବେହେଲେ ପ୍ରଯୋଜକ ହେବାକୁ ସାହସ କରି ନାହାନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଭିନେତା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁମାନେ କି ପ୍ରଯୋଜନାରେ ମନ ଦେଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି—ଯାକୁବ୍, ସାପ୍ରୁ ଓ ଅରୁଣ । ଯାକୁବ୍ ତାଙ୍କର ନିଜ ପରିଚାଳିତ ଛବି "ଆଇ ସେ"ରେ ସୁଲୋଚନାଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରଧାନ ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରିଛନ୍ତି ଓ ଚିତ୍ରର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇ-ଯାଇଛି । ଅରୁଣ ତାଙ୍କର ନିଜର ପ୍ରଯୋଜିତ ଛବି 'ଶେରି'ରେ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ନିର୍ମଳାଙ୍କ ସହିତ, "ଶତରଞ୍ଜ"ରେ ବୀଣା, ନିର୍ମଳାଙ୍କ ସହିତ ଅଭିନୟ କରିଛନ୍ତି । ସାପ୍ରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଜର ପରିଚାଳିତ ଛବିରେ ଉମିଳା, ଓ ସିଦ୍ଧାର୍ଥଙ୍କ ସହ ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି—ଓ ଚିତ୍ରର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଛି, ଓ ନାମକରଣ ହୋଇନାହିଁ ।—ପ୍ରିୟଦର୍ଶୀ

ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ ଆଇନ

ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର-ନିୟମ କାନୁନ କେଇ କେଦେଦିନ ହେଲା ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ସରକାର ଖୁବ ସଜାଗ ରହିଥିବା ବେଶ ଜଣାଯାଉଛି । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ କୌଣସି ଦେବଦେବୀଙ୍କ ଅଭିନୟ କରି ନ ପାରିବା ନିୟମ କରୁଥିବାର ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶପାଉଛି । ମାନ୍ଦ୍ରାଜର ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବରୁ ୧୫ ହଜାର ଫୁଟରୁ କମ ହେଉ ନଥିଲା । ଏହି ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଦର୍ଶନ ନିଏ ୩ । ୪ଘଣ୍ଟା । ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଖାଲି ଅନାବଶ୍ୟକ ଦୃଶ୍ୟ ମାନ ଛାଡ଼ିଦିଆ ଯାଇ ଏତେ ଲମ୍ବା କରିଯାଇଥାଏ— ଏଥିରେ ଦର୍ଶକ ଯେ ଅତ୍ୟଧିକ ହୋଇ ଥାଏ ଖାଲି ନୁହେଁ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ବସି ଦେଖିବାକୁ କ୍ଳାନ୍ତି ଲାଗେ । ସେଥିପାଇଁ ନିୟମରେ କୌଣସି ନିର୍ମାତା ୧୨ହଜାର ଫୁଟରୁ ବେଶୀ ଲମ୍ବା ଚିତ୍ର କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ବିଧାନ ହୋଇଛି ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ ନିୟମ ଏହିଯେ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଗୃହ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିନ ୧୧ । ପୂର୍ବରୁ ଅଧରାତି ପରେ କୌଣସି ଛବି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏ ନିୟମ ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶକ ମାନଙ୍କୁ ବେଶି ଚିନ୍ତାରେ ପକାଇବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ଭାବରେ ଇଂରାଜୀ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କାରୀ ମାନେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିବେ । କାରଣ ସକାଳ ଖେଳ ମାନଙ୍କରେ ଅଧିକାଂଶ ଗୃହରେ ଇଂରାଜୀ ଚିତ୍ର ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଉଥାଏ ।

ଶୋକ ସମ୍ବାଦ

ଭାରତୀୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚରିତ୍ର ଅଭିନେତା ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ କିଏ ଗତ ଅପ୍ରେଲ ମାସ ୨ତାରିଖରେ ବମ୍ବେରେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି । ମରିବେଳକୁ ତାଙ୍କର ବୟସ ମୋଟେ ୪୪ ବର୍ଷ ହୋଇଥିଲା ଓ ସେ ଅବିବାହିତ ଥିଲେ । ଏହାଙ୍କର ସ୍ଥାନପୂରଣ ହେବା ଅସମ୍ଭବ । ଆମେ ଏହାଙ୍କର ଆତ୍ମାର ସଦ୍‌ଗତି ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛୁ । ଧୀରେନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଟାଉ

ପ୍ରାଦେଶିକତା

ପ୍ରାଦେଶିକତା କଳଙ୍କ ବା ଦୂଷଣ ହୋଇ ଯେବେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ଭାରତବର୍ଷରୁ ଲୋପ କରିଦିଆଯାଏ, ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ଗୋଟାଏ ଯେ ବିଦ୍ରୋହ ସୃଷ୍ଟି ହେବ, ତା ଆଶା କରାଯାଇ ପାରୁନାହିଁ । ଯେପରି ଦେଖା ଯାଉଛି—ଜାତିର ଅସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ—ଜାତିର ମୁକ୍ତ ସତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବାର କ୍ଷମତା ତାଙ୍କର ଧୀରେ ଲୋପ ହୋଇ ଆସୁଛି । ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇବା ପରେ ସ୍ୱାଧୀନ ମାନବର ସଦ୍‌ଗତି ଯଦି ଏହି ଯୁଗରେ ହେବାର ଥିଲା, ତେବେ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଏ ଜାତିକୁ ଶହେକୋଟିବର୍ଷ ପରାଧୀନ ରଖିବା ବରଂ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା । ମିଥ୍ୟା ଭକ୍ତି ହୋଇ ବାକ୍ ସଂଯମ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯେଉଁ କଷ୍ଟର ଅଭ୍ୟାସ ମନୁଷ୍ୟ ମନ ଉପରେ ଜବରଦସ୍ତି ମାଡ଼ି ଦିଆ ଯାଉଛି, ଏହା ଫଳରେ ଏ ମଣିଷ ଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ପାଲଟି ଶେଷକୁ ପୁଣି କୌଣସି ବାହାରର କ୍ରୀଡ଼ାପୁତ୍ତଳି ହେବା ଅସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏହା ଆମେ ଖବର କାଗଜ ମାନଙ୍କରୁ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ମାନଙ୍କ ମନୋଭାବରୁ ବିଶେଷରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ସରକାରଙ୍କ ଶାସନଚଳନରୁ ବେଶ୍ ଅନୁଭବ କରିପାରୁଛୁଁ ଯେ—ଆମେ ମଣିଷ ନ ହୋଇ କାପୁରୁଷ ପଶୁ ହେବାକୁ ଧୀରେ ପାଦ ପକାଉଛୁଁ । ପୁଣି ଆମର ପୁଚ୍ଛ ଦେଖାଯିବ । ଡାରୱିନଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସତ୍ୟ ହେବ ।

ଓଡ଼ିଆମାନେ ପ୍ରାଦେଶିକତା ଦେଖାଇବାକୁ ଗଲେ ଅପରାଧୀ ହୋଇଯିବେ, ଏହା ଆମେ ଏଇ କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ଶୁଣି ଆସୁଛୁଁ, ୧୯୨୮ କଂଗ୍ରେସ, କଲିକତାରେ ପଣ୍ଡିତ ମୋତିଲାଲ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଅପମାନ ଦେଇ ଥିଲେ, ଏବେ ସେ ହୃଦୟ ବିଦାରକ କାହାଣୀ ମଧ୍ୟ ମନେ ପଡ଼ୁଛି । ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପଟ୍ଟାଭିସୀତାରାମାୟା ଅସି ଅର୍ଦ୍ଧଲକ୍ଷ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଥାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ତେଜି ଗଲେ ଯେମିତି ଝଣ୍ଡା ପଡ଼ିଗଲେ ସେଇମିତି । ଏବେ ପଟ୍ଟାଭି କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ଜଣେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନ ରଖିବା ମଧ୍ୟ ତା' ପଠାଣା । ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ବାଂଗାଳି, ତେଲଙ୍ଗୀ, ତେଲଙ୍ଗା, ବିହାରୀ, ଏବେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ କରୁଛନ୍ତି । ସୁତରାଂ ବିହାରୀମାନେ ବା ଆନ୍ଧ୍ରମାନେ ପ୍ରାଦେଶିକତା ଦେଖାଇଲେ ସେମାନେ ଦୁଷିତ ହେବାର କାରଣ ନାହିଁ—ଏହି ହେତୁରୁ ଯେ ତାଙ୍କର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସିଂହ ପ୍ରଫେସର ରଙ୍ଗା, ପଟ୍ଟାଭି ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଭାରତୀୟ ପ୍ରସିଦ୍ଧିରେ ଆମର କେହିତ ଜଣେ ନାହିଁ ?

ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଗୋଦାବରୀଶଙ୍କ କଥା ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ? କିଛିନାହିଁ—ଘରେ ବସି କଳିଆ କରୁଛନ୍ତି । ସାଧୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ଏଣେ ତେଣେ ଯାଆନ୍ତି । ଏଣେ ତେଣେ ବହିପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିପଠାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ସେ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଏବଂ ମୁଞ୍ଜି ନ ଥିବାରୁ ସେ କିଛି ତ୍ରିଶଙ୍କୁରେ ଗଡ଼ା ହୁଅନ୍ତି । ବାକି ମହତାବଙ୍କ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଏବେ ଫୁଟି ବାହାରିଛି । ସେ ନିଜକୁ ବଡ଼ ନ କରି ତାଙ୍କ ଜାତିର ତାଙ୍କପରି କେତେଜଣଙ୍କୁ ଯଦି ବଡ଼ କରି ପାରିଥାନ୍ତେ ତେବେ ଅବା ଏ ଜାତିର ପ୍ରସିଦ୍ଧି ବଢ଼ିଥାନ୍ତା—କିନ୍ତୁ ତ ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ ନିଶ୍ଚୟ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରାଦେଶିକତା ଦୋଷ ଆମକୁ କଥା କଥାକେ ଲାଗି ରହିବାରୁ ଆମେ ତୁଣ୍ଡମୁହାଁ ଏକ ପ୍ରକାର ହରାଇଛୁଁ । ଏହା ପରେ ଖରସୁଆଁ ଛଡ଼େଇକଲା ହରାଇଛୁଁ । କିଏ କହିପାରେ ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ପାରଳା, କୋରାପୁଟ, ଗଞ୍ଜାମ ବା ନ ହରାଇବୁ ? ସେତେବେଳେ ଆମକୁ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ସନ୍ଦେଶ ଆସିବ—କିଛି ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ—ମହାଭାରତୀୟ ଜାତୀୟତାରେ ନିଜକୁ ଭସାଇ, ନିଜର ଭାଷା, ଜାତୀୟତା, ସଭ୍ୟତାକୁ ଏକ କରିଦିଅ । ଗଡ଼ଜାତରୁ ମିଶାଇ ତୁମର ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଛି । ବଂଗଳାରେ ଓଡ଼ିଆ ଲିପ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ, ବିହାରମାନେ ତୁମକୁ କୋରଡ଼ା ପାହାର ଦିଅନ୍ତୁ, ଆନ୍ଧ୍ରମାନେ ତୁମକୁ ବାଟଚାଲାଇ ନ ଦିଅନ୍ତୁ ସହିବା ଲୋକ ବଡ଼ ଲୋକ । ତୁମେ ତୁମପ୍ରଦେଶର ସବୁ ଭାଷାକୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦିଅ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଯଦି ଲୋପ ପାଏ ତେବେ ତୁମେ କେବେ ତତ୍ତ୍ୱ ବୈଦେଶିକୀ ପରିହେବ । ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାରରେ ସ୍ୱର୍ଗଲାଭ କରିବ ।

ଖରସୁଆଁ ଅଗ୍ରଜେ ଚିତ୍କାର କରୁଛନ୍ତି—

(୧)—ସିଂହଭୂମ ଆମ ଉତ୍କଳର ଶିରୋଭାଗ- ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଖଣିଜ ଓ ନିଜ ପଦାର୍ଥରେ ଧନସମ୍ପଦ ସିଂହଭୂମିର ମୁଖନଳୀ ବାଟେ ବିହାରକୁ ଯାଉଛି । (ଯାଉ । ବିହାର ଆମର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ପୁଣି ବିହାର ଆମର ଧର୍ମବାପ ଗତ କେତେବର୍ଷତ ଥିଲା ? ତାର ଉତ୍ତରରେ ଆମର ଉଲ୍ଲାସ ।)

(୨)—ଚନ୍ଦ୍ରପୁର, ମାଲଖୋର୍ଦ୍ଦା, ଛତ୍ରା ନୂଆଗଡ଼, ଦକ୍ଷିଣ ମେଦିନୀପୁରର କାନ୍ଥୀ, ବାଲିଆବେଡ଼ା, ଝାଡ଼ଗ୍ରାମ ଏକାନ୍ତ ଓଡ଼ିଆଗ୍ରାମ, ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶିବା ଉଚିତ । [ତୁମକୁ ଢେର ଦିଆଯାଇଛି । ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତମାନ ଛୋଟବଡ଼ ମିଶ୍ରିତ ପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତ ଏଜେନ୍ସିରୁ କାଟି ତୁମକୁ ଦିଆଗଲା । ବଂଗ ଆମର ଧ୍ୟାନ—କର୍ମର ଭୂମି । ବଂଗ ସଭ୍ୟତା ଆମର ଜୀବନର ସର୍ବସ୍ୱ । ବାଂଗଲାର ରବି ଜୟଦେବ କବି ଖାଣ୍ଟି ବଙ୍ଗାଳି—ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଲାଗି ବାଲେଶ୍ୱର ଖଣ୍ଡିକ ଲଭରେ ଦିଆଯାଉ ।]

(୩)—ମଞ୍ଜୁଷା, ଟିକାଲି, ବୁଡ଼ାର ସିଙ୍ଗା, ତରଳା, ଶୁଣ୍ଠୁଡ଼ା ଏ ସବୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ । [ଆନ୍ଧ୍ର ସଭ୍ୟତା ଚିଲ୍କାଠାରୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଜୋର ସୋରରେ ପ୍ରମାଣିତ ଭାବରେ ରହିଛି । ଆମେ 'ଉଦାର' ଆମେ ବୀର ଜାତି, ଆନ୍ଧ୍ରମାନେ ଗଞ୍ଜାମ କୋରାପୁଟ ନିଅନ୍ତୁ । ଆମର ବାଣପୁର ଖଣ୍ଡିକ ଥାଉ ।]

ସଦ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଆଘାତ ଲାଗିଯିବ । ତେଣୁ କେବଳ ଓଡ଼ିଆମାନେ ବେଶୀ ସତର୍କ ରହନ୍ତୁ । ଓଡ଼ିଶା ବନ୍ଧୁଙ୍କି ଏ ତେଲଙ୍ଗା, ବଙ୍ଗାଳୀ, ଦ୍ୱନ୍ଦ କହନ୍ତୁ । ଆମେ ଅଧା ଜନତା ଇଂରାଜରେ ଗୋଟେ ଅବଧ ଓଡ଼ିଆ କହି ନିଶ୍ଚୟ ଭାରତ ବର୍ଷର ଶାନ୍ତି ନିନ୍ଦା ଲଭି ବୋଲି ସାର୍ଟିଫିକେଟ ପାଇ ପାରିବା । ଶେଷରୁ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଲୋପ ହେଲେ ମୋର କଣ ଗଲା—ମୁଁ କଣ ଓଡ଼ିଆକି ? ଆମ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ କାଣ୍ୟକୁବ୍‌ଜରୁ ଆସିଥିଲେ । ଇତି ।

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଧର ମହାପାତ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

କାଳିଆ ବଳଦର ଗାଲ୍ପା ଗାଲ୍ପା

ଗୋଟିଏ ଦମ୍ପତିଙ୍କ ଭିତରେ କଥା ହେଉଥିଲା—

ପୁରୁଷ—ସେଦିନ ସଭାର ଜଣେ କହିଲେ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କାହା ସଙ୍ଗରେ ପ୍ରେମ କରିନଥିବ ବୋଲି ଯେ ମହାପ୍ରସାଦ ଧରି ଶପଥ କରିବ ତାକୁ ଏ ସଭା ମୁଦିଟି ପିନ୍ଧାଇ ଦେବ। କିନ୍ତୁ କେହି ଶପଥ କଲେ ନାହିଁ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ତମେ କଲ ନାହିଁ କାହିଁକି

ପୁରୁଷ—ମୁଁ କରିଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତମେ ଜାଣ ଆମର ମୁକ୍ତପଲ୍ୟର ଗୋଲ୍ଡ-ମୁଦି ପିନ୍ଧିବା ମନା।

\+ \+ \+

"ମୁଁ ଆଜି ମରୁ ମରୁ ବର୍ତ୍ତିଗଲି।"

"କମିତି?"

"ମୁଁ ରାତିରେ ଉଠି ଦେଖେଁ ମୋ ଶୋଇବା ଘରେ ଧଳା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବା ଗୋଟାଏ ଲୋକ। ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ମୁଁ ତାକୁ ଗୁଳି କରିଦେଲି। ତାପରେ ଯାଇଁ ଦେଖେଁ ଯେ ସେଇଟା କେହିନାହିଁ—ମୋ ଜାମାଟା ଝୁଲୁଛି।"

"ତମେ କମିତି ରକ୍ଷା ପାଇଲ?"

"ମନେ କରନ୍ତୁ ଜାମାଟା ଯଦି ମୋ ଦେହରେ ଥାଆନ୍ତା।"

\+ × ×

ସୀତା—ହଁ ଆମ ଘରଜମିଦ୍ର ପ୍ରେସର ଠିକ ସେହିଅ—କିନ୍ତୁ ସେ ଅଫିସ ପରେ ମଣେ ସ୍ବ.ମୀ ଆମେ ସବୁ ତାଙ୍କ କଥା ମନ ଦେଇ ଶୁଣୁ।

\+ \+ \+

ଡାକ୍ତର—ମହାଶୟ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଡ଼ୁସ୍ପ୍ରେଟ ହୋଇ ଅଧିକ ଭଲିବା ଦରକାର ପଡ଼ୁଛି—

ଭଦ୍ରମହିଳା—ମୋ କଥା ସେ ମୋଟେ ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ।

ଡାକ୍ତର—ତା ହେଲେ ଠିକ୍ ଅଛି—ସେ ଶୀଘ୍ର ଭଲ ହୋଇଯିବେ।

× \+ ×

ଜଣେ ମାର୍କିନ ଅଧିବାସୀ ତାଙ୍କ ନିଜ ଦେଶର ଭୂଗୋଳ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ନିଜ ଦେଶ ଅହଙ୍କାରରେ କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼ାଇ କରି କହୁଥିଲେ, ତମେ ସକାଳେ ନେ୍ୟୁୟର୍କରେ ଗାଡ଼ି ଚଢ଼ିଲେ ପୁଣି ୨୪ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଅର୍ଦ୍ଧ ଟେକ୍ସାସରେ ପହଞ୍ଚିବ।

ଜଣେ ଭାରତୀୟ ଶ୍ରୋତା ଶୁଣି ଶୁଣି କହିଲେ ଆମ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସେମିତି ଟ୍ରେନ ଅଛି।

\+ \+ \+

ମେନେଜର ଅଧୀନ ମାଲିକଙ୍କୁ କହିଲେ—"ଦେଖନ୍ତୁ ଏ କର୍ମଚାରୀ ତାହାର ଡବଲ ଦରମା ପାଇବ।"

ମାଲିକ—କାହିଁକି?

ମେନେଜର—ସବୁବେଳେ ସେ ଯାହା ଲେଖୁଛି ମୋତେ ବୁଝାଇ ପାରୁଛି। ମୁଁ ଏବେ କେତେ କହିବି—ମୁଁ ଜାଣେନା କୋଉ!

× \+ \+

(ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଧିକ [illegible])

ଶିଶୁ— ଅସୁ ୩ ସପ୍ତ ବୟସ ୧୪ ମାସ
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ— ଅସୁ ୨ ... ବୟସ ୧୦ ମାସ
ଡାକ୍ତର ବାଲ୍ୟଅସୁ ୧୦ ଦିନ ବୟସ ୯ ମାସ

ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଡ଼ା ଗୋଆଳଙ୍କ ହାତରେ ରହିବାକୁ ବାଳିକାରେ ... ପଣ୍ଡପ ଗଣାଯିବାର ସମ୍ଭାବନା।

[illegible]—[illegible] ଏକ [illegible] ଜପ୍ ଉତ୍ପାଦ [illegible]—

୧। [illegible]

[illegible] ଦେଖନ୍ତୁ]

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଋତୁମୁକ୍ତା ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପରେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାବୃତ୍ତିକ ସ୍ରାବ ହେବ। ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଅଦୌ ହାନି କାରକ ନୁହେଁ। ମୂଲ୍ୟ ୨ ୫୯, ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୬୦/୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ ଜନକ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ। ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୋଗ ବହୁଦୂର ହୁଏ। ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ। ମୂଲ୍ୟ—୨୲—ଡ଼ାକଖର୍ଚ୍ଚ—୬୦/୦ ଅତିରିକ୍ତ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟୀ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ।

Kaviraj K. M. KAVYATIRTHA (D. G.)
70, Cornwallis St., Calcutta

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା
ଜେପାର କିଓର
ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧବଳ, ମେହ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ନାଶକର
ଏକମାତ୍ର ଔଷଧ

ନାଗଙ୍କ ଚଲାମରଚ୍ଛ

ଗଲ ସଂଖ୍ୟାରେ ମଧୁସୂଦନ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଲେଖକ ନାଗ କେତେକ କଥା ଭୁଲ୍ ଲେଖିଛନ୍ତି । ଏ ଭୁଲ୍ ମୋତେ ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ବହ୍ମ ଦାସ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏଥି ନିମନ୍ତେ ସାଥୀ (ସ+ଅଥୀ) ନାଗଙ୍କର କୃତଜ୍ଞ ।

ମଧୁବାବୁ କୌଣସି ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖି-ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସ୍ୱର ଯୋଗାଳ ଚିଲିକା ସ୍ୱର ଲେଖିଥିଲେ । ମଧୁବାବୁ ୧୯୩୪ ରେ ଇହଧାମ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ—୧୯୦୩ ରେ ନୁହେଁ ।

ଦମ୍ୟାନ୍ଧି—ଗାନ୍ଧିଜୀ ଭାରତରେ ପ୍ରଥମ ୧୯୩୭ ରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁ ଭାରତରେ କେବେ ଅଚଳ ହେବ ନାହିଁ । ହୁଏତ ନାହିଁ ।

ମୋହନ—ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶପରି ଓଡ଼ିଶାରେ କୌଣସି ଶକ୍ତି ଲୋକ ଏ ଯୁଗରେ ନାହିଁ ବା ଜାତ ହେଇ ନାହାନ୍ତି ଏହାର ଉତ୍ତର ଭଗବାନ ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦିଗରେ ଆମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଆମେ କରୁନାହୁଁ । ଆମେ ସବୁଦିନେ କୂପମଣ୍ଡୂକ ହେବାକୁ ଚାହୁଁ । ମହତାବ ଏଠି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେବେ ପଛେ କେନ୍ଦ୍ରରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବେ ନାହିଁ । ତା ଛଡ଼ା ଆମ ନେତା ମାନେ ନିଜ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ମେଧାଶାଳୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଆଗେଇ ଯିବାରେ ବାଧା ଦିଅନ୍ତି । ଆମେ ବଡ଼ ନିଜ-ଶ୍ରୀକାତର ।

ଗୋବିନ୍ଦ—ରାଧାନାଥଙ୍କ ପରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ କେତେ ଦୂର ଆଗେଇଛି ବା ମରେଇଛି ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଭଲ ରୂପେ ଧରାପଡ଼ିବ । ମୋ ମତରେ ଓଡ଼ିଆର ଜୀବନ ଯାହା ସବୁଠୁ ସାହିତ୍ୟ ସମଗ୍ରରେ ଝଲସି—ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଓଡ଼ିଆ ଜୀବନକୁ ଗଠନ କରି-ପାରି ନାହିଁ—ବିଶେଷ ସ୍ୱରରେ । ଶସ୍ତା ଉପ-ନ୍ୟାସ ସବୁ ବରଂ ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷିତ ତରୁଣ ସମାଜର ଚରିତ୍ରାଧାରକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ କରିଛି ।

ସୋମନାଥ—ବୁମେରାଙ୍ଗ ଗୋଟିଏ ପାତଳା ତ୍ରିକୋଣ ଆକୃତିର କାଠ । ଧନୁରାକାର ସମାନ ଓଜନ ଥାଏ । ଗଠନ କୌଶଳ ଏପରି ଯେ ତାକୁ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଲେ ଫିଙ୍ଗିବା ଲୋକ ପାଖକୁ ପୁଣି ଫେରିଆସେ ।

ନାଗ ନାଗ ଭାଇରେ

ଚଢ଼ା

ଫିରେନ୍ଦ୍ର [୨୬] ଆଧୁନିକ କେଉଁ ଓଡ଼ିଆ କବି ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟକୁ ସର୍ବାଧିକ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ମା ଶ (୧୦୭୭) ଜଗନ୍ନାଥର ରାଜାମାନେ ହିନ୍ଦୁ ବା ଜୈନ ମତ ନ ହୋଇ ଗଜପତି ହେଲେ କାହିଁକି

ନାନା (୧୦୨୪) ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠୁ ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତ ଶିଖର ଅବସ୍ଥିତ କଅଣ ?

ଉତ୍ତର

ଶରତ ସାହୁ [୧୦୮୩] ଜାଣିବ—ବିଦ୍ଧଦେଶର ମନ୍ଦିରକୁ pagoda କହନ୍ତି । କୋଣାର୍କର ସୂର୍ଯ୍ୟମନ୍ଦିର ଦେବକୋଣରେ ତନ୍ତ୍ରମ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ କଳା ମୁଗୁନିରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବାରୁ ତାକୁ Black pagoda କହନ୍ତି—ଉତ୍ତର ପରମାନନ୍ଦ [୧୧୩୮]

ହରେକୃଷ୍ଣ ଷଡ଼ [୧୦୯୨] ଜାଣିବ—ଇଂଲଣ୍ଡର ଇଂଲଣ୍ଡରେ ରେଳପଥ ପ୍ରଥମେ ତିଆରି ହୋଇ ଥିଲା—୧୮୧୪ପରେ—୧୮୨୫ ପୂର୍ବରୁ—ଉତ୍ତର ମୋହନ [୧୨୧୪]—ପରମା (୧୦୩୮) କନ୍ହାଇ [୧୦୬୪]

ସୁଦର୍ଶନ (୧୧୪୧) ଷଡ଼ ଜାଣିବ—ପୃଥିବୀରେ ବଡ଼ ରେଳ ଜଙ୍କସନ ଶିକାଗୋ ଷ୍ଟେସନ—ଉତ୍ତର ହରେନ୍ଦ୍ର [୧୧୨୫] ମୋହନ [୧୨୧୮]

ହୋବର ଷଡ଼ [୧୦୦୪] ଜାଣିବ—ଇଂଲେଣ୍ଡର ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ କବିତା ଲେଖକ—କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ—ହରେନ୍ଦ୍ର ଓ ମୋହନ

ଭାସ୍କର ଭଞ୍ଜ [୧୦୦୪] ଜାଣିବ—ପୃଥିବୀରେ ବଡ଼ ଘାସ ଅଫ୍ରିକାର ସୁଦାନରେ ହୁଏ—ନାମ ଜାଣେ ନାହିଁ—ପରମାନନ୍ଦ (୧୧୩୮)

ଭଞ୍ଜକିଶୋର ଷଡ଼ ଜାଣିବ—ମୋଗଲ ସେନାପତି ଚେଙ୍ଗିସ୍ ପ୍ରଥମେ ଭାରତ ଆକ୍ରମଣ କରନ୍ତି—ମୋହନ (୧୨୧୪)

ବୃନ୍ଦାବନ ଭଞ୍ଜ (୧୨୦୮) ଜର୍ମାନକୁ ପ୍ରୋସିଆର ମନ୍ତ୍ରୀ ବିସମାର୍କ ୧୮୭୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ୩୯ଟି ରାଜ୍ୟକୁ ନେଇ ଗଠନ କରନ୍ତି । ତୁମେ Foot prints on sands ଏବଂ କାଶିନାଥ ବାବୁଙ୍କ ପୃଥିବୀ ଇତିହାସରୁ ଏ ବିଷୟ ଅନେକ କଥା ଜାଣିବ । ୩୯ଟି ରାଜ୍ୟରୁ—ପ୍ରୋସିଆ, ବଭେରିଆ, ସାକ୍ସନି, ଉଏଷ୍ଟ, ଫେଲିଆ, ହେସ, ବ୍ରନ୍‌ସ୍‌ୱିକ୍, ହାନୋଭର, ଓଲଡେନ୍‌ବର୍ଗ ଆଦି ପ୍ରଧାନ,—ଉତ୍ତର ପରମାନନ୍ଦ (୧୨୦୪)

ରବୀନ୍ଦ୍ର ଷଡ଼ ଜାଣିବ—ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖା ତାରା ସଂଖ୍ୟା ପରସ୍ପର— । ଉତ୍ତର ମୋହନ (୧୨୧୪)

ବୃନ୍ଦାବନ ଷଡ଼ (୧୦୨୮) ଜାଣିବ—ମନୁଷ୍ୟ କଟିତ ବସ୍ତ୍ର ସବୁବେଳେ ପାଖରେ ନ ରହିଲେ ଏଣିକି କଷ୍ଟକର । ରତ୍ନାକର (୧୦୦୪)

ଅବସର ବିନୋଦନ

୨୭ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନର ଉତ୍ତର ୪ ଜଣଙ୍କର ଠିକ୍ ହୋଇଛି—ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ (୧୦୭୯) ହରିହର (୧୧୪୭) ଜାନକୀ-ନନ୍ଦ ଓ ଶ୍ରୀଧର(୧୧୯୮) କିନ୍ତୁ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନଙ୍କ ଉତ୍ତର ପ୍ରଥମେ ପହଞ୍ଚିଥିବାରୁ ସେ ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ପାଇଲେ—

ଉତ୍ତର—ଲେଡିଙ୍କ ସର୍ବସ୍ୱ ତାସ ଖେଳ-ପରି ଲେଖି, ଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଗୁଣ ଗୁଣି ଯୋଗ ପାଇହେବ । ଏହା ହେଲେ ଛଅଟି ଲେଖି ଭିତରୁ ୨ଟି ସବୁବେଳେ ଦୁଇ ହାତ-ରେ ଥିବ—ଦୁଟାଯୁଟି ଶୂନ୍ୟରେ ।

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨୯

ଗୋଟିଏ ଇଂରାଜୀ ସ୍କୁଲରେ ୩୦୦ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଏକ ପାଉଣ୍ଡ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ୧୫ ଶିଲିଙ୍ଗ ପୁରସ୍କାର ଦେବାର ସ୍ଥିର ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଛାତ୍ର ସଂଖ୍ୟାର ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ କୌଣସି କାରଣରୁ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । କେତେ ପାଉଣ୍ଡ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯାଇ ଥିଲା ?

ସବୁ ପ୍ରଥମ ଯାହାର ଉତ୍ତର ମିଳିବ ସେ ୫ ୧ ୮ ପୁରସ୍କାର ପାଇବ ।

ଲେଖା ସାଙ୍ଗ

ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ ନବ ଭାରତ ମେସ୍ କୁଦୁଖାନସମା ଲେନ୍—କଟକ ୧—ରହିମ ଭାଇ (୭୧୬) କୁ ଲେଖା ସାଙ୍ଗ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।

ନାଗ ସମ୍ମିଳନୀ

ଶ୍ରୀ ହରିହର ଦାସ (୧୧୪୭) ବାଣପୁର, ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଛୁଟିରେ ବାଣପୁର ନିକଟ ବର୍ଷା ଚାଲିକା କୂଳରେ ନାଗ ସମ୍ମିଳନୀ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ମତ ମାଗୁଛନ୍ତି । କେଉଁ କେଉଁ ମାନେ ନାଗ ଭାଗ ନେବେ ଲେଖନ୍ତୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୦୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଅସଲି ଘଣ୍ଟି

ମୁଫତ୍ ମିଳିବ ।

ଆମର ପ୍ରସିଦ୍ଧ କଳା ତେଲ ନଂ ୫୦୧ ନିରନ୍ତର ସେବନ କଲେ ଧଳ ଧଳା ବାଳ ମୂଳରୁ କଳା ହେବ ଏବଂ ଶରଦିନକୁ କଳା ହୋଇ ରହିବ । ଏହା ଅମର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଅସାଧାରଣ ଦାନ । ଏହା ବାଳ ଉତ୍ପନ୍ନତା ବୃଦ୍ଧି କରେ । ବାଳକୁ ଲମ୍ବା, କୁଞ୍ଚ କୁଞ୍ଚିଆ ଓ ଚକ୍ଚକିଆ କରେ । ଚନ୍ଦା ମୁଣ୍ଡରେ ବାଳ ଜାତ କରେ । ଆଖିର ଜ୍ୟୋତି ବଢ଼ାଏ । ମସ୍ତିଷ୍କ ଶୀତଳ ରଖେ । ଏହା ଅତି ସୁଗନ୍ଧିତ । ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ମସ୍ତିଷ୍କ ଚାଳନା କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମରବରଦାନ । ନବୀନ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ଉପହାର । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୨୲ । ମାସକ ସେବନକାଳ ପାଇଁ ତିନି ଶିଶିର ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୲ । ଏହି ତେଲକୁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଆମ୍ଭମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶିର ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଆମେରିକାନ ନ୍ୟୁଗୋଲ୍ଡ ସୁନାର ମୁଦି ଓ ୧୨ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ଗୋଟିଏ ଆମେରିକାନ ରିଷ୍ଟୱାଚ ମାଗଣାରେ ଦିଆଯାଏ ।

ନୋଟ—ଯେଉଁମାନେ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ୩ ଶିଶି କିଣିବେ ସେମାନଙ୍କୁ—୨ଟି ଆମେରିକାନ ନ୍ୟୁଗୋଲ୍ଡ ସୁନାର ୨ ଟି ମୁଦି ୩ ଟି ଆମେରିକାନ ରିଷ୍ଟୱାଚ ମାଗଣା ଦିଆଯାଏ । ଆଜିରେ ଅର୍ଡ଼ର ଦିଅନ୍ତୁ । ଏ ସୁବିଧା ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେତେ ଦିନ ପାଇଁ ଦିଆଯାଏ । ପସନ୍ଦ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦେବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଥାଏ ।

SANYASI AYURVEDIC PHARMACY (D. B.)
HALKA No 22 - AMRITSAR

ଆବଶ୍ୟକ

ଅଳ୍ପ ଅର୍ଥରେ ଆମେରିକାର ଏକ ବଡ଼ ଧନୀ ଫାର୍ମ ମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଗାଁ ଗାଁ ରେ ଭ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଯେଉଁମାନେ ଚାହାନ୍ତି ସେମାନେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆଜି ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ ।

All India Helping Society, Putlighar - A. D. Amritsar.

ଫିଲମ୍ ଆକ୍ଟର

ଯଦି ଆପଣ ଫିଲମ୍ ଅଭିନେତା ହୋଇ ମାସିକ ୧୦୦ ରୁ ୧୫୦ ରୋଜଗାର କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ଆଜି ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ । କେବଳ ଲେଖା ପଢ଼ା ଦରକାର । ନିଜର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ଲେଖନ୍ତୁ ।

American Corporation
HALKA No. 22 [D B.].
AMRITSAR

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ

ବାତରକ୍ତ, ସ୍ପର୍ଶଶକ୍ତିହୀନତା, ସର୍ବାଙ୍ଗିନ ବା ଅଂଶିକ ଫୁଲା, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରିଏସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗାଦି ଆରୋଗ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଧବଳ

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଧଳା ଦାଗ ଥିଲେ ଆମର ଏକମାତ୍ର ସେବ୍ୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୁପ୍ତ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—

ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ

(H. K. K.)

୧ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଉଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହ୍ୟାରିସନ ରୋଡ କଲିକତା

ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ମାଗଣା ମିଳିପାରିବ

ଅମୃତସରରେ ସୁନା ଭରି ମାତ୍ର ତିନି ଟଙ୍କା

ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ତଳ ଲିଖିତ ବିଜ୍ଞାପନକୁ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରମାଣିତ କଲେ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ମାଗଣା ପୁରସ୍କାର ପାଇବ । ଯେଉଁ ଘଟଣାକୁ ଏ ସୁନା ଥରେ ଯାଇଛି— ସେଠ ପୁଣି ଦୁଇ ତିନି ଥର ଫର୍ମାସ ଅଛି । ଡାଃ ଲାଃ ମୁନସୀ ଗଙ୍ଗାନାଥ ମହାନ୍ତି ଧର୍ମଶାଳାରୁ ଲେଖିଛନ୍ତି— ଆପଣଙ୍କର ଆମେରିକାନ ନ୍ୟୁଗୋଲ୍ଡ ସୁନା ୧୨ ତୋଳା ପାର୍ଶଲ ମିଳିଲା । ନ୍ୟୁ ଗୋଲ୍ଡ ଓ ଅସଲି ସୁନା ଭିତରେ କୌଣସି ଫରକ ନ ଥିବାରୁ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ଲାଗିଲା । ଆପଣ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଦୁନିଆର ଏକ ବଡ଼ ଅବଶ୍ୟକ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଛନ୍ତି । ଫେରନ୍ତା ଡାକରେ ଆଉ ୧୨ ତୋଳା ପଠାନ୍ତୁ । ପରେ ପୁଣି ଅର୍ଡ଼ର ଦେବି । କଷଟି ପଥରରେ ଏ ସୁନା ସଚ୍ଚ ସୁନାର ରଙ୍ଗ ଦେଉଛି । ଅସଲି ସୁନା ପରି ତରଳା ପିଟା କରାଯାଇ ପାରୁଛି । ସବୁ ପ୍ରକାରର ଗହଣା ତିଆର କରାଯାଇ ପାରିବ । ଏହାକୁ ଖୁବ୍ ଚତୁର ବଣିଆ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନି ପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରଚାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏ ସୁନାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ତୋଳା ଟ ୩୲ ଓ ତିନି ତୋଳାକୁ ଟ ୮୲ ଛ ତୋଳାକୁ ଟ ୧୫୲—୧୨ ତୋଳାକୁ ଟ ୧୮୲ ।

ଜରୁରୀ ନୋଟ—ଯେଉଁମାନେ ଏକାବେଳେ କିଣିବେ—ଦୁଇଟି ବମ୍ବେ ଫେସନ ମୁଦି ହେଲେ ଗୋଟା ଓ ହେଲେ ଚାରି ମାଗଣା ମିଳିବ । ୧୨ ତୋଳା ଏକ ସଙ୍ଗରେ ନେଲେ– ଗୋଟିଏ ଲକେଟ ଚେନ ଦୁଇ ହଳ ମୁଦି, ଆଉ ଦଶ ଗୋଟି ବମ୍ବେ ଫେସନ ମୁଦି ମାଗଣା ବିନା ଡାକ ଖରଚରେ ମିଳିବ । ମାଲ ପସନ୍ଦ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯାଏ । ଜଲଦି ମଗାନ୍ତୁ, ନଚେତ ଆଜ ଏ ସୁବିଧା ଅଛି ନାହିଁ ।

ମିଳିବାର ଠିକଣା– New Gold Supply Company
HALKA No 22 (D. B.)
AMRITSAR

Digitized by srujanika@gmail.com

Reg. No 04.

Prajatantra (masthead, partly legible: "Dagaro")

ORISSA'S MOST POPULAR FORTNIGHTLY

1-5-49

୧୯୪୯ ରେ

ଆପଣଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ

ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ନାମ ନେଇ ଆପଣଙ୍କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଆମ୍ଭ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମ୍ଭେ ଆପଣଙ୍କୁ ଟ. ୧ । ମୂଲ୍ୟରେ (ଡାକ ମାସୁଲ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର) ଆପଣଙ୍କର ଆସନ୍ତା ଏକ ବର୍ଷର ଫଳାଫଳ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଲେଖି ପଠାଇବୁଁ । ସେଥିରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହାନି, ଚାକିରିରେ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବଦଳି, ଚିନ୍ତା, ବିବାହ ସୁଖ ଓ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ସଂବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଗ୍ରହ ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦିଆ ଯିବ ।

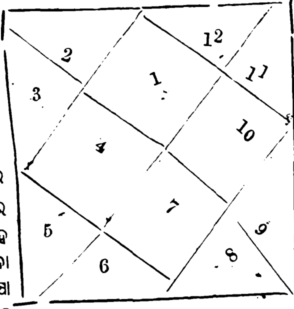

ଥରେମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଆମ୍ଭ ଗଣନା ସିଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।

ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡ଼ି ଡବ୍ଲିଉ ବି] କର୍ତ୍ତାରପୁର (ଇ: ପି:)

Pt. DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର

ନକଲରୁ ସାବଧାନ

ଅସଲ ପଞ୍ଚଗୁଣୀ ତୈଳ [ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ]

ବହୁ ଗୁଣକାରକ, ଭୁବନ ବିଖ୍ୟାତ, ଅସଲି ପଞ୍ଚଗୁଣୀ ତୈଳ, ଗୋଇଠାଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାଦ, କଛୁ, କଣ୍ଡୁ, ଘୋଡ଼ାଘାଅ, କାଛୁ, ବାତ, ଖଇରା, ବାଘି ପ୍ରଭୃତି ୫୨ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ । ଥରେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ବ୍ୟବହାର ବିଧି ଶିଶି ସହିତରେ ଥାଏ । ପତିଆଳା ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବୁଝି ପାରିବେ। ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରୋସ ଟ ୭୫ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଡଜନ ଟ ୭ ।୷, ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୦ ।୷ ମାତ୍ର । ଯଦି କେହି ଏହି ଔଷଧକୁ ନକଲ ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ମିଳେ ।

ପତ୍ର [illegible] କାଟାଲଗ ପଠାଇ ଦେବୁ ।

— [illegible] ପ୍ତିସ୍ଥାନ —

ମନସାରାମ କେଦାରନାଥମଲ

୧୩୨ ଚେଲଗା ବଜାର କଟକ

୧୯୪୯-୫୦ରେ ତମର ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ହେବ ?

ଯଦି ଆପଣ ୧୯୪୯—୫୦ ମସିହାରେ ଯେଉଁ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ତାହାର ବିଷୟ ସବୁ ଘଟଣା ଘଟିବାର ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଆଜ ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଆପଣଙ୍କ ପସନ୍ଦରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ଫୁଲର ନାମ ପତ୍ର ଲେଖିବା ସମୟ ଏବଂ ତାରିଖ ସାଙ୍ଗରେ ନିଜର ପୂରା ଠିକଣା ଲେଖିକରି ପଠାନ୍ତୁ । ତାହାହେଲେ ଆମେ ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଦ୍ୟା

ସାହାଯ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କ ଆଗାମୀ ବାରମାସର ଭାଗ୍ୟର ଫଳ, କେତେ, ଚାକିରି ଉପରେ ରୋଜଗାର ହେବ, କେଉଁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହେବ, ଚାକିରିରେ ଉନ୍ନତି, ଶତ୍ରୁଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରୋଗ, ଦେଶ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା, ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁମାନରେ ବିବାହ, ଗୋପ୍ତ ଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରି, କୂଅ ଅଥବା କୌଣସି ଅଚିହ୍ନା ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୋପ୍ତ ଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୂଅ ଅଥବା କୌଣସି ଅଚିହ୍ନା ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁଖ ଅଥବା ଧନଲାଭ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ତାରିଖଠାରୁ ଆମ୍ଭେ ସେହି ମାସ ବର୍ଷରେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଘଟିବାର ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି କେବଳ ୫୧ଟଙ୍କା ବଦଳରେ ଭି: ପି: ଯୋଗେ ପଠାଇ ଦେବୁ । ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା ପଡ଼ିବ । କ୍ରୂର ଗ୍ରହକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଲେଖିଦେବୁ । ଯଦି ଠିକ୍ ନ ହେବ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି । ଥରେ ଅବଶ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

THE ROYAL ASTROLOGER THE BENGAL MESMERISM HOUSE (D.W.B.)
HOSHIARPUR.

Printed & Published by G. C. Mohapatro, at the Gopinath Press, Bhadrak. 1. 5. 49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗର

ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ—୨୨ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧୬।୫।୪୯

ଚବିଶ-ବୈଶାଖ

—*—

ଶୃଙ୍ଖଳ ସଂଧାନ କରିବାରେ,
ନୂତନ ପ୍ରଭାତ—ଜ୍ୟୋତି
ତମିସ୍ରାର ପାରେ

—ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ

—*—

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ୪।
ଷାଣ୍ମାସିକ : ୨।

ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ
୪ ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘୋଷଣା ପଢ଼ିବା ଉଚିତ

ଏହା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ମୁଁ ଡାକ୍ତର ବା କବିରାଜ ନୁହେଁ, ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଯେ କି ନିଜ କର୍ମଦୋଷରୁ ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅଳ୍ପେ ଅଳ୍ପେ ବଢ଼ି ମୋତେ ଦୁର୍ବଳ କରି ପକାଇଲା । ମୁଁ କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ଓ ମୋର ହୃତ୍‌ସ୍ପନ୍ଦନ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବନ୍ଧୁମାନେ ମୋର ଦୁଃଖର କାରଣ ପଚାରିଲେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କଣ ବା କହନ୍ତି । ଗୁପ୍ତଭାବେ ଅନେକ ଡାକ୍ତର ଓ ହାକିମମାନଙ୍କସହ ପରାମର୍ଶ କଲି, ଔଷଧ ସେବନ କଲି କିନ୍ତୁ ସବୁ ନିଷ୍ଫଳ । ଶେଷରେ ନରକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅପେକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଲି ।

ଥରେ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟବଶତଃ ପେଶୱାର ଯାଇଥିଲି । ସୌଭାଗ୍ୟରୁ ଜଣେ ଫକୀରଙ୍କୁ ଭେଟିଲି, ଯେ କି ନିଜେ ପ୍ରଥମେ ମୋର ଦୁଃସ୍ଥତା ବିଷୟ ପଚାରିବାରୁ ମୁଁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ତାଙ୍କୁ କହିଲି । ସେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ଖାଇବା ପାଇଁ ଓ ଗୋଟିଏ ମାଲିସ କରିବା ଲାଗି ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ଆଦେଶାନୁଯାୟୀ ମୁଁ ସମସ୍ତ ଚେରମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲି ଓ ନିୟମିତ ଭାବେ ସେବନ କଲି ।

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ ଶପଥ କରି କହୁଛି ଯେ ମୁଁ ଔଷଧ ସେବନର ସପ୍ତମ ଦିନରେ ପୁନର୍ଯୌବନ ଲାଭ କଲି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର "ମାନସିକ ଶକ୍ତି" ଲାଗି ମୁଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ସାବଧାନତାସହ ଏହି ଔଷଧ ୨୧ ଦିନ ସେବନ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲେହେଁ ମୁଁ ଅଳ୍ପ କେତେ ମାତ୍ରା ସେବନ କରିବା ପରେ ଫକୀରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଚଳି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟହ ତିନି ସେର ଦୁଧ ଖାଇ ଜୀର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଲି, ମୋର ଚକ୍ଷୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ଓଷ୍ଠ ଲାଲ ହୋଇଗଲା । ଏବଂ ଦୃଢ଼ ଶରୀରର ଶକ୍ତି ପୁନଃ ଲାଭ କଲି । ଅବଶିଷ୍ଟ ଔଷଧ କେତେକ ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଦୁଃସ୍ଥ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଇ ଏହା ଯେ ଏହି ରୋଗ ପକ୍ଷେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଔଷଧ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କଲି ।

ମୋର ଦୂରଦର୍ଶୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଉପକାର ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ଏ ରୋଗରେ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓ ବହୁ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହୋଇ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପକାର ଲାଗି ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁଅଛି । ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଔଷଧର ମୂଳ ଦାମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ।

ପୁନର୍ଯୌବନ ବଟିକା ୨୧ ଦିନପାଇଁ ଟ ୫ ୯

ବାହାର ମାଲିସ ଲାଗି ତେଲ ୨୧ ଦିନ ପାଇଁ ଟ ୪୫

ଏହା ଅଳ୍ପ ଓ ବେଶୀ ବୟସର ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେ କୌଣସି ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।

କେବଳ ଲୋକଙ୍କ ଉପକାର ବ୍ୟତୀତ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପନଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁନାହିଁ

ବିଦେଶୀଙ୍କଠାରୁ ମୂଲ୍ୟ ଅଗ୍ରୀମ ନିଆଯାଏ । ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବ ।

ଆରୋଗ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ—ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ଯଦି ଏ ଔଷଧ ବିଫଳ ହେବାର ପ୍ରମାଣ ମୋତେ ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ମୂଲ୍ୟଫେରସ୍ତ ଦେବି । ହଜାର ହଜାର ଡାକ୍ତର ଏହାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ—ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମାଂସପେଶୀ ଢିଲା ଓ ସ୍ନାୟବିକ ଶକ୍ତି ଦୁର୍ବଳ, ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଏହା ବିଶେଷ ଉପକାରୀ । ଏହା ଅତି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରକ୍ତ ଜନ୍ମାଏ ।

ଏହା ପରେ ଏହାର ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ପଢ଼ନ୍ତୁ । ଇଂରାଜୀରେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ ।

The Manager. DAR-UL-SHAFA GOLIAN (Regd.) D. B.
BATALA [E. Punjab]

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ - ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ୨୨ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧୬ । ୫ । ୭୯

ଶିକ୍ଷା ଓ ଶିକ୍ଷକ

ସେକେଣ୍ଡାରୀ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦରମା ହାର ସରକାର ଘୋଷଣା କଲାପରେ ଶିକ୍ଷକ ମହଲରେ ବିକ୍ଷୋଭ ପାଇଁ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ଦେଖାଯାଇ—ଏବେ ନିର୍ବାଣ ହୋଇଛି । ଶିକ୍ଷକମାନେ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସ୍ୱାଗତ ନକଲେ ମଧ୍ୟ ମାନିନେବା ଛଡ଼ା ଗତ୍ୟନ୍ତର ଦେଖୁନାହାନ୍ତି । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ନିଃସହାୟ ସେ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷିତଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଯେ ବାସ୍ତବିକ କେତେ କରୁଣ ତାହା ସାମାନ୍ୟ ଚିନ୍ତାରେ ସହଜବୋଧ ହେବ ।

ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଦାବି ଯଥାର୍ଥ କି ନୁହେଁ ପ୍ରଥମେ ଦେଖାଯାଉ । ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କ ପେଟ ପୂରୁନାହିଁ । ଆମେ ମାନୁଛୁ । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ । ପେଟ ନ ପୂରିଲେ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଅତି ଦରିଦ୍ର ଭାବରେ ରହି କେବଳ ଦେଶର ସେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଜ ନିଜର ଜୀବନକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ପାରନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ସମାଜ ତାଙ୍କୁ ଏଇ ସେବାପାଇଁ—ସେବା ବିନିମୟରେ କୃତଜ୍ଞତା ସ୍ୱରୂପ ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ସମ୍ମାନ ମଧ୍ୟ ଦିଏ ନାହିଁ । ଆଜି ସମ୍ପତ୍ତିଶାଳୀ ବା କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଲୋକର ପୂଜା ହୁଏ । ଯେ ଗୁରୁ—ଯେ ଶିକ୍ଷକ ସେ ସମ୍ମାନ ପାଏ ନାହିଁ—ପୂଜା କଥା ଦୂରେ ଥାଉ । ସମାଜରେ ଅର୍ଥ ହିଁ ସମ୍ମାନର ମାପ କାଠି—ସେବା, ତ୍ୟାଗ ନୁହେଁ । ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିକ୍ଷକ ମାନେ ସେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶ୍ରମ-ମୂଲ୍ୟ ଚାହିଁବା ସ୍ୱାଭାବିକ—ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ ।

କିନ୍ତୁ ଏ ସମସ୍ୟା ମୂଳରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଅପସିଦ୍ଧାନ୍ତ ରହିଛି । ଶିକ୍ଷକମାନେ ଆଜି ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ସରକାରଙ୍କଠାରେ । କୌଣସି କୌଣସି ପ୍ରଦେଶରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଧର୍ମଘଟର ଆଶ୍ରୟ ମଧ୍ୟ ନେଇଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଧର୍ମଘଟ ଏକ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ କଥା । ହସପିଟାଲର ନର୍ସ ଡାକ୍ତର ମାନେ ଯଦି ଅଧିକ ଦରମା ପାଇଁ ଧର୍ମଘଟ କରି ରୋଗୀଙ୍କି ଔଷଧ ନଦିଅନ୍ତି, ମା ଯଦି ବାପାଠାରୁ ଅଧିକ ଘର ଖରଚ ନପାଇ ଧର୍ମଘଟ କରି ପିଲାଙ୍କୁ ଦୁଧ ନ ଦେବା ଯୁକ୍ତି ଯୁକ୍ତ ହୁଏ—ଶିକ୍ଷକମାନେ ଧର୍ମଘଟ କରି ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ମୂର୍ଖ ରଖିବା ମଧ୍ୟ ଉଚିତ ବିବେଚିତ ହେବ ।

ଆମ ମତରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ତାଙ୍କର ଦାବି ସେ ନିଜେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଅତି ଲଜ୍ଜାକର ବ୍ୟାପାର । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଦାବି ପ୍ରଥମତଃ ଛାତ୍ରମାନେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉଚିତ—ଏବଂ ଅଭିଭାବକମାନେ ସମର୍ଥନ କରିବା ଉଚିତ । ଏହା ଯଦି ନହୁଏ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଯଥାର୍ଥ ଦାବୀ ଯଦି ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ସହାନୁଭୂତି ନପାଏ ଏବଂ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସମର୍ଥନ ନପାଏ—ତେବେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ଶିକ୍ଷକ ବାସ୍ତବରେ ଆଉ ଶିକ୍ଷକ ନାହିଁ । ତାର ଶିକ୍ଷାକୁ ଶିକ୍ଷା ବୋଲି କେହି ଗ୍ରହଣ କରୁନାହିଁ । ଏବଂ ସମାଜରେ ଏ ଧରଣର ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଆଉ ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଏ କଥା ସ୍ୱୀକାର କରିବାଭଳି ସାହସ ସାଧୁତା ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କଠାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଶା କରିପାରିବୁଁ କି ?

ଏ ସ୍ଥଳରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ—ଯଦି ବର୍ତ୍ତମାନର ଶିକ୍ଷାକୁ ଶିକ୍ଷା ବୋଲି କେହି ଗ୍ରହଣ କରୁ ନଥାନ୍ତେ ତେବେ ସ୍କୁଲ ଓ ଛାତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ନ୍ତା କାହିଁକି ? ଏ ଭଳି ଶିକ୍ଷା ଏକ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ମନୋବୃତ୍ତି ପରିଚାୟକ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିକ୍ଷା କେବଳ ଆଳସ୍ୟରେ ଅର୍ଥୋପାର୍ଜନର ସାଧନ । ହାକିମ, କିରାଣି, ଓକିଲ ପ୍ରଫେସର ହେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଅର୍ଥ ତାହାହିଁ । ଯେ ଉତ୍ପାଦନ ନକରି ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରେ ସେ କେବଳ ଅଳସୁଆ ନୁହେଁ—ଚୋର । ହାକିମ ଓକିଲ କିରାଣି ପ୍ରଫେସର, ମନ୍ତ୍ରୀ, ଲାଟ ବୁଲପଟି—ସମସ୍ତେ ସେହି ଶ୍ରେଣୀର । ଏହି ଆଳସ୍ୟ-ଉପାର୍ଜିତ ଅର୍ଥ ପାଇଁ କାମୁଡ଼ା କାମୁଡ଼ି—ଝଗଡ଼ା ଝଗଡ଼ିରେ ଯାହାର ଯେତେ ପାଟି-ବୁଦ୍ଧି—ସେ ସେତେ ଅଗେଇଛି । ଏଠି ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରଥମ ଓ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ସାଧନ ଓ ସାଧ୍ୟ । ଏଠି ଛାତ୍ର ଚାହେଁ ଯେତେ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଓ ପରିଶ୍ରମରେ ଉପାଧି ଅର୍ଜନ କରିବ, ଅଭିଭାବକ ଚାହେଁ ଯେତେ ଅଳ୍ପରେ ତାର ପୁଅଟିଏ ଆଳସ୍ୟ ଉପାର୍ଜନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହେବେ । ଶିକ୍ଷକ ମଧ୍ୟ ଚାହେଁ—ଯେତେ ସହଜରେ ତାର ଆଳସ୍ୟ ଉପାର୍ଜନ ଧନ ସମ୍ଭବ ହେବ ସେତେ ମଙ୍ଗଳ । ଏଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକର ସ୍ୱାର୍ଥ [illegible] । ଫଳରେ ସମାନୁପାତ [illegible] ପ୍ରାପ୍ୟ ନାହିଁ । ସରକାର ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ [illegible] ପୁରୁଷ । ତାଙ୍କର ବା ଅଧିକ କେଉଁଠୁ ?

କିନ୍ତୁ ସରକାରଙ୍କର ସେତିକି [illegible] ସ୍ୱାର୍ଥ ଅଛି । ସରକାର [illegible] ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କ [illegible] । ଶିକ୍ଷକମାନେ ଧର୍ମଘଟ [illegible] ସରକାର [illegible] । [illegible] ।

[[illegible] ସୌଜନ୍ୟରୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଚେର ଡାଚେର ତାନା ନାନା

ମୁଁ ବାଲକାଳରୁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ କଥା ଶୁଣିଛି—ଜବଲପୁରରେ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ।

…ବାଳ ବୃଦ୍ଧ ସମାନ ।

÷ × ÷

ଆମେ ଏକାଲ ରହିବାକୁ ଶକ୍ତ ନାହିଁ ବୋଲି ବ୍ରିଟିଶ କମନ୍‌ୱେଲ୍‌ଥରେ ରହିଲୁଁ—ନେହେରୁ ।

…ଆସିବୁ ଏକଲା—ଯିବୁ ଏକଲା ।

× ÷ +

ବର୍ଣ୍ଣାଡସଙ୍କୁ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଅମ୍ଳ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ—ସମ୍ବାଦ ।

…ସେ—ଦେଇଥିବେ—କଦଳୀ ।

× + ×

କଣ୍ଡନରେ ନବଶକ୍ତି ସମ୍ମେଳନୀ—ସମ୍ବାଦ ।

·· ନବଶକ୍ତି—ନା ନୂତନ ଶକ୍ତି ?

+ + ×

ମହତାବ ଯାହା କହେ ତାହା କରେ—ଗାଲକଣ୍ଠ ।

…ଯାହା ନକହେ ତାହା ମଧ୍ୟ କରେ ।

+ + ÷

ବୃଦ୍ଧ ସ୍ୱାଧୀନ ସୁଇସ ରାଷ୍ଟ୍ର ସହିତ ଶିଶୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ବନ୍ଧୁତା ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧି ହେବ—ନେହେରୁ ।

·· ପ୍ରେମ ତ ନ ଜାଣଇ ବାଳ ବୃଦ୍ଧ ।

÷ + ÷

ବଡ ବୃଦ୍ଧ ଶକ୍ତି ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ବର୍ଲିନ ଉପରୁ ନାଗବନ୍ଦ (blockade) ଉଠାଇ ଦେବେ—ସମ୍ବାଦ ।

·· ବାକି କେଉଁଠି ବନ୍ଦ ରହିବ କି ?

+ ÷ +

ପାକିସ୍ଥାନ ଭାରତ ଠାରୁ ଅଧିକ ନବ—ନିଅବତ ।

…ତେଣୁ ଅଚଳ ?

+ ÷ +

ଭାରତୀୟ ଶ୍ରମିକ ନେତା ଗଣପତିଙ୍କୁ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସିତ ମାଳୟ ସରକାର ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଆପତ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଫାସିଦେଲେ—ପୁଣି ଭାରତ କମନ୍‌ୱେଲ୍‌ଥରେ ରହିବା କଷ୍ଟ ହେଲା ପରେ—ସମ୍ବାଦ ।

…ଫୁଲ ହାରରେ ଫାସିଦେଇଥିବେ—ପ୍ରେମ ଫାସି ହୋଇଥିବ ।

+ + +

ବର୍ମା ସରକାର କାରେଣ ମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନ ଲଢିଲେ ଭାରତ ସରକାର ସାହାଯ୍ୟ ଦେବେ—ସମ୍ବାଦ ।

·· ନେହେରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ।

× ÷ +

କଂଗ୍ରେସ ପୁଞ୍ଜି ପତିଙ୍କର ହେଉଛି ବୋଲି କଂଗ୍ରେସ ଛାଡ଼ୁଛି—ସାରଙ୍ଗଧର ।

…ପୁଞ୍ଜି ପତିଙ୍କର ହେଲେ ?

+ ÷ +

ଅଳ୍ପ କେତେ ମାସରେ ଭାରତ ସାର୍ବଭୌମ ଗଣତନ୍ତ୍ର ହେବ—ନେହେରୁ ।

…ଦଶମାସ ଲାଗିବ ନାହିଁ ?

+ ÷ +

ଶ୍ମଶାନ ପଥେ କଂଗ୍ରେସ—ଅଶୋକ ମେହେଟା

…ମଡ଼ା ଚଣ୍ଡିଆ ନୁହେଁ ତ ?

+ ÷ ÷

କେନ୍ଦୁପତ୍ର ପ୍ରଜାଙ୍କର ମାଣ୍ଡି କି ଦରରେ ବିକାହେବ ତାହା ସରକାର ଠିକ୍ କରିବେ—ସମ୍ବାଦ ।

…ମାଇଁ ଲେ ମାଇଁ ସତ୍ତ୍ୱ ତୋର କିଛି ବୁଝିଁବୁ ନାହିଁ ।

+ × ×

ନିରଞ୍ଜନ ନଗରରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ସାମ୍ୟବାଦୀ ସଭା—ସମ୍ବାଦ

ନିରଞ୍ଜନ ହୋଇ ବିଚାର କରିଥିବେ ।

× + ×

ନିଖିଳ ଭାରତ ଦଳିତ ଜାତି ସଙ୍ଘ ଟିଟିଲାଗଡରେ ହେବ—ସମ୍ବାଦ ।

…ନାଣ ଦଳିବେ ତ ?

+ + +

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ହୋଇଗଲା—ସମ୍ବାଦ ।

…ରାଜା ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସଭାପତି-ମାନ ହେବାରୁ ।

+ + +

କଂଗ୍ରେସରୁ ସାରଙ୍ଗଧର ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ—ସମ୍ବାଦ ।

…କି ରଙ୍ଗ ଧରିବେ ?

× + +

ଟ୍ରାନ୍‌ସପୋର୍ଟ ଓ ହେଭେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରେ ଝଗଡା—ନାଟକ ।

…ହରେ କୃଷ୍ଣ ହରେ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରଭୁ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ।

+ × ×

କେନ୍ଦୁଝରରେ ଚମଡା ଓ ଲାକ୍ଷ ବ୍ୟବସାୟ ଏକଚାଟିଆରେ ସରକାର ଓ ପ୍ରଜାଙ୍କ କ୍ଷତି—ସମ୍ବାଦ ।

…ଅଫିସର ମାନେ ଏକା ଗୃହି ଖାଇବେ ।

[ସମ୍ପାଦକୀୟ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ]

ଏହି ଉଭୟ ସଙ୍କଟରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ଉପାୟ ହେଉଛି—ଶିକ୍ଷକମାନେ ଏକଜୁଟ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିର ଧାରାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା । ସମସ୍ତେ ପଣ କରନ୍ତୁ ଯେ କୌଣସି ସ୍କୁଲ ଏଣିକି ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଛାତ୍ର ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ ପଠାଇବେ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷକ ନିଜେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଯୋଗ୍ୟତାର ପ୍ରମାଣ ପାଇଁ ସମର୍ଥ କରି ଛାଡି ଦିଅନ୍ତୁ । ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କୁ କେବଳ ସାକ୍ଷର କରିବା ନୀତିରୁ ମୁକ୍ତ କରି ଉତ୍ପାଦନ କରିବାର କେନ୍ଦ୍ର କରନ୍ତୁ । ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧୀନରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ରହୁ । ଅଧିକ ଦରମା ପାଇଁ ଛାତ୍ରମାନେ ଭିକ୍ଷା କରି ଗୁରୁମାନଙ୍କୁ ଚଳାନ୍ତୁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷାର ସ୍ୱାଧୀନତା ସାଧିତ ହେବ—ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱାଧୀନ ନାଗରିକ ଗଠନ ହୋଇ ପାରିବ । ଏହିପରି ବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାତ୍ରମାନେ ହିଁ ଗୁରୁର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷିବେ । ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଦ୍ରୋଣଙ୍କର ସମ୍ମାନ ରଖିଥିଲେ ଦ୍ରୁପଦଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦେଇ । ଏ ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ସମ୍ଭବ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷାର ମାନଦଣ୍ଡ ଅର୍ଥ ଥିବା ଯାଏ ତାହା ଅସମ୍ଭବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଯେତେ ଚିତ୍କାର କଲେ ମଧ୍ୟ ଛାତ୍ରଙ୍କ କର୍ଣ୍ଣଗୋଚର ହେବ ନାହିଁ । ତାହା ସମ୍ଭବ ହେଲେ ଶିକ୍ଷକ ଧର୍ମଘଟ ନହୋଇ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଛାତ୍ର ଧର୍ମଘଟ ସମ୍ଭବ ହୁଅନ୍ତା ।

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା
ଲୋଧା ରଙ୍କ ଓର
ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧଳା ରୋଗ, ମେହ ଓ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ବିଜ୍ଞାପନ
ଏଜେଣ୍ଟ

Digitized by srujanika@gmail.com

କିଛିଦିନ ତଳେ ମଣିଷର ମଣିବନ୍ଧରୁ ଏକ ପ୍ରକାର ମାଙ୍କଡ଼ ହାଡ ବାହାରି ଥିବାରୁ ଡାରଉଇନଙ୍କ ଥିଓରି ସତ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କଲେ। ଅର୍ଥାତ ସର୍ବବାଦୀ ସମ୍ମତ ହେଲା ଯେ ମନୁଷ୍ୟର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ମାଙ୍କଡ଼। ଏବେ ଆଉ ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଘଟଣା ଘଟିଛି। ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ଶିଶୁର ଶିଙ୍ଗ ଦେଖା ଦେଇଛି। ଏଣିକି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ କହିବେ—ମଣିଷର ନିକଟ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ମାଙ୍କଡ଼ ନୁହେଁ—ମେଣ୍ଢା। ଅନ୍ତତଃ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଅତି ସତ୍ୟ ହୋଇଯିବ।

\+ × +

ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ଦୁଧନଦୀଟିଏ ବହିବାରୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ବୋଲି ଶୁଣାଯାଏ। ମହାଭାରତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରକ୍ତନଦୀ ବହିଥିଲା। ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଯୁଦ୍ଧଟା ଅହିଂସା ଓ ପ୍ରେମଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିବାରୁ ଦୁଗ୍ଧନଦୀ ବୋହିଲା ବୋଲି କେହି କେହି କହୁଛନ୍ତି।

× + +

ଚ୍ୟାଙ୍ଗକାଇ ସେକ ପୁଣି କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗ କରି ଗୃହ ସମର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ। କିନ୍ତୁ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ଦଶା ପ୍ରାପ୍ତି ହେବା ତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟର ଲିଖନ ଭଳି ଜଣା ପଡ଼ୁଛି। ସେ ପୁଣି ସ୍ୱସ୍ଥାନଂ ଗଚ୍ଛ କରିବାର ଶୁଣାଯାଏ। କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ କହୁଛନ୍ତି—

ତାହେଲେ କହେବ କସାନ୍ଦ୍ର ଗମନା
ଇନ୍ଦ୍ର କ ସଙ୍ଗଙ୍କେ ଛାଡ଼ିବ।

× ÷ +

ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ରହି ବ୍ରିଟିଶ କମନୱେଲଥରେ ଯୋଗ ଦେବା ପରେ ପାକିସ୍ତାନ କଣ କରିବ ମହା ଝଞ୍ଜେଣିରେ ପଡ଼ିଛି। ତାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କଲେ ସମସ୍ତେ ହସିବେ। ଆମେ ଏଣୁ ଲିଆକତଙ୍କୁ ଏକ ବୁଦ୍ଧି ଦେଇ ଦେବାକୁ ରାଜି ଅଛୁଁ—ବିନା ଫିସରେ। ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ବ୍ରିଟିଶ କମନୱେଲଥରେ ରହିଲା। ପାକିସ୍ତାନ ବ୍ରିଟିଶ କମନୱେଲଥରେ ରହି ସାରି ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ ତେବେ ଆଉ ଅନୁକରଣ କଲାବୋଲି—କେହି କହି ପାରିବେ ନାହିଁ।

× ÷ ×

ଭାରତ ଭଳି ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ କମନୱେଲଥରେ ରହିଲେ ରଚା ଥିବ ଡୋମିନିୟନର ସମଷ୍ଟି ନହୋଇ—କମନ୍ୱେଲଥର ହେଡ ବା ମୁଣ୍ଡ ହେବେ—ଅର୍ଥାତ ମୁକୁଟହୀନ ମୁଣ୍ଡ ହୋଇ ରହିବେ ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ଶୁଣାଯାଏ। ଏହା ହେଲେ ଖୁବ ଭଲ ଫଳ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ। ଯେଉଁପରି ମୁକୁଟହୀନ ଷଣ୍ଢ ବା ବଳଦଦ୍ୱାରା ବେଶି ହଳ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ସେହିପରି।

\+ + +

ସବୁ କମନୱେଲଥ ଦେଶ ଯାକ ବର୍ମୀ ସରକାରଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ବୋଲି ଜଣା ଯାଉଛି। ଏଥିରେ କରେଣ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ଅଗ୍ନିଶର୍ମା ହେବେ ନିଶ୍ଚୟ। ଶେଷରେ ଏହି ବର୍ମା ଓ ଶର୍ମା ବିପ୍ଳବ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଯଥେଷ୍ଟ। ନସ୍ୱର୍ମୀଙ୍କର ଅଜ ଅନ୍ୟ ପନ୍ଥା କଣ?

\+ × +

ଓଡ଼ିଆ ସରକାରଙ୍କ ପଶୁ ବିଭାଗ କର୍ତ୍ତା ମଗଜ ଟିକିଏ ଗରମ ଧରି ଥିବାରୁ ସେ ସ୍ଥିର କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି—ଉତ୍କଳ ଦେଶରେ ଭଲ ପଶୁପାଳକ କିଏ। ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ଏ ଦେଶରେ ଗୁରୁଅମାନେ ଦକ୍ଷିଣ ଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ। ଅତଏବ ଆମ ଦେଶର ପଶୁଙ୍କୁ ପାଳିବା ପାଇଁ ବା ପଶୁ ବିଭାଗ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଦକ୍ଷିଣରୁ ଲୋକ ରଖିଲେ ଭଲ କାମ ହେବ ବୋଲି ପଶୁମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମତ। କିନ୍ତୁ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳାରୁ ପଶୁପାଳନ ଶିଖି ଆସିଥିବାରୁ ଆମ ପଶୁମନ୍ତ୍ରୀ ମହା ଅଡୁଆରେ ପଡି ଯାଇଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଆମେ କହୁଁ, ଓଡିଆ ତ ସବୁଦିନେ ମେଣ୍ଢା—ମେଣ୍ଢାପାଳ ସେ ହେବା ଅସମ୍ଭବ। ଅନ୍ୟ ଦେଶରୁ ଲୋକ ଆଣିଲେ ଦେଶ ପାଳକ ହେବ—ପଶୁ ସମ୍ପଦର ମଧ୍ୟ ଭାଳିକ ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କେ ପାଳିତ ହୋଇଥିବ।

\+ + +

ନେତା ଉପନେତାମାନେ ଆଜିକାଲି ଗୁରୁଆଡେ ହୁରି ପକାଉଛନ୍ତି—କଂଗ୍ରେସରେ ବହୁତ ମଇଳା ଜମି ଗଲାଣି—ଆଉ ସଫା ନକଲେ କଂଗ୍ରେସ ଥାଇ ମାରିବ ନାହିଁ।

ଏବେ କଥାହେଉଛି ଏ ସଫେଇ ଆରମ୍ଭ ହେବ କୁଆଡୁ—ଉପରୁ ନା ତଳୁ? ଏହାର ମୀମାଂସା ନୋହି ପାରିବାରୁ ସଫେଇ କାମଟାବି ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ।

ଏଥିପାଇଁ ଆମେ ଏକ ମଧ୍ୟମ ପନ୍ଥା ସୂଚାଇ ଦେଉଛୁଁ। ସଫେଇଟା ଆରମ୍ଭ ହେଉ ମଝିରୁ। କାରଣ ମଇଳାଟା ଜମେ ମଝିରେ ଅର୍ଥାତ ତଳପେଟରେ—ଏବଂ ଯେତେ ମଇଳା ସଞ୍ଚା କରାଯାଏ ଲୁଚାଇ ଦେଇ।

× ÷ ÷

ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଦରକାର ମୁତାବକେ ଅଳ୍ପ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣିବାର ପରମିଟ ନ ପାଉଥିବା ବେଳେ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପାହୁଆର ବ୍ୟକ୍ତି କୁଆଡେ ବହୁତ କଣ୍ଟ୍ରୋଲର ପରମିଟ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଖବର ଶୁଣା ଯାଉଛି। ସେ କୁଆଡ଼େ ପୁଣି ତାକୁ ଆପଣା କାମରେ ଲଗାଇ ନାହାନ୍ତି।

ଆମେ କହୁ, ଯଦି ସେ ତାହା କରି ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ସେ ଜଣେ ପରୋପକାରୀ ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗୀ। ତେଣୁ ଏହା ତାଙ୍କର ଦୋଷ ନହୋଇ ଗୁଣ ହେବାର କଥା।

ତଥାପି ଯଦି ଦୋଷ ଧରା ହୁଏ, ତେବେ ସେ ଦୋଷ କା ଏକା ତାଙ୍କର ହେବ କାହିଁକି? କାରଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ସବୁ କର୍ମ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ସହଯୋଗ ମୂଳକ (Joint Responsibility) ଏଥିରେ ଦୋଷ ଯଦି ଥାଏ ତ ତାଙ୍କର କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ ନବାରେ ଦୋଷ ନଥାଇ ଧରା ପଡ଼ିବାରେ ଦୋଷ ଥାଇପାରେ। ଯେଉଁ ଲୋକ ନେଇ ଆଣି ଯୋଗ ନ ପାରନ୍ତି, ସେ ଓଡ଼ିଆ ନିର୍ବୁଦ୍ଧିଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗ ନ କରିବା ବୁଦ୍ଧିଆ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ନିତାନ୍ତ ଉଚିତ ବୋଲି ବିଲୁଆ ସଭାରେ କହିଥିଲେ ସତ।

\+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

କଟକ ସହର, ନିର୍ମଳ କର—କଟକ ସହର ନିର୍ମଳ କର ବୋଲି ଚହଳ ପଡ଼ିଲଣି । ଏଥିରୁ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ମଳ ଗୁଡ଼ାକ କଟକ ସହରରେ ଏତେ ବହୁତ ଗଦା ହେଲଣି ଯାହା ସରକାର ନିଷ୍କାଷିବାକୁ ଅକ୍ଷମ । ଏ ମଳ ବାହୁଲ୍ୟରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ମୁନ୍‌ସିପାଲିଟି ସବୁ ସହର ବାସୀଙ୍କୁ କସ୍‌ଟଥ୍‌ ଥୁଆଇ ପାରନ୍ତି । ମାତ୍ର ସରକାରୀ ଦପ୍ତର ଖାନା ଓ ଅଫିସ ମାନଙ୍କରେ ଯଉଁ ମଳ ଜମିଲଣି ଏବଂ ଯେଉଁ ମଳ କଟକ ସହର ମଫସଲକୁ ବ୍ୟାପି ଏକ ବୃହତ୍ତର ଜଙ୍ଗଲ— ପାଇଖାନା ସୃଷ୍ଟି କଲଣି ତାର ଉପାୟ କଣ ?

\+ × +

ଏଢ଼େ ଏଢ଼େ ଜଳା ସତ୍ତ୍ୱା ଯଉଁ କଂମର ଏକା ଖେଞ୍ଚାରେ ନିର୍ମୂଳ ହୋଇଗଲେ, ତାତରେ ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରମ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ସାମାନ୍ୟ ଜମିଦାର ଗୁଡ଼ାକ ଯେ କାହିଁକି ସୁରୁ ସୁରୁ ହୋଇ ଶୁଖା ଖାଇ ରହୁଛନ୍ତି ତାହା ଆମ ଭଳିଆ ପଶୁଙ୍କ ମଗଜ ଗମ୍ୟ ହେଉନାହିଁ । ଜମିଦାରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଜମିଦାରୀର ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଯଦି ଟଙ୍କା ନଥାଏ, ତେବେ ସରକାର ଅତି ସହଜରେ କାଗଜ ଟଙ୍କା ଛପାଇ ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେବେ ଦେଶରେ ମୁଦ୍ରାସଂକଟ ବା ଅର୍ଥସଙ୍କଟ ଉପୁଜେ ତେବେ ଏ ଦିନକେ ସେ ନୋଟ ଗୁଡ଼ାକ ଅଚଳ ମଧ୍ୟ କରି ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ହବୁଚନ୍ଦ୍ରମର ଖେଳ । ଏତେ ସୁବିଧା ଥାଉଁ ଥାଉଁ ସରକାର କାହିଁକି ଯେ ଏଥିରେ ହେଳା କରୁଛନ୍ତି ତାହା ବୁଝା ପଡ଼ୁନାହିଁ ।

× ÷ +

ଦିନକୁ ଦିନ ଲୋକେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଉପରେ ଯେପରି ବିଗିଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେଣି ଆଉ ଦିନକୁ ଦିନ ଯେପରି ନାନା ଦଳ ବାହାରି କଂଗ୍ରେସର ଅପବାଦ ପ୍ରଚାର କଲେଣି, ଶେଷକୁ ଆସନ୍ତା ଭୋଟ ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସର ଆଗରୁ ତରକି ରହିବା ଉଚିତ । ଯେତେ ଅଧିକ ମୂର୍ଖିଆ ଲୋକ ଯାହା ହାତରେ ରହିବେ ଭୋଟରେ ବଳ ତ ତାର ବେଶି । ତେଣୁ ସରକାର ଦେଇ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଦରମା ଖିଆ ନଉକର ଓ ଲୁଣଖିଆ ଏଜେଣ୍ଟ, ଗଳିରେ ସରିତେଣିକୁ ଛାଡ଼ି ପକାନ୍ତୁ । ଏହି କାମଟା ଅତି ସହଜ ହୋଇଯିବ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ହେଲେ । ଗାଁଅ ଗାଁଅରେ ଦରମା ଖିଆ ବା ଭାଡ଼ାପିଆ ଉଚ୍ଛନ୍ନିଲ ଦାଲ, ମୋହରର ପଅନ ଛାଟିଆ ଭରତି ହୋଇ ରହିଥିଲେ ପ୍ରଚୁର କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବେ ବୋଲି ବିଲୁଅଙ୍କ ବଗୁରକୁ ଆସୁଛି । ଆମ ଜାତି ହୋଇ ମହତାବଙ୍କ ମଗଜରେ କଣ ଏତିକ ବୁଦ୍ଧି ଆସୁ ନାହିଁ !

÷ + ÷

ଦିଲ୍ଲୀ ନଗରୀରେ ଖାଦ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଏକ ମନ୍ତ୍ରଣା ସଭା ବସିଗଲଣି । କେନ୍ଦ୍ର ଖାଦ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜବାବ ଦେଇଛନ୍ତି କି ଆସନ୍ତା ପୁଣିବର୍ଷ ଭିତରେ ଦେଶରେ ପ୍ରଚୁର ଖାଦ୍ୟ ଉପୁଜି ଉଠିବ ।

ଏ କଥା ଶୁଣି ଆମର ଗୋଟାଏ କଥାକୁ ଡର ହେଉଛି । ଏବେଠୁ ଆମେ ଦାନା ଅଭାବରୁ ଦରପୋଷା ହୋଇ ଥାଉଁ । ପ୍ରଚୁର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଲେ ଶୁଖିଲା ପେଟରେ ଯେ ଅଜୀର୍ଣ୍ଣ ଦେଖାଦେବ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ । ଅତଏବ ସେଥିପାଇଁ ଆଗରୁ ସରକାର କୁଆଣି ଅର୍କ ଓ ଭାସ୍କର ଲବଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଆନ୍ତୁ— ଦରକାର ବେଳେ କର୍ମରେ ଆସିବ ।

÷ ÷ +

ଓଡ଼ିଶାର କେତେଜଣ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମୁଣ୍ଡିଆ ଭୂଇଁ ତଳକୁ (Under Ground) ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି ବୁଝାଯାଏ । “ଆମେ ଭାବୁଛୁଁ କଣ ଭୂଇଁ ତଳେ ସେ ବାସୁକୀ ବାହନ ହୋଇ ରହିଲେ ସେ ଅଷ୍ଟାଭୂଆ ଛତୁଭଳି ଗଛା ମାରି ଉଠିବେ ପାଣିପାଗ ପାଇଲେ ! ଯଦି ତାହାହିଁ ହୁଏ, ତେବେ ସେତେବେଳକୁ ଉପାୟ ସାରିବ କିଏ ! ତେଣୁ ଭୂଇଁ ତଳକୁ ଯିବା ଯେ ବିପଦ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଧୂଳିଆ କଣା ଭୂଇଁ ତଳେ ଥିଲେ ଆଏ—କଅଁଳ ମାଉଁସ ପାଇଲେ ଝଣି ପୁରାଏ ଚିହ୍ନୁଁ ଖାଏ ।”

÷ + ÷

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଯେଉଁ ଦରମା ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ତହିଁରେ ସରକାରୀ ହାଇସ୍କୁଲ ମାଷ୍ଟର ଓ ବେସରକାରୀ ହାଇସ୍କୁଲ ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ଦରମାରେ ବହୁତ ତଫାତ ରଖିଛନ୍ତି ଏକା ବିଦ୍ୟା, ଏକା ଶ୍ରମ କରୁଥିବା ସ୍ଥଳେ ଏପରି ଯାତର—ଅନ୍ତର ବ୍ୟବହାର ବେସରକାରୀ ମାଷ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ବେଜାୟ ବାଧୁଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ନିରୀହ ଗୋ-ବେଚାରୀ ଜାତିଟା ଭୂଲ ମଜୁରିଆଙ୍କ ଭଳି ଅଟେ ଏଥିର ପ୍ରତିକାର ଦାବି କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ । କମର ଲହୁ ଜାଣି ଯାଣି ଦେଇ ପର ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କୁ ଭେଣ୍ଡା ଚାଷି ପାଣି ଦେଉଛନ୍ତି । ନୂଆ ଦରମା କାଟକଣାଟା ଏମାନଙ୍କ ପେଟକୁ ଯେତେ ନ ବାଧୁଛି, ଆତ୍ମମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ତହୁଁ ଅଧିକ ବାଧୁଛି ବୋଲି ଅନେକ କହୁଛନ୍ତି ।

ଯାହାର ପେଟ ଗୁଣ୍ଡକ ଅଛି, ସେ ତାହା ଭରିବା ପାଇଁ ଯେତିକ ଲୋଡ଼ା ସେତିକି ଲୋଡ଼େ—ଯାହାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୋଲି କେତେ କିଛି ନାହିଁ ବା ନ ଥିବ ତା ପକ୍ଷରେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲୋଡ଼ିବା କେହି ଥିଆ ପଣ । ନୁହେଁ କି ?

÷ + +

ଡାଃ ଢାକର ହଟସନଙ୍କୁ କିଏ ନଜାଣେ । ସେ ଜଣେ ଗାନ୍ଧି ଭକ୍ତ ଓ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଯୋଜନା ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ପ୍ରସବ କରିଥି । ଏବେ ସେ ଭାରତର ଦୀନଦରିଦ୍ରଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ମୁଣ୍ଡ ଖଟାଉ ଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ପହିଲେ ସେ ଏହି ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ସ୍ଥିର କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ଆଦମ-ସୁମାରି କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।

ଯଉଁ ଦେଶରେ ଶତକଡ଼ା ଅନେଶତ ଦରିଦ୍ର, ସେଠି ତାଙ୍କୁ ସୁମାରି କରିବାର କି ଦରକାର ? ଯଦି ଦରକାର ହୁଏ ତେବେ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଧନୀଙ୍କ ବଡମୁଣ୍ଡ ସୁମାରି କରିନେଲେ ବାକି ତକ ତ ଦରିଦ୍ର ନାରାୟଣ । ଏକ ନାରାୟଣରେ ଯେବେ ବୈକୁଣ୍ଠ ହୋଇପାରେ, କୋଟି କୋଟି ନାରାୟଣଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧରି ଆମର ଭାରତ ଧରଣୀରେ ମହାବୈକୁଣ୍ଠ ପ୍ରାପ୍ତି ! ସେଥିପାଇଁ ଭାବନା ଚିନ୍ତା କାହିଁକି ?

× × ×

ବିହାର ଲାଟ ମହାମାନ୍ୟ ଅଣେ କହିଛନ୍ତି କି ଆମ ଦେଶର ନାରୀଗଣ ସୀତା, ସାବିତ୍ରୀ, ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ଭଳି ହୁଅନ୍ତୁ । ସୀତା, ସାବିତ୍ରୀ ଓ ଦ୍ରୌପଦୀ ଙ୍କ ଯାହା ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯଉଁ ଦୁଃଖ ଭୋଗିଛନ୍ତି ତାହା କିଏ ନଜାଣେ! ଲାଟ ସାହେବଙ୍କର ଏ ଉପଦେଶ ଅଧୁନିକ ନାରୀଗଣ କିପରି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ତାହା ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷମାନେ ଯେ ଜଳାହୁଲ ଅଙ୍ଗ ହେବେ ତାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ । କାରଣ ରାମଚନ୍ଦ୍ର, ଓ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଭଳି ବାରମ୍ବାର ହେବାକୁ ଓ ସତ୍ୟବାନଙ୍କ ଭଳି ମରିବାକୁ କେଉଁ ବାପୁଲା ରାଜି ହେବ !

\+ + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଠାରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘନ ବୃଷ୍ଟି ହେଉ ରହିଛି ସମସ୍ତ ସହରଟାରେ। ସେଦିନ ସେହି ସମୟରେ ବୃଷ୍ଟିର ଅବଗୁଣ୍ଠନ ତଳେ ତିନି ବନ୍ଧୁ ଅଫିସରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଥିଲେ ଏକ "ବାର୍" ରେଷ୍ଟୋରାଁରେ। ମେଡ଼ିଟେରେନିଅନ୍ କୂଳର ଅଭିନବ ଦ୍ରାକ୍ଷାରସ ପାନକରି ତା' ପରେ ସେମାନେ ଗଲେ ନିକଟସ୍ଥ କୌଣସି ସିନେମା ଗୃହକୁ। ସିନେମା ଦେଖି ହୋଟେଲକୁ ଫେରୁ ଫେରୁ

ଟ୍ରାଜେଡୀ

ସ୍ଥିରକଲେ। ପ୍ରଥମେ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କର କଥା। ମ୍ୟାନେଜର ସେମାନଙ୍କୁ ଡାକିକରି ଲିଫ୍ଟଟି ଦେଖାଇ ଦେଇ କହିଲେ, "ଦେଖନ୍ତୁ, ଲିଫ୍ଟଟା ଖରାପ ହୋଇ ଯାଇଛି, ଯଦି ଚାହାନ୍ତି ତଳେ ଆପଣ ମାନଙ୍କର ଖାଇବାର ଓ ଶୋଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେବି।" ପ୍ରଥମ ବନ୍ଧୁ ସେତେବେଳେ ନିଶା ଜୋରରେ କହିଲେ—, "ଆମର ଖାଇବା ଦରକାର ନାହିଁ, ଆମେ ପାହାଚରେ ଚଢ଼ି ଉପରକୁ ଯିବୁ।"

ସେମାନେ ଯେଉଁ ଘରେ ରହନ୍ତି ତା' ହେଉଛି ଚବିଶ ମହଲାରେ। ସିଡ଼ିରେ ପାଦ ଦେଇ ପ୍ରଥମ ବନ୍ଧୁ କହିଲା, ପ୍ରଥମ ଆଠମହଲା ମୁଁ ଏକ ଭୂତର ଗଳ୍ପ କହିବି, ଆଉ ତୁ (୨ୟ ବନ୍ଧୁକୁ) ତା' ପର ଆଠମହଲା ଗୋଟିଏ ମିଳନାତ୍ମକ ଗପ କହିବୁ। ଆଉ ଶେଷ ଆଠ ମହଲା ତୁ (୩ୟ ବନ୍ଧୁକୁ) ଗୋଟିଏ ଗପ କହିବୁ, ତା' ଯେପରି ବିୟୋଗାନ୍ତ ହୁଏ। ତା' ହେଲେ ଏହି ୨୪ ମହଲାକୁ ପାହାଚ ଦେଇ ଉଠିବା କଷ୍ଟକର ହେବ ନାହିଁ।" ତିନି ବନ୍ଧୁ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହେଲେ।

ଭୂତର ଗଳ୍ପ ଆଠ ମହଲାରେ ଶେଷ ହେଲା। ୨ୟ ବନ୍ଧୁର ଗଳ୍ପ ଷୋହଳ ମହଲାରେ ଶେଷ ହେଲା। ସେତେବେଳକୁ ରାତି ଦେଢ଼ଟା। ଏଥର ତୃତୀୟ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ସେହି ବିୟୋଗାନ୍ତ ଗଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ ହେଲା। ସମାନ ଗତିରେ ସେମାନେ ପାହାଚ ଦେଇ ଉପରକୁ ଉଠୁଥିଲେ। କିପରି ଏକ ନୀରବତା ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରେ। ପ୍ରଥମ ବନ୍ଧୁ ସହସା ପଚାରିଲା, "କିରେ ତୋର ଟ୍ରାଜେଡ଼ି ଗଳ୍ପ?" ସେତେବେଳକୁ ଉଣେଇଶ ମହଲା।

ତୃତୀୟ ବନ୍ଧୁଟି କହିଲା, "କହୁଛି, ଟିକିଏ ରହିବେ।" ପୁଣି ତିନି ମହଲା ଉଠି ୨ୟ ବନ୍ଧୁ ପଚାରିଲା, "କିରେ କହୁନୁ?" "ଟିକିଏ ରହିବାକୁ କଣ ଦେଉନାହୁଁ?"

ଏମିତି ଭାବେ ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ୨୪ ମହଲାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ପ୍ରଥମ ବନ୍ଧୁ କହିଲା "ନାଁ ଭାଇ ଏଟା ଭାରି ବଡ଼ ଅନ୍ୟାୟ, ତୋ ଯେଉଁ ଗପ କହିଲୁ ନାହିଁ ତ?"

ହଠାତ୍ ତୃତୀୟ ବନ୍ଧୁଟି ମୁଖରେ ହତାଶ ବ୍ୟଥାର ଭାବ ଫୁଟାଇ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପକେଟରୁ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ପରଶୁରାମ ପଟ୍ଟନାୟକ

ହାତଟା କାଢି ଆଣି ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ଗୁଡ଼ାକରେ ଖେଳାଇ ଖେଳାଇ କହିଲା, "ଆମ ଘରର ଚାବିଟା ଭୁଲ୍‌ରେ ମ୍ୟାନେଜର୍‌ର ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଛି।" ଏତିକି କହି ସେ ଚୁପ୍ ହେଲା।

ଟାୱାର କ୍ଲକ୍‌ରେ ବାଜିଲା; ଟଂ, ଟଂ, ଟଂ; ତିନିଟା।

(ବିଦେଶୀ ଗଳ୍ପାନୁସରଣରେ)

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ତ୍ର୍ୟମ୍ବକୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ। ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଅଦୌ ହାନି କାରକ ନୁହେଁ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫୦, ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୦·୭୫

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ। ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟୁବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଲସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବିଦୂରିତ ହୁଏ। ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ। ମୂଲ୍ୟ—୨୲—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୦·୭୫ ଅତିରିକ୍ତ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟୀ ଯୁକ୍ତହୋଇ ପଠାଯାଏ।

Kaviraj K. M. KAVYATIRTHA (D. G.)
70, Cornwallis St., Calcutta

ହାଇଡ୍ରୋସିଲ

ଆମର '**ନିଶାକର ତୈଳ**' ଦ୍ୱାରା

ହାଇଡ୍ରୋସିଲ ଅଣ୍ଡବୃଦ୍ଧି ଗୋଦର, ହାର୍ଣିଆ, ଗଣ୍ଠିବାତ ଆଦି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫୦, ଆଭ୍ୟନ୍ତରିକ ଔଷଧ ଦିବାକର ବଟି ଦାମ ୫ ୨୦ ଭି: ପି: ୦·୭୫।

ପେଟ ବ୍ୟଥା

କଲିକ୍, ପେନ୍, ପେଟଫମ୍ପା ଆଦି ଯେ କୌଣସି ଉଦର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ ନିଦ୍ରା ଓ କ୍ଷୁଧା ନ ହେବା ଆଦି ରୋଗ ଆମର '**ପାକରାଜ**' ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ହୁଏ ଓ ନିୟମିତ ସେବନ କଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଚିରଦିନ ଲାଗି ଆରୋଗ୍ୟ ହେବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫୦, ଭି: ପି: ୦·୭୫।

Kaviraj S. K. Chakravarty (D. G.)
126/2 Hazra Road, Calcutta 26

ସକାଳ । ଶ୍ୟାମଳ ଦୁନିଆର ବୁକୁ ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଯାଇଛି ନୂଆ ସୂର୍ଯ୍ୟର ସୁନା କିରଣ । ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଝର୍କା ବାଟେ ଏଇ ଉଦ୍ୟାନରୁ ଭାସି ଆସୁଛି ଶତ ଶତ ଫୁଲର ଗନ୍ଧ । ସଜଳ ସେ ପାଖର ଗଛଟାରୁ କାହିଁକି କଜାଣି ଏ ଅଦିନଟାରେ କୋଇଲି ତାର ଗୀତ ଗାଇବା ସୁରୁ କରି ଦେଇଛି ।

ବଡ଼ ଅସ୍ୱାଭାବିକ । ବୈଶାଖର ଏଇ ଗରମ ସକାଳେ କୋଇଲିର ସଙ୍ଗୀତଟା ଅଶୋଭନ । ତଥାପି ସେ ଗାଉଛି । ମନରେ ବୋଧହୁଏ ତାର ଭରି ଆନନ୍ଦ—ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଏଇ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାତରେ ।

ଖବର କାଗଜବାଲା ସାଇକେଲ ଘଣ୍ଟି ବଜାଇ ଚାଲି ଯାଉଛି । କାଗଜରେ ଅନେକ ବହୁତ ଖବର—ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଛାପା—

ଜୀବନ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଚି

ପଟେଲ୍ ମରୁ ମରୁ ବଞ୍ଚିଗଲେ—ଜଓାହାରଲାଲଙ୍କର ଅସୀମ ଚତୁରତା···ଇତ୍ୟାଦି ।

ଜୀବନ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ଦିନ୍ । ହତଭାଗ୍ୟ କରାଣୀ ଜୀବନର ରକ୍ତ ବୋଳା ଇତିହାସ । ଦିନ ଦଶଟା ଠାରୁ କାମ କରି ବାଜେଯାଏ ରାତି ଦଶ । ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ଏ ଜୀବନରେ ।

ସୋଫା ଉପରେ ଅଳ୍ପ ଟିକିଏ ଢାଳେଇ ପଡ଼ିଲି । ଅଗର ମେଡିକାଲ କଲେଜ୍ ହସ୍ପିଟେଲରେ ବଡ଼ ଘଣ୍ଟାଟାରେ ବାଜିଲା ସାତ୍ । ମେସ୍‌ର ବହୁ ପୁରୁଣା ଚାକର ମଧୁ ଅସି ହଠାତ୍ ଡାକିଲା—ସାତ ବାଜିଗଲା ବାବୁ, ଉଠି ପଡ଼ନ୍ତୁ ।

ଉଠିଲି ।

ବାବୁ କଣ ଦେବ ? ଚା ? ଟୋଷ୍ଟ ? କେକ୍ ?

ପ୍ରତିଦିନ ଏଇ ପୁରୁଣା ଢଙ୍ଗରେ ଚା, କେକ୍ ଖାଇ ଖାଇ ମୁହଁର ସ୍ୱାଦ କମି ଆସିଲାଣି । ତଥାପି ଖାଇବାକୁ ହେବ । ମଧୁ ବୃଦ୍ଧାର ଛୋଟ କେଣ୍ଟିନ୍‌ଟିର ଗୌରବ ଅଛି । ସେ ଖଣ୍ଡକରେ ସବୁ ଏମିତି ଭଲ ଚା, ଅଉ କୋଉଠି ମିଳେନା ।

ଚା ଖାଇ ସିଗାରେଟ ଖଣ୍ଡେ ମୁହଁରେ ଜାଳି ଖବର କାଗଜଟା ଧରି ବସି ପଡ଼ିଲି । ଆଜିର ଖବର ଅଛି—"ସରୋଜିନୀଙ୍କ ଚିତା ଭସ୍ମ କାଣ୍ଟିରରେ ଭସେଇ ଦିଆଗଲା ।"

ସରୋଜିନୀ ନାଇଡୁ । ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଭାରତର ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନେତ୍ରୀ । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି—ମୁଁ ଜାଣିଚି ଆଉ ଦୁନିଆ ଜାଣେ ଏକଥା । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଆରମ୍ଭରେ ସେ ବିଦାୟ ନେଇଗଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପରେ ପରେ ପୁଣି ସରୋଜିନୀ । ଲୋକନେତ୍ରୀ । ହାୟରେ ଦୁର୍ଭାଗା ଦେଶ !

ମେସ୍‌ର ଆଗରେ ନାଲିଆ ବିଲ୍‌ଡିଙ୍ଗଟା ଏଜରା ହସ୍‌ପିଟେଲ । ଚଳାର ଶୁଭୁଚି । ହାଉଜିଆ ପେସେଣ୍ଟ—ଅପରେସନ୍ ରୁମକୁ ନିଆ ହେଉଚି ତାକୁ । ମୁହଁରେ ତାର ରକ୍ତ ନାହିଁ—ଶେଷ ହୋଇ ଗଲାଣି ।

ମୋର ଛାତି ଭିତରେ ବେଦନାର ଢେଉ ଉଠିଲା । ଜୀବନ କାହିଁ ? ସୁଖ କାହିଁ ? ମଣିଷ ସୃଷ୍ଟିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜୀବ । ତଥାପି ତାର ଚାରିପାଖେ ପାଶ୍ୱର୍ଚର ପରି ଘେରି ରହିଛି ଅଭାବ, କ୍ଷୁଧା, ଯନ୍ତ୍ରଣା, ମୃତ୍ୟୁ । ଆଜିର ମଣିଷ କାଲି ଇତିହାସର କଥା । ଏଇତ ଦେଖିଲେ ଆପଣଙ୍କ ଆଖି ସାମନାରେ—ଗାନ୍ଧୀ; ଜିନ୍ନା, ସରୋଜିନୀ । କାହାନ୍ତି ସେମାନେ ଆଜି ? ସେ ଦିନର ହିଟ୍‌ଲର—ସେ ଦିନର ମୁସୋଲିନୀ । ଧାର୍ତ୍ତଣ ଗଦାର ଅଲେକ୍‌ଜା ଶଙ୍ଖ ପରି ଦେଖି ଦେଖି ଭୁଇଁରେ ମିଶି ଯାଇଛି ।

ଭାବିଲି ପୁଣି । ଆଜିର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ନେତାମାନେ । ଟୋପି ଧରି ଯେଉଁ ରଜା ମହାରଜାମାନେ ଗଦିର ପ୍ରକାର ଚକ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ନମୁନା ଖୋଜୁଛନ୍ତି—ଶାସନ ରାଜସ୍ଥାନ ଗଢୁଛନ୍ତି । ଖେଳ ଦେଖାଉଛନ୍ତି । ଏଇ ନେତାମାନେ । ଦେଶରେ ବସନ୍ତ ଅଭାବ । ଡାକ୍ତରଖାନାର ବାହାର ଆମ୍ବଗଛ ତଳେ ଶହ ଶହ ରୋଗୀର ବ୍ୟର୍ଥ ଚିତ୍କାର ନୀଳଗଗନ ଭିତରେ ମିଶି ଯାଉଛି । ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ସିଟ୍ ଲିମିଟେଡ—ଜାଗା ନାହିଁ । ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବାକୁ ସୁବିଧା ପାଉ ନାହାନ୍ତି । ଶତ ବାଧା ବିଘ୍ନ ଭିତରେ ଦିହର ରକ୍ତ ବୈଶାଖ ମାସର ଉଷ୍ମ ଝାଞ୍ଜିରେ ମିଶି ଯାଉଛି । ଅଭାବ—ଅନାଟନ । ଚାରିଆଡେ ଯିମିତି ବିକଟ ଚିତ୍କାର—ଜାହାର ଡାକ । ତଥାପି ଚାଲିଛି ନୂଆ ମଡ଼େଲର ରାଜଧାନୀ ତିଆରି । ହାୟରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ । ସତ୍ୟ ଏ କେତେଦିନ ? ଏଇଟା ଅସ୍ଥାୟୀ ଦୁନିଆ ।

ଖବର କାଗଜଟା ହାତରୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା ।

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଯଦୁନାଥ ଦାସ ମହାପାତ୍ର

ଏଜରା ହସ୍ପିଟେଲ୍ ସାମନାରେ ଭୀଷଣ ଗୋଳ । ବାଡ଼ଆ ବାଡ଼େଇ । ସିପ୍ୟାଲଦା ଠାଁ ଲୋକ ଧାଇଁଛନ୍ତି । ମେସର ପିଲା ଧାଇଁଛନ୍ତି । ସେ ଗୋଟାଏ ରଫିଉଜି ପକେଟ ମାରିଚି । ଗଣ୍ଡଗୋଳ-ଚିତ୍କାର । ଭଲଲୋକ ଜଣକ ଏକଜିଦ୍ ଧରିଛନ୍ତି ଲୋକଟାକୁ ପୋଲିସ୍‌ରେ ଦେବେ । ତାକୁ ଡାକିଲି । ବୁଝିଲି କେବଳ କେବଳ ଚୁମାଲିଟାଏ ମାରି ନେଇଚି । ଭଦ୍ର ଲୋକଙ୍କୁ ବୋଧ ବାଧ କରିଦେଇ ଫେରିଲି ।

ହସ୍ପିଟାଲର ବାଁ ପାଖରେ ଜଣେ ଭଦ୍ର ଲୋକଙ୍କର ଘର । ବେଶ୍ ପରିଚୟ ଅଛି ମୋ ସହିତ ତାଙ୍କର । ତାଙ୍କର ଚାକରଟା ଏତିକି ବେଳେ ଅସି ଡାକିଲା—ବାବୁ ମା କହିଚନ୍ତି ଚାଲନ୍ତୁ । ବଡ ଦିଦିଙ୍କର ଆଜି ଜନ୍ମଦିନ ।

'ଅଚ୍ଛା ଟିକିଏ ପରେ ଯିବି ।' କାହି ବସି ରହିଲି ।

ବଡ଼ ଦିଦିଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ । ଅନମାର ଜନ୍ମଦିନ । ଅଖି ଆଗରେ ଉଣ୍ଟି ବେଙ୍ଗଲ ସୋସାଇଟି, କମଲାଳୟ ଷ୍ଟୋରସ୍‌ର ବସ୍ତ୍ର

ଫନୋହରା ଶହର ସୁସଜ୍ଜିତ ଅଳ୍‌ମିରାର ଛାୟା ଭାସିଗଲା । ଅନମାର ଜନ୍ମଦିନ । ଅନମା ମତେ ଉଲପ ଏ—ତା ସହିତ ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନ କଥା କହି କହି କଟେଇ ଦେଇଛ । ତାର ଜନ୍ମଦିନ । ଗୋଟାଏ ବରାଟ ଜନଗର ଉପହାର ସେ ଗୃହୀଁଥିବ ଅଜ । ମାତ୍ର ସୁଖିତ ଛବଣୀ ଜୀବନ, ମୋର ଏଇ ବରାଟ ଅଶା ଉପରେ ଯିମିତି ହାତୁଡ଼ର ନିର୍ମମ ପ୍ରହାର ବଜିଗଲା ।

ଝର୍କାର ସେପାଖେ ଛୋଟ ପିଲାଟିଏ ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ ଚାଲି ଅସୁଚି । ଗୀତ ଭଲ ଗୀତ ।

'ଭଲ ବାସା ମୋରେ ଭିକାରି କରେଛେ ତୋମାଏ କରେଛେ ରାଣୀ ।'

ସତ କଥା ନ ! ଅନମା, ବଡ଼ । ଲୋକର ଝିଅ ସେ । କୁହୁଡ଼ିରେ ଟାଣିଁ ଯାଉଁ ମୋର ସମସ୍ତ ନିଷ୍ଟ ହୋଇଯିବାକୁ ବସିଛି ଯିମିତି । ଗଲେନ । ଅନମାର ଜନ୍ମଦିନରେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ପାରିଲିନ ।

ତା' ପରଦିନର ସକାଳ । ଅନମା ଅସି ମେସ୍‌ର ଭିଜିଟରସ୍ ରୁମ୍‌ରେ ହାଜର । କ୍ଷିପ୍ରପ୍ରୁତ ଗୃହୁଁଚି ସେ । ମୁଁ ନଯିବାର କାରଣ ?

କ'ଣ କାରଣ ? କ'ଣ କହିବି ? ଦେହ ଖରାପ ଖରାପ ଥିଲା । ଏବେବି ମୁଣ୍ଡବଥା ଅଛି । ଦେଖୁନ ।

ବିଶ୍ୱାସ କରିଗଲା ସେ । ଭଲ ପାଇବା କଣ୍ଠରେ ମୋର ଫନ୍ଦ ଜଡିଗଲା । ଅନମା କହିଲା—'ଗୋଟାଏ କଥା କହିବି । କଛି ଭାବିବ ନାହିଁ ତ ମନରେ ।'

'ଭାବିବ ଅଉ କଣ ? କହୁନା ।'

'ବାପା—ମା ରାଜି । ତାପର ମୋର ବାହାବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲେ କପିତ ହୁଅନ୍ତା ?' କବିମାନେ କହୁଚନ୍ତି—ପ୍ରେମ ଅନ୍ଧ । ମାତ୍ର ପ୍ରେମ କରିଲ ଉନ୍ମାଦ ମଣିଷ ପାଏ ବିବାହିତ ଜୀବ ନରେ । ସତ କି ମିଛ ମୁଁ ଜାଣେ ନା । ମୋର ସେ ଅଭିଜ୍ଞତା ନାହିଁ ।

ଗୃହିଁଲି ତା' ମୁହଁକୁ । ବଞ୍ଚି ହବାର ପୁରା ଇଚ୍ଛା । ତଥାପି ମନେ ପଡ଼ିଲା—ମୁଁ କିରାଣୀ—ଗରିବ । ପୁଣି ମନେ ପଡ଼ିଲା—ଅମ୍ବେଦକାରଙ୍କ ନୂଆ ଛାଡ଼ପତ୍ରବିଲ୍ ।

—ମତେ ଜୀବନରେ ଭଲ ପାଇ ପାରିବ ? —ପଚାରିଲି ।

ସେ କିଛି କହିଲନି । ତା'ର ମୌନ-ନୀରବତା ବୋଧହୁଏ ତା ଅନ୍ତରର ଇଚ୍ଛା ଜଣେଇ ଦେଲା ମୋତେ ।

ମୁଁ ତାର କେଶଗୁଚ୍ଛ ସ୍ପର୍ଶ କଲି । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଏଇ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାତରେ ତା' ଭିତରେ ମୁଁ ସୀତା-ଅହଲ୍ୟା ଯୁଗର ନାରୀ ମୂର୍ତ୍ତୀ ଦେଖୁଥିଲି ।

ସେ କହିଲା—ଅମ 'ଅମ ଘରେ ଯେଉଁ ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗର ଶରଣାର୍ଥୀ ପିଲାଟା ଥିଲା ନା, କାଲି ସେ' ମରିଗଲା ।'

'କିପରି ?' ପଚାରିଲି । ଅଖିରେ ମୋର ଉତ୍ସୁକତା ।

'କାଲି ଅମ ଘରକୁ ଅସିଥିଲେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ—ମୋର ଜନ୍ମ ଦିନରେ । ତାଙ୍କର ମଟରର ଧକ୍‌କାରେ । ବିଚାରା ବଡ କଷ୍ଟ ପାଇଲା ।

ଅନମା ମୁହଁକୁ ଗୃହିଁଲି । ଶରଣାର୍ଥୀ ପିଲାଟା ପାଇଁ ପ୍ରାଣରେ ତା'ର ବେଦନାର ମନ୍ଦାକିନୀ ଛୁଟି ଅସୁଚି ।

'ଅନମା, ଦୁଃଖ କ'ଣ ? ମାତ୍ର ତମେ ଚାକାଭସ୍ଥ ରଖିଚ ?'

'କଣ କରିବ ?

'ଗଙ୍ଗାରେ ପକେଇବ ।'

ହସିଲା ଅନମା ।

'କାହିଁକି ? ସେ' କଣ ସ୍ୱର୍ଗ ଗୃହେଁନି ।'

ଅନମା ଠିକ ବୁଝିଗଲା । ମୋର କ୍ଷୁଦ୍ର ଜୀବନ ଭିତରୁ ସେ' ମଣିଷର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲା ।

'ଅନମା, ମଣିଷ ଜୀବନରେ ମୂଖ ନାହିଁ ।'

ଏଥିରେ ସେ ଏକମତ ।

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଏଇ କିରାଣୀ ଜୀବନର ରକ୍ତବୋଳା ଇତିହାସ ! ଗଣତନ୍ତ୍ର ଯୁଗରେ ଶରଣାର୍ଥୀ ପିଲାର ଅକସ୍ମିକ ମୃତ୍ୟୁ ।

ବାସ୍ତବିକ ସେ ମରୁ । ବାସ୍ତ ତାର ଲକ୍ଷ ନାହିଁ ।

'ଅନମା, ତମେ ମଣିଷର ସେବିକା ହୁଅ । ତମପରି ସବୁସ୍ତେ ମଣିଷ ତାଙ୍କର ସେବା କରନ୍ତୁ ଭାରତର ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜଳ ହବ ।'

ପଞ୍ଜାବ ଦେଇ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଉଠି ବାହାର ପବନରେ ମିଶିଲେଇ ଗଲା । ଅନମା ମୋ କଥାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝିଲା ।

ତଥାପି ମନ ଭିତରେ ଅସ୍ଥିର ସଂଗ୍ରାମ କରିଉ ଥାଏ ଅମ୍ବେଦକାରଙ୍କ ନୂଆ ଛାଡ଼ପତ୍ର ବିଲ୍ ।

କାଳିଆ ବଳଦ ଗାଲୁ ଗାଲୁ

ମାଷ୍ଟର—ଧୂଆଁ ଖାଇବା ଭାରି ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର । ଗୋଟାଏ ସିଗାରେଟ ଖାଇଲେ ଆୟୁର ତିନିଦିନ କମିଯାଏ । ଗୋଟାଏ ବଡ ଦିନେ ଆୟୁ କ୍ଷୟ କରେ ।

ଛାତ୍ର—ଏ ହିସାବଟା କଣ ଠିକ୍ ?

ମାଷ୍ଟର—ବିଲକୁଲ ଠିକ୍ ।

ଛାତ୍ର—ଆଜ୍ଞା ଠିକ ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ଶହେ ବର୍ଷ ଆଗରୁ ମରିଥାନ୍ତି ।

\+ × +

କେଉଁ କାଗଜରେ ଜଣେ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଲା—

ସୁନ୍ଦରୀ ପାନୀ ପାଇଁ ପାତ୍ର ଆବଶ୍ୟକ । ପାତ୍ରଟି 'କଲେଜବନ୍ଧୁ' ଉପନ୍ୟାସର ନାୟକ ଭଳି ହୋଇଥିବ ।

ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ "କଲେଜବନ୍ଧୁ" ବହି ସବୁ ଦୋକାନରୁ ସରିଗଲା ।

÷ ÷ +

(ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱାମୀର କଥା ଜୋର ଲାଗିବ ସେତେବେଳେ ଟାଙ୍ଗା ଫେରିଗଲେ ଭଲ ହୁଏ—ପ୍ରବାଦ ।

\+ × +

ଫୋଟୋ ଗ୍ରାଫର—ଆପଣଙ୍କର ଏ ଫଟୋ ପସନ୍ଦ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ—ଉହୁଁ—ଅଂଦୌ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁ ନାହିଁ ।

ଫଟୋ—ତା ପରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଛବିକୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର କରିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ।

× ÷ ×

ସଂପାଦକ—"ତମର ଏ ଲେଖାର ସାଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ?' ଲେଖାର ଦ୍ୱିତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦରେ ବାଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଧୁନୋ ଅଛି ।

÷ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

(ପୂର୍ବ ସଂଖ୍ୟାର ଶେଷ)

ପ୍ର—ତାଙ୍କ ପରିସ୍ଥାର ଖବରରେ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଦ୍ୱିଧା ବୋଧ କଲା ପରି ଜଣା ପଡୁଛି । ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ବିରକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ତାଙ୍କୁ ଯିବାକୁ କହନ୍ତୁ । ଆମକୁ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ।

ଉ—ସେ କହୁଛନ୍ତି କିଛି ମନେ କରନା [never mind]

ପ୍ର—ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସସମ୍ମାନ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଉଛୁଁ ।

ଉ—ସେ କହୁଛନ୍ତି ଧନ୍ୟବାଦ, ଶୁଭରାତ୍ରି (ସମସ୍ତେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ନମସ୍କାର କଲେ ।)

ପ୍ର—ମହାଦେବଜୀ, ନମସ୍କାର

ଉ—ନମସ୍କାର—ବିଦାୟ ।

ଅନ୍ୟଦିନ

[ମିଡ଼ିୟମ ସ୍ଥାନାନ୍ତରକୁ ଯାଇ ଥିବାରୁ ଚକ୍ର ବନ୍ଦ ରହିଥିଲା । ସେ ଫେରି ଆସିଲା ବେଳକୁ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ । କୃଷ୍ଣପକ୍ଷରେ ପ୍ରେତାତ୍ମା ମାନଙ୍କର ଆସିବା ଅସୁବିଧା ଜାଣି ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତେଣୁ କୃଷ୍ଣ ଅଷ୍ଟମୀ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବହୁ ଦିନ ପରେ ଚକ୍ର ବସିଲା । ସାଧାରଣ ଉପଚାର ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନ୍ତେ ମିଡ଼ିୟମ୍ ଅବଶ ହୋଇ ଅନ୍ତେ ହସ୍ତ ଚଳିଗଲା ।]

ପ୍ର—ଆପଣ ମହାଦେବଜୀ ଆସିଛନ୍ତି କି ?

ଉ—ହଁ ମୁଁ ମହାଦେବ

ପ୍ର—ଆପଣ କହିବେକି ତୃତୀୟ ମହାସମର କେବେ ଲାଗିବ ?

ଉ—ମୁଁ ଭବିଷ୍ୟତ ବା ଭବିଷ୍ୟତ ବକ୍ତା ନୁହେଁ ।

ପ୍ର—କେବେ ପ୍ରେତାତ୍ମା ମାନେ ଅଧିକ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ପନ୍ନ ଥିବାରୁ ଭବିଷ୍ୟତ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଯାଏ ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ।

ଉ—ଭବିଷ୍ୟତ କେବଳ ଭଗବାନଙ୍କ ହାତରେ

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଜୀ କହି ପାରିବେ କି ?

ଉ—ପାରୁଥିଲେ ବି ସେ ବୋଧହୁଏ କହିବେ ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ ଅନୁମାନ ହେବେ କଣ ?

ଉ—ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁମାନ—ଯୁଦ୍ଧ ହେବ । ପୃଥିବୀରେ ସମତୁଲ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ ନ ହେବା ଯାଏଁ ଯୁଦ୍ଧ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ।

ପ୍ର—କେବେ ହେବ ।

ଉ—ତାହା କହି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଅନୁମାନରେ ?

ଉ—ଅବାନ୍ତର କଥା କହି ଲୋକଙ୍କୁ ଠକାଇବା ମୋର ପ୍ରକୃତି ବିରୁଦ୍ଧ ।

ପ୍ର—ଅଚ୍ଛା, ଯୁଦ୍ଧ ଯଦି ହୁଏ, ଭାରତ କଣ କରିବ ?

ଉ—ତାହା ଭାରତ ସରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ ଅନୁମାନ ?

ଉ—ଭାରତ ଅଲଗା ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ମାତ୍ର ତାହା ବଡ଼ କଠିନ ।

ପ୍ର—ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଓ ଆଦର୍ଶର ପ୍ରଭାବ କଣ କିଛି କରି ପାରିବ ନାହିଁ ?

ଉ—ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଓ ଆଦର୍ଶତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତ ଭୁଲି ଚାଲିଣି ।

ପ୍ର—କଂଗ୍ରେସ ତ ଗାନ୍ଧି ଆଦର୍ଶରେ ଚାଲିଛି ବୋଲି କହୁଛି ।

ଉ—ସେ ଖାଲି କଥାରେ ।

ପ୍ର—ଗାନ୍ଧିଜୀ କଣ ଏହା ଜାଣୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ସେ ବହୁଥାଉଁ ଥାଉଁ ଏହା ଜାଣି ଛାଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏଠି ରହିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ଶେଷ ହୋଇ ଗଲାରୁ ସେ ଚାଲିଗଲେ । ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ—ଇଚ୍ଛା ମୃତ୍ୟୁ । ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ମାତ୍ର ।

ପ୍ର—ଭାରତର ଭବିଷ୍ୟତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କର ବା ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କର ମତ କଣ ?

ଉ—ବିରାଟ ଅଶାନ୍ତିର ତୁଫାନ ଆସୁଛି ବୋଲି ଆମର ଆଶଙ୍କା ।

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କର ଧର୍ମବଳ କଣ ଏହା ନିବାରଣ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉ—ମହାତ୍ମାଜୀ ସେଥିପାଇଁ ସର୍ବଦା ବ୍ୟାକୁଳ ଓ ସର୍ବଦା ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଭାରତ ବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ହିଂସା, ଦ୍ୱେଷ, ଅସତ୍ୟ, ଅନାଚାର ବ୍ୟାପି ଯାଉଛି, ତାର ଫଳ ଭୋଗ କରିବ କିଏ ?

ପ୍ର— ଏଥିର ପ୍ରତିକାର କଣ ?

ଉ—ପ୍ରତିକାର ଭଗବାନଙ୍କ ହାତରେ... ହୁଏତ ପାପ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନାହିଁ ।... ସମୟ ଆସିନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଶ୍ରୀମତୀ ସରୋଜିନୀ ନାଇଡୁଙ୍କୁ ଦେଖିଲେଣି ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ । ସେତ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି ।

ପ୍ର—ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଡାକି ଦେବେକି ?

ଉ—ହଉ ତେବେ ... ମୁଁ ଯାଉଛି ।

[ମିଡ଼ିୟମ୍ ସ୍ଥିର ହେଲେ । କିଛିକ୍ଷଣ ଅନ୍ତେ ପୁଣି କେତେକ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯିବାରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା ।]

ପ୍ର—ଆପଣ କିଏ ?

ଉ—ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହଁ । ମୋତେ ଡାକିଲ ଯେ । ମୁଁ ସରୋଜିନୀ ।

ପ୍ର—ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ନମସ୍କାର ଘେନନ୍ତୁ ।

ଉ—ନମସ୍ତେ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଉପ୍ରରସ୍ତରକୁ ନ ଯାଇ ନିମ୍ନସ୍ତରରେ କାହିଁକି ରହିଲେ ?

ଉ—ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କ ଆଦେଶରେ, ତାଙ୍କର ଅନୁରକ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ସେ ପାଖରୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ରାଜି ନୁହନ୍ତି । ମୋତେ ଦେଖି ବାପୁଙ୍କ ଭାରି ଖୁସି । କହିଲେ···ସରୋଜିନୀ, ତୋ କାମ ତ ଅନେକ ଆଗରୁ ସରିଲାଣି —ତୁ କାହିଁକି ଭୂଲୋକରେ ଦେରି କଲୁ ?

ପ୍ର—ଆପଣ କଣ କହିଲେ ?

ଉ—ମୁଁ କହିଲି—ତାଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକର ବାପ ଘରକୁ ଯିବା ଆଦୌ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ଡାକରା ଗଲା, ମୁଁ ଆଇଲି ବାପୁ ।

ପ୍ର—ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କ ମତ କଣ ?

ଉ—ମନୁଷ୍ୟ ମାତ୍ରକେ ଭୁଲ କରେ । କିନ୍ତୁ ସଦିଚ୍ଛା, ସାଧୁତା, ଓ ଦୃଢ଼ତା ଥିଲେ—କିଛି ଅନିଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ । କ୍ରମଶଃ—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିଠା କଡ଼ା

ଲେଖକ—ଗ—ନା—ସା

ଭଲ ଓ ଭେଲ

ଗୋଟାଏ ଭଲ ଓ ଗୋଟାଏ ଭେଲ । କିନ୍ତୁ ଦୁନିଆରେ 'ଭଲ' 'ଭେଲ' ବୋଲି ପ୍ରକୃତରେ କିଛି ତ କିଛି ନାହିଁ । ସ୍ଥାନ ବିଶେଷରେ ଭଲ ଭେଲ ହୁଏ ପୁଣି ଭେଲ ଭଲ ହୁଏ । ଉଦାହରଣ ଦେଉଛନ୍ତି—ଝିଲ୍ଲିଙ୍କୁ ଖେଳନା ଭଲ, ଟୋକାଙ୍କୁ ଟୋକୀ ଭଲ, ଯୁବକଙ୍କୁ ଯୁବତୀ ଭଲ, ପ୍ରେମିକକୁ ପ୍ରେମିକା ଭଲ, ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଭଲ, କବିଙ୍କୁ କବିତା ଭଲ, ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଚକୋର ଭଲ, ଅବିବାହିତକୁ ଅବିବାହିତା ଭଲ, ଲେଖକଙ୍କୁ ଲେଖା ଭଲ, ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଗହଣା ଭଲ, ଚୋରକୁ ଚୋରି ଭଲ, ମଧୁଆଙ୍କୁ ମଦ ଭଲ, ମତେ ଆପଣ ଭଲ, ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ଭଲ, ପାଗଳକୁ ପାଗଳାମି ଭଲ, କାମିକାଙ୍କୁ ପରିଶ୍ରମ ଭଲ, ଅଳସୁଆଙ୍କୁ ଅଳସୁଆମି ଭଲ, ଏମିତି କାହାକୁ କେତେ ଭଲ । ମୁଁ କହୁଥିଲେ ମୋ ଘାଣ୍ଟି ଘୋଳେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ଆପଣ ଶୁଣୁଥିଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ଚିଡ଼ ଲାଗିବ···'ଭଲ' 'ଭେଲ' ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ କହୁନି କିନ୍ତୁ ଏକା କଥା--ରସିକଙ୍କୁ 'ରୋମାନ୍ସ' 'ଭଲ' ବଦରସିକଙ୍କୁ ରସାମୃତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭେଲ ଭଲ ହୋଇଯାଏ । ଧରନ୍ତୁ 'ଭେଲ'-ଅଭସାଦେକାଙ୍କୁ ଅହାର ସ୍ୱାଦ 'ଭଲ' କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଅହାର ସ୍ୱାଦ 'ଭେଲ'·ଅଫିମଖିଆଙ୍କୁ ଅଫିମ 'ଭଲ' କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉ ମୋତେ ଅଫିମ 'ଭେଲ' । ମୋର କହିବାର କଥା କଣକି 'ଭଲ' 'ମନ୍ଦ', 'ଭଲ' 'ଭେଲ', 'ପାପ' 'ପୁଣ୍ୟ', 'କଳା' 'ଧଳା', 'ସତ' 'ମିଛ', କିଛି ବୋଲି କିଛି ଜିନିଷ ନାହିଁ—"ଗୋଟିଏ ଅଛି ତ ଆଉ ଗୋଟିଏ ନାହିଁ" ଗୋଟିକ ପାଖରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ରହି ଥିଲା ପରି ଜଣାଯାଉଛି । ସେଇଟା ଉଭୟଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତିରୁ ନୁହେଁ—ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଦେଖନ୍ତୁ "ଭଲ" ଓ "ମନ୍ଦ" —ଭଲ ଯେତେବେଳେ ଅଛି "ଭଲ"; ଭଲ ଯେତେବେଳେ ନାହିଁ "ମନ୍ଦ" । ସୁତରାଂ 'ମନ୍ଦ' ବୋଲି ଜିନିଷ ଦୁନିଆରେ ମୋଟେ ନାହିଁ—ଗୋଟିଏ 'Positive' ହେଲେ ଅନ୍ୟଟି 'Negetive' । 'ଭଲ' Positive ହେଲେ 'ମନ୍ଦ' ତାହାର Negetive 'ଭଲ'ର Presence (ଉପସ୍ଥିତି) 'ଭଲ' । ଭଲର absence (ଅନୁପସ୍ଥିତି) ମନ୍ଦ—ତଥାପି ଲେଖା ଭିତରୁ ଭଲ ଭେଲ ବାଛିବେ ସମ୍ପାଦକେ ! ଆମେ ପରା ଆଗରୁ ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଇଥିଲୁ 'ଲେଖା ଲେଖି' କାମ ଲେଖକଙ୍କର—"କଞ୍ଚିବଛା" କାମ ସଂପାଦକଙ୍କର"—ସେ ତ "ପ୍ରେସ"ଙ୍କ ପାଇଁ କନ୍ୟା "ବାଛିଲେ" ହୋଇ ସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ଲେଖା "ବାଛିଲେ" ଲେଖକ ମାନଙ୍କର ଫଟୋ "ବାଛିଲେ" (କଲବାଡ଼ "ବାଛି" ଅଛେ କି ନାହିଁ ସେ ଜାଣନ୍ତି) ଏଥିପାଇଁ ସମ୍ପାଦକ ଜୀବନ "ବାଛିଲେ" ମୋ ପାଇଁ "ବାଛିଲେ" କଣ ? (ଆପଣ ମୋପାଇଁ "ବାଛିବା" ମାନେ ଅନ୍ୟକିଛି "ବାଛିବା" ଯେପରି ନ ଭାବନ୍ତି —କାରଣ 'ବାହାଘର'ଟା ମୋର ହୋଇ ଯାଇଛି ଆଗରୁ—ନଚେତ୍ ମୋପାଇଁ "କନିଆଁ"ଟିଏ "ବାଛି"ବାକୁ କହି, ଦେଖି ନଥାନ୍ତି ସଂପାଦକ ମହାଶୟଙ୍କର "କଞ୍ଚିବଛା"ରେ କେତେ ଦୂରଯାଏ "ହାତ" ଅଛି—ଅବଶ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଚି ମୋର "ଶ୍ରୀମତୀ"ଟି ଆଉ ମରି ଯାନ୍ତୁ କାଲି ଆଉ ଗୋଟିଏ "ବାଛିବା" ପାଇଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ନିକଟ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ କରି ଖବର ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତି । ତଗର ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ ! ଆମର ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ ନିକଟ ଏ ସଂଖ୍ୟା ତଗର ଯେପରି ନ ଯାଏ—ନଚେତ୍ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଆମେ ଯେ ଏଠି 'ସତ୍ୟପୀର'ଙ୍କ ନିକଟରେ 'ଶିରଣୀ' ଲଗାଉଛୁ, ଶୁଣିଲେ ଏ ଛନପୁରରେ ଆମକୁ ରହିବାକୁ ସ୍ଥାନ ମିଳିବନି ଏକା) କିନ୍ତୁ ମୋର ସବୁଦିନେ ଡର ମୁଁ ଯାହାକୁ 'ଭଲ' ଭାବିବି ସଂପାଦକ ଯଦି ତାହାକୁ ମନ୍ଦ ବୋଲି ଭାବି ନେବେ—ତା ହେଲେ ମୋର "ବାର ବରଷର ତପ ଶୁଝୁଅ ଝୋଲରେ" ଯିବ ନା ନାହିଁ ? କଣ ମୁଁ ଅନାବନା କଥା କହୁଚି ବୋଲି ଭାବିଛନ୍ତି ଆପଣ ? ମୁଁ ସତ କହୁଛି ଲେଖକ ଓ ସମ୍ପାଦକ ଖାଦ୍ୟ ଓ ଖାଦକ । ତାଙ୍କର ସବୁଦିନେ ଅମେଳ । ସେଦିନ ସମ୍ପାଦକ କହିଲେ—ଝିଅ ଜନ୍ମ ମନ୍ଦ ।

ଆପଣ ଯାହା ଭାବନ୍ତୁ ପଛକେ ମୁଁ ଆଜି ଛୁଇଁ କହୁଚି ମୋ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ (ମୋର ନୁହେଁ ?) ପ୍ରଥମ ଗର୍ଭରେ ଝିଅଟିଏ ହେଲେ ମୁଁ ଓ ମୋ ମନ କଷ୍ଟ କରିବନି—କାହିଁକି କରିବ ? ଖାଲି ଯଦି ସମସ୍ତଙ୍କର ସନ୍ତାନ ପୁଅ ହେବ ତାହେଲେ ଦୁନିଆ ଚଳିବ ? ଯଥା ବଡ଼ କଥା ଛାଡ଼ ଅଡ଼ଳୁ ଅସନ୍ତୁ—ଝିଅ ଯଦି ଜନ୍ମ ନହେବେ—'ଲେଡ଼ିଜ ଗାର୍ଲ' ହେବ କିଏ ? ସିନେମା ଥିଏଟର ଅଭିନେତ୍ରୀ ହେବ କିଏ ? ଶାଢ଼ୀ, ସାୟା, ସେମିଜ୍, ବ୍ଲାଉଜ, ଲିପ୍‌ଷ୍ଟିକ୍, ସ୍ନୋ, ପାଉଡର, କ୍ରିମ୍, ଅତର, ହାଇହିଲ୍ ସୁ, ଲେଡ଼ିଜ୍-କମନ୍ ରୁମ୍, ଗାର୍ଲସ୍ ସ୍କୁଲ ବସ୍ ଚେୟାର୍ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତିଆରି ହେବ ? ଲଳିତା, ଲବଙ୍ଗ, ଲତା, ନଳିନୀ, ଶାନ୍ତି, ପ୍ରଭାତ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ, ଛବି, ଛନ୍ଦା, ଛାୟା, ଶୋଭା, ଅଞ୍ଜ, ଗଙ୍ଗା, ବାସନ୍ତୀ, ଆରତୀ, ମିନତୀ, ମଞ୍ଜୁ, ବିନ୍ଦୁ, ନିରୁ, ଇନ୍ଦୁ, କୁମ, କୁନି, ମିନି, ଟୁନି, ସେଲି, ଗେଣ୍ଡେଇ, ନେଡ଼ି, ଦୁଲେଇ, ଅନୁପମା, ଅନୁପମା, ନିରୁପମା········ଇତ୍ୟାଦି, ଇତ୍ୟାଦି, ଇତ୍ୟାଦି ନାମ ସୁନ୍ଦର କେଉଁମାନେ ବ୍ୟବହାର କରିବେ ? କହି କହିଲେ ଏମିତିଆ କେତେ ପ୍ରମାଣ ଦେଖେଇ ଦେଇପାରେ— ବୃହନ୍ତୁ ତ ମୋର ଏ ଲେଖା ପଢ଼ି ସାରିଲେ—ଆପଣଙ୍କର ଯଦି ଏଥର ଝିଅଟିଏ ହୁଏ, ଆଉ ମନକଷ୍ଟ କରିବେନି ? ସେଇଥି ପାଇଁ ସେଦିନ ସାଙ୍ଗ ସାଥୀଙ୍କ ଠାରୁ "ଝିଅ ବେଲଙ୍କ ପରି ମୁହଁଟାକୁ କରିଚ" ଶୁଣି ମନେ ମନେ ହସିନେଲି ଟିକିଏ—ହସିବାର କଥା କି ! ନୁହେଁ କି ? ଆଉ ସତ କହୁଛି ଏମିତିଆ କଥା ଗୁଡ଼ାକ ଯିଏ କହେ ତାଙ୍କ ଉପରକୁ ମୋ ହାଡ଼ ଜଳି ଉଠେ···

"ବନ ପୋଡ଼ିଗଲେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି
ବାପା ହେ—
"ମନ ପୋଡ଼ିଗଲେ କିଏ ଜାଣିବଟି
ବାପା ହେ"

ବାସ୍ତବିକ୍ ଖାଣ୍ଟି ସତ ଲୁଗା ଏ ତାଙ୍କ ପାଟିରୁ ଅସି ଅଣ୍ଟିରୁ ବାହାରିଥିବ ! ନୁହୁ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶ ତାଙ୍କ ବ୍ଲାଉଜ, ସାୟା ଓଦା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଛାତି ଗୋଡ଼ରେ ଥିବା 'ହାଇହିଲ' ଯୋତା ଟପ ଟପ୍ ପଡ଼ୁଥାଏ ସବୁ ! ! ନାଇଁ, ନାଇଁ, କ୍ଷମା କରିବେ ପାଠକ ପାଠିକା ! ମୁଁ କଥା ମିଛଟାଏ କହିଦେଲି—ଆମ ସ୍ତ୍ରୀ ବାପଘରୁ ଆସିବା ଦିନ ମୋଟେ ବାହୁନ ନାହାନ୍ତି—ସେ ସଫା ହସି ହସି ଆସିଥିଲେ...ସେ ବାହୁନ ଥିଲା କେବଳ ··କାଳେ. ତା' ନାଁ··· ହେଉ୍‌ କିଛି ଅଗରେ ଅଛ ମନେ ପକ୍କାନାହିଁ···ଧେତ୍···ଜି ହୁ···ଅଚ୍ଛା ଆପଣ ଯାହାକୁ ଭାବୁଚନ୍ତି ସେଇ ସେ—ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ସେ ବାଜେକଥା ଉପରେ ଲଭ୍ କଣ ? ·····ବସିଥିଲି··· ହୁ କାନା ଉଠିପଡ଼ି "ଭଲକଥା ଉପରେ" ମଜାଗଳ୍ପଟିଏ ଲେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି—'ବ୍ରାଇଟ୍ ପ୍ୟାଡ୍' ଆଉ 'ପେନ୍‌ଟି' ଆଣି 'ଲଭର ଓନ୍ଲି' (Lover only) ମେନ ଓନ୍ଲି (Men only) ନୁହେଁ ସିଗାରେଟ୍—ପ୍ରିୟାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରି ମନଇଚ୍ଛା ଥୋଡ଼ାଏ ଚୁମ୍ବନ ଦେଇ [ସିଗାରେଟ୍ ପ୍ରିୟାଙ୍କ ମୁହଁରେ ତ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲି—ଚୁମ୍ବନ ଦେଲି କେଉଁଠି ?] ଗୋଟାଏ ଗପ ଲେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି—ମୋ ମତରେ 'ଭଲ' ଅର୍ଥ ଯାହା ହେଉ. ସଂପାଦକଙ୍କ ଅର୍ଥ ଅନୁସାରେ 'ଗୋଟିଏ ଭଲ ଗପ ଲେଖିବାକୁ ଲାଗିଲି—କେଉଁଠୁ 'ଭଲ' ପ୍ଲଟ ପାଇବି ? କଲେଜ ଜୀବନକୁ ଫେରି ଗୁହାଁଲି—ନାଁ । ଅଙ୍କସୁଦ୍ଧା ହାହାକାର କରି ଖାଇ ଗୋଡ଼ଲଉଚି—ସେ ଜୀବନରେ ଆଉ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ—ସେଠୁ ହତାଶ ହେଲି—ସାଂସାରିକ ଜୀବନକୁ ଗୁହାଁଲି—ବନ୍ଧୁ, ବାନ୍ଧବ ପ୍ରିୟା ପ୍ରୀତି, ଭାଇ, ଭଉଣୀ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବ୍ୟସ୍ତ—ମୋ କଥା କେହି ହେଲେ ଟିକେ ଭାବୁ ନାହାନ୍ତି । ସେଠି ବି ଖାଲି ଅଶାନ୍ତି ପୂରି ରହିଛି—ଭଲ ପ୍ଲଟ ମୋଟେ ସେଠି ନାହିଁ । କଳ୍ପନା ଦେବୀଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ କାଳିନ୍ଦୀକୂଳ ଦୁନିଆକୁ ଗଲି—ସେଠି ଯା ଦେଖିଲି ଦୁବ ଘାସରେ ବଉଡ଼ ଦେଇ କମ୍ପା ଭୂରଣୀ କାଂସାରେ ବୁଡ଼ି ମରିବା କଥା ଠାରୁ କୌଣସି ଅଂଶରେ କମ ନୁହେଁ—ସେ କଳ୍ପନାଭରା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ-ପୁରୀରେ ଶାନ୍ତିମୟ ଜୀବନର ପ୍ରଭାତ ଦେଖିବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ କଳ୍ପନା ଦରକାର—ସେଠି ଭଲ ପ୍ଲଟ ଥିଲୁ ପଛି ଜଣାଗଲେ ବୁଝା

"ଧୈର୍ଯ୍ୟ" "କଳ୍ପନା", ସାହସ" ପରି ବେଳ ବଡ଼ ଜିନଷର ଅଭାବ ଆମଠାରେ ବହୁତ ଅଛି—କାହିଁକି ସେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଜିନଷ ଆଡ଼େ ମନ ବଳାଇବା—ବଡ଼ ପୁରୁଷ କହୁଯାଇଛନ୍ତି—"ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରୀତିକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାଇଁ"—ସେଠୁ ହତାଶ ହେଲି—ମନେ ପଡ଼ିଲା ନିକଟରେ ମୋର "ବାହାଘର" "ମଧୁଶଯ୍ୟା" ଦୁଇଟି ବଡ଼ ନିକଟ ହୋଇ ଯାଇଛି—ଏଇଠୁ ଭଲ ପ୍ଲଟ ମିଳିବନି ? ଭାବିଲି ଟିକେ—ନାଇଁ ସମସ୍ତେ ଭାବନ୍ତି "ବାହାଘର" "ମଧୁଶଯ୍ୟା"ରେ ଭଲ ପ୍ଲଟ ଅଛି—ମୁଁ ବି ଏମିତି ଭାବୁଥିଲି କିନ୍ତୁ "ବାହାଘର" ମଧୁଶଯ୍ୟା ପରଦିନଠୁଁ ଅଜ-ଯାଏ ମୁଁ ସେ ଦୁଇଟିରୁ ମୋଟେ "ଭଲପ୍ଲଟ"ର ସନ୍ଧାନ ପାଇନି—ଆଉ ମୋତେ ଠିକରେ ପୋଡ଼ି ପକାଇଲେ କିମ୍ବା ବର୍ଷେ ଖଣ୍ଡେ ଖାଇବା ପିଇବାକୁ ନଦେଇ ମାରିଦେଲେ ପଚାରିଲେ ବୁଝା ସେ ଦୁଇଟିର "ଭଲପ୍ଲଟ" ଅଛି ବୋଲି ମୁଁ କେବେ କହିବିନି—ସୁଅଡ଼ୁରୁ ଆନେଇଲି ସିଆଡ଼ୁ ହତାଶ ହେଲି—କରିବି କଣ ? ଭାବି ଭାବି ଥକି ପଡ଼ିଲି—ପାଖରେ ଥିବା କଚେରୀ ଘଣ୍ଟାରେ ଦଶଟା, ଏଗାରଟା, ବାରଟା, ତେରଟା, ଚଉଦଟା, ଏବଂ ଟାଏଁ ବାଜିଗଲା—ସବୁ କହୁଚି ଚଉଦଟା ଯେତେବେଳେ ବାଜିଲା ମୁଁ ଚମକି ପଡ଼ିଲି ପସ—ମୋ ହାତରୁ କଲମଟା ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା—ନାଇଁ ନାଇଁ ମିଛ କହିଦେଲି ଏଗାରଟା, ବାରଟା ପରେ ତେରଟା, ଚଉଦଟା ନୁହେଁ ଗୋଟାଏ, ଦିଟା ବାଜିଲା—ତଥାପି "ଭଲପ୍ଲଟ୍" ମିଳିଲା ନାହିଁ—ଶେଷରେ 'ଭଲପ୍ଲଟ୍' ଉପରେ ଗଳ୍ପ ଦେଇ ପାରିବନି ବୋଲି ଜାରବ ହେବାକୁ ସ୍ଥିର କଲି—କିନ୍ତୁ ବିବେକ ଗର୍ଜନ କରି ଉଠିଲା— "ଲେଖକ ତୁ । ଯାହାକୁ ରୂପ ଦେବୁ ସେ ହେବ "ଭଲ" - "ସତ୍ୟ," "ଶିବ," "ସୁନ୍ଦର"—ଭଲ ମନ୍ଦ ବାଛିବା ଦରକାର କଣ ? ତୋ କାମ ତୁ କରି ଯା —ଭଲ ମନ୍ଦ କଥା ମୋଟେ ଭାବନା—ସମୟ, କାଳ ବା ପାଠକ, ପାଠିକା ସେ କଥା ବିଚାର କରିବେ—ତୋର ସେଥିରେ ଯାଏ କେତେ ଆସେ କେତେ ?"—ମୁଁ ଆଉ ଡରିଲି ନାହିଁ; ମୁଁ ଲେଖିଲି ଆଗେଇ—ମୋର ଗଳ୍ପ ସଖୀ ଲେଖନୀର ସାହାଯ୍ୟରେ କିନ୍ତୁ ଗୋଟେ "ଭଲପ୍ଲଟ" ଉପରେ "ମଜାକଥାଟିଏ" ଲେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଗୃହିଣୀ ଆସି କହିଲେ—ମୋର ବନ୍ଧୁ ······ମହାପ୍ରାଣ ତାଙ୍କୁ ଆଜି ଠାରୁ ଥିଲା । ସେ ମହା ରାଗ । ତାଙ୍କୁ ଏ ବନ୍ଧୁଙ୍କି ଉଜଳ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦେଖିଲି ଏଇ ବନ୍ଧୁ ମୋତେ କହିଦେଇଗଲା— ଯେ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଆକର୍ଷଣୀୟା । ଅଜଯାଏ ମୁଁ ଯାହାକୁ ଅସୁନ୍ଦର ବୋଲି ଘୃଣା ଆଖିରେ ଦେଖୁଥିଲି ଆଉ ଜଣକ ଆଖିରେ ସେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିଲାଣି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଭଲ କବିତା ଲେଖିଦେଲି—କଦ୍ୟ କବିତା—

"ଡ୍ରିମ୍ ଡ୍ରିମ୍ ଡ୍ରିମ୍ ଡ୍ରିମ୍
ଜୀବନର ସୁପ୍ରିମ୍
ମ୍ୟାରେଜ ଲଭ୍ ସ୍ଲିମ୍
ଆଇସ କ୍ରୀମ୍ ।'
ବିଡ଼ ସ୍ଲାମ-
ଅସୀମ ।"

ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ହରାନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଆୟୁର୍ବେଦ ଚିକିତ୍ସକ ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶଙ୍କର ସାର୍ଟିଫିକେଟ ନାହିଁ । ଏଥି ପାଇଁ ଆମ୍ଭେ ବହୁ ଯତ୍ନ ମହତ ଏଥିର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଅଛୁଁ । ଯେ କେହି ଆମ୍ଭ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିକୃତ କଲେଜରୁ ସର୍ଟିଫିକେଟ ମିଳିପାରିବ । କେହି ଏପରି ଭାବେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ ସେମାନେ ଏଥିର ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇବାକୁ ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ଦରଖାସ୍ତ କରନ୍ତୁ ।

ଯେଉଁମାନେ ଇଞ୍ଜେକସନ୍ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ସେମାନେ ଆମ୍ଭଠାରୁ ଆମ୍ଭର 'ଆୟୁର୍ବେଦ ଇଞ୍ଜେକସନ୍ ଶିକ୍ଷା' କ୍ରୟ କରନ୍ତୁ । ଏଥିରେ ଇଞ୍ଜେକସନ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଯାବତୀୟ ବିଷୟ ବିଶଦଭାବେ ବୁଝାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଆୟୁର୍ବେଦର ଉଲ୍ଲେଖ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ କେବଳ ମାତ୍ର ବାରଅଣା ।

Acharya Pt. T L. Misra.
Manager,
Biroja Bhusan Ousadhalaya.
P. O. Bonaigarh
Orissa

Digitized by srujanika@gmail.com

* ମଡର୍ଣ୍ଣ-ଗୀତ

ଲେ—ଶ୍ରୀ ପରଶୁରାମ ତ୍ରିପାଠୀ

କିଏ ସେ ନବ ବାଳିକା ହେ ଲଳିତ ?
କଲେଜ ଗାର୍ଲର କଥା ପଚାରୁଛ
ତାଠାରେ ହେଲଣି ବିକା ?

କି ନାମେ ଭୂଷିତ ସେହି ହେ ଲଳିତ
ପୁଣି ଭୁଲିଗଲ ଜୋସ୍ନା ନାମ ତାର
ଥକାଇଲଣି କହି କହି ।

ବୟସ କେତେ ତାଙ୍କର ହେ ଲଳିତ
ଲାଇଫ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଟିପ ରଙ୍ଗର ପ୍ରାୟ
ହେବ ସେ ଶରୀ କଣେଶ ।

ଏହି ସହରେ କି ବାସ
ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ କାହାନର ସମ୍ମୁଖରେ ଘର
ଏହି ଯେ କହାଣ ପାଶ ।

କିବା ସେ କଲେଣି ସେହି କି ଲଳିତ
ସିଏ ବାହା ହେଲେ କଲେଜ ପିଲାଏ
ପଢି ପାରିବେ କି କେହି ।

କିପରି ପଢନ୍ତି ପାଠ ହେ ଲଳିତ
ତାର ପ୍ରିୟ ପାଠ ହସ କଉତୁକ
ସଙ୍ଗୀତ, ନାଚ ଓ ନାଟ ।

କିଣ ନା ପୃଥୁଳ କଟି ହେ ଲଳିତ
ଶାଢୀଟା ପିନ୍ଧି ସେ ଦେଖୁଥିଲେ ଥରେ
ମନ ନ ଆସିବ ହଟି !

କିପରି ତାଙ୍କର ବାଣୀ ହେ ଲଳିତ
ଡିବେଟିଙ୍ଗ୍ ହଲରେ ଲେକ୍‌ଚର ଦେଲେ
ଥିବ କି ଲଭିବ ପ୍ରାଣୀ ?
ଶ୍ରବଣ ଉପମା କିସ ହେ ଲଳିତ
ଏ ଅରଙ୍ଗ ଦୋଳା, ନବ ଢଙ୍ଗ ଖେଳା
ଉପମା ରଖି କି କଣ ।
କିଏ ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟତମ ହେ ଲଳିତ
ଅଜି 'ତୁମେ' ମୁହଁ, କାଲି ତା ପରେ
ଆସିବେ ଗୋପାଳ, ଶ୍ୟାମ ।
ଭ୍ରୂଲୂ ବିଳାସ କେସନ ହେ ଲଳିତ
କୋଣାର୍କ କେମିକେଲ—, ବିଜ୍ଞାପନ ଭଳି
'ଡଗର' ରେ ସଂଦର୍ଶନ !
କୋମଳ ମୁଖର ଝଳ ହେ ଲଳିତ
ଗଲାଣ୍ଡାର ଗୋଲି ସ୍ନୋ ପଖା ମଥାରୁ
ନିଷ୍ପୃ ପଡିବ ଝଳ ।
ଗମନ କା ସାଥେ ସମ ହେ ଲଳିତ
ତାକୁ ନିରେଖିଲେ ମନେ ପଡିଯିବ
ଅଟୋ ହୁଇଲର ସ୍ୱନ !
ଅଉ କିଛି ଗୁଣ ଭାଷ ହେ ଲଳିତ
ଗୁଣ ଗାଇବାକୁ ଭାଷା ନାହିଁ ମୋର
"ଫରବାଡ଼"—ରେ ସେ ଶେଷ ।
ମନ ମୋର ଛନ ଛନ ହେ ଲଳିତ
କାଲି ଦଶ ବଜେ ନିଅ କଲେଜରେ
ବେଗେ ତୁ ଏଡ୍‌ମିଶନ ।

ବିଜ୍ଞାପନ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଠି: ପ୍ର:

"ଷ୍ଟୀ ଲେଡ"
(ଦେଶ ଗୀତ ଢଙ୍ଗେ)

ଲେଡ଼ା ଅଜି ବିଜ୍ଞାପନ
ଘୋଡ଼ ଯଜ ମୋର କାର୍ଲିକ ପଣ—ଗୋ—
(ଯେଣୁ) କଣି ନ ପାରିଲି ମନ—ସଙ୍ଘାତ ଗୋ ।

କଲି ଯୁଗିଅ ପ୍ରେମଣୀ
ହସି ଗୁଲି ଯାନ୍ତ ଦେଖ ମୋ ଠାଣି—ଗୋ
(ଭଲ) କାହାକୁ କରିବ ରାଣୀ—ସଙ୍ଘାତ ଗୋ ।

ନୂଆ ନୂଆ ଟେସି କାଟି
କୋଟ ପେଣ୍ଟ ପିନ୍ଧି କଲିମ ଅଣ୍ଟି—ଗୋ
(ମୁହିଁ) ବୁଲୁଅଛି ଦିନରାତି—ସଙ୍ଘାତ ଗୋ
କିଏବା କହୁଛି ମୋତେ
ଅସାର ମୁହିଁ କିଏବା ଅଛି ?—ଗୋ
(ଅଉ) ନାକନି ପର୍ବତ ସତେ—ସଙ୍ଘାତ ଗୋ
କିଏବା କହେ କାର୍ଲିଛ
ବଡ଼ ଟୋକୀ ଠାଏ କହାଣ ଗଳ—ଗୋ
(ତାର) ଓଡ଼ିଆ ପିଠି-ଭୂତ—ସଙ୍ଘାତ ଗୋ,
[ପରପୃଷ୍ଠାରେ ୧୨ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ]

* ଉତ୍କଳ ତା ୧୭-୧-୪୯ 'ଡଙ୍କର'ରେ ପ୍ରଥମ ଲେଖା ...

Digitized by srujanika@gmail.com

କଳା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନାନା ପ୍ରକାର ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖା ଯାଉଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅନେକ ବ୍ୟବସାୟିକ କଳା ଓ ଶୁଦ୍ଧକଳାକୁ ଏକା ପ୍ରକାର ବୋଲି ଧରି ନେଇଥିବା ପରି ଜଣା ପଡ଼ୁଛି। ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପଣ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣୀୟ କରିବା ପାଇଁ—ଯେଉଁ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଏ ତାହା ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ—କୌଣସି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପଟ ସହିତ ଆଦୌ ତୁଳନୀୟ ନୁହେଁ। ତେଣୁ Commercial Art ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଶୁଦ୍ଧ-କଳାଠାରୁ ନ୍ୟୂନ ବୋଲି ବିବେଚିତ।

ପଣ୍ୟ କଳା

ଆକର୍ଷଣ କରିବା କଳାର ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ବିଜ୍ଞାପନ ଚିତ୍ରଣ ବା କମର୍ସିଆଲ୍ ଆର୍ଟର ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରିବା ଓ ଶିଳ୍ପ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବିକ୍ରି ପାଇଁ—ଆଗେଇ ଦେବା। ବହିର ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ଯାହାସବୁ ଦେଖାଯାଏ, ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର କାଗଜ ମାନଙ୍କରେ ଯୋଉ ଚିତ୍ରଣ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ—ସେଥିରେ ହଠାତ୍ ଆକର୍ଷଣୀୟ ନାରୀ ହିଁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଲଭିଥାଏ। ସେ ଯାହା ହେଉ କମର୍ସିଆଲ ଆର୍ଟର ଏହି ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହେବା ପରେ ଆଉ କିଛି-ଦେଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଶୁଦ୍ଧ କଳାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ ନୁହେଁ, ଆନନ୍ଦ ଓ ଗୁଢ଼ ବିଷୟର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ରୂପରେଖ, ପରିପାଟି, ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ, ପଟକଳ୍ପନା ଆଲୋକଛାୟାର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଓ ଘନମାନ ପରିଶେଷରେ ଭାବର ବ୍ୟଞ୍ଜନା ଲୋଡ଼ାହୁଏ। ଏ ସବୁକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାପାଇଁ ମନ ହୃଦୟ ଉଭୟ ଆବଶ୍ୟକ। ଲଘୁ ସମାଲୋଚନା କରି ଖୁଣ ଦେଖିବା—ସହଜ ମାତ୍ର ପଟକଳ୍ପନାଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଆଦରଣୀୟ କରିବା ସମଧିକ କଠିନ ବ୍ୟାପାର। Commercial art ରେ ଉପରୋକ୍ତ ଗୁଣ ଥାଇପାରେ—ନଥାଇ ପାରେ ମଧ୍ୟ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ବନଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଚିତ୍ରରେ ଅନେକ କଥା ଅଛି—ଯାହାରସବୁ ଗ୍ରାହ୍ୟ ପରରେ ଧରିବା ସହଜ। ମସିକା ବୃତ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ ଅଧରିପକ୍ୱ ଲେଖିକା ବା ଲେଖକ ପକ୍ଷରେ ତାହା ଧରି ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ରାଫେଲଙ୍କର ସିଷ୍ଟାଇନ୍ ମ୍ୟାଡୋନାର ବସ୍ତ୍ର ପରିପାଟି ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅନେକଙ୍କୁ ଅପ୍ରୀତିକର ବୋଧ ହୋଇଛି। ଯେପରି ଅପ୍ରାକୃତିକ ଶାଢ଼ିରେ ସୁନ୍ଦର କରିବାର ଅଭିଳାଷ ସେଥିରେ ଲୁଚି ରହିଛି—ତାହା ଯେପରି ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକାଶ ଅଭାବରେ ଦରିଦ୍ର ହୋଇଛି। ଏଥିରେ କଳାର ଆଦର୍ଶ କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହୋଇଛି ବୋଲି କହିଲେ ଚଳିବ କିପରି। ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ସ୍ରଷ୍ଟା ଶିଳ୍ପୀ—କେତେବେଳେ କେଉଁ ରୂପକୁ କିଭଳି ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି—ତାହା ବୁଝିବା ଉଚିତ। ପିକାଶୋଙ୍କ ଜନନୀ ଠାରୁ—ଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥକ—ଏକଥାର ଦ୍ୱିରୁକ୍ତି ନାହିଁ। ଏହି ବୋଲି ଯେ ଜନନୀର ମୁଖ ଅବସ୍ଥାନ—ସର୍ବଦା ଆଦର୍ଶ ହେବ—ଏପରି କୁହାଯାଇ ପାରେନା। ଉତ୍କଳରେ—ପଞ୍ଚପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ରପଟ ରଚନା ପାଇଁ ଯେଉଁ ମାନେ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି ବା ବ୍ୟୟ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣ ସହିତ ପ୍ରାଣ ମିଳାଇ ନ ପାରିଲେ ଚିତ୍ରବିଚାର ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିବ। ବନଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରେ—କୌଣସି ଶବ୍ଦର ପ୍ରତୀକାରେ ଉତ୍କର୍ଣ୍ଣ ଥିବାର ଯେଉଁ ଭାବ ପରିସ୍ଫୁଟ ହୋଇଛି ତାହା ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଗଳ୍ପର କଥାବସ୍ତୁ ପଢ଼ି-ଆଗ୍ରହୀ କରିବ—ଏତିକିମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିହିତ ଅଛି।

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ କାନୁନଗୋ

ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ଚିତ୍ରଣରେ—ଶିଳ୍ପୀର ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଳ୍ପଥାଏ। ତେଣୁ—ସେହି ସଙ୍କୁଚିତ ପଥ ମଧ୍ୟରେହିଁ ଶିଳ୍ପ-କଳାର ମହତ୍ତ୍ୱ ବଜାୟ ରଖିବାର କଥା। ଯେଉଁମାନେ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କର ଅଧିକ ଭାବସମ୍ବଳିତ ଚିତ୍ରଣ ଦେଖିବାର ଅଭିଳାଷ କରନ୍ତି—ସେମାନେ—'ଜୟଶ୍ରୀ'ର ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ, ମାନସିଂହଙ୍କର ନୂତନ ପ୍ରକାଶିତ 'ଧୂପ,' 'ସଙ୍ଗୀତା', ଲେଖିକା—ପ୍ରଭୃତି ଦେଖିପାରନ୍ତି ଓ ସମାଲୋଚନା କରିବାକୁ ହେଲେ—ବୋଲତ ବଦାଣ ଚିତ୍ର ଦେଖି ସମାଲୋଚନା କରିପାରନ୍ତି। ପୁଣି—'ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରତିମା' ଗଳ୍ପ ବହିର ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ଦେଖି ପାରିବେ, ଉଦୟର ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ମଧ୍ୟ ଦେଖିପାରନ୍ତି।

[ମଜାବରଡ଼ା ବଳବା]

କିଏ ବା କହିବ ଶୁଣ
ଆଜି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରେ, ନାକ-ନିଶ୍ୱାସ—ଗୋ
[ସତେ] ସମାନ ଝଂଝାବାତାସ-ସଙ୍ଗାତ ଗୋ।
କେହି ନ ବୁଝାନ୍ତି ମୋତେ
ଭୂଲି ଯାନ୍ତି ସର୍ବେ ମାରଣ ଲତେ—ଗୋ
[ତାଙ୍କ] ହୃଦୟ ପାଷାଣ ସତେ—ସଙ୍ଗାତ ଗୋ,
କରିଛି କେତେ ଗୁହାରି
ଗୋଡ଼ି ହାତ ଧରି ଶୋଇଛି ପଡ଼ି—ଗୋ
[ମାତ୍ର] ସମ୍ମୁଖେ ଧରନ୍ତି ବାଡ଼ି—ସଙ୍ଗାତ ଗୋ।
ଭଲ ଜନମ ହୋଇଲି
ସାରା ଜୀବନଟା ଦୁଃଖ ସହିଲି—ଗୋ
(ମୁହିଁ) ପଶୁ ସଙ୍ଗେ ସରି ହେଲି—ସଙ୍ଗାତ ଗୋ,

[ଆଜିହେ ଦୟାବନ୍ତୀ ନାରୀ

ଯେବେ ଦୟାକର ମୋର ଗୁହାରି—ଗୋ
[ମୋର] ଜୀବନ ହେଲଣି ଭାରି—ନାରୀଏ ଗୋ।
ଗୃହ ଯଦି ପାଳିତର
ସ୍ନୋ, ଲିପଷ୍ଟିକ ଅବା ଅତର—ଗୋ
(ସବୁ) ଯୋଗାଡ଼ ଦେବି ଏଥର ନାରୀଏ ଗୋ,
ଧରି ନିତି ତୁମ ଗୋଡ଼
ଶାଢ଼ୀ, ଯୋଡ଼ା ଆଉ ବାଟା ନପଲ—ଗୋ
[ମୁହିଁ] କଷ୍ଟେ ଆଣିବି ସହିଲ-ନାରୀଏ ଗୋ
ଏ ରସିକେ ଦୟା ରଖି
ନବ ଠିକଣାରେ ଚିଠାଉ ଲେଖି—ଗୋ
[ହେବେ] ହେବି ଜୀବନରେ ସୁଖୀ—ନାରୀଏ ଗୋ
ଶ୍ରୀ ଧୂନ୍ଦୁ ଛୁଟି ଅପଠ ପଟ୍ ବାବୁ
କେଅଂ ଅବ୍ ଉଗରଙ୍କେ ଭୁଙ୍କେବୁ
ବୋଷ୍ଟ ଉଦରଙ୍କ କେଣିଥିବୁ ନାରୀ ଏ ...ଗୋ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶତ ଅଙ୍କର ସତୀ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ସନାତନ

ଶତ ଶତାବ୍ଦୀର ନାୟିକା ତୁମେ ଗୋ ଶତ ଅଙ୍କର ସତୀ,
ତୁମର ବନ୍ଧନେ ବନ୍ଦୀ ବହୁକେ ନିବିଡ଼ କୃଷ୍ଣାଗ୍ରନ୍ଥ ।
ଦୂର ନନ୍ଦନେ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ତୁମେ ଗୁପ୍ତ ପ୍ରଣୟ ବଧୂ,
ବିଳାସର ତୁମେ ଲୀଳା ସହଚରୀ ଲିପ୍‌ସା ଅଧର ମଧୁ ।
ମାନବ ବୁକର ଅଦମ୍ୟ ବାସନା ଆଦି ମାନବର ତୃଷ୍ଣା,
ଉଭିଦ ଶତ ବୃତ୍ତିନିଚୟେ ତୁମ ସ୍ୱାଦ ଦିଏ ତୃପ୍ତି ।
ତୃଷ୍ଣା କାତର ସାହାରା ବକ୍ଷେ ତୁମେ ସଙ୍ଗ କାମ୍ୟ ବଳ,
ବର୍ଣ୍ଣିଲ ଯାଚନି ତୁମ ପାଶେ ନେବେ ମାଂସର ଆବେଦନ ।
ସଂସ୍ଥା ବାଧ୍ୟ ଅଛଇ କବିରେ ଉଦ୍ଧାର ହେଲେ ପଣ୍ଡ,
ନବ ଯୌବନେ ଇଙ୍ଗିତ ତୁମେ ଦେଇଥାଅ ବାର ନାରୀ ।
ଲକ୍ଷ ବାଧାର ହିମାଚଳ ଚୂଡ଼ା ବଢ଼ି ଯାଇଛି ଯାଇଁ,
ଶତ ଚୁମ୍ବନେ କମ୍ପ ତୁମର ଅଧର ପୀୟୂଷ ପାଇଁ ।
ତୁମର ଅଧର ତଳେ ବସି ରଚେ ଲକ୍ଷ ତାଜର ଠେକ,
ନବ ବାସନାର ପ୍ରକାଶନୀ ପାଇଁ ଶିଳ୍ପୀର କୋଣାର୍କ
ଗଢ଼ା ସ୍ୱପ୍ନ ଯୁଗେ; ପୂଜାରୀ ବଣ୍ଡୁ ରଚେ ବନ୍ଦନା ଗୀତ,
ସଖି ତୁମ ଦ୍ୱାରେ କିଛି ନାହିଁ ଆସେ ଛଳ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ପ୍ରାତ ।
କଳା କୁଶଳ ଗୋ କୃଶଳେ ବହୁଚ ପ୍ରେମର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଳା,
ଶିଖାଇ ଦିଅ ଚେଲ ସାଥୀ ଗଢ଼ି ମୋହ ମୁକ୍ତାର ମାଳା ।
କବି କହେ ସଖି ଲୁଣ୍ଠିତା ତୁମେ ପତିତା ଧରଣୀ ତଳେ,
ତୁମ ଇଙ୍ଗିତେ ଯୌବନ ବୁକେ ପ୍ରଣୟ ଦୀପାଳୀ ଜଳେ ।
କେତେ ମରମର ଗୋପନେ ତୁମର ରୂପର ଶବ ରଚେ,
କଳଙ୍କ ଭୁଲେ କେତେ ଯେ ସ୍ଫୁରିତ ଅଧର ତୁମରେ ଚୁମେ ।
କଣ୍ଟକ ତୁମେ ନୁହଁ ସମ ନଇ ନୁହ ଗୋ ଅଗ୍ନି ବଣୀ,
ଗଳିତ ସମାଜ ତୁମ ଦେଇ କରେ ପୀରଙ୍ଗର ବକାବଣୀ ।
ନ ରଖିବ ପାଇଁ ଅପବାଦ ଦେବେ ସମାଜ ନେତାର ନାମେ
ସମାଜ ଶାସନଯନ୍ତ୍ର ତଳରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଜାର ଗୋ ତୁମେ !
ଧୂମବେଡ଼ୁ ତୃଷ୍ଣ ବସା ଜୀବନର, ନୁହ ତୁମେ ହଳାହଳ
ତୁମର ସରଣେ ତନୁ ତୀର୍ଥର ତଳେ ଫୁଟେ ଶତଦଳ ।

ଦଳିତ, ପତିତ, ଘୃଣିତ ଜାତିର ପ୍ରାଣର ପ୍ରତୀକ ତୁମେ
ସୀମାହୀନ ଦୁଃଖ ବ୍ୟଭିଚାର ତୁମ ଗୋପନ ପୀଡ଼ାର ଧାମେ ।
ବ୍ୟଥା ବେଦନାର ନିଶ୍ୱାସ ତେଜେ କାନ୍ଦ୍ର ତୁମର ସତ
ନିତ୍ୟ ଲେଖକର ତର୍ପଣେ ତବ ସିକ୍ତ ତୁମର ଛାତି ।
ଭୋଗ ବଶ୍ରଜ ବିନୋଦିନୀ ଆଗୋ ରଙ୍ଗ ଝଣ୍ଡାର ମେଳ
ସଞ୍ଚୟ କର ନିତିଦିନ ଯେତେ କାଙ୍କ୍ଷିତ ପଦଧୂଳି,
ଭାବଚକି କେବେ ତାହାର ଭିତରୁ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ଉଠେ ?
(ହାୟ !) ଉଷ୍ମତା ପାଇଁ ମତ୍ତ ପୁରୁଷ ତୁମ ଯୌବନ କାଳେ ।
ନିଷ୍ଠୁର ନାରୀ ଯୌବନେ ତୁମ ଅପମାନ ଯେତେ ହେଲା
କରିଛି ତାହାର ସମାନ ନାହିଁ ଏ ଜଗତେ ଦେବାକୁ ତୁଳ ।
ଲେଳିହ ଚର୍ମ ଅଧିକ ତୁମର ଦୁଆରେ ପ୍ରଣୟ ମାଗି
ରୁଗ୍ଣ ଜଗତ ଭର୍ତ୍ସନା କେତେ ଫେରାଇ ଦେବାର ଲାଗି ।
ତଥାପି ହାରି ନ ଯାଅ ଆଗୋ ସର୍ବହରାର ରାଣୀ,
ନିମିଷକ ପାଇଁ ଗୌରବ ତୋଳିନ ନପୂଜ ବେଶ୍ୟାର ବାଣୀ ।
ମଞ୍ଜନ ହୋଇନ ଭୃରୁ ନର୍ତ୍ତନେ, ଖସେନି ମୁଖର ଅଙ୍ଗ
ମଳିନ ଦିନେ ହୀନ ପରିଧାନ, ଛଡ଼ାଇ ପୁଷ୍ପ ଗନ୍ଧ ।
ଲଭିଛି ଅଧରୁ ମନ୍ଦ ସୁହାସ, ଉଜଳ ଉଛ ସ୍ତନ
ନିତିଦିନର ଏ ଜଞ୍ଜାଳେ ଢଳେ କ୍ଳାନ୍ତ ଲହରି ମତ ।
ଲାଞ୍ଛନା, ଅବମାନନାର ସଖି ପ୍ରତିମା ଗୋ ତୁମେ ସିନା
ସମାଜଙ୍କ ନର ମତ୍ତତା ଭଣା ହୃଦଅନ୍ତାଳ ତୁମ ବିନା ।
ମାଂସ ଲୋଲୁପୀ ପୁରୁଷ ପ୍ରାଣର ଉଦ୍ଦାମ କାମନାର,
ସମାଜର ଗାଢ ନିୟମର ଗ୍ରନ୍ଥି ନଡ଼େ ଯେତେ ଟଳମଳ,
ଉଛ ପଡ଼େ ଦେଇ ଚଳ ଅଞ୍ଚଳ ଚମକି
ତୁମେ ଆସ ହସି ମତ୍ତ ତାହାର ଶରୀର ନେବାକୁ ତୋଳି ।
ତ୍ୟାଗ ପୂତ ତୁମ ହୃଦୟ ରକତେ ଅର୍ଚ୍ଚନା, ଚାନ୍ଦନୀ ଯେଥି,
ଲେଖି ଏ ସମାଜ ନିସ୍ତନ୍ଦ୍ର କର ଜଟିଳ ତା ଗ୍ରନ୍ଥିଗାଥ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ଭୂମିର ଅପ୍ସରୀ ତୁମେ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟର କଳାବନ୍ତୀ,
ପ୍ରଣୟ ପିଆସୀ ପୁରୁଷ ପ୍ରାଣର ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେନଗୋ ସତୀ !

ବର୍ଷାର ପୃଥିବୀ

ଏ ଜନମେ ଦେଖିଛି ମୁଁ ବର୍ଷାର ପୃଥିବୀ
ଶ୍ୟାମ ମେଘ ଛାୟା ଘେରି ଗହଳ ଅଟବୀ ।
ଦେଖିଛି ମୁଁ ଆର୍ଦ୍ର ଦୁଇ ପଲ୍ଲବ ଲତାର
ଶ୍ୟାମାୟିତ ବନ ପଦ ନିକାନ କାନ୍ତାର ।
ଦେଖିଛି ମୁଁ ଘନାୟିତ ବର୍ଷର ଚଞ୍ଚଳ,
କେଳଗତ ଚଞ୍ଚଳିତ ଉଦ୍‌ବେଗ ଅଚଳ ।
ମେଘ କଣ୍ଠେ ଛନ୍ଦ ଭରା ମୌସୁମୀର ଗାନ,
ନିଶୀଥ ପାଗଳ ଝର ଝର ଝର ତାନ ।
ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଡାକ ଯେବେ କରେ ଜଳଦର,
ପୃଥିବୀ ପ୍ରିୟାର ଭୃରୁ ସମ ଥର ଥର ।
ବର୍ଷଣ ପ୍ରହର ତଳେ ଆଲମ୍ବିତ ଦିଗ,
ପୃଥିବୀର ପଦଧ୍ୱନି ମେଘର ବେହାଗ ।
ବାଜି ଉଠେ ଝଞ୍ଜା ସାନ୍ଦ୍ର କୁଞ୍ଜେ ବେଣୁ ଗୀତେ,
କପୋତ ଗୁମରେ ବର୍ଷା ପୃଥିବୀ ପୀଠରେ ।
ଏ ଆଖିରେ ଦେଖିଛି ମୁଁ ଶ୍ୟାମଳ ଗଇଳେ,
ଚପଳାର ନୃତ୍ୟ ନବନିର୍ଝର ସଲିଳେ ।

ଝଙ୍କାରିତ ବର୍ଷା ଧାରା ଶାଗୁଆ ମାଟିରେ,
ପ୍ରାଣର ଆକାଂକ୍ଷା ସମ ଜାଗିଅଛି ଧୀରେ ।
ଧାନ୍ୟ ଆଜି ଦୁର୍ବାଦଳ ଶ୍ୟାମାୟିତ ବନ,
ମାଳତୀର ଗନ୍ଧ ପିଇ ଅଳି ଆଲିଙ୍ଗନ ।
ପବନରୁ ପବନରେ ଅଳୁଥାଇ ଛବି,
ଶସ୍ୟକ୍ଷେତେ କାର ଶିଳ୍ପ ଚଞ୍ଚଳ ଛବି ।
ବଣ୍ଟିତ ହୁଏ ଆଜି ବର୍ଷାର ପୃଥିବୀ,
ଉର୍ବଶୀର ଗର୍ବପାଇଁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ କରବୀ ।
ଫୁଟିଛି କି ପିଞ୍ଜୁଳାରେ ସ୍ୱପ୍ନରିର ଜନ
ବୃଷ୍ଟି ମେଘ କହେ ଅଛି ଡାକି ଘନ ଘନ
କେଉଁ ସୁଦୂର ରୂପସୀର ନେଇ ଆହ୍ୱାନ,
ତୃଷ୍ଣାନା କୁଞ୍ଜଛିଲେ, ବସେ ତୀନ ତୀରେ ।
ନେତ୍ରଦ୍ୱାର ଝରିଆସେ ମୁକ୍ତାର ଲେଳକ,
ଯୋଡ଼ିଦିଏ ତାହା ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାତ । × ×
ଏଇ ମୁହିଁ ବସିଅଛି ବାତାୟନ ଖୋଲି
ଧରଣୀର ଆଶାକୁ ଧରଣୀକୁ ଭୁଲି ।

ବହୁଦୂରେ ଦିଗ୍‌ବଳୟେ, କୃଷ୍ଣ ରେଖା ହବି,
ଯାହାର ପ୍ରକାଶେ ଅଛମୁହିଁ ଆମ୍ରଛବି— ।
ବର୍ଷାନାଚେ, ବାତ ବହେ, ମେଘ ଡାକେ ଦୂରେ,
ଫୁଲ ଫୁଟେ ଗନ୍ଧ ଛୁଟେ, ସମୀରଣେ ଉଡ଼ି ।
ପକ୍ଷୀଗଣେ କୁହୁଚିବେ ଯେ, କୁହୁଚିବେ ମୁଁ ଥାଏ,
ବର୍ଷାଗୀତେ ମନ ଭରି ମୁଁ ନିଜ ଗୀତ ଗାଏ ।
ନାଚି ଉଠେ ବର୍ଷା ଛନ୍ଦେ, ମୁଗ୍ଧ ଫୁଲ ଗଛ
ଅନ୍ତରେ ଆଶାକୁ ବାନ୍ଧି ରଚେ ରଚେ—।
ଏହି ବର୍ଷା ପୃଥିବୀରେ ଅପୂର୍ବ ଘନର,
ନିର୍ମେଘ ଜପୁନେ ମୁଁ ରହିବି ଅନାଇ ।
ଛାଡ଼ିଦେଇ ବନ୍ଧୁ ଭଳୁ ଗତ ସ୍ମୃତି ଆଶା,
ଏ ବର୍ଷାର ଛନ୍ଦେ ଯେତେ ସୃଷ୍ଟିର ପିପାସା,
ଫୁଟିଥିଲା ଅଜାଣାର ପୁଲକ ଅଙ୍କୁରି,
ଅସ୍ଫୁଟ ବେଦନରେ ରସର ଅଞ୍ଜୁରି ।

ଲେଖକ—ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଏମ୍ ଏ

Digitized by srujanika@gmail.com

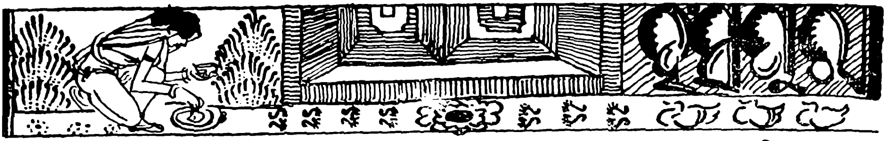

ରନ୍ଧାବଢ଼ା

ସପ୍ତେଶ୍ୱର ବା ଶିମ୍ବଳ ଛେଲରେ ପିଠା—

ଧଳା ଶିମ୍ବ ଛେଲର ଭିତର ଅଂଶ କାଟି ତାକୁ ଗୁଣ୍ଡ କରିଦିଅ । ସେହି ଗୁଣ୍ଡରୁ ଏକପାଅ ଅଧସେର ପାଣିରେ ଭିଜାଇରଖ ।

ଅଧସେର ଅରୁଆ ଚାଉଳ ଭିଜାଇଦିଅ । ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବତୁରିବା ପୂର୍ବରୁ ତାକୁ ଧୋଇ ଟିକିଏ ଭିଜି ବାଟିଦିଅ । ତା'ପରେ ଶିମ୍ବଳଛେଲର ଗୁଣ୍ଡ ଭିଜିରସ ଚାଉଳକୁ ସରୁ କନାରେ ଛାଣି ଦିଅ, ତାହା ସହିତ ବଟା ଚାଉଳକୁ ଗୋଳାଅ । ଏହି ପିଠଉକୁ ବେଶି ପାଣି କରନାହିଁ । 'ସରୁ ଚକୁଳି' ପିଠାର ପିଠଉପରି ଏହି ପିଠଉ ଗୋଳିବାକୁ ହେବ । ଏହା ସ୍ୱାଦକୁ ନଡ଼ିଆ ଲାଗେ ।

ଛୋଟ ଅଳାଇଚ ଗୁଣ୍ଡ । ଦୁଇ ଛଟାଙ୍କି ଓ ଟିକେ ଦେଶୀ ଘିଅ ପାଖରେ ସଜାଡ଼ିରଖ ।

ଚୁଲିରେ ପାକପାତ୍ର ବସାଇ ଅଧସେର ଘିଅ ଢାଳିଦିଅ । ଘିଅ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ତାତିଗଲେ ସେହି ପିଠଉରୁ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ହାତରେ ଆଣି ତାକୁ ପାକ ପାତ୍ରରେ ବୁଲାଇ ବୁଲାଇ ପକାଅ । ତା'ପରେ ଛାଣି ରଖ । ଏହା ଅକାର-ରେ ଜଲେବିପରି ହେବ ।

ତା'ପରେ ସେହିପିଠା ଉପରେ ଚିନି ଓ ଛୋଟ ଅଳେଇଚ ଗୁଣ୍ଡ ଛିଞ୍ଚି ଛିଞ୍ଚି ଦିଅ—। ଏହା ଖାଇବାକୁ ସ୍ୱାଦୁଲାଗେ ।

ସୁଶ୍ରୀ ଶୈଳବାଳା

ଦରକାରୀ

୧। ବାଡ଼ୁଅ ପୋକର ଉପରେ ଯେଉଁ ଛୋଟ ଛୋଟ ବାଳ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି ସେହି ଗୁଡ଼ିକ ଦେହରେ ପଶିଲେ ଖୁବ କୁଣ୍ଡାଇ ହୁଏ । ହାତ ଓ ଗୋଡ଼ ଯେଉଁଠାରେ ଲାଗିଥାଏ ସେହିସ୍ଥାନ ଫୁଲିଯାଏ । ସେହି କଷ୍ଟରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବାର ପ୍ରଧାନ ଔଷଧ—ଲୋକ ମାନେ ଯେଉଁ ଚୂନ ପାନରେ ଖାନ୍ତି ତାହା ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଲଗାଇଲେ କୁଣ୍ଡା ବନ୍ଦ ହୁଏ ଓ ଫୁଲା କମିଯାଏ ।

୨। ସମସ୍ତେ ଜାଣିଥିବେ ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ-ର ଅବହେଳା ଯୋଗୁ ପିତ୍ତ ପଡ଼େ । ସେହି ପିତ୍ତ ଅନେକ ହେଲେ ତାହା ବାତରେ ପରି-ଣତ ହୁଏ । ବାତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଦେହରେ ଚେକଟା ଚେକଟା ହୋଇ କୁଣ୍ଡାଇ ଫୁଲିଯାଏ । ତାହାକୁ ପିତ୍ତଉଡ଼ା କହନ୍ତି । ସେହି ପିତ୍ତଉଡ଼ାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ହେବ ତାହାର ପ୍ରଧାନ ଉପାୟ—ପିତ୍ତଉଡ଼ା ବାହାରିଲେ ଫିନାଇଲ ପାଣିରେ ବାଳ ଭିଜାଇ ୩ ବା ୪ ଥର ଧୋଇଦେବ । ଏଥିରେ ପିତ୍ତଉଡ଼ାର କୁଣ୍ଡା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ଦାନ୍ତ ଘଷି କାହାକୁ କଞ୍ଚା ଖାଇବା ଦରକାର । ଖାଇଲେ ପିତ୍ତ ପଡ଼େ ନାହିଁ ପୋଟଲ ପତ୍ର ପିତ୍ତଉଡ଼ାର ପ୍ରଧାନ ଔଷଧ ।

—ସୁଶ୍ରୀ ଅନୁପମା

ବୁଣାବୁଣି

ଧାନ କ୍ରିୟା:—

[illegible] ୧୮ ଟି ଷ୍ଟିଚରେ କରିବାକୁ ହୁଏ । ୧୮ ଟି ଷ୍ଟିଚରେ ଗୋଲ ଫୁଲ ପଡ଼େ ।

ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ି ସିଧା ବୁଣିଯିବେ । ୨ୟ ଧାଡ଼ି ଓଲଟା ବୁଣିଯିବେ । ୩ୟ ଧାଡ଼ିରେ ପ୍ରଥମ ଛଅଟି ଷ୍ଟିଚ ଦୁଇ ଏକାଠି କରି ବୁଣିବେ । ତାପରେ କାଣ୍ଟା ଅଗରୁ ସୁତା ଆଣି ସିଧା ବୁଣିବେ ।

ଏହା ସ୍ୱେଟର, ଟୁପି, ବ୍ଲାଉଜ ଇତ୍ୟାଦି ବୁଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଥାଏ ।

ସୁଶ୍ରୀ—କବରୀ

ଚିତା-ଚିତ୍ର

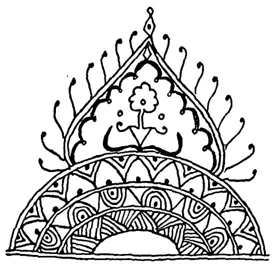

ସୁଶ୍ରୀ—କବରୀ

ଅଜାଙ୍କ ଶିକାର

ବନ୍ଧୁକ ଦାଗିଣ ଗୋଲନ୍ଦାଜ ଅଜା
ଝୁଞ୍ଜାଳେ ଟେଣ୍ଟେଆ
ମାଣିଲେ ପଡ଼ିଲେ ହେଲା ଛଟପଟ
ଅଜାତ ହେଲେ ହଣ୍ଡିଆ

ଗାଁର ବାଳକ ସଣ୍ଡି ପୁଅ ଜଣେ
ଏକାଳେ ମେଲିଲା ଅଧି
ଆଣିଦେବି ଯେବେ ପାଣିରୁ ଚଢ଼େଇ
ଦେବ ତୋତେ ବକସିସ୍

ଅଜା ଠାରୁ ଛନ୍ଦି ଅନାଥା ଉଠିଲା
ପୋଖରୀ ମଝିରେ ଯାଇ
ଚଢ଼େଇ ଧରଣ
ଅଜା ରହିଛନ୍ତି ଚାହିଁ ।

ଅଜା ମୋର ଡହିଁ ବଡ଼ିଲେ ପାଣିରେ
ମହଣ ଅଜଣା ଯହିଁ
ଭାଗେ ସଣ୍ଡିପୁଅ ଦଳ ଛଡ଼ାଇଲେ ଅଜା ମୋର ସିନା
ଅନାଥା ଖାଇଲା କଇ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଘାସ— ;

(୧)

ଅକାଶ ତଳେ ମୁହିଁ ଉଚଳି ବୋଲି ବାସ
ବଳାସୀ—ବଣ୍ଣବାସୀ କର କି ଉପହାସ !
ସାନ ମୁଁ ହେଲି ବୋଲି ଲଗୁଛି ମୋର ମାନ
ପାଦପ-ପଦ ତଳେ ହୁଳଲ ମୋର ଥାନ !
ସବୁରି ଚରଣରେ ଦଳନ ହେଲି ବ୍ୟାଧି
କୋମଳ କାୟା ବୋଲି ହେଲି କି ଅପରାଧୀ !
'ଦୁର୍ବାଦଳ' ନାମେ ହେଲି ସବୁଠି ପରଚିତ
ଜଗତ ହୃଦ ଭଲ ଏ କରେ ବପଶ୍ରିତ ! ।

(୨)

ପୀଡନ ଏତେ ଲଭି
ଥିଲେ ମୋ ନାହିଁ ଶୋକ
ଚଳନ୍ତୁ ମୋ' ଉପରେ
ନିଖିଳ ଜୀବ ଲୋକ !
ସେଇ ମୋ ମହାସୁଖ
ସେଇ ମୋ ଗଉରବ
ଲୋଡ ମୁଁ ନାହିଁ କାହିଁ
ସେଇ ମୋ ବଇଭବ !
ନିରବ ମାଟି ମୋର
ରହିଛି ଚିର ସାଥୀ
ତା' ସାଥେ ସୁଖେ ଦୁଃଖେ
କଟେ ମୋ' ଦିବାରାତି !
ଅକାଶ ତଳ ଅଟେ
ରମ୍ୟ ନିକେତନ
ମୁକୁଳା ମଳୟ ମୋ'
ଜୀବର ଜୀବ ଧନ !
ଭୂଷଣ କରେ ଦେଣୁ
ସବୁରି ପଦ ରେଣୁ
ପରଶେ ଦେବତାର
ଅଶିଷ କିବା ଦେଣୁ !
ସାନ ମୁଁ—ବଡ ପାଇଁ
ନାହିଁ ମୋ' ଅଭିଳାଷ
ମୁଁ ଗଢ଼େ ବଡ କେତେ
ଅପଣେ ସହ ତ୍ରାସ !

—ଶ୍ରୀ ସୁବାସଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ [୫୬୩]—

ମାଗୁଣୀ

ଢାଳିଦିଅ ପ୍ରଭୁ ଢାଳିଦିଅ ଶିରେ
ତୁମରି କରୁଣା ପିୟୂଷ ଧାର,
ଅହେ, ନିଖିଳ ଜଗତ ବେଦନା ହର ।
ତୁମ କରୁଣାରେ ମିଶିଥାଉ ପ୍ରଭୁ,
ଜଗତ ପାପର ଶୋକ, ଦୁଃଖ ସବୁ;
ସେଇତ ମୋହର ହାରଜାତ ଫୁଲ
ସେଇଥିଲେ ମୋର ସଫଳ ଭବ ।
ଥିଲେ ପ୍ରଭୁ ମୁହିଁ ଦୁଃଖରେ ଶୋକରେ,
କାତରେ ଡାକିବି ତୁମକୁ ହେ ଥରେ;
ଲୋଡା ନାହିଁ ପ୍ରଭୁ ଅଭିଳାଷ ମୋର
ସେଇତିକି ମୋର ସମ୍ବଳ ପର,
ଅହେ, ନିଖିଳ ଜଗତ ବେଦନା ହର ।

—ଉର୍ମିଳା କୁମାରୀ ରାଉତ ରାୟ—
(୧୦୪)

ବ୍ୟଥାର ବୀଣା

ସୃଷ୍ଟିର ଏ ଅଂଧକାରୁ ମହାଶୂନ୍ୟ
ହେ ଦୈନ୍ୟ ଦେବତା,
ବ୍ୟଥାଶ୍ରୁର ଅର୍ଘ୍ୟେ ନିଃସ୍ୱ
ଜଣାଏ ମୁଁ ମୋ ବୁକୁର ବ୍ୟଥା ।
ବିଶ୍ୱ ଏଇ ସୃଷ୍ଟାଟାର
ଶଷମୟ ବିଷମ ଇଂଗିତ,
ଗୁଞ୍ଜନାର ବୀଣା ତନ୍ତ୍ରେ
ଗାଅ ତମେ ଡମର ସଂଗୀତ ।
ରୁକ୍ଷ ଶୁଷ୍କ ବିଶ୍ୱ-ମରୁ—
ଭ୍ରମେ ଭ୍ରମେ ରୁଦ୍ର ପ୍ରଭଞ୍ଜନ,
କୋଟି ଅନ୍ୟାୟ ଭରି
ଥରାଅ ଏ ବୁକୁର ସ୍ପନ୍ଦନ ।
ହା-ହା-କାର ମୟ ବିଶ୍ୱ
ଲଭିବେ ରୁଦ୍ର ଅଭିଶାପ,
ବୁକୁ ପରେ, ପ୍ରାଣେ ମୋର
ଗର୍ଜି ଉଠେ ସହସ୍ର ସନ୍ତାପ ।
କୋଟି ଅନନ୍ତ ଯୁଗେ
ପାରେ ନାହିଁ ତୋଳି ମୋର ମଥା,
ଶତ ଅବଜ୍ଞା ତଳେ
ପାଏ ନାହିଁ ମୋ ଜୀବନ ପନ୍ଥା ।
ବେଦନାର ଅଶ୍ରୁ ଜଳରେ
କରେ ଦେବ ଚରଣେ ତର୍ପଣ,
କରପଦେ ଅନ୍ତରର
ଭକ୍ତି-ପୁଷ୍ପ ଅଞ୍ଜଳି ଅର୍ପଣ ।
ଦଳି ପଦେ ଅର୍ଘ୍ୟ ମୋର
ଉଡିଦିଅ ପଥେ ଘନ ଧୂମ,
ଅନ୍ତରର କୁସୁମ ମମ
ହୁଏ ସଦା ଅକାଶ କୁସୁମ ।
ଶୁଷ୍କ ହୁଏ ଅଶ୍ରୁ ମୋର
ବେଦନାର ତପ୍ତ ଅଭିଯାନେ,
କୋହର ତପ୍ତ ବାତ୍ୟା
ଉଠେ ମୋର କ୍ଷୀଣ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରାଣେ ।
ନିରାଶାର ଅଂଧକାରେ
ପାଏ ନାହିଁ ଅଲୋକ ସନ୍ଧାନ,
କୋଟି ଅନ୍ୟାୟ ମଧ୍ୟେ
ପାରେ ନାହିଁ କରି ମୁଁ ସଂଗ୍ରାମ ।
କଂକାଳର ହାହା କାରେ
ଫୁଟି ଉଠେ ତମ ମୁଖେ ହାସ,
ଅବୁଝା ଏ ବିଶ୍ୱେ ତୁମ
ଏ କିପରି ବିଷ ଅଭିଳାଷ ।
କଲ୍ପନା-କୁସୁମେ ମମ
କର ତୁମେ ମୁହୁ ମୁହୁ ହତ୍ୟା,
ଲଭିବି ତାହା ସଥେ
ଦିନେ ମୋର ଏ ଜୀବନ ସତ୍ୟ ।
ସେହି ହେବ ଏଇ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜୀବନର
ମୋ ଶେଷ ସଂଗ୍ରାମ,
ମୃତ୍ୟୁ ସାଥେ କରିବ ମୁଁ
ବଜ୍ରସ୍ୱର ଅଲୋକ ସନ୍ଧାନ ।

ଶ୍ରୀ ଶଶିକାନ୍ତ ଦାସ (୯୨୫)

ପୁଣ୍ୟପ୍ରାଣ ଗୋପବନ୍ଧୁ

ଧନ୍ୟ ହେ ଜାଗ୍ରତ ବୀର ଧନ୍ୟ ତବ କୀର୍ତ୍ତି,
ଧରିଥିଲେ ଧନ୍ୟ ତବ ମହାପୁଣ୍ୟ ଯଶ ।
ଧନ୍ୟ ତବ ମାତୃଭକ୍ତି-ମହତ-ଜାଗ୍ରତ,
ଧ୍ୟେୟ ସାଧନା ଧନ୍ୟ ଶୋଧିତ ମାନସ ।
ଧରାଧାମ-ସ୍ୱର୍ଗଧାମ, କିଅବା ନରକ,
ଧର୍ମ-ଚକ୍ଷେ ଦେଖିଥିଲ ସବୁ ସମାନ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧ୍ୟାନେ ଧ୍ୟାୟୀ ମାତୃଦେବୀ ଜଗାଇ-ପୁଲକ,
ଧୂର୍ତ-ବକ୍ଷେ ଗାଉଥିଲ ସଦା ତାଙ୍କ ନାମ ।
ହେ ଧୀମାନ୍ ! ତବ ଘର୍ଷ ଭୂମ୍ୟ-ପରଚର୍ଚ୍ଚି,
ଧରାତଳେ ଦେଇଅଛ ଅପୂର୍ବ ବାରତା ।
ଧୃତନାମ ହେବ ତବ ସୁଖ-ସ୍ମୃତି-ଶଯ୍ୟା,
ଧାରାଂକୁର ହେବ ସୁଦେ ତବ ପୁଣ୍ୟ ଗାଥା ।
ଧର ଧାମେ ଫେରି ଅସ ହେବ ଅଜ ଥରେ,
ଧ୍ୱଂସ ତବ ତେଜ ଦେଶେ ଯେତେ କୁହେଳିକା ।
ଧ୍ୱାନ୍ତ-ନାଶି ଯାଉ ପାହ ସ୍ତିମିତ-ସମୀରେ,
ଧ୍ରୁବ ହେଉ ସତ୍ୟ ବଚନେ, ଧନ୍ୟ ହେଉ ସଖା ।

ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ଦାସ [୯୩୦]

—*—

୮ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ ଉତ୍ତର

ବାଇଗଣ ସେ ୧ ୪-ଟ ୦ ୯ $\frac{୨୧}{୨}$ ଦରରେ—

ଟ ୦ ୯ ୩ $\frac{୩}{୪}$ ଗଣ୍ଡା

କଖାରୁ ସେ ୦ /-ଟ ୦ / ଦରରେ—

ଟ ୦ ୯ ୧ $\frac{୧}{୨}$ ଗଣ୍ଡା

ଅଳୁ ସେ ୦ ୴-ଟ ୦ । ଦରରେ—

ଟ ୦ ୵ ୯

ମୋଟ ୨ $\frac{୧}{୨}$ ସେର=ଟ ୧ ।

(ଉତ୍ତର କେହି ଦେଇ ନାହାନ୍ତି)

୩୦ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ

[୧୦ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନାଗଙ୍କ ପାଇଁ]

ଗୋଟିଏ ମହୁବସାର ଅଧେ ମହୁମାଛିଙ୍କ ବର୍ଗମୂଳ ଯେତିକ ହେବ ସେତିକ ମହୁମାଛି ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମବନକୁ ଗଲେ । ସମୁଦାୟ ମହୁମାଛି ସଂଖ୍ୟାର $\frac{୮}{୯}$ ଭାଗ ମଧ୍ୟ ମହୁବସାରୁ ବାହାରି ଗଲେ । ଅଉ ଗୋଟିଏ ରାଣୀ ମହୁମାଛି ଓ ପୁରୁଷ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମଫୁଲ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ । ସେ ମହୁବସାରେ କେତେ ମାଛି ।

୩୧ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ

[୧୦ ବର୍ଷରୁ ଊଣା]

ରାମ ପାଖରେ ତିନିଟି ଅମ୍ବ ଥିଲା । ସେ ନ ଜଣଙ୍କୁ ବାଣ୍ଟିଦେଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅମ୍ବ ଖାଇଲେ, ସେ ତିନୋଟି ଅମ୍ବକୁ ତିନି ଗୋଟିରେ ଖଣ୍ଡ କରିଥିଲା । ସେ ଅମ୍ବ ଗୁଡ଼ିକ କିପରି କେଉଁ ତିନି ଗୋଟିରେ କାଟିଥିଲା ?

ଘୋଡ଼ାଧର୍ମନ [୧୦୬୧]

ନାଟଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

ରାମହରି—(୧୯୦୯) ଏରୋପ୍ଲେନ କାହାକୁ ଉଦ୍ଭାବନ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ମାନସ (୧୦୫୬) ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁ ପ୍ରଦେଶର ଲୋକମାନେ ପ୍ରଥମେ ଚଷମା ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ ?

ନାଟଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଗୋଲଚନ୍ଦ୍ର(?)—ବାଇବେଲର ଆଦାମ ଇଭ୍ ଆଖ୍ୟାୟିକା ପଢ଼ିଲେ ମନୁଷ୍ୟର ଜନ୍ମ କେଉଁଠୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ବୁଝି ପାରିବ । ଆଖ୍ୟାୟିକା ସତ୍ୟ ହେଉ ବା ମିଥ୍ୟା ହେଉ—ତାହା ହିଁ ହିଁ ସ୍ୱୀକାର ଅଛି ସତ୍ୟ । ଯୌନ ଲିପ୍ସାକୁ ହିଁ ଲଜ୍ଜାର ଉତ୍ପତ୍ତି । ଯୌନ ବିଜ୍ଞାନୀ ମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହା ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ।

୬ ହେରେନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ ସ୍କୁଲରେ ବାଳକ (୧୬୨) ମାନେ ପଢ଼ିବାର ନିୟମ ନାହିଁ । ମୋ ମତରେ ଉଭୟ ମିଶା ମିଶି ହୋଇ ପଢ଼ିବା ଭଲ—କିନ୍ତୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବିଷୟ ଶିକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ ।

ବୃନ୍ଦାବନ(୧୨୦୮) ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ଚରିତ୍ରହୀନତା ପାଇଁ କେବଳ ଛାତ୍ର ବା କେବଳ ଛାତ୍ରୀଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି । ଉଭୟେ ଦାୟୀ ।

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୨୩୦—ବିବେକାନନ୍ଦ ଜେନା C/o ମୁରଲୀଧର ଜେନା—ଅବକାଶ ପ୍ରାପ୍ତ ସୁପର ଇଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ—ଛତ୍ରପୁର—ଗଞ୍ଜାମ । ୧୨୩୧ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ଦାସ ଗ୍ରାମ:—ଉଦ୍ଧବ ପୁର ପୋ: କେଦାରପୁର (ଭାୟା—ସୋର) ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୨୩୨ ଶ୍ରୀ ଦୟାନିଧି ପଧାନ,, ୧୨୩୩ ଶ୍ରୀ ସୋମନାଥ ଦାସ, ମହେନ୍ଦ୍ର ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ୯ମଶ୍ରେଣୀ ଅଠମଲ୍ଲିକ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ, ଅଠମଲ୍ଲିକ:—୧୨୩୪ କୁମାରୀ ସୁଧାରାଣୀ ଦାସ ମଣିଭଦ୍ର, ମଧ୍ୟମ ବିଦ୍ୟାପୀଠ ଗୋପାଳପୁର, ବାଲେଶ୍ୱର ।

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାତି/ନାତୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । । ମସିହା । ସତ୍ୟ ସାହସ ସେବା ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ମୁଁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟାକରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋର ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ ରଙ୍ଗା ଜମାନ୍ତ ଟ ୦ ୵ ର ଡାକ ଟିକଟ ପଠାଇଲି

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାତି/ନାତୁଣୀ

ଠିକଣା ________________

ତାରିଖ ________________ ________________

✻ ଏହି କୁପନ ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ ନକଲ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ ।

ଡଗର ବାର୍ଷିକ ସଂଖ୍ୟା

ମୂଲ୍ୟ ୫୦ ପ

ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

ଏଥିରେ ନାନା ଗଳ୍ପ-ଅନୁବାଦ—ଚିତ୍ର ଓ ହାସ କୌତୁକ ସମାବିଷ୍ଟ ।

ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରାହକ ହୁଅନ୍ତୁ ।

ମ୍ୟାନେଜର—ଡଗର
ଭଦ୍ରକ

ଉଦ୍ଦେଶ

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

୧—ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବ ଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜ୍ଞାନର ପରିସର ବଢ଼ାଇବା ଚିତ୍ତ ମନର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା ।

୨—'ଡଗର'ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ପତ୍ର ବିନିମୟ ଦ୍ୱାରା ତରୁଣ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା ।

୩—ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା ।

୪—ସତ୍ୟ ସେବା ଓ ସାହସ ଦ୍ୱାରା ଅହିଂସା ସାଧନରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ
ନୂତନ ଧରଣର ଇଂରାଜୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ ମାସିକ ପତ୍ରିକା—
=ସୈନିକ=
ପରିକଳ୍ପନା ସମ୍ପାଦକ—"ସୈନିକ"
ପୁଷ୍ପଘାଟ ରୋଡ଼ କଟକ—୧

ବିଜ୍ଞାପନ

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜାଙ୍କ ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଲିଖିତ 'ସଞ୍ଜୀବନୀ'ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି—ଉକ୍ତ ସମିତି ଅଫିସରେ ହଜି ଯାଇଛି । କେହି ପାଇଥିଲେ ଦୟା କରି ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ପଠାଇଲେ ଟ ୧୦ ୯ ପୁରସ୍କାର ମିଳିବ ।

ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର
ଡଗର ଅଫିସ
ଭଦ୍ରକ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

୧0000 ଟଙ୍କାର ଅସଲ ଘଣ୍ଟା !

ମୁଫତ୍ ମିଳିବ ।

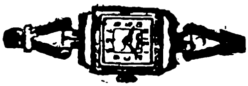

ଆମ୍ଭର ପ୍ରସିଦ୍ଧ କଳା ତେଲ୍ ନଂ ୫୦ ବେଶ୍ ହଜ ସେବନ କଲେ ବଳ ସ୍ଥାୟୀ ରୂପେ କଳା ହେବ ଏବଂ ଶରଦ୍ଦନକୁ ଭଲ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଅପାରତ ଦାନ । ଏହା ବାଳ ଉପୁଡ଼ିବା ବନ୍ଦ କରେ । ବାଳକୁ ଲମ୍ବା, କୁଞ୍ଚ କୁଞ୍ଚିଆ ଓ ଚକମକିଆ କରେ । ତଥା ମୁଣ୍ଡରେ କାଳ ଲଗେ । ଆଖିର ଜ୍ୟୋତି ବଢ଼ାଏ । ମସ୍ତିଷ୍କ ଶୀତଳ ରଖେ । ଏହା ଅତି ସୁଗନ୍ଧିତ । ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ମସ୍ତିଷ୍କ ଚାଳନା କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମରହାର । ନବୀନ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ଉପହାର । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୨୮ । ମସ୍ତି ସେବନକାଳ ପାଇଁ ତିନି ଶିଶିର ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୮ । ଏହି ତେଲକୁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶିର ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଅମେରିକାନ ନ୍ୟୁଗୋଲ୍ଡ ସୁନାର ମୁଦି ଓ ୧୨ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଯୁକ୍ତ ଗୋଟିଏ ଆମେରିକାନ ରିଷ୍ଟୱାଚ ମାଗଣାରେ ଦିଆଯାଏ ।

ନୋଟ—ଯେଉଁମାନେ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ୩ ଶିଶି କିଣିବେ ସେମାନଙ୍କୁ—୨ଟି ଅମେରିକାନ ନ୍ୟୁଗୋଲ୍ଡ ସୁନାର ୭ ଟି ମୁଦି ୩ ଟି ଆମେରିକାନ ରିଷ୍ଟୱାଚ ମାଗଣା ଦିଆଯାଏ । ଅର୍ଡରରେ ୧ ଟଙ୍କା ଦିଅନ୍ତୁ । ଏ ସୁବିଧା ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେତେ ଦିନ ପାଇଁ ଦିଆଯାଏ । ନାପସନ୍ଦ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦେବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଥାଏ ।

SANYASI AYURVEDIC PHARMACY (D. B.)
HALKA No 22 - AMRITSAR

ଆବଶ୍ୟକ

ଯଦି ଆପଣ ଅବସରର ସମୟରେ ବସି ମାସିକ ଶହେରୁ ପାଞ୍ଚ ଶହ ରୋଜଗାର କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ବିନାମୂଲ୍ୟ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ଆଜି ହିଁ ଲେଖନ୍ତୁ ।

All India Helping. Society, Putlighar—A. D. Amritsar.

ଫିଲମ୍ ଆକ୍ଟର

ଯଦି ଆପଣ ଫିଲମ୍ ଆକ୍ଟର ହୋଇ ମାସିକ ୨୦୦ ରୁ ... ରୋଜଗାର କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ଆଜି ହିଁ ଲେଖନ୍ତୁ । କେବଳ ଲେଖା ପଢ଼ା ଦରକାର । ନାଚନ୍ତା ନାଚ ଶିଖି ... କଳା ପରିଷ୍କାର ସ୍ୱର ଦରକାର ।

American Corporation
HALKA No. 22 [D. B.]
AMRITSAR.

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ

ବାତରକ୍ତ, ସ୍ପର୍ଶଶକ୍ତିହୀନତା, ସର୍ବାଙ୍ଗିନ ବା ଅଂଶିକ ଫୁଲା, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୁଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗାଦି ଆରୋଗ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଧବଳ

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଲୁପ୍ତ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—

ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ

(H. K. K.)

୧ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା ୩୬—ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ କଲିକତା

ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ମାଗଣା ମିଳିବ

ଅମୃତସରରେ ସୁନା ଭରି ମାତ୍ର ତିନି ଟଙ୍କା

ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ତଳ ଲିଖିତ ବିଷୟକୁ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରମାଣିତ କଲେ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ମାଗଣା ପୁରସ୍କାର ପାଇବ । ଯେଉଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଏ ସୁନା ଥରେ ପାଇଛନ୍ତି—ସେଠ ପୁଣି ଦୁଇ ତିନି ଥର ଫରମାସୀ ଆଣିଛନ୍ତି । ବାଃ ବାଃ ମୁନସୀ ବ୍ୟାଙ୍କନାଥ ମହାଶୟ ଧର୍ମଶାଳାରୁ ଲେଖିଛନ୍ତି—ଆପଣଙ୍କର ଅମେରିକାନ ନ୍ୟୁଗୋଲ୍ଡ ସୁନା ୧୨ ତୋଳା ପାଇଲି ମିଳିଲା । ନ୍ୟୁଗୋଲ୍ଡ ଓ ଅସଲି ସୁନା ଭିତରେ କୌଣସି ଫରକ ନଥିବାରୁ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ଲାଗିଲା । ଆପଣ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଦୁନିଆର ଏକ ବଡ଼ ଅଭାବକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଛନ୍ତି । ଫେରନ୍ତା ଡାକରେ ଆଉ ୧୨ ତୋଳା ପଠାନ୍ତୁ । ପରେ ପୁଣି ଅର୍ଡର ଦେବି । କଷଟି ପଥରେ ଏ ସୁନା ସଚ୍ଚ ସୁନାର ରଙ୍ଗ ଦେଉଛି । ଅସଲି ସୁନା ପରି ଉଜ୍ଜଳା ଚିକ୍କଣ ଚମତ୍କାର ପାଉଛି । ସବୁ ପ୍ରକାରର ଗହଣା ତିଆରି କରାଯାଇ ପାରିବ । ଏହାକୁ ଗୁରୁ ଚତୁର ବଣିଆ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନି ପାରିବେ ନାହିଁ । ପ୍ରଚାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏ ସୁନାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ତୋଳା ଟ ୩୲ ଓ ତିନି ତୋଳାକୁ ଟ ୮୲ ଛ ତୋଳାକୁ ଟ ୧୫୲—୧୨ ତୋଳାକୁ ଟ ୨୮୲ ।

ଇଣ୍ଟରେଷ୍ଟ ନୋଟ—ଯେଉଁମାନେ ଅଧା ତୋଳା କିଣିବେ—ଦୁଇଟି ବାରମ୍ବ ଫେସନ ମୁଦି ହାଲେ କଣ୍ଠି ଓ ହାଲେ ଚୁଡ଼ି ମାଗଣା ମିଳିବ । ୧୨ ତୋଳା ଏକ ସଙ୍ଗରେ ନେଲେ—ଗୋଟିଏ ଲକେଟ ଚେନ ଦୁଇ ହାଲ କାନଫୁଲ, ଆଉ ଦଶ ଗୋଟି ... ଫେସନ ମୁଦି ମାଗଣା ବିନା ଡାକ ଖରଚରେ ମିଳିବ । ମାଲ ପସନ୍ଦ ନହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯାଏ । ଜଲଦି ମଗାନ୍ତୁ, ନଚେତ ଆଉ ଏ ସୁବିଧା ଅସିବ ନାହିଁ ।

ମିଳିବାର ଠିକଣା— New Gold Supply Company
HALKA No 22 [D. B.]
AMRITSAR

Digitized by srujanika@gmail.com

Dagaro
Reg. No 04. ORISSA'S MOST POPULAR PORTNIGHTLY 16-5-49

୧୯୪୯ ରେ

ଆପଣଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ

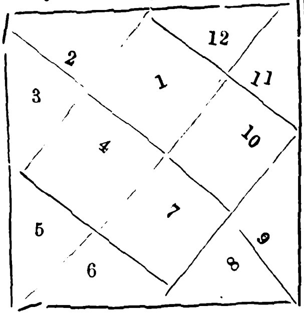

ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ରେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ନାମ ଲେଖି ଅପଣଙ୍କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଅମ୍ଭ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଅମ୍ଭେ ଅପଣଙ୍କୁ ଟ ୧। ମୂଲ୍ୟରେ (ଡାକ ମାସୁଲ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର) ଅପଣଙ୍କର ଆସନ୍ତା ଏକବର୍ଷର ଫଳାଫଳ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଲେଖି ପଠାଇବୁଁ । ଏହିଁରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହାନି, ଚାକିରିରେ ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ବଦଳି, ଚିନ୍ତା, ବିବାହ ସୁଖ ଓ ଶାରୀରିକ ପୀଡ଼ା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଗ୍ରହ ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ବିଧାନ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦିଆ ଯିବ ।

ଥରେମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଅମ୍ଭ ଗଣନା ସିଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ।

ପଣ୍ଡିତ ଦେବ ଦତ୍ତଶାସ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ ଜ୍ୟୋତିଷୀ [ଡି ଡବଲ୍ୟୁ ବି] କର୍ତ୍ତାରପୁର (ଇ: ପି:)

Pt. DEV DUTTA SHASTRI [D. W. B.] Raj Jyotishi
KARTARPUR (E. P.)

୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର

ନକଲକୁ ସାବଧାନ

ଅମୂଲ୍ୟ ପଞ୍ଚଗୁଣୀ ତୈଳ [ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ଼]

ବହୁ ଗୁଣକାରକ, ଭୁବନ ବିଖ୍ୟାତ, ଅସଲ ପଞ୍ଚଗୁଣୀ ତୈଳ, ଗୋଡ଼ଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦରଜ, କଣ୍ଡୁ, କଛା, ପୋଡ଼ାଘାଆ, କାଛୁ, ଖଇଁଚ, ମଚଳା, ବାଗୀ ପ୍ରଭୃତି ୫୭ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ । ଥରେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ବ୍ୟବହାର ବିଧି ଶିଶି ସହିତରେ ଥାଏ । ପଢ଼ିଲେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବୁଝିପାରିବେ । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରୋସ୍ ଟ ୭୫ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଡଜନ୍ ଟ ୭ ।୵, ପ୍ରତି ଶିଶି ଟ ୦ ।୯/ ମନା ଯଦି କେହି ଏହି ଔଷଧକୁ ନକଲ ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଦିଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ୧୦୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ମିଳେ ।

ପତ୍ର ଦେଲେ କାଟଲଗ ପଠାଇ ଦେବୁ ।

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—
ମନସାରାମ କେଦାରମଲ
୧୩୨ ତେଲଙ୍ଗା ବଜାର କଟକ

୧୯୪୯-୫୦ରେ ତୁମର ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ହେବ ?

ଯଦି ଅପଣ ୧୯୪୯—୫୦ ମସିହାରେ ଯେଉଁ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ତାହାର ବିବରଣୀ ଏବଂ ସବୁ ଘଟଣା ଘଟିବାର ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଏକ ଖଣ୍ଡିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ରେ ଅପଣଙ୍କ ପସନ୍ଦରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ଫୁଲର ନାମ ଏବଂ ଲେଖିବା ସମୟ ଏବଂ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ନିଜର ପୁରା ଠିକଣା ଲେଖିକରି ପଠାନ୍ତୁ । ତାହାହେଲେ ଆମେ ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଦ୍ୟା

ସାହାଯ୍ୟରେ ଅପଣଙ୍କ ଆଗାମୀ ବାରମାସର ଭାଗ୍ୟର ଫଳ, ଲାଭ, କେଉଁ କାରବାର ରୋଜଗାର ହେବ, କେଉଁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହେବ, ଚାକିରିରେ ଉନ୍ନତି, ଶାରୀରିକ ମଙ୍ଗଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରୋଗ, ଦେଶ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା, ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୁଅ ଅଥବା କୌଣସି ଅଚିନ୍ତ୍ୟ କାରଣରୁ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କୁଅ ଅଥବା କୌଣସି ଅଚିନ୍ତ୍ୟ କାରଣରୁ ସୁଖ ଅଥବା ଧନଲାଭ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ର ଲେଖା ତାରିଖଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସାଲ ବର୍ଷରେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଘଟିବାର ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି କେବଳ ଟ ୧।୦ ବିନିମୟରେ ଭି: ପି: ଯୋଗେ ପଠାଇ ଦେବୁ । ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା ପଡ଼ିବ । ଖରାପ ଗ୍ରହକୁ ଶାନ୍ତ କରାଇବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଅମେ ଲେଖିଦେବୁ । ଠିକ୍ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି । ଥରେ ନିଶ୍ଚୟ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

THE ROYAL ASTROLOGER THE BENGAL MESMERISM HOUSE (D.W.B.)
HOSHIARPUR.

Printed & Published by G. C. Mohapatra, at the Gopinath Press, Bhadrak. 16 5. 49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ—୨୩ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧।୬।୪୯

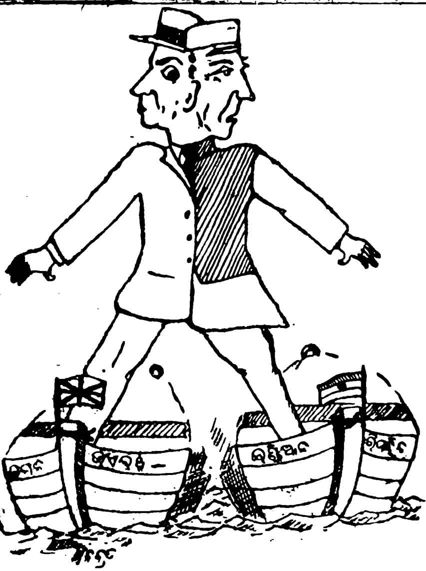

ଦୁଇ ନାଆରେ
ପାଦ ଦେଇ

୪ ଅଣା

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬ ୮
ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩ ୮

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘୋଷଣା ପଢ଼ିବା ଉଚିତ

ଏହା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ମୁଁ ଡାକ୍ତର ବା କବିରାଜ ନୁହେଁ, ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଯେ କି ନିଜ କର୍ମଦୋଷରୁ ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି। ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅଳ୍ପେ ଅଳ୍ପେ ମୋତେ ଦୁର୍ବଳ କରି ପକାଇଲା। ମୁଁ କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ଓ ମୋର ହୃଦ୍‌ସ୍ପନ୍ଦନ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା। ବନ୍ଧୁମାନେ ମୋର ଦୁଃଖର କାରଣ ପଚାରିଲେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କଣ ବା କହନ୍ତି। ଗୁପ୍ତଭାବେ ଅନେକ ଡାକ୍ତର ଓ ହାକିମମାନଙ୍କସହ ପରାମର୍ଶ କଲି, ଔଷଧ ସେବନ କଲି କିନ୍ତୁ ସବୁ ନିଷ୍ଫଳ। ଶେଷରେ ନରକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅପେକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଲି।

ଥରେ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟବଶତଃ ପେଶାବାର ଯାଇଥିଲି। ସୌଭାଗ୍ୟରୁ ଜଣେ ଫକୀରଙ୍କୁ ଭେଟିଲି. ସେ କି ନିଜେ ପ୍ରଥମେ ମୋର ଦୁଃଖିତା ବିଷୟ ପଚାରିବାରୁ ମୁଁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ତାଙ୍କୁ କହିଲି। ସେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ଖାଇବା ଲାଗି ଓ ଗୋଟିଏ ମାଲିସ କରିବା ଲାଗି ଦେଲେ। ତାଙ୍କ ଆଦେଶାନୁଯାୟୀ ମୁଁ ସମସ୍ତ ଚେରମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲି ଓ ନିୟମିତ ଭାବେ ସେବନ କଲି।

ପ୍ରିୟ ପାଠକବୃନ୍ଦ,

ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ ଶପଥ କରି କହୁଛି ଯେ ମୁଁ ଔଷଧ ସେବନର ସପ୍ତମ ଦିନରେ ପୁନର୍ଯୌବନ ଲାଭ କଲି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର "ମାନସିକ ଶକ୍ତି" ଲାଗି ମୁଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି। ସାବଧାନତାସହ ଏହି ଔଷଧ ୨୧ ଦିନ ସେବନ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲେହେଁ ମୁଁ ଅଳ୍ପ କେତେ ମାତ୍ରା ସେବନ କରିବା ପରେ ଫକୀରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଚାଲି ପାରିଲି ନାହିଁ। ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ତିନି ସେର ସର ଦୁଧ ଖାଇ ଜୀର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଲି, ମୋର ଚକ୍ଷୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ଓଷ୍ଠ ଲାଲ ହୋଇଗଲା। ଏବଂ ହୃତ ଶାରୀରିକ ଶକ୍ତି ପୁନଃ ଲାଭ କଲି। ଅବଶିଷ୍ଟ ଔଷଧ କେତେକ ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଦୁଃଖୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଇ ଏହା ଯେ ଏହି ରୋଗ ପକ୍ଷେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଔଷଧ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କଲି।

ମୋର ଦୂରଦର୍ଶୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଉପକାର ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ଏ ରୋଗରେ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓ ବହୁ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହୋଇ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପକାର ଲାଗି ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁଅଛି। ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଔଷଧର ମୂଳ ଦାମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍।

ପୁନର୍ଯୌବନ ବଟିକା ୨୧ ଦିନପାଇଁ ଟ ୫ ୯
ବାହାର ମାଲିସ ଲାଗି ତୈଳ ୨୧ ଦିନ ପାଇଁ ଟ ୫୪

ଏହା ଅଳ୍ପ ଓ ବେଶୀ ବୟସର ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେ କୌଣସି ଋତୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ।
କେବଳ ଲୋକଙ୍କ ଉପକାର ବ୍ୟତୀତ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପନଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ପ୍ରଚାର କରୁନାହିଁ।
ବିଦେଶୀଙ୍କଠାରୁ ମୂଲ୍ୟ ଅଗ୍ରୀମ ନିଆଯାଏ। ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବ।

ଆରୋଗ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ—ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ଯଦି ଏ ଔଷଧ ବିଫଳ ହେବାର ପ୍ରମାଣ ମୋତେ ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ଦେବି। ହଜାର ହଜାର ଡାକ୍ତର ଏହାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି। ଏହା ଶୀଘ୍ର ରକ୍ତରେ ସଂବହିତ ହୋଇପାରେ।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ—ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମାଂସପେଶୀ ଢିଲା ଓ ସ୍ନାୟବିକ ଶକ୍ତି ଦୁର୍ବଳ, ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଏହା ବିଶେଷ ଉପକାରୀ। ଏହା ପରେ ତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରକ୍ତ ଜନ୍ମାଏ।

ଏହା ପରେ ଏହାର ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ପଢ଼ନ୍ତୁ। ଇଂରାଜୀରେ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ।

The Manager. DAR-UL-SHAFA GOLIAN (Regd.) D. B.
BATALA [E. Punjab]

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର　　ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ - ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ୨୩ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧ । ୬ । ୪୯

ଭାରତ ଓ ବ୍ରିଟେନ

ଏକ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ପୁଣି ବ୍ରିଟିଶ ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ରହିଲା । ଏହା ନିଷ୍କ ବନ୍ଧୁତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହା ଯାଉଛି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମଶ୍ରୁବାଲା ଏହାକୁ ଅହିଂସାର ବିଜୟ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନେହେରୁ କହୁଛନ୍ତି ଏହା ଦ୍ୱାରା ଭାରତ ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁତାରେ ବାଧା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ବା ଆଞ୍ଚ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ସମାନ ସମାନ ଶକ୍ତି ଭିତରେ ବନ୍ଧୁତା ଶୋଭନୀୟ ଏବଂ ମଶ୍ରୁବାଲାଙ୍କ ଅହିଂସା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସ୍ପୃହଣୀୟ । କିନ୍ତୁ ଭାରତ କଣ ନିଜକୁ ପ୍ରକୃତରେ ବ୍ରିଟେନର ସମସ୍ତର ଭାବରେ ସ୍ପର୍ଦ୍ଧା କରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ନିଜକୁ ମନେ କରେ ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ପଣ୍ଡିତଜୀ ସ୍ପଷ୍ଟରେ ହାତ ରଖି କହି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ପତ୍ରକାର ସଂଘ

ଭାରତୀୟ ପତ୍ରକାର (journalist) ସଂଘର ଅଧିବେଶନ ସରିଛି । ଏ ଅଧିବେଶନରେ ପତ୍ରକାର ମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଦାବି ଜୟନ୍ତୁ ଦିଗରୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ସୁଖର କଥା । ପତ୍ରକାର ମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବାସ୍ତବିକ ଶିକ୍ଷକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟଠାରୁ ଊଣା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଆଜି ପତ୍ରକାର ମାନଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ଅତି ଲଜ୍ଜାକର ବ୍ୟାପାର । କେବଳ ନୁହେଁ—ସରକାର ନିଜ ଦଳର ପତ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତିତା ପ୍ରକାଶ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚୋଧିକ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲେଣି । ଭାରତୀୟ ପତ୍ରିକାର ସଂଘ କେବଳ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଲାଭ ନାହିଁ — ପ୍ରଭାବ ପକାଇବାର ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ । ଏବଂ ଏହି ପତ୍ରକାର ସଂଘ ଯେପରି କେବଳ ବଡ ବଡ କାଗଜ ମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନକରି ଛୋଟ ଛୋଟ ପତ୍ର ଓ ପତ୍ରକାର ମାନଙ୍କର ସହଯୋଗ ଓ ସମର୍ଥନ ପାଏ ତା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ରାଜବନ୍ଦୀ

ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶରେ ରାଜବନ୍ଦୀ ଶବ୍ଦ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅପବାଦ । ତଥାପି ଅବସ୍ଥାବିଶେଷରେ ସରକାରଙ୍କୁ କେତେକ ପ୍ରତାରଣା ବା ପ୍ରତିବିଧାନ ମୂଳକ ଅସ୍ୱାଭାବିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଦେଶ ତାକୁ ସହ୍ୟ କରେ । କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳର ରାଷ୍ଟ୍ରବିରୋଧୀ କ୍ରିୟାକୁ ସଂଯତ କରିବା ପାଇଁ ଦଳସ୍ଥ ନେତୃ ବର୍ଗଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଜନସାଧାରଣ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଅର୍ଥ ଦୋଷି ଶାସ୍ତି ବା ପ୍ରତିହିଂସା ମୂଳକ ବ୍ୟବହାର ନୁହେଁ । ଯେଉଁଠି ସରକାର ରାଜବନ୍ଦୀ ମାନଙ୍କୁ ଜେଲଖାନାରେ ରଖି ଅତ୍ୟାଚାର କରେ ସେଠି ସ୍ୱାଧୀନତା କେବଳ ପ୍ରହସନ । ଏବଂ ସେପରି ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ଯେଉଁ ଦେଶର ଲୋକେ ସହ୍ୟ କରନ୍ତି ସେ ଲୋକେ ଗୋଲାମ ଠାରୁ ବଳିହିନ ।

କଟକ ଜେଲରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବନ୍ଦୀମାନେ ଅନଶନ କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଶୁଣାଯାଏ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ନିର୍ମମ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବଳ ସରକାର ଯେ ଦାୟୀ ତା ନୁହେଁ — ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଉଚ୍ଚପଦ ଓ ଉଚ୍ଚ ଅଧିକାରୀ କେତେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ କାଗଜ 'ଚୁପ୍ ଚାପ୍' ନୀତି ଧରିଛନ୍ତି । ଏହା ଜାତୀୟ ଚରିତ୍ରର କଳଙ୍କ । ଏଣୁ ନୀଳୁ, ଗୋଷ୍ଠମୋହନ ବଣଓ ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଦେଶପ୍ରିୟ ହେବାର ଗର୍ବ ରଖେ ସେ ଦେଶ ତଥା ଉଣା ଯାଉ ।

ଏଠା ରାଜବନ୍ଦୀ ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଏକ ବକ୍ତବ୍ୟ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦାବି କରୁଛୁ ।

କଳଙ୍କିତ ରାଜନୀତି

ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେମାସ ପୂର୍ବେ ଆମେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲୁ । ରାଜନୀତିରୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସରକାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପର ଦୁର୍ନୀତି ଦୂର କରିବା ନିତାନ୍ତ ଉଚିତ ବୋଲି ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ନଥିପତ୍ର ସହିତ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ଏପରିକି ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ଅସନ୍ଦିଗ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ସେ କହିବାକୁ ସାହସ କଲେ । ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର 'ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ'ର ଗୀତା ଜାଣନ୍ତି କରନ୍ତି ଏବେ ଜାଣୁନାହିଁ; କାରଣ ଏ ଦେଶରେ କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରୀ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ, ଭିକ୍ଷା ବା ଦୟା ପାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ଘୁଷ ଅର୍ଥ ଯଦି ଦଖଲ ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର 'ସମସ୍ତ ଜୀବନ' ବୋଲି ଧରାଗଲେ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେତେ ସନ୍ଦେହ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଉଠେ, ସେଥିପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ବାହାରେ ଜବାବ ଦେବାର ପାଇଁ କି ନା ତାହା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବୁଝାଉବେ । ଏବେ ଏହି ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଭିତରେ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅନର୍ଥ ଘଟୁଥିବାର ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା ତଥ୍ୟ ଲିପିରୁ ଦେଲେ । ସତ୍ୟ ଯେଉଁ ବାକ୍ୟ ଜନମତରେ ପ୍ରକାଶ ଅଧିକାର ଅଛିଲେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିରପେକ୍ଷରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ରକ୍ଷା କରିବା

(୪ର୍ଥ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାନା ନାନା

‘ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ—ପତ୍ରିକାର ନାମ !

…ହିନ୍ଦୁ—ଙ୍କର ବି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ !

ଜନମତ—ସଂବାଦ ପତ୍ରର ନାମ ।

…ଜନମତ ତ ହେଲା ମାତ…

ଅଧିନାୟକ—ସାପ୍ତାହିକ

…ତାହାର “ସଂଧାନେ ?”

\+ ÷ +

ଝଙ୍କାର—ମହତାବଙ୍କ ମାସିକ

…ହରିନାମ ଶୁଣେ ଝଙ୍କାର
ଜୟ ଜୟ ତାର ଝଙ୍କାର

ସୂତା କାଟିଲେ ଲୁଗା ଅଭାବ ଯିବ—ମହତାବ

…ମେଳର ବଜାରର ଲୁଗା କି ଯେ ଯିବ ।

ପଣ୍ଡିତ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ—ସଂବାଦ ପତ୍ରର ଉପାଧି ।

…କେଉଁ ଅର୍ଥେ ?

ମାନ୍ୟବର ଜାନକଗୋଙ୍କୁ ସୁନ୍ଦର ଗଡ଼ରେ ବିରାଟ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା—ସଂବାଦ

…ସୁନ୍ଦର ଦେଖି !

\+ +

ଶାନ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ଅଗ୍ରଗତିର ପଥରେ ଧାଇଁ ଭାରତ କମନ ୱେଲଥରେ ଯୋଗ ଦେଲା—ନେହେରୁ ।

—କଳାଭ୍ରମରଙ୍କୁ ଜଣି ଜାଳମାରେ ଦେଶ—ମୃଗତୃଷ୍ଣା ଜଳ

ଯେଉଁ କମନ ୱେଲଥର ଅନେକ ସଭ୍ୟ ଭାରତକୁ ଛୋଟ ଆଖିରେ ଦେଖନ୍ତି ଭାରତ ତା ଭିତରେ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ—ଶିବନଲାଲ

…ଛୋଟ ଆଖିରେ ବଡ଼ ଦିଶେ ଯେ ।

\+ × +

ଭାରତର ନେତା ବୁଝନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ଦେଶ ଏକା ରହି ନ ପାରେ—ନେହେରୁ

…କିନ୍ତୁ ଏଠି ନେତା ଏକା ରହି ପାରନ୍ତି ।

\+ + ÷

ମୁଁ କହୁ ନାହିଁ ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଘୁଷ ଖାଉଛନ୍ତି—ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ।

…ଦେଖୁଛନ୍ତି ସିନା !

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାଶ୍ମୀର—ଏକ ମନମୁଗ୍ଧକର କଳ୍ପନା ମାତ୍ର—କାରଣ ତାହା ନିରର୍ଥକ—ଅବାସ୍ତବ—

…କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥପାଇଁ ତ କାଶ୍ମୀର ଲଢ଼େଇ !

\+ +

ନୀଳମଣି ସେନାପତି ଚିଫ୍ ସେକ୍ରେଟେରୀ ହେଲେ—ସଂବାଦ

…କରମୀ ପତି ହେଲେ ।

÷ × ÷

“ମୁଁ ଦର କଷି ଜାଣେ ନାହିଁ—ବଜାର ଯିବା ଅଭ୍ୟାସ ମୋର ନାହିଁ ।”—ନେହେରୁ ।

—ବଜାରକୁ ନ ଯାନ୍ତୁ ତେବେ !

“ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା କରିବାରେ, ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳତାକୁ ରୋଧ କରିବାରେ, ନାଗରି[illegible]ଧୀନ ବୁଦ୍ଧିରେ ଆପେ ସବୁବେଳେ ସରକାରଙ୍କ ପଛରେ ଥିବ ।”—ପତ୍ରକାର ସମ୍ମେଳନ ପଞ୍ଚପତି ଶ୍ରୀ ନବାୟନ

…ସରକାରଙ୍କ ପଛେ ରହିଲେ ଅଛି କଣ ?

ମୁଁ ସ୍କୁଲ କିମ୍ବା କଲେଜରେ ପଢ଼ିନାହିଁ ।—ଅଚାଦ

…ହିପ୍ ହିପ୍ ହୁର୍ରେ ।

\+ + ÷

‘ଭାରତ ବାସ୍ତବିକ ସ୍ୱାଧୀନ’—ରାଜକୃଷ୍ଣ ରାଘବନ୍

…ଇଂଲଣ୍ଡଙ୍କ ଭାବରେ ପରାଧୀନ ?

÷ × ÷

କଲିକତାରେ ମହିଳା ପୁଲିସ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ—ସଂବାଦ

…ମହିଳା ନ ପଡ଼ିଲେ ରକ୍ଷା ।

× ÷ ×

[illegible]ନବ ଉତ୍କଳର ପୁନର୍ଜନ୍ମ ହେଲାଣି—କାଳିଦାସ ନାଗ

…ମହତାବଙ୍କର ଅବୈଧ ନୁହେଁ ତ !

× ÷ ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ଅବୈତନିକ ହୋଇଛି ଏ ସବୁ ମହତାବଙ୍କର କୃତିତ୍ୱ—ନାଗ

…ମହତାବ ଭଲପାଠ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି ନାଗଙ୍କୁ—ମିଥ୍ୟାର କଙ୍କାଳରେ ଓଡ଼ିଶା [illegible] ଅଛି ।

÷ +

(ସଂପାଦକୀୟ କଲମ)

[illegible] କଲେ । [illegible] ଯୋଗ ମିଥ୍ୟା ହେବେ [illegible] ; ଏପରି ସନ୍ଦେହ ଯେ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ [illegible] ପ୍ରତିବାଦ କରୁନାହାନ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ମନରୁ ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରିବା [illegible] ହେଉ ନାହାନ୍ତି ?

[illegible] ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ [illegible] ସମାଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ତାହା କେବଳ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ [illegible] । କିନ୍ତୁ [illegible] ନାହିଁ । [illegible] କଂଗ୍ରେସ [illegible] କଂଗ୍ରେସ ଲୋକ [illegible] ନ ହେବା ଉଚିତ । ଏହି [illegible] କଂଗ୍ରେସ [illegible] ଅର୍ଥରେ [illegible] । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ [illegible]

[illegible] ନାହାନ୍ତି । ସେ ଏକ ଦିନର [illegible] ସମର୍ଥନ କରି କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ [illegible] ପ୍ରତିଷ୍ଠା [illegible] । [illegible] ସୁଦ୍ଧା କଂଗ୍ରେସରେ ଥିବେ [illegible] ନ କରିବାର [illegible] ସେ ଉଚିତ । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ [illegible] କଂଗ୍ରେସ [illegible] ହେବା ଉଚିତ [illegible] ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତାଙ୍କର ଶେଷ [illegible] ଦେଇଥିଲେ [illegible] ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ [illegible] ସମ୍ପ୍ରଦାୟର [illegible] ରାମରାଜ୍ୟ [illegible] କଂଗ୍ରେସ [illegible] ଏବଂ [illegible] କରୁଛନ୍ତି । [illegible] ମହାତ୍ମା [illegible] ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାହା [illegible] ନାହିଁ ।

ପୁରସ୍କାର ୧୦୦୦ଟଙ୍କା
କୋପା ରକ୍ତର
ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ
ସର୍ବପ୍ରକାର କୁଷ୍ଠ
ଧଳା କୁଷ୍ଠ, ମେହ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ଦିବ୍ୟ ଔଷଧ
[illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆମ ଦେଶ [illegible] କେତେ ବେପାରୀଙ୍କ ବାବରେ [illegible] ସେଦିନ ଭିତ୍ତିରେ [illegible] ଯୋଗ ଦେଇ [illegible]—ଏବଂ ନାମ ବଦଳାଇ ଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଲବଣୀ ନବୀନ ହୋଇ ଯାଇଛି। [illegible] ଅଧିକାଂଶ ଉପରେ ପର ଲାଗୁଛି। ଆମର ମଧ୍ୟ ମତ ଯେ ନାମ ଅନୁବାଦ [illegible] ଖାଲି ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ—[illegible], ଅନୁକରଣ, [illegible], [illegible] ରହିଯାଇଛି। ନାମ ନଥିଲେ [illegible] ଚିହ୍ନିବ କିଏ !

× + +

ଜଣେ ଉଗର ପାଠକ ପଚାରିଛନ୍ତି କି ଭାରତର ପ୍ରାୟ ସବୁ ପ୍ରଦେଶରେ ଗୋଟାକୁ ଗୋଟା ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଥିବା ବେଳେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଯେପରି ଦୃଢ଼ ଓ ସ୍ଥିର ହୋଇ କାମ କରୁଛି ତାହା ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଶାନ୍ତି ପ୍ରିୟତା ଓ ନିୟମାନୁବର୍ତ୍ତିତା ଯୋଗୁ, ନା ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ଯୋଗ୍ୟତା ହେତୁ ?

ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ବାଲୁଆ ସଭାରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇ ସ୍ଥିର ହେଲାକି—କୃଷ୍ଣହି ଏକା ପୁରୁଷ ଓ ବାକି ସମସ୍ତେ ପ୍ରକୃତ ଅଥବା ନାରୀ ବୋଲି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି ! ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକା ପୁରୁଷ ହରେକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆସନ ଟଳାଇବାକୁ କେଉଁ ନାରୀ ଅବା ମନ ବଳାଇବ

\+ × ÷

ଖବର ମିଳିଛି, ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶରେ ଜଣେ [illegible] କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ସୀତାରାମ ଅନ୍ନ ଖାଇବାକୁ ନପାଇ ଓ ମିଲ କପଡ଼ାକୁ ଛୁଇଁ ନପାରି ଦୁଃଖରେ, ହତାଶାରେ ଦଉଡ଼ି ଲଗାଇ ମରି ଯାଇଛି। ଅଜି କାଲିକା ବଜାରରେ ଅଉ କେଉଁ ମଣ୍ଟୁ ନମ୍ବରୁ କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ଜଣେ ଖାଦ୍ୟାଭାବରେ ମରିବା ଗୋଟାଏ ତାଜୁବ ବ୍ୟାପାର। ଲୋକଙ୍କ [illegible] ହିଡ଼ି, ଟୁଡ଼ିକୁ, ଢୋକା। ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦଣ୍ଡରେ ଗୋଡ଼ାଇ, ବେପାରୀ ଓ ହାକିମଙ୍କ ଉପରେ ଲଲକାରି କରି, ଗାଁରେ ଟାଙ୍ଗି ଗୁଣ୍ଡା ଉଠାଇ, ମାଲ ମକଦମାରେ କାରପଟଦାରୀ କରି ଅଥବା ଏମିତି ଅନେକ ସୁବିଧା ଜନକ ଉପାୟରେ ତ ସେ ଅପଣା କୁଟୁମ୍ବ ପୋଷିବା ଦୂରେ ଥାଉ ଶଏ ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ପୋଷି ଜମି ବାଡ଼ି କରି, ଟଙ୍କା ଜମାଇ ଦୋମହଲା କୋଠା ବାନ୍ଧିଲେ ପାରି ଥାଆନ୍ତା। ଏତିକି ବୁଦ୍ଧି ଯାହାର ନାହିଁ ସେ କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ଓ ଏଭଳି ଲୋକର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ।

\+ ÷ ×

ଜଣେ ଛାତ୍ର ଲେଖିଛନ୍ତି:—

"ସେଦିନ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଛାତ୍ର କଂଗ୍ରେସ ସଭାରେ ମହତାବଜୀ ଭାଷଣ ଦେଇ କହିଲେ କି ଛାତ୍ରମାନେ କେବଳ ପାଠ ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ଚରିତ୍ର ଗଢ଼ନ୍ତୁ—ରାଜନୀତିରେ ପଶିବା ଛାତ୍ରଙ୍କର ଉଚିତ ନୁହେଁ। ଅମେ ଜାଣିଛୁ ମହତାବଜୀ ନିଜେ ରାଜନୀତିରେ ପଶି ପାଠ ପଢ଼ା ଛାଡ଼ିଥିଲେ ଏବଂ ପାଠଛାଡ଼ି ରାଜନୀତି କାମ କରିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଡାକ ଦେଇଥିଲେ। ଅଜି ସେ ଏପରି ଓଲଟା କଥା କାହିଁକି କହୁଛନ୍ତି ଅପଣ କହି ପାରିବେ କି ?"

ଆମେ ଏଥିର ଏହି ଉତ୍ତର ଦେଉଛୁ କି—ମହତାବଜୀ ଯେତେବେଳେ ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ ରାଜନୀତି ଧରିଥିଲେ ଓ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ରାଜନୀତିରେ ପଶିବା ପାଇଁ ଡାକ ଦେଉଥିଲେ ସେ ବେଳ ଥିଲା ନଆରା, ଦେଶ ଥିଲା ପରାଧୀନ। ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ରହିବେ କେବଳ ଜଣେ। ସେଇ ଜଣକ ଏକା କରିବେ ରାଜନୀତି ! ମହତାବ ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ ରାଜନୀତି କରିଥିଲେ ବୋଲି ତ ଆଜି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ। ସବୁ ଛାତ୍ର ଯଦି ରାଜନୀତି କରନ୍ତି ତେବେ କିରାଣୀ, ମାଷ୍ଟର, ଅମଲା ହେବ କିଏ ? ପୁଣି ରାଜନୀତି କଲେ ସମସ୍ତେ ଯଦି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାକୁ ବସନ୍ତି ତେବେ ଯେଉଁ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଲାଗିବ ତହିଁରେ ଦେଶର ବଡ଼ ଅନିଷ୍ଟ। ଏଥିପାଇଁ ମହତାବ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି, ତାହା ଖୁବ ଉଚିତ କହୁଛନ୍ତି ଓ କଥାଟା ମଧ୍ୟ ଖାଣ୍ଟି।

\+ ÷ ×

କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଶ୍ରୀ ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସ କଂଗ୍ରେସ ଭିତରର ଅନୀତି, ଦୁର୍ନୀତି, ଦୁର୍ନୀତିସହ ନପାରି ଏକା [illegible] ନୁହେଁ, କଂଗ୍ରେସ ଦଳରୁ ମଧ୍ୟ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଦେଲେ। ସାରଙ୍ଗଧରଙ୍କ ନୂଆ [illegible] କଂଗ୍ରେସ ସମ୍ପାଦକ ଗଦାଧର ତାଙ୍କ ଗଦାଧର ପାହାରେ ବସିଛନ୍ତି ଭୂତ ଦାଣ୍ଡିବନ୍ତ ସାରଙ୍ଗ ଶରରେ। ସେ ଦେଖାଉଛନ୍ତି [illegible] ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସଭାରେ ସ୍ଥାନ ନପାଇ ଥିବାରୁ କିମ୍ବା ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ନପାରିବାରୁ ସାରଙ୍ଗଧର ବାବୁ ଅପ୍‌ଶୋଷରେ କଂଗ୍ରେସ ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି। ବାଣ୍ଡ ଶରକୁ ଗଦା ପାହାର କେତେ ବାଟ ଯାଉଛି ଦେଖିବାକୁ ସାଧ ରହିଲା।

\+ × ÷

ଶ୍ରୀ ଗଣପତି ନାମକ ଜଣେ [illegible] ଭାରତୀୟ ଯୁବକ ମାଳୟରେ ଜନନେତା ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ଠାରୁ ପିସ୍ତଲ କାର୍ତ୍ତୁସ ବାହାରିବା ଅପରାଧରେ ତାଙ୍କୁ ଫାଶି ହୁକୁମ ହେଲା। ଏ ଦଣ୍ଡ ମାଫ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ବହୁତ [illegible] ସରକାରଙ୍କୁ ଦୁହାବୋଲ କଲେ। କିନ୍ତୁ ଲଣ୍ଡନରେ ଯେଉଁ ବେଳେ ଅଟଲି ନେହରୁଙ୍କର କୋଳାକୋଳି ଗଳାକଣ୍ଠି ଲାଗିଛି, ସେହି ବେଳେ ଏଣେ ମାଳୟରେ ଗଣପତି ଫାଶି କାଠରେ ଝୁଲିଲେ। ବ୍ରିଟିଶ ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀରେ ଭାରତ ରହିବାର ଏଇଟା ହେଲା ପ୍ରଥମ ଇନାମ। ଏହା ପରେ ଭାରତ ସରକାର ପୁଣି ବ୍ରିଟିଶ ପାଖରେ ଏଥିର 'ପ୍ରବଳ ପ୍ରତିବାଦ' କରିଛନ୍ତି। ପ୍ରତିବାଦ ଯେତେ ପ୍ରବଳ, ସେତେ [illegible], ଯେତେ ଦାନ୍ତଚିପା ସେତେ ଉପକାର ଯେତେ [illegible], ସେତେ [illegible] ହେଉ।

ପଛକେ ଗଣେଷ ତ ଅଙ୍କ ଲଗିବେ ନାହିଁ । ଏ ଭୁଲ୍‌ଟା ଲୋକଙ୍କ ଦେଖା ଫରୁଆଦର ଫଳ କଣ ? ବଙ୍ଗଳାରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରବାଦ ଅଛି— "ଗୋରୁ ପଖଲେ ବୁଡ଼ିବାକୁ ।"

\+ + +

ଜବାହାରଲାଲଙ୍କ ଲୋକ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ନୂଆ ବର୍ଷର ମାସ ଭିତରେ ଭାରତ ଭାଗକୁ "ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର" ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବ । ମୁହଁରେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ କିଛି ଗୁଡ଼ର ଖରଚ ହୁଏ ନାହିଁ । ବରଂ ନେହରୁ ଦକ୍ଷତା । ତେବେ ଏଣେ ହେଉ କରିବାର ଅର୍ଥଟା କଣ ?

ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ହେଉ ବା ଯାହା ହେଉ ଭାରତ ଯେ 'ବଳ' ଛାଡ଼ପାରିବ ତାହା ଅସମ୍ଭବ । ବ୍ରିଟିଶ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ରହି ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଜାକୁ ମାନିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା-ପରେ ଆମର ବଡ଼ କର୍ତ୍ତା ହୋଇ ରହିବେ 'ରଜ ଗୋପାଳ ଅଚାରୀ' । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ର ମୁଣ୍ଡରେ ବି ସେହି "ଅଗରପଡ଼ା ରାଜା !"

\+ × +

ପାକିସ୍ଥାନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଲିଆକତ ଅଲି ସାହେବ ବିଲାତରେ କହିଅଛନ୍ତି କି ପାକିସ୍ଥାନର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଭାରତଠାରୁ ଅଧିକ Sound ଅର୍ଥାତ୍ ଦୃଢ଼ । କିଏ ନ ଜାଣେ ଯେ ପାକିସ୍ଥାନରେ Sound ସବୁଦିନେ ଭାରତ ଠାରୁ ବହୁତ ବେଶି । Sound ବଳରେ ତ ପାକିସ୍ଥାନର ସୃଷ୍ଟି ! କଥାରେ ଅଛି—Empty vessal sounds much

÷ × +

ଯୁରୋପ, ଆମେରିକାରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ହୋଟେଲ ମାନ ଅଛି ଯାହା ଭୋଗ ବିଳାସର ମାପରେ ଇନ୍ଦ୍ରପୁରକୁ ବଳି ଯାଇଛି । ଅମୃତ, ଅପ୍ସରା, ନନ୍ଦନକାନନ, ସୁଧର୍ମା ସଭା, ସବୁ ଏକଜୁ ଅନେକ ସରସ ।

ଭାରତ ସବୁ ବିଷୟରେ ସଭ୍ୟ ଦେଶ ମାନଙ୍କ ସମକକ୍ଷ ହୋଇ ଗଲାଣି—ଏକା ଏହିପରି ହୋଟେଲ ନଥିବାରୁ ଦୁନିଆ ଆଗରେ ଭାରତର ଇଜ୍ଜତ୍ ଗଣା ପଡ଼ ଯାଉଛି । ତେଣୁ ହୋଟେଲମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଭାରତ-ସରକାର ନଟଖଷ୍ଟ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଗୋଟାଏ ସେ ଧରଣ ହୋଟେଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଠିକ କରିଛନ୍ତି । ପଣ୍ଡିତ ଜବାହାରଲାଲ ନେହେରୁ ଲେଉଟି ଆସିବା ପରେ କଥାଟା ଜୋର ସୋରରେ ଉଠିଛି ।

ଆମେ କହୁ—ଶୁଭସ୍ୟ ଶୀଘ୍ରମ୍ । ନମରି ମଧ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗଲାଭ କରିବାର ସୁବିଧା ହୋଇଗଲା ଆମର ।

\+ + +

"ଛିନ ମୁଣ୍ଡିଆ" ବୋଲି ଆମ ଭାଷାରେ ଗୋଟାଏ କଥା ଅଛି, ଯାହାର ଅର୍ଥ କାହାରିକୁ ଅଜଣା ନାହିଁ । ଛିନମୁଣ୍ଡିଆ ହେଲେ କୌଣସି କାମ ମୁଣ୍ଡ ଲାଗେ ନାହିଁ । ମହିରୁ ଫସର ଫାଟି ଝଡ଼ିଯାଏ । ସେଥିପାଇଁ ଆମ ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣରେ କୌଣସି ଦେବତାଙ୍କୁ ଛିନ ମୁଣ୍ଡିଆ କରି ହୋଇ ନାହିଁ । ଶିବ ପାଞ୍ଚ, ବ୍ରହ୍ମା ଚାରି, କାର୍ତ୍ତିକେୟ ଛଅ ମୁଣ୍ଡିଆ ହୋଇ-ଛନ୍ତି । ଛିନ ଅଙ୍ଗ ପଛକେ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ମୁଣ୍ଡ ଛିନ ହୋଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଆମ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଏଇଥିଶି ଛିନ ମୁଣ୍ଡିଆ ।

ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜବାହାରଲାଲଙ୍କ ଏକ ମୁଣ୍ଡ, ଲାଟ ସାହେବଙ୍କ ଦୁସରା ମୁଣ୍ଡ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଟ୍ଟାଭି ତେସରା ମୁଣ୍ଡ । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ଜବାହାରଲାଲ ଛଡ଼ା ବାକି ଦୁଇମୁଣ୍ଡ ନଷ୍ଟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡର ସ୍ୱମାନତ !

\+ × ÷

ରଜା ଜମିଦାର ମାନେ କାଳ କାଳ ଧରି ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଯେଉଁ ଜୁଲମ କରି ଆସିଥିଲେ ତାହା 'ଯେପରି ଏବେ ଓଲଟିଛି ସେହିପରି ମାଷ୍ଟର ବା ଅଧ୍ୟାପକ ଗଣ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଯେଉଁ ମାଡ଼ ଛାଟ ଚିରକାଳ ଦେଇଥିଲେ ତାହାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଦେଇଛି । ଛାତ୍ରମାନେ ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ମାଡ଼ ଦେବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେଣି । ଏଥିରେ ଦୁଃଖ କରିବାର ବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ଏହା ନବେଲ ଯୁଗଧର୍ମ

ଦେଶରେ ଏହିପରି ଗୁଡ଼ାଏ ଘଟଣା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି । ଏବେ ପୁଣି କୋରାପୁଟ କଲେଜରେ ଗୋଟାଏ ହୋଇଛି । ମାଷ୍ଟର ବିଚାରର ପ୍ରାଣଟା ଯେ ରହି ଯାଇଛି ଏତିକି ଭାଗ୍ୟର କଥା । ନଅଣ୍ଡିଆ ଦଣ୍ଡମା ପାଇ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ପୁରୁନାହିଁ । ତେଣେ ପୁଣି ନର୍ଭାଉଥ ମାଡ଼ । ଆମେ କହୁଁ ଏ ସ୍ୱାଧୀନ ଯୁଗରେ ପିଲାଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ବୃଥା ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନକରି ମାଷ୍ଟର ମାନେ ସିଧା ସାହାଣ ମେଲ କରିଦିଅନ୍ତୁ । ଅଜ୍‌ଶରୀର ଖାଇ ବୃତ୍ତି କସରତ ଶିଖନ୍ତୁ ।

÷ + +

ନୂଆ ରାଜ ଭାରତୀୟ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରରେ ସମସ୍ତେ ସ୍ୱାଧୀନ ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଝା ହାଡ଼କୁ ସେଝା ଚଢ଼ଉ ଥା । ଏଠି ଗୋରୁ ନିଜ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ଗୋରୁବାଡ଼ି ଚରେ, ମୁନାଫା ଖୋର ମୁନାଫା ଖାଏ, ହାକିମ ଅମଲା କଳାପୋଡ଼ି କରନ୍ତି, କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ସବୁ ପ୍ରକାରରେ ଲାଭ ମାରନ୍ତି । କାହାରିକୁ କାହାର ବାଧା ଦବାର ଅଧିକାର କାହାରି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ସ୍ୱାଧୀନ ।

ଏକା ଛାତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ କପି କରି ପାଶ କରିବାକୁ ଗଲେ ତହିଁରେ ବହୁତ ବାଧାବିଘ୍ନ ଦେଖା ହୋଇଛି । ଏହି ନାଗରିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ହାତଦେଇ ଗାର୍ଡ଼ ଓ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଜନ୍ମଗତ ଦାବୀକୁ ଉପେକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି । ଛାତ୍ର ଆଉ କେତେ ସହିବେ ! ଦେଶର ନାନା ସ୍ଥାନର ଏହାର କୁଫଳ ଦେଖା ଗଲାଣି ଗାର୍ଡ଼ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟମ ବର୍ଷିବାରେ । ସରକାର ଏଣିକି ବିନା ପରୀକ୍ଷାରେ ପାଶ କରାଇ ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ବା ପରୀକ୍ଷା କଲେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ କପି କରିବାର ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏଥିପାଇଁ ଅଧିକା ଫିସ ଦେବାକୁ କାହାରି ଆପତ୍ତି ରହିବ ନାହିଁ ।

÷ + ÷

କଟକ ଜେଲରେ ଥିବା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବନ୍ଦୀ ମାନେ ଷ୍ଟ୍ରାଇକ କରି ଅନଶନ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଖବର ମିଳିଛି । ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ଯେ କରେ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଷ୍ଟ୍ରାଇକ ଖାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଉଚିତ । ବନ୍ଧୁ ଯେତେବେଳେ ଶାସକ ହୁଏ, ତା ଶାସନଠାରୁ ପାଇଥିବା ଉତ୍ପୀଡ଼ନ ଉପରେ ସୁଧ ଅସଲ କରି ସୁଝାଇ ନିଏ । କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ଦିନେତ ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ । ଆଜି ଶାସକ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେହିପରି ସାଥୀ ମାନଙ୍କର ଯେବେ ଶାସକ ହେବାର ପାଳି ପଡ଼ିବ ସେ ତାଙ୍କି ଦାଉ ସୁଝାଇବେ । ଏଥିପାଇଁ ସର୍ବହରା ସାଥୀଙ୍କର ବ୍ୟସ୍ତ ହବାର କିଛି ନାହିଁ ।

\+ + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

(ବ୍ୟବସାୟୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପାଣିଙ୍କ ଅଫିସ— ସିଗାରେଟ୍ ଖାଇ ଖାଇ ମନ ମଜଗୁଲ ଭାବରେ ଫାଇଲ ଦେଖା ଚାଲିଛି—ନମସ୍କାର ସହ ମେନେଜରଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ।)

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପାଣି—ଆସନ୍ତୁ । ହଁ, ମେନେଜର ବାବୁ ! ସେ କଥାଟା ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆ ଯାଇଛି ?

ମେନେଜର—(ବସିବା ପରେ ଟିକିଏ ସତର୍କତା ସହ ଚାରିଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ ନେଇ) Black ରେ ଚଳାଇବା କଥା ?

ପା—ନାହିଁ ମ । ସେ ତ ପୁରୁଣା କଥା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଇ ଅନକାପଲ୍ଲୀ ଗୁଡ଼ କଥା ପଚାରୁଛି ।

ମେ—ସେଥିରୁ ତ ଠିକ୍ ହୋଇ ଯାଇଛି ତେବେ ଆପଣ ଯେମିତି କହୁଥିଲେ ଠିକ୍ ସେମିତି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । Plan ଟା ଟିକିଏ ବଦଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ପରଦା ଉହାଡ଼େ

ପା—କ'ଣ ବଦଳିଲା ? [Calling Bell ରେ ହାତ ଦେବାରୁ ଦରବାନ ଆସିଲା—ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି] ଦେଖୋ କୋଇ ଗେଟ୍‌କେ ଇସ୍‌ପାର ହୋନେକେ ପହଲେ ଇଶାରା ଦେନା ।

ଦରବାନ—ଜୀ ହୁଜୁର୍ । (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ମେ—S. M. ଏକାକୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଜଣେ ପୋଲିସ ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ହେଲା ।

ପା—(ଚଷମା ଖୋଲି ରଖି ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତରେ ଶୁଣିବା) ଅଚ୍ଛା ମୂଳରୁ କହି ଯାଆନ୍ତୁ । କଥାଟା ଅଲୌକିକ ହୋଇ ଯାଉଛି ।

ମେ—ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଯେତେ ବେପାରୀ ଗୁଡ଼ ମଗାଉଛନ୍ତି—ସମସ୍ତଙ୍କ ଗୁଡ଼ ଗୋଟିଏ ମାଲ ଗାଡ଼ିରେ ଆସିବାର ଯୋଗାଡ଼ କରି ଯାଇଛି । ଆପଣଙ୍କ Plan ର ଏଇ ମୂଳ ଗତିକୁ ପୂରା ପୂରି ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିଛି । ଏଥିପାଇଁ ସେଠାକାର ଷ୍ଟେସନ ମାଷ୍ଟର ଆମର ପରମ ସହାୟକ ହୋଇଛନ୍ତି ଆଉ ମଧ୍ୟ—

ପା—ତାହେଲେ ତ କାମ ଫତେ । ଆଉ ଦରକାର କଣ ?

ମେ—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଆମକୁ ଆହୁରି ଟିକେ ଆଗେଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମାଲ ଷ୍ଟକ୍ ଏବଂ କାଗଜ ପତ୍ର ଠିକ୍ ଠିକ୍ କରି ଯାଞ୍ଚ୍ କରିଛି । ଦେଖିଲି ଯେ ଆମର ଯାହା ଗୁଡ଼ ଅଛି, ସେଥିରେ ଆମେ Whole district କୁ ଛ ସାତ ମାସ ସମ୍ଭାଳି ନେଇ ପାରିବା । ତେଣୁ ପନ୍ଦର କୋଡ଼ିଏ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯଦି ବାହାର ଆମଦାନୀ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ—ତେବେ ଆମ ଷ୍ଟକ୍ Black ରେ ଛାଡ଼ି ଦେବା । ଦୁଇ ଗୁଣ ବା ତିନିଗୁଣ ଦାମରେ ନିରାପଦରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆ ଯାଇପାରେ ।

ପା—ବେଶ୍ । ଛ ସାତଦିନ ତେଣୁ ଚଳିବାଟା S. M. ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇ ଯିବ ! ଆଉ ଛ ସାତ ଦିନ ?

ମେ—ସେ ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଗୁଇନ୍ଦା ବିଭାଗ ସେଇ କାମ ତକ ବୁଲେଇ ଦେବେ । କେତେକ ଆପତ୍ତି ଜନକ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଚାଲାଣ ହେଉଛି ବୋଲି ରିପୋର୍ଟ ହେବ । ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ ସର୍ଚ୍ଚ କରିବାରେ ଟିକେ ବିଳମ୍ବ କରିବେ ।

ପା—ଯଦି ସର୍ଚ୍ଚରେ କିଛି ନ ମିଳେ—ତେବେ କରିବ C. I. D. ;

ମେ—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା—ତା ବି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇଛି । ସବୁରୁ ସତ ସେ ଗାଡ଼ିରେ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ସ ଭିତରୁ କେତେକ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ବାହାରିବ । ଏଠିକାର ଜଣେ ପ୍ରତିପତ୍ତିଶାଳୀ ଲୋକଙ୍କ ନାମରେ ସେ ପାର୍ଶଲଟି କେହି ଅଜ୍ଞାତ ଦାତା ପଠାଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ିବ । ଆଉ ଆମ ଏଠିକାର ସରକାରୀ ବଡ଼ ପାହିଆର ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ଚାହାନ୍ତି ଯେ ସେ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ବଦ୍‌ନାମ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତୁ ।

ପା—ସେ କିଏ ? ସେଇ 'କଲ୍ପତରୁ' ସମ୍ପାଦକ କି ?

ମେ—ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଏ ହୋଇ ପାରେ ? ଏଥି ଯୋଗୁଁ ଆମ ଯୋଗାଡ଼ ଚାରିଆଡ଼େ ସତର୍କ । ଉପର ପାହିଆର କେତେକଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତ ହେଉଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ । ତେଣୁ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଏଜେଣ୍ଟ—ଯଥେଷ୍ଟ ଲାଭବାନ୍ ହୋଇଥାନ୍ତି !

[ହାସ୍ୟରୋଳ ସୃଷ୍ଟିକର]

ପା—(ହାତ ଘଡ଼ିକୁ ଅନାଇଁ Calling Bell ରେ ହାତ ଦେବାରୁ ଦରବାନ ହାଜର ।) ନୌକର ଗୟା [କହି ଇଶାରାରେ କିଛି ଆଣିବା ପାଇଁ କହିବା । ଦରବାନ ପ୍ରସ୍ଥାନ] ମେନେଜର ବାବୁ ! ପାଠ ଲୋକଙ୍କୁ ଠକାଇବା ପାଇଁ ପାଠ ନେକା ସିନା ଧରନ୍ତି ବାସ୍ତବିକ୍ ଆପଣଙ୍କ ଇଂରାଜୀ ପାଠରେ ... ଟାଏ କମିଥିଁ ଅଛି । ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ପରେ ବି ଆମମାନଙ୍କ ପରି ଲୋକେ ଆପଣମାନଙ୍କର କମିଟି ବଳରେ ଥୋଡ଼ାଦିନ ଜେଲ ନେଇ ଗଲୁ । [ଲଡ଼୍ଡୁ, ସଜାଇ ଟ୍ରେକର ଆଣିଲା—ପାଣିଙ୍କୁ ।

ଲେ—ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର

ସେଥିରେ ଅଛି ଗିଲାସ, ବୋତଲ ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । ଅଲ୍ପ ଛିଟାରେ ଗପ କରୁଁ କରୁଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ହାତ ଚାଲିଗଲା ଗିଲାସ ପାଖକୁ । ,

ମେ—ତେବେ ମୁଁ ଆସୁଛି । factory ଆଉ ଗୋଦାମ ଥରେ ଟିକେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ।

ପା—ନାଇଁ ନାଇଁ ବସନ୍ତୁ । ଆଜିଟି କେତେ ସମ୍ପାଦକ ଏବଂ ଜଣେ ଧର୍ମାଧିକାରୀଙ୍କୁ ସମୟ ଦେଇଛି । ସେମାନେ ଆସିବେ । ଚାନ୍ଦା ମାଗିବେ—ଲେଚ୍‌ଚର ଝାଡ଼ିବେ ଆପଣ ତ ଜାଣନ୍ତି ଲୋକ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖେ ପରିଚିତ ହେଲେ ଯାଆନ୍ତୁ । ପରୋକ୍ଷରେ ବହୁତ ଫାଇଦା ଉଠେ ସେମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ । (ଘଡ଼ି ଦେଖି—ଏତେ ତ ସମୟ ହୋଇଗଲା) କେବଳ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଏବଂ ସେ ଦିଏନ୍ଷ୍ଟଙ୍କୁ ଅଲଗା ସମୟ ଦେଇଛି

ସେମାନଙ୍କୁ ସମୟ ଦେଇଛି ଗଛ ସହେ ଦଶ ... ରେ ଅର୍ଥାତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରୀଷ୍ମ

Digitized by srujanika@gmail.com

...ଲେଖାଳ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ସମ୍ପାଦକ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେଜଣ ସମ୍ପ୍ରତି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରସ୍ପର 'ଭାଇ' ଏବଂ 'ଭଉଣୀ' ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଳି ଭଙ୍ଗ କଥାବାର୍ତ୍ତାରୁ ଜଣା ପଡ଼େ ।

ଦରବାନ—ହୁଜୁର୍, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପାଣି ବାବୁ ଏସ୍ ଛନ୍ତି ଆସିଛନ୍ତି ।

ମେ—ଅନେ ଦୋ । [ଦରବାନ ପ୍ରସ୍ଥାନ]

ପା—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ପରିଚୟ କରାଇ ଦେବି । ଆପଣ ଟିକେ— ମାନେ ବଡ଼ ଅପ୍ୟାପ୍ତିତ ହୋଇ ଯାଉଥିବେ । (ଉଚ୍ଚ ହସିକ୍ କ'ଣ ହସ୍ତରୁ ଫାଇଲ ପୋ) ହୁଏତ ପାରିଲ ଭଳିରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ଦେଲେ—ଶାନ୍ତ ବାଳକ (good boy) ପରି)

ଦାସ (ପକେଟରୁ ଗୋଟିଏ ଭିଜିଟିଂ କାର୍ଡ ବା ସ୍ଲିପ୍ ଦେଇ) ଏକ ସାଥି ମୁରବ୍ବୀ ମାଗି ନେଲେ ।

ପା—ଅଚ୍ଛା ବାତ୍ । ଅନେ ଦୋ ।

(ସମସ୍ତଙ୍କର ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ—ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପାଣି ଏବଂ ମେନେଜରଙ୍କର ଦଣ୍ଡାୟମାନ ଓ ନମସ୍କାର—ସମସ୍ତଙ୍କର ଉପବେଶନ)

ପା—ଏ ହେଉଛନ୍ତି ମି: ଦାସ—ଆମ ଫାର୍ମର ନୂତନ ମେନେଜର । କୁଳୀନ ପରିବାରର ସନ୍ତାନ—ଏକଦମ୍ 'ବ୍ରେକୋଟ୍ ଫେଟ୍' ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ଜାତୀୟ ବାପା । ଏପରିକି ଓଡ଼ିଆ କହୁଥିବା ବେଳେ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଘୃଣା ବୋଧ କରନ୍ତି ।

(ଗୋଟି ଗୋଟି ସମସ୍ତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପରିଚୟ କରାଇ ଦେବା ବେଳେ ମେନେଜରଙ୍କ ସାହେବ ଟାଇ ଝିଙ୍ଗି ସହ ହାତ ହଲାଇ ହସିବା ଓ କର ମର୍ଦ୍ଦନ କରି ଅପ୍ୟାପ୍ତିତ ହେବାର ଅଭିନୟ କରିବା)

୧ । ଏ ଭଦ୍ର ମହିଳା ହେଉଛନ୍ତି 'ନାରୀ-ସଙ୍ଘ-ଭବନ'ର ସୁଯୋଗ୍ୟା ସମ୍ପାଦିକା । ଆଜି ମଧ୍ୟ ମାନ୍ୟବର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅମ୍ଳୀୟା—ମାନେ ମାମୁଁ ପୁଅ ଭଉଣୀଙ୍କର... ମାନେ ଅର୍ଥାତ୍ ଖୁବ୍ ଘନିଷ୍ଠତା ଅଛି ।

୨ । ଏ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବିତ କଲେଜଟି ତଥା ସ୍କୁଲର ସମ୍ପାଦକ ।

୩ । ଏ ଭଦ୍ରଲୋକ ହେଉଛନ୍ତି 'ଠାକୁର ବ୍ରଦର୍ସ କମ୍ପାନୀ'ର ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ସହୋଦର ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭୂତପୂର୍ବ ସହପାଠୀ ସହକର୍ମୀ ପ୍ରଭୃତି ମଧ୍ୟ ।

୪ । ଏ ମହାଶୟ ହେଉଛନ୍ତି ଗାନ୍ଧୀ ସ୍କୁଲର ସ୍ଥାପକ ଅନ୍ୟତମ ସଭ୍ୟ ଏବଂ ସୁନାମପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାନ୍ଦା ଗ୍ରାହକ । ଗତ ଯୁଦ୍ଧରେ A. R. P. ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରତି ପ୍ରଚୁର ଚାନ୍ଦା ଗ୍ରହଣରେ ସୁପରିଚିତ । କଲେଜ କମିଟିର ହିସାବରେ ମଧ୍ୟ ଅଳପ ଦାଗ ।

[ସମସ୍ତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କର ମର୍ଦ୍ଦନ ପରେ ମେନେଜର ଓ ପାଣିଙ୍କ ବସିଲେ]

ନାରୀ ସଂଘ ସମ୍ପାଦିକା—

ପାଣି ମହାଶୟ, ଆମ ସମ୍ପତ୍ତିଙ୍କ ଏକ ସମସ୍ୟା ଦେଖନ୍ତୁ ବୋଲି ମୋର ବଡ଼ ଆଶା ହେଉଛି ଯେ ଆମ ଉପରେ..... ।

ପା—ନାଁ ନାଁ ବଲ୍‌ଦିଲ୍ ନୁହେଁ ଦେବାକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଦେଇଥିଲେ କ'ଣ କେଶି ଦେଇ ଥାନ୍ତି ? କଦାପି ନୁହେଁ । ମୋର ଯାହାକୁ ବା ଯେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଯାହା ଦେବାର କଥା ତାହା ମୁଁ ଆଗରୁ ସାରି ଦେଇ ଥାଏ । ଆପଣମାନେ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଲେ ବୋଲି ଯେ ଅଂଶ କମିଯିବ ଏ କଥା ନୁହେଁ । ମୁଁ ଟିକେ ବ୍ୟସ୍ତ ସମୟରେ ନଥିବି ଜାଣି ଅଛି । ସେଥିପାଇଁ ଶୀଘ୍ର କାମ ସାରିଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି । ନୋହିଲେ ଆପଣମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଆଳାପ କରିବାକୁ କାହାର ମନ ନ ଚାହିଁବ ?

ହଁ, ଆଜି ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ନାମରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଚେକ୍ କାଟିଦେଉଛି । Imperial Bank ରୁ ଦୟାକରି ଭଙ୍ଗାଇ ନେବେ । ଆପଣ ମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଚଳୁଣି ଯେମିତି ଟାଣ ସମୟ । ସେଇ ଦୁଃଖରୁ—

ନାରୀ ସ: ସମ୍ପାଦିକା—ପାଣିଜୀ, କେଣି କହନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଦିନର ରୋଜଗାରରେ ଆପଣ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କିଣି ଦେଇ ପାରନ୍ତି ।

କଲେଜ ସଂ—ଆପଣ ଇଚ୍ଛା କଲେ ସବୁ କିଛି କରି ପାରନ୍ତି । କିଛି ଯଦି ମନେ ନ କରନ୍ତି ଗୋଟେ କଥା କହୁଛି ।

ପା—କହନ୍ତୁନା ଓକିଲ ସାହେବ୍ । ଆପଣଙ୍କ ଓକିଲ ଖାନାରେ ସବୁ ସତ୍ୟର ଖଣି ଏଠି ତାହାଁରୁ ଗୋଟିଏ ବାହାରୁ ।

କ: ସଂ:—ଏଇ । ମାନେ ମୁଁ ଆଉ କଣ କହିବି । କଲେଜ କଥାରେ ନାହିଁ ଆପଣ ।

ପା—କହନ୍ତୁ ଓକିଲ ସାହେବ୍ । ଏତ ଆମର ଗୋଟେ ଗପ ଗପ ଚାଲିଛି । କଲେଜ ଅବଶ୍ୟ ଏ କଥା ଜାଣ ନାହିଁ କି ଚନ୍ଦ୍ରିକ ଉପନିଶର କଥା ନାହିଁ ।

କ: ସ:—ସେ ହେଉଛି ଏଠି । ମାନେ ଏ ଥର ବ୍ଲାକରେ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖାଲି କପଡ଼ା ମାନେ ଆପଣଙ୍କର ଲୁଗାରୁ ହଟାଇଛନ୍ତି ।

(ପାଣିଙ୍କର ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟ)

ପା—ଗଣ୍ଡା ଗଣ୍ଡା 'ଏଣ୍ଟି କରପ୍‌ସନ୍ ଅଫିସର,' ସପ୍ଲାଇ ଅଫିସର ସି. ଆଇ ଡି. ଏବଂ ପୋଲିସ ଅଫିସର ଆଉ ମୁଁ ଏ ସବୁ କରିପାରିବ ହୋଇଯାଉ ଏ ! କେଉଁ ପରେ ଅଭିଯୋଗ ଯୋଗ୍ୟ କଥା ସେମିତ ବଢ଼ିଲେଣି । କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଅମଳରେ ।

ଗାନ୍ଧୀ ସ୍କୁଲ ସମ୍ପାଦକ—କେମିତି ମୁହଁରେ ଆପଣ ହାତ ଦେବେନୋ ? କେମିତି ତ କେତେ କଥା କେତେ କହନ୍ତି—ସେ ସବୁ କଣ ସତ ? ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାଁରେ କେତେ କଣ ଶୁଣା ଯାଉଛି, ସେଥିରୁ ଶତକଡ଼ା କେତେ ସତ ।

ନ ସ ସମ୍ପାଦିକା—ନାହିଁ ଆଜି, ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଚାର କରିବାଟାକୁ ପ୍ରାୟମାନେ ଏକ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସାୟ କରିନେଲେଣି ।

ଠା: କଂଗ୍ରେସ ସମ୍ପାଦକ—ମହାଶୟା ସତ କହୁଛନ୍ତି । ପୁରୁଷ ମାନେ ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଚାର କରୁଚନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେ ସୁଯୋଗ ନେଇ ଦେଇ ନାହିଁ । ସବୁ କଥାର ଜବାବ ଦେବା ଠାରୁ ଯେପରି ଆପଣ ମାନଙ୍କର ଦାବି ।

[କପାଟ ବନ୍ଦ ଦ୍ୱାର ଦେଶରେ]

(ମେନେଜର ଚେକ୍ ବଣ୍ଟନ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ କଥା ନହେଁ କହୁ ପାଣିଙ୍କ ସବୁଥିରେ ଦସ୍ତଖତ କରି ସାରିଥିଲେ ।)

କଲେଜ ସ:—ମାନେ ଏଇ ଆପଣ ବେଶ୍ ହଜମ କରି ପାରନ୍ତି ।

(ଏତିକି ବେଳେ ଫୋନ ବାଜିଲା କ୍ରିଂ କ୍ରିଂ—ପାଣି ଫୋନ ଉଠାଇଲେ—)

ପା—(ଫୋନରେ ମୁହଁ ଦେଇ) ଅଛି ହଁ ମୁଁ କିଏ ମ... ପାଣି କହୁଛି ।......ହଁ...

ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୬ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ସ୍ତମ୍ଭରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ରାସ୍ତା କଡରେ ଚାଲି ଚାଲି ଧରଣୀ ଚଉଛକରେ କଅଁ ଲଗାଇଲା । ଘରଠାରୁ ଅଫିସ ଦୁଇ ମାଇଲ ରାସ୍ତା । ଏ ବାଟଟା ଚାଲିକି ଅତିକ୍ରମ କରିବା ପାଇଁ ସାଥୀ ଲୋଡା— ଧରଣୀ ଚାହା ଲଗାଇଲା ସେଥିପାଇଁ । କେତୋଟି ଜିନିଷର ଉତ୍ତଥୁଆଁ—ପେଟ୍ରୋଲ ଡିଜେଲ ଜ୍ୱାଳାକରୁଁ କରୁଁ ଭିତରକୁ ଯାଇ ପୁଣି ନାକବାଟେ ବାହାରି ଆସେ ।

ଫାଲ୍‌ଗୁ ଣ୍‌ ଯାଉଛି

କବୋଟିନ—ନିଷ୍ଟ—ଉଥାପି ସେ ତାର ସାଥୀ—ଦୂର ବାଟର ସାଥୀ । ଦୁର୍ବଳ ସ୍ନାୟୁକୁ ସାମୟିକଭାବେ କରେ ସବଳ— ସଚେତନ ।

'ଟି—ପି ପାଇ'—ବଗାଟ ବୃନ୍ତାଳ କାର୍ଣର ଫ୍ଲାଇମାଉଥ—ହାକିମଙ୍କ ଗାଡ଼ି ନାଳ ଧୂଳିରେ ତାକୁ ବୁଡ଼ାଇ ଦେଇ ଦଉଡ଼ିଗଲା ଆଗକୁ । ଷାଠିଏ ଟଙ୍କାର କିରାଣୀକୁ ଧୂଳି ଧୂସରିତ କରିବାର ଅଧିକାର ଏକା ସେଇ ହାକିମର ଅଛି ନିଶ୍ଚୟ ।

ଧରଣୀ ଅଫିସରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଡେ଼ରି ହୋଇ ଯାଇଛି । ହାକିମ ଡ଼ାକିଲେ—

ଧରଣୀର ଭୟ ହେଲା—କ' ଜେରହେବ ତାର ହୋଇଛି । କାଲି ସେ ଗୋଟାଏ ଅନିଦ୍ରା—ତା ଉପରେ ପୁଣି ଏତେ ବଡ଼ ଗୋଟାଏ ଧକ୍କା ତା ଉପରେ ଚାଲି ଯାଇଛି । ହାକିମ ସାହେବ—ବୋଧି ଅବଶ୍ୟ—କଣ କହିବେ ? କାଲି ସେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥିଲା । ଚପ୍ରାଶି ପୁଣି ଥରେ ଡ଼ାକି ଗଲା ।

ହାକିମ—ହାକିମ ଠାଣିରେ ପଚାରିଲେ— "କାଲି ତମେ ଆସି ନଥିଲ ।"

"ନା ସାର୍ ।"

"କାହିଁକି ?"

"କାଲି ପିଲାଟା ମାରି ପଡିଗଲା ।

ବାସ୍ତ କହିଗଲି—ଭୁଲ ହୋଇ ଯାଇଛି—କ୍ଷମା—"

"କ୍ଷମା—କ୍ଷମା କଥା ନୁହେଁ—ମୁଁ ଶୁଣୁଛି ତମ ଛମା କାମ କରୁନ— ଆଜି ପୁଅ କାଲି ବାପ ମରିଗଲେ କହି ଘରେ ରହୁଛ—ଏପରି ବାହାନା କଲେ କାମ ଚଳିବନି ।"

ଧରଣୀ ଆଖିରେ ପାଣି ଛଳି ଆସିଲା । ସେ ବାହାନା କରି କମେଇ କରି ନାହିଁ । ଛଅମାସ ପୂର୍ବରୁ ବୁଢ଼ା ବାପାଙ୍କର ହୃଦ ରୋଗରେ କାଳ ହୋଇଗଲା । ତାପରେ ସ୍ତ୍ରୀର ଜ୍ୱର ପୁଣି କ୍ରୁର ଅଭଶାପରେ ଦଶମାସର ପୁଅ ଚାଲିଯାଇଛି । କାଲି—ସେଥିରେ କଣ ତାର ହାତ ଥିଲା । ସେ ସେମିତି କଣ କହିବ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା । ହାକିମ କହିଲେ—"ଯାଅ ।"

ତାପରେ କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ସେ ଚାଲି ଆସିଲା-ତା ପକେଟରେ ଦୁଇ ଦିନର ଛୁଟି ଦରଖାସ୍ତ ସେମିତି ରହିଲା । ଆଜି ବାହାନା କରିବାର ତାର ସାହସ ହେଲା ନାହିଁ । ଅଫିସରୁ ବାଳକା କାମ ତକ ସାରି କ୍ଳାନ୍ତ ଦେହ ଓ ମନ ଓଟାରି ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଳୁଅ—ଘରେ

"ସେଇ ମହାଗଳ୍ପ ଖଣ୍ଡେ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ଦେଇ ପାରିବଳ ?" × × ×

ଗୋଟାଏ କଣରେ ଅନ୍ଧାରିଆ ଦେଖି ଦୁଜାର ମା ବସିଛି ।

ଧୀରେ ସାର୍ଟଟା ଖୋଲି ସେ ଚଟ୍ଟେଯୋଗ ଉପରେ ବସିଲା । ଖୋଲା ଝରକା—ସେଇ ବାଟେ ଦେଖାଯାଏ ଗୋଟାଏ ମସ୍ତ ନାଳି କୋଠା—ତା ଗୁହାଳ—ଆଜ ଦେଖାଯାଏ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟବ୍ରତ ଦାସ

ଗୋଟାଏ ନନ୍ଦଦିନିଆ ଘଟଣା—ତାରି ଆଡେ ଅନାଇ ଧରଣୀ ବସି ରହିଲା ।

ଗଉଡ଼ ଗାଈଟିକୁ ଆଣି ଖୁଣ୍ଟିରେ ବନ୍ଧାଇ ଛନ୍ଦ ଦେଲା । ଆଉ ଗୋଟାଏ ଟୋକା ଗୋଟାଏ ନିର୍ଜୀବ କଙ୍କାଳକୁ ଆଣି ତା ମୁହଁ ନିକଟରେ ଠିଆକଲା—କଙ୍କାଳ ନୁହଁ ଖୁଣ୍ଟାବନ୍ତ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ବାଛୁରି ଛାଲ, ମଣିଷର ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ପାଇଁ ବାଛୁରି ତା' ମା ଠାରୁ ଚିର ବିଦାୟ ନେଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ମନୁଷ୍ୟ ମଲା ପରେ ବି ନିସ୍ତାର ଦେଇନି ତାକୁ । ତା'ର ଶୁଷ୍କ ଚମକୁ ତା' ମୁହଁ ପାଖରେ ଦେଇ ଦୁଧ ଆଦାୟ କରୁଛି । ଲୋକଟି ମୁଠେ ଲୁଣ ଦେଇ ଦେଲା—ନିର୍ବୋଧ ପଶୁ- ସେଇ ଲୁଣିଆ ଚମକୁ ଗୃଷ୍ଟ, ଗୃଷ୍ଟ ଅସ୍ୱାଦର ହୋଇ ସେଇ ନିର୍ଜୀବ କଙ୍କାଳଟା ସାଥିରେ ଜୀବନର ସନ୍ଧାନ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲା । ସେଇ ବିଭତ୍ସ ଦୃଶ୍ୟ ଧରଣୀ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୩ର ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ)

[ତୃତୀୟ ପୃଷ୍ଠାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ]

ହଉ...... [ଘଡି ଦେଖି]· ହଉ । ବର୍ତ୍ତମାନ ?...ଆଜ୍ଞା ହଉ ।

(ବେସ୍ତ ହସ୍ତରେ ଫୋନ ରଖି ଦେବା)

ପା—(ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି) ଗୋଲ୍‌ଡ଼ କପ୍ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ କୋଠିକୁ ଡାକୁଛନ୍ତି ଯେ ଡ଼: ମାକଫ୍ରେଡ଼ ମଧ୍ୟ ସେଇଠି ବସିଚନ୍ତି । ସେତେ ଅପେକ୍ଷା କରି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ଡା: କ: ସମ୍ପାଦକ—ବୋଧହୁଏ ଲିଡ଼ ସାହେବ ଅସିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଥିବ— ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଚମତ୍କାର ନଟିବା ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଉଠିପାରେ ।

·[ସମସ୍ତେ ଚଉକିରୁ ଉଠିବା ଓ ନମସ୍କାର କରିବା ।]

ତା ଯଦି ହୋଇଥାଏ ବଡ ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନ ଲୋକଙ୍କ ଚରଣରେ ଫୁଲ ଅର୍ପଣ କଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଫଳ ହେଲ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

ସଂପାଦିକା—ନ୍ଲେକ ମାର୍କେଟ୍ ମଧ୍ୟ ।

ପା—ଦେଖା ଯାଉ— ଉପକେରୀ—କର୍ମ—ଧାରଣ ମର ଉଦ୍ଧ୍ୟ ହେଲା—ନମସ୍କାର

[ପ୍ରସ୍ଥାନ ପଟ୍ଟକ୍ଷେପ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆଜିର ଏ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଭ୍ୟତା ଯୁଗରେ ମନୁଷ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାକୁ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଉଛି । ସେହି କମ୍ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ସେ କିପରି ସାହିତ୍ୟର ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ବିଭାଗ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ । ଦୀର୍ଘ ମହା-କାବ୍ୟ ବା ବିଶାଳ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିବାକୁ ତାର ଅବକାଶ ନାହିଁ । ରେଳରେ ଯାଉଥିବାବେଳେ ବା ରାତିରେ

ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକ

ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ମନୁଷ୍ୟ ଟିକିଏ ସାହିତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାକୁ ସମୟ ପାଏ । ଏହି ଅବସର ସମୟକୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସାହିତ୍ୟର ଗଦ୍ୟ ଓ ପଦ୍ୟ ଜଗତରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର କବିତା । ନାଟକ ସାହିତ୍ୟର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଙ୍ଗ । ଏହା ଦୃଶ୍ୟ କାବ୍ୟ ହିସାବରେ ଯେପରି ଅଭିନୀତ ହୋଇ ଦର୍ଶକ ମନରେ ଆନନ୍ଦ ଜନ୍ମାଏ, ପାଠ୍ୟ ହିସାବରେ ମଧ୍ୟ ପଠିତ ହୋଇ ପାଠକକୁ ଆପ୍ୟାୟିତ କରେ । ନାଟକଟି ବିଭିନ୍ନ ଅଙ୍କ ଓ ଦୃଶ୍ୟରେ ବିଭାଜ୍ୟ ହୋଇ, ପ୍ରତି ଅଙ୍କ ଓ ଦୃଶ୍ୟରେ, ନାଟକୀୟ ଚରିତ୍ର ମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଭାବ ଦର୍ଶାଇଥାଏ । ତେଣୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାଟକଟିକୁ ପାଠ ନକଲେ ବା ନ ଦେଖିଲେ ପାଠକ ବା ଦର୍ଶକ ନାଟକର ରସ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରେ ନା ବା ସେଥିରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପାରେନା । ମାତ୍ର ଆଜିର ଏ ଯନ୍ତ୍ର ସଭ୍ୟତା ଯୁଗର ସ୍ୱଳ୍ପ ଅବସର ତାକୁ ଏ ସୁଖ ଭୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଛି । ଏହିପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଠିକ୍ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପ ବା କ୍ଷୁଦ୍ର କବିତା ପରି ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକର ସୃଷ୍ଟି ।

ଅନେକ ମନେକରି ପାରନ୍ତି ଏହି ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକ ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାଟକର ସାରାଂଶ ହୋଇଥିବ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏହା ନାଟକର କଳାଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥକ୍ । ବସ୍ତୁତଃ ଏହା ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ନାଟକ । ନାଟକରେ ଯେପରି ଆରମ୍ଭରୁ ଗଳ୍ପର ଧାରା ଅଳ୍ପେ ଅଳ୍ପେ ଉଠି ନାଟକର ୩ୟ ଅଙ୍କ ବା ୪ର୍ଥ ଅଙ୍କର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଶୀର୍ଷ (Climax)କୁ ଯାଇଁ ପରିଣତି ଆଡ଼କୁ ଗତି କରେ, ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକରେ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭରୁ କଥାବସ୍ତୁର ଆରମ୍ଭ ହୋଇ, ନାୟକ, ନାୟିକା ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପ୍ରଧାନ ଚରିତ୍ର ମାନଙ୍କର କଥୋପକଥନରୁ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଜଟିଳତା ଧାରଣ କରି ଶୀର୍ଷ [Climax] ଲାଭପରେ ପରିଣତି ଆଡ଼କୁ ଗତି କରେ । ସେହି ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଅଙ୍କରେ କେତେକ ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକରେ ମଧ୍ୟ ଦୁଇ, ତିନିଟି ଦୃଶ୍ୟ ବିଭାଗ କରାଯାଇ ଥାଏ ।

ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସାଧାରଣତଃ ସାମାଜିକ ଘଟଣାବଳୀକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଗଢ଼ା ହୋଇଥାଏ । ଏଥିରେ ପ୍ରକୃତି ଗତ ବା ସମାଜଗତ ସମସ୍ୟାର ବିଶ୍ଳେଷଣ ହୋଇଥାଏ । କେତେକରେ ମଧ୍ୟ ଅତି ପ୍ରକୃତି ଗତ [Super natural] ବା ଅତି ମାନବଗତ (Super human) ଚରିତ୍ରର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆ ହୋଇଥାଏ । ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ନାଟକ ପରି ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣର ଅବକାଶ ନଥିଲେହେଁ, ଚରିତ୍ରର ଗୋଟିଏ ଦିଗର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇ ଥାଏ । ସମୁଦ୍ର ଜଳରୁ ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ଆଣି ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ଯେପରି ସମୁଦ୍ରର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ବିଭାବ 'ଲବଣାକ୍ତ' ଜଣାଯାଇ ଥାଏ, ସେହିପରି ଏହି ନାଟିକାରେ ଚରିତ୍ରର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ବିଭାବ ପରିଦୃଶ୍ୟମାନ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରଧାନ ନାୟକ, ନାୟିକା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେତେ ଗୋଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ଚରିତ୍ର ଏଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ଥିଲେହେଁ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବେଶୀ ନୁହେଁ । ନାଟକରେ ଗୁଡ଼ିଏ ଘଟଣାର ସମାବେଶ କରି ବିଷୟବସ୍ତୁର

ଶ୍ରୀ ବନମାଳୀ ମହାନ୍ତି ବିଏ, [ଅନର୍ସ]

ଜଟିଳତା ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ମାତ୍ର ଏହି ନାଟିକାରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଘଟଣା ଓ ଅବସ୍ଥାର ଚିତ୍ର ଦିଆଯାଇ ଥାଏ; ଏବଂ ନାୟକ ନାୟିକାଙ୍କ କଥୋପକଥନ ବା ହାବ-ଭଙ୍ଗୀରୁ ଜଟିଳତା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ 'ଶୀର୍ଷସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ପରିଣତି ଆଡ଼କୁ ଗତି କରେ ପୁଣି ପରିଣତିର ଶେଷର ମିଳନ ବା ବିଚ୍ଛେଦ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନାଟିକା ସୁଖାନ୍ତ [Comedy] ବା ଦୁଃଖାନ୍ତ [Tragedy] ହୋଇଥାଏ ।

ଅନେକ ମନେ କରନ୍ତି ନାଟକ ଅପେକ୍ଷା ନାଟିକା ଲେଖିବା ସହଜ ସାଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଠିକ୍ ଏହାର ଓଲଟା । ନାଟ୍ୟକାରକୁ ଏଥିରେ ତାର କଳ୍ପନାର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ତଥା ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ସଂକ୍ଷିପ୍ତତା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ସମସାମୟିକ ହାବଭାବ ଓ ପ୍ରକୃତି ଚିତ୍ରଣ ଆଦିର ସମାବେଶ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ, ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ନାଟକରେ ନାଟ୍ୟକାର ନିଜର କଳ୍ପନା ଅନୁଯାୟୀ ଚରିତ୍ର ଫୁଟାଏ ମାତ୍ର ନାଟିକା ଲେଖକ ଏଥିରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ।

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୭ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖ]

(ଧାରଣା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ସୁମିତା ସେଇ ଅନ୍ଧାର କୋଣରୁ ଫୁଲି ଫୁଲି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ଅବୁଝ ମା' ମନ, ଝିଅର ଗୋଟାଏ ଖେଳନାକୁ ଦେଖି ସେ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି କାନ୍ଦିଲା । "ସୁମିତା—" ଧରଣୀ ସୁମିତା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା । ଅସମ୍ଭବ ଜୋରରେ ଉତ୍ତେଜିତ ସେ- "ଖବରଦାର ସୁମିତା ତମେ ଅଉ କାନ୍ଦନା କରନାହିଁ । ଆଜି—କାନ୍ଦନାହିଁ ।"

ସୁମିତା ଆଖିରୁ ସେତେବେଳେ ଲୁହ ଶୁଖି ଯାଇଥିଲା । ତା ବଦଳରେ ଜାଗି ଉଠିଥିଲା ବିସ୍ମୟ ଓ ଘୃଣା । "ତମେ କାନ୍ଦୁଚ—ତମ ମଲା ପୁଅ ପାଇଁ । ତମେ ପସ ପାଠିଏ ଟଙ୍କାର ଚାକର— ଗୋଟାଏ ପଶୁର ସ୍ତ୍ରୀ— ସେ ଅନ୍ତରରେ ସ୍ନେହ ମମତା କ'ଣ ଅଛି ? ତମ ଭିତରେ ମଣିଷ କ'ଣ ବଞ୍ଚିଚି—ତମେ ସେଇ କ କରିବ ?" ଧରଣୀ କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା— ଟିକିଏ ଦମ୍ ନେଇ କହିଲା ବଡ କ୍ଲାନ୍ତ କଣ୍ଠରେ- "ତମେ କାନ୍ଦଲେ, ଜାଣ ସୁମିତା, ଲୋକେ କଣ କହିବେ ? କହିବେ, ବାହାନା ପେଟନା "। ତା କଥାର ଗୋଟାଏ କରୁଣ ରାଗିଣୀ ସେଇ ଅନ୍ଧାର ଘରେ ମଥା ପିଟି ପିଟି ମରିଗଲା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାଁ ଇଷ୍ଟେସନ

ନାଳ ଅରପଟେ ବାବୁଲ ଗଛରେ ଭଙ୍ଗ ପଡ଼ି ବୁଢ଼ା ଘର,
ତାର ଖଣ୍ଡିକଡ଼େ ଲାଗିଛି ଦିଶୁଛି—ଗାଆଁ ଇଷ୍ଟେସନ ଘର ।
ମୁସାଫିର ଖାନା କଡ଼ରୁ ଲାଗିକି ଟିକଟ ବାବୁ ଯେ ବସେ,
ସେହିଟି ଅଫିସ ଟେକ ଟାକ ଟକ କାନରୁ ଅଡଡା ଖସେ ।
ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ଅଛି ଗାଡ଼ି ଆସିବାକୁ ମୁସାଫିର ଖାନା ଭରି
ପାନ ଭଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗି ନଟ୍ ଗ୍ରେଷ୍ଟ ଗୀତ ଗପ ସହଜେ ଅସରି ।
ମହାଜନ ପଧାନ ଭଗ ହୁସି ଅର ଟିକେଟ କାଟିବା ପାଇଁ,
ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ଆଗୁ ଟିକିଟି ଝରକା ପାଖେ ଠିଆ ହୁଏ ଯାଇଁ ।
ଅର୍ଜୁନା ଗୁଣ୍ଡିଆ ମାମଲତକାର କଟକକୁ ଯିବ ବୋଲି
ଅଫିସ ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ ଛତା ଧରି ଟହଲୁଛି ହାଲି ହାଲି ।
ପ୍ରତି ମିନିଟରେ ହାତ ଟେକି ଚାହେଁ ଘଡ଼ିକୁ ସେ ଥର ଥର
ସମସ୍ତ ମୂଲ ବୁଝେ ବୋଲି ଘଣ୍ଟାଏଣ ଆଗୁ ତର ତର ।
ଦିନା ପଟ୍ଟନାୟକ ବାବୁ କେତେବେଳେ ଆସିବ କହକ ଗାଡ଼ି
ପୁଣି ଘଡ଼ିକୁ ଦେଖି କହିଲେ ଅର୍ଜୁନ ଅଦ୍ଧଘଣ୍ଟା ଟିକେ ଛାଡ଼ ।
ସନ୍ତୋଷ ନୋହିଣ ଲାଇନ କଡ଼କୁ ଯାଇ ଦିନା ଦେଲା ଚାହିଁ,
ସେଠୁଁ ଫେରି ଆସି କହିଲା, ବାବୁ ହେ ସିଗ୍ନାଲ ତ ପଡ଼ିନାହିଁ ।
ଅର୍ଜୁନ କହେ ଅରେ ଆଗ ଟେଲିଫୋନ ହେବ ଠକ ଠକ ଠଣ,
ତାପରେ ବାଜିବ ନଇନା କ୍ଲକଟ ଟଣ ଟଣ ଟଣ ଟଣ ।
ଦୂରର ସିଗ୍ନାଲ ପଡ଼ିବ ତା ବାଦେ ଖୋଲିବ ଟିକିଟି ଘର,
ଏତେ ମୂରୁଖ ତୁ ଏତିକି ବେଳରୁ ହେଉଅଛୁ ତରତର ।
ତାଟକା ହୋଇଣ ଦିନା ଭାବେ ବାବୁ ଜାଣିଛନ୍ତି କେତେକଥା,
ନ ହେଲେ କି ଗାଁଅ ସଭିଏଁ କହନ୍ତେ ବାବୁଙ୍କର ବଡ଼ମଥା ।
ଛଅରଣ ମାଗା ମଝିରେ କହୁଛି ସାଙ୍ଗ ଦଣ୍ଡକାର ଜଣେ,
ଗାଡ଼ି ଅସିଗଲେ ମୋ ପଛେ ରହିବ ନ ଯିବଟି ଆଜ କେଣେ ।
ଯେଉଁ ପୁଟୁଳିକୁ ମୁଣ୍ଡେ ରଖିଥିବ ମାଧିଥିବ ପାଇକଛା,
ଗାଡ଼ି ଅସିଗଲେ ସୁଆଡ଼େ ଯିବି ମୁଁ ଧରୁଥିବ ମୋର ପିଛା ।
ଆଗ ମୁହିଁ ଦେବ ଜବାବ ପିନ୍ଧେଇ ପଶିମିବ ଗୁଲଗାଲ,
ଡେରି କଲେ କେଇ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଦେବ ନଥିବ ତାହାଙ୍କ ବଳ ।
ଜମିଦାର ପୁଅ ଅନିରୁଦ୍ଧ ବାସ ଆସେ ସାଇକେଲ ଚଢ଼ି,
ସୁନାର ଚଷମା ନାକରେ ଖୋଞ୍ଜି ହାତେ ସୁନାପିଠା ଘଡ଼ି ।
ଲୁହିଁ ଦେଲେ ବାବୁ ମୁସାଫିର ଖାନା ମଳ ମୁଣ୍ଡିଅରେ ଭରି,
କେମିତି ବସିବେ ଚଢ଼ିଅଙ୍କ ପାଖେ କଲେଜରେ ପଢ଼ନ୍ତି ଯଦି ।
ସିଲ୍କ ରୁମାଲେ ମୁହଁ ପୋଛି ଦେଇ ଧଳା ଟିକା ମୁଖେ ଦେଇ,
ଅନର୍ଗଳ ଇଂରାଜିରେ ଗପିଲେ ଅଫିସକୁ ପଶି ଯାଇ ।
ଦୁଇ ପାଟି କଥା ହୋ' ହୋ' ହସ ପଡ଼ିଲା ସଭିଙ୍କ କାନେ
ଏତ କଷ୍ଟେ ବଡ଼ ଅଫିସର ହେବେ ଭାବିଲେ ସଭିଏଁ ମନେ ।
ଜମାଦାର ଜଗ ନାୟକଲ୍ ହାତେ ଖିଲିପାନ ଟିଏ ଦେଇ,
ସିଲବାବୁ ନାହିଁ ବଟିକ ଟିକଟ ଧୀରେ ବନା ପଶୁଥାଇ ।

୯ – ଫତୁରା ଜନ

ଖଣ୍ଡିଏ ଓଡ଼ିଆ ଖେଲିଙ୍କୁ ହାତରେ ଜଗ ନାୟକଲ୍ କହେ,
'ଅଭି ଗାଡ଼ି ଲେଟ୍ ହୁ ଟିକଟ ମିଲେଗା ଘାବଡ଼ାଇ ଅଛ କାହେ ।'
ବନାକୁ ସେଠାରୁ ଫେରିବା ଦେଖିଣ କେତେଜଣ ଘେରିଗଲେ,
ପୁଛିଲେ ଅନ୍ତରେ ଜଡ଼ କହ ଝାଳ ବାବୁ କସ କହୁଥିଲେ ?'
ଗମ୍ଭୀରରେ ବନା କହେ ଟିକଟ ନ ପାଇ ଥାଆନ୍ତରେ ଭାଇ,
ମୁଁ ଯଦି ନକରିଥାଏଁ ଜମାଦାର ସଙ୍ଗତେ ସୁଧର ସାଇ ।
ଖଲିବୁଲି ମଜା କରିଦେଲେ ବାବୁ ଟିକଟ ଦେବାକୁ ଆଜ
କେତେ ଖୋସାମତ ଅଜ ଦୁଇଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ହୋଇଲେ ରାଜି ।
ଟିକଟ ନ ଦେଲେ ମୁଁ ଯାଇ ଥାଆନ୍ତି ପାର୍ଟି ସାହେବ ମୋ ସାଙ୍ଗ',
ଜାଣ ମୁଁ ସବୁକୁ ଜଣେ ତ ନୁହେଁ ମୁଁ ସମସ୍ତେ ଭେଟିବ ଦିନା ।
ଗଦ ଗଦ ହୋଇ କହନ୍ତି ସଭିଏଁ—"ଶୁଣ ହେ ଧାରୁବୁଟି ରଣା,
ପରପାଇଁ ନିଜ ଅଣ୍ଟାରୁ ଦିଅନ୍ତି ଅଛି ବା ଆଉ କେତେ ଜଣ !"
ଏମନ ସମୟେ ଠଙ୍ଗ ଠଙ୍ଗ ଠଙ୍ଗ ବାଜିଲା ଅଫିସ ଘଣ୍ଟି,
ଟିକଟ ସମସ୍ତେ ନେଇ ସବୁ ସବୁ ଧାଇଁଗଲେ ଗଳଗାଛ ।
ଖଣକେ ଲାଗିଲା ଝରକା ପାଖରେ ଠେଲା ଠେଲି ପେଲା ପେଲି,
ବଇଲେ ମହାଜନ ପେଲି ଖାଇ ଡାକେ 'ଇଲେ ବୋପା ମରିଗଲି ।'
ପାଟି କରେ ବାବୁ ଝରକାକୁ ଖୋଲି କାହା ଲୁଗା ଯାଏ ଚିରି,
ଛପି ହୋଇଯାଇ କେ କହେ ବୋପାରେ ପଞ୍ଝ ଯାଏ ମୋ ସିଁଥି
ଗୋଳ ଦେଖି ଜଗ ନାୟକଲ୍ କହେ ଆଖି କରି ଦେଇ ନାଲି,
ହଲ୍ଲା ମତ୍ କରୋ ଇଏ ଓଡ଼ିଆନାଦି ମିଲଟେରି ଇସ୍ପେଗାଲି ।
ହୁଡ଼ମିଆ ପାଟି ଶୁଣି ଦଣ୍ଡକରେ ଥମିଗଲା ସବୁ ଗୋଳ,
ପଡ଼ିଗଲା ସତେ ଧଳୁସ ହାଣ୍ଡିରେ ଦୁଇ ଗୁଣ୍ଡ ଚୂନ ଟୋଳ ।
ବୁଲେଇ ବଡାଳ ଘନା ଆସି ନହୁଁ ମେଲିଦେଲା ତାର ଆଟ,
ଅଛି ଖିଲପାନ ଗୁଡ଼ ବଟା ଶହ ପାକିଟିଏ ସିଗରେଟ ।
ଟଗଣିଏ କଲି ହୁଁକାର ମିଜର କଣିବାକୁ ଖଣ୍ଡେ ଶଡ଼.
ଏତେ ବଡ଼ଧାର ଛୋଟ ଲୋକ ଦେଖି ଘନା ଗଲା ମନେ ଚଢ଼ି ।
ଅନକୁ ଦେଖାଇ ଘନା କହେ ଏଠି ଦେଖୁଅଛୁ କେତନାଠ,
ଏହୁଠାରେ ଏହୁହାଡରେ ବକିଛି ଟଙ୍କାକୁ ଏକ ସିଗ୍ରେଟ ।
ଦ ନେ ଏକ ଗୋବ ମିଲିଟାରି ଅସି ଏହିଠାରେ ଓଲ୍ହାଇଲେ,
ସିଗିରେଟ ଲଗେ କଳ ବୋଲି କହୁ ଟଙ୍କାଏ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ ।
ଗୋଟାଏ ସିଗ୍ରେଟ ଦେଲି ମୁଁ କହିଲି ସାହେବ ନେଇଁ ଟଙ୍କା,
ପରବାଇ ନାହିଁ ରଖୋ ବୋଲି କହୁ ଗୁଲିଗଲେ ସେହି ଗୋରା ।
ବାଦଶାହ ମନ ଏପରି ଅସିବ କାହୁଁ ଆମ କଳାଙ୍କର.
ଦେଖୁଛି ଗୋଟେ ବିଡ଼ି ପାଇଁ କେତେ କରେ କଚର କଚର ।
ଅବାକ ହୋଇଣ ସଭିଏଁ ଭାବିଲେ କେତେ କପାଳିଆ ଏହି,
ନ ହେଲେ କି ଟଙ୍କା ଠାଏ ପାଇ ଥାନ୍ତା ଗୋରାଟାକୁ ଚାହିଁ ଗୁହୁ ।
ମାଧିଆର ପୁଅ ଲଇକ ପାଖରେ ଫୁଲୁ ଫୁଲୁ ହେଉଁ ଥିଲା,
ଖଣ୍ଡିଏ ଧରି ଜମାଦାର କହେ ଅବେ ହଟୋ ଗାଡ଼ି ଅଗିଲା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଥାନେ ମୁଅକୁ ଦେଖି ମାଥୁଆର ଦୋଇଲ ମେଳେଇ ପାଣି,
ବୋଇଲ ଛତେଇ ନେଇଛୋଇ ଘର ନ ପାରେ ମୁହଁ ଜାଣି ।
ଝଙ୍କୁଲୁ ବେଗରେ ଖୋଗାଡ଼ ପଣିଶ ହୁଲହୁଲା ଦେଇ ନଦି,
ସବୁଏଁ କହନ୍ତେ ପଇଥିବ ଜମାଦାର ନଥାଅନ୍ତା ଯଦି ।
ଦୁରନ୍ତୁ ଶୁଭଇ ଗାଡ଼ିର ଶବଦ ଫସ ଫସ ଭସ ଭସ,
ନେଇ ଝଣ୍ଡି ଦୋଳ ଦେଇ ଜମାଦାର ମୋଡ଼ଦେଇ ଟିକେ ଜଣ ।
ଅନନ୍ତୁବ ବାବୁ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ ଗାଡ଼ିକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ,
ସାଇକେ ଠାଣିରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ପିଲାଟଫରମେ ଯାଇଁ ।
ଝକଝ ରଙ୍ଗରେ ଗାଡ଼ିଟା ଅସିଲ ଛାଡ଼ିଲ ସୁସୁସ ଫେଁ ଏଁ,
ଗଡ଼ଗଡ଼ ଗଡ଼ାଗ ଗଡ଼ ଗଡ଼ ଗଡ଼ ଘଡ଼ ଘଡ଼ ସେ—ଏଁ ସେ—ଏଁ ।
ଦୁଲୁକି ପଡ଼ିଲ ପିଲାଟ ଫରମ ଲାଗିଲ ପବନ ଧକା,
ଅନ ବାବୁଙ୍କର ହାତ ଛାଡ଼ିବୋଲ ଟିଅ ହୋଇଥିଲେ ଏକା ।
ଲୁଗା କଣ ଏବ ସବନ ଉଡ଼ିବାକୁ ଚାଙ୍ଗଳ ବହୁଡ଼ା ଅଣ୍ଡା,
ଠୋ କରି ଅନ ବାବୁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ବାଜି ହୋଇଗଲା ଗୁଣ୍ଡା ।
ଫୁଲଦିଅ ନାଲ ମୁହଁକୁ ପୋଛିଣ ବାବୁ ହେଲେ ପରଚଣ୍ଡ,
କହିଲେ ଏଠାରେ ଗାଡ଼ି ରହିଥିଲେ ଛେଚିଥାନ୍ତି ତାର ମୁଣ୍ଡ ।
କଏବା ହସିଲ କଏ ଅସ୍ୱାସିଲ ଜମାଦାର ଦେଲା ପାଣି,
ଧୂଆ ଦେଇ ଖାଇ ଦେଇ ଅନୁବାବୁ ବସିଲେ ମୁହଁ ବୁହାଣି ।
ବଜର ଦିବଣ୍ଡା ବଜିଲ ସବୁଏଁ ହେଲେ ଅଜସ୍ର ପାଜନ୍ତ,
ଡର କଲ ପୁଣି ଉଠିଲ ବାଜଣ ଠଣ ଠଣ ଖଟ ଖଟ ।
ଡାଘରେ ବାଜିଲ ପଞ୍ଚଲ ବଣ୍ଟାଟି ଖୋଲିଲ ଟିକଟ ଘର,
ଏକାବେଳେ ବୁଲହାତ ପଶିଗଲ ଖୋଲିଛି କି ନାହିଁ ଦ୍ୱାର ।
ଅଜ ବେଢେ ହାତ ନପଶି ପାରଣ ମୁହଁ ପାଖେ ନଡ଼ ବଡ଼,
କାଢି ନ ପାରଣ ମହନ ହାତକୁ ଛଡ଼େ ଅରେ ହାଡ଼ ନାଡ଼ ।
ଟିକଟ କାଟିବା ପାଇଁ ଅକୁଳଇ ଅଫିସି ଭିତରେ ମଶି,
କେମନ୍ତେ ଆଟିବ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗେ ମହଡ ତାହାର ଝେଣି ।
ଗହଳ ଭିତରୁ ଘଉଡିଲ ଜଣେ ପାଇକି ଅଣ୍ଟାଳେ ଧାଏ,
ଧର ଧର ଧର ଶଳାକୁ ବୋଥାଳ ଯିଏ ହୋଇଥାଉ ସିଏ ।
ଧାଇନ ଘଣ୍ଟିଲ କଏ ଗ୍ରେର ତହିଁ ଯେ ଯାର ମୁହଁକୁ ଗୁହଁ,
ଶେଷ ଘଣ୍ଟା ବାଜି ଯିବାରୁ ସମସ୍ତେ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଧାଇଁ ।

ଗୁହଁ ଗୁହଁ ମାଧେଇଙ୍କର ଗାଡ଼ିଗୋଟା ଅସି ହୋଇଗଲ ଠିଆ,
ବଡ଼ ବାବୁ ଘର ଭିତରୁ ବାହାର ଦେଖନ୍ତି ଫୁରୁକୁ ଉଡ଼ିଆ ।
ଟାଙ୍ଗା ବମାଜାର, ଫେଗଣ ହାତଅ ଚୁଇଁଙ୍କ ଜନମ ମାଟି,
ସାଙ୍ଗ ଦେଖି ଅରେ ସନାଝର ବୋଲି ଅନଦେ ଦେଲ ବୁହାଟି ।
ଗାଁ ଘଡ଼ ଭାଇଜାଗ ଯିବ ବୋଲ ଗାଡ଼ିରେ ଉଠିଲ ସଦା,
ବୁଢାବାପ ଗୁହଁ ପଛରେ ଲୁଗାକୁ ଲହରେ କାନ୍ଦିଲ ଓଦା ।
ସରଦାର ମାଗ ପେଠାଇଲେ ଭଠଇ ସେଠାରେ ଦିଅନ୍ତି ଡଢ,
ତା ପଛେ ଧାଇଁନ୍ତି କେତେକ ସଢେଇ ଅଉ ଏକ ରେଲଗାଡ଼ି ।
ଏ ମୁଣ୍ଡ, ସେ ମୁଣ୍ଡ ଦଉଡ଼ ଦଉଡ଼ ଉଡ଼ିଲ ତାର ହବାସ,
ଶୁଣୁନ ଦବାର, ଝକଳରେ ଛୋଟ ଡବାଟିରେ ଗଲଅଛି ।
ମୁଣ୍ଡଟି ପଶିଲ ଲଙ୍ଗଟି ବାଧିକ ରହିବ ମଦାରେ ତାର,
ଗୁହଁ ଗୁହଁ ଦଶବାନ ଜଣ ଯାଇ ଟଣିଲେ ତାହା ଭିତର ।
ପ୍ରାଣ ଗେଲ ବାବା ମର ଗିଯୁ ଭୟ ଶବଦ ଉଠିଲ ତହୁଁ,
କଏ ବା ଶୁଣୁଛି ସେ ଡାକ ଗାଡ଼ିଟା ଛାଡ଼ିଦେଲ ଗୁହଁ ଗୁହଁ ।
ଥୋକେ ମୁଖାଫିର ଟିକଟ ଲୁ ଦେଇ ଫାଟକରୁ ହେଲେ ପାରି,
ବେଗର ଟିକଟ ଧାଇ କେତେଜଣ ବଡ଼ ବାବୁ ନେଲେ ଧରି ।
ଧୋବ ଧାଉଡିଅ ଇଂରେଜି ଜାଣନ୍ତି ବାବୁଙ୍କୁ କହନ୍ତି କଥା,
ଟେଙ୍କା ନାଲଠାରୁ ଟିକେଟଶାଳ ଯାଏ ଡେବେ ନୋହେ ଭୁଣ୍ଡବଥା ।
କଏ ଦେଇ ପାନ କେ ଦେଲ ସିଗ୍ରେଟ କେ ଦେଲ ଲବଙ୍ଗ କାଢ଼ି,
ବାବୁଙ୍କର ସାଙ୍ଗ ଭ୍ରବ ଜମାଦାର ଫାଟକରୁ ଗଲା ଛାଡ଼ି ।
ମିଲଟଫରମ ମୁଖାଫିରେ ନାନା ଗୁହଁ ଗୁହଁ ଶୁନଶାନ
ବରଗଛ ମୂଳେ ବୁଢା ବାବାଜୀଏ ଘଣ୍ଟି ଦେଉଥାଏ ତାନ
ବାବୁଙ୍କ ପାଖେ ଖରି ସରୁଆଏ ନାୟକଙ୍କ ଗୁହେଁ ଅଛେ ।
ମୁହଁକୁ ଯୋଡିଣ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ବେଟିବାଟ ଲୋକେ ଛଡ଼େ ।
ଯାଉଛ ଅସୁଛ କେହିତ ନବୁଝ ସଭିଙ୍କର ଏକାବାଟ,
ଏ ଯାଗା ଦେଖିଲ ତହୁଁ ବଡ଼ା କେତେ ମନ୍ତ୍ରୀ କେତେ ଘଟ ।
କାଢ ଏଠାରେ କେ ବାନ୍ଧେ କେ ହସେ କାର ପଛେ କେବେବାର,
କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ସମାନ ରହିଛି ଏହ ଷ୍ଟେସନ ଘର

ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ପ୍ରତି

ଲେ—ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ

ଅଖ୍ୟାନ ରୂପରେ ରହିଲ ତୁମେ—
 ସେ କେଉଁ ଯୁଗର କଥା—
ଫୁଟିଥିଲ କଲେଜରେ—
 ଯେଉଁ ଉଦ୍ୟାନରେ ମସ୍‌ଗୁଲ ଥିଲ
 ଯେବେ
ରସିକ ଭଳି ତୁମେ—ଗାନଗଛ—
 ନିବାସ୍ୟ ମାଣିକ୍ୟ ।
ଅଜ ପଞ୍ଜି ହୋଇ ରହିଲ କେତେ ଯୁଗ ଧରି
 ହଳି
ମନେ ପଡ଼େ ସେ କଥା —ଦିଲ୍ଲୀରେ ବସି
 ଅଛି

ଗେଣ୍ଡ ଲେଖିଲ ଏ ଅଖ୍ୟାନ
 ଭବିଷ୍ୟତର ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ, ପୁଣି ଭାଗବତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କର
 କବି, ସଂଗୀତଜ୍ଞ, ରସିକ, ଖେଳଉତ୍ସାହ
ଅହା । ଅହ । ଅକ ତାହାର
 କର୍ଦ୍ଦୋଶେ ସେ ସ୍ଥିର, ଖଞ୍ଜ ।
ଦେଇ ଦେଇ ନମସ୍କାର ହଇ,
 କାଳର ଘାଟଚଟକ
ତୁ ମ ଅମେ ପାଠୁଁ—
 ସାଥୀ ଅଛନ୍ତି ଭ ବାନ ତୁମର ।
କେତେ ଲେଖିଲ
 କେତେ ଖାଇଲ

କେତେ କଲ କଳନା କଳନା
 ସବୁକି ହୋଇଛି ପୂର୍ଣ୍ଣ ?
ନା, ନା, ତଥାପି ତୁମ ମୋ ସାଙ୍ଗ
 ଧନ୍ୟ ଭଗବାନ
ଦେଇଛନ୍ତି ଯେତେ, ନୋଇଛନ୍ତି ଯାହା,
 ନୁହେ ତା ଶୂନ୍ୟ,
 ନୁହେ ତା ଅବଶିନ ।
ମୁଁ ଯେ ଧନୀର ସନ୍ତାନ
 ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୋ ପିତା
 ଭଗବାନ
ଡାକ ଡାକ ଡାକ, ଉଠେ କଣ ସ୍ୱର
 ଭଗବାନ । ଭଗବାନ ।
 ଡାକ ଅନ୍ତର

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କେମିତି ନାନୀ

(ଡଗର ପ୍ରକାଶିତ ମିଛୁ ବଇଦର ଅନୁସରଣ)

ମିଛୁ ବଇଦଙ୍କ ଭଉଣୀ ଅମ କମଳ ନାନୀ,
ଲେଖା ପୋଖାରେ ମୋ ପିଉସୀ ବାପଙ୍କର ଭଉଣୀ ।
ଏ ସରେ ମାଉସୀ ବୋଲନ୍ତି ଅଉ ସହରର ପିଉସୀ
ସଂସାର ଯାକର ଘଟଣା ଘଟେ ଭଲରେ ବସି—
ପୋଥା ଗୋଟା ବଡ ବଡ଼ ବ୍ଲବା କରଣ ହୋଇଥ,
ଦମ ଦାସ ଗୋଡ଼ କମ୍ବଳେ ବାହାଁ ଛ ସେର ଘିଅ ।
ଶ୍ୱେତ ବେଳେ ଗସ୍ ଭତରର ଏତ ଅସଲେ ନେଇ,
ଯୋତ୍ରା ଅଠର ବାହାର କଥେ ପ୍ରଥମ ବୋଲି ।
ତା'ପରେ ଫୁଟିବ ଷୋଡ଼ଶ ବାହୁ ଚକୁଳ ପିଠା,
ବା'ପର ବାଡିରେ ଫଳିଛ କନ୍ଦି କାକୁଡ଼ି ମିଠା ।
ତା'ହା ମୁଁ ଅ ବେତେ ଅଣିଲ ଠକା ଦୁଃଖ ବିଦେଶୁ,
କମଳ ନାନୀର ବେଉଷା ଏତେ ବୁଝିବା କଷ୍ଟ ।
ଗାଁ ଯାକ ବୁଝି ଡାକନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଯେତେମୋ ଅଛି,
ଗପ କହେ ବୁଢ଼ୀ ହରକ୍ଷେ ବେଢେ ରଙ୍ଗ ଦେଖାଇ ।
ଯେତେବେଳେ ସେହୁ ଅସିଲ ରୋଇ କୁଅସୁଣୀଠା,
ହାଣ୍ଡି-ଖାଇ ବୋଲି କହିଲେ ବଲେ ଯେ ହଠହାଠା ।
ଶଙ୍ଖ ଅଣି ଲଇ କପାଳ ଯୋଡ଼ା ମୁହିଁଠା ଦିଶୁ,
ସବଂଶେ ମାଇକୁ ଗଲାଣି ଜଣା ଘରେ ନ ପଶୁ ।
ଶାଶୁଙ୍କର ଗାଳ ନଣନ୍ଦଙ୍କର ହିଂସାପ କଥା,
ଶୁଣିବାର ନାହିଁଣିଏ ଲୋ ସେହୁ ଯୋଡ଼ିଛ ମଥା ।
ଭାଇ ତାର ମିଛୁ ବଇଦ ଗାଁଆ ଯାକରେ ଭଲ,
ତା କଥା ତ ତୁମେ ଜାଣିଛ କସ କହୁବା ବୋଲ ।
ଚଉଷଠି ଯୋଃ କଥାକୁ ଦିଏ ବଇଦ ଭଲ,
ଶୁଣି ମୁଣି କରେ ଭଉଣୀ ଶାଶୁ ଶଶୁର ଖାଇ ।
ଯଣନାହିଁ ମୁହଁ ଶୁହିଁଲେ ସବୁ କହନ୍ତି ଯେତେ,
ଗପ ଶୁଣିବାକୁ ଗାଁଯାକ ଜମା ତାହାର ପାଶେ ।
ନଇ କୁଠେ ବଡ ହୋଇଅଛୁ କେତେ କରେ ସେ ଥଟ୍ଟା,
"ଶାଶୁଘର ଗଲେ ଖାଇବୁ ନାହିଁଣି ଲୋ ଗୋଇଠା ।"
ମିଛୁ ବଇଦଙ୍କ ଭଉଣୀ ତାଙ୍କ ଗୁଣକୁ ଜାଣି,
ନାମ ପଚାରିଲେ ବୋଲନ୍ତି ମୁଁ ତ କମଳନାନୀ ।

—*—

ଶ୍ରୀ ସୁବାସଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ

କହୁ ନୂଆ ବୋଉ

(ଡଗର ପ୍ରକାଶିତ କହନ୍ନୂଅବୋଉ ଅନୁସରଣ)

କହ ନୂଆ ବୋଉ ଅଜଣା କୁଟୁଂବ ଘରର ଝିଅ,
ନାହାକ କଥାରେ ନାହକ ମଥାର ଗୋଳଅ ଯାଉ ।
କର୍ପୂଳ ପାଣୁଳ ଗୋଲାପି ରେଖାରେ ଗଣନା କର,
କହୁଚ ନାହାକ କୁଟୁମ୍ବ ନାହାକ ମନରେ ଧର ।
ଠିକ ଫୁଟ ଅମ ଅନ୍ଧ ଅଳଅଲେ ବଢ଼ିଶ ଯିବ,
ଦ୍ୱିଗସ୍ଥ ଗରଭ ବୋଲି ହାତ ରେଖା ପ୍ରମାଣ ଦିଏ ।
ତେବେ ନୂଆ ବୋଉ ଅଉ କ କୁଟୁମ୍ବ ମନର ଝିଅ,
ଖୋଲି କହି ଦିଅ ନାହାକ କଥାର ଗୋଳଅ ଯାଉ ।!

× × +

କହ ନୂଅବୋଉ କାଳରେ କହେବ ଅଗତ କଥା,
ତୁମ ହାତ ରେଖା ଗୋଲାଇ ପକାଏ ନାହାକ ମଥା ?
ଅମ ଘରକୁତ ଆସିବାରେ ତୁମ ପହଲ ପାଇ,
ମୁଁ ଅ ଜନମିଛ କୁଳର ସମସ୍ତ ଦରକ ଚାଇ ।
ତାହାକୁ ଯେବେ ତ ଦ୍ୱିଗସ୍ଥ ଗରଭ କହୁଚ ରେଖା,
ପହିଲି ଗରଭ କାହିଁ ଗଲା ଏବେ ପଦାରେ ଦେଖା ?
ଆଉ କ କହୁଚ ନୂଆ ବୋଉ ଆଗୋ ଅଗତ କଥା,
ତୁମ ହାତ ରେଖା ଘୁରାଇ ପକାଏ ନାହାକ ମଥା ??

× + ×

କହ ନୂଆ ବୋଉ ସବୁ କହି ଦିଅ ହୃଦୟ ଖୋଲି,
ମନରେ ଏବେତ ଲାଗିଯାଇ ଥିଲେ ସନ୍ଦେହ ଦୋଳ ?
ତୁମ ପରି ଯଦି ଭଉଣୀ ତୁମର ହୋଇଣ ଥିବ,
ତେବେ ତ ଆମର ନୂଆ ବୋଉ ଆଗୋ ହେଲା କୁଟବ !
ତୁମ ଭଉଣୀର ଯାହା ଭଲ ଥାଉ, ଏତକ ଯଦି,—
ଥିବ ତେବେ ନଷ୍ଟେ ଦବ ଯିବ ପରୀ ମନର ଗଦି ।
ଏଣୁ କହେ ଆଜ ସତ କହିଦିଅ ହୃଦୟ ଖୋଲି,
ମନରେ ମୋହର ଲାଗିଯାଇ ଥିଲେ ସନ୍ଦେହ ଦୋଳ ??

—×—

ବିନୋଦ ରାଉତରାୟ

Digitized by srujanika@gmail.com

[ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ପରେ]

ପ୍ର—ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଯେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ—କଣ ପୁଣି ଜନ୍ମ ହେବ ?

ଉ—ପ୍ରକୃତର ନିୟମ କେହି ଏଡ଼ାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ମହାତ୍ମାଙ୍କ ବୁଝିଥିଲେ ଅଳ୍ପ ଦିନରେ ମଣାରେ ଖାଇ, କଳଙ୍କୀ ବାହାର କରି ଦେବେ ବୋଲି । କେତେ ମହାତ୍ମା ଯେ ଜନ୍ମିଛ ତାହା ସେ ଅନୁମାନ କରି ପାରୁ ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର କାରୁଣ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟ ସେଥିପାଇଁ ସବୁକଥା ବାଟ ଲେଖୁଥିଲା । ତାହା ହେଲା ସଂସେ ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଦୋଷ ପୁଣି କାହାର ?

ଉ—ଦୋଷ ତୁମର । ତାଙ୍କ ବାଟ ଧରିଥିଲେ ଅଲବତ ହୋଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ବାଟ କେହି ଧରିଲେ ନାହିଁ ତ । ଯହିଁ ବାଟ ଧରା ହୋଇଛ, ସେ ବାଟରେ ବହୁତ ଯୋଦ୍ଧା—ଫୌଜ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ପ୍ର—ଭାରତ ଗାନ୍ଧି ନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିଛି ।

ଉ—କେବଳ ଦେଖାଣିରେ । ଗାନ୍ଧିକୁ ତୁମେ ମାରି ନାହଁ ଯେ—ଗାନ୍ଧିତ୍ୱକୁ ମାରି ଦେଇଛ । ଆଗେ ଗାନ୍ଧିତ୍ୱକୁ ମାରି ମାରି ତା ପରେ ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ମାରିଲ ସିନା ।

ପ୍ର—ଆମେ କେବେ କଣ କରିବା ?

ଉ—ଆଉ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଯଉଁ ବାଟ ଧରିଛ, ସେହି ବାଟରେ ଗଳିବାକୁ ହେବ ହିଁ ହେବ । ତାର ପରିଣାମ ତୁମର ମୁଣ୍ଡରେ ପଡ଼ିବ । ସେ ଦଣ୍ଡକୁ ସହି ଗଲେ ହେଲେ ଆସିବ ତୁମର ସୁଦିନ ।

ପ୍ର—ସେ ଦିନ ଆସିବ ତ ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ । ନମସ୍କାର !

ଉ—ଜୟହିନ୍ଦ୍ ।

—*—

ଅନ୍ୟଦିନ

କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ସନ୍ଧ୍ୟା । ଅନ୍ଧକାର ଘଣ୍ଟାର ନାହିଁ ଗୁଜୁଗୁଜୁ କରୁଛି । ଭୂତପ୍ରେତ ପାଇଁ କେବଳ ଉପଯୁକ୍ତ ବେଳ ।

ଆଉ କାହାକୁ ଡକାଯିବ ସେ କଥା ପଡ଼ିବାରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ମତରେ ଦାସେ ଆପଣେ (ଂ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ)ଙ୍କୁ ଡାକିବାର ସ୍ଥିର ହେଲା ।

ମିଡ଼ିୟମ ଅବସ୍ଥା ହୁଅନ୍ତେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା—

ପ୍ର—ଆପଣ ମହାଦେବଙ୍କ କି ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ଆମେ କୃତଜ୍ଞ

ଉ—ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେ ସୁଖ ପାଉଛି । ପୃଥିବୀର ମାୟା ଛୁଟି ନାହିଁ କନା । ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରେତ ଲୋକର ବାସିନ୍ଦା ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପୃଥିବୀର ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମ୍ପର୍କ ରଖିବାରୁ ଭଲ ଲାଗୁଛି ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଉତ୍କଳର ତ୍ୟାଗବୀର ଓ ଜନନେତା ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କୁ ଚିହ୍ନନ୍ତି ତ ?

ଉ—ଖୁବ୍ ଭଲ । ସେ ତ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଯେତେ ଭକ୍ତ ବାପୁଜୀ କାହାରକୁ ତ ଛାଡ଼ି ନାହାନ୍ତି । ଏଠି ମଧ ସେ ଗୋଟାଏ ସଂସାର ପାଢ ବସିଲେଣି ।

ପ୍ର—ଘର ଦ୍ୱାର ଓ ଖିଆ ପିଅର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କିଏ କରେ ?

ଉ—ସେତିକି ଝଞ୍ଜାଳ ଏଠି ନାହିଁ । ଏତିକି ସୁବିଧା ସେଠିକି । ସୂକ୍ଷ୍ମ—ଶରୀରୀ ମାନଙ୍କର ସ୍ଥୂଳ ଅହାର ଲୋଡ଼ା ନ ଥାଏ ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଦୟାକରି ଗୋପବନ୍ଧୁ—ଦାସ ଆପଣଙ୍କୁ ଡାକଦେଇ ପାରିବେକି ?

ଉ—ହଉ ଯାଉଛି ।

[କିଛି କ୍ଷଣ ପରେ ମିଡ଼ିୟମ ଲେଖିବାକୁ ଗୃହିଁଲେ]

ପ୍ର—ଆପଣ କିଏ ଲେଖନ୍ତୁ ।

ଉ—ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ।

ପ୍ର—ଆପଣ କିପରି ଅଛନ୍ତି ?

ଉ—ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ।

ପ୍ର—ଆପଣ କଣ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଥାଆନ୍ତି ।

ଉ—ସମୟ ସମୟରେ ଥାଏଁ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କର ସମୟ କାଟେ କିପରି ?

ଉ—ସେବା, ସେବା । ଜନସେବା କରି ।

ପ୍ର—ସେଠି କଣ ଦୁସ୍ଥ ଉତ୍ପୀଡ଼ିତ, ସର୍ବହରା ଅଛନ୍ତି ?

ଉ—ବହୁତ ଅଛନ୍ତି । ଦୁଃଖରେ, ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ, ଅନୁଶୋଚନାରେ ଅନେକ କଷ୍ଟ ପାଆନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବା, ମାନସିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତିର ବାଟ ଦେଖାଇବା ତ ଆମର କର୍ମ— ।

ପ୍ର—ଆପଣ କେବେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରେତାତ୍ମାମାନଙ୍କର ସେବା କରୁଥିବେ ।

ଉ—ଏଠି ଆମର ଜାତି ଭେଦ, ଦେଶଭେଦ, ସମାଜ ଭେଦ ପ୍ରଭୃତି କିଛି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଏକ । କେହି ଆପଣାକୁ ଉଚ୍ଚ ବା ନୀଚ ମନେକରେ ନାହିଁ । ଧନ ସମ୍ପଦ ଓ କ୍ଷମତା ସିନା ପୃଥିବୀର ମଣିଷକୁ ବଡ଼ସାନ କରିଥାଏ । ଏଠି ସେ ସବୁର ଝଞ୍ଜାଳ ନାହିଁ ତ ।

ପ୍ର—ଓଡ଼ିଶା କଥା ଆପଣଙ୍କ ମନେ ପଡ଼େ କି ? ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ ଭାବନ୍ତି କି ?

ଉ—ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଭାବନା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ସେତିକି ମାୟା ମୁଁ କାଟି ପାରି ନାହିଁ । ସେତିକି ମୋର ଦୁର୍ବଳତା ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଥିଲେ, ସେ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିକାଶ ଦେଖି ନ ପାରିଲେ ବୋଲି ଦୁଃଖ ହୁଏକି ?

ଉ—ଦୁଃଖ ହେବ କାହିଁକି ? ଦେଖିଛି ତ ।

ପ୍ର—ଜୀବଦ୍ଦଶାରେ ତ ଦେଖିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଉ—ଜୀବନ ଓ ମୃତ୍ୟୁର ଧାରଣା ତୁମମାନଙ୍କର ପେସର ଆମର ତାହା ନୁହେଁ । ଆମର ଏହା ଏକ ଅଖଣ୍ଡ ଜୀବନ ପ୍ରବାହ । ଖାଲି ଜୀର୍ଣ୍ଣ ବାସ ଭଳି ଦେହଟା ଛାଡ଼ିଛୁ ସିନା । ଆଉ ସବୁ ଯେମିତି ସେମିତି । ଅଛି କହିଲେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ନାହିଁ— ଆମେ ସବୁରେ ମଣିଷଙ୍କୁ ବୋଲି ଅମକୁ ଜଣା ଯାଏ ନାହିଁ । ବରଂ ସ୍ଥୂଳ ଶରୀରର ବୋଝଟା ଜମା ଯାଇ ଥିବାରୁ ବହୁତ ଆରାମ ଓ ହାଲୁକା ଲାଗେ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

କାନିଆ ବଳଦ ଗାଲ୍ପା ଗାଲ୍ପା

ଜଣେ ଭୃତ୍ୟର ବାବୁଘରର ସେ ଉକ୍ତଥା—ସବୁ ବାହାରେ କୁହେ ।

ବାବୁ ଦିନେ ତାଙ୍କର ଭୃତ୍ୟକୁ ଡାକି କହିଲେ—"ଘରେ ଯାହା ସେ କହୁବ ଛୁ ବଞ୍ଚିଥିବୁ ଜାନ ଦବୁ ନାହିଁ ।"

ଭୃତ୍ୟର ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ହେଲା । ବାବୁ ପୁଣି କହିଲେ—"ଆରେ ଯାହା କହିଲି ଶୁଣିଲୁ ?

ଭୃତ୍ୟ—ମୁଁ ଜାନ ଦେଉନାହିଁ କଣ କହିଲେ ଆପଣ ।

× × ×

ଶୀଳା—ଥାଏ ଉକ୍ଳନମିକସ୍ ପର୍ଫେସର ଭଳ ସାଙ୍ଗରେ କଥା କହୁନ୍ତି—ଡମ ଫ୍ରଫେସର ସୀତା ?—

ସ୍ୱାମୀ—କଣ ଭୁଲ ବାହାରିଲ ଏ ନୂଆ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ଦେଖାଇ ହବାକୁ—

ସ୍ତ୍ରୀ—ନା, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣେଇ ଦେବାକୁ ଯେ ମୋ ସ୍ୱାମୀ କିପରି ମୋତେ ଭଲ ପାଅନ୍ତି—ନୂଆ ଶାଢ଼ୀ କିଣି ଦେଇଛନ୍ତି ।

\+ × ×

ନାସି ନେହୀ ଶମଟା··ସଭାରୁ ଫେର ଅସି ସ୍ୱାମୀ··ବାବୁଙ୍କୁ କହିଲେ "ବୁଝିଲ, ଆମେ ଏଥର ଦେଶ ଉପାମ ହୁଲ୍‌ସ୍ଥୁଲ କରି ଦେବୁଁ !"

ସ୍ୱାମୀ—ଅରମ୍ଭ କରୁଛ କେବେ ?

ନେହୀ—କାଲଠୁଁ ।

ସ୍ୱାମୀ—ମୁଁ ତେବେ ଅଜ ରାତିରୁ ବାହାର ଯାଉଛି ।

ନେହୀ—କାହିଁକି ?

ସ୍ୱାମୀ—ଘର ଭିତରୁ ତାଲେ ଅରମ୍ଭ ହବ ।

× × ×

ସୁରେନ୍ଦ୍ର—ତୁ କଣ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲୁ ଯେ—?

ଦେବ—ମୁଁ ଏତେ ବୋକା ନୁହେଁ—ସେତ ଅରମ୍ଭରୁ କହୁଛ—ସତ, ବୈକୁଣ୍ଠ, ଓ କାଳନ୍ଦିଙ୍କି ମୁଁ ଭଲ ପାଏଁ । ତାପରେ ମୁଁ ଅଜ ଚତୁର୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ମନ କରନ୍ତି କିଅଁ ?

÷ + ÷

ପୁଅ—ବାପା ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ବାପା—ମୁଁ ଓ ତୋ ଜେଜେ ।

ପୁ—ତେବେ ତମେ ତ ମାଙ୍କର ନୁହଁ !

\+ + +

ଝିଅ—ଆଲ କଣ ତମେ ଅଜ ଜେଜେ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ?

ପୁଅ—ନାଇ' ତୋ ମା—ଅଛ ତ ।

ଝିଅ—ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ବ-ସ୍ତ୍ରୀ କାହିଁକି ନ କହନ୍ତି ।

\+ + +

ପତ୍ର ପ୍ରେରକ—ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟର, ଏଣଠି ଚୋରି କଅଁ ହେଲା ?

ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟର—ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ ଦର ବଢ଼ି ଯାଇଛି ।

ପତ୍ରପ୍ରେରକ—ମୁଁ ଯେ ଶସ୍ତା ଥିଲାବେଳେ କିଣିଥିଲି ।

\+ ÷ +

(ନବକ୍ଷ ଅବଶ ଷ୍ଟାଂଶ)

ଇଂରାଜୀରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବାଦ ଅଛି, "The Russian genious is best expressed in the dramas, where as the English genious in the theatre." ଅର୍ଥାତ୍ ରୁଷିଆ ଲେଖକ ମାନଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ନାଟକରେ ଓ ଇଂରେଜ ଲେଖକଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟରେ ବିକଶିତ ହୋଇଥାଏ । ବାସ୍ତବରେ ରୁଷ୍ ଦେଶର ନାଟକ ଯେପରି ନାନା ବିଭବର ସମାବେଶ, ସେହିପରି ଇଂଲଣ୍ଡର ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କର ଅଭିନୟ ବଡ଼ ଚମତ୍କାର୍ଯ୍ୟ । ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକର ପ୍ରଥମ ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ଉପଯୁକ୍ତ ଏହି ଦୁଇ ଦେଶରେ । ତାପରେ ଏହାର ବିକାଶ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାହିତ୍ୟରେ ଦେଖାଦେଲା ।

କୌଣସି କୌଣସି ଛୋଟ ଛୋଟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କରେ ଏହାର ଅଭିନୟ ମଧ୍ୟ କରାଗଲା । ଅଦ୍ଭୁତ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ ମାନଙ୍କରେ କୌଣସି ନାଟକର ଅଭିନୟ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକ ଅଭିନୟ ମଧ୍ୟ କରା ଯାଉଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଆରେ ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକର ଜନ୍ମ ଅଳ୍ପ ଦିନ ହେଲା ହେଲେହେଁ, ଏହା ଅନ୍ୟ ରୂପରେଥିଲା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ । ଓଡ଼ିଆ ନାଟକ ଅଭିନୀତ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ବିଶ୍ରାମ ଦେବାପାଇଁ ହେଉ ବା ହାସ୍ୟରସ ଉଦ୍ଦୀପନ ପାଇଁ ହେଉ, ନାଟକର ଆରମ୍ଭ, ଶେଷ ବା ମଝିରେ କେତେ କେତେଣୀ ଫାର୍ସ ବା ପେଣ୍ଟୋ ମେଣ୍ଡସିନ, ଭୁତାଦର ଆଦି ପ୍ରହସନ କରାଯାଉଥିଲା ଓ କରାଯାଉଛି, ତାହା ଏହାର ନାମାନ୍ତର ମାତ୍ର । ଏ ପ୍ରକାର ପ୍ରହସନ ବା ଫାର୍ସ ଓଡ଼ିଆ-ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରଚୁର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ଅଧୁନା 'ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକ' ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଶିଶୁ । ଯେ କେତେଜଣ ଲେଖକ ନାନାଦି ମାସିକ ପତ୍ରିକା ମାନଙ୍କରେ ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟ ଅନୁକରଣରେ ଏ ପ୍ରକାର ନାଟିକା ଲେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଏ କଳାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । କେତେକଙ୍କର ଲେଖା ଖୁବ୍ ସଚିତ୍ର ହୋଇ ଯାଉଛି ତ, କେତେକଙ୍କର ବନ୍ଧ (Plot) ମୋଟେ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ତଥାପି ଏ ଦିଗରେ ଯେ କେତେଜଣ ତରୁଣ ଲେଖକ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଉଦ୍ୟମ ପ୍ରଶଂସନୀୟ । ୧୯୪୨ ମସିହା 'ନଅଁଖଣ୍ଡା'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ମନ୍ତ୍ରୀ ବଧ ନାଟକ ଓ ଅଧୁନା ବାହାରୁ ଥିବା 'କଚ ଦେବଯାନୀ ଉପାଖ୍ୟାନ'ର ଭାଷା, ଶୈଳୀ ବନ୍ଧ (plot) ଅତି ଅତି ଉଚ୍ଚ୍ଯଗଣର ।

ବର୍ତ୍ତମାନ କଟକ ବେତାର କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ଅନ୍ତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଏକାଙ୍କିକା ନାଟକ ପ୍ରଚାରିତ ହେଉଛି । ବେତାର କେନ୍ଦ୍ରର ଉକ୍ତ ନାଟିକା ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଅବଶ୍ୟ ଉଚ୍ଚଗଣର ଓ ଲେଖକ ଏ କଳାର ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ ପାଇଁ କମ୍ ଉଦ୍ୟମ କରିନାହାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ କେତେକ ନାଟିକା ଶୁଣିଲେ ହାସ୍ୟ ସମ୍ବରଣ କରି ହୁଏନା । ସେ ଗୁଡ଼ିକରେ ନା ଅଛି ବନ୍ଧ (Plot), ନା ଅଛି ଚରିତ୍ରର ବିଶେଷତ୍ୱ, ନା ଭାଷାର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ବା ଅଭିନେତା, ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରକାଶ ଭଙ୍ଗୀ । କେବଳ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଉଚ୍ଚସ୍ୱର ସମ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦାବଳୀ ଅନିଚ୍ଛାପର ଛନ୍ଦରେ ସଂଯୋଗ କରି, ମଝିରେ ପ୍ରେମର ଆରମ୍ଭ ଓ ପରିଣତି ଦେଖାଇ ଶେଷ କରନ୍ତି । ଏତାଦୃଶ ନାଟିକାଗୁଡ଼ିକ ଅତି ଗର୍ହିତ ଓ ଏହା ପ୍ରକୃତ ଏକାଙ୍କିକା ନାଟିକାର କଳାର ବହୁ ଉପରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

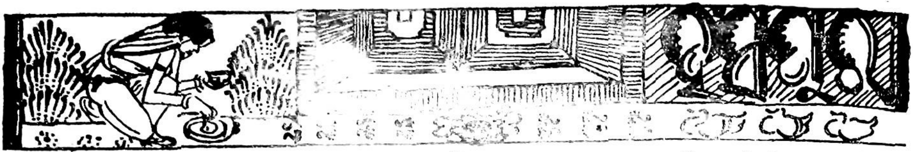

ସ୍କାର୍ଫର ନମୁନା

୨୦ ଘରରେ ଘର ନେବାକୁ ହେବ ।

୧ ଲ—୧୦ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି

୨—୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୧୦ ସି

୩—୧୦ ସି, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି

୪—୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୧୦ ସି

୧ମ ଲାଇନ୍ ଠାରୁ ୪ର୍ଥ ଲାଇନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୩ ଥର—

ପୁନର୍ବ୍ୟୁନ କର

୧୭ ଲ—୨ ସି ୨ ଓ ୨ ସି ୨ ଓ ୨ ସି ୧୦ ଓ

୧୮ ଲ—୧୦ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ

୧୯ ଲ—୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୧୦ ସି

୨୦ ଲ—୧୦ ଓ, ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ, ୨ ସି ୨ ଓ

୧ମ ଲାଇନ ଠାରୁ ୨୦ ଲାଇନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୩ ଥର ପୁନର୍ବ୍ୟୁନ କର ।

(୨) ଲମ୍ବାହାତ ବ୍ଲାଉଜ

୫ ଘରରେ ଘର ନେବାକୁ ହେବ ।

୧ଲ—୨ ଓ, ୩ ସି ।

୨ଲ—୩ ଓ, ୨ ସି

୩ଲ—୨ ଓ, ୧ ଘର ନ ବୁଣିକ ଉଠାଅ, ଏଇ ବୁଣା ପାଇନଥିବା ଘରଟି ୨ ଓ: ୧ଘର ଉପରେ ପକେଇ ଦିଅ

୪ଲ—୧ ଓ, ସାମନା ସୁତ ୧ ଓ, ୨ ଷ୍ଟି

[ସୁଜାତା]

ଦରକାରୀ

ଆମ୍ଭେ ମାନେ ବାହାରେ ବୁଲିଲା ବେଳେ ଖୁବ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଥାଉ, ସେଥି ପାଇଁ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ କଣ୍ଟା ଫୋଡ଼ିବାକୁ ହେଉଥାଏ । ବାହାରେ ଅନେକ କଣ୍ଟା ପଡ଼ି ଥାଏ ଓ ତାହା ପାଦରେ ପଶେ । ଅନ୍ୟମନସ୍କ ସମୟରେ କଣ୍ଟା ପଶି ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କୁ ଖୁବ କଷ୍ଟ ଦେଉ ଥାଏ, ସେହି କଣ୍ଟା ବାହାର କରିବାର ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଣାଳୀ:—

ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ ଲାଲ ସାବୁନ ବଜାରରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଁ, ତାହାର ନାମ କାରବଲିକ । ରାତିରେ ଖାଇ ଶୋଇବାକୁ ଯିବା ସମୟରେ କାରବଲିକ ସାବୁନ ର କିଛି ଅଂଶ ବାହାର କରି ତାହା ଚିନି ସହିତ ଏକାଠି ମିଶାଇ କଣ୍ଟା ପଶିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଦେଇ ଟିକିଏ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ କରି ତାହା ଉପରେ ଶୁଆଇ ବାନ୍ଧି ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହା କଲେ ସକାଳେ କଣ୍ଟା ବାହାରି ସେହି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ରେ ଲାଗିଥିବ ।

ସ୍ବର୍ଣ୍ଣ ଅନନ୍ୟା

ରନ୍ଧାବଢ଼ା

ଅଗସ୍ତି ଫୁଲ ତରକାରୀ—

କଞ୍ଚନ ଫୁଲ ଓ ବାଉଡ଼ା ଫୁଲ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ରେ ରନ୍ଧନ କରି ଖାଇ ହେବ ।

ଅଗସ୍ତି କଢ଼ (ଫୁଟି ଯାଇ ନ ଥିବା) ଏକ ସେର, ଘିଅ ଦେଢ଼ ଛଟାଙ୍କି, ଭଲ ବସା ଦହି ଛଟାଙ୍କିଏ, ଅଦା ରସ କିଛି, ଗରମ ମସଲା ଭରିଏ କାଞ୍ଚା ମରିଚ ଚାରିଏ, ଲଙ୍କାମରିଚ ୪ । ୬ ଖଣ୍ଡ ତେଜପତ୍ର ୪ । ୬ ଗୋଟା, ଗୋଟାଏ ସାମାନ୍ୟ ଲୁଣ ଓ ହଳଦୀ ।

କଢ଼ ଗୁଡ଼ିକୁ ଡେମ୍ଫ ଛଡ଼ାଇ ଭଲ କରି ବାଛ । ସିଝା କରି ପାଣି ଗାଳି ନିଅ । ଏ କଢ଼ ଗୁଡ଼ିକ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ସିଝେ । କେବଳ କଷା ଯୋଗୁ ସିଝାଇବାର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଏଥର ଦହି, ଲୁଣ, ଅଦାରସ, ହଳଦୀ ଇତ୍ୟାଦି ଗୋଳାଇ ଦିଅ । ପାକ ପାତ୍ର ଚୁଲିରେ ବସାଇ ଦିଅ । ତେଜପତ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଦେଇ ଘିଅ ଫୁଟାଇବ—ଫୁଟିଗଲେ ଫୁଲକୁ ଅଉଟାଇ ସନ୍ତୁଳିବ । ପରେ କାଞ୍ଚ ମରିଚ ଚିରା ଦେବ । କଢ଼ ଗୁଡ଼ିକ ଭଲରୂପେ ହୋଇ ଗଲେ ଗରମ ମସଲା ଚୂନା କରି ଦେଇ, ଘିଅ କିଛି ଢାଳି ଘାଣ୍ଟି, ପାକ ପାତ୍ର ଚୁଲିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ମୁହଁରେ ଢାଙ୍କୁଣି ଦେଇ ବନ୍ଦ କରିବ ।

ଏହି ପରି ପାକ କରି ଖାଇଲେ ଖୁବ ମୁଖ ରୋଚକ ଲାଗେ ।

ପୁଷ୍ପ କରଣ୍ଡ

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ତ୍ର୍ୟମ୍ବକୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପଛେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଋତୁ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କ୍ରିୟା ଅବୋରୀ ହାନି କାରକ ନୁହେଁ । ମୂଲ୍ୟ ୨ ୫୧ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—।୦୬/୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଅଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାର ବିଦୂରିତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସ୍ୱରୂପ । ମୂଲ୍ୟ—୨୲—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—।୦୬/୦ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ବ୍ୟାବସ୍ଥା ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

Kaviraj K. M. KAVYATIRTHA (D. G.)

70, Cornwallis St., Calcutta

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆମ୍ବ ମାହାତ୍ମ୍ୟ

ଥରେ ଜଣେ ସାହେବ ବିଲାତକୁ ଅ। ନେଇ ଯାଉଥିଲେ। ସେତେବେଳକୁ ଉଡ଼ା ଜାହାଜ ହୋଇ ନ ଥାଏ। ଜାହାଜରେ ଯିବା କଥା। ବାଟରେ ଅମ୍ବ ଖରାପ ହୋଇଗଲା। ସାହେବଙ୍କର ମନ ବଡ଼ ଦୁଃଖ। ସାହେବାଣୀ ଥାଆନ୍ତି ବିଲାତରେ। ସେ ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି ଅମ୍ବ ନେବାକୁ। କଣ କରାଯିବ। ଅମ୍ବ ନ ନେଲେ ସାହେବାଣୀ ଛାଡ଼ପତ୍ର ଦେବେ। ଧନ୍ଦ ହଲେଣିରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ସାହେବ। କଳା ଖାନସମା କହିଲା—"ପରୁଆ ନେଇ ନାହିଁ ସାହେବ। ମୁଁ ଅମ୍ବ ନେଇ ଦେବି ମ୍ୟାମ୍ ସାହେବଙ୍କୁ।" କହି ପଚିଆସୁଥିବା ଅମ୍ବ ତକ ସବୁ ଖାଇଲା। ଖାନସମାର ଦାଢ଼ିଯାକ ଅମ୍ବରଙ୍ଗରେ ରଙ୍ଗି ହୋଇଗଲା—ସତେ ଜାଫରାନରେ ରଙ୍ଗ ଯାଇଛି। ଯେତେଦିନଯାଏ ବିଲାତରେ ନ ପହଞ୍ଚିଛି— ସେତେଦିନଯାଏ ଖାନସମା-ନା ଗାଧୋଇଲା— ନା ମୁହଁ ଧୋଇଲା-ନା ଦାନ୍ତ ଘଷିଲା। ବିଲାତରେ ଯେତେବେଳେ ମ୍ୟାମ୍ ପଚାରିଲେ—ହ୍ୱାର୍ଲି ମେଙ୍ଗୋ ହ୍ୱେଏର୍, ? ସାହେବ ଖାନସମାଙ୍କୁ ଡାକି ହୋଇ ଚାହିଁଲେ। ଖାନସମା ମ୍ୟାମ୍ ସାହେବଙ୍କ ନିକଟ ପାଖରେ ଥୋମଣି ଦେଖେଇ ହେଲା। ସେ ଅମ୍ବ ବାସନାରେ ମ୍ୟାମ୍ ସାହେବଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଏମିତି ନାଲ ଗଲା ଯେ ସେ କେବଳ ଖାନସମାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ପଡ଼ି ଚାଟିଲେ— ଆଉ ଦାଢ଼ିକି ଚୋଷିଲେ। ଏହା ଦେଖି ମ୍ୟାମ ଡାଇଭୋର୍ସ କରିବେ କଣ ନା ସାହେବ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣି ଦେଖେଇ ଦେଲେ—ସେମାନଙ୍କ କୋର୍ଟରେ ସ୍ୱାଧୀନ କି ଶେଷରେ ଛାଡ଼ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର କରେଇ ନେଲେ। ମ୍ୟାମ ସାହେବ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେଇ କଳା ଖାନସମାକୁ ବିଭା ହେଲେ। ସେହିଦିନ ଠାରୁ ପ୍ରେମ ଓ ସଂସାରରେ ଅମ୍ବ ଗୋଟାଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପଦାର୍ଥ ବୋଲି ବିଲାତରେ ମଧ୍ୟ ଘୋଷିତ ହୋଇଗଲା। ଆମ ଦେଶରେ ଅମ୍ବ ପତ୍ରକୁ ଯେମିତି ଶୁଭ ମାନନ୍ତି, ବିଲାତରେ ଅମ୍ବକୁ ଶୁଭ ବୋଲି ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ।

ଏବେ ଜବାହାର ଲାଲଜୀ ବର୍ଣ୍ଣାଡ଼ ଶଙ୍କୁ, ଅମ୍ବ ଚଖାଇବା ପାଇଁ ନେଇଥିଲେ। ସେ ତ ଜବର ଲୋକ ଲୋକ। ଜବାହରଲାଲ ଅମ୍ବ ଦେବାପାଇଁ ଅନୁମତି ଚାହିଁବାରୁ ଶ' କହିଲେ—ଆଗ ଅମ୍ବର ଗୋଟାଏ ମୋଟାମୋଟି ସ୍ଥୂଳ ବିବରଣୀ ଦିଅ। ଅମ୍ବ ନ ଦେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଅମ୍ବ ବାସ୍ନା ଓ ଜାତି ଜଗେ ତାହା ମୁଁ କଳ୍ପନାରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ। ଜବାହାର ଲାଲଜୀ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱାଦୁଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ ଆଉ ଭାଷା ପାଇଲେ ନାହିଁ। ଭାଗ୍ୟକୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସେତେବେଳେ ଅମ୍ବ ଏସେନ୍ସ ଥିଲା—ଓ ଅଧିକା ଦେଶ ବିଲାତରେ ସର୍ଦ୍ଦି-କାଶର ଭୟ ଥିବାରୁ ଗୁରୁବାକ୍ୟ ଔଷଧ ନିୟମରେ କିଛି ପୁରୁଣା ତେନ୍ତୁଳି ଓ ଗୁଡ଼ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ। ତେନ୍ତୁଳି ଗୁଡ଼କୁ ଗୋଳେଇ ସେ ଶ'ଙ୍କ ଦାଢ଼ିରେ ହୃଦୟରୁ ରୂପେ ମାଲିସ କରିଦେଇ ଅମ୍ବ, ଏସେନ୍ସ ଛିଞ୍ଚି ଦେଇ କହିଲେ—ଏଥର ଚୋଷନ୍ତୁ discovery of Indin ହୋଇଯିବ— ମୋତେ ଆଉ ବିଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣନାକୁ ହେବ ନାହିଁ। ଶ' ସେହିପରି କରି ଅମ୍ବର ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ ବୋଲି ଅସମର୍ଥିତ ସଂବାଦରୁ ପ୍ରକାଶ।

ଏବକି ଯେ ଅମ୍ବ ତାହା ଅମ୍ବ ଦେଶରେ ବହୁବିଧ ଅଛି। ଯଥା ଦେଶୀ ଅମ୍ବ ଚେଙ୍ଗୁଆ ଅମ୍ବ, ନାକେଇ ଅମ୍ବ, ବୋଲ୍ବୁଆ ଅମ୍ବ, ମନ୍ଦ୍ରାଜୀ ଅମ୍ବ, ବେଙ୍ଗୁଣି ପଲ୍ଲେଇ ଅମ୍ବ ନାଟ ସିନ୍ଦୁରୀ, ସିନ୍ଦୁରୀ ଅମ୍ବ, ମାଲଦା ଅମ୍ବ ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି।

ଚେଙ୍ଗୁଆ ଅମ୍ବରେ ଚେର ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମିଠା। ଦାନ୍ତ ସନ୍ଧିରେ ଚେର ପଶିଗଲେ ତାହାକୁ କାଢ଼ିବାରେ କିଛି ସମୟ ଯାଏ। ଏ ଅମ୍ବ ଖାଇଲେ ଦେହରେ ଚେର ଅର୍ଥାତ ବାଳ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ। ଟାଙ୍ଗର ମୁଣ୍ଡିଆଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଏହା ବଡ଼ ଉପକାରୀ। ଦାଢ଼ି ବଳକର ଶତ୍ରୁ।

ନାକେଇ ଅମ୍ବ ଖାଇଲେ ନାକର ଘ୍ରାଣ ଶକ୍ତି ବଢ଼େ। ଏବଂ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ବାହା ଲୋକଙ୍କ ପଛଆଡ଼େ ନାକେଇ ରହିବାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ।

ମାନ୍ଦ୍ରାଜୀ ଆମ୍ବ କଞ୍ଚାବେଳରୁ ତୋଳିଲେ ମଧ୍ୟ ଇସ୍ପାତ ପାଚି ଦେଖାଯାଏ। ଏହାହିଁ ଏ ଆମ୍ବର ବିଶେଷତ୍ୱ। ଏହା ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିଶେଷ ଦରକାରୀ।

କେହି କେହି କହନ୍ତି ମାନ୍ଦ୍ରାଜର ବେଙ୍ଗନ ପଲ୍ଲୀ ସ୍ଥାନରୁ ଆମଦାନୀ ହେତୁ ଏହାର ନାମ ବେଙ୍ଗନପଲ୍ଲୀ ହୋଇଛି। ମାତ୍ର ବାସ୍ତବରେ ଏହା ଆମ ବାଇଗଣ ପରି ଦେଖି ଗୁଲେ ବୋଲି ବାଇଗଣ ପେଲ ହୋଇଛି। କେହି କେହି କହନ୍ତି—ବାଇସ୍ଥା ଓ ଗଣିଆଁ ଦୁଇଭାଇ ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ଥିଲା ପଲ୍ଲେଇ। ଏ ଅମ୍ବ ନୂଆ ଆସିବା ବେଳେ ଦୁଇପଲ୍ଲେଇ ଭଙ୍ଗରୁକିଏ କିଣିବ ବୋଲି ବଳ କରି ପେଲ ପେଲି ହେବାରୁ ତା ନାମ ହେଲା—ବାଇ+ଗଣ ପେଲ ବା ପଲ୍ଲେଇ। ଏହାକୁ ଖାଇଲେ ବେଗୁଣି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମେମ୍ବର ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଆସେ।

ନାଟ ସିନ୍ଦୁରର ଗୋଟାଏ ଅର୍ଥ ନାଟ ବା ସୁଆଙ୍ଗପରି ସୁନ୍ଦର ବୋଲି କେହି କେହି କହନ୍ତି। ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତରେ ଏହା ଲାଟସିନ୍ଦୁର ବା ଲାଟ ସାହେବଙ୍କ ଭଳି ସୁନ୍ଦର। ଲାଟ ସାହେବଙ୍କର ଯେପରି ଓପର ଚକଚକ— ମାତ୍ର, ଭିତରେ କ୍ଷମତା ନାହିଁ—ଏ ସେପରି ଉପର ସୁନ୍ଦର ମଞ୍ଜଖିଆ। ଏହା ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଅହାର୍ଯ୍ୟ।

ଆଉ ଏକ ଅମ୍ବର ନାମ—ପାଣି ସୁଠ। ମଦଭାଙ୍ଗଖୋରଙ୍କର ଯେପରି ଗୋଟାଏ ନାମ— ଗୁଲି ଗୁଲି ଠୁକ୍—ସେହିମାନେ ଏ ଅମ୍ବ ଖାନ୍ତି। ତାଙ୍କର ଅମ୍ବ ଅମଳ ଓ ଅମ୍ଳ ହୋଇ ଯିବାରୁ ଏମାନେ ସୁଂ, ସାଂ, କରି ଅମ୍ବ ଚୋଷିବାରେ ଲାଗନ୍ତି। ଅମଳ ପାଣି ହୋଇଗଲେ ଏହାକୁ ସୁଠ ସାଠ କରି ଖାଇବା ଦରକାର ବୋଲି ଏହାର ନାମ ପାଣିସୁଠ୍।

ମାଲଦା ଅମ୍ବ କେବଳ ମାଛ ଦେବା ଲୋକେ ବା ମାଡ଼ୁଆଲ ମାନେ ଖାନ୍ତି। ଏଣୁ ଭଳ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅମ୍ବର ଗୁଣେ ଗୁଣେ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଅଛି।

ଅମ୍ବରୁ ଅମ୍ବ ପଡ଼ା ହୁଏ—ଅମ୍ବରୁ ଅମ୍ଳ ହୁଏ—ଅମ୍ବ ଚୋଇବାକୁ ଖୁଆଇ ଅଟାକର ଖଟାପାଳରେ ଗବେଷଣା ବେଶି ହୁଏ।

(୮) ସୃଷ୍ଟା ଦେବଙ୍କୁ !

Digitized by srujanika@gmail.com

କୋଣାର୍କ

ଧ୍ୟାନେ ଦେଖ ଶିଳ୍ପୀ
ଅଙ୍କିବସେ ଗୋଧୂଳି ବେଳାରେ
କେତେ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଭରା
ତୁଳୀମୁନେ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ରୂପଧରେ ।
ଦୀର୍ଘ ଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି କବି
ଖୋଜିବୁଲେ ଅଶ୍ରୁ ଗାରେ ଗାରେ—
ଶିଳ୍ପୀର ଏ ପାଗଳାମି
ନିରଖାରେ ପୁଣି ହାଇ ରେ ।
ଶିଳାଦେହେ ଖୋଜି ବୁଲେ
ସ୍ମୃତିର ଅଜ ମଧୁର ଗୃହାଣୀ
ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କଳ୍ପନାରେ
ଭାସାଦେଲେ କରୁଣ ରାଗିଣୀ ।
ନମ୍ର କଣ୍ଠେ ଫୁଟାଏ ତା
ବେଦନାର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ କରୁଣ
ବେଳା ତୁମେ ଖୋଜି ବୁଲେ
କୋଣାର୍କର ଭଗ୍ନ—ସ୍ନିଗ୍ଧ—ଚକ୍ଷୁ
କୋଣାର୍କର ଭଗ୍ନ ବୁକେ
ଚୁମ୍ବନର ରେଖା ଟାଣେ କବି
କଳାର ଏ ଅଦ୍ଭୁତ କଳ୍ପନା
ଶିଳ୍ପୀ ଆଜି ପାରେ ନାହିଁ ଭାବି ।
ତୁଟେ ଶିଳ୍ପୀ ସୀମା ଜ୍ଞାନ—
କଳାର ଏ କଳ୍ପନାରେ ଖୋଜ
ଦରଦୀ—କଳିଙ୍ଗ—କବି
କଳ୍ପନାରେ ଖୋଜେ ଅଶ୍ରୁ ଧୂଳି ।
ଜଗାଇଦେ କୋଣାର୍କର
ମୃତ ଶିଳା ଅଜ ବେଳାଭୂମେ
ଜାଗ ଶିଳ୍ପୀ ଜାଗ କବି
ଜାଗ ସ୍ରଷ୍ଟା ଜାଗ ପୁଣି ତୁମେ ।
ଜାଗ ଶିଳ୍ପୀ ଜାଗ କବି
ରଚ ଯାଅ ସୁନ୍ଦର କବିତା ।
ମୌନ ବୃଦ୍ଧ ଶିଳ୍ପୀ ତୁମେ
ଗାଅ ପୁଣି କଳାର ସବିତା ।
ନିହାଣ ତୋଳ ହେ ଶିଳ୍ପୀ
ଛାଡ଼ି ଦେ ହେ ତୁମ ବଂଶଧର
ଉଦ୍ଧା ବୁକେ ତୋଳ ଦିଅ
ଶତ ଶତ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ।
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହେ ତୁମ ପାଇଁ
ବାଲୁକାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଶଯ୍ୟା
କଳା ପ୍ରେମୀ ମୁଞ୍ଚ ଅଶ୍ରୁ
ବହୁ ହେଉଥାଇଁ ଅଜ ନିଷ୍ଠା ।
(ନାମ ନାହିଁ ।)

ଗଣ୍ଡଗୋଳ ପଦ୍ଧତି

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ —ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ହେ
ଅଭିନନ୍ଦନ ଘେନ
ଭଙ୍ଗର ପୁଚ୍ଛ ଦେଉଛି ବାନ୍ଧୁଛି,
ଉତ୍କଳବାସୀ ଦାନ !
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଗାରଣ—ଦେଲେ ସନ୍ଧ୍ୟାଥାଳି
ଘନମୁଖୀ ଅବଗୃହ;
ଓଡ଼ିଆ କପାଳ ଫାଟେ ଚିରଦିନ
ଛୁଟେ ରକ୍ତର ଧାର ।
ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ; ଉତ୍କଳୀ ଆଜି
ଯାଉ କି ନିଜର ନ୍ୟାୟ
ସେଇ ଅବଶୃଙ୍ଖ, ଅନ୍ୟାୟ, ଲୁଣ୍ଠ
ପାଇଁ ପଡ଼େ ତୁଲୁ ହାୟ ।
ମାଆ-କୋଳୁଁ ନେଲେ ବଳରେ ଛଡ଼ାଇ
ଅସହାୟ ଶିଶୁ ଦୁଇ
ସାବତ ମାଆକୁ ଦେଲେ ପାଳିବାକୁ
କି ଦଶା ହେଉଥିବେ ତହିଁ !!
ସିଂହଭୂମି, ମାନଭୂମି, ବସ୍ତର,
ଚକ୍ରି, ସାରଙ୍ଗଗଡ଼େ
ଓଡ଼ିଆ ରହିଛି; ଦୁଃଖରେ ଲୁହ—
ଗଡ଼ାଇ, ଭୂମିରେ ଗଡ଼େ ।
ମାନ୍ଦ୍ରାଜେ ଅଛି ଓଡ଼ିଆଞ୍ଚଳ
ଓଡ଼ିଆର ଛାତି ଫାଟେ
ସ୍ୱାଧୀନ ଦିଶୁଛି ଉତ୍କଳ-ଭୂଇଁ
କାନ୍ଦି ମାଆ ମୋ' କହେ ।
ସରାଇକେଲା ଓ ଖରସୁଆ ଗଲା
ସୁକେନ୍ଦ୍ର ଶ୍ୟାମପୁର,
ଭବେ; କ୍ଷମତା-ଆସନେ ବସି
ଭଲଲୋକ ହୁଏ କି ସ୍ୱାର୍ଥ ପର ।
କ୍ଷମତା-ଅନ୍ଧେ ସ୍ୱାର୍ଥେ ନ ବୁଡ଼
ଗଢ଼ ଉତ୍କଳ ଦେଶ
ଭବ—ଭୁଲିବ ନ କର୍ମ ତୁମର
'ଉତ୍କଳ-ଇତିହାସ !!!'

ଲେଖକ—
ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ୱର ଶତପଥୀ
ବ.ଗିଭ (୫୫୫) ନଂ ନାଗ ।

ବାପୁଜୀ

ହେ ବାପୁଜୀ !
ମୁକ୍ତ ଏହି ଭାରତର ଆକାଶେ-
ଭର କିଂପା ବର୍ଷୁଛବ ଅଶ୍ରୁ ଦର ଦର ?
ପାହି ଆସେ ରାତି ଯେବେ ହିମାଚଳ ଶିରେ···
ଅଭିଯାତ୍ରୀ !
ଘେନ ଶୁଭ ଅଭିଳାଷ ମୋର···!
ହେଲେ ବୃଦ୍ଧ—ହେଲେ ହେଁ ଦୁର୍ବଳ
ତମର ଦୋହଲ ଅସ୍ଥି,··· କୁଞ୍ଚିତ ଚରମ—
କାନେ ଦେଇ ମୁକତିର ମନ୍ତ୍ର
କୋଟି ପ୍ରାଣେ ଦେଇଅଛ ବଳ··· !
ବୃଦ୍ଧ ତୁମେ—
ମୂକ କଣ୍ଠେ ଦେଇଛ ଡାକରା—,
ଜଡ଼ ମୂକ ଲେଖାଇଛ କାବ୍ୟ,—
ଭରି-ଅଛ ଜାଗୃତି ପରାଣେ,··
ତବ ବାଣୀ
ଆଣିଅଛି ବିରାଟ ସ୍ପନ୍ଦନ···
ଏ ଦେଶର ଅଧ ନଗ୍ନ, ବୁଭୁକ୍ଷୁ ପରାଣେ·· !
(କିନ୍ତୁ) ଆଜିର ଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ମାନବ—
ଅବିଶ୍ୱାସୀ ନରଙ୍କର ଭୀଡ଼
କରେ ଶତ ଭ୍ରାତୃହତ୍ୟା-ମଡ଼କର ସୃଷ୍ଟି ।
ସେଇ ଅଭିଶାପେ ଅବା—
ହେଲ କି ମଉନ ବାପୁ !—···
ଧରି ବକ୍ଷେ ଘାତକର ଅସ୍ତ୍ର ।
ନ ହୋଇ ମଉନ ;
ଅଶ୍ରୁ-ଧାରେ ବାହିନଅ ରଥ·· !
ଉପ୍‌ସିତ ସେ' ଶାନ୍ତି ପଥେ···
ଦୁଃଖିନୀ ଜନନୀ ବସି ଯହିଁ, ଅବିରତ ।
ଝଂକାରିତ ରଜନୀର ଶେଷ
ହୁଏ ଯହିଁ, ପ୍ରଗତିର ଆଲୋକ ବିକାଶ···
\+ × ×
ହେ ବାପୁଜୀ !
ହୋଇଛ ବଳୟୀ ଯେଣୁ
ବଳୟର ଟୀକା—
ଦେଖୁଅଛ ଶିରେ—ସେଇ ବୃଷ୍ଟିତ କପୋଳେ,
କୋଟି ଜନ ନୟନମାଝେ ଗାଲେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ତବାଦେଶ,...ତୁମର 'ଜୟନ୍ତୀ'
ଘରେ ଘରେ, ଗହନେ, ପ୍ରାନ୍ତରେ;
ନବୋଚ୍ଛ୍ୱାସେ ତୋଳ ବୈଜୟନ୍ତୀ... !!
ତୁମେ ତ୍ରାତା !

ଜାତି ମୁକ୍ତି-ଦାତା
ନୁହଁ ମର,
ହୋଇଛ ଅମର,
ଅହଂକାର ବଳେ... ।
ମୁଗ୍ଧ ଏଇ ଧରଣୀର ତଳେ,
ଲକ୍ଷ-ଜନ ଗାଏ ଗୀତ,
ବନ୍ଧନର ପତନେ ତ—
ଦୁରନ୍ତ ଅଥମ୍ ଧମ୍
ମାନେ ହାର୍...... ଶତବାର
ତବ କମ୍ର-ଚରଣର ତଳେ... !!

— ଶ୍ରୀ ଉପେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ନାୟକ ।

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ବାଲଖଣ୍ଡ ଛାତ୍ର ସଂଘ—[ନାଗ]—ଚସ ଡ଼ାହାଣୀ ବା କଅଁ। ଡାହାଣୀ ବୋଲି ପ୍ରକୃତରେ କିଛି ନାହିଁ । ଏହା ଅନ୍ଧ ଧାରଣା । ତଥାପି କୌଣସି କୌଣସି ନାରୀର ଅଦ୍ଭୁତ ଦୈବୀ ଶକ୍ତି ଥିବା ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ । ପୁରୁଷ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ସଂଭବ । ଚସ୍ତଡାହାଣ ବୋଲି କାହାକୁ କହିବା ଅନ୍ୟାୟ ।

ନନ୍ଦକିଶୋର ବଳଙ୍କ ଅବସର ସଂଖ୍ୟାର ଶବ୍ଦ ଯେ କହିଛନ୍ତି ସେ ବୋଧହୁଏ ବହିଟିକୁ ନପଢ଼ି ତାର ଅର୍ଥ ନବୁଝି—ସଂଙ୍ଗିନୀ ଶବ୍ଦରୁ ଗୋଟିଏ ନାରୀର ଅକୃତି ଆଣିଛନ୍ତି । କିମ୍ବା ଏହା ଏକ ପ୍ରଚ୍ଛଦ ବାମୀ ଛବି ହୋଇ ଥାଇ-ପାରେ । ତଥାପି ଏହା ପଣ୍ୟକଳା ହିସାବରେ ମନ୍ଦନୁହେଁ । ପଣ୍ୟକଳା ସଂବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ କାନନଗୋଙ୍କ ଲେଖା ପଢନ୍ତୁ ।

ନାଗ ସମ୍ମିଳନୀ

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ନାବସମ୍ମିଳନୀ ଅସନ୍ତା ଜୁନ ମାସରେ ବାରିପଦାରେ ହେବ । ଏ ସମ୍ମିଳନୀର ସଭାପତିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ ପ୍ରଥମ ନାଗ ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଯୋଧନ ଦାସଙ୍କ, ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ସାବିତ୍ରୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି । ମୟୂରଭଞ୍ଜ ବାସୀ ନାଗ ଭାଇମାନେ ସହଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।

ସଙ୍କେନ୍ଦ୍ର
ବେଙ୍କୁଣ୍ଠ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶନ

ନାଗ ନାଗ ଭିତରେ

ପ୍ରଶ୍ନ

ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି—(୧୨୨୨) ଭଜନାମାଇଁର ଅବସ୍ଥିତି କଅ ?

ଗିରିଧାରୀ—(୧୨୨୧) ମୁଦ୍ରା ଯନ୍ତ୍ରର କିଏ କେବେ ଓ କେଉଁଠି ଅବିଷ୍କାର କଲେ ?

ସୁଦର୍ଶନ—ପୃଥିବୀର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବୈଜ୍ଞାନିକ କିଏ ?

ଗ୍ରମଦ୍ଦର (୧୧୯୫) ଏଲେକ୍ଟ୍ରୋନ ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

କୈଳାସ (୧୧୦୬)—ଅକାଶ ନୀଳ ଦେଖାଯାଏ କାହିଁକି ?

ବାଲଖଣ୍ଡ ନାଗ ଛାତ୍ର ସଂଘ—ଡାହାଣୀ ଅଲୁଅ କଣ ।

ଅବସର ବିନୋଦନ

୨୯ ନମ୍ବର ଉତ୍ତର—

୨୨୫ ମାଉଣ୍ଡ ମୋଟ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି ହରିହର [୧୧୪୬] ସେ ପୁରସ୍କାର ପାଇବେ ବାକି ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ (୨) ବୃନ୍ଦାବନ (୧୨୦୮) ହରେନ୍ଦ୍ର [୧୨୨୫] ରତ୍ନାକର [୧୦୦୪] ପରମାନନ୍ଦ [୧୧୩୮]

ନୂଆନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୨୩୫ ଶ୍ରୀ ସୁଧାକର ଦାସ, ୧୨୬୬ ଶ୍ରୀ ପ୍ରତାପ ଚନ୍ଦ୍ର ସେନାପତି, ୧୨୩୭ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେହେରା, ୧୨୩୮ ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ବାରିକ, ୧୨୩୯ ଶ୍ରୀ ମନ୍ମଥ ସିଂ, ସାହୁପଡା ଉ: ଇ: ବିଦ୍ୟାଳୟର ୫ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ପୋ: ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ବାଲେଶ୍ୱର । ୧୨୪୦ ଶ୍ରୀ ନବକିଶୋର ମିଶ୍ର ଗ୍ରାମ ସାନ ଅରଙ୍ଗା ପୋ: ବୃନ୍ଦାବନପୁର କଟକ । ୧୨୪୧ ଶ୍ରୀ ଦସ୍ୟା-ନିଧି ସାମନ୍ତରାୟ ମାଙ୍ଗି ହାଇସ୍କୁଲ କ୍ଲାସ ଷାଠି ପୁରୀ—ଜିଲ୍ଲା ।

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ

ମୁଁ ଜଣେ ନାତି/ନାତୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା । ଧର୍ମ ସାହସ ସେବା ଦ୍ୱାରା ଅହଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ମୁଁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟାକରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ ସୂଚୀ ସମେତ ୫୦୪ ର ଡାକ ଟିକଟ ପଠାଇଲି

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାତି/ନାତୁଣୀ

ଠିକଣା ____________

ତାରିଖ ____________

* ଏହି କୁପନ ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ ।

(ଆୟ ମାନ୍ଧାତା ଅବସ୍ଥା ପ୍ରସଙ୍ଗ)

ଅମ୍ବ କୋଇଲିକି ପୋଡ଼ ଦାନ୍ତ ମାକଲେ ଦାନ୍ତ ଚଫାହୁଏ । ଅମ୍ବ କୋଇଲିରେ ଯେଉଁ କାଳ ହେଲେ—ମନ୍ଦୀମାନେ ଦାନ୍ତ ବିଜାଇ ଗାଇ ପାରନ୍ତି—

ହାତୀ ନେ ଘୋଡ଼ା ନେ
ମୋ ପେଁ କାଳ କଳାକ ଦେ ।

ଅମ୍ବର ଅଭ ନେଦେଇ ଅର୍ଥ ଦ୍ୟ ଅଛି । ଯଥା ଅମ୍ଳକଳା । ଏ ରୋଗ ଅର୍ଥସେନରେ ଭଲହୁଏ । ଅଭ ଏକ ରୋଗରନାମ ଅମ୍ଳ ଦାନ୍ତ । ଏହା ଛାଗଳାଦି ପଶୁଙ୍କରେ ଭଲ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସବୁଠାରୁ ମାରାତ୍ମକ ବ୍ୟାଧି ଅମ୍ଳ ଝାଡ଼ା । ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନର ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ବେଶି ସଂକ୍ରମଣ କରିଛି । ଝାଡ଼ା ଫେରିକି ଫେରିବ ମନ ହେଉ ନଥିବ—ରୋଗୀ ଝାଡ଼ା ଯିବ ଝାଡ଼ା ଯିବ ବୋଲି ଅଥୟ କରୁଥିବ— କିନ୍ତୁ ଝାଡ଼ା ଫେରିବା ବେଳକୁ କିଛି ନାହିଁ । ଯେପରି ଶାସକ ମାନେ—ଯୋଜନା କରିବେ— ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କରିବେ ବୋଲି କହୁଥିବେ ଅଥଚ କାମ ବେଳକୁ କିଛି ନାହିଁ ଠିକ ସେଇପରି ।

ଏହି ଅମ୍ଳ ଜଳତ ହୋଇ ଅମ୍ଳର ହୋଇଛି । ଅମ୍ଳ ଝାଡ଼ା ପୁଣି ଅମ୍ଳ ଝାଡ଼ା ହୁଏ । ରୋଗୀ ଯାହା ଦେଖେ ତାହା ଅମ୍ଳର ବା ମୋର କହେ—ଖାଏ ଓ ହଗେ—ପୁଣି ଖାଏ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

Dagaro

ORISSA'S MOST POPULAR FORTNIGHTLY

Reg. No 04. 1-6-49

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀରର

ତୈଳ

ବାତରକ୍ତ, ଚର୍ମଶୂନ୍ୟତା, ସର୍ବାଙ୍ଗିନ ବା ଅଙ୍ଗିକ ସ୍ଫୁଲ, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗାଦି ଅରୋଗ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ଅର୍ଥାତ୍ ଯୋଗ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା।

ଧବଳ

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଲୁପ୍ତ ହୁଏ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଲେଖି ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—

ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ

(H. K. K.)

୧ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଉଡ଼ା।
ଶାଖା ୩୬—ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ କଲିକତା।

୫୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର

ଅସଲି ମମିରା ସୁରମା

ଏହା ମମିର ସୁରମା ଭୀମସେନ କର୍ପୂର ଓ ମମିର ପ୍ରଭୃତି ବହୁମୂଲ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଅଛି। ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଖିଧରା, ଅଖି ଲାଲ, ଅଖିରୁ ପାଣି ଛୁଟିବା, ଅଖିରୁ ଜଳ ପଡୁଥିବା, ଅଖିକୁ ଜାଲୁଜାଲୁଅ ଦେଖାଯିବା, ଅଲ୍‌ପ ଧାସକୁ କମ ଦେଖାଯିବା, ଅଖି ଲାଲ ହୋଇ ଫୁଲି ଯିବା ପ୍ରଭୃତି ଅଖିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗ ଅରୋଗ୍ୟ ହୁଏ। ଏହାକୁ ଲଗାଇବା ମାତ୍ରେ ସମୂଳେ ରୋଗ ପାଣି ହୋଇ ବାହାରିଯାଏ ଓ ଅଖି ବରଫପରି ଥଣ୍ଡା ହୋଇଯାଏ। ପ୍ରତି ସୁନ୍ଦର ଶିଶି ବାଠି ମୂଲ୍ୟ ୧।, ୧ ଡଜନର ମୂଲ୍ୟ ୧୨, ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା। ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ।

ଠିକଣା :—
ମଦନମୋହନ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ରଙ୍ଗଲାଲ

ଅସଲି ପଞ୍ଚଗୁଣୀ ତୈଳ ଅଫିସ

ଟେଲେଗ୍ରାଫ ଗାର୍ଡ଼, କଟକ।

ହାଇଡ୍ରୋସିଲ

ଅମୃତ **କିଶୋରୀ ତୈଳ** ଦ୍ୱାରା ହାଇଡ୍ରୋସିଲ ଅଣ୍ଡବୃଦ୍ଧି ଗୋଦରୋଗ, ହାର୍ଣିଆ, ଗଣ୍ଡମାଳ ଆଦି ଅଣ୍ଡ ଭିତର ଅରୋଗ୍ୟ ହୁଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ୩୯, ଅଭ୍ୟନ୍ତରିକ ଔଷଧ ଦେବାର ବଟି ଦାମ ୫ ୧୯ ଭ: ମା: ୫୦ ।

ପେଟ ବ୍ୟଥା

କଲିକ୍ ପେନ, ପେଟ ଦରଜ ଆଦି ଯାବତୀୟ ଉଦର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ ଜିଭ ଓ ସ୍ୱାଦ ନ ହେବା ଆଦି ରୋଗ ଅମୃତ 'ପାଚକରାଜ' ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ତିନୋଟି ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଉପଶମ ଓ ନିୟମିତ ସେବନ କଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଚିରଦିନ ଲାଗି ଅରୋଗ୍ୟ ହେବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ୩୯, ଭି: ପି: ୧୦ ।

Kaviraj S. K. Chakravarty (D. C.)
126/2 Hazra Road, Calcutta 26

ଗର୍ଭପାଳିନୀ

ଗର୍ଭ ସଞ୍ଚାରର ସମୟରୁ ସେବନ କଲେ ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁର ସ୍ୱାଭାବିକ ବୃଦ୍ଧି, ସୁଖ ପ୍ରସବ କରାଏ। ମୃତବତ୍ସ, ସୂତିକା ଦୋଷ, ଅକାଳ ଗର୍ଭପାତ, ଧନୁଷ୍ଟଙ୍କାର ଇତ୍ୟାଦି ଦୋଷ ନାଶ କରେ। ସନ୍ତୁର ମଫସଲରେ ଏହା ପାଖରେ ଥିଲେ ଗର୍ଭ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯାବତୀୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ଅକ୍ଳେଶରେ ରକ୍ଷା ପାଇ ପାରିବେ। ଏକପେଟ ୧୭।। ଠିକଣା—

ଡାକ୍ତର ବଃ ଦାସଃ କେମିଷ୍ଟସ୍ ହାଉସ୍, ପୁରୀ।

୧୯୪୯-୫୦ରେ ତମର ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ହେବ ?

ଯଦି ଅପଣ ୧୯୪୯—୫୦ ମସିହାରେ ଯେଉଁ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ତାହାର ଦରଖାସ୍ତ ଚିଠି ସବୁ ଘଟଣା ଘଟିବାର ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଏକ ଖଣ୍ଡିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଅପଣଙ୍କ ପସନ୍ଦରେ ଅସୁଥିବା କୌଣସି ଫୁଲର ନାମ ପତ୍ର ଲେଖିବା ସମୟ ଏବଂ ପରିବାର ବାବଦରେ ନିଜର ପୁରା ଠିକଣା ଲେଖିକରି ପଠାନ୍ତୁ। ତାହାହେଲେ ଅମେ ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଦ୍ୟା

ସାହାଯ୍ୟରେ ଅପଣଙ୍କ ଅଗାମୀ ବାରମାସର ଭାଗ୍ୟର ଫଳ, ଲାଭ, କ୍ଷତି କିପରି ରୋଜଗାର ହେବ, କେଉଁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହେବ, ଚାକିରୀରେ ଉନ୍ନତି, ଶାରୀରିକ ମଙ୍ଗଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରୋଗ, ଦେଶ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା, ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କ୍ରସ ଅଥବା କୌଣସି ଅକସ୍ମିକ ଘଟଣାରୁ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କ୍ରସ ଅଥବା କୌଣସି ଅକସ୍ମିକ ଘଟଣାରୁ ସୁଖ ଅଥବା ଧନଲାଭ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡର ଲେଖା ତାରିଖଠାରୁ ଅମେ ଏକ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଠିକ ଠିକ ଘଟିବାର ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି କେବଳ ୫୧୦ର ବିନିମୟରେ ଭି: ପି: ଯୋଗେ ପଠାଇ ଦେବୁ। ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା ପଡ଼ିବ। ଖରାପ ଗ୍ରହକୁ ଶାନ୍ତ କରାଇବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଅମେ ଲେଖିଦେବୁ। ଏହା ଠିକ୍ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି। ଥରେ ନିଶ୍ଚୟ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।

THE ROYAL ASTROLOGER THE BENGAL MESMERISM HOUSE (D.W.B.)
HOSHIARPUR.

Printed & Published by G. C. Mohapatro, at the Gopinath Press, Cuttack. 1 6. 49.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆଷାଢ଼ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ—୨୪ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧୬ । ୬ । ୪୯

ଲଙ୍କାର ଯେତେକ ବାହାର

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୬.୯
ଷାଣ୍ମାସିକ ୩ ୯

ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ
୪ ଅଣା

ଚର୍ଚ୍ଚିଲ—ଚେଙ୍ଗ-ସ୍ୱରଟକୁ କମିଛ ବଶ କଲ ?
ଅଟ୍ଲି—ଡମରୁ ଧ୍ୱନି ବାଣରେ !

Digitized by srujanika@gmail.com

ନବ ବର୍ଷର ନବ ଅବଦାନ

ଡଗରର ବାର୍ଷିକ ସଂଖ୍ୟା

ବୁଢୀ ଓ ଝିଅମାନଙ୍କର ଅପୂର୍ବ ସନ୍ଦେଶ

ଡଗରର ଅଗ୍ରିମ ବା: ମୂ:—ମୂଲ୍ୟ ୫୦—ନାନା ଗଳ୍ପ, କବିତାରେ ଭରିବ ଓ ଚିତ୍ରରେ ଭରପୂର। ଆଠ ଅଣାର ଡାକ ଟିକଟ ପଠାଇଲେ ଡଗର ପଠାଯିବ। ୧।୧।୬। ୫୯ ପରେ ଗ୍ରାହକମାନେ ଯେଉଁ ଦେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଡଗର ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଅଫିସ ବାଧ୍ୟ ନୁହନ୍ତି।

ଶୀଘ୍ର ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ—

ପ୍ରକାଶକ ସମ୍ପାଦକ—ଡଗର

—o—

ଭାଗ୍ୟ ! ଭାଗ୍ୟ !

ଜନ୍ମ ଦେବଙ୍କ ପୂର୍ବଜନ୍ମର ୧୦ରୁ ୧୬୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେ କୌଣସି ୧୦.୫୦ ୧୦.୬୦ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଲେଖନ୍ତୁ। ନିକଟର ମହର୍ଷି ଭୃଗୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମତେ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜନ ଦର ଅବଶି-ଷ୍ଟର ଭାଗ୍ୟ ଗଣନା କରାଯାଉଛି।

ମନିଅର୍ଡର ଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ୫।୦ ପଠାନ୍ତୁ ଓ କୁପନରେ ମନୋନୀତ ସଂଖ୍ୟା ଓ ନିଜର ପୂରା ନାମ ଓ ଠିକଣା ଲେଖି ଦିଅନ୍ତୁ।

ଠିକଣା—ଭୃଗୁ ସଂଘ। କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
C/o ଡଗର ବ୍ରେସ ନଂ ୨୧
ପୋ: କଟକ

—o—

ହାଇଡ୍ରୋସିଲ

ଅମର 'ନିଶାକର ତୈଳ' ଦ୍ୱାରା ହାଇଡ୍ରୋସିଲ ଅଣ୍ଡକୋଷ ଫୁଲିବା, ବାତ, ଗଣ୍ଠିବାତ ଆଦି ଅଦ୍ଭୁତ ଭାବେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ଟଙ୍କା, ଅଭ୍ୟନ୍ତରେ ଔଷଧ ଦେବାକୁ ହେଲେ ଦାମ ୬ ଟଙ୍କା ଡା: ମ: ୫୦ ନ:ପ:।

ପେଟ ବ୍ୟଥା

କଲିକ୍ ପେନ୍, ପେଟଫମ୍ପା ଆଦି ଯାବତୀୟ ଉଦର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ କଦ୍ରା ଓ କ୍ଷୁଧା ନ ହେବା ଆଦି ରୋଗ ଅମର 'ପାଚକରାଜ' ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ହୁଏ ଓ ନିୟମିତ ସେବନ କଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଚିରଦିନ ଲାଗି ଆରୋଗ୍ୟ ହେବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ। ମୂଲ୍ୟ ୫ ଟଙ୍କା, ଭ: ପି: ୫୦ ନ:ପ:।

Kaviraj S. K. Chakravarty (D. C.)

126/2 Hazra Road, Calcutta 26

ପଢ଼ିଛନ୍ତି ?

ଆମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ପୋଥି:—

ଜୀବନ ସଙ୍ଗୀତ—ଜୀବନ କଥା

ଦୂରନ୍ତ—ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ

ଗୋଲାପ—ସ୍ୱାଧୀନ ଶ୍ରେଣୀକାବ୍ୟ

ପରୀକ୍ଷା ଫଳ—ସାମାଜିକ ପ୍ରହସନ

ବିଜ୍ଞାନ ଭାଷପେଟିକା-ଅଧୁନିକ ପ୍ରହସନ

ଜାତୀୟ ଜାଗରଣ—ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଭିନୀତ ନାଟକ

ପଥିକ କଥା—ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ

ଧର୍ମ ସଙ୍ଗୀତ—ହିନ୍ଦୁ ସାହିତ୍ୟ

ସବସନ୍ତ—ଶାସନକଷ୍ଟ ଅଖ୍ୟାନ।

ପୂଜା ସୂତ୍ର—ପୂଜକ ବିଧି

ଦୂମାସ—ହିଂଦଜ ଧନ

ଏ ଯୁଗର କେତେକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅମୂଲ୍ୟ ପୁସ୍ତକ

ମରଣ—ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମର ସୂଚନା [ଉପନ୍ୟାସ]

ପ୍ରେମ—ଦରଦୀ ପ୍ରାଣର ଗୀତ

ଦରଦ—ହତାଶାର ଚିତ୍ରଣ [ଉପନ୍ୟାସ]

ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ—ଜାତୀୟ ନିନାଦ

କାଳଚକ୍ର—ଏ ଯୁଗର ବାର୍ତ୍ତା (ଉପନ୍ୟାସ)

ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ—କବିତା

ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ—ଜାଣିବାର କଥା

ଜାଗ୍ରତ ମଣିଷ—ବିରାଟ ଉପନ୍ୟାସ

ଜନ୍ମମାଟି—ଗାଁ ଗହଳର କାହାଣୀ

ଝଙ୍କାର—ଗଳ୍ପମାଳା

ଏଗାରଟା—ଏଗାରଟି ଗପ

ସଙ୍ଗାଧାତ—(ଉପନ୍ୟାସ)

—o—

ପ୍ରେଗାନିନ୍

ଗର୍ଭ ଧାରଣ ସମୟରୁ ସେବନ କଲେ ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁର ସ୍ୱାଭାବିକ ବୃଦ୍ଧି, ସୁଖ ପ୍ରସବ କରାଏ। ମୃତବତ୍ସା, ସୂତିକାଦୋଷ, ଅକାଳ ଗର୍ଭପାତ, ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଇତ୍ୟାଦି ଦୋଷ ନାଶ କରେ। ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମଫସଲରେ ଏହା ପାଖରେ ଥିଲେ ଗର୍ଭ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯାବତୀୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ଅକ୍ଳେଶରେ ରକ୍ଷା ପାଇ ପାରିବେ। ଏକସେଟ୍ ୫ ୭।। ଠିକଣା—
ଡାକ୍ତର ବ: ଦାସ: ବେଣୁପ୍ରାଭସ୍, ପୁରୀ।

ପୁରୁଷଙ୍କ ଧାତୁଦୌର୍ବଲ୍ୟ
ଲେଡ଼ିଜ ରେଞ୍ଜର
ସର୍ବପ୍ରକାର ବୃଦ୍ଧି
ଅକାଳରେ, ମେହ ଓ
ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ମାନଙ୍କର
ବଶୀକରଣ
କିନ୍ତୁ ଏକ୍ରାମ

ପ୍ରକାଶକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ମୁଦ୍ରାକର ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆଷାଢ଼ ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧ - ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ୨୪ ଶ ସଂଖ୍ୟା ୧୬ । ୬ । ୪୯

କଂଗ୍ରେସ କମିଟି

ନିଖିଲ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିବେଶନ ବା ନିଭୃତ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆଲୋଚନାରେ ଲଣ୍ଡନ ଚୁକ୍ତି ବା ଭାରତର କମନ ଓ୍ୱେଲଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ଥନ କରିଗଲେ । ମନେହେଉଛି ଯେପରି ଯାହା କରାହୋଇଛି ତାକୁ ଅନ୍ୟଥା କଲେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସମ୍ମାନ ତଳକୁ ଖସିଯିବାର ଗୋଟାଏ ଭୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁକୁ ବାନ୍ଧି ଦେଇ କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲା । ଏହି ମନୋବୃତ୍ତି ଦାସତ୍ୱର ସମର୍ଥନ ଏବଂ ନାଜିବାଦ୍ ବା ଫାସିଷ୍ଟ ବାଦର ଆବାହକ ବା ସ୍ୱାଗତ କରି । ଭାରତରେ ଯେ ଅଚିରେ ଏକଛତ୍ର ଶାସନ ଜାରି ହେବାକୁ ଯାଉଛି ଏ ତାର ନିଶ୍ଚିତ ସୂଚକ ମାତ୍ର ।

କଂଗ୍ରେସ ଏବଂ କଂ:ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ସମ୍ପର୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ଗୁପ୍ତ ଆଲୋଚନା ହେଲା ତାହା ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସକୁ ଏକ ଅଧିକାର ପ୍ରମତ୍ତ ଏବଂ ଅଧିକାର ଚିରସ୍ଥାୟୀ କରିବାର ମେଲ୍ଲିଗୀ ମନର ପରିଚୟ ଦେଉଛି । ପୂର୍ବେ କଂଗ୍ରେସର ଗଳିତ ଆଲୋଚନା ଓ ସମାଲୋଚନା ସର୍ବ ସାଧାରଣରେ କରିଯାଇ ପାରୁଥିଲା । ଏହିଭଳି ଅପ୍ରିୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଂଗ୍ରେସ ଛଡ଼ା ପୃଥିବୀରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳରେ ଦେଖଯାଇ ନାହିଁ । ରୁଷର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ନିଜ ଦଳ ଭିତରେ ଗୁପ୍ତ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି । ତାହାହିଁ ମୈତ୍ରୀନିଷ୍ଠ ଏକଛତ୍ର ଶାସନ ଦ ଶକରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ କଂଗ୍ରେସର ଏକଛତ୍ର ଶାସନ ସମର୍ଥକ ମନ ଏହିପରି ଗୁପ୍ତ ଆଲୋଚନାର ପକ୍ଷପାତୀ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ନେତା ମାନେ ଆମର ଏ ସତର୍କ ବାଣୀପ୍ରତି ଅବଧାନ ହେବେ କି?

ବିଧାୟକ ସଭା

ଶାସନ ବିଧାୟକ ସଭା ଅତି ବେଗବତୀ ହୋଇ ନାନା ଅଧ୍ୟାୟ ପାଠ ଓ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ରାଷ୍ଟ୍ରର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଚାରକ ନିଯୁକ୍ତ ଯେଉଁ ନିକଟରେ ବିଧାନ ଗୃହୀତ ହୋଇଗଲା । ପ୍ରଧାନ ବିଚାର ପତିଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସଭାପତି ବାଛିବେ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରକଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ନିଯୋଗ କରିବେ ମାତ୍ର ପରାମର୍ଶ ମାନିବାର ପ୍ରଯୋଜନୀୟତା ନାହିଁ ! ଏହା ଫଳରେ ବିଚାରପତି ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କର ଅଧୀନସ୍ଥ ହୋଇ ରହିଲେ । ଆମେ ମାନୁଛୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ତ୍ରୁଟିହୀନ ହେବ ନାହିଁ । ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବା ସ୍ୱାଧୀନ କଲେ ମଧ୍ୟ ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ଉଭୟ ଦିଗ ଦେଖା ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନରେ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନ ରଖିବା ନ୍ୟାୟାନୁମୋଦିତ । ଏହି ମର୍ମରେ ଭାରତର ବିଚାରକ ମାନେ ଶାସନ ବିଧାୟକ ସଭାକୁ ସ୍ମାରକ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଚାରପତି ଯଦି ତିନି-ଚତୁର୍ଥାଂଶ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ଭୋଟରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ବିଚାରକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କୁ ନିଜେ ବାଛିବାର କ୍ଷମତା ପାଆନ୍ତେ ତେବେ ରାଜ୍ୟର ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ନିରାପଦ କେତେକାଂଶରେ ରହନ୍ତା ।

ତଥାପି ଆମେ କହୁଁ—ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା କେବଳ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଲୋକଙ୍କର ହେବ । କାରଣ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଚାରକଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ ଦାଖଲ ହେବେ କେବଳ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଧନୀକ—ଯାହାର ଅର୍ଥବଳ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଦାଲତ ଯାଏ ଯିବାକୁ ସୁବିଧା ଦେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶାସନ ଯେପରି ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କର ଶାସନ ହେବାକୁ ଯାଉଛି ଗରିବ ପତିଙ୍କର ଆସନ ଅଧିକାର ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଳ୍ପ ।

ପୁଣି ଶାସନ ବିଧାୟକ ସଭା ହଠାତ୍ ପ୍ରାଦେଶିକ ରାଷ୍ଟ୍ର ମାନଙ୍କର ଲାଟ ପଦକୁ ନିର୍ବାଚନ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରୁ ବାହାରେ ରଖି ମନୋନୟନର ପକ୍ଷପାତ ଖେଳ ହାତରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି । ଫଳରେ କେବଳ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ପ୍ରିୟ ପାତ୍ର ମାନଙ୍କର ଶାସନ ବଳବତୀ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ବହୁ ବ୍ୟୟସାପେକ୍ଷ ହୁଅନ୍ତା ଏବଂ ବଡ଼ଲୋକ ମାନେ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେବାର ସୁଯୋଗ ପାଆନ୍ତେ । ତଥାପି ତାହାର ପ୍ରତିକାର କରି ହୁଅନ୍ତା କିନ୍ତୁ ମନୋନୟନରେ ପ୍ରତିକାରର ପନ୍ଥା ନାହିଁ ।

ବୈଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି

ଓଡ଼ିଶାରେ ଚଳନ୍ତା ଶକ୍ତି ହୀରାକୁଦ ଏବଂ ମାଛକୁଣ୍ଡ ପ୍ରଭୃତି ଯୋଜନାନ୍ତର୍ଗତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରମାନ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କରି ସଭାରେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୋଟାଏ କେନ୍ଦ୍ରର ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି ବଡ଼ ଆଶାର ବାଣୀ ଶୁଣାଇଛନ୍ତି । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତିର ଅପଚୟରେ ବା ଗ୍ରାମରେ ଯାହା ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରନ୍ତା ତେବେ ଦେଶର ଅଭାବ ଦୂର ହୁଅନ୍ତା ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଏ ଦେଶର ବର୍ତ୍ତମାନ ମନୋଭାବ ଶ୍ରମର ଅବହେଳା କରି ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଶକ୍ତିର ଦାସ ହେବାକୁ ଯେଉଁ ଯୋଜନା ଚାଲିଛି ତାହା ଚିନ୍ତାଜନକ ।

ପରିଚ୍ଛନ୍ନ କଟକ

ରାଜଧାନୀ କଟକର ଜଳବାୟୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ପୌରସଭାର ଉପାୟରେ ମିଉନିସିପାଲିଟି ଯେଉଁ ସବୁ ବିଧାନ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରଶଂସନୀୟ । ଆଶା କରୁ ସରକାର ଓ ମିଉନିସିପାଲିଟିଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କଟକ ନିର୍ମଳ କର

—ହନୁମନ୍ତ

ଖବର କାଗଜରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଛାପା ହୋଇଥିବା "କଟକ ନିର୍ମଳ କର" ହେଡ଼ ଲାଇନଟା ଆଖିରେ ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ମନେ ହେଲା—ଏ 'ନିର୍ମଳ କର' ଟେକ୍ସଟା ପୁଣି କ'ଣ। କଟକ ନାଁ ଗାଁ ଦେଖି ଭାବିଲି ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଟେକ୍ସ କେବଳ କଟକ ଅଛି—ନା କେବଳ କଟକର? ତେଣୁ ଅଫିସ ଟେବୁଲ ପାଖରେ ବସିଥିବା ବନ୍ଧୁ ମନବାବୁଙ୍କୁ ପଚାରିଲି—ହଇହୋ ନିର୍ମଳ କର ପୁଣି ଗୋଟାଏ କ'ଣ? ମନବାବୁ କଟକର ଅଧିକାଂଶ ଜାଣନ୍ତି କିନା। ମନବାବୁ ସେତେବେଳେ ଡ୍ରୟରରୁ ବ୍ୟାଙ୍କଚେକ ଦେଖିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ। ସେ ଟାଳି ଦେଇ କହିଲେ, "କେଜାଣି!"

ମୁଁ ଛାଡ଼ିବା ପାତ୍ର ନୁହେଁ। ପୁଣି କହିଲି—ବାଳକୃଷ୍ଣ କରଙ୍କ ଛାଇ ଫାଇ ହବକି?

"ହୋଇଥିବ"। ଏଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନହୋଇ କହିଲି—'ତେବେ କରୁଣା କର କରଙ୍କ ପୁତୁରା ହବ?' ମନବାବୁ ପୂର୍ବବତ୍ କାର୍ଟୁନ ଛବି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ନିହାତି ମୁଲଚାରେ ପଡ଼ି କହିଲେ —'Car & Mahalnobisର ଜବା R. G. Kar & Sons ର ବଡ଼ ପାର୍ଟନର ହୋଇଥିବ।'

ମୁଁ ଟିକିଏ ଶ୍ଳେଷ ମିଶା ସ୍ୱରରେ କହିଲି—'ଅଧେ ନାହିଁ,—ତୁମେ କଟକର।' କଟକର ଏକ୍‌ସପାଣ୍ଡରେ ତାଙ୍କର ବାଧା ପଡ଼ିବାର ଦେଖି ଆତ୍ମ ସମ୍ମାନ ବଜାଏ ରଖି ସେ ଏଥର ମୋ ଆଡ଼କୁ ଫେରି ଗୁହାଁ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ ଚିଡ଼ିଲେ—'କଣ, ନିର୍ମଳ କର ନା? ଓହୋଁ, ସେ ହୋନଥ କରକ ନାହିଁପରି। କଣ ହେଲାକି?'

'କଣ ହେଲା' ଏ କଥାକୁ ମୋର ଏତେ ଦେଲା ଯାଏ ଶୁଣିଲି ନଥିଲା। ମୁଁ ଚିଡ଼ିବାକୁ ଯାଉଛି, ସେ ମୋ ହାତରୁ କାଗଜଟା ଟାଣି ନେଇ ଗୁହା ଦେଇ ଠୋ—ଠୋ କରି ହସି ଉଠି କହିଲେ, କଣ ବୁଝିଲେକି ଆପଣ? 'ନି'ର ଦୀର୍ଘ ଇକାର (ୀ) ଟା ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଛି। ଓଡ଼ିଆ ଅକ୍ଷରର ଛେଦ ର ଇକାର ଫେଲାଇବୁ ଭାଙ୍ଗିବା ଗୋଟାଏ ଅଦ୍ଭୁତ କାରଣ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ନିଅବାର। ଏଟା ହଉଛି—କଟକ ନିର୍ମୂଳ କର।

ତାର ମାନେ?—ମାନେ ମଶାମାରିବା ପରି କଟକ ସହରକୁ ନିର୍ମୂଳ କରି ଯାଉଛି। ବାଡ଼, ବଣ, ବଦା ଯେଉଁଠି ଯାହା ଅଛି ସବୁ ମୂଳ ସହିତେ ଉପାଡ଼ି ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିବାବୁ ଆଉ କିଛି ରଖି ନାହାନ୍ତି—ବିଲକୁଲ ସାଫା ସାଫ୍।

ଅବି ପହଞ୍ଚିଲେ ଗୋକୁଳ ବାବୁ। ପଚାରିଲେ କଣ ସାଫ୍ କଣ କେଉଁଠି? ମୁଁ କହିଲି—ଏଇ କଟକ—ମନବାବୁଙ୍କ ଟାଙ୍ଗର ମୁଣ୍ଡ ପରି ଟ୍ରିକଦମ୍ ସଫା ହଉଛି। ଏହା କହି ତାଙ୍କ ହାତକୁ କାଗଜଟା ବଢ଼ାଇ ଦେଲି। ଗୋକୁଳବାବୁ ଆଉ କାହା ପର ଉପରେ ଉପରେ ଭାସି ଯିବା ଲୋକ ନୁହନ୍ତି। ଗଭୀର କରି ତଳେଇ ଦେଖିବା ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ। ସେ କାଗଜଟାକୁ ନେଇ ପଢ଼ିଲେ। ଦୁଇମିନିଟ ପଢ଼ି କହି ଉଠିଲେ—କଣ କହୁଥିଲ? ...ଇଏ ତ ତା' ନୁହେଁ; କଟକକୁ ନିର୍ମଳ ଅର୍ଥାତ ମଳ-ଶୂନ୍ୟ କରି ହଉଛି! କଟକଟାରେ ବହୁତ ମଳ ଜମୁଛି କିନା—ସେଥିପାଇଁ ସେଠି କେମିତି ମଳ ଉପୁଜିବ ନାହିଁ ଓ ଉପୁଜିଲେ ବି ଜମିବ ନାହିଁ ତାହାର କଟକଣା ହେଉଛି। ନିଃ—ମଳ=ନିର୍ମଳ, ଅର୍ଥାତ ମଳ ନିଷ୍କାସନ ବା ମଳତ୍ୟାଗ।

ମନବାବୁ ବୁଲି ପଡ଼ି କହିଲେ—

ଠିକ୍ ଠିକ୍; ସେଇଥିପାଇଁ ହଉଛି ଯେ। ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁକି। ନଈ ବାଲିରେ ଆଉ 'ଦୂର' କରିବାର କଥା ନାହିଁ। ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିର ନୂଆ ଅଫିସରଙ୍କର ଘୁଅ ଉପରେ ଏମିତି ଜୋର ନଜର ଯେ ତାଙ୍କୁ ଲୋକେ 'ଘୁଅ ପୋଛା' ଇଞ୍ଚାର୍ଜ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି।

ମୁଁ କହିଲି—ପୋଛନ୍ତୁ ତା'ଠି ମାରନ୍ତୁ କାମଟା କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଭଲ। ଏଥିରେ ସମସ୍ତିଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିବା ଉଚିତ।

ମନବାବୁ—ଦୁଃଖର କଥା ଏତେ ବଡ଼ ସାର ପଦାର୍ଥକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଆ ହଉଛି। ଏଇଟା ବଡ଼ ଅନ୍ୟାୟ—ବିଶେଷତଃ ଏ ବିଜ୍ଞାନ ଯୁଗରେ।

—କଣ ଆଉ କରନ୍ତେ କହନ୍ତୁ?—

ଏଥିରୁ କେତେ ରକମ କେମିକାଲ୍ ପ୍ରଡକ୍ଟସ ତିଆରି ହୋଇ ପାରେ।—ଟଏ—ଲେଟ ସାବୁନ, କମେରସାର, ରଙ୍ଗ, ସୁଗନ୍ଧି, ସ୍ନୋ, ମାଇପଙ୍କ ଫେସ ପାଉଡର, କ୍ରୀମ ଖାଦ୍ୟ—ଏପରିକି ଭଲ ଭଲ କନ୍‌ଫେକ୍‌ସନେରୀ ଜିନିଷମାନ ଫୁଡ଼୍‌ସ—ଭିଟାମିନ ଭର୍ତ୍ତି କିନା!

ଗୋକୁଳ ବାବୁ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କହିଲେ—ନିଶ୍ଚୟ ନିଶ୍ଚୟ।

ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିର ଡେଭେଲପ୍‌ମେଣ୍ଟ ହେବ—ଲୋକଙ୍କର ତଥା ଷ୍ଟେଟର ଅର୍ଥ ବଢ଼ିବ ଟାଲି ଟ୍ରେନ ଲେଡ଼ା—ମାଏଣ୍ଟେନ ଜିନିଯୁସ୍ ଆଉ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜ।

ମନବାବୁ—ସେଥିପାଇଁ କିନ୍ତୁ ଇନ୍‌ଟେନ୍‌ସିଭ୍ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରୋପାଗାଣ୍ଡା ଦରକାର। ଜନମତ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେବ। ସିନେମା, ଥିଏଟର, ପୋଷ୍ଟର, ଲିଫଲେଟ୍, ସଭା, ବକ୍ତୃତା, ଲେକଚର, ମ୍ୟାଜିକ ପାର୍ଟି ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା। ଗୋକୁଳ ବାବୁ ସେହି ଖବର କାଗଜ ଲେଉଟାଉ ଥିଲେ, ସେ ହଠାତ୍ କହି ଉଠିଲେ—ଦେଖିଲଣି, ଦେଖିଲଣି, ଏଥି ପାଇଁ କେତେ ନୂଆ ତୁହାମାନ ତିଆର ହୋଇ ଗଲଣି।

ସମସ୍ତେ—ଗୁହାଁଲୁ। ଗୋକୁଳ ବାବୁ ବିଜ୍ଞାପନ ପୃଷ୍ଠାରେ ଛାପା ହୋଇଥିବା ନିର୍ମଳ କର ତୁହା (Slogan) ଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ିଲେ।

ଶୁଣି ବଡ଼ ଖୁସି ଲାଗିଲା। ମନବାବୁ ସୋତ୍ସାହେ କହି ଉଠିଲେ Right Move।

ଗୋକୁଳ ବାବୁ କହିଲେ—ସାବାସ କଟକବାସୀ କହୁଥିଲ ପରି! ଏଇତ ସୁଯୋଗ ଭଲ ଭଲ ତୁହା—ଖୁବ୍ Catchin[g] ଧରଣର—ତିଆରି କରି ଛପାଇ ଦେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ ହେବ।

ମନବାବୁ କହିଲେ—ଠିକ୍ ଠିକ୍—ଖୁବ୍ Mass appeal ଥିବ ଯହିଁରେ ତେବେ ଶୁଭସ୍ୟ ଶୀଘ୍ରଂ ରଚନା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଉ immediately.

[ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୯ ପୃଷ୍ଠା ରେ ଦେଖନ୍ତୁ]

Digitized by srujanika@gmail.com

'ସାମାଜିକ' ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କୋଡ଼ିଏ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଟ୍ରେନିଂ ଦେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ। ଏମାନେ ସମାଜ ସୁଧାରିବେ ନିଶ୍ଚୟ। ଏହା ପରେ 'ପ୍ରଜାତାନ୍ତ୍ରିକ' ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯିବ ପରା!

\+ × +

ଏହା ଭିତରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଞ୍ଜାବ ଦେଶ ଯାକର ସବୁ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଭାପତି ଓ ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ଡକାଇ ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଏକ ବୈଠକ କରିଛନ୍ତି। କଂସଗ୍ରେସକୁ ଟାଣିଆ କରିବାର ଉପାୟ ମାନ ସବୁର ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବାର ଜଣାଯାଏ। କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ବାହୁଙ୍ଗା ଏତେ ବଢ଼ିଛି ଯେ ତାହା ନ ବାଛିଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଆମର ଆଶଙ୍କା ଏଥିକି ସେ ବାହୁଙ୍ଗା ଛାଟିବାର ଲୋକ କାହାନ୍ତି—ଏବଂ ଯଦି ବାଛାଯାଏ ତେବେ ବାକୁ ବାକୁ କମଳ ଯାକ ନିର୍ଦ୍ଦାଳ ହୋଇ ଯିବ ଯେ!

\+ × +

ଉପରବାଲାର ତଳିଆକୁ ଉପଦେଶ ଦେବାରେ ଘିଅଗୁଡ଼ ଖରଚ ହୁଏ ନାହିଁ। ତେଣୁ କଂଗ୍ରେସର ବଡ କର୍ତ୍ତାମାନେ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି କି—"ହେ କଂଗ୍ରେସବାଲେ, କ୍ଷମତା ଓ ଅର୍ଥଲୋଭ ଛାଡି ଦେଇ ସାଧୁ, ସତ୍ ବନି ଯାଇ ସେବା ଭାବକୁ ପକଡ଼ ଧର।" ଆମେ କହୁଁ କି ଆଗ ବଡ଼ବଡ଼ିଆ ଯାକ କଥା କହିବା ଛାଡ଼ି କାହାରେ ସେତିକି ଦେଖାଇ ଦେଲେ ବା କେହି କେବେ ପେଟରେ ଓଦା କନା ଦେଇ ଶିଖନ୍ତେ।

× + ×

କଂଗ୍ରେସ ଭିତରେ ଲାଞ୍ଚ ମିଛ ଧପାବାଜି ଏତେ ପଶିଲାଣି ବୋଲି ଯେ, କହନ୍ତି ସେମାନେ ଉପରୁଣି ଲୋକ। ଗଙ୍ଗା ଜଳ ଦୂଷିତ ହେବା କେହି କେବେ ଶୁଣି ନାହିଁ। ତୁଳସୀରେ ପୋକ ଲାଗିବା କେହି କେବେ ଜାଣି ନଥିବ। କଂଗ୍ରେସ ବାଲା କେହିକେ କଳଙ୍କ ଲାଗିବା ସେହିପରି ଅସମ୍ଭବ। ଆଉ ଯଦି କେବେ ବା ଲାଗିଯାଏ ଟପିମୋଟ୍ର ହରେକୃଷ୍ଣ ନାମ ରଟିଲେ ଯେପରି କୋଟିଏ ପାପ ନିର୍ବାଣ ହୋଇଯାଏ, ଗାନ୍ଧୀ ଛାପ ଯାହା ଦେହରେ ତାଙ୍କୁ ପୁଣି କଳଙ୍କ ପଶିବ କେମିତିକେ?

× + ×

ବ୍ୟାପ୍ତକ ସଭାର ସଭାପତି ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବାବୁ କହିଲେ—"ଆଇନକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଜଜମାନଙ୍କର ପାଠ ଲୋଡା ହେଉ-ଥିବା ସ୍ଥଳେ ସେଇ ଆଇନକୁ ଯେ ତିଆରି କରିବେ [ଆସେମ୍ବ୍ଲି ମେମ୍ବର] ତାଙ୍କର କିଛି ପାଠର ମାନ ନ ରହିବା ଗୋଟାଏ ଅସଙ୍ଗତ କଥା।"

ଆମେ କହୁଁ ପାଠୁଆ ପୁରୁଖା ଲୋକେ ଯେବେ ଆଇନ ତିଆରି କରିବେ ତେବେ ଆଇନଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କର ଦରକାର ଯେ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ତାପରେ ମେମ୍ବରମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଇନ କରିବା ପାଇଁ ତ ଆସେମ୍ବ୍ଲିକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ—ଆଉ କିଛି କିଛି ପଦାର୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ଯାଆନ୍ତି ସିନା!

\+ + ×

"ମୈ କମଲକୋ ଛୋଡତା, ଲେକିନ୍ କମ୍ଲ ମୁଝେ ନହି ଛୋଡତା।" ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଗୋଳ ଆମେ ଯେତେ ପାଶୋରିଲେ ମଧ୍ୟ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଆମକୁ ପାଶୋରିବାକୁ ନାହିଁ। ହାଇଦ୍ରାବାଦର ଖବର ଦିଆ ହୋଇ ଲୋକ ପଡପୋକ ଖାଇସାରିଲେଣି। ତଥାପି ପାକିସ୍ତାନର ଯାଫରୁଲ୍ଲା ମିଆଁ ବିଶ୍ୱ ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ସେହି ଖବର ଦିଆ ମଡ଼ାକୁ ପୁଣି ଖୋଳି ବାହାର କରିବାରେ ଲାଗି ପଡଲେଣି। ମା'ଠଉଁ ମାଉସୀର ଶରଧା ବେଶୀ ପରା।

ଝଡ଼ ପଡଲାଣି ଫୁଲଟି

ଯିବାର ବାସନା ପଡ଼ୁଛି ମହକି,

ନଭଜ ଗଲାଣି ନିଆଁଟା

ତାର ଧାସନା ଉଠୁଛି ଦହକି।

\+ + +

ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ କହୁଛନ୍ତି—କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ମିନିଷ୍ଟର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗୃହପତେ ମଦ୍ୟମାଛ ଭଲ ଟଙ୍କାର ମାରୁଛନ୍ତି।' ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସର୍ଦ୍ଦାରଜୀ କେବେ ଭୃଙ୍ଗ ମଜା ପାଉଛନ୍ତି। ଆମେମାନେ ଲୋଭଦେଇବା ବେଳକୁ ଦେଖି ସହୁ ନାହିଁ କାହିଁକି? ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ସାଧାରଣ ମେଳ କରିଦେଲେ ଯେମିତି ହେଲେ ନେଇ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଗେଣ୍ଡି ପକାନ୍ତେ! କୋ କାଳେ କୋ ଭବିଷ୍ୟତ।

\+ + +

ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗଳାର ବହୁତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଲାଞ୍ଚ ମିଛ ଅପରାଧରେ ଦଣ୍ଡ ପାଇ ସାରିଲେଣି। ତାଙ୍କର ତାଲିକା ବାହାରିଛି। ଆମ ଜଗନ୍ନାଥ ମୁଲକରେ ସେ ସବୁ କିଛି ନାହିଁ ଯାହାହେଉ। ଥିଲେ ତାଲିକା ବାହା-ରନ୍ତା—ନିଶ୍ଚୟ। ହରେକୃଷ୍ଣ। ହରେକୃଷ୍ଣ!—

\+ × +

କଲିକତାରେ ଗୋଟାଏ ମହିଳା ପୋଲିସ ଅଫିସର ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଖବର ବାହାରିଛି। ପୋଲିସ କାମ ଯେପରି ନିଖୁଣ କରିସିଆ ସେଥିରେ ଟିକିଏ ରସ ଯୋଗାଇବାର ଏ ଉଦ୍ୟମଟା ଡକ୍ଟର ପ୍ରଧାନଙ୍କର ରସିକତାର ପରିଚୟ ଦେଉଛି। ଉତ୍କଳ ମହିଳା ଗଣ କଣ ଏଥିକୁ ଅକ୍ଷମ? ମହତାବଙ୍କ ରସିକତାରେ ପଛେଇ ପଡିଲେ ପରା। ସରଳା ଦେବୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାନ୍ତୁ।

÷ + ÷

ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ ମଦ ଖାଇବେ ନାହିଁ ବୋଲି ବଙ୍ଗ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ ଖାଇବାର ନିଷେଧ କରନ୍ତୁ। ତେବେ ଯାଇ ସିନା—......।

\+ ÷ ÷

ମାର୍ଶାଲ ଚିୟାଂଙ୍କ ଚୀନ ଛିନ୍ ଭିନ୍ ହୋଇ ଗଲାଣି। ଆଉ କେତୋଟି ଦିନ ଭିତରେ ଏକ ଦୁଇ, ତିନ୍ ହୋଇଯିବ। ବହୁତ ଦିନ ଛଟପଟ ହୋଇ ହୋଇ ଏଇକ୍ଷଣି ଘଟି ଉଚ୍ଚ ଅବସ୍ଥା। ବଇଦ ଡାକ୍ତର ଛାଡି ଅଲଗା ହୋଇଗଲେ ମୁଣ୍ଡ ଆଖି ଛାଡ଼ି କାହିଁ। ଅନ୍ଧା ଭଣିବାକୁ ସାହା କେହି ନାହିଁ। ପଡ଼ିଶୀମାନେ ଗଛରୁ ହୋଇ ଦେଇଥିଲେ ସେମାନେ ତ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଛାଡ଼ ଅଲଗା । ଏ ଉକ୍ତନ୍ତା ବେମାର ବର୍ମା ପାକସ୍ଥଳୀକୁ ବାଡ଼ ଅଛିଲଣି । ମା କାମାକ୍ଷୀ ଆମକୁ ରକ୍ଷା ଦେହାଇ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

÷ + +

ମାଦ୍ରାଜ ୧୯ କାର ଡାଙ୍କ ପ୍ରଦେଶରେ ଥିବା ସିନେମା ଥିଏଟରର ମଣ୍ଡପ ଭିତରେ ଧୂଆଁ ପିଆ ନିଷେଧ କରି ଦେଇଛନ୍ତି—ଏହା ମାଦ୍ରାଜ ସହରକୁ ଛାଡ଼ି । ଏହାର ମତଲବ ବୋଧହୁଏ ଏହିକି ମାଦ୍ରାଜ ସହର ପେଣ୍ଡ ସଡ଼କରେ ଅସ୍ଥାନ ଏବଂ ସରକାରୀ ଲୋକେ ଧୂଆଁ ବାଣ ମାରି ପାରିବେ । ସିନା ଆମଲ ଡେଙ୍ଗୀ ଲୋକେ ଏଥିରେ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି । ତାଙ୍କୁ ଆମର ପରାମର୍ଶ ଯେ ସେମାନେ ଏଣିକି ଓଡ଼ିଶୀ କାଲଚର (Culture) ଅନୁସରଣ କରି ପାନ ବାଟୁଆ ଅଣ୍ଟିରେ ଖୋସନ୍ତୁ—ତା ନ ପାରିଲେ ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ଚୂନ—ଦୋକତା ପାଟିରେ ପକାନ୍ତୁ । ତାହା ହେଲେ ଓଡ଼ିଆ ଗୋଟାଏ ଛୋଟିଆ Cultural Conquest କଲେ ବୋଲି ଆପଣା ମନକୁ ବୋଧ ଦେଇ ପାରିବେ ।

÷ ÷ +

ବାର୍ମାରେ ବିଦ୍ରୋହ କରୁଥିବା 'କରେଣ' ମାନେ ଏତେ ଦିନକେ ତାଙ୍କର ଇଲାକାକୁ ଗୋଟାଏ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଏବେ କେଉଁଠି ରାଷ୍ଟ୍ର ଏ ନୂଆ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରି ନେବେ । ତାପରେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘରେ ବି ସ୍ଥାନ ପାଇବ ।

ଏଡ଼ିକି ବେଳେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର କରେଣ-ମାନେ ଆପଣା ଜାତି ଗ୍ରନ୍ଥ ରାଜ୍ୟକୁ ଭୁଲିଯାଇ ରହିଥାଆନ୍ତୁ ।

ମାମଲତକାରୀ କରିବାର ନୂଆ ମୌକା ମିଳିଛି ସେଠି । କ୍ଷମା ନେଇ ଆଦର କରି ଦେଖା କରିବେ । ପହଞ୍ଚିଲେ ପସ୍ତାଇବାକୁ ପଡ଼ିବନି !

+ + +

ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲଙ୍କ ଭଉଣୀ ଶ୍ରୀମତୀ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ରୁଷ ରାଜ୍ୟ ଲାଗି ସେଠିକି ଦୂତୀ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ! କଣ ହେଲା କେଜାଣି, ଭାଇ ତେଣେ ଇଂଲଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟ କରି ଆସୁ ନ ଆସୁ ଭଉଣୀ ହଠାତ୍ ରୁଷ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଲେ ଆମେରିକା, ସେଠି ଦୂତୀ ଗିରିରେ । ଏହାର ରହସ୍ୟଟା କଣ ତାହା କେହି ଜାଣିବା ଆଗରୁ ଜଣେ ଜବାହରଲାଲ ତାହା ଜଣାଇ ଦେଲେଣି । କଥାଟା କଣ କି ପ୍ରେସି-ଡେଣ୍ଟ ଟ୍ରୁମାନ ଜବାହରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପଠାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଜବାହାରେ ଏଣେ ଗଣ୍ଠିରି ବାନ୍ଧି ବସିଲେଣି ; ଆଗରୁ ଭଉଣୀ ହେବ ସବୁ ଠିକ୍ କରି ରଖିଥିବେ । ଜବାହାର ଯିବା ମାତ୍ରକେ ସମାଜବାଦୀ ପୁଞ୍ଜିପତି ଆମେରିକା ସାଙ୍ଗରେ ଭାରତର ପ୍ରଜାମଣ୍ଡ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ମହାପ୍ରସାଦ ନିର୍ବନ୍ଧ ହୋଇ ଯିବ ।

÷ + ।

ଆମ ଦେଶ ଭାରତବର୍ଷକୁ ମୁସଲମାନ ନାଆଁ ଦେଇଥିଲେ 'ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ' । ଇଂରେଜ ଆସି ଗ୍ରୀକ ନାମ ଅନୁସାରେ ନାଆଁ ଦେଲେ "ଇଣ୍ଡିଆ ।" ବିଦେଶୀ ବିଜୟୀ ବା ବିପକ୍ଷ ଲୋକେ ଯେଉଁ ନାଆଁ ଦେଇଥାଆନ୍ତି ସୁବିଧା ବା କ୍ଷମତା ପାଇଲେ ତାହା ବଦଳାଇ ବାପ ଗୋସାଇଁପର ନାଆଁକୁ କାଏମ ରଖିବା ମଣିଷର ସ୍ୱଭାବ । ସେଥିପାଇଁ ଆୟରଲଣ୍ଡ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ମାତ୍ରେ 'ଆୟାର' କରି ଦେଲା । ଶ୍ୟାମ 'ଥାଇଲଣ୍ଡ' ହେଲା । ପାରସିଆ 'ଇରାନ' ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ପରେ ମଧ ସେହି ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଦିଆ ପ୍ରିୟ ନାମ 'ଇଣ୍ଡିଆ'କୁ ଶିରୋଧାର୍ଯ୍ୟ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ପୁରୁଣା କାଳରୁ ଋଷିମାନଙ୍କର ନାମ 'ଭାରତ'ଟା ଗଲାଣି । ଏଥିପାଇଁ କେତେକ ଉଚ୍ଚଟ ଜାତୀୟତାବାଦୀ ଲୋକେ ମନଦୁଃଖ କରିଥିବା ପରି ଜଣାଯାଏ । ଆଉ ଯେ ଯାହା କରନ୍ତୁ ପଛକେ, ବୀର ଓଡ଼ିଆ ଜାତି 'ଇଣ୍ଡିଆ' ନାମକୁ ପସନ୍ଦ କରିବେ । କାରଣ, ତାହା 'ଓଡ଼ିଆ' ଶବ୍ଦକୁ ସ୍ମରଣ କରାଉଛି—ଯାହା ତେଜ-ବୀର୍ଯ୍ୟ—ବୀରତ୍ୱ ବ୍ୟଞ୍ଜକ ।

+ + +

ସାରଙ୍ଗଧର ବାବୁ କଂଗ୍ରେସର କେତେକ ଦୋଷ ଦେଖାଇ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଥିବାରୁ କଂଗ୍ରେସ ସମ୍ପାଦକ ଗଦାଧର ବାବୁ କେଉଁ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଲେ କି ମନ୍ଦିରର ନ ପାଇ ବାରୁ ସେ ରାଗରେ ଏପରି କରିଛନ୍ତି । ଏବେ ସାରଙ୍ଗଧର—ତାର ଉତ୍ତର ଦେଇ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି କି ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ ପଦ ପାଇଁ ହୋଇଥିଲେ ବି ସେ ମହତାବଙ୍କ ଶାସନରେ ପଦ ନାହାନ୍ତି ଓ ପଦ ନ ନେଇ ବାହାରେ ଦେଶ ସେବା କରିବେ । କଂଗ୍ରେସରେ ଥାଇ କାମ କଲେ ଅପଦସ୍ଥ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ତାଙ୍କର କଥାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼େ ।

ଆମ ବିଚାରରେ ମହତାବଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ଯେ ମତ ମିଳୁନାହିଁ, ତାର କାରଣ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ—ଏକା ଦାଢ଼ୀଆ ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠକୁ ପଚାରିଲେ କହିବେ । ତେବେ ଆମର ଅନୁରୋଧ ସାରଙ୍ଗ ବାବୁ ଭଲାନ୍ତ ପୁଣି ଦାଢ଼ି ରଖି ପକାନ୍ତୁ ଓ ସତ୍ୟବାଦୀ ଗାନ୍ଧି ପ୍ରଣିତ କରନ୍ତୁ ।

+ × ÷

ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ ବୈଠକ ଏଥର ଡେରାଡୁନ ପର୍ବତରେ, ନିର୍ଜନ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ବସିଲା । ବାହାର ଲୋକେ ବା ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ କରାଗଲା । ଏତେ ଲୁଚି ଛପାରେ କି ଦରକାର ବୋଲି ଲୋକେ ନାନା ସନ୍ଦେହ କରିବାର ହକଦାର । ଆମେ କହୁ କି ଆଜିତ ବିଦେଶୀ ସରକାର ନାହାନ୍ତି ଯେ ଜନସାଧାରଣର ମନ ନେବାକୁ ହେବ । ଏଇନିଣି ଭଲ ଭଲ ଭିତରେ ଘରୋଇ ଭାଗବାଣ୍ଟ ପାଇଛି । ଏ ଗୁଡ଼ାକୁ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ପକାଇବା କେଉଁ ବୁଦ୍ଧିମାନଙ୍କ କାମ ନୁହେ । ଲୁଚିବାର କିଛି ଥାଏ ବୋଲି ତ ଲୋକ ଲୁଚେ ପଛେ—କେହି ହେଲେ ତ ଲଙ୍ଗଳା ହଉଥାଆନ୍ତା !

+ × +

ମହତାବଙ୍କର ଗୁଣର ଅସୀମ ଓ ଅସରନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେ ଯେ ଜଣେ 'ଗୁଣିଆ' ଏକଥା ସାଧାରଣରେ କେଣା ନ ଥିଲା । ବାରବାଟି କିଲ୍ଲା ଭିତରେ ସେ ଯେଉଁଠି ରହନ୍ତି, ଭୂତ ଡରରେ ଲୋକେ ରାତିରେ ସେ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବାକୁ ଡରୁଥିଲେ । ମହତାବଙ୍କ ରହିବା ଦିନଠୁ ଭୂତ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲେଣି । ପୁଣି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ଘରଟି, ଅଛି ସେଇଟା ଭୂତ-ଘର ବୋଲି ଜଣାଥିଲା । ମହତାବଙ୍କ ଗଲାଠୁ ସେଠିକା ଭୂତବି ଦୂରେଇ ଗଲେଣି ।

ଖାଲି ମଣିଷ ନୁହେ—ଭୂତ ବି ତାଙ୍କୁ ଡରି ପଳାଉଛନ୍ତି !

+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ହାୟରେ କେଉଁଠି ଭଗବାନ ! ଅଣ୍ଡିସ
ମୁହଁରେ କିଛି ଦେଇ ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଣା ନ କରୁଛୁ ! ଚଢ଼ିଲା ବେଳେ ଯଦି ଜାଣି ଥାନ୍ତି ଯେ ମୋତେ ମରଦ ପୁଅ କରି ଛାଡ଼ିଅଛୁ ତେବେ କଦାପି ମୁଁ ମରଦ ପୁଅ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି । ଯୋଉ ଦିନେ ପଢ଼ି କହିଥାନ୍ତି—ଭଗବାନ୍ ! ମୋତେ ମରଦ ନ କରି ମାଇକିନା କରି ଗଢ଼ିଦେ । ଅଥବା ଯେତେ ମାଇକିନା ନ କରୁ ତ ଅନ୍ତ ଗୋଟାଏ କଣ୍ଟ ମଣ୍ଟି ମଣ୍ଟିକାଅ ରଖିଦେ ! ମାଇପି ହୋଇ ଥିଲେ ଏତେ ଦହ ଗଞ୍ଜ ହୋଇ ପୋଡ଼ି ହେବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତା ନ ଥାନ୍ତା ! କିମ୍ବା ମରଦ ପୁଅ ଭଳି କୋଡ଼ି ହଣା, ବୋଝ ବୁହା ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ା ଆ ଗୋଲାମିର ଗୃହକ ତା ସାଙ୍ଗ ଘରଦ୍ୱାର ନାହିଁ ଅଛି

ଗୃହକରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ।

ଦେଖି ବାବୁ ପଡ଼ୁ ନ ଥାନ୍ତା । ମାଇକିନା ନିଅର ସବୁ ନରମ କାମ ଯାକ କରନ୍ତି ପଛକେ । ନଈ କୂଳରୁ, ପୋଖରୀରୁ କାଖରେ କଳସ ଭୋର ପାଣି ଆଣନ୍ତି । ଘର କୋଣରେ ବସିଛେଇ କରି ଦିଅନ୍ତି । ଶେଷ ଲମ୍ବାଇ ନଦୋଲ, ନ ଟଙ୍କ ଖବର କାଗଜ ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି । ତା ନହେଲେ ଅଣୁସଚିବ ଜାମା ପିନ୍ଧି—ହାତରେ ଭେନିଟି ବ୍ୟାଗ, ପାଦରେ ହାଇହିଲ ଜୋତା, ସାଙ୍ଗରେ ପ୍ରିୟବନ୍ଧୁ, ସହର ବଜାର ସଉଦା କରନ୍ତି ନଚେତ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡବେକାର ର ପଛ ସିଟ୍‌ରେ ପ୍ରିୟଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ବସି ସିନେମା ଥିଏଟର ରେ ମଜଲ ଉଡ଼ାନ୍ତି !! କିନ୍ତୁ ହାୟ ! ତୁମେ ଏତିକି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ମୋତେ ମରଦ ପୁଅ କରି ଗଢ଼ିଦେଲ କଠୋର ଭଗବାନ !

ମେ କପାଳ ଏତିକି ମନ୍ଦ ଯେ ଜୀବନରେ ସବୁବେଳେ ମନ୍ଦ ଛଡ଼ା ଭଲ ହେବନା । ଯେତେ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ମଧ୍ୟ ପାରିଲି ନା । ସାମାନ୍ୟ ଗୃହକର୍ତ୍ତ୍ରୀ ଖଣ୍ଡେ କର୍ମିକୁ ଜୁଟିଲା ନା । ଯଉଠି କି ଗଲି ତୁରନ୍ତ ଲୋକେ ଖାଲି ନାକ ଟେକି ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି—ତୋତେ ପଡ଼ିଛି ? ଘର କେଉଁଠି ? ତୁମର ଅଉ କିଏ ଅଛି ? ଯାଅ ବର୍ତ୍ତମାନ କାମ ଖାଲି ନାହିଁ—ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଆସିବ—ଅନ୍ୟ ଜାଗାକୁ ଯାଅ ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ।

ମୋର କ୍ୱାଲିଫିକେସନ ସେମିତି କିଛି ବେଶୀ ତ ନୁହେଁ । ମୂର୍ଖ ବୋଲି ମୋତେ କେହି କହି ପାରିବେ ନାହିଁ—କାରଣ ଦସ୍ତଖତ କରି ଜାଣେ, ଇଂରାଜୀ ବେଶ୍ ଟିକିଏ ପାରେ, କିନ୍ତୁ କହିପାରେ ନାହିଁ, କାରଣ ସବୁଦିନ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ବାରମ୍ବାର ଗୋଟାଏ ଘଣ୍ଟାଏ ବସି ମୋର ଫେଲ ହୋଇ ରହିଛି ।! ତା ପରେ ସେଇଠି ଜଣା ବୋଲି ଆଗଣ କହି ପାରିବେ ନାହିଁ, କାରଣ ମୁଁ ,-ଧଳା ବି ନୁହେଁ ।

ଲୋକା ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହି ପାରିବେନି, ଯେହେତୁ ମୋର ଉଚ୍ଚତା ଫୁଟ୍ । ୦ ଇଞ୍ଚ ବାହାରି ପତଳା ବି ନୁହେଁ—କାରଣ ମୁଁ ଜଣେ ଖେଳଅଡ଼ । ଅଧିକ ଦେଖନ୍ତୁ ମୁଁ ଗୀତ ଗାଇ ନ ଜାଣିଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ଗୀତର ତାଳ, ରାଗିଣୀ ଆଉ କଣ ଗୀତଟା ଫିଲ୍ମର ତା କହିପାରୁ କହିଦେବି । ଏତେ କ୍ୱାଲିଫିକେସନ ମୋର ଥାଇ ଥାଉ ମୋତେ ଅଉ ଗୃହକର୍ମ ଜୁଟେ ନାହିଁ । କଣ କରିବା ? । କପାଳ ବି ମନ୍ଦ ।—ମରଦ ପୁଅରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି !!

ତଥାପି ମୁଁ ମରଦ ପୁଅ । ପୁଅର ପଣ ବନ୍ଧିବ ସେଅତକୁ ଯିଠି ଦେଖାଇବା କିମ୍ବା ପାଣି ପୁଅଡ଼େ ବନ୍ଧିଯିବ ସେ ଅନ୍ତକୁ ଲାଗିଯିବା—ହେଲେ ପ୍ରଧାନ ଓ ପ୍ରଥମ ନୀତି । ଗୃହକର୍ମ ପାଇଁ ମୁଁ ପିନ୍ଧି ଦିନୁ ଅନ୍ତ ଯାକେ କମ ଚେଷ୍ଟା କରିଛ ?—ଅଉ କିଏ ହୋଇ ଥିଲେ ବୁଡ଼ା ହୋଇ ସାରନ୍ତାଣି କି ହାର୍ଟ ଫେଲ୍ ହୋଇ ମରି ଯାନ୍ତାଣି !—କାରଣ ମୁଁ ମରଦ ପୁଅ ।

ଦେଖିଲି, ଟୋପି ପିନ୍ଧି କଂଗରେସ ହେଲେ ସଂଗେ ସଂଗେ ଗୃହକର୍ମ ମିଳି ଯାଉଛି । ମୁଁ କଧ ଦିନା କେତେ କଂଗରେସ୍ ଟୋପି ପିନ୍ଧିଲି । ମାତ୍ର ଦଉଡ଼ ଦଉଡ଼ ପାଦରୁ ପରସ୍ତେ ଛଟିଗଲା ପଛକେ ତଥାପି ଗୃହକର୍ମର ଦେଖା ଦର୍ଶନ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ପୁଣି ଭାବିଲି ମୁଁ ତ ମରଦ ପୁଅ ଅଉ ପଛଭୁଞ୍ଜା ବାହିଁ କି—

ଦିନା କେତେ କଂଗରେସ ଛାଡ଼ିଲି, ଜଗଲ ଦଳରେ ଅର୍ଥାତ୍ ସୋସିଏଲିଷ୍ଟ ଦଳରେ ମିଶିଲି । କଥା ଭୁଷାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଅନେକ କାମ ମଧ କଲି । ଆଜି ବି ... କାହିଁ ? ତେବେ ବି ଗୃହକର୍ମ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ହାୟରେ ଭଗବାନ !—ହରି, ତୋହରି ... ମଣିଷର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ !!

ତାପରେ ଦେଖିଲି—ଇଂରାଜୀ ଖବରେ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜାତୀୟ ଶବ୍ଦ ଇଂରାଜୀ କହି ପାରିଲେ ଗୃହକର୍ମ ମିଳି ଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଖୁବ୍ ବେଶି ଅଛି ଓ ଉଭୟ ଅଛି ଇଂରାଜୀ କହିବାକୁ ପ୍ରାକ୍ଟିସ୍ କଲି । ଖବର କାଗଜରେ ଦେଖିଲି ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ କିରୀ । କାମ ପାଇଁ ମେଟ୍ରିକ ଓ ଅଣ୍ଡର ମେଟ୍ରିକ ଲୋଡ଼ା ! ଭାବିଲି ଅଣ୍ଡର ମେଟ୍ରିକ ବୋଇଲେ ତ ମେଟ୍ରିକ ଫେଲକୁ ବୁଝାଏ ଅନ୍ତ ମୋର ପକ୍ଷେ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ—

ଶ୍ରୀ ବିଧାତା ମ ନାମୃକ

ମେଟ୍ରିକ ର ଅଧିକ ଖୋଜି ଦେଖି ଫଳକି । ମନରେ ଆଶା ପଶିଲା । ଖଣ୍ଡିଏ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇ ଅମୁକ ବେଳା ଦେଖି ଆସି । ମାତ୍ର, ମାନସିକ କରି ଦେଇ ସାତଦିନ ପରେ ଇଣ୍ଟ, ଅଫିସରୁ ଆମକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଡକରା ଆସିଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଚଳି । ମୋତେ ଯେତେବେଳେ ସାହେବ ପଚାରିଲେ, ମୁଁ ଜବାବ ଦେଲି—ମେର ସିନା କ୍ୱାଲିଫିକେସନ୍ ଟା Small Sir, But ମୋର Brain ଟା ଖୁବ Brilliant ! ଏଥିରେ ସାହେବ ... ହସି ଉଠିଲେ । ମୁଁ ଭାବିଲି ଗୃହକର୍ମ ମୋର ଏଥର ହୋଇଗଲା ! ଜୟ ମା ... ! ବୋଦାଟେ ଦେବି !! ତା' ପରେ ସାହେବ ଜଣାଇ ଦେଲେ ସମସ୍ତେ ଏବେ ଯାଅ । ... ଗୃହକରୀ ହେବ ସାତଦିନ ମଧ୍ୟରେ ... ଦିଆଯିବ । ......ମାତ୍ର ହେ ଭଗବାନ ! ଆଜକୁ ତ ସାତମାସ ବିତି ଗଲାଣି ... ସାହେବତ ଜଣାଇଲେ ନାହିଁ ? ସେ ... ମୋର ନାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୁଲି ଗଲେ ? ... ଠିକଣା ତ ତାଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲି ! !

ତା' ପରେ ଆସିଲା ଅଉ ଗୋଟାଏ ଯୁଆର ! ମାନେ ଗୃହକର୍ମ ପ୍ରାପ୍ତି ତ ଜୁଆର ଭଳି

ଲୁହ ଲୁହ ମୁହଁ ଯାଉଥାଏ ଯାଉଥାଏ—ମାଛ ଗନ୍ଧରେ ଲୁହା ପିତୁଥାଏ ମୋ କପାଳ ଉପରେ । ମୁଁ ଭୁଲ୍ ବାଛିଲେ ବାଜେଇ ଦିନି ବଢ଼ୁଥାଏ ! ଏଥର ଦେଖିଲି Fishery Dept. ର Wanted ବାହାରିଛି । ଭଲ କାମ । ବେଶ୍ ମାଛ ଖାଇ ଖାଇ ଦିନ ଯିବ । ନଇ ମଛ, କଙ୍କଡ଼ା ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି—ଦରିଆ ମାଛ କେତେ ରକମର କେତେ ଜାତିର ମାଛ ଖାଇବା ! ହେଲେ ବରୋନ । ଏଥର ଏ ଗଲ୍ପ ଶୁହାର ଶୁଣ । ଜଣେ ମୋର ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁ କହିଲେ—ତୁ ନିଜେ ଦରଖାସ୍ତ ଟିକ୍ ଦେଇ ସ୍ତ୍ରୀ ଜରିଆରେ ପଠାଇ ଦେ ଶୀଘ୍ର ହୋଇଯିବ ଅଉ ତା ବାଦେ ଉଧବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ତୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଚିହ୍ନନ୍ତି । ହଁ, କଥାଟା ମୋ ମନକୁ ପାଇଲା । ବାସ୍ତବିକ ସିଣିପ ଦେଇ ପଡ଼ କାମ । ହବନ ଧାଇଁଯି ହିଏ ସେ କାମଟି ଦଣ୍ଡକେ କରି ଦେବ ।···

ପ୍ରଥମେ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ଦରକାର । ଯେ ଗାଁ ଲୋକଗର ହାକିମ ମୋର ଜଣାଶୁଣା ପାନେ ପିଲ ଦିନରୁ ବେଶ ପରିଚୟ ଅଳାପ ଅଛି । ଭାବିଲି ତାଙ୍କର ଠାରୁ ଫାଷ୍ଟ କ୍ଲାସ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ନେବି । ବେଶ ଭଲ ହେବ । ତାଙ୍କ ଅଫିସ ଘୁଅର ବାହାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲି ୩ । ୪ ଜଣ ଭଦ୍ରଲୋକ ବସିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲି ସଦେବ ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ମୋତେ ନାଲି ଆଖି ଦେଖାଇ କହି ଉଠିଲେ—ତୁମେ କହାକ ଅଭଦ୍ର ! ତୁମର ଟିକିଏ ଭଦ୍ରତା ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ ? ମୁଁ ବସି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛି ତୁମେ ଏଠିକି କେମିତି ପାଇଁ ଫିକେଟ ମାଗୁଛ ?—ଅଖା ଯେଉଁଠି ଭରିଗଲା । ଖବରିଲ କୁହସି ଉପରେ ବସି ହାକିମ କଲେ ମଣିଷ ମଣିଷକୁ ଭୁଲିଯାଏ । ମୁଁ ବଡ଼ ଏତେ ଅପଣିଚ ଯେ ମୁଁ ପହଞ୍ଚିବା ଜଣି ତାଙ୍କ ଅଫିସଟାରେ ‘ଅଭଦ୍ରତା’ର ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଗଲା ଅଉ ତାଙ୍କ ଭଦ୍ର ମୁହଁରେ ‘ଅଭଦ୍ର’ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା । ଅଭଦ୍ର ମାନେ ସେଠାକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ କୋଳ୍—ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ, ନଚେତ୍ ଯାଇ ନଥାନ୍ତି । ହଜ ତାଙ୍କ କହିବା ସହି ଆମର ସହିବା ସହି—ପାଠ ପଥରର କା ମର୍ଯ୍ୟାଦା କଅଣ !—ତା’ପରେ ଅଉ ଦି’ଜଣ ବାହାର ହାକିମଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲି-ସେଇମାନେ ମୋତେ କେତେଦିନ ଅଗରୁ ଜାଣନ୍ତି । ସେମାନେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋତେ ଦି’ ଖଣ୍ଡ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦେଲେ । ମୁଁ ନେଇ ଆସିଲି । ସେଇଟି ଦେଖିଲି ଚହଲା ଅନ୍ଧକାର ଫରକ୍ ।

ତା’ ପରେ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ଦି’ଖଣ୍ଡ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଗୁନ୍ଥି ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦେଲି । ଅଉ ଯିବା ବେଳେ ତାଙ୍କୁ କହି ରଖିଲି—ଦେଖ ଡରିବ ନାହିଁଟି । ଯାହା ‘ପଚାରିବେ ହସି ଜବାବ ଦେବ—ଯାହା କହିବେ ହଁ ଭରିବ । ଉଧବାବୁ ତ ଭଦ୍ରଲୋକ—ଜଣା ଶୁଣା ଲୋକ ।’ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଟିକିଏ ହସିଲେ ହସି ହସି ଚାଲି ଗଲେ ।

ଉଧବାବୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିଏ ଦେଖି ହସି ଉଠିଲେ । ଦରଖାସ୍ତ ନେଇ ପଢ଼ିଲେ । ତା’ ପରେ ପଚାରିଲେ—ଏ ମାଛରଙ୍କା ଦାସ ତୁମର କିଏ ? ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଜବାବ ଦେଲେ—ସ୍ୱାମୀ !

ପୁଣି ସେ ପଚାରିଲେ—ତୁମର ନାମ କଣ ?

—ଆମଣୀ ବଳେଇ ଦେଇ ।

—‘ଭଲ ଯେଉଁ ତ । ମଛରଙ୍କା ଦାସକୁ କଳେଇ ଦେଇ ।’ ଉଧବାବୁ ହସିଲେ

ତା’ ପରେ ପଚାରିଲେ—‘ମାଛରଙ୍କା ଦାସ କଣ ନୌକା ଚଳାଇ ଜାଣନ୍ତି, ପହଁରି ଜାଣନ୍ତି ?’—

—‘ହଁ, ବୁଡ଼ିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପାଣିରୁ ଉଠି ଆସି ପାରନ୍ତି ।’

—‘ତୁମର କ୍ୱାଲିଫିକେସନ୍ କେତେ ?’

—‘ଗ୍ରେଟ୍ !’—

—‘O, Good heavens !—ତୁମର ମାଛରଙ୍କା ଦାସଙ୍କୁ କହିବ ଏ ଗାରେ ବିଶେଷତଃ Fishery Dept. ରେ ତାଙ୍କୁ ରଖି ହେବ ନାହିଁ ଅନ୍ୟତ୍ର ଦେଖିବେ ।’

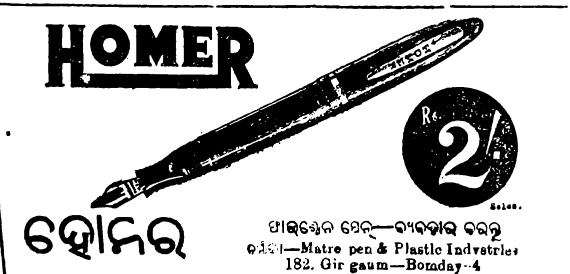

ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ହରାନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଆୟୁର୍ବେଦ ଚିକିତ୍ସକ ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶଙ୍କର ସାର୍ଟିଫିକେଟ ନାହିଁ । ଏଥି ପାଇଁ ଆମ୍ଭେ ବହୁ ଯତ୍ନ ସହିତ ଏଥର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଅଛୁଁ । ଯେ କେହି ଆମ୍ଭ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିକୃତ କଲେଜରୁ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ମିଳିପାରିବ । କେହି ଏପରି ଭାବେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛାକଲେ ସେମାନେ ଏଥିର ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପାଇବାକୁ ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ଦର୍ଖାସ୍ତ କରନ୍ତୁ ।

ଯେଉଁମାନେ ଇଞ୍ଜେକସନ୍ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ସେମାନେ ଆମଠାରୁ ଆମର ‘ଆୟୁର୍ବେଦ ଇଞ୍ଜେକସନ୍ ଶିକ୍ଷା’ କ୍ରୟ କରନ୍ତୁ । ଏଥିରେ ଇଞ୍ଜେକସନ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଯାବତୀୟ ବିଷୟ ବିଶଦ ଭାବେ ବୁଝାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଆୟୁର୍ବେଦର ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକ ମୂଲ୍ୟ କେବଳ ମାତ୍ର ବାରଅଣା ।

Acharya Pt. T. L. Misra.
Manager,
Biroja Bhusan Ousadhalaya.
P. O. Bonaigarh
Orissa.

ସ୍ନେହର ତପେନ୍,

ଜୀବନଟା ଯେତେବେଳେ ବହୁଦିନ ଧରି ତୁମରି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି । ସେତେବେଳେ ତୁମକୁ କିଛି ଲେଖିବା ଅନ୍ୟାୟ—ଧୃଷ୍ଟତା ଏବଂ ଆତ୍ମସମ୍ମାନର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ; କିନ୍ତୁ କଣ ବା କରିବ—ରକ୍ତ ମାଂସର ମଣିଷ ମୁଁ—ଅସଂଖ୍ୟ ରକ୍ତ ମେଦ ଭିତରେ ବଢ଼ାଇ ଥିବା ବହୁଦିନର ଏକ ଭାବନାଚୟ—ଚେତନା ଆଜ ଅସହ୍ୟ ତାର; ମୁଁ କିନ୍ତୁ ପାଳୁଛି—ଲେଖୁଛି—ଲେଖିବାରେହିଁ ମୋର ଆନନ୍ଦ ଆଜ ଚେତନା । ତାଛଡ଼ା ଅଧିକ କିଛି କରିବାର ଅଧିକାର ତ ମୋର ନାହିଁ ଆଜ ।

ତୁମର ଅନ୍ତ ମୋ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଦୂରତ୍ୱ ଥିଲା, ଠିକ୍ ଦୁଇବର୍ଷ ତଳେ, ସେ ଘଟନା ଚକ୍ରରେ ଆଜ ଆହୁରି ଦୂରେଇ

ଅଧେନ ଚିଠି

ଲେ—ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ କାନୁନ୍‌ଗୋ

ଯାଇଛି—କାଠଯୋଡ଼ କୂଳ ଖାଇ ଖାଇ ଚାଲିଗଲା; ଆଜ ସେଇ ଦୂରତାକୁ ମାପିବା ମାନେ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ବୋଧହୁଏ ଏଇ ଚିଠି ବାଟେ ।

ତୁମର ମନେଥିବ ନିଶ୍ଚୟ—

ଦୁଇବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ବୈଶାଖର କେତୋଟି ଦିନ—ନୂଆ ନୂଆ ଆମେ ଯେଉଁଦିନ ଘଣ୍ଟା ଭଡ଼ା ନେଇଥାଉଁ—ତମେ ଚାହିଁଥିଲ ମୋର ନୂଆ ବୋଉଙ୍କୁ, ଆଗରୁ—ସେଦିନ ଚାହିଁ ଭିତରେ ଅଚିହ୍ନାକୁ ଚିହ୍ନିବାର ବାସନା ମରି ତମେ ଥିଲ ଉନ୍ମୁଖ । ତମେ ସ୍କୁଲରୁ ଫେରିଲ ମଝିରଟେ । ଆମ ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡାରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲି ମୁଁ ତମରି ଘରଆଡେ ମୁହଁକରି । ଚିଠି ବାସ୍ତବଟା ଯେତେବେଳେ ତମର ଆଉ ମୋ ଭିତରେ କିଛିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବଧାନ ସୃଷ୍ଟି କରି ଗଲା, ସେତେବେଳେ ତମେ ଧୀରେ ଧୀରେ ନେଳୀ ଶାଢ଼ୀଟି ମିଛି ଫାଟକ ବନ୍ଦ କରି ଗଲ ପଛକୁ । ତମର ମୋର କ୍ଷଣିକ ପଲକରେ ହୋଇଥିବ ଚିହ୍ନାପରିଚୟ । ସେଦିନକବେଳେ—ସେଦିନ ସେଥିପାଇଁ ବଡ଼ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ—କିନ୍ତୁ ଆଜ ? ତାପରଦିନ ତମେ ନୂଆ ବୋଉଙ୍କୁ ପଚାରିଥିଲ ମୋ କଥା । ସେ କହିଲେ ବୋଧହୁଏ ମୋର ଗୁଣର ସର୍ବସାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରି । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ତମେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇପଡ଼ିଲ ସମ୍ଭବତଃ—କାରଣ ଅଦିନରେ ରଙ୍ଗପାଣି କରି ହୋରି ଖେଳିବାର ଖିଆଲ୍ ତୁମ ମଥାରେ ଚଢ଼ି ଥିଲା । ତବତବ ନୂଆବୋଉ ତାକୁ ବନ୍ଦ କରି ପାରିଲେନି—କହିଦେଲେ ମୋତେ ।

ସେଇଦିନଠାରୁ ତମପ୍ରତି ମମତା, ମୋହ, ସ୍ନେହ, ଆକର୍ଷଣ—ସବୁ ଜନ୍ମିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ମୋର । ରୂପର ଆକର୍ଷଣ ମନରେ ଧରେ କିନ୍ତୁ ପାରେ ନାହିଁ । ପାରେ ଏକ ଗୁଣର ଗରିମା ।

ସବୁ ଆକର୍ଷଣ ତଳେ କିନ୍ତୁ ଥାଏ ଉଗ୍ର ସର୍ପର ତୀବ୍ର ହଳାହଳ । ତମେ କ ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ପାରିଲେନି ସେ ଆକର୍ଷଣକୁ ସେଦିନ । ସେ ଆକର୍ଷଣକୁ ଅନ୍ତର୍ନିହିତରେ ଆବୃରିଲେ ସେ ତମ୍ଭ—ବାନ୍ଧିଲେ ମନ୍ଦ ଶିକ୍ଷ ଜୀବନକୁ ଶିବସମ କରିଦିଏ । ଶୁଣିଛି ମୁଁ । କିନ୍ତୁ ପାଉନାହିଁ ।...... ......

ତାପରେ କେତେଥର ଅଯିଛି—କେତେଥର ତମର ମୋର କୋଠା ଉପରେ ଦେଖା ହୋଇଛି—କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଦିନ ତମର ମୁହଁ ତମେ ଖୋଲି ପାରିନା—ମୁଁ ବି । କହିବାର କଳନାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଏଇ ରୂହଣୀରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ଥାଏ—ସେ ଆନନ୍ଦ କହିବାରେ ଥାଏ କି ନାହିଁ କିଜାଣି । କିନ୍ତୁ ଏଥିର ସେଇ କ୍ଷଣିକ ପଲକ—ଝରିକ ଖେଳନା—ଅଙ୍କ ଗଳାପର ମୂଲଗନ୍ଧ—ତାହାର ବହୁତ ତଳେ ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧକାର—ଗତି ଗଲ ଗୋଟାଏ ଅମୃତସ୍ପର୍ଶ ।

କେତେ ଚିଠି ନୂଆବୋଉଙ୍କ ନାରେ ମୁଁ ତମ ପାଖକୁ ଲେଖିଛି—ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ବୁଝିଥିବ, ମୁଁ ଲେଖିଛି ବୋଲି—ତଥାପି ତମେ ଆଉ କିଛି [illegible] ମନରେ ମୋର କାମନା କିଛି [illegible] ଥିଲା ।

+ + +

ସେଇଦିନ—ତମେ ବୋଧହୁଏ ଜାଣ ଅବଶି—ଅଶ୍ୱିନ ଦଶମୀ—ତମରି ଉତ୍କଣ୍ଠା ହୃଦୟର ଖଣ୍ଡିଏ ଅମୂଲ୍ୟ ଲିପି ଦେଇଗଲା ତମର ଛୋଟ ଭଉଣୀ । ପ୍ରଥମେ ଲେଖା ଦେଖି ମୋତେ ହସ ମାଡ଼ିଲା—କଲମ ମୁଁ ଗଲେ "କଳିକା"ର ଅବଶିଷ୍ଟ ଏକ ଶୂନ୍ୟ ଜାଗାରେ ବେଶରେ—ହସ ଲାଗିବାର କଥା ତ ତମରି ଧୃଷ୍ଟ ମନ ପଡ଼ିଲଥିଲି—ନିର୍ଭୀକ ଅଗ୍ରଗାମୀ । ହଁ, ସେଇ ଚିଠି—ତମର ପ୍ରଥମ ଚିଠି—ମନରେ ମୋର ମଣିଷ ଯେମିତି କାଳ ଗୋଟାଏ ଚମତ୍କାର ମଜା ଦେଇଦେଲା—ବାସ୍ତ ଜଣ ଧର ଛାଡ଼ିଲ ଜୀବନ ପରଶରେ ମୁଁ ଆଉ ଦେଖ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଣିଗଲି ।

ତମ ଲେଖିଥିଲ ଚିଠିରେ—ମୋର ହୃଦୟର ସମ୍ରାଟ ।

ଅଜାଣତରେ ମୋ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା—ତମର ବ୍ୟାକରଣର ଅଜ୍ଞାନତା ଦେଖି । ତମେ କିପରି ହୃଦୟର ସମ୍ରାଟ ହୋଇ ? ଯାହା ଉତ୍ତର ମୁଁ ଦେଇଥିଲି ତମର ସେଇ ଶୂନ୍ୟ "କଳିକା" ହାତରେ—"ତମେ ମୋର ହୃଦୟର ରାଜା ନୁହଁ ରାଣୀ"—କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ କଣ ହୃଦୟ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜା ରାଣୀର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥାଏ ?—ବୋଧହୁଏ ନା । ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥାଇ ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇ ପାରେନା । ସେ କେବଳ କାମନା । ତମେ ବୋଧହୁଏ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲ । ତାପରେ ଅପର ଘନ ଘନ ପତ୍ରବିନିମୟ । ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ କେତେ ଯେ ମୂଲ୍ୟବାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ତାର ଇୟତ୍ତା ନାହିଁ । ଆଜି ସେ ସବୁ କାହିଁ ? ଆଜି ଲାଗେ ସେଦିନ କଣ ନିଜ-

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯୌବନର ପରଶରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ଉଠିଥିଲି ମୁଁ ? ତମ ଛାତିରେ ହେବି କି ନଥିଲା ପ୍ରଣୟର ଗଭୀର ଆବେଗ । କୌଣସି ବୟସର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଗୋଟାଏ ମୋହ ଉପରେ କରିଥିଲା ଚଞ୍ଚଳିତ-ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ । ବେଶିଦିନ ସେଥିପାଇଁ ସ୍ଥାୟୀ ହେଲିନି ଆମର ଏଇ ସମ୍ପର୍କ । ତମର ଦେହର ଉତ୍ତପ୍ତତା ଆଉ ବାହାରେ ଫୁଟିଆ ସ୍ନେହ ହେଲେ । ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ ସବୁପ୍ରକାର ବାଧା ସେଇମାନେ ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ମୁଁ କରିଥିଲି ଘୃଣା— ବୋଧହୁଏ ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ତାଙ୍କ ପଥ ଏଇପରି ଅଭିମୁଖରେ ଆଘାତ କରି ଚାଲିଲା । ଯା ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ କଳଙ୍କିତ ସେ ଅନ୍ୟର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିଦ୍ରୂପ ଧରର ଶାନ୍ତି ପାଏ ନାହିଁ । ସେ ମାହାହେଉ ସେକଥା ତମ ବଡ଼ ମାଙ୍କ ଆଖିରେ ଧରିନେଇଥିଲା । ମୁଁ ଜାଣିପାରି ସତର୍କ ହେଉ ପଡ଼ିଲି, ତମ ମା ବୋଧହୁଏ ଜାଣିପାରିଲେନି । ବୋଧହୁଏ ତମ ମା ଓ ବଡ଼ମାଙ୍କ ଭିତରେ କିଛି ଗୋଟାଏ ବିରୋଧ ସଂପର୍କ ଅଛି । ଯେତେ ଯାହା ହେଲେ ବି ତମ ମା କେଜାଣି ଜାହିଁକି ମୋତେ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ଯେବେ ସେ ତମ ଘରକୁ ଆସନ୍ତି-ମୋ ଆଗରେ ଗାନ କରନ୍ତି— ନୂଆ ବୋଉଙ୍କ, କହନ୍ତି—"ଏମ ଝିଅକୁ ଯେ ହାତଧରିବ, ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ।" ସେଇ କଥାରେ ମୁଁ ତମର ଭରସା ପାଏ । କଥାଟା ମୋତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ—କାହିଁକି ? ତମ ମାଙ୍କର ଆଉ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପଛରେ ଥାଏ ଗୋଟାଏ ନୀରବ ସମର୍ଥନ— ଆଉ ହୁଏତ ତମକୁ ପାଇବାରେ ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରତି ବନ୍ଧକ ତୁମେ ପଥରୋଧ ଠିଆ ହେବନି । କେବଳ ସେଇ ଆଶାରେ ବାନ୍ଧି ରହେଁ । ରାତିରେ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖେଁ—ମରୁଭୂମିରେ ଗୋଟାଏ ସନ୍ଧ୍ୟା । କ୍ଳାନ୍ତ ଅବସନ୍ନ ବପୁଟାର ମୁଁ ତମର ଉପରେ ଅଜାଡ଼ି ଦେଇଛି । ତମେ ଢାଳୁଛ ସୁଧା—ଓମର୍ ଖୟ୍ୟାମଙ୍କ ପରି ମୁଁ ଜଗିଛି ଅଜଣା ପଥ । ଜୀବନ ସବୁଜ ହୋଇ ଆସିଛି— ପ୍ରାଣ ମନ ଭରି ଉଠିଛି । ପ୍ରେମର ସୁଧା— ଆଉ ବାକୀ ପଥଦ୍ରଷ୍ଟା ତମେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇନି—ସେ ଗୁହିଁକି ତା କୋଠାରୁ ଅଗଣାକୁ ଦ୍ଵାରିଣୀରେ ଠିଆ ହୋଇ ସଂଯୋଗ ଭଙ୍ଗ ମନ ଅନନ୍ଦରେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ପରେ ମନ ଉଠିଛି ମୁଁ । ତେବେ ଯାଉଛି ଅନେକ ସମୟ, ଦୁନିଆର ରଙ୍ଗୀନ ସ୍ବପ୍ନ ସମ୍ମୁଖ ହୋଇଉଠିଛି । ଅସଂଖ୍ୟ ବିହଙ୍ଗଦଂପତି ଆକାଶ ଭ୍ରମଣ କରି ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି, ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଅନୁଭବ କରୁଛ ତମେ, ମନର ଦର୍ପଣରେ ତମର ମୂର୍ତ୍ତି ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠୁଛି ମୋର ଆଗେ । ପ୍ରକୃତି ଆଜି ମୃଦୁ ନେଇ ପାଖେ ପାଖେ ଥାଆନ୍ତି ତମେ ।

\+ \+ \+

ବ୍ୟର୍ଥ ପ୍ରେମ ହୋଇ ମୃତ ମୁଁ । କେହି ହୁଏତ ହୋଇନ ଆଜି ମୋ ପକ୍ଷରେ ଭାରି ହୋଇ ଥିବ । ଅନ୍ଧାରେ ଅସିନା ମୁଁ ଧରିବାକୁ ଯାଏଁ ଗୋଟାଏ ପାଦ—ଅଦୂର କାରାଗାର ବାଘ କର୍ମ ଉଣ୍ଟେ ନଦୀକୁ ପ୍ରବାହୀ କରାଇ ସଂସାର ଅଗାଧ । ଆମର ମାନସିକ ମିଳନକୁ ମୋ କରିନି ସମର୍ଥନ । ତାର ଘଣ୍ଟି ଶବ୍ଦ ସଚେତନ କରି ଡାକୁଛି ମୋତେ ।

× × ×

କୋଠରି ଭିତର ସୁପ୍ତ ପ୍ରାଣ ।

ମନର ଗଭୀର ତମ ସହୃପାଠିନୀ— ପିଣ୍ଡାକୁ ଉଠି ଆସିଛ—ଅତନ୍ଦ୍ର ରାତି ନେଇ ମୁଁ ଉଠି ଆସିଛି ଛାତ ଉପରକୁ, ତମେ ଠିକ୍ ଜାଣିପାରିଛ, ମହିଷପୁତ୍ର ଠାରୁ ବ୍ୟବଧାନ ହୋଇ ଉଠିଛି ଅସଦ୍ଵ୍ୟାପାର ତାଳବଜାର ମଧ୍ୟ ନ କାଟି ପେଟ୍ରୁର ବନ୍ଦ ଦଉଡ଼ି ହାତେ ଅସିଛି । ରାସ୍ତାରେ ଷ୍ଟେସନ ଫେରନ୍ତା ମଟରଗାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଉଛି—ତାରି ଆଲୋକର ରେଖା ତମ ମୁଖରେ ହୋଇଛି ପ୍ରତି ଫଳିତ । ଅଗମନ— ଅଭିସାର ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି ।

ତମରି ହାତ ବାହୁର ଉପାଧି କରି ମୁଁ କେତେ ଗଳ୍ପ, କେତେ କବିତା ଲେଖିଛି— ନୂଆବୋଉ ଥିଲୁ । କହୁଛନ୍ତି—"ଶତ୍ରୁ" ଠାରୁ ମନ ଏକା ବେଳେବେଳେ ହଜାଇଦିଅନ୍ତି ନେ ! ଠିକ୍ ଏ ରଜନୀ । ମୁଁ ହସି ଉଠିଛି—ସେ ଅପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ବୁଝିଛି— ମନକୁ ହଜାଇ ଖୋଜି ନ ପାଇଲେ ଭଲ ଗୋଟାଏ ଅପ୍ରାପ୍ତିକତାର ମୂଲ ମଣିଷ ଜୀବନରେ ହେଉ ବେଶି, ତମେ ଅଙ୍କ ଅବଶ୍ୟ ବରିବ "ଶତ୍ରୁ !"—ସେଇଥିପାଇଁ— ଯେତେବେଳେ ମନେ ମନେ, ଛାତିତଳେ ଗୋଟାଏ ଦୀର୍ଘନିଃଶ୍ୱାସ ବାହାରି ଅସେ ମୋର ।

ଯଦି ଜାଣିପାରିଥାନ୍ତି ସେଦିନ—ତମେ ଏ ଲୀଳା, ଠିକ୍ ସାଧାରଣ ନାଗର ଭଳି ପାଇବା ଧନ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ, ତାହେଲେ ମୁଁ ହୁଏତ ସାବଧାନ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତି—ଅନ୍ତି ନିୟତିର ଏ ବଜ୍ରଦଣ୍ଡ ମୋର ମେରୁ ଉପରେ ଏତେ ଜୋରରେ ଆଘାତ କରି ନଥାନ୍ତା— ନା-ନା ମୁଁ ଆଉ କାହାକୁ ତମ ଆଗରେ ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରମାଣ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ତମେ ସନ୍ଦେହ କର—ମୁଁ ଅନ୍ୟ ବାଳିକାର ପ୍ରଣୟପ୍ରାର୍ଥୀ । ତମ ଇଚ୍ଛା । ମୋର ଅନେକ ଦୋଷ ଗୁଣ ଅଛି—ମୁଁ ଜାଣିଛି । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ଜାଲି ମୁହଁରେ ଲଗାଇ ଫେରିଥିବା ତମର ସେଇ ସହୋଦର ମୋର ଯେଉଁ କୁତ୍ସାରଟନାରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଛନ୍ତି—ସେଥିପାଇଁ ଦୁଃଖ କରିନି ମୁଁ— କି ତମର ସେଇ ଗୁଣମଣିଙ୍କର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇ ପାରିନି । କାରଣ ତାଙ୍କର ଦୋଷ କାଣ ? ତମେଇ ଅପରାଧୀ—ହଠାତ୍ ତମେ ବିଶ୍ଵାସ କଲ କିପରି ? ତମେ ବରାବର ଭାବି ଆସିଛ ଏସବୁ ବୟସର ଗୋଟାଏ ଖେଳ ବୋଲି— ବୋଧହୁଏ ବିଜାତୀୟ ମାନଙ୍କ ଘନ ଘନ ସମ୍ପର୍କରେ ଏବଂ ଉପନ୍ୟାସର ସୃଷ୍ଟି ବୋଲି ତମର ହୋଇଛି ଏଇ ଧାରଣା ଓ ଅନୁଭୂତି । ବୋଧହୁଏ କେବଳ ପର କଥାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଣୟ ଜମେ—ପର କଥାରେ ସେ ମିଳେଇ ଯାଏ ଏମିତି ।

ତମର ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ହୋଇ ମୋର ଏ ମିଳନମୁଖୀ ଆତ୍ମା ଆଜି ତମେ ଆଘାତ କରିଛ ତମର ଅନ୍ତର ଦେହ— ଉଷ୍ମ ରକ୍ତ ପ୍ରବାହ—ଭୁଲି ମୋର ନୁହେଁ— ତମର ।

ତଥାପି ଖୋଜି ଅସିନି—ଗୋଚନା ଅସିନି ।

\+ \+ ×

ବହୁଦିନ ବିତି ଯାଉଛି । ତମେ ଓ ମୁଁ, ଆମ ଭିତରେ ପଦ୍ଧତିର ଗୋଟାଏ ପାହାଚ ଗଢ଼ି ବସିଛେ । ସେ ବୋଧହୁଏ ସହଜରେ ଭାଙ୍ଗିବନି ଆଉ । ତେବେ ଯଦି ତମର ଧାରଣା, ତମ କଳ୍ପନାର କେବେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ତେବେ ଉନାମାଳର ଅଭାବ ରହିବ କି । କିନ୍ତୁ ସେ ସାହସ କାଣ ଅଛି ତମର ।

\+ \+ \+

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୯ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯୌବନର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ଛୁଟିଥିଲି ମୁଁ ? ତମ ଭିତରେ ସେଦିନ ନଥିଲା ପ୍ରଣୟର ତୀବ୍ର ଆବେଗ । କେବଳ ବୟସର, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଗୋଟାଏ ମୋହ ତମକୁ କରିଥିଲା ଚଞ୍ଚଳ-ଉଚ୍ଛ୍ୱଳ । ବୋଧହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରାୟ ହୋଇନି ଆମର ଏଇ ସମ୍ପର୍କ ତମର ଅଭିଭାବକ ମାନଙ୍କ ଆଗ ବାହାରେ ଠିଆ ହେବାକୁ ହେଲେ । ଜନ୍ମଦାତା ପିତା ପ୍ରକାର ବାଧା ସେଇମାନେ ଦେବାକୁ ଅଟକି ଗଲେ । ମୋ ଜୀବନର ଦେବତାଙ୍କୁ ମୁଁ କରିଥିଲି ଘୃଣା—ବୋଧହୁଏ ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ତାଙ୍କ ମନ ଏଇପରି ଅଭିମୁଖରେ ଆଘାତ କରି ଚାଲିଛି । ମୋ ଜୀବନରେ ପ୍ରେମ୍ କଳଙ୍କିତ ସେ ଅନ୍ୟର ହସ୍ତ ... ବହୁ ... ଶାନ୍ତି ପାଏ ନାହିଁ । ସେ ମାହାହେଉ ... ତମ ... ମାଙ୍କ ଆଖିରେ ... ଲାଗିଲ । ମୁଁ ଜାଣିପାରି ସତର୍କ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି, ତମ ମା ବୋଧହୁଏ ଜାଣିପାରିଲେନି । ବୋଧହୁଏ ତମ ମା ଓ ବଡମାଙ୍କ ଭିତରେ କିଛି ଗୋଟାଏ ବିରୋଧ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି । ଯେତେ ... ହେଲେ ବି ତମ ମା କେଜାଣି କାହିଁକି ମୋତେ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ଯେବେ ସେ ତମ ... ଅସନ୍ତ-ମୋ ଆଗରେ ... କରନ୍ତି—... ବୋଉଙ୍କ, କହନ୍ତି—"ତମ ... ଯେ ... କରିବ, କଷ୍ଟ ସେ ଭଗବାନ୍ ।" ସେଇ କଥାରେ ମୁଁ ତମର ... ପାଏ । କଥା ମୋତେ ... ଲାଗେ—କାଣି କାହିଁକି ? ତମ ମାଙ୍କର ଅ... କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମଧ୍ୟରେ ଥାଏ ଗୋଟାଏ ନୀରବ ସମର୍ଥନ—ଆଜ ହୁଏତ ତମକୁ ପାଇବାରେ ହୁଏତ ପ୍ରତି ବନ୍ଧକ ରୂପେ ପଥରୋଧି ଠିଆ ହେବେନି । କେବଳ୍ ସେଇ ଆଶାରେ ବଞ୍ଚି ରହେଁ । ରାତିରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେଁ—ମରୁଭୂମିରେ ଗୋଟାଏ ... । କ୍ଳାନ୍ତ ଅବସନ୍ନ ବପୁକୁ ମୁଁ ତମର ଉପରେ ଅଜାଡ଼ ଦେଉଛି । ତମେ ... ମୁଖ—ଓମର୍ ଖୟ୍ୟାମଙ୍କ ପରି ମୁଁ ... କରୁଛି ଅ... ପାନ । ଜୀବନ ସବୁଜ ହୋଇ ଆସିଛି—ପ୍ରାଣ ମନ ଭରି ଉଠିଛି । ପ୍ରେମର ସୁଖ—ଆଜ ସାଙ୍ଗ ପଥଦ୍ରଷ୍ଟା ତମେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇନି—ମେ ... ଝରକାରୁ ଅମଳିନ ... ରେ ... ସଂଯୋଗ ... ଅନନ୍ତରେ । ସନ୍ତ୍ରସ୍ତରେ ମାତି ଉଠିଛି ମୁଁ । ... ପରି ଅନେକ ସମୟ, ଦୁନିଆର ରଙ୍ଗୀନ ସ୍ୱପ୍ନ ସମ୍ଭବ ହୋଇଉଠିଛି । ଅସଂଖ୍ୟ ବିହଙ୍ଗ ... ଅକାଶ ଭ୍ରମଣ କରି ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି, ... କିଛି ଅନୁଭବ କରୁଛି ... ମନର ଦର୍ପଣରେ ତମର ମୂର୍ତ୍ତି ଉଦ୍ଭା-ସିତ ... ମୋର ଆଗେ । ପ୍ରକୃତି ... ପାଖେ ପାଖେ ଥାଆନ୍ତି ... ।

\+ \+ +

... ଦେଖ ଚାଲିଛି ମୁଁ । କେହି ... ମୋ ପକ୍ଷରେ ... । ଅଙ୍ଗରେ ଅସିନା ... —ଅଦୂର ... ନିଦ୍ରା ... କରି ... ଅଜ୍ଞାତ । ଅମର ମାନସିକ ମିଳନକୁ ସେ ... ସମର୍ଥନ । ତାର ଘଣ୍ଟି ଶବ୍ଦ ସଚେତନ କରି ଦେଉଛି ମୋତେ ।

× × ×

ସେଦିନର ରାତିର ସ୍ମୃତି ।

ମନର ଗହନ ... ସନ୍ଧ୍ୟାରେ—ନିଦ୍ରାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଆସିଛି—ଅତନ୍ଦ୍ର ଚକ୍ଷୁ ନେଇ ମୁଁ ଉଠି ଆସିଛି ଛାତ ଉପରକୁ, ତମେ ଠିକ୍ ଜାଣିପାରିଛ, ମହିମମୟ ... ବ୍ୟଥା ... ହୋଇ ଉଠିଛି ଅସହ୍ୟ ... ଚାଳଟିଛର ମଥାନ କାଟି ... ବିଷ ... ଆସିଛି । ରାସ୍ତାରେ ଷ୍ଟେସନ ଫେରନ୍ତା ମଟରଟା ଚାଲି ଯାଉଛି—ତାର ଅଲୋକର ରେଖା ତମ ମୁଖରେ ହୋଇଛି ପ୍ରତି ଫଳିତ । ଅଗଣନ—ଅଭିସାର ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି ।

ତମରି ... ବହୁର ଉପାଧି କରି ମୁଁ କେତେ ଗଳ୍ପ, କେତେ କବିତା ଲେଖିଛି—ନୂଆ ବୋଉ ... । କହନ୍ତି—"ଶତ୍ରୁ" ଠି ମନ ଏକା ହେଲେବେ ହଜାଇଦେବ ନେ ! ଠିକ୍ ଏ ... । ମୁଁ ହସି ଉଠିଛି—ସେ ଅନ୍ୟାୟ୍ୟ ... । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ବୁଝିଛି—ମନକୁ ହଜାଇ ଖୋଜି ନ ପାଇଲେ ଭଲ ଗୋଟାଏ ଅ... ମୂଲ ... ଜୀବନରେ ... ବେଶି, ନମେ ... "ଶତ୍ରୁ ।"—ସେଇ ... ଯେତେବେଳେ ମନେ ମନେ, ... ଗୋଟାଏ ... କାହାରି ଅସେ ମୋର ।

ଯଦି ଜାଣିପାରିଥାନ୍ତି ସେଦିନ—... ଏ ଲୀଳା, ... ସାଧାରଣ ... ପାଇବା ପର କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ, ତାହେଲେ ମୁଁ ହୁଏତ ସାବଧାନ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତି—ଅଦୃଷ୍ଟର ଏ ବଜ୍ରଦଣ୍ଡ ମୋର ମେରୁ ଉପରେ ଏତେ ଜୋରରେ ଆଘାତ କରି ନଥାନ୍ତା—ନା-ନା ମୁଁ ଆଉ ନିଜକୁ ତମ ଆଗରେ ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରମାଣ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ତମେ ସନ୍ଦେହ କଲ—ମୁଁ ଅନ୍ୟ ବାଳିକାର ପ୍ରଣୟପ୍ରାର୍ଥୀ । ତମ ଇଚ୍ଛା । ମୋର ଅନେକ ଖରାପ ଗୁଣ ଅଛି—ମୁଁ ଜାଣିଛି । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କାଳି ମୁହଁରେ ଲଗାଇ ଫେରିଥିବା ତମର ସେଇ ସହୋଦର ମୋର ଯେଉଁ କୁତ୍ସା ରଟନାରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଛନ୍ତି—ସେଥିପାଇଁ ଦୁଃଖ କରିନି ମୁଁ—କି ତମର ସେଇ ଗୁଣମଣିଙ୍କର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇ ପାରିନି । କାରଣ ତାଙ୍କର ଦୋଷ କଣ ? ତମେଇ ଅପରାଧୀ—ହଠାତ୍ ତମେ ବିଶ୍ୱାସ କଲ କିପରି ? ତମେ ବରାବର ଭାବ ଆସିଛ ଏସବୁ ବୟସର ଗୋଟାଏ ଖେଳ ବୋଲି—ବୋଧହୁଏ ଉପନ୍ୟାସ ମାନଙ୍କ ଘନ ଘନ ସମ୍ପର୍କରେ ଏବଂ ଉପନ୍ୟାସର ପୃଷ୍ଠା ମେଲି ତମର ହୋଇଛି ଏଇ ଧାରଣା ଓ ଅନୁଭୂତି । ବୋଧହୁଏ କେବଳ ପର କଥାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଣୟ ଜମେ—ପର କଥାରେ ସେ ମିଳେଇ ଯାଏ ଏମିତି ।

ତମର ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ହୋଇ ମୋର ଏ ମିଳନମୁଖୀ ଆତ୍ମା ମାଝରୁ ତମେ ଅପସରଣ କରିଛ ତମର ଅନ୍ତର ଦେବ—ଉଷ୍ମ ରକ୍ତ ପ୍ରବାହ—ଭୁଲ ମୋର ନୁହେଁ—ତମର ।

ତଥାପି କ୍ଷୋଭ ଅସିନି—ଶୋଚନା ଅସିନି ।

\+ \+ ×

ବହୁଦିନ ବିତି ଯାଇଛି । ତମେ ଓ ମୁଁ, ଆମ ଭିତରେ ପଡ଼ିଛି ଗୋଟାଏ ପାହାଚ ଗଢ଼ି ବସିଛେ । ସେ ବୋଧହୁଏ ସହଜରେ ଭାଙ୍ଗିବନି ଆଜ । ତେବେ ଯଦି ତମର ଧାରଣା, ତମ ଅନ୍ତରର କେବେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ସେବେ ... ଅଭାବ ରହିବନି ! କିନ୍ତୁ ସେ ସାହସ କଣ ଅଛି ତମର ।

\+ \+ •

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, କୌଶଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ U. S. A. ରେ ଏ ପର୍ଯ୍୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇ ନ ଥିଲା । I. F. I. ରେ [illegible] ଚିତ୍ର "A tree of W[illegible]" ସମ୍ପ୍ରତି ଅମ ରୁ କେମାତ୍ର ପାଇଛି U[illegible] ରେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଛି । ଚିତ୍ରଟିର ନିର୍ମାତା ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ ଏ. [illegible] ଚିତ୍ରଟି Selected docume[illegible] films ମଧ୍ୟରେ ଏକ ହୋଇ [illegible] Modern Museum ରେ ରଖାଯାଇଅଛି ।

÷ ×

ନିର୍ମାତା ହୋଇ [illegible] ଅନେକାନେକ ପ୍ରସୂ ସିଦ୍ଧ ଅଭିନେତାମାନଙ୍କର ଚେଷ୍ଟା କିନ୍ତୁ [illegible] ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ଅଭାବରୁ ଅନେକ ସଫଳତା ହାସଲ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କେହୁ ସୁଦକ୍ଷ ନ ଥିବାରୁ ନିର୍ମାତା [illegible] ମଧ୍ୟ [illegible] କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି । ଏହି ଗତ ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ବହୁ ଅଭିନେତା ନିର୍ମାତା ହୋଇପଡିଲେଣି ! ରାଜକପୁର 'ଆଗ' ଛଅର [illegible] 'ବର୍ଷା' ଛଅର କରୁଛନ୍ତି ଓ ତା ପରେ 'ଶ୍ରୀ ୪୨୦' ଛଅର କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ବମ୍ବେ ଟକିଜ୍‌ର 'ମଜବୁର' ଚିତ୍ରର ଅଭିନେତା ଶ୍ୟାମ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ଛଅର କରୁଛନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଓ ସୁଲୋଚନା ମୁଖ୍ୟାଂଶ ଅଭିନୟ କରିବେ । ଏହି ଚିତ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ରହିବେ ଅଭିନେତା ଜଗଦୀଶ ।

'କପୁରଚାନ୍ଦ' ଯେ କି ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପଦିନ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ନିର୍ମାତା ହେବାର ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଲେଖାରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିର୍ମାତା ହୋଇସାରିଲେଣି । ଚିତ୍ରଟିର ନାମ 'ପୁନମ୍' ଏଥିରେ ନାରଗୀସ୍ ଭେରଭ୍, କ, ଏନ୍, ଘ ଓ ସେ ନିଜେ ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହିସାବରେ କପୁରଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଛି । ପୂର୍ବରୁ 'ମାଲି' ଓ 'ପ୍ରେମା' ନାମରେ ଦୁଇଟି ଚିତ୍ର ସେ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । 'ପୁନମ୍' ଚିତ୍ରଟିର ମହୁରତ ଶୁଭ ଅଳ୍ପଦିନ ତଳେ ଦେବୀକାରାଣୀଙ୍କ ଅଧିନାୟିକା ଦ୍ୱାରେ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଭିନେତା 'ସାପ୍ରୁ' ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ସେ, ରମୋଲା, ସି ଭାଗ, ମାୟାବତୀ ଓ ରହେମାନ୍ ପ୍ରଭୃତି ଅଭିନୟ କରିବେ ।

ଏମାନଙ୍କ [illegible] ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତା [illegible] ଛଅର [illegible] କରିବେଣି ।

× × +

ଜେ, ଏମ୍, ମୁକାର୍ଜୀ [illegible] ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ [illegible] ଓ [illegible] ପୂର୍ବରୁ ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ଭାରତୀୟ [illegible] ଚଳେନାରେ ଥିଲେ, [illegible] ଉପନ୍ୟାସ 'ଲଚ୍ଚୁ ସୋନନ ଥ'[illegible] ପରିଣତ କରିବାକୁ ବସିଛନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଉଛି ସେ ନିର୍ମାଣ ଭାର 'ସୋହରାବ୍ ମୋଦୀ', [illegible] ପୃଥ୍ୱୀରାଜ [illegible] ଦେବେ କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ [illegible] ନିଜେ ନିର୍ମାତା ହେବେ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହେବେ ଶ୍ରୀ ରମେଶ [illegible] ।

ଶ୍ରୀ [illegible]

[illegible]

ତମେ ସହଜ ଧଣାଢ୍ୟ ଗୃହିଣୀ ; ଯୌବନରେ ତେଣୁ ମୁଁ ଲବ ସେ ଅନନ୍ତ ।

ତମକୁ ଏବେ ଦେଖିଲେ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ କୁଣ୍ଠିତ ଦଂଶନ କରେ । ମାବକରେ ତାକୁ ମୁଁ ସହିଯାଏ—ନାଣିତ ଭଲପାଇବା—ବୁଦ୍ ବୁଦ୍ ଧରି ତାର ସୃଷ୍ଟି, ତାକୁ ନିର୍ଭର କରିବା ନିର୍ବୋଧର କାମ । ତଥାପି ଏଇ ନାଣି ଯେବେ ନଗର ବୁଓ ବୁଓ ପରକମା କରୁଥୁଛି । ତମ ମାଆ ଏବେ ଦେଖିଲେ କହନ୍ତି—"ଝିଅ, ବଢ଼ି ଗଲଣି ଏବେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି—ଏବିଏ ହେଲାଣି?" ବୋଧହୁଏ ମୋତେ ଦୃଷ୍ଟି କରି କେହି ଭବିଷ୍ୟାନ୍ ହିଁ ନାଁଭରି ସମର୍ଥନ ସେ ଅଛି କ ନାହାନ୍ତି ଏବେ—ବସ ମାତେ ।

× × +

ନଦୀ ଶଯ୍ୟାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶକୁ ଯିବାପାଇଁ ସାଇକେଲ୍‌ରେ ଗଛ ମଝିର କରୁ କରୁ ତମର [illegible] ଦେ ହେଲା ଦିନେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ପାଖରେ । ମଝିରେ ଥିଲ ତମେ । ତଥାପି ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଣ୍ଟ ସ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାଇଁଥିବ ଏମିତି । ତମେ କମି ଯିବିଲି—ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି—ତମ ପାଖରେ ବସିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଉହି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ମୋ ଅନେକ ଗୁହଁ ରହିଲି । ମୁଁ ଟିକିଏ ଅନନ୍ତ ପାଇଲି । ତମର ଦୁଃଖ ମୋତେ ଅନନ୍ତ ଦେଲା । ବ୍ୟର୍ଥତାର ଆରଦ୍ଧ ଜାଲ—ତାର ଜେ ଅଗ୍ରାଣ କରି ତମ ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ଛଡ଼ା ମୋର ଅନ୍ୟ କି ଉପାୟ ଅଛି ? ଅଛି ଗର୍ବ "ଟଙ୍କା"—ମୋର ସୁନାର ଭବିଷ୍ୟତ୍‌ଟାକୁ କୀର୍ତ୍ତନର ପରି ଏତେ ସହଜରେ ଭାଙ୍ଗିଦେବାକୁ ତମର କୋମଳ ହାତରେ ଏତେ କଷ୍ଟ ରହାର ପ୍ରଲେପ ଦେଲ କିଏ ? ପ୍ରଣୟର ସଫଳତାହିଁ କଷ୍ଟ ଭରେ ଶିଖିଲି । ତମକୁ ମୋର ପ୍ରଣୟ ଜଣାଇବାର ମୋ ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ଓ କୋଣ ଭୁଲ୍ !

ତଥାପି ତମେ କହୁ ତମର ବାଜିବ ମଙ୍ଗଳରେ—ମୋର ଦୋଷ ପାଇଁ ତମେ ମୋତେ ଅନ୍ଧ ଷମା କରିବନି । କିନ୍ତୁ ମୋର ଦୋଷ ଦେଖାଇ ଦେବାର ସାହସ କିଏ ତମର ପ୍ରଶଂସା ଦେଲ ନାହିଁ ତମକୁ ? ଅଚ୍ଛା ଦୋଷ ମୋର ହେଲ କପରି—ମୁଁ ତମକୁ କପରି ବା ଠକିଲି ?

ଅଭିମାନୀର ବୃଥା ଗର୍ବ ନେଇ ତମର ଏ ଗର୍ବ ଅଳ୍ପଦିନ ସ୍ଥାୟୀ ନୁହେଁ । ତାହାଂ ଅଶୋଭନୀୟ ।

ତମର ପାଣି ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ କେତେ ବନ୍ଧୁ ଫେରନ୍ତା—କେତେ ଭଲ ଦିନରେ ଅଦିବେ—ସେଥିପାଇଁ ମୋର ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ୱାର୍ଥ କି । ମୋର ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତି ମାନସ ପଟରୁ ଅପସରି ଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରବେଶ କରୁଥା—ଏଥିରେ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ କଣ ଅଛି ? ମୁଁ ଅଛି ଯେମିତି ଅଛି—ସେମିତି ଚିରଦିନ ରହି ପାରିବ । ଯଦି କେବେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ସେଥିରେ ତମର ଚିନ୍ତା କରିବାର କି କଥା ଅଛି ?

ଥିଲେ ଅଛନ୍ତି ନାରୀ ଚିରଦିନ ଅଛିର ନାରୀ ହୋଇ ରହୁ, ଏହି ମୋର ଅଭିଶାପ । ଏଥିପାଇଁ ଷମା ଦେବ, କର୍ପୂରେ ଅଉ ବାଧା ହୃଦୟର ସହା ବା ସଙ୍ଗୀ ହୋଇପାର । ଇତି

ତୁମର

ମୁଁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାରୀ ମାନଙ୍କର ପୁନର୍ବସତି

ଶ୍ରୀ ଗୀ ସରଳା ଦେବୀ

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ପୁନ-ର୍ବସତି ଓ ବୃତ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ବିଭାଗର ଗତ କେତେ ବର୍ଷର କାମ ଦେଖି ମନେ ହୁଏ ଯେ ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥ ସମୃଦ୍ଧିର ପଥେ କୌଣସି ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାପାଇଁ ଏହାର ଉନ୍ନତି ଅତି ଆବଶ୍ୟକ । ଅର୍ଥନୈତିକ ଯୋଜନାର ଅର୍ଥ ସମସ୍ତଙ୍କୁ, ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା ତଥା ବୃତ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଲାଗି ନିର୍ଭର ଜବାବ ଦେବା । ତେଣୁ ଏହି ବିଭାଗରେ ବୃତ୍ତି ଯୋଗାଇବା ଦିଗରେ ଶାସନ କଳର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରଥମ ସୋପାନ ମାତ୍ର ।

ପ୍ରାୟ ୧୧୦୦୦ ନାରୀ ଯୁଦ୍ଧଶେଷରେ ବାସହୀନ ହୋଇ ପଡିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଯେଉଁମାନେ ନାଗରିକ ଜୀବନକୁ ଫେରିବାକୁ ଚାହିଲେ ତାଙ୍କୁ ସୁବିଧା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସାମରିକ ବିଭାଗ ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ, ବ୍ୟବସାୟ ଶିକ୍ଷା, ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ, ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଶିକ୍ଷା ଦିଆ ଗଲା । କେତେକ ଏଇ ପୁନର୍ବସତି ଦିଗରେ ନାରୀ ମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପାଇଁ ଉପଦେଷ୍ଟା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ ।

ବୃତ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର, ଯୁଦ୍ଧଫେରନ୍ତା ନାରୀ-ମାନଙ୍କର ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲା, ପୁନର୍ବସତି ବିଭାଗରେ ନୂତନ ବିଭାଗ ଏଥିପାଇଁ ଖୋଲାଗଲା । ପୁନର୍ବସତି ବିଭାଗ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ସମ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖନ୍ତି ଏହା ତାର ପ୍ରମାଣ । ପ୍ରଥମେ ଏହାର ପରିସର ସୀମାବଦ୍ଧ ହେଲେ ହେଁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉଦ୍ବାସ୍ତୁ ନାରୀ ଓ ନାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୃତ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ହେବା ନିମନ୍ତେ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଏକଟି ପନ୍ଥା ବୋଲି ଭାବିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ନାରୀ ବିଭାଗ ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଆସିଲେ । ତାପରେ ଭାରତ ବିଭାଜନ ପରେ ନୂଆ ଦାୟିତ୍ୱ ଆସି ପଡ଼ିଲା—ବାସ୍ତୁହରା ନାରୀମାନଙ୍କୁ କର୍ମ ଯୋଗାଇବାରେ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ପୁନର୍ବସତି ବିଭାଗର ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଫିସ ମାନଙ୍କରେ ବୃତ୍ତି ହୀନା ନାରୀଙ୍କର ତାଲିକା ରଖାଗଲା ସେମାନଙ୍କୁ କର୍ମ ଯୋଗାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ଦିଆ ଗଲା ।

ଏଣୁ ବୃତ୍ତିନିଯୁକ୍ତି ବିଭାଗ ଶୀଘ୍ର ଚଳାଇବାପାଇଁ ସରକାର ଓ ବେସରକାରୀ ଉଭୟ ଦଳ କର୍ମ-ଦାତାମାନଙ୍କର ସହଯୋଗ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ବୃତ୍ତିଯୋଗାଣ ବିଭାଗର ଆବଶ୍ୟକତା କେବଳ ନମେ ବୁଝୁଛନ୍ତି ଏବଂ ବେସରକାରୀ କର୍ମଦାତାମାନେ କ୍ରମେ ନାରୀ-ମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାପାଇଁ ଏହି ବିଭାଗର ସାହାଯ୍ୟ ନେଉଛନ୍ତି । ସୁଖି ନାରୀମାନେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ନିଜେନିଜେ ଆସି ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଉଥିବା ଅଭି ଏକ ଉତ୍ସାହଜନକ ଘଟଣା ।

ନାରୀମାନେ ପ୍ରାୟ ୬୦୫ କର୍ମ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏଥି ଭିତରୁ ପ୍ରଧାନ ଟେଲିଫୋନ, ବାଳିକା ଟେଲିପ୍ରିଣ୍ଟର ବାଳିକା, ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ, ସାଧାରଣ କିରାଣୀ, ଟାଇପିଷ୍ଟ, ଷ୍ଟେନୋଗ୍ରାଫର, ଦରଜୀ ଆଦି ।

ଯୁଦ୍ଧଫେରନ୍ତା ନାରୀମାନଙ୍କୁ କାମ ଦେବା ଛଡ଼ା ଶ୍ରମିକ ମନ୍ତ୍ରୀବିଭାଗ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନ ପେଶାପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି; ଯଥା— ଟାଇପିଙ୍ଗ, ଶର୍ଟହାଣ୍ଡ, ଟେଲର, ସୂଚୀକର୍ମ ଆଦି । ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କର ଖାଇବା ରହିବାର ସୁବିଧା କରିଦିଆ ଯାଏ କମ୍ବା ମାସିକ ଭତ୍ତା ଦିଆଯାଇ ଥାଏ । ୧୯୪୮ ମାର୍ଚ୍ଚ ଭିତରେ ୧୧୪୧ ଜଣ ନାରୀ ଏହିଭଳି ଶିକ୍ଷା ପାଇଥିଲେ । ସେହି ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରରେ ଏବେ ବାସ୍ତୁହରା ନାରୀ—ଶିକ୍ଷା ପାଉଛନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଓ ପୁନର୍ବସତି ବିଭାଗର ସାହାଯ୍ୟରେ ଏ ଶିକ୍ଷା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ମଇ ୧୯୪୧ ରେ ୨୨୯ ଜଣ ଶିକ୍ଷା ପାଉଥିଲେ । ଶିକ୍ଷାପରେ 'ବୃତ୍ତି ବଦଳ ଓ ଯୋଗାଣ ବିଭାଗ' ତାଙ୍କ ପାଇଁ କର୍ମ ଯୋଗାଇ ଦେବେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପସ୍ଥିତ ଚଳାଇବାପାଇଁ । ବୃତ୍ତିନିଯୁକ୍ତି ବିଭାଗର ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱ ଆଗରେ ଅଛି । ଏମାନଙ୍କ ତାଲିକାରେ କେତେ ବୃତ୍ତିହୀନାଙ୍କ ନାମ ରହିଛି । ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ର ଖୋଜିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ନାରୀ ମାନଙ୍କର ବିଶେଷ କୁଶଳତା ଶିଳ୍ପ ବାଣିଜ୍ୟରେ କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ତାହା ଗବେଷଣା କରିବାକୁ ହେବ । ବୃତ୍ତିର ବହୁଳତା, ଦକ୍ଷତା ଓ କୁଶଳତାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି କୌଣସି କୌଣସି ବାଣିଜ୍ୟରେ ବିଶେଷ ଭାବ ଆଦି ବର୍ଣ୍ଣନା । ଶିକ୍ଷାରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିବା ଉଚିତ । ତାହାଦ୍ୱାରା ନର୍ସିଂ, ମିଡ୍‌ୱାଇଫେରି ବା ଶିଳ୍ପକର୍ମ ପ୍ରଭୃତି ମାନସିକ ବିକାଶ କରିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଥାଇପାରେ । ଏହାର କାରଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବାଧା ଦୂର କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଉନ୍ନତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ବିଧେୟ । ନୂଆ ବୃତ୍ତି ଦେବାରେ କି କି ସୁବିଧା ଅଛି ତାହା ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଜଣାଇ ଦେବା ଉଚିତ ।

ଏଣୁ ନାରୀ ମାନଙ୍କର ମାନସିକ ବିକାଶ ଓ ଗଠନ ଦିଗରେ ବୃତ୍ତି ଯୋଗାଣ ବିଭାଗର ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅଛି ଏବଂ ବୃତ୍ତି ଯୋଗାଇବାର ଯଥାସମ୍ଭବ ସୁଯୋଗ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଉଚିତ । ସମାଜରେ ନାରୀର ସମୁଚିତ ସ୍ଥାନ ଦେବାରେ ଏହି ସଂସ୍ଥା ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରୁ ।

—†—

ଚିତ୍ରା ଚିତ୍ର

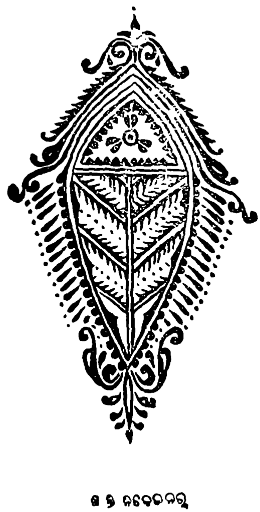

୫ ବ୍ର ନବେତନରୁ

—ଶ୍ରୀ ବୀଣାପାଣି ଦେବୀ—

Digitized by srujanika@gmail.com

ରଜ ମଉଜ

ଲେ—ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ଚରଣ ବେହେରା,

ଗତ ରଜେ ଯେବେ   ନୂଆବଉ ମୋତେ
ଶାଢ଼ୀ ବାଛି ଦେଇ ଗଲ,
ପରମ ତୁଠିରେ   ଘରେ ନ ଫେରୁଣୁ
ବାପ ଘରେ ତୁ' ଚଳ ।
ଏଥର ସେ କଥା   ପଡ଼ିବନି' ଥର
ବାପ ଘର ଯିବା ଆଜ,
ତୁମେ ଭୁଲିଗଲେ   ରଜ ମଉଜକୁ
ଉପଦେଶ ଦେବ କାହୁଁ ।
ନିଚତ ଭଲରୁ   ଦେଖ ତମ ପାଇଁ
ଆଣିଛୁ ବାସ ଅଲତା,
ହେମ୍ବାର ଅଧଲ,   ସାବୁନ୍ ପାଉଡର,
ସୁନେଲି ତାଆର ମୁଠା ।

ନିଅ ସବୁ ନିଅ   ଅଉ କି ବିପଦ ?
ରଜ ପାଇଁ ନୂଆ ସଜ,
ବାପ ଘର ଗଲେ   ଘରେ ଛାଡ଼ି ଜାଣ
ତୁଠିରେ ପିଠା ଭଲେଇ ।
ଅଉ ଏକ କଥା   ରଖିବ ମୋହର
ନୂଆବଉ, ଶୁଣ ମୋର
ତମ ଭଉଣୀକି   ଏଠାକୁ ନିଅଧି
ଅଣାଅ ରଜ ପରବ ।
ତା' ପାଇଁ ଆଣିଛୁ   ଭଲ ଶାଢ଼ୀଟିଏ
(ନା,ନା) ତମକୁ ଦେବୁନି ନାହିଁ,
କହିଲେ ତୁମେ ମୋ'   ଅବସ୍ଥା ସାରିବ
ଦେଇସାରି ଭରଗଡ଼ା ।

ମୋ' ମନ ସବୁରି   ଭୁଲିବ ନାହିଁଟି
ଜୁଇଁ ବନ୍ଧ ମୋର ମଥା,
ତୁମ ଛଡ଼ା ଅଉ   କଏ ନୂଆବଉ
ବୁଝିବ ମୋ' ମନ କଥା ?
ଦିନ ଗଣୁ ଗଣୁ   ଆସିଗଲା ଦିନ
କାଲି ପର ଯିବ ଚୁଲ,
ରଜ ଆସିଗଲା   ସଜ ନୂଆ ସ୍ୱପ୍ନେ
ଆଶା ମୁଁ ରଖିଛି ଖାଲି ।
ତୁମେ ଥିବ,-ତୁମ   ଭଉଣୀ ଆସିବ;
ଯେତେବେ ଲୋଡ଼ିବ ଯେବେ,
ରଜ ମଉଜଟା   ପାଣି ପାଚିଯିବ
ତୁମେ ପିବନାହିଁ କେବେ ।

ଜୀବନ ଆଉ ରେଳଗାଡ଼ି

ଲେ—ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଣ୍ଡା

—୧—

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଷ୍ଟେସନ
ପ୍ଲାଟ ଫର୍ମରେ ପାନ ପେଟିର ଗୋଦାମ ।
ଷ୍ଟେସନ-ବାୟୁମଣ୍ଡଳର
ନୀରବ ଗହର
ସ୍ତବ୍ଧ ଫାଙ୍କ
ଭେଦକରି ମାଡ ଆସିଲା
ପାସେଞ୍ଜର ଗାଡ଼ି ।
ସ୍ତବ୍ଧ ସବୁଠ,
ମିଲିଟେରୀ ଗାଡ଼ି ବନିଛ ।
ତଥାପି-,
ବହୁତ ଯାତ୍ରୀଦଳ,
ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ଭିଡ଼ର କୋଳାହଳ;
ଠେଲା ଠେଲି ଖୁଦାଖୁଦି ଭିତରେ
ଚଳିଲା ଗାଡ଼ିରେ ।
ଗାଡ଼ି ଛଡ଼ା ମୁସ୍କିଲ ତାଙ୍କର ।

—୨—

ଦୁଇପଟେ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଧାନ କିଆରୀ
ଫସଲ କଟା ହେବାରେ ପଡ଼ି ରହିଛି
ଅନନ୍ତର ସାକ୍ଷୀ ପରି ।
ମଝିରେ ମଝିରେ
ନାଳ ନଈର ପୋଲ ଡେଇ
ଗାଡ଼ି ଗୁଜରେ ଠାଇଁ ।
ପଶ୍ଚିମରେ ବୃଦ୍ଧଗଙ୍ଗ ମନ୍ଦାରର ସୂର୍ଯ୍ୟ
ପୂର୍ବକୁ ଆସିଲେ ଉଇଁ
ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ତାରା
ଜୋନାପଟାରେ ଚଳ [illegible]ର ଚନ୍ଦ୍ର ପରି ।
ସାଙ୍ଗୀଛେଡ଼ିଲେ,
ଯାତ୍ରୀ ଓହ୍ଲାଇଲେ;
ଗାଡ଼ି ଛୁଟିଲା
ଡେଲଷ୍ଟିଅର ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ।
ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରୋଡ଼, ଭୁସପା...ବେଗୁନିଆ, ଧାନମଣ୍ଡଳ
ଆସିବ [illegible]—
[illegible] ।
ଫେରିବ ସେ ପୁଣି ଯାବତ
ଭଦ୍ରକରେ ଅଧସୁନା;
ଷ୍ଟେସନ ଚାରଣ୍ଡାରେ
ଯାତ୍ରୀର କୋଳାହଳ
ଚଟିର ଚଟ୍ ଚଟ୍,
ଟୋକାର ମଚ୍ ମଚ୍,
ଭିତରେ ବାହାରେ
ପିଲାଙ୍କର ଚହଳ ।
ଜୀବନଟା
ସବୁଜରେ ଦୋହଲୁଥିବା
ପର୍ଦ୍ଦା ପରି ଗଢିଗଲା,
ତଥାପି
କେତେ ଅଚଳ !

—୩—

ଜୀବନର ରେଳ ଗାଡ଼ି
ଛୁଟିଥିବା ବର୍ତ୍ମରେ ଧାଇଁଛି ।
ଷ୍ଟେସନରୁ ଓଭାଲ୍‌ଟିଅର
ପୁଣି ଓଭାଲ୍‌ଟିଅର୍‌ରୁ ହାଓଡ଼ା—
[illegible]କୁ ବଦଳି,
ପୁଣି ବାଷ୍ପରୁ ଜଳ ପରି
ଓଲଟ ପାଲଟ ଭାବବାର ।
ସୁଖର ବସନ୍ତ, ଅନ୍ଧାରର ।
ବାହାରେ ପଡ଼େ
ଖଣ୍ଡା ପଡ଼ା,...ମଞ୍ଜୁଷଣ୍ଡେର୍
ଧାନମଣ୍ଡଳ...କୃଷ୍ଣପୁର
ଉତ୍ତରାପୁରମ୍...ସୀମାଚଳମ୍
(ଏ ଭୁତଳ)

[ପ୍ରକାଶିତ [illegible]]

Digitized by srujanika@gmail.com

କୁତ୍‌କୁତ

ମାଲିକ—ତମେ ଗୁଜର କରିବ ?
ପ୍ରାର୍ଥୀ—ଆଜ୍ଞା, ହଁ
ମାଲିକ—ତମେ ବାହା ହୋଇଛ ?
ପ୍ରାର୍ଥୀ—ହୋଇଛି ହଜୁର ।
ମାଲିକ—ପିଲା ପିଲି କେମର ?
ପ୍ରାର୍ଥୀ—ତିନି ଝିଅ, ଦୁଇ ପୁଅ ।
ମାଲିକ—ଅଁ ! ଏତେବେଳେ ପାଞ୍ଚ !
ପ୍ରାର୍ଥୀ—ଆଜ୍ଞା ପାଞ୍ଚ—ଥରଥର କର ।

× + ×

ଦୁଇଜଣ ସ୍କୁଲ ପିଲା ମାଡ ମରାମରି ଲାଗି ଜଣେ ଆଉ ଜଣକୁ ମାଡ଼ ବସି ତା ପିଠି ଉପରେ ଚଢିଥାଏ । ତେଣୁ ହେଡ୍ ମାଷ୍ଟର ଆସି କହିଲେ—ଆରେ ବଦମାସ, କହୁଥିଲି ପର ସଙ୍ଗ ଚଢିବା ଆଗରୁ ଏକ ଦୁଇ କରି ଶହେ ଯାଏ ଗଣିବୁ ।

"ସାର ମୁଁ ଶହେ ଗଣୁଛି ତ କାଲେ ତାହା ପୂର୍ବରୁ ଏ ଖସି ପଳେଇବ ସେଇଥିପାଇଁ ମାଡ଼ ବସିଛି । × × ×

ଜଣେ ଦ୍ୱାରସ୍ଥିଅର ଖାତା ନେଇ ମେସଙ୍କର ଉକିଲ ବାବୁଙ୍କୁ କହିଲା—ସାର୍ ଆମ ସ୍କୁଲ ପାଇଁ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଚନ୍ଦା ଉଠାଇବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛୁଁ । ଜଣେ ସଦାଶୟ ଦାତା ସେଥିରୁ ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଦେବାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ।

ଉକିଲ—ବେଶ୍, ବେଶ୍—ଆଉ ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ମୁଁ ଦେଉଛି । ତମ ଠେଇ ନୋଟ ଟଙ୍କାର ରେଜକି ଅଛି ? × × ×

ଉଗାର

[ମଡ ବବଗା ଅଡସ୍ଥାଂଞ]

କର୍ମମୟ ଜୀବନରେ
ରବିବାର ଅବା ସ୍ୱାଧୀ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା
···ଇତ୍ୟାଦି ଦିନଟିଅ ଛୁଟିର ଅବକାଶ ।
ମଝିରେ ପୁଣି
ବାଲେଶ୍ୱର, ଭଦ୍ରଖ, କଟକ, ବରହମପୁର
ଦୁର୍ଗାପୂଜା, ମହରମ,
ଆଉ ବଡ଼ ଦିନ ଛୁଟି ପର
ଜୀବନର ଗତିଶୀଳ ପଥେ
କେତେ କମା ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ।
ଧାଇଁ ଗଲେ ଗାଡ
ଗୌରବର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଅନ୍ଲେଷ,
ନିନ୍ଦ ଅପମାନର
କଳା ଧୂଆଁ ର ସୁଅ ନଗାଡ ।
କଲେଜ ପଢ଼ା ର ଶେଷେ
ନାରଷଟ୍ଟେ ଥରେ ଆ.ସ
ପାର୍ଥ, ସ୍ୱାର୍ଥ
ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଅବକାଶ,
ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ରୂପର
କାଢ଼ିନିଏ
ସେ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ।
ଶେଷରେ
କର୍ମକ୍ଳାନ୍ତ ବେଶରେ
ଅବେରେ ନିଏ
ଛବ,
ଟରମିନାସ୍ ଷ୍ଟେସନ୍‌ରେ ।
ପରେ—
ସେ ପୁଣି ଦୌଡ଼େ,
ଏଇମିତି ଗଲେ
ବାଜାର ଓଲଟ ପାଲଟ ଗତି—
ହାଓଡ଼ାରୁ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ,
ଆଉ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରୁ ହାଓଡ଼ା ।
ଏ ଜୀବନ
ନୁହେଁ ଅଣବାହୁଡ଼ା
କିନ୍ତୁ ଟର୍ମିନାସ୍ ତାର
ଅଦୃଶ୍ୟ, ଅଗମ୍ୟ
ଅବ୍ୟକ୍ତ, ଅପ୍ରକାଶିତ ।
ଜୀବନ ଆଉ ରେଲଗାଡ଼ି—
ପାସେଞ୍ଜର, ମେଲ୍ ବା ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ··
ଏକା—
ଚଲେ ଜାଲି
ଚପାଡର ଉପରେ
ଭାଗ୍ୟ ପଥ ତାର
ଅଷ୍ଟ୍ରର କୃତ, ଅଜ୍ଞାତ—
ଏକମତ ।

—*—

ଅଜାଙ୍କ ମୋଟର ଯାତ୍ରା

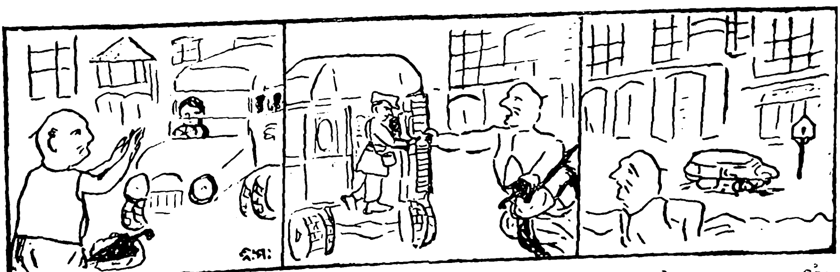

ସହର ରାସ୍ତାରେ ବାହାରିଲେ ଅଜା
ମୋଟର ବାସକୁ ଧରି,
ଟେକି ହାତ ଦେଖି ଗାଡ଼ି ଆସେ
ଯେତେ ବୁଲି ଠାରି ଠାରି ।

ସାହସୀ ଅଜା ମୋ ଗୋଟିଏ ହାତରେ
ଧରିନେଲେ ସେ ଗାଡ଼ି,
'ବସ୍ ନୁହେଁ ଏ 'କାର' ବୋଲି ଅଜା
ଶୂନ୍ୟରେ ହୋଇଲେ ଛଡ଼ା ।

ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ଆଶେ ଶାଗଲେ ଟିକେ
ହାତଟିକୁ ଦେବେ ଛଡ଼ା
ପାଖରେ ରହି ଚଳଚି ଗାଡ଼ି
ଅଜା ଚାଲେ ମୁହଁ ମୋଡ଼ି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

[ପୂର୍ବ ସଂଖ୍ୟାର ଶେଷ]

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କୁ ଲୋକେ "ଉତ୍କଳରମଣୀ" ବୋଲି ଉପାଧି ଦେଇଛନ୍ତି, ତାହା ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି କି ?

ଉ—ମୁଁ ପହିଲୁ ଯେଉଁଠି ଦେଖିଲି ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା "ଉତ୍କଳ ମଣି" ତାକୁ ମୋ ବନ୍ଧୁ ଅଭିରାମ ଭଞ୍ଜ ଥଟ୍ଟା କରି କହିଲେ "ଉତ୍କଳ ରମଣୀ"। ଆଜି ଯାଏ ସେ ମୋତେ "ଉତ୍କଳରମଣୀ" ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦେଖାଦେଖି ଆଉ ବନ୍ଧୁମାନେ ବାଗିଅ ରମଣୀ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଡାକୁଅନ୍ତି । ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ଦାସେ କହନ୍ତି "ଉତ୍କଳ ରମଣୀ।" ଉପାଧିଟା ବେଶ ଠିକ୍। କାରଣ ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ରମଣୀଙ୍କ ଭଳି କଅଁଳ ଅଳି କଥା କହୁ କହୁ କାନ୍ଦି ପକାଏଁ ।

ପ୍ର—ଆପଣମାନେ ଯେଉଁ ଖାଲ ହସଖୁସି ଗେଲ ତାମସା ଭିତରେ ଥାଆନ୍ତି ।

ଉ—ତା ନୁହେଁ ତ କଣ ! ଏଇଟି ତ ଆଉ ସେଠି କାପଟ୍ୟ ଈର୍ଷା, ଦ୍ୱେଷ, ପରଶ୍ରୀ-କାତରତା, ଛଳ ପଞ୍ଝା ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ସାହିତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚା ସେଠି ହୁଏନି ?

ଉ—ଖୁବ୍ ହୁଏ । ବରଂ ସେଇଟାଇ ବେଶି ।

ପ୍ର—ଧର୍ମ ଚର୍ଚ୍ଚା ?

ଉ—ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ଆମର ଏଇଟି ମାଥିବି ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଧର୍ମ ନାହିଁ । ଯାହା କିଛି ହୁଏ, ସବୁ ଭଗବତ୍ ଚର୍ଚ୍ଚା ।

ପ୍ର—ରାଜନୀତି ?

ଉ—ରାଜନୀତି ତ ପଡେ—ତେବେ ସେଥିରେ ସ୍ପୃହା କମ ।

ପ୍ର—ବିଶ୍ୱ ସମର ହେବନି ?

ଉ—ଯେତେ ଦିନଯାଏ ମାନବ ଜାତି ଥିବ, ସମରର କେବେ ଅବସାନ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବି ଚାଲିଛି ।

ପ୍ର—ଗାନ୍ଧିଙ୍କ କଣ ଏକଥା କହନ୍ତି ?

ଉ—ନାହିଁ । ସେ ମାନବର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦେବତ୍ୱ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟୟ ରଖନ୍ତି । ମାନବ ଯେଉଁ ଦିନ ଦେବତ୍ୱ ଲାଭ କରିବ ସେଦିନ ପୃଥିବୀରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଅବତରଣ କରିବ ।

ପ୍ର—ଭାରତର ଭବିଷ୍ୟତ୍ କଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ଜ୍ୟୋତିଷ ପାଠ ମୁଁ ତ ପଢ଼ିନାହିଁ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତ କହିବି ।

ପ୍ର—ତଥାପି ଆପଣଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଓ ଦୂର ଦୃଷ୍ଟିରୁ କଣ ଜାଣୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ଜାଣିଲି, ଭବିଷ୍ୟତଟା ଭଗବାନଙ୍କ ହାତରେ । ମଣିଷ ତାର ସୀମାବଦ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯାହା ଅନୁମାନ କରେ ଭଗବାନ ଅଦ୍ଭୁତ କ୍ଷମତା ବଳରେ ତାକୁ ଓଲଟାଇ ଦିଅନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ଏଇଟା ଲୀଳାମୟଙ୍କର ଲୀଳା । ତାହା ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ହେତୁ ବି ଥାଏ, ଯାହା ମଣିଷକୁ ଅଗୋଚର ।

ପ୍ର—ଆପଣ ଜୀବିତ ଥିଲେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତେକି ?

ଉ—ବୋଧହୁଏ ନୁହେଁ । ହୋଇ ଥିଲେ ବି ଛାଡ଼ିବାକୁ ପଡନ୍ତା ।

ପ୍ର—କାରଣ ?

ଉ—ଯେଉଁ ନୀତିରେ କଂଗ୍ରେସ ନାଁରେ ସରକାର ଚାଲୁଛି ତାହା ମୋ ମନଲାଖି ନୁହେଁ। ମୁଁ ଏଥି ଭିତରେ ଚଳି ପାରି ନଥାନ୍ତି ।

ପ୍ର—କଂଗ୍ରେସର ଭବିଷ୍ୟତ କପରି ଦେଖୁଛନ୍ତି ?

ଉ—ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ନାମର ପ୍ରଭାବ ଥିବା ଯାକେ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରଭାବ ଊଣା ହେବ ନାହିଁ ।

ପ୍ର—ଗାନ୍ଧିନାମର ପ୍ରଭାବ କେତେ ଦିନେ କମି ଯାଇ ପାରେ ।

ଉ—ସହଜରେ ନୁହେଁ । ଖାଣ୍ଟି ଗାନ୍ଧି କର୍ମୀ ମାନଙ୍କର ନିସ୍ୱାର୍ଥ ଜନସେବା ତାଙ୍କ ନାଆଁକୁ ଠିକ ରଖିଥିବ ।

ପ୍ର—ସୋସିଏଲିଷ୍ଟ, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ କଂଗ୍ରେସକୁ ହଟାଇ ଦେଇ ପାରିବେକି ?

ଉ—ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ନୁହେଁ । ତେବେ ନୂଆ କିଛି ଲୋଡ଼ିବାଟା ମଣିଷର ପ୍ରକୃତି । କଂଗ୍ରେସ ପୁରୁଣା ହୋଇଗଲେ କେଜାଣିବା କେବେ ଆଉ କାହାର ପାଖ ପଡ଼ିପାରେ । କିନ୍ତୁ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ନୁହେଁ ।

ପ୍ର - ଲୋକେ ଅଭାବରେ ପଡ଼ି କଂଗ୍ରେସ ଶାସନ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହେଲେଣି ଯେ ।

ଉ—ସେଇଟା ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ନୁହେଁ । ଏଥିପାଇଁ ଶାସନ କର୍ତ୍ତାଗଣ ଦାୟୀ ।

ପ୍ର—ଆପଣଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ହେଉଛି କି ?

ଉ—ଖୁବ୍ । ଆଜି ମୋତେ ବିଦାୟ ଦିଅ ।

ସମସ୍ତେ—ନମସ୍ତେ

ଉ—ନମସ୍ତେ । [କ୍ରମଶଃ]

ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗ ପାଇଁ

ଋତୁବତୀ ରେଚନୀ

ପରୀକ୍ଷାକରନ୍ତୁ

ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରାବ ହେବ । ଔଷଧର କିମ୍ବା ଅବୋ ହାନି କାରକ ନୁହେଁ । ମୂଲ୍ୟ ୫୯୮ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ—୧୦/୦

ଦେହ ଏବଂ ମନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁଷ୍ଟିକାରକ

ମଦନ-ବିଳାସ ରସାୟନ

ମାତ୍ର ୭ ଦିନ ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ଫଳପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସ୍ନାୟବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆଳସ୍ୟ, କ୍ଷୁଧାହୀନ, ଅନିଦ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଦୂରୀଭୂତ ହୁଏ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅମୂଲ୍ୟ ବର ସଦୃଶ । ମୂଲ୍ୟ—୨୮—ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ—୧୦/୦ ଅତିରିକ୍ତ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଔଷଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟୀ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପଠାଯାଏ ।

Kaviraj K. M. KAVYATIRTHA (D. G.)

70, Cornwallis St., Calcutta

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦୁଇଟି କବିତା

ଲେ—ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ନାୟକ

— ସନ୍ଧ୍ୟା

ନୀଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆକାଶେ
ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସେ ।
ସିନ୍ଦୁର ଓ କୁଙ୍କୁମର
ଲୋହ ଅବୁସଣ,
କ୍ୱଚିତ ମେଘ କ୍ୱଚିତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।
ଦିବସର ଶଢାମାନ ବକ୍ଷି
ମହିମ ନଭସେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଖସେ ।
ଇଚ୍ଛାହୁଏ ମୁହିଁ ମଧ୍ୟ ଲଙ୍ଘିଯାଏ
ଉକ୍ତ ତୋରଣ
ଜୀବନ ପଶ୍ଚିମାଙ୍ଗନେ, ବନ୍ଦ ଉନ୍ନରଣ
ମୁକ୍ତ ନୀଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆକାଶେ
ଯହିଁ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସେ ।
ଶରୀର ପଞ୍ଜର ମଧ୍ୟେ ଏଇ ଅପଂଶାର
ଅନୁପୂର୍ବା କାରାଗାର
ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଉ ।
ମୁକ୍ତ ସତ୍ତ୍ୱ
ପୁନଶ୍ଚ, ଅକାଶେ
ଚନ୍ଦ୍ର ଯଥା ଆସେ
ତଥା ଜନ୍ମା ଅକସ୍ମାତ
ସୁଧାସ୍ନାତ
ଆସେ ନୀଳାଳକ୍ତକ ଆକାଶେ
ଯହିଁ ସନ୍ଧ୍ୟାଆସେ ।
ଅସ୍ତ ଗିରି ଘୂର୍ଣ୍ଣ୍ୟସମ ଦୂର ନୀଳପାରେ
ରକ୍ତର ଛଳକ ଆଁକ ଦିଏ ଏ ଲଲାଟେ ।
ପ୍ରଥମ ଦିକ୍ ଶୂଳ
ଅନୁକୂଳ
ନୂତନ ଯାତ୍ରାର ।
ପୁନର୍ବାର
ଦ୍ୱିଗତ ଆକାଶେ
ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସେ—ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସେ ॥

—ରାତ୍ରି—

ରାତ୍ରି ଆସେ ।
ଅସୁର ଯୁଗର ରାତ୍ରି ।
ଭଲ୍‌ଗା ନଦୀ ମୁହାଣର ଜମାଟ ଅନ୍ଧାରେ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠାଇନ୍ତୁ... ।
ଆଜ
ନିଶରର ପୀରାମିଡ଼ ଶିରେ
ଶୁଭ୍ର ତାରା-ନଶକ୍ଷ-ଖଚିତ ।
ରାତ୍ରି ଆସେ ।
ହେନେ ଲାଲ୍ ଜୁପକୂଳେ ନଜହଲାଣ୍ଡର
ଶାର୍କ ଶିକାରୀ ନାବିକ ଫେରିଆସେ ।
ଗୃହିଣୀ ସିପାହୀର ସଙ୍ଗୀନ୍ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପର
ତେଜର ଗୁରୁକ
ନୌକ ସଙ୍ଗେ ବାଜେ ।
ଆଜ ଏକରାତ୍ରି
କଠୋର ଅସଭ୍ୟ ବର୍ବର ଆଦିମ ରାତ୍ରି ।
ଜଳ ଡେଙ୍ଗ ପାଶେ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ଗର୍ଜନ ।
ଦୂରେ
ନର ଖାଦକ ଦଳର ଉତ୍ସବ ଅଭିଯାନ,
ଲାଲ ମଶାଲର ସଂକେତ ।
ମଦ୍ୟ ଓ ମାଦଳ ॥
ରାତ୍ରି ଆସେ—
ଆଜ ଏକ ରାତ୍ରି ଆସେ ଏ ବସ୍ତିର ଗଣିକା
ଭବନେ ।
ଅସଂଖ୍ୟ ପଙ୍କ ପାଳର ଅଗ୍ନି ସ୍ନାନ ଯୋଗ
ପିଚ ରାସ୍ତା ପାଶେ ଷସ୍ୱକାଶ ପଙ୍ଗୁ ଭିକ୍ଷା-ଜୀବୀ ।
ତୃଷ୍ଣବନ୍ ।
ପାର୍ଶ୍ୱେ ଲୁଚି ଗୁଲେ
ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ମାୟାପଦ୍ମେ ମଧୁଲୁବ୍ଧ ମଧୁମକ୍ଷିକାର
ହଂସ୍ର କଳରବ
ଚେତନାକ୍ଷୁଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ବୋଧର କଠୋର ପରୀକ୍ଷା ।
ରାତ୍ରି ଆସେ ।
ରାତ୍ରି ଆସେ ଅନ୍ଧମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ କୁଟୀରର କୋଣେ
କେରୋସିନ ପ୍ରଦୀପର ପାଣ୍ଡୁର ଆଲୋକେ
ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାଣ ଅଭାବରୁ ଅନୁପୁଷ୍ଟ ଅଙ୍ଗ
ମେଲି ଦେଇ
ଗୃହିଣୀ ଚଳାଏ ତାର
ନିସଙ୍କୋଚ ଡମ୍ଫ୍ ବିଳାସ ।
ଭାବୀ ଯୁଗ ପ୍ରଜନନ ଗୁଲେ...।
ରାତ୍ରି ଆସେ ॥
ରାତ୍ରି ଆସେ ॥...

ଜୀବନ ଓ ମୃତ୍ୟୁ

—ଶଚସ୍ୱନ୍

ଅଛି ଯା'ର ବସନ୍ତ ବିତଛି
କୁସୁମର ରଚିଛି ସମାଧି,
ଅଗେ ଯାର ମୃତ୍ୟୁ ଜନ୍ମ ପାଶେ
ସଙ୍ଗେ ଯେଉଁ ତଥ ଅଜ ବ୍ୟାଧି;
ଅଛି ଏବେ ଗଲ ପଦହସି
କରି ଖାଳି ଶୂନ୍ୟ ଅଭିନୟ,
ଜୀ ବଳାସକ୍ତିକାର ହେବ
କଳ ଏକ ଯାତଣ ପ୍ରଣୟ;
ତଳେ ତାର କୋମଳ ପଲ୍ଲବ
ମଣି ମିଛେ ଗାଇଲ ଅସାତ
ବୃନ୍ତଚ୍ୟୁତ କଣ୍ଟକର ଘସେ
ଅପଣାର ରକ୍ତେ ହେଲା ସ୍ନାତ ।
ସଂଧ୍ୟାରେ ଯା କନ୍ଦନର ତାର
ନେତ୍ର ପ୍ରାନ୍ତେ ଧୀରେ ଶୁଖି ଅସେ,
ଉଷାଗମେ ହସ ଯାର ଓଷ୍ଠେ
ପହଁଣଡ ହୁଏ ସହଜେ ହାସେ ।
ତାରେ କିଏ କହେ ଅଛି ବଢ଼—
ମୃତ୍ୟୁ ନୁହେଁ ଜୀବନ ଚରମ
ପଲ୍ଲବର ନବ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ କରେ
ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣ କେଡ଼େ ମନୋରମ !
ଅଙ୍ଗେ ତାର ଯୌବନ ଉଦ୍ଦାମ
ତଥାପି ସେ ସାଜିଛି ଜରଠୀ,
କାମନାର ଲିପ୍ସା ପଛେ ଫିଙ୍ଗି
ଅଣୁ ଅଛି ଶୁଭ୍ରପୁତ ରତି ।
ପ୍ରବଞ୍ଚନାଗ୍ରସ୍ତ ଜୀବନରେ
ହୋଇପାରେ ସେ ମଧ୍ୟ ଛଳନା,
ତଥାପି ସେ ତ୍ୟାଗ ଅନୁରାଗେ
ଜଗାଏ ମୃତ୍ୟୁ-କଳ୍ପନା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମହାଶୟ,

ଓଡ଼ିଶାରେ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କୁ ୨ ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇ ପାରେ। ଯେଉଁମାନଙ୍କର ହେଡ୍ ଅଫିସ କଲିକତାରେ ସେମାନେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଏବଂ ଏଇମାନେଇ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀ। ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କର ଅଫିସ ପ୍ରଦେଶ ଭିତରେ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଇନ୍‌କମ ଟାକ୍‌ସ ବିଭାଗ ଅପୂର୍ବ କାଣ୍ଡ ଧରିଛନ୍ତି। ଓଡ଼ିଶାର ଇନ୍‌କମ ଟାକ୍‌ସ କର୍ତ୍ତା ପ୍ରଦେଶ ଭିତରେ ଅଫିସ ରଖିଥିବା ଅର୍ଥାତ ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟଧିକ ହାରରେ ଇନକମ୍ ଟାକ୍‌ସ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି। ଅଥଚ କଲିକତାରେ ଅଫିସ ରଖିଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ସେଠା ଅଫିସରଙ୍କ ପାଖରେ ନ୍ୟାଯ୍ୟ ସଙ୍ଗତ ଟାକ୍‌ସ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଇ ପାରୁଛନ୍ତି। ଏଣେ ଓଡ଼ିଶାର ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ହାହାକାର ପଡ଼ିଛି। ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଥିଲେ ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ମିଳିଛି। ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଇନ୍‌କମ ଟାକ୍‌ସ ବିଭାଗ ଏହାର ପ୍ରତିବିଧାନ କରିବେ କି ?—

ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ

[୨ ନମ୍ବର ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ଟାକ୍‌ସଟା ବାସ୍ତବରେ income tax—କଲିକତା ବାଲାଙ୍କର ତ out come—ତେଣୁ ସେ ଛାଡ଼ି ପାଉଥିବେ—ସ. ଦ:]

ଚିଠାଉ

ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ—ଡିଗରି।

କଟକକଲେଜ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ୪ ତାରିଖ ସକାଳେ ଛତରା ବଜାରର ମୁନ୍‌ସିପାଲ୍‌ଟି ରାସ୍ତା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ କରଣ କଲେ ଓ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମିଶ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ମହାଶୟ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଲେ।

ଅଜକାଲି ଜୀବିତ ଲୋକ ମାନଙ୍କ ନାଁରେ ବିଶେଷତଃ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମରେ ରାସ୍ତା ନାମକରଣ ହେବା ବଡ଼ ଅଦଭୁତ। ଏଇସବୁ କଥା ଇଂରେଜ ରାଜାଙ୍କ ଅମଳରେ ହେଉଥିବାରୁ ଆମେ ଲୋକେ ଘୃଣା କରୁଥିଲୁ ପରା ? ଏଇ ସବୁ କଥା ନାମକରଣ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ରାଜ-କାଳ ରଜାମାନଙ୍କ ଅମଳରେ ହେଉଥିଲା। ସାହିତ୍ୟ ଘୃଣିତ ହେଉଥିଲା। ଯେଉଁ ସରକାରର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ୍, ସେଇ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଧାନରେ ସରକାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ରାସ୍ତା ହୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାଁରେ ନାମକରଣ ହେବା ଗୋଟାଏ ଘଟଣା ତନ୍ତ ନାମରେ ଅପବାଦ ଓ ଅତି ଅସୁନ୍ଦର କଥା। କଲିକତାରେ ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବାଦ ଯାଇଛି ହେବା ପରେ ସେଠା କରପୋରେସନ୍ ନେତାଜୀ ସୁବାଷ ରୋଡ କଲେ। ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନାମରେ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନର ନାମ କରଣ ହେଲେ ସେ ଅତି ବିରକ୍ତି ବୋଧ କରି ପ୍ରତିବାଦ କରି ତାହା କରିଦେଇ ଦେଉ ନ ଥିଲେ। ନଚେତ୍ ତାଙ୍କ ନାଁରେ ଆମ ଦେଶ ଲୋକେ ଦେଉଳ ତୋଳି ତାଙ୍କୁ ଠାକୁର କରି ମନ୍ଦିରରେ ବସାଇ ଭକ୍ତିରେ ପୂଜା କରୁଥାନ୍ତେ। କିନ୍ତୁ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିପୂଜାର ଘୋର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ। ବ୍ୟକ୍ତି ପୂଜା ଅତି ଅହିତକର—ବ୍ୟକ୍ତି ପୂଜା ହେବାମାତ୍ରେ ସେଥିରୁ ଅଧଃପତନ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ।—ଏହି ଜାତୀୟ ଲୋକ ଏମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଶ୍ରଙ୍କ ନାମ ଗୌରବକାମ ... ... ବିଷୟ—... ... ବସା ଗୃହରେ। ସ୍ୱରାଜ ... ... ଓ ଦଳ, ତହିଁରେ ଆମର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ହେଲା ଯାଉ ପୁଣି ନାଇଁ ! ... ... ସରକାରୀ ଗୋଟାଏ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ।—... ... ... ମଧୁସୂଦନ ... ... ଦାସ ... ... ଘରେ ... ... ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି, ... ଦେଲେ, କିନ୍ତୁ ... ... ମନ୍ତ୍ରୀ ? ତାଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ... ।

ମୋ ମତରେ ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଏ ... ... ଦ୍ୱାରା କଂଗ୍ରେସର ... ... । ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ ... ଏ ବିଷୟରେ ... ଦେବା ଉଚିତ।

ସରଳା ଦେବୀ

[... ଏ ଯୁଗରେ ସେଉଁଥିପାଇଁ ଗୋଟାଏ ... ... ଅନ୍ୟମନସ୍କତାରେ ଶାନ୍ତ ହେଲ ... । ... ... —ଯାଉ, ମୂର୍ତ୍ତି ଲଗା ... ... ।]

[ବାଃବ ନିର୍ମଳ ବର ବଳବା]

କାଗଜ କଲମ ଅଧିକ। ଛନ୍ଦ ଯାବ ମଥା ଏବା ସାଙ୍ଗରେ ଖଟାଇ ଯେଉଁ କେତୋଟି କୁହା ତିଆରି ହେଲା ତାହା ରସିକ ପାଠକ ଓ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଅଫିସରଙ୍କ ଉପଭୋଗ ଓ ଉପଯୋଗାର୍ଥେ ତଳେ ଦିଆଗଲା।

—୧—

ନିର୍ମଳ କର ଯେ ନିର୍ମଳ କର
କଟକ ସହରେ କରବ ଘର।

—୨—

ସଜନା ଗଛର ମୂଳରେ ହଗି,
ମାଛ ବନ୍ଧିବାକୁ ଥିବଟି ଜଗି।
ଗରଧାରେ ତହିଁ ପାଇଁଶ ଚାଲ,
ଅନନ୍ଦ ମନରେ ମାରୁଥା ତାଳ।

—୩—

ଘରେ ଘରେ ସବୁ ଘୁଷୁରି ପାଳ,
ଅପେ ଆପେ ସଫା ହୋଇବ ମଳ।
ପୋଲରେ ମାରିବେ ଘୁଷୁରି ପଲ,
ଡବଲ ମୁନାଫା ହୋଇବ ଭଲ।

—୪—

କଟକ ସହର ବାହାରେ ଯାଇ,
କାଷ୍ଟର ଅଏଲ ଦିଅ ହେ ଖାଇ।
ତହିଁ ଆର ଦିନ ଲେଜଟ ବର,
ଛନ ଦିନ ଯାଏ ନଥିବ ଡର।

—୫—

ଯେବେଟି ଚ୍ଛାବ ଦେବେ ନଯାଇ,
ତ୍ରିପ୍‌ମଥ୍ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଦେବେଟି ଖାଇ।
ଅଣ୍ଟିଯାଏ ହେବ କୁଆର ଭଳା,
ଆନନ୍ଦରେ ମାରୁଥିବଟି ତାଳ।

—୬—

ଗାଡଟାଏ ଝୋଲା ବଅଁଶ ଯାକ,
ହଗୁଥାଅ ତହିଁ ଅବକୁ ଥାଇ।
ଜବଣି କରିବ ମଇଳ ମାଟି
ଖସ୍ ଆଉ ଛଡ ଢଙ୍ଗରେ ଘୋଟି

—୭—

କୁକୁର ପୋଷିବ କେତେଟି ଅରେ,
ଖରୁଆ ଲଣ୍ଡ ହଗିଲେ ଘରେ।

—୮—

ବଡ଼ ବଡ଼ା ସହ ବୁଲ ଭିତରେ,
ହଗି ଦେବ ଯେବେ ଆନନ୍ଦ ଭରେ
ପୋଡ଼ ପିଇ ତାହା ପର୍ଜଶ ହୋଇ
ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ମଇଳା ଆଉ ନ ଥାଇ।

—୯—

କୁପ୍ ଗୋଟା ଧରି ନଇକୁ ଯିବ,
ଅଣ୍ଟା ଏ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ ବସିବ।
କାମ ସାରି ଦେଇ ହୋଇବ ସଫା,
ଜାଣି ନ ପାରିବେ ଶିବଙ୍କ ବୋପା।
ଏଥିରେ ତାହାର ଖଟଣି ନାହିଁ,
ନଈ ସୁଅ ସବୁ ନେବ ଭସାଇ।

—୧୦—

"ମଳର ବଂଶ ଧ୍ୱଂସ ହେଉ"
କୋଟି କଣ୍ଠ ରାଡ଼ରେ ରଡ଼,
ବଜାଅ ତୋଲ ବଜାଅ ଢୋଲ
କଂସାଅ ଘଣ୍ଟା ବଜାଅ ଶଙ୍ଖ।

— ✱ —

Digitized by srujanika@gmail.com

୯ ଜଣଙ୍କର ଗୃହିଣୀ କାହାଣୀ

ଲେ— ମାନରଞ୍ଜନ ଦାସ

ଯଦିଓ ଆମ ଦେଶର ଶାସକମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଦେଶର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତ କରିବା ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଏ ଦିଗରେ ଅନେକଙ୍କୁ ଅଦମ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା ଚଳେଇଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତର ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ କୌଣ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ସାରିଲଣି । ସେଠାରେ ବୁଢ଼ା ମାନଙ୍କର ଆଦର ନେଇ । ଆମର ଅଜା ମଧ୍ୟ ସେଥିରୁ ବାଦ ଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ସେ ଭାବିଲେ ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ । ସେ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି L. P. ଟିଏ ପାସ କରି ପୋଲିସ ଚାକିରି କରିବେ । ସେ ଅନ୍ଧଙ୍କୁ କହିଲେ "ଆଜି ଏଥର ଗୃହବାସ କରି କିଛି ହେଉ ନାହିଁ । ପାଠ ପଢ଼ି ପୋଲିସ ଚାକିରି କଲେ କଅଣ ହେବ ନାହିଁ ? ଚାକିରି କଲେ ମାସକୁ ଟ ୨୦ ମିଳିବ । ସେଥିରେ ଆମର ଘରର ଖରଚ ଚଳିବ ଆଉ ମଧ୍ୟ ତୁମ ପାଇଁ କେତେ ଶାଢ଼ୀ-ଟିଏ, କେବେ ହାରଟିଏ ଆଣି ହେବ ।"

ନୂଆ ଶାଢ଼ୀ ସୁନା ହାର ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି କଥା ଶୁଣି ଅନ୍ଧଙ୍କର ମନ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ଅନ୍ଧ ଭାବିଲେ ଅଜା ଚାକିରି କଲେ ଟଙ୍କା ଆଣିବେ, ଆଉ ସେ ଅଜା ବାବୁଙ୍କ ଭଳି ପୋଲିସମାନଙ୍କ ମତ ହାଫ୍‌ହାଫ୍ ସାର୍ଟ, ପାଇଜାମା ପିନ୍ଧି, ଲମ୍ବ ଷ୍ଟିକ ଧରି ଜଗିବା ପାଇଁ ବା ମାର୍କେଟରେ ସାଇକେଲ ଚଢ଼ି ବୁଲିବେ । ଅଜାଙ୍କର ପାଠ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଦୁଇ ପ୍ରାଣୀ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ ।

ପ୍ରତିଦିନ ଅଜା ବାସ ଭିତ ପାଆନ୍ତି ଗୃହ-ଅଣା ପଇସା ମାନ । ତାକୁ ଆଗ ଅଣି ଅନ୍ଧଙ୍କର ହାତରେ ଥୋଇ ଦିଅନ୍ତି । ଅନ୍ଧ ବଜାରରୁ ଚାଉଳ, ଡାଲି ଇତ୍ୟାଦି ଆଣି ମୁଠେ ଦି ମୁଠା ଫୁଟେଇ ଦିଅନ୍ତି । ଅଜା ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରୁ ଖାଇ ପିଇ, ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ପେଣ୍ଟ ସାର୍ଟ ପିନ୍ଧି ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ଯାଆନ୍ତି ସ୍କୁଲ ଘରେ । ଅନ୍ଧ ତାଙ୍କୁ ବହି ବୁଝି ଯାଇ ବସେଇ ଦିଅନ୍ତି ।

ତା ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ଅଜାଙ୍କର ପାଠ ପଢ଼ା । ସ୍କୁଲର ମାଷ୍ଟର ଅଜାଙ୍କର ବଡ଼ ନାତି ନରେଇ । ପ୍ରଥମେ ଅକ୍ଷରର ସ୍ଲେଟରେ ଲେଖି ଦେଲେ ଅ, ଆ, ଇତ୍ୟାଦି । ଅଜାଙ୍କର ମଜାରେ ଲାଗିଗଲା । ସେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ଶିଖିଗଲେ । ତାପରେ ଅଜାଙ୍କର ମନ ବଳିଲା ଇଂରେଜି ବର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷର ପଢ଼ିବାକୁ । ସେ ନରେଇକୁ କହିଲେ ମତେ ଟିକିଏ ଇଂରେଜି ଶିଖେଇ ଦେ ।

ଅନ୍ଧ ଏଣେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଗଲେଣି; କେବେ ସେ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିବେ ? କେବେ ସେ ଟଙ୍କା ଗଣିବେ ? ଆଉ କେବେ ସେ ପାଇଜାମା ପିନ୍ଧି ସାଇକେଲ ଚଢ଼ି ବୁଲିବେ ।

ଅଜା ଦିନେ ତାଙ୍କର ଇଂରେଜୀ ପାଠ ପଢ଼ିବସିଛନ୍ତି । ସେ I go ର ମାନେ ମୁଖସ୍ଥ କରି ବସିଲେ । ଆଇଗୋ-ମୁଁ ଯାଏଁ, ଆଇଗୋ ମୁଁ ଯାଏଁ ଶୁଣି ଅନ୍ଧ ଛାଞ୍ଚୁଣୀ ଧରି ବାହାରି ଆସି କହିଲେ—ଜାଣୁଣି ଖିଆ ମତେ ଅନ୍ଧ ହାସଲ କରୁଛ—ଝାଡ଼ୁ ବାଡ଼ିଆ ମୁଁ ଯାଏଁ ମୁଁ ଯାଏଁ ହେଉଛ କେଉଁ ଆଡ଼କୁ ଟିକେ କହିଲ ଫିରୁ ପା । ନରେଇ ଅଜାଙ୍କର ପାଠ ପଢ଼ା ଶୁଣି ହସିଲା । ଅଜା ଧରାଧରି କରି ସାର୍ଟି-ଫିକେଟ୍ ପାଇଲେ ନାତି ନରେଇଠାରୁ । ଏଥର ଅଜା ଅନ୍ଧ ମହା ଖୁସି ।

ଦିନେ ଅଜା ଦେଖିଲେ ସମାଚାରରେ ଲେଖାହୋଇ ଅଛି—ସୁସ୍ଥ ସବଳ ପୋଲିସ ଆବଶ୍ୟକ । ଅଜା ସାଧେସାଧେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ଚଉଡ଼ା ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ପଠେଇ ଦେଲେ ।

ପୋଲିସ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିଲା କଟକ କାନନ ପାଇଁ । କିଛି ଦିନପରେ ଅଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗୋଟି ଅସିଲା ଯେ ଖୁବ୍ ଚାଲେ ଦେଖା କରିବାକୁ । ଅଜା ଖୁବ ଶୀଘ୍ର ଛତା ନେଇ କୋଟ ମାଡ଼ି ପେଣ୍ଟ ପିନ୍ଧି ବାହାରିଲେ । ଇନ୍ଦ୍ର ଭବନରେ ଅଜା ଦେଖାଦେଲେ । ଜଣ ଜଣ କରି ଫେରି ଆସୁଛନ୍ତି ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଖରୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଳି ପଡ଼ିଲା ଅଜାଙ୍କର । ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ବସିଛନ୍ତି । ଅଜା ଯାଇ ପୋଲିସ ମାନଙ୍କ ସଭାରେ ଠିଆ ହେଲେ । ଇନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ "What is your qualification" ଅଜା ଉତ୍ତର ଦେଲେ "My qualification L. P." ଇନ୍ଦ୍ର ଭାବିଲେ ଅଜା ଲଣ୍ଡନ ପୋଲିସପଦ ପାଇଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ "A chance may be given to you" ଅଜା କହିଲେ "My body is strong" ମୁଁ ମଜବୁତ—I go ମୁଁ ଗଲେ, I do—ମୁଁ କରେ ! As you are so I am—ତୁମେ ଯେପରି ମୁଁ ସେପରି । ଇନ୍ଦ୍ର ରାଗି ଯାଇ କହିଲେ "Nonsense get out. ଅଜା କହିଲେ କର ମୁଁ ଯେପରି କରେ—Do as I do, ମୁଁ ଯେପରି କରେ କରେ ସେପରି କର । Do so as he does. Do to others as you hope them to do—ସେଇ ପରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କର ଯେପରି ଯେପରି ତୁମେ ଆଶାକର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ । ଏଭଳି ନବ ପୁରାଣ ଶୁଣି ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀଙ୍କର ଦୟା ହେଲା । ସେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କହିଲେ "ହଉ ହେ ଏ ଥରର Orderly ହେଲେ କଅଣ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।" ଅବଶେଷରେ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀଙ୍କର କୃପାରୁ ଅଜା ଅର୍ଡ଼ର୍ଲି ଚାକିରି ପାଇଲେ । ତା'ପରେ ଅଜା ଅନ୍ଧଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଲେ—

ଶୁଣି ଖୁସି ହେବ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଚାକିରି ପାଇଲି । ଦରମା ଟ ୩୨ ୯ ନାତି ନରେଇକୁ ଘରଦ୍ୱାର ଦେଇ ଶୀଘ୍ର ସାଇକେଲରେ ବସି ଚାଲି ଆସିବ । ଇତି

ନରେଇର ଅଜା

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ମାନସ (୧୦୫୬)—ସଂପର୍କ ସୂତ୍ରକୁ କେତୋଟି ସୋପାନ କରି ଯାଇ ପାରେ । ଯଥା ୧ମ ସୋପାନ—ଜେଜେ, ଅଜା, ଅନ୍ଧ, ଦ୍ୱିତୀୟ ସୋପାନ—ବାପ, ମା, ଦାଦା, ଖୁଡ଼ି ଦାଦି, ବଡ଼ବାପା, ବଡ଼ମା, ମଉସା, ମାଉସୀ, ପିଉସା ପିଉସୀ । ତୃତୀୟ ସୋପାନ—ଭାଇ ଭଉଣୀ, ଭାଉଜ, ଶଳା, ଶାଳୀ, ଶାଳୀଭଉଜ, ନଣନ୍ଦ, ଜ୍ୱାଇଁ, ଭିଣୋଇ, ଦିଅର ଇତ୍ୟାଦି ୪ର୍ଥ ସୋପାନ ପୁଅ ପୁତ୍ରବଧୂ, ଝିଅ ଭଣଜା ୫ମ ସୋପାନ—ନାତି, ନାତୁଣୀ, ନାତୁଣୀ ପୋଇଁ, ନାତୁଣୀ ବୋହୂ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏଥି ଭିତରୁ ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ସୋପାନ ଜନ ତଥାପି ପ୍ରଥମ ସୋପାନ ଓ ସୋପାନ ମଧ୍ୟରେ ଦୟସର ବନ୍ଧୁ ତମ୍ୟ ଚରିତ୍ର ପରିହାସକୁ ସମାଜ ଅନୁ- ଦନ କରେ । ତୃତୀୟ ସୋପାନର ସମସ୍ତେ —ସମସ୍ତେ ହଲ । ତୃତୀୟ ସୋପାନରୁ ର୍କ ବା ସ୍ୱବଧ ସ୍ତମ୍ଭର ମୂଳ ଓ ସ୍ୱପର୍ଶର ମାପକ । ଏହି ତୃତୀୟ ସ୍ତମ୍ଭରୁ ଉପରକୁ ସୋପାନ ଗୁଡ଼ୁ ୨ ସୋପାନ ଲଘୁ । ତୃତୀୟ ସୋପାନ ଉର୍ଦ୍ଧରେ ବୟସ ଦରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ଗୁରୁ ବା ଲଘୁଜନ ଯତ୍ର ହୁଏ । ବଡ ଭଲ ଗୁରୁ ଜାନଭଲ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗୁରୁଜନ । ସେ ଭଲ ହୋଇ ନପାରେ । ଅଥଚ ଭଲ ଗୁରୁଜନ । ଏହାହିଁ ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ସଂବଂଧ ହେତୁ ସଂପର୍କ ବଡ । ଦେଖୁ ପଦେ ସ୍ୱ-ସ୍ତୁତିଶୀଳ ।

ଅନନ୍ତ କିଶୋର (୧୧୦୩) ତଣାର —୬୦୬ ନାଗ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କ ମତ, ସୂକ୍ଷ୍ମ ତର୍କ କନ୍ତୁ ମତାନ୍ତର ହେବା ଫଳରେ ଦୋଳ ନନ୍ଦ ଛନ୍ନଛାଡ଼ ହେବ ତାଙ୍କୁ କଥା ନବରୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କର ଟିକଣା ଦୟାକର । ଅନନ୍ତ ଅନୁତପ୍ତ ।

ଅବସର ବିନୋଦନ—୩୨

(ଛୋଟ ନାଗଙ୍କ ପାଇଁ)

କନୋଟି ଅକ୍ଷରେ ଏକ ଶବଦ,
ଖାଇବାକୁ ତାହା ଭାରି ସୁଆଦ ।
ପ୍ରଥମ ତୃତୀୟ ସଜାଇ ଦେଲେ,
ଦୋଷ କାଶ ରହେ ସେଠାରେ ଭଲେ ।
ପୁଣି ଯେବେ ତାହା ଓଲଟି ଯିବ,
ଙ୍କୁର ପୁନେଇଁକୁ ସେ ବୋଲାଇବ ।
ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟ ହୋଇଲେ ଯୋଖା,
ପକ୍ଷୀ ବିଶେଷଟି ଜଣିବ ଏହା ।
ଏହା ଲେଖିଥିଲେ ଅଜାଙ୍କ ବୋଇଁ ।
ନ ଅଛି ଅଛିବେ ତାଙ୍କର ଭାଇ ।
(୧୧୮୫) ସୁଭାଷ

୩୦ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ ମହାଶକ୍ତିଅ ମଥିବାଚିଧ ବର୍ଷ ୪ ଖଣ୍ଡ ତାହା ଏମିତି ୪ ଟଣ୍ଡରେ ଶକ୍ତି ତାବ ପଡ଼ି ବର୍ଷ ରୁହେ ହେବ ।

ଶୋଭା ଯଥାଗ୍ନ ଶର୍ମାମଯ୍ୟରେ ଏକ ମହାଶୀ ଖତରେ ଯେତେବେଳେ ମଗଜ ଯେତେ ସେତ ଜନସ ଓ ନ କହିଦେବ—ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ [୧୦୨୯]—

୩୦ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ ଉତ୍ତର
ମଣ୍ଡଳସ୍ଥା ସଂଖ୍ୟା—୬୨
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମଣି (୧୨୨୧) ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦାତା—ବିବେକାନନ୍ଦ [୧୧୮୫]

୩୧ ନମ୍ବର ଅବସର ବିନୋଦନ

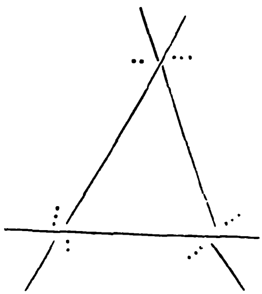

ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ମାରିବା ସ୍ଥାନ
ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର—ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର (୧୧୮୫) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦାତା—ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମଣି [୧୨୨୧] ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ [୧୦୨୯]

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମଣି (୧୨୨୧)—ସୂର୍ଯ୍ୟ, ନାଲି, ଉଜଳ ଓ ପ୍ରପାତଶକ୍ୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ? ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ (୧୦୨୯) ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧୀନରେ କେତୋଟି ହାଇସ୍କୁଲ ? ବିବେକାନନ୍ଦ (୧୨୩୦) ମଙ୍ଗଳ ଗ୍ରହର ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ କଣ କୁହାଯାଏ ? ରବୀନ୍ଦ୍ର (୧୦୦୩) ପିମ୍ପୁଡ଼ି ତା ଓଜନଠାରୁ କେତେଗୁଣ ଓଜନ ବହିପାରେ ସରୋଜ [୧୨୪୫] ମନୁଷ୍ୟର ଜନ୍ମ ପ୍ରଥମ କାହାଠାରୁ ? ଗୋବିନ୍ଦ [୧୦୧୫] ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ କେତେ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ହୋଇଥିଲା? ବାଲେଶ୍ୱର ନାଗବନ୍ଧୁ ସଂଘ—ଉତ୍କଳର କବି କୁଟି କୁଏ କାହିଁକି ?

ନାଗଙ୍କ ଉତ୍ତର

ହେମନ୍ତ (୧୯୪) ଭାଇ ଜାଣିବ—

ଆମେରିକାର ଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରର ପଶ୍ଚିମ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଯେଲୋଷ୍ଟୋନ୍ ନ୍ୟାସନାଲ ଉଦ୍ୟାନ ଅଛି । ଯେଲୋଷ୍ଟୋନ ନାସନାଲ ପାର୍କ [Yellow Stone National Park] ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଉଦ୍ୟାନର ଲମ୍ବ ୭୦ ମାଇଲ ଓ ଓସାର ୫୦ ମାଇଲ ଅଟେ । ସରକାରଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଏହା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଅଛି । ଏହି ଉଦ୍ୟାନରେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ, ବନ୍ୟର ଘଉଡ଼ ଲୁପ୍ତ ପ୍ରାୟ ଜନ୍ତୁ ପ୍ରଭୃତି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜୀବଜନ୍ତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ବାସକରନ୍ତି । ହେମନ୍ତ [୧୨୦

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମଣି ଭାଇ ଜାଣିବ ଆଲଫ୍ରେଡ୍ ନୋବେଲ୍ ଡାଇନାମାଇଟର ଆବିଷ୍କାରକ ଉଦ୍ଭାବକ । ବିବେକାନନ୍ଦ [୧୨୩୦]

ସୁଦର୍ଶନ ଭାଇ ଜାଣିବ, [illegible] ଜନ୍ମ ପୃଥିବୀର ପ୍ରସିଦ୍ଧ [illegible] କାରଣ ତାଙ୍କର ନଡ଼ ସବୁ ପ୍ରକାର [illegible] ଅଛି ।

କୈଳାସ ଭାଇ, ବର୍ଣ୍ଣହୀନ ପଦାର୍ଥ ବହୁତ ଆକାର ବା ପରିମାଣରେ ଥିଲେ ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ବିବେକାନନ୍ଦ [୧୨୩୦]

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୧୨୦୨ । ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ । ୧୨୦୩ । ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ଦାସ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ହାଇସ୍କୁଲ ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀ ସାଃ କୁଦାନଗରୀ—ବ୍ୟା—ଢେଙ୍କାନାଳ କଂକା । ୧୨୦୪ । କୁମାରୀ ସବିତା ରାଣୀ ମିଶ୍ର, C/o ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର, ଭୁଇସାହି ବାଲେଶ୍ୱର, । ୧୨୦୫ ଶ୍ରୀ ସରୋଜ କାନ୍ତ ତ୍ରିପାଠୀ, ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ ରାଜ ଯାଜପୁର ହାଇସ୍କୁଲ, ପୋଃ ଯାଜପୁର କଟକ । ୧୨୦୬ । ଶ୍ରୀ ଇନ୍ଦ୍ରମଣି ପାଣିଗ୍ରାହୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର ଏମ ଇ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ଟିକିରି ମାଟ୍ରିକ ପୁରୀ । ୧୨୦୭ । ଶ୍ରୀ ବେଣୁଧର ମହାନ୍ତି, ନାରାୟଣ ଚନ୍ଦ୍ର ହାଇ ସ୍କୁଲ, ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ ପୁରୁଣା ବଜାର, କଟକ । ୧୨୦୮ । ଶଶିଭୂଷଣ ମିଶ୍ର, ସାନ ଅଟଙ୍ଗା ସ୍କୁଲ ୬ଷ୍ଠ ଶ୍ରେଣୀ ଗ୍ରାମ ସାନ ଅଟଙ୍ଗା, କୁଦା ନଗର କଟକ । ୧୨୦୯ । ଶ୍ରୀ ହେମନ୍ତ କୁମାର ମିଶ୍ର, ଗ୍ରାମ:—ସାନ ଅଟଙ୍ଗା ପୋଃ କୁଦା ନଗର, କଟକ । ୧୨୫୦ । ଶ୍ରୀ ଶଙ୍କରଦେବ ଶର୍ମା ମିଶ୍ର, ଚୋରୁଆ ହାଇସ୍କୁଲର ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ ସାନ ଅଟଙ୍ଗା, ପୋ: କୁଦାନଗର । ୧୨୫୧ । ଶ୍ରୀ ମଦନ ମୋହନ C/o ଶ୍ରୀ ଛେଦ ମୋହନ ମିଶ୍ର ପାଠାଗାର, କଟକ ।

ଅସ୍ତ୍ରୋ ବୃକ୍ଷ ଚୂର୍ଣ

ପଣ୍ଡିତ ... ସତ୍ପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କାବ୍ୟରତ୍ନ
(B. K. K.)
... ଘୋଷ ରୋଡ଼, ଭବାନୀପୁର
... ଭବାନୀପୁର ରୋଡ କଲିକତା

୫୧ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର
ଅଗ୍ନି ମହୌଷଧ ଗରମା

... ଭେଷଜ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏପରି କୌଣସି ବହୁମୂଲ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଅଛି । ଏହାର ବ୍ୟବହାରରେ ... ଅକାଳ ବୃଦ୍ଧ, ଅକ୍ଷିରୁ ପାଣି ... ଆଖି ଜଳ ପଡୁଥିବା, ଅକ୍ଷିରେ ... ଦେଖାଯିବା, ଅଲ୍ପ ଦୃଷ୍ଟି କମ ହେବା, ଅକ୍ଷି ଲାଲ ହୋଇ ଫୁଲି ଯିବା ... ଅକ୍ଷିରୁ ଅନେକ ରୋଗ ଅବ୍ୟର୍ଥ ... । ଏହାକୁ ଲଗାଇବା ମାତ୍ରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପାଣି ହୋଇ ବାହାରିଯାଏ ଓ ଅକ୍ଷି ... ଥଣ୍ଡା ହୋଇଯାଏ । ପ୍ରତି ସୁନ୍ଦର ଶିଶି ୧ଟି ମହୁଲ ୧୲, ୧ ଡଜନର ୧୨୮, ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା । ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ ।

ଠିକଣା :—
... ବେଙ୍କଟରମଣ
ଅସଲି ପଞ୍ଚଗୁଣା ତୈଳ ଅଫିସ
ଚୌଧୁରୀବଜାର, କଟକ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ...

ଆମର "ବ, ଏନ," ତୈଳ ... ଅଗଣିତ ରୋଗୀଙ୍କୁ, ... ଅତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ଆରୋଗ୍ୟ ... ମୂଲ୍ୟ ୧।୩୮, ... "..." ବହିଦାମ ୧୲୮ ...

ରୋଗ ...

ବାତ, ପେଟ, ସ୍ନାୟବିକ ... ଉଦରଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ ... ଓ ... ହେଲା ଆଦି ରୋଗ ... ବ୍ୟବହାର ... ଅଳ୍ପଦିନରେ ଓ ... ସେବନ କଲେ ରୋଗ ... ଅବ୍ୟର୍ଥ ... ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ମୂଲ୍ୟ ... ଡାଃ ...

Kaviraj R. N. Chakravarty. [Pe
24 Devendra Ghose Road,
Bhawanipore, Calcutta

୧୯୪୯-୫୦ରେ ତୁମର ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ହେବ

... ଆପଣ ୧୯୪୯-୫୦ ମସିହାରେ କେଉଁ ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ତାହାର ପରିଷ୍କାର ଜ୍ଞାନ ସବୁ ଘଟଣା ପୂର୍ବରୁ ... ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଏକ ଖଣ୍ଡ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଆପଣଙ୍କ ଅଧରରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ଫୁଲର ନାମ ଲେଖିବା ... ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ନିଜର ପୁରା ଠିକଣା ଲେଖିକରି ପଠାନ୍ତୁ । ତାହାହେଲେ ଆମେ ଜ୍ୟୋତିଷ

ସାହାଯ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କ ଆଗାମୀ ବାରମାସର ଭାଗ୍ୟର ଫଳ, ଲାଭ, କ୍ଷତି କ୍ୱପଣ ... ଚାକିରୀ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ହେବ, ମୋକଦ୍ଦମାରେ ଜୟଲାଭ, ଶାରୀରିକ ମଙ୍ଗଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ... ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା, ସ୍ତ୍ରୀ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସୁଖ ଅଥବା କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ... ବିବାହ, ପୋଷ୍ୟଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ, କ୍ଷତି ଅଥବା କୌଣସି ଆକସ୍ମିକ ଘଟଣାର ସୁଖ ... କୌଣସି ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା, ମନ ଅନୁସାରେ ବିବାହ, ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତି, ଲଟେରୀ ଅଥବା କୌଣସି ଆକସ୍ମିକ ଘଟଣାର ସୁଖ ଅଥବା ଧନଲାଭ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟ ... ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ତାରିଖ ... ଅନୁସାରେ ମାସ ମାସ ପ୍ରତି ଠିକ ଠିକ ଘଟିବାର ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି କେବଳ ୧୲ ଟଙ୍କାର ... ଭିଃ ପିଃ ଯୋଗେ ପଠାଇ ଦେବୁ । ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା ଲାଗିବ । ଖରାପ ଗ୍ରହକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଆମେ ... ଫଳ ... ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଉଛି । ଥରେ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

THE BENGAL MESMERISM HOUSE (D.W)
HOSHIARPUR

...ted & Published by G. C. Mohapatro, at the ... Press ...

Digitized by srujanika@gmail.com